

DICTIONARUL TEOLOGILOR ROMÂNII

editura

enciclopedică

DICȚIONARUL TEOLOGILOR ROMÂNI

Preot prof. univ. dr. MIRCEA
PĂCURARIU

DICTIONARUL TEOLOGILOR ROMÂNI

Editura Enciclopedică
București, 2002

Ediția a doua, revăzută și întregită

Redactor MARCEL POPA **Coperta:** SILVIU IORDACHI.F.
Tehnoredactare compulerizalâ: CRISTIAN
DRAGOMIR

ÎNV. _____ **v y u a**

—.
MÎTROPOLIA MOLDOVEI SI
BUCOVINEI BIBLIOTECA
ECUMENICA

rOTA: **(6 ~?1>>X?_____**

CUVÂNTUL AUTORULUI

După un îndelungat și stăruitor efort vede lumina tiparului acest Dicționar al teologilor români, primul de acest fel la noi. El cuprinde 720 de nume de teologi, începând cu cei „daco-romani” din primele veacuri creștine și până azi. Am dat termenului „teolog” un sens foarte larg: ierarhi, copişti de manuscrise și meșteri Tipografi de renume, traducători din literatura teologică i?atristică. postpatristică, slavonă ori modernă, profesori de teologie din epoca modernă și contemporană, preoți folcloriști, istorici, prozatori, ziariști etc. Au fost incluși și unii cărturari cu pregătire teologică, mai ales din secolul al XX-lea. care au activat mai puțin în cadrul Bisericii, ci mai mult în mediul „laic”, dar care au tratat, în lucrările lor, probleme bisericești. Au fost incluși și un număr apreciabil de teologi uniți din Transilvania de până la 1948. De asemenea, sunt incluși aici „teologi” români din Basarabia, din Bucovina, din „diaspora” românească din America și chiar câțiva „aromâni”, precum și unii teologi de alt neam, dar care au trăit și au activat printre români. Am prezentat și pe unii ierarhi de la care n-au rămas lucrări scrise, pentru că iun considerat că un ierarh este un „dascăl” prin însăși misiunea sa în mijlocul credincioșilor, iar unii s-au impus în viața bisericească prin realizări de alt gen. Nu sunt prinși în acest Dicționar actualii episcopi-vicari și arhieriei-vicari. precum și lectorii de la Facultățile de Teologie, înființate după 1990, numai datorită faptului că sunt încă tineri și la începutul activității lor pastorale sau didactice și nu din alte considerente.

Fără îndoială că nu am pretenția de a fi întocmit o lucrare perfectă; ea este perfectibilă. O serie de teologi au fost uitați prea devreme și despre ei

s-a scris prea puțin, iar despre alții nu s-a scris nici măcar un necrolog, mai cu seamă în perioada regimului comunist, din motive ușor de înțeles. Așa se explică puținele date biografice despre unii dintre ei sau chiar absența unora. O bibliografie selectivă însoțește cele mai multe nume de teologi prezenți în **Dicționar**. Despre unii — mai ales despre cei în viață — s-ar putea obiecta că s-a scris fie prea mult, fie prea puțin; este firesc ca într-o asemenea lucrare să existe și o doză de subiectivism, dar ea n-a fost în intenția autorului. Cititorul avizat va aprecia singur în ce măsură răspunde exigențelor actuale acest prim **Dicționar ai teologilor români**, la care am lucrat peste zece ani.

El apare cu sprijinul Editurii „Univers Enciclopedic”, căreia îi mulțumesc pentru colaborare, în primul rând tânărului și entuziastului ei conducător, Vlad Popa.

Prefața la ediția a doua

Epuizarea, într-un timp foarte scurt, a primei ediții din acest **Dicționar**, din 1996, m-a determinat să revăd și să completez întregul material cu date noi privitoare la anumiți teologi de altădată, dar și cu întregiri la lista bibliografică a celor în viață. De asemenea, am adăugat alte 70 de bio-bibliografii, atât ale unor teologi contemporani, cât și ale unora din trecut, încât în forma aceasta. **Dicționarul** cuprinde acum 790 de nume. Regret doar că unii profesori și conferențieri de azi nu mi-au trimis datele solicitate.

Nădăjduiesc ca și prezenta ediție să se bucure de aceeași bună primire din partea preoților, a studenților teologi, cât și a altor intelectuali interesați de cunoașterea trecutului Bisericii noastre și a rolului ei în viața spirituală și culturală a neamului.

Exprim, și pe această cale, sincere mulțumiri și recunoștință Domnului Marcel Popa, directorul Editurii Enciclopedice, care s-a ocupat de reeditarea acestui **Dicționar**.

ABREVIERI

An Acad.Rom.,M.S.Ls.t, = Analele Academiei Române, Memoriile Secției Istorice;

seria, tomul

An.Acad.Rom.,M*S.L,s.t, = Analele Academiei Române, Memoriile Secției Literare,

seria, tomul

**Aii = Altarul Banatului, Caransebeș (uzi ia
Timișoara)**

ABas= Arhivele Basarabiei,Chișinău

**ACMI T = Anuarul Coinisiunii Monumentelor Istorice
—secția pentru
Transilvania, Cluj**

**AII AC - Anuarul Institutului de Istorie și
Arheologie din Cluj**

AIIC = Anuarul Institutului de Istorie din Cluj

**AIINC= Anuarul Institutului de Istorie Naționala din
Cluj**

AIIAX -Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie

„A. D.

Xcnopol". Iași

AO - Arhivele Olteniei,Craiova

AR P Arhiva Românească, București

II MI = Buletinul Monumentelor Istorice, București

BOR = Biserica Ortodoxă Romană, București

**BSNR - Buletinul Societății Numismatice
Române. București**

BȘ = Biserica și Școala, Arad

CC = Cultura Creștină, Blaj

CI = Cercetări Istorice, Iași

CL * Convorbiri Literare, București

CLg = Cercetări Lingvistice, București

FD = Foaia DiecezanăXaransebeș

GB = Glasul Bisericii, București

LR = Limba Română, București

MA = Mitropolia Ardealului. Sibiu MB = Mitropolia Banalului. Timișoara MM = Mitropolia Moldovei. Iași MMB = Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Iași MMS = Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași MO = Mitropolia Olteniei. Craiova RA = Revista Arhivelor. București RB = Revista Bibliotecilor

RESEE = Revue des Etudes Sud-Est Europeennes. București RF = Revista de Folclor. București RI'R = Revista Fundațiilor Regale. București

RI = Revista de Istoric. București RIB = Revista de Istorie Bisericească. Craiova RIR = Revista Istorică Română. București RL = Raze de Lumina. București ROC = Romanian Orthodox Church News. București RRH = Revue Roumaine d'Histoire. București RSIAB = Revista Societății Istoric-Arheologice Bisericești. Chișinău RT = Revista Teologică, Sibiu SCB - Studii și Cercetări de Bibliologie. București SCI A = Studii și Cercetări de Istoria Artei. București SCII.F - Studii și Cercetări de Istorie Literară și Folclor. București SCIV = Studii și Cercetări de Istorie Veche. București SCL = Studii și Cercetări Lingvistice. București SCN = Studii și Cercetări de Numismatică. București SMIM = Studii și Materiale de Istorie Medie. București ST = Studii Teologice. București TR = Telegraful Roman. Sibiu ȚB = Țara Bărschi. Brașov VB = Viața Basarabiei, Chișinău VO = Vestitorul Ortodoxiei. București VR = Viața Românească. Iași VȘ = Vatra Școlară. Sibiu

ABRUDAN DUMITRU, **profesor** de teologia N.29 aug. 1938,m Gepiu,jud. Bihor. Studii la Liceul nr. 1 (Enwnuul Gojdu) din Oradea (abs. 1956), la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1956—1960), cursuri de doctorat — Vechiul Testament — la Institutul Teologic dtn București (1960— 1963), cu specializare la Universitatea Ebraică din Ierusalim (1972— 1973), examenul de doctorat Ia București* în 1978. Profesor de Studii biblice,Dogmatica și tndrumări misionare la Seminarul Teologic din Caransebeș (1963— 1971),directoral școlii tl%8-197I),duhovnic la Institutul Teologic din Sibiu (1971 — 1972), lector la catedra de Vechiul Testament și Limba ebraică (1973—1979). apoi profesor titular la aceeași catedra (din 1979), prorector al Institu- tului (1979—1992). paralel profesor și decan la Facultatea de Teologie din Oradea (1992-2000). tlecan la Sibiu (din 2002), redactor al ziarului „Telegraful Român⁴¹” (din 1978); diacon i 1966). preot {1971), ieonom stavrofor (1980).

A fost delegpt la întruniri peste hotare: Con- gresul profesori lor de teologie de la Atena (1976), a V*a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericiiilor (Nairobi 1975). laCongjesele Organizației internaționale pentni studiul Vechiului Testament (GCMtingen 1977, Viena 1980. Ierusalim 1983,Louvain 1989), Ia Dialogul creștini-evrei (Geneva 1992). Conferința internațională „Pacc și toleranță” (Uirabol 1994) și altele.

Lucrări: *Sărbătorile i*ostexilice ale evreilor*, in ST. an. XIV, 1962, nr. 7-8. p. 489-501;

Cariile anaginoscomene ale Vechiului Testament după traducerele românești, în ST, an XIV, [1962.nr.9-](#) 10, p. 541 «548; *Vechiul Testament In scrierile Fericitului Augustin*An ST. an. XV. 1963,nr, 3— 4,p. 141 — 154; *Dreptatea stpacea m cartea Psalmilor* ,în ST. an. XV. 1963. nr. 7— X, p. 415 —425; *Mltttuirea fi .sensul ei comunitar In scrierile profetice ale Vechiului Testament*, în ST, an. XXVII, 1975, nr. 1-2. p. 35-40; *Septuaginla fi problema inspirației ei*, în „Ortodoxia”, an. XXVII 1975, nr. 1,p. 198-201; *Ierusalimul epocii celui de al doilea templu*, în MB, an. XXV. 1975. nr. 7-9. p. 368-372; *Aspecte uit antropologiei Vechiului Testament*. în ST, an. XXX. 1978. nr. 3-4, p. 264-270; *Creștinismul și mowt&mul ut fyerspectiva dialogului inrerretigos*. Teza de doctoral, in MA, an. XXIV. 1979. nr. 1-3, p. 59-190 + VI p. (:>i extras); *Profeții șiroiul lorîn istoria mintuirii* An MA,an. XXVIII, 1983. nr. 3-4. p. 139- 149; *Cărțile apocrife ale Vechiului Testament** in M A. an. XXVIII, 1983. nr 9-10. p. 562-567; *Cartea Iov fi valoarea ei antropologică* An MB. an. XXXIV. 1984. nr. 1-2. p. 7-20; *Filon din Alexandria si înseamnătaea sa pentru exegeza biblică vechi testamentară** în MA, an. XXX. !985,nr. 3-4.p. 186- mXartea Psalmiior tn spiritualitatea ortodoxă, în ST. an. XXXVII. 1985. nr.7—8, p. 453—471; *Religia evreilor: iudaismul* An MA. an. XXXI,1986,nr.5.p. U-28; *loxifFlaviu, istoric al epocii intertestamen* tare. importanța sa pentru cunoașterea contextului In care a a/>ărut creștinismul*, în MA* an.

U HIMKNtT
NICOLAE

i
o

XM
1
1
D
1

A
L
/

A

CI păstor
 UIIER md
 ASIM, pană
 ..p la
 orto- moarte
 dox, , Menii
 sirb ile luat cu
 neam. aspiraț
 N. c, iile
 1733. mmA-
 în nilor.în
 Sikk» decem
 — brie
 Serbia, 1791
 t 13 aplecat
 apr. laVien
 1796. a, —
 In îm-
 Sibiu. preuna
 Egume cu
 n al episco
 mi- pul
 ni\Um loan
 Bexdin Bob de
 . laUiaj,
 (1783- —
 1789). înain-
 apoi tând
 episco nw
 p urto multe
 dox al memor
 Transil ia cu
 vaniei. dolean
 cu țele
 reședi poporu
 nța la lui
 Sibiu roman
 (numit din
 10 Transil
 iun. vania;
 1789, cel mai
 instala însem
 t 13 nat —
 sept. cu
 1789), data

ACSÂKRICKANU IO

c ă

L

A

Ț

l

L

literare 45 p.);
 : *De la In*
țară. întune
Schițe ric.
și Nuvel
povest e,
iri. Bucur
 Budap ești.
 esta. 1910.
 1906. 312 p.
 155 p.; (ed. a
In Il-a,
clasa Bucur
cultă ești,
 (Po- 1922.2
 vestiri) 63 p.);
 , *Prățm*
 Vălenii *stia*
 de (povest
 Munte. iri).
 1909,2 Bucur
 82 ești,
 p.ted. 1910.
 a 11* 128 p.;
 a. *Povest*
 Bucur *iri,*
 ești Bucur
 1924, ești.
 228 1912.
 p.); 95 p.
Două (ed. a
iubiri Il-a.
 (po- Bucur
 vestiri) ești.
 . 1938.
 Vălenii 125
 de p.);
 Munte. *Schițe*
 1910.3 *și*
 29 p. /wvMfu
 (ed. a v.Orașt
 II-a. ie.
 Bucur 1912.3
 ești, 11 p.
 1923,2 Utcđjla

A

1 N

1
î

urmă 1925,9
 ale 5 p.;
 căpita Visuril
 nului e.
 Părvu Povest
 . iri,
 Povest Arad.
 ire. 1925.
 Bucur 125 p.;
 ești. U'gea
 1921,1 trupul
 43p..5 ui
pMna. {Poves
 Povest tea
 iri.Crai unei
 ova vieți).
 (1922). Roma
 116 p: n,
 DezAt Bucur
 măgir ești.
 e 1926.4
 Nuvel 27 p.;
 e, I<ege
 Bucur a
 ești minții
 (1924), (Poves
 191 tea
 p/. altei
 Diavol vieți)
 ul Ronus
 Nuvel n,
 e si Bucur
 schite. ești.
 Bucur 1927.6
 ești 08 p ;
 (1924). Chipu
 95 p.; ri si
 Singu icoane
 rătate . Din
 . povest
 Nuvel irile
 e și tui
 schite. Atos
 Bucur Andre
 ești. i.

Bd
 P

Gcorge	Bucur	1
ta	ești,	
Horodi	1956,2	
ncă.	00 p.;	c a
Bucur	<i>Pagini</i>	L
ești.	<i>alese.</i>	
1965.	Prefață	
XXII +	dcMirc	
342 p.;	ea	
<i>Strigoi</i>	Zaciu,	
<i>ul.</i>	Bucur	
<i>Roma</i>	ești,	
<i>n,</i>	1956.2	
Bucur	31 p.;	
ești.	<i>Opere</i>	
1969.6	, voi. I	
32 p.	—IX.	
Reed	Bucur	
itări:	ești.	
<i>Schîfe</i>	Ed.	
<i>și</i>	Minerv	
<i>povest</i>	a.	
<i>iri*</i>	1962-	
Bucur	1976:	
ești,	VoL I-	
1954.	IV.	
256 p.;	<i>Schite</i>	
<i>Arhan</i>	<i>și</i>	
<i>ghelii.</i>	<i>povest</i>	
Prelata	<i>iri,</i>	
dc	1962.	
Mircea	XCIII	
Zaciu,	+400	
Bucur	p.(I)	
ești,	+534	
1956.5	p.(II)>	
52 p.;	506 p.	
<i>Din</i>	(III) +	
<i>copilă</i>	454 p,	
<i>rie.</i>	(IV).	
Scluțe	Vei V	
<i>și</i>	si VI.	
povesti	<i>Povest</i>	
ri.	<i>iri și</i>	
	<i>nuvel</i>	

Ion la
Agărbtcea Marian
nu, Popa,
Bucur *Dicțio*
ești. *nar*
1972.3 *de*
60 p.: *literat*
Cornel *ură*
Regma *român*
n, *ă*
Agârb *conte*
icean *mpora*
u și *nă,* ed.
demo a II-a.
nii. Bucur
Studii *ești,*
de 1977»p
tipolo . 12-
gie 14;
lite- *Mic*
rara. *dicți-*
Bucur *onar.*
ești. *Scriito*
1973,2 *ri*
40 p.; *român*
D. *î.*
Vatam Bucur
aniuc. *ești,*
1978.
Ion p. 13—
Agârb 17;
icean *Literat*
u. *ura*
Biblio *român*
grafie, *ă.*
Bucur *Ghid*
ești, *biblio*
1974. *grafic.*
XLII + *Partea*
618p. *a It-a.*
Alte *Scriito*
indicaț *ri (A—*
ii *Z),*
bibliog Bucur
rafice *ești,*

lr

A
{
L

<i>Idei</i>	<i>Practi</i>
<i>dogm</i>	<i>ci</i>
<i>atice</i>	<i>magic</i>
<i>în</i>	<i>e și</i>
<i>colind</i>	<i>comb</i>
<i>e, în</i>	<i>aterea</i>
<i>ST. an</i>	<i>tor_t în</i>
<i>-II,</i>	<i>ST.an.</i>
<i>1950,</i>	<i>VI,</i>
<i>nr. 9-</i>	<i>1954.n</i>
<i>10, p.</i>	<i>r. 7—</i>
<i>597-</i>	<i>8,p.</i>
<i>621;</i>	<i>439—</i>
<i>Colind</i>	<i>457;</i>
<i>ele</i>	<i>îndru</i>
<i>român</i>	<i>mări</i>
<i>ești,</i>	<i>pentr</i>
<i>comor</i>	<i>u</i>
<i>i de</i>	<i>culege</i>
<i>spiritu</i>	<i>rea</i>
<i>alitate</i>	<i>folclor</i>
<i>crești</i>	<i>ului</i>
<i>nă* în</i>	<i>religio</i>
<i>GB.an.</i>	<i>s, în</i>
<i>XII.</i>	<i>BOR.</i>
<i>1953.</i>	<i>an.</i>
<i>nr. 12,</i>	<i>LXXIII</i>
<i>p.</i>	<i>, 1955,</i>
<i>729-</i>	<i>nr. 7,</i>
<i>736;</i>	<i>p. 647</i>
<i>Maica</i>	<i>—653;</i>
<i>Domn</i>	<i>Legăt</i>
<i>ului în</i>	<i>ura</i>
<i>colind</i>	<i>între</i>
<i>ele</i>	<i>om fi</i>
<i>religio</i>	<i>firea</i>
<i>ase</i>	<i>înconj</i>
<i>român</i>	<i>urătoa</i>
<i>ești, în</i>	<i>re în</i>
<i>ST.anV</i>	<i>colind</i>
<i>,1953,</i>	<i>ele</i>
<i>nr.9-</i>	<i>român</i>
<i>10.p.</i>	<i>ești, în</i>
<i>666-</i>	<i>MO,</i>
<i>676;</i>	<i>an</i>

W 9
as 4.
hi 8
n 0
g p.
u ;
m *T*
.e *h*
d. *e*
l. *I*
l *m*
9 *u*
9 *n*
l, *e*
[U](#) *m*
[2](#) *u*
[p.](#) *t*
[fi](#) *U*
[e](#) *k*
[d.](#) *e*
[a](#) *n*
[U](#) *e*
= *s*
[a.](#) *s*
l *of*
9 *F*
9 *r*
3. +
l *S*
2 *t*
6 *â*
p. *n*
; *il*
T *t*
h *H*
e *te*
U *'s*
n *T*
k *h*
o *e*
w *oi*
n *o*
C *g*
o *y.*
n *D*
ti *el*
n *ro*
e *it,*
n *l*
t *9*
P *9*
o *4,*
e *9*
m *6*
s. *p.*
D ;
e *D*
m *io*
ni *r*
, *a*
l *m*
9 *e*

fi gy and
eseuri Culture
teologic in
e ti Americ
literare. a
Moonfal Selecte
l Press. d
Washin Papers,
gton, Essays
D.C.. and
1999.74 Ariicles
0 p.; * 3IM
Trăire p.:
ți Folchri
mărturi stică st
sire nutzico
române logie
ască in române
Americ ască tn
a. tară fi
Eseuri peste
dog- hotare,
matice 320 p.
șt și alte
afxdog nutnca
ettce. use
256 p . \tndii.
Suflet articole,
române eseuri,
sc rrecn/ii
peste .
ocean. reportaj
Articole e și
st note.
eseuri, liter
176 p.; atura:
De Aurel
amvon Sasu.
ul Dicțion
lăutelor arul
. scriito-
Contrib rilor
uții români
teologic din
e de Statele
istorie Unite si
St Canad
cultură a,
în Bucii-
cadrul reffL200
progra I.p. 12
melor —16.
român
a* ALEX
americ E
ane la ȘTEFAN
Televizi ,
une profesor
Radio dc
(1976 teologie.
-1989), N. 4 iul
208 p.; 1928. in
Romani Smârda
an n. jud.
Theolo

B u
u ză
ză u
u, (1
fr 9
at 4
e 8
c —
u 1
G 9
h 4
co 9)
rg .
h la
e. In
St st
u it
di ut
i ul
la Te
S ol
e og
m ic
in U
ar ni
ul ve
te rs
ol it
og ar
ic di
^ n
C B
h u
es c
ar u
ic re
E șt
pi i
sc (1
o 9
p 4
ul 9
- —
(1 1
9 9
4 5
1 3)
-1 ,
9 co
4 nt
8) i-
ți n
la u
Li ă
ce m
ul !
. c
H u
as rs
d u
e ril
u" e
d d
m e
B d

uctunil rului <
— 1961 —
specialit 1964),
atea apoi la
Patru* Institut
logic - ul
la Teologic
același Universi
Institut tar diii
(1953— Bucureș
1956». ti;
studii asistent
de (1965—
speciali 1971).
zare la Însărcin
Institut at cu
ul predare
Ecumen a
ic de la limbilor
Bossy- clasice,
Elveția. spiritua
Facultat l I —
ea confere
liberă nțiat
protesta (1971
ntă din —
Lausan 1977),
nc profesor
(1965- titular
19661 la
și la catedra
Facultat de
ea de Patrolog
Teologie ie și
a literatur
Universi ă post-
tății din patristic
Tesaloni ă II ian
c (1969- 197K-
1970). 1998);
doctorat între
ul la anii
Institut 1976 și
ul din 1982
Bucureș detașat
ti în ca
1969. superio
Profesor r al
de capelei
Greacă ortodox
și e
Latină romane
la ..Mihail
Semina Sturdza
rul teo- " din
logic Badcn-
din Badcn;
Mănăsti preot
rea din
Neamț 1971.
(1956- iconoin
1965). stavrofo
director r în
al 1976.
Semina Membr

u m
în al
m e
ai C
m o
ul n
te si
d li
el ul
eg ui
aț E
ii c
al u
e m
Bi e
se ni
ri c
ci al
i Bi
O se
rt ri
o ci
d lo
ox r
e d
R cl
o cj
m ra
a i
n o
e fi
la ci
o al
se al
ri Bi
c se
il ri
e ci
în i
tr n
u o
ni as
ri tr
al e
e in
C C
o o
nf m
er is
in ia
țe in
i ix
Bi tf
se p
ri e
ci nt
lo r
r u
E di
u al
ro og
p ul
e te
n ol
e og

ic dintre *păcat*
Bitenca *si har,*
Ortodox în ST.
a și an VML
Biserica 1956.
vechi- nr, 5-6.
catolică. p. 330-
în 348;
Comisia *Foloas*
mixtă *ele*
pentru *cântări*
dialogul *i*
teologic *biseric*
cu *ești în*
Biserica *comun*
Romano *după*
- *Sfântul*
Catolică *Niceta*
și în *deRem*
Comisia *esiana,*
„Credinț în
ă și BOR.an
Constit . LXXV,
uție" 1957,nr
din . | —
Consiliu 2,p. 165
l —182;
Ecumen *Fericitu*
ic al *l*
Bisericil *Augusti*
or *u tn*
româtie
Lucră *jte,*
ri: InMO.a
Via[a n.lX,
creștin 1957,nr
ă după . 11 —
Bărbați 12,p.
i 766-
Aposto- 778;
lici/m *Acte de*
ST.an.VI *autorit*
I.nr.3- *ate ale*
4.1955, *eptsco*
p.223- *piltr*
235; *Romei*
Eclesiol *In pri-*
ogia *mele*
Părinți *trei*
or *secole,*
Apostol *tn*
ici. în MMS.an
ST. an . XXXV.
VIL 1959.
1955. nr. 9—
nr 5-6. 12. p.
p. 368- 566—
381; 579;
Conce/ *Critica*
Hia *marei*
Feri- *plăgt a*
citului *cometei*
August *la*
tn *Sfinții*
despre *Părinți*

c it
a a
i te
n a
u p
lo a
ci tr
e is
n ti
i. c
în ă
M d
M i
S. n
a s
n. e
X c
X ol
X el
VI e
. I
1 V
9_{JI} V.
6. te
0. ză
nr d
. c
7- d
8. oc
p. to
4 ra
3 t,
4 în
4 S
4; T.
S a
f n.
ă X
n X
t L
u 1
l 9
N 6
ic 9.
et nr
a .
d 7-
e 8,
R p.
e 4
m 5
e 3-
st 5
a 8
n 7
a (ți
st ex
e tr
c as
u 1
m 4
e 1
n p.
ic);

1600de 580.
ani de Actualit
la atea
moarte gândtri
a t
Sfântul Sfințilo
ui Sava r Trei
Gotul.U Ierarhi
\ despre
BOR,an preoție,
. XC. în ST.
1972.nr. an.
S- XXXVI.
6,p.5S6 1984.
-568; nr. I —
Sfi 2,p. 93
Atanas —102;
ie cel Contrib
Mare. uția Sfi
împlinir loan
ea a Damas
1600d chtn la
e am sistem
de la atizare
moarte a
a sa. în învățăt
MMS.an urii
. XUX. ortodox
1973. e, în
nrJI- „Orto-
I2,p.782 doxia”,
- an.
792;5iTw XXXVI,
i/flrui^ 1984.
^GriJ/i nr. lip.
rfer le 120-
christia 134;
nisme Sensul
rouma icoanei
m au la
IV-e Sfântul
siecle, loan
în „Stu- Damas
dia chin si
Patristic Sinodu
a". l VII
Oxford, ecume
1981; nic, în
învățăt „Ortodo
ura xia**,
Sfințilo an.
r XXXIX.
Părinți 1987.
fi nr, 4, p.
scriitori 22-30;
biserice Elemen
ești te ale
despre Tradiți
pace, în ei în
„Ortodo „Jnvâtâ
xia", an. tura
XXXV, celor
1983. 12
nr 4. p. Apostol
551 — i”. In

„ r
O a
rt n
o o
d a
ox st
ia r
". ă
a ,
n. în
X „
LI O
.l rt
9 o
8 d
9. ox
nr ia
.2 **
.p ,
2 a
8- n
3 X
9 X
R V.
el nr
a 2.
ți 1
il 9
e 7
B 3.
is p.
e 1
ri 9
ci 3
i -
O 2
rt 0
tx 9;
to C
x u
e r
c e
u n
c te
el șt
el te
a n
lt -
e d
c i
u n
lt te
e n
r oi
el î
ig n
io te
a ol
s o
e gi
d a
i c
n o
ț n
a te

mpora 1974,nr
nă, în 1-
„Orto- 2,p.63-
doxia", 69.nr.3
an.XXIX —
. 4,p.294
1977,nr. -299 și
I.p. 86- nr 7-
124. 8,p.
Trad 622-
uceri 628 și
din Sf. altele.
Niceta O
deReme serie de
siana. reportaj
în MO. e in
an.XXV. „Ortodo
1973.nr. xia",
7- „Biseric
8.p.587 a
- Ortodox
588.nr. fl
9-H). p Română
783- " și
787.nr. „Mitrop
II- olia
12.p.970 Moldove
^980;an i și
.XXVI.

Sucevei"« atea din
predici în Vicna
«Glasul (abs.
Bisericii", 1825).
recenzii, Preot în
noic etc. Borozel—

Literat Bihor,fun
ura: cționar,
Curricul apoi
um secretar
vitaē, în la
teza de Episcopia
doctorat romana
cf/.,p. unită din
583(135); Oradea,
ROC.an. paroh în
VI.1976» Oradea—
nr.4,p. Olosig <
106-107; 1835).
ST, an. canonic
XXXIV. la Oradea
1982. nr. (1843).
1-2, p. episcop
113-114. al noii
eparhii

ALEXII unite din
OAN, Gherla
episcop. {numit în
N. 24 1854.
iun. hirotonit
1801, în în 1855.
Maladia, instalat
jud. în sept.
Sălaj, t 1856),deț
29 iun. inând
1863. această
Gherla. demnitat
Studii de e până la
teologie A moarte.
la organizat
Universit noua

e e
p u
a
r t
h e
i o
e l
o
ș g
i i
c
a "
)
î
n c
f u
i
i l
n i
ț m
a b
t a

u d
n e

s p
e r
m e
i d
n a
a r
i e
*
l
(a
n t
u i
m n
i a
t
<
"
l l
i 8
c 5

9)- A revendică
publicat rile
Gramati naționale
ca daco- și sociale
romana romaneșt
sive i.
valachic Literat
a ura:
latinitat *Sematis*
e mul
donata, *veneratu*
aucta, lui cler
ac in al
hune Arhidiec
ordinem esei
redacta metropol
(Viena. itane
1826) *greco-*
— care a *catolice*
avut o *române*
largă *de Alba*
circulație *Itidia fi*
în *Fâgâras*
Transilva , Blaj,
nia, — 1900, p.
propunâ 59-60;
nd *Enciclop*
reducere *edia*
a *Româna*
alfabetul , tom. L
ui chilie, Sibiu,
potrivit 1898. p.
sistemul 104—
ui 105; Ioan
ortografic Ardeleai.
inițial de u,0<*wm
Petm *din*
Maior. A *Sălaj**
sprijinit Zalău,
editarea 1938, p.
de 37—41;
manuale Victor
didactice. Bojor
în 1848 a *Episcopi*
militat i
pentru

d	G	Jana	AMHLOH
i	h	Balacciu	IE
e	e	și Rodica	(Hotiniul)
c	r	Chiriaces	,episcop.
e	l	cu, <i>Dicționar de</i>	N.c. 1730
z	a	<i>lingviști</i>	— t c.
e		<i>și filologi</i>	1800. în
i	{	<i>români.</i>	schitul
	1	Zagavia.	
g	8	Bucureșt	Călugării
r	5	i. 1978,	la Secu;
e	6	p. 55—	probabil
c	-	56;	a studiat
o	l	Constant	la
-	9	in	Academia
c	3	Mălinaș.	duhovni-
a	9	<i>Un loc</i>	cească
t	)	<i>pentru</i>	din Kiev:
o	.	<i>Ioan</i>	călătorii
l	T	<i>Alexi.în</i>	de studii
i	g	„Steaua”*	la Roma.
c	.	,Cluj-	Episcop
e		Napoca,	la Hotin
	M	8, 1986.	din 1767
d	u	p. 38;	pană în
e	r	Silvestru	1770.
e		Augustin	întâlnit
G	ș	Pnntduș	apoi la
h	,	și Cle [^]	Iași, dai
e		mente	mai ales
r	1	Plăianu,	la schitul
l	9	<i>Catholicis</i>	Zagavia.
a	3	<i>m și</i>	lângă
,	9	<i>ortodoxi</i>	Har
.		<i>e româ-</i>	Iau.
a		<i>nească.</i>	Traduce
c	p	<i>Scurt</i>	ți
u	.	<i>istoric al</i>	adapteaz
m		<i>Bisericii</i>	ă lucrări
	7	<i>române</i>	didactice:
C	9	<i>unite,</i>	<i>Gra-</i>
l	-	Cluj-	<i>matica</i>
u	1	Napoca.	<i>teologhic</i>
j	7	1994,p.	<i>ească.</i>
*	0	106-108,	Iași.
			1795 (72
			);

p ș
 . i
) n

 d a
 u l
 p
 ă M
 o
 C s
 a -
 t c
 e o
 h v
 i e
 s i
 m ;
 u
 l D
 e
 m
 i o
 t b
 r ș
 o t
 p e
 o
 l g
 i h
 t e
 u o
 l g
 u r
 i a
 f
 P i
 l e
 a .
 t
 o l
 n a
 ț
 l i
 ^ .
 e
 v l

795 (230 manuscri
 p.), s a
 prelucrat rămas o
 ă, prin *Gratnati*
 intermedi *căde*
 ul unei *învățătu*
 ediții *ra fizicii*,
 italiene, lucrare
 după de
Geografi științele
a naturii»
universa prelucrat
lă a ă tot din
 iezuitului limba
 Claude italiana
 Buf fier (Bibi.
 (cu Acad.,
 informați ms.
 i istorice 1627,
 și editată la
 geografic Chișinău
 e în 1990.
 asupra . 214 p.).
 Moldovei) în
 ; manualel
Element e sale a
e introdus
aritmetic o serie de
e, lași. termeni
 1795 noi, care
 (168 au rămas
 p.),după în uz
 Aritmetic până azi.
 a
 italianul Literat
 ui Ale- ura: Al.
 ssandro Papadopo
 l
 Conți (cu Calimach
 menționa , *Anifilo-*
 rea *hie*
 unităților *Hotiniul*,
 de mă- în
 sură „Revista
 folosite în pentru
 Moldova). istoric,
 în

a e
r ș
h t
e i
o ,
l
o l
g 8
i 8
c 5
,
ș
i p
.
f
i 3
l l
o 9
l —
o 3
g 3
i 0
e ;
"
, A
l r
I s
I e
, n
v i
o c
L
V S
. t
f a
a d
s n
c i
J ț
I k
, i
B .
u
c A
u m
r f

ilohie * Roma.
episcop 1933.36
al p. (extras
Hotinulu din
i, în „L*Europ
RSIAB, a Orien-
voi. XV, tale",
1922. p. fasc. IX-
41 — 56; X. 1933);
Ștefan retipărit
Berechet. în voi.
Activitat aceluiași:
ea *Saggi*
literara *rometio-*
a *italo-*
episcopu *isfxmici,*
lui de Koma.
Hotin 1943. p.
Amfilohi 27 — 56;
e, în Dina
BOR. an, Căplescu
XLIII, , *Din*
1925» nr. *istoria*
12» p. *termino-*
734-737; *logiei*
Pr V. *aritmetic*
Ursă- *e*
chescu. *româneș*
Aritmeti ti, în
ca *Omagiu*
vladicâi *lui Iorgu*
Amfilohi *Iordan*
*e** în cu
BOR, an. *prilejul*
XLIV, *împlinirii*
1926, nr *a 70 de*
1, p. 20- *ani.*
23; Bucu-
Claudiu rești,
Iso- 1958, p.
pescu, // 155-157;
vescovo N. A.
Amfilohi Ursu,
e *Formare*
Hotiniul a
e l'Italia *terminol*

o o
g l
i u
e m
i ,

g p
e .
o
g 8
r 7
a 1
f
i —
c
e 8
7
i 6
n ;

l 1
i .
mD
b .
a
L
r ă
o u
m d
â a
n t
ă *
, /
S
i /
n O
T
a A
c
e l
l i
a t
ș e
i r
a
v t

urii mart.
române 1921. în
vechi. III, Glăvile-
Bucureșt Pcștcana,
i, 1968, jud.
p-124— Vâlcea.
127; Studii la
Dicționa Seminar
rul ul „Cen-
literaturi tral”
i române (1933-
de la 1941), cu
origini bacalaur
turnă lu eat la
1900, Liceul
Bucureșt „Mihai
i. 1979.p. Viteazul”
33-34; din
Al. Babii. București
„Amfiloh : studii
ie superioar
Hotiniul, e la
Chișinău Facultate
. 1990. a de
70 p. Medicină
și
ANANI Conserva
A torul din
BARTOL Cluji
OMKU 1945-
<din 1946,nel
botez erminate
Vale-riu). >Ja
arhiepisc Facultate
op al a de
Clujului, Teologie
teolog, din
prozator, București
poet și și
dramatur Academia
g. N. 18 Teologică

„A hi
n ro
dr to
ci ni
a t
n ie
u" ro
Ji di
u ac
Si o
bi n
u (1
(li 5
ce m
nț ar
ia t.
t 1
tn 9
l 4
9 2)
4 ,
8) di
. ac
Tu o
ns n
în la
m m
o ă
n n
a ăs
hi tir
s ile
m Po
la lo
m vr
ă ag
n i
ăs și
tir B
ea ai
„A a
nt de
i Ar
m ie
" ș
di (1
n 9
B 4
uc 3
ur —
eș 1
ti 9
(2 4
fe 7)
br .
. st
l ar
9 eț
4 la
2) m
și ă

năstirea
Toplița
(1947).
intendent al
palatului
patriarhal
(1948—
1949),
inspector
patriarhal
pentru
învățământul
bisericesc
(1949—
1950),
asistent la
catedra de
Istorie
bisericească
universală de
la Institutul
Teologic
Universitar
din
București
(1950—
1951),decan
al Centrului
de
îndrumare
misionară și
socială a
clerului la
Curtea de
Argeș (1951
— 1952).
director al
Bibliotecii
patriarhale
(1952— 1958
și 1964-
1965).
Conducătoru
l grevei
studențești
an ti
revizioniste și
anticomunist
e dc la Cluj,
din 1946.
fapt pentru
care a fost
arestat în
câteva
rânduri; în
1958 a fost
condamnat
la 25 de ani
muncă
silnică
pentru
„uneltire
contra

ordinci So-
ciale'*,
fiindeliberat
în 1964 de la
Aiud. între
anii 1965 și
1976 a
îndeplinit
mai multe
funcții în
cadrul
Arhiepiscopie
i misionare
ortodoxe
române din
America:
secretarepar
hial,consilier
cultural,
secretar
general al
Congresului
bisericesc,
director al
Serviciului
„Publicații*¹;
hirotonit
ieromonah și
hirotcsit
arhimandrit
de episcopul
Victorin al
Americii
(1967);
conferințe în
Dctroil, Chi-
cago.
Windsor și
Honolulu;
membru în
delegația
Bisericii
Orodoxe
Române care
a vizitat
Bise* ricile
vechi
orientale din
Egipt.
Ethiopia și
India (1969);
directorul
Institutului
Biblic și de
Misiune al
Bisericii
Orodoxe
Române
(1976—
1982).
Din 1982
retras la
mănăstirea

V el
ăr ea
at cu
ec lu
u i
n și
de Cl
a uj
lu ul
cr ui
at :
la hi
re ro
vi to
zu ni
ir t
ea ar
tr hi
ad er
uc eu
er și
ii în
ro sc
m ă
â u
ne n
ști at
a în
S ca
fi te
nt dr
ei al
S a
cr ar
ip hi
tu ep
ri is
. co
La pa
2 lă
1 di
ia n
n. Cl
1 uj
9 la
9 7
3 te
al br
es .
ar l
hi 9
ep 9
is 3.
co „D
p oc
al to
V r
a- H
d o
ul n
ui or
. is
H C

ausa" al Este membru
Universității titular al
din Cluj. Uniunii
A publicat Scriitorilor,
articole cu Opera
caracter literară:
teologic, *Miorița*,
predici. nolc poem
și comentarii dramatic.
în revistele București.
centrale 1966;
bisericești, *Meșterul*
„Glasul *Manole*,
Bisericii"...Mi *poem*
tropoliaOlten dramatic.
iei^{1*},buleti- București.
nul și 1968; *Du-te*
calendarul *vreme, vino*,
„Credința" *vreme!poem*
din Dettoit, dramatic.
„Renașterea" București.
de ia Cluj 1969;
(unele sub *Păhărelul*
pseudonimul *cu nectar*,
Varto-loiticu fantezie
Diacul). S-a dramatică în
afirmat de versuri
tânăr în (pentru
literatură copii). 1969.
(debutul în 72 p.;
„Vremea". *Geneze*,
1936 și versuri.
„Dacia București.
Rediviva", al 1971,82 p.;
cărei *Steaua*
redactor *Zimbrului*,
principal a poem
fost); dramatic.
colaborator București.
al revistelor: 1971.236 p.;
„Gândirea", *Poeme cu*
„Gazeta *măști*,
Literară", teatru, ediție
-.Lu- definitivă.
ceafărul", București.
„Magazin 1972, 571 p.
Istoric". (include
„Ateneu" ele *Dttte vreme**
Uncie din *vino, vremef*
piesele sale *Miorița*,
au fost jucate *Steaua*
pe scenele *Zimbrului* și
Teatrelor *Meșterul*
„Barbu *Manole*);
Dclavrancca" *File t/e*
din *acatist*,
București, versuri. De-
„Alexandru troit. 1976 (și
Davila" din București,
Pitești, 1981); *Istorii*
„Dramatic" *agrippine*,
din Baia versuri.
Mare ș.a. București,

1 uc
9 ur
7 eș
6; ti,
St 1
r 9
ăi 8
ni 2,
i 5
di 5
n 9
K +
ip 2
u 9
k 3
u p.
a, (s
ro u
m nt
a in
n. cl
B us
uc e:
ur M
eș io
ti. ri
1 ța
9 ,
7 M
9, e
3 șt
9 er
8 ul
p. M
; a
G n
re ol
ul e,
p St
ă e
m a
â u
n- a
tu Zi
lu m
i, b
2 r
vo ul
i. ui
(S ,
cr D
ia u-
„T te
ea ,
tr vr
u e
co m
m e,
en vi
ta n
t') o.
. vr
B e

me/ și Greul 1994, nr. 1-
i/âmăntului 2. p. 3-34);
y. Rotonda Din spumele
plopilor mării.
aprinși. Pagini
București, despre
1983.261 p. religie și
(și 1995.234 cultură*
p.); Ediție
Anamneze, îngrijită și
versuri, postfațată de
Bucureșd, Sandu
1984, 132 p.; Frunză, Cluj
Amintirile Napoca,
fteregrinutui 1995.246 p.;
Apter. Nuvele Pledoarie
și povestiri. pentru
București. Biserica
1991,136 p.; neamului.
Imn Ediție
Emincscului îngrijită și
în postfațată de
nouăspreze Sandu
ce cânturi, Frunză.Craio
București. va. 1995.
1992,23 p.; 182 p.; Apa
Poeme cea vie a
alese* Cluj- Ortodoxiei.
Napoca, Cuvântări,
1998, 163 p.; predici,
De dincolo meditații.
de ape* Cluj Napoca,
Pagini de 2001, 161 p.
jurnal și Noul
alte texte, Testament
[Cluj-](#) — Versiune
[Napocu.2000](#) revizuită.red
[.159p.](#) ' actată șt
Cerurile comentată
Oltului, de....
Eseuri București.
teologice. 1993.X+470
1990,332 p, p. (ed. III,
cdJLBucurcș 1995);
U, 1998.369 Pentateuhul
p.;PTMTM^{AAA} sau cele
unea cinci cârti
catolicismul ale lui
ui în Moise...
România Versiune
interbelică, revizuită
Bn* curești, după
1992, 125 p.; Septuaginta.
Poezia redactată și
religioasă comentată de
românească București.
modernă, în 1997. 379 p.
AB, an. III + 1 h<;
(XLII). 1992, Cartea
nr. 4-6,p. 14- Psalmilor
28 șinr.7— sau
9,p.33-50(și Psaltirea
ST, an. XLVI. Profetului ți

R i
e lo
g v
el „”
ui 1
D 9
a 9
vi 6.
d. 1
Ve 5
rs 0
iu p.
ne ;
re C
vi â
zu nt
it ar
ă e
d a
u C
pă â
Se nt
pt â
u ril
ag or
in ...
ta .
, 1
re 9
da 9
ct 8,
at 8
ă 5
și p.
co :
m P
en o
ta e
tă zi
de a
Cl V
uj e
— c
B hi
uc ul
ur ui
eș T
ti, e
1 st
9 a
9 m
8, e
3 nt
6 :
3 C
p. a
\\ rt
C e
a a
rt lu
e i
a Io
lu v,

Car* tea
Psalmilor,
Proverbele
lui Solomon,
Cântarea
Cântărilor,
Plângerile
lui
Ieremia....
1999.

1

5 ro
3 fe
5 t
p. ul
. ui
C le
a z
rt e
e c
a hi
p el
re ..
fe 2
r 0
ul 0
m 0.
Is 2(
ai X)
a. p.
... ;
1 C
9 a
9 rt
9, e
2 a
5 p
7 ro
p, *
. je
C t
a ul
rt ui
e lh
a u
p ti
ro el
fe și
t c
ul ă
ui rț
le il
re e
m c
ia el
*. or
H d
1 oi
9 s
9 p
9, re
2 z
6 e
2 c
p. e
; p
C ro
a fe
n ți
e ri
a cL
p ,

2000, 337 p. Marian
(țoale au Papahagi și
apărut la Aurel Sasu
Bucu-rești); (coordo
fl/Mur sau natori)
Sfânta Dicționarul
Scripttură. scriitorilor
Ediție *români.* A—
jubiliară a C. București.
Sfanțului 1995, p. 64-
Sinod, 65, Cheorghe
București. Akw
2001.1H40 *Diorame șt*
p. *eseuri*
teologice și
literare.
Literatura: Washington.
ROC.an DC. 1999. p.
VILnr I, 62-95.; Voi.
I977,p.60- *Bartolomeu*
61; ST.an *Valenu*
XXXIV, *Anania,*
1982,nr.1- „Du*te vtno,
2.p. 104- vreme’*!
105; Marian Ediție
Popa. îngrijită de
Dicționar de loan St.
literatura Lazăr ți
româna Nicolae
*contempora na** Ediția a
doua. Staic-
revizuită și Burluși.Rân
adăugită. micuVâlcca,2
București. 001.71 p.;
1977, p. 21- Voi *Logos*
22; *I.P.S.*
Dicționar Arhiepiscop
cronologic, Bartolomeu
*literatura al Clujului**
română. la
București, *împlinirea*
1979; *Bio- vârstei de*
bibliografie 80 de ant,
An Greul Cluj-Napoca.
pământului 2001,424 p.
.voi, H,p.289 + 8 pL
— 292 (cu (îndeosebi
referințe p.416-422).
critice la AN
opera ta ATOLIE,
literară); monah
BOR. an. cărturar, a
CXI, 1993. două
nr. 1-3, p. 5- jumătate a
43; ziarul sec. XVIII. In
„Renașterea”. 1771 era
Cluj-Napoca, ierodiacon la
an. IV. Mitropolia
1993,nr. 1-3, din
p. 1-8 și an București; în
VII. 1996. nr. 1774. ca
3. p 8-9; ..ierodiacon
Mircca la Episcopia
Zaciu.

R n
ăi ut
u n
ni e
c C
ul a
ui nt
", c
a m
co ir.
pi C
at o
u s
n m
M o
ts gr
c a
el fi
a a
n a
e di
u. c
c ă
d iz
st v
c o
u di
pr re
in a
de lu
. m
D îi
iv —
a ti
n p
ul ăr
s it
a ă
u în
g R
âl u
c si
e a
a —
\ .
* H
a ro
în ni
țe c
le a
pt sl
ul o
ui v
c e
u ni
lu lo
m r
e Jl
a t
a n
lu c
i ul
Di ui

t Misiei cei de sus și Misiei cei de jos a lui Cheorghe Brancovici. *Istoria Țării Românești* a lui Constantin Cânta cuzino stolnicul în 1776— 1780 apare ca „oste nitoriu la sens cu mâna, tocniiitoriu și așezătoriu slujbelor cu rânduiaja... după izvoadele celor cc au fost tălmăcitori', și „ajutonu la îndreptarea ti) macini cuvintelor cătră nunânic" la cele 12 *Mmeie* de la Râmnic. în aug, 1789 era „tgumenul Govorii"; probabil este identic cu „Anatolie cro-monah, iconomul Sfintei Mitropolii" din 1805.

Literatura: G. Ștrempel. *Copiști de mându st r\se românești până la 1800*, București. 1959, p. 4— 5; Gabriel Ștrempel. *Catalogul manuscri* setor*

românești. 2 voi.. București, 1978—1983. L p. 217,272 și IL p. 330; Gabriel Țepelea.5rurf *n de istorie și limbă literară*. București. 1970, p. 95-102 (cap. „Mineieletle la Râmnic").

ANDREAN DANIIU^mon aliuldinȚaraP a-nomer. cărturar din sec. XVII. N. c. 1620-t 1688. Originar din Transilvania, dar a trăit în Țara Românească. A tradus din grecește în- *dreptarea Ugii*, tipărită la Târgovișic în 1652. După cercetări mai noi. tot el ar fi realizat o nouă traducere a *Vechiului Teuament*, din slavonește și latinește, prin anii 1665-1670 (Ms. 4389 in BibL Acad.). De asemenea, i se atribuie traducerea in românește a lucrărilor *învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*,

Vi lo
a a
ț s
a a
și fi
tr so
ai co
ul tit
S p
fi â
n n
ți ă
ei ac
S u
al m
e că
(x ar
)r fi
în fo
te st
ln tr
i a
n d
o u
st s
r dc
u H
N d
if n
o șt
n, c
/ N
n ăs
u tu
ri re
- l),
a ca
r și
h u
ul n
Ț el
a e
ri te
gr xt
a e
d ti
ul p
ui ă
și nt
a e:
ro f
m n
a v
n ă-
ul t
ui ă
V t
a u
rl n
a p
a e
m st
și e

toate zilele bănesc de
(Câmpulung, acolo.
1642).Mw- Studiu
rirln sau istoric.
Sacrament București,
(Tirgovișie. 1906. 30 p.;
1651) fi Tăr- AL T.
nosania Dumitrescu.
(Târguviște. Despre
1652). După „Istoria
părerea unor Țării
istorici,este Românești
identic cu dintru
acel Daniil, început^{4*} și
numit „epis- auurrul ei
cop" în Țara Danitl
Făgărașului Panoneanul
în 1662. , fost
retras apoi la mitropolit al
schitul Ardealului
Babele. în și episcop
sudul al Stre-Mii.in
[Moldovei.de](#) voL Lui Ioan
umle a fost Bianu
dus dc amintire.
Grigore București.
Ghica In 1916. p.
Țara 227- 255; Pr.
Românească. Niculac
în-funțându- Sertoănewu.
se. pentru el. Despre
o Episcopie Episcopia
la Strrhaia, Strehaiei, in
unde a MO. an. VI.
păstorit între 1954. nr. 9-
arui 1672 și 10. p. 488-
1679. apoi 510. Pr.
„năs-tavnic" Niculae
al noii Șerhâncwu.
mănăstiri Nai mărturii
Cotroceni despre
0679— Episcopia
1682), retras Strehaiei și
din nou la epis* copul
schitul eiDaniilîn
Babele, unde [MO.au](#). XIII.
a și murit. 1961. nr. 1-
4, p. 71 —
U Urat 79; N. A.
ura: Ioan Vnu, Un
Ihanu.Episc cărturar
opiaStreluu puțin
ei, în An. cutws* cut
Acad, Rocn. de la
M.S.I.,»- II, t. mijlocul
XXVI (1903— secolului al
1904). p. XVH-lea:
171-181; Datud
Alexandru Andrean
Lapcdalu. Panoneanul.
Episcopia In „Cronica".
Strehaiei șt Iași. an. XVI.
tradiția nr. 43 (821)
scaunului

di 8
n 1,
2 p.
3 5ș
oc i8
t .
I9
A

A ar
N a
D m
R u
K re
I ș.
C St
U u
Ț di
A i
N la
D Li
R ce
E ul
I di
(d n
in C
b e
ot h
ez u
lo Si
a W
n) a
, ni
ar ci
tii (1
e 9
pi 6
se 3-
o 1
p. 9
N, 6
2 7)
4 ,
ia F
n. a
l c
9 ul
4 ta
9. te
în a
O d
a e
fl C
a o
d n
c st
S r
u u
s, cț
ji ii
ul C
. ăi
M F

erate și episcop
Poduri din eparhiot; la
București 15 iul 1998
(1967— mii cat de Sf
1972). apoi i Sinod la
Institutul treapta de
Teologic din arhiepiscop.
Sibiu (licen| Ca
iat 1978). episcop.
cursuri de înființează o
doctorat la tipografie. în
Institutul care s-au
Teologic din imprimat
București mai cu
(1985- scamă căr|i
1988),obțină de zidire
nd titlul de sufletească
doctor în pentru
1998. credincioși
Inginer la {*Noul*
întreprimiere *Testament*,
a de *Patericul*.
Construcții *UmonariuL*
de Căi Ferate *SbornicuL*
din Cluj traduceri din
(1972-1976), 5/. *Teodor*
preot *Stuititul*.
necăsătorit *Sicodim*
in parohiile *Aghioritul*
Turda etc); din
Fabrică 1990 apare
(1978-1985). foaia
apoi In Alba eparhială
Iulia-Maieri «Credința
(1985-1990). străbună".
vicar înființează
administrativ un Seminar
al eparhiei teologic și o
de Alba Iulia Facultate la
(1987-1990). Alba Iulia.
U 12 febr îneparhic s-
1990 a fost aii deschis
ales arhi- mai multe
ereu-vicar al mănăstiri și
acestei s-au pus
eparhii, cu fundațiile
titlul unor biserici
„Mureșanul", fiind de mir.
tuns în
monahism la
mănăstirea
To-phța și
hirotonit
întru
arhiereu la
25 febr
1990.
loctiitor de
episcop, din
4 apr 1990.
iar la 8 iun
1990 ales

Lucrări:
Spovedanie
și
comuniune.
Teză de
doctorat.
Alba Iulia,
1998. 253
p : *Ospățul*
credinței
Cuvinte de
învățătură.
Alba Iulia,
1999. 301
p.; *In pas*

c e
u n
tr t
a d
n e
zi l
ti a
v. B
Al â
b lg
a r
lu a
li d
a, d
l i
9 n
9 l
9, 6
2 4
6 8
3 ;
p. F
(p el
a u
st ri
or le
al st
e u
și di
c i.
u ar
v ti
â c
n ol
tă e
ri și
in e
l di
9 ci
9 în
8 .«
o M
n it
o ro
u p
ă ol
e ia
di A
ți rd
e e
a al
N ul
o ui
u ".
l „T
u el
i e
T gr
e af
st ul
a R
m o

mân*¹, 1920), ta
„Credința bisericile „Sf.
străbună" lile" (1920) și
sau ..Sf. Apostoli
..îndrumător Petru și
ul pastoral* Pavcl" din
al eparhiei Brăila (1921
-1942).
Literatura: profesor de
Dr Gheorghe Religie la
Anghel. *De Liceul*
la vechea „Nicolae
Mitropolie Bălcescu"
ortodoxă a din Brăila
Transilvani (1927-1942).
ei la Epis- membru în
copia de Consiliul
Alba lulia eparhial al
(Alba lulia). Episcopiei
1993. p. Buzăului
159-162. (1921-1928),
misionar
eparhial la
CU ANTIM Brăila,
(din botez membru în
Anton), Adunarea
episcop N. eparhială
18sept. (1932-1942).
1893.în președinte al
Moșeștn Asociației
Vechi.^kl clerului —
Buzău, in secția Brăila
familie de (1932-1942).
preot, t 8 redactor al
febr. 1980. foi „Viața
In Buzău Creștină" din
Studii la Brăila (1932-
Seminanile .. 1936) A fost
Nifon" (4 tuns In
clase) și monahism și
..Central" hirotesit
(abs. 1915). arhimandrit
apa la (1942) la
Facultatea Cozia. numit
de Teologic vicar al
din Mitropoliei
București Olteniei
(1915 — (1942), apoi
1919). unde arhicreu-
va obține vicar(t943),L
mai târziu a 11 ian.
doctoratul 1944 alei
(1939). studii epis copal
de specia- Buzăului
lizare la (instalat 21
Monipellier inai 1944).
(1925-1926). unde a
Preoi tn păstorit
Căbești- până la 1
Tutova.Cuml sept.
esti-Buzău și 1979,când s-
Rușetu a retras.îneci
Brăila (1918- 35 de ani de

p u
ă n
st ul
or at
ir re
e n
la ov
B ar
u e
z a
ă a
u, n
a u
în m
d er
r o
u a-
m se
at bi
a se
ct ri
i- ci
vi di
ta n
te e
a p
p ar
a hi
st e,
or a
al fă
ă- c
s u
o t
ci p
al ar
ă. te
c di
ul n
t d
u o
ra u
lă ă
și d
a el
d eg
m aț
in ii
is c
tr ar
a e
ti a
v u
â- vi
ec zi
o ta
n t
o Bi
m se
ic ri
ă. c
a a
st O

rtodoxă
Rusă (1948
și 1968).
I ucrari
*Biserica si
sectele.*
Brăila.
1928.35 p.:
*Psihologia
religioasă a
copilului st
adolescen-
tului, cu
apltcațiunt
la
in\âtământl
ul reltșias.*
Brăila.
1939.134 p
(teză de
doctorat);
*întruparea
Domnului.*
Craiova.
1943.32 p.:
câteva
broșuri și
peste o sută
de articole în
„Viața
Creștină” —
Brăila.
„Buletinul
Episcopiei
Buzăului”.
„Glusnl
Adevărului”.
„îngerul”,
toate la
Buzău,
„Viitorul”,
„Crucea”...Gl
asul
Bisericii”,
toate la
Bucu reții
ș.a.. la care
se atlaugâ
pastoralele
>i cuvân-
(ante chi-tar
hale

Literatura:
*Curriculum
vitae.* în teza
de tlocto-rat
cit.; Pr.
Gabriel
Cocora.
*Bibliografia
P.S**
Episcop

*Antim
Angele.scu,*
cu ocazia a
25 de ani
de la
instalarea
ca episcop
al Buzăului.
in GB, an.
XXVIII.
1969. nr, 5—
6. p. 698—
711; Pr Gh
Bogdaproste,
Trecerea la
cele veșnice
a Prea
Sfințitului
Dr, Anum
Angelescu,
episcop
onorar ot
eparhiei
Buzăului, in
GB.an.
XXXIX.
1980. nr. 3—
5. p. 436—
452; Gabriel
Coconi.
Șirul
episcopilor
Buzăului, in
voi.
Spiritualitat
e și istorie
la întor\ura
*Carpaților**
II, Buzău.
1983, p 51;
Pr. Gabriel
Cocora.
Episcopia
Buzăului, o
vatră de
spiritualitat
e și simțire
romaneasc
*ă** Bii7ău.!
986,p 197 -
205.

ANGHELE
SCU
PARASCHIV,
prent, pro-
fesor N.c.
1902, în
Jirlău. jud.
Brăila, t în
București
Studii la
Seminarul

te n
ol B
o u
gi z
c ă
di u
1

11 sc
9 a
1 dt
4- n
19 S
2 ol
2) ia
.a ,
p pr
ot of
la es
F or
ac la
ul In
ta st
te it
a ut
d ul
c ro
Te m
ol â
og n
ie (li
di ce
n u)
B cl
u in
c S
u ol
re ia
șt ,
i pr
(1 eo
9 t-
2 p
2 ar
— o
1 h
9 la
2 bi
6) se
. ri
Pr ca
eo ..
t Sf
la ,
bi S
se av
ri a"
ca di
ro n
m B
â- u
n c
ea u

rești, din limba
profesor la rusA, hi
Academia de BOR. an.
Muzica LIII. 1935.
religioasa din nr. 9- 10, p.
București. 444—483 (în
colaborare
Lucriri: cu pr. Stei
Stwl un Ilicscu).
Testament împreuna cu
bulgar de la arhiereul
1828.0 Irineu Ioan
carte Mrhâlcescu a
apăruta cu tipărit o noul
a/ulimtl ediție a
mitropolitul *Liturghierul*
ui Chgorie m I 1937) %*
Dascălul, în a
BOR. an. *Ceaslovului*
LII. 1934, (1939).
nr. 5-6. p. Articole în
306—325 (>i _Gânduca".
extras. 23 „Curentul".
p.): „Calendarul"
Inscnptta și alte
falsă de la periodice,
mănăstirea numeroase
Bacicovo și recenzii
aducerea în ..Biserica
moaștelor Oiiiixluxă
sfintei Româna".
Filofteta OJ
tară, în Literatura:
BOR, an. Preot Gabriel
LIV, 1936. Coeoru.
nr. 1-2. p. S^mi/wu/
14-41 (și *teologic din*
extras. 30 *Buzău, la*
p): *Slavă si* *împlinirea a*
mărire. o *sută*
Studiu de *cinciztei de*
documentar *am.* Buzău.
e liturgică. 1988,p. 266.
București.
1939.98 p. ANTAL KM
Traduceri: I LI AN (din
Protocolul bote?
Sergiu Dumitru),
Bulgakov: arhiereu-
*Dog** vicor. N. 20
maeuhansti oct. 1894, in
că. Toplița. jud.
Traducere Harghita, t
din rusește, 15 iun.
București. 1971, în
1936. XVI + Toplița.
100 p.; ProL Studiile
V.V. liceale la
Zcnkovsky. Brașov și
Problemele Năsăud
antropologie (1905- !
i creștine. 913),con-
Traducere tinuând la

In 1
st 9
it 1
ut 8)
ul .
Te Di
ol a-
og co
ic n
di la
n ca
Si te
bi dr
u al
(1 a
9 m
1 it
3 ro
— p
1 ol
9 it
1 a
6) n
, ă
d și
oi fu
a n
ni cț
la io
F n
ac ar
ul la
ta C
te e
a nt
d r
c ul
Fi ar
lo hi
so e
fi p
c u
a co
U p
ni es
ve c
rs Si
it bi
ăț u
ii (1
di 9
n 2
B 1
u —
d 1
a 9
p 2
es 4)
ta »
(1 pr
9 eo
1 t
6- și

protopop In mănăstirea ..
Reghin Sf Prooroc
(1924-1927), lile" din
revizor Toplița până
eparhial la la sfârâitul
Cluj (1927— vieții A
19331. preot publicai
la biserica felurite studii
„Bradu și articole în
Boteanu" din «Telegraful
București < Român".
1933 — Jv'evistaTeol
1938) ți ogieJT —
inspector Sibiu...Renaș
general în terea" —
Ministerul Cluj.
Cultelor; „Buletinul
tuns în Kpartuei
monahism la Argeș** ȘA.
mănăstirea Literatura:
Dragouurna, BOR, an.
sub numele LVII, 1939,
Emdian st nr. 1-2, p.
hirotesit 100—106;
arhimandrit Preotul
(1938). La 28 Niculac
oct. 1938 fcrbăuescu.
ales de Sf. *Episcopii*
Sinod *Argeșului*.
arhiereu în MO, an.
vicar la XVII. 1965.
Patriarhie.cu nr.7-8.p
titlul 629;A^r«**tro**/o
„Târgoviștean ?-înMA.an
ul" (hirotonit XVI, 1971.
6 dec. 1938): [nr.5-6.p-](#)
delegat cu 376- 385;
conducerea loan
provizorie, in Lăcătușu.Pr«
calitate dc Wr-*tăli din*
„loctiitor, a *Covasna și*
Episcopiei *Harghita*.
Argeșului Cluj-Napoca.
(1941 — 1998. p. 11-
1944). apoi a 14.
Mitropoliei
Bucovinei —
devenită din ANTONIE,
1947 ieromonah la
Arhiepiscopi mănăstirea
a Sucevei — Putna. sec.
(febr. 1945- XVI. In 1545
sepf. 1948); a alcătuit un
după 1948 a manuscris
tost un timp muzical
pmlcsor la (Antologhion)
Seminarul — aflat azi în
teologic de la Biblioteca
Neamț (1949 Universitară
—1950). din Iași — în
stare! la care sunt
Cozia. apoi incluse o
stareț la serie de

co o
m n.
p L
oz it
iți er
i at
pr u
o ra
pr :
ii, G
al h.
e Ci
-r o
it b
or a
ul ni
ui i.
** S
și a
pr n
ot d
o a
p m
sa u
l- zi
tu c
lu a
i l
E ă
m d
ta e
ti l
c a
și P
al u
e t
al u
to a
ra .
 . m
N „
ot M
aț u
ia zi
es ca
te ",
bi nr
za .
nt 9,
in 1
ă, 9
ia 6
r 6.
te p.
xt 1
ul 4-
gr 2
ec 0;
es G
c r.
și P
sl a
av nț

âru. șuara. jud.
Manuscrise Vaslui, t 31
muzicale de dec. 1931. în
la Huși. Studii
mănăstirea la Scnurt.ii; i
Putna, Le teologice
 în BOR.an. din Huși și .t
 LXXXVIL Venianuir
 1969.nr. 11 din Iași(1872-
 — 12. p. 1879),apoi la
 1257-1264 + Facultatea^
 VIII pi: Gr. Teologie din
 Pantăru, București
Școala (1885—
muzicală de 1889).
la Putna. in Diacon
 „Studii dc (1880) și
 Muzicologie". preot (1881
 VI. 1970. p. >Sn Bârlad,
 33-37; până în 19|
 Gbcorghe K. profesor
 Ciobonu. de Religie la
 Marin diferite școli
 Ionescu și secundare
 Titus din Bârlad
 Moiescu.&yt (1881 —
 n /a I9IM. cu
muvcală de excepția
la Puma. anilor de
Antologhion studii la
 . Edi|ic București),
 îngrijită, protoiereu al
 pretațată și jud Tutova
 adnotată (1900—
 de... 1902). La 26
 București, iun. 1918
 1980,447 p. ales
 (la p. 73— arhiereu-
 398 vicar al
 facsimile), eparhiei
 Hușilor cu
 titlul
 „Bârlâdeanul
 ANIONOVI " i 1918—
 CI IACOV 1921L apoi
 (din botez arhiereu-
 Ioan). vicar al
 episcop, Mitropoliei
 istonc N. 18 Mol-
 nov. 1856.înSiinili
 1856.înSiinili
 A

dovei U921- interes local
 1923).episcop și o colecție
 al Dunini de de
 Jos (1923- *Documente*
 1924). apoi *bârlâdene.*
 al Huși tor pe ba/a
 (1924-1931). cărora a fosl
 A publicat o ales membru
 sene de de onoare al
 lucrări Academiei
 istorice de Române

(1 d
 9 e
 l nt
 9) al
 ; C
 m o
 e m
 m is
 br ie
 u i
 al M
 S o
 oc n
 ie u
 tă m
 ții e
 is nt
 to el
 ri or
 ce Is
 ro to
 m n
 a cc
 n p
 e e
 (1 nt
 9 r
 0 u
 l) ju
 . d.
 m T
 e ut
 m ov
 br ai
 u l
 al 9
 S l
 oc 4)
 ie și
 tă al
 ții al
 ge to
 o r
 gr aș
 a ez
 fi ă
 ce m
 ro in
 m te
 â bi
 n se
 e, ri
 m ce
 ei șt
 n i
 b și
 ni c
 co ul
 re tu
 s ra
 p le
 o .
 n L

ucriri: *Simila,*
Sclavia și județul
creștinismul Tutova.
. Teză de *Studiu*
Ucen- *istoric cu*
tfinTeologic.B *hărți și*
ucurcști.189 *ilustrațiuni*
2,171 *urmat de*
pied.all-a, *documente,*
L909.143 p^ *inscripții și*
Istoria însemnări.
comunei București.
Bogtlaiut 1916.
din plasa LXXVH +
Simila, 134 p.;
judelui Documente
Tutova, ale fostelor
urmata de schituri
2SI Orgoeștn,
documente.. Bogddruța.
., Bârlad. *Pânesui.*
1905.7 + *Cârpbașii și*
CLXXXVIII + *Mânzațn*
478 p.. *din județul*
Frații Tutova,
Cheorghe și Huși. 1929,
Neculai XI + 137 Pete
Roșea Articole și
Codrțanu. dări de
fundatorii seamă în
Liceului și „Biserica
Scoalei Ortodoxă
secundare- Romană”.
profesionale ..Revista
de fete dm pentru
Bârlad. istorie,
Bârlad. *arheologic și*
1908. L ♦ *filologic” u*
124 p. + 4 *lui Gr.*
pi.; *Tocilescu,*
Tipografia, „Fli Frumos”
xilografice, —
librăriile și Bârlad,..Miro
legătorile n Coslin” -
de cărți din Bârlad șa.
Bârlad. Literatura:
București, *Sotite*
1909.124 + *biografice*
32 p. (în *asupra*
colaborare *vieții și*
cu Gr. *activității*
Crețu); *arhiereului*
Documente lacov
txirtădene, Antottovm
5vol..Bârlad- *Bârlă-*
lluși,19!l- *deanuL...*
1926(vol.lși II *Bârlad.*
premiat de 1922, 16 p.,
Academia Ioan C
Română); BcWie. *Viata*
Mănăstirea și scrierile
Flo-rești din episcopului
plasa Hușilor

l es
a c"
c ,
o nr
v .
A 2,
n 1
to 9
- 3
n 2
o (r
vi e
ct pr
, o
B d
& u
rl s
a și
d. în
l v
9 a
3 l
2. O
5 a
8 n
p. w
; m
N c
lo a
rg ri
a. a
E u
pi f
s a
c st
o .
p IV
u ,
l B
l u
a c
c u
o rc
v țti
A .
n 1
to 9
n 3
o 9,
vi p.
ct 1
. 1
m 6
” —
N 1
ea 1
m 7)
ul ;
R Pr
o ,
m lo
â a
n n

An-drioaic. *Academiei*
Episcopul *Române,*
Iacov *1866-1999.*
Antonovta, *Dicționar,*
iu MMS. an. București.
XLVII, 1999.p.27.
197 | ,nr, 9-
12. p,670-
674; *Enciclo-*
pedia AMIC III
monograției SILVIU,
românești. profesor de
București. teologie. N
1978. p 37, în Bocicoiu
Preot Eugen Mare.jud.
DrăgoL Maramureș,
Ierarhi și t 1 sepl.
de preoți 1994. in
de seamă la Arad. Școala
Dunărea de elementară
Jos. 1864- in
1989. Sânmcolau
Galați, Marc, jud.
1990.p.44- Timiș, studii
46;Pr.Scarlat liceale la
Porccscu. Tiinișoara(1
2/7i»cr^a 951
Hușilor. -1955),conti
Pagini de nuând la
istorie. Institutul
Roman. Teologic
1990. p. 107 Universitar
—1 M); din Sibiu
Nicolac (1955-1959)*
Hvi}\n,laco apoi cursuri
v de doctorat
Antonovici, —
e/«5rr>/itt/W«j specialitatea
i/orf/«56-/W Istoria
/).înMMB. Bisericeasca
„Teo- Universală —
togieMViaU^M. la Institutul
senenotd.anl Teologic
(IJC VII),1991 Universitar
.ir. 9-12, p. dm
78*90; Diac București
1 Ivan, (1959—
Personalitat 1962);
ea ulterior,
vlădicutut studii de
Iacob specializare
Antonmiei la Facultatea
— *episcop* de Teologie
de Huși. Ortodoxa din
in vo |_F „Cronica Belgrad
Bpiscopici (1972-1977),
Romanului si cu cenxt&i in
Hușilor, III. diferite
1991. p. artiive și
271-273; biblioteci din
Dorina N. Iugoslavia,
Rusu. doctoratul la
Membrii Belgrad în
1977.echival

at ac
în to
ac r
el şe
aș f
i al
a re
n vi
la st
In ei
st „
it M
ut it
ul ro
Te p
ol ol
og ia
ic B
di a
n n
B a-
u tu
c lu
u i”
re (1
șt 9
i 8
Pr 3
of —
es 1
or 9
la 9
S 1)
e ,
m co
in nf
ar er
ul e
Te nț
ol ia
og r
ic și
di d
n ec
C a
ar n
a al
n n
se oi
b i
eș F
(1 ac
9 ul
6 tă
2 ți
— d
1 e
9 Te
8 ol
2) og
. ic
re di
d n

Arad (1991-1994).
 diacon
 (1966).apoi
 arhidiacon.

Lucriri:
Mișcarea jansenistă și catolicismul. în MB. an. X. 1960. nr. 7-12. p. 173-189;
*Biserica Ortodoxă Bulgară de la înființarea Exarhatului până la înființarea Patriarhiei** în GB. an. XIX. 1960. nr. 11-12. p. 945-951;
*Ridul Mitropoliei de Carlovitz în a/Mlrarea Oru*loiei.* în „Ortodoxia. zn.X\\”, 1961.nr. 3, p. 419—432;
Activitatea mitropolitul ui Pavel Nenadovici 11749-1768) in slujba Ortodoxiei. în ST. an. XIII. 196Lnr. 9-10,p. 543-551;
Patriarhia de PectȚYpek) între anu 1557-1766.

în ST. an XIV, 1962, nr. 7-8. p. 429-440:
Raporturile dintre Patriarhia Sariul de Ypek și Patriarhia Oreco-Bușgară de Ohrida tn secolele XIV-XVIII, în ST. an. XIV. 1960. nr. 9-10. p. 570—581;
Două documente im/nmante dm secolul XVIII in arhiva din Sremski Karlovci, In MB. an. XXIV, 1974. nr, 4-6. p. 294 - 298;
Mitropolitul Ștefan Straiimirovi ci de Carlavîț tl790-l836>despr e vlahi, în BOR. an XCUI. 1975. nr- 3—4. p. 415—425;
Un episcop uitat: Vichentie Popovici {1774-1785}, în MB. an. XXIX, 1979, nr. 1 -3.p. 57-711;
Relațiilebise -

<i>ricești</i>	322	-
<i>român</i>	330.	
<i>o-</i>	Alic	
<i>sârlete</i>	articole	
<i>din</i>	.nocc.r	
<i>secolel</i>	ecenzii.	
<i>e al</i>	traduce	
<i>XVII-</i>	ri în	
<i>lea și</i>	„Mitro-	
<i>alXVIII</i>	polia	
<i>-lea,\n</i>	Banatu	
<i>BOR,a</i>	lui" și	
<i>n.</i>	alte	
<i>XCVII.</i>	periodi	
<i>1979.n</i>	ce	
<i>r. 7-8.</i>	biserice	
<i>p.869-</i>	ști din	
<i>1056(iC</i>	țara	
2adcd	sau din	
o	Iugosla	
ciorat.5	via.	
<i>iincxira</i>		
<i>v 1980.</i>		
<u>\91pX</u>	Lătră	
<i>Pomel</i>	tura	
<i>nicele</i>	Cumcu	
<i>mănăs</i>	luiu	
<i>tirii</i>	vitac in	
<i>Krușe</i>	le/a dc	
<i>dol ji</i>	docto-	
<i>reia*</i>	ral, p.	
<i>țiile cu</i>	191;	
<i>Biseric</i>	<i>Necrol</i>	
<i>a</i>	<i>og,</i> in	
<i>Ortodo</i>	TR.an	
<i>xă</i>	142.	
<i>Român</i>	nr. 35-	
<i>a, în</i>	36 din	
<i>MB.</i>	15scpt.	
<i>an.</i>	1994.p,	
<i>XXXI.</i>	4(Pr D.	
<i>1982.n</i>	Abnida	
<i>r.4-6.p.</i>	n).	

M
E
L
A

atura: 10,195
BOR. 9. p.
an 822-
XXIV. 824; Pr.
1901- ProT
1902. p Mircea
1083- Păcura
1084; nu.
BOR.a *Istoria*
n. *Bisericii*
XXXV, *Ortodoxe*
1911- *Române*
1912. *ve*
p. 1350
— *e.* vol
1351; 3,
Arhim. Bucure
luhu ști,
Scnban 1981.
. p. 143-
Moarte 144
a <ed. a
mitrop Il-a.
olitului Bucure
Contm ști.
, in 1994);
BOR. Pr. Scai
an XL. lat
1921 Porcesc
— u.
1922. *Episco-*
p. 853- *pia*
856; *Hușilo*
Preotul *r.*
Niculac *Pagini*
Șerbăn *de*
escu. *istorie.*
Mitrop Roman,
olipi 1990.
Vngrov p. 103-
kthiei.i 105.
n
BOR.a ARAP
n. AȘU
I.XXVII TKOCTI
, nr 7-

A
K
Â
P
A
Ş
U
T
EI
X
m
S'
l

s l
t
R
A
«
L
A

cuvânt	Bncure
ările	şt i,
publica	1992.5
te în	12 p;
reviste	Celelalt
au fost	e
strânse	volume
în	au
câteva	apănit
volume.	subtitl
sub	ul <i>Pe</i>
titlul	<i>treptel</i>
<i>Pe</i>	<i>e</i>
<i>trepte-</i>	<i>slujirii</i>
<i>le</i>	<i>creştin</i>
<i>slujirii</i>	<i>e</i> , vol
<i>creştin</i>	II,
<i>e</i> .	Bucure
Mănăst	şti.
irea	1995.
Neamţ.	576 p.;
voi. I.	vol III.
1980,	Bucure
Vil 4-	şti.
411	1995.4
p.;vol.II	56 p.;
,VII +	voi IV.
414p.;v	Bucure
oLIII	şti.
1985.	1996.
VIU	544 p.;
495 voi	voi. V,
IV,	Bu-
1986.4	cureşti.
54 p;	1996,7
Vot III	14 p.;
1,1989.	voi. VI.
572 p.;	Bucure
voi VI _T	şti.
1992.4	1997;
32 p.:	voi. VII
Ediţia a	Bucure
doua'	şti.
<i>Slujind</i>	1997.6
<i>altarul</i>	88 p.;
<i>ui</i>	voi.
<i>străbu</i>	VIII,
<i>n.</i> voi,	Bucu-
L	reşti.

C p

h
îndrum
ă
întreag
a
activita
te
edito-
rială de
b
Institut
ul
Biblic
și de
Misiun
e Orto-
doxă.
Până în
prezent
au
apărut,
cu
binecuv
ântarea
sa. o
scrie de
lucrări
cu

caracte
r
teologic
și
istonc:
*Sfinți
români
apărat
ori ai
legii
străm
oșești
(Bucur
ești.
1987).
Biseric
a
Ortodo
xă Ro-
nuînă
Monog
rafie
album
(Bucur
ești.
1987.
cu*

ARGHIROPOL G

versiun
i în
limbile
engleza
și
francez
a),
reeditar
ea
Bibliei
de la
Bucure
ști din
1688.
manual
e
pentru

învăță
mântul
teologic
univers
itar și
semina
rial. noi
traduce
ri din
Sfinții
Părinți.
cărți de
slujbă,
o nouă
ediției a
Bibliei
(19X8).

v B
L 4
A
L
L
A
e

orări la cu),
„Dobro *Cheorg*
gea *he L*
Jună" *Arghir*
— *opol*, în
Consta BOR,
nța, an.
„Cuget LXX.
Moldov 1952,
enesc" nr. 1
- Bălți, -3.
„Studii p.90-
Teo- 92;AVcr
logice** a, '0£, în
— GB, an.
Bucure XI,
ști ș. a. 1952.nr
Litera . 1-3.
tura: p. 48 -
Gh. I. 50.
M(oises
A

ARO medii,
N apoi
PETRU superio
PAVEL, are de
episcop teologie
.N. in
1709.în Colegiu
Bistra, l ..Dc
jud. Propag
Alba. în anda
familie Fide"
de din
preot, t Roma
9 mart. (1734-
1764. 1742).
in Baia hiroton
Marci it preot
mnron la
nântJi Roma
la Blaj) (1742).
Studii Vicar

g ă

L

l

A

L

<i>Catihe</i>	<i>apendi</i>
<i>ttca</i>	<i>ce la</i>
<i>practic</i>	<i>Istoria</i>
<i>ă sau</i>	<i>lui</i>
<i>arătar</i>	<i>Petru</i>
<i>ea</i>	<i>Maior</i>
<i>cum</i>	<i>carea</i>
<i>să se</i>	<i>prin</i>
<i>propu</i>	<i>adevăr</i>
<i>nă</i>	<i>ate</i>
<i>învăţăt</i>	<i>mărtur</i>
<i>urile</i>	<i>isiri a</i>
<i>catihet</i>	<i>mat</i>
<i>ice a</i>	<i>multor</i>
<i>credinţ</i>	<i>scriitor</i>
<i>ei</i>	<i>i vechi,</i>
<i>creştin</i>	<i>începu</i>
<i>eşti la</i>	<i>tul</i>
<i>vârsta</i>	<i>români</i>
<i>cea</i>	<i>lor dui</i>
<i>tă/k!</i>	<i>romani</i>
<i>r<LBud</i>	<i>adevăr</i>
<i>a.</i>	<i>aţi la</i>
<i>1843,</i>	<i>mai</i>
<i>VIII +</i>	<i>mare</i>
<i>200 p.;</i>	<i>lumina</i>
<i>Cuvân</i>	<i>I pune.</i>
<i>tări</i>	<i>Buda.</i>
<i>biseric</i>	<i>1828</i>
<i>eşti</i>	<i>(cu o</i>
<i>despre</i>	<i>sene de</i>
<i>cele</i>	<i>dovezi</i>
<i>şapte</i>	<i>privind</i>
<i>păcate</i>	<i>origine</i>
<i>ale</i>	<i>a şi</i>
<i>căţpet</i>	<i>continu</i>
<i>eniei</i>	<i>itatea</i>
<i>pe</i>	<i>românii</i>
<i>dumin</i>	<i>or);</i>
<i>ecile</i>	<i>Anotâr</i>
<i>păresi</i>	<i>t din</i>
<i>milor*</i>	<i>istona</i>
<i>Buda,</i>	<i>eclesia</i>
<i>1847.6</i>	<i>sttcă</i>
<i>6 p.;</i>	<i>despre</i>
<i>Scurtă</i>	<i>urzăre</i>

b l

L

a

p al 1803
 ținutul stabilit
 ui Hcr| la Iași.
 a; preot unde
 militar Vcniam
 în „cor- in
 pul de Coslac
 arnăuți hi l-a
 moldovl numit
 ahi” „protop
 din resviter
 armata a toată
 austria Moldov
 că, în a” (5
 cursul sept.
 războiu 1803)
 lui și
 ruso- slujitor
 austro- la
 turc biserice
 din a „Sf.
 1787— Nicolae
 1791 și Domn-
 protopo esc⁴
 p în din
 fosta Iași;
 raia a călugăr
 Hotinul it sub
 ui, numele
 trecută Leon,
 un în 1820
 timp și
 sub hiiotesi
 admini t
 strația arhima
 austria ndrit
 că mitrnfo
 (1788— r, vicar
 1793). al
 preot la Mitro-
 spitalul pohei
 din (în
 Lvov(rii 1821 —
 n 1822
 1793); refugiat
 după la

G p

Đ

L

À

t câteva
studii
privind
reîntreg
irea
Biserici
i din
Transil
vania,r
eportaj
e,
predici.
rc-
cenzii.
în
„Biseri
a
Ortodoxă
A

Român
a".
„Mitropolia
Ardealului",
„Mitropolia
Banatului".
„Telegraful
Român"
ș.a.,
între
care:
*Reîntr
egirea
Bise-*

*ricii
Ortodoxe
Române
din
Transilvania.
n
BOR.
an.
LXXX
VI.
1968,nr
.6.p.
710-
723;
Aspect
e ale
unificării
spirituale
a
românilor
din*

*Transilvania
Unitate
de
limba
fn
secolul
XIX). în
MA. an.
[XVI.19](#)
[7L.III.](#)
11-12.
p. 832-851.
Ca
episcop
al
Aradului,
a
îndrum
ai
activitatea
adiiunii*

t a
a
l

A
B

L

\
O
L

Mic 4.1966;
Minca, *Dicțion*
Letopis arul
ețele literatu
nuddo rii
ve- român
nețti e de la
scrise origini
slavon până
ește. la
Iași. 1900,
1925, Bucure
p. 98— ști.
140; 1979.
Ion p. 67;
Radu George
Mircca. Ivajcu.
Les Istoria
viesde literatu
s rots rii
et /mjki/
archev u'.Bocu
fques re)!!.
serbes 1979, p
et leur 67; N.
cmulut Carloja
ian en n.
Moida Istona
vte. literatu
Uite rii
copte român
incoixn e
uede / vechi.
567, în Bucure
RESEE ști.
.IV,nr l*/KO.p
3- .67-69.

BAILLESCU BARTOLOMEU, preot.istoric și economist. N. II iun. 1831, în Zărnici, jud. Brașov, t 14 iun. 1909, în Brașov. Studii la Gimnaziul romano-catolic din Brașov (1845—1849) și la Seminarul teologic din Sibiu (1849-1850). Funcționar în Cancelaria Episcopiei din Sibiu (1850), învățător și preot ajutor în Zărnici (1851 — 1857). preot la parohia Brașov-Cetate (1857—1909) și protopop onorar (1899); catetei al elevilor ortodocși de la școlile neromânești din Brașov (1864—1886). catchet la Școala superioară de comerț și la Școala reală, ambele îndrumate de Biserica din Brașov-Cetate (1869-1895) la clasai a Gimnaziului „Andrei Șaguna” (1877—1898); prin strădaniile sale s-a ridicat capela din Brașov-Groaveri și biserica „Adonnia” — cu casă parohială - din Brașov-Cetate (1895-1896).

A desfășurat o neobosită activitate de emanație a romanilor brașoveni, îndeosebi a meseriașilor; a întemeiat „Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor romani meseriași”. în 1870, fiind primul ei președinte (1870—1884); a tipărit cu cheltuielile sale „Meseriașul Român”.foaie pentru învățătură și petrecere, alcătuită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii” (1886—1889); înființează Asociația de credit și depuneri „Meseriașul Roman” (1887-1894); a militat pentru ridicarea culturală a meseriașilor, prin cursuri speciale (el

însuși fiind catchet). șezători literare etc; a desfășurat și o rodnică activitate în cadrul Astrei. încă de la înființare (1861).

Lucrări: *Biografia lui George Cristureanu, fost căpitan în armata Romanici*. Brașov. 1879, 28 p.; *Monografia comunei bisericesti greco-ortodoxe române a Sf Adormiri din cetatea Brașovului, cu acte și dovezi*. Brașov. 1898. 274 p.; diferite conferințe (de pildă: *Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între români*, Sibiu. 1884.42 p.), studii cu caracter economic în „Transilvania”, articole în „Gazeta Transilvaniei”, „Telegraful Român”, „Meseriașul Roman”.

Literatura: P. Suciu. *Un vechi economist: fl. Baiulescu*. în „Societatea de Măne”, an. VI. 1929. nr. 8, p 138-139; Candid C. Mușlea. *Protopopul Bartolomeu Baiulescu*. Brașov. 1938, 59 p.; Voi, *Presa muncitorească și socialistă din România*. vol. L partea 1 (1865-1889), București. 1965. p. 433 — 440 (foaia „Meseriașul Roman”); Voi. *Cărturari brașoveni. Sec. XV—XIX Ghid bibliografic*. Brașov. 1972, p. 21 -22; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978. p. 43; Măruca Radu. *Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și isositatilor români meseriași din Brașov — susținătoare a învățământului profesional brașovean românesc*, în „Cumidava”, Xli. 1979-1980, p. 229-237; Mărica Radu, *Date privind*

*activitatea Asociației pentru sprijinirea
învățăcelor și stăpânilor meseriași români din
Brașov. 1869—1918, în „Cumidava”, XIII,
2.1983. p. 191 —201,*

BALAU DLVIITRIK

BALAU DIMITRIE* preot. N. 4 septembrie 1903 în Rczni. jiu, Lăpușna - 19 aprilie 1996, București. Studii la Seminarul teologic din Chișinău (abs. 1924), apoi la Facultățile de Teologic (1924-1928) și Geografie (lk. 1932) din București. Redactor la revista „Biserica Ortodoxă Română din București (1928—1937). consilier cultural la Episcopia Hotinului —Bălți (1937—1940 și 1941-1944) și redactor al revistei „Biserica Basarabeană”, preot la biserica „Sfinții PKrinți” de lângă Foișorul de Foc (1940-1941). spiritual la Seminarul „Nifon Mitropolitul” (1944-1948). preot la biserica zisă „Cașin -Parcul Domeniilor” (1948-1959). apoi la bisericile „Răzoare—Drumul Taberei”, „Sfânta Vineri—Titulescu” și „Sf. Nicolae-Buzești” (după 1964), toate în București; iconom stavrofor. În sept. 1959 condamnat de Tribunalul militar București la 15 ani muncă silnică pentru «activitate contrară orânduirii de stat”, fiind deținut la Jilava, Gherla și Periprava.până în iul. 1964.

Lucrări: A publicat studii, articole, recenzii și note în cele două reviste pe care le-a condus, între care: *Biserici în Moldova de răsărit*, în BOR. an. Uf 1934. nr. 1-2, p. 38-59 și nr. 3-4. p. 189—209 (și extras); *Antotoghioanele din anul 1766. Studiu de bibliografie*, în BOR. an LIII. 1935, nr. 9-10, p. 433-443; *Documentele războaielor*, în BOR.an LIV, 1936.nr. 5-6. p. 273-304.

Traduceri; *Castitatea și căsătoria* de Neviadowski, București, 1991 și *Convorbiri cu tineretul* de Zenkowinski, București. 1991

Literatura: Elena Teodorcanu, *Preotul Dnietrie Balaur și ai săi*, în „Memoria — revista gândirii arestate”. București,nr. 9,1993. p. 27—37; *Necrolog*, în ziarul „Alfa și Omega”. Chișinău.an.II.nr. U(33).iunic 1996.p 6;voi. *Biserica întemnițată. România, 1944-1989*. București, 1998, p. 65-66.

BALCA NICOLAE, profesor de Ecologie, filosof. N. II iun. 1903. în Tohanu Nou, jud. Brașov, t 7 dec. 1983, în București. Studii la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu, terminând în particular și Liceul teoretic cu bacalaureat (1925), apoi la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu (1925-1929). Trimis la studii pesic hotare de mitropolitul Nicolae Bălan, se specializează în Pedagogie religioasă. Filosofie și Teologie la Universitatea din Jena (1930—

1935). obținând doctoratul în Filosofie în 1935 (echivalat la Universitatea din Cluj). Profesor de Pedagogie la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1935-1947), diacon (1934) și inspector general al învățământului religios din Arhiepiscopia Sibiului (1936): conferențiar definitiv — prin concurs — la conferința de Filosofie de la Facultatea de Teologie din București (1947/1948); după reorganizarea învățământului teologic. încadrat ca profesor titular la catedra de Omiletică. Calchetică și cu noțiuni de Pedagogie la Institutul Teologic Universitar din Cluj (1948—1952). unde a funcționat și ca prorector; reîncadrat ca profesor titular la aceeași catedra la Institutul Teologic Universitar din București, unde a funcționat până la pensionare (1952—1970); după aceasta, profesor consultant la cursurile de doctorat: arhiepiscopul slavotbr(1952). Autor a numeroase studii de Filosofie: participant la toate sesiunile Seminarului sud-est european din cadrul Facultății de Teologie a Universității din Heidelberg.precum și la alte conferințe.sim-pozioane și colocvii în Germania: conferințe la diferite Facultăți de Teologie din Germania și Austria.

Lucruri: *Die Bedeutung Gogartens und seines Kreises für die Pädagogik der Gegenwart*, Weimar, 1934,115 p. (Teză de doctorat în Filosofie); *Criza spirituală modernă și cauzele ei*. Sibiu, 1934,42 p.; *Contribuții la fundamentarea ontologiei*, în „Revista de Filosofie”, vol XX. 1935, ur. 2 (și extras 20 p.); *Filosofia existențială și influența acesteia asupra protestantismului contemporan*, „Revista de Filosofie”, voi. XXL 1936.nr.4(și extras,43p.);*et ffrtf,u'tt/Wvâ/^*. în „Luceafărul”. Sibiu, 1937, nr. 1 -7 (și extras, 30 p J: *Teologia dialectică în Biserica Ortodoxă* în „Revista de Filosofie”. voi. XXIII. 1938,nr. 2. p. 160—185; *Criza spirituală contemporană și menirea tinerei generații*. Sibiu. 1938. 24 p.; *Søren Kirkegaard, în Istoria filosofiei moderne*. voi. ÎL București, 1938, p. 531—562 (și extras, 34 p.); *Școala de la Baden. în Istoria filosofiei moderne*, voi. III, București, 1938,p. 167-193; *Studii filosofice*. București. 1938. 77 p.; *Die Krisis der protestantischen Theologie und die dialektischen Philosophie*, în „Revista de Filo-sofie” voi. XXIV. 1939, nr. 2 (și extras, 35 p.); *Interpretarea existenței omenești în filosofia lui*

llet 58;
deg *Pen*
ger. *tru*
Buc *o*
ureș *mai*
ti, *cor*
193 *ect*
9,2 *ă*
6 *înțe*
p.; *leg*
Deo *ere*
seb *a*
irea *filo*
cali *sofi*
tati *ei*
va *kan*
abs *tien*
olut *e.*
a *O*
din *con*
tre *fru*
om *nta*
fi *re*
Du *cu*
mn *P,*
eze *P.*
u și *Neg*
pro *ule*
ble *scu*
ma *, în*
Rev *„Rev*
elaț *ista*
*iei** *de*
în *Filo*
„Th *sofi*
esis *e".*
", *voi.*
Sibi *XXV*
u, *I.*
p. *194*
30 *1,nr*
— *. 3*

$-r$
 C_U

$\mathbb{C}$

L

B

L

B

AR are
BU la
FET Fac
RU, ulta
prof tea
esor de
de. Teol
teol ogie
ogie din
. N, Cer
7 nău
mai ți,
186 cu
4, doct
în orat
Lug ul
oj. în
17 189
mar 1,
t. stu
194 dii
1. de
în spe
Buc ciali
ureș zare
ti. în
Stu Ped
diile ago
gim gie
nazi la
ale Uni
la vers
Lug ități
oj, le
Bei din
uș, Gra
Blaj z și
, Berl
Bra in.
șov Prof
(abs esor
. la
188 Insli
4), lutu
sup l
erio tcol

o -

dag 189
ogic 2 —
din 190
Car 8) și
ans red
ebe acto
ș < r

HARCIANU
DAMIL

FOFOVIO

3
0

a I
E
P
U
B

U	bursă dm
POPOVICI	partea
DANUL,	Arhiepiscop
profesor de	iei Sibiului,
teologie	pentru a
(nehirolonit	studia
),	organizarea
naturalist,	școlilor
fiul	populare
preotului	din
Sava	Germania
Popovici	(1869—
Barcianu.	1870). apoi
N. 19 oct.	face studii
1847. în	de Științe
Rășinari,ju	naturale.
d. Sibiu. t	Filosofic șt
3/16 febr.	Pedagogic
1903, în	la
Sibiu.	Universități
Studii la	le din
Gimnaziul	Viena.
evangelic	Bonn și
gemian din	Leipzig
Sibiu (1858	(1870—
—1866) și	1874). cu
la Institutul	doctoratul
teologic-	la Leipzig.
pcdagogie.	Profesor la
lot aici	Institutul
(1866—	teologic-
1869).	pedagogic
Obține o	

. 11 Sibiu, mai ales în „secția pedagogică” (1876 — 1901), director al Școlii civile de fete Aso-ciațiunii din Sibiu (1876—1887), inspector al școlilor confesionale ortodoxe românești din Arhiepiscopia Sibiului (1901 —1903). membru mirean în Sinodul Arhiepiscopiei Sibiului, secretar II al Astrci (1881 —1887). membni în Comitetul Partidului Național Român din Transilvania și unul din inițiatorii „Memorandului” din 1892, fapt pentru care a fost condamnat la doi ani și șase luni închisoare (executată parțial la Vacz). Este autorul unor lucrări de Științe naturale* Pedagogic, manuale școlare, îndrumător al unor periodice românești.

Lucrări: *Uutersuhungen iiber die Bluthen'-wicklung der Ofutgraceen.SaiimbQTg*, 1874, 3 f. + 49 p. (teză de doctorat); *Elemente de istorie naturala pentru școalele poporale** 2 vol. Sibiu. 1881 — 1883, 128 + 184 p.; *Lucrul de mână în sandele de băieți și în Institutul pedagogic*. Sibiu. 1885. 65 p/. *Istoria tuiturailă în școalele poporale, în „Anuarul Institutului teologic-pedagogic din Sibiu”* pe anii 1889/1890. p. 3-75 și 189(V189L p. 3-24 (și extras); *Vasile Aron (1770 1822). O scriere încă necunoscută a lui, în „Anuarul Institutului...”* pe anii 1898/1899, p. 3-45 și 1899/1900. p. 3-28.

A reeditat câteva din lucrările tatălui său: *Gramatica germană reoretică-practică*, ed. a V-a. Sibiu, 1896, VII + 432 p. și *Dicționar german-român și român-german*. ed. a II-a, în două părți. Sibiu. 1886-1888; ed. a III-a. partea I. Sibiu, 1900.

În 1891 a editat la Sibiu „Foaia ilustrată, pentru petrecere și

popularizarea cunoștințelor literare și științifice”, iar în 1897-1900 a redactat - cu alți colegi — „Foaia Pedagogică”; diverse colaborări la „Telegraful Român” și „Tribuna” din Sibiu.

Literatura: *Etixciclopedia Română*, tom L Sibiu. 1898. p. 398; Dr. Petru Șpan. tfr. *Daniil P. Barcianu, Viața și activitatea lui*. Sibiu. 1903. 28 p.; Dr. Petru Șpan. *Scoală lui Șaguuu*. Sibiu. 1909, p. 48-57; Dr. Ioan Y*wpX% *Uptători pentru lumină*. Arad. 1916. p. 3—34; Dr. Nicolae Terchilă. *Ilerhart și herhartienii români din Ardeal*, în „Anuarul XVII al Academiei teologice „Andrciane”. 1940-1941, p. 30-34; Mircea Păcurariu. *Doi cărturari rășinăreni cu studii la Viena*, în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1970”, p. 120-125; Bucur Țincu. „Foaia Ilustrată”, în voi. „Reviste literare românești din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea”, sub îngrijirea lui Ov. Papadima, București, 1974. p. 294-317; Voi. *Personalități românești ale științelor naturii și tehtiiciL Dicționar** București. 1982. p. 51—52; Emiltan Cio-ran. *Șapte generații de preoți și protopop profesori din aceeași familie: Barclann 1699-1903*. Sibiu. 1991, p. 79-90.

BARCIANU POPOVICI .SAVA, pieot, autor de manuale didactice. N. 1814, în Rășinari, jud Sibiu. într-o veche familie de preot, ț 12 mart 1879, în Rășinari. Gimnaziul în Sibiu (1828-1833). „clasele de filosofie” la Cluj (1833-1835). studii teologice la Sibiu (1835-1836), studii de medicină și inginerie la Viena (1837—1838, nctenninatc)- Invă|ător și director al Școlii poporale românești din Rășinari

(1838—1847), iar din 1839 până la moarte
 pieot tot acolo; profesor la Institutul
 teologie-pedagogic din Sibiu (1854—
 1855), preot militar în armata austriacă
 (1856), „asesor consistorial” (consilier) la
 Sibiu, administrator al protopop» ani lui
 Sibiu. participant la Revoluția din 1848-
 1849 (membru în delegația de 30 de
 persoane trimisă la Viena și în Comitetul
 permanent român, cu 25 de membri, cu
 sediul la Sibiu), membru în Comitetul de
 conducere al Astrei (1862), membru
 corespondent al Societății Academice
 Române (15 sept. 1869). Autor de manuale
 școlare, mai ales pentru învățarea limbii
 germane, traduceri, predici (rămase în
 manuscris).

UARDIKKI
 ALKXANDRU

Lucrări: *Adunare de istorii morale
 alese* (traducere), 2 voi.. Sibiu, 1846-
 1848. 4 f. + 90 + 79 p. (ed. a II-a sub titlul
Culegere de istorioare n\orale. Sibiu.
 1876. 27 + IV + 128 p.); *Epistolar sau
 carte de învățătura pentru deprinderea
 în corespondințe și scrisori, atât private
 cât și politice*. Sibiu. 1847. 5 f. + VI + 206
 p. (ed. a Ha, 1863. 21. + 155).

*Curs de aritmetică pentru folosul și
 trebuința tinerimei române*. Sibiu. 1848.
 % p*; *Abțedar pentru folosul țcoatelor de
 legea greco-răsa-ntcană*. Sibm. 1851. 50
 p. (ed. all-a, 1852. ed. a III-a. 1854); *Istoria
 biblicească, cu întrebări și
 răspunsuri*. Sibio. 1851. 48 p.; *Gramatica
 roma-nă. curs pregătit pentru școalele
 secumtare, preparandii st privați*. Sibiu.
 1852; *Granuttica*

3
 1

*românească jtenru școalele i*oputarc*.
 Sibiu. 1853. 120 p. (cd all-a. | 856. cd. all-a.
 1864).

*Carte de conversațiune și
 vocabulariu german și român pr* scurt*.
 Sibiu. 1852. 204 p. <ed. a II-a.

1857. 200 p.); *Gramatica germana
 teoretică**
practică pentru uzul tinehmei române.
 Sibiu.

IK54.248p. (cd [all-aJ864.cd.aIII-a.1867.cd.](#)
 a IV a, 1873, ed. a V-a. 1896); *Gramatica
 româ-nă-germană sau îndreptare
 teoretico-practică spre a învăța limba
 germană*. Sibiu. 1855. 260 p.. *Abecedar
 nemțesc /*entru școalele f>oputare...*.
 Sibiu. 1856, 80 p <cd a Ha. 1867. cd a IH-
 a,
 1871).

*Theoretisch-prakttsche Grammatk
 der romanischen und deutschen
 Sprache*. Sibiu.
 1858. VI + 384 p. (cd a II-a. 1862; cd a

IIa,
 1871 y, *Vocabutariu român-nemțesc,*
compus și
 înavuțit cu mai **multe** mu de cuvine nou
 tntro<luse

și încetățenite tn Itmba româna, Sibtu.
 IH6H, 3f

+ 306 p.; *Dicționar rtmiân-german și
 german-*
nmuin. Worterbuch der romanischen und

deutschen Sprache. L. Româno-gennan.
 II.

(iennan-român. cd. I. Sibiu. 1868— 1886 (

cd.
 a II-a, 1888; ed. a HI-a. 1900-1905; cd, a
 IV-a,
 1910. numai partea I). cu peste 1700 de
 pagini.

Literatura: *Enciclopedia Români*. tom.
 I. Sibiu. 1898, p
 398; Enulian Ciot^ .O/rtff* .///-^ *prea/i In*
Rășinari. în RT. Sibiu, an. VI. 1912. nr. 4-

5. p. 124-130; Emilian Ciorun. *Cores-jHmdența unui preot dtn anii 1848 șt 1856 fini și duhovnic militar*, în RT. an XXIX. 1939. nr. I, p.3-9 și nr.2-3.p. 102-113; Nicolae Albu. *Sava Popovici Barcianu, un distins cărturar al timpului său*, în MA. an VIII, 1963. nr. 4-6. p< 327 — 350; Mircea Păcurariu. *Doi cărturari rășinăreni cu studii la Viena*, în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1970”. p. 120-125, Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu. *Dicționar de lingviști fi filologi români*. București. 1978. p. 61—62; Pr, prof. Mircea Păcurariu. *Un vrednic sluji tor al Bisericii și al școlii românești: preotul Sava Popovici Barcianu*, în MA, an XXIV. 1979. nr 4-6.p 505 — 511; Corneltu Dragoman. *Preotul Sava Popovici Barcianu*. în „îndrumătorul bisericesc pe anul 1981”, Sibiu. 1981, p 272 — 276; *Bibliografia românească modernă. 18U-1918*. Voi. I. București. 1984. p. 267-268; KmilianCioran.5«/»/c generații de preoți și protopopi-profesori dm aceeași familie: Bar* aanu. / 699-/90J.Sibiu.199Lp.3I-79

BARDIKRU ALEXANDRII, preot, scriitor N. 12 mari. 1913.în Ncsfoaia. jud. Hotin Studii la Seminarul teologic din Chișinflu) 1927-1935) și la Facultatea de Teologic din Chișinâu f 1935— 1939). Seminarul Pedagogic Universitar din Cernăuți (1942/1943). cu examen de capacitate pentru Religie In 1946 Preot în Rângaci Hotin (1938-1940), Ruși-jud Baia (1940-1941). Marșcnia-Holin (1941-1944). Corabia Olt (1944-1945). BuciumeniFălticeni (1945-1949). Boroaia-Succava 0949-1960). Bros cauți Dorohoi (1960—1971) și biserica „Duminica Mare” dtn Botoșam (din 1971); protopop la Bomaia (1949-1951). profesor de Religie

In Corabia și Fălticeni (1944 — 1948). iconom stavrofor (1953). A publicat lucrări cu caracter moralizator, literatură pentru copii, articole în presa vrenm

I ut i,iri: *Hristospacea lumii*. Fălticeni. 1941. 24 p.; *Misiunea sacerdotala*. Fălticeni. 1941,42 p.; călii de rugăciuni, articole în „Cuvânt Moldovenesc”. „Raza”. „Viața Basarabiei”. „Luminătorul” toate la Chișinău, „Biserica Basarabeană” — Bălți. J*ăsioml Tutovei” — Bârlad. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”. prremn și articole cu caracter literar în numeroase alte ziare și reviste.

Literatura pentru copil: *Mreană, mreană, năzdrăvană*, basme. București. 1972,72 p. (tradusă si in limbile maghiară și germană): *Pățmșa năzdrăvană*, basme. Iași. 1976,120 p.: *Norocel* Dețitel*, basme. București. 1978.60 p.; *Poveftt năzdrăvane*, basme. București. 1982.104 p: *Povești nemuritoare* (colecție, nr. 24 și 25), Bu curești. 1982 și 1983 (în colaborare).

KARNKA ION.arheolos.istoric de ană bite riccascS. N. 15 aug. 1913. In Iomgulești. jud Vâlcea. Studii la Seminarul teologic „Sf Nicolae”din Râmnicu Vâlceji(1925-1933).la Facultatea de Teologic din București (1933— 1937). cu specializare la Facultatea de Teologie din Atena (1937-1940), care-i conferă docto ralui in Arheologie paleocreșună și Bizantinologie (1940); mai târziu, doctor în șuințe istoncc la Universitatea dm București (1967). Bibliotecar la Academia Română (1940-1941). membru al Scolii române din Roma (1941 — 1942). diacon la capela română din Berlin (1942—1944). unde a urmai diferite cursuri la

Universitatea de Încercetător la Comisia Monumentelor Istone (1944—1946) și la Muzeul Nuthwialde Antichități (1946-1956), șef de sector și cercetător principal la Institutul de Arheologie din București (1956—1975), conferențiar la catedra de Istorie veche a României de la Facultatea de Istorie a Universității din București (1949—1951), conferențiar la Istoria artei creștine la Institutul Teologie din București (1956-1959), Conducătorul unor șantiere arheologice din Dobrogea (Dinogetta, Nuviodunura, Nicușel, Batarabi, Tropacu în Traiani ș.a.); participant la diferite Congrese internaționale de specialitate (Roma, Paris, Atena, Tesalonica etc.). A publicat rezultatele cercetărilor sale arheologice, studii privind monumentele paleocreștine din țara noastră, îndeosebi din Dobrogea, studii de istoria artei medievale românești. Membru de onoare al Academiei Române (29 ian. 1999)

Lucrări Ta pteohnstianicon
thistastirion,
ctorat. Atena 1940, 227 p.; Comnncfifii
la studiul creștinismului în Dacia, în
R1R. , XIII. 1942—1943. fasc. 3, p. 31—
42. *Discul iscopului Pateruș*. în
„Analeclă”. București. 1944. p. 185-197;
Opaițe creștine în Scythia inor. în R1R.
an. XIV, 1944. fasc. 2. p. 168 — *K*
Tetraevanghelul de la Căldărușani. în
ML XXXVII, 1944, p. 58-68; *O tema de*
tgrăfie „occidentala” în pictura
bisericii r/wșri. în BOR, an. LXM. 1945. w
4-6. 106-125; *Sfântul Chirii patriarhul*
Alexan-i (studiu iconografic). în voi.
..Prinos ! !” S ’im. patriarhul României”.
București, 1946. 74—84; *Nouvelles*
considerattons sur Ifs sduptes
chretiennes de Dohroudja. în „Dacia”. I
—XII. 1945-1947, p. 221-241; *Un nunia-*
ist român dtn secolul al XVIII lea /tapa
Fior. BOR. an. LXVI. 1948, nr. II —12, p.

584-7; *Relațiile dintre așezarea de la*
Biserica-stBt&nþbi secolele JV-
X/MnSCIV. an. 1953, nr. 3-4. p. 641-671.
Creștinismul în hia Minor după
*inscripții** în ST. an. VI. 54. nr. I—2, p. 65
—112; *O inscripție ereștmă la*
Axiomlis An ST. an. VI, 1954, nr. 3—4, p.
9—228; *Meșesugurile în așezarea*
feudală de Garvân M SCIV. 6. 1955. nr. 1-
2. p. 99-112; *Sigiliul unui ierarh al*
Rusiei în așezarea tie Ganân, în SCIV,
1956, 7, p. 189-197; *Iques*
cimiderations sur Ies tnscriptions
ttennei de la Scythte Mtneure, în „Dacia”.
I. 1957. p. 265—288; *Romanbyzantme*
Basiticae dtscouered in Dobrogea
between 1948-1958.
In „Dacia”. N. S.. II. 1958, p. 331 — 349;
Vastle Pârvan și problema
creștinismului în Dacia Traiana. în ST.
an. X, 1958, nr. 1—2, p. 93—105;
Monumente de artă creștină desco-
l>eritepe teritoriul României, în ST, X.
1958. nr. 5-6, p. 287-310; an. XII, 1960.
nr. 3-4. p. 201-231; an. XVII. 1965. nr. 3-4. p.
133-181. *Artele fin cuprinsul Mitropoliei*
*Ungrt** vtahteihin BOR. an. LXXVII
1959. nr. 7-10. p. 856—888; *Sigilii*
bizantine inedite dtn Dobro-
ge. în SCN. an. III. 1960. p. 323-332; *Datenot*
despre Axiopolis. în SCIV, II, 1960. nr. 1,
p. 69—80; *Un cronograf român ilustrat*
dtn secolul al XVII-lea. în SCIA. 7. 1960.
nr. 2, p. 184—195; *Us monuments*
ru/testres de Basarabi en Dohroudja, în
..Cahiers Arch&-ologique^Pam. XIII. 1962, p.
187^208; *Ober der mittelatterltsche*
Thierdarstellung in der DobroudjailQ-
14 Jahrhundertl in RESEE, 3. 1965. w. 3-
4. p. 585-610; *A’irgi7ii bizantine la*
Dunărea de Jos. în SCIV, 17, 1966, nr. 2,
p. 277—292; *L’incendie de ia cite’de*
Dinogetiu au VI-esiecle, în „Dacia”.
X, 1966, p. 237-259; *Les thermes de*
Dinogetia, în „Dacia”. N. S.. XI, 1967, p>

225—252; *Dinogetia. L Așezarea feudală timpurie de la Bisericuța-Garvăn*, București. 1967, 409 p. (în colaborare); *Din istoria Dobrogei. II. Românii la Dunărea de Jos*. București. 1968. 592 p. (în colaborare cu Radu Vulpe); *Din istoria Dobrogei. III. Bizantini, români și bulgari la Dunărea de Jos*. București. 1971. 441 p. (în colaborare cu Șt Ștefănescu); *Cultura bizantină în România*. București. 1971. 236 p. + 108 pl. (în colaborare); *Dinogetia et Noviodunum, deux villes byzantines du Bas-Danube*, în *Revista de Istorie*. 9. 1971. nr. 3. p. 343-362; *Monumenti / dei cristiani della Scizia Minore e della Dacia Traiana*, în „XVIII Convegno di cultura

sul Parte ravennate e bizantina". Ravenna, 1971, p. 23—69; *Monumenti bizantini in Romania fra il VII ed. il XIII secolo*, in *ibidem*. p. 71-93; *Dobrogea în secolele VII-X*. în „Peuce* Tulcea. 2, 1971. p. 205—219; *Sceaux des empereurs byzantins découverts en Roumanie*, în „Uy/antHuT.Tesalonic.3.1971.p. 149-172; *Relațiile provinciei Scythia Minor cu Asia Mică, Siria și Egiptul*, în „Pontica”. Constanța, 5. 1972. p. 251 — 265; *Din nou despre datarea valului și a bisericii treplate de la Niculitel*. în *SCIV*. 24. 1973, nr. 2, p. 311-315; *Soi de descoperiri din epoca feudalismului timpuriu la Dinogetia*Gar-*

i'd e
/i h
. eo
in lo
vo gi
i c
„ s
M u
at d-
er es
ia l
le c
și ur
ce o
rc pc
et c
ăr n
i c"
ar .
h B
eo u
lo ca
gi re
ce st
** .
1 1
0. 9
1 7
9 5,
7 3.
3. p.
p. 1
2 3
9l 1
— -
3 \
3 4
\: 6
L *
e A
n t
ui ni
rr le
y lȷ
ri a
o si
n li
d ci
e h
M r
c p
ul al
tȷ e
el o
. cr
E e
n șt
„B in
ul e
cli d
ri e
d' la
ar T

ropaeum — viile
 Tratatam, i byzantm
 n SCIV e du
 A* Bas-
 26.1975.n Danube.
 r. I.p.57— sec. IV—
 67; Les XII. in „ B
 monutne y zantiru'
 nts *. Tesakmj
 paMo* c. 10,
 chretiens 1980. p.
 de 237-287 +
 Rounumi 30 pL;
 e* Cita Lepigrap
 del htr
 Vaican. chretienn
 1977, 276 e
 p.; dllyricu
 Inscriptii m
 paleocreș oriental,
 tine în
 inedtte In „Rappom
 Tonus, du X*c
 în.Ponlico Congres
 -.Constan internațio
 ța.7.1977. nal
 p.377- d'areWolo
 385;Lfl gic ului-
 l>asiliqu tienne".Tc
 e citerne salotuc.
 de 1980. p.
 Tro/jaeu 447-495;
 m Le cnpte
 Traiani ă delta
 lo lumiere basiliche
 des /taleocri
 dernters stiana
 fouilles della
 archMogi Scizia
 que* în Minore
 „Dacia".N. An
 S., 21. RESEE.
 1977. p. 19,1981,n
 211-233; r 3. p.
 Basilica 489—505;
 „simpla* Sigilii
 * (A)de la bizantine
 Tropaeu de la
 m Durostor
 Tratatam, um-
 în „Pon- Dorostolo
 tica", II, n, în
 1978,p. ..Pontica",
 181 — 15. 1982,
 187, p. 201-
 Tropaeu 212;
 m Sigilii
 Trăiam, bizantine
 voi. I. inedite
 București, din
 1979, 259 Dobrogea
 p. . în
 (coautor „Pontica".
 și coor- 16. 1983,
 donator); p. 263—
 Dinogetia 272;

C it
 o oi
 n re
 st d
 a e
 n la
 ti R
 n o
 c u
 el m
 M a
 a ni
 re e
 * a
 B u
 u x
 c lil
 u- e
 re —
 șt
 i. X
 1 h
 9 e
 8 și
 2, e
 2 cl
 1 e
 2 s,
 p în
 (i «E
 n lu
 co dc
 la s
 b H
 or al
 ar k
 e a
 c n
 u ut
 O u
 ct es
 av ".
 ja 1.
 n 1
 lli 9
 es 8
 c 5,
 u) p.
 . 9
 L 2-
 e 10
 c 6;
 h C
 n r
 st W
 ia /
 ni uj
 s m
 m u
 e /
 s p
 u e
 r te
 le ri
 te to
 rr ri

ul
Moldovei
Sn
secolele
till-XIII, în
BOR, an.
CVI.
1988, nr.
1-2, p.
123-144;
Romanttf
et
chnstiani
sme au
Bas
Danulte,
în
„Byzanlia
ka”,
Tcsalonic,
1990. p.
67 -102;
Romanit
atea fi
creftinisl
ml
tlacoronu
m. în voi.
Autocefal
ie,
Patriarhi
e, Slujire
sfânta.
Bucureşti.
1995,p.
160-176.
Arta
creştina
In
România
* VoL I.
Secolele
III — VI
Studiu
introducţi
v şi
prezentar
ea plan-
telor dc...,
Bucureşti,
1979, 278
p.; [Vol.II](#).
Secolele
VII—XIII.
Studiu
introducţi
v >i
prezen-
tarea
planşelor
de...
Bucureşti.
1981.238
p
Lllcrul

ura.
F+nciclop
edia
istoriogra
fiei româ-
neşti.
Bucureşti.
1978. p.
46 -47;
ST. an.
XXXIV,
1982. nr.
1-2. p.
105-
106;
„Dacia”.N
.S.32.198
8,p. 205-
214;
SCIVA.4.
1993.p.
318-319;
Mu’/ssţn
vu.Profes
orul Ion
Bamca la
80 de
ani. în
„Arheolog
ia
Moldovei”
. 17,1994,
p. 349-
352;
Dorina N.
Rusu,Mi*
mAn(Aca
demiei
Române.
1866 —
1999.
Dicţionar.
Bucureşti.
1999.p,47-
48.
BASAR
Al1
MIRCKA.p
reoi N
I2dc..1936
. în Sibiu.
în familie
dc preot.
Studii la
Liceul
„Gheorghe
La/âr*
din Sibiu
(bac.
1954).
Institutul
Teologic
Universita
r din
Sibiu(195
4- 1958).

c la
ur In
s st
ur i-
ile tu
dc tu
d l
oc ec
to u
ra m
t e
— ni
pe c
nt de
ru la
Ve B
c u
hi u
ul ey
Te -
st E
a- Jv
m c|
e ia
nt (u
— n
la se
In m
st es
it tr
ut u.
ul l
Te 9
ol 7
og l
ic /
di 7
n 2)
B ,
u F
c u
ur c
eş ul
ti ta
(l te
9 a
5 «l
8 e
— Te
l ol
9 og
6 ie
l) re
,c fo
u r
st m
u at
di a
i a
dc U
sp ni
ec ve
ia rs
liz it
ar ăţ
e ii

din MUnchen
Lausanne (din apr,
(trei 1977
semestre. până în
1972— prezent),
1973). pe care a
Facultate organizat-
a dc o în
Teologic timpul
evangheli studiilor.
că a În
Umversiiă perioada
țin Lud studiilor
wig- în
Maximii străină-
ian din tate și ca
Mdnchen preot la
(1974- Munchen
1977). a
doctoratul participat
la la diferite
Institutul întruniri
Teologic bisericești
din sau cu
București caracter
(1978); ecumenic;
licențiat Adunarea
al Generală
Facultății a
dc Consiliulu
Filologic a i Mondial
Universită al
ți din Cluj Bisericiilor
(1977), A de la
ocupat Canbcna(l
diferite 991).
posturi Adunarea
administr ecu-
ative la menică
Centru) european
eparhial ți ă dc
Seminaru laGraz
l teologic (1997).tne
din Cluj mbni în
(1961- Comisia
1968). dc dialog
profesor a Bisericii
la același Ortodoxe
Seminar Romane
dc la l cu
febr. Biserica
1968, Evangheli
diacon că din
(1968).pre Germania
ot etc; din
(1973).Tra 1977
nsferat în editează
postul dc ta
preot- Mlinchen
paroh Ia buletinul
parohia parohial ..
ortodoxă Renaștere
romană a".
„Nașterea Lucriri:
Domnului Sârhâtoa
" din

re m
a i
c di
o n
rt V
u e
ri c
lo hi
r ul
șt T
în e
te st
r a
p m
r e
e- n
t t
a A
re n
a „
ei O
în rt
cr o
e d
șt ox
în ia
is ",
m a
, n.
în XI
S I.
T, l
a 9
n. 6
XI 0.
I, nr
l .
9 3-
6 4.
0, p
nr 5
. 5
5 2-
— 5
6. 7
p 0;
4 V
2 e
0 c
— hi
4 ul
3 T
5; e
D st
o a
g m
m e
a n
S t
fi t
n n
te U
i t
T u
re r
i g

hiile și
*ortodoxe** *comentar*
 în ST. an. *iu, teză de*
 XIII. doctorat,
 1961. nr in ST.an.
 3-4, p. XXXI,
 202-225; 1979. nr
Psalmul 5-10,p
50(51). 391-571;
Ideea de
rugăciun
e și jertfa
An ST,
 an. XIII.
 1961 .or.
 7— 8. p
 410—426;
Sca/wt
Evangelhel
iei a
patra, în
 MIL an.
 XIV. 1964.
 nr. 11
 -12. p-
 683-697;
imfHirâți
a
mesianic
a a fricii
llsaia, II,
 2—4)* în
 GB, an.
 XXIX.
 1970. nr.
 9- 10. p.
 910-918;
Cărțile
anagtnos
comena
 — *bune*
de citit —
In
Btblute
româneșt
i, în ST.
 an. XXIV,
 1972. nr.
 1 —2. p-
 59— W*
Sfânta
Scriptură
In
concepția
ortodoxa
 * în MB.
 an. XXIII.
 1973. nr.
 7-9, p 377
 —386;
Cartea
profetului
Antox.
Intro-
ducere,
traducere

3

B u
ib r
li ă
a si
i i
n n
L te
m r
r p
\$ re
h t
i a
a r
si e
vi a
a et
ț î
a n
s c
pi o
ri n
t c
u e
a p
l ți
ă a
o S
rt f
o V
d a
o si
x le
a c
 , *ri*
 [n *M*
 M *a*
 B. *r*
 a *e*
 n. *A*
 X *n*
 XI *M*
 X, *B.*
 19 *a*
 7 *n*
 9. *X*
 nr *XI*
 1- *X.*
 3. [19](#)
 p. [7](#)
 3 [9.](#)
 1- [nr](#)
 4 [.4](#)
 2; [=](#)
 S 6.
f p
â >
n 2
t 8
a 6
 S —
 cr 3
 ip 0
 t 0

; Torino, in
Atitiultne AB. an. II
a (XLI).
teologilor 199L nr.
români 7—9,p.
față de 56—69;
cărțile Problema
anaginos uniatism
comeua u* o
— bune din
de citit - /mnet de
ale vedere
Vechiului ortodox,
Testanic in RT.
nt An \\
A serie
nouă.
zn<XXI\ I (75).
\97%nr. 1993. nr.
7 — 9. p. 4. p. 23-
602—618; 56;
Autoritat Ermeneu
ea tica
Sfintei nhlică.
Scripturi Oradea.
în 1997 158
Biserica p.;
Orunloxa Biserica
, în și
„Ortodoxi neamul
a".an. dtaspora
XXXII. , Cluj-
1980. nr. Napoca.
2. p. 221 2001.270
—241; p. (o parte
Scriptură in articole
si citate sau
Uturghir, expuneri
In MB. la „Radio
an. XXXI. Europa
1981,nr7- iberă").
9,p. 462- Câteva
484; articqle
Domnul privind
nostru vechea
lisus culturi
Hristos romfl-
ca iscKMMS.
interpret nr.9-
al Sf 10.1967.p
Scripturi, .605-611
in MA. wu IO. nr.
an. XXVII. 9-10,
1983. nr. 1967. p.
5-6. p. 763
280—296; -768).
înnoirea articole.
omului In rnzii.
concepția note. in
Otto* periodic
wl.rnMB. ele
an.XXXIV. anuntii
1984.nr. 1 c sau in
-2.p. bufetul
36-\\" „Renașt
Giulgiul erea⁴¹
de ia dc la

M e
u g
n e
c r
h d
e e
n r
S
p c
e h
ri
c ft
a .
r in
e „
O
l r
l d
ox
i cs
t F
c or
a u
z m
ă .
. Z
In ei
p ts
er c
io h
di nl
ce i
d d
c es
p In
es st
te it
h ut
ot e
ar ftl
e r
a th
p o
u d
bl ox
ic e
at T
: h
D eo
e lo
r gi
ti e
li d
g er
e U
B m
a ve
si ni
li ta
u t
s M
a ii
ls n
A cl
u K:
sl .:

. "... 3,
Jahrgang. 1996.
Heft IUnster.
1,1987,p. p. 261-
19- 285; *Die*
32;*DieHe Problema*
ilige tik der
zhnft uerton
und thre Kirche
Auslegun aus
g in der orthodox
Orthodox er Sicht,
eu în
ultttton, in **rtlHHloxc**
„Una Forum. ■
Santta /*,
Zeitschrift I.1998. p.
fUr < iku 21-50.
snische literatu
Begegnung ra:
", 1. *Curric*
1987. p. *ulum*
41-48; *viuieA*
Dte
\trche
als
Verkttn
er und
Auslegen
n der
uligen
Schrift, în
„Orihodox
cs
Forum...".
2 vgang. XXX.
sept. 1. 1978.
1988. p. nr. 9-
43-49; 10. p
15—
Dos 716;
tusgebet
in der
orthodox
en
Spirituali
tat, în
rthodoxcs
Forum.. ." *Semin*
1,1991. *arul*
p. 11-22; *teolo-*
Dos *gic*
ntsversia *liceal*
nidnis *ortodo*
und die *x* din
apostolts *Cluj*
che *Napoca*
Sukztsio *a ț*
n 1952-
Kontext 19971.
fur die Cluj
Stellung Napoca.
der Frau 1997, p
in der 258-
thodoxe 259.
Kirche, în BASAR
„Catholica (iIELASnv

,a al
rl a
u d
m e
a la
n „S
dr f
il, S
pr av
ot a"
o di
p n
sa B
lt u
și c
co u
m re
p șt
oz i;
it în
or ac
. el
N. aș
c. i
1 ti
7 m
9 p
0, er
di a
n el
co ev
lo ul
d re
c n
Pr u
ut m
. t it
1 ul
8 ui
5 p
1. sa
la lt
C ic
u n
rt v
ea m
d o
e n
A a
rg h
eș ul
. M
S âc
e ar
p te
ar I*
e a
ci 7
a n
în ct
vă .
ța 1
t 8
în 1
șc 7
o er

a la uncie
Curtea de traduse
Argeş. în din
mart. greceşte,
1823 era altele
în proprii:
mănăstire podobii.
a catavasii,
Mărgineni chinonice.
; probabil axioane.
un timp a henivice;
fost este
profesor cunoscut
de ă mai ales
Psallichic doxologia
la Huzău; pe glas V.
nu se ştie pe care o
când a cântă azi
fost credincioş
hirotonit ii
preot ortodocşi
(ieromona la sfârşi-
h). După tul
înfiinţarea Utreniei.
Seminaru IJtervtu
lui de hi ra: Pr.
Argeş George D
(1836). a Gorge D
fost numit Drăgănes
profesor cu. *Isto-*
de *ricul*
Psallichic; *Seminar*
în 1839 *ului din*
semna ca *Curtea*
ieromona *de*
h. în 1845 *Argeş**
protosin- Piteşti,
glicl.în 1900, p.
1848 7-8;
arhimand Mihail Gr.
rit. Posluşnic
u. *Istoria*
Au *muzicii*
rămas de *la*
la el trei *români*.
mansucri Bucureşti
se . 1928.p.
psalticc: 72; Arhi-
Antologie ereul
(1839). Nestor
„*Canoan* (Vornicesc
ele u). *Trei*
musichte *manuscri*
t”, pre- *se*
scurtate *muzicale*
din *vechi An*
Tbcontich MO. an.
on (1839), XXIV.
şi 1972,nr.
Stihirarul 11 — 12,
sau p. 962 —
Doxastar 965; B.
ul Sandu.
(1840).cu *Ghelasie*
prinzând *arhiman*
o sene de *dentul ft*
compoziţi,

o a
p l
e u
r i
a G
s h
a el
m a
u sî
zi e
c a
a r
l h
a i
, m
in a
M n
O d
, ri
a t
n. u
X l,
X în
XI M
. O
1 .a
9 n.
7 X
9, X
nr XI
. I.
7- 19
9. 8
p. 0.
6 nr
1 .3
8- -
6 6.
1 p.
9 5
+ 0
8 7-
p 5
L; 0
B. 8.
S Di
a ac
n .
d Ni
u. c
D u
i M
n ol
t d
/j ov
* ea
e n
r u,
a M
m u
u zi
zi c
c a
a bi
l s
ă e

ricească
la
români
în secolul
al XIX-
lea, în
GB. an.
XLI.
1982, nr.
11-12. p.
904-905;
Pr. Conf.
Alc*c
Buzcra,
Ghelasie
Basarab
eanu.
Contribuț
ii, în
BOR.an.C
XIV.1996.
nf.7-12.p.
382-394.

BADKS
CUIOS1F
(din botez
Troian).ep
iscop. N.
15 mai
1858. in
Sopotul
Vechi.
jud.
Caras-
Scvcrin.ț
II iul.
1933, în
Caranseb
KADESCTSPIRIIMIN

Institutul
icologic-
pedagogic
. Hirotonii
diacon
necăsători
t in 1890,
preot in
1899,
tuns in
mo-
nahism la
Hodoș-
Bodrog
sub
numele
losif
(1902),
hirotonit
protosmg
hcl (1903)
șt arhi
mândrit
(1919).me

mbru in
Adunarea
eparhială
a eparhiei
Caranseb
eș și in
Congresul
Național
Bisericesc
al
Mitropolie
i
Ardealului
, Ales
episcop
dc
Caranseb
eș în
1909, dar
na fost
recu-
noscute dc
guvernul
dc la

B
u
d
a
pe
st
a;
la
8
m
ar
t.
1
9
2
0
al
es
di
n
n
o
u.
re
c
u
n
os
c
ut
.
hi
ro
to
ni
t
>i
in
u
al
at
în
C
ar
a
n
se
be
ș
(2
7
se
pt
y
1
0
oc
t.
1
9
2
0)
.
p
ăș
to

ri
n
d
p
â
n
ă
la
m
oa
rt
e.
A
re
d
ac
ta
t
„C
al
e
n
d
ar
ul
R
o
m
a-
n
ul
ui
",
ed
it
at
de
E
pi
sc
o
pi
a
C
ar
a
n
se
se
be
ș
ul
ui
(d
in
1
8
X
9)
;
a
p
u
bl
ic
at
ar

ticole în Pr, Prof.
 „Foaia Zeno
 Diecezană Munteanu
 " de la .
 Caranseb *Animăril*
 eș și în *e unui*
 alte *dascăl*
 periodice *de teo-*
 romanești *logie** In
 , AB. scrie
 pastorale, nouă. an.
 cuvântări I (40).
 etc A 1990. nr.
 îndrumat 3-4.p,89 -
 activitatea 92.
 Institutul
 ui teologic BĂDES
 (apoi CU.
 Academic) SPIR1UO
 din N, preot,
 Caran- traducăto
 sebeș >i r N.c.
 întreaga 1828. in
 viață București,
 bisericas in familie
 că din de preot.
 eparhie* a td. 1877.
 înființat o în
 școală de București.
 cântăreți Studii la
 bisericestî Seminar».I
 , un e din
 muzeu ți Bticufestî(
 o 1841-
 bibliotecă 1845).Chiș
 eparhială. in5u(|
 Ulcralur 845-1847)
 a: FD. an. și
 XLVII, nr. Moscova
 29 din 16 (1847—
 iul. 1933; 1850).
 Nicolae Diacon,
 Comcan. mai târziu
Monogra preot la
fia biserica ..
Eparhiei Curtea
Caranse Veche"
beș.Cara („.St\
 nsebeș. Anton")
 1940.p.50 din
 —53.M.B. București
 Bahiu (după
 (=Marcu 1852). A
 Bănescul. publicai
Episcopu mai multe
l Dr. Iosif studii ți
Troian articole în
Bădescu „Biserica
 11858- Ortodoxă
 1933)* în Romană",
 MB. an. între anu
 XXXIII. 1874 —
 1983.nr. 1877.
 5-6. p. precum și
 348-353; traduetn

di to
 n hl
 li o
 m r
 b d
 a e
 ni p
 să re
 : st
 D e
 e to
 s t
 cr a
 ie n
 re ul
 d .
 e B
 s u
 p c
 re ur
 cr eș
 u ti.
 c 1
 e 8
 a 7
 D 1,
 o 9
 m 9
 n p.
 ul ;
 ui T
 . h
 B e
 u o
 c h
 ur gi
 eș a
 ti. o
 l rt
 8 o
 5 d
 2. o
 8 c
 0 s
 p. o-
 ; m
 P or
 re al
 di a.
 ci B
 le u-
 d c
 u ur
 m eș
 n ti.
 fi 1
 ci 8
 lo 7
 r 2;
 și Is
 al to
 e ri
 s a
 ă I
 r n
 M s

ericească
*
București.
1872
Literatu
ra: Diacon
Cheorghe
I.
Moiscscu.
*Bursieri
români la
școlile
teologice
din
Rusia**
București.
1946.p.
45-46(și
tn
BOR,an.
LXIV.
1946.nr4-
6.p. 252-
253);
*Bibliogra
fia româ-
nească
moderna
, 1831
-1918*
Voi. L
București.
1984.p,
290.
BĂLAN
ÎOAN,
episcop. N
11 febr
1880. In
Teiuș.jud.
Alba,t4au
g. 1959.
într-un
spital din
București
Studii
gimnazial
e la Btaj
(1X9! —
1899).
superioar
e ta
Facultate
a de
Teologie a
Universită
ții dm
Budapest
a! 1899-
1903).
doctoratul
la Viena.
în 1906.
cu leza:

*Die
Kirchlich
en
Dypttche
n Ihr
Wesen
mul
Gebrauc
h, Preot
celibatar
și
pedagog
în
internatul
„Vancean”
din Blaj
(1906 —
1907).
notar
consistori
al la Blaj
(1907 -
1909).
paroh și
protopop
la parohia
romană
unită din
București
(1909—
1920),
canonic
mitropolit
an la Blaj
(1920-
1936).
delegat al
Bisericii
române
unite în
Comisia
de
codificare
a
Dreptului
canonic
oriental la
Roma
(1929—
1935);
episcop Ia
Lugoj
(numit în
aug.
1936.
hirotonit
și instalat
în oct.
1936).
Aiestat la
28 ocl.
1948.
închis la
Siglicl
(1950-
1955).*

a a
p N
oi o
c ul
u ui
d T
o e
m st
ici a
li m
u e
fo n
rț t.
at L
la u
C cr
ur iri
te ;
a U
de m
Ar h
ge a
ș c
și a
Ci ri
or il
og o
âr r
la bi
A s
p e
u ri
bl c
ic e
at e
lu șt
cr i.
ăr S
i t
lit u
ur di
gi u
ce is
și to
ca ri
n c
o și
ni lît
ce u
, r
pr gi
ec c.
u Bl
m aj
și .
o 1
n 9
o 1
o 4.
u 2
ă 7
tr 7
a p.
d (r
u et
ce ip
re

ărire Colabor
din ări la
..Cultura ..Unirea".
Creștină") ..Unirea
; Poporului
Antimisul ", Xulmra
l. Creștină",
București. toate la
1915, 30 Blaj.
p.; *Viata* „Răvașul"
lui Iisus — Cluj.
scrisă pe „Convorbi
înțelesul ri
tuturor. Literare"
Blaj, —
1922.227 București.
p.; *Noul* |A
Testame Ulcratu
nt al ra:
Domnulu „Unirea",
i nostru Blaj,an.
Iisus XLVI.nr.
firistos 36 din 5
scos fte sept .nr.
înțelesul 43 din 24
tuturor. oct. și
Oradea. nr.45 din
1925.806 7 nov.
p. (ed. a 1936;
II-a. Ioan
1938.867 Ploscaru,
p); *haituri și*
Fontes *teroare**
inris Timi-
canonici șoara.
Evclesiae 1993. p.
rumenae 385—417;
* Roma, Silvestru
1932. 114 Augustm
p.; *Testi* Prunduș
di dirrito și
țxtrtica Clemente
re dei Plaianu.
Rumeni. *Catolicis*
Rotm. *m și orto-*
1933.881 *doxie*
p.: *Leges* *românea*
Justuuan scă.
i de *Scurt*
haerehci *istoric al*
s. Roma. *Biserica*
1935.16p. ro/ikj/vwî
; nrr.Cluj-
Vnsinod Napoca.
dieceutn 1994,p.
sub 118-119.
e/nscop
ul
Rednrc. BĂLAN
Blaj. IOANICHI
1936.14 E(din
p. (extras botez
din Ioan).
„Cultura arhi-
Creștină". mandrit.
1936^ N.

1 i
Of la
eb Li
r. ce
! ul
9 co
3 m
0. er
în ci
St al
ă di
ni n
ța R
.j o
u m
d. a
N n
ea (1
m 9
) 4
St 2
u —
di
3

1 .
9 Fr
4 at
9) e
și în
la m
In ă
st n
it ăs
ut ti
ul re
Te a
ol Si
o h
gi ăs
c tr
U ia
ni (1
ve 9
rs 4
it 9)
ar .
di u
n n
B d
u e
c a
u fo
re st
șt că
i lu
(1 gă
9 ri
7 t
1 și
— hi
1 ro
9 to
7 ni
5) t

B

diacon greacă -
(apr. 1984,
1953). franceză
Casier, -1986 și
contabil engleză —
și 1994);
secretar, *Vetre de*
ghid la *sihăstrie*
mănăstire *române*
a *sca*.
Sihăstria București
(1949- .
1971). 1981.576
ghid și p.;
contabil- *Convorbi*
casier la *ri*
mănăstire *duhovnic*
a Bistrița- *ești*, voi.
Neamț L Ed.
(1971- Episcopiei
1990). Romanul
hirotonit ui. 1984.
ieromona 632 p.
h (în (tradus și
1979). în limbile
hirotesit greacă -
apoi 1985.
protosing italiană -
hel (1987) 1991,
și engleză —
arhimand 1994);
rit (1992); voi. IL
din 1990 aceeași
pensionar Editură.
și 1988, 808
reașezat p.
la Sihăs- (reeditate
tria. în 1991 și
Autorul *1993*)\
unor *Mărturii*
lucrări *româneșt*
privitoare *i ta*
la mona- /[^]c(iri/[^]5
hismul /r/jrr,Hd.
romanesc Hpiscopiei
sau cu Romanul
con|inul ui. 1986.
moralizat 576 p.
or. (cd. a II-a
sub Uliul
Lucrări: *Pelerinaj*
Patericul la
românes Locurile
c. Sfinte.
București 1992,592
, 1980, p.);
736p. *Călăuzi*
(ed.a 11- *ortodoxă*
a. *In bise-*
1990.708 *rică** lași,
p.;ed.alll- 1992.224
a,Gala|i. p.;
1998.740 *Călăuza*
p.; tradus *ortodoxa*
și în *tn fă-*
limbile *milie*.

Ia ă
și ș
, a
l ni
9 i*
9 Ia
3. și
l ,
8 l
4 9
p. 9
(e 3,
d. l
a 2
ll- 0
a. p.
C ;
hi P
și ă
n ri
ă n
u. te
l le
9 P
9 ai
9, si
l e
8 d
4 u
p. h
>; o
R v
ă ni
n c
d ul
u ,
i la
a și
l .
a l
S 9
fi 9
n 3,
te 1
i 3
S 9
p p.
o ;
v P
e ă
d ri
a n
n te
ii le
și C
a le
S a
fi /
n w
te d
i u
î h
m o
p v
ă ni
rt c

ul Iași. 1836.
1994.226 A mai
p.; publicat
Convorbiri pliante
despre
duhovnic mănăstiril
ești cu e Si-
teologi *hăstria*
ortodocși (1967) șt
din *Bistrița*
străinăta (1977).
te, Iași. broșuri
1995. 215 cu ca-
p; racter
Sisutxar moralizat
general or ca:
ortodox *Isutrutar*
— *e*
Dicționar *duhovnic*
agkiogra *ești* (1991
fic, și 1992.
Roman — 138 p-).
Chișinău, *Cuvinte*
1998, 408 *duhovnic*
p.; *ești*
Sfintele (1992),
moaște *Puterea*
din *Sfânttdut*
România *Maslu*
, (1993).
Chișinău.
1999,184 BĂLAN
p.; NICOLAE,
Sfintele mitropolit
icoane . N. 27
făcătoare apr. 1882,
de în Blăjenii
minuni de Sus.
din jud.
România Bistrița-
, Năsăud,
Chișinău. în familie
1999,160 dc preot.
p.; *Viața* 16 aug.
Părintelu 1955. în
i Cieopa, Sibiu
Iași, (înmor-
1999,232 mântat la
p. mănăstire
A a
reeditat Sâmbăta
Viețile de Sus).
Sfinților Gimnaziul
n 12 la Năsăud
volume, (abs.
după 1900),
ediția Facultate
mitropolit a de
ului Teologie
Grigoric în
Dascălul Cernăuți
dc la Bu- (1900—
curești și 1904),
Căldăiușa undea
m din obținut
1834-

d w)
oc în
to 1
ra 9
lu 0
l 4
(1 —
9 1
0 9
5) 0
, 5.
c Pr
u of
st es
u or
di pr
i ov
d iz
c or
s iu
p (1
ec 9
ia 0
liz 5)
ar .
e a
la p
F oi
a d
c e
ul fi
tă ni
țil ti
e v
d (1
e 9
Te 0
ol 9)
o .
gi la
e ca
pr te
ot dr
es a
ta d
nt e
ă D
și o
c g-
at m
ol at
ic ic
ă ă.
di A
n p
B ol
re og
sl et
a ic
u ă
(a și
zi M
W or
ro al
el ă
a d

e la febr. 1920
Institutul a fost ales
teologic- mitropolit
pedagogic al
din Sibiu Ardealulu
(până în i
1920); (hirotonit
membru și instalat
în la Sibiu în
Sinodul 17/30
Arhiepisc mai
opiei 1920).
Sibiului și păstorind
în până la
Congresul moarte.
Național Membru
Bisericesc de onoare
al al
Mitropolie Academiei
i Române
Ardealulu (10 iun.
i, fondator 1920).
și membru
redactor în
al Comitetul
„Revistei central al
Teologice” Astrei.
de Ia senator
Sibiu de drept.
(1907- Ca
1916); în mitropolii,
1918 a a luptai
redactat pentru
— cu alți acceptare
doi a prin-
profesori cipiilor
— Statutului
„Gazeta Organic
Poporului șagunian
**”, tot la în l^ecea
Sibiu; în și
nov. Statutul
1918, de
trimis organizar
iMr-o e a
misiune Bisericii
la Iași. pe Ortodoxe
lângă Române
Guvernul din 1925,
României, apărând
de către autonomi
Consiliul a
Național Bisericii.
Român Pe tărâm
din cultural-
Transilva teologic, a
nia, în ridicat
vederea vechiul
realizării Institut
unității leologk:
noastre din Sibiu
de stat. la rang de
Hirotonit Academic
preot în (1921). cu
1919, la drept de-a
14/27 elibera

di il
pl or
o se
m c
e u
d n
e d
li ar
ce e
nț a
ă fl
(1 at
9 e
4 p
3) â
. n
d ă
ev în
e l
ni 9
tă 4
m 8
ai s
tâ u
rz b
iu eg
In id
st a
it Bi
ut se
Te ri
ol ci
o i
gi (L
c ic
d e
e ul
gr ”
a A
d n
u dr
ni ei
ve Ș
rs a
it g
ar u
(l n
9 a”
4 di
8) n
; B
a ra
în șo
dr v,
u Li
m ce
at ul
a „A
ct vr
iv a
it m
at la
e n
a c
șc u”
ol di

n Brad. „Telegrafu
Școala l
normală . Român".,.
„Andrei Re vista
Șaguna" Teologică'
din *.Lumina
Sibiu): a Satelor"
înființat o (din
Școală 1922); a
normală pus
de fete. bazele
Școala de unor
cântăreți colecții, în
bisericești care au
„Dimitrie aparul
Cunțan" zeci de
și un lucrări
internat teologice:
arhidiecez „Seria
an. toate Teologică"
în Sibiu: . „Scia
a trimis Di-
numeroși dactica". .
tineri .Popasuri
teologi la Duhovnic
studii de ești".
specializa „Bibliotec
m peste a Bunului
liotaix. Păstor" ș-
care au a,
onorat A
apoi rectiiorit
catedrele mănăstire
Academici a
(mai brâncoven
târziu ească de
Institutul la
ui) din Sâmbăta
Sibiu și de Sus. a
unii chiar ridicat
ale schitul și
Institutul căminul
ui de la
Teologic Păltiniș,
din paraclisul
București și
; a biblioteca
îndnimat Academiei
activitate teo-
a logice
periodicel ..Andrcia
or nc". iar în
bisericești eparhie s-
de Ia au
Sibiu: construit.

BĂLAȘA DUMITRI;

în cursul păstorim. peste 150 de biserici m peste 150 de case parohiale, s-a uit înființat parohii și protopopiate noi. A fost unul din marii ecumenicii din perioada interbelică (participând la Congresul ecumenic la Stockholm din 1925 și Conferința ecumenică la Stockholm din 1925 și Conferința ecumenică la Stockholm din 1925 și Conferința ecumenică la Stockholm din 1925); a condus un pelerinaj la Locurile Sfinte în 1925. În ședința Consiliului de Coroană din 29-30 aug. 1925 - a protestat împotriva Diktatului de la Viena. iar în anii următori a militat mereu pentru reintregirea teritorială a **(arii.**

Lucrări; A publicat sute de studii, articole, predici, pastorale, discursuri parlamentare, recenzii, note. în „Revista Teologică” și „Telegraful K HUKVV Intre acestea: *Problema religioasă în timpul de azi*, în „Anuarul XXII al Institutului teologic pedagogic” din Sibiu. 1905/1906, p. 3-52 (și extras); *Chestiunea bisericească din România și autonomia Bisericii noastre*. Sibiu. 1910, 47 p.; *Biserica lăutărească. Considerații asupra drepturilor Bisericii și asupra chemării preoților*. Sibiu. 1910. 47 p.; *Un Congres biblic românesc*. Sibiu, 1912. 32 p.; *Scepticismul religios. Studiu apologetic* (după Dr. Franz Hettinger), în „Anuarul XXIX al Institutului teologic pedagogic”. 1912/1913, p. 3—49 (și extras); *Pavel, apostolul lui Iisus Hristos*. Tablou biografic după Konrad Kirch, Sibiu, 1931. 60 p.

Biserica neamului și drepturile ei (Discurs în Senat). Sibiu. 1928. 162 p. O parte din discursurile parlamentare, cuvântări și pastorale au fost strânse în volumele; *Măntuiește, Doamne, poporul Tău*. Sibiu. 1945. XVI + 252 p. și *Biserica și viața*. Sibiu, 1947, XII + 360 p.

Lucrături; *Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan mitropolitul Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorie*. Sibiu, 1940. p. 1—280 (în special studiul pr. prof. Origorie Mărcii, *Bio-biografia mitropolitului Nicolae*, p. 65-128); RT. an XXX. 5-8, 1940 (număr omagial); Voi. *Mitropolitul Nicolae Bălan. La 50 de ani de activitate*. Sibiu. 1956. p. 1—XXXII și 1—254; numere festive din TR (nr 25—26 din 1940; nr. 10-11.12-14.16-19 și 20-22 din 1950); Pr. prof. Mircea Păcurariu, *Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului. Ut 100 de ani de la naștere*, în BOR, an. C 1982, nr. 5—6, p. 494—517; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe* «7/piri/jr.vol.III.București, 1981. p. 419—422 (Si cd a II-a. 1994. p 434-437).

BALA SA DUMITRU, preot.istoric, N. 1 aug 1911. în Dealu Marc. jud Vâlcea Studii la Seminarul teologic din Râmnicu Vâlcea (1923—1931) fi la Facultatea de Teologie din București (1932-1936). Preot în Bîlcasa - jud Ofc (1934 — 1940). la biserica «Hagi Bnuți” din Craiova (1940-1948).Iu parohia Cîrțeni-Vaicca (1948 — 1959). în 1959 condamnat la 5 ani de închisoare, pedeapsa fiind executată la Jilava. Aiud. Pitcții. Reîncadrat la parohie în 1964. Preot la catedrala mitropolitană din Craiova. îndrumător al bibliotecii și colecției muzeistice eparhiale și redactor al revistei „Mitropolia Olteniei”(1968—1974); pensionat în 1974; iconom stavrofor (1968). Secretar al Institutului de Istorie Națională-Hiliala Craiova. secretar de redacție la revista „Oltenia” (Craiova) și la „Monografia județului Dolj” A publicat studii și documente referitoare la istoria Bisericii și a culturii românești din Oltenia, participând la diferite simpozioane și congrese cu caracter istoric în țară.

Lucrări: *Alte manuscrise ale cronicarului Dionisie Ecleziarhul* (extras din „Oltenia”. II. 1941. p. 81 — 118); *Sase manuscrise paxaltice ale lui Anton Pann*. în MO. an VII, 1955. nr. 1-2. p. 78—89; *Contribuții la istoria schitului Tîmna-nița* An MO. an IX. 1957. nr. 11-12. p. 825-830; *Documente privind istoria Craivei* * în MO. an. IX. 1957. nr. 11-12. p. 845-858; *Contribuții la istoria bisericii „Patru Boi” (Sf Mina) din Craiova* * în MO. an. X. 1958. nr. 9-10. p. 661 — 662; *Biserica Hogi Enuș din Craiova* An MO. an. XI, 1959. nr. 3-4, p. 166-181; *Cronica lui Matei Morânglavu din satul Sîrlănești*, în MO. an. XI. 1959. nr. 7-8, p. 436-445; *Dabromir. nutrele ban al Craiovei. 1568 — 1581*, în MO. an XII. 1960. nr. 1-2, p. 24-41; *Schituri oltenice* An MO. an. XVII. 1965. nr. 3-4. p. 280—285; *Cheorghe Zografu care în călugărie s-a numit Gherontie*. în MO. an. XIX. 1967. nr. 1—2. p. 72—79; *Complexul Călimănești: mănăstirea Călimănești-Ostrov, mănăstirea Cozia cu băbuța, schitul Piatra și biserica de mir din Călimănești* An MO. an. XXII. 1968. nr. 5—6. p. 451 — 468; *Biserica Bunavestire din Râmnicu Vâlcea și fumul noului tîmnaresc*, în MO. an. XXXI. 1971. nr. 1-2. p. 52-60; *Mănușirea Călimănești sau Călimănești*. în MO. an. XXIII. 1971. nr. 7-H, p. 513-514; *Sf. Ignatie Teofond și Nicodim de la Tîmna (Date noi și două inscripții inedite)*. în MO. an. XXIII, 1971,

- nr. 9— *Cruci de*
IO,p. 634 *piatră*
—651; *din Țara*
Mănăstir *Române*
ea *ască*
Sadova *cartogra*
(jud. *fiate in*
Dolj), în *anul*
MO. an. *1832,*
XXI1L *înMO,an.*
1971. nr. *XXIV,197*
11—12, *2,nr. 1-*
p. K49— *2,p.92-*
871; *104și nr.*
Luptele *5 — 6, p.*
panduril *408 —*
or fi *452;*
eterișttlo *Inscripții*
r de pe *și*
Valea *însemnă*
Oltului, *ri din*
în *bisericile*
..Buridav *Olteniei,*
a". Rin. *în MO,*
Vâlcea, *an. XXIV,*
1995. p. *1972, nr.*
295-320 *3-4. p.*
(în *247-263;*
colaborar *an. XXV,*
e); *1973, nr*
Mircea *9-10, p.Kl*
cel *1 —817;*
Bătrân șt *an. XXVI,*
ctitoriile *1974.nr.1*
din *—2.p.*
Călimăn *103—*
eșit, în *II3;an.XX*
„Studii *VILI975,n*
Vâlcene", *r.9-*
Rm, *10.p.693-*
Vâlcea, *702 ți an.*
2,1972; *XXVIII,*

1 c
1 6
p
—
—
L
B
—

Ca elev la hel
Seminar, (1867).
a fost profesor
biblioteca suplinitor
r și la același
diacon la seminar
Socola. (1867/18
apoi la 68). După
biserica .. reîntoarce
Sf. Trei rea de la
Ierarhi" Kiev a
din Iași. fost
mai numit
târziu profesor
ieromona la
h (1866) Seminaru
și l din
protostng

Roman (1874). apoi, în același an profesor de Dogmatică. Drept canonic și Pastorală la Seminarul „Central” din București (1874-1886); un timp director; membru în Comitetul de redacție al revistei „Biserica Ortodoxă Română” (din 1874). apoi președinte al acestui Comitet (1877—1885). arhiepiscop (1876). arhiepiscop titular cu numele „Piteșeanul” (1879). profesor suplinitor de teologie la noua Facultate de Teologie din București (1881-1883) și decan (1882-1883). La 10 dec. 1886 a fost ales episcop de Iași (la 22 dec.), unde a păstorit până la moarte. La Huși s-a ocupat de refacerea reședinței și a catedralei (pictată de Gh. Taiarcsu), a înființat școli de cântăreți la Huși și Bârlad.

Lucrări: Diferite studii și articole în revista „Biserica Ortodoxă Română”, câteva lucrări pasiorale și predici. O parte dintre acestea au fost strânse în volumul *Silvestru Bălănescu. episcopul episcopiei Hușilor, între anii 1886-1896*. București. 1896, XVI + 933 p. (sub îngrijirea preotului Cuman Vasilescu).

A tradus din rusește două renumite tratate: *Curs de Drept bisericesc* de L. S. Berdnicov. București, 1892. VII + 536 + IX p.; *Teologia Dogmatică Ortodoxă* (cu expunerea istorică a dogmelor), 5 vol. București. 1896-1906, din care a tradus -singur sau în colaborare — primele trei: vol. I. partea I. 1896. VII + 192 p. (singur); vol. I. partea II-a, 1896. 156 p. (în colaborare cu Constantin Nazaric); vol. II. 1899, 634 p. (cu C. Nazaric și Nicolae Filip) și vol. III, 1912. 528 p. (cu N. Filip).

Literatura: Coman Vasilescu. *Sj/irAfru ftăld* nescu, episcopul e/tarhiei Hușilor*, București, 1896; Ștefan Dinulescu. *Viața și activitatea episcopului Hușilor Silvestru Bălănescu** în „Candela”, an. XVI, 1897, p. 318-331; *Necrolog și cuvântări funebre în BOR.* an XXIV. 1901, p. 817-841; ST. an, XXXIV, 1982. nr. 1 — 2 p. 25—26; Pr. Scarlat Porcescu. *„Pia Hușilor. Pagini de istorie*. Roman, 1990. p. 99-103.

BAL/ȘELTEOIM)R, preot, folclorist IM. 7 nov. 1869 în Bogdănești, jud. Vâlcea, t. 30 ian. 1941. În Șh. unești - jud. Vâlcea. Studii logice la Seminarul din Rorancu Vâlcea (1885—1889): învățător (1889). paralel diacon (1892). apoi preot paroh (1894—1933) în Ștefănești — Vâlcea, membru și apoi președinte al „Comitetului duhovnicesc” al Eparhiei Râmnicului (1904-

-U

pe anul 1947”. București. 1947. p. 48-50; Gheorghe Alexe. *Teodor Bălășel* un pasionat culegător de folclor** în „Cultura Poporului”. București, an. VI. 1956. nr. 9. p. 43-44. Gheorghe Alexe. *Viata și opera preotului folclorist Teodor Bălășel** în BOR. an. LXXXVIII.

1919). Inițiază și realizează o serie de construcții în parohie: biserică, școală primară, școală agricolă, primărie, monument al eroilor, o bancă și o cooperativă, bibliotecă populară, toate în Stănceni. un HUttBU istoric-etnografic la biserica de lemn din satul Dobnița; a militat, cu (apta și cu scrisul, pentru emanciparea țărănimii. E*ie considerat „cel mai de seamă folclorist din Oltenia” sau „cîntorul folclorului oltenesc”; toată viața a strâns balade, doine, cântece haiducești, legende, tradiții, datini, obiceiuri și a. ofcnc spre publicare Academici Rucăne încă din 1892; a putut tipări doar o parte neînsemnată — În broșuri, ziare sau reviste — restul a apărut postum.

Lucrări: *Băuturile spirtoase. Folioasele și Ihtgubele ce. aduc ele omului Conferință populară...* București. 1900, 56 p.; *Casele și curțile țărănești*. Vălenii de Munte, 1909, 59 p.; *Polemici și cronici*. Râmnicu Vâlcea, 1912. 337 p. *Povestiri populare române*. Vălenii de Munte. 1912, 67 p. (ed. a. Rm. Vâlcea. 1931. 32 p.). *Ostrovul de la Călimnetti*. Povestiri, Rm. Vâlcea. 1931, 31 p.; *Căminul fu. Povestiri morale populare române*. Rm. Vâlcea. 1935, 29 p. „împăratul și ciobanul. Povestiri morale culese din ȧpt*r, ed. a. IIa. Rm. Vâlcea. 1938, 40 p.; *Versuri populare române*, adunate și consemnate de... 3 vol. în 5 cîrți. R. a. 1904. 151 + 102 + 141 + 114 p. Postum: *Cântece populare oltenesti*, Cu o prefață de N. Iorga. Ediție îngrijită de Gheorghe Alexe și Vasile D. Nicolescu. București, 1967, 732 p.

Colaborări (articole de folclor, istorie, viața religioasă) la „Menirea Preotului” — Râmnicu Vâlcea. „Cuvântul Adevărului” — Râmnicu Vâlcea. „Gazeta învățământului” — Craiova, „Amvonul” — București. „Arhivele Olteniei” — Craiova. „Șezătoarea” — Fălticeni, „Tindor Pamfil” - Bârlad. „Izvorul” - Bistrița-Mehedinți... „Suflet oltenesc” — Plenița-Craiova. „Poporul românesc” — Chitilaetc.

Literal uni: Arhim. Iuliu Scriban, *Moartea preotului Teodor Bălășel* MOR. an LIX. 1941. nr. 3-4. p. 254-256. Pr. 1. Popescu-Ciliceni. *Preotul Teodor Bălășel*, în „Renașterea”. an. XX. 1941. p. 237-241; Ion N. Popescu, *Din bibliografia folclorului românesc până la 1927: preotul Teodor Balasel*, în AO. an. XX, 1941. nr.

vp : 184. Gala Galaction. *Bălășelst vremea lui*. în „Almanahul cooperăției

BAIASKSCL NIKON

1960. nr. 7-8. p. 730-754; Gheorghe Alexe. *Din corespondența lui Gala Galaction cu preotul folclorist Teodor Bălășel* MOR. an. XIII. 1961. nr. 5-6, p. 384-390; Gheorghe Alexe. *Omores/xtadența preotului folclorist Teodor Bălășel** în MO. an. XIV, 1962, nr. 1-2. p. 88-

95; OM<IU Bârlca. *Istoria folcloristicii românești** București. 1974. p. 390-392; Iordan Datcu și S.C. Stroescu, *Dicționarul folcloricilor** București. 1979.p. 57-59; Marin Velea. *Preoți folcloriști fi contribuția lor la dezvoltarea folcloristicii românești** în BOR. an. Cil, 1984. nr.U-12,p- 793-796.

BALAȘKSCU NIFON (din botez Nicolae). teolog și pedagog, monah. N. 1806.în Hașag.jud Siblll.t 1880. probabil la mănăstirea Câm in »ni Studii de Filosofie și Drept la Oradea și Cluj.de Teologie la Institutul din Arad (1832-1834). „Cancelarul” la Episcopia Aradului 11834), profesor la „școala de țircovnici” din București (1835—1836), apoi la noul Seminar din București 11836—1848), un timp rector, participant activ la revoluția romanilor din Transilvania din 1848—1849, fiind și arestat; călugărit la mănăstirea Neamț. în 1852, sub numele Nifon. profesor și rector al noului Seminar de la Ilu>t (1852—1856). profesor de Religie laGituna/jilc „Lazăr” 11860 - 1862) și „Matei Basarab” (1862 — 1865) din București, profesor de Religie și Latini la „Școala Națională de Medicină și Farmacie” din București (1864— 1865). apoi — probabil — pensionat. Organizator și dirctot (după 1869/70) al școlilor românești din Dobro-gea. aliată alunei sub dominație otomană — el însuși a organizat 21 de școli și se paie că a condus personal școala din Tulcea; face o călătorie la Istanbul (1872-1873), tot în vedeicu urganizării învățământului românesc din Dobio &ca. Cercetări pe teren asupra aromânilor din Peninsula Balcanică, unde intenționa să deschidă >coli pentru ei. A publicai numeroase manuale didactice fi dicționaie. altele au rămas în manuscris.

Lucriri: *Gramatica română />entru* *venunarii* *si* c/aj^irwi,Wrr,Sibiu.l848.XXX+230p.tcd. j Il-a. București. 1850. X+ 197 p); *Elemente fie granuitică românească pentru școlara începători* tdnâ cea mare pentru seminarul. București. 1850. 104 p.; *Abecedariu imuni* BvNKSCU MĂRCI:

mentele întemeierii. București. 1938 (vezi la indice); Prof. Toma G. Bulat, *Nicolae Bălăsescu primul director al Seminarului Central din București*, în ST. an, XV\ 1963. nr.7-8, p. 391 — 414; Prof. TO Bulat. *Nicolae aliaj Nifon Bălăsescu, profesor de teologie și călugăr „chi-rovag”*, în GB. an XXIII, 1964, nr. 5-6, p. 501 —508, Mircea Păcurariu, *Profesări transilvăneni la școlile teologice din Țara Româneasca și Moldova**in MMS,an. XLIV, 1968,nr. 1-2, p. 30-33; Prof. T. G. Bulat, *Dm corespimmenta lui Nuolae Nifon Bălăsescu cu Ceorge Bartttu înainte și dupa anul 1848** in BOR, an XCVI, 1978, nr. 7-8. p. 821-843; Vasile Macin. *Penegeia profesorului Nicolae*

școlile începătoare. Iași. 1852.80p.și UuuircXi, 1857.88 p.

*Dictionarium tatino-romunicum** Tom L fasc. I. CibiniL 1848, 368 coloane; tom MV. București. 1860—1863. 864 coloane: *Dicționarul ronumo-franeesu*s\s*. I.fasc. 1. București. 1859, 128 p . *Dictonnaire francais-roumain** 1-cr volume. I-er livre. București. 1859.128 p.

*Catehism mic pentru școlarii începători** Iași, 1853, 24 p.; *Elemente dtn istona biblică a Testamenndui Vechi și Son sau Sfânta Scriptură firesc arta fă pentru trebuințele tinerilor din școlile elementare** Iași. 1853. 56 p.; *Istoria biblică a Testamentului Vechiu și Nou sau Sfânta Scriptură prescurtată, pentru trebuința tinerilor din școlile ginuwziale** Iași. 1853.4 + 112 p. (alte ediții a publicat Thcodor Codrescu în 1859 și 1882); *Isagogica sau introducerea tn cârtite Sfintei Scripturi a Vechiului și Nntlui Testament*. Lucrată și predată școlarilor săi seminariști de..., Iași. 1854. IV + 156 p J o nouă ediție la București. IH58. IV + 156 p); *Epistolele și Evangheliile Duminecilor și ale sări>ătorilar de țtete tot anui pentru seminarii* scoale pnblite și private și familii evlavioase** București. 1858. 6 + 200 p. (cd. a II-a. în 1861, 224 p.; cd. a III a In IH64. 256 p.)

Flori de pietate pentru suflete evlavioase. culese de Iași. 1852,350 p.; di lente broșun.

Ioicrări rimase în manuscris. *Moralul christia* nesc, htoria bisericeasca, Ritorica bisericească* Psihologia* Arheologia și Geografia biblică și cea bisericească. Teologia /wstorala** *Istoria Noului Testament* ș.a.. fragmente dintr-o nouă traducere a *Bibliei* ș.a* (toate păstrate în Biblioteca Academiei Române), fn 18») a tipărit câteva numele din publicația periodică „Amicul literaturii române, foaie literară, comercială și agronomică”.

Literatura; *Enciclof^edia Ronuină** toin. I. Sibiu. 1898. p. 367; Alexandru Bălcanu. Cien-*loare* *dtn anul 1853 a profes*>rutui Nifon Bă-tăș*scucdtreGrigorieGhtca*inRA>2n* 1.1924. nr. 1, p-105- 108; Victor Papacostea și Mihail Rrglcanu.Seim/urrW *Central 18M-1936. Doc**

Bălăsescu la românii dm Dohrogea. în *Memoriile Secției de Sttinte Istorice a Academiei R.S.R.*, scria IV, toni L 1975-1976, București, 1978,p. 63-70; Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români*. București, 1978, p. 64 — 65. Mircea Păcurariu. *Doi cărturari ubieni îndrumători ai învățământului românesc** in voi. „Repere sibtene”. III. Sibiu. 1982. p. 233— 240; *Ceorge Barițiu și contemporanii săi** *Documente literare.wl*. VI. București. 1983, p. 70-188; hugenGrcoccanu(=Giack).Con-tribufii *cu privire la legăturile Ini Nicolae Ntfon Bălăsescu i 1808-1880)* cu *Episcopia Aradului** în MB, an. XXXIV, 1984. nr. 11-12, p.

759-761: *BibUogrqfia românească motlernă, 1831* — /P/S. VoU. București, 1984,p. 302-304.

BÂNRSCU MARCU, preot- N. 22 dec. 1911. in Slatina — Timiș. jud. Curas-Severin. t 23 ian. 1995. în Timișoara Liceul în Caransebeș (1923—1930), Academia teologică la Caran sebeș (1930-1934),cu licența la Facultatea de Teologic din Cernăuți (1935). care i-a conferii și doctoratul (1940). Preot in Annemș — jud. Caraș-Severin(1936—1939) și Anina — Caras-Severin (1940—1942). profesor la Academia Teologică din Caransebeș (1943-1947). consilier la Kpiscopiararansbc>ului (1948).apoi la Arhiepiscopia Timișoarei (1949—1962), după caic a fost nevoit să lucreze ca cercetător la un Institut de construcții în Timișoara (1962—1974)*

Lucrări: *Pe pământul Transnistrii*. Caransebeș. 1941; *Sprrr nona ordine sociala* (eseuri). Caransebeș, 1943; *Mănăstirea din valea Godinova** Caransebeș, 1947, *Cronicarul Nicolae Stoica de Hațeg tn tradiția bănățeană*, în MB, an 1997. 1977,nr. 1-3,p, 161 -165; ***Granifa Irtnățeană” și unirea din 1918** în MB. an 1998. 1978.nr 10- 12,p. 586 -601; *Istoricul dr lonSârbu** în MB.an XXX, 1980.nr, 1-3, p. 112 — 124; *Aipecte stilistice In opera istoriculni Ion Sârbu** în MB,an XXX. 1980.w. 7—9, p. 466—475; *Marginalii la problema necrologului** in MB, an. XXX, 1980. nr. 10-12, p. 692 — 702; *Funcția metaforei tn Predica de />e munte, in* MB. an. XXXIV, 1984. nr. 11-12. p 679-691 și în an. XXXV. 1985, nr 1-2. 15—23; *Reflecții teologice în legătură cu ermi/wind*.înMB.an. XXXVI. 1986.nr, Lp.8-23 și nr. 2,p. 8-17; *Sfântul Ioan Casian** în voi.

Sfinți români și mărturisitori ai legii strămoșești. București, 1987, p, 221-233.

Alte numeroase articole cu caracter pastoral, liturgic șt omiletic. predici, medalioane de ierarhi, recenzii, note în revistele „Aliatul Bănuțului”, „Aliuopolia Banalului”„„Miln>poha Olteniei” șa.

BANULESCII-BODONI GAVRIIL (din botez Grigorie).mliropolit. N. 1746. în Bistrița Transilvaniei, într o familie originara din C5mpulung Moldovenesc, t 30 mart 1821, în Chișinău ■ înhuma; în mănăstirea Căpriană). Și-a început studiile în Transilvania, continuând la Academia duhovnicească din Kiev (1771 -1773). apoi Iu școlile grecești dm Patmos. Smirna și mănăstirea Vatopcd de la Muntele Athos (1773-1776). Profesor în Transilvania (1776). apoi la Iași (1777). Călugărit la Constantmopol in 1779,cu numele Gavriil. continuând studiile la Puhnos (1779-1780) Profesor dc greacă, ieromonah și predicator la catedrala mitropolitană din Iași (1781-1782), profesor la Seminarul din Pollava în Rusia (1782—1784), unde a fost invitat de cunoscutul cărturar Nichifor Thcotochis. ajuns arhiepiscop; re fine ta Iași în 1784 sieste hirotosit arhimandrit, tn 1786 a fost propus episcop la Roman, dar ncacceptat de domnul fanat iot de atunci. Se reîntoarce,în același anin Rusia, unde ajunge rector al Seminarului din Poltava (1786— 1791). Arhiepiscopul Ambrozie Serebtenieov al Poltovci.Hind numit de Sinodul Bisericii Ortodoxe Ruse „ocări n ui tor⁴ al Bisericii din Moldova (1788—1792) — ocupată pc atunci dc ruși — a hirotonit la 26 dec. 1791 pe Gavriil ca „episcop-vicar de Akkcntian ți Bendcr** (Cetatea Albă și Tighina), La 10 febr. 1792, Sinodul Bisericii

IU RLE A ION

Or de
tod are
oxe st,
Ru la
se Ist
l-a an
nu bul
mi .
t Fii
„m nd
itr eli
op ber
olit at
al pri
Mo n
l- int
do erv
vei enț
", ia
cla rep
r rez
în ent
ap ant
r ul
no ui
ul Ru
do sie
mn i la
Ale Po
xa art
nd ă,
ru s-a
Mo reî
ru nto
zi rs
l-a în
tri Ru
mi sia
s, ,
în un
sta de
re a

f n
L B
B

ÂR St
LE udi
A ile
IO sec
N, un
pre da
ot, re
fol în
clo Sig
ris het
t, .
ist teo
ori log
c ia
și la
gaz Gh
eta erl
r. a
N. (19
11 01
ian —
. 19
18 05)
83, ,
în Pre
Be ot
rbe în
ști, Ieu
jud d
. (19
Ma 09
ra- -
m 19
ur 13)
eș, ,
t Căl
12 inc
ma ști
i (19
19 13
69, -
Fn 19
Bu 20)
cu și
reș Sig
ti, het

(t

(19 ra
40 mu
— reș
19 (Si
46) gh
; et),
sta me
bili mb
t ru
ap cor
oi es
în po
Or nd
țțș ent
oar al
a- sec
Ti țil
mi or
ș de
și ist
Vi ori
ng e
a- și
Ar fol
ad, clo
iar r
din ale
19 Ast
58 rei;
la în
Bu ani
cu i
reș 19
ti. 22
Pre —
șe 19
din 32
te co
al nd
Lig uc
ii e
cul „G
tur aze
ale ta
din Ma
Ma ra

BEJAN DIMITRIE

Lucrări istorice; *însemnări din bisericile Maramureșului** București. 1909, 245 p. (voi. XVII din colecția „Studii și documente cu privire la istoria românilor a lui N. Iorga” *Contribuții la istoria Maramureșului* după manuscrisul fostului arhivar Gheorghe Petrovay. Sibiu. 1929: *Bela Bartók și legăturile lui cu Maramureșul** în „Săptămânii Muzicologice”. București, voi. IV, 1957, nr. 6, p. 58-80.

Culegeri de folclor: *Balade, colinde și bocete din Maramureș*, București. 1924. 143 ps* *Cântece populare din Maramureș. Descânțate, vrăji, far* meceși desfaceri*, București, 1924, 400 p. (ambele publicate cu sprijinul lui G. X. Kirilcanu: conțin peste 1 200 poezii populare, cele mai multe culese din Bucurbești și Icuș, recenzate elogios de K. Iorga. O. Densusianu, V. Bogrea, A. Gorovei ș.a.).

Literatură populară din Maramureș, ediție îngrijită și studiu introductiv de Iordan Datcu..., 2 voi.. București. 1968. LXXXIV+ 337+501 p. (reprezintă ed. a II-a a lucrărilor din 1924. cu un adăug de 40 poezii culese de I. Datcu în Bucurbești în 1966).

Literatura: Studiul introductiv semnat de Iordan Datcu la ediția *Literatură populară din Maramureș** I. București, 1968, p. XIX-LXXXIV: Dumitru Pop. *Folcloristica Maramureșului** București. 1970, p. 84—97; Ovidiu Borica. *Istoria folcloristicii românești*, București. 1974, p. 430—431. Iordan Datcu și S.C. Stroescu. *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc** București * 1979. p. 67 — 68.

BEJAN DIMITRIE, preot, memorialist. N. 26 oct. 1909 în Hărlău. jud. Iași — 121 sept. 1995 în Hărlău. Studii la Seminarul „Veiuamin” din Iași (1923—1931). la Facultățile de Teologie (1931-1935) și Istorie din București (1932-1936, lic. 1936), înscris la cursuri de doctorat în Teologie, Seminarul pedagogic universitar la București. Profesor de Religie în București, preot militar (1938). participând — ca preot căpitan, apoi maior — la al doilea război mondial, pe frontul de Est, contribuind efectiv la botezarea a mii de ruși și ucraineni. Prizonier de război din 1942, deținu în lagărele sovietice din Oranki, Mănăstirka ș.a. Eliberat în • 948 și reîntors în țară. a fost arestat și condamnat de Tribunalul militar București la 7 ani de închisoare (1949-1956); deportat în satul Răchitoasa, jud. Ialomița

(1956—1958), arestat din nou și condamnat de Tribunalul militar Constanța la 8 ani de închisoare; și-a executat pedeapsa în închisorile de la Jilava. Aiud, la Canalul Dunăre Mare Neagră, ș.a.. fiind eliberat abia la 22 august 1964. Preot paroh la Ghindanani, jud. Neamț (1965—ocl. 1970), apoi la Bihăcești, jud. Botoșani (1971), după care a fost pensionat forțat și i s-a stabilit domiciliu obligatoriu în Harlau. A scris mai multe lucrări memorialistice.

Lucrări: *Hotarul cu cetăți*, București, 1995, 176 p.; *Oranki. Amintiri din captivitate*, București, 1995. 308 p.; *Bucuriile suferinței*, 2 voi., 1995-1996. 190 + 200 p.; *Vișnița cea mare*. București. 1996, 299 p.; *Sofii/blestemat*. Chișinău, 1998, 208 p.; o serie de articole în presa bisericească din perioada interbelică (de pildă: *Edițiile românești ale Motilvelnicului*, în BOR. în LIV, 1936, nr. 11-12, p. 688-691).

Literatura: Prefață la cartea *Oranki*; date autobiografice în *Bucuriile suferinței*, vol. I și II; voi. *Biserica întemnițată. România. 1944-1989** București, 1998. p. 79-80; informații de la orbim. Ioan Cluc Bălan.

BEJAN SERGHIE, profesor de teologie. N. 25 sept. 1879. în Bravtca. jud. Orhei. în familie tffcpiolt 12 dec. 1954. în București. Studii la Școala duhovnicească (1890—1894) și la Seminarul teologic superior din Chișinău (1894 — 1900). Preot în parohia Crăsnăseni-Orhei (1901 — 1907). apoi urmează Academia teologică din Kiev (1907-191 D. obținând titlul de „magistru în științele teologice”. Profesor de Religie la Liceul nr. 1 din Chișinău (1911 -1914), apoi la Școala duhovnicească (Seminarul inferior, 1914 — 1927), director și profesor la Seminarul teologic de 8 ani din Chișinău (1927-1939), pensionat în 1939. reactivat în 1941 — 1942, profesor suplinitor de Dogmatică la noua Facultate de Teologie din Chișinău (1928—1940). iconom stavrofor (1920), membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Chișinăului și în Congresul Național Bisericesc, vicepreședinte al Societății Istorice Arheologice Bisericești din Chișinău (1934 — 1940). membru în comitetul de redacție al revistelor „Luminătorul” (1920-1940) și „Biserica Ortodoxă Română” (1921-1933),

4
5

imit
IOAN

L și
uc m
ră oz
ri: a-
P is
si m
h ul
ol in
o te
gi ol
a og
b ia
u Sf
di â
st nt
a, ul
H ui
ar A
ko p
v, os
19 to
13 l
, P
38 a
p. ve
(în l*
ru C
se h
șt i-
e); și
P nă
ă u,
c 19
at 25
ul ,5
st 3
ră p.
m (e
oș xt
es ra
c s

d X
O i
A
L

B
L
M
L

B

EJ t
U în
IO Ap
A ol
N, du
pr de
eo Jo
t,i s).
st St
or ud
ic. ii
N. la
27 Li
oc ce
t. ul
19 „G
06 hc
.în or
Ap gh
ol c
du La
de ză
Jo r"
s. di
ju n
d. Si
Si bi
bi u
u. (l
* 91
13 9-
fe 19
br. 27
19),
94 Fa
, cu
în lta
Si te
bi a
u de
(în Te
m ol
or og
m ie
ân di
ta n

Cș

Fil ial
os e
ofi de
e Bi
a bli
U ot
ni ec
ve on
rsi o
tă mi
ții e
di (Si
n bi
Cl u)
uj și
- M
Si uz
bi eo
u gr
(1 afi
94 e
0- (B
19 uc
44 u.
cu ti).
rs Pr
ur of
i es
sp or
ec

suphntoi tic Religie la Liceul „Sf Nicolae” din Gheorghieni - Ciuc (1932-1936). Liceul de fete „Domnita Ileana” și Liceul comercial din Sibiu (1936/1937). apoi profesor titular la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu (1937-1948); bibliotecar-șef (1949—1965). apoi director (1965-1975) la Biblioteca mitropolitană din Sibiu. Secretar al „despărțământului” Astru-Sibiu (1938- 1944). director al Căminelor culturale din Sibiu (1938/1939). secretar al Asociației profesorilor secundari din jud. Sibiu (1938—1945).deținut politic la Canalul Dunăre Marea Neagră (1952- 1953). Preot (1933). protopop (1965).iconom stavrofori 1968); participant la diferite simpozioane cu caracter istoric în fără.

Lucruri: *Biblioteca mitropolitană* (Sibiu). In voi. *Omagiu I P.S. Sale Dr Nicolae Bălan la 50 de ani tb activitate*, Sibiu. 1955. p. 116—131; *Tipărituri românești vechi necunoscute** în MA. an-IX. 1964, nr. 1-2. p. 56-72; *Contribuții la bibliografia românească veche. Cărți vechi românești din Biblioteca Mitropoliei Sibiu*, în MA. an.XII1967,nr. 1-3.p. 82-97. In colaborare cu profesoriul Keiilor Httcluns de la Universitatea statului Illinois a publicat; *Documente privitoare la trecutul Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania după 1761*, în MA. an. XIX. 1974. nr 1—3. p. 13—44; *Statistica romârilor onodocși din Transilvania din anul /766*. In MA. an, XXII. 1977.nr.7-9. p. 54)5-551, *Conscripția clerului ortodox transilvan din 1767*, în MA. an. XXIX. 1984. nr. 7—8,p. 534-568; *Conscripția corni-tatenzâ a clerului român din Alba de Jos, anul 1733*An MA.an. XXXII. 1987,nr.4.p. 75-90; *Conscripția scaunală a clerului român de pe Pământul Crăiesc, anul 1733*. în MA, an. XXXIV. 1989, nr. 3-4. p. 99- 116 + XXXIV p. - la toate îi aparțin. însă, studiile introductive (toate studiile au fost strânse într un volum. în 1991. la Univ. statului Illinois).

Diferite articole în „Gazeta Ciucului” — Gheorghieni,..Acțiunea”. „Telegraful Român”, „Revista Teologică” și „Mitropolia Ardealului”, toate la Sibiu.

BELDIE IOAN, preot, profesor. N. 31 ian. 1887, în Jorăști, jud. Galați, în familie de preot, t 12 nov. 1954.în Viișoara.jud. Vrancea.Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1900-1907) și la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1910—1914). cu licența (1915) și doctoratuH 1928) la

Facultatea de Teologie din București. învățător în Jorăști-Galați (1907-1909). preot în Fănănești (1909-1920), preot militar în primul război mondial (1916-1918); tconom(1915),**Kononi** stavrofor (1919), profesor de Teologie exegetică și sistematică la Seminarul „Sf. Andrei” din Galați și preot-paroh la biserica „Prccista” din același oraș (1920- 1943). director al Seminarului (1923- 1925), paralel profesor de Română și Istorie, pentru perioade mai scurte, la „Regina EUabcta”,Liceul „AlccuRusso”.Școala normală de fete, Liceul Comuiută|u elene. Liceul israelit și la Școala de cântăreți bisericești, toalc in Galați, consilier referent cultut al la Episcopia Dunării de Jos-Galați<1931—1943).pceotînClșla.jud.Tul cea (1947—1949), pensionat în 1948, suplinitor la parohia Viișoara — Vrancea (1953—1954). A publicat lucrări de Noul Testament. Scilologie, Istorie bisericească, volume de predici, culegeri de folclor ț.a.

Lucriri: *Pildele Mântuitorului culese dtn Sfintele Evanghelii** București. 1912.31 p. (ed. a II-a. Bârlad, 1923.62 p); *Genealogia Mântuitorului, Studiu de concordanță biblică** București. 1923.66 p.; *Viata Mântuitorului. G*\a\u* 1926, 132 p ; *Epistola către Gala tem. Textșicomcmtar*. București. 1926.48 p.; *Despre Biblie șt explicarea ei** Galați. 1926. 56 p>: *Sistemul biblio-central teologiei ottotloxe*.Galați. 1927.24 p.; *Epistola către 77f. Introducere, traducere și co-mentor, teză de doctorat*. Galați. 1928. 124 p.; *Poftasuri exegetice** Bucurcjli. 1928.43 p.; *Sf Apostol Pavel către păstorii din Milet*, Galați. 1999. p.; *Sf Apostol Petru dupăSf Scriptură*, Galați, 1931,62 p.; *Ecce Homof Studiu exegetic asupra procesului Mântuitorului*,Galați. 1933.32 pr* *Principii didactice tn EpistoleleștMiulme*.Galați. 2000. p; *Poezia biblică** Galați. 1937. 30 p.; *Schițe biblice*, RSmnicu Văkea, 1937.208 p. *hitrelfărt asupra religiunii sau soconntt greșite asupra religiunii creștine. Prelucrare*, Bârlad. 1922. 168p.(cd.all-a.Galați. 1927);*Aitevărun eterne. Eseuri etico*retigioase*. ed. L Brăila. 1923.103 p. (ed. a II-a. Galați, 1932; ed. a III a. Râmnicu Vâlcea. 1936): *Rătăcirea adventistă. Studiu critico-fxdemic** București. 1924.88 p. (ed. a II-a.Galați. 1927.107 p.); *Sectele religioase** Galați, 1932, 77 p.; *Vorbirea In limbi** Galați. 1934.29 p. *Cuvântări cateheticeA Explicarea Crezului*. Craiova. 1914,56 p.; *Predici populare*.Galați.

BELKUJĂ IJJK

1925.276 p.; *Exil-a Semănătorul...* /V *marginea* Eva/ig/tetor.Galați. 1933.64 p*\Pa/tasuri duhovnicești. Galați, 1935.63 p.; *Lumină lină. Meditații dumtnecate** Galali. 1940, 52 p.; *Primăvară dulce. Meditații*

religioase duminicale, Galați, 1942.94 p.

Liturgica pentru clasa a VH-a de Seminar. Brăila. 1924,104 p. (ed. a II-a,Galați, 1937).

*Ui cislă. Căntece si chiuituri. Căntece de stea. De-ale copiilor. Descăntece** Vălenii de

Mume. 1910. 108 p.; *Monografia comunei Jorăști** Bu-rurești. 1911.58 p.; *Schițe istorice asupra jude* pluiCovurlui. Contribuțitmi ** Galați, 1924.32 p.; *Pagini răzlețe*. Galați, 1927, 160 p.; *Viața fi scrierile episcopului Hușilor Iacov Antonovici** Bârlad, 1932,58 p.

A condus „Foaia parohială” a parohiei „Pre-asia” din Galați (1926-1929); colaborări la pehodiclc: „Biserica Ortodoxă Română”, „Re-rista Oitodoxă”, „Duminica Ortodoxă”. „Noua IcvislQ Bisericească”. „Amvonul”, „Drum Jrept”. toate în București. «Misionarul” — Chi-pnău. „Neamul Românesc” — Vălenii de Munte. „Căminul” — Galați, „Vocea Tutovei”. și „Ion Creangă” din Bârlad. ..Șezătoarea” — Fălticeni. Jzvorașul” — Bistrița-Mehedinți ș.a.

Literatura: Iordan Datcu și S.C Slroescu, *acționarulfolcloriștilar*B\KKjits\i** 1979,p.61; Pi Kugen Drăgoi. *Preotul publicist Ioan C*W/e*. în voi, „La cumpăna dintre milenii”. 'ați,2000.p.231-243.

BELEA NICODIM, preot. N. 27 febr. 1907.în Corneșli. jud. Mureș, t 27 sept. 1986, în Rscherhude/Bremen (Gennania). Studii medii la Uceul german din Mediaș și la Liceul de Stat din Dumbrăveni (1917-1926), cele superioare la Academia teologică „Andrciană” din Sibiu (1927-1931), cu licența la Chișinău; a urmat și cursurile de doctorat la Institutul Teologic din Bușit (abs. 1953). Secretar la Academia logică din Sibiu (1931-1933),ptKW în Beli-^ovasna (1933-1936). director al Școlii de țareți din Nușeni-Bistrița Năsăud (1936— 7) și duhovnic la Academia teologică din Cluj 937—1940), secretara! Vicariatului ortodox AlbaIulia(1940-1941).duhovnic laAcade* teologică — apoi Institutul teologic — din iu (1941 -1956). protopop la Sfaniu Ghcor-(1956—1968), preot în Brășov-BI umana 8-1979).

Lucrări: *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel și sufletul nunlern** în RT.an. XXVI, 1936. nr. 3—4. p. 99—106; *Calea către preoție. Studiu de psihologie religioasă** în RT. an. XXXVI. 1946. nr. 5-6, p. 294-327 (și cxlras.

BELI:

DUMITRI

majoritatea traduse sau prelucrate după teologul francez convenit la Ortodoxie Vladimir Gucttec.

Lucrări: *Despre autoritatea doctrinară și despre regula de credință tn Biserica catolicii* (trad. din V. Guettfe), în RT, an. IV. 1910. p. 13-21,65-71.106-115.146- 154; *Principiile Ortodoxiei* (după V. Gucttec), în RT, an. IV, 1910,p. 197-202.280-286,330-333 și anATL 1913. p. 56—58; *învățăturile sociale ale Evangheliei. Studiu biblic*. Traducere din limba franceză. Făgăraș. 1912.66 p.; *Catehism sobornicesc* (Traducere din V. Gucllec). Sibiu. 1924,

Sibiu, 1946.36 p.); *Psihologia spovedaniei** în RT, an. XXXVII, 1947. nr. 5—6.200—218 p. (și extras, 21 p.); *îndatoririle duhovnicului după sfintele c»»pie.înST.an-III1951,nr.9—10. p. 481-498: Contribuții la problema conducerii pasto-rale a credincioșilor de la sate** Sibiu. 1955, XVI+251 p.; *Funcțiunea soteriologică și educa-tivă a Tainei S/iavedaniei/m* BOR, an. C, 1982. nr. 5—6, p. 479—493; *Cultul ortodox factor de ascensiune spirituală și morală** în MB, an. XXXIII. 1983. nr. 5-6, p. 318-325; *Creștinismul în lumea contemporană** în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1984.m\4,p. 560—569; *Importanța Vechiului Testament pentru activitatea omiletică și pastorală a preotului** în BOR. an. Cil, 1984. nr. 11 — 12, p. 776—790; *Chemarea către pre* oție*\n* MA.an.XXX. 1985. nr. 3-4, p. 195— 208.

Alte studii, articole, recenzii, predici în „Re-nașterea” — Cluj.„Telegraful Român”...Revista Teologică” — Sibiu, „Glasul Bisericii”, „Mitropolia Ardealului”. „Mitropolia Banatului”. „în-drumătorul bisericesc” din Sibiu.

Literatura: iWcTOte^ înMA.an.XXXI. 1986. nr.6.p. 163-164.

BELKLTĂILIE, profesor de teologie, istoric. N. 2 rnart. 1878. în Mândra-Făgăraș (ari jud. Brașov). I 19 nov. 1972. în Mândra. Studii la Gimnaziul ortodox „Andrei Șaguna” din Brașov (1891_1899), la Facultatea de Științe a Universității din București (neterminate), la Institutul teologic din Sibiu (1901 - 1904) și la Facultatea de Teologie din Cernăuți. Econom (administrator) la Institutul teologic din Sibiu (1909— 1910). profesor de Religie (catehet) la Liceul de Stal din Făgăraș (1910-1920), apoi la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1920-1921). profesor suplinitor (1920). apoi titular (1922—1940) lacaledrade Istorie bisericească și Patrologie de la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu: diacon (1920). preot (1922). protopop (1928). Din 1940 a trăit ca pensionar în satul natal. A publicat numeroase sludii și articole.

45

45 p/. *Istoricul Sitiodului ecumenic de la Niceea*. înRT.an.XV.1925.nr. 10-11, p.296-311;ni\ 12,p. 364-371 și an.XVI,1926, nr. I.p.3-K); *Amintirile unui preot ramano+catolic devenit preot ortodox (Ttod** din V- Gucttec). în RT.an. XVII-XIX, 1927-1929 (toate numerele din 1927-1928 și nr. 1-8 din 1929. cu peste 160 p.); *Scurtă privire istorică asupra Bisericii răsăritene fi a celei apusene* (după Al. Sturdza și August de Kolzcbue). în „Anuarul V al Aca-demiei teologice «Andreianc»”. 1928/1929. p. 5—39; *Priviri istorice asupra învățăturii și duhului Bisericii* (Trad. din limbile franceză și

gennană din opera lui Al. Sturdza). Făgăraș. 1931.150 p.; *Biserica Ortodoxă rusească. Scurtă ochire asupra originii și vieții sale* An „Antumi! X al Academiei teologice «Andreiano». 1933/1934, p. 5—34; *Este Biserica anglicană catolică?* (din V. Gueitfe), în RT. an. XXIV, 1934, p. 16-30, 68-75. 150-158; *Cele 39 articole de credință ale Bisericii anglicane îxsofite de comentat ortodox.* în „Anuarul Xn al Academiei teologice «Andreiane»”. 1935/1936. p. 1 — 39; *Documen te istorice și doctrinale: Actul prin care s*a promulgat dogma înfailibilității ffapa/e** în „Anuarul XV al Academiei teologice «Andrcianc»”. 1938/1939, p. 77-92; diferite alte articole, predici și recenzii. în periodicele menționate în lista bibliografică.

Literatura: Prof. Dr. Teodor Bodogac, *Profesorul ffie I, Beleuță*, în „Anuarul XVII al Academiei teologice «Andrcianc»”. 1940/1941. p. 60-64; Pr. Prof. Nicolae Neaga. i Pr Prof //ffife/rWd.înMA.an.XVHLiu.1-2.1973,p. 181-182; Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786—/P\$6.Sibiu.1987.p. 310-311.*

BELt DUMITRU.profcsordc teologie. N,21 nov. 1902. în Gieceanca, jud. Buzău, t 5 sept, 1980. în Sibiu Studii la Seminarul teologic din Buzău (1915-1923). apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1923-1927). unde obține licența (1927) și doctoralul (1929); Seminarul pedagogic universitar din Cernăuți și București (1931). Profesor suplinitor la Seminarul monahal din Mănăstirea Neamț(1927-1928),șef de birou la Consiliul eparhial Bălți (1930). profesor la Seminaiul monahal din Mănăstirea Cemica (1930—1936). profesor suplinitor (1936), provizoriu (1937). apoi titular definitiv (1938) la catedra de Morală și Sociologie, un timp la Dog-

al iubirii fata dr semenii, în ST. an X, 1958. nr. 5—6. p 341 — 365; *Autoritatea tn Biserică*, în „Ortodoxia”, an XIII. 1961.nr. 4,p. 555—563; *Ortodoxia și discriminările ethmco* rasiale*, în „Ortodoxia”, an. XV, 1963. nr. I, p. 39 -51; *Unele opere clasice ale literaturii grecești închinat* **Jta**/Wui.fn MB.an. XIV . [1964.nr.7-8](#). p. 357 — 369; *Ecleziologia artottoxa st ecwyie-msinul creștin*, în „Ortodoxia”, an. XVII. 1965. nr 4,p 493—5t9i *Cinstirea sfinților tn Biserica ortodoxa*. In MMS, an. XLVI. 1970. nr. I -2. p. 24 —36; *Graiul tn funcția lui etica*, în MMS, an.XLVII, 1971,nr.7-8.p 453-462;*Tragicul tn cadrul teologiei morale*. în MB. an XXVI, | 976,nr.9-12,p.6I5-628;Cr>w^ *mântuitoare* AnMB,m_t**xx\^u.i^n*nf.4^6**. p 204 -214.

OmdcUce: *Predica prin exemplul personaL* în BOU an. LXXII, 1954, nr. 5. p. 560-583; *Pentru o propovedanie mai nxlnică*. în MA. an. 1. 1956, nr. 1-2, p. 124-131; *Onxdte sau prrrfi.rd.MnMA,an,IL1957.nr.3-4.p,* 271-277;

matică, la Academia teologică din Oradea (în anul școlar 1940—1941 detașat la Academia teologică din Caransebeș; după 1941 Academia din Oradea a fost mutată de Timișoara), până în 1948; conferențiar (1949—1952), apoi profesor titular (1952-1968) la catedra de Catehctico,Omiletică și Pedagogic de la Institutul Teologic Universitar din Sibhu Hirotonit diacon în 1936. preot în 1938. hirotosit protopop în 1943 și iconom stavrofor în 1957. Membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Oradiei, redactor al buletinului eparhial „l-egea Românească” de la Oradea (1938— 1940). A publicat o serie de lucrări de mare valoare de Teologic morală, iar în perioada „si-biană” mat ales lucrări de Omiletică.

Lucrârf: *Problema durerii In budism și creștinism*An „Candela”*, an. XLL 1930, nr. 4-6. p. 226—237; *Christologia lui Iguatie Teoforul*, în RT. an. XXL 1931, nr, 6-7, p. 209-223, *Păcatul originar la Origen*. în RT, an. XXV, 1935. nr. 11-12.p. 436-460; *Despre icoana ortodoxă*. în BOR. an. LIX. 1941. nr. 11 — 12, p. 643—655; *Maica Domnului în lumina imnelor /i/urgfc#,Caransebeș, 1941,88 p.: tn legătură cu valorile morale*. Caransebeș, 1942.48 p.; *Premise pentru o noua etică românească*. Timișoara. 1944.58 p.; *Despre iubire*. Timișoara. 1945.158 p.; *Ortodoxia și activismul ontufui*An ST,an. II. 1950. nr 1-2. p. 65-79; *Caracterul sociala! Rugăciunii domnești*. în ST, an A1L1951, nr. 9— 10, p. 542—551; *Calitățile de uulrumător duhovnicesc ale Sfântului Apostol Pavel* în ST. an.VII,!955jir.9-10,p.555— *ÎU’Impărăția Ini Dumnezeu și Biserica*. în ST, an. VIU. 1956. nr. 5—6, p. 299—309; *Sensul creștin al iubirii față de sine?* în ST. an. IX, 1957, nr. 7-8. p. 496 — 527; *Un aspect mai puțin luat în seamă*

BKLL DUMIIU’

Vechiul Testament ca izvor omiictic An MA. an II. 1957. nr. 5-8. p 504-521 >i an, II. nr. 11 -12. p. 849 - 865; *Cu privire la predica tn concepția Sfântului Ioan Gura de Aur*, in M A. an. III. 1958. nr. 3-4, p. 268-287; *Ironia în cuvântările Mântuitorului*, în MMS. an, XXXIV. 1958. nr. 11 -12. p. 863-871; *Iconografia ca izsor omiletu*. In MA,an. III, 1958. nr. 11-12, p. 8 ?8—886; *Predicatorul în anuepția S/ântului Ioan Gură de Aar%*, în BOK, an. I \XVII. 1959. nr. 3 --4. p. 357—384; *A prvpovcdui, ce înțeles re.în* MA.an IV. 1959.nr. 3-4,p, 263-276; *lupi Părinfi ca izvor omiletic*, în MA, an. IV. 1959, nr. 11 -12. p. 891 -901; *Imnete liturgice ca izvoromiletic*.în MA.an. V, 1960, nr 3—4. p^ 253—271; *De ce e necesar %ă predici după pto^in* MA.an. V,1960.nr.7-8.p 563-569; *In legătură cu pregătirea }i mijloacele onutetice ale preoților ortotlocfi dtn Ardeal tn prima jumătate a secolului al XIX-tea>* în MA. an. V.

19M). nr. 11 — 12, p. 780-797; *Cu privire la ilustrația In predica*, în MA. an. VII, 1962. nr. 7—8. p. 529—550; *O carte de omiletică despre predica prin faptă*. în MA.an. VI. 1961. nr. 9—10. p. 600 -622; *Predicile lui Antim hireannt*. în MA. an. VIII, 1963, nr. 1-3. p. 18H-212; *Aspeite sixriale in DidahiileItâ Antim*. In MO,an, XV, 1963. nr 9-10. p. 761-767; *Pucea ca â omiletică*, în MA, an. VHL 1963. nr. 4-6. 415* 430; *Cea dintâi omiletică In limba română*. în MA. an. VHL 1963. nr 9-10. p. 709— 737; *Predica veacului de aur An* MA.an. 2001. 1964. nr. 3-5, p. 304-311. *Cu privire la textul predau An* MA,un. IX. 1964, nr. 11 — 12. p, 877-898; *Cu privire la necrolog*, în MA.an. 2002. 1965. nr. 4-6, p. 348-370; *Predica apostolică*. In MA, an. XI, 1966. nr. 1-3. p. 100 — 108; *Predicapostapostolică*, în MA.an. XI. 1966, nr. 4-6, p. 367-393; *Opera predicator iată a tui Antim Ivireanul*. In MB. an. [XVL1966.nr.7-9](#). p. 482-492, *PredtcaSfântului Apostol Petru*, în MA.an. XII. 1967. nr. 1-3, p. 135— 146; *Motivul iubirii tn uzul omiletic*, în MB. an XIX. 1969. nr. 1-3. p. 48-53; *Predicile lut Vuyilede Seleucia*, în MA.an. XV. 1970. nr. 9- 10, p. 655-679; *Unele aspecte ale predicilorsaguniene*.inMA.an. XIX. 1974.nr, 1 — 3. p. 106—113; *Valorile umane ca tema omiletică*, în BOR. an XCIII 1975. nr 5-6. p. 657—663. *Activitatea omiletică a Sfântului*

Vasile cel Mare, în MA. an. XXIV. 1979, nr I — 3,p. 33-50.

Coautor la *Catehismul creștinului drept ere* dincios*. Sibiu. 1956.rceditaî la Iași, 1957,133 p. Peste 60 dc predici în „Duh și [Adcv.1i](#)” — Timișoara. ..Mitropolia Ardealului” — Sibiu, studii, articole și recenzii în „Credința” — Hu- c^uesti..XeJ{caRomânească^{fc} — Oradea.. .Altarul Banatului” — Caransebeș. Jiiscnca Bân3țeauT — Timișoara, „Telegraful Roman” — Sibiu etc. In manu*cnv *Unele aspecte fundamentale ale ethosutui creștin*. 345 p.: *Curs de Omiletică* etc.

Rccditiri: *Despre iubire* Ediție îngrijită dc Aihim Vasile Prescure.Craiova, 1997,175 p.

Lflemlfuru: Pr. VartolomeuConstantinescu.t *Preot prof. dr Dumitru Belu*. în MA.an XXV. ! 9K0.nr. 10—12, p. 952 — 956 (și ST. an. XXXII. 1980, nr. 7-10, p. 743 - 746); Preot Ioan Morarii, *Părintele Dumitru Belu. profesorul iubirii*. în tndrumâhtrul bisericesc. Cluj. 198 1,p. 267-270; Pr Prof Dumitru Radu. *Contribuții buzotene ta teologia morală românească*, in voi *Spiritualitate y istorie la Intorsura Carpaților*, I, Buzău. 1983. p. 400 -404; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățâmlnt teologic ta Sibiu, 1786-1986*. Sibiu. 1987. p. 347-349; Pr. Nicolae Dura. *Activitatea omiletică a preotului profesor dr. Dumitru Belu*. în ST. an XXXIX, 1987. nr. I.p.97-107; Pr. prut Dr Dumitru Abrudan. Pr. *prof dr. Dumitru Belu — o memorabilă prezență tn peisajul spi**

BKNLKSCI ILIK

*ntual arădean** tn voi. academia teologica ortodoxa română Oradea, 70 de ani de la înființare". Oradea. 1995. p. 75—79-

BENESCU ILIE, profesor de seminar (nehirotonit). N. c. 1825, în Benești, jud. Dolj. 11901. în București Probabil a învățat la Seminarul din Râmnicu Vâlcea (4 cl.); trimis de mitropolitul Neofit al Ungrovlahiei la Alena, unde a minat cursurile Gimnaziului, apoi a făcut studii de Teologie și Filosofie. în cadrul Universității de acolo (1844—1850). Profesor de discipline religioase (Dogmatici. Morală, Retorici și Pastorală) și Limba greacă la Seminarul din București (1851 — 1871). apoi profesor de Limba greacă la liceul „Sf. Sava” (după 1871).

Lucriri: *Filosofia cristiană** trad. după Venianin Sinadun. București, 1952: *Practică pe scurt în explicabile retorice* (-Retorici practici pentru seminar). București, 1854, 80 p.; *Principii de morală cristiană** traducere după Vamva. București, 1855. 184 p. (ed. a II-a. Iași, 1868. 174 p.); *Istoria Bisericii creștine de la Hristos până la prezent*, traducere după CG. Barth, București 1858. împreună cu protos. Dionisie Mălăeșcu, a editat foaia bisericească „Predicatorul” (București. 1857). în care a publicat diferite articole

Literaturi: Șt. Cilincscu și Dr. D. G. Borodanu. *Istoria Seminarului „Central” din București*. Iași. 1904, p. 129; Victor Papacostea și Mihail Răgleanu. *Seminarul Central 1836—1939. Documente în temeiul* „București, 1911” (indicii; VI Răgleanu. *Les premiers bouillonnements de l'histoire* în „Bulcania”. VI, 1943, p. 417—422; *Bibliografia românească modernă, 1831-1918** voi. I. București, 1984. p. 334.

BKRARIU AKTKMIK, preot, publicist. N. 8 sept. 1834. în Satu Mare, jud. Suceava, 18 sept. 1922. în Cernăuți. Studii gimnaziale în Suceava și Cernăuți. Institutul teologic în Cernăuți (1854 — 1858). studii de specializare în Teologie și studii de Filologie clasică la Universitatea din Viena (1858- 1861) Preot în Ceahor (1862-1883). profesor suplinitor de Noul Testament la Institutul teologic din Cernăuți (1866-1868). redactor al revistei „Candela” (1883-1895). „cancelar mitropolitan” (1884—1896), protopop de Cernăuți (din 1891). arhiepiscop stavrofor

(1895),

A lucrat pentru propagarea vieții culturale românești din Bucovina; articole în „Gazeta Transilvaniei” și „Observatorul” din Brașov, „Telegraful Român” — Sibiu, „Jurnal” - Budapesta, „Gazeta Bucovinei”. „Foaia Politică”. „Foaia Societății pentru literatura și cultura românească din Bucovina”, toate la Cernăuți, dar mai ales în „Candela”; diferite broșuri pentru popor; *Termeniul Sfântului Nicolae*, Cernăuți. 1886; *Norocul unui satulmărean*. Cernăuți, 1888, *Din cântăria mea** Cernăuți, 1895 și j.

Literatura: *Enciclopedia Română** tom. I. Sibiu, 1898. p. 453- 454; Prof. Dr. Ștefan Saghin. *Arhiepiscopul Artemie Berariu* primul redactor al Candelei** în „Candela”, an. XXVI. 1907. p. 449-451; Constantin Loghin. *Istoria literaturii române din Bucovina, 1775 — 1918*. Cernăuți, 1926. p. 140-142 (și ed. Cernăuți. 1996, p. 191 - 193). *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900** București. 1979. p. 99.

HKKEZOVSCII MIHAIL, preot, compozitor și dirijor. 20 febr. 1868. în Caplan, jud. Cetatea Albă, în familie de preot. | 5 nov. 1940. în Chișinău. Studii la Școala duhovnicească și Seminarul teologic din Chișinău (1880—1890). studii de Muzică la Conservatorul din Fălticeni Preot la biserica „Sf. Arhangheli” din Chișinău (1890- 1892). apoi la catedrala arhiepiscopală (din 1892), director adjunct al corului catedralei (1892). apoi titularizat ca dirijor pnm (1904—1938); director și profesor la Școala de cântăreți bisericești și profesor de Muzică la Școala episcopală (1907-1913); după 1918, profesor titular la Conservatorul de Muzică și la Liceul nr. 2. toate în Chișinău; membru fondator al Societății compozitorilor români, membru și vicepreședinte al Comitetului central al Asociației Muzicale „Cântecul Basarabiei”, iconom stavrofor; corul său a avut un rol însemnat în conservarea limbii omânc. în 1917—1918 a participat — personal sau cu corul său — la evenimentele istorice care au dus la constituirea statului național român unitar. Apreciat pictor, a participat cu lucrări personale la numeroase expoziții. obținând la una dintrele Medalia de aur.

Opera muzicala: *Uturghia Sf Ioan Gura de Aur*, aranjată la 3 voci. Moscova-Lctpzg. 32 p. Un rusește); *Nu md lăsa la vremea Ikxtrănețit*. Concert pentru 4 voci. cu aranjament pentru pian. 16 p. (în rusește); *Doamne strigatnim. StihirUe. Dogmaticile* Dumnezeu este Donuml, cu Tro~ /wrelelnvierti pe 8 glasuri. Chițnibii*. 1921,24 p. (cd.all-a. 1940): *hunele Sfintei Uturglui*, pentru cor mixt, bărbătesc și pentru 3 voci egale. Chișinău, 1922.194 p. *Jmnele Vecerniei și Utreniei*, pentru cor mixt. bărbătesc și pentru 1 voci egale, Chișinău. 1927.269 p.

Literatura: OnisiforGhibu. M
Beremvschiîn
„România Nouă”, nr.73.1927,p. l-
2**Necrolog* în ziarul „Raza”, nr. 536 din 23 nov. 1940; G. Be?viconi, *Profiluri de ieri și de azi*. Chișinău. 1943. p. 146-147; Theodot Bordeian./Vwm/ M. *Bereztnschî*. în „Luminătorul”, an. LXXV1. 1943. nr 8-9, p. 538-540; Viorel Cosraa. *Muzicieni din Rttmânia, Isxicon bio-bibliografic*, voi. 1, București. 1989, p. 120; Iurie Colesnic, *Basarabia necunoscută*. 1. Chi>in3u, 1993. p. 156—161; Măria Pripa. *Din tezaurul spiritual al neamului: M. Berezovseht*, în rev. „Tyngetia”, Chișinău, 1995. nr. 2,p. 274-280,

l il i! i v s KM I LI AN tdin bote/ Ioan), episcop. N. 23 nov. 1921. fn Rohia, jud Maramureș. 15 apr* 1996 în Caransebeș Frate în mănăstirea Rohia (1935). tuns în monahism tot acolo sub numele Emilian și hirotonit îndată

ierodiacon și ieromonah (1941). Adiunistratof parohial în unele parohii din junii Roluri M în jurul mănăsaht Sf. Ilie-Toplița (1942-1944), Studii la Seini-nanii monahal dm mănăstirea Cemica (începute în 1936, întrerupte din cauza ocupa(ici Transilvaniei de nord), reluate apoi la Senunariile „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea și „Nifon mitropolitul” din București (1944— 1948), Institutul Teologic Universitar din București (1948— 1952). în timpul studiilor a fost hirolesit pro-tosinghel (1947). funcționând un timp ca preot la mănăstirea Călugăra — Oravița. stare(al mănăstirii „Martini Neamului” din Baia tic Arieș, responsabil al internatului Școlii de cântăreți bisericești de la bisenca Jladu Vodă” din București. Preot slujitor la catedrala patriarhală din București (1953— 1957), vicar administrativ la Episcopia Romanului și Hușilor (1957— 1963). hirote&it arhimandrit (1958). conducător al Catedralei Rcînregtni din Alba lulia 11963-1973).

episcop-vicar la Arhiepiscopia Sibiului. cu titlul „Rășinărcanul” (ales în II iun. 1973. hirotonit 2 sept. 1973). episcop al noii eparhu de Alba lulia (ales 14 dec-1975. instalat 25 ian. 1976). unde păstorește până în ian. 1990. Ca episcop, s-a ocupat de organizarea noii eparhii, tic restaurarea unor monumente istorice, dc ridicarea unor noi bishci și pictarea lor. În ian. 1990 s*a retras din scaun, iar în apr. acelați an Sf Sinod l-a ales arhiereu vicar al Kpiscopici Aradului, cu titlul „Arădeanul”. La 12 iul. 1994 ales episcop al reîn-fiin(atci eparhii a Caransebeșului,

unde a activat până la moarte.

Lucrări: *Originea istorică a voturilor monahalei* GB.an XIII, 1954.nr. 9-IO.p.511-523; *Stavropighita în Dreptul bisericesc*. în GB. an XIV.1955.nr.3-4.p.186-198; *Atea/u/ia oras bimiletusr*. Sibiu. 1975.101 p; *Satul Rohia Si mănăstirea Sf. Ana*. în Jndrumătonil bisericesc de la Cluj". 1980. p. 169-201; *Mănăstirea Rămeș, vatră de spiritualitate ortodoxă*, în Jn-dnimălonil pastoral". Alba lulia, V, 1981. p. 116—136; *Pagini din istoria scaunului vadicesc orto<lox ronuîn dm Alba lulia** In „îndru* mătorul pastoral". VI. 1982. p. 180-236; *Satul și mănăstirea Rohia dtn Țara IMpușutui*, București. 1994.268 p. Piedici și articole în „Glasul Bisericii". „Mitropolia Ardealului", „Telegraful Român",...[ndrumătorul bisericesc de la Sibiu" și „îndrumătorul pastoral de la Alba lulia", pe care l-a inițiat. începând cu anul 1977 sa. A editat *îndreptarul orsottox*.

Cartea de rugăciuni, volumul *Biserici ile lemn monumente istorice din Episcopia Alba Iulie*» (1987), a reeditat *Noul Testament de la Alba Mia din 1648* (1988. 907 p.) și *Bucoavna ile la Alba lulia din 1699* (1989,390 p.).

Literatura: BOR. an XCL 1973, nr. 9-10, p. 935-947; MA, an. XVIII, 1973, nr. 9-10. p. K63-905; BOR, an. XCIV, 1976. nr. 1-2. p.49-66; MA.an. XXI. 1976.nr. 1-3,p. 24-97;ROC.an.IV.1975.nr.4p.51-52;Jndni^ mătorul pastoral de la Alba lulia". 1, 1977, p. 77-100; BOR. an. CXII. 1994. nr. 7-12. p. 268-278,

BLAGA IOSIF, preot, pedagog, estetician, N. 1 iul 1864.inUncrăm,jud.AlhaBt2iun 1937. in Brașov. Studiile gimnaziale la Sebeș și AlSa lulia (1876—1884). teologice la Institutuj din Sibiu (1884- 1887). Filosofia la Universitatea

di Fi
n lo
B so
u fi
d e
a la
p Li
es ce
ta ul
(1 ..
8 A
8 n
7- dr
1 ei
8 Ş
9 a
1) g
, u
u n
n a"
d di
e n
a B
o ra
bţ şo
in v(
ut l8
d 9
oc 1-
to I9
ra 2
tu 4)
l .d
in ir
l cc
8 to
9 ra
1. l
Pr Li
of ce
es ul
or ui
d (1
e 9
Is 1
to 5
ri -1
e, 9
R 2
o 4)
m ,
a in
ni s
· p
L ec
at to
in r
ă şc
si ol

ar (1924-1925). preot i cu paroh la România; biserica tot atunci a „Sf. lucrai Nicolae" din pentru Șchei și repatrierea protopop al prizonierilor Brașovului romani din (1924* Franța; 1937); după 191K secretar al senator în Societății primul pentru Pailament Fond dc al României teatru întregite român din (1919). mai Tran* târxiu a fost silvania vicepreședi (1901 — nte al Sena- 1912). tului (1928 membru —1931); a laic — apoi publicat cleric — în studii de psi Simplul hologic. Arhiepiscopi pedagogie și ei Sibiului estebeă. și în Lucrări: Congresul *Problema Național atențiunii Bisericesc; din punct președinte de vedere al Eforiei psihologic școlilor ft nmiănesti țmlagovic. ortodoxe Budapesta, din Brașo^v 1891. 48 p. (1925-1937); între (le/ă de anii 1916— doctorat, in 1919 limba refugiat în maghiară); Suedia. *Teoria Norvegia și dranuri, cu Franța, un text pledând introtluctiv despre fru- prctutimkni mos fi pentru artă. drepturile Brașov. romanilor 1899. 1 transilvâne f+321 p. ni, la Paris (prima a făcut lucrare la parte dm noi care se Consiliul ocupă în Național al mod Unității sistematic Romanilor, cu probleme militând de estetica a pentru literaturii unirea dramatice);**

D gi
m c
e e.
st L
et e
ic cf
a t
tr u
a n
gi i
c d
u e
l p
u ti
i. c
Si h
bi ol
u. o
1 gi
9 e
0 p
1, et
3 tt
2 r
p u
(e i
xt m
ra â
s ț
di â
n n
.T u
ra i
n n
si t
lv u
a l
ni s
a" e
, c
1 u
9 n
0 d
0 a
ți r.
1 B
9 ra
0 șo
1) v.
; 1
A 9
tt 0
a 2,
li VI
s II
e +
p 1
si 9
h 1
ol p.
o- ;

scurte 1924/25",
biografii ale p. XCIX-CI;
lui Virgil Axente
Oniliu, Iosif Bancul.*Dr.*
Vulcan, *Iosif*
Andrei *BfagaJnTB*
Bârsunu. ,an. IX.nr.
Alexandra 4-5, 1937,
Mocioni p. 393-397:
>,a.; studii Grigore
de estetică Traian Pop.
și *Iosif*
pedagogie. *Blaga.in*
în rev. „RamurT,an
.Transilvani VIII. 197Lnr
a". în 12, p. 15;
„Anuarele Glieorghe
Societății Uzare seu,
pentru fond *Iosif Blaga*
de tcainf". — *o primă*
pe care le-a *teme*
redactat (V- *româneasc*
XV. 1902- *a a*
19121; dări *dramei, in*
de seamă „Rotuănia
despre Literari",
excursiile an. V. 1972.
școlare pe nr, 51; Voi.
care Ic *Cărturari*
organiza cu *brașoveni**
elevii (ex. *sec. XV-*
Excursiune XX. Ghid
a țcolară InMiografic
In Italia, , Brașov.
Brașov. 1907. 56
pX *Istoricul*
Uceului 1972. p- 41
„Andrei —42;
Saguna”, in Dicționarul
„Anuarul” *literaturii*
pe anul *române de*
jubiliar *la origini*
1924- *țpând la*
1925,180 *1900,*
p.; articole București.
în ^Gazeta 1979. p.
Transil- 104- 105;
vaniei", Mircea
„Tribuna Zaciui,
Poporului*4, Marian
«Telegraful Papa-liagi și
Roman" si Aurel Sasu
alte (coordonato
periodice. ri).
Literatura *Dicționarul*
: [\nu.inj!](#) *scriitorilor*
Liceului *români. A—*
«Andrei C,
Șaguna* pe București.
amil jubiliar 1995, p.

2 av
8 a,
5- în
2 fa
8 m
7, ili
e
B d
L c
A pr
J eo
K t,
VI ț
CI 2
T 7
K iu
O n
C I
T H
L 7
S 9.
T în
(d C
in er
b n
ot ă
ez uț
Te i.
o D
d u
or p
) , ă
m st
it u
ro di
p il
ol e
it. gi
N m
- n
2 az
3 ia
fe le
br in
. S
1 u
8 ce
0 av
7. a,
In u
Ti r
ță m
uț ea
i- ză
S In
u si
ce il

umל 1877). apoi
Teologic din arhiepiscop
Cernăuți. și mitropolii
Hirotonit lot acolo
preot in (numit 22
1832. martie
funcționând 1877.
în parohiile hirotonit 15
Storujincț și mai 1877.
IVisăcăieui: instalat 22
rămas mai 1877).
văduv. în păstorim!
1837 se până la
călugărește moarte
sub numele I iii rari:
Teoctist; Diferite
spiritual versuri în
(din 1837), „Calendarul
apoi pentru
rector(1857) Bucovina"
la de la
Seminarul Cernăuți; o
(intentatul) gramatică
clerical din *Theore-*
Cernăuți, *tisch-*
deținând — *praktische*
paralel — și *Grammatik*
funcțiile de *der*
catchet la *Dacoromâ*
Școala de *nis-ehen,*
cântăreți și *das ist:*
Școala *der*
pedagogică *motdauisc*
din *hen tuler*
Cernăuți și *wala**
asesor *chtschen*
consistorial *Sprache,*
(consilier) al *nach ganz*
Episcopiei *neuen*
Bucovinei *Grundsätz*
(1848— *en und*
1866). *einer*
egumen la *leichtfassli*
mănăstirea *chen*
Dragomirna *Mefhode.*
ț 1863— Lcinberg-
1874). arhi- Czernowitz,
mandrit de 1833, 254
scaun (vicar p.
general) al (retipărită
noii in 1856,
Mitropolii a prelucrală
Bucovinei și sub titlul:
Dalmației *Theoretisc*
cu sediul la *h-*
Cernăuți *praktische*
11874- *Taschengr*

a)
m S
m p
a r
ti a
k c
z h
u e.
r W
le ie
ic n,
h 1
te 8
n 5
u 5,
n 2
d 0
s 0
c p.
h ;
n tr
et ei
le m
n a
E n
rl u
e al
m e
u d
n c
g re
d li
e gi
r e:
r Is
o to
n ri
u a
s vi
n eț
is îi
c l
h u
e i
n li
ț s
w u
a s
l lt
a ri
c st
h o
is s
c ..
h ,
e Vi
u e

na. 1865, ca
120 p.; învățătură
Istoria a
btblică a năravurilor
Așezământ sau
ului celm Moralul
wTri..., crești-
Viena, nesc...,
1865.148 p; Viena.
Creștineas 1865,90 p.

Literatura: Ion Ni stor. *Istoria Bisericii din Bucovina** București, 1916. p. 129—139; Constantin Loghin. *Istoria literaturii române din Bucovina 11775-/9/S)*, Cernăuți, 1926, p. 22 și 26—27; Preot Prof. Ioan Zugrav, *Un ierarh cărturar; Teoctist Blajevici*. în MMS. an. XLVI. 1970. nr. 3-6, p. 273-277; Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști si fdologi români** București. 1978. p. 70-71; *Dicțiotutrul literaturii române de la origini până la 1900** București, 1979, p. 105; *Bibliografia româneasca moderna, 1831 —1918*, Voi. I, București, 1984. p. 369-370.

BOB IOAN, episcop. N. 1739, în Oiman, jud. Cluj. 12 oct. 1830. în Blaj. Studii gimnaziale în Cluj, teologice în Târnăvia (1773-1777). Diferite funcții la iezuiții din Odorheii (1765-1769) și la mănăstirea din Blaj (1769—1773). preot în 1778. paroli în Daia (1778—1779). paroh și protopop în Tg. Mureș (1779— 1782), apoi episcop la Blaj (propus 21 aug. 1782, numit 21 oct. 1782 și întronizat în 1784, instalat 12 iul. 1784). În 1792 a înaintat, împreună cu episcopul ortodox Gherasim Adamovici de la Sibiu, mai multe memorii Curții din Viena. cu doleanțele românilor, cel mai important purtând data de 30 mart. 1792 și același titlu de „Supplex Libellus Valachorum”. ea și cel din 1791. În timpul lui s-au tipărit felurite cărți de slujbă și de învățături la Blaj: majoritatea cariilor de cult. manuale didactice (Gh. Șincai: *îndreptare către aritmetica** 1785 și *Alfavit sau Bucovina*. 1796), cărți teologice (Samuil Micu: *Theologia moralicească sau Bogostovia** 2 voi.. 1796; *Teologie dogmatică și*

*moraliceasca despre Taine peste tot** 1801; apoi alic șapte lucrări despre fiecare Taină. 1801 —1802; *Urmarea lui Hristos de Thotnas a Kempis*); cea mai însemnată din cărțile tipărite acum a fost fișul/.din 1795, în traducerea aceluiași Samuil Micu. A publicat el însuși un *Dicționar românesc, latinesc și unguresc*. Cluj, 1822-1823. cu aproximativ 11 000 de cuvinte românești pentru care se indică și echivalentul latin și maghiar. Sub Ioan Bob s-a organizat „capitulul” Episcopiei unite de la Blaj (1807) și s-au introdus foarte multe schimbări în doctrina, cultul și organizarea Bisericii românești unite, fapt pentru care a fost criticat în deosebi de Samuil Micu (în *Istoria, lucrurile fi întâmplările românilor** ms., vol. IV) și Petru Maior (în *Pro-canonul și Protofhtpadtchia** ms.. *Istoria Bisericii românilor...* «Buda, 1813).

Literatura: *Șematismul veneratului cler al Arhidiecesei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș*, Blaj, 1900, p. 38—41; Ioan Lupaș, *Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la Curtea din Viena în anul 1792** Sibiu, 1912, 45 p. și în voi. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, IV, Sibiu. 1943. p. 318-352; Nicolae Lupu, *Episcopul Ioan Bob** în rev. „Blajul”, an. 1, 1934, p. 335—352; Z. Păclișanu. 67* *vechi proces literar. Relațiile lui Ioan Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și Petru Maior*, în An. Acad. Rom., M.SL, s.in, t.XVI 1935, p. 221-255 și în RFR, an. II, voi. III, 1935, p. 87-121; Nicolae Lupu. *Episcopul Ioan Bob*, Blaj. 1944. 64 p.; Octavian Bârlea. *Ex historia romena: Ioannes Bob Episcopus Fogarasiensis (1783-1830)*, 2 vol., Freiburg. 1951; Nicolae A\bu* Cauzrie

*conflictului dintre episcopul Ioan Bob și Petru Maior** în rev. „Steaua”, Cluj, an. XXII, 1971. nr.2.p. 84-89; Jana Balaciu și Rodica Chiriacescu. *Dicți* onar de lingviști și filologi români*. București, 1978, p. 71—72; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București, 1981. p. 545-547 (ed. a II-a, București, 1994, p.529-531).

BOBULESCU' CONSTANTIN, preot.istoric. N. 8 mai 1882, în Vlădiceni. jud. Iași, f 1 dec. 1958. în București. Studii la Seminarul inferior din Roman (1896—1899), cursul superior la Seminarul „Central” (1899-1903), apoi la Facultatea de Teologie din București (1903 — 1907), cu licența în 1908. Diacon (1908-1912) și preot (1912—1922) la catedrala mitropolitană din Iași, spiritual

la Seminarul „Veniamin” (1913—1921). prcoi la bisericile „Sf- Ecaterina” (1922-1924), apoi la „Sf, Nicolae Tabacu” (1924-1958), ambele în București. A publicat peste 80 de lucrări, privind istoria Bisericii și a culturii românești, a unor familii, monumente și localități.

Lucrări: *Lăutarii noștri. Din trecutul lor. Schiță istorică asupra muzicii noastre naționale, corale, cum .j/ asupra altor feluri de muzici*. București. 1922, 184 p/**Schiță istorică asupra satelor Crucea de Sus și Crucea de Jos, cu bisericile lor, cum și asupra schitului Brazi și Moșinoaietele*, București, 1926, 86 p.; *Cronica bisericii Sf. Ecaterina din București (1577—1924)*, București, 1927, 88 p.; *Neamul Holbă*

n a
e r
şt b
il o
or v
, s
c c
u h
a i
l p
e r
p e
is d
c ic
o a
p t
u o
l r
u u
i l
G A
h n
e R
r SI
a A
si B,
m XI
C ,
ti 1
p 9
a 2
- 9.
B p.
a 1-
r- 1
b 4
o 4
v (ti
s e
c xt
h ra
i s.
şi C
a hi
r şi
h n
i ă
m u,
a 1
n 9
d 2
ri 9)
t ;
u F
l eţ
S e
o b
fr is
o e
n ri
ie c
B e

ști în noastre.
 răz* București
 boaiet, 1940.
 răzvrătir 80 p.;
 i și Vieți de
 revoluții. zugravi
 în RSIAB. (1657-
 XX. 1765) șt
 1930, p. autobiog
 1 — 115 rafia lui
 (și extras. Ghenadi
 Chișinău, e
 1930. VI Părvuies
 + 118 p.); cu arhi-
 O viață mandrit
 trăită: ul* în AR.
 viața de V, 1940.
 paraclis p. 103-
 e* în 156 (și
 RSIAB. extras,Bu
 XXII. curești.
 1932, p. 1940.54p
 3-168 (și .);Pocrov
 extras. ul,în RIH,
 Chișinău, an.U943,
 1932); nr. 1, p.
 Din 53-81 și
 viața m\2,p.
 mitroixdi 18-51 (si
 tului extras.
 Veniami Craiova.
 n 1943.66
 Costachi p.):
 . Sihăstrii
 Neamul, și
 copilăria schituri
 , de pe
 tinerețea valea
 șt Trotușul
 episco* ui, în AR,
 patul* în X. 1946,
 RSIAB, p. 281 —
 XXIII. 339 (și
 1933, p. extras,
 1-160 (si 60 p.);
 extras. „Sihăstri
 Chișinău. a
 1933); Darmăn
 Pentru eștilor”
 pomenir de sub
 ea tui muntele
 Alexand Lapoș.
 ru cel cu
 Bun...* hramul
 în RSIAB, Sf. Troițe
 XXIV. sau
 1934. p* „Schitul
 1—76 (și Lapoș”
 extras, în BOR,
 Chișinău, an. LXIV,
 1934); 1946, nr.
 Lăutari 7_9,p.39
 și hori In 8 —
 pictura 424etc.
 bisericilo Colabor
 rări la

p ce
 es -
 te Bi
 2 se
 5 ri
 d cc
 c șt
 re i”
 vi —
 st C
 e, hi
 zi și
 ar n
 e, ă
 a u
 n ...
 u Bi
 ar se
 e, ri
 b c
 uf a
 ct O
 in rt
 e. o
 în d
 lr o
 c x
 c ă
 ar R
 e: o
 „ m
 O a
 rt n
 o ă”
 d .
 o „
 x B
 ul ul
 " e-
 — ti
 la n
 și ul
 v C
 „ o
 R m
 ev is
 is iu
 ta ni
 S i
 o M
 ci o
 et n
 ăț u
 ii m
 Is e
 to nt
 ri el
 ce or
 - Is
 A to
 r ri
 h ce
 e ",
 ol „
 o R
 gi e-

vista în
Arhivelor" BoAufcjc
, „Arhiva u.în
Romanea MMS, an-
scă", „La- XLV',
mura", 1969. nr.
toate în l—
Bucureşti 2*p,10—
. „Miron 79:
Cost in" Ai.Zub.
— Bârlad Nicolae
ş.a. A lorga şi
înfiinţat Pr
şi condus Constant
— in
împreună Bobules
cu Şt. cu, în
Bercclvcl MMS, an.
-periodic XLVII.
ul 1971, nr.
„Spicuito 1-2, p.
rîn ogor 221-223;
vecin. Enciclop
Ştiri edia
istorico- istoriogr
literare afiei
despre româneş
noi şi ti*
despre Bucureşti
vecini". . 1978. p.
Bucureşti 6 L
. 1921 —
1922. BOBUL
Mai ESCU
multe IOSIF
lucrări (din botez
au rămas loan),
în episcop.
manuscri N. 15
s,între dec.
care 1818.în
peste Plopeni.c
2000 om.
pagini cu Burdujen
inscripţii L jud.
şi Suceava,
însemnăr în familie
i din preoteasc
bisericile ă, t 15
oraşului dec
şi 1890. în
judeţului Botoşani.
Iaşi. A studiat
Literat la
ura: Seminaru
Necrolog l de la
, în Socola
GB,an.XV (abs.
III, 1959. 1845).
nr. 3—4. Preot la
p. 319; biserica
Constanti „Cuvioas
n Turcu, a
Preotul Paraschiv
Constant a" şi

c m
at a
e s
h v
et ă
la d
„Ş u
c v,
o s-
al a
a c
ţi ăl
n u
u g
ta ăr
lă it
" în
di l
n 8
B 5
ot 7
o la
ş S
a o
ni c
(l ol
8 a,
4 c
6 u
— n
l u
8 m
5 el
6) e
, lo
p si
ro f,
fe fii
s n
or d
la hi
S ro
e te
m si
in t.
ar to
ul t
d at
e u
la n
S ci
o ,
c pr
ol ot
a o
(1 si
8 n
5 g
6- h
1 el
8 :
6 s
0) u
. p
R er
ă io

r la Severin
biserica .. (încăuna
SL t 13
Nicolae dec.),
Domnesc unde a
" din Iași păstorit
și arhi- până la I
mandrit dec.
(1861), 1886,
arhiereu când s-a
titular cu rettas. A
numele fost unul
„Se- din cei
vastias"(! care au
862),iardi luat parte
n 1873 la ..lupta
cu pentru
numele .. canonicit
Botoșă- ace"
neanul"; (1865—
egumen 1872); cu
(superior) cheltuiala
la mai sa au fosi
multe tipărite o
mănăstiri parte din
și biserici lucrările
din Iași; arhiereul
„Barnovs ui Filaret
chi" Scriban;
(1863 — a făcut
1865), numeroa
„Sf,Trei se danii
Ierarhi" pentru
(1865- așeză-
1867), minte dc
„SLSpi- asistență
ridon" socială.
(1867). .. literatu
Talpalari" ra: C
(1872- Hrbicean
1875), u, *Via(a*
„Sf. Trei și
Ierarhi" *activitat*
(1875— *ea Prea*
1878), *Sfințitul*
ariiimand *ui Iosif*
rii dc *Bobules*
scaun *cu, fost*
(vicar) la *episcop*
Mitropoli *al*
a *Râmnicu*
Moldovei *lui Noul*
(1878— *Severin,*
1879).din în BOR,
nou an. XIX,
egumen 1895-
ia„SLSpir 1896. p,
idon"(187 319-321;
9-1880). Pr. Prof.
La 30 Or.
nov. 1880 Niculae
ales Șerbăncs
episcop cu.
al Râm- *Ierarhii*
niculni- *plaiurilo*
Nonl

r E
ol D
t U
e M
n IT
e R
f U
n ,
p pr
ri c
m oi
a m
s is
u io
t n
a ar
d .
e N.
a 2
n 5
i iu
d n.
e 1
a 9
u 1
t 1.
o în
c M
ef ar
a gi
li n
e e
* a,
în ju
M d.
O S
. u
a ce
n. av
X a.
X St
X u
VI di
I. i
1 la
9 Li
S ce
5. ul
nr „
.5 E
- u
6, d
p. o
3 xi
3 u
9- H
3 u
4 r
L m
u
B zo
O c
D hi
A "
L di
n

Rădăuți
(1923
— 1930)
și la
Facultate
a de
Teologic
din
Cernăuți
(1930-
1934),
care i a
conferit
doctoratu
l în 1943;
Seminaru
l
Pedagogic
Universit
ar „Tttu
Maiorcsc
u" din
București
(1936),
cu
examen
de
specialita
lc pentru
învățămâ
ntul
secundar
(1937).
Diacon
(1934) și
preot
necăsător
it (1938)
pc seama
paraclisul
ui „SL
Gheorglw
" al
Patriarhie
i,
profesor
de Religie
la o
școală
profesion
ală
(1935-
1936),ap
oi la un
liceu în
București
(1937
— 1938).
la Școala
nonnală
„Ștefan
cel Mare"
din
Bacău
(1938-
1941), la

Liceul
teoretic
tic băieți
din
Pomârla-
Botoșani
(1941 —
1946) și
din nou
la un
liceu din
București
(1946—
1948);
iconom
stavrofor
(1946);
preol-
paroh în
Podeni —
jud.

5

Cl do
uj xe
(l ro
9 m
5 â
0- ne
1 di
9 n
5 St
4) at
și el
în e
Re U
te ni
ag te
- și
ju C
d. a
Cl n
uj ad
(l a,
9 sl
5 uj
4 in
— d
1 la
9 bi
7 se
l) ri
, cil
ap e:
oi „S
pr f.
eo Tr
t ei
m m
isi e"
o —
n P
ar hi
în la
ca de
dr lp
ul hi
Ar a.
hi „S
ep f.
is Ni
co co
pi la
ei e"
m —
isi W
o or
n cc
ar st
e cr.
or ..
to Sf

H

Nicolae" strânse în
din volumele:
Alliance, *Meditații*
„Sf. Mi- *evanghel*
hai" din *ice*.
Southbrid Detroit
ge și „Sf. MI.
Nicolae" 1983.208
din New p.; *Trăiri*
York City; în
protopop *Hristos*.
al Detroil
protopopi MI. 1985.
atului 188 p.;
„Mi- *Dumnez*
chigan *eu Tatâh*
and Dctroit
Central MI,
U.S.A." 1987.214
(1980). p; *Zece*
Numero *porunci*,
ase Detroit.MI
colaborări .
la 1991.374
revistele p,
„Ortodoxi Literatu
a", editată ra: Date
de biografice
biserica în
„Zlătari" în *Meditații*
din *evan-*
București *ghelice*,
și la toate p. 205—
publicațiilor 208;
e de azi George
ale Alcx. *Diorame*
comunită *fi eseuri*
ților orto- *teologice*
doxe și
române *literare*.
de peste Washingt
hotare, on. D.C
mai ales 1996. p.
în revista **ți** 300 -
calendaru 302,
l
„Credința
" din BODKA
Detroit — DUMITRU
SUA« O , preot și
paric din profesor
meditațiilor de
e teologie.
publicate N. 9 iul.
în cele 1912, în
două din Santandr
■nnă. Bihor. 1
între anii 1986. in
1971 și Timișoara
1982, . Studii la

Li ct
ce or
ul al
„E ul
m (1
a 9
n 3
ui 6)
I .
G Se
oj cr
d et
u" ar
di ,
n ap
O oi
ra pr
de ef
a ec
(1 t
9 dc
2 st
3 u
— di
I9 i
3 și
0) pr
și of
la es
Fa or
cu su
lt pl
at in
ea it
de or
Te la
ol Ac
og ad
ic e
di m
n ia
C te
cr ol
n og
ă ic
u ă
|i di
(1 n
9 O
3 ra
0- de
1 a
9 (1
3 9
4) 3
, 4
u —
n 1
de 9
a 3
ob 6)
ți ,
n pr
ut of
și es
do or

de Religie Pnmdu
la Școala Bârgâului
normală - jud.
de băieți Bistrița
și la Năsăud
Gimnaziu (1959—
l dc fete 1979).
din A
Oradea publicat:
(1936- *Preotul fi*
1937). *tinerețuL*
spiritual Timișoara
la . 1945;
Academia articole,
teologică predici **și**
(1937— recenzii
1939 și tn „Legea
1941 — Românea
1948). scă" —
profesor Oradea.
suplinitor „Foaia
(1938). Diecezană
apoi " —
titular Caranseb
(1939) eș,
pentm „Biserica
Teologia Bănățean
practică ă" și „Duh
la aceeași și
Academie, Adevăr**
mutată —
din 1941 Timișoara
până în
1948 la
Timișoara Literatu
, protopop ra: Ștefan
onorar Lupșa.
(1943), *Istoria*
conferenți *Academi*
ar la *ei*
Institutul *teologice*
Teologic *ortodoxe*
Universita *române*
r din Cluj *din*
(1949— *Oradea,*
1952). Beiuș.
preot- 1944,p,
paroh și 274;
protopop Diac.
în Prof. Dr.
Bcclcan - Teodor
jud Savu,Pr<r
Bistrița -*olul*
Năsăud *profesor*
(1952- *Dr.*
1955). *Dimitrie*
profesor *Bo<lea>*
de Limbi în voi.
clasice la „Acade-
Seminaru mia
l teologic teologică
drn Cluj o: todoxă
(1955- română
1959), Oradea.
preot- 70 dc ani
paroh în de la

în ju
fii d.
nț Al
ar ba
e" , t
. 2
O 2
ra no
de v.
a. 1
1 9
9 9
9 4,
5, în
p- Si
8 bi
0- u.
8 St
2. u
di
i
B i
O la
D Li
O ce
O ul
G „S
A f.
E V
T as
E ile
O "
D di
O n
R, Bl
pr aj
of (1
es 9
or 2
de 2-
te 1
ol 9
og 2
ic, 9)
ist ,
or Ac
ic. ad
N. e
l m
0 ia
m te
ar ol
t. og
l ic
9 ă
l „A
1, n
în dr
C ci
et a
at n
ea ă"
de di
B n
al Si
tă bi
, u

(1929-1933), cu diferență la Facultate a Teologic din Cer-năuți, unde obține licența (1934) și doctoratul (1938); trimis de mitropolitul Nicolae Bălan penlni studii de specializa-re la Facultățile de Teologie ortodoxă din Atena (1935/36) și Belgrad (1939/40). . apoi la cele protestant e din Berlin șiTiibinge n (1941-1942). Profesor de Religie la Liceele din Sighișoar a (1936/37). „Andrei Șa-guna” din Brașov (1937/38) și „Mihai Viteazul” din Alba lulia (1938/39). profesor de Istorie bisericeas că universală și Patrologie la Academia teologică

„Andreiană” — din 1948 Institutul Teologic Universita r — până în 1952; preot în 1939; director de secție la Institutul de Istorie Națională a Universității din Cluj, refugiată la Sibiu (1943-1945). Preot paroh la biserica „SL Nicolae” din Sibiu -Lazaret (1952-1973). Reîncadra t ca profesor titular de Bizantinologie la Institutul Teologic Universita r din Sibiu până la pensionar e (1973 — 1981). Participa nt la câteva întruniri istorice și patristice: al XIV-lea Congres internațio nal de studii bizantine (Bucureșt i. 1971). al III-lea Congres internațio nal de

st ne
u or
di ga
i ni
su za
d- te
es de
t U
eu ni
ro ve
pe rs
ne it
(B at
uc ea
ur di
eș n
ti, H
l ei
9 dc
7 lb
3 cr
l. g(
al Si
XI be
V- ni
le k
a l
C 9
o 7
n 8,
gr Te
es sa
in lo
te ni
rn c
aț l
io 9
n 8
al 0.
dc B
ist uc
or ur
ie eș
(B ti
uc l
ur 9
eș 8
ti. 2)
l ș.
9 a.
8 A
0) p
. u
Se bl
m ic
in at
ar st
.il u
e di
su i
d- dc
es ls
t to
eu ri
ro c
pe bi

sericeasc din
ă literatura
universal post-
ă, Palro- palristică
logie. și din unii
Istoria teologi
Bisericii contempo
Române rani.
(legăturile
ro* Lucrări:
manilor *Ajutoarel*
cu *e*
Athosul, *româneșt*
cu sârbii, *i la*
bulgarii, *mănăstir*
rușii, *ile din*
personalit *Sfântul*
atea unor *Munte*
ierarhi), *Athos,*
traduceri Sibiu,
din Sfinții 1940. LII
Părinți, + 354

HOI>O<;AK
TKODOK

5ft

p *
(t Si
ez bi
ã u,
d l
e 9
d 4
oc 3,
to IV
ra +
l); 1
D 5
m 3
is p.
to ;
ri D
a e
B s
is pr
e e
ri c
ci u
i n
o o
rt şt
o- in
d ţe
o le
x te
e ol
d o
e gi
a c
c e
u al
m e
3 pr
0 e
0 oţ
d il
e or
a n
n o
i. şt
S ri
i d
n e
o a
d c
u u
l m
d 2
e 0
l 0
a d
l e
a a
ţi ni

Semnific 1848* in
ația unui voi
manuscri Omagiu
s* în I.P.S. Sale
«Anuarul Dr Nicolae
XX (II)" -l Bălan*
Academiei mitropolit
teologice ul
«Andrcian Ardealulu
e», i* Sibiu.
1943/194 1956. p.
4.p. 177- 281 -292;
306 (ți Mitropolit
extras: ul
Sibiu. Varlaam
1944. LXX ca te dog,
+ 70 p.); în MMS,
Un an XXXIII,
capitol 1957.nr.
din 10-12.p.
relațiile 775-790;
româno- Un
ruse: autograf
mitropolit din 1687
ul Petru al
Movila, în mitroțiolit
RT. an, utui
XXXIV. Dosoftei*
1946.nr. in
9-10, p. MMS.an.
403-419 XXXIV,
(ți extras. 1958, ni.
19 p.); 11-12. p.
100 tle 882-886:
ani de ia Dintr-o
venirea corespond
tui ență
Saguna timișorea
tn Ardeal nă de
Câteva acum 100
știri de ani. 15
inedite* scrisori
tn RT.an, de la
XXXVII. Atulrei
1947. nr. Saguna
1-2. p, către prot
57-79 (și Melette
extras. 32 Drăghici*i
p.); n MB. nr.
Câteva 3—4.an.
documen IX. 1959,
te in p, 27 —
legătura 40.
cu Personalit
frământă atea
rile mitro/Mdit
sociale la ului
româtiții AntimIvire
ardeleni amdAn
tn vara MB,an.
anului XVI.

1 In
9 v
6 e
6, a
nr c
. ul
7- X
9, V
p. III
4 *
6 in
7 M
— B.
4 a
8 n.
2; X
C VI
o L
n 19
tr 6
ib 7,
u nr
ți .
i 1-
d 3,
o p.
c 12
u 2-
m 13
e 8;
n 4
t 5
a 0
r d
e e
p a
ri m
vi d
to e
a la
r s
e fi
l nț
a ir
is e
to a
ri m
a â
B n
is ă
e st
ri ir
ci u
i C
a u
r rt
â e
d a
e d
n e
e A

rgeș* în obscura,
 MA.an. traducere
 XII. si
 1967,nr. 8 comentari
 —9.p. 639 i * în BOK.
 —648; Un an XCI.
 capitol 1973. nr.9-
 din 10,p.
 istoria 1063-11
 relațiilor ILCoautor
 culturale al
 sârbo- volumului:
 române. Mănăstire
 Acte a
 inedite Hod*>s*B
 din odrog*An
 corespon â*
 denta lut 1980.225
 Saguna* p.
 în MA. an. Contrib
 XV, 1970. uții la
 nr, 7-8, p. originea
 525-556; si istoricul
 Documen hainei
 te inedite eteri-
 privitoare cate*in
 la istoria RT. an.
 învățămâ XXV. 1935,
 ntului nr 7—B.p.
 teologic 323— 334;
 din De ce nu
 Transilva s-a putut
 nia* Iu face
 BOR.an, unirea
 XC. BisenctU>
 1972,nr. r la
 II-12,p, Florența/
 1217- Considera
 1226; ții istorice
 După cu ttcazta
 întoarcer împlinirii
 ea de pe a 500 de
 Câmpia ani de la
 Libertății. sinodul
 Acte unionist
 inedite de la
 din vara Florența*
 anului în RT. an.
 1848, in XXIX.
 voi. Acta 1939, nr.
 Musei 7-8, p 295
 Nicolae —322;
 Bălcescu, Prezența
 Bălccști Bisericii
 pe In nevoile
 Topolog. vremii, în
 1972. p. voi.
 437—463; «Biserica >i
 Dimttrie problemele
 Cantemir vremii".
 : Loca Sibiu.

1 *
 9 în
 4 „A
 7. n
 p. u
 8 ar
 9- ul
 1 X
 0 X
 7 V
 (§ (V
 i II)
 ex a!
 tr In
 a sti
 s. tu
 2 tu
 0 lu
 p, i
 >; Te
 U ol
 n og
 m ic
 a u
 r ni
 e ve
 te rs
 ol it
 o ar
 g ".
 a 19
 i 4
 v 8
 e /|
 a 9
 c 4
 u 9.
 l p.
 u 3
 i 3-
 n 4
 o 8(
 st ție
 r xt
 u ra
 : s.
 p 1
 a 6
 tr p.
 i);
 a Pr
 r o
 h bl
 u e
 l m
 S e
 e si
 r Kt
 g al
 h e
 ie in

operele **XnL19**(>3
Sfinților .nr II-12.p
Părinp • 494-
în același 506;*Un*
Anuar. p. **mare**
49—64 (șt *protagoni*
extras, 16 *st al*
p.); *apostolat*
Tradiția *ului*
Sfântului *social: Sf*
Munte în *loan cel*
viata *Milostiv*
popiniret *patriarhul*
or *Alexandri*
ortodoxe. *ei. în ST.*
în an. XXVL
„Ortodoxi 1974, nr
a", an. V. 9- 10. p.
1953, nr, 679-706;
2, p, 206 *Cores-*
—219; *pondența*
Activitate *Sf Vasile*
a **cel** *Mare*
culturală *si*
fi *strădania*
potiticăc *sa jyentru*
* *unitatea*
mitropolit *Bisericii*
ului sârb *creștine*
Ștefan .în voi.
Stratimir „Sfântul
ovici (/ Vasile cel
790- Marc
1836),în închinare
MA.an.IV, la 1600 de
1959.nr. ani de la
5-6,p. săvârșirea
383-395: sa".
200 de București.
ani de ta 1980. p.
apariția 265-283;
„Istoriei *Trăsături*
slavo* *unutniste*
bulgare” în
a Ini *spiritualit*
Paisie de *atea*
la *bizantină-*
Hitandar. *Nteolac*
în MO. *Cabasila**
an, XV, în ST. an.
1963.nr. XXXII.
II- 1982. nr. 5
12.p.878- —6. p. 313
888:StrAl —326;
aniile Sf *Preocu/Hi*
Vasile cel **h** *retorice*
Mare în *scrisul*
/entnt *Sfântului*
unitatea *Grigorie*
Bisericii. *al Nișei:*
în MB.an- „Despre

p bi
r s
u er
n ic
ci e
i a
m s
ă c
r ă
fi u
p ni
r v
e er
m s
a al
t a
u pe
r” nt
* ru
i In
n sti
M tu
B, tel
a e
n. te
X ol
X og
XI ic
X, e,
1 2
9 vo
8 i.,
9. B
nr uc
. ur
3. eș
p. ti.
1 1
3 9
— 5
3 6.
4. 3
C 9
o 8
a +
ut 4
or 6
al 7
m p.
a (c
n d.
u a
al ll-
ul a.
ui vo
d i.
c L
Is B
to uc
ri ur
e eș

ti. **de**
1975.467 *mântuire**
p. și voi. studiu și
II.București traducere
ti. din limba
1993.606 nisă. In
p.). MA.an IX,
Traduce 1964,nr.9-
ri: WA |0.p.623-
Wisscr't 654.Prof
Hoofu Stelian
Ortodoxi Papadopou
a văzută los,
de un *Mersul*
protestan *gândirii*
*t** Sibiu. *teologice*
1933. 58 *a*
p.; Nicolae *Sfântului*
Cabasila, *Vasile cel*
Despre *Mare.*
viața în traducere
Hristos. din limba
Tradu- greacă, în
cere ft MA.an
studiu XXIV.
introducere 1979.nr.1—
*v** Sibiu. 3,p. 15—
1946. 32;
XV+221 p. *Așdodeși*
(reeditată *de limba*
h *greacă.*
București, Traducere,
în 1989 intro-
apoi în ducere,
1992.cu o note și
altă induc.
lucrare a București.
lui Nicolae 1980.389
Cabasili. p. (in
și lu Bir colaboraie
curești cu Olimp
1997.246 Căciulă și
p.); Sf. Dunutru
Grigorie Feciorii;
de Nissa. cd. nouă
Viața 1997,512
fericitei p.>,
*Macrina** Origen.
Sibiu, *Scrieri*
1947,67 *alese. /.*
p.; *Din*
Patriarhul *lucrările*
Serghe al *exegetice*
Moscovei. *la Vechiul*
Rolul *Testament*
credinței ,
în opera

Buc (in
ureş cola
ti. bora
198 re
l, cu
472 N.
p. Neag
(iu a şi
cola Zori
bora ca
re Laţc
cu u);
N. III*
Neag *Des*
a şi *pre*
Z. *prin*
Laţc *cipii*
u); / *şi*
/. *Con*
Exe *vorb*
gez *iri*
e la *cu*
Nou *Her*
l *acli*
Test *de,*
a- *Buc*
men *ureş*
t. *ti.*
Des 198
pre 2.40
rug 8 p.
ăciu (un
ne. alt
Fihc capit
alia ol
, trad
Buc us
ureş de
ti. C.
198 Gale
2.52 riu);
8 [I IV.

N c

L

B
L

B
A

L

; *
A/> Sibi
ece u,
dari 186
u 5. 6
pen f+16
tru 8 p.
șco (ed.
alel a IX-
e a. în
pop 189
oral 4);
e Ele
rom men
âne te
am* de
186 Geo
1,92 gra
p. fie*.
(ed.a . *
XIV- Sibi
a,în u.
188 186
6); 9. 4
Cart f, +
e de 173
cetir p,
e (cd.
pen a III-
tru a.
șco 187
alel 2.
e 214
pop p.);
oral Ele
e men
rom te
âne de

*istorie patriotică și universală** Sibiu, 1869, 2 L+98 p. (ed. a III-a, 1872, 127 p.); *Elemente de istoria ttaturei și fisisica** Sibiu, 1869, 3 L+103 p. (ed. a III-a, 1873, 112 p.); *Catehismul mic al Bisericii Ortodoxe orientale pentru uzul școa* tetor elementare române+S\bn*, 1897, 48 p. (cd. a II-a, în 190II; *Manuducere pentru învățători ta întrebuințarea Abecedarului** Sibiu, 1862, 94 p. (cd.all-a, 1865).

*Sunete și răsunete. Cercări poetice** Sibiu, 1862, 104 p.; *Frunze de laur. Poezii eroice din anii 1877-1878*, publicate de Ioan Baptist Boiu, Sibiu, 1904, 42 p.

Cuvântări fanebraie și memoriale. Cu un adaus de texturi biblice pentru cuvântări fuuebrate. Sibiu, 1889, 240 p.; *Semințe In agrul (^ogorul* nji.) lui Christos*..* Tom I *Cuvântări ta dumi* necile de preste an** Sibiu, 1898, X+327 p.; Tom II. *Cuvântări la prasnicele fi sărbătorile de preste an* precum și la casuale bisericești** Sibiu, 1898, VI + 220 p.; Tom. III. *Cuvântări bisericești la înmormântări* parastase și alte festivități fuuebrate. Attaus de texturi biblice pentru cuvântări funebreale** Sibiu, 1899, 4 L+354 p. (premiată de Academia Română în 1900).

A tradus în limba germană — împreună cu prol. Ioan Popescu — volumul II din *Istoria bisericească a lui Andrei Saguna* (partea privitoare la Istoria Bisericii Române), publicată sub titlul *Geschichte der griechische orientatischen Kirche in Osterreich** Hermannstadt, 1862. Tot el a tradus *Memorandul Conferinței generale române* din 1881 (dus la Viena de fiul său, ing. Olimpiu Boiu). Din limba germană a tradus — între altele — *Nathan der Weise* a lui Lessing, iardin

limba latină *Confesiunile Fericitului Augustin*; o serie de bucăți de lecturi le-a tradus din nemțește și le-a publicat în manualele sale de citire.

Literatura: *Enciclopedia Română*, tom, I, Sibiu, 1898, p- 523; Dr. Petru Șpan. *Școala lut \$aguna*S\biu*\90^i)*p.* 37—41 (extrasdin „Vatra Școlară”, nr. 7-8, 1909. p. 231-235); Dr. Euschiu R- Roșea, *Monografia Institutului seminarial teotogic-î^edagogic „Andreian”...*, Sibiu, 1911, p. 95-97; GlieorglieComșa./^TM *predicii la români*. București. 1921 ,p. 232—235;

A.P.Bănuț, ZflhflrwBo/w, în TB, an. Vn_T 1935, nr. I. p. 51 —56; Gh. Popovici, *Zaharia Boiu, autor de manuale didactice*, în „Revista de Dumitru Belu* *Zaharia Boiu** în MA, an. IIL 1958, nr. 7-8, p. 580-582; Voi. „Profiluri mureșene”, Tg, Muieș. 1971, p. 193-204; Ierom. Veniamin Miele, *Zaharia Boiu*. in MA. an XX. 1975, nr. 6-8, p. 489-496; Onisifor Ghibu, *Din istoria literaturii didactice ronutnești*. Ediție îngrijită de Octav Păun. București. 1975. p. 198 —208; Tului *Rua^Poetul Zaharia Boiu** în „Revista de istorie și teorie literară”. București, an. XXV, 1976, nr. 4, p. 509- 515; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900** București. 1979, p. 110-111; Tului Racotă, *Activitatea lui Zaharia Boiu pentrtt constituirea unui sistem de tnvăfământ modern tn Transilvania** în voL său *Momente culturale și literare transilvănene*, București. 1982. p. 7 —25; Pr. Nicolae Dura. *Preotul profesor Zaharia Boiu propovăduitor al cuvântului tui Dumnezeu** în MA, an XXIX, 1984. nr. 1-2, p. 19-33; *Bh bliografia românească moderna*. 1831

— 1918* Vol I. București. 1984, p. 399-401; Ailiim, Veniamin Miele, *Preotul Zaharia Boiu, reprezentant strălucit al amvonului** în *voi. Trepte spre amvon. Studii omiletice* (București, 1993, p. 181-187).

BOLOGA VASILE, preot, pedagog și folclorist. N. 24 dec. 1859. în Geoagiu de Sus jud. Alba. t 13 iul. 1944, în Geoagiu de Sus (în mormântat în Sibiu). Studii gimnaziale în Aiud (1871-1876) și Alba Iulia (1877-1879), teologice la Institutul din Sibiu (1879—1882), Filosofia la Universitățile din Budapesta (1884-1886) și Viena (1886-1888), doctoratul la Budapesta cu teza „Interesul pedagogic după Ilerbart” (1888). învățător în Vinerea 5
9

Sibiu. 1892; *Studii pedagogice și discursuri** Sibiu, 1905. V + 186 p; *Monografia Școlii țivde defere cu internat st drept de publicitate a „Asoeiațituii /tentru literatura româna si cultura foporului român” din Sibiu pe 25 de ani de la tfintare.* Sibiu. 1911, 162 p. + 12 pl. (în 1936a publicat *Istoricul școlii pentru fierioada 1911 — t9S6l; Noțiuni de parura si literatura româna. Manual de invățânulttt pentru W. IV de la școlile țivite de fete șA.* * Sibiu. 1914.3 f. +208 p.; *Carte de cetire. Manual de invdțtimânt pentru ci I și II de la scoale civile de fete, gimnast ș.a*

Sibiu.

1914, 2 f.+399 p. (În colaborare cu Angela Sălățian Bulcan și Emil Preocup); *Cuvântări ocazionale Panegirice și comemorări f1912—19321*, Sibiu. 1936; *Poeții populare din Ardeal O mie de »ați culese între anii 188Q-IWI5** Sibiu,

- jud. Alba (1882-1883) și Orăștic (1883-1884). profcsor la Școala civilă de tete a „Asociațiunii” din Sibiu (1888—1919), director al Școlii (1893.-1919), profesor provizoriu la Institutul tcoloșic-pedagogic dtn Sibiu (1901-1902), secretar II al Astrei (1894-1897). membru activ în „secția școlară” a Astrei; după 1919 director al Liceului de tete „Domnița Ileana” din Sihiu. până la pensionare în 1926; consilier referent în Consistoriul mitropolitan din Sibiu (1926-1931); pccol (29 nov. 1907). protopop (29 apr. 1918).

Lucrări: *Monografia mănăstirii din Geoagiu de Sus*, în TR. an. XXXVIII, nr. 110-113 din Elemente din poetica româna. Vito \,

IK >)<<>!

AN111)1 MI1KII:-

1936, p (publicate inițial în „Telegraful Roman”. 19)* *Colinde /poporale din Ardeal culese la rbâtortile Nașterii Domnului în 1900** Sibiu, 937.98 p, (84 colinde). Colaborări la „Telegraful Român”. „Transil-ia”, „Tribuna”, „Convorbiri Literare” ele.; a licat și *Anuarele >colilnr* pe care le a condus.

Literatura: huse but R Roșea. *Monografia Mutului teologic-petlagogu Arulreian*”, iu. 1911. p. 108-110; Dr. Nicolae Tcrhilă.

irt și herbartienti români dtn ArdeaL „Anuarul XVII al Academiei teologice «An-cianc» din Sibiu*.”. 1940-1941. p. 48-53;

Mărcuș, *PreocuțHXrile folclorice ale teolo-7rsibieni.*„.*\\ „Anuarul Arhivei de Folclor”⁴, jj.an. VIJ942.p. 101-102; I. Breazu. *Dr. iile Bologa** în „Transilvania”.

Sibiu. an. IV, 1944. nr 8-9, p. 737-738; *Necrolog*, i RT. an. XCTI, nr. 30 din 23 iul. 1944; Ovjdiu ita *Jstoria folcloristicii*

ronuUirști *Bocwe&> 74. p. 417; Iordan
 Datcu și SC Stroescu,
 -ttonarutfolcloriștilor. București. 1979.p.
 84,

BONTEA CI JLMENT, preot. N. 23 ian.
 1869, Lunca Pașcani- In familie de preot,
 6 iul. 18, in focșani. Studiază la
 Semmahile din nan și Iași. apoi la
 Academia duhovnicească Kiev, unde a
 obținut titlul de „candidat** m|iat) în
 1893. cu leza: „Letopiseșele Mol-până la
 Gr. Urceclw". Profesor la Gimnaziul Târgu
 Jiu (1893- 1894). apoi la Seminarul
 Roman și director al Cancelariei
 eparhiale 1894-1902); preot paroh la
 biserica „Nașterea
 Sf.Ioan Bulc/ătonil"din Focșani (1902-
 1928). un timp proloeren al fostului jud.
 Putna,confesor militar în primul ră/boi
 mondial, președinte al Consistoriului
 eparhial din Galați, iconom stavrofor.

Lucrări: *Cheia Noului Testament I. Cele patru Exwighelii*, Focșani, 1905.232 p. (prelucrare din rusește); *Sfârșitul lumii după Biblie și știința* (prelucrare din rusește după N. P. Travectovj. Focșani. 1915. 41 p.; *Misterele vieții viitoare* (trad. din rusește); *Cu ce trăiesc oamenii* (trad. din rusește).articole din presa vremii.

Literatura: Arhiereul Sofronic Vulpescu, *Calendar btsericesi ortiuloxpe anul visect 1904** București. 1904, p. 161-162; Preot C. Gh. Vartolomeiu. f *Economul stavrofor Clement Bonreo*, în BOR. an. XLVI, 1928. nr. 9. p. 838-839.

BOROIANi: DIMITRIK. profesor de teo
 togi(nchiioionit). N.3I aug. 18b4. in
 Fălticeni. 18 sept. 1951,înBucurejti. Studii
 la Scnunarul «Vemamur din Iași (1876—
 1884). Facultatea de Teologie dm
 București (1884 -1888, licența în 1890).
 specializare in Teologie și Filosofie la
 Leipzig (1895 — 1897). unde a obținut
 doctoralul in Filosofie (1897), Secretar la
 Seminarul „Central" dm București (IHS7 _
 | K94), subdirector al Cancelariei
 Mitropoliei Ungrovlahiei (1892—
 1894).defensorelcsl;Lstic 1894-1895),
 profesor la Seminarul ..Veniamin" din Iași
 (1897 — 1902), profesor de Dogmatică
 (1902-1904). apoi de Drept bisericesc
 (1904-1936) la Facultatea de Teologic din
 Hucurești. decan al Facilitații (1910-1912
 și 1923- 1927), paralel director al
 Cancelariei Mitropoliei Ungrovlahiei (1912-
 1927). A publicat lucriri de Drept bise-
 ricesc, legate mai ales de problemele
 curente ale vieții bisericești, manuale
 pentm seminările teologice ș.a.

Lucrări: *Dreptul bisericesc*. Voi. I. *Comunele Sfintei Biserici Ortotiuxc de Răsărit, așezate dupa chestiuni și cu interpretări** Iași. 1899. XIX + 600 p.. *Dreptul bisericesc*. VoL II *Principii de Drept. Organisațiunea Bisericii române Legile țării și organisațiunea Bisericii ortodoxe** Iași, 1899. VI+559+XHI p; *Cestium de Drept nc^JC* București. 1905.95 p.; *Dreptul bisericesc fwntruseminanileteologice*,cd, I.Craiova, 1903,

BOROSIOAN

192 p (cd all-a,Bucureşti. 1911,182 p.;ed a III-a. 1928; cd- a IV-a. 1933); diferite studii de Drept bisericesc în „Biserica Ortodoxii Română”, mai ales până în 1916.

Reformat lut Ijther tn Biserica accidentata. Bucureşti, 1890. II+131 p.; *Istoria dogmelor Bisericii creştinr ortodoxe de Răsărit.* Bucureşti, 1893. 373 p.; *Istoria Bisericii creştine de la începutul et şi până fn zilele noastre** Bucureşti, 1894,569+ VI p.; *Istoria Bisericii creştine. Noţiuni generale. De la întemeierea Bisericii ţiâiiâ la urmaşii lui Cottstantin cel Mare. Impreutui cu Istona Bisericii Române** Bucureşti. 1895,188 p.. *Despre hbertatea morală** Bucureşti. 1898,36 p.; *Problema morala, kxşi.* 1900. W9+p/. *Credinţa şi şfi/ntaM<\,* 1902,80 p.; *Istoria Seminarului Central dm Bucureşti.* * Iaşi. I9(M,279 p (în colaborare cu Şt. Caline seu).

În colaborare cu profesorul Vasile Oiaga de la Seminarul ..Vcnianuir a publicat o sene de manuale pentru şcolile secundare: *Noţiuni de istorie sfântă a Vechiului şi Noului Testament*, pentm cl. I secundari, Iaşi. 1899. 113 p. (ed. a VM-a. Bucureşti. 19)1. 104 p); *Noţiuni de tnvăţărura Mântuitorului Iisus Hristas...* pentru cl.a Ha,Iaşi. 1901,54 p. (maitârziu subtitlul: *Explicarea Evangheliilor*, ed. a XM-u, 1916); *Noţiuni de dogmele religiunii creştine...* .pentru cl a III a. Iaşi. 1901,103 p.; *Noţiuni de Morală creştină* ^ pentru cl. a IV-a. Iaşi, 1901,91 p.(ed. a IV-a. Bucureşti. 1921); *Noţiuni de istorie bisericească...* pentru **el** I V-a. Iaşi, 1899,57 p;(ed. a 11-a, 1900); *Noţiuni de istoria Bisericii ro* nume..* , pentru cl a VI-a.Iaşi, 1900,61 p (ed. all»a.la>U904),

O sene de articole, note, recenzii În rev. „Viitorul”, pc care a im|ial-o şi condus-o la la>i. apoi la Bucureşti 11898—1916; revista a reapărut în 1930-1942.

1 Jlcralura: Pr. C\ Popa. *Contribuţia profesorului D.C. Borouxnu In domeniul Dreptului bisericesc*, in MMS,an,LX.1979.nr.3-6,p,303— 313. Prof. Iorgu 13 Ivan, *Catedra de Drept bisericesc* in ST*, an. XXXIII. 1981. nr. 7-10. p. 590- 391: Prof. I. Ivan. *Prof. Dr. Dimitrie G. Borotanu** în ST. an. XXXIV, 1982. nr. 1-2, p. 40—44; *Bibliografia românească modernă, 1831-1918** voi. 1. Bucureşti, 1984. p 421 — 423.

HOROS IOAN, arhiereu, istoric, N. 20 oct, 1X50. în Cărei, jud Salu Mare,î 29ian. 1937.în Lugoj. Studii gimnaziale în Carci şi Beiuş, teologice la Universitatea din Viena (1869—1873). Diferite funcţii în Cancelaria Episcopiei unite din Lugoj(1873—1880), paroh înZAbrani-Arad (1880—1897). secretar apoi canonic al aceleiaşi Episcopii (1897), vicar general, apoi vicar capitular (din 1911). arhiereu titulari 1922). preşedintele Comisiei pentru conservarea monumentelor istorice.secţia Banat (din 1929); autorul unor lucriri de liturgici M de istorie locala.

I i IU -n i: *Ritual sau explicarea riturilor sacre ale Bisericii greceşti catolice.*.** Lugoj. 1881 < 252 + VIII p.; *Rugăciunea Domnului sau Tatăl nostru** Gherla. 1888, 27 p (ed. a II-a, Gherla. 1899. 79 pj: *Dumnezeiasca IJturghie a celui dintre sfinţi părintelui nostru Ioan Chrtsostom.* Gherla. 1888, 114 p.; *Ierarhia bisericească *au explicarea ceremoniilor sacre prescrise la hirotonia gradelor s. ierarhice.* Gherla. 1894. 326 + XIVp.

Sematismul istoric al diecezei iMgojului * Lugoj, 1903,686 p> (pârlea istorici); *Monografia /saro-hiei româneşti unite dm Timişoara** Timişoara. 1907, 80 p.; *Unirea românilor din Utgoj. Istoricul parohiei Ui anii 1836 1860** Lugoj, 1926. 120 r *Evenimentele revoluţiei de libertate dtn anii 184&49 tlesfăsurate tn /jigo;.* Lugoj 1927, 56+VIII p.; „*Constituţia*” *Societate secretă română in Lugoj. 1830-1834.* Lugoj, 1928,45 p.; *RajHHtrteie vechiului judeţ Caras şi alte iufvrmaţiuni despre revoluţia lui Horea.* în „Analele Banatului”. IV. 1931. p. 90-98; alte peste 130 de articole *In EncicU>i>etlîa Româna* (3 vot. Sibiu. 1898 - ! 904),„Preolul Român” - Gherla. „Unirea” — Blaj. „Transilvania” — Sibiu. ..Răsunetul¹ — Lugoj şa.

Literatura: *SemattsnmI istoric al diecezei Lugojului** Lugoj, 1903. p. 141-142; D Neda. *MtHtrtea arhiereului Ioan OCTOj.inCC.an.* XVII 1937, nr. 2-3, p. 179-180; I. Moga. *Ioan flr^.*inAIINCvII. 1936-1938,p. 871-872; Pn»T VirgilTurcun. *Arhiereul Ioan Boroş** in MB, an. VII, 1957.nr. 1-3,p. 160-161; *Enciclopedia istoriografiei româneşti.* Bucureşti. 1978. p.69. *Bibliografia românească nuniernâ. 1831 — 1918.* Voi. I, Bucureşti. 1984. p. 423.

BRANCOVICI SAVA

BOTIŞ TEODOR, profesor de teologic. N, 17 v. 1873,în Valea Neagră,jud. Bihor. V 14aug, 1940. în Arad. Studiile medii Ia Gimnaziile din râdea

(cLI-VII)şi Sibiu fel. VIII), superioare la Institutul teologic din Arad C1894 —1897), continuând la Facultatea de Teologic din Cernăuţi, unde a

obținut doctoratul în 1900. Profesor suplinitor în secția pedagogică a Institutului arădean și „prefect de studii” la internatul acesteia (1900—1901), profesor provizoriu (1901), apoi definitiv (1908) în ambele secțiuni ale aceluiași Institut - devenit în 1927 Academie - până în 1938; rectorul acesteia! 1918-1938), catehet la diferite școli de stat din Arad (1902-1918), redactor al foii eparhiale „Biserica și Școala” (1917-1921) și al „Calendarului Diecezan” (1905-1919 și 1921-1923); membru în comitetul de redacție al ziarului „Românul” din Arad (1918), președinte al „despărțământului” Astra-Arad, diacon (1901), preot (1907), protopop (1920), iconostavrofor (1936).

Lucrări: *Cei dintâi ani din trecutul și viața Preparandiei (Școlii normale) gr. or. române din Arad*. Arad, 1912, 192 p.+3 f. (în colaborare cu prof. dr. Avram Sădeanu); *Istoria Sandei normale I Preparandiei și a Institutului teologic ortodox-român din Arad** Arad, 1922, 743 p. (premiată de Academia Romană); *Monografia familiei Mocio-ni** București, 1939, 476 p.; studii și articole în „Jișencași Școală”, „Tribuna”, „Românul”, toate la Arad, „Societatea de Măine” — Cluj, „Revista Institutului Social Banat-Crișana” — Timișoara ș.a.

Literatură: Dr. Teodor Botiș, *Istoria Școalei normale...** p. 648 — 649; Nicolae Iorga, *Teodor Botiș** în „Neamul Românesc”, an. XXXV, nr. 189 din 28 aug. 1940; Prot. Gheorghe Cotoșman, *Personalitatea profesorului iconostavrofor dr. Teodor Botiș** în „Revista Institutului Social Banat-Crișana”, 1940, nr. 33-36, p. 538 — 546; Pr. Melentiu Sora, *Pro memoria rectorului dr. Teodor Botiș** în *Ibidem** p. 551 — 553; Ștefan Pascu, *Teodor Botiș* % în AIINC, VIII, 1939-1942, București, 1942, p. 539—541; Dr. Emil Botiș, *Iconostavrofor Dr. Teodor Botiș** în MB, an. XXIII, 1973, nr. 10-12, p. 700-711; Maria Tomov, *Teodor Botiș* în „Anuarul Liceului Pedagogic din Arad pe anul 1972/1973”, p. 241 — 251; Dr. Ion L. Pogăna, *Preotul profesor dr. Teodor Botiș {1873-1940}** în MB, an. XXVIII, 1978, nr. 10-12, p. 694-696; Pr. Dumitru Moca, *Preotul profesor dr. Teodor Botiș* An. AB, an. 1(40).

BRANIȘTE ENE

Mitropolitul Sava Brancovici, 1656-1683 XuT< 1939, 126 p., Ioan Lupăș, *Păstoria mitropolitului Sava Brănuovici-Brâncoveanu și călătoria lui la Moscova** în voi. „V. /... /... istorice”, V, Sibiu-Cluj, 1945-1946, p. 71-95; Victor Cămpăncanu, *Mitropolitul Sava Brancovici. legăturile cu Rusia și lupta sa împotriva coterpitorilor turci* Au BOR, an. LXXIB, 1955, nr. 6, p. 551—570; Pr. Mihai Colotelo, *laconicul Sfântului Ierarh Sava Brancovici** în BOR, an. LXXIX, 1961, nr. 7-8, 755-774; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*,

1990, nr. 7-8, p. 97-101-

BRANCOVICI SAVA (din botez Simiou), mitropolit al Ardealului. N. c. 1620. în Ineu, jud. Arad, t. 1683. în Alba Iulia. A învățat în casa părintească și la mănăstirea Coinana în Țara Românească. Hirotonit preot-protopop la Târgoviște pentru parohia Ineu (c. 1650). Rămăs văduv, în vara anului 1656, a fost ales mitropolit al Transilvaniei (călugărit sub numele Sava la 14 sept. și hirotonit arhiepiscop la 16 sept. 1656, la Târgoviște). A păstorit în Alba Iulia până la 2 iun. 1680 (înlocuit de principele Transilvaniei în vara anului 1659-vara anului 1660). în tot cursul păstoririi, s-a opus încercărilor de calvinizare a Bisericii românești, patronate de principii calvini; în același timp a susținut o politică antiotomană; în 1668 a făcut o călătorie la Moscova, fiind primit de țarul Aleksei Mihailovici Romano v, care i-a acordat ajutoare pentru Mitropolie. în 1675 a convocat un „sinod” la Alba Iulia, care a luat măsuri pentru întărirea vieții religioase-morale a clerului și credincioșilor, pentru înlăturarea superstițiilor ș.a. La 2 iun. 1680 a fost judecat și înlăturat din scaun din dispoziția principelui calvin Mihail Apafu pentru convingerile sale ortodoxe. Trecut de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în rândul sfinților (1950), canonizarea solemnă făcându-se la Alba Iulia la 21 oct. 1955.

Literatură: Gheorghe Brancovici, *Fragment din Cronica lui...* Reproduse și traduse de Silviu Dragomir, în AIINC, II, București, 1924, p. 1-70 (și exUas); Vasile Mangra, *Mitropolitul Sava II Brancovici {1656-1680}* Arad, 1906, XV + 181 p. \ Augustin Bunea, *Mitropolitul Sava Brancovici** Blaj, 1906, 102 p.; Ioan Lupăș, *Principele ardelean Acațiu Barcsai și mitropolitul Sava Brancovici, 1658-1661* în An. Acad. Rom., M.S.L.s. II, t. XXXV, București, 1913, 24 p. în voi. *Studii, confesiuni și comunicări istorice* A. București, 1928, p. 165-193; Ștefan Măceș, *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania** vol. I, ed. a II-a, Sibiu, 1935, p. 266—299 (cap. Viața și faptele mitropolitului Sava Brancovici); Marina I. Lupăș,

u:

vol. II, București, 1981, p. 77-88 (ed. a II-a, București, 1994, 79-88); Mircea Păcurariu, *Mitropolitul Sava Brancovici al Transilvaniei. La 300 de ani de la moartea sa*, în BOR, an. Cl, 1983, nr. 3-4, p. 225-247; Antonie Plămădeală, *Sava Brancovici, mîrtf/iofit al Transilvaniei și martir al Orntoxiei*, în voi. *Calendar de inimă* rofta Wmrd, Sibiu, 1988, p. 175-198

BRANIȘTE ENE, profesor de teologie, N, 12 oct. 1913. în Suseni, jud. Argeș.* 18 mart. 1984.

în București Studii la Seminarul teologic din Curtea de Argeș (1925-1933). Facultatea de Teologie din București (1933—1937). cu licență în 1938 și doctorat în 1943, la Facultatea de Litere (secția Limba română, 1945—1947); a urmat și cursurile Seminarului pedagogic „Titu Maiorescu” din București (1937—1938). Asistent la catedra de Teologie practică de la Facultatea de Teologie. pentni Liturgică și Pastorală (1938—1950). apoi conferențiar (1950) și profesor titular (1950-1982). după pensionare profesor consultant la aceeași catedră, în cadrul Institutului Teologic Universitar București; prorector (ian 1970—iul. 1971), apoi rector al Institutului (1980 —1982). vicepreședinte al Comisiei de Pictură a Patriarhiei Române (1968-1983). un timp membru cleric al Adunării Eparhiale și al Consiliului Episcopial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, membru în Comitetul tehnic al Institutului Biblic și de Misiune; participant la întruniri ecumenice peste hotare (mai ales la consfăturile de la Chambes în legătură cu data serbării Sfințelor Pași), conferințe în Austria, Franța, Germania, Anglia; diacon (1940). preot (1950). iconom stavrofor (1952).

Lucrări: *Explicarea Sfintei Liturghii din Nicolae Cabasila* (teză de doctorat). București, 1943, XVT+238 p.; *Tâlciurea dumnezeieștii Liturghii* de Nicolae Cabasila Traducere din grecește și studiu introductiv. București. 1946, VM*J33p.(icdditată la București în 1989 nouă reeditare subtitlul: Sewri... București. 1992, IV + 300p.).

Observații și propuneri pentru o nouă ediție a Liturghierului românesc. Contribuția la prolema revizuirii cărților noastre de cult în BOR.an, LXM, 1945. nr. 11-12, p. 599-613. au. LXIV\1946, m\4-6, p. 194-217 și nr. 7-9, p. 333—351 (*Exins**62p.)\ *Preotul de azi ca liturghisitor. Upsuri și scăderi. Cauzele lor*

ta

cercetare. Obiectul, scopul și importanța ei, discipline înrudite și auxiliare, literatura ei principală An ST, an. XIV, 1962, nr. 5-6, p. 328-349; *Posturile din cursul anului bisericesc*, în BOR.an. LXXXII 1964, nr. 1-2, p. 120-138; *Istoria și explicarea slujbei Vecerniei* în BOR. an LXXXIV, 1966, nr. 5-6. p. 513-532; *Culud Bisericii creștine vechi din Orient, Liturghiile riturilor orientale* An „Ortodoxia”, an. XVIII. 1966. nr. \, p. X5-LSU *Cultul Bisericii vechi catolice în comunitate cu cel ortodox și cu cel catolic* în „Ortodoxia”. an. XX. 1968, nr. 1, p. 26—61; *Probleme de actualitate ale Bisericii* de azi: dezvoltare (evoluție) și revizuire (adaptare) O cult, din punct de vedere ortodox* în „Ortodoxia”, an. XXI, 1969, nr. 2, p. 197-215; *Explicarea Botezului în „Catehezele timpurii” ale Sfântului Ioan Gura de Aur** în ST. an, XXII. 1970. nr. 7-8. p. 509-527;

Mijloace de îndreptare în ST. an. I. 1949, nr. 1 — 2, p. 97-118 și în \3-4, p. 252-266 (și extras, 40 p.); *Participarea la Liturghie și metode pentru realizarea ei** în ST, an. I. 1949. nr. 7-8, p. 567—637 (și extras. 76 p.). *Uniformitatea în săvârșirea serviciilor rfnw*. în ST, an. I, 1949, nr. 9-10, p. 781-813 (*Extrjs*. 36p); *Ortodoxia* în ST. an. IV. 1952. W. 3-4, p. 175-201; *Idei, principii și preocupări sociale în cultul Bisericii ortodoxe* An ST. an, IV. 1952, nr. 7-8, p. 432—458; *Despre „inovații” în săvârșirea serviciilor divine* în ST. an, V, 1953, nr. 3—4, p. 279-303; *Cultul ortodox* An ST. an, V, 1953, nr. 3—4, p. 279-303; *Rolul Athosului în istoria cultului ortodox*, în „Ortodoxia”, an. V. 1953, nr. 2. p. 220—237; *Schisma și cultul creștin*, în „Ortodoxia”. an VI. 1954, nr. 2—3, p. 260 - 299, *Temeiuri biblice și tradiționale pentru cântarea în comun a credincioșilor** în ST, an. VI. 1954. nr. I—2, p. 17—38; *Problema unificării calendarului liturgic în Bisericele Ortodoxe** In „Ortodoxia”. an, VN, 1955-nr-2, p. 181 -216; *Unitate și varietate în cultul liturgic al Bisericii Ortodoxe Autocefale** în ST, an, VII. 1955, nr. 7-8. p. 423—444; *Liturghiile romano-catolice în comparație cu cele ortodoxe*, în „Ortodoxia”, an. IX. 1957. nr. 1, p. 119-138; *Sfinții Trei Ierarhi în cultul creștin* în BOR, an. LXXVI. 1958, nr. 1 -2, p. 171 — 193; *Liturghierul slavon intrat de Macarie la 1508* An BOR. an LXXVI. 1958. nr. 10— 11 .p. 1035—1068; *Liturghia Darurilor mai înainte sfințite*. în ST, an X. 1958. nr. 3-4. p. 176—192; *Deosebiri interconfesionale cu privire la Sf. Taine*. în „Ortodoxia”, an, XI. 1959, nr. 4, p. 499—517; *Deosebirile și experiența duhovnicilor de odinioară** în BOR. an. LXXVIII. 1960. nr. 1-2. p. 141 -161; *Rându-tala slujitei în sobor cu preoți, fără diacon*, In BOR, un. LXXVIII 1960. nr. 3-4, p. 218-257; *Iconografia creștină ca disciplină de studiu și*

BRANISTK MAKIN

*Literatura liturgică în teologia românească** în BOR. un. LXXXIX, 1971, nr. 1-2, p. 121 — 134; *Utreniei. Istoric și explicare*, în ST, an. XXIV, 1972, nr. 1—2, p. 70—89; *Programul ieonoafic al bisericilor ortodoxe. îndrumări pentru înfrumusețarea la biserică*. în BOR, an. XCH, 1974, nr. 5—6, p. 730—771 (și extras); *Martin și sfinții pe pământul Dohrogei de azi*. în voi. *De la ună la Mare. Mărturii istorice și monumente* artu **creștin** Tiâ *Gz\qi* 1977 și 1979. p. 34—62; *assemblee liturgice diferite* **dans** les „Constitutions Apostoliques” et les différentes fonctions **dans** son cadre* în voi. *Vassemblee liturgique et les différentes rôles dans Vassemblee. Conférences Saint-Serge*, Roma. 1977. p. 93-130 (și extras); *Le cult byzantin comme expression de la foi*, *Conférences Suini Serge*, Roma, 1979; *La question d’une*

celebration vommune des Puques. Brtve Aude historique et vanonujttc de la question (referat la Consfătuirea inlcrortodoxă de la Chambesy, 1977), în *-Episkepsis** voi, IV, Charabcsy-Geneva. 1980, p. 17—29; *Egiise et Uturgic dans la „Mysto-țogie” de Samt Maxime le Confesscttr** în voL *L'Eglise dans la Liturgie. Confereuces Saint Serge** Roma. 1980 (și în „Ortodoxia”, an. XXIII. 1981,nr. I.p. 13-22). *Sfântui Vasale I Mare tn cultul creștin* in voi. Sfântul Vasile ! Mare închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa.* București. 1980,p. 238-264; *Despre cinstirea sfinților fn Biserica Ortodoxa*, în „Ortodoxia”,an. XXXIII. 1980,nr. I.p.44-67.

*Tipic bisericesc** București, 1976, 302 p. (în colaborare); *Liturgică teoretica. Manual pentru seminarille teologice.* București, 1978,280 p.(în colaborare); *Liturgica specială*, pentru Institutele teologice. București, 1980,510 p. (reed. 2002); *Liturgica generala cu noțiuni de artă bisericească** București. 1985.548 p. (cd. a II-a. București, 1993.783 p.); *Explicarea Sfintelor Taine de inițiere (Botez* Mirungere, Euharistie)* Ediție îngrijită de Prof Ecaterina Braniște, București, 1990, 180 p.; *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase.* Caransebeș, 2001.560 p.

A}tastasimatarut uniformizat IL Utrenierul sau Camarile Utreniei de Duminică dimineața ale celor opt glasuri bisericești. București. 1954 (în colaborare); *Cântările Sfintei Liturghii și podo-bide celor opt glasuri** București, 1960 (în colaborare); *Cântările din slujbele Botezului,*

*Cununiei, Tedeumului și înmormântării** în ST, an. XVI, 1964, nr. 1—2, 104 p. (în colaborare); *Cântările din slujim Sfintelor Paști** în ST, an. XVIII. 1966. nr. 1-2. 90 p. (în colaborare); *Carte de cântări bisericești pentru credincioșii creștini ortodocși** București. 1975 (în colaborare); *Cântările Penttcostarului .Buciirtștt** 1980 (în colaborare).

A diortosit, după textele originale, mai multe cărți de slujbă tipărite la București: *Catavasierul* (1959), *Penticostarul* (1973). *Octoiul Mare* (1975) și a revizuit ediția *tJiurghlerutui ă\`t\`* 1980

A publicat și alte studii, recenzii, predici, dări de seamă în „Biserica Ortodoxă Română”, „Ortodoxia”, „Studii Teologice”. „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Olteniei”. „Miropolia Banatului” ș.a.

Literatura: Pr. Prof. I> R(adu), *Prof Pr. Dr. EncBraniște,m* ST,an, XXXIV. 1982. nr. 1 -2, p. 65—67; Pr. Dr. Nicolae Necula, *Părintele Prof. Dr. Ene Braniște la aniversarea a 70 de ani de la naștere** în ST,an. XXXV. 1983. nr. 7-8, p. 563—581; Pr. Dr. Nicolae Necula,/n *mentariam. t Preotul Profesor Dr. Ere Braniște** in ST, un. XXXVI, 1984,nr.3-4,p.2K0-285;„Ana Iele Universilății din Craiova”. Scria Teologic. an.III.nr 3,1998,p. 185-221 (articole omagiale^.

BRANIȘTE MARIN, preot, istoric, frate cu Enc.N.25inart.19i5,înSuseni.jud. Argeș î 12 iul; 1996 în Pitești. Studii ia Seminarul icologic din Curtea de Argeș (1927 -1935) și la Faculta-

*4

BRĂV/KU NICOI,\K

tea de Teologic din București f 1935-1939); paratei a urmat cursurile Seminarului pedagogic „Titu Maiorescu” din București, cu examen de capacitate pentru învățământul secundar I (1946); cunun de d 3CHM — specialitatea Patrologia — la Institutul Teologic l'niversitardin București (1955- 1958), cu examen de doctorat In 1980. Cântăreț bisericesc și dirijor de cor la bisericile „Costescu” și „Obonil Vechi” din București (1936-1942); preot la biserica „Sfântul Nicolae din Coasta” din Slatina! 1942—1944) și profesor de Religie la Lrccul comercial și Școală profesională din Slatina «1943—1944), preot la bisetica domnească „Sfântul Ghcorphe” din Pitești (1944—1974), profesor de Educație religiovmorală la Școala profesională din localitate (1945—1947), protopop al fostului raion Pitești (1948-1953); la) nov. 1974 transferat,în interes de serviciu, la parohia ortodoxă romană din Viena, unde a funcționat până în 1993, Ca preot-paroli, a lucrat pentru restaurarea bisericii* monument istoric „Sf. Glieorghc” din Pitești, începând cu anul 1975, a editat „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena” și revista .1 .tk cai ar NotT a Asociației „Unirea*⁴ din Viena; a participat la difente reuniuni, congrese și conferințe ecumenice în Viena sau in

alte părți- A publicat o sene de lucrări de Patrologic și Istoria Bisericii Române.

Lucriri: *Concepția Sfântului Ioan Gura de AurdesftrefanulieAn* ST.an. IX. 1957.nr. 1-2, p. 125— 151’ „*Concepția Sfântului hxai Gură de Aur despre prietenie st dragoste An* ST .an. IX. 1957. nr. 9- 10,p. 649-672; *Elogiul prieteniei și (Micii la Sfinții Părinți Cațxutocieni** hi [ST.au](#). IX. 1957.nr.7-8,p.453-478;*Eshatotogiain concepția lui OrigenAn* ST.un. X. 1958,nr 7— 8. p 440—453; *Concepția antropologică a lut Clement AleutndrinuhlfiST.an.XA^tt.w^*-10, p. 588—599; *Momente și aspecte ale prieteniei Sfinților Părinți Capadocieni** iu MO, an. XV. 1962,nr 1-2,p.40-56.

*Patriarhi de Coaxtanannopotprin țânle române fn a doua jumătate a secolului al XVII-lea** în MO. an X, l**58.nr. 1-2,p.45-61;*rrtrrt*<?p/;fl *dogmatică &t Ediția Prmceps* Târgoviște 1710.* în MO. an. X, 1958. nr, 7-8, p< 501-510; *însemnări pe vechile cărți de cult de pe la Inse-riciledin Pitești AnMO.^XUIA96L.w A ~4₉* p. 195—208; *Catagrafia preoților din județul Argeș la 1833, întocmită de Ocârmuire** in MO. an, XIII, 1961. nr. 5-6, p. 395-420 (în colaborare

); *Alegerea și așezarea preoților în slujba sub Regulamentul Organic în Țara Românească, duftă documente argeyene*. în MO, an. XIII, 1961. nr 7—8, p. 619—634; *Date catagraftee bisericești în fostul județ Ol. la anii 1833—1838** în MO, an, XIV. 1962. nr 5-6, p. 375 -400 (hi colaborare). *Partenie Nica Buligeanu (1786-1827)* în MO, an. XV. 1964. nr 9-10. p. 735-760, *Samuil Târtașescu, episcop locotenent de Argeș** în MO, an. XV. 1964, nr 11-12. p 870-908 și an. XXI. 1969, nr 3-4. p 247-250. *Câteva știri despre școlile din orașul Pitești înființate pe lângă biserici înainte de Regulamentul Organic* în MO, an. XXIV. 1972. nr 3-4. p. 173—185; *Schitul liidiga, un metocal Mitropoliei Țării Românești în Pitești*. în MCJ, an XVIII, 1966, nr. I — 2, p, 47—106; *Pisaniile însemnări și manuscrise din vechile biserici ale orașului Pitești* în MO, an. XXIII. 1971, p. 61-65, 257-262. 399-405 și 563-572 (în colaborare); *Primele sedii ale școlii publice din Pitești* în MO, an. XXIV. 1972. nr 1-2. p, 70-80; *Scali firticulare piteștene — dintre cure unele pe lângă biserici — în veacul al XIX-lea*. în MO, an. XXIV, 1972, nr 3—4, p. 252-265; *Un*

vecht monument într-un nou edificiu edilitar: biserica domnească Sf Cheorghe din Pitești. în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena”. pe anul 1975, p. 207-217; *Capela ortodoxă română din Viena. 70 de ani de la înființarea ei** în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena” pe anul 1977, p. 57-72.

*Însemnările de călătorie ale peregrine! Egeria** sec. IV* teză de doctorat. în MO. an. XXXIV, 1982. nr 4 -6. p. 225-392 (și extras).

Alte articole, recenzii și cronici în „Păstorul Ortodox” — Pitești, „Mitropolia Olteniei” — Craiova, „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena”... „Luceafăr Nou” — Viena ș.a.

LIU-rulura: *Curriculum vitae** În teza de doctorat *ttuș* p. 390-392; ROC, an. X, nr. 3, 1980. p. 45-46

BRĂN/ .KI MCOLAF. p. col. zian sl. N. 17 aug. 1883, în Vulcan, jud. Hunedoara, ! 30 dec, 1962, în Lugoj. Studii la Liceul din Orăștie, apoi la Universitățile din Budapesta și Viena. obținând doctoratul în Teologie (1908). Preot capelan în Petroșani * 1908—1910). preot paroh în Vulcan (1910—1917), proi opop în Comloșu Mare-jud.

Timiș (1917—1920). secretar (1920). apoi canonic la Hpscopia unită a Lugojului (1921 — 194H) Arestai in oct. 194H. domiciliu forțat la mănăstirile Ncain| și Căldărșani. apoi închis la Aiud 11952—1956). din nou domiciliu forțat la Căldărușani și Lugoj (1956-1962), A publicat lucrări de Teologic practică.

Lucriri: *Chestii contimporane*. Petroșani. 1910. 58 p. (culegere de articole); *Pocăiții Cuvântări huericfft asupra asa-numiților pocăilt (adventiști, nazartenil** Peuoșani . 1913.211 + IX p.; *Noțiuni de istorie, liturgica si constituție** Lugoj. 1921, 144 p. (ed. a II-a. Lugoj. 1927); *Culte tn România*. Lugoj. 1925,56 p«; *Maslul, Căsătoria. Sf. Scriptură si Tradițiunea** Lugoj.

2003. 24 p (ed. a II a. Lugoj. 1930. 40 p|; *Sfintele Taine: Botezul. Mtrul, Pocăința** Lugoj. 2004. 72p.(ed. a II-a. 1933.72p);Pdsrr>n*/*i *turma (llodegetieah Ijgnj, 1930.352 p.: Semănătorul L Catehetica, Lugoj. 1936, 352 p.; Semănătorul. II. Omiletică nuderuâ** Lugoj. 1944.208 p.; *Catehism fMRfni ti III de liceu st \$colt normale** Sighișoara, f.a.. 174 p.

A redactat ziarele: „Cuvântul Adevărului” ânăstinlc Prislop. 1913—1916 și Bixad. 927-1930), „Calea Vieții” (Vulcan. 1916 și mloșu Mare, 1917-19]8). «Drapelul¹⁴ (Lu-j. 1919- 1920). „Albina” (București, 1921 -922).„Sionul Românesc”(Lugoj. 1920-1927), „Pastorul Sufletesc” (Lugoj, 1929- 1931).

Literatura: *Encictopetta „Cugetarea¹* sub red Lucian Predescu. București. 1940. p. 125; informații de la fiul său, acad. prof. dr. Pius Brânzcu din Timișoara.*

BRIA ION, profesor de teologie, specialist în studii ecumenice. N. 19 iun 1929.înTelcga,jud Prahova, t iul. 2002 la Geneva. înmormântat la Ceriu», a Studii secundare la Liceele din Vălenii de Munte și Ploiești (1941 -1949), studii superioare la Institutul Teologic din București (1950 —1954) și cursuri de doctorat (1954—1957) cu susținerea tezei în 196K; studii de specializare la Colegiul anglican din Canierbury (1962— 1963) și la Facultatea de teologie din Durliam(1966). Profesor la Seminările teologice din Buzău (1957-1961)și București (1962-1965). asis tent la Institutul Teologic din București (1965 — 1966). redactor la Editura Institutului Biblic (1966-1968), din nou asistent și lector (1968-1970), conferențiar penuu Omiletică și Calchetică (0 sept. 1971 — 1 apr. 1973), apoi profesor titular — prin contur* — la catedra vie Misiune și Kcuinemstn la Insututul Teologic din București. de la I ian. 1978 (catedra dată în suplinire),

profesor „asociar la Facultatea de Teologic din Sibiu (1995-1999). Diacon (1965), preot (1969), iconom stavrofor.

De la I apr. 1973 până la 30 iun, 1994 a lucrat la Consiliul Ecumenic al Bisericii din Geneva, fund coordonator pentru studii misionare ortodoxe in Comisia Misiune si Hvanglielizarc (1973-1988),directoral Secției înnoire și viață parohială (1989— 1990). apoi director executiv al Departamentului Unitate și înnoire (Credință și Constituție, Institutul ecumenic de la Bossey. Laicii. Cult și spiritualitate) în anii 1991 -1994 In această calitate a luat parte la marile reuniuni ecumenice: Adunările generale ale Consiliului Mondial al Bisericii: de la Nairobi (1975). Vancous-er (1983), Canberra (1991) și Harrarc (1998); conferințele misionare mondiale: Bangkok(1973).Melbourne< 1981); conferințe Ic Credință și Consiliu|ie: Bangalorc (1978), Santiago de Compostella(1993). A fost invitat să susțină prelegeri despre Ortodoxie și hcumenism la Institutele ecumenice din Lyon, Paris. Geneva. Colaborator la numeroase reviste teologice dm {ară și din străinătate (Geneva. Atena. Salonic. Paris, Boston, New York); începând cu anul 1976 este profesor invitat la diferite Facultăți de Teologic >i centre ecumenice din Europa. „Doctor lionoris causa” al Facultății de Teologie din Preșov(1990).

Teologia sa se orientează spre mai multe direcții: expunerea contemporană a doctrinei ortodoxe (pentru învățământul universitar), conturarea unei „misinlogii” ortodoxe,ținând seama de contextul misionar și cultural european actual, evaluarea critică a teologiei românești in epoca modernă și contemporană; a inițiat un curent în teokigia misionară în junii temei „Liturghia după Liturghie”.

Lucrări în solum: *Dicționar de teologie ortodoxă** București. 1981, 398 p. (reeditat în Olanda în 1986 și la București. 1994. 428 p.); *Curs de teologie si practică misionara*. Geneva, 1982; *Curs de fornusre misionară s* ecumenică** Geneva. 1984.191 p* *Credința pe care o mărturisim*. București. 1987. 336 p.; *Liturghia după Uturghie. o ttprdogte a misiunii apostolice și mărturiei creștine azi*. București. 1987,288 p.; *Destinul Ortodoxiei** București. 1989. 372 p.; *Isus Ilristos** București. 1992.160 p.; *Ortodoxia tn Europa. Locul spiritualității române*. Iași. 1995. 239 p.; *Tratat de Teologie Dogmatica și Ecumenica** București. 1999.320 p/. *Hermeneutica teologică. Dinamica ei fn structurarea tradiției Sibiu*, 1999. 122 p.; *Comentarii la Catehismul ortodox. 12 sinteze catehetice*, Geneva. 1999,90

p. (și Ia Sibiu. 2000.151 p.).

StudH în reviste: *Sinergia fn teologia ortodoxă*, în „Ortodoxia”, an. VIII. 1956, nr 1, p. 29—43; *Simțirea tainica a prezenței harului după Sfântul Simeon Noul Teolog*, în ST. an. VIII, 1956- nr. 7—8. p. 470—486; *Aspectul dogmatic al Sfintei Liturghii** în „Ortodoxia”. an. XI. 1959. nr. 7—8.p.417—427; *Infailibilitatea Bisericii — temei dogmatic al Unirii*, în „Ortodox ia”, an. XII, 1960. nr. 3, p. 494—504; *Ilarul Botezului și viața duhovnicească creștina*. în GB.an. XIX, 1960. nr. 11 —12. p. 935—944; *Actuala costfigurație geografică și confesională a confesiunii anglicane** în „Ortodoxia”, an. XV, 1963, nr 1, p. 128-140; *Iisus Hristos iubitorul de oameni*. în „Ortodoxia”, an. XVIII, 1966, nr, 1, p. 54-69; *Aspecte dogmatice ale unirii Bisericii creștine*, teză de doctorat, în ST, an. XX. 1968. nr. 1-2, p. 3-170 (și extras); *Ecleziologia comuniunii** în ST, an. XX, 1968, nr 9-10. p. 669-681; *Slujirea creștina tn lumea contemporană*, în MMS, an. XLV. 1969. nr. 3-4, p. 145-154; *Sensul activ al credinței creștine*. în „Ortodoxia”, an. XXI, 1969, nr. 2, p. 216—240; *Sensul activ al speranței creștine*, în GB, an. XXVIII, 1969, nr. 7-8, p. 777-787 (și „Ortodoxia”, an. XXII, 1970, nr. 1, p. 62—76); *Sfânta Scriptura și Tradiția** în ST, an. XXII, 1970, nr. 5-6, p. 384-405; *Un obstacol tn calea ecumenismului: prozelitismul confesional*. în BOR, an. LXXXVII, 1970, nr. 9-10, p. 1053—1063; *Teologia ortodoxă româna contemporană*. în GB, an. XXX. 1971, nr. 1—2, p. 49-72 (trad. franc în voi. *De la theologie orthodoxe roumaine des origines à nos jours*. București, 1974, p. 501—526 și trad. Hal. în „Oecumenikon”⁴⁴. nr. 3, 1976, p. 167-202); *Preoție și Biserică*. în „Ortodoxia”, an. XXIV, 1972, nr. 4, p. 523-534; *Spiritul teologiei ortodoxe** în „Ortodoxia”, an. XXIV. 1972, nr. 2, p. 177 — 194; *Învățătura ortodoxa despre Dumnezeu - Sfânta Treime** în GB. an. XXXII, 1973. nr 1—2, p. 204-225; *Introducere la ecleziologia ortodoxa*. în ST, an. XXVIII, 1976. nr. 7— 10, p. 695—704; *Prezența și lucrarea Sfântului Duh tn Biserică*, în „Ortodoxia”, an. XXX. 1978. nr. 3. p. 488-496; *Contribuții ortodoxe la teologia ecumenică de azi*. în ST, an. XXXI, 1979. nr. 5-10, p. 357-366; *Rolul și responsabilitatea Ortodoxiei tn dialogul ecumenic*, în „Ortodoxia”, un. XXXII, 1980, nr. 2, p. 366—377; *Mărturia creștină fn Biserica Ortodoxa. Aspecte, posibilități și perspective actuale** în GB, an. XLI. 1982. nr. 1-3. p. 70.-109; *fiH^rica și Liturghia*. în „Ortodoxia”, an. XXXIV. 1982, nr. 4. p. 481-491; *Învățătura ortodoxă*

despre viața viitoare, în „Ortodoxia”. an. XXXVI. 1984, nr 1, p. 9—28 (o parte din ultimele studii strânse în volumul: *Curs de formare misionara și ecumenică*, Geneva, 1984, 191 p.); *Iisus Hristos — Dumnezeu Mântuitorul. Hristologia*. în ST, an. XLIII, 1991, nr, 2, p. 3-52; *Dogma Sfintei Treimi** în ST, an. XLIII, 1991, nr. 3, p. 3-48; *Ortodoxia și semnificația ei azi** în ST. an. XLIV. 1992, nr 1— 2, p. 3—17; *Spiritualitate pentru timpul nostru** în ST, an. XLIV, 1992. nr. 3—4, p. 3—24; *O sinteza ortodoxă a teologiei dogmatice*, în RT. serie nouă. an V (77), 1995. nr. 3. p. 3—22; *Eshatologia sau lumea viitoare*, în „Ortodoxia”, an. XLVII 1995. nr. 1 -2. p. 61-101; *Biserica — Utw Sancta în lumina tradiției ortodoxe** în RT. an. VII(79), 1997. nr. 3, p. 3-68.

Lucrări publicate în străinătate: *La Koinonia comme communauti cananiquc. Perspectives actuelles** în „Islina”⁴⁵, Paris, XX, nr. I, 1975; *Confessing Christ Today** în „International Review of Mission”, voi. LXIV, 1975, nr. 253, p. 66—94; *L* Ortodoxie >Edi\ian* Buchet-Chastel, Paris, 1979, 270 p. (în colaborare cu Marc-Antoine Costa de Beauregard și Tltâologue de Foucauld); *Martyria — Mission* The Witness of the Orthodox Churches Today*, Geneve, 1980 (în colaborare); *Unit4 des chrftiens et mission de VEgtise el te renouveau de la communaute humaine*. în „Istina”. voi. XXVII. I. 1982, p. 24—yZ\ *L’engagement des Eglises orthodoxes*, în „Limii6reciVie”, Lyon. nr. 62J983, p. 59-68; *EccUsiologie. Prdoccupations et mutations actuelles*. în „Uniți clirctienne”, Lyon, nr. 70, 1983. p. 45—88 (o parte din aceste studii strânse în volumul; *Ecclesiologie. Pre\Hxupaitons et mu-tations actuelles* .Geneve, 1984. 87 pj; *TheSens ofEcumenical Tradition* .Geneva. 1991; *Regards sur PORTodoxie* (în colaborare cu mitropolitul Daniel Ciobotca), Geneva. 1993; *UOrtodoxie. Demarche d’avenir*Geneva*. 1994.

Numeroase articole, referate ele. în reviste teologice de prestigiu din țară și <le peste hotare.

literatura: ROC, an 11.1973.nr2, p. 12—13; Pr Prof. D. R(adu). *Prof. Dr. Ion Bria*. în ST, tñ. XXXIV. 1982. nr. 1-2, p. Ut-II3; Pr. « Dr. Nicolae Moțniu. *Pr. Prof. Dr Ion Bria etnografic**. *Bibliografie*, în RT.seric newâ. **m** 10(82), 2000, nr. 1, p. 110-157.

BIBURUZ **mm** preot. N. 26 sept. 1937 în Dur Iești, jud. Lăpuțnu Studii medii la Tru>cni (abs 1954), continuând la Seminarul teologic CI955—1961) și Academia teologică (1961 — 1965) ambele dm Sankt Petersburg. studii de aspñ antură la Academia teologică din Zagorsk—Moscova (1965—1968). obținând titlul de maistru în 1972, studii de specializare la Institutul Catolic din Paris (1975-1978). Diacon (1^64), preot (1965); referent la Departamentul lații bisericești externe" al Patriarhiei Moscaili 1966-1968). preot la bisericile „Cmlca" 1968-1974). „Tuturor Sfinților (1974-978). „Sfânta Treime" (1979-1992). „Sfinții Apostoli Petru și Pavel" — Buicami Noi (din 1992) uoate în Chi^ nau; pix>toereu (1972), mem-bru în câteva delegații sinodale ale Bisericii Ortodoxe Ruse caic au vizitat alte Biserici surori; În 1989 deputat din partea orașului Chișinău în Parlamentul fostei Uniuni Sovietice. Din 1989. militant activ pentru renașterea națională și spiritual:, a Basarabiei: delegat la toate întrunirile „Forumului românilor de pretutindeni", prrșcdin le ut Societății culturale bisenceșu „Mitropolitul Vailaam" (din 1990). niemhni în Comitetul de conducere al Frăției ortodoxe „Sfântul Ștefan cel Marc" tdin 1992). președinte de onoaie al „Aslrci basarabene" (din 1994); a militat pentru reactivarea Mitropoliei Basarabiei, fiind consilier eparhial tdin 1992) și membru în Adunarea eparhiali; În urma stăruințelor sale s-a redeschis Facultatea de Teologie din Clișinău, fiind profesor și decan <199I —1993).

A publicat peste 2(K> de articole, note și comunicări în periodice bisericești și laice de limbă română, mai ales din Basarabia; redactor șef **v** inițiator al periodicelor „Luminatorul (din 1990), „Datina creștină" (1990-1992) și „Biserica neamului" (1996); colaborări la „Jurnal Moskovskoi Patriarhii" și „Bogoslovskie Trudi" dm Moscova, la ziarele „Alfa >i Omega", „Țara", brevetele „Moldova", „Literatura și Artă" din Chișinău ele.

Literatura: „Luminătorul", nr. 4 (31). 1997. p.

28-38; ..Calendarul bibliotecarului¹¹. Chișinău. 1997, p. 230-233; „Alfa și Omega". Chișinău, an 111. nr 18(64) din 16-30 sept. 1997, p.4.

BUCKVVSCHIORE8T, profesor de teologic **N.** 14 iul 1897. în Păllinoasa. jud. Suceava, + 6 mai 1992, În București. Liceul în Câmpulung Moldovenesc (1908-19161. Facultatea de Teokv gie din Cernăuți (1918 — 1922), cu doctoratul în 1923. urm5nd paralel și cursurile Facultății de Litere și Filosofie (Limbile clasice), cu licența în 1924. studii de specializare la Facultățile de Teologic romano-catolică și protestantă din Breslau (azi **WfOclttW**) în 1922/1923. Profesor de Limbi clasice la Liceul „Iulia Hasdeu" din Cernău|i (1923- 1924), profesor de Dogmatică și Sociologie la Academia teologică din Cluj (1924—1937). decan (1927/1928); profesor agregat (1937). apoi titular (1941) la catedra de Morală a Facultății de Teologie din Cernăuți-Suceava (1937-1948). prodecan în 1941 -1945; profesor la aceeași catedră la Institutul Teologic Universitar din București (1948— 1962); hirotonit diacon în 1930, hirutcsit arhidiacon stavrofor în 1950 A publicat peste 150 tic studii, mai alei. de Murală (problema iubirii, probleme sociale, teologia în .slujba vieții).

Lucrări: *Păcatul strămoșesc Snidiu dogmatic*, Cluj, 1934. 54 p.; *Psihologia religioasă*. Chișinău, 1935; *Intoleranța fi toleranța Btsert** cii Chișinău. 1936; *Despre numirile confesiunilor creștine* M RT. an. XXVI. 1936. nr. 1-2, p. 4-15; *Legea eternă, legea morală*. Cluj. 1937; *Are **morală** creștină caracter interesat tn motivația faptelor?*, în „Candela", an. XLVIII. 1937, p. 79-93; *Iubirea față de aproapele*, în „Candela", an. L-LII. 1939-1941. p. 315-371 și an LVII. 1946. p. 312-337 (și extras 1947. 137 p); ***pMtanasia***, în vol *Prinos L P.S. Patriarh Nicodim*, București, 1946. p. 113—117; *Misiunea moralizatoare a Bisericii** în ST. an. I. 1949. nr 5— 6, p. 381 — 390; *Datoriile tmtividului față de colectivitate după concepția creștină*, în ST. an IV. 1952, nr. 5—6. p. 361-370. *învățătura creștină despre iubire șt dreptate ca virtuți sociale** în ST, an. V. 1953. nr. 9-10. p. 579-589; *Nedreptatea socială, piedică tn calea nuhi-rw>i*, în ST, an. VL 1954, nr. 5-6, p. 231-238; *lisus Hristos tn viața duhovnicească** in ST. an. VII 1955. nr. 7-8, p. 511-519; Wfur€wftii^

sociala. în „Ortodoxia”, an. VII 1955, nr I. p. 140—149; *Sensul vieții în concepția creștină*. în GB. an. XV, 1956. nr. 12, p. 706 - 716; *Mântuitorul despre Sine*. în ST. un. VIII, 1956. nr. 7—8. p. 403—421; *Smerenia creștină*. în MMS.an. XXXIV. 1958. nr. 5—6. p. 424-440; *Bunătatea sufletească** în MMS, an- XXXVI, 1960, nr. 1-2. p. 49-56; *Rugăciunea la Sf Apostol Pavel** în MO.an. XII, 1960.nr. 3-4, p. 137-151; *Fiii lui Dumnezeu*, în ST, an. XIII. 1961 ,nr. 1 —2. p. 41 — 54; *Hristos șt Biserica în lume*. în MO. an. XV, 1963.m\ 9-10.p 698-704; *Ucenicit Mântuitorului*, în CB. an. XXV. 1966. nr. 11-12, p 1061 - 1071; *Patimile și învierea Domnului AnGB.m XXXIV. |975,nr, 5-6.p,513-S23,*

Purtarea morală a preotului. în MO, an. VI 1954, nr. 5-6. p. 618-622; *Viata lăuntrică a preotului și lucrarea lui pastorală*. în MO. an. VII. 1955.nr. 10-12,p. 546-554; *Preotul față de preot AnGB^n XV.|956.nr 8-9.p.454-462; Râvna pastorală*. în MO. an. VIII. 1956, nr. 10—12. p. 606—615; *Preotul în comlițiile vremii*, în BOR, an. LXXW 1957, nr 5, p 466-472.

Coautor la voi *învățătura creștină ortwtoxă*. București. 1952, p. 345-433 și la *Teologia Morala Ortodoxă*, voi. 1-11. București, 1979-1980,478+ 355 p, (9 capitole).

Alte articole, predici, meditații, peste 350 de recenzii și note bibliografice, „șlin rcumenice”. în „Candela” - Ccmăuji. „Misionarul” - Chișinău, „Renașterea” și „Viața Ilustrată” de la Cluj, „Ortodoxia”. „Studii Tcologke”.„Biscrica Ortodoxă Romană”, „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”„Mitropolia Olteniei” etc.

Literatura: Prof. Dr. Ștefan C. Atace, *Diac. Prof Dr. Orest Bucevski octogenar*. în ST, an. XXIX. 1977. nr. 5-8. p. 581-585; Prof. Constantin Pavel,*Catedra de Teologie Morală*. în ST,an. XXXIII. 1981,m\7—10.p.575—576; Pr. Prof. D. R(adu), *Prof Diacon dr. Orest Bucevski*, în ST, an. XXXIV, 1982. nr. 1-2, p. 96—97; Gcorgc Matrin, *Orest Bucevski. profesor universitar*, în „Analele Bucovinei”, Suceava, 5,1998, nr. 2, p. 273-277,

BI CLR SEBASTIAN BARBU.muzicolog, N dîchi [1930.inTalea.jud](#) Prahova, Studii la Seminarul teologic monahal din Mănăstirea Neamț (1948-1952). la Institutul Teologic Universitar din București (1953—1957) șj la Conservatorul „Ciprian Poaimbescu” din București (1957—1963).cu specializare la Conservatorul Macedonean -ic Muzică Bizantină din Atena (1982 - 1985); doctoratul în Muzicologie la Con servatorul „Ghcorghe Dima” clin Cluj-Napoca (19821. Ierodiacon (1952). arhidiacon (1959).

profesor de Muzică la Seminarul Teologic din Mănăstirea Ncam|(1957—1959). la Liceul 32 din București (1963- 1965) si la Scoală de Muzică nr 5. tot în București (1965- 1990) și paralel lector la catedra de Paleografie muzicală bizantină (1970-1974). apoi conferențiar (1990 -1993) și profesor (dm 1993) la Academia tic Muzică din București;dinjoml fonna|iei .Ic muzică bizantină „Psalmodia” din București (din 1989).cucarea dat mai multe concerte de muzică religioasă; membru al Uniunii Compozitorilor*1969*

Lucriri *Ftlothei sin Agăi Jipăi: Psattichie românească*, voi. I.*Catavasier*.București. 1981. 518 p; voi. \\\, *Anosta*imatur*. 1983. 344 p; voi III.*Stihirartul*, 1986.484 p.; voi IV.*Triod-Pentecostar*. 1992. 541 p. (fiecare volum premiat de Uniunea Compozitorilor); *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României în secolul XVIII și începutul secolului XIX și aportul original ai culturii autohtone** Teză de doctorat, cu o prelată ile prof. univ. dr. Sigismund Todti|S si o poslfa|ă de praf, univ< dr Romeo Ghircoiașiu. București, 1990,250 *pr. Cântări psaltice*. VoL I. Pentru cursul de Muzică religioasă, anul II. București. 199L 175 p A reeditat *Idiomelanitt* lui Dunttric Suceveanu, voi I - III. cu translitrare, diortosire și corectare. București. 1993; *Cântările Sfintei Uturghii și alte cântări bisericești*. București. 1993.364 p. <fn colaborare; cu o serie de compoziții proprii); *Cântări psaltice*. Pentru cursurile de Muzică religioasă, voi. I—II, Bit curești. 1991 — 1993.176 + 232 p.(cu numeroase creații proprii); *lexicon pentru cursurile de Paleografie muzicală bizantina, muzică psattică, tipic* liturgică, inmografie*. București. 1992.71 p.; *Manuscrise muzicale românești de la Muntele Athos*, București.2000,489 p.

Monumente muzicale; Ftlothei sin Agăi Jipăi — prima Psaltichie româneasca cunoscută frâna acum. în BOR. an. LXXXII, 1969, nr. 9-10. p. 1066- 1075 (și în „Studii de Muzicologie”, voi VI. București. 1970, p. 99-133); *Saum Râmmceanu*.în„Snidude Muzicologic”, voi.IX, București. 1973. p 146- 194; **D. G Kiriace**-*contribuții la analizarea melodiilor psaltire*, în GB. an XXXIII, 1974, nr. 7-8. p. 696-705; *Ioan sin Radului Dunut Brașoveanu*, în -Studn de Muzicologie”, voi. X, 1974,p. 161-221 și în BOR. an. XCII, 1975. nr. 3-4, p. 377-388: *Proptiții ale muzicii psaltice fn notație cucuze-ItatuiAn SCIA-TMC*. (oui XXI. 1974. p. 27-39 șt tom. XXII. 1975. p. 59-70; *Manuscrise psaitue in mttatie neobtzantnmă care conțin pro-pedu aflate în Biblioteca Afodemiei Romane%* în GB. an XXXIII. 1974.nr. 9- 10.p. 896-911; *Elemente teoretice la Ftlothei stn Agăi Jipăi, Gramatica muzi.....* în GB. an. XXIV. 1975.

nr, 5-6, p. 591-622 + XX pl. (și în „Studii de

Muzicologic", voi XI. București. 1976. p. 175-229). *Manuscrise psaltice românești st bilingve în notație cucuzeliană — tn marile biblioteci din România.* în „Studii de Muzicologic", voi. XII. 1976, p. 118-181 (șiiinBOR.an XCII.1976.nr. 9-12.p. 1005-1038 + XXII p.): *Manuscris roumains et hilingttes du XVIIhe stMe de motation koukouzflienne*, în „Muzica", an. 27, 1977, nr 11, p. 39-47; *Acțiunea de „români-rr" a cântărilor psaltice și determinările ei iat-patriotice. PHothei sin Agăi Jipei si alți tori din secolul al XVIIhlea.* în BOR. an. LXI.VIIM980,nr. 7-8,p 836- 856 + XX p; *Monumente muzicale fn Biserica Ortoitoxă Română Frlothei stn Agăi Jipăi — prima Psaltichie /omăwoJfd.înGB.an XXXIX.* 1980. nr 10-12,p. 852-876: an. XL, 1981, nr.3-5.p. 475-510 șt în BOR. an. LXLIX, 1981. or. 3-4, p. 370—406; *învățământul psaltic /wnă la reforma lui Hrisant. ȘOâB și pto/>edii*, în HOR, an; LXLVIH,1980,nr.3-4,p.481-509; *Unenco-miou necunoscut fn cinstea Im Petru cel Mare*, în „Studii de Muzicologie". XVII, 1983. p. 199-242; *Manuscrise muztcale românești la Muntele Athos.* în MA. XXXII. 1987, nr. 4. p. 17-27; *Documente muzicale românești la Muntele Athos*, înGII.an XLVIII. |988,nr.5,p. 118-147 + XI p.; *lovașcu Vlahul „protopsaltul Curții Ungro* vlahicr și epoca sa tn nutnuscrite psaltice de la Muntele Athos.*în BOR.an CVI. 1988.nr 7-8. p. 62-80. Alte numeroase articole din istoria muzicii psaltice și compoziții psaltice în periodicele atate. comunic An la diferite simpozioane, creații de muzică bisericească corală și ptaltică.

Literatura Vturei Cosma.*Muztcteni dm Ro-mânul.* București. 1989. p. 226-228;GlteorglieC. \onaas, *Lexicon ... Compozitori t teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copiști, interpreți.* București. 1994.p.54—59; Nicolae Gheorghită, *Pagini din viata muzico-*

logului Sebastian Barba Bucur. București. 2000.

1111)111. preot, istoric și folclorist, N. 24 dec. 1846.în Sat Șugalag. jud. Maramureș." 19 aug. 1917. în Sighet Studii gimnaziale în Ungvârși Beiuș. teologice la Glicrla (1865-1869). Preot în Iclud - Maramureș (1869- 1873). secretar la hpiscopia unită a Gherlei, apoi pieoc în Sat Șugatag și vicar al Maramureșului, cu reședința în Sighet; vk-cprcscdu.ee al „Asociațiunii pentru cultura poporului nnun din Maramuiet". îndrumător al învățământului românesc din Maramureș. Autor de lucrări de istoric locală și cu-legeri de folclor

Lucrări: *Conconlanță biblică reală sau tocuri*

scripturale în ordinea alfabetică a materiilor diverse, 2 părți. Gherla. 1876. 3 f, + 382 p. (IH383-760 p. (II); *Catechesețfentru pruncii școlari din școalele elementare populare....* Gherla. 1877. 2 f.+224 p (ed. a II-a, Gherla. 1889, 205 p<); *Vwrftj Preacuratei Măria*, Gherla. 1879, VIII+115 p-; *Cuvântări funehrale și iertă-*

ciuni dtn auctori și din scriptele re/iausatnlui Georgiu Molnar, fost paroh pr< fn Turț. Prelucrace de.....Tom, I— II. Gherla, 1878— 1887.4f.+ 17lp.(I) + 4f+295p (WV, *îndreptar practic i>entru trâstorii sufletești.* Gherla. 1883.

VIII+701 p.: *7ip*r bisericesc din cărțile rituale și manuale de acest soi.* Gherla. 1886. 131 p. (ed. a II-a.Gherla. 1906.168 p); *Viața xănților.* Gherla. 1897,37+V+4I6 p.

Diserta/iune deștre episcopii și vicarii români din Maramureș, Gherla, 1891.61 p.; *însemnări și date despre înființarea [Htrohieigr. cat. române din Sighetul Maramureșului* .Glierla, 1905,34 p.;

Date istorice despre protopopiatele, parohiile și mănăstirile române dtn Maramureșdin timpurile

vechi până în anul 1911, Siglict. 1911.107 p. *Poezii populare din Maramureș.* București. 1908.86 p. (publicate de Academia Romană).

Traduceri din A. Daudct. Adricn Gabhelly; colaborări la „Familia" — Oradea,„Transilvania" — Sibiu. „Unirea" — Blaj,„Amicul Familiei" — Gherla, „Guhnur — Baia Mare **ȘA**

Lileralu ra: Dumitiu Pop. *Folcloristica Maro* mureșului.* București, 1970,p. 71 -84 și 287—292. Ovidiu Bârtca. *Istoria folcloristicii românești* . București. 1974, p. 421 — 422; Iordan Datcu și S.C. Strocscu. *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc.* Biicurețli, 1979. p. 91; *Dicționarul literaturii române de la origini până la anul 1900.* București. 1979, p. 127;

Bibliografia românească moderna, 1831 — 1918, voi. I București. 1984.p, 491 -492.

BULACU MIHAIL, preot. pedagog, N. 12 mart. 1898. în Lăpușata, jiul. Vâlcea, ț 24 mai 1985, în București. Studii la Seminarul „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (abs. 1919) și la Facultatea de Teologie din București(1919- 1923), unde obține licența (1924) și doctoratul (1928); studii de specializare în Pedagogie. Catehetică și Omiletică la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Strasbourg (1924 — 1926). Director al Cancelariei Episcopiei Râmnicului.preot la catedrală și profesor suplinitor la Seminarul „Sf. Nicolae” (1923-1924). profesor de Teologie practică la Academia teologică din Oradea (1926 — 1929). paralel preot la catedrala episcopală (1927-1929)șicomilicrcultural(1928-1929); preot la biserica „Sf. Elefirie” din București (din 1929 până la moarte), consilier cultural la Arhiepiscopia Bucureștilor(1933—1939). profesor de Religie la Seminarul Pedagogic Universitar din București (1930—1938 și 1942-1944), docent la Facultatea de Teologie din București pentru Catehetică și Omiletică (1936-1938), conferențiar la aceleași discipline (1938 — 1940 și 1942—1946). profesor agregat de Catehetică (1946- 1948),apoi profesor titular de Catehetică și Pedagogie religioasă la Institutul Teologic Universitar din București (1948-1952); din 1952 a rămas numai ca preot-paroh la biserica „Sf. Elefteric”. ridicată prin strădaniile sale.

Lucrări principie: *Scoală catehetică patristică ca bază de orientare pentru actuala școală catehetică. Studiu introductiv în Catehetică ortodoxă** Oradea. 1928.198 p.; *Omilia exegetica biblica. Studiu omiletic*. Oradea, 1929, 98 p.; *Școala exegetică biblică din Antiohia. Studiu omiletic** București, 1931, 100 p.; *Pedagogia creștină ortodoxă*.București, 1935,571 p/**Spiritul catehezei patristice în școala românească*. București. 1937,56 p.; *Noblețea educației creștine după Sfântul Ioan Hrisostom** București. 1940,16 p. (extras din „Revista Generală a Învățământului”); *Conștiința creștină după Catehezele Sf. Cîril arhiepiscopul Ierusalimului. Studii de Catehetică** București, 1941.367 p.; *Educatori creștini ai neamului românesc* (predici). București . 1944.2% p.; *Omilia despre predică a Sfântului Ioan Hrisostom** București. 1946, 47 p.; *Cateheza ortodoxă** în OB.an. VIII, 1949, nr. I — 2, p. 33—48; *Principiile catehezei și persana* litatea catehetului*. în ST, an. 1,1949, nr. 7—8. p. 535—566; *Probleme de pedagogie catehetică*, în ST.an.II. 1950,nr. 3—6,p.236—261; *Omilia hrissosromică în Ortodoxia românească*. în GB. an. XXXIV, 1975,nr.*5-6,p. 523-540; *Sfântul Ioan Hrisostom despre erezie, eretici și combaterea lor** în GB. an- XXXV, **1976**. nr. 1-2. p. 98 — 115; *Citirea Bibliei sau Sfintei Scripturi de către credincioșii creștini mireni** în GB. an. XXXV, 1976, nr. 3-4. p. 345-364; *Cuvântul lui Dumnezeu și omilia ortodoxă a Sfinților Părinți** în GB. an. XXXVI. 1976, nr. 5-6. p. 523—538; *Omilia ortodoxă și Omiletica orto-* /rd,înST,an. XXIX, 1977,nr,**9**-10,p. 621-635; *Însemnătatea și actualitatea interpretării ortodoxe* omiletice a Sfintei Scripntri ** în GB. an. XXXVIII, 1979, nr. **9**-10. p. 966-982; *Liturghia catehumenilor și credincioșilor și cateheza în Biserica creștină primară a Ierusalimului*, în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980, nr. 4,p.601-619.

A inițial și redactat următoarele periodice: „Buletinul parohiei Sf. Klefterie” (1929-1944), „Tinerimea Creștină”, revistă de educație religioasă-morală pentru tineret (1931 —1938. împreună cu pr. piof.' Haralambie Rovența). „Duminica copiilor”, revistă de educație religioasă-morală (1934—1938); în calitate de consilier cultural a redactat „Apostolul”, buletinul Arhiepiscopiei Bucureștilor (1934-1939). în afară de aceste periodice. I mai colaborat la „Biserica Ortodoxă Română”, „Studii Teologice”, „Lăgea Românească” — Oradea,„Cele trei Crișuri” — Oradea și la unele ziare. A rostit conferințe cu caracter religios și predici la radio.

Literatura: Preotul Mihail Buiacu.jtfr/rwrjU *de titluri și lucrări** București. 1944, 55 p.; Pr. Prof. D. R(adu); *Prof Pr. Dr. Mihail Bulacu*, în ST. an. XXXIV, 1982. nr. 1-2, p. 51-52; *Necrolog*. în GB. an. XLIV. 1985. nr. 5-6. p.407.

BULAT G, TOMA, profesor de teologie, istoric (neliirtrtonit)-N. 18 aug. 1887,în Tunari, jud. Dolj.t I2mai 1979,în București. Studii la Seminarul -Central" < 1899— 1907), cu diferență de liceu la Craiova. Facultatea de Teologie din București (1907-1911. cu licență în 1912);

BULAT G. TOM A

studii de Istoric la Universitățile din Leipzig : U3 **1914**),Dijonl 1914- 192 I).uwfe obține licențaîn Istorie.Geografic și Pedagogie în 1921. doctoratul în Istorie cu teza „LA croissade de Nicopolis”, în 1924. apoi în Teologie, cu teza „Personalitatea religioasă a lui Neagoc IV Basarab”. amândouă la Universitatea din București. Profesor de Istorie și Geografie la Liceu) „Al. Lahov;iry” din Râmnicu Vâlcea (1921

-1926) și la Seminalul „Sf. Nicolae” din același oraș [1921 —1923). detașat ca profesor și director al Școlii normale din Nă\ăiKUI923-1924). profesor la Craiova (1926-1927), profesor de Istoric bisericească medie și modernă la Facultatea de Teologie din Clu>mău (1927 -1941). Ipoi la cea din București (1941-1947). Autor a peste 500 de studii de istorie a Bisericii românești - majoritatea bazate

pe material inedit — pri-rind mai ales cultura și în Mituțulc românești din lecolul XVIII și începutul secolului XIX. A înființat și a condus revin „Arhivele Basarabiei” la Chișinău (1929-1939) și „Revista ile Istorie bisericească” la Craiova, prima publicație de acest gen la noi (1943); a fost unul dintre inițiatorii publicației „Arhivele Olteniei”, tot la Craiova și membru în comitetul de conducere [1922-1943]; colaborări la peste 30 de reviste, între care „Neamul românesc literar”. „Revista că”⁴⁴, „Buletinul Comitiunii Monumentelor x”, „Jtcvista Ortodoxă”, toate la București. „ și Jlenașterea” la Craiova «c.

Lucrări principale: *încercări de bibliografie* * istorici rom*,...^f. K-::.....u Vâlcea. 1919,143 p.. *Contribuții argumentare ia tistoria Olteniei fSec.XV~XVIII>MtonnK** Vâlcea, 1925.143 p.; *Dtn corrsțMHTdrnța episcopului Caltmc ai Râmmeu/ui (1850-18681** Râmnicu Vâlcea. 1927, 56 p. *Personalitatea religioasă a voievodului Neagi* Basarabal MM*«Craiova (1927). 72 p.; *fntemrterea mănăstirii Văratec. Câteva momente.* /W5,Chișinău, 1931.25 p.; *Asistența wcială și pensionarii Țării Ronuhteștt la începutul secolului al XIX-tea*, In A Bat,an. V. 1933. p_r 177 — 2<X); *O conspirație boiereasca contra mitropolitului Ignatie Grecul al Vngrovlahiei f/S/)*, în A Bas. VIII. 1936,nr.2-3.p. 1-20; an IX. 1937.nr. I -4, p. 55-70 și an X. 1938. L 81—96; *Documentele mănăstirii Văratec.* „șinău. 1939.242 p (exinw din A Bas. 1935—1938 fc *Istoria Moldovei In vremea lui Bogdan al III-lea cel Orb ț 1504 - 1517*). Iași. 1940.23 p.; *Româniit ortodocși s t creștinătatea răsăriteană.* în BOR.an.LXI,1943,nr.7-9.p.335-357<și extras, 25 p.).

Mai multe manuale de Istoric bisericească. Geografic și Religie pentru învățământul secundar, alte patru pentru învățământul elementar, din care consemnăm: *Istoria Bisericii Române** manual pentru clasa a IV-a. licee, școli normale, școli profesionale și seminarii. București. 1935. 175 p. (cil. a II-a. 1936); *Istoria Bisericii univer-* BULAT G. TOM A

XCIII. 1975, nr 9—1(> p. 1165-1176: *Știri documentare despre mănăstirea Argeșului in timpul donvuei lui Matei Vodă Basarab (1632—1654).* în BOR, an. XCIIL 1975. nr 3-4, p. 360—370; *Schiturile metoace ale Mitropoliei din Țara Românească** în GB. un. XXXV. 1976. nr 1—2, p. 184—195; *Știri noi cu plivire ia schiturile și merocurile mănăstirii Bistrița (Vâl* cea).* în MO, an. XXVIII, 1976, nr. 3-4, p, 241 —250; *Buzeștii și ctitoriile lor oltene.* în MO.an.XXIX,1977.nr. 1-3,p. 110-118.

Daniile românești pentru creștinătatea greceasca puțin cunoscute, în GB_r an. XXII, 1963, nr. 3—4.p. 256—268; *Daniile lui Constantin vodă Brâwoveann pentru Orienuđ Ortodox*, în BOR. an. L.XXXI1.1964.nr 9-10.p. 916-930; *Danii românești pentru Orientul creștin In epoca fana-*

Aife. pentru cl. a III a secundară. București, 1935. 151 p.; *Carte de religie* pculni clasele I—IV primare (în colaborare cu G. L Arghiropol)ș.a.

Studii publicate după 194K: *începuturile Episcopiei Buzăului** în GB. an XIX. 1960. nr. 9—10, p. 811-815; *Episcopia Buzăului. Titularii ei din secolele XVI—XVII** în GB, an.

XXIX, 1970, nr 7-8. p 759 - 772; *Episcopii Buzăului din secolul al XVIII-lea** în GB, an, XXX. 1971. nr 5-6. p 496-510; *Titularii Episcopiei Buztlutui din secolele XVII și XV7/A* în GB,an XXXI. 1974.nr. I — 2,p.84-95;nr.3-4. p. 307-313; nr.5-6,p. 489-506; nr. 7-8. p. 706-721; nr. 11-12. p. 1156-1192 și an. XXXIV, 1975,nr. 3-4,p. 358-384.

Ctitorii mănăstirii Ghighiu Prahova* m în GB. an. XVII. 1958. nr 6-7,p. 565—577; *O ctitorie brâncovenească închinată Sfântului Munte Sinai.* în GB.an. XXII. 1963, nr, 11-12, p. 1031-1049; *O ctitorie a lui Matei Basarab azi dispăruta: Măxinem-Rm Sărat** în GB. an. XXIII. 1964. nr, 3-4, p. 265-293; *O ctitorie târzie: Mănăstirea Dcljätti-Roman** în MMS, an. XLI.

1965, nr 11 — 12, p. 611 -629; *Mărginenii, o veche și bogată ctitorie prahoveana închinată Sfântului MunteSiwrUnGB.an. XXV. 1966.nr, 11 — 12. p. 1061 - 1071: Știri noi despre mănăstirea Jitianu.* în MO. un. XIX. 1967, nr 5-6, p. 430—444; *O ctitorie buzoiană a lut Matei Basarab uitată: mănăstirea Pinu** în GB, an. XXVIII. 1909. nr. 3-4. p. 393-408; *O mănăstire doi janâ închinata Patriarhiei de Alexandria: Segarcea.* în MO. an. XXL 1969. nr. 7-8. p. 551 — 561; *Mărturii documentare despre mănăstirile din Eparhia Buzăului** în BOR. an. LXXXVIII. 1970. nr 7-8. p. 812-830; *Un schit de lângă Râmnicul Vâlcea închinat Mitropoliei dm București: Cetățuia/m* MO. an. XXIII. 1971 .nr. 3-4,p. 221 -230; *Mănăstirile pământene din Țara Ronutnească In epoca Regulamentului Organic (1831-1834)** în BOR. an

riotă târzie (1774—1821) din țara noastră. în BOR.an. XCII. 1974,nr 3-4,p.412-424.

pol

Tipografia Mitropoliei Bucureștilor in a doua jumătate a secolului al XVHI-lea (1754—1810), în BOR.an. LXXXVII,1969,nr.7-8,p.791-816; *Tipografia Mitropoliei Bucureștilor intre anii 1810-1864.i* BOR.an. XC, 1972,ur.5-6. p. 583—590; *„Țiparnițele” mohlovenești de carte bisericească de la mitropolitul Varlaam la mitropolitul Veniamin Costachi (1641—1803),* în MMS.an. XLVI, 1971 ,nr. 5-6,p. 349-361; *Tipografiile moldovenești de cărți bisericești de la mitropolitul Veniamin Costachi până la secularizarea din 1864** în MMS, an. LIV. 197X. nr.3—4,p. 321—337; *Din corespondența mitro-ilutui Moldovei și Sucevei Iosif Nuniescu f/575-/9(?)*

2>în*IMS.an.**LVin**,1982.nr. 10-12. p. 773-794.

Un secol de la moartea Sf Ierarh Catinic, episcop de Râmnic Noul Severin, în MO. an. XX. 1968. nr. 3—4.p, 230-240; *Mărturii documentare cu privire ta episcopstatut Sfântului Culiuic al Râmnicului Noul Sexerin 1850-1868** în MO, an. XX, 1968, nr. 3-4. p. 258-280; *Sfântul Ierarh „Kallinik” stareț al mănăstirii Cernita* ,în GB, an. XXVII. 1968. nr. 3-4, p. 337-353; *Tipografia și tipăriturile Sfântului Kallinik de Ut Cernica*. în BC^ LXXXVI, 1968. nr. 3-5. p. 398-409.

Un stareț Vestit al mănăstirii Hurezi: Hrisant Penetis {10 octJ832-30 mart. 1852}, în MO. an. XIV, 1962, nr 7-9. p. 434-448; *Nicolae Bătășescctt. primul director al Seminarului Central din București*, în ST,an. XV, 1963.nr. 7—8.

p. 391—414; *Nicolae alias NiŃon Bălășescu, profesor de teologie și călugăr „chirovag”* .în GB, an. XXIII 1964, nr. 5-6, p. 501 -508; *La 50 de ani de la moartea arhitectului Andre Le-comte du Nouy** restauratorul mănăstirii Curtea de Argeș, io GB. an. XXIII, 1964. nr. 11-12. p. 1128— 1158; *Un episcop al Râmnicului Noul Severin, mare cărturar: Ghenadie EnăceannAn* MO, an. XVI, 1964. nr. 5-6.p. 373-386; *Ioan Comnen „tatro-filosoful” * profesor ta Academia domnească și mitropolit al Dristrei {1719}*, în BOR,an.LXXXI\M966,nr3-4,p.356-368; *Ioan arhimandritul* întâiul egumen al mănăstirii Hurezi*. în MO. an. XVIII, 1966. nr. 5-6, p. 432— 448; *Profesori bănățeni în serviciul școlilor clericale din Principatele Române în secolul al XIX-lea*. în MB. an. XVI. 1966. p. 632—642;

Monahul bucureștean Grigorie ajuns mitropolit al Sidiei și candidat la întâiul scaun bisericesc al Țării Ronuhtești, în BOR. an. LXXXVII.1969,nr.5-6,p.573-583;**ScW5oW** *de la mitropolitul Veniamin Costachi*, în MMS. an. L. 1974. nr. 5—6. p. 464—479; *Din corespondența mitropolitului Iosif Naniescu al Moldovei! 1875-1902}*, în BOR.an. XCIII, 197S;rtr. 7—8. p. 944 — 961; *Din coresfxmdenta lui Nico* lae NiŃon Bălășescu cu Cheorghe Barițiu înainte și după anul 1848*. în BOR. an. XCVI, 1978, p.821-843.

Contribuții la istoricul Facultății de Teologie din București.m BOR, an. LXX V. 1957, nr 11 -12, p. 1071 — 1201; *Din trecutul Episcopiei Ar*erînGB*.an. XXI, 1962. nr. 5-6. p. 494-505; *Contribuții la istoricul bibliotecii mănăstirii Sf Sava din București*, în GB. an. XXVII, 1968, nr 7 —8, p. 879—902: *întregiri la istoria Bisericii moldovene ț>ână la Ștefan cel Mare după mărturii iwi** în MMS, an. XLV, 1969. nr. 5-6, p. 324—347; *Biserica Moldovei și așezamintete spitalicești în prima jumătate a secolului al XIX-lea*,m BOR, an.XC, 1972,nr II —12.p. 1227— 1237; *Mihai Vodă Viteazul și Biserica Olteniei** în MO.an- XXVII, 1975,nr. 5—6, p. 340—349.

Literatura: *Enciclopedia istoriografiei roma' nești*. București, 1978. p. 75; Prof. Emilian D. Peircscu și Pr. Gh. Cuncscu. *In memoriam. Profesorul Dr. Tonut (7. Bulat** în MO. an. XXXL 1979,nr 7-9,p.624--628: Șt, GfanceanJ./Vfl/. *Dr Toma G. Bulat** în ST. an. XXIV. 1982. nr 1 -2, p. 75-77.

IWNIA HUN

IH'NKA AUGUSTIN, teolog, istoric. N 4 aug. 1857,în Vad-Făgăraș (azijud. Brașov), f 18/34) nov 1909. în Blaj. Studii gimnaziale în Br..M'\ >i Blaj. de Filosofie și Teologic în Colegiul „Dc Propaganda Fide~ din Ronu (1877— 1882). unde a obținut doctoratul! 1882 (.Hirotonii preot la Roma (1881). angajat în serviciul Cancelariei mitropolitane din Blaj (1882 - 18HG). ""rofesor la Seminarul teologic dc acolo (1886— 1888>.sceirtar iiiitropolita» (18H8 — 1895).cano-c (clin 1895) și alte demnități în cadrul Mitraliei Blajului. Membru corespondent (1901), apoi titular al Academiei Romane (1909), membru în secția istorici a Atfrci.

A publicat o sene de lucrări de istorie a Trântii-vamei, mai ales * te istorie bisericeasca, pc bază de izvoare inedite, dar prezintă faptele tendențios, dinfr-o viziune confesionala.

Lucriri: *Mitropolitul Dr. Ioan Vane ea de Buteasa* s i iuta biografică*. Blaj, 1890, 41 p>; *Cestiuni din istoria și dreptul Bisericii române umte*,2 voi.. Blaj. 1893-1894,669 p (partea a doua. 400 p.); *\$ematismul veneratului cler al Arhidiecesei metro/mUtane greco-carolicc roma-nr de Alint lulia șt Făgăraș*, Blaj. 1900 (partea Istorică* p. 3—63); *Statistica românilor dtn Transilvania tu anul 1750*. făcuta ile vicarul episcipesc Petru ARWI si publicată dc... Sibiu.

1901, 56 p.; *Episcopul Ioan Inocențiu Klein tl? 28-i7SI}.Bl*}91900,XVI+423 p.; *Vechile fjbttpti românești a Vadului, Geoagtulut. Silva* sult și Bălgradulut*. Blaj. 1902. XII * 152 p4 E/nscoptit *Petru Paul Aaron și Dionisie covici sau istoria românilor transilvăneni de Io 1751 f>ână la 1764*. Blaj, 1902. XVIIU49K p . *Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria*, Blaj. 1906.99 p.; *Discursuri. Autonomia bisericească Diverse** Blaj. 1903. XII+522 p. Lucriri apărute postum: *Stăpânii Țării Oltului*. București. 1910. IV+61 p* (Discurs de recepție la Academic, caic n-a fost însă rostit): *încercare de istoria romă-ndor/yânâla 1382*. București. 1912.111 +?27 p.; *Istoria regimentelor grănicerești*, București. 1941.95 p.; articole în „GazetaTransilvaniei" — Brașov. „Tribuna" — Sibiu. „Unirea" — Blaj. *Enciclopedia Română* —Sibiu (3 voi.. 1898-1904) ți.*

Literaturii: *Enciclopedia Română*, tom. I, Sibiu. 1898. p. 634: N. Iorga. t *Dr. Augustm Bunea*, [n „Transilvania". XL, 1909, p, 419-428; *hi amintirea canonicului Augustin Bunea*.

Articole și alte semne de durere ale neamului. Vălenii de Munte. 1910.200 p.; *Album tn amin-tirea canonicului Augustm Bunea*. edita! dc clencu din Seminarul Buncivestiri. Blaj, 1910. 221 p : *Prinos memoriei regretatului camnte Dr.*

Augustin Bunea, compus M închinat tic redac*
 tiunca revistei culturale „Răvașul”. Cluj. 1910,
 XX+128 p.+III pl...; Victor Macavciu. *In amintirea*
tui Augustin Bunea..., cuvânt comemorativ. Blaj,
 1934.24 p.; fam Georgescu, *Din activitatea*
/Htlică a lui Augustin Bunea, In rev. „Blajul”,
 an. I, 1934. nr 10, p, 446-454; Coriolan Suciu.
Augustin Bunea. Un sfert de leac de la moartea
lui. în rev. „Gând Românesc”, II. 1934. nr. 12. p.
 636— 640; Ștefan Maneiulca. *Augustin Bunea*.
 Blaj, 1941,32 p.; *Enciclopedia istoriigrafiei ro**
mâne ști 4 București. 1978. p. 75; Silvia Dumitru.
Canonicul Dr. Augustin Bunea Date inedite In
manuscrite și corespondență, în voi. „Philobi*
 bton-.Cluj-Napoca. 1995, nr 1.p 136-143; Gabriel
 Ștrempel. *Augustin Bunea luptător pentru limbă*
și credință. în „Magazin istoric”. an
 3t,1997.nr.7.p,59-63.

BL NEA IOAN, preot, pedagog. N. 16 sept. 1906,
 în Lunca Aneșului. jud. Alba. v 6 iul 1990, în Cluj-
 Napoca. Studii secundare la Liceul din Turda
 WISLUM I.AIRKNȚir

a creștinului An MO. an. IX. 1957, nr. 11 — 12. p.
 737-746. Pdco/u/^ipdrdtoj/r.tn MA.an .III. 1958,
 nr, 5-6. p 389-397; *Convertiții tn Sfintele*
Evangelii. în MB. an XV. [1965.nr.7-9](#) .p, 518—
 527; *Spartul în lumina moralei crești* ne*,ln
 MA.an. XI. 1966,nr. 9—10.p.630—642; *Există o*
evoluție a dogmelor creștine t, în MO, an XXIV,
 1972. nr 3-4, p. 170-179; *ScirW patristice*
traduse de Samuıl Mtcu Clain. în BOR. an-XCIV,
 1976, nr. 9-12.p, 985-993; *Opera omiletică a lui*
*Samuıl Mtcu** în MA.an. XXIII. 1978, nr. 7-9. p.
 494- 510; capitolul „Conștiința morală” din
 manualul *Tetdogia Morală ortodoxă pentru*
*Institutele Tertogice** voi. I, București. 1979. p.
 220-253.

Alte articole în periodicele menționate sau în
 (oaia „Renașterea” de la Cluj; peste 60 de predici
 în „Mitropolia Ardealului” și „Mitropolia Bana-
 tului”, cele mai multe incluse în volumele: *Cu**
vânt de învățătură. Predici la duminici șt
*sărbă** /orf. Cluj. 1983,370 p și *Cuvânt de*
învățătura la botez cununie si înmormântare**
 Cluj-Napoca. 19H6.352p.

Uteralura: AVr/v^ înTR.an. [138.nr.33](#)-34 din I
 septembrie 1990; Pr. Prof Alexandru Morarii.
*învățământul teologic universitar din Cluj*1924-
 1952), Cluj Napoca. 1996.p.244-245.

Bl SLIOC LAITRKNȚIU (din botez Ioan). profesor
 de teologie, arhimandrit. 26 nov. 1897.În
 Bistricioara.jud. Neamț. 112 iul. 1962. în Craiova.
 Seminarul «Sf. Andrei” din Galați Uhs. 1919).
 Facultatea de Teologic din Cernăuți, cu doctoratul
 în 1924; studii de specializare la Facultatea de
 Teologic protestantă dm Strasbouin (1924—1926).
 Călugărit la mănăstirea Neamț, sub numele

(1919-1926). superioare la Facultatea de Litctr v
 Filosofie a Universității din Cluj (1926 — 19301 și
 la Academia teologici din Cluj (1926-1930), licența
 în Filosofie laCluj(1931) și în Teologie la Chișinău
 (1936) Profesor de Religie (cu examen de capacitate)
 la I Jceul din NflsSud (1933- 1939),porakl preot In
 NUM >i Sângcorz Băi (1933-1939). profesor la
 Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj (1939—
 1940 și 1945-1948) si la Liceul din Turda (1940-
 1945). lector de Lunba greacă la Institutul Teologic
 Universitar din Cluj (194H-1952). profesor la Școala
 de cântăreți ji Scnnnarul teologic din Cluj (1952—
 1959). preot-paroli în Some*cni-Cluj (1964-1969).
 preot la biserica „Schimbaiea la Fatfi” din Cluj
 (1969-1981). paralel utilizai ca profesor la
 Seminarul teologic iliiiCluj(1972-
 1981Uasufimcodetentiedenai umili ani în
 închisorile comuniste (1959—1964). pentru ca a
 întocmi un plan de predare a Religiei

Lucrări: *Distracțiile tn lumina moralei crram**.
 în MA. an. U. 1957. nr. I— 2,p.6?-75: *Despre*
rugăciune.în MO. an, IX. 1957. nr. 7— 8.p.448 —
 461; *Ptxăirtia, îndatoriredeca/ieteme*

74

Laurențiu1919), iertxliacon< 1919), ieromonah
 (1926), protosinghel (1927) și arhimandrit (1940).
 Organizează și conduce noul Seminar monahal din
 mănăstirea Neamț (1926— 1927), preot la
 catedrala mitropolitană din Iași (1927—1928).
 profesor de Morală și Drept canonic la Academia
 teologică din Oradea 11928— 1935), profesor la
 Seminarul monahal de la Cernica (1935-1937).
 profesor la Academia teok^cS din Caransebeș
 (1937- 1948),rectoral celei din unnă (din ! iul.
 1940). vicar a) Ariiie popiei Craiovei (1949-1962).

Lucrări: *Tehnica modernă In lumina mvratei*
creștine. în „Anuarul Academiei teologice ort. rom.
 din Caransebeș-. 1919- 1939. p. 3-19: *StKiologia*
*și criza morală contemporană**. In „Anuarul pe
 1939- 194(r\p. 145-169; *Religie și societate An*
**.Amxwu* pe 1941 - 1942".p. I -32; articole în
 „Ixcga Romanească” — Oradea. „Foaia Diecezani” și
 „Altarul Banatului”⁴ — Caransebeș. „Duh și
 Adevăr”⁴ — Timișoara. „Mitropolia Olteniei” —
 Craiova șa.

Literatura: „Anuarul Acailemici teologice ort.
 rom. din Caransebeș. 1919-1939”, p. 280. Șt
 Lupsa, *Istoria Academiei teologice ortodoxe*
*române din Oradea. 1923-194J** Beiuș, 1944. p.
 272-273; *Necrolog*.în MO.an. XIV. 1962. nr. 7-9, p.
 489-496; Diac Prof. Dr. Teodor Savu.
Arhimandritul Dr. Laurențiu Busuioc, duhovnic
și profesor la Academia teologică din Oradea, în
 voi „Academia teologică ortodoxă romană Oradea
 70 de ani de la înființare”. Oradea. 1995. p. 72-74.

BUTNARI¹ (iLEORGHE, preot, prozator. N. 30
 mai 1893. în Români* jud. Neaiu(. * c. 1960, în
 București. Studii la Seminarul „Veni amin” din Iași
 și la Facultatea de Teologic din București, mai

târziu cursuri ile doctorat (ina-gisteriu) la Institutul Teologic Universitar din București (1954-1957). Preot inir-o parohie rurală, apoi preot ajutor la biserica . S: Gheor-ghe" din Roman (din 1925), consilier administrativ bisericesc la Episcopia Romanului (din I sept. 1931). mai târziu preot la biserica „Domnița Bălașa" din București. A publicat lucrări teologice, volume de predici și pruzi religioasă.

Lucrări: *Pe care trebuie să tulești** Fălticeni. 1922,40 p.; *Patria sau Măria?** Fălticeni, 1923. 39 p>; *Conștiința misiunii preoțești* Ț Roman. 75

iutile doctrinale ale optimismului creștin. în ST. an. IX. 1957, nr. 5-6, p. 326-342; *Jertfa Domnului fn cărțile de ritual ale Bisericii.* în ST. an. IX, 1957.nr.7-8,p. 544-561.

împreună cu preotul Toma Ghcrusimescu a editat „Credința Ortodoxă", foaie de zidire sufletească<Roman. 1932).

BUȚUREANI: iKRONIM (din botez Ioan), arhimandrit. N. 1833. în Iași, 118 febr. 1878. în BucuixștL Studii la Seminarul teologic de la Socola lubs. 1858). în 186(1 era ieromonah, pro pas să predea Limba ebraică la noua Facultate de Teologie din Iași. Profesor de Arlwologie biblică. Ermineutică și Introducere în Sfânta Scriptură la Seminarul de la Socola (1860- 1877),arhimandrii,director al Seminarului (1866—1867 șt 1876 —1877), profesor de Limba gcnnană la un liceu din Iași. paralel fiind și director al Cancelariei Miimpoliei din Iași; director al Cancelariei Mitropoliei Ungrovlahici (apr.—dec. 1877) și vicar al Mitropoliei (dec. 1877-febr. 1878). l-a apărut —postum — un *Manual de Arheologie biblică pentru usul scminarieiorA'și** 1878,2f. +207p.

Literatura: Arhlm. Gabriel Răscanu. *Necrolog*, în BOR, IV (1877-1878), p. 355-360; Gbeorghe Adomcscu. *Istoria Seminartdut „Veniamin” din Iași (1803-1903)*, București, 1904, 108+174 p. (îndeosebi p. 136*).

RUZATU DUMITRU, prcouistoric ți folclorist. N. 17dec. 1906, în jud. Mehedinți. + 22 iun. 1977, în București. Studii la Seminarul „Sf. Nicolae" din Râmnicu Vâlcea (1918-1926). la Facultatea de Teologic din București (1926— 1930) și la Facultatea de Filosofie (abs. 1932), ttudii de specializare la Facultatea de Teologie catolică din Strasbourg (1932—1934). Preot la biserica din Conibia-eentni (1935—1951) și la biserica „Ungureni" din Craiova (din 1951). un timp **protopop**, președinte al Con si storul ui spiritual al Arhiepiscopiei Craiovei» iconom stavrofor, membru al Societății de Științe Istorice și Filologice — Filiala Craiova. A scris studii de istorie, toponimic, folclor; culegeri de folclor muzical ele

Lucrări: *Schitul Topolnița*, în MO, an. VIU. 1956.

1923. 38 p.; *Pe drumuri uitate și sfinte** Roman, 1928. IR4 p.; *Femeia lui Ben Zohar*. Roman religios, partej [.București. 19M.96 **p.** **Clopotele hmerii Nuvele** București, 1935, 245 p., *O vorbă ile-a bunicului. Povestiri pentru copii** București, fa.. 119 p.; *Evanghelia tălmăcită />entru timpul prezent** București. 1935.256 p. (în colaborare cu pr ToniaChincuță); *Im inima Domnului. Predici** București. 1938.171 p^ *Cobonm in adânc* (predici), București. 1943.318 p.

Teoria reincarnării si eshatologia creștină. In ST,an.VHU956,nr.3-4.p. 180-193;7>w

BUZDUG ANDRKI

nr. 10-12, p. 638-647; *Din istoria satelor oltene.* în MO, an. XI. 1959. nr. 3-4, p. 157 — 165; *Nume de sate oltenești*, în MO, an. XII. I960,nr.4-5,p.184—198;*Contribuții la onomastica din Oltenia*, în MO. an. XII. 1960. nr. 7—8. p. 472—481; *Biserica „ungurenilor” din Craiova*, în MO, an. XII. 1960. nr. 9-12, p. 646—652; *Etnicul oglindit în toponimia olteană** în MO, an. XIV, 1962. nr. 5-6, p. 334—341; *Celeiul Romanațitor** în MO. an. XIV. 1962,nr.7—9,p.473—479; *Biserica Oota din Craiova.* în MO, an. XIV, 1962, nr. 10-12. p. 641 —647; *PimiornamenticaAt* MO, an. XV. 1963, nr. 7-8. p. 568-578: *Nedei. govii și ciumărci*, în MO, an. XVI, 1964. nr. 7—8, p. 428—435; *Cernețul cu bisericile sale*, în MO, an.XV1.1964,nr.7-8.p.569-587;£)mji/or.â *Molirvelniculutortodox,mMO,an.X\^* nr. I — 2,p. 16—46; *Toponimie doiIjanâ*, în MO. an. XIX. 1967, nr. 1-2. p. 59-70; *Irnnele Acatist întâlnite la români,\ \ * MO,an. XIX. 1967. nr. 11 — 12, p. 893-903; *Despre numele românești,în* MO.an.XX. 1968.nr. 9-10.p. 732— 744; alte articole in diferite periodice laice sau bisericești din Oltenia.

Uteralura: *Necrolog.* în GB. an XXXVI, 1977.nr. 10-12. p. 988-989.

BUZDUG ANDREI, profesor de teologie. N. 13 dec. 1891. în Josenii Bărgăului, jud. Bisirița-Năsând.în familie de preot, t 24 febr. 1939, în Cluj. Studiile gimnaziale la Năsăud și Blaj, apoi Facultatea de Teologic la Cernăuți (I9IO-1914). unde obține doctoratul (1916). Preot capelan în Susenii Bărgăului (1916— 1918). profesor de Religie Ia Liceul din Bistrița (1918—1919). la IJceul „Gheorghe Barițiu" din Cluj (1919-1924) și la Seminarul pedagogic universitar din Cluj (1921 — 1924); profesor de Teologic practica la Academia teologică din Cluj (1924-1939) și rector al acesteia(1925-1926); preot (1916),protopop(1933>Ț membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Clujului (din 1919).

Lucrări: *Merinde pentru sufletele credincioase /. Predici la toate duminicile anului bisericesc*, Cluj.cdJ, 1933,244 p.;ed.all-a. 1938.248 p.; *//. Predici ta toate prayiците și*

sărbătorile anului bisericesc. Cluj. 1934. 136 p.; *funebre.* Cluj. 1937, 208 p.; *Duh și viață.*
Doamne măntu iește-ne ca pierim. Cuvântări Cuvântări la cununii.* Cluj» 1938,107 p.

Manuale de Religie pentru clasele I—VII primare. Cluj. 1933—1938. conferințe, articole în „Renașterea”, „Viața ilustrată”, „Patria” ș.a., toate la Cluj.

î **iti** raliu Dr Ioan Vasca.Zw ani în *siujba Bisericii și a neamului*. 1934-1934.Cluj, 1934. p. 29; *Necrolog*. în „Renașterea” — Cluj, an XVII nr 10.11 și 12 dm 1939; Ioan Hălماغiu. t *Prof Andrei Buzdug*. în RT. an. XXIX, 1939. nr. 4. p. 186: Pr Alexandru Pnp. *Preotul praf dr. Andrei Buulug, Viata si opera sa omiletică** tczfl de licența, in ms Sibiu. 19K0: Arhid Prof. Dr. Ioan Zigrean, *Prot. stavr prof dr. Andrei BuzHug*. in „îndrumătorul bisericesc, misionar și pa***TK***ic~dehCluj.11.19«8.p 172-174.

HUZKRA ALKXIE, preot, pofesorde teologic, muzicolog și dirijor. N. 18 ian. 1934. în Călcești. jtid Gorj. Studii la Sminariile din Mofleni - Craiova și M5ni '. Neamț <ab*. 1952). cu diferența b Liceul „Frații Buzești” din Craiova. Institutul Teologi.? Universitar din București (1952-1956) și Conservatorul din București, cursuri fără frecven| 3 (abs. 1971). diacon(1956).ailiidiacon(1982)ștpreot(!989). Profesor .\c Muzică vocali și bisericească la Seminarul teologic din Mofleni—Craiova (1956 —1960). profesor dc Muzica la Scoală generala din corn Izvor. jud. Dolj (1960—1963). apoi la Școlile generale nr. 17.29și 31 din Craiova(1967 — 1981). inspector la Comitetul pentru Cultura și .Arta din Craiova(1963—1967).din nou profesor la Seminarul din Craiova (1981 - 1994). apoi conferențiar pentru Muzica bisericeasca psaltKa și Ritual la noua Facultate de Teologic din Craiova (din 1993).secretar știntilii Facultății (1996-2002). Dirijor al mai multor corun (căminele culturale din cont. Izvor. Leu si Dealu Marc. jud. Gorj. Casa dc cultura din Craiova. catedrala mitropolitana „Sf, Dumitru** din Craiova) Membru al UmuniiCoinpozitorik>rdin România (din 1993).

Lucrări de muzicologie; *Școala de psaltichie de la Madona Dudu din Craiova la începutul secolului al XIX-lea și „sistima noua”*, în MG. an. XXIII. 1971, nr. 7-8. p. 559-562; *Contra butii la istoricul muzicii bisericești și laice din Craiova*, în MO. an. XXIV. 1972. nr. 7-8. p.537-549; *Șian. XXV. 1973. nr. 7-8, p. 576-586; învățanu Uitul bisericesc și late pe lângă unele*

Inserici românești din Craiova de alta dată. mMO.an.XXVII. 1975,nr.9-10.p 982 - 986; Tudor Vladmuresctt și episcopul llanon al Argeșului in creația muzicala româneasca, En MO, an. XXXIII. 1981,nr 4-6,p. 204-209; Cântece inedite care au răsunat la Craiova in preajma Unirii Principatelor Române, in MO. an. XXXVI. 1984, nr. 1-2. p. 39-43; Ștefan Bazilescu, culegător de folclor și compozitor tic muzică bisserterauă, in MO.an. XXXVI, |9R4, nr 7—8, p. 519—527; 130 de an de la moartea lui Anton Pann, în MO, an. XXXVI. 1984. nr 11 — 12»p. 697 — 708; învățământul teologic din Oltenia. în MO. an XXXVII, 19K6. nr. 2. p. 63—75; Macarie ieromonahul. 150 de ani de ta moartea tui, in MO. an XLL 1989. nr. 2, p, 74—87; Două manuscrise inedite întocmite de Che/asic arhimandritul, în MO.an- XLII. IWO, nr. I — 3, p. 310—316; Cântarea în comun, mijloc de susținere și a/Hlrare a dreptei credințe, în BOR. an. CVI». 1990. nr 1-2. p. 97-107; GhelasieBasarabeanu. în BOR.an CXIV. 1996. nr. 7-12. p. 382- 394. Cultura muzicală românească de tradiție hizstntină din secolul al XIX-lea Studii de ctnomuzicalogie, Craiova. 1999.

Culegeri de folclor: *De la Jiu in lung și-n lat Căntece bătrânești*, Craiova. 1971 * 376 p. (în colab. cu Gh. I. ULM. ■ *Culegeri de folclor muzical din Gorj*. în voi. „Slava ue, plai gorjean”. TârguJiu, 1976, p.51-93.

Creații muzicale: *Muzica liniară*. Manual pentru .Seminuriile teologice. București. 1991: *Toată suflarea să laude ;v Domnul Cântări bisericești, pricesne și innuri religioase, colinde și cântece de stea, cule» și revizuite de Craiova. 1991; Tezaur de cântece și versuri pentru serbările școlare, Craiova. 1981 (în colaborare cu Delia '■■■in. Barbu)<*

În revista „Mitropolia Olteniei”¹⁴ a publicat o serie de recenzii la lucriri muzicale, pricesne, colinde, slujbe (ev „Slujba Sfântului Grigorie, Cuvântătorul de Dumnezeu. în MO. an. XXXL nr. 1 —3,12 p.); difente articole în presa cnuo-veana.

Literatura: Iordan Datcu, *Dicționarulfoteto*riștllor*, II, București. 1983, p. 62; Viorel Cosiua. *Muzicieni din România. Lexicon biobibliografic*, voi. I. București. 1989. p 242 - 243; Gheorghe C. Ionescu. *Lexicon. Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie. copişti, inter*prett*. București. 1994. p. 61 -64.

Bl-ZESCI' NICOLAE. preot, profesor N 15 oct. 1907. In Sârbii-Mlgura (Vitâi>eș*il. jud. Olt. t1992.in București. Studii la Seminarul teologic,apoi la Facultățile de Teologie și Filosofie ale Universității din București; doctor în teologie în 1948. Preot militar (1944 - 1945). profesor de Religie la Școala normala din Târgoviște și la Liceul „Mihai Viteazul” din București, un timp profesor pentru diferite discipline teologice la Seminarul din Buzău. și la cel din Curtea de Argeș, apoi la Seminarul din București (1957—1968).directonilaccesluia(1957-1962).

Lucrări *Hunul Dumnezeu și viața Mântuitorului Hristos*, pentru cl. I de gimnaziu. București, 1946.288 p. (în colaborare cu Al Popovici); *Parabolele și învățăturile Mântuitorului Hristos*. pentru cl. II de gimnaziu. București. 1946,263 p. (în colaborare cu Al. Popovici).

Premisele unei filosofii creștine la Clement Alexandrinul, în ST. an X. 1958. nr. 3-4. p. 193—215; *Teologia Im Dietrich Bonhoeffer interpretată de prof Andre’ Dunis*, în „Ortodoxia”, an. XXVI. 1974, nr. 4. p. 593-617; *Sensul uman al filosofiei kantiene*, în ST. an. XXVI. 1974. nr. 9-10, p. 669-696; *Premise ecumenice în unele cărți de cult ortodoxe*, în „Ortodoxia”, an. XXVII, 1975. nr. 2. p. 288-315; nr. 3, p. 415-445; nr. 4. p. 614-632 și an. XXVIII. 1976. nr. K p. 30 - 50. *Hristologia Sfântului Ioni Danutschin*. în ST, an XXVII 1975. nr. 9—10. p. 687-700; *Logosul In „Protrepticul” lui Clement Alexandrinul*. în ST. an XXVIII. 1976,nr 1-2,p.48-71; *Eclexiologia tritadocentrică In canoanele Octoiului*, în „Ortodoxia”, an. XXVIII. 1976,nr.2,p 349-364; *Teotokas și Hristologia în canoanele, stihirile. dogmaticile și troparele Octoiului mare*, în „Ortodoxia”. an. XXIX. 1977. nr. 1. p. 20—46; *Unitatea revelației prin prooroci, înainte Mergătorul și Sfinții Apostoli in imnologia Octoiului*, în „Ortodoxia”, an. XXIX. 1977. nr. 2. p. 173- 195; *Logos și Kyrios in „Stromatele” lui Clement Alexandrinul*, în ST. an. XXIX. 1977,nr. 3—4, p. 249—262; *Logos, trinitate și eclezologie în „Pedagogul” lui Clement Alexandrinul*. în ST. an XXIX. 1977. nr. 5—8. p. 461 —476; *Slujire și mântuire reflectate in canoanele Octoiului*. în „Ortodoxia”, an. XXX. 1978. nr. 3. p. 517-551; *Conceptul fie „Evanghelie” la Ongen*, în ST, an XXX. 1978. nr. 3—4, p. 216—230. *Aspectul preexistențial al eclezologiei ortodoxe și importanța tradiției Sfântului Vasile cel Mare*, în „Ortodoxia”, an. XXXI. 1979. nr. 1,p. 90-107; *Un lucru rar ca Duhului Sfânt in Sfintele Taine*. în „Ortodoxia”.an. XXXI, 1979. **nr.** 3-4. p. 562 -582: *„Panaghia Theotokos” in imnologia Măriei*, în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980. nr. 3. p. 534-558;

Dreapta învățătură a Bisericii despre Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, în MO. an. XXXIV, 1982. nr. 1 -3. p. 80—88; *Sfânta Cruce in imnologia cultului ortodox*. in „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982,nr. 2.p. 277-298.

Istorice: *Mănăstirea „Sf. Ana” din Rohia (Maramureș)*. In BOR, an XCIV 1976, **nr.** 7-8.p. 760—773; *Spicuiri din Jurnalul de front al preotului căpitan Constantin P Buzescu din Corbu-Ott*. in MO.an XXX. 1978. **nr.** 10-12. p. 801—822. *Din istoricul mănăstirii Lainici-Gorj*. în MO.an.XXXI1979,nr. 1-3.p. 156-189; *Mărturisirea Lauci și schitul Loicule-Gorj*, in MO.an. XXXII. 1982,nr.2,p. 117-168(și în broșuri: Craiova. 1980,129 p.).

Urmări: Oh. Niculescu. Gh. Dobrescu și Andrei Niculescu, *Preoți în tranșee, 1941 -1945*, București.2000.p.288-289și 317.

BUZILA NEONIL (din botez Nicolae). arhimandrit. N. 1789. în Valea Seacă (azi Valea Moldovei), jud. Suceava, t **16** oct 1853, în mănăstirea Neamț. Intrat la 12 **ani** în mănăstirea Neamț, unde **a** învățat **tarte**, a fost călugărit în 1807, hirotonii [icnviUai.imi.apoi](#) ieromonah; arhimandrit și slujitor la catedrala mitropolitană din Iași. ales stareț la Neamț în trtr rânduri (1834— 1835. 1838-1839 și 1843-1853). **In** aceasta slujire a ridicat bisericile „Sf. Ioni Cogoslovul”. „Vovidenia” și botnița din mănăstirea Neamț. „Sf. Varvara” din Tupolița. jud. Neamț și „Sf. Lazăr” din Târgu Neamț, școala din mănăstire, școala publică din Târgu Neamț, spitalul din Târgu Neamț; a tipărit aproximativ 20 de cărți de slujbă în li ;urm|a mănăstirii (câteva sute de cărți li au fost dăruite lui Andiei Saguna pentru bisericile din Transilvania), inulic din aceste construcții și Upânturi s-au realizat din hani săi.

Literatura: Nicolae Bănescu, *Un capitol din istoria mănăstirii Neamtu Starețul Neonil. coreipotența sa cu C Hurmuzachi și Andrei Scorni*. Vălenii de Munte. 1910, Arhid. Partenie A petrei. *Arhimandritul Netmit.in* MMS.an. UI. 1976. nr. 7-8. p. 550-562.

C

CAIAN DIMITKIE ..cd tânăr¹ (jOHipr), piofewr de teologie. N> 1778, în Finitei, jud. Cluj, t J mart. 1832. în Blaj Studiile gimnaziale în Cluj. teologice In Universitatea tlin Viena (1796-1800). Profesor de Filosofie si Dogmatică la Seminarul din Blaj (1800-1830). deținând paralel și alte demnități (prefect de studii, secretar episcopesc. rector al Seminarului, canon ic); vicar capi tu Iar al Episcopiei (1830-1832). Este auto nil lucrăm; *Teologia Dogmatică pentru învățatura clerului tânăr...* 3 voi. Blaj. 1804-1811 (471 + 402 + 478 p), în care nu se observă diferențe fațade învățatura ortodoxă.

Uteralura: *Enciclopedia Româna*, tom. I. Sibiu. 1898. p. 662; *SematiMtud veneratului cler al Arhidtecesei greco-catolice române de Alint lutui și fdjțdroj*.Blaj, 1900. p. 67; Ioan Rațiu. *Dascălii noștri*. Blaj. 1908,p. 50-51; Nicolae Comsa.*Dascălii Blajului*, Blaj, 1940.p,44 (>icd. Nicolae Comșa — Teodor Seiceanu. *Dascălii Blajului*, București, 1994»p.48h

CAUNCIUC IOAN.profesordeteok>gk.N, 1812,în Milișăuți.jud. Suceava, t 24 febr. 1875. în Cernăuți. A făcut studiile gimnaziale în Rădăuți s. Cernăuți, apoi a uiiut cursurile Institutului teologic din Cernăuți (1832- 1835). cu studii de specializare la Facultatea de Teologie a Universității din Viena < 1837/38». Preot panii» 11835-1837).apoi profesor suplinitor (1838) JI titular (1843) la catedra de Dogmatică de la

Institutul teologic din Cernăuți. la care a funcționat până la moarte. A lăsat un curs de *Dogmatică* în manuscris. A fost membru în comitetul de conducere, apoi vicepreședinte al ..Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina^{4*}.

Nteral'um: I.G. Sbiera. *Ioan Calinciuc*, în *Enciclopedia Română*, lom. I Sibiu, 1898. p. 676; *Enciclopedia „Cugetarea”*, sub red LtKianPredescu,București. 1940.p. 155.

GALINKSCU MIKON (din boier Mihai). profesor, arlumândrit. N. 30 sept. 1837. în Cernăuți, t 7 ian. 1912. în Cernăuți Studiile gimnaziale >i teologice (1856—1860) la Cernăuți. Preoi la biserica „Sf. Treime" Cernăuți și profesor de Religie la Liceul de Stat < 1860— 1877), profesor de Morală Ia Facultatea de Teologie din Cernăuți < 1877-1881). decan al Facultății (1879-1880). consilier mitropolitan (1881-1905). rector suplinitor la Seminarul (internatul) clerical (1881 — 1882), arhimandrit (1883). arhimandrit mitrofor (1892). vicar general al eparhiei Bucovinei (1905-1912). „doctor honons causa" al Facultății de Teologie din Cernăuți. membru fn comitetul tic conducere (1869—1880). secretar, apoi vicepreședinte al „Societății pentru cultura și literatura română in Bucovina" (1880- 1889); deputat în Camera legislativă a Austriei

Lucrări: *Rugăciuni, culese si aconuxlate pentru junimea drepteredincioasă*. Cernăuți, 1876

(cd. a năuți,
II-a. sub
1891,1 titlul:
10 p.); *Norma*
Istorie *lien*
scurtă *der*
despre *Bukovi*
ur~ *naer*
zirea, *gr.-or**
lățirea *Didces*
si *e von*
desvot *1777*
tarea —
Biseric *1886.*
ii *3 voi.,*
creștin *Czerno*
ești... *witz.*
pentru *1887—*
gimna *1893.1*
ziul *604*
inferior *p/.rapo*
. *arte.cu*
Cernău *vântăn*
ți. *etc.*
1877. *! iu*
XU+18 *ratura:*
2 p. *Dr*
(litogra *A.G.Sb*
fiată). A *iei^Mi*
publica *haiCăl*
i și o *inescu*
colecție *.în*
de acte *Enciclo*
și *pedia*
decizii *Roman*
din *ă.lom .*
arluvaC *1.Sibiu,*
onsisto *1898.*
riului *p. 676;*
din *t*
Cer-

A b

ƒ

Consta AUios
ntin),ep în 1816
iscop. —1817;
N. 7 ales
oct. stareț
1787. al
în mănăst
Bucure irii
ști. 111 Cernica
apr. (14
1868, dec.
la 1818),
mănăst pe care
irea a
Cernica condus
. După -o 32
studii de ani:
făcute hirotesi
în t
liucuiеș arhima
ti, a ndritul
intrat 1820.
în în
mănăst această
irea calitalc,
Ceruica a
< îndrum
1807). at și
unde a promov
fost ai mai
călugăr ales
it sub viața
numele duhovn
Calinic i-
(1808); cească:
hirotoni a
t ridicat
ierodiac din
on temelie
(1808) biseric
și a „Sf.
ieromo Gheor
nah glie" și
(1813); clopotn
un ița, o
pelerin nouă
aj la stărețic

L^t

Anastasia Vâlcea.
1927.
Baldovin, 56 p.;
I>
Viața Lungul
și escu,
nevo- *Viața*
ințete *și*
monah *minuni*
ale ale *le*
Prea *episco*
Sfințit *pului*
ului *Calinic*
Episco *cel*
p al *Sfânt*
Râmni *al*
cului *Râmni*
Noul *cului.*
Severin Craiova
. 1930;
Calinic Pr.
, în Niculac
BOR. Șerbăn
an. escu.
XXII. *Viața*
1898- *și*
1899. *faptele*
nr. 10, *fwritit*
p. *elut*
1016- *Calinic*
1046. *Cernic*
T.G. *anul,*
Bulat, *episco*
Din *pul*
coresp *Râmni*
ondent *cului ,*
a *\out*
episco Severm
pului ,
Calinic Bucure
al ști.ed.
Râmni a ILa,
cului, 1955.3
Râmnic 5 p.:
u Preotul

C
A
LI
I
M
A
M
II
C
W
K
H
L

s ă

C
L

C
L

Istorice pția
: Mol*
Istoria *daviae*
ierogli și
fică (în *Histori*
româ- *a*
nește. *tncrem*
1703— *entoru*
1705), *m*
cu *att/ue*
prezent *decre-*
area. în *mentor*
formă *um*
alegori *aulae*
că, a *othom*
luptei *anicae*
pentru (Istoria
domnie creșteri
între i și
partide descreș
le terii
boiereș Curții
ti din otoman
Jirtle e),
Roman ambele
e; între
Descri anii

1714 și o*
1716; *moldo-*
Vita *vtahilo*
Const r, o
antini istoric
Cante a
myrii, ! poporu
n 1714 lui
—1716 român
și <lc la
Hronic ongim
ul până la
vechim „descăl
ei a ecareă”
roman (arilor

o u
L I
I
C

ZA de
IOAN» specia-
diacon. lizare
N. la
IOdec. Facultă
1941. țile de
in Teologi
Fărcaș c din
a.jud. TUbmg
Neamț. en
Semina (1969-
rul 1970).
teologic Bonn și
din Kftln
Mă- (1970-
năstire 1971)
a și
Neamț hreibur
(1956— g im
1961),I Bieisga
nstitut u
ul 11971
Teologi —
c 1972).
Univers Docum
itar din en-
Bucure tarist,
ști traduc
(1961 ător >i
— apoi
1965). inspect
apoi or de
cursun speciali
ic de tate la
doctora Servici
t ul
(special Relații
itatea Lxternc
Patrolo Biseric
gia) la ești de
același pe
Institut lingă
(1965— Cancel
1968). aria Sf.
siudu Sinod

p. 456—466; *Doctrina euharistică a Sfântului Chirii al Alexandriei*. în ST, an. XX, 1968. nr. 7 — 8, p. 528—542; *Doctrina despre învierea morților la Atenagora Atenianul și Tertulian*. în MMS. an. XLIV. 1968, nr. 7-8. p. 361—372; *Revelația divină în Hexameronul Sfântului Vasilecel Mare*. în „Onodoxia”, an. XXXI, 1979. nr. 1, p. 115 — 132; *Sfânta tradiție la unii teologi evanghelici și punctul de vedere ortodox*. în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980. nr. 2, p. 331 -354; *Simbolul niceo-constantinopolitan în viața și spiritualitatea Bisericii*. în „Ortodoxia”, an. XXXIII. 1981. nr. 3. p. 433-441; *imagini diferite ale Bisericii în Răsărit și în Apus, ca taină a istoriei Bisericii* An „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982. nr. 3, p. 415-422; *Credință și iubire în dobândirea mântuirii*, în „Ortodoxia”, an. XXXVIII. 1986, nr. 4. p. 32-45; *îndreptarea și îndumnezeirea omului în Hristos după Sf. Apostol Pavel*, în „Ortodoxia”, an. XL. 1988, nr. 4. p. 125—136; *Deosebirea dintre locașul de cult al Bisericii Ortodoxe și casa de rugăciune a cultelor neoprotestante*, în „Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor”. III. 1991. p.96-115; *Hristologia Sinodului IV ecumenic de la Catcedon în preocupările teologilor romano-catolici și protestanți din vremea noastră și punctul de vedere ortodox* Teză de doctorat, Ed. Episcopiei Sloboziei, 2000, 247 p.; dari de scamă, recenzii, predici etc.

Ultima: ST. an. XXXIV. 1982. nr. 1 -2, p. 130.

CASIAN IOAN, teolog din Scythia Minor — Dobrogea (prezentat de scriitorul bisericesc Ghenadie din Marsilia ca fiind „de neam scit”). N. c. 360. probabil în actualul sat Castan — jud. Constanța, t. e. 435. în Massilia (azi Marsilia). A intrat de tânăr într-o mănăstire din regiune; în iunie anul 380 a plecat cu un alt călugăr. Gherman. în Țara Sfântă, unde a stat vreo 5 ani într-o mănăstire din apropierea Bethleemului apoi mai mulți ani în marile așezări ascetice din Egipt, unde a cunoscut o scamă de mari părinți duhovnicești. Către anul 400 hirotonii diacon la Constantinopol de către Sf. Ioan Gură de Aur, rămânând aici câțiva ani; prin 405 a plecat apoi la Roma. unde a fost hirotonit preot. Prin 410—411 a plecat la Massilia. unde a întemeiat două mănăstiri, (c. 415). una de călugări și alta de călugărițe, organizându-le după modelul celor răsă-

ritene > Prăznuit ca sfânt (29 febr.).

Se păstrează de la el trei lucrări teologice, redactate în limba latină: 1. *De institutis coenobiorum de octo principiis vitiorum remediis Despre așezmintele mănăstirești de obște (chi* noviale) și despre remediile (împotriva) celor opt păcate principale* An 12 carii (prinvele patru sunt regulile monahale propriu-zise, iar ultimele învață pe monah cum să lupte împotriva a opt păcate capitale: *lăcomia, desfrânarea, argheșia, mânia, tristețea, trândăvia, slava deșartă, mândria*); 2. *Collationes Sanctorum Patrum Conlațiuni sau Convorbiri cu Părinții** în 24 de cărți. în care relatează convorbirile pe care le-au avut el și prietenul său Gherman cu cei mai vestiți pustnici ai Egiptului, împărțite în trei grupe. după cele trei centre mănăstirești principale pe care le-au cercetat, pe teme diferite, având ca scop desăvârșirea (despre suflet, rugăciune, curăție, ham-ine, pocăință etc.); 3. *De incarnadone Domini contra Nestorium* (Despre întruparea Donatului, contra lui Nestorie). în 7 cărți, scrisă către 429—430. la îndemnul arhidiaconului Leon. devenit episcop al Romei. Prin viața și prin lucrările sale, Sf. Ioan Casian se numără printre marii asceți și scriitori de limbă latină din secolele IV—V, Opera sa a fost tradusă în românește în secolele XVIII—XIX și a circulat în manuscris (fiind cunoscut sub numele de Casian „Râmleanul”¹).

literatura: Jean Cassien. *Conférences*. texte latin, traduction et notes par Dom E. Pichery, Paris. 1955. 1958 și 1959, 282 + 287 + 247 p. (volumele 42, 54 și 64 din colecția *Sources chrétiennes*), Jean Cassien, *Institutions cénobitiques*. Texte latin revu, introduction, traduction et notes par Jean-Claude Guy. Paris. 1965. 531 p. (vol. 109 din colecția *Sources chrétiennes*).

Traduceri românești: Prot. Dr. Dumitru Stăniloac. /¹Y^crr/ia., vol. I. Sibiu. 1947, p. 94—141 (despre cele opt păcate ș.a.); Sf. Ioan Casian: *Despre întruparea Domnului*. Introducere de Prof. Ioan G. Coman și traducere de Prof. David Popescu. în MO. an. XXXVII. 1985. nr. 7-8, p. 560-606 și an. XXXVIII. 1986, nr. 1. p. 44—83 și nr. 2. p. 71—94; *Scrieri alese*. Traducere de prof. Vasile Cojocam și prof. David Popescu. Prefață, studiu introductiv și note de prof. Nicolae Chițescu. București, 1990. 908 p. (colecția „Părinți și scriitori bisericești”. 57).

M Olphe — Galliard. *Jean Cassien*. în *Dictionnaire de spiritualité*, II. 1.col. 214—276; M Capptiyns, *Jean Cassien*, în *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastique*, XI. 1949.cd. 1319-1348(cubogaiibiblk^rane|; Henn-lremțc Mamxi. *Jean Cassien a Maneille*. în „KevucduMoyen Age latin”. 1.1945.p.5 —6 și 17—26 (ambele studii și în trad. rom.: Henri Irenc Marrou.Pafnj/lcd JJ’umanism. Traducere de Cnстина >i Coslin Popescu. București. 1996. p. 435—471); Heari I. Marrou. *La patrie de Jean Caisien*, în „Orientalia Christiana Periodica”. Roma. XIII. 1947, nr 3-4. p. 588-596; Jean Clatide Guy, *Jean Cassien. Vie et doctrine spirituelle*. Paris. 1961; Chadwick Owcn. *John Coww/i*. Cambridge. 1968.171 p.; Pr. PiroMoan G- Coman. *Contribuția scriitorilor patristici din Scythia Minor — Dobrogea la patrtmontul ecu* menismului creștin fn secolele al IV+lea — al VI-lea*. în „Ortodoxia”, an. XX. 1968.nr. 1. p. 3 —25 <și versiunea franceză în „Contacti”. revuc franțaise de TOrthodoxie. Pani. XXII-e mintie. 1970,no.69.p,6i-85j;Același_Snfji Ioan Casian și Dionisie cel Mic și legaturile lor cu lumea mediteraneană, în ST. an. XXVII, 1975.nr 3-4.p. 189-203 (și versiunea franceză în *Kttroiwmta*, voi. 7.t 1 .Tesalonic. L975); Același, *Operete literare ale Sfântului Ioan Castan*, în MB. an. XXV. 1975, nr. 10-12. p. 552—569; Același. *Scrutări teologt In Scythia Minor*, în voi. *De ta Dunâre ta Mare*, Galați, 1977, p. 65 — 70; Același „*Scriitori bisericești din c/joca străromână*”. București. 1979, p. 217—267 (și alte studii din același volum); Mitropolit Nestor Vomicescu.ScrJ^r* *patristice în Biserica Ortodoxă Română până fn secolul XVII*. Craiova. 1983, p, 47-57; Pr. Prof. Ioan G. Comunei *Cuvântul Trup s-a făcut” Studiu de mariotogie /vjrrur/cd.Timișoarj. 1993.p. 159-184; Mthail Diaconescu. Istorie șt valori*. București. 1994, p 78 - 84 și 287-294; Mihail Diaconescu. *Istoria literaturii lacoromanc*. București. 1999,p, 532— 551 și 734-749.

CATULESCU VENIAMIN (din botez Ștefan hpmfesor.artumandril.N, 20 ian. 1816. în București. în familie de preot, t 7 ian. 1890. în București Frate în mănăstirea Cernica (1831). unde a fost călugărit de starețul Calinic cel Sfflnt, sub numele Veniamin și în curând hirotonit ierodiacon tn 1844- 1848 face studii la Colegiul „Sf Sava” din București, participant activ în Revoluția din 1848 (comisar în jud Vlașcu); hirotonit ieromonah (1851) și în etrrând hirotonit protusingheL apoi arhimandrit; profesor și director

la Seminarul din București (1851 -1857), profesor de Religie la Colegiul ^Sf Sava” (1857 — 1884). un timp la Pensionul central dc fete din București. Apreciat predicatorii pedagog.

Lucrări: *Istoria sacră urmată de viața Donutului nostru Iisus Hristos*. Tradusă. Bucureșu. 1858.2 L + IV + I66p.(cdali-a, 1860. 176 p.); *Istoria sacră a Testamentului Vahiushi Nou*. București. 1860.115 p. (ed. a XIII-a. 1886. 104 p.); *Catehismul religiunei creștine ortodoxe*. București, 1869.136 p. (ed. a V-a, 1882.112 p.); *Catehnm elementar al religiunii creștine ortodth xede Biserica Răsăritului*.București. 1872.40p. (cd.alli-a.1873).

Au rămas în manuscris, la Biblioteca Academici.două volume dc piedici și cuvântări ocazionale. Intre care. unele la înmormântarea unor oameni dc seamă: Anlon Pann,episcopul Calinic. generalul Ion Solomon ș. a.

Llleralum: Arhiereul Dr Veniamin Pocilan. *Arhimandritul Veniamin Catulescu*. în BOR.an. XLVIII. 1930, nr. 4, p. 301-311; Preot Gabriel Cocora. *Arhimandritul Veniamin Catulescu oro/or.înGB.an.XXV. 1966, nr-5-6.p. 423-441; Bibliografia românească modernă, 1831 — 1918*. Voi I. București. 19X4,p. 635-636.

CAVALIOTI TEODOR ANASTASIE, preot, pedagog, filosof și lingvist aromân N. c. 1728. în Moscopolc (azi în Albania), t 1786. în Moscopokr Studii umaniste la Colegiul elen din Moseopolc. apoi la Colegiul „Maru(ian” din Ianina (Grecia), condus de fivghenic Vulgari*; mai târziu călătorii dc studii în Germania și Italia. După 1750» preot. profesor, predicator și director la „Noua Academie” din Moscopole. la care a predat Gramatica. Poetica, Filosofia. Teologia. Științele exacte. A elaborai lucrări cu caracter didactic.

Lucrări *Tratat de logică, fizică și metafizică* (trei manuscrise, c. 1755); *Introducere tn gramatică**. Moscopole. 1760; ed. a II-a. Venera, 1774; *Pr mut învățatură. țProtopirta*), Veneția. 1770 (**0** carte de citire pentru clasele elementare scrisă în greaca modernă, cu o culegere de texte biblice **91** un vocabular, cu 1170 de cuvinte grecești, traduse în aromână și albaneză). Voca* < A(II'LĂ OLIMP

bularul — prima *Vntersuchungen uber* mărturie scrisă a *Geschichte der* dialectului aromân — *ostlicheu* a fost publicat de L *europaischen Votkrr*, Thuiuuun în Leipzig, 1774. A tăcut

ți o traducere a *Notdui Testament* în limba albaneză.

Literatura: Penele Papahagi. *Scnaon aro-mâni dm secolul al XVIIIlea tCavalioti, Ucuta, Danii!.* București. 1909. p. 38; Victor Papacos-tea. *Povestea unei carii: Protopiria lut Ctmlioti** în voi. *Omagiu lut C. Kințescu*, București. 1937. p. 665—674 (reprodus și în voi. său *Civilizație românească și civilizație balcanica*. București. 1981. p. 397—405); Victor Papacostca. *Teodor Anastasie Cavalioti. Trei rtumuscrite inedite.* în Rlk.voM.fasc. IV. 1931. p. 383-402 și voi. II. fase I. 1932. p. 59-82 (reprodus și în voh *Civilizație romanească și civilizație balcanică*. p. 365- 396.cu note la p.519— 521);Theodor Capidan. *Macedoromânii. Etnografie, istorie, limbă.* București. 1942. p. 189- 190; Jana Bal-lacciu si Rodica Chiriacescu. *Dicționar de lingviști st filologi români.* București, 1978. p. 92 -93.

CĂCH'IA OLIMP, preot. N. 14 nov 1905. în Buzău, f 11 febr. 1979. în București Seminarul teologic la Buzău labs. 1924). Facultatea de Teologie la București (1924—1928). Mintii de specializare la Facultatea de Teologie din Alena (1929-1931).

cu doctoratul în 1931. Preot, profesor și director al Seminarului „Nifon” dm București (1932 —1942). subdirector tn Ministe-rul Cultelor (1942-1948>₁direclonil Bibliotecii Institutului Teologic (1948—1952). funcționar în Administrația patriarhală (1952—19621. inspector general patriarhal (1962—1968); autor de lucruri teologice și traduceri dm literatura patristică și din teologia greacă contemporană. Membru in delegațiile sinodale române care au vizitat Muntele Athos (1963). Biserica Bulgară (1966). Biserica Coptă din Egipt (1971).

I ucriri: *Euharistia ca Jertfă*. Alena.193 L 352 p (traducere rezumativă în românește de preotul Radu AnCofie. sub titlul *Jertfa euhanstică*, fn rev „Ingcail”, dc la Buzău, apoi în extras, Buzău. 1940. 167 p): *Atxateniatismele Sfântului Orii al Alexandriei*. București. 1937. 111 p. (rezumativ în BOR. an. LV. 1937. nr 3-4. p. 129-155); *Hrtstologia Sf Ioan Damaschtn du/id tratatul despre cele două voințe fn Hristos*, București. 1938.1.18 p. *Contribuția literaturii teologice române la înțelegerea personalității și activității Sfântului Apostol Pavel*. în ST. an. III. 1951. nr. 7-8. p. 462 —480; *Ura ne rasă țktcat strigător*

Ut cer, în „Ortodoxia”, an. IV. 1952.nr. 2.p. 338—352. *A cunoscut lostf Flavtu pe Apostolul Pavel f*, în GB.an,XX.196I.nr. 1-2.p.77-UL *Culte* *din România*, în *Enciclopedia Romă-wW.vol.I*.București, ! 938,p.417-442.

Traduceri: Din literatura patristică: Sf. Grigorie de Nissa, *Fii desăvârșit*. București, 1935.59 p. (prelucrare); Sf. Vasile cel Mare. *Comentariu Psalmi*. București, 1939» 327 p. (ed. a ll-a. București, 1943. 354 p.); Sf. Iustin Martinii, *Dialogul cu iudeul Trifon*, București, 1941. 327 p.; *Apologeți de limbă greacă*. Traducere, introducere, note și indici. București, 1997.512 p. (în colaborare cu T. Bodogal și D. Fecioni).

Din greaca modernă: Prof. P. Brațiotis. *Auto-ritate șt lilyertate în teologia ortodoxă*, Cernica. 1940. 32 p.; Arliim. Hiat Mastroghianopotilus, **Bizant**, o lume a spiritului și a dragostei, în MO. an. XXV. 1973-nr. 1-2. p. 66-87 și JI —12. p.900-907; an. XXVI, 1974.nr 3-4. p 266-278 și 5-6, p. 394-405; an. XXVII. 1975. nr. 3-4,p, 186-195.nr-5-6,p.387-393 și 7-8. p. 537-542; an. XXVIII.

[1976.nr.7-8.](#) p. 529-535;an.XXX.1978.nr.7 _9.p.529-537; Același. *Nostalgia Ortodoxiei*, in MB. an XXV, 1975,nr 4-6.p. 159-176.

Iosif Mesiodax, *Apologia* (studiu introductiv, note și comentarii de Ariadna Cauiariano Cionti), București. 1977.176 p. A tradus din rornânceșic în grecește lucrarea lui Dimitrie Gh Ionescu. *Relațiile țărilor române cu Patriarhia de Alexandria*, București. 1935. întregită, publicată în rev. *Ekilisiastikos Faros*, Alexandria. 1973-1974,98 p.

Alte articole, traduceri din literatura greacă patristică (Sf. Ioan Gură de Aur. Sf. Grigorie de Nissa). teologii greci moderni (Ioan Kanmris șal. predici, recenzii, note. reportaje, in !■ gerul" — Buzău. Jlisenca Ortodoxă Română". ..Studii Teologice"...Glasul Bisericii"...Mitropolia Moldovei și Sucevei^M, ..Mitropolia Olteniei" ș.a.

Uteralura: Dimitrie Gh Ionescu. T *Preotul Oltmp K Căciulă*, in GB. an. XXVIN, 1979. nr 9-10, p. 1027-1029; Pr. Prof- Nicolae Neaga. *Preot Prof Dr. Olimp Căciulă*. în ..îndrumătorul

CĂLUȘAR DUMITRI

pastoral". VI». Alba Iulia. 1984. p. 110-112; Preot Gabriel Cocora. *Seminarul teologic dtn Buzău la împlinirea a o sută cincizeci de ani*. Buzău. 1988. p. 275-276.

CALINESCU ȘTEFAN, preot, profesor. N. 10 aug; 1844. În Bălăria (azi Valea Plopilor), jud. Giurgiu. t 6 mart. 1921. În București. Studii la Seminarul „Central” din București (1863 — 1870). apoi la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București (licența 1876). Profesor de Religie la Gimnaziul „Mihai Vitea/ul” (1871 — 1876). profesor de Morala. Liturgică și Pastorală, apoi de Dogmatici și Drept canonic la Seminarul „Central” (1876—1904). profesor de Științe religioase, mai tar/ iu de Latina. Greaca și Română la Seminarul „Sifon” (1874-1915). preot la biserica „SI Ecaterina”¹

⁴. toate în București, un timp protoiereu al Capitalei, iconom stavrofor, autor de manuale didactice.

În i . . . i *Viața* operele st filosofia lui Dcs-cartei*. București, 1876. 98 + II p. (teză de licență); *Tractatul Sf Ioan Cura de Aur despre prr*>tii* traducere. București, 1882. 232 p. (retipărire din revista „Ortodoxul” din IXh; *încercări de literatura bisericeasca. Discursuri, omilii, biografii, disertațiuni și varia*, București. IX3,443+11 p.. *Povățtutorin activitatea pasto* rala irrotulut...* București. 1908.352 p.

învățatură elementară despre dogmele Bisericii Ortodoxe de Răsărit. București. IR77,87 p.; cd. a III ... 1893. 112 p. (retipărită sub tului: *Dogmele religiunii creștine*. pentru cl a IV-a secundară. București. 1906.64 p. și 1913.83 p); *Manual de Morală creștină* pentru scmmarii. licee. București. 1878 led. a XII-a.în 1902. 160 p; mai târziu *Morală creștină* pentru cl. a VII-a seuinarialfl. București. 1903,211 p< si *Manual de Morală creștină* pentru cl. a III-a sau a IV-a secundare (1906 și 1913); *Lecțiuni de Teologie dogmatică, cu adnotațiuni patrohgice st istorice și cu noțiuni de Simlndică*. pentru el a VI*a ile seminar. București. 1896.263+IV p. (a)tăedi(e. 1903. 246 p; cdtiunc nouă. fa.. 247+111 p v. *Uturgica* pentru seminarit. Craiova. 1903,142 p. (cd. a II-a. 1911. \(\£ p V. *Nou Catehism ortodow* penini clasele primare, urbane și mrale. București. 1889. 64 p. (ed. a VI-a, 1898. 112 + 46 p.>; *Istoria sfântă a Vechiului Testament*, pentru cl I- II primare (1891); *Istoria sfântă a CÂNDEA ROMULUS*

Noulm Testament, pentru cl. a III a primară i 1889); *Manual tle istorie uterd* pentru cl. a lila M a IV-a primare (1893), toate în mai multe ediții

Manual de gramatică română pentru șadile secundatt curs teoretic și practic. București. 1896. 306 p.; *Cestiunea ortografiei*. București. 1X99.168 pr. *Regulele ortografiei române*. București i 1899.68 p.; *Sintaxa limbii românești* (În colaborare cu C. Stoicescu; *Elemente de gramatică latină pentru cl. a II a și ci a Itl-a a școlilor secundare* (În colaborare cu D Constantinescu, ambele în 1901).

În colaborare cu prof. D. Boroianu a publicat *Istoria Seminarului „Central’ din București*, Iași. 1904,279 p.

A redactat un timp revista „Ortodoxul” la București (1885— 1X86L precum și ziarele „Vocea Clerului” (1877. cu G Zottu). „Consolatorul” (18X0. cu C Enescu) și „Voința Bisericii” (cu G. Enescu. O. Musccleanu și D Boroianu). A publicat felurite studii și articole în aceste periodice. în revistele „Biserica Ortodoxă Română” și „Viitorul”, precum și în ziarele „Te lepratul”. „Secolul”. „Apărarea Națională”. „Cronica”. „Unireademocratică” ș.a..toui la București,

Uteralura: Econ. Șt. Călinescu (I Dr. D. G. Boroianu. *Istoria Seminarului „Central” din București...* A^i. 1904,p. 185-188. Arlnm, I, Scriban. *Economul Ștefan Călinescu*, în BOR. an XL. 1922, nr. 10. p. 783-784; *Bibliografia românească modernă, 1831—1918*. Voi. I, București, 1984.p.624-628.

CĂLUGĂR DUMITRU, pnrfsor de teologie N 8 dec 1907.În Saschiz. jud Mureș, f 25 oct. 1988, în Sibiu. Studii la Școala normală „Andrei ȘagnmrdinSibiu (1920-1927).- cu diferență de liceu si bacalaureat —. la Academia teologică „Andreinnă” din Sibiu (1928-1932). unde va obține ulterior licența (19431, cursuri de specializare pentru Didactica si Metodica învățământului religios la Universitatea din Iena (1937/38), cursuri de doctorat la Facultatea tle Teologie și apoi la Institutul Teologic din București, unde obține titlul de magistrul (doctor) În 1955 Invă (ător la Scoală de aplicație de pr lângă Școala normală „Andrei Șaguna”din Sibiu\ 927/28). catebel la școlile primare, profesionale și medii din Sebeș — jud. Alba (1932-1934). profesor (1934 - 1945) și director (1940 -19451 la Școala

tic cântăreți bisericești din Sibiu,catehet la școlile de ucenici din Sibiu (1932-1940 și 1945-1946). suplinitor al catedrei de Religie de la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1940—1945). inspector al învățământului primar religios din Arhiepiscopia Sibiului (1944— 1947), revizor eparhial la Consiliul Arhiepisco* pese Sibiu (1947—1948); conferențiar suplinitor

pentru Omiletică și Catehetică la Academia teologică „Andreiană” (1943-1948),asistent la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1948— 1955). secretar arhiepiscopesc în Sibiu (1955— 1968), profesor titular la catedra de Omiletică și Catehetică de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1968- 1978). Diacon (1934). preot (1939). protopop (1950). iconom stavrofor (1958).

A publicat numeroase studii și articole, îndeosebi în domeniul Cateheticilor

Lucrări: *Hristos în școala*. Manualul calei-
tului ortodox pentru școala primară, voi. Led. I. Sibiu. 1934, VII+532 p.; ed. a II-a, 1937, VIII+536 p.; *Hristos în școală*. Manualul catehe-
lului ortodox pentru școala supraprimura, voi. O. Sibiu. 1937, 498 p.; *Întâia carte de religie.că.* a V-a. Sibiu, 1948, 48 p.; *A doua carte de religie*, ed. a V-a, Sibiu. 1948, 72 p.; *A treia carte de religie.că.* a IV-a. Sibiu. 1946, 72 p.; *A patra carte de religie, td.* a IV-a, Sibiu, 1946, 88 p.; *A cincea carte de religie.tă.* a ID-a, Sibiu. 1946, 64 p.; *A șasea carte de religie*, ed. a II-a. Sibiu, 1943, 80 p.; *A șaptea carte de religie* ^eă. a II-a, Sibiu. 1945. 64 p. Toate cele „Șapte cărți de religie”, reeditate de Episcopia Romanului și Hușilor. în 1990.

Sfinți și Părinți ai Bisericii, Sibiu, 1936, 80 p/. *Copii din Biblie* Despre cei mici din vremea veche, pentru cei mici din vremea noastră** Sibiu, 1940, 11+104 p.; *Preocupări catehetice*. Sibiu, 1944, V+100 p.; *Educație și învățământ** Sibiu. 1946, 72+XLIV p.; *Probleme de educație.* în vol *Biserica și problemele vremii*. Sibiu, 1947. p. 161 — 175; „*Fericiți sunt*”.... Sibiu. 1948. 68 p.; *Caracterul religios-moral creștin*, teză de doctorat, Sibiu. 1955. XVI + 292 p.; *Catehetică*. Manual pentru Institutele teologice. București. 1976, 218 p. (ed. a II-a, București. 1985); *Carte de învățatură creștină ortodoxă*. București. 1978, 208 p. (în colaborare).

Portretul unui creștin, în MA, an. III, 1958. nr. I — 2, p. 105—121; *Educația religioasă-morală în spirit ecumenist. Inițiative și realizări ale Bisericii Ortodoxe Române*, în BOR. an, LXXXVIII 1970, nr. U-12, p. 1246-1258; *Învățământul religios în Biserica Ortodoxă Română*. în BOR. an. LXXXIX. 1971, nr. 1-2. p. 135 — 145; *Metode și forme pentru prezentarea învățaturii creștine ortodoxe*, în MA, an. XVII, 1972, nr. 5-6, p. 398-412; *Actualitatea ideilor*

87

la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (1940-1947. între 1940 și 1945 re-fugiată la Sibiu).

Lucrări: *Românii și rutenii în Biserica gr. or. din Bucovina*. în RT. an. III, 1909, nr. 2, p. 87 — 94; nr. 3, p. 157-165; nr. 4, p. 214-221; nr. 5, p. 260—267; *Der Katholizismus in den Donaufirstentumern*, in *Beitrage zur Kultur und Universalgeschichte, begründet von K. Jitmprecht*..., Leipzig. 1917; *Catolicismul în Moldova în secolul al XV-lea* în „Anuarul XXXIII al Institutului teologic-pedagogic din Sibiu pe anul 1916/1917”. p. 3-66 (și extras Sibiu. 1917, 68 p.); *Concordate. Un capitol de istorie politică*. Cernăuți. 1921. 128 p.; *Andrei Sas* ^în Xandela”. an. XXXIV, 1923, nr. 5— 8. p. 177 — 188 (și extras); *Mitrochidul Vladimir Repta*.

pedagogice în unele din lucrările Sfinților Trei Ierarhi. în MA. an. XIX. 1974. nr. 1 — 3, p. 57-64; *Din izvoarele catehezei*. în MB. an. XXV. 1975. nr. 7-9. p. 385-399; *Rolul cazaniilor în formarea vieții religioase și morale*, în MB» **an.** XXVIII. 1978. nr. 4—6, p. 247-253.

Alte articole, cateheze, recenzii, note în „Revista Teologică”, „Viața Ilustrată”, „Mitropolia Ardealului”, „Telegraful Român”, toate la Sibiu: a redactat foaia „Lumina Satelor”¹ de la Sibiu (1948-1950) și „îndrumătorul Bisericesc” de la Sibiu (1946-1967).

Literatura: Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Sibiu. 1987, p. 344 - 345; *AecrologAn* MA. an. XXXII, 1988, nr. 6, p. 157-160 (Sebastian Șebu).

CÂNDEA ROMULUS, profesor, istoric bisericesc (nehirotonit). N, 7 oct. 1886. în Avrig. jud. Sibiu. în familie de preot. 127 ian. 1973. în Avrig. Studii la Liceul evanghelic german din Sibiu (1897—1905). la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1905-1909), care i-a conferit doctoratul în 1912 „sub auspiciis imperatoris”, continuând la Facultatea de Istorie și Filosofie a Uni. verității din I-eipzig. la care obține titlul de „doctor în Filosofie și magistru al Anelor frumoase” (1916). Profesor de Istorie bisericească și disciplinele pedagogice la Institutul Teologic-pedagogic din Sibiu (1 mart. 1915 — 1 oct. 1919). profesor de Istorie bisericească universală la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1919—1922), apoi titular al catedrei de Istorie universală medic, matematică și contemporană de la Facultatea de Litere și Filosofie din Cernăuți (1922-1940); decan al accstcia (1923/24). rector al Univ. creștineității din Cernăuți (1925/26), membru corespondent al Academiei Române (1929); membru laic în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Cernăuților și în Congresul Național Bisericesc, deputat și senator din partea Universității din Cernăuți; profesor de Istorie universală

CÂNDEA SFIKIDON

în „Candela”. an. XXXV. 1924, nr. II-12, p. 437—460 (și extras 24 p.); *Patriarhul Miron Cristea*. în „Candela”, an. XXXVI, 1925, nr. 3—7, p. 73—93 (și extras); *Biserica și Stat. Cu prilejul înființării Patriarhiei române*, în „Candela”, an. XXXVI. 1925, nr. 8-10, p. 386—404 (și extras, cu subtitlul: Câteva considerații istorice și principiale. 24 p.). *Listede patriarhiale* xarulritti, în „Candela”, an. XXXVII, 1926, nr. 10-II, p. 139-147 (și extras, 11 p.); *Arhimatulritul Clement Constantin Popovici*, în Xandela”. an. XXXVII. 1926. nr. 10-11, p. 225 — 231 (și extras, 9 p.); *Biserica ardeleană în anii 1916-1918*. în „Candela”, an. XXXVII, 1926, nr. 10- ||, p. 232-275 (și în extius. 47 p.); *Un creștin și un român: preotul Constantin Moșariu*. Cernăuți, 1928^{*} 14 p.; *Unirea românilor, a necesitate* / stoWcd, Cernăuți. 1932, 10 p.; „Arhiepiscopul și trădători

austrieci și naționaliști români. Cernăuți. 1937.48 p.; *Un luptător bucovinean: Atecu Hurmuzachi*, TR, at \.LXX\X. 1941.nr. 36. 38. 39 și 41 (și extras. Sibiu. 1941. 23 p.); *bitroilucere în studiile istorice** în „Transilvania”, an. LXXIII. 1942.nr.9.p, 671-679 (și extras.9 p.); *L'assaut des llongrois contre l'Eglise rounutine, 1916—1918.* în „Revuc de Transyl-vanie”, VU-IX.1941-1943,p.210-250.

Problenui universitară. Discurs rostit în Adunarea deputaților. Cernăuți, 1923.56 p.; *Reforma învățământului superior.* Cernăuți, 1935.71 p.; diferite alic articole în „Telegraful Român”. Revista Teologică”. „Candela” și alte periodice.

Literatura: „Anuarul Universității din Cluj* Sibiu, 1941 -1942”, Sibiu. 1943, p. 478; *Necrolog*, în MA.an. XVIII. 1973, nr. 1-2, p. 180; *Enciclopedia istoriografiei* rtftwtntfjrr.București. 1978. p, 87—88; Prof. Petru Dan (=Paul Abru-dan), *Romuius Căndea 11886-1973), militant pentru libertatea fi unitatea poporului român*, în MA.an. XXV, 1980,nr. 11 -12,p. 936-938; Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teolcrgic la Sibiu, 1786—1986*, Sibiu, 1987. p. 308 - 309.

CÂNDEA SPIRIDON, profesor de teologie. N. 18 iul. 1902, în Bogata Olteană, jud. Brașov, î 15 nov. 1990,în Sibiu (înmormântat în Bogata). Studii la Școala nonnal5 „Andrei Șaguna” din

CÂNDEA VIKKII.

han

I m-riiii: *Pedeapsa depunerii dm cler.* Sibiu. 1934.40p, (extras dinRT.XXIV.iy34.p. 244-259.292-304 ii402-4\\),*Pas:orafia familiei*, în „Anuarul XIV al Academici teologice „Andrcianc”, 1937/1938. p. 5—47 (și extras, 46 p.); *Pentru o mai buna pregătire a viitorilor preoți*, în „Anuarul XV al Academici..., 1938/1939, p. 140-155 (și exlras. 18 p.); *Secta tistă în România (din punct de vedere istoric și național).* Sibiu» 1939.32 p.: *Hristos și mântuirea sufleteasca a orășenilor. Studiu de teologie pastorală* (teza de doctoral). Sibiu, 1939,302 p.; *Din activitatea pastorală a L P. S. Sale Mitro* pășitului Nicolae*, Sibiu, 1940,62 p.; *Botezul din necesitate.* Sibiu, 1940, 36 p.; *Apostolatul laic.* Sibiu, 1944,146 p.: *Apostolatul tinereții, în voi Biserica si problemele vremii.* Sibiu, 1947, p. 199—212;Srnv«/*preoției fa Sfinții Părinți, m ST*, an II. 1950, nr. 3-6, p. 190-197; *Umba veche liturgică și inovațiile introduse în ea de fosta Biserică unită*, în ST, an. IV, 1952, nr. 9-10. p. 531-560 (și în broșură: Sibiu. 1953. 32 p.); *Agnețul și miridele fn cadrul Sfintei Liturghii.*în ST.an. V. 1953.nr.7-8.p.482-494; *Mărturisirea păcatelor*, în .VIO. an. VI. 1954.

Sibiu (abs. 1923). — cu diferență de liceu și bacalaureat —, apoi la Academia teologică „Andrciană” (1923—1927); trimis de mitropolitul Nicolae Bălan la studii de specializare pentru Liturgică. Pastorală și Artă creștină la Facultatea de Teologie din Atena (1930 -1933). unde ob|mc licența (1933), apoi la Facultatea de Teologic din Miinchen (1933—1934); doctoralul ia Facultatea de Teologie din București (1939). După terminarea studiilor, a ocupat un post administrativ la Academia teologică „Andieiană” (1927—1930). fiind paralel profesor suplinitor de Religie la Liceul „Gheorghe Lazăr” (1927-1928) și duhovnic la Academia teologică (1929—1930). apoi preot paroh în Bogata Olteană (1934— 1936). fn toamna anului 1936 a tbsc numit profesor suplinitor de Pastorală. Omiletică și Pairologic la Academia teologică „Andreiană”. iar în 1938 consilier referent la Arhiepiscopia Sibiului (pană în 1945). continuând să predea la Academie — ca suplinitor — numai Pastorală, Din 1945 profesor titular la catedra de Liturgică și Pastorală de la aceeași Academie (devenită în 1948 Institut teologic de grad universitar), funcționând până în 1968; director de studii (prorector) al Institutului (1949—1960); consilier tehnic în Ministerul Cultelor (1945-1948); protopop, mai târziu iconom stavrofor; a adus o contribuție de seamă la construirea unei biserici-monument de artă în satul natal; arestat politic în 1968-1969. A publicat studii de Liturgică și Pastorală, cercetări asupra activității diaconului Coresi.

nr. 9- 10. p. 456-477: *Modul și timpul prefacerii cinstitelor daruri Ut Trupul și Sângele Mântuitorului*, în MA, an. I. 1956, nr. 1 —2. p. 103—123; *îngrijirea pastorală a credin* cioșilor bolnavi*, în MA. an. II, 1959. nr. I —2, p. 87— 100; *Mijloace pastorale în fața acțiunilor eterodoxeM* MMS.an. XXXIV, 1958. nr. 3-4. p. 273—282; *Uiurghiile primare sau apostolice*, în MA. an. IV, 1959. nr. 1-2, p. 86-95; *liturghiile Bisericii Ortodoxe.* în MA, an. IV, 1959. nr. 3— 4, p. 255—262; *Părțile Liturghiei biymtine.xn* MA.an. IV, 1959,nr.5-6,p.402-410; *Pictura creștină în primele trei veacuri.* în MA.an. V. 1960,nr.5-6,p.413-427;/WAiff *ca teren de activitate pastorală a preotului*, în MO.an-XH,1960,nr.5-6,p. 283-290; *Chipul preotului după Sfânta Scriptură si Sfinții Părinți.* în MA. an. VI, 1961. nr. 1-3, p. 97-106; *Prezentarea Sfintei Treimi în arta creștină*, în MA.an. VI. 1961, nr. 7-8. p. 446-472; *Preoți căsătoriți sau celibatari?.* în MA. an. VI, 1961, nr. 9—10, p. 580—599; *Cumpătarea preotului.* în MB. an. XII. 1962. nr. 9- 10. p. 539-548; *Cultul creștin și unitatea Bisericii lui Hristos*, în „Ortodoxia”, an. XV, 1963. nr. 3-4. p. 473-488; *Izvoarele și literatura teologiei pastorale.* în MA.an. IX. 1964.nr.6-8,p.524-536;*Despre uniformitatea*

cultului in Biserica Ortodoxă Română. în MA. an. IX. 1964, nr. 9—10, p, 595—605; *Martie reforme calendaristice și data serbării Paștilor*, în MB. an. XIV. 1964. nr. II —12, p. 698 —705; *Necesitatea unității pascale creștine*. în MA. an. X. 1965, nr.4—6. p, 371 —418; *Familia și viața modernă*, în MA, an. XII. 1967. nr. 10-12, p. 843-858; *Cultul divin si pastorația creștină, factori de promovare a vieții religioase Uî Ortodoxie*. în BOR, an.LXXXV,1967.nr. 11-12,p. 1194-1209.

Umba noastră veche bisericească, factor de unitate națională și religioasă. în MA, an. II. 1957. nr. 9—10. p. 680—698; *Primul Liturghier românesc apărut*, în MA, an. IV. 1959, nr. 9—10. p. 722—771; *Textul Liturghierului românesc publicat de diaconul Coresi*. în MA.an. V. 1960. nr. 1 —2,p. 70 — 92; *Brașovul, cea mai „minunată cetate ” pentru activitatea diaconului Coresi*. în MA.an. VII. 1962, nr. 1-2, p. 116-132; *Diaconul Coresi — simplu tipograf sau și traducător al cărților tipărite de el?*. în MA. an. VII, 1962,nr. 3—6,p.325—344.

Un volum de predici cu titlul *Bune vestiri*. Sibiu. 194-1.510 p (în colaborare cu pr. Zosim

Oancea).

Traduceri: Sf- Cîrigore de Nazianz, *Cuvântare apologetică sau apărarea pentru fuga în Pont îndată după hirotonie și arătarea demnității, valorii și menirii preoției*, în AB. an. III. XLI. 1992,nr.4-6,p.67-112.

Postume: *Biserica cea nouă din tatul Bogata*, 1997.150 p.

Diverse alte articole, recenzii, predici, traduceri din Sfinții Părinți în periodicele menționate în lista bibliografică: îndrumări pastorale pentru preoți în „Telegraful Roman” (unele sembrate ..Părintele Teofir).

Literatura; Pr. Prof. Mircea Păcurariu./itfi ai sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986. Sibiu. 1987. p. 329-331; *Ne-crotopog.inTR.m.* 138,1990,m\45-46.p. 3-4 (Mircea Păcurariu).

CÂNDEA VIRGIU profesor universitar, istoric al culturii românești.filosof, teolog. N.29 apr. 1927, în Focșani. Studii liceale în București (1938 -1945), superioare la Facultățile de Drept (1945-1949), Filosofic (1946-1950) si Teologie (1951-1955) din București, la care a

obținui licența, iar 1954 (anul doctoralului în Filosofie (K*) și Bibliograf principal, apoi șef al Secției de documentare la Biblioteca Academiei Române (1950-1954) și Asociației Internaționale de Studii sud-est europene (1963—1968). cercetător științific principal la Institutul de Studii sud-est europene (1968—1972). secretar al Asociației „România” (1972—1990). Lector» apoi profesor de istoria relațiilor internaționale. Istoria culturii sau Artă religioasă la Facultatea de Drept (1963—1966). Institutul de Arte plastice ...Nicolae Uriogorescu (1980—1982). Facultatea de Teologie (din 1993). toate în București, profesor invitat la Institutul Universitar Oriental din Napoli (1965), Institutul de Științe Studii Europene din Geneva (1970). Universitățile din Beirut (1982). SUTisbourg (1983) și „La Sapiciua” din Roma (1990). Membru corespondent (1992). apoi titular (1993) și vicepreședinte (1998—2002) al Academiei Române, membru corespondent al Societății sud-est europene din München (1990), secretar general al Asociației Internaționale de studii sud-est europene (1988—1994), apoi secretar general de onoare (din 1994); redactor al revistei „Studii și Cercetări de Bibliologie” (1955-1960) și al «Buletinului Asociației Internaționale de Studii sud-est europene” (1963 -1968 și 1988-1994). membru în Uniunea Scriitorilor din România, membru în comitetul de redacție al unor periodice cu profil istoric: nimeni în Adunarea Națională Bisericească din București (din 1990). A participat la numeroase congrese și reuniuni internaționale de științe istorice, de studii sud-est europene, de artă religioasă sau de istoria culturii. A publicat numeroase lucrări privitoare la istoria spiritualității

românești, a culturii românești medievale, opera unor umaniști și iluminiști români, arta postbizantină, relațiile noastre spirituale — culturale cu Orientul creștin etc; a îngrijit publicarea. în ediții critice, a operelor lui Dimitrie Cantemir. Alexandru Odobescu. Danc; a organizat expoziții internaționale de icoane (Beirut 1969. Paris 1993).

Lucrări: „*Un dascăl icumenic uitat: cuviosul Parei Evergheiu*” în MO, an. VIII, nr. 8—9, p. 456—481; *Cuviosul Nicodim Aghioritul* în MO. an. VHL 1956, nr. 10-12. p. 628—633; *Textele liturgice ca izvor de învățătură*, în MO. an. IX. 1957. nr. 10. p. 586-602 (toate turnate cu pseudonime); *Din lăcuiștile liturgice ale cuviosului Nicodim Aghioritul* în MO, an. X. 1958. nr. 1, p. 72—83; *Uvres anciens en Roumanie d'après les fonds de la Bibliotheque de l'Academie Roumaine*. Bucurest. 1962, 24 p. > 32 pl.; *Nicolae Milescu și începuturile traducerilor umaniste în limba română*, în „Limba și Literatură”. 7. 1963. p. 29—76; *Semnificația politică a unui act de culturii feudale* (= Biblia de la Bucuroșii 1688), în rev. „Studii”, an. XVI. 1963, nr. 3, p. 651-671; *Tratatul „Despre rațiunea dominantă în cea dintâi operă filosofică publicată în limba română (1688)”* în „Viața Românească”, 16. 1963, nr. 3. p. 84—89; *William Harvey, Anthime Gtigs et les debttts de la science roumame moiteme*, în „Balkan Studies”, Tessaloniki, 5. 1964; *Echos de la culture roumaine chez les Slaves du Moyen-Age*, în „Bulletin de l'Association Internationale des Etudes Sud Est Europeennes” 3. 1965. nr. 2; *Une politique culturelle commune roumano-*

arabe dans la premiere moitie du XVe siecle, Ibidem, 3. 1965. nr. 1, p. 52—56; *Caracteres dominants de la culture roumaine medievale, Ibidem*, 6. 1968, nr. 1; *L'humanisme d'Udriște Năsturel et Vagonie des lettres slavonnes en Valachie*, în RESEE, VI, 1968. nr. 2, p. 239-287; *Les Bibles grecque et roumaine de 1687— 1688 et les visages interperies de Șerimn Canlacuzette** în „Balkan Studies”, 10, 1969. nr. 2: *Les icones melkites*. Beyrouth. 1969, 464 p.: Dimitrie Cantemir. *Divanul*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de București. 1969. CX+570 p.; *Les intellectuels du Sud-Est europeen au XVIIe siecle*. în RESEE. VIII, 1970. nr. 2, p. 181-230 și nr. 4, p. 623 — 668; *Sources grecques et roumaines dans les bibliotheques du Proche Orient*, în „Bulletin de l'Association Internationale des Etudes Sud Est Europeennes”, 8, 1970, nr. 1 —2. p. 66—78; *Letopiseșul Țării Românești (1292— 1664) în versiunea arabă a lui Macarie Tîlnoșu* în rev. „Studia Orientalia”, XXIII. 1971. nr. 4, p. 673-692; *Stolnicul între contemporani*. București. 1971. 181 p.; *Dimitrie Cantemir: Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane*. Traducere, studiu introductiv și comentariu de București. 1977. LXXIV+687 p.; *Muntele Athos. Prezența românească*. București, 1979. 108 p. (în colaborare; cu versiuni separate în limbile franceză, engleză și germană); *Războiul dominant. Contribuții la istoria umanismului românesc*. Cluj-Napoca. 1979, 384 p.; *Prezența culturală românească în Istanbul, Ierusalim, Păros, Patmos, Sinai, Alep*,

București. 1982. 123 p. (În colaborare, cu versiuni separate în limbile I râncezi, englezi, germană); *Prezente culturale românești (Austria. Belgia, Elveția. Franța. Gernuuua, Olanda, Portugalia. Sfktma. Suedia)*. București. 1984 (În colaborare, cu versiune în limba franceza); *Muntenia răsări* teană în scrienle călătorilor străini*, în voi. „Spiritualitate și iscone la [mor*ura Carpaților”. I. Buzlu, 1983. p. 157-205; *Noul Testament în Itmtxi română ca act de spiritualitate și cultură*, în -Noul Testament. Alba lulia 1648.cd. nouă”. Alba lulia. 1988. p. 41-56; *Interferences culturellesau Levant: les ecritsde PaoloSegnert en aral>e, grec, untmain et turc*. în RESEK. 27, 1989. nr. 1 -2, p. 49-63; *Secolul al XVII-lea: biruința scrisului românesc*, în „Limbă și Literatură”. 14. 1989. nr. 2. p. 177-188 și 3. p. 323 — 335; *Mărturii românești peste hotare. Mică cnciclofM’die de creații românești si de izvoare despre romani în colecții din străinătate*, voi. I (Albania - Grecia). București, 1991, 602 p.+XXXHpl.; vol IL1998.414p.+ 16pl.ilustr.; *Moldo\ a și Orientul Aproptm tñ ct*ord<matele geografiei spirituale românești*, în MMB — .Teologie și via|iT.an.in(LXIX).1993.nr.8-10, p. 139-146; *Melchisedec S^/dnescu și Alexandru Oitobescu O contriimțienecunoscută de mariologie românească*, în AllAX. 30.1993. p. 199—208; *Un manuscris filocalic uitat: Matericul Av%*et Isata în traducere nmtănească*, în voi. „Persoană și comuniune. Prinos dc cinstire pr. prof acad. Dumitru Slăniloae”. Sibiu, 1993. p. 223—229; *Icânes grea/ues, melkites, russes. Collection priveey du Uban* Publie sous ta directtonde...*, Gcn4ve, 1993.412 p.ilustr.;fW.* *mai frumoase rugăciuni ale Ortodoxiei*, după Nicodim Agliiontul. București. 1997.

Alte numeroase studii și articole în periodice dințară sau de peste hotare.

Literatura *De la Theologie orthodoxe roumaine des ortgtnes ă nos jours*, Bucarest, 1974. p. 204— 205. *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978. p. 88; Dorina N. Rusu.*Membrii Acaitenuei Ronuine, 1866—1999. Dicționar*. București, 1999,p. 111 -l 12.

CHESARlh. episcopia Râmnic.N.c. 1720,în Bucureșu.In familia Halcpliu.probabil originari din Alepul Siriei, t 9 ian. 1780. în Râmnicu Vâlcea. Studii la Școala domnească din București. După cc a fost tuns în monahism, ajunge eclesiarti la catedrala mitropolitană și proto-singhel al Mitropoliei Acum a tradus și tipărit lucrarea lui Simion al Te salonicului. *Voroavă de întrebări și răspunsuri (Rk\mțu*, 1765). În 1770 a făcut pane din delegata condusă dc mitropolitul Gngoric II care a plecai la Petercburg, pentm a cere sprijinul țarinei

Ecatenna a Il-a. Locțiitor de episcop la Râmnic (c dec. 1771 — dec. 1773), apoiepiscop epariuot(ales 26dec. 1773.htroconit 12 ian. 1774). unde a păstorit până la moarte. Ca episcop a înființai o școală în București, alta in Craiova. a refăcut tipami(ade la Kămmc. în care a imprimat peste zece căiți romflnețti: *Octoihul* (1776). *Triodul* (1777), *Ceaslovul* (1779). *Mineiele pcoci*. - mart.»l776-1779),tipărite pentru prima dată în românește, după vedica traducere a episcopului Damascliin. revăzută acum de un grup de cărturari (mitropolitul Grigorie II.episcopul Chcsarie. viitorul episcop Filaret.monahul Ralail dc la Hurezi, ierudiaconul Anatolie dc la Episcopie. Iordan Capadocianul gramaticul). Prezintă un mare interes prefețele celor șase *Mmete*. scrise de episcop, în care se ocupa de originea romana a poporului și a limbii române, de amtinuitatea noastră în teritoriul fostei Dacii. *Mineiele* au contribuit b pn>gcsul Umbii literare române, pnn ele au intrat in Umba noastră o sene dc neologisme, de origine greacă și latină.

Uteralura: Pr. Niculae Șerbănescu, *Episcopii Râmnicului*, în MO. an. XVI, 1964, nr. 3-4, p. 195-196; Pr. Mi hai Manolache. *Viața și activitatea episcopului Chesarie al Rânmicului (1773-1780)*, în BOR.an. LXXXIV. 1966.nr. 1-2.p. 129-151;GabrielȚepeIca,A/i>wW-f *de laRâmnic*.înBOR.an LXXXIV,1966.nr.3-4, p. 369—387 (și în voi. *Studii de istorie și limba literară*. București. 1970. p. 76-102). Mircea Basarab, *Prefețele Minetelor de Ut Râmnic (1776—1780). Problema originii latine a poporului și a limbii ronuine*, în MO. an. XIX. 1967, nr. 9-10. p. 763-768. Al«andai Duțu, *Coordonate ale culturii românești in secolul XVIII (1700-18211 Studii si texte*. București. 1968.p 117** 185; Pr. Ntcube Șerbănescu, *Un cărturar iluminist muntean dtn secidul al XVHI-lea: episcopul Chesarie al Râmnicului*, în BOR. an. XCIX, 1981. nr. 1-2, p. 87-106; Murea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București. 1981, p. 429-435 (ed. a Il-a. București. !994,p.419-425).

CHESARIE (clin botez Constantin Căpățână). episcop la Buzău. N. 1784. în București, 130 nov. 1846, în Buzău. Studiază la Școala dc la biserica „Domnița Bălașa*”: călugărit de episcopul Iosif al Argeșului, care-i dă numele fostului episcop de Râmnic (t 1780); arhidiaconul episcopului Iosif, apoi iconom la mănăstirea „AntiirT (1820) și la Mitropolie (1823). La 5 apr. 1825 ales episcop la Buzău, unde a păstorit până la moarte, S-a remarcat îndeosebi prin realizări *le ordin cultural. En tipografia pe care a înființat o la Buzău au apărut aproape 60 dc cărți, cele tnui multe cu cheltuiala sa: de slujbă, de învățatură, manuale școlare,lucrări laice.cuvântări,periodice. In afară

de căi de slujbă (aprox: 20). consemnăm: *Caza* niile fa Duminicile de ptSU an7 la praztticite împărătești și la sfinții mari* (1834), *Chiria-cadromionul la Evanghelii* al lui Nichitbr The-oloclus (1839), *Sfânta Scriptură pe scurt.. ■ cu un mare Catehism*, traduse din grecește de Eufrosin Poteca (1836), *Carte finirte folositoare de suflet* (1838), *Cinci cuvinte ale Sfântului Grigorie de Nissa* (1838), *Meditații religioase*, traduse de prof. Gavriil Muntcanu (2 voi., 1839—1840), *Tălmăciri la cei o sută cincizeci de psalmi*, de Teodorct al Cirului (1840). *Apele metalice ale Rumâniei Mari*. de dr Ștefan Episcopescu. *Teatron pottticon*, trad. din grecește de Grigorie Pleșoi anu (3 voi.). *Abecedai românesc. Abecedar religios CtC*, Sub îndrumarea sa a apărut la Buzău „Vestitorul Bisericesc” (1839-1840). prima foaie bisericească la noi. A înființat Seminarul teologic din Buzău (1836), curc-i va purta apoi numele, sub conducerea lui Gavriil Muntcanu. o școală de cântăreți.o școală de zugravi-iconari, condusă de Nicolae Teodorescu, o școală de sculptură: a trimis la studii în Italia pe Cheorghe Tattarescu. viitorul pictor, doi tineri la studii teologice în Grecia. A desfășurat și o intensă activitate gospodărească: o nouă reședință, o nouă clădire pentru seminar, folosită până azi; a rezidit, refăcut și zugrăvit, cu cheltuiala sa, o scamă de lăcașuri de închinare: catedrala episcopală, bisericele mănăstirilor Ciolanu, Suzana, Rărești. Vintilă Vodă. ale schiturilor Cozicni. Ctslău. Sâscni, Sf. Gheorghe Pârseov, Fundătura, biserica din Găvăncști șa. S-a manifestat și ca însuflețit patriot.

1.ittTalura: D. Furtună. *Chesarie episcopul Buzăului. Viața și meritele sale*. București. 1913. 57 p.; Painfil C Georgian. *Chesarie episcopul Buzăului, 1825-1846*. Buzău. 1946. 118 p.; Pr. Gabriel Cocora. *Știri despre familia episcopului Chesarie al Buzăului*, în GB, an. XX. 1961. nr. 11 — 12, p. 1056-1066; Gabriel Cocora, *Țipar și cărturari*. București. 1977.p. 33—60; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe fionurM***. voi. III.București. 1981,p.53—58; Dr. Antonie Plămădeală. *Episcopi ai Buzăului în cultura română,\v\ voi. Spiritualitate și istorie la fntorsura Carpați for MiBuiSsu* 1983, p. 63—81 (și în voi. *Nume și fapte în istoria culturii românești. Sec. XVH-XIX la Buzău*, București. 1983,p. 15-38).

CHIALDA MIRCEA, profesor de teologie. N.30ian. 1913,în Voivodenii Mici,jud. Făgăraș (azi Brașov), în familie de preot.T 14dec. 1991. în București. Studii Ia Liceul „Gheorghe Lazăr din Sibiu (1923—1930). la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu (1930/1931) și la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1931 -1935).

unde a oblinul licența (1935) și doctoratul (1938). Profesor suplinitor (1938), provizoriu (1941) și titular definitiv (1944) la catedra de Vechiul Testament și Limba ebraică de la Academia teologică din Caransebeș până în 1948: după 1948 încadrat la Institutul Teologic Universitar din București, unde a îndeplinit următoarele funcții: conferențiar de Studiul Vechiului Testament (1949-1952). lector de Limba ebraică (1952-1956). asistent la Secția biblică(1956-1959). profesor suplinitor la catedra de Studiu biblic al Vechiului și Noului Testament de la cursurile de doctorat (1959) și titular (din 1965), apoi profesor titular la catedra de Studiul Vechiului Testament la cursurile de licență (1970 — 1983); prorector (1971-1973), apoi rector (1973-1979) al Instituiului;diacon(1939).prau (1957), iconom stavrofor (1961).

Lucriri: *Ebed lahve (Isaia, cap. 40—55)*, în „Anuarul Academiei teologice din Caransebeș pe 1939-1940”, p. 190-243 (și extras, 59 p.); *Sacrificiile Vechiului Testament*, Caransebeș. 1941. 524 p.; *Anul jubiliar al evreilor*, în „Anuarul Academiei teologice dm Caransebeș pe 1941-1942”. p. 68-94 (și extras, 29 p.); *Melchisedec, preotul rege din Salem*. Caransebeș. 1946.26 p. (extras din rev. „Altaml Banatului”); *învățături moral-sociale fn cartea Proverbele lui Solomon,i\ST,an.VII,1955.nr. 1-2,p.3-24; învățături morabsociale după Decalog*, în ST.

CIULEA SEBASTIAN

an. VHL 1956.nr. 9-10. p. 603-621: *Cămile anaghinoscomena ale Vechiului Testament în Biserica Ortodoxă*, în „Ortodoxia”, an. XIV. I %2.nr.4.p. 489-539; Cmw^ tun in Bisericile vechi*catolice. în „Ortodoxia”, an. XXIV. 1972. nr. I; p. 5-13; *Raportul dintre Vechiul și Noul Testament (Unitatea Sfintei Scripturi)*, în BOR.an, XCIX. 1981, nr. 5—6. p. 541 —562; *A doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos tParttsia}* An GB.an. XLII. 1983.nr. 6— 8. p. 369 —380; *Preacinstirea Maicii Domnului*, în MMS. an. LIX. 1983. nr. 7-9. p. 439-448; *învățătura despre Sfânta Scriptura*, în MMS. an. LX. 1984.nr.4~6.p. 367—386; *încercările de apropiere între Biserica Ortodoxa si Biserica vechilor catolici*, în „Ortodoxia”, an. XVIII. 1966. nr. 3, p. 319—356; *învățătura despre „Filioque” în Biserica veche catolică*, în „Ortodoxia”, an. XIX. 1967. nr. 3, p. 350-365; *Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la cucerirea hidependenței de Stat a României*, în ST.an. XXIX, 1977.nr. 5-8.p. 387-406.

Articole de Vechiul Testament în „Altarul Bantatului*” — Caransebeș, predici, articole în „Glasul Bisericii”¹ ș.a.

I iiiTutunt: „Anuarul Academiei teologice O! lOdO« romane din Caransebeș. 1919- 1939”, p. 284; Pr. Prof. D. Radu, *Prof Pr. Dr. Mircea Chialda*. în ST, an. XXXIV. 1982, nr. 1-2. p. 98-99; articol omagial în ROC. an. XIII. 1983,nr.3,p. 21-23; Pr. Prof. D. Abrudan./V. *Prof. Dr Mircea Chialda septuagenar*, in TR. an. 131.nr. 31-32 din 15 aug. 1983, p. 3; Diac. Dr. Emilian Cornițescu, *Părintele Prof Dr Mircea Chialda la vârsta de 70 de asii*, în ST. an. XXXV. 1983,nr.7-8,p.559-563:Awroto,?.inTR.an. 140.nr.3-4din 27 ian. 1992,p.4; *Necrolog An 5T,un.XLIV.*1992.nr.1-2,p. 160— 163(Diac. Prof. Hm- Comitescu).

CIULEA SEBASTIAN,preot.profesor. IN. 25 dec. 1907.inGodincșU.jud.Gorj.v lOmai 1990 în București. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1921 — 1929) și la Facultatea de Teologie din București (1929— 1933. lic. 1934). cu doctoralul în 1949, Preot-paroh in Baia de Aramă, jud. Meliedinți 11932— 1941). preoi-predicator la catedrala „Sf. Dumitru” din Craiova (din 1941). profesor la Seminarul leologic din Craiova (1951 -1952 și 1955-

1959). apoi la cel din București (1965-1978); deținut politic timp de cinci ani (1959—1964).

Lucrări: *Etica și estetica*. Craiova. 1948,136 p. (teză de doctorat); *Rugăciunea preotului*, în MO, an. Vili 1955. nr 3-4, p. 167—173; *Despre providnșă/mMO,m.XA95%ixr.7--S* p. 537 — 543; *Cum poate fi prezentată iu predici învățătura ortodoxă despre mântuire*. în BOR. an. LXXXVL 195S.nr. 9. p. 878-885; *Considerata omiletice actuale*, în „Oitodoxia”. an. XIX. 1967.nr. 1, p. 65-78; *Logos și EthosAw ST*,an. XXII. 1970,nr.3-4.p. 250-266; *Ironia biblică și morala ironiei,iu ST*. an. XXV, 1973,nr. 9— 10. p. 632—647; *Paradoxul mincinosului și ambiguitatea minciunii*, în ST. an. XXVI, 1974. nr. 3—4,p. 190—202; *Eroare, păcat, iertare An ST*. an. XXVI, 1974, nr. 5-6, p. 364-382; *Metoda Pastoralei în cadrul Teologiei ortodoxe*. în BOR.an.XCIV. J976,nr.3-4.v298 - 308; *Despre ipotezele lui Origen*, în ST, an, XXX. 1978. nr. 1—2, p. 63-80; *Sfinții la judecarea păcātușdorM ST*.an. XXXI. 1979, nr. 5-10.p. 572—586; peste o sută de predici în „Glasul Bisecicii*\\„Mitiupolia Olteniei” si alte periodice, ariicolc. recenzii ș.a.

CIHKA IUSTINIAN (din botez Ioan),cpiscop. N.28 mai 1921. în Plopiș — jud. Maramureș. Frate în mănăstirea „Sf. Ana” de la Rohia-Maramureș (1941), tuns în monahism în aceeași mănăstire, sub numele Iustiman (1942). hirotonit ierodiacon (1942) și ieromonah (1943), stareț al mănăstirii (1944—1973), unde a desfășurat o apreciabilă activitate administrativ-economi că și pastorală; protosinghel (1948), arhimandrit (1967). Studii la Seminarul teologic din Cluj și apoi la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, unde a obținut licența. La II iun. 1973. Sf. Sinod l-a ales episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului. Felea-cului și Clujului, cu titlul „Maramureșanur (hi-rotonit 9sept. 1973). La 8 iun. 1990 Sf.Sinod l-a numit locțiitor de episcop al Maramureșului și Sătmarului (cu reședința în Baia Mare), fiind ales episcop eparhiot la 26 sept. 1990 și înscăunat la II nov. 1990. In noua slujire, a înființat un Seminar teologic în Baia Mate, a miiim foaia eparhială „Graiul Bisericii noastre”.

A publicat numeroase articole și piedici în „Viața Creștina”¹ și „Renașterea” de la Cluj. „Telegraful Roman”, „Mitropolia Ardealului”.

(I IIRUC-DIMANCKA NICOLAK

«îndrumătorul Bisericesc” <le la Sibiu. „îndni-maiorul Pastoral” tic la Alba Iulia; din 1978 până în 1989 s-a ocupai cu redactarea „îndrumătorului Bisericesc” de la Cluj. O parte din articole au fost strânse în volumele *Darurile Bisericii*. Cluj-Napoca. 1983,255 p. și *Harul și*

adevărul {Ruîn Mare}, 19%, 432 p.; *Viața Maieu Domnului*, Cluj Napoca, 1986,212 p.

Literatura: BOR. an. XCL 1973. nr. 9-10, p. 948-964; MA, an, XVIII. 1973. nr 5-6, p.583; MA.an. XVIII, 1973.nr.9—10,p,90K— 938; Arhid.

Prof. Constantin Bradea. *Prea Sfințind Episcop-vicar lustmian Chira Maroniu* reșantd la împlinirea vârstei de 60 de ant%* în MA. an. XXVI, 1981. nr. 7-9. p. 475-478; *PS. lustmian Chira al Maramureșului și Sătmăruului* te70rfe1/».înRT,an.I(73).1991.nr.3,p.95-97; broșura *PS. Justinian Chira*, Baia Mare, 19%, 28 p.; Volum omagial *Grai maramureșean și mărturie ortodoxa. PS. Episcop lustinian Chira la împlinirea vârstei de 80 de ani*. Baia Mare, 2001,533 p. (îndeosebi p. 9-122).

CHIRIAC, ieromonah, traducător, tipograf. N 1796, în Sviștov, în Bulgaria, în familie de preot. 19 febr. 1878. la mănăstirea Secu. Stabilit cu tatăl său în Bârlad. Frate (1812). apoi călugăr < IK14) la Secu, unde a trăit toată viața. în 1840—1841 a făcut o călătorie la Mumele Athos și Țara Sfântă, iar în 1850-1851 o nouă călătorie în Rusia (Kiev. Vuroncj. Moscova, Petersburg). Polonia. Austria. Ungaria și Transilvania; a scris interesante note de călătorie care au circulat în manuscris. A făcut mai multe traduceri din limba nisă, uncie tipărite, altele rămase în manuscris.

Traduceri și prelucrări: *Oglinda omului celui din tduntru...* Neamț. 1833.16+ I74p.(ed.all-a, Căldărușani. 1835.20 + 211 p.;cd.aIII-a,Sibiu, 1839.20 + 172 p., alte ediții în sec. XX); *Viața Prea Cuviosului Părintelui nostru starețului Paisie. Adunată de la mulți scriitori și alcătuită itt rusește de sfinția sa /tărintele schimonahul P/aton....* Neamț. 1836. 4 + 60 foi; *Praștie.., împotriva iudeilor*, de arhirn. Ioanichic Galca-tovschi și *Adunare în scurt pentru eresurile Itpo-venești.ăc* Sf; Dimitrie al Rostovului, Neamț. 1837. 8 + 212 + 84 p. (noi ediții, separate, la București.în 1858 și 1859. VIII +218 p. și 56 p.; alte ediții în sec XX). A mat tradus un *Rozisc* al Sf. Dimitrie al Rostovului (păstrat într-o copie a lui Andamic duhovnicul). *Viața și facerile de minuni a Sfântului Mitrofan arhiepiscopul Voro-nejutnitim*. 1839).

Se pare că el a tradus și *Hronograful* Sf. Di-mitrie al Rostovului,tipării la Neamț în 1837,3f. +

CIIIRICA PETRU

Religie si Komănă la Seminarul teologic din Craiova (1928 -1930) și la alte școli secundare

LutrArf „*Epistola dogmatica De corn-muiucatione idiomatum ad Flaviumum*” a lui l<eon I ce! Mare, episcojnâl Rcmtei Interpretare. București. 1912. 70 p.: *Literatura apologetica creștina greaca*. București. 1912.177 p„ *Epistola către Dtognetși Aristtde. Studiu....* Pitești. 1927. 90 p.: Finiicus Maternus: „0** *errore pro-fanorum rettgionum — libellus ad Constantinum et Constantem Augustos*”. Pitești. 1927. 64 p.; *Comentariu asupra A/wtogiei tui Teofil episcopul*

428 + 54 p.. ^.*Cronica iui Chesar Baronie*” (care va fi copiată mai târziu tot de Andronic duhovnicul) șt altele, A revi/uit textul celor 12 volume din *Viețile Sfinților* (după tradueetea iero-diaconului Ștefan),care s-an tipărit la Mănăstirea Neamț.

însemnările de călătorie publicate de G Giuglea sub titlul; *Călătoriile călugărului Chiriac de la mănăstirea Secu*.în *BOR.an.LIW* 1936, nr. 3-4.p.I53-I82,nr.5-6.p.305-336,nr7-8. p. 433-464, nr. 9-10, p. 577-608 și nr. 11-12,p.697-720(și extras. București. 1936. 178 p.).

Literatura: G. Giuglea, *Călătoriile călugărului Chiriac*.în BOR.an. LIV, 1936. nr. 3—4,p. 153—158; Mircea Păcurariu, *Traduceri românești din literatura teologică rusă până ta sfârșitul sec. XIX*. în ST, an. IX, 1959, nr. 3—4, p. 194-197; Diac. Prof. I. Ivan. *Din relațiile călugărilor de la mănăstirea Neamț cu Biserica și societatea rusă pe la jumătatea secolului al XIX-lea*. în MMS,an. XXXIX. 1963, nr. 9-10. p. 619-621; Diac. Prof. L Ivan. *Completări biografice referitoare la ieromonahul Chiriac* Oobrovici.înMMS,an.XLVUL 1972. nr. 7-8, p. 636—638; Mitmpolit Nestor Vornicescu, *Studiu introductiv* la voi. *Proloagele*, Craiova. 1991,p. 29-34.

CHIRIAC-D1MANCEA NICOLAE. profesor de Religie (nehirotonit). N. 11 ian. 18S0. în Turcoaia, jud. Tulcea. t d. 1940, în București. Studii liceale (abs. 1900). apoi la Facultățile de Teologie(lic. 1905) și Litere (lic. 1907)din București; studii de specializare b Hcidelberg. Atena și Breslau (azi Wroclaw-Polonia). cu doctoratul în Teologie la București (1924). Funcționar la Muzeul Național de Antichități (1900- 1906). profesor suplinitor de Română și Religie la București, Pitești și Târgoviștc (1906—1911), „defensor edesiastic” pe lângă Ministerul Cultclor(1911-1913). profesor lilular'de Limba romană la Buzău și Piteșii(1913-1926),conlc-rentiar suplinitor de Pairologic la Facultatea de Teologie din Chișinău (1926-1928). profesor de

Atttiohiei „Către Autolic” Pitești. 1927.125 p.; *Istoria etocinții creștine de ta Uxu\ Hristos până azi. Introducere tn istoria bisericească și patro-logie*, Craiova. 1927.37 p.; *Istoria nestortanis-mului cu Sinodul al treilea ecumenic (431 d. Chr.i*. Pitești. 1927. 90 p.; *Biserica tn timpul domniei împăratului roman Iulian Apostatul (361 - 363 rf. Chr.)* Pitești. 1927.84 p.; *Istoria literatura vechi creștine (Patrvlogia)* voi. 1. partea 1. Ploiești. 1932.37 p.

Manuale *Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament*, penini cl. I secundară. «1. a II~a. București r :: H p . *Parabolele si*

învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos pentru cl. II»
dara.BucurçliJ929.80p.lincolalHTarccuGh_T F*
Ciauşanu); *Istoria bisericească universală (cu elemente de Catehism şt Liturgica)*, pentru cl. III secundară. Bucureşti. fa.. 158 p_t (În colaborare cu Gh. F. Ciauşanu); *Dogmele Bisericii creştine ortodoxe (cu un supliment tle Liturgică)*, pentru : - V secundară. Bucureşti. 1929 (în colaborare cu Gh. F. Ciauşanu); *Morala creşti/Ut...* pentru cursul şcoalelor secundare, ed. a lila, Bucureşti. La.. 178 p. ([cd.LI9I4.96p](#)).

Literatura *Enciclopedia „Cugetarea”**,sub red. Lucian Prdescu. Bucureşti, 1940. p. 270.

CHIRICA PRIU, preor N 4 ml 1890, Poieni, jud tuşi — 126 ian 1980. Iaşi Studii la Seminarul teologic „Veniamin" din Iaşi (1903—1910), apoi la Facultatea de Teologic din Bucureşti. Preot fn I Mila—jud. Iaşi (dec. 1914— I oct. 19251 şi apoi la biserica „Barnovschi" dm Iaşi (1925 —după 1948): apreciat misionar în „Oastea Domnului": deţinut politic în timpul regimului comunist. A publicai broşuri cu caracter moralizator şi piese dc teatru, cărţi de rugăciuni A redactai — la Iaşi — foile religioase „Sfânta Cruce" (1929-1938) şi Xredin|ă >i Faptă" (bilunare), în care a publicat multe articole, predici, piese, note etc.

I iu r .11 i: *Crucea lui Hristos*. Iaşi. 1922; *Feriţi-vă de adventişti, bapţişti şi mdeniştt*, Iaşi. 1922.16 p. (ed. IV, 1925); *30 Imnuri religioase tntm cinstirea Mântuitorului, a Maicii Domnului şi a sfinţilor martiri*, Iaşi. 1925, 53 p.: *Botezul copiilor nuct*. Iaşi, 1925. 16 p.; *Calea mântuirii, izvor de lunund pentru fiecare creştin*, Iaşi. 1926, 16 p.; *Sfârşitul lumii şi venirea Domnului. Mântuitorul vorbeşte ucenicilor Săi despre sfârşitul lumii*. Iaşi. **95**

CHIRICESCU CONSTANTIN, profesor de teologic<ne. **imU**nit>..N.21 iun. în călunul Vâlcelele, coin. Topeşti, jud. Gorj. t9 ian. 1929, iu Ilucure>ti. Studii la Semiuariile „Sf. Nicolae" din Râmnicu Vâlcea (1875-1879) şi „Central" din Bucureşti (1879—1883). Facultatea de Teologie din Cernăuţi (1884-1888), cu doctoratul în 1889. Pedagog la Seminarul din Răiunicu V51cea (1883-1884), profesor la Seminarul dm Huşi (1889—1892), apoi la Seminarul „Veniamin" din Iaşi (1892-1894); profesor provizoriu (1894). apoi definitiv (1897) la calcdra de Patrologieşi Istona dogmelor dc Ia Facultatea dc Teologic din Bucureşti, până la pensionare (1928); decan al Facultăţii (1900-1910şi 1919-1923); un timp profesor la catedra de Studii biblice de la Seminarul „Nifon" din Bucureşti, director în Ministerul Cultelor (1899- 1900), director al Tipografici Cărţilor BiscriccşU (1897—1906);

1926,16 p4 *Sfânta Tradiţie, izwr de lumină pentru fiecare creştin*, Iaşi, 1930, 16 p.; *Cineestelisuus Hristos*⁷, Iaşi. 1932.40p ; *Ijimu-nri bune pentru ţinerea calendarului îndreptat*. Iaşi. 1934.32 p/.Nu sâmbăta, ci duminica e ziua de odihnă a Domnului, cd IL 1936, 32 p.; *Povăţuitorul pentru mărturisirea păcatelor....* Iaşi. **1936**.03 p. ; *IM luptă pentru lege si neam*. Iaşi. 1936.24 p.; *Pe urmele lui Iisus si ale sfinţilor Săi*, Predici rosUtc în biserica «Bamovschr, Iaşi, vol.LIaşi.193IJJ64p.

Piese: *Răuigmrea*. Piesă morală în patru arte, Iaşi. 1936,20 pr. *Mort tn faţa tribunalului (Pentru că a jurat falşi* Piesă religioasă în trei acte. Iaşi. 1936,16 p.; *Războiul diavolilor (Ce fac dracii In iad)* Piesă morală în cinci acte. Iaşi. 1936.24 p.; *Seara tle Anul Nou*. Piesă religioasă în două acte. Iaşi. 1936, 16 p ; *Biruinţa credinţei. Inimă de copil* Piesă morală în trei acte. Iaşi. 1936.16p.: *Fiul risipitor*. Piesă morală în cinci acte. Iaşi. 1936. 32 p.. *înfrângerea ereticilor (Biserica biruie!*. Piesă morală în cinci acte. Iaşi. 1936, 24 p.; *îngerul păzitor*. Piesă religioasă In două acte. Iaşi. 1936.16p: *Jertfă pentru cruce* Piesa morală în cinci acte. Iaşi. 1936. 24 p.; *Nenorocirea beţiei*. Piesă morală în trei acte. Iaşi. 1936. 24 p ; *Rai şt iad*. Piesă morală In im acte. Iaşi. 1936.24 p.; *Iuda* Piesă religioasă în patru acte şi trei tablouri, Iaşi. 1937. 27 p.; *învierea* Piesă religioasă fn patru acte. Iaşi. 1938.37 p.; *Calea fericirii*. Piesă murală în palni acte. Iaşi. 1938,28 p; *Casa durerii*. Piesă morală în două acte şi trei tablouri. Iaşi. 1939.18 p.

Literatura; Infonna|ii de la prof. Daniel Dameletcu din Iaşi.

CHIRICLTĂ TOMA

administrator al Casei Bisericii (1905-1907). Este autorul unor manuale didactice pentru seminarii. studii privind pascalia şi calendarul îndreptat, traduceri.

Lucrări: *Sfântul Apostol Pavel după Sfânta Scriptura*, Bucureşti. 1898, 48 p. (extras din BOR. an. XXL 1897-98,p. 783-797 şi 915-945).

Ermineutica biblică. Bucureşti, 1895,165 + VI p.; *Arheologia biblică*. Bucureşti. 1903.131 p. (şi alte edilii, ultima în 1923. 135 p.); *Introducerea fn sfintele căni ale Testamentului Vechi*, Bucureşti, 1903. 144 p. (ultima ediţie în 1922.134 pO; Cursuri litografiate de *Istoria Bisericii Române* (1896.263 p.). *Istoria dogmelor* (1904. 357 p.) şi *Patrologia* (1904.548 p.).

20 Cuvântări, Bucureşti, 1900.149 p. (în colaborare cu C. Nazaric): *Privire asupra*

institufiunet sinodale tn diferite Biserici Ortottaxe de Răsărit. București, 1909.54 p.

H.G. Didon, *lisus Hristos*. Traducere din limba rusă, 2 voi.. București, 1900-1901. LXXXII4 404 p.(I) + 341 p, (II).în colaborare cu Constantin Nazarie: *Călăuza predicatorului*, traducere, prelucrare și alcătuire.... București. 1902. XVI + 317 p. (în colaborare cu C. Nazarie); *Expunerea doctrinei Bisericii creștine orio<loxe. Utsofită de deosebiri ce se intfimplă in celelalte comunități creștine* (după Vladimir Guettee). București. 1901.

Calendar bisericesc ortodox pe toii anii... București. 1923. 198 p.; *Pascalta Bisericii creștine ortodoxe de Răsărit, in conformitate cu calendarul îndreptat*. București, 1925,54 p. (și versiunea franceză: *Le compui pascal*, București. 1925.62 p.). *Așezarea pascaliei in calendarul îndreptat*, București, 1926,I9p.(și versiune franceză, alta în limba rusă, apărută în Finlanda).

Literatura: Aurel A. Popcsu, t *Dr. Constantin Chiricescu*, în RL, an. I, 1929, ur. I. p. 34—36; Pr. Prof Dr. Nicolae Neaga. *Constantin Ckiricescu*, în MA. an. III. 1958. nr. 11-12, 904-905; Pr. Pmf. D. R(adu), *Prof Dr. C. Chiricescu*, în ST. an. XXXIV, 1982. nr. 1 -2, p. 36-37.

CHIIRICUȚA TOMA. preot, publicist și misionar. N.6iun, 1887,în<Maia-Bursucanj.juiL Galați. în familie de preot, f 17 nov. 1971. în București. Studii la Bârlad.Seminanile teologice din Roman CHIIKM1 NICOLAE

Manuale: *Istoria Sfânta a Vechiului fi Noului Testament penlrw* cl. I secundarii. București. 1929. 172 p.; *Para/udele st învățăturile Domnului nostru lisus Hristos*. pentni cl. a II*u secundară. București. 1929. 120 p.; *Apologetica. Elemente tle filosofia religiei creștine* pcnlru cl a VII-a secundară. București. 1929. 136 p.; *Dogmele Bisericii creftine ortodoxe* pentru cl. a V-a secundară. București. 1930. 187 p. + IV p^ *Morala creștină*. Manual pentru cl a Vț-a, licee, școli normale, seminarii. cd. a II a. București. 1935. 192 p.; *Carte de rugăciuni a creștinului ortotlox, cuprinzând tot felul de rugăciuni trebtntoare creștinului*, ed. a 11-a. f. a. 224 p.; coautor al cărțu *învățătura de credință creștină ortodoxă*. București. 1952.481 p.. numemase predici în colecția ..Predici duminicale' sau broșuri cu caracter religios educativ; a inițiat și a redactat foile lelrgioasc „Fântâna Darurilor", lunară (1929-1947) și „Ortodoxia", săptămânală (1933—1947). ..organ de pietate și învățătură creștină ortodoxă", amândouă în tipografia misionară înființată de el.

literatura: Date biografice în voi. *Anul in predict.p.* 234-238.

și „Veniuiniin" din Iași. Facultățile <le Teologie și Filosofie din București, specializare în Filosofie în Leipzig. Preot la biserica „Sf Spiridon" din Bârlad (1914-1916). confesor militar la Regimentul 52 în timpul primului război mondial (1916—1918), preot la hiscrica „Cuvioasa Paraschiva" din Botoșani (1919— 1927). paralel profesor dc Germana și Filosofic la Liceul „A.T. Laurian" și de Pedagogie la Școala normala „Mihai Eminescu". tot acolo; preot la bisericile „Zlăiari" (1927-1961),și „Popa Tatu" (după 1962), toate în București; deținui (1961 — 1962 în închisorile comuniste.

Lucrări: *Religia omului de știiniă. Răspuns dttt liber cugetătorilor*. Cu o prefață de N. C. Pau lescu.București. 1910.64 p. (cd. a D-a, București, 1935,86p.); *Eminescu imlagog^Boioșmi*, 1927, 80 p (extras din Anuarul Școlii normale dc învățatori „M. Eininescu" din Botoșani).

Chemări de departe. Predici la radio. Bucu-rești, 1929,230 p. (în colaborare cu preo|u Gh. Comana, Marin t Ionescu și Manea S. Popescu); *Chemări de sus. Predici și omilii*. București. 1933, 302 p.; *Cunoști tu calea? Chemări către suflet*. București. 1934,271 p.; *Evanghelia tălmăcită pentru timpul prezent*, București, 1935.256 p. (în colaborare cu pr. Gh. Butnariu); *Drumul crucii*. București, I93R, 131 p.; *Evanghelia tălmăcită pentru toți*. București (1947)^407 p.

Reeditări: *Anul in predici*. București, 1996. 239 p. idupă voi. *Chemări de sus*).

CHIIKSCU NICOLAE, profesor tic teologie (nchirotonit). N.3I mari. 1904.inMoreni — jud. Dâmhovila, > iul.1991. în București Studiile secundare la Uccul „Enăchiță Văcărescir din Târgovijtc (WI6-192I) ți la Seminarul JDaomT din București (1921-1924), cele universitare ia facultatea dc Teologic protestantă dinPaht(1925-1930),tacareaobținut titlul de licențiat. în 1932 obține licența, iar în 1937 doctoratul la Pacullatca dc Teologie din Bu-curești. Asistent onorific pc iangă catedra de Liturgică și Pastorală (1930-1934). apoi la catedra dc Teologie Dogmatică și Istona Religiiilor (1934-1937). asistent titular (1937— 1945) la acteavi catedră, la Facultatea OJC Teologic din Bucuic\tr In ian. 1945 numit — pnn concur* — profesor agregat la catedra dc Dogmatică șt Simbolică, iar în dec 1948 profesor titular în cadrul Institutului Teologic Universitar din Bucutvșii.lunclionând pană la pensionare (1 sept. 1973): de la această dată a activat ca profesor consultant pentm cursurile dc doctorat, suplinitor alcjtcclor dc Vechiul Testament i 1946- 1947) și Morală (1947—1948). prorector al Institutului

(1 nov. 1965-1 ian. 1969). A fost ilegal al Bisericii Ortodoxe Române la diferite conferințe, consultații și colocvii teologice organizate de Consiliul Ecumenic al Bisericilor și de Conferința Bisericilor Europene; membru în Comisia „Credință și Constituție” a Consiliului Reutienic al Bisericilor. În Comisia interreligioasă de dialog cu Anglicanii și în Comisia interreligioasă de dialog cu Bisericile Vechi Orientale; a ținut conferințe, referate și comunicări la Facultăți de Teologie din străinătate. A publicat lucrări de Dogmatică pe teme doctrinare de mare diversitate: răscumpărare, eclesiologie, revelație, dogmă, har. Sf. Treime, probleme ecumenice și sociale, probleme dogmatice în trecutul Bisericii noastre, personalitatea unor mari teologi români sau străini, traduceri din Sfinții Părinți sau din mari teologi moderni

Laniri principale: *Despre caracterul, metoda și izvoarele tratatului „Cur Deus /lomo”*, în „Raze de Lumină”, an. VHL 1936, nr. 3-4; *Răscumpărarea în Sfânta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți*, teză de doctorat. București.

1937, 185 p.; *Însemnătatea doctrinară a prepoziției „anti” în Noul Testament*, în BOR, an LV, 1937, nr. 7-8, p. 387-416 (și extras. 32 p.); *Teoria recapitulativă (anakephalatosis) la Sf. Paul*, în ST, an. I, 1949, nr. 7-8, p. 514-534; *Despre caracterul, metoda și izvoarele tratatului „Cur Deus /lomo”*, în „Raze de Lumină”, an. VHL 1936, nr. 3-4; *Răscumpărarea în Sfânta Scriptură și în scrierile Sfinților Părinți*, teză de doctorat. București.

spre predestinație în ST, an. VI, 1954, nr. 8, p. 399-438; *Însemnătatea mărturisirilor credință în cele trei mari confesiuni creștine*, „Ortodoxia”, an. VII, 1955, nr. 4, p. 483-512; *Contribuția Bisericii Egiptului la opera dogmatică a Bisericii creștine*, în ST, an. VIII, 1956, nr. 1, p. 40-58; *Evlavie și teologie*, în „Ortodoxia”, an. VII, 1956, nr. 2, p. 216-244; *Întruparea Răscumpărării în Biserica Ortodoxă și în cea romano-catolică*, în „Ortodoxia”, an. VII, 1956, nr. 4, p. 538-576; *Paradigmele divine și problemele pe care le ridică ele pentru Teologia Dogmatică*, în „Ortodoxia”, an. X, 1958, nr. 1, p. 23-60; *Despre dezvoltarea dogmelor în teologia ortodoxă modernă*, în MMB, sn. VII, 1958, nr. 7-9, p. 259-295; *Premisele învățăturii creștine despre har și libertate*, în „Ortodoxia”, an. XI, 1959, nr. 1, p. 3-35; *Sinteză asupra dogmei soteriologice privită interconfesional*, în „Ortodoxia”, an. XI, 1959, nr. 2, p. 196-217; *Noțiunea de dogmă în teologia ortodoxă contemporană*, în „Ortodoxia”, an. XI, 1959, nr. 3, p. 351-380; *Aspecte ale concepției creștine despre muncă*, în MMS, an. XXXV, 1959, nr. 7-8, p. 438-454; *Aspecte ale concepției creștine despre rasă*, în GB, an. XIX, 1960, nr. 5-6, p. 402-428; *Alexei Stefanovici Homiacov. Încercare de expunere catehetică a învățăturii despre Biserică: Biserica este una* (traducere), în MMS, an. XXXV, 1960, nr. 9-12, p. 572-601;

LVI.

1938, nr. 11-12, p. 845-865; *Biserica, Trupul tainic al Domnului*, în BOR, an LX, 1942, nr. 7-8, p. 282-319; *Despre natura durității zeiescului har*, în BOR, an. LXI, 1943, nr. 10-12, p. 538-580; *O dispută dogmatică din veacul*

al XVII-lea, la care au luat parte Dositei al Ierusalimului, Constantin Brâncoveanu și Atanasie

Într-un BOR, 1945, nr. 7-8, p. 319-352; *Trei sute de ani de la „Răspunsul la Catehismul*

calvinesc” al Im Varlaam al Moldovei, în BOR, an. LXIII, 1945, nr. 11-12, p. 618-638. *Sfintele Tărne*, în ST, an. I, 1949, nr. 7-8, p. 514-534; *Etența doctrinara a celor trei mari confesiuni creștine*, în ST, an. I, 1949, nr. 9-10, p. 763-780; *Condițiile însușirii mântuirii*, în ST,

an. II, 1950, nr. 1-2, p. 383-439; *Atitudinea principalelor religii ale lumii față de problemele*

pământești, în „Ortodoxia”, an. IV, 1952, nr. 2, p. 195-250; *Ființa dogmei*, în ST, an. VI, 1954, nr. 3-4, p. 188-209; *Dogma stăruitoare creștină*,

în ST, an. VI, 1954, nr. 7-K, p. 399-438;

CHITILESCU INOCHENTIE

Opera teologică a lui Homiacov. Urmărirea aniversării a 100 de ani de la moartea sa, în „Ortodoxia”, an. XIII, 1961, nr. 1, p. 22-54; *Ortodoxia și Bisericile răsăritene mai mici*, în „Ortodoxia”, an. XIII, 1961, nr. 4, p. 483-554; *Mișcarea ecumenică*, în „Ortodoxia”, an. XIV, 1962, nr. 1-2, p. 3-59; *Aspecte ale eclesiologiei Sfinților Trei Ierarhi*, în ST, an. XIV, 1962, nr. 7-8, p. 395-413; *Scriptură, tradiție și tradiții*, în „Ortodoxia”, an. XV, 1963, nr. 3-4, p. 363-423; *O singură fire întrupată a lui Dumnezeu Logosul*, în „Ortodoxia”, an. XVIII, 1965, nr. 1, p. 295-307; *A fost Sfântul Ioan Hrisostom semipelagian?*, în MMS, an. XLI, 1965, nr. 3-4, p. 136-162; *Poziția unor teologi ortodocși și romano-catolici în privința celor două voințe*, în {persoana lui Iisus Hristos și problema relațiilor cu necalcedonienii, în „Ortodoxia”, an. XIX, 1967, nr. 4, p. 550-564; *Sobornicitatea Bisericii*, în ST, an. XXI, 1970, nr. 3-4, p. 150-168; *Deosebirea dintre „oros” și „canon” și însemnătatea ei pentru recepția Sinodului de la Calcedon*, în „Ortodoxia”, an. XXII, 1970, nr. 3, p. M7-364; *Barlaam*, în MMS, an. XLVI, 1970, nr. 3-6, p. 163-195; *Ortodoxia în opera lui Cantemir*, în GB, an. XXXII, 1973, nr. 9-10, p. 1097-1120; *A doua persoană a Sf. Treimi în doctrina Sf. Ioan Damaschin*, în „Ortodoxia”, an. XXVIII, 1976, nr. 2, p. 305-348; *Relațiile Bisericii Ortodoxe cu celelalte culte*, în MMS, an. LIV,

1978.nr. 1 -2. p. 21—60; în *legătură cu „preoția femeii”* An „Ortodoxia”,an.XXXI. 1979,nr. 2,p. 349-370; *Aspecte eclesiologice In opera Sfântului Vasile cel Mare* „mvo”.Sfântul Vasile cel Mare. La **1600** de ani de la săvârșirea sa. București. 1980, p-158-180.

în colaborare cu Ioan Irincu MiUălcscu și Emilian Vasilcsu. a publicat **12** manuale de *Religie* pentru clasele I —VI ale gimnaziilor, liceelor comerciale și industriale de băieți și fete (1935—1940). Este coautor al manualului *Teologia Dogmatică și Simbolica* pentru Institutele Teologice,2 voi,București, 1958.1008p.(peste 500 p.).

A tradus și publicat în limba franceză lucrarea Pr. Prof. Ioan Mihălcscu: *La T/teologie Sym* holique au point de vue de VEglte Ortodoxe Orientale*, Paris, 1932. V + 315 p.

Alte articole, traduceri din teologi moderni, predici, dări de seamă și recenzii în periodicele menționate în lista bibliografică.

CIACHIK MIHAIL

din mănăstirea Glavacioc (1848 -1851). profesor — un timp director — la Seminarul din București (1851 —1864), hirotosit arhimandrit, egumen al mănăstirii Dealu (1864—1868).cânnuilor provizoriu al Eparhiei Râmnicului (1868-1873). arhiereu titular cu numele „Sotiriupolcos” (1872), episcop a) Buzăului (ales 24 ian. 1873) până la moarte. Prin testament, a rânduit ca banii lui să fie folosiți în scopuri filantropice: copii săraci din București și Buzău, fete orfane de la Azilul „Elena Doamna” din București, burse pentn studenții Facultății de Teologie din București (s-au acordat până în 1940).

Literatura: Pr. Gabriel Cocora. *Episcopul Inochentie ol Bucului (1873-1893)*, în GB, an. XXI, 1962, nr. 7-8, p. 701-723; Pr. Gabriel Cocora, *Șirtd episcopilar Buzăului*,\r\ voL *Spiritualitate fi istorie la Intorsura Carpaților*. IL Buzău, 1983,p. 49.

CIACHIK MIHAIL, preot ortodox de origine găgăuză. N. 27 apr. 1861, în Ceadăr Lunca, jud.Tighina — Î8sept. 1938,în Chișinău.Studii gimnaziale, apoi la Seminarul teologic din Chișinău (abs. 1881). Profesor la Seminarul teologic din Chișinău.apoi preot (1884) la capela Seminarului și paroh la biserica „Mazanichi” din Chișinău, protoeiu; președinte al Consiliului județean pentru școlile eparhiale din Chișinău, revizor a) școlilor bisericești din Basarabia, director al tipografiei eparhiale din Chișinău; primul istoric, etnograf și folclorist al găgăuzilor din Basarabia, primul traducător al cărților de slujbă tn limba găgăuză.

Lucrări: *Manual de limbă moldovenească*, 1900; *Scurtă gramatică a limbii moldovenești; Carte de limba rusă pentru moldoveni* (în trei păiii, în mai multe ediții); *Rusesc și moldovenesc cuvântelnic* (dicționar, n .n.),

Literatura: Pr. Prof. D. R(adu), *Prof Dr. Nicolae Chifescu*, în ST. an. XXXIV, 1982, nr. 1—2, p. 54 —56; despre activitatea științifică, studiul *Teologia Dogmatică In Biserica Ortodoxă Română în trecut și azi*, în „Ortodoxia”, an. XXIIL 1971. nr. 3, p. 343-344 și în studiul *Catedra de Dogmatica, Teologie Fundamentală și Istoria Religiilor 7io ST, ^X\X\U, m\,m.* 7-10. p. 552-555; Pr. Prof. Ilie Moldovan, *Prof Dr. Nicolae Chifescu ta 80 de ani din viață*. înTR.an. I31,nr.21-22din ISinai 1984.p.3.

CHIȚULESCU INOCHENTIE (Inocențiu) (din botez Ioan). episcop. N. 23 mai 1819, în București.în familie de preot, 113nov. 1893,în București. Studii la Seminarul din București (abs. 1841) și la Colegiul „Sf. Sava” (1841-1843). Tuns în monahism, a fost trimis la studii de Filosofie, Latină, Gennană și Drept la Pesta (1843-1848). Profesor la Școală „candidaților”

1907,411 p.; *Dicționar găgăuz(tiurco)<român*, 1938 (toate au apărut la Chișinău).

Istoria satului Iserlia din județul Akkerman. Monografie. 1892; *Cântece de Crăciun ale bulgarilor dtn satul Iserlia*, 1894; *Originea găgăuzilor din Basarabia*, în rev. „Viața Basarabiei” (VB).». IL 1933. nr. 9. p. 495 - 504; *Obiceiurile religioase ale găgăuzilor din Basarabia*, în VB. an. III. 1934, nr. 6. p. 324-328 și nr. 7-8, p. 421 —424; *Dreptatea la găgăuzii din Basarabia*, în VB, an. IV, 1935, nr. 10, p. 643—646;

Obiceiuri/e găgăuzilor la nunți, în VB. an. V. 1936,nr.3-4,p. 169-172.

Traduceri în limba găgăuză; *Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament*, 2 voi.. Chișinău. 1911 —1912.167 + 208 p.; *Istoria Bisericii, Psaltirea, Evanghelia, Sfânta Liturghie, Acatistul, Cartea de rugăciuni pentru găgăuzi* ș.a.

Diferite articole în „Eparhial na ia Viedomosti*\\ „Viața Basarabiei”. „Luminătorul”, toate la Clișinău.

Literatura: *Necrolog*, în VB, nr 10, 1938, p_h 65 —68; *Bibliografia românească modernă (1831-J918)*, voi. I, București, 1984, p. 642; Dionisie Tanasog\\i, *ProtoiereubprofesorMihail Ciachir. 135 de ani de la naștere (1861-1996)*, înrev...Lutninătorur.Chișinău,nr. 3(24). 1996. p. 26—44; Ion Șpac, *Un credincios al Basarabiei*, în rev. „Luminătorul”. Chișinău, nr. 5,2001, p. 34-54.

OAUȘANU G1IEORGHE F.. preot, profesor și folclorist. N. 19 mai 1889, în Făurești, jud. Vâlcea, în familie de preot, t 14 ian. 1953, în Craiova. Studiile la Seminarul „Central” din București (1902-1910) și la Facultatea de Teologie din București (1910-1914, lic. 1915), cu

doctoral în 1931. Preot în Siminicu de Sus — jud. Dolj (1915-1916) și în Laloșu - jud. Vâlcea (1916-1923). director al Cancelariei episcopale din Buzău (1923—1924), iconom stavrofor (1923). profesor titular la Seminarul „SL Grigorie Dccapolitul" din Craiova (din 1924), apoi profesor de Religie la Liceul „Elena Cuza" (pană în 1948) și preot la biserica „SL Ilie" din același oraș. A publicat studii etnografice-folclorice și teologice.

Lucrări: *Superstițiile {Hotarului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă.*

49

înmuguriri (Stihuri, cuvântări, recenzii), Craiova. 1926.64 p. *Ijtmansurt {versuri},* București. 1935.87 p.

Epistola către Ebrei (Prelucrare după Maunoury). Craiova. 1926: *Monogemsmul biblic. Studiu dogmatico-aptogetic.* teză de doctoral. București, 1931.91 p.

Parabolele si învățăturile Donmutui nostru tisus Hristos. pentru clasa a II-a secundară. București. 1929.80 p>; *Istoria bisericească universală (cu elemente tle Catehism st Liturgică),* penlru cl. a lila secundară. București, fa.. 158 p.; *Dogmele Bisericii creștine ortodoxe fett un supliment tle Liturgică),* pentru clasa a V-a secundară. București. 1929.136 p.(loate în colaborare cu „Chiriac Dunancea); alte manuale lucrate singur.

Colaborări la „Albina". „Anuarul Arhivei de Folclor". „Noua Revistă Bisericească", toate la București. „Renașterea" și „Ramuri" la Craiova șa., a înființat și condus — împreună cu Nieolaescu Pk>p>or — revista de folclor și etnografie „Suflet Oltenesc".

Litrnlura: *Curriculum vttac.* în teza de doctorat cit. p. 83—84; Ovidiu Bărlca. *Istona folcloristicii roftânești,* București. 1974. p. 399; Iordan Datcu șt S. C. Stroescu. *Dicțumarutfolcloriștilor.* București. 1979. p. 135-136.

CIOBOTKA DANIKL (din botez Dan-Ilic). mitropolit al Moldovei și Bucovinei. N. 22 iul. 1951. în Dobrești,jud. Timiș. Școala elementară în Dobnsști și Lăpușnic (1958-1966). studiile medii la Liceul din Buziaș și Liceul „Coriolan Brcdiceanu" din Lugoj! 1966- 1970),ccle superioare la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1970—1974), cursuri de doctoral la Institutul Teologic Universitar din București (1974—1976),contmuind specializarea în străinătate, la Universitatea de Științe Umaniste din Strasbourg (1976-1978) și la cea romano-catolică din Freiburg im Breisgau (1978-1980). In 1979 a obținut doctoralul în „Științe religioase" la Universitatea de Științe umaniste dm Strasbourg — Facultatea de Teologie Protestantă, cu teza: *Reflexion et vie rhrftiennes aujourd'hur Essai sur le rapport entre la thMogie et la*

București. 1914, XIV + 434 p. (premiată de Academia Romană); *Culegere de folclor din județul Vâlcea și împrejurimi. Cu un glosar.* București. 1928.212p.(în colaborare cu G. Kira șiC M. Popescu); *Glosar de cuvinte din județul Valcea*An An. Acad. Rom.. M.S.L..S. III, L V, nr.6.193I.p. 151—223<și extras, 73 p.y,*Frunză verde. Literatură populară oltenească,* Râmnicu Vâlcea, 1938.116p. (în eolaborarecu Margarcia Budălănescn); *Creștinismul românului oglindit tn graiulsâu,* Craiova. 1944,36 p.

CLOIOTEA DANIEL

*știritual*M, VII + 424 p; In 1980 a obținut doctoratul la Institutul Teologic Universitar din București, cu teza: *Teologie și spiritualitate creștină. Raportul dintre ele șt situația lor actuală* (ms. dact.). Din

1980 a activat caicelor la Institutul Ecumenic de la Bossey - Elveția (In 1986-1988 director adjunct) și ca profesor asociat la Geneva și Fnbourg în Elveția. A participat la numeroase întruniri cu caracter ecumcmst peste hotare: al treilea Congres ortodox al Eun>pei Occidentale de la Aimens. lângă Paris (**1977**). Colocviul despre Fihoque de la Klingenthal - Frnnfa (1978 și **1979**). Conferința studenților creștini de la Wellesley - M A (1979) și la Conferința ecumenică tle la Cambndge — Boston. S.U.A. (1979), ambele cu tema „Credința, ștunța. viitorul". Reuniunea ecumenică asupra spiritualității creștine de azi de la mănăstirea Valamo — Finlanda (1981). Reuniunea ecumenică „Iisus Hristos — viața lumii" de la Nicdendtnich — Germania (1982). Reuniunea ecumenică asupra rugăciunii pentru unitatea creștinilor de la Veneția (1982). a VI-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Vancouver(1983)și altele.

La 6 aug. 1987 tuns în monahism la Sihăstria, sub numele Daniel șt hirotonit preoc-icromonah. iar în oct. 19K8 hirocesit protosinghel; consilier patnaihal(l sept. 1988-1 mart. 1990),concomitent conferențiar la Institutul teologic din București; episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu titlul „Lugojanul" (hirotonit 4 mart. 1990).

La **7** iun 1990 ales. iar la I iul 1990 înscăunat ca arhiepiscop al laților și mitropolit al Moldovei și Bucovinei. In această slujire, a procedat la înființarea unei Facultăți de Teologie în cadrul Universității „Al I. Cuza" din Iași (fiind profesor de Teologi^ Dogmatică din 1992) și a unor Seminarii teologice (Iași. Agapia. Bolo>ani, Dorohoi,Piatra Ncainț). cu și a unor Centre culturale misionare la Iași. Mănăstirile Neamț și Durau; a dat un nou profil revistei eparhiale care apare acum sub titlul „Teologie și Viață"; îndrumă activitatea editorială în cadrul vechii Upografiidin mănăstirea Neamț ți a celei noi de la mănăstirea Golia din Iași. Participă, in continuare, la o serie de întruniri ecumenice peste hotare: de pildă, a condus delegația

Bisericii Ortodoxe Române la a VU-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Canberra (1992); ca membru în Comitetul Executiv și Central al Consiliului Ecumenic participă la diferitele sesiuni ale acestuia, **ciomh:a iimitkik**

A publicat diferite studii, articole, recenzii, note, în periodicele bisericești din țară sau ale comunităților de peste hotare și în periodice străine.

i in i ui: *Chemarea preoțască*, în MA, an. XVIII, 1973, nr. 1-2, p. 63-72; *Elemente ale religiei geto-dacilor favorabile procesului de înereșunare a strămoșilor*, în ST, an. XXVIII, 1976, nr. 7-10, p. 611-622; *Invățămra Sfântului Ioan Gură de Aur despre rugăciunile pentru cei adormiți în Domnul*, în MB, an. XXVI, 1976, nr. 9—12, p. 643—654; *Timpul și viața lui Iisus Hristos pentru mântuire în Ortodoxie* An „Ortodoxia”, an. XXIX, 1977, nr. 2, p. 196—207; *Temeiurile dogmatice ale bucuriei creștine*, în MB, an. XXVII, 1977, nr. 4-6, p. 347-359; *Dorul pămîntului Bisericii nedespărțită sau apelul tainic și irezistibil al Sfintei Treimi* An „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 4, p. 5K6 —598; „Iisus Hristos - viața sa”, celebrat și mărturisit la Vancouver, în MB, an. XXXIV, 1984, nr. 1-2, p. 21-35; *Înțeleșurile tonciliarității ortodoxe și ierarhice* arca credincioșilor la ea astăzi, în „Ortodoxia”, an. XL, 1988, nr. 4, p. 113—125; *Mărturia ortodoxă în Mișcarea ecumenică*, în „Ortodoxia”, an. XLI, 1989, nr. 1, p. 127—135; *Iconografia ortodoxă — memoria vizuală a Bisericii*, în „Ortodoxia”, an. XLII, 1989, nr. 3, p. 107-117; *Confessing the Truth in Love. Orthodox Perceptions of the Truth*, în *Mtsston and Untty*, Iași, 2001, 262 p.

Traduceri: Dumitru Stăniloae. *Întru mine de Dumnezeu*. Traduit du roumain par... , Paris, 1985, 144 p.

în (lămurit: *Die heitende Kraft der Kirche, Aus der Sicht des orthodoxen Theologie und Spiritualität*, în rev. „Una Sancta”, Niederaltaich, 1977, nr. 3, p. 195—203; *Die Orthodoxe in der Abendland. gestern und heute*. In *Alunuiul capelei ortodoxe române „Mihail Sturza” din Baden-Baden* „Una Sancta”, p. 156-165; *Die Orthodoxe in der Gegenwart*, în rev. „Irmakon”, 1981, nr. 4, p. 472-484; *Jesus Christus, das Leben der Welt. Ein Zeugnis orthodoxer Spiritualität zur Thema der 6 Vollversammlung des Ökumenischen Rates der Kirchen (Vancouver, 1982)*, în iev. „Una Sancta”, 1982, nr. 3, p. 232—248, *Ufe in its fullness*, în voi, *Jesus Christ, the Ufe of the*

vicepreședinte al celei de-a I-a Adunări Generale a Conferinței Bisericilor Europene (Graz, 1997); membru sau președinte de onoare a numeroase organizații nonguvernamentale.

ilri»

World. Ari Orthodox Con tribution im Vancouver Assembly*, edited by Ion Bria. WCC. Geneva, 1982, ed. franceză în rev. „Contacts”, Paris, nr. 122, 1983, p. 99-126; ed. ital. în rev. „Nuova Umanita”, Roma, 1983, nr. 28/29, p. 99-127, în rev. „Ökumensclw Rumschau”, Frankfurt, 1, 1984, p. 130-141; *ie râte de la Uturgie ilans laforuition tMaloguptr*, în rev. „Contacts”, Paris, nr. 135, 1986, p. 198—223 (și în „St. Vladimir’s Theological Quarterly”, vol. 31, 1987, nr. 2, p. 101-122); *Les taches de la thologie orthodoxe d’aujourd’hui*, în rev. „Contact”, Paris, nr. 138, 1987, p. 90-101 (și în „St. Vladimir’s Theological Quarterly”, voi. 33, nr. 2, 1989, p. 117-126).

Alte articole în periodice bisericești din țară și peste hotare (*Service Orthodoxe Presse* SOP*, Paris și „peste hotare” la diferite lucrări de teologic).

Literatura: Ștefan Găncănu. *Un nou doctor în teologie* Dan Ilie Ciobotea, în ST, an. XXXIII, 1981, nr. 1-2, p. 78-84; ROC, XVIII, 198K, nr. 6, p. 25-26; MMS, an. LXVI, 1990, nr. 4, p. 3—40; „Priveghind și lucrând pentru mântuire”⁴. Volum editat la aniversarea a 10 ani de arhiepiscopie.... Iași, 2000, 375 p. (indeosebi p. 7-166 și 351-370) și nouă ediții la Iași.

CIOLOCADIMITRIK, profesor de teologic, folclorist. N. 1Kdec. 1874, în Ștepsct. jud. Timiș, în familie de preot, t 18 ian, 1963. în Caransebeș. Gimnaziul la Timișoara. Facultatea de Teologie la Cernăuți, unde obține doctoratul (1905) și Facultatea de Filosofie în Cernăuți (abs. 1903). Diferite funcții administrative în cadrul Bisericii, apoi referent școlar la Consistoriul din Caransebeș (1905-1908), profesor de Noul Testament. Morală și Pastorală la Institutul teologic — devenit apoi Academie — din Caransebeș (190K—1938). o perioadă profesor de Limba germană la Liceul din Caransebeș; diacon în 1916. preot în 1930.

I. ut ruri: *Virtutea teologică a credinței*, Cernăuți, 1925, 94 p. (extras din „Candela”, an XXXV și XXXVI, 1924 și 1925). A înredilat colecția de *Predici /pentru toate duminicile anului bisericesc* a lui Teodor Tarnavski și Lmilian Voiutski. 3 voi.. Caransebeș. 1909-1911. 353 + 323 + 388 p.

Cântece din război. L Vitejești. Caransebeș. 1915. 96 p., Cd/ilw//j/irde/>or //. *Dor și jale*. Caransebeș. 1916. 96 p.. *Povești din Banat*. Caransebeș. 1924 (după un manuscris al lui Iosif Olariu).

CIOKOGAKH"
ROMAN

Colabo „Anuaru
rări la l
„Foaia Academi
Diecezan ei
ă" — teologice
Caran- ortodoxe
*I*ș,,Tet române
egraftil dtnCara
Român" risebeșJ
- Sibiu. 919-
„Drapelu 1939".Ca
l" — ransebe
Lugoj. ș, 1939,
„Român p. 27 |
ul" — _272;
Arad. „Foaia
„Dreptat Dieceza
ea" — nă", nr.
Timișoar 3 și 50
a. din
„Poporul 1945.
Român" Pr. Prof-
— Dr.
Budapes Nicolae
ta **ȘJL** Neaga.
Uteral *Preotul*
ura: Dr. *profesor*
Aurel *dr*
Cosma, *Dimitrie*
toorw *Cioloca,*
presei în MB,
din an.
Banat,v XXVI,
o\. 1976.
t.Timițoa nr. 5—8,
ra, p. 516-
1932, p. 517;
87-88; Zeno
Mnntea

n P
A
L
C

C
L

i: Zile național
trăite. -polilic:
Oradea Spre
1926.52 prăpast
5 p.. cu- ie_n Arad.
prinzân 1911;
d și o Ștyeran
serie de ta-
articole Lumina
mai *Bise-
vechi; rica fi
câteva \$coala*
broșuri. Tributia
mai ales ,C)u'}.
cu 1934,74
caracter p. ș.a.
C

Rrcdi(.i caracter
rc Zile național-
trăit*. polilic.
Partea social
t a . sau
Războiu religios
l (hc sub
mtin+aJ numele
/uimi ta său. fie
armistiți cu
u Ediție pseudoni
îngrijită mele:
de „Unchiaș
Vkw1 ul" și
Faur „Preotul
Orade bătrân"),
a. în
1994. periodice
156 p. le:
Ziarist „Tribuna"
de mare — Sibiu.
prcsligm. „Tribuna
a semnal Poporulu
sule de i" —
articole Arad (la
cu înființare
a căreia

a d
.
c
o r
n e
t d
r a
i c
b t
u o
i r
t
. f
n
I
8 p
9 e
7 r
) i
. o
. a
. d
Ba
i
s l
e
n i
c a
a n
.
ş
i l
9
Ş 0
c l
o —
a l
l
a o
" c
t
(.
.
A l
r 9
a l

7). bisericeş
„Tribuna ti, o
Bihorulu tipografic
i". „Cele , mă-
Trei năstirea
Cnşuri"., de la
.Legea Izbuc.
Romanea foaia
sca" — eparhială
Oradea. ..Legea
A Românea
redactat scă"
şi (1921).
„Anuarel
e Literat
ura:
Institutul Teodor
ui Botiş,
teologic- *Istona*
peda- *Scoalet*
gogic din *nor*
Arad" în *male*
perioada *(Prepara*
cât a *ndiei) si*
fost a
director. *Institutu*
Ca *lui*
episcop, *teologic*
a *orodox-*
organizat *român*
noua *din*
eparhie, *Arad.*
a cum *Arad.*
parat o 1922, p.
reşedinţă 649-651.
impunăt broşura
oare. a *Episcop*
întemeiat *ul*
o Aca- *Roman*
demie *R.*
teologică *Ciorogar*
cu 4 ani *iu 1852*
de sludii 1936
(1923), n (reprodu
Şcoală ceri de
de articole
câirt&ieu

d
i V
n a
s
„ i
L l
e e
g
e C
a o
m
R a
o n
m.
â
n E
e ț
a u
s s
c c
ă o
" p
, u
l
a
n R
. o
m
X a
V n
I
. C
i
l o
9 r
3 o
6 g
. a
r
n i
r u
. ,

2 l
) u
; p

tător de
pentru Episcop
libertate Vasile
a și Coman;
dreptate studii de
a prof. dr.
poporul Vasile
ui Popeang
roman ă și prot
du dr.
- 7' .; ** ..Gheorgh
' e. Ijțiu;
V \ . ■ documen
XXL te cu
1976. nr. note M
7—9, comenta
p. 628— rii de
636; Andrei
Vasile Caciora.
Popeang Vasile
â, Popeang
Roman ă și
Cioro- Mircea
gariu, Tiinbus.
reprezen Oradea.
tant al 1981.47
tribunis 2 p.; Pr.
mului Vasile
arădean Rusu,
. în Rolul lui
„Ziridava Roman
", Arad. Ciorogar
10. iu In
1979, p. mișcare
751-780; a tribu-
voi nistăară
Ronum deană, î
R. nMB, m.
Ciorogar XX\\ \\
iu I985.nr.
(1852- 1 -2. p.
19361 35—43,
Sttulii șt Eugen
docume Gltkk.
nte. Contrib
Prefața uții noi

c r
 u o
 -
 p g
 r a
 i n
 v u
 i .
 r
 e î
 n
 l
 a „
 T
 b e
 i o
 o l
 g o
 r g
 a i
 f a
 i "
 a ,

 e r
 p e
 i v
 s i
 c s
 o t
 p a
 u
 l F
 u a
 i c
 u
 R l
 o t
 mă
 a ț
 n i
 i
 C
 t d
 r c
 t

Teologic în
 dm Arad. Iugoslavi
 an, L nr. a),
 1, 1997, juridice
 p. 75-83; la
 Miron Budapes
 \^t\ ta,
 Activitat teologice
 ea la
 omiletic Facultate
 ă a din
 episcop a Cernăuți
 ului , unde
 Roman obține
 Ciorogar doctoral
 iu. în voi, ul în
 „Teologie, 1911
 istoric, .apoi la
 viață bisericea Facultate
 scă".Ora a tic
 dea. Filosofie
 1998. p. din
 298-312. Viena.

 BOR Preot în
 OIAN Comloșu
 U Mare
 ȘTEF (1912-
 AN, 1969) și
 fra^ procopop
 oct 1886. (1921-
 in 1940).un
 Comloșu timp
 Mare. consilier
 jud cultural
 Timiș, 19 la
 mari Episcopi
 1970. tn a
 Comloșu Timișoar
 Mare. ei (după I
 Studrile *MO), A
 medii fn publicat
 Kikinda mai
 Marc (azi multe

v ă
o .
l
u A
m^r
e a
d
d .
e 1
9
p 1
r 6
e .
d 7
i 0
c p
i .
. ;

LM
u e
c r
r i
ă n
r d
i e
:
p
Ve
i n
a t
ț r
a u

c s
r u
e f
ș l
t e
i t
n e
e l
a e
s
c c

redincio Diferite
ase. broșuri
Cuvântă în
ri colecția
ocazion „Bibliotec
ate. a
Airad. creștinul
1917,13 ui
1 p>; ortodox"
Dor de de la
lumină. Arad:
Arad. Cinstiți
1917,18 și
0 p,; ajutați
Brazde Biserica
tn , Preotul
ogorul nostru.
Im Despre
Hristos. rugăciu
Arad, ne.
1918.13 Despre
2 p.. jură-
lauila mânt.
crinilor. Să fim
Cuvântă buni
ri la creștini
botez,Ti și
mișoara. români
1924.96 ș a
p,; L'n Articole
trup ți în
un „Biserica
suflet și
Cuvântă Școala"
ri la — Arad.
cununii. „Foaia
Arad, Diece-
1930. 90 zână" —
p^ Mi Caranse
ptănge! beș.
Cuvântă «Telegraf
ri ul
funebre. Român"
Anul. — Sibiu
1930.22 șa. A
2 p. întemeiat

ș l
i a

c T
o i
n m
d i
u ș
s o
a
r r
e a
v
i (
s l
t 9
a 4
l
o
m-
i
l l
e 9
t 4
i 8
c)
ă .

„ I
Dn
u
h c
a
ș r
i e

A a
d
e p
v u
ă b
r l
i
d c
c a
t

Bucureșt
i. Preot
numeroa i.
se la
predici. catedrala
Literat episcopal
ura: Pr. ă dm
Prof. Curtea
Nicolae dc Argeș
Neaga. (1900-
1918).
Pro- protopop
topopul al jud
Ștefan Argeș
Cioroian (1903—
u, în MB. 1908).
an XXVI, președint
1976,nr.9 e al
-12,p Consisto
715. riului
spiritual
C IOSI; eparhial,
PLATON, membru
arhiereu. în
N, 18 Consisto
nov. riul
1867, în superior
Paihozcș biserices
u, jud. c (1909),
Bacău. preșe-
în familie dinte al
de preot, Societății
ț 29 nov. clemlui
1934.în argeșean
Bucureșt „Frăția”,
i. Studii arhiereu-
laScmina vicar al
riile din Mitropoli
Roman și ei
..Veniami Ungruvla
n" din hiei
Iași. apoi (191H —
la 1934.
Facultate hirotonii
a de 30 sept.
Teologie 1918).
din locotene

n l
t 9
.
d
c l
o
mc
i o
t t
r e
o n
p e
o n
l t
i
t d
e
p
n e
mp
a i
t s
c
l o
n p

t a
o l
t
D
c u
u n
r ă
s r
u i
l i

a d
n c
u
l J
u o
i s

l (
9 i

an. numen
1922- usc
mart. articole,
1923 și dări tle
apr.-iun. seamă,
1924). recenzii
A ele:
inițiat și colaboră
condus ri la
revista „Adevăro
lunară l
„Păstorul Biserices
Ortodox" c",
a organul
Societății aceleiași
clerului . Societăți
„Frăția" . (1912—
1900- 1916),
1912» .în care au
care a apărut la
publicat Pitești.

1
0
3

opării; timotu

Uter /toffuf
alura: rff.
Necro Bucur
log. în ești.
BOR.a 1937.
n. UI, 46-
1934. 47.
V. 11
— 12, CIPAR
P. IU **TI**
75S: MOTE
Venia I,
min teolog,
Pocita lingvis
n, t,
Arhie istoric
reii ,
wicar dagog
i in și
Biseri orient
ca alist.
Ortod N. 21
oxa febr.
roma 1805,
neasc în
ă. Pănad
Vicari c.jud
i Alba. ț
3
Arhie sept.
pisco 1887.
piei in
Bucur Blaj.
eștilor Studii
, gimna
Mitro ziale
poliei (1816*
Ungro 1820).
* filosofi
wlahi ce
et 3t (1820-
Patri 1822*
arhie ȘJ

t u

l

A

l

T

Gramatica limbii latine, 2 voi., dupS M. Schin agl. Blaj, 1857-1860. 277+272 p. (cd. a Il-a. 1865-69); W.T. Kmg. *Elemente de filosofie*, 2 voi., Blaj. 1861-1863. 676 *Porta rea de buna cuvie n/ia intre oameni.* Blaj, **1855**; cd. a Il-a, Sibiu, 1863. 48 p Postume: *Călătorie tn Munt enia*, în voi. *Prietenii istoriei literare* I. Bucur ești. 1931 (publicat de Al. Lupca nu Melin) ; *Început de autobiografie*, ed, îngrijit ă și note de Șt. Mauci iilca. Blaj. fa (extra s din „Cultura Crești

l a

9 r

8 a

7

. A

v

4 r

7 a

7 j

n

p .**i**

B

v u

o c

i u

. r

e

I ș

I t

. i

.

i

n l

t 9

r 9

o 2

d ,

u 5

c 3

e 4

r

e p

,

d U

c t

c

M_r

i t

o i

tum: ești.

Encicl 1938.*opedi* 36 p>;*a* Ștefan*Româ* Manci*nă,* ulcu.totn. I, *Con-*Sibiu. *tributi*1898. *t not*p 840 *la*— *viața*841; *si*loan *activit*Rațiu. *atea**Timot* lui T.*ei* *Cipari**Cipari* u,

u. Blaj.

Viața 1942.

și 79 p.:

activit Același*atea* .*Ini.* *Timot**Studi* ctu *Ci/tar**istoric* iu **\$t*** *Astra.**literar.* Blaj,

Blaj. 1943.

1905.1 140 p.;

09 p; Același

llic .

Dăian *Activit*u, *atea**Timot* *poltttc**ei* â a lui*Cipari* *Timot*u. *IM* *ei**a 50-* *Ctpart**a* u,*aniver* Blaj,*sare* 1944;*de la* Mihail*moart* Nanii,*ea lui.* *Despr*Bucur *e*

<i>a</i>	<i>călăto</i>
<i>c „</i>	<i>ri prin</i>
<i>t A</i>	<i>Sociale</i>
<i>i n</i>	<i>Filolog</i>
<i>v a</i>	<i>ie**.</i>
<i>i l</i>	<i>Româ</i>
<i>t e</i>	<i>neasc</i>
<i>al</i>	<i>VII.</i>
<i>t e</i>	<i>1956.</i>
<i>e</i>	<i>ă, în</i>
<i>aU</i>	<i>Mi hai</i>
<i>n</i>	<i>„Studii</i>
<i>pi</i>	<i>Gubog</i>
<i>ov</i>	<i>".XI,</i>
<i>e e</i>	<i>lu.</i>
<i>t r</i>	<i>1958.n</i>
<i>i s</i>	<i>r</i>
<i>c i</i>	<i>Manu</i>
<i>at</i>	<i>scrise</i>
<i>ă</i>	<i>le st</i>
<i>aț</i>	<i>-126;</i>
<i>i</i>	<i>tipărit</i>
<i>l i</i>	<i>D. Ma-</i>
<i>u</i>	<i>crea,</i>
<i>i d</i>	<i>orient</i>
<i>i</i>	<i>Ungvi</i>
<i>Tn</i>	<i>ale</i>
<i>i</i>	<i>sti șt</i>
<i>mB</i>	<i>din</i>
<i>ou</i>	<i>fiMogi</i>
<i>t c</i>	<i>Fotulu</i>
<i>e u</i>	<i>roman</i>
<i>i r</i>	<i>i „ T</i>
<i>e</i>	<i>i.</i>
<i>Cș</i>	<i>Cipari</i>
<i>i t</i>	<i>Bucur</i>
<i>/i</i>	<i>u'* al</i>
<i>x ,</i>	<i>ești,</i>
<i>t</i>	<i>Bibliot</i>
<i>r Ș</i>	<i>1959.</i>
<i>t t</i>	<i>eci</i>
<i>ui</i>	<i>p.67</i>
<i>, i</i>	<i>Filiale</i>
<i>n</i>	<i>—78</i>
<i>î ț</i>	<i>i dm</i>
<i>n e</i>	<i>(și în</i>
	<i>Cluja</i>
	<i>voi.</i>
	<i>Acade</i>
	<i>Contri</i>
	<i>miei</i>
	<i>buții</i>
	<i>R.S.R,</i>
	<i>la</i>
	<i>.fn</i>
	<i>istoria</i>
	<i>..Limb</i>
	<i>lingvi</i>
	<i>ași</i>
	<i>s* ticii</i>
	<i>Literal</i>
	<i>fi</i>
	<i>uri".</i>
	<i>fdolog</i>
	<i>III.</i>
	<i>iei</i>
	<i>1957;</i>
	<i>romrîn</i>
	<i>Vasile</i>
	<i>fșn.</i>
	<i>Netea.</i>
	<i>Bucur</i>
	<i>Timot</i>
	<i>ești.</i>
	<i>ei</i>
	<i>1978.</i>
	<i>CițHir</i>
	<i>p. 48</i>
	<i>iu si</i>
	<i>—54),</i>
	<i>Ceorg</i>
	<i>Mana</i>
	<i>e</i>
	<i>Prolas</i>
	<i>Bariți</i>
	<i>c,</i>
	<i>Timoiri</i>
	<i>u</i>

C d
 i i
 p a
 a
 r U
 i n
 u i
 . v
 e
 Cr
 o -
 p s
 i i
 l t
 ă ă
 r ț
 i i
 a *

 f B
 i a
 b
 a e
 n ș
 i -
 i B
 o
 t l
 l y
 e a
 i
 s .
 t
 u P
 d h
 i i
 i l
 . o
 l
 I o
 n g
 i
 „ a
 S "
 t ,
 u

VIL Transi
 fasc. U lvania
 1962; **fn**
 Ion **(treafi**
 Mușle **na**
 a. anului
 Timot revolu
 ei *
 Cipari ționar
 u fi **1848.**
 literat Docu
 ura mente
 popul medit
 ară. în e, în
 SCILF. „Apulu
 1964; nr, 7,
 Jakâ 1969.
 Sigism p. 95-
 und. 108;
 Bibliof Vulcn
 dia lui u Ni(u,
 Timot Contri
 ei buții
 Ci/mr la
 iu. în valori
 AHC.X. ficare
 1967, a
 p. 129 activit
 —171; ății
 Ioana filolog
 Bocca ice si
 n. istoric
 Contri e a lui
 buția Timot
 lui ei
 Timot Cipari
 ei u. în
 Cipari „Studii
 u la și
 dezvolt cercetă
 tarea ri de
 ziarist istone.
 icii filologi
 româ- c și
 nești istona
 dtn artei".

C
e l
n 9
t 7
r 2
u .
l
p
d .
e
2
S 4
t 3
u —
d 2
i 9
i 7
;
s
o l
c o
i a
a n
l
e B
r
T e
g a
z
Mu
u ,
r
e T
ș i
. m
o
B t
u e
c i
u
r C
e i
ș p
t a
i r
. i

u fi .
Italia. 1.1974,
în p. 65-
„Studii 75;
de Cornel
literat Tutai-
ura Baltă.
roman Din
ă și activit
compa atea
rată", lui
II. Timot
Cluj. ei
1973. Cipari
p. 78 u ca
—94; direct
Cornel or al
Tatai. Gimn
Timot aziulu
ei i din
Cișsar Blaj,
iu în
anima „Apulu
* tor m",
fi Alba
ștrijt lulia.
nitor XIV.
al 1976.p
artei 321
nmiân -342;
ești Vatenu
din Ni(u,
Transi Menți
b uni
vania. docu
In menta
„Studi re
a despr
Univer e
sități* nuwu
Babeș- scnsel
Bolyai, e
Scncs orient
Htstori ale
ca". /castr
19,fasc ate de

l Ş
a t
u
T n
i (
m^c
o
t s
e o
i c
i i
C a
i l
p e
a "
r .
i
u B
u
c
i u
n r
e
ş
" t
S i
t
u '
d l
i 9
i 7
ş 7
i .

C P
e .
r l
c 3
e 5
t
ă -
r l
i 5
d 3
e ;

S

. Jak6. bulii
Istoric la
ul activit
bibliot atea
ecii lui social-
Timot politic
ei ă fi
Cifxiri lite-
u.în rara a
voi. lui
Phitob TînuH
iblon ei
transil GtHtri
van. u, în
Bucur Xrisia"
eşti. .Orade
1977, a. 8,
p. 310 1978.
—361; p 339
Yvcs —
Goldcn 351;
berg. Dicţio
Timot narul
ei literat
Cipari urii
u — roma-
un ne de
aralns la
ant origini
rquma până
m du la
XV(-e 1900,
sticle, Bucur
tn eşti.
„Studi 1979,
a et p. 183
Acta —185;
Orienl Ioana
alia". Boteza
1977. n şi
9, p. Ileana
66-78: Cuibu
Mircea ş.
Popa. Docu
Contri mente

p
r a
i
v e
i d
n i
d t
a
s
t „
r A
ă r
d h
a i
n v
i a
i
l p
e e
n
l t
u r
i u

T f
i i
m l
o o
t l
e o
i g
i
C e
î
/ s
w i
-
r i
i s
u t
d o
r
e i

e", în Arheti
„Sargel puri
ia". ale
Deva. perma
14. nenței
1979. ro-
p. mâne
431- ști.
451; Cluj-
BtMio Napoc
grafia a.
român 1988,
ească 256 p ;
moder Zenovi
nă. a
I8SI Nicule
— scu.
1918, Timot
Voi L ei
Bucur Ci/>a
ești. riu
1984. roman
p. ist.
706- Bucur
708; ești,
1Azsef 1994.1
Hajds, 90 p.;
Timot Mircea
ei Zaci.
Cipari Maria
u si n
filozo Papah
fia. agt și
Bucur Aurel
ești. Sasu
1987, (coord
232 p.; onator
Valeriu i),
Ni(u și Ptcțt
Traian onon
Vctlina ri
ș, scriito
Timot ri-lor
ei român
Cipari i. A—
u. C.Buc

u R
r I
e *
ș ,
t
i p
, r
e
l o
9 t
9
5 ,
, i
p s
, t
5 o
9 r
6 i
- c
5 ,
9
9 N
. 2
C⁸
I
P i
L u
Kⁿ
A
l
i 8
C⁸
Z⁵
I .
P
M^î
n
A B
L
E i
X^s
A e
N r
D i
c

a Albă —
-Mara 1924).
mureș apoi la
(azi în Acade
Ucrain mia
a}, ț 12 teologi
nov. că din
193K. Gherla
în (1924-
Cluj. 1931),
Studii mutat
secun ă la
dare la Cluj
Beiuș, (1931
teologi -
ce la 1938).
Univer Autor
sitatea de
din lucrări
Budap istoric
esta e
(1904 pnvito
— are la
1908, romani
cu i din
doctor Maram
atul în ureș și
1910). Năsău
Funcți d.
onar h culegăt
Episco or de
pia folclor
unită manu
din mireșa
Gherla n.
(1908- Lucr
1910). Arl:
profes *Docu*
or la *mente*
Liceul *privito*
„grănic *are la*
eresc" *Episc*
din *opia*
Năsău *din*
d *Mara*
(1910

mM
 u .
 r S
 e .
 ș L
 , ,
 *
 B .
 u
 c I
 u I
 r .
 e t
 ș o
 t m
 i .
 .
 X
 1 X
 9 X
 1 V
 6 I
 . I
 I
 1 .
 2
 8 1
 9
 p 1
 . 5
 -
 (I
 A 9
 n l
 . 6
 ,
 A p
 c .
 a
 d 2
 4
 R 9
 o —
 m
 . 3
 , 7

6); O 40 și
delimi nr. 2,
tare 1925,
de p. 20 -
graniț 50 (în
 ă colabo
Intre rare);
Mara Năsă
mureș uttul.
 și Bucur
distric ești
tul 1924.
Săsă 52 p.
miuiui (în
 . in colabo
 rev. rare).
 ^Ar- Sărac
 hiva a
 Someș Țara
 ană-.n Mara
 r. mureș
 1.1924 ului,
 . p. Cluj.
 49-60. 1938,4
Docu- 4 p.;;
mente diferite
biseri articol
cești, e
 in public
 „Ariiiv ate
 a sub
 Someș pseu-
 ană*⁴, donim
 nr. I. ul
 1924. „Albin
 p. 21- us".

CU DIN NICOL \N

Poe&t An.
popul Acad.
are m..M.
dtn S.L.,
Mara tun.
mure XXVIII
 ș* în .

1 D

U

C

L

B

C

NICO c din
LAE, Huși
profes (1921
or de —
teologi 1926),
e- N. Facult
13 atea
ian. de
1904, Teolog
în ic din
Dăneș Chișin
ii. jud. ău
Vaslui (1926
, t 5 —
dec. 1930).
1984. cu
în licenț
Bucur ă în
ești 1930
Studii ți
la doctor
Școala at fn
pregăt 1941;
itoare studii
din de
Dobro specia
văț- lizare
Vaslui pentr
(1918 u
/19).Ș Vechi
colile ul
norma Testa
le dm ment
Focșa și
ni Limba
0919/ ebraic
20) și ă la
Vaslui Facult
(192Q atea
T21). dc
Semin Teolog
arul ie
teologi cato-

C

U b

C
Ț
S
U
C
1
1
C

1

Ia	„Biseri
„Tribu	ca
na".	Ortod
„Tribu	oxă
na	Roma
Popor	nă" —
ului", .	Bucur
.Roma	ești
nul",	ș.a.
„Biseri	Liter
ca și	atura:
Școala	Dr.
"	Teodor
(redac	Botiș,
tor în	<i>Istori</i>
1937	<i>a</i>
— !	Șcaal
938),t	<i>ei</i>
oate la	<i>norm</i>
Arad,.	<i>ale</i>
Telegr	<i>(Prep</i>
aful	<i>arantl</i>
RoraB	<i>iei) și</i>
fl ⁴ și	<i>a</i>
„Revis	<i>Instit</i>
ta	<i>utului</i>
Teologi	<i>teolog</i>
că" dc	<i>ic</i>
la	<i>ortod</i>
Sibiu.	<i>ox</i>
..Lege	<i>româ</i>
a	<i>n din</i>
Roma	<i>Arad,</i>
neasc	Arad,
ă" și	1922.
„Cele	p. 651
Trei	—
Crișur	652:
i" de	Număr
la	omagi
Onide	al în
a,	BȘ,oiî.
„Cand	LXIII,
ela" —	nr. 38
Cernă	din
uți.	

omeu
 al
 Clujul
 ui la
 împli
 nirea
 vârste
 i de
 80 de
 ani",
 Cluj-
 Napoc
 a,
 2001,
 p.
 300-
 306.

 CIU
 RA
 ALEX
 ANDR
 U,
 prcoi,
 profes
 or și
 scriito
 r. N.
 15
 nov.
 1876,
 în
 Abrud
 , jud.
 Alba.
 în
 familie
 de
 preot.
 126
 mart.
 1936,
 în
 Cluj.
 Studii
 la

 Gimna
 ziile
 din
 Blaj și
 Sibiu
 (1886-
 1894),
 Facult
 atea
 de
 Teologi
 e
 (1894-
 1898),
 apoi
 cea de
 Litere
 din
 Budap
 esta,
 cu
 specia
 lizare
 în
 Roma
 na și
 Elina
 (1899-
 1902).
 Suplin
 itor al
 catedr
 ei de
 Moral
 ă de la
 Scinin
 anil
 din
 Blaj
 {189K
 -1K99)
 și
 profes
 or de
 Româ
 nă la

G R

L

Λ

R

L

C

ALKX ău
ANDR (1932
U, —
profes 1936).
or de cu
teolo- specia
gic, lizare
istoric. la
N. 17 Facult
nov. ățile
1912. de
în Teologi
Tătără e
ni, catolic
jud. ă și
Vaslui, protes
t 14 tantă
nov. din
1996 Strasb
în ourg
Bucur (1936
ești. —
Studii 1939),
la unde
Scmin obține
ariile licenț
teologi a
ce din (1938)
Huși și
(1924 susțin
— e o
1931) parte
și din
„Venia exame
min" nele
din de
lași doctor
(1931- at;
1932), doctor
apoi la în
Fa Teologi
cultat e al
ea de Facult
Teologi ății
c din din
Chișin Cernă

CI
U
R
E
A
A
L
K
X
A
N
D
R
U

E
.

S
k
t
f
k
l
,

P
e

f
ă
g
a
ș
u
l

v
e
c
h
i
/
o
r

relați e.
i liter
româ atura:
no- ST.
suede an.
ze_t XXXIV.
trad 1982,
din nr 1-2.
limba p 71--
suedez 74;RO
ă. In C.an.X
ST, n.1982
an.XX .nr.4.p
XV| .40~42
J984. ; Pr.
nr.7- Asist
8.p. Dr.
457- Viorel
481. loniță.
Alte Pr.
studii. *Prof*
articol *Dr.*
e, *Alexa*
recenz *ndru*
ii.pred *Ctute*
ici, *a. IM*
note.în *aniver*
reviste *sarea*
le *a 70*
centra *de*
le și *ani*
mitrop *de la*
olitane *nașter*
. în *e, in*
..Cand *ST.*
ela" dc an.
la XXXIV.
Stockh 1982.
olm, nr. 9-
ca și 10, p.
în 738—
diferit 750 și
e ST,
period an.
ice XXXV.
suedez

1
3
5
-
1
4
1
.
1

C 1

C

Jos, *rul*
Pătnin (1743)
sa. ,
Colnic *Psalti*
și *rea*
biserice (1743
ile din și
Bodeș 17*6).
ti. *Evan*
Bărbă *gheli*
tești. *arul*
Goran (1746)
u. .
toate *Apost*
in jud. *olul*
Vâlcea (1747)
. A .
dac la *Catav*
tipar *asier*
multe *ul*
din (1747)
traduc .
erile *Utttrg*
înaint *hierul*
așului (1747)
său ,
Da *Motitv*
masch *elnicu*
in: *l*
Antol (1747)
oghto , a
nul retipăr
(1737 it
și \ *Caz/*
74S). *mia*
Octot lui
hul Varlaa
(1742) m <
. 1748,
Ceasl cu
ovul unele
(1742 schim
și bări);
1745), a
Pentt tipării
costa și

c A
L
C
l
C

GHER rea
ASIM, Moldo
episco vei dc
p- N e nord
1760.î dc
n către
Vicovu austr
de ieci
Sus. (1775)
jud. , a
Sucea trecut
va în la
familie mănăs
dc tirea
preot Slatin
(Barbo a,
vHrhi) unde
.t 15 a
mart ajuns
1826. dicliiu
In Iași (econo
Călug m);
ărit la aceeaș
Putna. i
unde funcți
va fi e la
învăța Mitro-
t la polie
„școal (1787)
a ;episc
duhov op la
ni- Huși
cească (2 iun.
" 17%.
organi hiro-
zata tonii a
de doua
Varlol zi),
oniei apoi la
Măzăr Roma
canu. n (25
după mart.
ocupa 1803).

U^a

Melchi opulu
 sedec i
 (Ștclin Gher
 escu). asim
 Cro- Cli/Ht
 nica 'Barb
 Hușil ovsch
 or și i
 a 1179
 Episc 6
 opiei. -1803
 Bucur -
 cțu. 1826)
 1869. și
 p. 389 arhim
 —392; andri
 Acelaș tul
 i. Sofro
 Croni me
 ca Bar-
 Roma bovs
 nului hi
 șt a predi
 Episc cator
 opiei. ul(t
 II. 1850)
 Bucur , In
 ești, RSIAB
 1875, . XIX,
 p. 1929.
 174- 1 —44
 190, (și
 Const c*tras)
 antin ; Preot
 Bobul Scarla
 cseu. t
 Neam Porces
 ul cu.
 HolM Episc
 neștil opia
 or cu Roma
 al nului.
 episc Bucur

C

C a

cultiva a
și sfânt
litenu a a
uia Testa
roman ment
ă din ului
Bucov Nou
ina". A pentr
sens u
mai școal
multe ele
manu secun
ale dc dare,
Religie Cemii
și \\ \\ ,
diferit 1889.
e VIII
studii + 206
în p.;
„Cand Istori
ela". a
Luc biseri
ruri: ceasc
Iston a
a pentr
sfânt u
ă a clasel
Testa e su-
ment perio
ului are
Vechi ale
pentr școal
u elar
școal secut
ele ulare.
secun Cernă
dare. uți.
Cernă 1891.
uți. XIV +
1889. 282 p
VIII (cd. a
■f Il-a In
215 1900,
p.; VIII +
Istori 323
p.);

1 C

î

L

C

A 1943),
GABRI preot
KL, în
pTOOt Odo-
, basca
istoric — jud.
. N. 1 Vrane
mart. ea(194
1917.î 3—
n 1<M7)
Gohor. . la
jud. catedr
Galați. ala
+ 8 episco
dec. pală
1992, din
în Buzău
Buzău (1947-
. 1972)ș
Studii i la
la parohi
Semin a
arul „Sfinți
teologi i
c din îngerii"
Buzău din
(1930- Buzău
1938) (din
ți la 1972),
Facult câțiva
atea ani
de consili
Teolog er,
ie din apoi
Bucur vicar
ești admin
(1938- istrati
1942). v la
Diacu Episco
n la pia
Arhiep Buzău
isco- lui
pia (1968-
Bucur 1975).
eștilor A
(1942- public

I r

\pect Dioni
e din sie
trecut Ronu
ul xno
învăţ „profe
ămân sor
tului naţio
public nal⁴*
la ta
Buză Buză
u .in u/m
„Studi GB.an
i şi .XV|.l
anicol 957.nr
e de .4-5,p.
istorie 256-
*⁴, II. 265:
1957, Popa
p. 403 Şapc
-436; ă
Episc **curato**
opul **r** la
Dioni nuhtâ
sie stirea
Ro- Cozia
mano .în
, La MO.
150 an. IX.
de 1957.
ani nr 11
de la -12, p,
naşte 758-
rea M, 765;
în Proto
BOR. singh
an. elul
LXXV. Varla
nr. 3- am
4.195 Contr
7.p. ibuţii
327- la
350; istori
lerodi a
- muzic
aconu ii
l biseri

ruliu (1725—
Eufrosin 1873).înGB
Poteca, în „m.XXIX.1
MO,an. 970,nr.3-
XVI, 1964. 4p.329-
nr. 9—10, 362;
p. 758-768; *Atitudinea*
Episcopul preoțimii
Metodie al ortodoxe
Buzăului. fața de
în GB. an. unele
XXV, 1966. *reforme*
nr. 5-6, p. ale tui
423—441: *Cuza*
PreotulNea Vodă.în
gu GB, an.
Benesctt, XXXV,
în GB. an, 2005. nr. I
XXVII. —2. p. 149-
1968,nr.7- 156; *Un*
8.p.821- mare
829;Confr.6 *tipograf*
iift(. român din
episcopulu secolul al
i Dionisie XVU-lea
Romano la de
dezvoltare circulație
a europeană
Omileticii : episcopul
românești. Mitrofan al
în MO. an. *Buzăului*,
XXI. 1969. în BOR.an.
nr. 3—4, p, XCV, 1977,
207—243; nr. 9-12, p.
Din 981-997
trecutul (amplificat
pregătirii în voL
clerului Tipar și
din cãrturari.
cuprinsul eparhiei București,
Buzăului 2006. p.

1
4 e
3 d
i
— t
1 a
7 a
9 t
) e
;
d
P e
e
r c
i l
o e
d r
i i
c c
e i
.
b i
u n
z G
o B
i .
e a
e n
n .
e
X
r X
e X
d V
a I
c I
t .
a 1
* 9
7
t 3
e .

n
ș r
i .

3—4, p. Buzăului,
363 — 381; în vol
Presa Spiritualit
buzoiană ate și
sprijini- istorie la
toare a Intorsura
acțiunilor Carpaților,
f?entru II, Buzău,
făurirea 1983, p. 9-
unității 26; Ctitorii
naționale, buzoiene
în GB, an. atribuite
XXXVII. de tradiție
1978, nr. 9- Doamnei
12. p. 1122 Neaga,
— 1132; dar
Frământăr infirmate
i politice de istorie,
buzoiene în BOR,an.
în jurul CIV, 1986,
Unirii nr-7—8,p.
Principatel 116—125.
or* în GB, Volume:
an, Episcopia
XXXVIII. Buzăului,
1979. nr. 1- București.
2, p. 109- 1972, 82 p.
122; +43 ilustr;
Preotul Țipar și
Cosma cărturari.
Moșescu București.
„un rar 2007. 268
fenomen p.;
între Peneluri și
preoți” condeie.
(1822— București.
1902)Jn 2008. 139
GB. an. p.; La
XLI, 1982. poalele
nr. 4-6, p. Penteteulu
407-415; i - Gura
Tot despre Teghii,
începuturil București.
e 1979,320
Episcopiei

p t
 . i
 : c
 o
 P l
 e e
 n
 t ș
 r i
 u
 d
 l o
 i c
 b u
 e m
 r e
 t n
 a t
 t e
 e
 d
 ș e
 i
 i
 u s
 n t
 i o
 t r
 a i
 t e
 e
 . b
 u
 S z
 t o
 u i
 d a
 i n
 i ă
 , .
 a B
 r u

curești, Buzău
 1983, 158 (membru în
 p.; comitetul
Episcopia de
Buzăului, redacție).
o vatră de „Glasul
spiritualit Bisericii”,
ate și „Mitropolia
simțire Moldovei și
româneas Sucevei”,..
 că. Buzău. Mitropolia O
 1986,450 lteniei”.
 p.; „Telegraful
Mănăstiri Român”,..Al
 din manahul
Eparhia parohiei
Buzăului, ortodoxe
vetre de romane din
cultură și Viena”..„Via
trăire ța
româneas Buzăului”
 că* Buzău, ș.a.
 1987, 291 Literatur
 p.+68 a: Preot
 planșe; Gabriel
Semnarul Cocora,
teologic Seminarul
 din Buzău *teologic*
 la din Buzău
 împlinirea la
 a o suta împlinirea
 cincizeci a o sută
 de ani. cincizeci
 Buzău, rfr mii.
 1988.387 Buzău.
 p. 1988.
 Alte p.292 -
 articole 294;*Necrol*
 în og, în
 ..Biserica ..Glasul
 Ortodoxă Adevărului”
 Română”. ..
 ingerul” — Buzău,

a R
n I
. I

I H
I A
I K
, A
L
1 A
9 M
9 B
2 I
. E
,
n
r p
. r
e
2 o
7 t
- .
2
9 N
, .

p l
. 8

3 o
6 c
- t
3 ,
7
. 1
9
C⁰
O⁶
J ,
O
Cⁱ
Aⁿ

Dcalu teologic din
Mare. jud. Ismail
Dâmbovița. (1932—
îl3 apr. 1934),
1978. în supraveghe
București. tor dc
Studii la ordine
Seminarul (1934—
Xcnlrur 1935). apoi
0919— inspector
1927) și la de studii și
Facultatea diacon
dc Teologie (1935-
rnmano- 1937) la
catolică din Internatul
Strasbourg Facultății
(1927 — de Teologie
1932), din
unde ia Chișinău;
licen|a asistent la
(1932). catedra de
ulterior ob| Drept
inc licența bisericesc
(1934) și la aceeași
doctoratul Facultate
(1940) la (1937—
Facultatea 1941), apoi
de Teologic — la
din aceeași
Chișinău; catedră —
studii de la
specializare Facultatea
pentru de Teologie
doctorat la din
Strasbourg București
(1936) și (1941 —
Berlin 1948),
(1938- ulterior
1939). asistent la
Profesor catedra de
suplinitor Exegeza
la Noului
Seminarul Testament

du
ec
u
lr
ae
ș
It
ni
s
t(
il
t9
u4
t8
u-
ll
9
T5
e2
o)
l;
o
gp
ir
ce
o
Ut
n
il
va
e
rb
si
is
te
ar
ri
c
da
i
n.
.
BM

iron Patri- *Omagiu /.
arhul" din P. 5. Sate
Capitală Dr. Nicolae
(1940- Bălan t
1978); mitropolitu
condamnat l
la 5 luni Ardealului
închisoare. ..., Sibiu.
în 1962. dc 1940, p.
Tribunalul 336—344;
Militar La
București. *originile
exegezei
Lucrări: romano*
Noțiunea catolice
de „Tu ești
„Biserică” Petru”
la Sf (Matei, 16,
Apostol 18—19),
Pavel, Sibiu,
Chișinău. 1941.44
1935. 55 p/,
p.; Este Vladimir
primatul Guettdeșip
lui Petru apatita*
un rar, în
privilegiu „Ortodoxia”
de drept , an. I,
divin după I949,nr. 1—
Noul 2,p. 133—
Testament 157;
? (teză dc articole în
doctorat). presa
Sibiu, bisericeasc
1940, ă a vremii
LXXXU + sale.
435 p.;
Petru Literatura
Maior și : Pr. Prof.
primatul D. R(adu).
lut Asist Pr.
Fetru,Xx\ Dr.
voi. ttaratambi**

e V
C,
o
j 1
o 9
c 8
a 2
r .
u
. n
i r
n .

S 1
T —
.
a 2
n ,
. p
,
X 7
X 8
X .
I

COLAN
NICOLAK

1
1
2

Ca
L
A
L
P
T

eri:	(snb
Fr.	pseu
W<	-
Foer	doni
stcr.	inul
<i>Hris</i>	„Pări
<i>tos</i>	ntele
<i>st</i>	Nicol
<i>viaț</i>	ae”).
<i>a</i>	Lit
<i>ome</i>	erat
<i>nea</i>	ura:
<i>sca.</i>	RT,
<i>Sibi</i>	an.
<i>u,</i>	XXV
192	I,
5.26	193
4 p.	6, nr
(I)	7-
+29	10.
4p.	p.
(II);e	233
d. a	—
11-	306
a.	(nu
Sibi	măr
u,	oma
194	gial);
6.	losif
XVI	E.
+	Nag
335	hiu,
p.;	<i>Bio-</i>
Bmil	<i>bibli</i>
Fiedl	<i>ogra</i>
er.	<i>fia</i>
(ÎWr	<i>P. S.</i>
Wwo	<i>Epi</i>
w.Cl	<i>sco</i>
uj.19	<i>p</i>
41.V	<i>Nico</i>
III+1	<i>lae</i>
50p.	<i>Col</i>
	<i>an,</i>
	Sibi

Ciuj-Napoca. 1989.631 p.; VoL *Omagi* mitropolitului Nicolae Colan, 1893-1993*, Cluj-Napoca. 1995.223 p.

COLOȘI VASILE, WK filolog. N. 1779, în Abrud. jud. Alba.T 16 nov. 1814.în Siclrâmb -jud. Hunedoara. Studii teologice la Blaj, prc*t. apoi protopop în Sicârârab (1802— 1814), inspector al școlilor populare unite din protopopiatele Bobalna.BistrațiZarand(1812-1814). A strâns o serie de documente istorice. După moartea lui Samuil Micu (1806). i se încredințează continuarea *lexiconului de la Bmht* (care va apare în 1825). având o contribuție de scamă la îmbogățirea „definitivarea acestuia. Avea pregătit pentru tipar un alt *Dicționar român-iatmnuighar* german*, tn 1814 a tipărit la Buda *Catehismul cel mic istoricesc* al lui Claude Reury. „pre limba romanească prefăcut și după rânduiala Bisericii Răsăritului întocmit” (193 + 6 p.).

Literaturii: E Armeanca. *Vasile Coloși, cola* borator la Dicționarul de la Buda*, în rev. „Societatea de Măine”.Cluj,an, IX. nr. 1,1932. p. 14; L. Gâldi, *Sanmelis Klein, Dictionartum valaehico*lattnum*, Budapesta. 1944, p. 257 și 265; D. Simoncscu. *Proiecte de dicționare române*: 5. *Micu și V. Coloși*, Iași. 1945; Iosif E. Naghiu. *Un preot filolog: V. Coloși*, în „Hrisovul”, XI. 1945. p. 161-163; Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu. *Dicționar de tingvi-ti și filologi români*. București. 1978,p. 99-100.

COMAN CONSTANTIN, preot, profesor de teologk. N 28 august 1953. Albești,jud Buzău Studii la Seminarul teologic din Buzău (1968— 1973), Institutul teologic universitar din București (1973-1977).cursuri de doctoral tot acolo (1977—1979), continuate la Faculuia de Teologie a Universității dm Atena (1979- 1983). cm i-a content doctoratul. în 1983 Asistent (I mart. 1984). apt* lector (de la 1 oct. 1994) și conferențiar (1999) la catedra de Noul Tesunrnc de la Facultatea de Teologic din București; diacon la Atena (1980— 1983),apoi preot la biserica „Sfinții Voievozi” din București (din 15 imul. 1984), iconom stavrofor (1994), redactor responsabil al publicației „Vestitorul Ortodoxiei” a Patriarhiei Române (de la I nov. 1990); participam la diferite întâlniri ale teologilor biblișu oruxkxșL la Congresele internaționale pauli ne de la Vena (Bcreca) in Grecia, la a VII a Adunare generală a Consiliului Mondial al Bisericilor de la Canberra (1991). însoțitor — ca translator — al multor delegații bisericești care ne-au vizitat țara.

Lucrai i: *Biserica in e/iocu Epistolelor pastorale*, teză de doctoral (în limba greacă). Atena. 1983; *Biserica și sectele. Adevăr și*

rătăcire. București, 1992,47 p.; *Ortodoxia sub presiunea istoriei Intemun*, București, 1995,302 p.; *Biblia si Biserica*, București. 1997; *Casa creștinului. Ghidul practic al creștinului orto<lox*. București. 1997,80 p.

Traduceri din limba greacă: Christos Yannaras, *Abecedar al credinței*, BucurcșU. 1996. 206 p.; Gheron Iosif. *Mărturii despre viața monahală*. 2 voi. București. 1995-1996. 200 + 206 p.; Savvas Agoundis. *Comentariu la Apocalipsă* București. 1997; Stelian Papadopoulos. *Vulturul rănit. Viața Sfântului Grigorie Teologul*. București. 2002,327 p.

Traduceri în limba greacă: Pr. Prof. Dumitru Slăniloac. *Introducere In Teologia Dogmatică ortodoxa*. Alena. 1990.

Studii în reviste: *Secolul al XVIIlea românesc și Bibi a de la București*. în ST. an XLI. 1989. nr. 2. p. 10 — 29; *Evanghelie și propovăduire. Studiu ermineutic asnpa capitolelor I și II dtn Epistola I Corinteni*, U\ „îndrumaoriil bisericesc al Arhiepiscopiei Dunării de Jos”,Galați, 1989. p. 1— 12; *Efnstolele Sfântului Pavel către Tesalo-niceni în interpretarea Părinților filocalici* (în I greacă), în voi „Sfântul Apostol Pavel și Mace donia”,Vena. 1996.p.93—106;Om«/ „duhovnicesc” și omul „jrupesec” - perspectivă /Hiulină asupra antropologiei civilizației europene contemporane (în I greacă). în voi. „Sfântul Apostol Pavel și civilizația europeană”. Veria. 1997. p. 126-148.

Alte studii.referate.recenzii în ^Studii Teologice”. „Ortodoxia”, „Vestitorul Ortodoxiei”, toate la București sau in periodice bisericești de limbă greacă.

COMAN IOAN, profesor de teologie. N. 27 nov. 1902. In Dâmbroca. jud. Buzău, t 11 mart. 1987. în București. Studii la Seminarul „Chesarie episcopul” din Buriu(1915-1922),cu diferență de liceu și bacalaureat; studii universitare la Facultatea de Teologie din București (1922— 1926) și la Facultatea de Litere și Filosofic din București — secția Limbile clasice greacă și latină (1922-1927); studii de specializare la Facultățile de Teologie protestantă și de Utere din Strasbourg (1927—1931). unde a obținut doctoratul în Teologie (1931) și o diplomă in Istona religiilor; In aceeași perioadă a un nat cursurile Facultății de Teologie catolică din Strasbourg. la Facultățile de Teologie protestantă din Montpellier (1928) și Paris (1930- 1932); întors in țară a obținut doctoratul la Facultatea de Utere și Filosofie din București —specialitatea Limba și Literatura elenă (1934). apoi la Facultatea de Teologie din București (1938). Diferite funcții In perioada studenției la București (1924—1927).

prefect de studii la Internatul teologic „Radu Vodă” (1934-1947). secretar științific la Institutul român de Bizantinologie (1934—1940), asistent la catedra de Limba și Uteratura greacă de la Facultatea de Litere și Filosofie (1936-1942). conferențiar (1942), apoi profesor titular (1944) la catedra de Paotologie de la Facultatea de Teo* logic dm București; după 1948 a deținut aceeași catedră în cadrul Institutului Teologic Universitar din București, până la pensionare (1970); rector al Institutului (7 oct. 1954-1 ian. 1962); preot (1940). iconom stavrofor (1950), membru cleric în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Bucu* reștilor. A îndeplinit numeroase misiuni peste hotare, contribuind la promovarea ecumenis* mului contemporan; membru în delegațiile sinodale care ou vizilat alte Biserici ortodoxe, participant la al doilea Congres al profesorilor ile teologie ortodoxă (Atena 1975); reprezentant al Bisericii române în Comisia de dialog cu vechii catolici, participând la reuniunile de la Belgrad (1966). ChamMsy (1970) și Pendeli-Atena (1973); membru în Comitetul consultativ al Conferinței Bisericilor Europene și delegat la diferite sesiuni ale acestuia: Adunările generale Nyborg IV(1964).NyborgV-P6rtschach(1967), Nyborg VI (1971)și sesiunile dtn Suedia(1966>. Elveția < 1968), Ungaria (1970), Olanda (1970), Polonia (1972), la al VI Mea Congres internai lona I de st udii patristice de la Oxford (1975) și la diferitele Congrese istoncc ținute la noi în (ară ele; conferințe la Utrecht-Olanda. Ecimiadzm* Annenia. Bonn. Strasbourg, Atena. Tcsalonic. Tantur-Ierusalim.

A publicat sute de lucrări de patrologic. filo* logie și cultură clasică, istona religiilor, ecu* menism, traduceri, cu vântân, recenzii etc.cu un total de peste 8 000 de pagini, în limbile română, franceză, germană, în țară și peste hotare ■

Lucrări principale; *L idee de la N4m4sis chez Ejcm**.Paris, 1931.251 p.fātuiesd'llistoireet de Philosopkie r/ligieuse publie'es par la Faculte de th/ologie protestante de VUniversitf de Strasbourg); *Essat sur les rapports de Vartfhisme et du chnstianisme d'aprfs Vittono Machtoro*. Bucarest. 1934.72 p.; *Titanul Prometheu. Cultul si elementele prehesiotlice și hesiodice ale istoriei \ale> încercare asupra concepției elenilor despre originile civilizației fn lumina istoriei lui Pro-metheu*, voi. I. București. 1935. 200 p (teză de doctorat în Litere și Filosofie); *Uart de Catbmaque et de Caftule dans le /n>eme „La Bouche de HHMw”*. A Voccasion de ta d/couverte d*un nouveait papyrus de Callimaque. Bucarest. 1936. 124 p.; *Orphee, civilisateur de thumanite*. Parii, 1939, 54 p. (tirage I part de *Zaimoxis*, Paris, voi I. 1938, p. 130-176); *Zaimoxis. Un grund probleme gete*. Pans. 1939. 32 p. (tirage ă pari de *Zaimoxis*, voi.

II, 1.1939. p. 79-110); *Miracolul clasic*. București, 1940. 288 p. (Academia Română. Studii și Cercetări. XLVIII); *Le concept de Part dans les „Gre* nouitles” d'Aristophan*, Bucarest. 1941.104 p.; *D/cenee*. Pans. 1943, 61 p. (tirage ă part de *Zaimoxis*. III. 1940-1942, p. 103-160); *L'autenticiidu Promethee enchalnJ*. Bucarest. 1943, 236 p.; *Ceorgio Gemisto Pletone e la differenze fdosoftehe tra Aristotele e Platane* .în rev. „Rinascita”. voi. I, București, 1944,p. 35-80 (și extras), *Homer și alți poeți eleni tn literatura patristică greacă a secolului al lldea*. în ST. an. XX, 1968, nr. 9-10, p. 636- 668; „*Prometeu tnldntutt*” altui Eschil; *influența lui asupra literaturii si teatrului românesc*, în ST. an. XXI. 1969. nr. 5-6, p. 299-326; *Deceneu, reformatorul religios si promovatorul culturii getodaciec*. în MB. an. XXX, 1980, nr 4-6. p. 248—264; *Marele preot Deceneu. colabore* torul ha Burebista*.In BOR.an. XCVH1.1980. nr 7-8,p. 757-781.

Essai sur le „Dc Errore Profanorum Beligionum S de Firmicus Matemus, București. 1934. 48 p.; *Geniul Sfântului Grigorie de Nazianz*. București. 1937, 62 p. (republicat fn ST, an. XLVI.i994.nr.4-6,p,3-37);5/Gnjporierfe *Saztanz despre împăratul Iulian. încercare asupra Discursunlor IV si V* voi. I. București, 1938. 164 p. tteză de doctorat în Teologie); *Cauzele generale ale politicii anticreștine a împăratului Iulian după mărturii patristice*. București. 1938. 41 p.; *Tristețea poeziei lirice a Sfântului Grigorie de Nazianz** București. 1938, 41 p.; *Tertutlian, sabia tui Hristos*, București. 1939.28 p.; *Sublimul preoției creștine. Note pe marginea tratatului „Despre preoție” al Sfântului Ioan Gură de Aur* .în ST.serial. VIII. 1.1940, p. 148—168 (și extras, 24 p.); *Două femei de elită din e/?oca de aur a patristice: Gorgonia și Macrina. Sfântul Grigorie de Nazianz și Sfântul Grigorie de Nissa despre surorile lor*, în ST. V111, 2.1940,p.89-126 (și extras); *Teoria Logosului In Apologiile Sfântului Iustin Martirul și Filozoful*, București, 1942, 68 p.; *Cazul Hippolit** *Caltist. Considerațiuni istorico*patristice*, B-ucurești, 1944, 30 p.; *Probleme de filozofie și literatură {yatristicăy* București, 1944. 276 p. (reeditare, București. 1995.256 p.); *Rolul social al milei creștine la Pâhnții capadtttiieni*, Beiuș, 1945.86 p.; *Originea și sensul înțelepciunii An BOR,an. LXIII, 1945,nr. II-12.p.639-656 șian.LXIV.1946.nr. 1-3,p. 29—47 (șiextras. 40 p.);* *Umanismul Ortotloxiei românești* , în BOR, an. LXVI, 1948. nr. 1 -2. p. 33-77 (și extras, 43 p.); „*Aria misionară*” a Sfântului Niceta de Remesiana, în BOR, an. LXVI. 1948, nr. 5 — S.p. 337 — 356; *Creștinismul și bunurile nuiteriale după Sfinții Părinți*. în ST. an.

1, 1949, nr. 3—4, p. 154—175; *Sensul preoției la Sfinții Părinți*, în ST, an. I, 1949, nr. 9-10, p. 739-762; *Lupta Sfinților Părinți împotriva sclaviei* An ST, an. V, 1953, nr. 3-4, p. 165—ffli *Probleme dogmatice ale Sinodului V ecumenic*, în ST, an. V, 1953, nr. 5-6, p. 312-346; *Unitatea Bisericii și problema refacerii ei în lumina Sfinților Părinți*, în „Ortodoxia”, an. VI, 1954, nr. 2—3, p. 430—466; *Frumusețile prieteniei în concepția lumii vechi și a Sfinților Părinți*, în GB, an. XIII, 1954, nr. 5—6, p. 496—511; *Vocația și pregătirea pentru preoție*, în ST, an. VI, 1954, nr. 5—6, p. 239—268; *Învățătura despre mântuire în vechile religii și teologia patristică*, în „Ortodoxia”, an. VII, 1955, nr. 3, p. 323-355; *Înălțarea Domnului în predicile pascale ale Sfântului Grigorie de Nazianz și Sfântului Grigorie de Nissa*, în GB, an. XIV, 1955, nr. 3-4, p. 177—186; *Actualitatea Sfântului Ioan Gură de Aur* An ST, an. VII, 1955, nr. 7—8, p. 403—422; *Sfânta Tradiție în lumina Sfinților Părinți*, în „Ortodoxia”, an. VIII, 1956, nr. 2, p. 163-

190; *Operele literare ale Sfântului Niceta de Remesiană*, în ST, an. IX, 1957, nr. 3—4, p. 200—232; *Personalitatea Sfântului Ioan Gură de Aur*, în ST, an. IX, 1957, nr. 9—10, p. 595—616; *Hirotonia în preot a Sfântului Ioan Gură de Aur*, în GB, an. XVI, 1957, nr. 12, p. 867-883; *Gregoire de Nazianze et Nemesius. Raportul de christianisme et du paganisme dans tine poame littéraire du IV-eme sticle*, în *Studia in honorem Acad. D. Decev. Acatemie Bulgare des Sciences*, Solia, 1958, p. 707-726; *Poezia Sfântului Grigorie de Nazianz*, în ST, an. X, 1958, nr. 1—2, p. 68—92; *Opera Fericitului Augustin și critica personală teologică din „Retractările” sale*, în ST, an. XI, 1959, nr. 1-2, p. 3—21; *Viața Sfântului Ioan Gură de Aur*, în GB, an. XVIII, 1959, nr. 1-2, p. 20-42; *Personalitatea Sfântului Ciprian*, în ST, an. XI, 1959, nr. 5-6, p. 267—270; *Eusebiu al Cezareii și Ieronim despre Origen*, în ST, an. XII, 1960, nr. 9-10, p. 595—626; *Chipul Sfântului Ciprian în pane-giricele Sfântului Grigorie de Nazianz și Prufunditatea în ST, an. XIII, 1961, nr. 3-4, p. 123-149; Mama Fericitului Augustin* în ST, an. XIII, 1961, nr. 7-8, p. 391-409; Sinoadele ecumenice și înălțarea lor pentru viața Bisericii* An „Ortodoxia”, an. XIV, 1962, nr. 3, p. 291-325; *Creștinism și păgânism egiptean în prima jumătate a secolului V*, în MB, an. XIII, 1963, nr. 1-2, p. 30—54; *L'immortalité de l'âme dans la „Pseudepistola” et la résurrection des morts dans la littérature chrétienne des deux premiers siècles*, în rev. „Helikon”, III, 1963, nr. 1-4, p. 17-40; *Rolul Sfinților Părinți în elaborarea ecumenismului creștin*, în ST, an. XV, 1963, nr. 9—10, p.

511—525 (versiune franceză în „Studia Patristica”, IX, Berlin, 1966, p. 151-172; și extras); *Elementele demonstrației în tratatul „Despre Sfântul Duh” al Sfântului Vasile cel Mare*, în ST, an. XVI, 1964, nr. 5-6, p. 275-302 (versiune franceză în „Studia Patristica”, IX, Berlin, 1966, p. 172-209); *Sensul ecumenic al lucrării Sfântului Duh în teologia Sfinților Părinți** în „Ortodoxia”, an. XVI, nr. 2, 1964, p. 220—239; *Momente și aspecte ale hristologiei precalcedoniene și calcedoniene*, în „Ortodoxia”¹⁴, an. XVII, 1965, nr. 1, p. 44—82; *Critica literară a teologiei precalcedoniene* An MB, an. XV, 1965, nr. 1—3, p. 13—51; *Sensul ecumenic al Sfintei Euharistii la Sfântul Ioan Gură de Aur*, în „Ortodoxia”¹⁴, an. XVII, 1965, nr. 4, p. 520—535;

Răsturnul dintre Justificare și dragoste în Omiliile Sfântului Ioan Gură de Aur la Epistola către Romani, în „Ortodoxia”, an. XVIII, 1966, nr. 2, p. 199-221 (și în versiune franceză, în „Studia Patristica”, Berlin, 1968, p. 248-271); *Prezența Mântuitorului Hristos în noua creație după învățătura Sfinților Părinți*, în „Ortodoxia”, an. XVIII, 1966, nr. 4, p. 495-511 (versiunea franceză în *Revue d'Histoire et de Philosophie Religieuse*, I, ans. 48, 1968, nr. 2, p. 125-150); *Sinoadele ecumenice ca expresie a universalității* în ST, an. XIX, 1967, nr. 1-2, p. 3-22; *Contribuția scriitorilor patristici din Scythia Minor — Dobrogea la imirismul ecumenismului creștin în secolele al IV-lea - al VI-lea*, în „Ortodoxia”¹⁴, an. XX, 1968, nr. 1, p. 3-25 (versiunea franceză în „Contacte”, Paris, XXII, 1970, nr. 69, p. 61—85); *Elementele de antropologie în opera Sfântului Iustin Martirul și Filozoful*, în „Ortodoxia”, an. XX, 1968, nr. 3, p. 378—394; *Aspecte ale artei literare în operele Sfinților Ierarhi*, în ST, an. XXI, 1969, nr. 3-4, p. 164-178; *Definiția doctrinară a Simutului de la Calcedon și receptarea ei în Biserica Ortodoxă răsăritească* An „Ortodoxia”¹⁴, an. XXI, 1969, nr. 4, p. 491-506 (și în „Teologie Ecumenică” Review, XXII, 1970, nr. 4, p. 363-382); *Spiritul unumtst și elemente de antropologie în gândirea patristică* An ST, an. XXV, 1970, nr. 5—6, p. 356—367, în versiunea franceză „Contracta”, XXIV, 1972, nr. 7-8, p. 185-203; *Prosoptoseea Romei la Sfântul Ambrozio și Prudențiu. Elemente istorico-literare*, în ST, an. XXI, 1970, nr. 7-8, p. 493-508 (versiunea franceză în „Studia Patristica”, 1971); *Illelisme et christianisme chez Grigore de Nazianze*, în „Studia Patristica”, 1971; *Preocupări patristice în literatură românească*, în ST, an. XXIII, 1971, nr. 5—6, p. 309—339; *Obsenații asupra Prosoptoseei sufletului și trupului atribuită lui Mihail Chomamul*, în ST, an. XXIV, 1972, nr. 3-4,

p. 218 — 229; *Aspecte ale duvinei soteriologice a Sfântului Atanasie cel Mare*. în ST. an. XXV. 1973. nr. 7 —H, p. 461 —470; *Unitatea neamului omenesc după Sfântul Ioan Gură de Aur*. în MO. an. XXV. 1973, nr. 7-8. p. 559*-510. *Problema raporturilor culturale dintre greci și „barbari” în lumina Sfinților Părinți*, în ST. an. XXVI. 1974, nr. 3—4, p. 153 — 171; *Aspecte umaniste în viața și opera Sfinților Atanasie cel Mare și Efreim Sirul* An MO. an XXVI, 1974. nr 5-6. p. 381—393; *Autobiografia în literatura patristică*, în ST, an. XXVI, 1974, nr. 9-10, p. 654—668; *Ideea de creație și antropologie în scrierile Sfântului Atanasie*. în MB, an. XXIV. 1974, nr. 10-12, p. 610-626; *Elemente ecumenice în orizontul istoric al Sfântului Ambrozie*, în „Ortodoxia”, an. XXVII, 1975, nr. 2. p. 245-259; *Profil literar ambrozian*. în MB. an. XXV. 1975. nr. 4-6. p. 138-158; *Sfântul Vasilie cel Mare adresează elogii Sfântului Ambrozie al Milanului. Transferul moaștelor Sfântului Dionisie din Capadocia* An ST, an. XXVII, 1975. nr. 5—6, p. 359—376; *Utilizarea „Stromateilor” lui Clement Alexandrinul de către Eusebiu al Cezareii în „Pregătirea evanghelică”*, în ST, an. XXVII. 1975. nr. 7-8, p. 501-521; *Sfinții Părinți și spiritualitatea ortodoxă română*, în „Ortodoxia”, an. XXVII. 1975. nr. 4. p. 586-598; *„Sciții” Ioan Casian și Dionisie cel Mic și legăturile lor cu lumea mediteraneană*. în ST. an. XXVII. 1975. nr 3-4, p. 189-203 (și versiunea franceză în „Klironomia”. voi. 7, 1, 1, Tesalonic. 1975); *Operete literare ale Sfântului Ioan Casian* An MB, an. XXV. 1975. nr. 10-12. p. 552 — 569; *Mânia și fenomenologia et în literatura /kitristică*. In ST, an. XXVIII, 1976. nr. 7-10, p. 545 — 563; *Hristos și Biserica, tăcută de neînțeles după Sfinții Părinți*. în MB. an. XXVII. 1977, nr. 10-12. p. 677-691; *Spiritualitatea imitativă în Scythia Minor. Ortodoxia credinței*. în „Ortodoxia”. an. XXIX. 1977, nr. 2. p. 153-172; *Scythia Minor, teologi în Scythia Minor*, în voi. *De la Dunăre la Mare*, Galați. 1977. p. 63-83; *Teologi și teologie în Scythia Minor în secolele IV-VI*. In BOR. an XCVI. 1978, nr. 7-8, p. 784—796; *Misionari creștini în Scythia Minor și Dacia în secolele VII-VIII*. în MO. an XXXI. 1979. nr. 4-6, p. 225-276; *Ivoarele Ortodoxiei românești în creștinismul daco-roman*.

Aniversarea a 16 secole de la participarea episcopului Terentiu-Gherontie de Tonus la Sinodul

II ecumenic (381 f de la Constantinopol în „Ortodoxia”, an. XXXIII. 1981. nr 3, p. 337-361; Spiritualitatea patristică dacoromână și paralele occidentale contemporane. în BOR. an. CL, 1983. nr. 7-8, p. 565-589; *Fericitul Teodoret al Cyrului despre dragoste ca baza a vieții creștine desăvârșite*, în „Ortodoxia”, an. XLVII, 1995. nr 1. p. 16-45.

Patmologie. Manual pentru studenții Institutelor Teologice, București. 1956. VII + 323 p.; *Scriitori bisericești din epoca strămutând* m București. 1979. 376 p.; *Patrologie*. voi. L București. 1984. 570 p.; voi. III. București. 1988. 655 p; *Frumusețile iubirii în spiritualitatea patristică*. Timișoara, 1988. 404 p.; ...5/ *Cuvântul Trup s-a făcut*, *Ilustrare și mariologie patristică*. Timișoara, 1993. 432 p. Coautor al cărții *Învățătura de credință creștină ortodoxă*. București, 1952, p. 3-68 și 134-163.

Văgălit Orthodexe et le Mouvement Oecumenique, în *Actes de la Conférence des chefs et des représentants des Eglises orthodoxes autocefales*, voi. II. Moscou. 1952, p. 5—86; *Contactul între anglicani și ortodocși în cadrul Mișcării ecumenice* An „Ortodoxia”. dn. X, 1958. nr. 2. p. 195—216; *Ortodoxia și Mișcarea ecumenică*, în „Ortodoxia”, an. XIV, 1962. nr. I —2. p. 60 — 106; *Biserica Ortodoxă și Biserica vechilor catolici. Privire asupra raporturilor dintre ele pe o perioadă de circa un secol (1874—1966)*, în MB, an. XXVII. 1967, nr. 4-6, p. 237—262; *Sfânta Euharistie în concepția vechilor catolici și poziția Bisericii Ortodoxe Române în această problemă*. în „Ortodoxia”, an. XIX. 1967, nr. 3, p. 321-349; *Sfintele Taine în concepția vechilor catolici și poziția Bisericii Ortodoxe în acest domeniu* An MO. an. XX, 1968. nr. 5—6, p. 382—402; *Temeiurile atitudinii Bisericii Ortodoxe Române față de dialogul ecumenic cu celelalte Biserici creștine*, în „Ortodoxia”, an. XXII, 1970. nr. I, p. 20-44.

Numeroase alte articole, predici, reportaje, recenzii, note, în periodicele menționate în lista bibliografică sau în altele: „Raze de Lumină” și „Gândirea” — București, Calendarul „Credința” — Detroit, publicațiile parohiilor românești de peste hotare etc.

Literatura: Pr. Conf. Dr. Ștefan C. Alexe, Preotul Profesor Dr. Ioan C. Coman. *La aniversarea*

sarea a 70 de ani An ST, an. XXV, 1973, nr. 1-2, p. 100—114; Pr. Prof. D. R(adu). *Prof. Pr. Dr. Ioan G. Coman* An ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 79-80; articol omagial în ROC, an- XII, 1982, nr. 4, p. 42—44; Pr. Prof. Ion Bria. *Mari teologi români: Ioan Coman* An „Ortodoxia”, an. XXXIX, 1987, nr. 1, p. 157-160; *Necrolog*, în ST, an. XXXIX, 1987, nr. 2, p. 124-128; Pr. Prof. Ion Bria. *Un mare teolog ortodox, intelectual român și gânditor ecumenic: Părintele Ioan Conuț (1902-1987)* An „Ortodoxia”, an. XL, 1988, nr. 1, p. 144—148 (și în voi. *Destinul Ortodoxiei*, București, 1989, p. 291 -301); a se vedea și BOR, an. CXV, **1997**, nr. I-6, p. 233-242.

Lucrări: *Raportul dintre rugăciunile pentru morți și purgatoriu*, în RT, an. XXIX, 1939,

COMAN VASILE, episcop. N. 25 dec. 1912, în Deal. jud. Alba, f 10 iul. 1992, în Oradea. Studii: la Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștieț 1923 — 1930). la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu (1930—1934), cu examen de diferență și licența (1937) la Facultatea de Teologie din Cernăuți; un an la Facultatea de Științe Naturale a Universității din Cluj (1934-1935); Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj, cu examen de capacitate pentru Religie la Iași (1937); doctoratul la Facultatea de Teologie din București (1947). Preot în Șimeu-Brașov (1936-1937), profesor de Religie la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1937-1942), preot-paroh la biserica „Sf. Adormire” din Brașov-Cetate (1942- 1970), protopop al Brașovului (1957—1970), protopop stavrofor (1960), membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului. Rămas văduv, la 13 dec. 1970 a fost ales episcop al Oradiei; tuns în monahism la mănăstirea Sâmbăta de Sus (21 dec.) și hirotonit la 27 dec înscăunat la IOian. 1971. Ca episcop, s-a ocupat nu numai de obișnuitele probleme administrative, ci și de refacerea a numeroase biserici, în deosebi monumente [istorice](#), ridicarea de biserici noi, a unor clădiri la Centrul eparhial, de valorificarea patrimoniului cultural-artistic al [cparluci.de](#) tipărirea unor lucrări cu caracter istoric (*Monumente istorice—bisericești din eparhia Oradiei*, 1978; *Trepte vechi și noi de istorie, cultură și viață bisericească în Eparhia Oradiei*, 1980; *Roman R. Ciorogariu..* „, 1981). A făcut parte din câteva delegații sinodale române care au vizitat alte biserici: Grecia și Ethiopia (1971). Ierusalim (1975), Arhiepiscopia misionară ortodoxă română din America (1976 și 1978); a reprezentat Biserica noastră la diferite întruniri peste hotare, în Ungaria, Austria, Germania. În calitate de membru în Comisia ortodoxă pentru dialogul cu luteranii, a participat la diferitele sesiuni ale acesteia, în Germania, Islanda, Suedia, Cipru; președintele Comisiei române pentru dialogul cu Biserica Luterană din Germania; mai multe conferințe la Fundația „Pro Oriente” din Viena.

nr *
. Si
1 bi
0 u.
— 1
1 9
1, 4l
p. ,6
4 0
2 p.
6 :
— JI
4 r/
4 fff
l; r
A #f
d c
e a
v r
ă a
r ct
u er
l .
o B
rt ra
o şo
d v.
o 1
x 9
şi 4
g 4,
r 1
e 2
o 8
a p.
i (r
a ee
s di
e ta
ct ți
a la
r O
a ra
d ea
d .
e 1
s 9
p 9
r 2.
e 1
S 2
f 0
â p.
n);
t E
a x
T o
r rc
a tş
d ti
i i
i i
ie n

Dreptul bisericesc. Braşov, 1945. 39 p., Hristos fn familie. Braşov, 1945, 150 p.; *Cartea in slujba ffăstoriei creştine*, Sibiu, 1947. 68 p.

Mitropolitul Ioan Meşianu. ia 50 de ani de la moartea MA .an XI. 1966,». 1 -3,p.23-37; înseamnăta ea culturală şi religioasă a tipă-riturilor coresiene. în MMS.an. XLVI. 1970. nr. 10-12, p. 659-681; *Răspândir ea cărţilor de cult de la Râmnic tn parohiile din Ţara Bârsei.* în MO. an. XXI, 1971. nr 9-10. p. 627-633; *Rugăciunil e pentru autorităţile statului in cultul creştin,* în MB, an. XX, 1970, nr. 10-12. p.659-681;an.XXII I. 1973.nr.7-9.p. 393-414.an.XXD C.1979.nr.7 -9,p 441-460;an XXX. 1980, nr. 4-6. p. 225-238;

an. XXX. 1980. nr. 7 —9, p. 425-439; *Pentru o preoţie slujitoare,* în MA, an. XVI. 1971. nr. 9-10. p. 651 —663; *Characterul tradiţiei In Ortodoxie.* înMA.an.XV IL1972.nr. 9-10,p. 708-714; *Slujirea tnvăţătore ască a Bisericii tn zilele noastre,* in MA, an. XIX, 1974. nr. 7-9, p. 390—403; *Episcopul Roman Ciorogariu, luptător fientru libertatea şi dreptatea /toporului român din Transilvani a,* in MA. an XXL 1976. nr. 7-9, p. 628-636; înseamnăta ea Sfintei hturghii fn viaţa credincioşil or, in MO, an. XXVIII. 1976. nr. 3-4, p. 175-185; *Sfântul Vasile cel Mare păstor de suflete,* în MB. an. XXIX. 1979. nr. 4-6. p. 264-274;

î XI
n l.
s 1
e 9
m 8
n 0,
ă nr
- .
t 4.
a p.
te 5
a 8
a 2
S —
e 6
n 0
/ 0;
H Ij
u a
ri r
i a
şi e
T a
r S
a f
d a
i n
ie t
i u
î l
n u
c i
u D
lt u
u h
l f
B n
is Li
e -
ri t
ci u
i r
o g
rt h
o ie
d ,
o în
x M
e, A.
în a
„ n.
O X
rt X
o VI
d .
o 1
xi 9
a 8
• 1,
a nr
n .
X 4-
X 6.
p.

257 — 277; *(Cuvîntărt*
Locul și la
rostul duminicile
preotului fn și
parohie sărbătorile
Câteva anului,
îndrumări ocazionale
pastorale st
pentru întirumări
nmpui de creștinești).
acum. Oradea.
în MA.an 1980, 711
XXVI. p. Studiile
1981.nr. 7- și articolele
9.p. 479- strănse în
491; volumele:
Prezența Scrieri de
Bisericii fn teologie
lume, în liturgică și
MA. an *pasto-*
XXVII. *rală.*
1982. nr. 1- Oradea,
3, p. 90- 1983.556
103; p.; *Cuvinte*
Mântuirea pentru
tn lisus suflet.
Hristos Studii și
prin articole cu
Biserică. în caracter
„Ortodoxia” pastoral—
, an XXXVII. misionar.
1985,nr Oradea.
2.p.345- 1985.380 p.
366. Literatur
Alte a- MA. an.
articole, XVI, 1971,
recenzii, rv. 1-2. p 27
cronici In —109; Pr
„Biserica Ioan
Ortodoxă Ncgroiu.
Română”. *Zece an de*
„Revista *realizări fn*
Teologică”. *E/Htrhia*
„Mitropolia Oratliei, în
Ardealului”. MA. an.
„Mitropolia XXVI.
Banatului”, 1981. nr. 1
„Telegraful -3, p. 8-14;
Român” etc. „Legea
Și-a străns Româneasc
în două ă”,
volume an. III (serie
predicile nouă).
publicate în 1992.12 p.
reviste (număr
Cuvîntări specia Leu
liturgice.ed i ocazia
. I. Oradea. morții).
1975; ed a
II a. 1976.
272 p.; COMOR
Slujind lui OȘAN
Dumnezeu, ALKXIU,
slujim profesor de
oamenilor teologie. N.
1842. în

C 4)
o .
m M
ă ti
n dt
eș i
ti. d
ju e
d. s
S p
u ec
ce ia
av liz
a, ar
t e
n in
ov Te
, ol
l og
8 ic
8 și
l. Fi
în lo
C so
er fi
n c
ă la
uț Vi
i. e
Li n
ce a
ul (1
în 8
S 6
u 7-
ce l
av 8
a, 6
a 8)
P .
oi Pr
In eo
st t
it p
ut ar
ul o
te h
ol în
og H
ic or
di cc
n ca
C -
er C
n cr
ă n
uț ă
i uț
(1 i.
8 și
6 ca
0 tc
— h
l et
8 la
6 Ș

coala tle
cântăreți de
acolo (1864-
1867).
paroh în
Bikra~Suce
ava0868-
1871).
profesor la
Liceul
ortodox din
Suceava
(1871-
1873),
duhovnic la
Seminarul
(internatul)
clerical din
Cernăuți
(1873—
1874). pro
fesor
suplinitor la
catedra de
Dogmatică
de la
Institutul
teologic din
Cernăuți
(1874—
1875) După
înființarea
Universității
din
Cernăuți
(1875).devin
e
profesorextr
aordinar(18
75),apoi
titular
(1878). la
catedra de
Dogmatică a
Fa* cullâ|ii
de Teologie,
decan al
Facultății <
1880-1881).

Lucriri:
Cursurile
sale
universitare
au fost
publicate
postum,
prin grija
profesorului
Kmiljan
Voiutschi —
gînerile sau
— subtitlul:
*Prelegeri
academice*

din
*Dogmatica
ortodoxă*, 2
voi.. Cer-
năuți.
1887* 1889.
VoL 1 (X +
454 p.).
intitulat
„Partea
generală**,
este, de
fapt. un
curs de
Apologetică
sau Teologie
Fundament
ală, Voi. II
(XII +
720p.).intit
ulat ..Partea
speeială",cu
pnnde
Dogmatica
propriu-
zisă. Tot
linul ian
Voiutschi i-
a revăzut și
publicat
studiul
*Doctrina
romano-
occidentală
des/>re
satisfacțiu
ne*, în
„Candela"
pe anii 1889
—1890.80
p. Este
considerat
un„pă nnlc
ți
deschizător
de drum
nou la noi"
în Te* ologia
Dogmatică
prin
manualul
său.care
depășește
pe toate cele
de până
atunci, la
nivel aca-
demic și
care a fost
folosii mult
timp în
învă-
lăinantul
teologic
universitar

lite DIMIT
ratura RIE,
: Prof. profes
Dr. or, om
Isidor politie
Todor ,
an, agron
Alexi om,
a etnogr
Como af
roșan (nehir
,mMA otonit)
,m.I, . N. 29
1956,n sept.
r.3— 1846.
4,p.30 în
9— Sibiu,
312; 115
Prof. febr.
Dr. 1931.
Petru în
Rezuș. Sibiu.
Preot Gimn
ul aziul
profe în
sor Sibiu.
Aiexi studii
u de
Como teologi
roșan, e în
în Sibiu
MMS (1868-
■ an. 1871);
XXXVI trimis
II, apoi
1962> cu o
nr. 1- bursă
2,p. la
53-56. Acade
miile
de
CO Agron
MȘA

L^r

U

Ç

orator dox); a
și îndru
„episc mat
op activit
misio atea
nar^{4*}, Acade
a miei
luptat teologi
mult ce din
pentr Arad,
u a
apărar buleti
ea nului
credin oficial
ței „Biseri
ortodo ca și
xe în Școala
fața " și
prozeli între
tismul ga
ui viață
sectar biseric
; a ească
înființ din
at eparhi
câteva e. A
colecți public
i de at
lucrăr peste
i 75
teologi lucrăr
ce și i
morali (volu
zatoar me de
e predic
(Biblio i,
teca broșu
preotu ri
lui antisc
ortodo clarc
x. etc).
Bibliot
eca Lu
crești crări:
nului Volum
orto- e de

cu u
re n.
şti C
. ar
19 an
24 se
. be
56 ş.
p.; 19
Pr 25
e .4
di 8
ci p.;
la V
s e
ăr ni
b ți
ăt la
or H
il ri
e st
bi o
s s
er Pr
ic e
eş di
ti ci
Ar la
ad u
. ni
19 te
25 D
.1 u
12 m
p.; in
P ici
e le
nt a
ru n
sl ul
uj ui
it bi
or s
ii er
al ic
ta e
ru sc
lu ,
i. Ar
M ad
e ,
di 19
ta 26
ții ,2
st 90
h p*
ui ;
e D
m e
n la

leagăn /nină la In fața sectelor.
moarte. Arad, Arad. 1933.44 p
1927,228 p.; Alte lucrări:
Brazde in ogorul Datoriile pret>ținui
Ortodoxiei, Arad, in fața problemelor
1932,214p.; sociale. BucureșU.
Darurile Duhului 1925; Pastorația
Sfânt. Arad, 1934, individuală și
60 p.; Aprindeți colectivă. Arad.
darul lui 1929.51 p^
Dumnezeu i Credința, morala
meditații pentru și neamul. Arad,
preoți). Arad. 1934, 1929. 86 p .
93 p.; Flori din Credința care
grădina sufletului. lucreazA. Arad.
Arad, i934, 529 p.; 1931. 100 p.;
Haina de nunta. Preotul și
Arad, 1935.113 p. societatea de azi.
Istoria predicii Arad. 1932,43 p.;
la români. Spre zărite
București. 1921. veșniciei. Arad.
303 p.; Tr^i" sute 1933, 204 p.;
cincizeci de pilde Orttxioxia și
pentru predici fi românismul tn
alte cuvântări. trecutul nostru.
Arad, 1928. 388'p.; Arad, 1933; Tîne-
(în colaborare cu retul României,
Arluin. Iustin București, 1933.342
Suciu); O mie de p.,Scrisori către
pilde pentru viața învățători. Arad.
creștină. Arad, 1934. 48 p.;
1929. 431 p. (în Cultura satelor
colaborare cu pr. noastre. Arad.
Nicolae Popovici și 1935.183p.
pr. Gheorghe Traduceri: Adolf
Popovici). Hamack:
Problema Monahismul, idea-
sectelor: Sectele lurile și istoria
religioase din Ro- lui,Sibiu. 1916.107
mânia, București, p.
1925,47 p.; Diferite broșuri
Călăuza cunoaș- de apărare a
terii si combatem credinței ortodoxe,
sectelor. București, pastorale.cuvântări,
1925,127 p. (în articole. în
1927 publicata sub „Telegraful Român”
titlul: Noua și „Revista
călduztf pentru Teologică” de la
cunoașterea..., 180 Sibiu. „Biserica și
p.); Baptismul Fn Școala” — Arad ș a.
România din punct I Jleratura:
de vedere istoric, Necrolog, in BȘ. an.
național și religios. LIX. nr. 21 din 26
Arad, 1927.72 p.; mai și nr. 22-24din
Cheia sectelor reli- 16 iun. 1935; Drd
gioase tlin Marin Pană.
România, Arad. Contribuția
1930.198 p.; In episcoțmlui
slujba Grigorie Comșa la
misionarismului dezvoltarea
ortodox. Arad. Omileticii
1930. 310 p.: Statul românești. în

B ie
O C
R. o
an m
. ș
X a.
C în
L A
19 B.
73 an
. .
nr III
3- (X
5, LII
p.).
39 19
0- 92
40 ,
0: nr
Va .
sil 10
e -
Po I2,
pe p.
an 11
gă 2-
. 12
U 0.
n
pr C
t O
m N
io ST
to A
r N
al T1
a N
ct E
iv S
is C
m U
ul AL
ui E
or X
to A
d N
ox D
: R
e U
pi N,,
sc pr
o eo
p t
ul și
G pr
ri of
g es
or or.

N. 25 sept. 1895. în președinte al Fierbinții de Jos. Consistoriului jud. Ialomița, ț 1 central bisericesc. iun. 1985. în

București. Studii la Seminarul „Nifon” din București (1908 —1916). la Academia teologică din Petrograd — azi Sankt Petersburg (1916-1917) și la Facultatea de Teologic dm București, la care a obținut licența (1920) și doctoratul (1927); studii de specializare la Berlin (Filosofic, 1922). apoi la Facultatea liberii de Teologie protestantă. Școala de Inalte Studii și Institutul Caiolic de la Paris (1924-1925). Șef de birou în Ministerul Cultelor și Anelor (1921-1922), diacon la catedrala episcopală, profesor și spiritual la Seminarul „St. Andrei” din Galați (1922-1926), consilier referent cultural la Episcopia Dunării de Jos-Galați (1926); profesor de Apologetică. Sectologie și Sociologic la Seminarul „Central” din București (1926-1940). un timp la Seminarul „Nifon” (1929- 1940); preot-paroh la biserica „St. Ilie Rahova” din București (1926-1979), iconom stavrofor, un timp consilier la Eforia Bisericii Ortodoxe Romane și

Lucrări:

Orunloxie și protestantism. București. 1927.124 p (teză de doctorat); *Budismul și creștinismul*. București. 1928.56 p.; *Biblia și știința*.ed. a II-a. București. 1928.32 p ; *Adevăruri eterne* (zece predici).ed. a II-a. București. 1928.65 p;*Sectologie*. (*omlxiterea sectelor din România și istoricul lor*, ed. a II-a. București, 1929.192 p.(ed. a I-a. București. 1943.168 p.); *Cultul sfinților*, Cernica. 1931. 35 p.; *Sfânta Liturghie*, București. 1934. 87 p.; *Taina Sf Maslu*. Bucurcțh, 1938.47 p.; *SpiritiștiL Originea, doctrina, cultul și combaterea*. București. 1943.20 p.

Traduceri:

Adventiștii de Paul Scheuilen. Bti curești. 1926. 36 p.; alte numeroase broșuri, traduceri.conferințe, articole în periodicele bisericești, mai ales în „Noua Revistă Bisericească”.a lui T Păcescu. la care a fost un timp codirector. „Neamul Românesc” ș-o.

CONSTANTINESCU ANCIHEL, preot, publicist. N. 8 nov. 1875, în Brăila. După 1938. în Brăila. Studii la Facultatea de Teologie din București; studii de specializare la Strasbourg. Diacon la catedrala episcopală din Galați (1902—1908), revizor eclesiastic al eparhiei Dunării de Jos (1903-1908 și 1916-1917), paroh la biserica „Cuvioasa Paraschiva” („Sfânta Vineri”) din Brăila (din 1908) și paralel protopop al județului Brăila (1908-1910). Profesor de Religie la v. Școala normală „Șt. o. Iosif” din Brăila; din nou revizor eclesiastic al eparhiei (1913—1920), director al Seminarului „Sf. Andrei” din Galați (1919-1922).

Lucrări: *Regenerarea femeii prin creștinism*. Ploiești. 1902. 231 p.; *Monografia Sfintei Epis-copii a Dunării de Jos*, București, 1916, IV + 443 p. + 66 ilustr. în 1924 a editat foaia parohială „Glasul Bisericii” la Brăila; colaborări la diferite periodice ale timpului.

Literatura: Preot Eugen Drăgoi. *ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos*. 1864—1989, Galați. 1990. p. 91 -92 și 263.

CONSTANTINESCU BARBU, profesor de teologie (nchitroni). N. 2 dec 1839. în Ploiești, în familie tic preot, t 30 dec 1891. în București. Studii la Seminarul teologic din București (cu 4 clase), continuând la Liceul „Sf. Sava”; studii superioare la Universitatea din Leipzig (1860—1866), unde obține licența în Teologie și doctoratul în Filosofie. Profesor de Istorie și Istorie bisericească la Seminarul „Central” din București (1866-1883), director al școlii (1870), profesor de Istorie la Liceul „Matei Basarab” (1883-1891), director de studii și profesor de Pedagogie la Școala Azilului „Elena Doamna” (din 1874), profesor de Istorie bisericească la noua Facultate de Teologie din București (1881-1883 și 1888 -1891) și primul decan al Facultății (1881-1882). Apreciat pedagog, a pus bazele revistei „Educatorul” (1883- 1884), a participat la congrese pedagogice peste hotare, a condus conferințe ale revizorilor școlari și a întocmit manuale școlare.

Lucrări: *Confesiunea ortodoxă a Bisericii sobornicești și apostolice a Răsăritului de Petru Movilă*, din nou tradusă și cu o prefață, ed. L București, 1872; ed. a H-a. Sibiu, 1877; ed. a 111-a.

București. 1879: *istoria sacră a Noului Testament*. Ploiești, 1890, IV + 103 p. (în colaborare cu fratele său, arhiereul Calistrat Orleanu).

Abecedar românesc, București, 1874. 4 + 116 p. (ed. a XI-a în 1891); *Noul abecedar românesc* MA, Ploiești. 1891. VII + 103 p. *Carte de citire pentru clasele II, III și IV primare* % toate ajunse la mai multe ediții, în colaborare cu Th. D. Speranția. D. August Laurian. George

Coșbuc și alții; *Istoria antică în biografii*. București. 1890, 3f + 330p.

Probe de limba și literatura Țiganilor din România .București 1878, 112 p. (prima culegere de folclor Țigănesc la noi); traduceri din Goethe. E. A. Poe. Chamisso, Antonin Roques și alii.

Literatura: Petre Gârboviceanu, *Dr. Barbu Constantinescu*. în BOR. an. XXXV. 1911. nr. 3, p. 335-345; Prof. T. G. Bulat. *Contribuții la istoricul Facultății de Teologie din București*, în BOR. an. LXXV. 1957. nr. 11-12. p. 1104; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 206; Iordan Datcu și Sabina Stroescu. *Dicționarul folcloriștilor*. București, 1979. p. 141-142; ST, an. XXXIV. 1982. nr. 1—2, p. 23—24; *Bibliografia română nească modernă, 1831-1918*. Voi. I București. 1984, p. 779-781.

CONSTANTINESCU GRIGORE. preot, ziarist. N. 1875. în Iași. în familie de preot, t 8 apr. 1932, în Năpădeni, jud. Bălți. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1888-1896) și la Academia duhovnicească din Kiev (1897—1902)* Translator la Consulatul român din Odessa (1904—1906), profesor de Limba română la Seminarul teologic și Școala eparhială de fete (1906—1918), secretar de redacție al revistei „Luminătorul” (de la 1 ian. 1908), secretar al tipografiei eparhiale (din 1909), redactor și directorat ziarului „Glasul Basarabiei” (1913—1914). toate la Chișinău, preot la catedrala arhiepiscopală (1918—1919), apoi preot-paroh în Năpădeni (1919-1932).

A publicat numeroase articole în „Basarabia”, „Luminătorul”, „Glasul Basarabiei” și alte periodice, toate în Chișinău, militând pentru unirea Basarabiei cu România și pentru „românizarea” vieții culturale și bisericești din această provincie; a publicat o serie de broșuri cu conținut moralizator traduse din rusește.

Literatura *Necrolog*, în VB. nr. 4 din 1932: Ștefan Oobanu. *Cultura românească în Basarabia*. Chișinău. 1923. p. 305 —306; Eugen Șt. Holban. *Figuri basarabene*. Paris. 1990. p. 21: Iune Colonic, *Basarabia necunoscută*, Chișinău. 1993, p. 176-185 și 287^293.

CONSTANTINESCU HORIA. preot, istoric. N. 8 febr. 1910. în Băsecul de Jos, jud. Buzău, t febr. 2001 în Buzău. Studii la Seminarul teologic din Buzău (1922-1930). apoi la Facultatea de Teologie din București (1930-1934). Preot în parohiile Rușavăț, Zoița și Mărăcineni din jud. Buzău, apoi la parohia JSL Ioan” din Buzău, profesor de Religie la Școala normală de băieți din Buzău (1946-1948). Cercetări de istoric locală.

Lucrări; *Poiana Mărului*, în GB.an XXIII. 1964, nr. 5-6, p. 466-500 (în colaborare); *Biserica fostei mănăstiri Râmnicu Sărat*. în GB. an [XXIV.1965.nr](#) I-2,p, 30-71; *Ocn(on><i lui Ștefan cel Mare fn Țara Românească*, tn GB. an XXIV, 1965, nr. 7-8. p. 684 -690; *Biserica din Calvinii*, în GB. an. XXV. 1966, nr. 7—8,p. 511—532; *Ce! mai vechi monument istoric—bisericesc de pe plaiurile Bucului { m Câmuh* în GB. an XXVI. 1967. nr. I -2, p. 88—103; *Meșteri de biserici buzoieni*, în GB, an. XXXIII. 1974. nr.1-2. p. 133-145; *Frescele de la Calvinii*, în GB.an, XXXIII. 1974. nr. 11-12. p. 1105-1111; *Biserici de lemn mutate si strămutate*, în GB, an, XXXV. 1976, nr. 5—6,p. 565—514; *Schituri sau sihastru rupestre buztriene. mărturii ale vechimii creștinismului și continuității noastre pe aceste meleaguri*, în voi. *Spiritualitate și istorie ta fntorsura Carpaților*. vol I, Buzău. 1983. p. 321-340; *Biserici de lemn din eparhia Buzăului*, Buzău. 1987.400 p.

Articole, predici și verturi în revistele „Muguri”. „îngerul” de la Buzău și „Glasul Bisericii”, în diferite periodice buzoiene, în revista „Apicultura” ș.a.

literatura Episcop Epifanie Norocel. *Cuvânt înainte* la cartea *Biserici de lemn din eparhia Buzăului*, Buzău. 1987. p. 9- 10; Preot Gabriel Cocora. *Seminarul teologic din Buzău la împlinirea a o sută cincizeci de ani*. Buzău. 1988. p. 290.

CONSTANTINESCU IOAN,preot și protopop in Bucureșu. t c. 1900In București. Profcoj de Religie la Școala Centrală dc fete din București (devenită Școala normală de institutoare sau Școala de fete gr. I). membru în Consistonui eparhial al Mitropoliei Ungrovlahici. Autor dc manuale școlare de Religie.

Lucriri *Refletțiuu morale asupra Evangheliilor duminicale pentru uzul* 123

Seminanile «Veniamin” din Iași (1941 -1944). „Central”dinBucurești(1944- 1946)„Chesane episcopul” din Buzău (1946- 1968) lacare alost și director (1949—1960), din nou Iu București (din 1968), iconom stavrofor (1955), A publicat studii neoteslamentare și biografii dc teologi romani.

Lucriri *Studiu! Noului Testament Manual pentru Seminanile teologice*. București. 1981, 442 p.(ed a Ha. București. 1992.334 p.).

*Sfânta Scnprură și Sfânta Trattie** în GB. an. XXXI. 1972. nr. 5-6. p. 533-548; *Rugăciunte pentru cei morți*. Uî GB.an, XXXIV. 1975, nr. 7-8, p. 749-763; *Sfânta Scriptură fi magisteriut Bisericii*, în GB. an, XXXIV. 1975. nr.9-10, p. 927-945; *Adom venire a Domnului*

preoților și elevilor.. București. 1872.148 p. (cd a II-a. 1874.134 p.); *Manual de istoria sfântă a Vechiului Testament, cu reflexiuni și instrucțiuni morale pentru uzul seminanelor și senatelor secundare..*București. 1873. IV + 224 p. (ed. a XVIII-a. 1896.174 p.); *Manual de istoria sfântă a Noului Testament cu reflexiuni și instrucțiuni morale (cu un compendiu de Istorie bisericeasca până la Constantin cel Mare) pentru uzul elevilor din seminarii, gimnasii și școalele normale*, București. 1874. 212 p. (ed. a VH-a. **1887**. 208 p.; ed. a XIII-a. pârlca a II-a, 1892.173 p.; cd. a XVIII-a. partea a lil-a. 1896,198 p.); *Manual de istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament pentru clasa I gtmnasială*. București, 1899.2 + 164 p.

Carte de citire pentru formarea moravurilor fiilor și fiicelor creștine, București. 1876, 119p (cd. a II... 1882.191 p.); *Prescurtare de istoria sacră a Vechiului și Noului Testament pentru școalele primare* .București. 1874,110p.(cd.a XII-a, 1893. 52 p >; *Explicarea Evangheliilor dumineeeale. ..țientru școalele primare.cd. a III-a*. București. 1877.80 p. (ed. a IX a, 1891.69 pj; *Carte de rugăciuni. învățături morale pentru formarea moravurilorfiilor și fiicelor creștine. ■..* cd a II-a, București. **1891**, 2 f. +256 p.; *Cele patrtt Evanghelii. Mateiu—Marcu—Luca—toan. Pentru uzul școalelor primare urbane și rurale..* „ București. 1894.264 p.

Liti i M urala *Bibliografia româneasca modernă. 1831 -1918. Vol*,București. 1984,p.791-794.

CONSTANTINESCU IOAN, preot, profc sor. N. 23man. 1905, în Hulub. jud. Botoșani.* 1987. fn București. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași. la Facultatea de Teologie din București, la care a obținut doctoratul in 1948 Preot în Sulița - Botoșani (1932-1941). la biserica „Sfinții Teodori” din Iași. profesor la

I'ORAVi; DAMASCHIN

lisus Hristos Iparusia) și unele înțelegeri greșite fn legătură cu ea, în GB. an XXXV, 1976.nr. 3-4,p. 328- 344; *Cu\dnrtarea esbatologică a Domnului nostru lisus Hristos. Scurt comentar*, în GB, an. XXXVIII. 1979. nr I -2. p. 51—77; *Cuvântarea misionară a Mântuitorului la trimiterea apostolilor la propovăduire*, în GB. an. XLVII, 1983, nr. 1-3, p. 67-84; *„Rugăciunea arhierească” a Domnului nostru lisus Hristos Comentariu*, în „Ortodoxia”, an XXXV. 1983.nr. 3,p. 370- 387. *Parabola viței celei adevărate. Comentariu*, în GB. an. XUIL 1984.nr.7-9,p.479-491;Md/i/mrMiubi>fr*-vă și unele erori in legătură cu ea. in GB. an. XLIV, 1985. nr 1-2,p. 45-58; *Intrarea solemnă a Domnului nostru lisus Hristos In Ierusalim*,

după cele patru Evanghelii. Comentariu, în GB.an. XLVL 1987.nr. 3,p. 13-34; *Patimile și moartea Mântuitorului Hristos după cele patru Evanghelii*. în GB. an XLVII. 1988. nr.2.p 45-102.

Preotul profesor dr. Constantin Provian, directorul Școlii teologice din Buzău. în GB, an. XXXI. 1972, nr. 1-2, p. 96-101; *Preotul profesor Ioan Gotcu*, în MMS, nr. XLVIII. 1972, nr.7-8. p. 609-617; *Preotul profesor Valeriu /orrfdcftwcii*. în GB.an. XXXIV. 1975.nr. 3-4. p> 385 — 388; *Preotul profesor Cicerone Iordăchescu*. In ST. an. XXVII. 1975, nr. 5-6, p. 487-493; *Arhiepiscopul Iuliu Scriban*. în ST, an. XXVIII. 1976,nr.7—10,p.735—743.

Diferite alte articole și predici în revistele menționate și alte periodice bisericești.

Literatura: Pr Prof. Ioan Buga. *În moartea preotului profesor Ioan Constantinescu*, în GB.an. XLVI. 1987, nr. 6,p. 164-166; Preot Gabriel Cocora. *Seminarul teologic din Buzău la împlinirea a o sută cincizeci de ani*, Buzău, 1988.p 209-211.

COPĂCIANU EMANUIL. preot, prozator. N. 4 mart 1915. În Ghimpați, jud. Giurgiu. 1999 în Breaza, jud. Prahova Studii la Seminariile din Ompulung-Muscel (1927—1934) și „Central” din București (1934/35). apoi la Facultățile de Teologie din București (1935-1937) și Varșovia (1937-1939). Preot-paroh în Drago-mirești Deal - Ilfov (1943-1962). Oești — Argeș(1962-1964). Jbrani - Arad(1964 -1968). Sulma -

Tulcea (1968-1972). Fibi* -Tunis (1972-1975).

Lucrări *viața lui Iisus*. București. 1943,392 p.; *Viata și învățătura Mântuitorului Iisus Hristos*, Timișoara. 1977. 332 p.; *Fiul tui Dumnezeu*. Galați. 1991. 384 p. și București. 1994. 384 p; *Omul fințat cunoscută*. București, 1994.

Voievodul Kornan. București, 1973.432 p. (în colaborare cu George Potra); *Umbrele Comnenilor* Roman.București. 1975,241 p /, *Când au venit Neagoe Vodă*. Roman. București. 1976. 280 p.; *Cumpăna ațelilor sau Vodă Cuza trece Mitcovu* Craiova. 1983,169 p.. *Posada 1330* Roman tvtonc. București. 19%, 174 p , romanul religios *Mana Magdalcna*, publicat în serial în „Mitropolia Banatului” (din 1988. apoi în extras, 1991); *Breaza Monografie*, București, 1985.152 p.; piese de teatru jucate pe diferite scene (de pilda. *Camera oglinzilor* ș.a.),

Uteratura Preot Eugen Drugoi, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos. 1864— / 959*, Galați. 1990,p. 276-277.

CORAVU DAM ASCHIN (din botez Dnm trie),episcop. N. 14 sept. 1940,în Craiova. Studii la Școala teologică din Craiova (1956—1961). la Institutul Teologic Universitar din București (1961 — 1965) și apoi cursurile de doctorat — specialitatea Istoria Bisericii Române — la același Institut (1965—1968); studii de specializare — pentru Noul Testament — la Facultatea de Teologie din Atena (1970-1978). unde a obținut docd ttaLi.

Profesor la Seminarul teologic din Craiova (1968—1970). redactor al revistei „Mitropolia Olteniei”⁴ și din nou profesor la același Seminar (1978-1980). Tuns în monahism la mănăstirea Jitianu cu numele Damaschin (1980). hirotonit ieromonah și hirovșitar la Iași în iulie 1980. Sinodul a ales episcop-vicar la Arhiepiscopia Cnbovci cu titlul „Severineanul” (hirotonit la 21 sept. 1980). Pnrfcsor și decan la noua Facultate de Teologic din Craiova (1992—2000). Membru în delegația Bisericii noastre la a cincea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Nairobi. 1975); participant la diferite întruniri cu caracter ecumenic (Patmos 1975. Atena 1978, Cîmpulung 1978). La 24 febr. 2000 ales episcopal Sloboziei și Călărașilor, înscăunat la 25 inailie 2000.

Lucrări: *Tipografi de fa Râmnic Ut prima jumătate a secolului al XVII-lea*, în MO. an. XIX. 1967, nr. 1-2, p. 45-58; *Meșteri tipografi ile la Râmnic din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea si primul fcktrar al secolului al XIX-lea*, în MO, an. XIX. 1967. nr. 3-4. p. 247-260; *Aspecte ale activității de tipărire si răspândire a cărților bisericești românești în Transilvania, Mtuitenia și Moldova tn secolul al XVIII-tea*, în BOR. an. LXXXV. 1967. nr. 11-12. p. 1218 — 1228; *Viața și activitatea episcopului Ștefan al Râmnicului*, în MO. an. XX, 1968. nr. 3 —4, p. 211 —229; *Precizări și contribuții la bibliografia românească veche*, în MO, an. XX. 1968. nr. 9- 10, p. 122-131; *Mănăstirea din Peri si importanta sa istorică*, în MO. an. XXXIV. 1982. nr. 7-9. p. 496-514; *Rugăciunea domnească. Studiu filologic, istorico-teologic si ermeneutic*, teză de doctorat. Atena. 1979. 346 p. (în limba greacă); *Sensul rugăciunii domnești*, în „Ortodoxia”. an. XXXV. 1983. nr. 3, p. 335-370; *Mitropolitul Veniamin Costachi si cultura greacă*, în MO. an. L, 1998. nr. 1 —6, p. 58-68; *Bisericile Craiovei*, Craiova, 1998. 168 p. (în colaborare). Diverse reportaje și recenzii în „Mitropolia Olteniei”.

Uralura: BOR. an. XCVIII, 1967. nr. 9-10. p. 936 —937. MO, an. XXXII. 1980. nr. 10—12, p. 801-810; ROC. an. X. 1980, nr. 3, p. 16-17.

CORCEA AVRAM, preot, folclorist. N, 16 apr. 1868. în Coștei. lingă Vlăscă. în Banatul sârbesc, t. 1951. în Pietroiu. jud. Ialomița. Studii la 125

tipărește *Triodul—Penticostar* slavon ile la Târgoviște. După 1560 a lipni un număr de cărți numai la Brașov. Cărți românești: *întrebarea creștinească* (1560). *Tetraevangelul* (1560 — 1561). *Apostolul* (o. 1565 - 1566), *Uturghierul*

Gimnaziul român din Bciuși 1880- 1887) și la Institutul teologic din Caransebeș (1887-1890). Preot în Coștei (1891 -1940). catchet la școlile rotnâncșU din Vârșeț 11903—1907); în timpul celui de-al doilea război mondial stabilit în Mercina. jud. CaravSevenn; protopop onorar, membru în Adunarea eparhială și în Comisionul eparhial de la Caransebeș. îndrumător al poporului în probleme culturale (președinte al corului din Coștei și al Reuniunii de citire și cântări), culegător de balade din Coștei (mai ales despre Novac și Gruia); În 1916 internat la Șopron în Ungaria de vest. pentru activitate ostilă statului auziRwingar; la 1 decembrie 1918 ales membru în Marele Sfat Național din Alba Iulia; sub regimul comunist, deportat în Bărăgan, unde a murit.

Lucrări: *Balade populare*. Caransebeș. 1899. 139 p (cu 20<lc balade, pnma culegere din zona Coștei); diferite broșuri și colaborări la „Tribuna” - SiUu. Calcișlarul, Bănătanul • - Caransebeș -Foaia Diecezană” — Caransebeș, „Progresul” — Oravița șx

Literatura Ion Bălan, *Un folclorist bănățean: Avram Corcea*, în *Actele Simpozionului dedicat reciprocității mgostavo române tn domeniul literaturii />opulare*, Pancevo. 1974. p. 103- 113; Ovidiu Hârlea, *Istima folcloristicii românești*. București, 1974. p. 306- 307; L. Miorcan. *Protopopul Avram Corcea si corespondența sa cu Ion Popovici Bănățeanul*, în MB. an. XXV, 1975. nr. 7-9. p. 409-411; Iordan Datcu și S.C. Strocscu, *Dicționarul folcloriștilor*. București. 1979. p. 143; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 216. Virgil Vinililcsu, *Secvențe literare. Repere literare bănățene U880-191&)*, Timișoara. 1987. p. 111-112. Gligor Popi. *Românii dtn Banatul sârbesc tn secolele XVIII-XX*. București. 1993. p. 217-218; Vasile Mircea Zabrca. *Românii dm Banatul iugoslav si marea*

unire. Timișoara. 1995, p. 30-32.

CORESI. diacon, tipograf și editor. N în Târgoviște. t. c. 1583, în Brașov. A învățat meșteșugul tiparului En atelierul lui Dimitrie Liubavici. tn 1556— 1557 lucrează la tipărirea *Octoiului* slavon de la Brașov; în 1557—1558

CORESI

(1570). *Pravila Sfinților Părinți Uc*. 1570-1580). *’saltirea (1570). Psaltirea slavo-română\5TI)> Evanghelia cu învățătura* (1580—1581) — (radulă de preoții lane și Mihai după *cazania* de la Zabludov în Lituania, din 1569: în 1567 a tipării

— la Braşov sau Cluj — *Talcul Evan* gheliilnr** un amestec interesant tic învăţături protestante şi ortodoxe — avatul ca anexe o carte de cântece şi slujbe calvine. Cărţi slavone; *Tetraevanghelut* (1562). *Sbornicul*. în două părţi (1568—1569). *Octoihul Mare*. în două părţi (1574-1575). *Psa/rirrti*(1577).*rriorfi**;<1578). *Tetraevanghelut* (1578-1579). *Sbornicul* de la Sebeş-Alba (1580) s ;i A fonnat numeroşi ucenici în meşteşugul tiparului: diacul Călin (un *Tvtraevanghel* slavon [n 1565), diacul Lorinţ {*Octoih* 1577-1578, *Psaltirea\51K,Octoihmic* 1578. toate în slavoneşte). Oul său, Şerban (*Palia* de la Orăstie din 1581-1582. *Uturghierul* slavon de la Braşov din 1587).dicciiTodor, Mă-năjlă. Manan şi alţiL

însemnătatea lui stă în faptul că a lpsi primul cărturar roman care a luptai pentru introducerea limbii române în biserică; tipăriturile sale au contribuit la formarea unei limbi literare şi liturgice româneşti unitare Tipăriturile sale s-au bucurat de o largă răspândire în toate ţările româneşti, iar cele slavone în ţările slave sud-dunărene aflate sub dominaţie otomană.

Literatura: Edilii critice ale tipăriturilor coresice: B. P. Ilasdcu. *Psaltirea publicată rontăneşte la 1577 de diaconul Coresi*. ediţie în caractere chirilice şi transcriere latină de..., voi L Bucureşti. 188! (textul). vol II. 1888 (studiu): Sexlil Puşeariu şi AL Procopovici. *Diaconul Coresi. Cartea cu învăţatură* (1581), voi I (textul). Bucureşti. 1914,8 + 566 p.;Ioan Bianu, *Texte de limbă din secolul XVI Întrebare creştinească*...* Bucureşti. 1925. 22 p.; Ioan Bianu. *Texie de limbă din secolul XVI. Pravila Sfinţilor Apostoli tipărită ile diaconul Coresi la Braşov. Intre 1570-1580*, Bucureşti. 1925.24 p; Ioan Bianu. *Texte de limbă din secolul XVI. iMcrul apostotesec - Apostolul tipărit de diaconul Coresi la Braşov la anul 156S*, Bucureşti.

1930. XIV + 632 p.; Rorica Dinutnocu. *Terraevaiighrlui npânt de Coresi*, Braşov. 1560 — 1561. comparat cu *Evangeliarul lut Hadu de la Mănăştii*, 1574. Ediţie alcătuită de Bucureşti. 1963.425 p ; Al Mareş. *Uturghierul lut*

Coresi, Text stabilit, studiu introductiv şi indice de. . Bucureşti, 1969. 186 p.+84 fac*; SielaToina.Correr *Psaltirea slavo-română 1577, în comparaţie cu Psaltirile corestene dm 1570 şt 15S9*. Text stabilit, introducere şi indice tle Bucureşti, 1976.780 p.

Lucrări generale: BiirbiiTeodorescu./Vr.ro-nulitate *diaconului Coresi şi rolul lui fn cultura romanească*, în BOR, an LXXVH.1959. nr. 3-4. p 287-306; Virgil Molin. *Coresi editor şt tipograf*. în BOR.an LXX VII. 1959, nr. 3-4, p. 307 — 321; Virgil Molin. *Despre diaconul Coresi. La 400 de ani de la începutul activităţii sate de la Braşov şi de la tt/Kirirea primei cărţi româneşti*, fn GB, XVIII, 1959. nr. 7-12. p. 633—656; Pr. Spiridon Cândea, *Diaconul Coresi — simplu tipograf sau şi traducător al cărţilor româneşti tipărite de et** în MA.an. VII 1962.nr.3-6.p. 325 - 344; Virgil Molin, *Date noi cu privire la activitatea dinamului Coreii ca editor*, în BOR. an. LXXXI, 1963. nr. 7-8, p. 781 — 791; Dan Simoncwu. *Un mare editor şt tipografdin secolul al XVNea*, înSCB.XI. 1969. p. 53—60; Mircea Toiucseti.*Carrea românească tn perioada corcsiană*. In vol *Probleme de bi* Miologie*, Bucureşti. 1970. p 51—67; Arnold Huttmann, *Date vechi şi noi privind activitatea tipografică a diaconului Coresi*, în SCB. XII. 1972; Ion Gheţie si Alexandru Mareş. *Diaconul Coresi şi izbânda scrisului în limba română*. Bucureşti, 1994.394 p. + 4 pl. + 46 fig.

Tipăriturile core^lcmv Al. Mareş. *Precizări privitul trailucerea Tetraevanghebdui lui Coresi*, în SCL. XVIII. nr. 6,1967,p. 651-667.

Constantin Karadja. *Despre „Lucrul aposto* letc” al lui Coresi de la 1563*, în An. Acad Rom.. MS.L.s.UI.I .ILnr.fi.BuriutştK 1924, p. 545-555 (şi extras. 11 p. + 3 pl.); Şt. Puşca, *Probleme tn legătură cu începuturile scrisului românesc. Versiunile româneşti din secolul al XVI-lea ale Apostolului*. în «Cercetări Lingvistice¹⁴. IL 1957, p. 47-95.

Nicolae Drăganu. *Un fragment din cel mai vechi Molirvelnic românesc*, în »Dacoromania". II, Cluj, 1922. p 254-326; Pândeles Olcanu.

COKNKANU NICOLAE

126

Contribuţii la problema începuturilor şi promovării unsului românesc 400de ani de la apariţia „Tălcului Evangheliilor” al lui Coresi. în LL. XVI.nr.2,t964,p. 189-211; PândelesOlcanu. *Jtostilta de Neagovo” (n lumina ..Cazaniei I a diaconului Coresi (c. 1564)*, în Jtonumoshvica^H, XIII, 1966. p 105-131; Atanasie Popa. *Originalul cântecelor din Molitvelnicul tipărit de Coresi tn 1564*. tn l K. an. XV, 1966. nr. 3, p, 255—265; A Huttmann >i P Hinăer_m*Cuprivire la datarea şi geneza Cazaniei I tipărita de diaconul Coresi*, în LR, an. XVI. 1967. nr. 2, p. 109— 117; Alexandra Măreş. *Când şi unde s-au tipărit Tălcul Evangheliilor şi Molitvelnicul românesc*, în LR.an. XVI,nr.2,1967. p, 119-130.

Spiridon ("indca. *Primul Untrghier românesc tipărit*, în MA.nr.IV.1959.ru.9-10,p.722-77L

Vasile Mangra. *Cercetări literare istorice. I. Psaltirea diaconului Coresi npărită la 1570 în Braşov*. Bucureşti. 1896. 29 p.; U Dem£ny, *Psaltirile chirilice tipărite tn Transilvania tn a doua jumătate a secolului al XVI-lea*, în SCB. XIII. 1974, p. 91-112.

Vasile Grecu. *Izvorul principal pentru Cartea cu învăţatură a diaconului Coresi din 1581: Omiliile patriarhului Caleca (1334-1341)*. Bucureşti. 1939.166 p.; Mana Rădulescu. *Originalul slav al Evangheliei cu învăţatură a diaconului CoresL..*, Bucureşti. 1959, 105 p.; Pândeles Olteanu. *Les originaux slavo-russes de plus*

anciennes collections d'hamJlies roumaines. în „Romanoslavica” an.IX. 1963, p. 163-192; Pr. Silviu Hărlguș • *O carte de doctrină și de pietate ortodoxă: Evanghelia cu învățătură (1581)*, în BOR. an LXXXVII. 1969. nr. 7-8, p. 740-773; Pr. Ioan Turcu. *Evanghelia cu învățătura din anul 1581, Considerații, precizări, accente*, în BOR.an XCIX. 1981, nr. 7—8, p. 888—911; Pr. Ioan Ionescu. *Patru sute de ani de la înființarea Evangheliei cu învățătură de diaconul Coresi la Brașov în 1581 și mesajul ce-l poartă*. în GB. an, XL. 1981, nr. 11, p. 1154—1177.

Amănunte bibliografice în *Dictionarul literaturii române de la origini / Mălăești la 1900*, București. 1979, p. 217-219; Mircea Păcurariu: *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. vol. I București. 1980. p. 524-538 (ed. a II-a. 1994. p. 549—563); toate tratatele de istoria literaturii române vechi.

CORNEANU NICOLAE mitropolit. N. 21 nov. 1923. În Caransebeș. În familie de preot. Liceul în Caransebeș (1934-1942), Facultatea de Teologie la București (1942-1946). cu doctoratul la 30 iun. 1949. culează în: *Viata și petrecerea Sfântului Antonie începuturile monahismului creștin pe valea Silului* Profesor suplinitor la Academia teologică din Caransebeș (1 apr. 1947—1 sept. 1948) și diacon necăsătorit: secretar eparhial (din sept. 1948). referent prin scrisorile (de la 1 apr. 1949) și consilier administrativ (1 iun. 1952 — 1 oct. 1956) la Arhiepiscopia Timișoarei, profesor la Seminarul Teologic din Caransebeș (1 oct. 1956-1 mart. 1959). conferențiar la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (de la 1 mai 1959) și preot (1960). La 15 dec.

2009. ales episcop al Aradului (hirotonit 15 ian.

2010. înscăunat 22 ian. 1961); la 17 febr. 1962 ales arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și mitropolit al Banatului (înscăunat 4 mart. 1962). păstorind până azi; locuitor de mitropolit al Ardealului (apr — iun, 1967) și al Olteniei (oct 1977—apr. 1978). Ca ierarh a fost preocupat nu numai de problemele administrativ economice curente, ci și de restaurarea unor monumente istorice — bisericesti din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei, de organizarea unor colecții muzeale (de pildă, la Centrul Arhiepiscopal ș.a.), de ridicarea unor noi lăcașuri de închinare, unele adevărate monumente de artă. a unor clădiri noi în incinta Centrului Arhiepiscopal și a Seminarului teologic din Caransebeș. A îndrumat — din 2011. încoace — revista „Mitropolia Banatului” (din 1990 „Altarul Banatului”), iar din 1980 „îndrumătorul bisericesc” de la Timișoara. A îndrumat activitatea tipografică eparhială. în care au apărut numeroase lucrări cu caracter istoric sau teologic. Este unul dintre ecumeniștii tineri ai vremii delegat al Bisericii Ortodoxe Române la zeci de întruniri peste hotare: câteva Adunări generale ale Conferinței Creștine pentru Pace cu sediul la Praga și la diferite sesiuni ale unor comitete de lucru (ca membru al acestora). A lucrat ani de-a rândul în cadrul unor comisii ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor, participând la diferite întruniri ale acestora; între 1978 — 1981 membru în Comitetul central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor Membru de onoare al Academiei Române < 10 nov. 1992).

Lucrări recente: *Simbolul scării și treptelor în religiile necreștine*. în MA. an, IV, 1959.nr

1
2
7

**CORNELI
IOAN**

5— *Feri*
6. p. *citul*
396 *Icro*
— *ntm*
4(11 . în
; Cu MO.
priv an,
ire XI,
la 195
sem 9,
nific nr. 1
ația —2,
orig p.
inar 24—
a a 31;
cuv *Fru*
ânt *mus*
ului *ețea*
„cat *ca*
olic” *atri*
, în *but*
MA. *al*
an. *du*
IV. *mne*
195 *zeiri*
9. *i. In*
nr. 1 ST,
—2. an.
p. XL
42- 195
53; 9. nr
Chi 5-6,
pul p.
preo 297
tulu —
i 313;
ade *Asp*
văr *ecte*
at *din*
dup *liric*
ă *a*

L

102;

G

C t.
O St
K u
N di
I i
T la
K S
S e
C m
r in
C ar
O ul
N te
S ol
T og
A ic
N di
TI n
N, C
pr ra
of io
es va
or (1
d 9
e 5
te 3-
ol 1
og 9
ie 5
. 8)
N ,
2 la
5 In
iu st
n. it
1 ui
9 ții
3 Te
8. ol
in og
C ic
ar U
a ni
ul ve
a, rs
ju it
d. ar
D di
ol n
j, B
in u
fa c
m u
ili re
e șt
il i
e (1
pr 9
eo 5

8— 1962). cursuri de doctoral — cu specialitate principală Patro-logic — la același Institut (1962— 1965); studii de specializair penlni Patrologie la Facultățile de Teologie din Atena și Tesalomc (1968-1971). apoi pentru Noul Testament la Atena (Icbr. 1973 -febr. W^.doctoratulla Tcsalonic.InWl. cu teza; *Umanismul in preocupările Sfanțului Irnin Gură de Aur* (in grecește, Tesalonic. 1971.143 p), echivalat la Institutul din București. in 1974. Profesor la Seminarul teologic din Craiova (1965-1968 și 1971/72), apoi a trecut la Institutul Teologic Universitar dm București, ca asistent (1972 —1974). lector la catedra de Patrologie și Ecumentsm (1974—1976), conferențiar pentru aceeași catedră(I dec. 1976), apoi, profesor titular la catedra de Studiul Noului Testament (dc la 1 ian. 1978); decanul Facultății (1996 - 2000); preot; delegat la întruniri cu caracter ecumenist peste hotare.

Lucriri:
Sfântul Grigorie de Nazianz despre familia sa. In ST.an. XVI 1964.nr 5-6.p. 350— 366.
Studiu comparării' tnfre „Marele cuvânt catehetu” al Sf Grigorie de Nisa JJ
„Manualul către Ijturenttu” al Fer. Augustin, in „Ortodoxia", an. XVI. 1964, nr. I. p. 110-127; *Fericitul Augustm despre Sfântul Duh,* in ST, an XVII. 1965, nr. 5-6, p. 334-344; *Idei dogmatice tn cuvântările Sf loun Hrisostom la praviicele împărătești,* in ST, an. XVII, 1965, nr. 7—8.p. 441 —449; *Credinciosul in preocut^drite Sfântului Ioan Gură de Aur,* in ..Ortodoxia", an XXVI, 1974. nr. 4. p. 681-686; *Sfinții Trei Ierarhi interpreți ai Sfintei Scripturi,* in ST. an. XXVIII. 1976. nr. 1-2, p. 82-93; *Învățătura Sfântului*

V u
a l
si V
le a
c si
el le
M c
a el
r M
e a
d r
e e
s i
p n
r te
e r
S p
f re
â t
n a
t l
u S
l fi
D n
u te
h i
, S
I c
n ri
” p
O t
rt u
o ri
d ,
ox S
ia n
", ”
a O
n. rt
X o
X d
XI ox
. ia
l ”,
9 a
7 n.
9, X
nr X
. XI
l. I,
p. l
1 9
0 8
8- 0.
1 nr
1 .
4; 2.
S p.
f 3
â 0
n 8-
t 3

20; învățătura
despre
mântuire a
SfVasile cel
Mare, în voi.
Sfântului
Vasile cel
Mare
Inchimire la
1600de ani de
la săvârșirea
sa. București,
1980. p. 94—
104; învierea
Domnului si
(nsenwatatea
ei pentru viața
creștină. în
.Ortodoxia*, an.
XXXV. 1983,
nr. 2, p. 200-
211; *Pacea
duftd Sfânta
Scriptură și
scrierile
Sfinților
Părinți.* în
BOR, an CL,
1983,nrll-
I2.p.815-S25.

Traduceri
din *Sf Vasile
cel Mare:
Cuvânt despre
mulțumire.* în
GB. an. XXXVI,
1977. nr.7—9.
p 651 — 656;
*Cuvânt despre
smerenie si
Cuvânt despre
invidie,* în
GB.an. XXXVI.
1977, nr. 10—
12. p. 901 —
909; *Cuvânt
tmțxitriva
celor ce se
mânie,
împotriva
celor ce se
tmbatâ.* in GB.
an XXXVII.
1978. nrJ -2.p.
44-56; Cînri/r-
tarea l-a **ft a**
Iha despre
Post. în GB.
an. XXXVII.
1978.nr. 3-
4.p.249-261;
Cuvâm către
cei bogați, în
GB. an XXXVII.
1978. nr. 5—6,
p. 489—504;
*Despre
Sfanțul Duh,*
în GB.an
XXXVIII,
1979.nr.7-
8,p.694-710;
an. XL, 1981,
nr. 1—2, p. 37-
58 și nr 3-5. p.
401 -425 ele;
*Sfântul
Grigorie
Taunwturgul
si Metodiu de
Olimp. Scrieri.*
Studiu
introdactiv,
traducere, note
și indici de....
Bucurrvti.
1984. 250 p.
(colecția
.Părinți și
scriitori
bisericești⁴⁴ 10);
Sfântul Macarie
Egipteanul.
*Omilii duhov-
nicești.*
București.
1992. p. 36-
351. Alte arti
cole. reportaje,
recenzii. în
periodicele
menționate în
lista
bibliografică,
predici în
..Glasul
Bisericii" etc.

Literatura;
ST.an XXXIV.
1982.nr. 1-2. p.
121-122.

CORNUESC
U EMIUAN.
profesor dc teo-
logie. N. 3 ian.
1941, în
Caraula. jud.
Dolj, En familie
ile preot (frate
cu Constantin).
Studii la
Seminarul

te ri
ol d
og e
ic d
di oc
n to
C ra
ra t
io —
va p
(1 e
9 nt
5 r
6 u
— V
1 ec
9 hi
6 ul
1) Te
. st
la a
In m
st e
it nt
ut —
ul la
Te ac
ol ei
og aș
ic i
U In
ni st
ve it
rs ut
it (1
ar 9
di 6
n 5
B 1
u 9
c 6
u 8)
re .
șt st
i u
(1 di
9 i
6 d
l e
— s
l p
9 ec
6 ia
5) liz
. ar
a e
p p
oi e
c nt
u r
rs u
u li

mbile aiamaică. Testament
ebraică biblică (1985). preot
și ebraică din 1993
modernă la Participai la
Universitatea dialogul
ebraică dm creștino-
Ierusalim (1974 iudatede la
— 1975). Ghid București
la mănăstirea (1979),balX-
Plumbuita < lcaCongie* de
1968-1970). Vechiul
diacon la Testament
biserica (Viena. 1980) ș.
„AniuiT (1970) t.
și salanal Iu
Cancelaria Sf. Lucriri:
Sinod (1971 - *Profeții*
1974). asistent *Vechiului*
la secția biblică *Testament*
L Institutul *despre*
Teologic *preoție*, în ST,
Universitar din an. XIX. 1967.
București nr. 7—8.p.482 *
(1975—1985). 491;
apoi titular al *Concepția*
catedrei de *despre*
Vechiul *prietenie fn*
cărțile

1
2
')

< OSMA Al.i:\AMHU
C.

didactic XXI.
e ale 1969, nr.
Vechiulu 3-4.
i p.199-
Testame 209;
nt. în ST. *Sfânta*
an. XIX. *Scriptur*
1967. nr. *ă în*
9-10. p. *mâna*
600-612; *credincio*
Ra,>ortu *sului, în*
rile „Ortodoxi
dintre a-, an.
părinți si XXXII.
copii 1980. nr.
după 2. p. 299-
cărțile 307;
didactic *Temeiuri*
e ale *ale*
Vechiulu *preacins*
i *țiții*
Testame *Maieu*
nt. In ST. *Domnul*
an. XXI. *ui în*
1969, nr. *Vechiul*
1—2. p. *Testame*
100— *nt, în*
110; „Ortodox
Canonul *ia", an.*
Sfintei XXXU.
Scripturi 1980. nr.
la cei iloi 3. p. 492
reformat — 500;
ori. *Cinstirea*
Martin *sfinților*
Luther și *după*
Jean *Sfânta*
Catrjit, In *Scriptur*
ST. an *ă st*
Sfânta

205 SMA LUDOVIC

T B

A I

U L

Ç C

A 1911) și
Al.KXAN la
DRU C Facultate
preot, a de
publicist Teologie
N. 19 iul din
1890. in București
Boleşti, (1911 —
jud. 1915).
Vaslui, in Diacon la
familie de catedrala
preot. d. episcopal
1965. în ă dm
București Mu>i
. Studii la (1916-
Semi- 1919).
narul preot în
„Veniami Balca -
n" dm azi jud.
Iași Bacău
(1903-

(1919—1942) și la biserica „Donie” din Focșani (1942—1964). A publicat un număr însemnat de broșuri, predici și unele articule cu caracter misionar în presa bisericească a timpului.

Lucrări principale: *Poezii religioase*, culese de... ordonate de Mihail Dragomirescu. 3.; curești. 1925, 143 p.; *Betleem, casa pâinii sufletului*, ed. a II-a, Focșani, 1927. 32 p.; *Biblia și Știința*, Adjod. 1928. 4H p.; *Dumnezeu în natura*, Sibiu. 1932. 35 p.; *Dumnezeu în lumea florilor*. Galați. 1932; *Făclii pentru suflet. Cuvântări ocazionale*. Roman. 1936. 216 p.; *Hristos și tineretul*. Galați. La. 40 p.; sute de cuvămări i au rămas în manuscris.

Colaborări în „Viitorul”. „Ortodoxia” (a pr. Toina Chiricuță). „Crucea”. „Noua Revistă Bisericească”, toate la București. „Căminul”— Galați. „Renașterea”— Craiova. „Păstorul Ortodox”— Argeș. „Păstorul Tutovei”— Bârlad, „Cronica Romanului”. „Izvorul Tămăduim”— Huși. „Neamul românesc pentru popor”. „Duminica Poporului”. „Mana Mântuitoare”— Focșani. „Căminul”— Focșani, „Pâinea Vieții”— Târgu Jiu și altele.

Uteralura: Date comunicate de pr Gabriel Cocora din Buzău, care le definea la Pr. AC. Cosma.

COSMA IXDOVIC, picol, publicist. N. 13 ian. 1882. în Boțești, jud. Vaslui. în familie de preot (frate cu A. C. Cosma), t 3 mart. 1947, în Galați. Studii la Gimnaziul „Anastasie Panu” (M93-1896), la Seminarul „Veniamin” din Iași (1896-1901) și la Facultatea de Teologie din București (1905). după care a frecventat un timp cursurile Academiei duhovnicești din Kiev (1905-1907), Preot paroh la biserica „Sfinții împărați” din Galați (1907-1940), revizor eclesiar al Eparhiei Dunării de Jos (1908—1910), inițiatorul și îndrumătorul Căminului cultural „Sf împărați” (1909-1943), profesor suplinitor la Seminarul „Sf. Andrei” (1918-1921), profesor de Religie la Școala normală „Costache Negru” și la Școala ortodoxă din Galați, membru și președinte al mai multor societăți culturale.

Lucrări: *Psihoterapia și vindecările miraculoase din Evanghelii* (Studiu apologetic-critic). Teză pentru licență. București. 1905, 51 p.; *Istoricul bisericii și parohiei „Sf împărați” din Galați* (1857-1927). Galați. 1927, 144 p.; *Cărțile și revistele bisericii „Sf împărați” din Galați după vechime. 1776—1938, cu toate datele și însemnările de ție ele*. Galați.

1938. 84 p.; *Albumul biografic și arborele genealogic al familiei Bazgan*, Galați, 1944. 112 p. A publicat diferite broșuri moralizatoare, conferințe și cuvântări, articole și studii în periodicele vremii: „Biserica Ortodoxă Română”. „Vestitorului”. „Căminul” de la Galați și altele. a tradus, din rusește, romanul *Varava* de Mana Corelli (1925).

Uteralura: Date autobiografice în *Istoricul bisericii și țutrobiei „Sf împărați”, p. 88-92; Preot Kugen Drăgoi, Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos, 1864-1989, Galați. 1990. p. 143 -148 și 264.*

COSMA SORIN, profesor de teologie. N. 28 iul. 1939. în Hălmașiu. jud. Arad. Studii liceale la Arad (1953—1957). apoi la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1957-1961). cununa doctorat — specialitatea Morală creștină — la Institutul Teologic din București (1961 —1964). care i-a conferit apoi doctoratul Profesor de Teologie clasice. Morală, Omiletică și Catehetică la Seminarul teologic din Caransebeș (din 1964). lector, apoi conferențiar (1998) la noua Facultate de Teologie din Timișoara, diacon, apoi preot și iconom stavrofor.

Lucrări: *Aspectul dinamic al vieții morale creștine*, în MB, an. XII. 1962. nr. 7—8, p. 354—371; *Preceptul „să nu ucizi” în frământările principalelor religii actuale*, în MB. an. XII. 1962. nr. 9—10, p. 523*-538; *Munca în comun și morală* (crt. în ST, an. XV. 1963. nr. 3-4, p. 173-189; *Valoarea morală creștină a dumnezeieștii Euharistiei*, în ST. an. XVI, 1964, nr. 3-4. p. 216—229; *Prietenia și morală creștină*, în BOR, an. LXXXII. 1964, nr. 5-6. p. 496-510; *Efectele Sfântului Bisericii din punct de vedere dogmatic*, în MB, an. XIV. 1964, nr. 9-10. p. 513 — 530; *Sensul „lepădării de sine”, în creștinism*. În MB. an. XVII, 1967, p. 40-49; *Problema binefacerii ca virtute creștină*. în MA. an. XX, 1975. nr. 6-8, p. 461-475; *Despre virtutea cumțării*, în „Ortodoxia”, an. XXVIII. 1976. nr. I, p. 262-297; *Valmtrea morală a smereniei*, în „Ortodoxia”. an. XXXI. 1979, nr. 2.

p. 405— 72;
430; Cuvinte
Pacea ale
ia dreptei
lumina credințe
moralei (cateheze
creștine). Arad,
, în 1992,57
MB,an. 0 p.;
XXXIII, *Cumf/ă*
1983, *tarea fn*
nr. 11- *etica*
12,p.69 *filoso-*
9— 711; *fică*
Virtute antică
a și
smereni morala
ei și creștină
importa . O
nța ei încercar
fn cău- e de
tarea sofrolog
mutații ie
creștine creștină
, în ST, .
an. Timișoar
XXXVI, a,
1984, 1999,44
nr. 5—6. 0 p. Alte
p. 365— articole,
387; predici,
Recuno cateheze
ștința , lecții
ca de
datorie religie în
creștină revistele
, în mențion
AB,an. ate în
XLIV. lista
1994, bibliogra
nr.4-6. fică. în
p. 64 — „Mitropo

l m
A
S
C

ii CotaiV,
Vechiul Istoria
ui biserice
Testam asca a
ent arhiepiscopului
(Iași. 1824); Meletie
Istoria al Atenei
Scriptur (5 voi.,
ii cei Iași.
nouă (2 1841 —
voi., 1843);
Iași, *Piatra*
1824); *scandal*
Funie ei sau
sau lămuriri
frânghi despre
e început
întreită urile și
(Iași. 1831); *pricinile*
Iubitoru adevăr
l de ate ale
înfelepc schism
iune de ei... de
Sergiu Ilie
Macreu Miniatur
(Iași. 1844);
1831); *Pidalio*
Drept nul
slăvitoea (Neamț,
rea 1844, o
învățăt colecție
ură a de
mitropo canoane
litului);
Platan îndelet
al nicire
Moscov despre
ei (Iași. 1839. *buna*
după de
versiune Evgheni
a e
fcteaCS. Vulgaris
a tai D. (Iași,

1 B
A

avut ti din
contribu Iași
ții (1805).
deosebit școala ..
e în înce-
organiza pătoare"
rea ^ la
învățăm „Sf.Trei
ântului Ierarhi"
românes (1824)
c de Jn
toate calitate
gradele de „prim
în epitrop"
Moldova al
. școlilor
înfințân din
d Moldova
următoa , a
rele încredin
școli: țat pc
Seminar Gheorgh
ul de la e Asachi
Socola să
(1803, predea
numit un curs
mai de
târziu inginerie
„Semina în limba
rul română
Veniami la
n"), Academi
două a
școli — domnea
pentru scă din
călugări lași
țe și fete (1814—
— în IKI8).
mănăsti împreun
rea ă cu Gh.
Agapia Asachi
(1803), au
școala propus,
de iar
cântări domnito
bisericeș rul

Sturdza a aprobat. înființarea următoarelor școli la Iași școala „nonnatir cu 2 ani șt gimnaziul (gimnazia „vasiliană”)cu 4 am de studii, ambele în mănăstirea „Sf.Trei Ierarhi”, în 1828 (pc lângă școala începătoare) și o Academic (numită „Mi-hăilcană”). în 1834. cu o facultate filosofică (2 ani), o facultate juridică (3 ani) și „cursuri extraordinare” de inginerie, agronomic, ane frumoase și filologie, laboratoare, muzeu de științe naturale, bibliotecă, cu profesori recrutați dintre foștii bursieri ai mitropolitului sau transil-văneni și bănățeni-în 1832 și apoi în anii unnători s-au dev n o scrie de școli „ținutalc”, în manie orașe ale țării (peste 12). în 1834 prima școală publică pentru fetele orășenilor, la Iași, în 1841 prima șcuală „dc arte și meșteșuguri” în Moldova, cu șase ateliere, toc la îndemnul mitropolitului s-au înființat o serie de școli sătești. A trimis numeroși tincn la studii peste hotare: Gh. Asachi (Viena și RomahGheorglte Siulcscudns.Chios și Cernăuți). Kilaret Scriban (Kiev) și alții.

însuflețit patriot, a fost locțiitor de domn (caimacam). în 1807 și 1821, președinte de drept al Divanului (arii. apoi al Adunării obștești, instituită prin Regulamentul Organic, spunându* și cuvântul în cele mai importante probleme ale vieții de stat. A sprijinii înființarea unui spital și a unei farmacii în Roman, a îndrumat și ajutat spitalul de la Sf. Spiridondin Iu>r În 1833 s-a pus temelia actualei catedrale mitropolitane din Iași. lucrările fiind înlrcruplc în 1842 (reluate în I KK(1 — 1887>_H A acordat multe ajutoare unor mănăsiiri (Neamț. Agapia. Slatina. Cocoș. „Sf. Ioan” din Suceava), unor biserici de mir. Patriarhiei ecumenice, unor biserici grecești. Toate bunurile sale Ic-a lăsat, prin testament. în scopuri social-umanitare.

literatura: Despre viața și activitatea lui Veniamin Cosiachii s-au scris până acum foarte multe lucrări. Cele publicate până în 1946 au fost consemnate de Teodor N. Manolachc. **BibtiograftQ mitropolitului Veniamin Costache**, în BOK.an. LXIV, 1946. nr. 10-12,p. 545-600 (si extras. 64 p J. Menționăm câteva dintre acestea, precum și cele apărute după 1946.

Izvoare: Constantin Krbiceanu. **Istoria Mitropoliei Molttovn și Sucevei fi a catedralei mitropolitane dm Iași**, București. 1888. XCVIII + 548 + LVI p.

Lucrări: Andrei Vizanti. **Veniamin Costachi mitropolit al**

Moldavei și Sucevei. Epoca, violați fpf^erele .wi»V.Iași. 1881.164 p.; N- lorga. **Viața șt faptele nutroțuditului Moldovei Veniamin Cos* tac/u**. București. 19(H,78 p.fcd.alla. 1915);C. Bobulescu. **Din viața mitropolitului Veniamin Costachi. Neamul, copilăria, tinerețea st episcopatul**. Chișinău. 1933, 160 p» (extras din RSIAB. an. XXIII. 1933): Tit Simedrea. **Pare-tisisul de la 1808 al mitropolitului Venianun Costachi**, în BOR. an. LIII. 1935. nr. 7—8. p. 321-326; C Bobulescu. **Noi contribuții la biografia mitropolitului Veniamin Costachi**, în BOR.an. LVII. 1W9.OT. 7-8. p. 397-414 (și extras); Vasile Vasilache. **Mitropolitul Veniamin Costachi**, M-rca Neamț. 1941. 327 p.; Ilie Gheorghită. **Un veac de la moartea mitroftolitultu Veniamin Costachi**, M-rca Neamț. 1946.272 p ; <i Kirileanu. G.L'ngureanu și ConstantinTurcu. **Contribuții documentare cu privire ta mitropolitul Veniamin Costachi**, Iași. 1946. 38 p. (extras din „Mitropolia Moldovei",au XXII.nr. 10-12.1946); Alexandra **Cnma,Laosutădeant de la moartea lui Veniamin Costachi**, în „Can-dcla".an.LVILI1946,p.434-452 (>iextras: Iași 1947.21 p.); număr festiv BOR.an. LXIV.nr. 10-12. 1946. p 481-600 (cu studii semnate dc patriarhul Nicodim. L D. Ștefănescu.N. Iorga. Vasile Vasilache. Mihait Bulacu. Constantin Turcu. Gheorghe L Moiesescu. T. G. Bulat. Th. Fccioru și Teodor N. Manolachc; în nr. I —3. 1947 un studiu dc Iorgu D Ivan); număr festiv „Mitropolia Moldovei", an- XXII. nr. 10-12, 1946; număr festiv MMS. an. \I ML 1967. nr. 1—2. p. 7—174,cu următoare Ic studii: Irineu Crăciuna>. **Mitropolitul Veniamin Costachi teolog ortodox** (p. 7—17); Gh. Vlad. **Veniamin Costacht episcop la Huși si Roman** (p. 18—23); Ilie Ghcorglnță. **Cramata tle hirotonie a episcopului de Huși Veniamin Costachi, dată de mitropolitul Iacob Stamati fn ziua de 27 iunie 1792** (p. 24-31); N. C. Enescu. **Veniamin Costachi ctitor st Uulrumătoral școlilor naționale din Moldova** (p. 32—4R); Nestor Voiniccsu, **Literatura patristică In preocu/hirite mitro/w-litulut Veniamin**

Costachi (p. 49 — 60); Mircea Sfichi.
Patriotismul mitropolitului
Veniamin Costachi i p. 61 —70);
Epifanie Norocel. *Mitropolitul*
Veniamin Costachi și
tipografia dtn Iași <p. 71—79); Ioan
Ivan. *Mitropolitul Veniamin*
Costachi și mănăstirea Agapia
(p. 90—97); I

COTLARU1 C NECTAR 11-

I
M

COST IN
VASN.i;

Zugr opol
av „ itul
lega Vem
turil ami
e n
mttr Cost
oMd achi
itulu în
i legă
Veni tură
ami cu
n viai
CM- a
tarh mon
i cu ahal
măn ă (p.
ăstir 114
ea —
Sf 122);
loan I.
cel Sera
ftou fincc
din anu.
Suc Rân
eav duiiu
a la
<p. Cui
105 osul
— ui
113); Veni
Milr ami
ofan n
Bălt fntr-
uță. tin
Past man
oral us-
e cris
date înch
de înch
mitr inat

ma
M

C
L
T
L

C

ONȚI Mar
N amu
VASI reș, t
LE, 29
arhie oct.
pisc 1999
op. în
N. 7 Tărg
iul. ovișt
1938 c.
, în Stud
Satu ii Ia
Nou Semi
de naru
Sus. l
jud. Tea

logic din Cluj (1954—1959). la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1959- 1963). cursuri de doctorul — pentru Liturgicii — la Institutul Teologic din București (1963- 1966); studii de specializare la facultatea de Teologie a Universității din Atena și la Institutul de Arheologic Copta din Cairo (1967-1972). doctoratul la Atena în mart. 1972. echivalat la București la 21 mart 1974. Documentarist la Sectorul Relații Externe Bisericești a) Patriarhiei Romane (1969). secretar eparhial (1972—1973). apoi vicar administrativ al Episcopiei Oradiei (1973- 1975). fiind hirotonit tot atunci diacon, apoi preot necăsătorit, tuns în monahism în mănăstirea Izbuc în 1974 și iurotsii arhimandrit; superior al Asezăminiilor romanești din Ierusalim și reprezentant al Patriarhiei Romane pe lângă Patriarhia Ierusalimului (1975-1979). La 10 dec. 1979 ales episcop-vicar patriarhat, cu titlul „Târgovișcanur” (hirotonit 20 ian. 1980); din 16 nov. 1982 până la 1 aug. 1988 a fost și rector al Institutului Teologic Universitar din București. La 3 sept. 1991 ales arhiepiscop al Târgoviștei (instalat 22^epC. 1991); paralel, profesor la noua Facultate de Teologie din Târgoviște. fiind și decanul ei Membru în delegațiile Bitencii noastre care au vizitat Patriarhia Ecumenică (1974 și 1978) și Biserica Rusă (1980). participant la a doua conferință presinodală pregătitoare a Sfântului și marelui Sinod panortodox (ChamMsy, 1982). la a șasea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Vancouver (1983) și altele.

Lucriri: *Cultul Bisericii Copte în com./tarafte cu cultul Bisericii Ortodoxe*. Teză de doctorat (în grecește). Atena, 1972, 103 p.; *Scrierea pseudo-epigrafică „Testamentum Domini” ca izvor pentru istoria cultului creștin*, în ST. an. XVII. 1965. nr. 3-4, p. 204-218; *Cultul Bisericii monofiziților iacobiti*. în „Ortodoxia”, an. XVII, 1965. nr. 3, p. 354-366; *Uturghia Sfântului Iacob în ritul sirienilor iacobiti*. în „Ortodoxia”, an. XVIII. 1966. nr. 1. p. 99-114; *Problema limbilor liturgice în lumina preocupărilor ecumenice actuale*, în ST, an. XVIII. 1966. nr. 7—8. p. 420—AM; *Semnificația icoanei bizantine în Ortodoxie*, Târgovișle. 1997, 84 p.

O serie de articole și dări de seamă în „tnvi erea” de la Ierusalim, pe care a redactat o în perioada 1975-1979. în „Mitropolia Ardealului” „Telegraful Roman”. „Romantan Orthodox Church News” și-

Literatura: ROC, an. IX. nr. 4. 1979. p. 16-19; BOR, an. XCVIII. 1980. nr. 1-2. p. 25-31; ROC, an. XII. 1982. nr. 4. p. 38-40; ST. an. XXXIV, 1982. nr. 9—10. p. 750—752, BOR, un. CIX. 1991. nr.

7-9, p. 20-42; Alexandru Moraru. *Seminarul teologic liceal ortodox din Cluj-Napoca (1952-1997)*, Cluj-Napoca. 1997. p. 199-200.

COTLARCIUC NECTARIE (din botez Nicolae). mitropolit. N. 7 febr. 1875, în Stulpi-cani-Suceava, 14 iul. 1935, în Cernăuți. Liceul la Suceava (1887—1895). apoi studii superioare la Universitatea din Cernăuți (1895-1899). unde obține doctoratul în Teologie și Filosofie (pentru disciplinele istorie, filologie, filosofie), studii de specializare la Universitățile din Viena. Bonn. Wirtzburg și München (1899- 1901). Profesor suplimentar la Liceul 1 de Stat din Cernăuți (1901). funcționar la Biblioteca Universității (1902), bibliotecar (1913). apoi directorul Bibliotecii (1918); diacon al catedralei din Cernăuți (1901). preot (1914). protopop (1919). arhiepiscop sta vrofor (1921) IX>cent universitar (1915), apoi profesor titular (1919) la catedra de Teologie practică a facultății de Teologie din Cernăuți, decan în an. univ. 1920/21. Lo 29 mart. 1923 ales episcop al Cetatei Albă — Ismail (încăunat 20 mai 1923). iar la 7 nov. 1924 ales arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei (instalat 10 nov. 1924), păstorind până la moarte. Delegat al Bisericii noastre la câteva Congrese ale Mișcării ecumenice Sn»cklHilm (1925). Lausanne (1927), la Conferința episcopilor anglicani din Palatul Ltmbeih (1930), la Congresul vechilor catolici de la Viena și Bonn (1931) ș.a. Autorul unor lucrări de Drept bisericesc. Filosofie. Omiletică și Liturgică.

Lucrări: *Die Besetzung des orthodaxen Patriarchalstuhles von Kimitantmet, Mainz. 1903. 70 p.*; *Ceva despre reforma patronatului Bisericii din Bucovina*, Cernăuți. 1904; *Stifterrecht und Kirchenpatronat im Fürstentum Moldau und der Bukowina. Stuttgart. 1907.*

Istoricul literaturii românilor din Bucovina (1775-1906), Cernăuți, 1906. 24 p.; *K&rze Obersicht über die rumänische Bibliologie. Wien. 1911*

1
3
5

COLOS NKOI
\\1

D -
oi born,
Probl 1915;
em *Trept*
der *ele*
tmm *form*
aten *ale*
ellen *psih*
. *ologi*
getst *ce ta*
hche *predi*
n *că.*
Scet Cern
ensu *ăuți.*
hsta 1923,
nz. 106
Pader p.;
bom, *Ches*
1910. *ttum*
XI ♦ *omit*
266 *e-*
p.; *tice,î*
Ocro n
tirea „Can
socia dela",
la fi an.X
Bise XXIV,
rica, 1923,
Cern p 31
ăuți, —44,
1921 126-
.80 p. 142.2
H 56-
omil 273
etisc și an.
he XXXV
Form .
atstu 1924,
fenth p 30-
eorie 48 și
t 99-
Pader 126.

A s

L

€

A

ł

l

Ö

de uscri

lucră s.alte

ri și le

tradu sau

ceri pierd

au ut în

răma rtlugi

s în uldin

man 1940.

Literatura Mircea Păcurariu. *Monografia Institutului teologic universitar din Sibiu*, 1911 — 1955. ins. dact. Sibiu. 1956. p. 343-344; Prrot Prof. Petru Rczuș. *Prof. Dr Nicolae Cotos*, în MMS.an. XXXV. 1959.nr. 3-4.p. 372-373; Pr. Prof. Dr. Corneliu Sărbu. *Nicolae CIHOS*, în MA.rir. IV. 1959.nr.7-8,p 596-600.

COTOȘMAN GHEORGHE, preot, istoric. N 5 sepc. 1904, în Sanntcolau Mare, jud. Timiș. t)2 ian. 1977. în Timișoara. Gimnaziul în Sănnic .i| au Mare. Scoală normală în Timișoara, cu diferență la Seminarul teologic din Râmnicu Vâlcea. Academia teologică din Arad (1925 — 1928). cu examene de diferență la Facultatea de Teologie din București, unde obține licența (1933), apoi doctoralul (1941). Preoi în noua parohie din Jimho.ia-Timiș (1928-1937). unde ridică o biserică și organizează parohia; paralel. profesor suplinitor la Gimnaziul de stat; profesor de Istorie bisericească și Patrologie la Academia teologică din Caransebeș (1937—1948).consilier cultural la Arhiepiscopia Timișoarei (1948 — 1950). apoi vicar al Arhiepiscopiei (1950—1968); membru în secția istorică a „Aslrcei” și al „Institutului Social Banat—Crișana din Timișoara”; iconom stavrofor. A publicat o serie de lucrări tle istorie bisericească locală, monografii de parohii, prin care dovedește originea, vechimea și continuitatea romanilor din Banat, sau lucrări prin care a militat pentru reînființarea Mitropoliei Banatului.

Lucrări: *Din trecutul Banatului. Studiu introductiv de istorie național-bisericească*. Timișoara, 1934.132 p.;*Comuna fi bisericile din Sănmcolau Mare*. Timișoara, 1934. 114 p.;... *dmComloșulMareși Lunga*, 1934,146 p.;. , *dut Giridava-Morisena-Cenad*, 1935,105 p.;... *din Nerău*, 1935.73p.;... *din Pesac*, 1936.94 p.

Restaurarea Episcopiei Timișorii — Testamentul lui Saguna-Visul bănățenilor.Timișoara. 1935, 96 p.; *Bănățenii si Episcopia Timișani** Caransebeș, 1938. 388 + 40 p.; *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veac. al XIX-lea, însemnări inedite ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Miron** în „Anuarul Academiei teologice ortodoxe romane din Caransebeș. 1939- 1940”,p. 1-84(șiextras).

Geneza arianismului. Puncte de sprijin pentru arianism In teologia creștină 137

ziarist.om politic. Y 22 dec. 1889,în Bulbucata, jud. Vlașca (azi Giurgiu), t 20/21 aug. 1972.la Mogoșoaia. lângă București. Studii la Seminarul „Centrat” (1904-1912) și la Faculiatca de Teologic din București (1912— 1916).dupăcare a participai la primul război mondial. lucrând într-

anterioară, în

„Anuarul Academiei teologice ortodoxe române din Caransebeș. 1919-1939”, p. 105-227 (și extras. 123 p.).

Episcopia Caransebeșului pâ/tă în pragul secolului al XIX tea. Caransebeș. 1941. VIII + 202 p (leză de doctorat); *Autohtonia românilor tn Banat pe baza toponimiei*. Caransebeș. 1946, 58 p.; *Viața Sfântului Iosif cel Nou mitropiditul Timișinirei și a toată țara Banatului*, Timișoara. 1956.44 p.(extrasdin MB.an. VI. 1956nr. I-3. p. 64—89). *Contribuții la istoria Bisericii ronune. Isaia Antonovici (1731 — 1748/, episcopul Aradului și Caransebeșului*, în MB, an. VII 1957, nr 1-3, p. 82-98; *Eremitul Visantm Valahul*, în MB.an VII. 1957.nr.1 -3. p 99 -124; *Districtele valahice bănățene. Cinci sute de ani de la confirmarea autonomiei lor*, în [MB.an.VU.1957.nr-](#) 10-12,p.79-II9și an. VHL 1958. nr.I-3, p. 84-89. *Contribuții la trecutul Mitropoliei Morisenei și Ttmisorii*, In MB. an. Vffl. 1958, nr. 7-8. p. 137-156; *Inscripții șt însemnări din bisericile Mitropoliei Banatului*. în MB. an. XIV. 1964. nr. 9-10, p 592—606; *Antimisele Mitropoliei BawttufuL* în MB.an. XV. 1965.nr.10-12,p. 718-740; *Singheliile sau gramatele Mitropoliei Banatului*. în MB. an. XVI, 1966, nr. 4-6. p. 307-338; *Vechile antimise din bisericile Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului*, în MB. an. XVII. 1967.nr.4-6,p. 263-289; *Bazilica romana cu iHiptisteriudin Morisena*, în BOR, an. LXXXVL 1968. nr. 3-5. p 469-485; *Preoți din Oltenia și Țara Românească la parohiile din Banat*, în MO.an. XXV. 1973. nr.5-6.p. 466-476.

Colaborări la revistele: „Biserica Ortodoxă Romană”, „Altarul Banatului” și „Foaia Diecezană” Caransebeș. „Biserica și Școala”-Arad. „Biserica Bănățeană”„Duh și Adevăr”„Mitropolia Banatului”, toate în Timișoara ș.a.

Literatura: „Anuarul Academiei teologice ortodoxe romane din Caransebeș, 1919-193*)”. p. 281 —2S3; *Enciclopedia istoriografiei românei*. București. 1978. p. 111; *Necrolog*, în MB. an.XXVU,1977.nr.7-9,p.«W.Prot,dr.Maicu Bancscu. *Prot iconom stavrofor Gheorghe Cotoșman (1904-1977)*. în MB. an. XXXVI, 1986.nr5.p. 87-89.

CRAINIC NICHIFOR (din botez Ion Dobrr*, profesor de teologic, poet. eseist, filosof.

CRAINIC NICHIFOR

un spital din Iași (1916-1918); studiu de specializare la Facultățile de Teologic catolică și de Filosofie ale Universității din Viena (1920— 1922). A lucrat ani în șir în redacția unor ziare, ca „Neamul Românesc” al lui Nicolae Iorga (1917 -1918. la Iași), „Dacia” (1918-1920), „Lamura”

(1922-1923). „Cuvântul” (1922-1926), toalc la Bucuirști; a condus el însuși ziarul „Calendarul” (1932-1933). săptămânalul „Sfarmă Piatră” (1935-1942) și revista lunară „Gândirea” (1926-1944). fiind principalul animator și teoretician al curentului „gândirist” tradiționalist. Paralel cu l'unc|iona(ca profesor la catedra de Literaturii religioasă modernă a Facultății de Teologie din Chișinău (1927-1932). transferat apoi la catedra de Istoria literaturii bisericești și irligioase moderne de la Facultatea de Teologie din București (de la 1 dec. 1932). devenită catedră de Ascetică și Mistică (1941-1944); suplinitor al catedrei de Apologetică și Dogmatică (1938-1944). Angajat și în viața politică, a fost secretar general în Ministerul Cultelor și Artelor (1926). deputat independent de Vlaşca (1929), ministru al Propagandei Naționale, pentru scurt timp (1940 și 1941). Laureat al Ptemiului Național pentru poezie(1930). membru al Academiei Romane în locul lui Octavian Goga (1940. cu discursul de recepție la 22 mai 1941). demnitate pe care a pierdut-o în timpul regimului comunist (2 iun. 1946); „doctor tionoris catisa” al Universității din Viena (1940), participant la Congrese internaționale ale scriitorilor: Bruxelles 11927). Viena (1929). Arles și Avignon (1930) fMA conferințe laUniverat«ledinSofia(1941).Zagiebm943). Berlin (1943 și 1944). Viena (1943). Wciinar (1943)etc.

Din iarna anului 1944/45 până în 24 mai 1947 a stat ascuns la mănăstirea Sămbăra de Sus, în casa unor preoți din Munții Apuseni și de pe Tămaș; în iun. 1945 a fost judecat în lipsă și condamnat la închisoare pe viață, s-a predat autorităților în satul Căgrău Mureș, fiind închis la Văcărești, apoi la Aiud, unde a stat 15 ani; eliberat la 26 apr. 1962. după care a lucrat în redacția ziarului „Glasul Patriei” până în 1968.

Opera sa poetică și literară se bazează pe o viziune teologică asupra istoriei și artei românești, poezia lui fiind inspirată din viața câmpenească și dominată de nota religioasă; revista „Gândirea” a lansat sau a încurajat mulți poeți și

CRĂCIUN CASIAN

și cuvânt înainte de Alexandru Condeescu, București, 1997, 258 p.

Traduceri din Rabindranath Tagore {*Sadhana** 1932). din Raincr Măria Rilke *Povestiri despre huncul Dumnezeu* ș.a.

Colaborări la numeroase ziare și reviste din perioada interbelică, coautor la unele manuale pentru învățământul primar; a îngrijit colecțiile „Cartea vremii” (1923-1930, cu 28 de opere ale unor scriitori români sau traduceri) și „Gândirea” (1929—1931. cu 9 opere ale unor scriitori români).

Literatura: Prof. Teodor M. Popescu, *Cinsti* rea profesorului Nichifor Crainic*. în BOR, an. LVIII 1940. nr. 7-8, p. 530-537; Emilian Vasilescu.

eseiști contemporani (Lucian Blaga. Vasile Voiculescu. Ion Pillai ș.a); în viața politică lansează ideea ctnocrației {*Punct* cardinale în haos. Ortodoxie și etnocrație*).

Lucrări: Teologice *Curs de istoria literaturii bisericești și religioase moderne*. Editat după note stenografice de Pândelescu Olteanu și Ion V. Georgescu. București, 1933; *Curs de teologie mistică*, litografiat. București, 1938; *Curs de mistică germană*, litografiat. *Curs de Apologetică*, litografiat; *CM de Dogmatică*, litografiat.

Sfințenia — împlinirea unui *Curs de Teologie mistică. 1935- 1936*) Ediție îngrijită de Ierod Teodosie Paraschiv. Iași. 1993. 224 p.; *Dostoievski și creștinismul rus*. București. 1998. 292 p

Volume de versuri *Șesuri natale*, Craiova. 1916; *Darurile pământului*. București. 1920; *Cântecele patriei*. București. 1925; *Țara de /teste veac*. București. 1931 (și 1940. 128 p); *Șoim peste prăpastie*. Versuri inedite create în temnițele Aiudului. București. 1990. 168 p.; *Poezii alese 1914—1944* În selecția autorului. București. 1990. 104 p.; *Țara de peste veac*. Poezii antume. Hd. îngrijită de Ioana Cracă, București, 1997.

Eseuri și alte lucrări: *Icoanele vremii* (schite și articole din vremea războiului). București. 1919; *Priveliști fugare*. București, 1921; *A doua neamțarnare*. București. 1926; *Sensul tradiției*. București. 1929; *Sensul frumosului*. București, 1932; *Rasă și religie*. București. 1935; *Puncte cardinale În haos*. București. 1936, 320 p. (recd. la Iași. 1996. 240 p ed. îngrijită de Magda Ursache și Petru Ursaclic), *Ortodoxia, concepția noastră de viață*. Sibiu, 1937. 31 p *Ortodoxie și etnocrație*. București. 1938. 312 p (recd. sub îngrijirea lui Constantin Schifirneț. București, 1997. XXXIV + 289 p); *Nostalgia înruditului*. București, 1940, 416 p. (recd. la Iași în 1994. XXXIV + 334 p.); *Zile alte zUenegre. Memorii*, București. 1991. XXXIII + 388 p.; *Pribeag în țara JMA Mărturie din închisoare. Memoriu-Răspuns la actul meu de acuzare* Ediție îngrijită

Apologeți creștini. București. 1942. p. 53-68; ST, an. XXXIV. 1982. nr. 1-2. p. 57.

Număr festiv în „Gândirea”, an. XIX, 1940, nr. 4, p. 193—336 (cu studii de Ion Petrovici, Nicolae Bălan, Lucian Blaga. D. Caraculca, Tudor Vianu. Dumitru Stăniloae, Teodor M. Popescu. Emilian Vasilescu ș.a.); G. Vrabie, *Gândirismul. Istorie, doctrina, realizări*. București, 1940; D. Micu, *Gârulirea și gândirismul** București. 1975; George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până la prezent*. Ediția a II-a. revăzută și adăugită. București, 1982. p. 873—876; Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu (coordonatori). *Dicționarul scriitorilor români A—C*, București, 1995. p. 696—698; Rev. „Manuscriptum”, nr. 1 -4(98-101 j.

1995. 424 p. studiile introductive la volumele apărute după 1990.

CRĂCIUN CASIAN (din botez Costică), episcop. N. 18 mart. 1955. în Lopătari, jud. Buzău. Studii la Seminarul teologic din Buzău (1970-1975) și la Institutul Teologic Universitar din București (1976—1980), apoi la Facultatea de Teologic catolică a Universității din Strasbourg, unde a obținut doctoratul (1981 —1984). echivalat la București (1986). Tuns în monahism la mănăstirea Ciolanu și hirotonit diacon (1980). apoi preot (1985), hirotesit protosinghel (1985) și arhimandrit (1987). Profesor la Seminarul teologic din Buzău (1980-1981 și 1984-1985), duhovnic-asistent la Institutul Teologic din Sibiu (1985-1988), inspector patriarhal la București (1988-1990). arhieru-vicar cu titlul „Gălățanul”⁴¹ la Episcopia Dunării de Jos (ales 12 febr. 1990, hirotonit și instalat la 18 febr. 1990); la 12 iul. 1994 ales episcop eparhiot al Dunării de Jos-Galați, instalat la 24 iul. 1994. După 1990 a redeschis Seminarul „Sf. Andrei” din Galați, a înființat o secție de Teologie-Litere, în cadrul Universității din Galați și o școală postliceală de învățători, a redeschis șapte mănăstiri, a îndrumat lucrările de restaurare radicală a catedralei sau de construire a unor noi biserici în eparhie și a pus bazele revistei eparhiale „Călăuza Ortodoxă”, a reprezentat Biserica Ortodoxă Română la mai multe întruniri peste hotare.

Lucrări: *Încă et les fresques extérieures de Stoldavie* (teză de doctorat, ms.); *Cetatea Sfântului Andrei*, Galați, 1999, 288 p.;

Bunavestire în iconografie și în cult, Galați, 1999, 72 p. \ *Poarta cerului*. Galați, 1999, 350 p. (o culegere de studii); *Ancora veșniciei*. Galați, 2000, 324 p. (culegere de pastorale, articole, interviuri). Diverse studii, articole, recenzii, predici în „Biserica Ortodoxă Română”. „Glasul Bisericii”, „Telegraful Român”, „Îndrumătorul Bisericesc” de la Buzău și Sibiu, „Călăuza Ortodoxă”-Galați ș.a.

A inițiat publicarea unor lucrări cu caracter teologic și istoric la Galați: *Anuarul eparhiei*, 1996, 324 p.; *Teologie și istorie la Dunărea de Jos*, 2000, 512 p.; *În cumpăna dintre milenii*, 2000, 246 p., ș.a.

Literatură: VO, an. IL 1990. nr.6, p. 2 și 8: „Călăuza Ortodoxă”, nr. 1, 1990; BOR, an. CXIL 1994, nr. 7- 12. p. 231—267; Eugen Drăgoi, *Nouă slujire la Dunărea de Jos. Alegerea și instalarea P.S. Dr. Casian Crăciun ca episcop al Dunării de Jos*, Galați, 1996, 64 p.

CRĂCIUNĂȘIRINKU (din botez Gavril). episcop vicar. N. 6 oct. 1928, în Sadova, jud. Suceava, * 19 ian. 1973, în Iași (înmormântat la mănăstirea Neamț). Studii la Liceul „Dragoș Vodă” din Câmpulung (1940-1948). Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1948-1952), cursurile de doctorat — specialitatea Morala — la Institutul Teologic din București (1953-1956); studii ecumenice la Institutul Ecumenic de la Bossey-Elveția (1965-1966). Călugărit la mănăstirea Sâmbăta de Sus în 1952. sub numele Irineu și hirotonit ierodiacon (1953). ieromonah în 1956 și duhovnic-asistent la Institutul Teologic din Sibiu (1956-1958); sef de «război» la Centrul

Arhiepiscopesc Iași (1958—1962). arhimandrit și vicar administrativ al Arhiepiscopiei Iașilor (1962—1969), episcop-vicar tot acolo, cu titlul „Suceveanul” (din iun. 1969 până la moarte); membru în delegațiile Bisericii noastre care au vizitat R.D. Germană (1968) și Finlanda (1971); autor de studii de Morală și Istoria artei.

I . u n . n i *Chipul călugărului îmbunătățit după Sfinții Părinți*, în BOR, an. **LXXIII**. 1955, nr. 3—4, p. 341—355; *Responsabilitatea mo** rflainST, an. VII, 1955, nr. 3-4, p. 182-196; *Rolul voinței în viața morală*, în ST, an. VIII, 1956, nr. 3-4, p. 211—226; *Îndrumătorul duhovnicesc și ucenicul după Sfinții Părinți*, în ST, an. VIII, 1956, nr. 9-10, p. 622-640; *Relația dintre oameni și formele ei de manifestare în viața socială* În MMS, an. XXXV, 1959, nr. 3-4, p. 188—213; *Învățătura ortodoxă despre pocăința*, în „Ortodoxia”, an. XII. 1960, nr. 3, p. 389—404; *Problema păcii*, în MMS, an. XXXVI, 1960, nr. 9-12, p. 628-652; *Aspectul moral al răscumpărării în cele trei confesiuni creștine*, în „Ortodoxia”, an. XV, 1963, nr. 2, p. 225-260.

*Episcopul Pahomie al Romanului** în MMS, an. XXXV, 1959, nr. 9-12, p. 627 -635; *Mitropolitul Veniamin Costachi teolog ortodox*, în MMS, an. XLIII, 1967, nr. 1-2, p. 7-17; *Preotul profesor Emilian Voiutski*, în MMS, an. XLII, 1966, nr. 9—12, p. 674—688.

Mănăstirea Neamț, lavra monahismului din WoWov.7, în MMS, an. **XXXV**, 1962, nr. 5-6, p. 343 — 353; *Pictura bisericească de la Mol-dovița*, în MMS, an. XXXIX. 1963, nr. 7-8, p. 389—417; *Bisericile cu pictură exterioară din Moldova*, în MMS, an. XLV, 1969, nr. 7-9, p. 406—444; *Acatistul Maicii Domnului în pictura bisericilor din Moldova*, \\\ MMS, an. XLVIII, 1972, nr. 5—6, p. 297 - 340; *Mănăstirea Cetrău. Trei veacuri de la întemeiere {1672 — /972}*. *Pictura bisericii de la mănăstirea Cetățuia* M MMS, an. XLVIII, 1972, nr. 7—8, p. 498—524. Reportaje și predici în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, articole în „Telegraful Român” și „îndrumătorul Bisericesc” de la Sibiu.

Literatură: Tiberiu Melcșan, *Moartea episcopului—vicar Irineu Crăciunaș Suceveanu*, în MMS, an. XLIX. 1973, nr. 1-2, p. 13-32; *Episcopul vicar Irineu*, în MA, an. XVIII, 1973, nr. 1 -2, p. 96-98;

Necrolog, în ROC. an. III. 1973, nr. 1, p. 46-47.

CRĂCIUNESCU AUREL, profesor de teologie. N. 29 iun. 1877, în Satehincz, jud. Tiiniș. în familie de preot, f 20 mart. 1943, în București. Gimnaziul Ia Timișoara (1888—1894) și Blaj (1894—1896), apoi Institutul teologic din Arad (1896-1899), continuând la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde obține doctoratul în 1902. Diferite funcții în administrația bisericească la Arad (1901 — 1903), profesor la Institutul teologic din Sibiu (1903—1929), la catedra de Studiul biblic al Vechiului Testament (suplinește însă și o serie de alte catedre); preot în 1906 (în 1916-1918 a fost mobilizat ca preot militar), protopop în 1918; consilier patriarhal (1929—1943). secretar general în Ministerul Cultelor (1931). A publicat o serie de studii, articole, predici, în „Anuarele Institutului teologic” din Sibiu. „Revista Teologică” și „Telegraful Român”, periodice din București etc.

Lucrări: *Religiunea. originea și necesitatea creșterii religioase*. în „Anuarul XXI al Institutului teologic—pedagogic, 1904/1905”, p. 1—47; *Mitropolitul Atulrei și Sfânta Scriptură*, în RT, an. III 1909, nr. 9-10, p. 440-457; CrjY/cdWMeri rti/r.iW.ri, în RT, aji. LI 907, nr. 9-10, p. 364-372; *Disertație la Centenarul Seminarului „Andreian”*. în „Anuarul XXVIII al Institutului teologic-pedagogic 1911/1912”. p. 21-46 (și extras. Sibiu, 1912. 40 p.); diferite articole, recenzii, predici în „Revista Teologică”.

Literatură: Dr. Nicolae Terchilă. *Dr. Aurel Crăciunescu*, în TR. an. XCL nr. 13 din 28 mai. 1943; Pieot Dr. Nicolae Neaga. *Dr. Aurel Crăciunescu*, în RT. an. XXX. 1943, nr. 3-4, p. 233-237; Pr. prof. Dr. Nicolae Neaga, *Aurel Crăciunescu*. în MA, an. III. 1958, nr. 1-2, p. 141-143; Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986** Sibiu, 1987, p. 295-296.

CREȚULESCU NARCIS (din botez Nicolae), arhieru, istoric. N. 3 dec 1835, în Costești, jud. Botoșani, în familie de preot, t mart. 1913, la mănăstirea Neamț. Intră de tânăr în mănăstirea Neamț (1850), unde urmează cursurile Seminarului monahal de acolo (1855- 1859).

apoi continuă la Seminarul superior tic la Socola (1861 —1866). un an la Facultatea ite Litere din Iași (1866/1867). Călugărit la mănăstirea Neamț sub numele Narcis (28 febr. 1859). ierodiacon (1863).ieromonahi 1867).pr<»* militar.profesor de Limba romană la diferite școli din Brăila. Uimiil, București și Iași (1867-1880). proto-singhel (1874). egumen la mănăstirea Sf. Sava din Iași (1877— IKKO), arhimandrit (1880). arhiereu titular pentru Mitropolia Moldovei, cu titlul „Botoșăncanul" (ales în 1880. hirotonit 1881),ocupând însă postul de profesor și director al Seminarului din Huși (1880- 1886). în dec. 1886 demisionează dm toate funcțiile și se retrage la mănăstirea Neamț, unde a trăit până la sfârșitul vieții: între anii 1902 și 1909 stareț al mănăstirii. A scris câteva lucrări despre mănăstirile dm Moldova, a cules inscripții și însemnări.

Lucriri: *Istoria sfintei mănăstiri Gortrvet*, DorohoL 1898.66 p; *Mănăstirea Bistrița*, Piatra Neamț. 1900. 16 p.; *Istoria sfintei mănăstiri Rașca*. Fălticeni. 1901. 151 p.; *Istoria Cetății Neumțu*, București, 1905, 42 p. (9X0*01 din „România Militară", an. VIII, 1905); diferite articole privind trecutul uunr mănăstiri muklovene în rev. „Arhiva"¹ de la Iași. O serie tle lucrări i-au rămas în manuscris. între care: *Istona sfintelor mănăstiri Neamț șt Secu* (10 voi., în Biblioteca Academiei Române), *Istona sfintelor n\ănăstirt Sfi Sava si Sfi Vineri din Iași. Istoria mănăstirilor Agapia și Vdratec. Inscriptiile mănăstirilor Neamț—Secu și a schiturilor dimprejur* t toate în Biblioteca mănăstirii Neamț ■

Literatura Nestor Vornicescu. *Arhiereul Narcis Crețulescu - Boloșăncanul (1635 -1913)*, în MMS.an.XXXV.1959,nr,5-6.p. 332-343 (și în voi. *Desăvârșirea unității noastre naționale — fundament al unității Bisencit străbune*, Craiova. 1988. p. 402-421); N. Georgescu-Tistiu. *Mărturiile arhiereului Narcis Crețulescu despre începuturile bibliotecilor românești*, în BOR.an.LXXIX. 1961,nr. 11-12, p. 1095-1102; Nestor Vornicescu, *Manuscrisele arhiereului Narcis Crețulescu din biblioteca mănăstirii Neamț*, în MMS.an. XUV. 1968. w. 7-8.p.431-437.

CRIMCA ANASTASIE (din botez Ilie). iniiopolii al Moldovei N. c. 1560, în Suceava. + 19 ian. 1629. în Suceava (înmormântat la Dragomirna» În febr 1587 atestat documentarea „Ilie diac"*: călugărit prohabil la Putna. unde va fi învățat carte: în 1599 preot la biserica domnească din Suceava. În timpul

stăpânirii lui Miliai Viteazul în Moldova, ales episcop la Rădăuți (iun. 1600); în sept. 1600 a pierdut scaunul, rctrăgândti-se la moșia sa Dragomircșli. lângă Suceava, unde se atla o așezare monahală mai veche; acolo a ridicat o bisericuță (1602. devenită apoi „bolnița"), precum și biserica monumentală a mănăstirii care se va numi Dragomirna. cu hramul „Pogorârea Duhului Stânr, una dintre cele mai de seamă creații arhitectonice ale evului mediu românesc. În primăvara anului 1606 ales episcop de Roman, iar în primăvara lui 1608 mitropolit al Moldovei.cu reședința în Suceava, păstorind până la moarte (cu o întrerupere în anii 1617—1619). În calitate de mitropolit a luat măsuri pentru o mai bună desfășurare a vieții mănăstirești și pentru scutirea slu>itorilor Bisericii de dări; a îndeplinii două misiuni diplomatice în Polonia, din încredințarea domnilor țării; a înființat, cu cheltuiala va, un spital în Suceava (1619). — primul atestat documentar în mediul urban; a purtat o grijă deosebită mănăstirii Dragomirna. ctitoria sa. Aici a creat o atlcvărată „școală" tic caligrafi și miniaturiști. Se cunosc peste 25 de manuscrise din timpul său. majoritatea împudobile cu miniaturi: 3 *Tetraevanghele** 3 *Uturghiere* și o *Psaltire* la Dragomirna. doi *Apostoli* la Academie, iar restul [*cârti de cult, vieți de sfinți* etc.) În biblioteci de peste hotare (7 în Moscova. 3 În Sankt Petersburg, 3 în Lvov, 1 în Viena șa) Manuscrisele din tari, *Aiwestolul* de la Viena și un *Tetraevanghel* din Lvov cuprind peste 250 de miniaturi (scene și portrete biblice), la care se adaugă frontispicii și inițiale înflorate. 15 autoportrete lucrate de mitropolit sau de „ucenicii" Ini.

Literatura: P. Partenie. *Mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei {1608-1617. 1619-1629) Viața și activitatea sa*. București. 1907.61 r . N. Iorga. *Un arhiereu artist: Atuistasie Crimca*. in *Oameni cari au fost*. vol I. Văleni de Munte. 1911 (reprodus și în ediția ingnjitâdc Ion Roman,vot.I.București. 1969.p. 176-180);N Iorga. *Două manuscripte înstrăinate ale lui Anastasie Crimca*. in „Revisla Istorică", an. IX. 1933. nr. 1-3. p. 17-18; Sirarpie der

1
4
1

CRISTEA
MIRON

Nerse *metr*
ssian *opoli*
. Une *te*
nouv *Anas*
elle *tase*
rtfpii *Crim*
que *ca et*
slav *son*
on *oeuv*
du *re*
Paris *litter*
* Gr. *atre*
74 et *et*
les *artis*
man *tique*
uscri *(160*
ts *8-*
d'An *162*
asta *91 în*
se *„Rcv*
Crin *uc*
KOvi *des*
ci, în *stud*
M&l *es*
ange *slave*
s *s'%*
offer *tom.*
ts â *29.*
Nicol *1952.*
as *p.*
lorga *54-*
 75;
 Teodo
Paris, *ra*
1933. *Voinc*
p. *scu,*
695- *Cont*
725; *ribuț*
E. *ii la*
Turde *studi*
anu. *ul*
Le

m(
c k
L
c

RIȘT săses
E A c din
MIRO Bistri
N ța
(din (1879
botez -
llie), 1883)
prim , apoi
ul la
patri Gimn
arhal aziul
Biser grăni
icii ceres
Ortod c din
oxe Năsă
Româ ud
ne. (1883
N. 18 -
iul, 1887)
1868. . la
inTop Instit
lița.j utul
ud.H teolo
arghi gic
ta,t6 din
mail, Sibiu
1939,1 (1887
a -
Cann 1890)
es— și la
Franț Facul
a tatea
(înmo de
rmân Litere
tat în și
cated Filos
rala ofie a
patri Unive
arhal rsităț
ă din ii din
Bucu Buda
rești). pesta
Studi (1891
i la —
Gimn 1895)
aziul ,

u

o contribuție directă la ridicarea actualei catedrale mitropolitane și la înființarea Băncii culturale „Lumina” din Sibiu; încă din timpul studenției s-a numărat printre militanții de frunte pentru realizarea idealurilor de unitate națională ale poporului român. La 21 nov. 1903 dec. 1909 ales episcop al Caransebeșului (înscăunat 25 apr./1 mai 1910); în această calitate, a apărat școlile confesionale românești din Banat în fața încercărilor guvernului din Budapesta de a le desființa. Participant la Marșul Adunării Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și membru al delegației rumânilor transilvăneni care a prezentat actul Unirii la București. Membru de onoare al Academiei Române (7 iun. 1919).

La 18 dec. 1919 a fost ales mitropolit primar al României întregite, iar în ziua următoare investit și înscăunat. La 4 febr. 1925 devine primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, fiind instalat în noua demnitate la 1 nov. 1925. Sub el s-a făcut unificarea bisericească din noul stat român unitar, s-a organizat Biserica noastră ca Patriarhie, s-a votat Statutul de organizare și funcționare al Bisericii Ortodoxe Române din 1925. În timpul păstoririi lui, a reapărut revista „Biserica Ortodoxă Română” (1921). a inițiat apariția revistei „Apostolul”, organ de publicitate al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1924), s-a îngrijit de traducerea și tipărirea *Bibliei sinodale* din 1936 (în traducerea preoților profesori Oala Galaction, Vasile Radu și mitropolitul Nicodim). precum și a unor ediții din *Noul Testament*: a sprijinit tipărirea a trei cărți teologice în Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. a înființat Seminarul teologic „Miron Patriarhul” din Câmpulung (1922) pentru orfanii de război și Academia de muzică religioasă din București (1927), a sprijinit o serie de tineri teologi la studii peste hotare; sub el s-a ridicat actualul palat patriarhal și a fost repictată catedrala patriarhală; a ctitorit schitul de lemn de la Toplița.

A contribuit la întărirea legăturilor cu alte Biserici creștine, prin vizitele sale la Locurile Sfinte (1927). Anglia (1936). Polonia (1938) sau prin delegațiile străine pe care le-a primit; a sprijinit participarea teologilor ortodocși minăm la congrese și întruniri culturale peste hotare sau convocarea unor asemenea întruniri în țară (Conferința regională a Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică, la București în 1933. fiind ales președinte de onoare. Conferința româno-anglicană din București din 1935 **și**).

Pe plan politic, a făcut parte din Regentă (20 iul. 1927-8 iun. 1930) și a fost prim-nutierii (10 febr. 1938-6 mart. 1939),

A publicat culegeri de folclor. O lucrare de iconografie, câteva volume de cuvântări.

Lucrări: *Alexandru Roman*, Sibiu, 1897, 31 p.; *Arhiepiscopul și mitropolitul Miron Ronu*, Sibiu. 1898. 66 p. (sub pseudonimul „Ilie Dmurseni”); *Proverbe, maxime, asemănări și idiotisme. colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria*. Sibiu. 1901. XXIV + 279 p.; *Iconografia și întocmirile în interiorul țării, tui bisericești răsăritene*. Sibiu. 1905. XVIII + 300 p.; *Catedrala mitropolitană din Sibiu. Istoricul vîdirii*. Sibiu. 1908. p. 45—195 (în colaborare); *Principii fundamentale pentru organizarea unitară a Bisericii Ortodoxe Române*. București. 1920. 44 p.; *Cuvântări și predici ale unui teolog, mai târziu cleric român în țară sub stăpânire străină*. vol. I. București, 1923. 383 + IV p.; *Pastorale și cuvântări ale unui episcop român în țara sub stăpânire străină*, vol. II. București. 1923. 306 + II p.. *Trei ani de proslăvire. Pastorale și cuvântări*, vol. I. București. 1923. 356 p.; *Pastorale, predici și cuvântări*, vol. IV. București. 1938. 278 + III p.; *Pastorale, predici și cuvântări*, vol. V. București. 1938. III + 298 + III p.; *Pastorale, predici și cuvântări*, vol. VI. București. 1939. 238 p. Colaborări la „Telegraful Român” - Sibiu. „Tribuna” - Sibiu. „Familia” - Oradea, „Gazeta Transilvania” - Brașov, „Libertatea” - Orăștie. „Drapelul” - Lugoj, „Luceafărul” - Budapesta. „Țara Noastră” - Sibiu. „Românul” - Arad. „Foia Diecezană” - Caransebeș.

Literatură: Ronnilus Cândea, *Patriarhul Miron Cristea*, în „Candela”, an. XXXVI. 1925. nr. 3-7, p. 73-95 (și extras. 23 p.); Ion Rusu Ahrudcanu. *Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea. Omul și faptele. I*. București. 1929. 480 p.; Vasile Netca. *Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea. La împlinirea vârstei de 70 de ani (1868-1938)*, Târg. Mureș. 1938, 36 p.; *Închinare înalt Prea Sfințitului Patriarh Dr. Miron Cristea*, în BOR. an. LVI, 1938. nr. 11-12, p. 609-712 (și extras); Ioachim Crăciun. *Cel dintâi patriarh al României Miron Cristea. Cuvântare...*, Căluș. 1939. 14 p.;

N. Iorga. *Patriarhul Miron*, în vol. *Oameni cari au fost*, IV. București. 1939. p. 301-302 și 305—306; *Moartea și îngroparea patriarhului Miron*, în BOR. an. LVII, 1939, nr. 3-4, p. 129-272 + XVI ilustr. (și extras); Gheorghe Cotoșman. *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea. însemnări inedite ale Preafericitului Patriarh Miron*, în „Anuarul Academiei Teologice din Caransebeș, 1939-1940”, p. I -84 (și extras); Ovidiu Barlea. *Istoria folcloristicii românești*. București, 1974, p. 418—419; Iordan Datcu și S. C. Stroescu. *Dicționarul folcloriștilor*. București. 1979, p. 153-154; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. III. București, 1981, p. 412-414 (cd. II București. 1994, p. 427-429); Dr. Antonie Plămădeală. *Pagini dintr-o arhivă inedită. Documente literare, îngrijită, studiu introductiv și note de* București. 1984. XLVII + 435 p. (îndeosebi studiul introductiv); Dr. Antonie Plămădeală, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist austro-ungar (1867—1918). După documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*. Sibiu, 1986, 546 p.; Dr. Antonie Plămădeală, *Contribuții istorice privind perioada 1918—1939. Elie Miron Cristea - documente, însemnări și corespondențe*. Sibiu, 1987, 484 p. \ Ilie Șandru și Valentin Borda, *Un nume peste istorie — patriarhul Elie Miron Cristea*, Târgu Mureș. 1998.293 p.

CRISTEA NICOLAE, preot, profesor, om

politic, ziarist. N. 14 Oct 1834, în Ocna Sibiului, î 7 febr. 1902, în Sibiu. Studii gimnaziale, apoi teologice (1857-1859) la Sibiu, studii de specializare în istoric la Universitatea din Leipzig (1861 — 1863). Funcționar la Consistoriul ortodox 1859— 1861), profesor la Institutul teologic-pedagogic (1863—1865. 1870-1873), preot (1870). mai târziu hirotesit protopop, consilier arhiepiscopesc (1873 — 1902). redactor al ziarului „Telegraful Român” (1865- 1883). fondator și primul președinte al „Reuniunii sodalilor (meseriașilor. n.n.) romani” (1867—1897). toate în Sibiu. membru în Comitetul executiv al Partidului Național Român din Transilvania (până în 1895), condamnat în Procesul Memorandului de la Cluj (mai 1894) la 8 luni închisoare (făcută la Vâcz. 1894-1895).

Lucrări: *Despre simțieminte*. Prelegere publică. Sibiu. 1871, 22 p.; *ia țintă. Meditațiune politică*. Sibiu. 1895. IV+73 p.; *Din trecut pentru viitor. Repriveri politice recente* (articole politice). Sibiu, 1899. 107 p.; sute de articole de fond în „Telegraful Român”. mai puține în ziarul „Tri -buna” de la Sibiu (înființat în 1884), prin care cerea drepturi politico-naționale și sociale pe seama poporului român din Transilvania. *Jurnalul* sau (pe anii 1895—1901), a fost publicat — cu un studiu introductiv, note și cinentarii — de Anca Sârghie (Sibiu, 1998.308 p.).

Uteralura: *Anuarul Ial „Reuniunii siulalilor români din Sibiu”*, Sibiu, 1900, p. 47-56; Eusebiu R. Roșea, *Monografia Institutului semi-narial teologic-pedagogic „Aldreian”*, Sibiu. 1911, p. 87, 97-98; I. M. Mefo, f *Ziaristică*

ardeleană: Nicolae Cristea. 1834 — 1902, în rev. „Societatea de Măine”, Cluj, an. X, nr. 1, 1933, p. 61 — 65; Emilian Cioran. *Comemorarea lui Nicolae Cristea*, Sibiu, 1935, 36 p.; Traian Chirilă. *Reuniunea culturală-națională a meseriașilor romani din Sibiu la 80 tle ani*. Sibiu. 1946, p. 60—67; Keith Hitchins. *Nicolae Cristea și mișcarea națională românească din Transilvania*. în vol. *Studii privind istoria moderna a Transilvaniei*, Cluj, 1970. p. 117—166; Eugen Lazăr, *Nicolae Cristea (1834-1902)*, în vol. *Repere sibiene*. II, 1980, p. 145—153; Anca Sârghie, *Nicolae Cristea. Scrisorile mentorandistului*, în „Manuscriptum”, XVII. nr. 1, 1986, p. 152-161 și an. XVIII, 1987, nr. 4, p. 46—60; Anca Sârghie. *Imperative social-culturale ale Astrei în*

inițiativele fii Nicolae Cristea, în vol. *Astra. 125 de ani de la înființare*. Sibiu. 1987. p. 371 - 382.

CRLSTESCU DUMITRU, preot. N. 24 iun. 1899. în Zăvoieni. jud. Vâlcea. 131 iul. 1960, în București. Studii la Seminarul „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea, la Facultatea de Teologie din București (lic. 1929). la Facultățile de Teologie protestantă din Montpellier (1929/30) și catolică din Strasbourg (1930/31). cu doctoratul la București (1949). Preot în Măciuca-Boc șa, jud. Vâlcea (din 1921). la catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea și, paralel, consilier cultural la Episcopia Râmnicului (1931 — 1937). preot la biserica „SL Vincii-Hcreasca**” din București (1937—1960), misionar eparhial la Arhiepiscop-

co 9
pi 5
a 2)
B .
u L
c u
u cr
rc u
\$l ri:
il V
w(ia
l9 t
3 a
7- ši
1 în
9 f
3 ă
8) p
, t
co ui
n ri
si le
li P.
er S
c .
u E
l- pi
tu s
ra c
l o
la p
a V
a a
ce rt
e ol
a o
şi c
A u
rh f
ie S
pi t
sc â
o a
pi e
e s
(1 e
9 u)
3 p
8- â
1 t
9 ui
4 la
0 î
5 m
1 pl
1 in
9 ir
4 e
8- a
1 v
â

rstei de 60 de ani (1907-1915).
Râmnicu la Liceul
Vâlcea. ..Milia.
1936. 351 Viteazul" din
p.; *Sfânta* București și
mănăstire bacalaureat
Arnota, (1918).
Râmnicu Facultatea
Vâlcea. de Teologie
1937. 168 p; dm
îndreptar București
scripturistic (1915-1919).
, în GB. la care a
an.VIII. obținut
1949. nr. 1- doctoratul în
2, p. 19-27; 1924,
O/tera Facultatea
teologică fi de Litere din
apologetică lați. secția
a clasică
s/ > âtarutu (licențu în
t Nicolae 1920), studii
Milescu. de spe-
in cializare la
..Ortodoxia", Institutul
an. X, 1958. catolic și la
nr. 4. p. Facultatea
495-510, de Teologie
Diferite protestantă
articole în din Paris
aiRcnașteiea' (1921-1923).
fi-Craiova, Diacon
..Apostolul", (1919) și
..Glasul profesor de
Bisericii", .. Științe
Biserica religioase și
Ortodoxa Limbi
Română", clasice la
toate la Seminarul
București teologic
ȘA, „Chesarie
episcopul"
Uteralur din Buzău
a: *Necrolog.* (1919—
în GB.an. 1921). preot
XIX. 1960. la biserica
nr.9-10.p. „Toți Sfinții"
862-864. și profesor la
Seminarul
teologic „Sf.
CRISTKS Gngone
Ci; Decapolilul"
GRIGORIK, dm Craiova
profesor de (1923-1924),
leo logic. N. președinte al
24 apr. Consistonul
1895, Iu ut spiritual
Craiova, t 28 al Eparhiei
mart. Râmnicului
1961.în (1923-
București. 1924),
Studii la președinte al
Seminarul Societății
„CentrôT din clerului
București ..Renașterea

" ca
di te
n dr
C a
ra d
io e
va M
. or
ic al
o i
n d
o e
m la
st A
av ca
ro d
fo e
r m
(i ia
u te
n. ol
l og
9 ic
2 ă
4) „
. A
In n
se dr
pt ci
. a
l n
9 â"
2 di
4 n
a Si
fo bi
st u,
n u
u n
m d
it e
pr a
of fu
es n
or cț
tit io
ul n
ar at
pr p
ov â
iz n
or ă
iu in
(d l
e 9
fi 2
ni 9
ti (a
va m
i ai
în pr
l e
9 d
2 at
7) O
la m

iletică si Morală
Limba socială.
greacă. Pastorală și
1925— Otniktict.
1929); un Lucrări:
timp predi- *Imperativul*
cator la *creștin*.
catedrala *Sugestii*
mitropolitan *evangelice*
ă. La 1 oct. *pentru*
1929 numit *reforma*
— *socială*.
princoncurs Buzău.
— profesor 1922. 64 p.;
de Omileică *Capernaum*
și Catehetică *e*,
la *Capernaum*
Facultatea *ef Momente*
dc Teologie *din*
dm Bu- *apostolatul*
curești, *nostru*,
funcționând Craiova.
până in 1923.108 p.;
1940,cândar *Fapte și*
enunțat la *orientări*
catedră; *creștine*.
preot la Craiova,
biserica 1924,103 p.;
„Aniilin” *hi cine ne*
(19291, *vom duce?*
preot 12
misionar al *meditații*
Arhiepiscopi *pastorale*.
ei Sibiu.
Bucureștilor 1925,40 p.;
(1929— *Propovădui*
1930). preot *ți*
la bisericile *Evangelhia*
„Sf. Spiridon . *Studii de*
Nou” *Teologie*
(1930-1933) *practică*.
și „Pitar Sibiu.
Moș” (1933- 1925.56p.:/V
1946); rc/>rrfhr
revine în scKiale și
învățământ, *culturale tn*
la *lumina*
Facultatea *Evangeliei*
dc Teologie, . Arad.
ca profesor 1925,197 p ;
dc Omiletică *Sinteze*
(1946— *etico-*
1948). apoi *sociale*.
dc Pastorală Sibiu, 1926.
și Omiletică. 109 p.; *Mai*
în cadrul *aproape de*
Institutului *Tine*.
Teologic *Doamne**
Universitar *Meditațiile*
din *unui*
București *închinător*.
(iy48— Sibiu.
1955). A 1926,320
publicat p<; Vn
numeroase *capitol de*
lucrări dc

pi r
m ă
e .
n Si
ic bi
ă u,
a l
rt 9
ot 2
fo 6.
x 3
ă 9
t p.
Si ;
bi P
u. e
l n
9 tr
2 u
6, în
7 vi
8 o
p. r
; a
P r
e e
rc a
e e
p n
ți t
a u
m zi
is a
te s
r m
u ul
l ui
u p
i. a
S st
t o
u r
ili al
i .
d Si
e bi
p u.
si l
h 9
ol 2
o 6,
gi 6
e 0
r p;
el S
ig lu
io jb
a a
s t
ă a
și f
m ă
is -o
io d
n e
a pl

in. Scrisuri j 155 p.;
istorale. Activitatea
Sibiu. omiletică —
1926.94 p.; teoretică și
lisus în practică —
viata nu** a
dernă. Fericitulut
Sibiu. Augustin. in
1927.58 p.; ST. an. II.
Prin 1931. nr.
Hristos la l.p. 7—36;
cultură. Câteva
Sibiu, 1927. momente
94 p.; din
Semănături activitatea
de catehetică
primăvară. — teorencă
Gânduri și practică
închinat — a
tineretului. Fericitului
Sibiu. Augustin, în
1927.78 p.; ST.an II,
Mii a vieții 1932.nr. I-2,
este p. 3-34; Un
Hristos. catchet din
Scrisori veacul al
/istorale. XV*tea:
Sibiu. Jean
1928.86 p. Charlier de
Teologie și Gerson
sacerdoțiu. tl363-
Tipul clasic 1429i,lnSl\
al an.
păstorului HLI932,nr.
ortodox și l.p. 48-80 (și
idealurile extras);
pastoralei Predică ji
moderne. predicator
Sibiu. în vremea
1928.61 p.l «oflrrrd.inST.
Misionaris sena II, an.
m cultural. II. 1950. nr.
Sibiu. 1928. 3-6, p. 137
102 p/.Fă — 157;
lucrul Indrunuiri
evan- omiletice. în
ț/iri»*Wu^Si BOR. an.
hhiJ929J8 LXXL19S3.n
din veacul r.7-8.p 689-
al IV-lea, 705;
Sibiu, 1929; Valoarea ti
Predică șt funcțiunea
cateheza. subctmstie
Sibiu. ntului în
1929,114 p.; predică. în
Ale Tale MO. an
dintru ale IX.1957.nr 1-
Tale, 2.p. 14-
Râmnicu 23;Omi/i>.,
Vâlcea. 1931 nwri-'

si omilie „mică” sau omilie „exegetică” >: omilie .tematn d în MMS.an. XXXIV. 1958. nr. 1-2, p. 46—58; zeci de alic articole, mai ales în „Telegraful Român” și „Revista Teologică”-Sibiu, altele în „Raze de Lumină”, „Glasul Bisericii” etc. recenzii, predici.

Uteralura: Pr. Prof. Brie Braniște. *Preotul profesor Grigorie Cristescu*, în GB. an XX. 1961. nr. 5-6. p. 559-563; Pr. Prof. I. R(âmureanu). *Pr. Prof. Grigorie Cristescu*. în ST.an. XXXIV. 1982. nr. 1-2.p. 50-51; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Doua sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*. Sibiu. 1987, p. 314-316.

CRÎȘAN IOAN. profesor de teologie. N. 26 sept. 1853. în Șoard. jud. Mureș, în familie de preot. 7 oct. 1893. în Sibiu Studii gimnaziale la Sighișoara, Crăciuni Secuiesc și Brașov, apoi la Institutul teologic din Sibiu (1871 — 1874); Filosofia la Leipzig (1876-1880), cu doctoratul în Istorie în 1882. învățător în Sibiu-Cetate (1875—1876). funcționar la Arhiepiscopia Sibiului (1881-1882). Profesor suplinitor (1882), apoi titular (1883) la catedra de Istorie bisericească, Didactică și Melodică la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu până la moarte; diacon (1887), preot (1891) și protopop (1891); «asesor onorar» la Arhiepiscopia Sibiului, bibliotecar (1882) și secretar II al Astrei (din 1887). profesor, iar din 1891 director la Școala civilă de fele a Asociațiunii, calchei la Liceul de Stat din Sibiu (1886-1893).

Lucrări: *Beiträge zur Geschichte der kirchlichen Union der Rumänen in Stebenburgen unter Leopold I.* teză de doctorat. Sibiu, 1882. 64 p.; în românește sub titlul: *Adaș la istoria unim bisericești a românilor din Transilvania sub Leopold I.*, în „Anuarele III și IV ale Institutului teologic-pedagogic din Sibiu” pe anii 1886/1887 și 1887/1888. 65 p.. prima lucrare despre dezbinarea din 1698-1701.

cu colaborare cu prof. Nicolae Putnok: *Gramatica limbii maghiare. Curs practic pentru școalele set uiulare. preparandii și școli peilago-gice* «rtj SJ mai ales pentru privați, ed. I. Sibiu. 1885. VIII ♦ 171 p.; ed. a V-a, 1903. VI + 160 p.; *Carte de citire maghiară... pentru școalele secundare, preparandii și pentru privați*. Sibiu,

1880 - 1886. VW + 128 p. (I) și VII + 183 p. (II); ed. a Ha, 1898; *Toldi. Narațiune poetică în 12 cânturi* de Arany János. Sibiu, 1890, IV + 190 p, L'n *Dicționar maghiar-român (Magyar-román kdziszfítár iskolai es magánhaszyiátatra*. Budapest, 1895. 2 f. + 348 p.) i-a fost editat

postum de același N. Putnok.

Uteralura: *Enciclopedia Română*, tom II, Sibiu. 1900, p. 47; Dr. Eusebiu R Roșea. *Mono-grafia Institutului seminarul teologic-pedagogic „Amtreian”*.... Sibiu. 1911. p. 102-105; Pr. Prof. Mircea Păcuranu, *Profesorul de teologie dr. Imtn Crisan*, în MA.an. XXVIII. 1983* nr. 1-2, p. 102—105; *Bibliografia românească modernă. 1831-1918*. Voi. I. București. 1984. p. 880.

CHITEAM L (sau CRETA NUL) NEOFIT. mitropolit. N. c. 1690, în insula Creta, 116 iun. 1753. în București. Venit în Țara Românească pe când era ieromonah; dascăl al copiilor domnului Constantin Mavrocordat: mitropolit „titular” (onofic) de Mira Lichiei (hirotonit la București 27 ian. 1737). mutat în scaunul de mitropolii al Ungrovlahiei (București) la 7 nov. 1738. păstorind până la moarte. Deși grec a luat parte la acțiunea de desființare a „rumânicilor” în 1746, s-a ridicat împotriva abuzurilor unui domn fanariot, a sporit averea Mitropoliei (a cumpărat, din hani săi, moșia Pătoria, jud. Dâmbovița). Sub raport cultural, a îndrumat școlile țării, a înființat o școală la Pătoria, subvenționată de Mitropolie, în care învățau gratuit copiii țăranilor (1746—1774); a înființat și înzestrat biblioteca Mitropoliei; a tipărit o serie de cărți de slujbă sau cu conținut teologic la București: *Molitvelnicul* (1746), *Culmown* (1742), *Evanghelia* (1742, 1750 și 1753). *Trudul* (1742, 1746), *Apostolul*. *Penticostarul* și *Anto-loghtonul* (1743), *t9r/^W* (1746, 1752), *Ceaslovul* (1747). *Psaltirea* (1748) ș.a.. apoi: *frwăfătura bisericească* a lui Antim Ivircanul (1741), *întrebări bogoslovești*. tradusă din St. Atanasie cel Mare (1741), *Cazaniile* lui Ilie Minial. traduse pentru prima oară în românește (1742), *Pravoslavnica Mărturisire* a lui Petru Movilă (1746). *Mărgăritarele* Sf. Ioan Gură de Aur (1747). În vara anilor 1746 și 1747 a făcut două vizite canonice în eparhia sa și a lăsat interesante însemnări de călătorie, cu date istorice, geografice, etnografice. copii <le inscripții>

[J]uratura: Gh. M. Ionescu. *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei*, voi. II (1708-1787). București. 1914, p. 329-345; Cornelia Pillat. *Călătoriile mitropolitului Neofit în Țara Românească în a doua jumătate (sic) a secolului XVIII* în SCIA, nr. 3-4, 1956. p. 277-285; Preotul Nicolae Șerbănescu. *Mitropolia Ungrovlahiei*. în BOR.an. LXXVII, 1959. nr. 7-10. p. 790-793; V. Mihoedea. *Un colaborator al lui Constantin Mavrocordat la desființarea rumâniei*;

mitropolitului Neofit, în BOR.an.LXXXIII. 1965. nr. 7-8. p. 715-734; Nicolae C. Turcu, *Activitatea mitropolitului Neofit I al Ungrovlahiei*, în BOR.an. LXXXIV, 1966. nr. 5-6, p. 533-551; Petre Ș. Năsturel, *Journal des visites canoniques du mitropolit de Hongrovalachie Neophyte le Cretois*, extras din vol. V al «lui de al II-lea Congres de unii cretane. Alena. 1969. p. 328-333; Mihail Caralașu. Paul Cernovodanu și Nicolae Sloitctcit, *Jurnalul călătoriilor canonice ale mitropolitului Ungrovlahiei Neofit I Cretanul*. Traducere și prezentare de..., în BOR. [an.XCVIII.1980.nr.](#) 1-2, p. 243-315; Mm:ca Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. vol. III. București, 1981. p. 331-335 (ed. a. Ha. București. 1994. p. 323-328).

CRIVEANC NIFON (din bolcz Grigorie). mitropolit. N. 20 febr. 1889. în Slătioara. jud. Romanați (azi jud. OU), t. 14 iun. 1970. în București Studii la Seminarul „Central” (1902—1910) și la Facultatea de Teologie din București (1910—1914), cu specializare la Facultățile de Teologie din Montpellier și Paris (1924—1926). Preot la biserica „Lucaci” din București (1916—1922). apoi la „Popa Soare” (1922—1924). profesor și director al Seminarului „Nifon” din București (1926—1928). călugărit la Cernica în 1927. hirotesit arhimandrit-vicar al Episcopiei Râmnicului (1928)* arhiereu-vicar la aceeași eparhie. cu titlul „Craioveanu” (1929—1933); la 19 oct. 1933 ales episcop la Huși (însăunat 12 mart. 1934); la 30 nov. 1939 ales mitropolit al Olteniei, cu reședința la Craiova (însăunat 21 dec. 1939); pensionat 20 apr. 1945. Ca mitropolit, s-a remarcat mai ales prin organizarea asistenței sociale. A publicat o serie de lucrări cu conținut moralizator și volume de predici

Lucrări: *Calea vieții. Studiu exegetic*. București, 1913, 61 p.; *Spre fericire. Studiu moral*. București, 1914, 157 p.; *Patimile Mântuitorului*, Cernica, 1923, 36 p.; *Puterea unui copil Istor noare nvrare*. București, 1927, 87 p.; *Cugetări și n-Mxime pentru viață*, Râmnicu Vâlcea, 1929, 384 p.; *Cugetări și maxime*, ediția doua, București, 1968, 390 p.; *Culmi de viață*. București, 1969, 256 p.

Pământ sfânt. Cuvântări ocazionale, Râmnicu Vâlcea, 1933, 164 p.; *Pe drumul datoriei. Cuvântări ocazionale*, Huși, 1935, 160 p.; *Pace pe pământ. Meditații religioase*. Huși, 1938, 197 p.; *Împărăția muncii. Cuvântări*, București, 1939, 159 p.; *Credința ta te-a mântuit. Pastoral*, Craiova, 1941, 171 p.; *În grădina Ghetsimani. Meditații religioase*, Craiova, 1943, 144 p.; *„Domnul este cu tine”*. Cuvântări. Craiova, 1944, 168 p.

Articole în „Biserica Ortodoxă”. „Viitorul”.

„Duminica Ortodoxă”. „Noua Revistă Bisericească”, toate la București. „Renașterea”-Craiova. „Cronica Hușilor” ș. a.

Literatură; Voi. *Viața bisericească în Oltenia, Atmarul Mitropolitiei Olteniei*, Craiova, 1941, p. 116-130; *Necrolog*. În BOR.an. LXXXVII, 1970, nr. 5—6, p. 607—608; Pr. Prof. Dr. Nicolae Șerbănescu. *Ierarhii plaiurilor oltene în prima vită de ani de autocefalie*. în MO. an XXXVIII. 1985. nr. 5-6, p. 355-356; Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Hușilor. Pagini de istorie*. Roman, 1990, p. 11-113.

CUCOȘEL GHERASIM (din bolcz Ioan). episcop. N. 30 mai 1924, în Rașca — Suceava. Frate în mănăstirea Neamț (1945). nins în monahism tot acolo sub numele Gherasim (1946) și hirotonit ierodiacon (1946). mai târziu iero monah (1952). Studii la Seminarul teologic din mănăstirea Neamț (1949—1953), apoi la Institutul teologic Uni. „Verwtar” din București (1953—1957). Egumen la mănăstirea Neamț (1957—1962). profesor la Seminarul teologic din mănăstirea Neamț (1957—1959). st. c. al mănăstirii Putna (1962—1977), arhimandrit (1965); în această ultimă calitate s-a ocupat de resinurarea întregului complex mănăstiresc și de organizarea muzeului mănăstirii. La 16 nov. 1976 ales arhiereu-vicar al Episcopiei Aradului cu titlul „Huncdorcanr” (hirotonit și instalat la 25 iun.

1977); 1999
din 1985 (arti-
la cole);
Episcopi *Cuvinte*
a st
Hunului *tâlcuiri*
cu *arhieresh*
titlul *ti.*
..Vrânce Suceava.
anul". 1999;
iar <lin *Impretat*
1992. la *ă cu*
Arhiepiscop *Constan*
copia *tin*
Sucevei *Hrehor.*
și *Mierea*
Rădăușilor, *din dru-*
or, cu *mul/eti*
titlul *mdui>*
..Putuea *Convorb*
nul". *irulupă*
Lucr *vecernie*
ări: .
Catalog Botoșani
ul .
manusc 2000.20
riselor 0 p.
române (însenin
*ști tlut*ări
bibliotec autobiog
*a*rafice).
ntitnâst litera
irii tura:
Secu. BOR.an.
Suceava. XCV,
1994.76 1977.nr.
p; *fn* 7-8.
duhul p.672—
evlaviei 682:MB.
ortottnx an
e. XXVII.
Suceava.

l s

C
I
S
A

Antimis (Hogaș)
e din
grecești Tecuci
imprim —
ate la luptător
Viena pentru
pentru unirea
ronuinit țărilor
ortodoc române
șidin ști, in
Transilv MMS.an.
ania. In L,
„Almana 1974,nr.
hul 1-2. p.
parohiei 104-113;
ortodoxe M
române Emînes
din cu. IM
Viena" 125 de
pe anul ani de
1983. p. la
115-119; naștere,
Cărți în BOR.
vechi an.
române XCII!
ști pe 1975. nr.
\alea 1—2, p.
inferioa 109—
ră a Ml \
Mureșul Constan
ui: tin
Deda- Brăncu
Reghin.i șc
n hîcente
MA.an. narul
XVIII, nașterii,
1973,nr. în GB.
I-2, p. an.
102— XXXV,
110; 1976.
Protopo nr. 1-2.
pul p. 211 —
Gheorg 220;
he lerodiac
Dimitriu onul

C

n a

A

C

A

A

L

Dr.	Ion
Kusebiu	Popescu.
R.	<i>Element</i>
Roșea.M	<i>e</i>
onogra-	<i>biserice</i>
fia	<i>ști</i>
Institut	<i>tradi-</i>
ului	<i>ționale</i>
teologic	<i>ut</i>
pedago	<i>opera</i>
gic	<i>muzical</i>
„Andrei	<i>ă a tui</i>
an”,	<i>Dimttrie</i>
Sibiu.	<i>Cunțan.</i>
1911, p.	în
119-	BOR.an.
120;	XCIV.
Prof	1976.nr.
Valeriu	9-12,p.
Popa.	1053-
Dimitrie	1062;
Cunțan.	Ilie
în	Prăcea.
Anuarul	<i>Ux</i>
II (1927	<i>140de</i>
—1947)	<i>ani de</i>
al Școlii	<i>la</i>
de	<i>naștere</i>
cântăreți	<i>a lui</i>
„Dimitri	<i>Dimitrie</i>
e	<i>Cuntan</i>
Cunțan"	<i>AnMA_t</i>
din	<i>m XXIII.</i>
Sibiu.	1978.nr.
Suceava,	4-6. p.
1947,p.	275—
1 —14	285;
(alte	Vasile
articole	Stanciu.
tot	<i>Muzica</i>
acolo);	<i>biseri-</i>
Diac.	<i>ceasca</i>

n

DAM ASCHIN (numii și Damaschin Dascălul), episcop de Buzău și Râmnic. N.c. 1660, în Voinești. Dâmbovița. t 5 dec. 1725, în Râmnicu Vâlcea. Dascill la școala de slavonie din București, episcop la Buzău (3 oct 1702 — cmart. 1708), apoi la Râmnic (c. mart. 1708 — 5 dec. 1725). Cărturar ile scamă, a militat pentru înlocuirea definitivă a limbii slavone în cult cu cea romană. în acest scop a tradus aproape toate carele de slujbă în românește, contribuind astfel la formarea limbii literare române. A tipării pu|in; *Ceaslovul* (Râmnic, 1724), *Psaltirea* (Râmnic, 1725), u retipărit *Apostolul te* la Buzău (1725)și unele căni de învățătură, majoritatea traducerilor lui s-au tipării sub urmașii săi Inochentie.Climenl și Chesarie. Aloc două din traducerile sale au rămas în manuscris: *Tălcuirea Apocalipsei* de Andrei al Cezareu Capadochiei și *Tălcuirea Evangheliilor* a lui Teofilact al Ohridci. Păstonnd la Râmnic în timpul ocupației Olteniei de anstn* eci (1718—1739). a luptat mult pentru apărarea drepturilor românilor de aici.

Literatura: Alexandru Lupcda(u,DffmcMf/jf>f *episcopul si dascălul, traducătorul cărților noas-trederitual.* înCL.an, XL, 1906.p.563—581 (și extras; București, 1906.21 p.); Mihail Regleanu, *Contribuții la cunoașterea episcopului de Rânutic Damaschin,* în „Hrisovul", an. I, 1941. p. 442— 449; Pr Gabriel Cocora. *250 tle ani de ta păstorirea episcopotdui Damaschin la Buzău.* în GB. an. XVII. 1958. nr 9. p_H 867-873; Bartm Teodorescu,

Episcopul Damaschin fi contribuția sa la crearea limbii literare române, în MO. an. XII. 1960,nr.9-12.p. 627-645; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Romane,* voi. II. București, 1981, p. 175.336-339 (ed. a II a. București. 1994. p. 329-332).

DAN DIMITRIE. preot, istoric, folclorist. N 8 oct. 1856. în Suceava. T 25 mai 1927. în Cernăuți. Studiile gimnaziale în Suceava! 1868—1876), apoi a unnat Facultatea de Teologic din Cernăuți (1876-1880), mai târziu Facultatea de Lilcrc din București. Preot în Lujcni și Straja în Bucovina (1880— 1920). apoi consilier la Mitropolia din Cernăuți (din 1920). arhipresbiter mitrofor. membru al Societății pentru cultura >i hterjtura română în Bucovina (din 1870); membru corespondent al Academiei Române (1904). membru corespondent al Comisiunii centrale prntni întreținerea monumentel*»r ile artă și istorie dm Viena. membru al Coniisiuiui Monumentelor Istorice din București. A publicat studii de istorie bisericească locală,documente istorice, monografii asupra unor cărturari români, monografii de mănăstiri, poezii, tradiții și credințe populare, studii tic etnografie și toponimie, studii asupra unor naționalități din Bucovina etc.

Lucrări istorice: *Dm toptmtmia românească. Studiu tstorico-lingvtst>c,7c2&te* licență în liiere. București. 1896.77p.; *Comuna Straja ji locuitorii ei. Studiu istoric, to/tographe* J1 folcloric.

DANUL

Cernăuți. 1897. 112 p. + 4 f. + 2 pl; *Mănăstirea și comuna Putna. Cu două apendice*, București. 1905. IV + 262+1 pl. (sub îngrijirea Academiei Române); *Cronica Episcopiei de Rădăuți. Cu apendice și documente slavone originale și traduse...*, Viena, 1912, VII + 264 p. + 10 pl. (singura monografie a acestei eparhii până azi); *Mă-năstirea Sucevița. Cu anexe de documente ale Sucevței și Schitului celui Mare*, București, 1923, 228 p. (sub îngrijirea Academiei Române); *Rolul preoției hucovinene în menținerea românismului de la robirea {1775} la desrobirea Bucovinei {1918}*, Cernăuți. 1925, 65 p. Studii mai mărunte despre Sucevița. bisericile „Sf. Ghcor-ghe” din Suceava, a „doamnei Elena Rarcș” din Suceava, a hatmanului Luca Arbore etc în „Bu {clinul Comisului j Monumentelor Istorice”.

Arhimandritul Vartotomei Măzăreanu. *Schiță*

biografică și bibliografică cu mai multe anexe, în

An. Acad. Rom.. M.S.L., L XXXIII, 1910—1911 p. 243-347 (și extras *Protopopul tipograf și gravor Mihail Strilbttchi. Schiță biografică și bibliografică*, în „Candela”, an. XXXI, 1912, p. 225-231 și 281-288 (și extras); *Nqtanail Natan Dreteanu* (- copist la Putna. n.n.), în „Candela”, an. XXXIII, 1914. p. 48—57; *Dosoftei, mitropolitul Moldovei, Schița biografică*, București, 1927. 60 p.

Studii despre alte neamuri: *Armenii orientali din Bucovina*, Cernăuți. 1891. 45 p. (cd. germană, 1890. 39 p); *Țiganii din Bucovina* > Cernăuți, 1892, 32 p. (cd. germană. 1893. 42 p.) *Țigăniștii din Bucovina*, Cernăuți, 1894, 43 p. (ed. germană 1890, 35 p.); *Evreii din Bucovina, Studiu istoric, cultural, etnografic și folcloric*. Cernăuți, 1899, 37 p.; *Rutenii din Bucovina. Schiță etnografică*, în An. Acad. Rom.. MSL, s. li, t. XXXV. J912-1913. p. 37-81 + pl. (extrasul, 44 p.).

Persecutarea armenilor în Moldova în anul 1551, Cernăuți, 1891; *Dare de seamă asupra celor mai vechi patru Evanghelii armenice aflate în Moldova și Bucovina*, Cernăuți, 1896; *Monofizismul în Biserica armeană*, Cernăuți, 1901; *Obiceiuri și credințe armenice la naștere, nuntă și înmormântare** Cernăuți. 1904. 20 p.

Etnografie și folclor: *Credințe /toporale hucovinene*, în „Gazeta Bucovinei”. Cernăuți, 1894—1895 (mai multe numere); o bună parte

din legendele publicate în periodice („Aurora Română”-Cernăuți.. Junimea Lîlcrară”-Suceava și Cernăuți.. „Șezătoarea”-Fălăcenii ș.a.) au fost strânse în volumul: *Din scrierile lui Dimitrie Dan*, Cernăuți. 1902, 89 p. (cap „Tradițiuni populare”^{1*}); *Hai lent Doamne*, București 1901. 23 p.; *Înfășaiul Iu românii din Bucovina*. București, 1906; *Stăna la românii din Bucovina*. Cernăuți, 1923. Colaborări la „Candela”. „Paula”. „Aurora Română”. „Revista Politică”. „Gazeta Bucovina”, „Junimea Literară” ș.a.

Literatura: Constantin Loghin, *Scriitori bucovineni*. București, 1924, p. 209—215; Constantin Loghin. *Antologia scrisului bucovinean*, voi. 11. Cernăuți, 1938, p. 138—147; Preot Mihai Boca. *Preotul Dimitrie Dan*, în MMS. an. XXXIX, 1963. nr. 9-10, p. 610-613; Preot Oreste Gherasim, *Preotul Dimitrie Dan. istoric și folclorist*, în MMS. an. XLII, 1967, nr. 11-12. p. 699—701; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978. p. 119; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 260-261; Iordan D. W. *Dicționarul folcloristicii*, București, 1983, p. 101 -102; Haricla Mareei. *Dimitrie Dan. Preocupări de istorie*, în lev. „Codrul Cosminului” — Universitatea din Suceava. 1996, 2. p. 657—674.

DANUL, mitropolit (în mirenul „Dumitrașcu logofăt”). N. c. 1665. în Topolovcni-Argeș. t II dec. 1731. în București. Călugării la mănăstirea Aninoasa, unde ajunge egumen. Kpiscop la Buzău (1716—1719), apoi mitropolit al Ungro-vlahiei (19 aug. 1719-11 dec 1731). Restaurează mănăstirea Aninoasa și paraclisul Mitropoliei, reface radical biserica „cu sfinți” sau „cu sibile”, ctitorește biserica „Vergu”, toale uei în București. A tipărit numeroase cărți de slujbă, la București: *Octoiul* (1720, 1730, 1731). *Wwfo-ghionul sau Molitvelnicul* (1722, 1729). *Evanghetta* (il2y). *Catavasierul* (11A), *Uturghierul* (1728). **cm** 5 /ovii / (1731) ș.a.

Literatura: Preot Dr. Niculae Șerbănescu. *Mitropoliții Ungrovlahiei*, în BOR, an. LXX VII. 1959, nr. 7-10, p. 788-789; Nicolae C. Turcu, *Viața și activitatea mitropolitului Danii! al 11-tea al Ungrovlahiei*. în ST, m. XWlh 1965, nr. 7-8. p. 472—487; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II București. 1981, p. 329-330 și 344 (și ed. all-a. București, 1994. p. 321-323 și 336).

DAVID PETRI!, profesor de teologie. N.9mait. 1938, în Rugem-Fometești, jud. Vâlcea. Studii la Seminarul teologic din Curtea de Argeș (abs. 1957), Institutul Teologic Universitar din București (1958-1962), cursuri de doctorat -specialitatea Teologia Fundamentală cu Istoria religiilor - la același Institut (1963 -1966); în 1972/73 a avut o bursă de studii la Academiiile teologice din Moscova-Zagorsk și Leningrad; doctoralul la București în 1977. Pedagog la Școala de cântăreți din mănăstirea Cozia (1957/58), corector (1962-1967), apoi șef serviciu Secretariat (1967-1974) la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Patriarhiei, redactor principal la revistele centrale bisericești (1974—1977), conferențiar suplinitor la catedra de îndrumări misionare și Ecumenism de la Institutul Teologic Universitar din București (din dec. 1977), profesor titular din 1990. diacon din 1968; participant la diferite întruniri cu caracter ecumenic peste hotare, membru în Comisia ortodoxă română pentru dialogul cu anglicanii. A publicat lucrări de istoria religiilor, ecumenism, istoria culturii românești.

Lucrări: *Totemismul în cu/tura unor po* poare*, în GB. an. XXIV, 1965, nr. 7—8, p. 655—666; *Curente noi în teologia anglicana*, în „Ortodoxia”, an. XVIII 1966. nr. 3, p. 357-386; *Tendințe de unire între cultele apărute din angli-canism*, în „Ortodoxia”⁴, an. XIX, 1967. nr. 3, p. 513 — 532; *Sucesiunea apostolică și unitatea de credință Ut vechii catolici*, în „Ortodoxia”, an. XIX, 1967, nr. 2, p- 211-226; *Aspecte noi în legătură cu intercomuniunea*, în „Ortodoxia”^{*}, an. XD(, 1967, nr. 3, p. 391-409; *Religia traco-dacă și celtobritană*, în BOR. an. XCII 1975, nr. 3-4. p. 389—408; *Coincidențe și relații generale (indirecte) între Anglia și Dacorotnană* (scc. **ni**-XIID. în BOR. an. XCIII. 1975. nr. 5— 6, p. 746—784 (ultimele două într-un extras. București, 1975, 61 p.+90 fig); *Premise ale dialogului anglicano-ortodox. Aspectul revelației divine. Contribuția cultura teologice românești*, teză de doctorat, în ST. an. XXVIII. 1976, nr. 3— 6. p. 213-512 (și extras. București. 1977. 310 p.). *Vechi „legende” despre geto-daci și preocupări ale strămoșilor noștri confirmate de noi descoț?eriri arheologice*, în BOR. an. XCVII, 1978. nr. 7—8, p. 744—760; *Aspecte ote vieții spirituale a traco-dacilor în timpul marelui rege Burebista*, în MO. an. XXXU, nr. 7-9, p. 574-594; *Itipocratism și creștinism în lumea veche și la strămoșii noștri*, în GB. an. XLI. 1982, nr. 4 — 6, p. 363*-390; *Atitudini mai noi cu privire*

la valoarea și interpretarea Sfintei Scripturi, în MB. an. XXXIV, 1984, nr. 3— 4, p. 128-138.

Un ecumenist al secolului al XVI-lea: umanistul Nicolae Olahut, în CIB, an. XXVII. 1969. nr. 7-8, p. 909-930; *Constantin Brâncuși în cultura românească și artă universală*, în MO, an. XXIV, 1972. nr. 11-12, p. 972-997; *Cuviosul Paisie cel Mare (Velickovski), un desăvârșit monah român. Noi cercetări și ipoteza în BOR. an. XCIII, 1975, nr. 1-2, p. 162-193 (și extras, 32 p.); Dimitrie Cantemir și urnkșüsăi în Rusia, exemplu de demnitate și patriotism*, în BOR, an. XCII, 1974, nr. 7-8. p. 928-955; *Mitropolitul Dosofiei, apărător luminat al Ortodoxiei*, în MO, an. XXVI, 1974, nr. 9—10, p. 753 —764; *Arta și cultura, coordonate ale eternității unui popor. Centenarul nașterii lui Constantin Brâncuși*, în BOR, an. XCIV, 1976. nr. 3—4, p. 322—342; *în legătură cu rotonda de la Atfm lulia. Imfxntanța descoperirii ei pentru argumentarea continuității și permanenței românilor din Transilvania înainte de secolul X*, în BOR, an. XCVI, 1978, nr. 9—10, p. 1071-1095; *Un acord perfect în spiritualitatea românească: George Enescu*, în MMS, an. LVII, 1981, nr. 10—12, p. 760 —766; *Oștea a diplomației mondiale: Nicolae Titulescu*, în MO, an. XXXIV. 1982, nr. 7—9, p. 486-495; *Distinși fii ai Mitropoliei Olteniei profesori în învățământul teologic superior*, în MO, an. XXXVIII, 1986. nr. 4, p. 56—83; *Cinstirea moaștelor Cuviosului Dimitrie cel Nou din catedrala Patriarhiei ro* mâne*, în BOR. an. CIX, 1991, nr. 7—9, p. 181 — 198; *Călăuza creștină pentru cunoașterea și apărarea dreptei credințe în fața prozelitismului*, vector, hiditura Kpiscopiei Aradului, 1987, LVI +■ 488 p.; o nouă ediție sub titlul: *Călăuza creștinii. Sectotogie*, Curtea de Argeș, 1994. 488 p. Din istoria sfinților poporului român, București, 1992; *Caută și vei afla. Predici misionare la toate sărbătorile anului, la sfinți mari, la cuvioși propovăduitori și mărturisitori români*, cd. IV-a, Alba lulia. 1998, 640 p.; *Ecunienismul, factor de stabilitate în lumea de astăzi*, București, 1998. 606 p

Alte articole, recenzii, note în revistele bisericești centrale și mitropolitane. în unele publicații bisericești de peste hotare, peste 60 de

DĂIAN
U ELIE

1

predici in „Glasul

Uteralura: ROC

DĂIANU ELIE. p
profesor suplinitor
A înființat și co

Lucrări: *Suppl*
Amintiri de ale co
Șincai de la Sine
Traduceri: O. M
A reeditat *Pred*

Literatura: Nic

OANCILĂ IO
ungară în primul
pensionat în 1947

Lucrări: *Om ș*
naționale pentru
unirii, în vol „Om
Diferite articole

Literatura: Nec

DEHELEANU PETRU, profesor de teologie. N. 4 mar. 19<9, în Pilu .jud. Arad. t 14 mai 1979. în Arad. Studii la Liceul „Moise Nicoară” din Arad (1920-1928). la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1928-1932). unde a obținut doctoratul (1938), cu specializare la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Strasbourg (1934-1935). Spiritual (1936—1938), apoi profesor de Noul Testament și Sectologie la Academia teologică din Arad (1938-1948). redactor al foii „Biserica și Școala” (1948). conferențiar la Institutul Teologic Universitar din Cluj și director al Centrului de îndrumare misionară a clerului la Arad (1948—1952). preot în Timișoara (1952-1953). consilier cultural la Episcopia Aradului (1953—1958). preot-paroh în Arad-Centru (1958—1978). protopop onorar (1946). iconom stavrofor (1949).

Lucrări: *Dogma haritologica a Bisericii Ortodoxe orientale*. Anul. 1938, 208 p.; *Râzi? oiut, o problema de morala și sociologie creștină*, Arad. 1939, 107 p.; *Frumuseți literare în Sfânta Scriptură** Arad, 1946, 80 p.; *Manual de Sectologie*. Arad. 1948, 574 p.; *Glossolaliasau „vorbirea în limbi”, dar harismatic*. Arad, La., 75 p.; *Erezia primatului papal. Ce învață catolicii și ce spune Biblia*, în „Ortodoxia**”, an. L 1949. nr 2— 3, p. 143—170; *Botezul ortodox. Documentare biblică*, în MMS. an. XLVII, 1971. nr. 3-4. p. 215 — 246; *Preoția ortodoxă. Documentare biblică*, în BOR, an. XCL 1973. nr. 3-5, p. 379 -389 și an. XCIII, 1975, nr. 7-8, p. 912-922; *Sfintele Taine*, în MB. an. XXVIII. 1978, nr. 4~ 6, p. 175—191 Alte articole, predici, note, recenzii, în „Biserica și Școala”, „Calea Mântuirii” — Arad (pe care le-a redactat un timp), „Duh și Adevăr” — Timișoara, „Mitropolia Banatului” ș.a.

Literatură: Pr. Traian Mațoș. *Preotul Profesor Dr. Petru Deheleanu*, în BOR, an. XCVII, 1979, p. 649; AV. croțog. în MB, an. XXIX, 1979. nr. 7—9, p. 546; Pr. Mihai Stoicbescu. *Viața și opera preotului profesor Dr. Petru Deheleanu*, teză de licență. rns. daci.. Sibiu. 1982, 58 p.

DEMETRESCU DRAGOMIR. profesor de teologie (nchirotonit). N. 6 aug. 1852, în București, *3 iun. 1926, în București. Seminarul „Central” din București (1867- 1874) și Facultatea de Teologie din Atena (1874—1878), studii de Teologie. Filosofie și Literatură clasică la DIACONESCU MARIN

Literatură: Arhitn. Iuliu Scriban, *Moartea profesorului Dr. Dragomir Demetrescu* și BOR. an. XLIV. 1926. nr. 6, p. 349- 351; Haralambie Rovența. *Studiul Noului Testament Ut noi fti ultimii 50 de ani*. In ST, an. 111. 1932, nr. 2, p. 250-253; BOR. an. LXXV, 1957, nr. 11-12, p. 1150- 1151; Pr. Prof. LR(ămureanu). *Prof Dr. Dragomir Demetrescu*. in ST. an. XXXIV. 19K2, nr. 1-2, p. 39—40.

DIACONESCU MARIN, pirat» ziarist N. 9 apr.

Universitățile din Mituchen, Leipzig, Halle și Berlin (1887 -1890). cu doctoratul în Filosofie și Litere la Universitatea din Leipzig (1891); „doctor honoris causa” al Facultății de Teologie din Atena (1887). Profesor de Studii biblice și Patrologie la Seminarul „Veniamin”¹⁴ din Iași (1878—1891, cu concediu de studii în 1887-1891); profesor suplinitor (1891), provizoriu (1892), apoi titular < 1895) la catedra de Istoric bisericesc universală a Facultății de Teologie din București, la care a funcționat până la moarte; suplinitor al catedrei de Istoria Bisericii Române (1914-1922). decan al Facultății (1915—1919); director al Cultelor în Ministerul Cultelor și Instrucțiunii (1895—1899). senator (1902—1905). împreună cu prof. Constantin Erbiceami a redactat „Revista Teologică” de la Iași (1883-1887); membru în comitetul de redacție al revistei „Biserica Ortodoxă Română”, în care a publicat numeroase studii; delegat la Conferința panorto-doxăde la Constantinopol (1923) și la Congresul „Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică” la Copenhaga (1922).

Lucrări: *Clement Alexandrinul. Cuvânt îndemnător (protreptic) către greci*. București. 1890 (teză de doctorat, în limba greacă).

Predica de pe munte a Mântuitorului după Evanghelistul Matei, însoțită de o nouă traducțiune română și de comentarii. Iași, 1880, 110 p.; *Cele douăsprezece Evanghelii ale Patimilor**, însoțite de resumatul cuprinsului lor și adnotațiuni explicative. Iași, 1882, 64 p.; *Dogmele și misterele religiei creștine sau catehismul ortodox...* Iași. 1886. V + 195 p. \ *Sfântul Iustin filosoful și martirul și critica teologilor protestanți. Disertotiu*. București. 1893, 31 p.; *Explicarea Psalmului 50. Studiu exegetic-hiitc*, București, 1897. 85 p.; *Predica și activitatea apostolilor înainte de convertirea lui Pavel*, în BOR. an. XXL 1897-1898, p. 275-291, 419-432, 481-494. 687-693, 769-782; *Arie, arienii și semiarienii* An BOR, an. XXVII, 1903, nr. 6, p. 653-674 și nr. 7, p. 788-804; *Cinstirea și venerațiunea Sfintei Fecioare** în BOR, an. XXXVIII. 1914, nr. 6, p. 519-533, nr 7, p. 702-714 și nr. 8, p. 794-802; *Rostul istoriei bisericești în teologie*. în BOR, an. XXXIX, 1915, nr. 1. p. 87-97, nr. 3, p. 245-252, nr. 4,

404-415 și nr. 5. p. 473-484 (și extras. București. 1915).

1899, Teiu, jud. Argeș - f I sept. 1955. Pitești. Studii la Seminarul „Central” și Facultatea de Teologie din București. cu Seminarul pedagogic universitar. Profesor la Școala de Menaj din Teiu — Argeș (1923-1931). preot la biserica „Sfântul Gheorghe”¹¹ din Pitești (1931-1962). profesor de Religie la Liceul „Iun Bruiunu” (1933—1937). profesor de Educație morală la Școala de infirmiere (1944- 1945), ambele în Pitești, președinte al Societății „Frăția” a clerului argeșan (1943 - 1947), director al Internatului

acestei Societăți,în Pitești (1931 - 1941).direc-tor al Căminului Județean Argeș (1942—1947), consilier cultura! al Episcopiei Argeșului (1944— 1948) Redactorul revislci „Păstorul ortodox”* al Societății „Frăția" (1931-1947). redactor al paginilor cultural-bisericești din ziarul săptămânal „Argeșul" (1942-1944), redactor al periodicelor „Lumină pentru toți*" și „Buletinul eparhiei Argeșului" (1W4-1947).

Lucrări: *Principii didactice fi pedagogice în epistolele panî'ine* și alte broșuri, sute de articole, note, recenzii, predici în revistele pe oue le-a redactat. In mansucris; *însenmări zilnice și memorii* (20 vol) și *Predici* (7 voi.).

Literatura: Preot Constantin Dejan. *O viața trăită întru premărirea lui Dumnezeu*, în rev. „Lumină tină". Curtea de Argeș, an. VII 1995. nr.4, p.4—5.

DINCA ATANASIE (din bote* Alexandru), arhiereu. N. 22 dec 1896, în Cernica—Ilfov, i 6 ian, 1973, la Cătdărușani. După absolvirea Școlii de cântăreți bisericești din București (1911 — 1914), a fost cântăreț la bisericile „Olari" și „Sf.Vineri—flcrasca" din București. Tuns în monahism la mănăstirea Tismana (1915). își continuă studiile la Seminarul „Nifon mitropolitul" și la Facultatea de Teologie din București (lic 1934). Diacon la Episcopia Râmnicului (1915—1916), confesor militar la spitalul din Iași (1916—1918), preot în Câmpurelu.jud. Giurgiu și Arțari, jud. Ialomița (1918—1923), preot și mare celcsiarh la catedrala episcopală din Constanța (1923-1924), duhovnic la Seminarul „Nifon" și profesor la Școala de cântăreți bisericești din București (1924—1928),din nou marc eclesiarh la catedrala episcopală din Constanța, exarh al mănăstirilor din eparhia Tomisului și director-piofesor al Școlii de cântăreți bisericești de acolo

155

2UJm^tăturile'Irtodulut. în GB.an. XX. 1961, nr. II —12.p. 1067-1071;*Penticostarul.oglinda a spiritualității ortodoxe.* în MO. an. XVI. 1964,nr.7-8,p. 546 - 558.*Sensurile dogmatice si duhovnicești ale Trtoilulut.* In „Ortodoxia".an. XVI, 1964. nr. 4. p. 526-547;*Der Heitige Calinic von Cernica, Cestalt in der sich die rumânische Orthodoxie spiegelf,* fn „Orthodoxic Heute", nr. 19,1967, p. 2-15;*Viața ți activitatea Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica*, în GB.an.XXVII. 1968,nr 3-4.p. 297-336;*Der Heilige Calimcttas Cernica*, în „Dam) Ortodoxe KitkcbIarf\Kolxn)iavn.l%9,p.6-14;77vi^ *and Work cf Saint Calinic of Cernica.* în „The Iloly Re«urrection".Waylc - New Jerscy. iul. 1993,17 p.; *Intru/tarea Cu\ântului rânduit dm veșnicie.* în BOR. an XCIX. 1981. nr. 1-2. p. 76-80; *Bunavestire.* In BOR.an XCIX, 1981. nr. 3-4,p. 307- 314; *Sfântul Duh tn spiritali-tatea ortodoxă*, în ST. an. XLV, 1993. nr 3-4, p. 46—106; *lisus Mântuitorul In lumina Sfintelor Evangheli*, 2 voi.București.2001.460 + 495 p. O serie de articole ți eseuri în „Convorbiri Literare". „Gândirea". „Biserica Ortodoxii Români". ..Glasul Bisericii" ș.u.

(1928-1931), stareț la mănăstirile Ghigliiu.apoi la Caldărușani, director și profesor al Școlii de cântăreți bisericești de la Căldărușani, exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor. La I nov. 1943 ales arhiereu-vicar patriarhal, cu titlul „Bărlădeanul" (hirotonit 13 dec); între 21 apr. 1945 și 11 mart 194K loctiitor de episcop al Râmnicului După 1 apr. 1948,egumen la biserica „Domnița Bălașa" din București (1948^ 1949). apoi câțiva ani profesor tle Muzică bisericească la Semin-irul monahal din mănăstirea Neamț. După pensionare, s-a stabilit la mănăstirea Căldâmșani.

Lucrări: *Sfântul Teodor StudituL Viața si o/tera.* București. 1940,101 p.; *Cuvintele Sfântului Teodor Studitui*, București, 1940; colaborări la periodicele vremii, compoziții de nuizică psaltică.

Literatura: BOR,anLXL 1943,nr, 10-12, p, 611 -614; *Necrologuri*, în BOR, an, XVI, 1973,nr, I—2,p.229—230 și InGB.an. XXXII. 1973, nr. 1-2. p. 239-240; Diac. Gcorge Dincă, *Chipuri de ierarhi (compozitori și mari cântăreți bisericești)*, în GB.an. XXXVI, 1977. nr. 10-12.p. 960-962.

DINU MANOILKSCU NATALIA, teolog și filosof. N. 14 mart. 1920. București. i 1992, București, fiica fostului ministru Mihail Manoilescu, i în 1950 în închisoarea de la Sighet. Studii liceale la București, apoi la Facultățile de Filosofie și Teologic (lic 1949).ambele în cadrul Universității din București.

Lucrări: *Despre Sfânta Măria Magdalena*, în GB. an. XVII. 1958, nr. 6-7. p. 623-627; *Chipul Maicii Domnului în Evanghelia Sfântului hica.* în GB.an. XVIII. 1959,nr. 3—4. p. 234—

IHUMS1K ECLESIARIIII L

Literatura; Note hio-bihliografice în ST.an. XLV, 1993, nr. 3—4.p. 46—47.

DIONISIE ECLKSIARHUL (din botez Dimitrie), caligraf, traducător ți cronicar. N c. 1740.InStoenești.jud. V&lcei. t IK20. in Craiova. A învățat probabil la școlile din mănăstirile Tismana și Co/ia. Preot de mir. rămas văduv, a fost călugărit sub numele DiotiLsie Depnn 1776, era slujitor-eclesiarh la catedrala cpivcopală din Râmnicu Vâlcea. între tnn 1788 ți 1791 eclesiarh la biserica „Sf. Apostoli" din Craiova (metocul Episcopiei Râmnicului), un timp refugiat în Transilvania, Banat și Ungaria; stabilit apoi la mănăstirea Găncescu din Craiova; între ani) 1795—1799 era în mănăstirea Bistrița, apoi egumen al sehilului Mănăilești (c. 1799—c. 1801). pe care l-a zugrăvit cu ehcftuiala sa (se vede portretul său și al mamei, monahia Anastasia); eclesiailt la Mitropolia Ungrovlahiei (1804- 1812) și conduduu al tipografici (1809). din "nou în Oltenia, la Craiova. ca „dascăl slo venesc*" — traducător de documente (1813— 1820). Aproape o jumătate de veac. a desfășurat

o intensă activitate de caligraf, miniaturist, istoric și traducător de documente. A tradus din slavonește și a transcris multe documente în 25 de tomuri, a alcătuit peste 20 de „pomelnice ctitoriești” ale unor mănăstiri, schituri și biserici de mir, cele mai multe cu interesante date istorice, a copiat diferite manuscrise, a alcătuit un cronograf al Țării Românești. Toate condicile și pomelnicele sunt scrise cu o mână de iscusit caligraf, împodobite cu inițiale înflorate, scene și portrete.

Lucrări: Pomelnice ale mănăstirilor Dobrușa (1777). Găncescu-Cișiova (1789). Coșova (1794-1799), biserica „Adunniica” din Dișgășani (1794), biserica din Proicni (1798), schitul „Nașterea Domnului” de la Bistrița (1798), mănăstirea Tîlrețiu (1799), schitul Păpușa (1800), biserica din Urșani (1804), mănăstirea „Dîmru-un lemn” (1804—1805), catedrala mitropolitană din București (1809), mănăstirea Bucovăț (1813), bisericile „Oșta” — Craiova (1813), „Sf. Ioan” Hîră-Cișiova (după 1813), „Sf. Nicolae” din I Jiu (1814), Șimnicu de Sus (1814), schitul Teiușu (1814), biserica din Zăvideni (1815), biserica „Postelnicul Fir”-Craiova (1815), mănăstirea Țânțlăreș (1816), bisericile „Hagi

Enuș” din Craiova și „Sf. Treime” din Craiova.

Condici de documente: Episcopia Râmnicului (3 tomuri, cu 3826 doc., 1779—1786), mănăstirile Tismana (2 tomuri, cu 2173 doc., 1787), Strehaia (1791), Sadova (1792), Jitianu (1793), Bistrița (2 tomuri, 1795-1796), Govoni (1796-1797), Amota (1804), Mitropolia din București (2 tomuri, 1805), Mitropolia din Tîrgoviște (2 tomuri, 1805), schiturile Văleni și Micșani (1807), mănăstirea Cotroceni (2 tomuri, 1806—1808), Bucovăț (1813), Obceleanu (1820), Scrbănești, a familiei.

Opera sa principală este *Cronograful Țării Românești* de la 1764 pînă la 1815, scris la Craiova între anii 1814 și 1820, o cronică, dar în același timp o lucrare memorialistică, el fiind martor al evenimentelor pe care le expune cronologic, cu exactitate, într-o limbă arhaică; evenimentele ciimpene sunt prezentate cu mai puțină precizie.

Ediții: *Cronograful Țării Românești de la 1764 pînă la 1815*, în *Tesaur de numamente istorice pentru România*, tom. II, București, 1863, p. 159—236; *Cronograful Țării Românești*, cd. îngl. ș. prel. de C. S. Nicolăscu, Ploșor. Rm.

DOBRESCI. MCOLAE

Vâlcea. 1934. XIX + 215 p.; *Hranografl*(1764-1815). Transcriere după original, indice și glosar de Dumitru Bălașa Studiu introductiv de Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu. Note și comentarii de Nicolae Stoicescu. București. 1987.183 p.

Literatura: G< Pascu. *Istoria literaturii române în secolul al XVIIIlea** București, 1926, p. 164— 174; Ion Donul, *Dionisie Ecclesiarhul. Constatări și observații noi*, în AO. an. XIII, 1934.nr. 74-76. p. 286-301; Auiclian Sacerdoțeanu. *De unde era Dionisie Ecclesiarhul?* în AO. an XIV. 1935, nr 79-82. p. 517-518; Aurclian Sacerdoțeanu. *Cronicarul Dionisie. ecleziarh al mănăstirii Bistrița din Vâlcea*, în AO. an. XV. 1936. nr 86-88. p. 257-261; Ion Vărtosu. *Date noi despre Dionisie Ecclesiarhul*, în BOR.an LV, 1937.nr 5—6. p. 329—349; Emil Vărtosu, *Știri noi despre Dionisie Eeclsiarhut* în AO. an. XVIII. 1939. nr. 104-106; D. Bălașa, *A/te manuscrise ale lui Dionisie Ectesiarhul*, în rev. „Oltenia”. II. Craiova 1941. p 81 - 118; T. G. Bulat, *Dionisie Eeclsiarhut artist plastic*, în RIB.an. I. 1943. nr. 2, p. 120-121 + ilustr ; Octavian Păun. *Dionisie Ecclesiarhul. Cronograful Țării Românești*. în „Analele Universității din București”, Seria științe sociale—filologice, tom. VIII. 1959. p. 159-165; Gabriel Ștrempel. *Copiști de manuscrise românești până la 1800*, București, 1959, p. 49-52; Pr. D. Bălașa, *Contribuția cronicarului Dionisie la îmbogățirea Motitvelniculm românesc*, în BOR.an. LXXXVI. 1968.nr. 1 -2,p. 209-221; D. Popovici. *Studii literare*, I. Cluj. 1972. p. 160—164; Virgiliu Tcodorcsu. *Dtoatste Ectesiarhul mtniarurist*, în RA, an. L. 1973, nr. 2. p. 302-306; Mircea Muthu. *Dionisie Ecclesiarhul sau fanariotismul Intre istorie și legenda*, în „Studia Universității* Babeș-Bolyai.Plulologia”, CIUj.fasc. 1, 1974; G.Firănescu. „*Ilronograful Țării Românești*” de *Dionisie Ecclesiarhul*, \t7& de doctorat, dactilografiată. București. 1976; louTrăistaru. *Viața și opera lui Dionisie Ectesiarhul*. în voi. *Unele contribuții la istoria mișcării literare din Oltenia*. Craiova. 1977.p. 1—34; Al, Pîiu. *Istoria litera-mrîi române de la origini până la 1830*. București. 1977.p, 166— 176; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979, p. 282-283; Radu Constantinescu, *Dionisie din Pietrari—Vâlcea (sic!) miniaturist șiculigraf*. București, 1982; Pr. Dumitru Bălașa, *Cronicarul Dionisie Ecclesiarhul. Scurtă*

prezentare Date noi și un portret mural din 1801 inedit, în MO.an.XXXIV\19R2.nr. 1-3, p. 89-112 >i nr.7—9,p. 559—583 (cel mai hun studiu cu bogată bibliografic); Pr Dumitru Bălașa. *Date noi privitoare la activitatea cronicarului Dionisie Ecclesiarhul*, în BOR. an. CI, 1983, nr. 9-10, p. 726-731.

DOBRESCU NICOLAE. profesor de teologie. Wtohc(nehiitonit).N.20iul. 1874.înCeleiu (azi înglobat în orașul Corabia), jud. Olt, î 10 iul. 1914. în București. St uda la Seminarul „Central” din București (1888 — 1896), cu diferență de liceu (1898). Facultățile de Teologie (lic. 1902) și Litere labs. 1902) din București; studii de specializare în Istorie la Universitatea din Viena (1902-1905). unde a obținut doctoratul (1905).

—echivalat de Facultatea tic Litcie din București,

—apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1905— 1906); în acest răstimp copiază numeroase documente inedite din Arhivele din Viena și Budapesta. Profesor suplimlor(1906).agregat definitiv (1907). apoi titular (1911) la noua catedră de Istona Biscncii Române de la Facultatea de Teologie din București; membru corespondent al Academici Române (1911). A publicat studii temeinice, bazate pe izvoare inedite, pnvind mai ales începuturile organizării noastre bisericești (sec. XIV - XV).a editat documente privitoare la situația Bisericii din Oltenia Mih ^vupațic austriacă

I ut rari: *Studii de Istoria Btiertcii Române contemporane*. /. *Istoria Bttertcti dtn România (1850-1895K* București* 1905, 206 p.; *Fragmente privitoare la Istoria Bisericii Române*, Budapesta. 1905. 82 + 2 p.. *întemeierea mitro-fHltitor șt a celor dintâi mănăstiri din țară. Con-tribuțiunt la Istoria Bisericii Române*, București. 1906, 128 p/. *Istoria Bisericii Române din Oltenia tn timpul ocuțfațiunit austriece (1716 — 1739)*, cu 220 acte **și** fragmente inedite culese din arhivele din Viena, București. 1906, 385 p.; *Documente și regește privitoare la Constantin Brâncoveanu*, București. 1907. L +434 + 2 p.(în colaborare cu Constantin Giurescu); *Contribu* țnrni la Istoria Bisericii Române în secolul al XV-lea*. București. 1907.42 p. (extras din CL. an. 40. 1906, p. 976-986.1042-1057 și an. 41. 1907, p. 408 — 415); *Episcopul Melchisedec* (schiță).

1
5
7

IM>NOS
MCOLAE

Bucu 4l.
reşti, I907.
1907. p.
12 p. 1121-
(«Uni 1138)
din ;
CL. *Mitra*
an. *fxdit*
41. *ut*
1907. *Andr*
p. *ei*
978- *Sagu*
987); *na*,
Lecţi Bucu
a (te reşti.
desc 1909.
hider 19 p.
e a (extra
curs s din
ului CL,
de 42.19
Iston 08. p
a 554 -
Biser 570);
icii *Rolul*
Rom *Biser*
âne, *ica*
ţinut *tn*
ă In *trecu*
ziuad *tul*
e *româ*
3noie *nesc.*
mbrie Bucu
1907. reşti,
... 1909.
Bucu 21 p.
reşti. (extra
1908. sdinC
19 p. L.an
(extra 43.19
sdinC 09.p.
L.an, 630-

6 e
M L

D
L
T

aduc loan
eri: Negoii
Itette tă). Sf
x. Grigo
Creșt rie
inis <lc
mul Na/**ia**
și **n7.**
studi *Apol*
ul *ogia*
natu *sau*
rii. *cuvâ*
Huși. n-
1923. *tarea*
276 *tn*
p.; *care*
ed. a *arat*
II a, *ă*
301 *motiv*
p. (în *ele*
colab *ce l-*
orare *au*
cu pr. *înde*
loan *mnat*
Negoi *sâ*
tă); *fugă*
Fr. W. *de*
Focrs *preoț*
tcr. *ie și*
Relig *Elogi*
ia și *ul Sf*
form VosiiV
area ,
cara Huși,
cteru 1931,
lui. 204
Sibiu. p.;
1933, Nicod
455 im
p. (în Agluo
colab ritul.
orare *Depr*
cu pr. *inder*

i t

L

ura: *ae*
Pr. *Dono*
Iustin s. in
Gașp MMS.
ar. an,
Preot LIX.
ul I983.
pro- nr.1
fesor -3,p-
icono 112—
m 115
Nicol
D

IX rie
>SOF Banlă
TEI. . A
mitro învița
polit, c la
N. lați
I624,i —
n proba
Suce bil la
ava, t Coleg
13 iul
dec. întem
1693. eiat
la în
Znlki 1640
ew, în la
Polon mănă
ia (azi stirea
Neste „SI
rov. Trei
Ucrai Ierar
na). hi^{4*},
Din apoi
botez la
numi Smoa
i — la
se Frăți
pare ei
— nnod
Dimit nxe

d u
L L
d
L

eratu ră...
ra: Trad
Ștefa ucere
n din
liinul ruseș
cscu. te de
Viata Ștefa
și n
scie- Berec
rile het,
Im lași,
Doso 1918,
ftei IV +
mitro 220
polit p. ;
ul Ștefa
Mold n
ovei. Cioba
Cern nii.
ăuți, Cont
1885, ribuț
160 p iunip
(extra rivito
s din are
„Can ta
dela”, origi
an. nea
XV. șt
1885) moar
; tea
Ștefa mitro
n polit
Cioba ului
nu. Doso
Doso ftei
ftei Disc
mitro urs
polit de
ul rece
Mold pție.
ovei . Bucu
><■ rești,
activ 1920.
itate 33 p. ;
a lui Pr.
litera Dimit

Psaltirea în versuri: Ioan Bianu. *Psaltirea în versuri publicată după manuscrisul original și ile f* edițiunea de la 1673*. de.... București. 1887. LVI + 520 p.; N. A. Ursu. *Dosoftei Psaltirea în versuri*. 1673. Ediție critică de.... Iași. 1974, LX + 1165 p.; N. A. Ursu, *Dosoftei*. Optra, L Vrr-54ri Juli | ie critica de.... Studiu introductiv de AL Andricescu. București, 1978. C] + 544 p.: *Psaltirea bi versuri*. Ediție, postfață, tabel cronologic, referințe critice de Aurelia Goci, București. 1998. 328 p.

Augustin Z. N. Pop. *Glosări la opera mitropolitului Dosoftei*. Cernăuți, 1944. 45 p.. R Ciocan. *La genese du Psautier de Dtmthfc*. în „Balcuma”. VII. 2, 1944, p. 428-446; Pr. Niculae Șerbănescu, *O sărbătoare a cărții românești: Trei sute de ani de la apariția Psaltirii în versuri a mitropolitului Dosoftei al Moldovei** în BOR.an.XCL1973,nr. 11-12, p. 1216— 1237; Gavril Istraie. *Limba română literară în „Psaltirea în versuri” a lui Dosoftei*, în MMS. an. L.1974,nr.9-12,p. 777-799.

Alic **lu4t.nl**: Dan Simionescu. *Dosoftei traducător din dramaturgia universală*, în rev. „Manuscriptunr.an. HI, 1972, nr.3,p. 28-41, N. A Ursu, *Versuri ale lui Dosoftei atribuite lui Miron Costin*. în I-R, an. XXIII. 1974. nr. 2, p. 137*152.

C. I*acea. *Untersuchung uber Sprache der .. Viata și petrecerea sfinților* des metropoliten Dosoftei** în voi. G. Weigand, *Jahre%herickt des Institute für rumdnische Sprache zu Leipzig*, 5. 1898,p.51-144.

Pr. Scarlat Porcescu, *Psaltirea de-nțăles*^*. 1680.in MMS.an. LVI, 1980,nr.6— 8,p.605— 610; Pr. Niculae Șerbănescu. *Trei mite de ani de la tipărirea la Iași a „Psaltirii de-nțăles a Sfântului Împărat proroc Davtd” de către mitropolitul Dosoftei al Moldovei*. în BOR, an. XCVIII.1981,nr.12,p. 1159-1172.

D. Puschilă. *Molitvebnicul Im Dosoftei, Studiu asupra limbii*, în An. Acad Rom., M.S.L..s. IL 1.36.București,1915,p. L-114; Pr.PaulMihail. *Molitvelnicul mitropolitului Dosoftei — 1681. La împlinirea a 300 de ani de când a fost tipărit*, în MMS,an.LVII, 1981,nr.4-6,p 315-333;Pr. Paul Mihail. *Gravură originală românească: Molitvelnicul mitropolitului Dosoftei din 1681** în MMS.an. XXXIII. 1981. nr. ' 12. p. 640-651.

Dasaftei. Dumnezeiasca Liturghie Hdilic critică de N A Unu, Iași ,1980. LIX+ 352 p.;Pr Ioan Ionescu. *Trei sute de ani de la tipărirea*

Liturghierul de mitropolitul Dosoftei, în GB, an. XXXVIII. 1979,nr. 9—10,p.995—1015.

Nestor Vornicescu..*Wifropi7/,fu/ Dosoftei traducător și editor al unor texte patristice** In MMS. an. L, 1974. nr. 9-12, P. 748-752; Nestor Vornicescu, *Scrieri patristice și postpatristice în preocupările mitropolitului Dosoftei*, în MO.an. XXVI. 1974,nr. 9- 10.p. 718-731; Alexandru Elian, *Mitropolitul Dosoftei și literatura patristică*. în [BOR.an.XCIL1974.nr.](#) 11-12.p. 1350 — 1375, Nestor Vornicescu, *Dosoftei mitropolitul Moldovei apărător al epiclezei ettharistice*, în BOR,anXCV, 1977,nr. 7-8. p. 727-753.

Ion Radu Mircea. *Dosoftei, un rapsod al istoriei Moldovei*. în ..ManuscriptuuT.an. VII, 1976. nr. I ,p. 37—46; N A. Unu, *Debutul literar al lui Dosoftei*.InLR.an XXVI,1977,nr 6.p.607-620; N.A. Unu. *Alte traduceri necunoscute din tinerețea lui Dosoftei*. în LR.an. XXVII 1978.5. p. 495-507; Dorn Mihăescu. *Une versun roumaine dll/rodote au XVII-c sitele** în RESEE. I XVI, 1978, nr. 3. p. 529-541 și nr. 4, p. 745—770; *Traduceri necunoscute ale lui Dosoftei din perioada celui de-al doilea exil l*oloa* In LR.nr. 36. 1987,nr.5.p.413-426 și nr 6.p.515-524.

A se vedea și voi *Dosoftei. 1624-1693 Bibliografie** București. 1974, XXX + 102 p t lipăi Ude Bibi Centrală Univ. București); *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 296-302 (bogată bibliografie); Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București. 1994. p. 93-112; <edall-a.București. 1994. p. 94-112); Preot Scariat Porcescu, *Episcopia Romanului*. București. 1984,p. 190-204.

DRACOMIR (iHEORGIIK, profesor de teologie. N 1870, în Lugoj, t ian. 1918, în Șopron. Ungaria. Studiile gimnaziale la Lugoj, cete teologice la Institutul din Caransebeș (1890-1893).upoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde a obținut doctoratul în 1896. Profesor la Institutul teologic — pedagogic din Arad (1897-1900), apoi la cel din Caransebeș (1900-1912). în lăturai de la catedră din dispoziția autorităților maghiare, protopop în Biserica

XIWI (din 1912); în 1916 a fost deportat de autoritățile maghiare în [\atul](#) Nagy Márton din comitatul Sopron; mort într-un spital din Sopron. A publicat un *Manual de teologie morală* (Caransebeș. 1909.ed.a II-a. Arad,1915.180p.) și diferite articole în „Foaia Diecezană” din Caransebeș.

Uteralura: *Necrolog*, în rev. „Transilvania”, an. XLVIII. 1918.p 171 -172; Dr Teodor Botiș, *Istoria Școalei normale (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox—român din Arad*, Arad. 1922, p. 652; Nicolae Cornean, *Mono*grafia episcopiei Caransebeș*, Caransebeș, 1940,p. 77; Pr Dr. Vasile V. Muntean, *Protopopul Dr. George Dragomir (1870—1918). precursor al marii uniri*, în MB. an. XXXVIII, 1988, nr 1. p. 97-99.

DRAGOMIR SILVIU, istoric, om politic. N 13 mart. 1888.inGurasada,jud Hunedoara, t 23 febr. 1962. în București (înmormântat la Cluj). S-a învățat la gimnaziile în Blaj (1897-1903) și Novisad în Serbia (1903-1905). Facultatea de Teologie din Cernăuți (1905- 1909), cu doctoratul în 1910; studii de specializare la Universitatea din Viena și cercetări în arhive (1909— 1910), cercetări în arhivele din Carloviț și Belgrad (1910),noi studii de specializare la Academia spirituală și la Universitatea din Moscova, cu cercetări în arhivele de acolo (1910—1911). Profesor suplinitor (1911), provizoriu (1912) și definitiv (1913) la Institutul teologic pedagogic din Sibiu, până în 1919 (în 1916/17 detașat la Institutul din Arad), la care a predat istoria bisericească. Limba și Literatura română și alte discipline. Profesor de Istoria sud estului european la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj(1919,titular 1923).A funcționat până la pensionare, în 1947 (în 1940-1945 refugiată la Sibiu); decan (1925/26) și prodecan(1926/27)director al Seminarului de studii sud est europene și al publicației „Revista de Transilvanic”; membru corespondent (1916). apoi activ(1928 - în locul lui Vasile Pirvan)al Academiei Române în viața politică, a fost un militant pentru unirea Transilvaniei cu Vechiul Regat; în 1918 a redactat — cu Nicolae Bălan și Ioan Broșu — „Gazeta Poporului”, la Sibiu, care milita pentru unire: secretar al Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie; în 1938 a fost ministru al Minorităților, în „Consiliul de Coroană” din 30 aug. 1940 s-a

împotrivit „Dictatului” de la Viena; în viața bisericească a fost membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Vadului. Președinte al Clujului și în Congresul Național Bisericesc. A suferit o detenție politică de câțiva ani la Caransebeș (1949-1950) și Sigheș (1950—1955). în timpul regimului comunist.

A publicat studii de înaltă ținută științifică privind dezvoltarea bisericească din 1698—1701. lupta pentru apărarea Ortodoxiei în Transilvania în sec XVIII, legăturile culturale-bisericești ale romanilor cu rușii, lupta pentru emancipare socială și politică a romanilor transilvăneni în sec. XVIII — XIX. istoria revoluției din 1848—1849 în Transilvania, studii consacrate romanității sud-dunăre, studii istorice pentru apărarea integrității teritoriale a țării în fața unor acțiuni revizioniste.

Lucrări: *Corespundența episcopului Chera-sim Atanasiu și mișcarea de renaștere a clerului și poporului român în anul 1791*. în RT. an. V, 1911.nr. 14-19,p.400-423(și extras.26p.); *Când și unde a murit mitropolitul Dosoftei*, în CL. an. XLV, 1911, nr. 10, p. 1131-1143; *Contribuții privitoare la relațiile Bisericii românești cu Habsburgii în veacul XVIII-lea*. An Acad. Rom.M S I . s. II. t. XXXIV, p. 1065-1247 (și extras. București. 1912. 183 p.); *Relațiile bisericești ale românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVIII** în „Amurul XXX al Institutului teologic pedagogic «Andrei»”. 1913/1914. p. 3 — 55 (și extras. Sibiu. 1914.55 *Studii din istoria mai veche a românilor de pe teritoriul diecezei arădene** Sibiu, 1917. 24 p.; *Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVIII*, vol I, cu 150 de ilustrații anexate. Sibiu, 1920.VII + 259 +224 p; voi. II. Sibiu. 1930.VII + 440p;V/fw//i>iw;cirfm *Zarandfi ctitorit lor In sec. XIV-XV*. în ACMtT. 1929. p. 223 — 264; *Ctitorii bisericii din Bârsău. în Jud. Hunedoara*, în ACMIT, 1930-1931, p. 139—148: *Mormântul lui Mihai Viteazu și vechea catedrală din Alba Iulia*. în An. Acad Rom., M, S, I ,i ULr XXL m. 17, București, 1939. 16 p *Andre Saguna et Joseph Răfăieci*, în rev. „Balcanic, an. XL 1943, p. 242-282; *Les influences religieuses des Habsbourg et les interventions russes au XVIII-e siècle*, în rev. „Baleutiiu”. 1944. p. 152-172: *Românii din Transilvania și unirea cu Biserica Romei*, în SMIM. 3, 1959, p. 329-339. *Românii din*

Transil scă a
vania lui
fi Ceorge
unirea Branco
cu vici, în
Biserica AIINC.
a 2012. p
Romei . 1—70
** în (și*
BOR.a extras);
n. Vlahii
LXXX, și
1962, n mortac
r 9- îi.
10, p. Studii
863- din
937 (și istoria
extras; români
reeditat smului
ă ia balcan
*Cluj- ic**
Napoca Cluj.
, 1990.9 2013. 1
9 p.)- 35 p-;
Vlahii Origin
din ea
Serbia coloniil
tn sec. or
XII- român
XV în e din*
AIINC, Istria
*1921- *m An.*
1922, p. Acad.
279- Rom.,
299; M. S.
Fragm I., II,
ente Bucu-
din rești.
croni- 1924.
ca p. I —
sârbea 20 (și

e U
T
R
N
L
D

MELET unde l-
IE, a avut
protopo profeso
p, r pe
scriitor. Andrei
N. Șaguna
1814,în . Avocat
Coinloș al
u Mare. familiei
jud. nobiliar
Timiș, e Naco
în (de
familie origine
de aromân
preot, l ă) din
23 mai Sănnic
1891, olau
în Mare
Timișo (1835—
ara. 1841).
Studii preot-
la capc-
Gimnaz lan în
iul Comloș
piarist u Mare
din (1841).
Timișo protopo
ara și p în
la cel Jebcl
din (1848/
Seglicdi 49).
n, apoi la
studii Timișoa
juridice ra
la (1853—
Univers 1890)
itatea —
din concom
Pesta, itent
apoi preot la
teologic biserice
e la a „Sf.
Vârșeț lie¹⁴
și din
Carloviț Timișoa
(1835). ra,

pi P
ci ar
A ti
ra d
d ul
ul ui
ui N
, aț
p io
ar n
ti al
ci R
p o
a m
nt â
la n
m di
iș n
că B
ril a
e n
n at
aț).
io In
n iți
al at
- or
p al
ol zi
iti ar
ce ul
ai ui
e „L
ro u
m m
â in
ni ăt
lo or
r ul
tr "
a d
n c
si la
lv Ti
ă m
n i-
e șo
ni ar
(a,
m pr
e i
m m
br ul
u co
în ti
C di
o a
m n
it p
et ol
ul iti

c polcnuc
romanes ă):
c din *Istoria*
Banat, *Ungarie*
redactat *i fn*
de *compen*
generele *diu.*
său. Timișoa
avocatul ra 1871.
Pavel 30 p.
Rotariu (toate
(1880— prezintă
1894); originea
inițiator noastră
ul și daco-
conducă romană
torul și
unui continui
„alumne tatea:
u ultima
național interzisă
roman");
în *Extras*
Timișoa *scurt*
ra — un *din*
internat *istoria*
gratuit *natural*
pentru *ă și*
elevii *știința*
români *naturii*
săraci *pe*
din *seama*
școlile *șanț-*
medii *lelor*
(1868 — *poporal*
1888); *e**
unul din Timișoa
înteme- ra.
ietorii 1871.
Băncii 16 p.;
„Tunisia *Legile*
na" dc *biserice*
aict *ști In*
(1884). *mod*

Lucr *extracti*
ări: *v fi*
Care specula
sunt tiv,
Hterile Timișoa
române ra.
*?** 1873.
Timișoa- XLVII +
ra, 210 p.;
1855, *Descrie*
12 p.; *rea*
„Sâ ne *Banatu*
desam lui de
ăgin" * *Griselin*
Timișoa *i**
ra, Timișoa
1856. ra.
20 p. 1882.
(lucrare 102 p.
islorico- (prima

tr u
a l
d u
u i
ce Tî
re m
p iș
ar o
ți a
al r
ă ei
a *
o Vi
p e
er n
ei a.
lu l
i 7
Fr 8
a 0.
n în
ce lb
sc .
o ge
G r
ri m
se a
li n
ni ă)
;
î Is
n to
c ri
e a
rc a
a d
r u
e n
d ă
e ri
is lo
to r
ri bi
e s
p e
ol ri
it c
ic e
a șt
și i
n c
a o
t m
u p
r u
a s
l ă
ă d
a i
B n
a o
n p
a u
t ri

vechi ani. 15
biserice scrisori
ști. de la
Timișoa Andrei
ra, Saguna
1885. către
195 p. protopo
Colabor pul
ări la Meletie
ziarele Draghic
brașove iM
ne MB,an.
„Foaie IX.
pentru 1959.nr.
minte, 3-4, p.
inimă și 27—40;
literatur Dr. A.
ă" și Cosma,
„Gazeta Protopo
Transilv pul
aniei". Meletie
„Albina" Drăghic
dc la i(1814-
Viena și f89i).în
Pesta, M\î*an.
dar mai XXII,
ales la 1972.
„Lumină nr. 4-6.
torul". p. 250-
256; Pr.
Liter Gheorgh
atura: e Naghi.
Pr. Protopo
Gheorgh pul
e Meletie
Cotoșma Drăghic
n. Din i (1814-
trecutul 1891J.î
Banatu n
lui. MB.an.
Comun XXXV,
a și 1985.
biseriCIL nr.3-4,p.
e din 182-198
Comlos (și
ul Mare extras).
și
Lunga,
Timișoa DRÂ
ra, GOI
1934. p. EUGEN,
355— preot. N.
356; Pr. 18 dec.
Teodor 1953,
Bodogae Bicz,
./>//jfr- jud.
o cores- Neamț.
ponden Studii la
fă Seminar
timișor ul
eană teologic
de din
acum Buzău
100 de (1968—
1973) și

la 9
In 7
st 8)
it .
ut se
ul cr
Te et
ol ar
og e
ic p
U ar
ni hi
ve al
rs (1
it 9
ar 7
di 8
n —
B 1
u 9
c 8
u 5)
re ,
șt a
i p
(1 oi
9 co
7 n
3 si
— li
1 er
9 c
7 ul
7) tu
. ra
Di l
ac la
o E
n pi
la sc
ca o
te pi
dr a
al D
a u
e n
pi ăr
sc ii
o d
p e
al J
ă os
di (1
n 9
G 8
al 5
aț —
i 1
(1 9
9 9
7 1)
4 ,
— pr
1 eo

t II la re ia
biserica *Dunărea*
„Bunave .ir Jos,
stire" în GB,
(1980 an. XLII,
— 1983,
1990), nr. 1-3,
apoi p. 135*5
preot- 144;
paroh la *Aspecte*
biserica *aie*
..înălțar *vie(ii*
ea *biserice*
Domnul *ști dm*
ui" (din *Episcop*
1991), *ia*
profesor *Dunării*
la *de Jos,*
Seminar *in anii*
ul *1864—*
teologic *1886,*
„Sf. în voi.
Andrei" «Monum
(1991 - ente
1995) și istorice
un timp și
director izvoare
(1992— creștine
1995), *,Galați.
din nou 1987.
consilier p, 257—
la 303;
aceeași *Biseric*
Episcopi *a*
e, la *Mavro*
Galați *molu*
(din *din*
1995). *Calau**
Galați,
Lucr 1987.72
ări: p. (în
Locașu colabora
rile re cu
sfinte pr.P.
din Copceac
eparhie);
șt *Ierarhi*
slujitori și
i lor, în *preoți*
„Arhiepi *de*
scopia *seanul*
Tonusul *h*
ui și *Dunăre*
Dunării *a de*
de Jos, *Jos,*
în trecut *1864-*
și *1989.*
aslă*^u. Galați,
Galați. 1990,
1981-p. 354 p.;
151 — *Sinaxar*
173: *ele*
Biserici *Triodul*
centena *ui și*

V 1.
i n
a n.
ț).
a B
S u
fi c
n u
te re
i șt
M i,
ă l
ri 9
a 9
E 4,
gi 2
p 0
te 8
a p.
n (i
c n
a co
, la
G b
al or
a ar
| e
i. c
l u
9 pr
8 .
2. N.
1 Ț
l u
2 g
p. ui
(i);
n C
gr u
iji n
re o
a a
e șt
di e
ți r
ei e
și și
n li
ot b
e) e
; rt
C a
el te
a î
l n
a D
lt u
tf m
oi n
c e
a z
(R e
af u
ae ,

Galați, preot, N.
1997. 14 apr.
103 p. 1929, în
(eseuri); Scutelni
redactor ci
ul (Meteleu
„Anuaru). jud.
lui" Buzău,
editat Studii la
de Seminar
Episcopi ul
a „Chesari
Dunării e
dc Episcop
Jos.Gal ul"
ați. (1942-
1996, 1948) și
324 p. la Liceul
Artic „B. P.
ole si Hasdcu"
reportaj din
e în Buzău
„Glasul (1948-
Bisericii 1950),
", apoi
„îndrum cursuri
ătorul de
biserice licența
sc al (abs.
eparhiei 1956) și
Dunării de
dc Jos" doctorat
și alte (abs.
periodic 1959)
e; - pentru
diferite Teologie
broșuri Fundam
dc entală
populari — la
zare a Institut
credinței ul
și Teologic
aghiogra Universi
ftei tar din
ortodoxe Bucureș
în ti; teza
colecția susținut
„Bibliote ă la 23
cii iun.
Samarit 1979.
eanului Deținut
milostiv* politic la
⁴ a Canalul
parohiei Dunăre
„înălțare —Marca
a Neagră(
Domnul 1952-
ui" din 1954).
Galați. Preot la
biserici
e
DRĂ „Ceauş
GULIN Radu"
GHEOR (1963-
GHE,

1 9
9 9
7 4)
7) pr
și of
„ es
H or
a (1
gi 9
u" 9
(d 7-
in 1
1 9
9 9
7 9)
7) la
di F
n a-
C c
a ul
pi ta
ta te
lă a
: d
as e
is Te
te ol
nt og
(1 ie
9 di
9 n
0) B
, u
a c
p u
oi re
le șt
ct i.
or co
(1 n
9 co
9 m
1) it
și e
co nt
nf la
er Al
e b
nț a
ia lu
r(li
1 a.

Lucruri: *Ortodoxia în teologia contemporană*, în „Ortodoxia”, un. XL 1959. nr. 1, p. 145—158; *Revoluție și eshtitolagie* Ao ST.an. XL 1959. nr.1.p. 46 - 56; *Vloiltmir Guettee și Ortodoxia** în „Ortodoxia”, an. XI, 1959. nr. 3, p. 381 — 397; *Maitrt și Agapt Iubirea de oameni în budism șt creștinism*, în „Ortodoxia”, an. XI. 1959,nr.4,p.604—619,0 replică ortodoxă din racul trecut la infailibilitatea papală. în „Ortodoxia” an. XIII. 1961,nr. I ,p. 111 —132 și nr. 2, p 281 —313; *Din contribuita Bisericii Ortoiloxe la Mișcarea ecumenică. V. Guettee si revista „LUnion chrftirnnr”*, înGB, an. XXIV. 1965. nr. 5-6. p. 445-458; *Părerii noi despre Ortēnloxie tn literatura protestantă contempo-ranfljnGB.an. XXV. 1966,nr. 1-2,p.69-78; Duhul Ortodoxiei și năzuințele creștine contemporane dkpă unitate, fn „Ortodoxia”, an. XXI. 1969. nr. I, p. 41 — 55; *Eclesiologia tratatelor arenpagitice și tmimrtanțtt ei pentru ecumenismul contemporan* (teză ile doctorat). în ST. an. XXXL 2014. nr. I—4, p. 54—300 (ți extras. 256 p.); *Sf Vasile cel Mare si șctnda alexandrină*. în MO. XXXLI979.nr. 1-3,p87-97;*Personalitatea și opera Sfântului Dionisie Aret*pagttul în teologia romanească*. In BOR. an XCIX. 1981. nr. 5-6.p. 628-642; *Filocalia De la Sf Vasile cel Mare până fn zilele noastre* An ST.an. XXXII. 2015. nr I-2. p. 66-80. *Doctrina irimtarăa Sfântului Vasile cel Mare tn discuțiile teologilor contemporani*. In GB, an. XXXVIII. 1979, nr. 5-6, p. 489-498; *Sinodul II ecumenic**

și unele personalități ale lui **Ut** cinstirea milenară a Ortodoxiei românești. In BOR.an. XCIX. 1981. nr.7-8,p. 867-8B7.

Biserica din satul MeteleuU/yănescu (Buzău) și slujitorii ei în GB.an. XXVIII. 1969. nr. I-2. p. 131 — 148; *Oh relațiile românești cu Epirul tn veacul al XIX tea*, în GB, an XXXII. 1973. nr. 5-6. p. 600-610; *Sfântul Nicoiltn de la Tismana si curentele vieții religioase din veacul al XIV-lea An MO.an XXXVIII. 1976. nr. II-12,p. 962 - 97 L Generozitate unuittă și atitudine ectmtemstâ in senenie lui Gala Galaetion An GB. an. XXXVI. |977,nr. 1-3,p. I21-131;5mrfw tstorico-bisericesc despre parohia Ceauș-Radu din București, in GB.an XXXVI. 1977,nr. 7— 9. p< 742— 758; *Mărturii despre imttatea națională a poporului român, m HOR, an XL 1983,nr. 5— 6. p. 401— 415; Teologi români de seama tn prinui jumătate a veacului al XX*lea* în ST, an.**

XLIIIL 1991. nr. 4. p. 64-83; *Istorie și religie Instituții si personalități din trecutul Bisericii Ortodoxe Române*. București. 1996.389 p.

Ieromonahul Dionisie Smeritul, „Exiguus” sau »CTF mic” (aprox. 470— 550), încercare de întregire bio bibliografică, în ST. an. XXXVII. 1985. nr. 7-8. p. 521—539; *Un fiu de mare faimă al Arhiepiscopiei Tomisului m veacul al Vh lealaRomaAnST.m XXXVIII. 1986. p. 92-111; Prefețele Cuviosului Dionisie Smeritul sau Exiguul la unele tratlucrt tn limba latină*. Studiu introductiv și bibliografic dc Gh. Drăguhn. traducere de Prof. David Popescu, in MO. an. XXXVIII. 1986. nr. 2. p. 76-125; *Cuviosul Dionisie*

Smeritul sau Exiguul: Două Epistole despre problemele datei Pastelului și „Elementele calculului calendaristic și pascal”. Studiu introductiv și bibliografic de Pr. Gheorghe Drăgulin. traducere de Prof. David Popescu. în MO. an. LXXIX, 1987, nr. 1. p. 27-70; *Concluzii și perspective în dezbaterile din ultima uită de ani asupra Sfântului Dionisie Areopagitul și a operei sale* An GB.an. XLV. 1986, nr. 1.p. 73-87; *Cuviosul Dionisie Exiguul (Smeritul)*, În voi. *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*. București. 1987,p. 234—247; *Cercetări asupra operei lui Dionisie Exiguul și în deosebi asupra celei necunoscute până acum*, în MO. an. XL, 1988. nr. 5. p. 24—68; *Identitatea lui Dionisie Pseudo Areopagitul cu ieromonahul Dionisie Smeritul (Exiguul)*, Craiova, 1991. 342 p.; *Epistolele Sfântului*

Dionisie Areopagitul. Traducere, introduccie.note critice .București. 1994.

Alte studii, articole, predici și recenzii în periodicele citate în lista bibliografică.

Literatura: *Curriculum vitae*, în teza de doctorat cit., p. 251-252; ST. an. XXXI, 1979. nr.5-6.p. 753-755; ROC.an. IX. 1979.nr. 2. p. 37-39.

DRAGHISINCONSTAN, pleot, alfn[x>-zitor.N.24iuLI93l,lnBascovele.jud.Argeș.în familie de preot. Studii la Seminariile teologice din Râmnicu Vâlcea (1942- 1946) și Curtea de Argeș (1946— 1948). apoi la Liceul teoretic din OMBS>diAHM(IWI >IMOKfcaflBWiaTbol&-gice din Sibiu (1950-1952) și București (1952 —1954). cursurile de doctorat la cel din unână (1954—1957), cu doctoratul la Sibiu, Conserva* tonii din București, secțiile „piulesori de muzică”*

DKON CONSTANTIN

ți „dirijori- (1968-1972). Pedagog și profesor la Seminarul teologic din București (1957—1961), asistent la Institutul Teologic din București (1961-1968), profesor de Muzici la Liceul „George Knescu” din București (1972-1984), apoi redactor șef adjunct la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Patriarhiei (1984-2000), dirijor adjunct al Condei Patriarhiei (1959—1972 și 1984—1988), apoi dirijor pnm și director al aceleiași Corale (din 1988), cu care a dat numeroase concerte în țării și peste hotare. Preot (1967), membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (1993).

I ucrârl „ *Ca toți să fie \ma* ”, In „Ortodoxia”, an. VIII, 1956. nr. 2, p. 262-276; *Primirea eterotlocșilor în Biserica** în „Ortodoxia”, an. IX. 1957.nr.2.p. 280-295; *Legile bisericești ale Im Cuza Votlă și lupta pentru canonicitate*. în ST, an IX. 1957. nr. 1 -2.p. 86-103; *Cronicle românești s» „Descrierea Moldovei” ca izvoare ale Dreptului bisericesc** în ST.an. IX. 1957.nr.9—10. p. 694 - 709; *Maestrul Nicolae Lungu la 85 de ani** în ST, an. XXXVII. 1985. nr. 5-6. p. 411—430 (în colaborare); diverse alte articole și reportaje.

(*ompo/iții: *Răspunsuriliturgice*. în GB.an. XXIV. 1965.nr.5-6 și 7-8; an. XXVII, 1968. nr. 5-6 și an. XLIV, 1985. nr. 3-4 și 5-6; *Colinde*, în GB. an. XXV. 1966. nr. 11-12; *Cântarea funebrală „Odihnește Doamne***” în BOR.an. LXXXIV, 1966.nr. 7—8 e*c.

Literatura: ST, an. XXXIV. 1982, nr. 1 -2, p. 110; Gheorghe C. Ionescu, *Lexicon... Cornțmzitori* teoreticieni* muzicologi, dascăli de psaltichie, copişti interpreți** București. 1994, p. 116-118.

PRON CONSTANTIN, preot, canonist. N. 12 oct. 1883, în Horodiștea.jud. Botoșani. + 17 febr. 1972. în București. Studii la Seminariile din Roman și „Veniamin” din Iași (1896-1903). apoi la Facultatea de Teologie din București (1911-1915), unde a obținut diploma în 1928. învățător în Codrești și Todireni. jud. Botoșani (1903-1905). preot în Cernești, jud. Botoșani (1905 — 1920). apoi la parohia „Ziua Crucii” din Iași (1920- 1926). fiind, paralel, subdirector. apoi director al Căminului mitropolitan din Iași. Între anii 1926 și 1940 a fost pnm efor în Eforia

164

Oficiului național de cooperatie, iar între 1935 și 1938 președinte al Centralei cooperativelor de producție și aprovizionare. A scris lucrări de Drept canonic, a tradus canoanele. însoțite de comentarii, manuale școlare. lucrări privitoare la cooperatie.

Lucriri: *Rolul Bisericii în viața noastră națională*. Vălenii de Munte. 1911. 49 p. ; *Idealul creștin și slujitorii lui** București, 1927, 150 p.; *Valoarea actuală a canoanelor* (teză de doctoral), București, 1928. 190 p.; *Canoanele Text și interpretare*. Vol.I. *Canoanele apostolice*, București. 1933. 274 p.; voi. II. *Cantămintele sinoadelor ecumenice*, București, 1935. 433 p. (voi. III a rămas în manuscris); *Daruri și adevăruri, lămuriri la Evangheliile din Duminicile de peste an*. București. 1930. 296 p. (ed. a II-a. 272 p.); *Originea și formele cultului creștin** București. 1937, 80 p. ; 5/ *Liturghie lămurită pe înțelesul tuturor*, ed. 1. București 1942; ed. a II a. 1943. 191 p. (în colaborare cu Pr.C Vuiescu).

Istoria bisericească universală pentru cl. III secundară. București. 1923, 135 p.; *Istoria Bisericii Ortodoxe Române** pentru cl. IV secundară. București. f.a.m. 167 p. (în colaborare cu N. Jingoiu); *Morală creștină* pentru cl. VI secundară. București. La.. 167 p. (în colaborare cu N. Jingoiu); *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos*, pentru cl. II secundară. București. 1943. 190 p. (în colaborare cu N. Jingoiu).

Tovărășiile țărănești. Studiu economic și social, București, 1935, 350 p.; *La coopération fleurde l'Evangile*, Bucarest, 1937, 43 p. Studii și articole în „Biserica Ortodoxă Română”, „Mitropolia Moldovei”, „Universul” (pagina de Duminică ș.a), „Viața Cooperatistă”- București, „Viața Românească”- Iași etc.; rapoarte și dări de seamă în calitate de prim efor. o sene de lucrări au rămas în manuscris. între care și traducerea întregii opere a lui Iosephus Flavms.

Bisericii de pe lângă Patriarhie; preot la câteva biserici din Capitală: „SC Ionică—Moldoveni” (1926-1939). „Brezoianu” (1939-1959) și „Sf. Nicolae dintr-o zi” (1959- 1962). Ca prim efor s-a ocupat de ridicarea bisericii din Costești — Argeș, a căminului și a bisericii românești din Ierusalun.de tipărirea *Bibliei* sinodale din 1936. A fost preocupat de dezvoltarea cooperatiei în Romanța, fiind ales. în 1933, președinte al

Literatura: Constantin Dron, *Memoriu tle titluri și lucrări*, BucuicștL 1937.10 p.\ *Necrolog*, în GB.an. XXXI. 1972. nr. 9-10. p. 1067-1069; Pr. Prof. Vlatliinir Prelipcean, *Preotul Dr. Constantin Dron*, în MMS. an. XLVIII, 1972. nr.7-8,p.618-623.

DUMA NICHITA (din botez Vasile), episcop. N. 26 apr. 1864, în Săcalu de Pădure, jud. Mureș, t 16 apr. 1936. în Curtea de Argeș. Liceul în Năsăud (1875-1883). Institutul teologic din Sibiu (1883—1886). învățător la școala primară confesională din Ikxlac. jud. Mureș (1886—1890), preot-paroh în Jabenita-Mureș și catehet al elevilor ortodocși de la Gimnaziul din Reghin (1890-1906), protopop al Cetății de Piatră, cu sediul în Tg. Lăpuș(1906-1912). apoi înReghin(1912-1923),senator(1919și1922). Rămas văduv, la 5 iun. 1923 a fost ales episcop al Argeșului (călugărit sub numele Nichita, liirotonit 20 iul. și instalat la 18 nov.), unde a păstorit până lamoaites> S-a ocupat de refacerea clădirilor de la centrul eparhial și a mănăstirilor din eparhie.

Uteralura: *Necrolog*, în BOR, an. LIV. 1936. nr. 3-4, p. 204-205; Preotul Niculae Șerbănescu, *Episcopii Argeșului*, în MO. an. XVIII, 1965. nr. 7-8. p. 625-626; Pr. L Ionescu, *Episcopul Nichita Duma al Argeșului*, în TR. an. 144, nr. 33-36, sept. 1996, p. 4; Traian Bosoancă. *Protopopul Vasile Dima, participant ta Marea Atlututre Națională de la Alba lulia*, în „Apulunr,35.1998,p. 549-554.

DUMITRESCU-BISTRIȚA GHEORGHE. preot, folclorist. N. 15 sept. 1895,în Bistrița, jud. Mehedinți, f 2 febr. 1992. în aceeași localitate. Studii la Seminariile teologice din Mănăstirea Bistrița-Vâlcea (1908-1912) și Râmnicu Vâlcea (1912-1916). învă|ător suplinitor în Bistrița (1917). apoi definitiv în Cârjei— Mehedinți (1918-1919) și din nou în Bistrița (1919-1940). Pieot-pamh în Bistrița (1922-1975). în cei peste 60 de ani de activitate, a condus, un timp. Cercul parohial „Bistrița”, și corul cântăreților acestui cerc, a fost preot misionar în jud. Mehedinți, profesor de muzică în Turnu Severin, director al Școlii primare din Bistrița; în perioada interbelica a fost membru al Asociației publiciștilor romani, al Sindicatului presei din Oltenia, președinte al Cercului ziariștilor din

Mehedinți, al Societății de științe istorice— filologice filiala Craiova, al Cenaclului compozitorilor din Craiova ș.a. A organizat, în parohie, un cămin cultural, cooperativă sătească, casă de citit și farmacie, cursuri de culturalizare, iar în casa sa un muzeu istoric-ctnogntfic, o pinacotecă cu tablouri lucrate de el însuși, o arhivă de folclor cu peste 30 000 de piese. Activitatea cea mai rodnică desfășurată de el a fost cea folcloristică; între anii 1919 și 1940 a editat revista „Izvorașul” (până în 192K la București, Turnu Severin, Râmnicu Vâlcea și Craiova, iar din 1929 în tipografia proprie, din Bistrița); tot în 1919 au luat ființă „Biblioteca populară Izvorașul”, cu broșuri de folclor și teatru sătesc. „Biblioteca folcloristică” și „Biblioteca muzicală”. între anii 1928 și 1934 a editat „Opaițul Satelor”, foaie de cultură pentru popor.

Lucrări: *Cântece populare*. Adunate, alese și publicate de Bucuroșii, 1919,32 p.; *Cântece naționale*. Adunate, alese și publicate de București, 1921,31 p.; *127doine și cântece din folclor*, Craiova, 1960,66 p.; *Doine, cântece fi strigături din Oltenia*, în scria *Folclor din Oltenia și Muntenia*, III, București, 1968, p. 203—280; *De la Severin la vale*, Drobeta - Turnu Severin, 1972,250 p.

Sute de culegeri de folclor și articole în „Iz-vorașul”, „Opaițul Satelor”,„Neamul Românesc pentru Popor”, „Cultura Poporului”, „Duminica Poporului”, „Revista Asociației învățătorilor Mchcdințului”, „Școala Mehedinților” ș.a.

Literatura: Voi. „Izvorașul”. *Douăzeci ani 11 iunie 19/9— I iunie 1939) de activitate muzicala, folcloristică și culturală. Glasuri de pretu-tindenipentru „Izvorașul”*, Bistrița— Mehedinți, 1939,142 p.; Emanoil Lega. *Oameni și fapte: Pr. Gh. JV. Dumitrescu-Bistrița și „Izvorașul”*, în „Izvorașul”, nr. 6—9, 1939 (număr festiv); Gheorghe Alcxc, *Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița. un neobosit culegător al folclorului românesc*, în icv „Cultura Poporului”, București, an.VJ955,nr. I2,p.60-61; SabinaStroescuși Gh. Ciobanu, *Activitatea unui neobosit folclorist** în RF.an. II, nr. 3. 1957, p. 120—122; Traian Mateescu. *Gh. A\ Dumitrescu-Bistrița și ȝlzvo* rasul*”, în „Oltenia Literară”, Craiova, 1958, p. 103—105; Panait Micu, *Permanența folcto-rului șt Gh. N. Dumitrescu-Bistrița*, în rev.

JUiHirXraiova, an JIJ96S. nr. H(16Kp. l3; Petre Dragu. *Tezaurul dr la Bistrița*, în „Rumuri”, an. IV. 1967, nr. 4 (34). p. 4-5; Ovidiu Bârlea. *Istona folcloristicii românești*. București. 1974. p. 400—401, Florca Firan. *Tezaurul de la Bistrița. Considerații la revista „Izvorașul”*. în voi...Cântecul popular românesc. Studii dc folclor JII. Craiova, 1975.p.87-105; Afl., *Preotul Gheorghe Dumitrescu-Bistrița octogenar*. En MO.an. XXVII. 1975. nr. 9-10.p, 756-760; Iordan Datcu și S.C. Stroeseu. *Dicționarul folcloriștilor*. București. 1979. p. 181-182; Mann Vlcea. *Preoți folcloriști și contribuția lor la dezvoltarea folcloristicii românești*. în BOR. an [CII.1984.nr. 11-12](#). p. 796-800; *Necrolog*. In MO.an XLIV, 1992,nr. 1-6.p. 190~|92;Gft. *Dumitrescu-Bistrița. 1895-1995*. Centrul Crea* (lei Populare Mehedinți, 1995,357 p.

DURA IOAN, preot, istoric. N. 9 aug. 1945. în Fedclcsoiu. jud. Vâlcea. Studii la Seminarul teologic din Craiova (1960-1965), la Institutul Teologic Universitar din București (1965— 1969). cursuri de doctorat — specialitatea Istona Bwricii Române - (1969-1972).continuând la Facultatea de Teologic din Atena, care i-a content doctoratul în 1977; ulterior a obținut un nou doctorat. în Istorie, la Universitatea din l^uven (Lotivain) — Belgia (1985). Preot al comunității ortodoxe romane din Olanda (din 1979). In această calilalc editează la Haga revista „Mărturie ortodoxă” (din 1981), în care a publicat nume roase articole >i dări de seamă; participant la diferite întruniri cu caracter istoric și ecumenic peste hotare

I. ui rari *Figuri de ierarhi moldoveni: mitropolitul Gheorghe Movilă*, în BOR. an. LXXXIX. 197Knr. 1-2,p. 117*303;*Biserica din Tara Româneasca in timpul Un Matei Basarab (1632— 16541* în BOR, un LXXXDC. 1971, nr 5-6. p. 577—592; *Știri despre țările române fn „ Istoria patriarhilor Ierusalimului” a patriarhului Dositei al Ierusalimului** în ST, an. XXXVIII. 1976.nr. 1-2.p. 120-129; *Dositei al Ierusalimului și legaturile lui cu țările române și Bise* ricile lor* (teză de doctorat. în grecește». Atena. 1977. 292 p-; *Voievozii Valahiei și Moldovei și twtriarhii ortodocși ai Răsăritului in a doua jumătate a secolului al XVIIIlea** în GB.an. XU. 1982.nr. 9-10.p. 729-754(versiune franceză în „Buletinul Bibliotecii romane”. Freihurg im Bmsgau, volVn (XII). 19H0-1981. p 291-338 K *Les catholiques de Valochie et de Moldavie dnrantla seconde nuntiedu XVII-a siMc et leurs rapțtorts mec les voivodes et les grands dignitaires*

//^*^v/jv/>^i.ț.în.,Ircnikon".Chcvetogt)c, Belgijue, LX; 1982, nr. 2. p. 163-184; *Toleranța religioasă In Țara Românească și in Moldova ftt a tViua junuitatea secolului alXVLlea*. în GB.an. XLIII. 1984. nr. 3-4, p. 246-263 (versiune franceză în „Ircnikon”. an LVII. 1984. nr. 1.p. 52-58 și nr.2,1984, p. 176-195 și In „Revue Roumaine d'Hisioire' .XXIV, 1985.3.p. 249-266); *Mitro/mlile Țării Românești si Mitropolia Moldovei in „Notitiae Episcopatum Fxclesiae Ctmstanunopolitanae” editate de Jean Dnrrouzes*, în GB, an. XLIII. 1984. nr. 5-6. p. 455-460; *Sfințirea Sfântului și Mare/ut Mir In Biserica Ortodoxă Română tn sec. XVI XIX*, In BOR. an CIIL 1985, nr. 7-8. p. 549 - 561 (versiune franceză în „Fphemeris Theologiac Louve nienses”, Leuven—Belgia. 62. 1986. p. 283-307); *L'Eucharistie dans lEgtise Orthodoxe -une apf*roche orthodoxe*. in Jxx et Tcmps". revue tlcs diocescs catholiques francophones de Belgique. an. XVII, 1987. nr. 3, p. 195-214; *Considerații privitoare la,* învățături preste toate zilele” 11642*, în MO* an. XXXIX. 1987. nr. I. p. 95—105; *Mitropolitul Teodosie al Țării Românești. Nevoința lui Teodosie ca monah la Sfântul Munte Athos. Precizări și contribuții biografice** în BOR. an. CVI. 1988. nr. 9-10, p. 118—144 (și în „Buletinul Bibliotecii romane” din Frciburg im Breisgau. XVII (XXI, 1990-1991. p. 131-189), *Proschinatarul lui Ioan Comnen (1701) si știrile cuprinse tn acesta despre ajutoarele românești date Sfântului Munte Athos** în MO. an. XLI, 1989. nr. 2, p. 48-66; *Pătimirea Bisericii Oruuloxe Române, 1945— 1989*. București, 1994. 126 p.: *Monahismul românesc m ami 1948-1989*, București. 1994. 127 p.

Zeci de alte studii, traduceri, note și recenzii în „Ortodoxia”, „Studii Teologice % „Biserica Ortodoxă Română”. „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Ardealului”. „Mitropolia Banatului”. „Telegraful Român”, „Vestitorul Ortodoxiei”, diferite publicații teologice din Belgia. Franța. Grecia, Cipru etc.

1
6
7

DURA
MCOLAE

D Teolo
URA gic
NIC Univ
OLA ersit
E, ar*
profe din
sor Bucu
de rești
teolo (196
gic, 5—
cano 1969
nist.). doi
N. 9 ani
aug. la
1945 curs
. în urile
Fedcl de
cșoiu doct
. jud. oral
Vâlce la
a, acela
frate și
geam Instit
ăn ut,
cu pent
loan. ru
Stud Drep
ii la tul
Semi biser
naru icesc
l (196
teolo 9—
gic 1971
din).
Craio conti
va nuân
(196 d cu
0— studi
1965 i de
). speci
Instit aliza
utul re la

F e
X
L X
6
X
2
2
X

V. diție
1982 i
, nr. Bise
3-4, ricii
p. Orto
200- doxe
219; pent
Cele ru
mai cuno
vech aște
i rea,
izvo mărt
are urisi
scris rea
e și
ale ade
Drep verir
tului ea
bise Cuv
rices ântu
c lui
etio vieții
pian , în
/m „Orto
BOR, doxia
an.C ", an.
\\ XXX
1982 V,
,nr.5 1983
- , nr.
6.p.5 2. p.
72- 266-
586; 285;
lisu Prav
s ila
Hris rugă
tos ciun
viaț ii tn
a lumi
lumi na
i. tradi
Imp ției
orta litur
nța gice
tra-

ș M

, an. rină
LIX, erezi
1983 arhă
. nr. , în
4-6, „Orto
p. doxia
248 ", an.
— XXX
270; VI,nr
Hili .1,19
asm 84,p.
ul. 72-
doct 94;

DDR A
NICOLAE

1
6
»

Mc

log teo
 ia log
 în ice
 lu ale
 mi Bis
 na eri
 tra cii
 diți Ort
 ei od
 ca- oxe
 no cu
 nic Bts
 e a en
 Btx ale
 eri Ro
 cii ma
 Ort no-
 od Ca
 oxe toli
 * în că,
 ST. An
 an. glic
 XX an
 XVI a,
 . Vec
 I98 hi
 4,n Ca
 r.7- toli
 8.p. că,
 493 Ori
 — ent
 5\ ală
 4: (Ne
 Co cal
 nsi ce
 der do
 ații nia
 aiu nO
 pra) si
 dia Lut
 log e-
 uril ran
 or

ă
 r
 A

ole, xă"
 not din
 e.re Ola
 por nda
 taje ,
 des sau
 pre în
 isto peri
 ria o-
 și dic
 viaț ele
 a btte
 Bis ncc
 eric ști
 ii din
 noa țar
 stre ă.
 într co
 -o mu
 revi nic
 stă ări
 teol la
 ogi Co
 că ngr
 din ese
 Ad inte
 dis rna
 Abe țion
 ba ale.
 (în L
 lim
 ba iter
 am atu
 har ra:
 ică) RO
 și C.a
 In n.
 bul VI.
 etin 197
 ul 0,n
 „Mă r.
 rtu 4,
 rie p.
 Ort
 odo 96;

an. [r.h](#)
XIII [p.5](#)
. 9-
[19K](#) 61.
[3.n](#)

E

EFREM, episcop. N. în a doua jumătate a sec. XVI, f 1626, la mănăstirea Moldovita. Tuns în monahism la Moldovita; episcop la Huși <1607-1608>.apoila Rădăuți (sfârșitul an. 1608, retras sau înlăturat în 1613; din nou; 1616—1623. retras). În 1610—1612 a ridicat „cclisiamița” de la Moldovita, A fost unul dintre îndrumătorii „școlii” de copişti din această mănăstire; se cunosc patru manuscrise copiate din dispoziția și cu cheltuiala sa: *Tetraevanghel* (1613), *Psaltire* (1614)**Octoih*(1624),*Ururghieril*626-^t^în biblioteci din Iugoslavia), toate în limba slavonă de redacție inedio-bulgară.

Literatura: Dimitrie Dan.*Crtmica Episcopiei de Rădăuți*. Viena, 1912, p. 72-76 (unele știri greșite); I. Iufu, *Mănăstirea Moldovita, centru cultural înjxtrtunt dtn perioada culturii în limba ^W/w*(scc.XV-XVni).înMMS.an.XXXDC, 1963, nr. 7-K.p. 428-455; Pr Prof. I. Zugrav, *Trei manuscrise liturgice de la episcopul Efrema la Răflăuților*,\n același număr.p. 456—472; Pr Prof. Mircea Păcurariu. *Contribuții Ut istoria Episcopiiilor Romanului, Rădăuților și Hușilor fn secolul al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea*, în MMS, an. LV, 1979, nr. 1 -2, p. 55-56 și 61.

EFTIMIE. episcop, cronicar. N. începutul scc.XVLtd. 1561, la Humor Călugărit la Humor, unde a ajuns și egumen (L 1556); în 1558 ales episcop la Rădăuți, unde a păstorit până în

1561.

când s-a retras ori a fost înlăturat. Este autorul unei *Cronici* în limba slavonă, care expune faptele petrecute în Moldova între anii 1551 și 1554. fiind o continuare a *Cronicii* lui Macarie.în prima ci variantă. Figura centrală a *Cronicii* este Alexandru Lăpușcanu, din dispoziția căruia a scris; faptele lui Iliș și Ștefan sunt prezentate greșii. în mod negativ. Mulți cercetători au susținut că Bftinie cronicarul n-ar fi episcopul de Rădăițuci egumenul mănăstirii Căpriana. alții că ar fi fost egumen la Neamț, apoi episcop în Transilvania,

Literatura: L Bogdan. *Vechile cronice moldovenești până la Ureche*, București, 1891, p. 90-103 (studiu), p. 162-171 (text slav) și p. 212—222 (trad.); *Cronicele slavo-române din sec. XV—XVI publicate de Ion Bogdan*. Ediție revăzută și complclată de P. P. Panailescu. București, 1959, p. 106—125 (text slav și trad.); în românește la G. Mihăilă și Dan Zamfirescu. *Literatura română veche (1402—1647)*. Introducere . ediție îngrijită și note de..., voi. I, București, 1969,p. 191-203.

D, Dan, *Cronica Episcopiei de Rădăuți** Viena, 1912, p. 45—48; *Minez* Letopisețele moldovenești scrise slavonește*. Iași, 1925, p. 140-161; Pr, Prof, Mircea Păcurariu, *Contribuții ta istoria Episcopiiilor Romanului și Rădăuților în secolul al XVI-tea*, în MMS, an, LII. 1976,nr. 5-6,p. 332-333; L Bogdan. *Vechile cronice moldovenești />ând la Ureche** în voi.

S 9
c 0
ri 0_t
e B
ri u
a c
le u
s re
e, șt
p. i.
3 1
3 9
5 7
— 9.
3 p.
4 3
7; 1
D 0
ic —
ți 3
o 1
n ∖
a ∖
r S
u .
l C
li :-
t .js
e ∖
r o
a p
t n
u J
ri st
i o
r ri
o a
m li
â t
n e
e r
d a
e t
l u
a ri
o i
ri r
gi o
n m
i â
/ n
t e
â v
n e
â c
l h
a i.
! B

ucurești, in Litere
1980. p
65—66;
Gh.
Pungă.
*Adevărat
a
identitate
a
cronicaru
lui
Efimie*.în
ALLAX.XX
W]
988.p.275
-280.

KL1AN
ALEXAND
RII, istoric
și
bizantino-
log, cu
preocupăr
i teologice
N. 27 oct.
1910,
București
— t 8 iun.
1998,
București.
Studii la
Liceul
„Spini
Ilarei" din
București
(1921 -
1928) și la
Facultătil
e de
Istune >t
Filosofic
ale
Univer-
sității din
București
(1928—
1*^32).
bursier al
Școlii
române de
la
Fonicnay*
aux-Roses
din
Franța,
făcând
uudii de
specializar
e la Paris
și Veneția
(1932 —
1934),cu
doctoratul

la
Bucureșu
(1938).
Piofesor
suplinitor
de Laună
și
Franceză
la
Seminaiul
„Central"
din
București
(1935-
1936).
bibliotecar
la
Biblioteca
Acade
mici
Romane,
secția ile
manuscri
se (1936—
1956),
asistent la
catedra de
Bizantinol
ogie a
Facultății
dc Istoric
din
București
(1936-
1940).
protesor
dc
Paleografi
e greacă
la Școala
superi-
oară de
Arhivistic
ă dm
București
(1937-
1948),
profesor
de
Bizantinol
ogie la
Facultatea
de Istorie
a
Universită
ții din
București
(1948-
1952),
șef .le
sector,
apoi șef
dc secție
la

In B
st u
it c
u u
t re
ul șt
ti i
c (1
Is 9
to 5
ri 6
c —
„ 1
Ni 9
c 7
ol 5
a 1.
e m
lo e
rg m
a" b
(1 ra
9 c
5 or
6- es
I9 p
6 o
K) n
, d
pr e
of nt
es (1
or 9
d 9l
e),
B a
i- p
z oi
a ti
nt t
in ul
ol ar
o (l
gi 9
e 9
la 3)
In al
st A
it c
u a
t d
ul e
Te m
ol ie
o i
gi R
c o
U m
ni a
ve n
rs e;
it p
ar ar
di ti
n ci

pant la 405; *Les*
Congrese *rapports*
de Studii *bYz&tttt*
istorice și *no-*
Bizantinol *rounuiins*
ogie la ^ *Phases*
Praga *pnnicipal*
(1957). *es et*
Viena *traits*
0965). *caracteri*
Oxford(19 *sticile**, in
66)ș.a. „By/an-
tinoslavic
a". XIX,
1958. p
212-225;
Sur la
circukitio
n
monume
nte des
ecrits
polittque
s des
Rhygas
en
Moldavte
. în RRIL
I. 1962,
nr. 2, p.
487—497,
Bizantino
logia In
preocupâ
rile
teologilor
românt/
mST.m
[XXIIL1971.](#)
[nr.5-6.](#) p.
340-352.
Eleme
nte de
paleogra
fie greco-
româna,
în voi.
„Documen
te privind
istoria
Romanici
(Intro-
ducere)",
I,
București.
1956, p.
359-381;
In-
scriptiile
medieval
e ale
României
, voL I.
Orașul
București

Lucrăr
i:
*Conspira
tori greci*
în
*Principat
e fi un*
favorit
mavrogh
enesc:
Turnuvitu
, în
„Revista
Istorică”.
București,
an. XXI.
1935. nr.
10-12, p.
337—372
(și extras);
Itwn
Vilaras și
aromânii
dinSiraco
. în
„Revista
Istorică”.
1937. p.
170—
179; *Die*
byzantini
sclden
Stu/lten
în
Runtfaue
n. in rev.
„Balcania”
. București.
V. 1946.
p. 33-78;
l*s
etudes
byzantin
es en
Roumani
e, în
rev.
„Byzantin
oslavica”.
Praga. wil
IX. 1948.
p 393 —

. 7
B 6
u (s
c u
u b
re re
șt d
i. u
l cț
9 iu
6 s
1. a
9 și
3 a
5 lu
p. i
(s Ni
u c
b ol
re a
d e
a Ș
cț er
ia b
s a
a) n
; T
F a
o n
n a
t ș
e o
s c
h a)
is .
t L
o u
rt cr
a u
e ri
d d
a c
c is
o to
r ri
o e
m bi
a se
n ri
a ce
e, a
v sc
oi ă:
. C
III o
. n
B tr
u i
c b
u u
re ți
șt a
i, g
l r
9 e

ceasca la al
„Mărturis prerogati-
irea velor
Ortodoxă scaunulu
”, în „Bal- i
cania”. mitro_H*lit
voi. V. I, an al
Bucureşti, Ungrovl
1946. p. hiei, în
79-138: ST, an.
Legăturil XVIIIL
e 1966, nr.
Mitropoli 9-10. p.
ei 519-530;
Ungrovl Biserica
hiei cu Moldovei
Patriar- fi
hia de Muntele
Constant Athos la
mopol şi începutul
cu veacului
celelalte al
Biserici XIXlea. fn
Ortodoxe ST. an.
de la XIX,
întemeier 1967, nr.
e pând la 7— X, p.
1850, in 391 —
BOR. 402;
LXXVIL Clerul
1959. nr. ortodox fi
7-10. p. răscoala
904-935. lui Tudor
Din Vladimire
legăturile nu, în
mitropidit GB. an.
ului XXIX.
Moscovei 1970. nr
Platan cu 1—2. p.
clericii 734 —
români, 748;
in Atitwttn
„Ortodoxi a
a”, XII, Bisericii
1960. nr. vechi
2, p. 179 catolice
— 196; fată de
Moldova Sinoail
jt e
Bizanţul ecumenic
tn secolul e, in
al XV-leo. „Orto-
în voi. doxia-,
„Cultura an. XXII,
moldoven 1970, nr.
ească în 3. p 373-
epoca lui 381;
Ştefan cel Mitropolit
Marc", ul
Bucureşti. Dosoftei
1964, p. şt
97-179; literatura
Antim patristica
Ivireanul , în
aŭUirător BOR.an

X VI
C ,
II. 1
1 9
9 8
7 8,
3. nr
nr .
. 1
1 1
1- —
1 1
2. 2,
p. p.
1 1
3 0
5 4-
0- 1
1 1
3 5.
7 T
5; r
C a
u d
lt u
u c
r e
a ri
t :
e St
ol cv
o a
gi n
c R
ă u
f n
n ci
e m
p a
o n,
c C
a d
b <-
r .V
â r«
n i
c C
o o
v n
e -
- st
n a
e n
u t
s u
c w
ă p
. ol
în it
B i
O u
R, i,
a l
n. 4
C 5

3,
Traducere
, note.
postfață și
îngrijirea
științifică
a ediției
romanești
de
Bucuești,
197IJ34
p.(poslfață
lup. 269-
302) —
ediția a
doua;
București,
1991. 302
p.;
*Mărturisi
rea de
credință
a
Bisericii
Ortoiloxe
{16421*
București,
1981,183
p. (studiu
introduc
tiv p. 5—
22).
Predici
în ..Glasul
Bisericii**
.

I JMn
*Enciclope
dia
istoriogra
fieii româ-
nefti.*
București,
1978. p
137-138;
ST, an.
XXXIV,
1982.nr. 1-
2,p. |08-
109;A/m*r
M-rea d-
tut prof
dr
Alexandr
u El ian
la
împlinire
a x-ârstet
de 75 de
ani, in ST,
an.
XXXVIII,
1986.

1

nr ti
2. n
p, ol
1 o
1 gi
3 ei
— ,
1 tn
2 M
0; O.
Pr a
C n.
o L,
n l
st 9
a 9
nt 8,
in nr
P .
ât l
ul —
cs 6.
c p.
u. l
A 7
le 0
x —
a l
n 8
d 1;
r V
u as
E ile
li M
a er
n. ti
Vi ca
a ru
ț .
a O
și m
p a
re gi
o u
c a
u c
p a
ă d
ri e
le m
lu ic
i ia
fi n
d ul
o ui
m A
e le
ni x
ul a
B n
iz d
a r
n u

Elia, în a fost
publicația trimis
..Biserica pentru
și continuar
problemel ea
e vremii**, studiilor
lași, an. la Școala
I,nr. 2, teologică
1998,p. din insula
15 Și 18; Halelii
Dr. Dorina (1856—
t\.%mu% 1859),
Membrii apoi la
Academic Academia
i duhovnice
Române. ască din
1866— Kiev (1861
1999. — 1865).
Dicționar, Profesor
București. suplinitor
1999.p. la
186. Seminarul
de la
Socola
ENACE (1855 —
ANU 1856 și
GHENADI 186(1-
E [din 1861), din
botez nou
Glieorghc) profesor
.episcop, suplinitor
istoric N. (1866).
6 febr. apoi
1835. în titular
Iași, în (1867) la
familia Seminarul
unui „Centri”
diacon, ț din
14 iun. București
1898, în până în
Neapole 1886.
(îngropat pmfesor și
la director al
Episcopia noului
Râmnicul Seminar ..
ui). Orfan .Nifon” din
de ambii București
părinți, a (1873—
urmat IK77),
Școala membru
națională în
de la „Trei comitetul
Ierarhi” de
din Iași, de
apoi redacție a)
Seminarul revistei
inferior la ..Biserica
Socola Ortodoxă
(1849— Romană”
IK54>; (1874-
călugărit 1886),
la Socola. direcclor al
în 1856. Tipografici
sub Cărților
numele Bisericești
Ghenadie, (1882—

l a
8 F
8 ac
6) ul
, ta
ie te
ro de
m Te
o ol
n og
a ie
h di
și n
pr B
o- u
to c
si ur
n eș
g ti
h (1
el 8
(1 8
8 1-
7 1
6) K
.a 8
rh 3)
i J
m ar
a în
n ti
dr e
it 1
(1 8
8 8
8 4
1) și
, 1
pr 8
of 8
es 6
or pr
de of
h es
n or
ci dc
cl Is
o to
pe ri
di c
a bi
st se
u ri
di ce
il as
or că
te u
ol ni
og ve
ic rs
e al
la ă
n și
o a
u ro

mânilor, e veclii.
precum și Lucrări
decan, în : *Principii*
1835 a *de*
fost *filosofic*,
hirotonit prelucrate
arhiereu ... pentru
titular cu numele ..
numele .. uzul
Craiovcam școalelor
i!",iar la secundare
lOdcc. .2 voi..
1886 ales București.
episcop a! 1868-
Râmnicul 1869.156
ui, p. (I) și X
păstorind + 110 p.
pana la (II):
moarte. *Istoria*
Ca *filosofiei*.
episcop, a după
făcut mai Albert
multe Suegler.2
vizite voi.,
canonice București,
în eparhie, 1869-
publicând 1873,
și XXVIII.
interesant 16K p. (1)
e note cu și XXXVII
caracter + 216 p.
istoric (II);
despre *Stilistica*
cele *sau curs*
văzute; o *de*
bună *literatura*
parte din *In proza*.
cărțile, București,
manuscris 1874.X +
ele și \
document 57p.\Pat
ele sale au ristica
ajuns în *sau*
posesia *studiul*
Bibliotecii *istoric*
Academici *asupra*
Române. *Pariaților*
A *bisericeșt*
publicai i*
manuale București.
didactice, 1878, 239
lucrări și + VII p.
studii de (tradusă
istoria după
Bisericii și arhiepisco
arici pul Filaret
medievale al
românești, Cernigovu
— deși lui).
unele sunt *Din*
azi *istoria*
depășite
— a
editat
manuscris

bi r
s ăi
e n
ri e
c și
e n
a a
s ți
c o
ă n
a al
ro e.
m B
â u
ni c
lo ur
r. eș
C ti,
re 1
șt 8
i- 7
ni 8,
s VI
m II
ul +
in 2
D 4
a 9
ci +
a V
și 0
cr p.
e (e
șt xt
in ra
a s
re di
a n
ro B
m O
â R,
ni pr
lo i
r m
c a
o lu
m cr
p ar
u e
s șt
ă ii
d nț
u ifi
p că
â la
d n
o oi
c ,
u ca
m re
e se
n oc
te u
le p
st ă

cu această problemă);
Mitropoli a Ungro vlahiei.*
Album de subsemnăturile în facsimile ale mitropolii lor, cu scurte note istorice.
Bucuroșii, 1880,23
planșe;
Sttutia.
Istoria sănței monastiri lucrată după documentele vechi și noi și adatisă cu tradițiunile locale respectiv e....
București, 1881. XV
4 181 p.;
Din istoria bisericea scă a românilor . Petru Movilă,
București, 1882.352
p. (extras din BOR);
Condica Sfânta (= a Mitropoliei Ungrovlahiei, n.n.)_t prelucrată după original,
București. 1886,448
+ XXVI p. (extras din BOR);
Iconografia. Aria de a zugrăvi
templele și icoanele bisericești.
i.
Manuscris cu o precuvântare, descris și adnotat de București, 1891, 270 p.;
Două manuscri se românești din secolul XVII.,
București, 1892.72
p. (An. Acad. Rom..
M.S.L., s. ÎL t. XII);
Cărțile ritualului Bisericii române ortodoxe.
Evanghel iile.
Studii istorico-literare.
București, IK95,XIII+ 213 p.\
Eraldiea veche a românilor
București. 1894, 135
p.
O vizită canonică
In anul n\ântuiri i 1889 sau 18 zile din viața mea
pastorală .
București. 1889. 103
p.; *Vizite canonice însoțite*

d în
e B
n O
ot R.
e în
is tr
to e
ri c
c ur
e e;
— Pl
a â
r n
h g
e er
ol e
o a
gi s
c fi
e, n
a te
ni i
i m
l ă
8 n
9 ă
0 st
- ir
l i
8 a
9 Si
l, iv
B a
u ș
c ul
ur u
eș t
ti. s
l a
8 u
9 P
2, ri
VI sl
II o
+ p
2 ul
4 ui
6 (a
+ n.
VI IV
p.),
D J
ife u
rit r
e n
ed al
ii ul
ă d
n e
sa c
u ăl
st ă
u to
di ri
i e

al tropliei
mitroplitu Ungrovl
lui Neofit hiei,
Cretanul Copii de
(an. II). document
studii e și
despre inscripții
mitropoliți sau
i manuale
Ungrovlah pentru
iei învățămân
Teodosie tul teo
(an. V) și logic:
Filaret II Istoria
(an. V) ele, bisericea
în sca a
manuscris romântlor
, la (2 vot.),
Biblioteca Pastoral
Academiei ,
Române: Pedagogi
Cronica a și
Mitro}oli Metodolo
ei gia,
Moldovei, Teologia
Cronica enciclope
Mi- dica ș.a.
K

11 Ir Meletie
ral urm: Râuțu.
C Monog
Ertoicca rafia
nu. eclesia
Ghena stică a
die județul
Enâ- ui
ceanu. Vâlcea
eșnsco ,
p de Râmnic
Râmnic u
Noul Vâlcea,
Severin 1908.p.
,în V-X;
BOR. Preotul
an XXII. Niculae
1898- Șerbăn
1899, p, escu.
106- Episco
114: pii
Sfânta Râmni
Episco cului*
pie a în MO.
eparhie an XVI.
i 1964,
Râmnic nr 3-4.
ului p. 202-
Noul 203;
Severin Prof T
. G
Bucureș Bulal.
ti. Un
1906. p. episco
170- p al
174; Râmni

c .
u n
l r
u .
i 5
-
N 6
o ,
u 1
l 9
6
S 4
e .
v p
e .
r 3
i 7
n 3
-
m 3
a 8
r 6
e ;
F
c l
â o
r r
t i
u n
r
a M
r a
: r
m
G c
h s
e c
n u
a ,
d D
i r
e a
g
E o
n s
â t
c e
e a
a d
u e
*
c
î a
n r
t
M e
O
, a
a n e
p
X i
V s
I c

opului Frate în
Ghena mănăstire
die a Frâținei
Enâcea (1908).
*nu** în călugărit
MO. an. la
XXVII.] Stănișoar
975. nr. a.cu
3—4. p. numele
275— Efrem(19I
279; O), mai
Enciclo târziu
pedia trecut la
istorio- Cozia.
grafiei unde a
române fost
ști. hirotonii
Bucureș ierodiao
ti. n și
1978, p. ieromona
138: ST. h; studii
an. la
XXXIV, Seminaru
1982,nr l „Central”
l- din
2.p.26- București
27;Pr.Pr (1912-
of Dr 1920);
Niculae spiritual
Șerbăne ■ la v i
scu. murul
Ierarhii „Sf.
plaiuril Nicolae”
or dm
oltene Râmnicu
In Vâlcea
prima (oct.
suta de 1921-mai
ani de 1923),star
autocef eț la
*alie** în mănăstire
MO. an a Cozia
XXXVII. (aug
1985, 1922-ian.
nr. 5— 1928).diir
6. p. ctoral
341 — Școlii de
344. căn-lăreți
dc la
Cozia
KNACH (1925—
ESCU 1928),
KFRKM arhimand
(din botez rit (1923).
loan). tși
mitropolit. continuă
N. 21 mai studiile la
1893. în Facultate
satul a dc
Zâvoicni. Teologie
corn din
Măciuca, București
jud (1923-
Vâlcea, t 5 I928).cu
dec. 1968. specia-
la Cernica

liz 9
ar 3
e 3)
la și
M e
o x
nt ar
p h
el al
li m
er ă
(l n
9 ă
2 st
8- ir
1 il
9 or
3 di
0) n
. e
Pr p
of ar
es hi
or a
-u R
n â
ti m
m ni
p c
di ul
re ui
ct (l
or 9
— 3
la 0
S -
e 1
m 9
in 3
ar 6)
ul .
„S sl
f. uj
Ni it
co or
la la
e” c
di at
n e
R d
â r
m al
ni a
c p
u at
V ri
âl ar
ce h
a al
(l ă
9 și
3 e
0 x
— ar
l h

al 223+ 236
mănăstiril p.; *Pe*
or din *urmele*
Arhiepisco *strămoșil*
pia *or.*
Bucureștil București
or (1936- . 1938.
1938). în 176 p.;
febr. 1938 articole,
a fost ales pastorale
arhiereu și
vicar cu cuvântări
titlul în
„Tighinea periodicel
nului e eparhiei
numit pc care a
locțiitor de condus-o.
arhiepisco Literat
p al ura:
Chișinăul *Necrolog*
ui (1938- *An*
1943); la BOR.an.
12 ian. LXXXVI.
1944 ales 196H,nr.
arhiepisco 11 —12.
p al p 1411-
Chișinăul 1414;
ui și *Necrolog.*
mitropolit în GB.an
al XXVII.
Basarabiei 1968. nr.
, dar în 11-12. p
curând a 1242-
fost nevoit 1244,
să se Boris
refugieze: Buzilă.D
mai m *istoria*
târziu, *vieții*
spiritual *bisericeș*
la *ti din*
Internatul *Basarabi*
teologic *a.*
din București
București —
(1947—| Chișinău.
948)și 1996. p.
stareț ta 327-343.
Cernica
(până în
1952). ERBIC
Lucr EANU
ări: CONSTAN
Privire TIN,
genera profesor
la dc
asupra teologie.is
monah toric(nehi
ismului rotonit).
creștin N.5aug.
* 2 voL. 1838,in
Râmnic Erbiceni.
u jud. Iași.
Vâlcea. în familie
1933— de preot,
1934. J 21

m n
ar la
t. și
l (1
9 8
1 6
3, 0
în -
B 1
u 8
c 6
u 4)
re și
șt F
i a
St c
u ul
di ta
i te
m a
e d
di e
i T
la e
S ol
e o
m gi
in e
ar di
ul n
d Al
e e
la n
S a
oc (1
ol 8
a 6
(1 5
8 -
5 1
0- 8
1 6
8 8,
5 li
8) c
. e
F n
a ți
c at
ul în
tă l
țil 8
e 6
d 8)
e .
Te P
ol ro
o fe
gi s
c or
fi d
Li e
te Is
re lo
di n

c
bisericeas
că (din
IK68).
apoi de
Dogmulică
. Morală și
Pastorală
la
Seminarul
de Ia
Socola
(din 1871
până în
1886).
profesor
de Drept
canonic la
Seminarul
„Central”
din
București
(1886-
1892).
profesor
de Teolo-
gie
Fundame-
ntală și
Istoria
dogmelor
(1887—
1892).
apoi de
Drept
canonic
(1892-
1903) la
Facultatea
de
Teologie
din
București:
decan al
Facultății
(1896-
1900);
între anii
1897 și
1904 a
suplini-
t catedra de
Limba și
literatura
elină de la
Facultatea
de Litere a
Universității
din
București;
un timp
director al
Tipografiei
Cărților
Biseri-

cești:
membru
corespond
ent
(1890).
apoi activ
(titular) al
Academiei
Române
(1899).
vicepre-
ședintele
ci (1904-
1907;
membru
al
„Societății
medievale
” și al
„Societății
i
academic
e” din
KtanbuL
A fost
unul din
primii
clconiști la
noi; a
tradus și
publicat
numeroas
e izvoare
grecești
privitoare
la istoria
românilor,
mai ales
în
„Revista
Teologică”
de la Iași.
pe care a
condus-
oîntreami
1883 și
1887.
precum și
în
„Biserica
Ortodoxă
Română”;
alte studii
privesc
trecutul
Bi&encii
din
Moldova
sau viața
unor
personalit
ăți ale
culturii
românești
.

L n
u e
cr d
âr i
f n
pr ti
in m
ci p
pi u
il ri
e: l
D e
is l
c u
u i
r V
s a
r s
o il
st e
it L
U u
t p
a u
u ..
l ,
a p
U â
n n
iv ă
e l
r a
si l
t 8
ă 2
ți 8
i .
d Ia
i și
n .
l 1
a 8
și 8
a 5.
s 3
u 7
p p.
r ;
a C
ș r
c o
o n
a ic
le a
i ri
g i
r g
e r
c e
e ci
si c
r a
o r
m e
â a

u scris LX11+36I
despre p.; Doua
români In acte
epoca ofciale
fanariotă necu-
Textul noscute
grecesc si de pe
traducere timpul
a împăratu
românea lui
scă. bizantin
Bucureşti. Isac II
1888.
1

K

Anghet Bucureşti.
privitoare 1903,
la VII1+210
românii p. (extras
din BOR);
din Bărbaţi
Peninsula culţi greci
Balcanic şi români
a* în An. şi
Acad. profesorii
Rom.. M- din
S. I.» Academiil
Bucureşti. e laşi şi
1901 (şi Bucureşti
extras); din epoca
Priviri zisă
istorice si fanariotă
literare (1650—
asupra 1821),
epocii Bucureşti,
fanariote, în An. 1905.42
în An. p.(An.
Acad. Acad.
Rom.. Rom.,M.S.
M.S.L. L,s. II,t.
Bucureşti, 1901 (şi
extras); 27).
Bibliogra Serbar
fia ea
greacă şcolară
sau de la laşi,
cariile cu ocazia
greceşti împlinirii
impri- a
mate fn cincizeci
Principat de ani de
ele la
române înfiinţare
In epoca a în-
fanariotă văţământ
şi ului
dedicate superior
domnitori tn
lor şi Moldova.
boierilor Acte şi
români. e. Iaşi.
Studii 1885.412
literare. p. (în
colaborare

cu p
A. ri
D. vi
X re
en a
op s
ol) u
; pr
Is a
to în
ri v
c aţ
ul ă
S m
e â
m nt
in ul
a ui
r re
ul li
ui gi
V o
e s
ni bi
a M
m ol
in d
di o
n v
m a
ă d
n e
ă la
st ti
ir m
e p
a u
S ril
o e
c d
ol o
a m
fo n
n ul
d ui
at V
fa a
l si
8 le
0 L
4. u
Pr p
e u,
c la
e şi.
d l
at 8
d 8
e 5,
o 1
s 3
c 6
u p.
rt ;
ă Is

toria mitropolit
 Mitropolie al
 i Moldovei.
 Moldovei Disertațiu
 și ne,
 Sucevei București.
 și a 1888. 35
 catedra/ p.; Viața
 ei și
 mitroiwlit activitate
 ane din a Prea
 lași, Sfințitului
 urmată Neofit
 de o serie Scriban,
 de episcop
 document de Edesa
 e, de și fost
 facsimile profesor
 și de la
 portrete Seminaru
 privitoare l
 la istoria Veniamin
 națională din
 și mănăstir
 bisericea ea
 sca a Socola,
 românilor București.
 * 1888,29
 București, p.(extrus
 18K8. din BOR);
 XCVTI Viața și
 +548 +LV activitate
 p.+14 pl.; a și
 Vțfita. scrierile
 Viața și Prea
 doctrina Sfințitului
 lui sau Filaret
 creștinis Scriban.
 mul în tratată
 cele două din punct
 Dacii — de vedere
 Traiana religios,
 și moral și
 Aureliană literar.
 — fn București,
 secolul 1892.104p
 IV, .(extrasdin
 București, BOR);
 1898, 118 Scurte
 p. (extras notițe
 din BOR, biografice
 XXII, asupra
 1898- vieții și
 1899.nr.2, activității
 3.4.6.7și marelui
 8). patriot și
 Despre distins
 viața și cetățean
 activitate Mihail
 a Kagâtnic
 mitropolit eanu,
 ului București.
 Veniamin 1891;
 Costachi Viațașiac
 ca tivitate

lit di
 er ta
 a t
 r Pr
 ă o
 a c
 pr a
 ot n
 o o
 si n
 n ul
 g lu
 h i
 et P
 ul et
 ui r
 N u
 a M
 u ai
 m or
 R d
 â u
 m p
 ni ă
 - m
 c a
 e n
 a u
 n s
 u. cr
 B ip
 uc tu
 ur l
 eș a
 ti. ut
 l o
 9 gr
 0 af
 0, e
 9 xi
 7 st
 p. e
 (D nt
 is la
 cu A
 rs c
 de a
 re d
 ce e
 pț m
 ie ia
 la R
 Ac o
 ad m
 e â
 m n
 ia ă,
 R B
 o uc
 m ur
 â eș
 n ti.
 ă). l
 A 8
 e 9

4,100 p.. înmormântarea
precum și Cinci profesori
cuvinte lui
asupra Constantini
Istoriei n
bisericești Erbiceanu
i a lui u. în rev.
Teodoreț „Drum
al Drept^{4*},
Cirului* nr.
traducere 2,1913. p.
rămasă în 65—67
manuscris (reprodus
de la și în voi.
Veniamin Oamenii
Costachi, cari au
București. fost, [I.
1898. București,
Zeci de 1935, p.
studii, 92—
articole, 96șied.
note, din 1967,
recenzii în voLLp.
„Revista 339-
Teologică” 342};Mircea
de Ia Iași a
și Păcurariu,
„Biserica Bibliogra
Ortodoxă fia
Română”. articolelo
Literat r privind
ura; Istoria
Constantii Bisericii
n Române
din
Erbiceanu „Revista
, Viața Teologică
mea ^{4*} de la
scrisă de Iași, în
mine BOR.an.
după cât LXXVII.
mi-am 1959,nr.3
putut —4.p.400
aduce —412;
aminte. Preot Petre
București, Manole.
1913,40 Constantini
p.; Vasile n
PSrvan.iV Erbiceanu
r u, în
memoria MMS.an.
m XXXVI,
Constanti 1960, nr.
ni 3—4, p.
Erbiceanu 248—254;
u, TeodorN.
București, Manolache
1914,33 p. .Constant
(Acad. in
Rom. Erbiceanu
Discursuri u, în
de MO.an.XV.
recepție); 1963.nr.3-
Nicolae 4.p. 247-
lorga. /M

2 6,
5 p.
2; 3
M 9
ih 3-
ai 4
Pl 1
ăt 0;
ic E
ă, n
C ci
o cl
nt o
ri p
b e
uț di
ia a
lu is
i to
C ri
. o
E gr
r a
bi fi
c ei
e ro
a m
n â
u n
la e
st șt
u i.
di B
ul uc
D ur
re eș
pt ti,
ul 1
ui 9
bi 7
s 8,
er p.
ic 1
e 3
s 8
c —
la 1
n 3
oi 9;
* D
în ic
M ți
M o
S, n
a a
n. r
LV ul
. lit
1 er
9 at
7 u
9. rii
nr ro
. m
3- â

ne de la 90), tuns
originipâ în
năta monahism
1900.Buc în 1899,
urești. ierodiacon
1979.p.33 (1900),
4;ST, an. ieromonah
XXXIV, (1904),
1982. nr. stareț al
1-2,p. 31- mănăstirii
33; Eugen (1906),egu
Marinescu men
, (1915),
Constanti arhimandr
n it (1918).
Erbicean A fost
u — unul din
cărturaru luptătorii
l pentru
„călăuzit realizarea
de statului
iubirea național
de neam, român
de țară și unitar. în
de 1918 Sf.
trecut”, în Sinod din
voi. București
„Studii de l-a ales
bibliografi arhieru
e și istoria cu titlul
informării" „al
. Ismailnlui
Universita " (vicar al
tea Arhiepisco
București, piei
1995, 1, Chișinăul
p. 124- ui).
128. Loțiitor
de episcop
ERHA al Cetății
N Albe—
DIONISIE Ismailului
(din botez (1932-
Dimitrie), 1933\apoi
episcop. aleseisco
N. 2 nov. peparhiot(
1868, în 20oct.
Bardar. 1933,
jud. înscăunat
Lăpușna, t ISmai
17 sept. 1934),
1943. în păstorind
Chișinău efectiv
(în mormâ până în
ntat la 1940;
mănăstire loțiitor de
a episcop la
Suruceni). Argeș
Frate în (1940 —
mănăstire 1941),pen
a Suru- sionat la I
ceni sept.
(1883), 194LDeși
rasofo(18 n-avea
E

pr e
eg a
ăt în
ir fii
e n
te ța
ol t
o o
gi ti
c p
ă, o
a gr
fo a
st fi
u e,
n u
b n
u or
n fe
în li
d n
r at
u ș.
m a.
ăt A
or sc
al ri
a s
ct di
iv fe
it ri
ăț te
ii ar
m ti
is c
io ol
n e
ar în
- p
p er
a io
st di
or ce
al le
e h
si a
c s
ul ar
t a
u b
ra e
le n
di e,
n I
e it
p <
ar ra
hi lu
a ra
s :.
a .
u B
n ul
d et

inul	<i>Erhan...</i> ,	di	ce
eparhiei	în rev.	n	a
Cctățu	„Luminăto	cr	v
Albc-	nil".Chișin	e	a.
hmair.an.	ău, 1993.	aț	In
XVJ938.V	nr 3. p.	ia	a
IIU 135 p.	53—55;	s	ce
(număr	ItincColes	a"	la
omagial l;	mc.	In	și
Pr.Gngore	<i>Basarabi</i>	tr	m
N	<i>a necu-</i>	e	a
Popescu. <i>P</i>	<i>fkucM</i> /d.L	c	n
<i>reotunea</i>	Chi>inău.	ni	u
<i>românași</i>	1993. p.	n	sc
<i>întregirea</i>	116-121.	p	ri
<i>neamului</i>		u	s
.vo\	EL	zi	se
II.Bucureș	STAȚIE,		g
ti. 1940.	călugăr la	iil	ă
p. 170-	Putna.	e	se
174;	„rilor, pro-	p	sc
<i>Necrolog</i>	topsalt și	s	și
<i>uri.</i> în	dotnestico	al	c
BOR. an	V'.a doua	ti	o
LXI, 1943.	jumătate	ce	m
nr. 7-9. p	a sec. XV	pi	p
421-426;	—	x	oz
„Luimnă-	începutul	>	iți
torul".Chi	sec. XVI	p	il
șinău.un	Probabil a	ri	e
LXXXVI.19	studiat la	i	al
43. nr.	una din	se	to
10-12. p.	mănăstiril	n	r
707 - 734;	e țării și	u	p
..Viața	la	m	s
Basarubie	Muntele	ăr	al
i". an. XII	Athos. Au	ă	ți:
1943. nr.	rămas de	și	A
9-10, p.	la el mai	u	g
653-654 fi	multe	n	at
nr. 11 -	lucrări	a	h
12,p. 89-	muzicale	în	o
92;	(heruvice,	c	n,
„Renaștr	irmoase,	hi	A
ea",Craiov	tropare,	n	g
n,an.	stihin etc).	at	al
XXIL	într-un	ă	ia
1943.nr. I	manuscri	Sf	n.
l.p. 584 —	s aflat azi	â	A
586;	într-o	nt	ni
Preotul	biblioteca	ul	m
Niculae	din	ui	i
Șerbănesc	Moscova,	lo	et
u.	[nu o	a	c.
<i>Episcopii</i>	înseninar	n	C
<i>Argeșului</i>	e, cu data	ce	o
în MO.an.	dc I I	l	m
XVII.	iunie	N	p
1965. nr.	1511.se	o	oz
7-8.p.	preciza că	u	iți
628; Preot	Kusiatie .,	d	il
Paul	a sens	e	e
MihaiL	această	la	s
<i>Episcopu</i>	carte dc	S	u
<i>l Dionisie</i>	cântări	u	nt

in notația de muzicală de tranziție (între cea medic bizantină și cea ncobtzanti nă). cu textul in grecește și sla- vonçslc Editată în 1983.

Uteral ura: R Pava, *Cartea de cântece a lut Eustaned elaPutna. înSMLMy* \962*p* 335-347; Gheorghe Ciobanu ț i Cnslan Ghcnca. *Un creator de muzică la începutul secolului al XVI-lea.* în rev „Munca”»n r. 5 -6,1964. p. 60—61; Gh. Ciobanu. *Școala muzicala de la Putna** în „Muzica”, nr. 9. 1966. p. 14-20; Gr. Panțâru. *Scoală muzicala de la Putna.* în ..Studii

de Muzicolog ie”, VI. 1970. p. 29-67; Viorel Cosma. *Muzicieni români. Lexicon,* București, 1970. p. 195; Octavian Lazăr Cosma. *Hronicul muzicii româneșt i** voi. 1. București. 1973. p. 166—176; *Antologhi onul tui Euîtatie proto-psaltul Putnei.* Ediție îngrijiră și adnotată de Gheorghe Ciobanu și Marin Ionescu. Prefață și studiu introducti v de Gheorghe Ciobanu. București. 1983. 512 p.: Gheorghe C. Ionescu. *Lexicon... Compozit ori* teoreticie ni* muzicolo gi* dascâli de psaltichie . copîști, interpreți*

* c.
B 1
u 7
c 3
u 0.
re în
șt B
i. ra
1 ș
9 ov
9 , î
2
4. 7
p. m
1 ai
2 1
7- 7
1 9
3 5.
0. In
B
ra
ș
ov
.
Pi
ui
pi
ot
o
p
o
p
u
-
lu
i
K
u
si
at
ie
G
ri
d
<l
c
la
bi
se
ri
c
a
”
Sf
.
Ni
c
ol
a
e”
di
n
Ș
cl

iei, care (1786—
tăcuse o 1795),
călătorie organizato
la r și dascăl
Pclersbur al pi
g în 1744. nnului
pentru a OM
cere pedagogic
sprijinul -teologic
țarinei din Sibiu
Elisabcta (1786
Pctrovna -1795),
pentru A
românii alcătuit o
ortodoc>i sene de
din manuale
Transil- școlare:
vania. prima
Studiază *Gramatic*
la școala *a*
româneas *româneas*
că din *sca*
Șcheii cunoscută
Brașovulu , în 1757
i,apoi la (rămasă
Academia în
duhovnice manuscri
ascâdin s, o fost
Kiev (ata. publicată
1753); numai în
unii 1969);
cercetător *Ducere*
i *de mâni*
considera *sau*
că a *itovațuire*
studiat și *către*
la *aritmetic*
Moscova *a sau*
șt Halte. *socoteala*
Dascăl la . Sibiu,
școala *17R9**
româneas *Scurt*
că din *izvod*
Șclieii *pentru*
Brașovulu *lucruri*
i (1753— *de obfte*
1762). *și*
interpret *deschilin*
și secretar *tn*
al primilor *scrisori*
trei *de multe*
episcopi *chipuri**
sârbi de la Sibiu,
Rășinari 1792,
și Sibiu *Dezvoalt*
(1762- *ele fi*
1786), *tâlcuitele*
primul *Evanghel*
„director îi a
al școlilor *dumineci*
naționale lor, a
neunite *sărbă-*
din *torilor fi*
Transil- a
vania" *oarescâr*

o le
r c
a ă
zi a
le B
. i
Si b
bi lă
u, .
l Si
7 bi
9 u.
0; l7
S 9
i L
m I
i se
p at
si ri
s, b
a ui
tl e
e si
c c
ă ât
c ev
u a
p tr
ri a
m d
le u
r ce
e ri
i di
n n
s li
c m
u bi
rt le
a ni
c s
ei ă
v și
e sl
c av
h o
i s
fi âr
a b
c ă
ei î
n n
o d
n r
a e
S p
c t
ri a
p r
t e
u a
ri p
, ă
t c
u ă

tosului continuat
cu duhul de Nicolae
Năndetel Stoica de
or. lași, Hațeg,
1765; tipării la
Economia Viena. în
lui Florin 1777. în
cel Marc limbile
(ms); sârbă,
Analie romană și
bisericeșt germană,
i a lui sub titlul
Baronius *Catihisis*
(revizuirea *nuc sau*
unei *Scurtată*
traducen *pravosla*
parțiale *vnica*
mai vechi, *mărturisi*
ms): *re a legii*
probabil *grecești*
un *neunite*
Catehism *pentru*
* început *trealxi*
ile el și
1

E

pruncilor Dimitri
celor e
*neuniți** EiLStatiev
precum și ici.Grđ/**Jui**
Alexandr ***tica***
ia sau *românea*
viața lui *scă*
Alexandr *1757.*
u *Prima*
Macedon. *gramatic*
Nicolae *ă a limbii*
lorga i-a *române.*
atribuit și Ediție
un îngrijită și
manuscris introducer
cu e de N. A.
caracter Ursu.
istoric, pe București.
care l-a 1969.
publicat Literat
sub titlul; ura: Gruia
însemnăr (Ștefan
i de Pop).
cronică *Dimitrie*
ale *Eustatiev*
clericilor *ici din*
din *Brașov,*
Scheii *secretaru*
Brașovul *l*
ui, 1512 *episcopul*
—1785, *ui*
în *Dionisie*
..Buletinul *Novacovir*
Comisiuni *i, e cel*
i Istorice a *dintâi*
României" *gramatic*
.XII, *român.* in
1933,p. RT.an.IX,
57-99.

19 d
15 C.
.n M
r. u
5- șl
8, ea
p. .
9 *B*
3- *is*
10 *e*
8; *ri*
T. *c*
G *a*
. *S*
B *f*
ul *N*
at *ic*
. *ol*
T *a*
e e
st d
a i
m n
e Ș
n c
t h
u ei
l i
l B
u r
i a
D ș
i o
m v
it u
ri l
e u
E i,
u B
st r
a a-
ti șo
e v.
vi IL
ci 1
, 9
în 4
R 6,
L p.
X. 1
1 4
9 9-
2 1
4, 5
p. 2;
1 Ni
3 co
1- la
1 e
3 *A*
5; \
C *b*
a \
n \
di *J*

istoriu ici â l*
învăţământul Academi
românesc e de Kiev,
din în
Transilvania până ..Annales
la 1800. Universita
Blaj, tis
1944. p. Sctenttani
229-230 mBudapcs
şi 280- tincnsis.S
289; Iosif cctioPhilol
Pervain, ogica".
Dimitrie tomus
Eustatiev VILButlap
ici, în esl,1967;N
„Studia .A.Ursu,i
Universită M*Wcf/
ţii* Babeş latin al
—Bolyai". Gramatic
Series ii lui
Philologi- Dimitrie
ca.fasc. I. Eustatiev
1958. p. ici
27-47; Braşovea
Diomid nul, în
Stmgaru. ..Limba
Gramatic Română".
a lui XVI, nr. 5,
Smotrţki I967,p.42
şi prima 3—433;
gramatic LD.
ă Lăudat,
românea Istoria
sca, în literaturii
„Roinanos romane
lavica". IV. vechi, [II.
1960. Bucureşti,
Nagy 1968,p.
B&la. 145-148,
Dimitrie Iacob
Eustatiev Mârza.
ici. az Planul lui
elso Dimttrie
român Eustatiev
nyelwtan ici din
szerzoje.î anul
n rev. 1789 cu
„Filologiai privire, la
Kozldnyi", şcolile
Cluj, Vil, româneşt
nr. 1-4, i de pe
1961; domeniul
Academia 'Hainei,
R.S.R., în voi.
Istoria Ţara
literaturii Moţilor.
române, L Alba lulia,
Bucureşti, 1977. p.
1964. p. 67—74;
753—758; Dicţionar
Nagy Bila. ul
Dimitrie literaturii
Eustatiev române
 de la
 origini

p v
â u
n l
â u
t i,
a B
l u
9 c
0 u
0 re
, şt
B i,
u l
c 9
u 8
re 9.
şt p.
i, 7
1 0-
9 7
7 7.
9.
p. E
3 XI
3 G
9- U
3 U
4 L
0; D
V I
as O
il NI
e SI
Ol E
te (s
a a
n. u
J „c
a el
w s
/ m
a er
r it"
o),
m te
â- ol
n og
e di
a n
s S
c cy
ă th
d ia
i M
n in
\$ or
c (D
h o
ei br
i og
B ea
r).
a N.
ş c.
o 4

70. **1** c mulți ani
545, la în
Roma. biserică. A
Prezentat tradus
de mai urnite
biograful opere
său dogmatice
Cassiodor dm
ca fiind grecește
„de neam în
scit,dar de latinește,
maniere toate
întru lotul însoțite de
romane,fo prefețe
arte perconafc;
priceput Sf.
în ambele Grigorie
limbi de Nissa
(latina și *(Despre*
greaca, *crearea*
n.n.), *omului,cu*
cunoscăto unele
r perfect observ u|
al Sfintei ti critice).
Scripturi Sf. Ciril al
și al Alexandri
Dogmatici ei
i". A intrat *(Epistola*
de lănar *17*
într-o *împotriva*
mănăstire *tui*
dobrogean *Nestorie,*
ă, apoi *cu cele*
ajunge la *12*
Constanți *anatemat*
nopol, în *isme și*
496 *alte*
chemai la *epistole),*
Roma. patriarhul
unde a Proclu al
fost Constanti
hirotonit nopolului
preot. A *(To-mosul*
trăit mult *către*
timp în *armeni)-*
mănăs- ș.a. A
tirea „Sf. tradus și
Anastasia" câteva
, a lucrat biografii
șl în cerute de
cancelaria monahi:
papală. *Viata Sf*
Tot *Pahomie,*
Cassiodor *Pocăința*
scria că *minunata*
preda *a Sf*
dialectica *Thaisia.*
în A mai
mănăstire tradus și
a o *Colecție*
Vivarium *de*
(în *canoane:*
Calabria) cele zise
și că a „apostolic
învățat e", ale

pr cr
i et
m e
el (
or d
p e
at cr
r et
u a
si te
n)
o a
a o
d pt
e p
ec a
u pi
m .
e A
ni m
ce â
și n
al d
e o
u u
n ă
or co
sî le
n cț
o iil
a e
d a
e u
lo c
ca u
le n
(î os
n c
d ut
o o
u la
ă rg
ve ă
rs ci
iu r-
ni c
); ul
a aț
m ie
ai în
în Bi
to se
c ri
m ca
it A
o p
C u
ol se
e a
cț n
ie ă,
d I
e se
d at
e ri

buie și *daristic*
culegerea și *pascal*
unei etc.
colecții de în mod
texte deosebit
patristice trebuie
— subliniat
Florilegiu faptul că
— din Dionisie
Sfinții este cel
Atanasie care a
cel Marc. fixat
Vasile cel „cronologi
Mare, a erei
Grigorie creștine”,
de luând
Nazianz. pentru
Grigorie prima
de Nissa. oară ca
Ciprian punct de
din plecare,
Cartagina. pentru
Darie din numărare
Pictavium. a anilor.
Ambrozie Nașterea
al Mân-
Milanului. tuitorului.
Fericitul ..începutu
Augustin l nădejdie
și alții, A noastre"
avut (fixând-o
bogate în 754
cunoștințe sau 753
de de la
astronomi întemeiere
e, calen- a Romei",
daristică în loc de
și calcul 749, a
pascal. făcut o
Mai multe eroare de
lucrări de 4 sau 5
acest gen ani); a fost
ii sunt adoptată
incluse în încă din
liber de sec. VII în
Pashatae Italia, din
sau sec. VIII în
Cartea Anglia. în
despre cel
Paști: următor
Pascal în Franța,
ia apoi, cu
adevărat timpul, în
ă și toate
regulile țările
îndreptăr lumii,
ii ei, Prin
Precizări mai mutic
pentru studii
stabilirea publicate
datei în anii din
Puștilor, urină,
Elemente preotul dr.
le Gheorghe
calculului Drăgulin
calen-

s r
u ul
șt p
in at
e ri
că st
aj ic
fi c
id u
e n
nt os
ic c
c ut
u s
sc u
rii b
to
E

n ăr
ui il
n e:
cl *D*
c *e*
d *s*
c *p*
” *r*
D *e*
io *n*
n *u*
is *m*
ie *el*
P *e*
s *d*
e *i**
u *vi*
d *n*
o *e.*
a *I*
r *e*
e *r*
o *a*
p *r*
a *h*
gi *i*
t *a*
u *î*
l” *n*
și *g*
c *e*
a *r*
at *e*
ar *a*
e, *s*
ia *c*
r *a*
a *a*
p *.*
a *I*
rț *e*
in *r*
e *a*
lu *r*
cr

hul revăzută.
bisericea Roma.
sca. 1967; Pr.
Teologia Prof. lo^n
mistică și C.Coman
zece *Contribu
Epistole. *tia*
literat scriitorilo
ura: 1. P. *r din*
Migne, *Scythia*
Patrologi *Minor—*
a Seric** *Dobrogea*
laiina. *ta*
LXVII.9A- *patrimoni*
520 A; *ul*
Dionyuus *ecumenis*
Exiguus. *mului*
în *creștin fn*
„Scnptore *secolele*
s lltyncei *al IVdea*
Mtnoirs", *—al*
Corpus *VNea, în*
Christian «Ortodoxia
orurn. ".an. XX,
Senes 1968. nr.
Latina. l.p. 3-25
LXXXV. (șt
Turnoholti versiunea
. 1972. p. franceză
133-154; în
Wilhelm ..Contacts
Peitz S.L. ". revue
Dionysiu tranșaise
s de
Exiguus TOrthodoi
Studien, ie. Paris,
Berlin. X X I I o
1960; annee. no.
Hubcrt 69,1970,p
Wurm. . 61-85);
Studien Același.^S
und rifir" loan
Texte zur *Casian si*
Dekretale *Dionisie*
nsammlu *cel Mic si*
ng des *tegăturtle*
Dionysiu *lor cu*
s *Uimea*
*Exiguus** *meditera*
Amsterda *neana. în*
m. 1964; ST.an.
Dr. XXVII.
AloisicL.T 1975. nr.
ăulu,D/o« 3-4. p.
/.srr 189—203
Românul (și
— o versiunea
podoaba francei în
a „Klironom
Bisericii ia", voi. 7,
noastre I. 1,
stămoșeș Tcsalonic.
*ti** 1975); Ace
II-a. lași,
.Scriitori

t e
e ri
ol c
o e
gi șt
t i
n d
S i
c n
y e
t p
h o
i c
a a
M st
i r
n ă
o r
r o*
în m
v â
oi -
. n
D ă
e y
l B
a u
D c
u u
n re
ă șt
r i,
e 1
l 9
a 7
M 9,
a p.
r 2
e. 6
G 8-
al 2
aș 8
i, 0;
1 M
9 it
7 ro
7, p
p. ol
7 it
0- N
7 es
2; to
A r
ce V
la o
și m
. ic
S es
c c
ri u.
it S
o c
ri ri
b e
is ri

fntristice 125;
în Cuviosul
Biserica Dionisie
Ortodoxă Smeritul
Română sau
până fn Exiguul:
sec. XVII, Două
Craiova. Epistole
1983. p. despre
58-64; Pr. probleme
Dr le datei
Gheorghe Pastelul
Drăgulin. st
Ieromona „Element
hul ele
Dionisie calculului
„Exiguus calendari
” sau stic si
*„celmic”** pascal”.
iaprox. Studiu
470- introducti
5501 v *i
încercare bibliografi
de e de Pr.
întregire Dr.
bio- Gliorghe
bibliogra Drăgulin,
*fică** în traducere
ST. an de Prof.
XXXVII, David
1985. nr. Popescu.
7-8. p. în MO.
521-539; un,
Prefețele XXXIX.
Cuviosul 1987,nr
ui I. p. 27
Dionisie —70; Pr.
Smerind Dr.
sau Gheorghe
Exiguul Drăgulin.
la unele Cuviiid
traduceri Dionisie
tn limba Exiguul
lannă. (Smeritul)
Studiu . în voi.
introducti Sfinți
v și români
bibliografi St
e de Pr. apărători
Dr. at legii
Gheorghe strămoșe
Drăgulin. ști.
traducere București,
de Prof. 1987. p.
David 234—247;
Popescu. Același,
in MO, Concluzii
an. și
XXXVIII, perspecti
1986. nr. ve tn
2. p. 76— dezbaterei

le B.
d a
i n.
n X
u L
lt V,
i 1
m 9
a 8
s 6,
u nr
t .
ă 1.
d p.
e 7
a 3-
n 8
i 7;
a A
s ce
u la
p și
r (c
a u
S P
f r
â of
n- .
t A
u u
l g.
u G
i h.
D D
io ră
n g
is ul
ie in
A).
r C
e e
o r
p c
a et
gi ă
t ri
u a
l s
și u
a p
o r
p a
e o
r p
ei e
s r
a ei
le l
. u
în i
G D

ionisie Areopagit
Exiguul ul cu
st ieromona
buteoseb hul
t asupra Dionisie
celel Smerind
necu- (Exiguul),
noscute Craiova,
până 1991,342
acum. in p.;Mihail
MO. an. Diaconesc
XL, 1988. u. *Istoria*
nr. 5. p. *literaturii*
24—68; *dacorum*
Același. âne.
Identitate București.
a lui 1999.p.
Dionisie 556-573.
Pseudo

F

FECIORI) DUMITRI:, pitrfcsor de teologic. N. 18iul. 1905.înPoiana.jud.Bacău.t22fcbr. 1988. In Bucureşti. Studii la Seminarul „Veniamin** din Ia» (1918- 1926) şi la Facultatea de Teologic dm Bucureşti (1926—1930),cu studii dc specializare la Facultăţile de Teologic dm Atena (1930-1932). Berlin şi Mtlنحن (1935—1936); doctoratul în teologie la Bucureşti in 1935. Funcţionar la biblioteca Ateneului Rumân(1927-1930şi 1938-1940).profesorla Seminariile teologice „Neugoc Vodă" din Curtea de Argeş(1933)şi «Nifon" din Bucureşti (1937-1938); preot la biserica „Cuţitul de Argint" din Bucureşti (1940-1988); conferenţiar dcOtmle-tică patristică la Facultatea dc Teologie din Bucureşti (1946— 1948). lector dc Limba greacă la Institutul Teologic Universitar (1949-1955), conferenţiar (1955—1956) ti profesor (1956— 1959) la catedra de Noul Testament, la cursurile de doctorat; bibliotecar-şef la biblioteca Sfântului Sinod (1959—1961). consilier patriarhal la sec torul Relaţii externe bisericeşti (1961-1971), profesor de Patrologie la Institutul Teologic din Bucureşti (1971 -1975). A desRşurat o bogată activitate dc traducere din literatura patristică, mai ales din Sf. Ioan Gură ile Aur. Membru în câteva delegaţii si.iodalc care au vizitat alte Biserici.

Lucriri: *Epoca Fericitului Augustm*, Bucureşti, 1929. 19 p.; *Viaţa Sfântului Ioan Damaschin. Studii de istorie literara creştină*, Bucureşti. 1935, VII1+I91 p. (teză de doctorat); *Ideile pedagogice ale Sfântului Ioan Gură de*

*Aur** Bucureşti, 1937. 38 p ; *Bibliografia tra-ducerilor în româneşte din literatura patristică** voL I, 1691-1833. Bucureşti. 1937, 82 p.; *Astene, episcopul Amasiei, Viaţa si opera sa*, Bucureşti. 1938.74 p.; *Sfanţul Ioan Gură de Aur* despre dragoste *u prietenie*. BucureMi. 1945. *Un nou gen de predica tn omiletică patristică: Predica la Bunavestire a Sfântului GHerman I al Constat\tinopoiului*, în BOR.an. LXIV, 1946, nr 1-3.p. 60-92.nr.4-6.p 180-193 şi nr. 7—9.p 386-397(şiextras,6t p); *Pedagogia nouă J1 pedagogia creştina*. Bucureşti. 1946.31 p.; *Probleme dogmatice si sociale in Evanghelia dupdltKtn*, în ST.an. V, 1953. nr. 3-4.p. 210-224; *Manuscrisele de la Neamţ. Traduceri din Sfinţit Părinţi fi din scriitorii bisericeşti*, în ST, an IV, 1952, nr. 7-8.p. 459-487; *Catalogul manuscriselor din biblioteca Patriarhiei Ho-mâne An [ST.de](#)* la nr. 5-6,1959, până la nr.9-10.1965 inclusiv: *Teologia icoanelor la Sfi Ioan Damaschin*. în „Ortodoxia", an. XXXIV. 1982. nr. 1,p.28-40

Traduceri: Sf. Ioan *Dmmchimil.Cultul Sfin-telor icoane*. Traducere cu un studiu introductiv. Bucureşti, 1937,200 p. (reed. 1998.220 p.); Sf. Sofronic al Ier usalimului. *Viata Cuvioasei Mana Egipteanca*.Bucureşti. 1938; Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*. Traducere precedată de un studiu intixxluctiv. Bucureşti. 1938.358 p.fed.U.Bucu-

teșii, 1993, 214 p.); Sf. Ioan Hnsostom, *Cuvântări lapravage împărătești*. București. 1942. 317 p.; Sf. Chiri! al Ierusalimului. *Catehezele*. Partea I, inducere cu un studiu introductiv. București. W44, 310 p.; Partea a II a. București, 1945: *Sinaxarele Triodului*, traducere, București. 1946. IV+135 p.; Astene al Am&si&et, *Omiliile st predici* Traducere, cu un studiu introductiv. București. 1946: iVrieriY* *Părinților Apostolici*, Traducere, note și indici. București. 1979. 350 p. (ediția a doua. București. 1995. 436 p.); *Apologeți de limbă greacă*. Traducere, introducerc, note și indice. București. 1980, 389 p. (în colaborare cu T. Bodogac și O. Căciulă; o nouă ediție București. 1997, 512 p.); Clement Alexandrinul. *Scrieri*. Partea 1 (Pedagogul ș.a.) și Partea a IIa (Strofiatcle) Traducere, cuvânt înainte, note și indici. București. 1982. 432+592 p.; Sfântul Vasile cel Mare. *Scrieri. Partea întâia. Omiliile ta Heracmeron. Omiliile la Psalmi, Omiliile st cuvântări*. Traducere, introducere, note și indici, București, 1986, 651 p.; Sfântul Ioan Gură de Aur. Sfântul Grigorie de Nazianz și Sfântul Efretn Sinii. *Despre preoție* Traducere, introducere, note și un cuvânt înainte. București, 19K7, 234 p.; Ioan Moshu. *Limonariu sau Ltvada duhovnicească*. Alba Iulia. 1991. 222 r + XIV pl. (în elaborare cu T. Bodogae); Slântul Ioan Gură de Aur, *Scrieri Omiliile la Matei*. Traducere, introducere, indici și note. București, 1994, 1051 p.; Slântul Ioan Gura de Aur. *Omiliile despre pocăință și Sfântul Softonic al Ierusalimului. Viata Cuvioasei Măria Egipteanca*, București. 1998. 228 p. i Sfântul Ioan Gură de Aur. *Despre feciorie. A/ndogia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*. Traducere și note. București, 2001. 429 p.; *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*. București. 2002. 576 p.

tn actualele periodice bisericesti („Biserica Ortodoxă Română”. „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”. „Mitropolia Olteniei”. „Mitropolia Banatului”¹¹) a publicat peste 80 de traduceri din Sfinții Părinți, Îndeosebi din *Omiliile și Cuvântările* Sf. Ioan Gură de Aur (peste 50), Cuvântările Sf. Vasile cel Mare. Sf. Ioan Damaschin ș.a. Cităm între acestea lucrările *Despre preoție* de Sf Ioan Gură de Aur (în BOR.an. LXXV. 1957, nr.in.p. 928-1011), *Despre preoție* de Sf Grigorie de Nazianz (în BOR. an. LXXXVI. 1*68. nr. 1-2. p 127-164): *Omiliile despre pocăință* ale Sf. Ioan Gură de

Aur (BOR. an. XCIV. 1976. nr 9-12, [p977-9H4.an.XCV](#). 1977. nr. 1-3.p. 114-120.nr.7-8. p. 754 - 760 și nr.9-12.p.958-964;an.XCVI,1978.nr. 1-2,p.78-85,nr.3-4.p. 233-243.nr.5-6.p. 550- 562, nr. 7-8, p. 774-783 și nr. 9-10. p, 1146-1148); *Omiliile* Sf. Ioan Gură de Aur la David și Saul (GB.an XXXVI. 1977.nr.7-9,p.641-651 și an XXXVII. 1978.nr. I -2.p.57-80);Cnv<în/ *de sfătuire către Teodor cel căzut* de Sf. Ioan Gură de Aur (GB. an. XXXIX. 19H0. nr. 3-5. p. 343- 370); *Cuvânt către bogații* tle Sf. Vxsilc cel Mare (BOR, an. XCVB, 1979, nr. 3-4. p. 351 — 361); *Apologia Ini Aristide* din sec II (MB.an XXXIII, 1983,nr.7-8.p 412-435); *Scrieri către Olimpiada* ale SI **Ioan** Gură de Aur (MO.an XXXIX. 1987.nr. 3,p. 51 -76și 19K7, nr.4.p. 45-69)

Ilie Mini. Duta/Ui la *Postul Mare*, București. 1945 (cd. IL București. 1996.352 p.); Ilie Mini», „*Didahii si predici*. Bacău, 1995, 432 p.

A publicat și alte studii, articole și traduceri din **scrierile** Sfinților Punnti. **recenzii, note etc** împreună cu preotul Oлимп Căciulă a editat, în 1938, colecția patristică *Jzvoarele Ortodoxiei*^M (8 voi.); în 1941 a inițiat și **condus** **colecția** „*Pagini alese din Sfinții Părinți*”^H. În care a publicat 20 de broșuri; a redactat rev. „Raze de Lumină” a studenților Facultății de Teologie din București (1929-1930).

Literatura: D Fecioni. *Memorii te taluri m lucrări** București. 1946.20 p.; ST, an. XXXIV, 1982. nr. 1-2, p. 91-92; *Necrolog*, în MMS, an. LXIV, 1988. nr. 4. p. 113-115 (Șiefun Gușă; *Necrolog*. în ST. an. XL, 1988. nr. 1, p. H4-116(TecKlorBaconsky).

FELEA ILARION. profesor de teologie. N 21 mart 1903.în Valea Bnidului,jud. Hunedoara, în familie de preot, 118 sept. 1961, în **închisoarea** de la Ai ud. Studii secundare la Liceele „Avram Iancu” din Brad < 1914- 1918) și „Moise Nicoară” din Arad (1918-1922). superioare la Aca denua teologică „Andreiană” dm Sibiu (1922 — 1926), **cu** examene de **licență** (1932) și **doctorat** (1939) la Facultatea de Teologie din București. Facultatea de Litere și Filozofie din Cluj (abs. 1929). Profesor la LuccuI din Brad (1926-1927). preot în Valea Brad (1927-1930). în Arod-Șega (1930-1939).**undearidicatobiserKapai**”luaia apoi la catedrala din Arad (1939 -1958), profesor de Dogmatică și Apologetică la Academia teologică din Cluj (1937— 1938) și la cea dtr.

ra\wn n

And f 1938— 1948). rector (1947- 1948). iconom stavrofor (1947). A fost redactor al foilor „Biserica și Școala” (1939-1945) 91 „Culca Mântuirii” (5 sept. 1943—3 iun. 1945 și 1 iun.-22 dec. 1946)

din Arad. Arestat și deținut tn timpul regimului comunist (6 ian. 1949—5 ian. 1950. sept 1958-18 sept 1961). fiind condamnat la 20 de ani munca silnică "pentru uneltire contra ordinii

sociale" și 20 am temnița grea pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare și a nușcării revoluționare**.

Lucrări: *Convertirea creștină*. Sibiu, 1935. 104 p.; *Critica ereziei baptiste*. Sibiu, 1937,94p.; *Dunuiezeu și sufletul în poezia română contemporană*. Cluj, 1937,111 p.; *Pocăința. Studiu de documentare teologică și psihologică*. Sibiu. 1939, VIII ♦ 443 p.(teză de doctorat). *Teologie și preoție*. Arad. 1939 (extras din „Anuarul Academiei Teologice din Arad pe 1938/1939”); *Paisie și paterismul*, Cluj. 1940, 51 p.. *Catehism creștin ortodox*. Arad, 1940. 111 p (alte ediții 1946,1957 și 1958); *Duhul adevărului. Predici*. Arad.edL 1942.edall-a, 1943.565 p. (premiată de Academia Română); *Religia luhirli* (predici apologetice). Arad. 1946. 568 p ; *Sfintele Taine** Sibiu. 1947. 189 p.; *Mântuirea*. Arad. 1947,61 p.; *Religia culturii. And*. 1994, 367 p.: *Ereticii și rătăcirile lor doctrinare*. București. 1999,159 p; cilleva broșuri de apărare a credinței în colecția „Biblioteca creștinului ortodox” de la Arad (titlul pildă' *Icoane alese din viața Ortodoxiei** Arad. 1933.114 p)

Sute de articole și predici în «Telegraful Român» și „Revista Teologică” de la Sibiu. „Biserica și Școala” și „Calea Mântuirii** — Arad; „Duh și Adevăr” - Timișoara etc; șase volume rămase în manuscris.

literatura: *Date biografice* de IY Demian Tudor în voi. *Religia culturii** Arad. 1994. p. 355-362; Preot Ioan Tulcan. *Profesorul, teologul și preotul martir dr. Ilarion Felea** în AB.anJV(XVII).1993.nr.4-6.p. 116-12K

VECEA IK1NRU (din botez Ioan). pmtosin-ghel. frate cu Ilarion. N. 13 ian. 1885, în Ciuruleasa, jud Alba, 14 apr 1944.în București (în bombardament). Studiile gimnaziale la Brad. Blaj. Beiuș și Năsăud (1895-1903). Institutul teologic la Sibiu (1903- 1906), continuând la Facultatea de Teologie din Cernăuți. unde obține doctoratul (1909). Funcționar la Arhiepiscopia Sibiului (1909—1911). profesor de Cântări bisericești și Tipic la Institutul teologic — pedagogic FILIPAȘCL ALKXANDRI»

la București. iar ca episcop de Râmnic a lipani peste 25 de căffi, toate cu cheltuiala sa, între care: șase *Mtneie* (pe apr,—sept, 1780). *Ceaslovul* (1781 și alte ediții). *Molitvelnicul* \ 1 ■>:/.. *Tnodul* (1782 și 1784). *Psaltirea* (1784 și 1787). *Evangelhia* (1784), *Apostatul* (1784) *Catavasierul* (1784), \< (1784), *Penticostarul* (1785). *Antologhionul* (1786). *Uturghierul* (1787), 5/iiijto 5/ SrWion (1787), *Octoiul* (1788). Coamia (1781 și 1792. având la bază textul

din Sibiu și diacon la catedrala mitropolitană (1911-1913), preot în Pccica-Arad (1913— 1927): mitbili/at ca preot militar în primul război mondial. în 1918 s-a numărat printre cei care au organizat Legiunea de voluntari români din Italia (din prizonieri români, foști în armata amtm-ungară); în 1919-1923 trimis de Guvernul român în Italia.ca reprezentant al Crucii Roșii din România. încredințat cu aducerea osemintelor ostașilor români din Ardea) și Bucovina căzuți pe frontul italian, sau cu amenajarea unor cimitire pentru aceștia; secretar și apoi președinte al „Asociației voluntarilor ardeleni din primul război mondial”. Spiritual și subdirector al Internatului teologic din Bueure>ti și preot al bisericii „Radu Vodă” (1927-1944); călugărit la mănăstirea Sinaia, cu numele Irincu. hirotosit protosinghel (1940).

Lucriri: *Simboluri liturgice* Arad, 1924.76 p.; *Convorbiri cu Dumnezeu și cu oamenii* Traducere dinConstanzo Mignone. Bucureșu. 1930. 197 p.; studii, articole și predici în „Revista Teologică” — Sibiu.articole în„Telegraful Român” — Sibiu, „Biserica și Școala” — Arad. „Foaia Diecezană” — Caransebeș, „Tribuna” și „Tribuna Poporului” — Arad,„Lniversur și„Culiura Poporului” — Bucureșu ș.a.

Ilcratura: Mircea Păcurariu. *Mimografia Institutului Teologic Universitar dm Sibiu* 1911-1955*, ms.dact..Sibiu. 1956.p.324-325.

FILARKT II, mitropolit. N.c 1735. t 1794. la CăldărușanL Român sau aromân, cu studii la București, probabil la Academia de la „SL Sava”, Se presupune că s-a călugărit în mănăstirea Căldărușani. la care a fost un timp egumen și pe care a restaurat-o prin 1778. Ca arhimandrit. în 1770 a făcut parte din delegația munteană trimisă la țarina Ecaterina II-a a Rusiei la IVterstnug. în 1776 a fost hiitonit mitropolit titular „de Mira Licliici”. la începutul anului 1780 ales episcop al Râmnicului, unde a piston! până la6 sept. 1792. când a fost ales mitropolit al Ungiovlahiei, peste un an (25 sept. 1793) a fac nevoit O se retragă. Cu sprijinul său material s-au upArit câteva cărți

ISO

Cazaniei lui Variaain și a edițiilor următoare). *Pilde ftfosofști* (17H3). *Sinopsis* (1783, traducere dm Sf, Atanasie cel Mare). *Cuvintele Sf Dorotei* (1784) și *Cuvintele Sf Teodor Studiiul* (1784. ultimele două traduse de însuși Filaret), *Gramatica* lui Icnăchiți V5cărescu(1787)ș.a.

Literatura: Melchisedec Ștefăncescu, *Schite biografice din viața mitropolitului Ungrovlahiei Filaret II...*, București. 1887, 59 p.; N. Iorga. *Viața unui mitropolit de alta data; Filaret al II-ia. du/ut registrul său inedit de*

scrisori. în CL. an XXXV, 1901.p.999-1009și 1101-1137; (Atanasie Mironescu), *Sfânta Episcopie a Epar-Tuei Râmnicului Noul Severin In trecut fi acum*. București. 1906. p. 152-157; Pr. Niculae Șerhănetcu. *Mitropolîi Ungrovlahiei*, în BOR. an LXXVII. 1959. nr. 7-10, p, 799- 801; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București, 1981. p, 410-411 și 435-437 (cd. a II-a. București. 1994.p. 401 -403 și 425-427).

nUPAȘCD ALEXANDRU, profesor, istoric. N. 20 apr. 1902. în Petro va. jud Maramureș. + 20 dec. 1952. în Valea Neagră, jud. Constanta, ca deținut politic la Canalul Dunăre—Marca Neagră. Studii secundare la Liceele dtn Sighet (1912-1916) și Beiuș (1916—1920).superioare în Colegiul Pontifical „Lateranum" dtn Roma (1920—1923) și la Academia teologică din Gherla, cu doctoratul în Teologic la Lwdw (pe atunci în Polonia). în 1928. Profesor de Religie la Școala Normală din Zalău (1923-1925). la Gimnaziul „Bogdan Vodă" din Vișeu de Sus (1925—1928). la Liceul de fele „Doiuni|a Ileana" (1928-1934) și la Liceul de băieți „Dragoș Vodă" (1934— 1940). ambele în Sighet.apoi la Liceul de fete din Alba Iulia (1940- 1941) și la Liceul de băieți „Cheorghe Lazăr" din Sibiu (1941-1945). preot din 1929; paralel pnmar al Sighetului(1933-1937). asistem(!943-1945) și apoi șef de lucrări (1945—1948)la „Centrul de studii și cercetări privitoare la Transilvania** din Sibiu—Cluj. profesor la Seminarul pedagogic universitar din Cluj (1945-1948), Revenit la Ortodoxie în 1948. a fost numit profesor titular la Institutul Teologic Universitar din Cluj la catedra de Istoria Bisericii Române (1948-1952). Arestat la 15 aug. 1952 și condamnat la 5 ani muncă silnică.

Lucrări *Istoria Maramureșului*. București. 181

fruntea „Eforiei școlilor*, lucrăm) pentru bunul mers al învățământului și» în genere, pcnlui progresul vic|ii culturale—artistice. Sprijinitor al spitalelor „Filantropia" din București și „Gârlași"din Buzău. Pc plan politic a avut o atitudine filorusă și antiotomană La 27 iul 1819 a fost silit să se retragă din scaun de domnul fanariot Alexandru Suțu.

literatura; Ioan C Rlitti.Averen *episcopului Costamlie Filitti*, fnRA.4,1927,p. 156-162;Pr. Gabriel Cocora. *Episcopul Costandie Filitti** în GB.an. XIX. 1960,nr.9-10,p. 824-861 ;Pwf. Toma G. Bulat. *Titularii Episcopiei Buzăului în secolul al XVIII tea*, în GB.an XXXIV. 1975. nr. 3—4. p. 365—379; Mircea Păcurariu. h/orid *Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II București. 1980. p 443-445 (ed. a II a. București. 1994. p, 432-435).

1940, 270 p>; *De la românii din Maramureș. Oameni, locuri, cântece*. Sibiu. 1943.87 p.. *Le Maramureș*, Sibiu. 1944, 52 p.; *Voievodatul Maramureșului Originea, structura și tendințele lut*. Sibiu. 1945,32 p.; *înstrăinarea unor familii și aven maramureșene prin încuscrirea cu străini*. în „Transilvania", an. LXXIII. nr. 10, 1942. p. 742 - 756; *Descrierea întâmplărilor de ta începutul revoluției din anul 1848 șt 1849 In protopopiatul llâtmagtulut.m* „Transilvania", an. LXXIV.nr |, **mi**.p.44-6U *Protopopul Ioan Fodoru st urmașii tui*, în „Transilvania", an. LXXIV, nr. 9-10,1943. p. 741 -754. Coautor al manualului de *Istoria Bisericii Române*2w\.*> Bucureșu, 1957, 464 + 655 p.; Colaborări la ziarele „Duminica" și „Maramureșul" din Sigliet. director al săptămânalului „Ecoul Muramureșului"(1934-1936).

I Jleralura: *Enciclopedia istoriografiei românește* București. 1978.p. 142—143: Alexandro Moraru. *învățământul teologic universitar ortodox dm Cluj (1924-1952,, Cluj-Napoca. 1997, p. 197-198; rev. „Transilvania". Sibiu. nr. 3. 2001,p,21-23.*

nijTTI COSTANDIK (din botez Constantin), episcop (nepot de soră a) mitropolitului I> ■ suc i Filitti), N. în Zița, lângă Janina, în Grecia. * 8 sept 1827. In București. învață la mănăstirea „SL Ilie" din Zița. în care s a călugărit, venit în Țara Romanească, a ajuns protosingltel la Mitropolie, iar la 29 oct. 1793 ales episcop al Buzăului, unde a păstorit până în 1819. Realizări gospodărești: lucrări de refacere lu catedrala și reședința episcopală, schitul Găvanele, biserica din Săsem. biserica din Găvănești. bivenca „Sf. Dumitru" din București și a ctitorii o biserică în Mcliadia-Banat Din 1814 a fnt numit în

FILOTH

FILITTI DOSURI (din botez Dimitrie), mitropolit N. 1734. în Pogdoriani (a/i ParakalamosLîn Epir (Grecia). în familie de preot (tatăl grec, mama albano-vlahă). T 14 dec, 1826. în Brașov Călugărit în mănăstirea Sosinu din locul său natal, trecut apoi la mănăstirea „Proorocul Ilie" din Zița; studii la Zița și lamna A venit apoi în mănăstirea „Sf. Ioan cel Marc" din Bucureșu. închinată celei din Zița, din 1764 fiind egumenul ei; după 1776 era și „logofăt"—director la Mitropolia din București. La 11 oct 1787 ales episcop de Buzău, iar la 25 sept. 1793 ales mitropolit al Ungrovlahiei: în această calitate a luat o scamă de mlsun în folosul clerului (reducerea „dării cârjei^{4*} la jumătate șa Ka protestat la Curțile imperiale din Petersburg și Viena împotriva unor opresiuni otomane. Pe tărâm cultural, ca președinte al Eforiei școlilor, s-a interesat de bunul mers al acestora; a tipărit — cu cheltuiala sa — o serie de căiți dc slujbă și

de învățătură: *Motmelnicul* (1794 și 1808), *Psal-tirea* (1796și 1806). *Uturghierul*(1797). *Truxtul* (il9%)**Penticastarul*(\W))**SlujbaSf Dimitrie Basarabov* (1801). *Ceaslovul* (1801 și 1806), *Rânduiala sfințirii bisericii* (1809). apoi: *Pravoslavnica învățătură* (1794), *Carte folosi* toare de suflet* (1799 și 1800), *Chiriadromtonut la Evanghelii* a lui Nichifor Theotochis (1801), traduse din grecește. La 15 ian. 1810 a fost înlăturat dm scaun de țarul Aleksandm L țănlle româncjU fund pe atunci sub ocupație rusească.

în dec. 1812 ți-o înaintat el însuși demisia și s-a stabilit la Brașov, unde a rămas până la sfârșitul vieții. Prin icslament (1825), a lăsat sume însemnate de ham unor așezăminte din Brașov (azilul de orfani, spitalul militar, bisericile catolică, luterană, ortodoxă—greacă și ortodoxă—română), unor mănăstiri din Grecia, pentru răscumpărarea grecilor robiți, pentru mân tarea unor grecoaice sărace, pentru școlile din Pogoniana și Zița, dar mai ales pentru cumpărarea unor moșii în Țara Româneasca din venitul cărora să sc acorde burse de studii în Apusul Europei unor tineri greci (s-a cumpărat moșia Lungueții-Dâmbovița. au beneficiat de burse peste 250 dc tineri greci. dar și români, până după 1918).

Literatura: Ioan G Filitti. *Așezământul cultural al mitropolitului Dositei Filitti de ta înființare până astăzi. 1827-1910*, București,

FILOIKI

călugânt apoi la Cozia. devenind monahul Filotei. Kstc auioml așa numitelor „Pripeale”, seime lexicimnografice care se cântă cu siihun din „psalmii aleși” la pohclcul sărbătorilot împărătești, ale Născătoarei ți ale unor sfinți.introduse apoi în cultul Bisericii ortodoxe de limbi slavă; s-au tipărit pruna oară la Veneția în 1536 și 1547. iar la noi de diaconul Coresi în *Sbornicul* dc la Sebeș (15H0L peste 25 dc manuscrise slave.

Literatura: E. Tiirdcanu. *Les premiers Ecrivain% retigieux en Vatachie: Phegoum+ne h'icodeme de Tismana et te moine Philothee*, în ..Rcvue des tftudes riHunaincs". Pans. IL 1954. p. 114— 144 (reproducere fotografică integrală a ediției de la Veneția din 1536); Pr. S. Teodor (= Tit Simedrca). *Filotei monahul de la Cozia, imnograf român** în MO, an. VI. 1954. nr.1 —3. p. 20-35; Pr S* Teodor (= Tit Simedrca). *Pripealele monahului Filotei de la Cozia*, în MO. an. VI. 1954. nr 4-6. p. 177-190; Tit Simedrca. *Filotei motuihul de la Cozia. Data* locul \$t limba in care s-au alcătuit Pri/tealele*. în MO. an. VIL 1955, nr, 10—12.p 526-541. Tit Sune drea. *Les _Prt/Wfl" du motne Philoth/e. Etude Teste Traduction*. în Jtomanoslavica". XIL 1970.p. 183-225.

1910, 200 p.; Emanoil Hagi-Mosco. *Un mare ierarh al Episcopiei de Buzău: mitropolitul Dositei Filitti*, în „îngerul". Buzău. an. 111.1927, nr. 13—16, p. 10-15; T.G. Bulat. Prrci&Jririi *privire ta detronarea mitropolitului Dositei Filitti Si înscăunarea lui Ignatie de Arta de către ruși* (/«», în ABas .an ILnr.2,1930,p. 159-176; Prof. Ștefan Ltipșa. *Destituirea ți petrecerea in Ardeal până la moarte a mitropolitului Ungrovlahiei Dositei Filitti** în RT, an. XX, 1930. nr.9-10,p.3!8-326;LC. Filitti, *Șapte scrisori păstorești de la mitropolitul Dositei Filitti din anii 1793-IT9S*Jn BOR.an. LII. 1934,nr. 9-10, p 632-645 (și extras, 15 p.); Pr. Niculae Șerbănescu, *Mitropoțiții Ungrovlahiei*. în BOR. an.LXXVII. 1959.nr. 7-10.p. 801-804; lancu Anastasescu. *Date noi despre fericitul întru pomenire marele ierarh Dositei Filitti. mitropolit al Ungrovlahiei, i793-18lQ,m* GB.an. XXVII, 1968,nr.9-10,p. 1019-1028;TomaG Bulat. *Titularii Episcopiei Buzăului tn secolul al XV//-tea**în GB.an XXXIV, 1975,nr. 3-4.p. 358-365; Mircea Păcuranu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române** voi. II, București. 1981, p. 413—419 și 442-443 (ed. a II a. București. 1994, p. 404-410 și 432); Anadna Camariano-Cioran. *L Spire et les Pays Rounuiins*, Jannina. 1984, p. 114—118.

FILOTEI, autor dc imne liturgice. Fost logofăt al lui Mircea cel Bătrân, domnul Țării Românești (1386-1418), cu numele Filos.

1S2

FILOTKI u a mirean Filip Pârșui i.ejMstop N. 1805. în Cernatu-Săcele. jud. Brașov, t 16 aug, 1860, la mănăstirea Ciolanu. A trăit dc tânăr în mănăstirile Stizana,Cheia. Sinaia. Neuini — unde a fost călugărit —. Vatopedi din Muntele Athos.„Sf Ecaterina" din București. Arhidiacon și iconom la Episcopia Buzăului în timpul lui Cliesarie (din 1833). care La hirotosit arhi-mandrit Locțiitor de episcop la Buzău (dec 1846-sept. 1850). apui episcop cpartiot (la 14 sept. 1850. hirotonit 27 oct.. înscăunat 5 nov.), unde a păstorit până la 19 iun. 1859, când. fiind bolnav, a fost pus în retragere. Deși era un autodidact, a sprijinit activitatea culturală, tipă-rind peste 25 dc cărți (de slujbă, de învățătură, dc muzică, manuale școlare), cea mai însemnată fiind *Biblia* în 5 voi. (1854-1856).dupăediția de la Blaj, revăzută A îndrumat și sprijinit Seminarul din Buzău și celelalte școli din eparhie, activitatea pastoral ă-ot ni letică a preoținui. A acordat ajuiixire pentru refacerea unor lăcașuri de închinare dm eparhie și a ctitorii el însuși bisericile dm Maxenu Buzău si Scorțam Nou Brăila Membru în Divanul Ad-hoc din București și în Adunarea electivă din 1859, fund un sprijinitor entuziast al Unirii.

Literatura: Gh. Ionescu. *Viata st activitatea*

lui Filotei episcopul Buzăului* ed a II-a, București, 1941, 154 p.; Gabriel Cocora. *Episcopul Pilotei al Buzăului luptător pentru Unirea Tarilor Române** în BOR. an. LXXVII. 1959. nr. 1, p. 44—52; Pr Gabriel Cocora. *O suta de ani de la tipărirea Bibliei de la Buzău*, în GB.an. XIV. 1955,nr. 3-4,p. 211-216; Pr. Gabriel Cocora, *O suta de ani de la moartea episcopului Fdotet al Buzăului** în GB. an. XX. 1961, nr. 1-2, p. 136-156; Dr. Antonie Plimădeală, *Episeopi ai Buzăului f/t cultura românească*, în voi. *Spiritualitate fi istorie la fntorsura Carpaților*, II, Biuău, 1983. p. 63-81 (și în voi. Mim» si fapte In istoria culturii românești. Sec. XVII-XIX la Buzău. București, 1983, p. 29-61); Scarlat Porcescu, *Știri noi referitoare la activitatea episcopului Filotei al Buzăului*, în BOR.an.CV, 1987,nr.3-4.p. 80-92.

FILOTHKI „sin Agil JipiJ”, ieromonah, traducător și psalt. N. 1670 în Mârșa. jud. Ilfov 11720în București La 24 dec. 1713. fund ieromonah și psalt la Mitropolia din București, a terminal dc scris o *Psaltichie ronuînească**

183

Literatura: Sebaslian Barbu Bncnr. *Monument* muzicale. Ftlothei sin Agăi Jipăi — prima Psaltichie romanească cunoscută până acum* ,în BOR.an J.XXX VII. 1969.nr 9— 10.p. 1066-1075 (și în «Studii de Muzicologie”. VI, București. 1970, p. 99—134); Octavian I-azăr Cosma, *Hronicul muzicii românești* ,I. București, 1973. p. 255—263; Sebastian Barbu Bucur, *Monumente muzicale tn Biserica Ortodoxă Română. Filothei sin Agăi Jipăi — Prima Psaltichie românească*.în GB.an. XL, 1980, nr. 10—12, p. 772-796; an. XLI, 1981. nr. 3-5. p. 475-510și BOR.an. XCIX. 1981.nr.3-4,p. 370-406; Același. *Filothei sin Agăi Jipăi. Psaltichie românească*. L *Catavasier** București. 1981, XV + 514 p. (cu reeditarea unora din studiile menționate mai sus): II. *Attastasimatar** București. 1984, 344 p.; III. *Stihirariut** București. 1986. 484 p.: IV. *Stihirar-Penticostar*, Buzău. 1992.

FIRCA IOVA* preot. N. 19 mai 1908. Cacova (azi Grădinari), jud. Caras Severin — + 29 oct. 1988 în București. Studii la Liceul „General Dragalina* din Oravița (1920- 1928), Facultățile de Științe (1928-1932) și Teologie (1932-1934),ambele în cadrul Universității din București. Diacon (1934), apoi preot (1935) în Cacova (1935-1938) și Caransebeș (1938— 1943), paralel profesor pentru disciplinele Teologiei practice la „Academia teologică¹¹ din Caransebeș, preot la parohia Timișoara IV (1943— 1954), la catedrala mitropolitană Iul acolo (1954 —1969), apoi la parnhiaOtopeni—București (din 1969); hiotesit protopop (1946), apoi iconom stavrofor(! 964).

primul manuscris muzical bisericesc cunoscut cu textul En limba română. în prefață arăta că a tălmăcit „pic a noastră de țară și tle obște limbă”, la îndemnul mitropolitului Antim Iviieanul. Are 518 pagini, cu 967 cântări șt note muzicale, iar 226 pagini numai cu text. Era o lucrare complexă și pretențioasă pentru timpul său; la majoritatea cântărilor a păstrat linia melodică a versiunii grece>tj. altele au fost ușor adaptate la prozodia și topica limbii române, ori au fost prescurtate. Foarte important este și faptul că a rimat și o veche creație bisericească autohtonă. *Canonul Floriilor* și alta. cu conținut laic. *Rugăciunea lui Fllothei pentru Constantin Brâncoveanu*.

După cercetări mai noi. este socotit identic cu acel Filothei „Sfctagorçtur, care a tradus din grecește în românește lucrarea *învățăături creștinești* (tipântă la Snagov în 17011, precum și cartea populară *Floarea darurilor* — rămasă în manuscris — după lucrarea *Fiore di Virtu** și cu „Filuihci ieromonahul”, care a uadux >i lipânt prunul *Catamsier* în limba română (Târgoviște. 1714).

FLOCA IOAN

Lucrări: *Dogmă, cult și artă*, în „Anuarul Academiei teologice din Caransebeș”. 1919— 1939.p. 20—56; *Argumentul entropotogic pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu*. în „Anuarul Academiei teologice din Caransebeș”, 1939— 1940,p. 109—144; *Cosmogonia biblică și teorii** le yilmrif.ee. Caransebeș. 1943,270 p.

Problema iconoclasmului, de Leonid Uspenski (traducere din limba franceză), în MB, an. XV, 1965, nr. 1-3, p. 91 - 122; *Uturghiute ortodoxe si misa catolica*, în MB, an XV, 1965. nr. 7-9. p. 528-556; *Elemente folclorice de ritwd în Batutt*, în MB, an, XIX, 1569. nr. 7—9. p. 445 — 481; *UndeafostCogheonul*, în MB.an. XXX. 1980.nr. 1-3.p. 43-58; *Asceza la geto* daci*, în BOR, an. XCVII, 1980. nr. 7-8, p. 782-798.

Articole și predici în „Foaia Diecezanii” — Caninscbcs„Bisenca Bănățeană” — Timișoara. „Duh și Adevăr*¹, revistă omiletică — Timișoara. „Mitropolia Banalului” — Timișoara ș.a.

Literatura: Informații de la fiul său Glieorghc Firea, muzicolog și compozitor.

FLOCA IOAN, pmfesor de teologie. N. 3 apr. 1928,în Răhău, jud. Alba. în familie de preot. Studii la Liceul teoretic „Aurel Vlaicu^{4*} din Orășcie (1939-1947), Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1947 — 1951), cursurile de doctorat pentru Drept bisericesc și Administrație la Institutul Teologic din București (1951 — 1954), Facultatea de Științe Juridice și Administrative a Universității din București (cursuri fără frecvență, 1956-1961. diploma 1962). doctoralul în Teologie la București (1969), iar în Științe juridice la Cluj (1980). A ocupai diferile

funcții administrative în cadrul Institutului Teologic din Sibiu (1954-1968), consilier economic la Arhiepiscopia Sibiului (1968— 1970), asistent la secția practică la Institutul Teologic Universitar Sibiu (1970-1971). apoi profesor titular la catedra de Drept bisericesc și Administrație (1971-1998); diacon (1971), arhidiacon stavrofor (1976); participant la câteva Congrese internaționale de Istoria dreptului.

Lucrări: *Școlile teologice. Organizarea și jurisdicția asupra lor** în ST.an. VI 1954, nr. 5—6, p. 316—344; *Dispensa în Dreptul bisericesc.* în ST, an. VII. 1955, nr. 1-2, p. 107-121; *Primul manual românesc de Drept canonic (Elementele Dreptului canonic de Andrei FLO*

R

citului Augustin, \n Mii an XIV, 1964,nr.4—6, p. 198—209; *Importanța canonică juridică a Pravilei de la Govora.* In MA.an. IX. 1964. nr. 6—8, p. 496—523; *Originile dreptului sens în Biserica Ortodoxă Ramând {Studiu istoric-canonic)** Sibiu, 1969, XV+212 p (extras din MA.M.XIV.nr 1-3.1969,pl-X.p. 3-188, teza de doctoral In teologic); *Canoanele Sinodului de la Sardica.* în ST, an. XXIII. nr. 9-10, 1971. p. 720—726; *Legislația bisericească una și aceeași de o /uire fi de alta a Carpaților.* în MA. an. XX. 1975, nr. 11 -12. p 846-864; *Autoritatea și actualitatea Sinodului II ecumenic** în MA.an. XXVI. 1981. nr. 7-9. p. 492 - 508; *Sobornicitatea (sinodalitatea sau catolicitatea, ecumenicitatea) Bisericii. Poziții critice** în „Ortodoxia”.an. XXXIV, 1982, nr. 3, p. 408-414; *Faze și etape ale stărilor de independență de tip autonom și autocefal în Biserica Ortodoxă Română.* în MA. an. XXX. 1985. nr. 5-6. p. 288—298; *Bazele canonice ale organizării și funcționării Bisericii Ortodoxe Române*\n* voi. Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, p. 173—185; *Importanța și actualitatea hotărârilor Sinodului VII ecumenic de la Niceea (787),* în «Ortodoxia”, an. XXXIX. 1987. nr. 4. p. 10-22; *Căutarea în Dreptul bisericesc ortodox,* în ST. an. XXXIX. 1987,nr5.p. 82-90,

Drept canonic ortodox, legislație și administrație bisericească, 2 voi. București 1990, 576+476 p.; *Canoanele Bisericii Ortodoxe, Note și comentarii* (București), 1991,478 p. (ed. a II-a. Sibiu. 1993, 540 p.); *Din istoria Dreptului românesc I. Dreptul scris.* Sibiu, 1993,94 p.; II. „*Carte românească de învățătură de la pravilele împărătești și de la alte giudețe — lași 1646”, Sibiu 1993,172 p.; *Concordatul. act diplomatic în slujba acțiunii catolice.* Sibiu. 1993.54 p.

Diferite articole în „Mitropolia Ardealului”^{4*}. „Telegraful Român”, îndrumătorul Bisericesc”, de

Saguna, Sibiu. 1854). în MA. an. II, 1957, nr. 5—8. p. 478—489; *Molitvelnicul ortodox (până la sfârșitul secolului XVIII),* în MA, an. VII, 1962. nr. 1—2, p. 93—115; *Legile romanilor în Transilvania și legislația de stat din Transilvania în epoca voievodatului și principatului* MA, an. VII 1962, nr. 7-8. p. 520-528; *Unitatea dintre pravilele folosite în Transilvania cu cele din Țara Românească și Moldova** în MA. an. VII 1962, nr. 9—12, p. 686—710; *Pravila de la Govora din 1640-1641,* în BOR, an. LXXXL 1963, nr. 3-4, p. 297-319; *Predica Fericitului Augustin,* în MA, an. VIII, 1963. nr. 7-8. p. 567—584; *Principii omiletice în opera Feri-*

154

la Sibiu. ș.a.

Uteratura: *Curriculum vitae.* în teza de doctoral cit., p. 208-210. Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu* 1786-1986.* Sibiu. 1987. p. 367-368.

FIX)R(sau Florca). preot, copist, miniaturist, traducător și „dascăl slovenesc” la școala domnească de la biserică „Sf. Gheorghe Vechi” din București (c. 20 de ani), t c. 1770. A copiat mai multe lucrări teologice și istorice: *Psaltire cu tâlc* (cinci ex. din 1754. 1755, 1764. două nedatate. în una pricizându-se că s-a tălmăcit tle el după o ediție „dr la Țaru Moscului”; toate împodobite cu frontispiciu inițiale înflorate, unele cu miniaturi); *Tâlcul Evangheliilor* al lui Teofilact al Ohndeii (după traducerea episcopului Damaschin.două ex.unul din 1764.alte nedatate și care cuprind și un „*Lexicon românesc la cuvintele cele mai de trebuință a să ști...”); *Pateric sau Oteclnic al Pecerscii, ce cuprinde Întru sine viața sfinților părinților noștri ce-au strălucit Ut peșterile de acolo* (1758. partea întâi tălcuită de Vasile Dascălul, iar partea a doua de „sfinția sa popa Florca. dascăl slovenesc din București”); *Cronograf* (două ex. nedatate); cartea cu întrebările lui Constantin Cantacuzino și Răspunsurile lui Ioan Cariofil care s-au tălmăcit de pre limba clinească pre limba românească, prin îndemnarea popei Fior, dascăl slovenesc, hartoftlax; *Pomelnicul bisericii Șerban Vodă din București; Condica sfintei mănăstiri Dealul:* un număr de hrisoave domnești. Tot pînă deceniul al șaselea al secolului XVIII, a realizat o copie după cunoscuta lucrare iconografică a mitropolitului Antim Ivireanul Cht/mnle Vechiului și Noului Testament, adecă obazele oamenilor celor vestiți ce să află în Sfânta Scriptură, în Biblie și în Evanghelie și adunare pre scurt istoriilor celor ce s-au făcut pe vremea lor*..t:ni..ii de hârtie.de 1107 x 0,45 m. (Bibi. Acad., Fond suluri, nr. 7); cuprinde 503 portrete în

medalion, cu personaje din arborele genealogic al lui Iisus, 7 desene și 4 miniaturi cu subiecte din Vechiul și Noul Testament, 40 de medalioane sunt colorate, iar celelalte lucrate în peniță (diametrul 3-9 cm).

Literatura: Gh. Nedioglu. *Cea mai veche școală românească cu caracter statornic* (Școala de la Sf. Gheorghe Vechiu). București. 1913. p. 11 —15; Ion Bănica, (*la miniatură*)

1 X 5

FLOREA LUCIAN (din botez Siraion). arhiepiscop. N. 3 apr. 1922. în Stremț. jud. Alba. Tuns în monahism la mănăstirea Sihăstru în 1950. hirotonit ierodiacon în același an. Studii la Seminarul monahal din mănăstirea Neamț (1948 — 1953). la Institutul Teologic Universitar din București (1955—1956) și la Academia duhovnicească din Zagorsk—Moscova (1956—1960), unde a obținut licența (echivalentă la București în 1960), cursuri de doctorat — specialitatea Istoria Bisericii Romane — la Institutul Teologic din București (1960—1963). funcționând, paralel, și ca profesor de Limba rusă la Seminarul teologic din București. Superior al Așezămintelor românești din Ierusalim și reprezentant al Patriarhiei Romane pe lângă Patriarhia Ierusalimului (mart. 1963—mai 1974), hirotesit arhimandrit de patriarhul Ierusalimului (1963). Aici s-a ocupat de restaurarea căminului și a bisericii românești din Ierusalim, de pictarea ei și a schitului românesc de la Iordan; a inițiat și redactat foaia bisericească „învierea” (din 1973). Episcop-vicar al Arhiepiscopiei ortodoxe romane pentru Europa Centrală și Occidentală, cu sediul la Paris, cu titlul „Jăgărășanul” (ales 25 mai 1974. hirotonit la București la 22 dec. 1974); în această calitate a condus efectiv Arhiepiscopia, cercetând toate parohiile dependente de ea și a îndrumat revista eparhială „Vestitorul”. La 16 iul. 1980 ales de Sf. Sinod episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului (instalat 28 sept. 1980); în oct. 1985 ales episcop-vicar al Arhiepiscopiei Dunării de Jos. cu titlul „Tomitanul” (instalat la Constanța, la 24 nov. 1985). După reînființarea Arhiepiscopiei Tomusului, cu sediul la Constanța, a fost numit locțiitor de arhiepiscop (4 apr. 1990), apoi ales arhiepiscop (27 sept. 1990, instalat 25 nov. 1990). „Pus în retragere” de Sf. Sinod în oct. 2000.

A făcut parte din delegațiile Bisericii noastre la Conferința panortodoxă de la Rodos (1961), la a cincea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Nairobi (1975), la al treilea Congres ortodox al Europei Occidentale de la Amiens (1977) și la numeroase întruniri cu caracter ecumenic peste hotare.

Lucrări: *Participarea și contribuția Bisericii Ortodoxe Române la conferințele interortodoxe în prima jumătate a secolului al XX-lea*, în „Ortodoxia”. an. XIV, 1962, nr. 1—2, p. 181 — 197; *Activitatea culturală a lui Grigorie al 11-*

*român din secolul XVIII: popa Fior** [n BOR, an. LXVI. 1948, nr. II —12, p. 584-607 +8 fig. și extras]; Gabriel Ștrempț I, *Copiști te înscrise românești până la 1800*, voi. I. București. 1959, p. 66— 70; Același. *Un cronograf ilustrat atribuit mitropolitului Antim Ivireanul** în „Romanosla-vica”, XIII. 1966, p. 309-353; Același, *Catalogul manuscriselor românești*, 4 voi.. București, 1978-1992 (la indice).

FRAȚIMAN IUSTIN

lea de la Colțea, mitropolitul Ungrovlahiei 1760—

1787), în ST, an. XV. 1963, nr. 3-4, p. 221-231; *Aspecte din viața și activitatea mitropolitului Mitrofan al Ungrovlahiei (1716-1719)*, în GB, an. XXVI, 1967, nr. 3-4, p. 275-282; *Ortodocșii din Brașov în luptă cu uniația în prima jumătate a secolului al XVIII-lea*, în GB, an. XXVII, 1968, nr. 9-10, p. 991-1003; *Duhul Sfânt în Vechiul Testament*, în „Ortodoxia”, an. XXXVI 1984, nr. 4, p. 550-560; *Duhul Sfânt — persoană dumnezeiască în lumina Noului Testament*, în MA, an. XXX. 1985, nr. 1—2, p. 9 —19; *întâlnirea Mântuitorului Hristos la Ierihon cu vameșul Zaheu*, în MA, an. XXX. 1985, nr. 3-4, p. 171-180; *Cuviosul Irinarh de la Horați și Cuviosul Ioan Iacob de la Neamțu — llozevitul* în voi. *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*. București, 1987, p. 511 -519 și 550-576; *Unde trebuie situată Betsaidalutias?* în BOR, M. CLX 1991, nr. 7— 9, p. 199-205.

Alte articole în „învierea”-Ierusalim, „Vestitorul”-Paris, „Altarul”-Londra. „Mitropolia Ardealului”. „Telegraful Român” și „îndrumătorul Bisericesc” de la Sibiu. „Tomisul Ortodox” de la Constanța (fondat în 1990), în periodicele comunităților ortodoxe române de peste hotare.

Uteratura: BOR, an. XCII. 1975. nr. 1-2, p. 41-48; MA, an. XXV, 1980. nr. 10-12, p. 831-864; ROC, an. X. 1980, nr. 3, p. 14-15; „Tomisul Ortodox”, an. Lnr*6, din 1990.

FRAȚIMAN IUSTIN, istoric bisericesc. N. 1 iun. 1870, Cuhureștii de Jos, jud. Soroca — f. 23 sept. 1927, tot acolo. Studii la Seminarul teologic din Chișinău (abs. 1892), apoi la Academia teologică din Kazan (abs. 1897) și la Universitatea din Petersburg (Facultatea de Istorie-Filologie și Institutul de Arheologie, abs. 1910). Profesor la Școala spirituală din Chișinău (1897-1899) la Seminariile teologice din Pskov (1899-1904). Laskok (1904), Oloneț (1910) și Pinsk (1912-1913). apoi la Școala normală din Soroca (din 1913). La 22 iun. 1916 arestat și deportat în Siberia, tic unde s-a reîntors în anul următor, militant pentru unirea Basarabiei cu România; după 1918 profesor la Școala normală de fete din Chișinău; unul din fondatorii Societății istorice

„B.P. Ilasdeu" din Chișinău. Pe baza lucrărilor sale istorice, a fost ales membru corespondent al FRKNȚKJ VALERIU TRAIAN

I iKrârl: *Probleme privitoare la eparhiile din Basarabia*. Chișinău. 1901, 2 + 85 p; *Episcopul Iacob Stamati al Hușilor*, Chișinău. 1901. 2 + 68 p. *Episcopul Inochentie al Hușilor*, Chișinău. 1903; *Eparhiile Proilaviei și Ilotnului*. Chișinău, 1901 (toate în robește); *Administrarea Imericeas* cd la românii transnistreni Intre Hui; și Nistru*, în RSIAB.XII. 1720. p. 12-44. *Studiu contributiv la istoricul Mitropoliei Proilavia \ Brâțfo i* (Chișinău. 1923, 375 p.; colaborări la liarul „Cuvânt moldovenesc" și alte periodice din Chișinău

Literatura: Ziarul „Sfatul Țării". Chișinău. an. ILnr 353 din 16 iul. 1919, Eugen Și. Holban. *Figuri lului rahene*, Pans. 1990. p. 30; *Aroilemich eni dtn Basarabia și Transnistria fa doua juiă-tate a secolului al XIX-tea — prima jumătate a secolului al XX-tea* Chișinău. 1996. p. 60-62 (editat de Academia de Științe a Republicii Moldova. Institutul de Istorie: Dorina N. Rusu. *Mem* briei Academiei Române. 1866—1990 Dicționar*. București. 1999, p. 200-201.

FRKNȚIU VALERTO TRAIAN. ipiscop. N 25 npr. 1H75, fn Reșița, în familie de preot, t II iul. 1952, în închisoarea de la Sighet, Studii la Gimnaziul din Blaj < 1886-1894). la Facultățile de Teologic catolică din Budapesta (1894— 1898) și Viena (1898-1902), la cea din urmă obținând doctoratul Preot celibatar în 1898, arin var. bibliotecar și viconotar consistorial la Episcopia din Lugoj (1902-1904), preot și protopop în Oiăștic (1904— 1912), protopop și vicar forancu în Hațeg (1912); episcop la Lugoj (numit 4 nov. 1912. hirotonit 14 ian. 1913. în-stalat 9 febr. 1913); la 17 ian. 1922 numit episcop la Oradea (instalat 3 mai 1922). unde a păstorit până în oct. 1948, un timp „admimstator apostolic" al Mitropoliei Blajului (1941 - 1946) Arestat la 30 oct. 1948. închis la Sighet. din 1950. undea și murii.

Literatura: Eugen Potorau, „/FRMIW Pastor": *I.P. S. Sa Dr. Valeriu Traian Frențut*. Zalău. 1947, VI + 61 p.; Ioan Ploscani. *Lanțuri st ternare*. Timișoara, 1993. p. 214-2 P; Silvestru Augustin Prunduș și Clemente Plăianu. *Catolicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii române imite** Cluj-Napoca, 1994. p. 102-104; Ioachim I-arăr, *Dr. Valeriu Traian Frențu. paroh al Ordisirisii>roMpopalCugtniluitl904-1912h* în

Acadmici Române (7 iun. 1919).

rev. „Corvincana". Hunedoara, voi 4. nr. 4. 1998. p. 163-171.

FUIJCA MOISE. preot. profesor. Nc 1787. în Ludoș. jud. Sibiu, f 14 nov 1863, în Sibiu. Probabil a iSeut studiile gimnaziale în Sibiu; cele teologice la Universitatea din Viena (1812 — 1814) Profesor la școala teologică din Sibiu (IK14 — 1849). director al școli lor „poporale" din eparhia Sibiului (1814—1838) și conducătorul unui curs de șase săptămâni, la Sibiu, pentru pregătirea viitorilor învățători ai acestor școli (1816—1830), preot și protopop al „tractului" Sibtu II. asesor consistorial, participant la evenimentele anului 1848 (ales în delegația trimisă la împărat și în Comitetul permanent român de 25 de [membri.cn](#) sediul la Sihiu).

I HM n i Bucoavna sau cărticica de nume pentru trebuința pruncilor ronui nețtt neunifi din Ardeal* Sibiu, 1815, ed. a ILa, 1820; ol. a III a, 1926 (tradusă din nemțește); *Cărticica năra-vurilor bune pentru folosul și trebuința tinertmet* de pe nemție tn românește întoarsă*. Sibiu. 1819 (ed. a II-a, 1837, 4 f+1| 7 p. fcnuincruasc circulare în legătură cu școlile românești, semnate ite episcopul Vasile Moga, au fost redactate de M. Fulea.

I ih i .îmi i Dr Etisebiu R. Roșea. *Mono-grafia Instinuulut semituirial teologic-pedagogie*. Sibiu. 1911. p. 92; Prof N. Albu. *Copia unui manuscris necunoscut al lui Moise Futra*, în MA, an XVII, 1972. nr I I-12. p. 890-897; Vasile Oltean, *Școala românească dm \$chcti Brașovului** Bmnrșli, 1989, p. 169-172; Pavel Chcn:sci\, *Moise Fidea — om de cultură ii îndrumător al școlii românești*, tn RT.an. 1(73). 1991. nr. I, p. 21 —32 șt în voi. „Contribuții la studiul Istoriei Bisericii Ortodoxe Române". Otadea. 2001. p. 186-204.

FURTUNA DUMITRU, preot, istoric și folclorist N 26 febr J890. în Tocileni Botoșani, în familie de preot, t 15 ian. 1965, în Dorohoi. Seminalul „Veniamin" din Iași (1902-1910), Facultatea de Teologic din București (1910— 1914), cu licență în 1915 și doctorat în 1927. Preot la biserica „Adormi rea- VSr gol ici" din Dorohoi (1915-1940), profesor de Religie la Liceul din Dorohoi (1915-1948), director al Liceului (1915—1925). profesor și director al Seimnarului din Doct*^ din inițiativa și stăruințele sale. inspector general al învățământului scminarial (din 1940). A

desfăș folclor.
urat o ..A
rudruc realizat
â cea
activita mai de
te seama
cultura operă
lă în folclori
orașul că
Doroho dintre
i. A toți
sens preoții
pestr moldov
400 de eni,
lucrări fiind
de depășit
teologi numai
c. ile
istoric bucovi
biserice neanul
ească, Marian
istoria :
culturii datorit
, ă lui.
istorie Moldov
locală, a de
viata Sus,
unor îndeos
person ebi
alități, Doroho
folclor. iul. a
literatu intrai
ră, a în
editat patrim
docum oniul
ente* folclori
inscrip c
ții. națion
însemn al cu
ări, reperto
culeger riul
i ele său epk

u
l
u
i

P
a
n
t
e

t
n

m
a
n
â
s
t
t
n
l
e

C
e
r
n
i
c
a

ș
t

C
ă
l
d
â
r
u
ș
a
n

i. Cu ta
un moart
scurt ea sa.
istoric Bucure
asupr ști.
a 1915.9
acesto 6 p.
r (reedit
mână ată la
stiri. lași.
Teză de 1990.cu
docto- prefață
rat. și note
Bucure de
ști. Gheorg
1927.1 he și
75 p.; Mantie
Docu la
mentel Macari
e et;
moliei despre
Ceptur I
a tlin Creang
puietu ă a mai
l sens
Praho alte
va.... peste
Bucure 30 de
ști. articole
1934. ; \$tm
62 p. noi
Cu despr
vinte e
și Spiru
mărtu C.
rîi Ilaret
despr Lămu-
e Ion riri,
Crean date
gă. Cu biogra
prileju fice ți
l scrisor
împlin i.
irîi a Bucure
25 de ști.
ani de 1937.

e
,

p
o
v
e
s
t
i
r
i

f
i

l
e
g
e
n
d
e

r
o
m
â
n
e
ș
t
i
,

B
u
c
u
r
e
ș

ti. i.
1914, Kdiție
V+144 îngrijit
p.; ă și
Firicel prefața
e de tă de
iarbă. Gheorg
Povest he
iri și Macan
legend c.Bucu
e icști,
1973.
român Col
ești, aborări
Bucure IJ
ști. „Adevă
1915, rul
118 p.; Literar
Cânte și
ce Artistic
bătrân ".
ești „Cuget
din Clar**.
pârțile „Cultur
Prutul a
ui Poporu
Cule- lui".
gere, „Făt
cu o Fni-
introil mos",
ucere „Izvorâ
despr tul",
e Junim
lialad ea
ele Literar
imput ă".
are de „Neam
astăzi. ul
Bucure Român
ști. esc
1927.2 pentru
00 p.; popor".
Izvodi «Ramu
ri din ri".
bătrân „Biseri
ca

u	625:	român
r	Eugen	ești.
t	D.	Bucure
u	Necula	ști.
n	u.	1978.
a	<i>Folclor</i>	p. 147-
,	<i>istul</i>	148.
i	<i>Dumit</i>	Gh.
n	<i>ru</i>	<i>Mxmc*</i>
	<i>Furtu</i>	<i>Preotu</i>
	<i>nă, in</i>	<i>l</i>
M	REF.	<i>Dumit</i>
M	XIII.	<i>ru</i>
S	1968,n	<i>Furtu</i>
.	r.3,p	<i>nă și</i>
a	281	<i>Doroh</i>
n	-284;O	<i>oiul</i>
	vidiu	<i>neodt</i>
X	Bârlca,	<i>hnelor</i>
L	<i>Istoria</i>	<i>sale.</i>
I	<i>folclori</i>	în
I	<i>sticii</i>	MMB-
I	Bucure	Tcologi
,	ști,	c și
	1974.p	viață,
n	410—	seric
r	412;	noua.
.	IM l. 1	an III
	Datcu	(LXIX),
9	și S.C.	1993,
-	Stroesc	nr. 4-7,
1	u,	p. 157-
0	<i>Dicțio</i>	170;
.	<i>narul</i>	Pr.
1	<i>folclori</i>	Consta
9	<i>știlor.</i>	ntin
6	Bucure	Chinac
7	ști,	,
.	1979.	<i>Preotu</i>
p	p. 201-	<i>l Dr.</i>
.	203;	<i>Dumit</i>
	<i>Encicl</i>	<i>ru</i>
6	<i>opedi</i>	<i>turtu-</i>
1	<i>a</i>	<i>nd,</i>
6	<i>ixiorio</i>	<i>folclori</i>
-	<i>grafiei</i>	<i>st și</i>

G

GAFFON IOSIF (din botez Ioan). episcop. N. S dec. 1896, în Puțeni (azi Valea Mărului) Jud. Galați, în familie de preot, t 9 iun. 1984, în Râmnicu Vâlcea. Seminarul teologic la Galați (abs. 1920), Facultatea de Teologic din București (1920-1924), Preot în parohia Rotari, jud. Prahova (1925—1935), apoi la biserica „Sf. Ecaterina” din București (1935— 1943), consilier referent cultural la Arhiepiscopia Bucureștilor (1942- 1943); rămas văduv, în 1942 a fost tuns în monahism la mănăstirea Neamț, cu numele Iosif și hirotcsit protosinghel. La 3 dec. 1943 Sf. Sinod l-a ales arhiereu-vicar la Patriarhie, cu titlul „Sinaitul” (hirotonit 19dec.); la 15ian. 1944 ales episcopal .Argeșului (înscăunat 21 mai 1944); girant al treburilor Patriarhiei în timpul bolii patriarhului Nicodim (oct. 1947—febr. 1948); din 11 mart. 1948 până la începutul anului 1949 a condus și eparhia Râmnicului. În urma noilor arondări ale eparhiilor, în febr. 1949 Sf. Sinod l _ ales episcop al „Eparhiei Râmnicului și Argeșului” (instalat la Râmnic la 27 mart. 1949), unde a păstorit până la moarte. În febr. 1945 a condus delegația Bisericii noastre la alegerea și înscăunarea patriarhului Alexei al Moscovei; membru în delegația sinodală care a vizitat Patriarhia ecumenică (1968). Preocupat de restaurarea monumentelor istorice-bisericești din eparhie, de valorificarea patrimoniului cultural-[aitistic.de](#) ridicarea de noi lăcașuri de închinare sau de refacerea celor existente. A publicat broșuri de zidire sufletească pentru credincioși.

articole, pastorale și predici în periodicele bisericești; un apreciat predicator și misionar.

Literatura: BOR, an. LXLnr. 10-12, 1943, p. 614-624; BOR. an. LXII, 1944. nr. 1-3, p. 108 — 113; BOR, an. LXXVII, 1949, nr. 1-2, p. 22—39; Pr. Nicolae Șerbănescu, **Episcopii Râmnicului**. în MO. an. XVI. 1964. nr 3-4. p. 211-212; MO, an. XXVI, 1974, nr. 3-4, p. 201-234 și MO, an. XXVIII, 1976, nr. 11-12. p. 910—922 (articole omagiale); monografia **Eparhia Râmnicului și Argeșului*** voi, I, Râmnicu Vâlcea. 1976, p. 141-142; **Necrolog*** în MO. an. XXXVI, 1984, nr. 5—6, p. 410—423.

GALERIU CONSTANTIN, preot, profesor de teologie. N. 23 nov. 1918. în Răcătău-Horgești, jud. Bacău. Studii la Seminarul „Sl Gheorghe” din Roman (1930—1938), la Facultatea de Teologie din București (1938-1942), apoi cursuri de doctorat — specialitate Dogmatica — la Institutul Teologic Universitar București (1957-1960), cu doctoralul la 13dec. 1973. Preot-paroh în Podul Văleni, jud. Prahova (1943 — 1947), apoi la parohia „Sf, Vasile” din Ploiești (1947- 1973), deținut politic la Canalul Dunăre-Marca Neagra în aug, 1952—oct. 1953; spiritual-asistent la Institutul Teologic Universitar din București (1973-1974), lector la catedra de Teologie Fundamentală și Istoria religiilor (1974— 1977), profesor titular la catedra de Omiletică și Catehetică cu noțiuni de Pedagogie (1 ian. 1978

— 1989). apoi profesor consultant la același Institut; paralel preot slujitor la biserica „St\ Silvestru” din București (din 1975). iconom stavrofor, vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1990); membru în Comisia de dialog onodox-refomia din punea Bisericii Ortodoxe Române, participant la câteva întruniri ale acesteia.

Lucriri: *Iubirea dumnezeiasca* **ft** *Judecata din urma*, în „Ortodoxia”, an XI. 1959, nr. 2, p. 179—195; *Pronie, har și libertate după Teofan, fostul episcop de Vladimir*, în „Orto-doxia”. an. XI. 1959, nr. 3, p. 398-413; *Mf-tropolitul Filaret al Moscovei ca teolog*, în „Ortodoxia”, an. XII. 1960, nr. 2, p. 212-239; *Taina nuntii*, în ST. an. XI), 1960, nr. 7-8, p. 484—499; *Rahindranath Tugore, poet și filosof indian*, în GB, an. XX, 1961, nr. 5—6, p. 465—477; *Mahatma Garuli — spiritualitatea creștină și problemele vremii*, în GB, an, XXI. 1962, nr. 9-10, p. 965 - 981; *Sensul creștin al pocăinței** în ST, an. XIX, 1967, nr. 9—10, p. 674—690; *Jertfă și răscumpărare*, leză dc doctorat. în GB, an XXXII, \973, nr. i-2, p. 45-203 (și extras. 167 p; cd. a 11-a în 1993); *Problemele actuale în religiile necreștine*, în „Ortodoxia”, an. XXVII. 1975, nr- 4, p. 717-742; *Slujirea preotească duțită Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție* An ST.m. XXIX, 1977, nr. 1-2, p. 5 —14; *învățătura creștină despre Sfânta Cruce și cinstirea ei*, în „Ortodoxia”, an. XXX, 1978, nr. 3, p. 497 — 512; *Oruuloxia și Mișcarea Ecumenică. Aspecte teologice actuale*, în ST. an.

XXX. 1978, nr. 9- 10, p. 611 -635; *Preoția ca slujire a cuvântului*, în „Ortodoxia”, an. XXXI. 1979, nr. 2, p. 294-312; *Taina mărturisirii*. În „Ortodoxia”, an XXXI, 1979, nr. 3, p. 485-498; *Complementaritatea valorilor spiriniacie potrivit Dogmei de la Calcedon*, în „Ortodoxia”¹⁴, an. XXXII, 1980, nr. 2, p. 355-365; *Maica Domnului „Povdtuttoare~t*, În „Ortodoxia”, an. XXXII. 1980, nr. 2, p. 355-365; *Cinstirea Sfințelor Moaște*, în MB, an. XXX. 1980, nr. 10—12, p. 635 — 651; *Mărturisirea dreptei credințe prin Sfânta Liturghie*, în „Ortodoxia”, an. XXXIII. 1981, nr. I, p. 23-40; *Sfințirea timpului, ziua de tnlhnă — ziua învierii*, în „Ortodoxia”, an. XXXIII, 1981, nr. 2, p. 156—175; *Sinodul II ecumenic și învățătura despre Sfântul Duh*, în „Ortodoxia”, an. XXXIII. 1981, GĂINA VASILE

nr. 3, p. 386- 408; *înțelesurile Sfintei Cruci*, în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 2, p. 181-195; *Mântuitorul Iisus Hristos - învățătorul nostru xuprrm*, în „Ortodoxia”. an. XXXV. 1983, nr. 1, p. 34— **fs** *Netemeinicia mitenarismului*. În „Ortodoxia”. an XXXVI. 1984, nr. 1, p. 57-71; *Autocefalie și Ortodoxie Aspecte eclesiologice** în voi, *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*. București. 1987, p. 202-233. *Con-greșul teologic interortoiloș privind problema hirotoniei femeilor*. În „Ortodoxia”, an. XLI, 1989, nr. 1, p. 72-108; *Chipul Mântuitorului Iisus Hristos în gândirea lui Mihai Emmescu*, în ST. an. XLIII, 1991, nr. 1, p. 45-54. Diverse articole, evocări aniversare, recenzii, în periodicele menționate în lista bibliografică sau în publicațiile bisericești românești de peste lioțarc. predici în „Glasul Bisericii”, iar după 1989 în cotidianul „România Liberă”; numeroase conferințe în diverse orașe ale țării.

Literatura: *Curriculum vitae*, în teza de doctoral dr.p. 200(160); ST.an. XXV. 1973, nr. 9-10, p. 752-753; ROC, an III. 1973, nr. 4, p. 93 -94. ST. an XXXIV. 1982, nr. 1-2, p. 122-123.

GAȘPAR MIHAIL, preoi. pio/ator, ttarist N. 12 ian. 1881. în Gfitaia. Jud. Timiș, în familie de preot, f 27 nov 1929, în Timișoara- Studiile liceale la Timișoara (1892—1897), Bccicherecu Mare (1897^18981 și Beiuș (1898-1900), continuând la Institutul teologic din Caransebeș (1900-1903). Diacon în Lugoj(1903-1911)și protopop în Bocșa, jud. Caras*Severin (1911 — 1929). membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Caransebeșului A desfășurat o rodnică activitate culturală și națională-politică (condamnat la 10 luni închisoare la Seghedtn în 1907). delegat la Adunarea națională dc la 1 Decembrie 1918, deputat în Parlamentul României (1926-1929). Pc țărâm literar s a impus îndeosebi prin romanele sale istorice.

Lucrări: Cele mai importante romane și nuvele au apărut în foiletonul ziarului „Drapelul” din Lugoj. în penoada 1908—1912. apoi în volum; *fn vraja trecutului*. Lugoj. 1908.206 p.; *Din vremuri de mărire* (roman istoric). Vălenii de Munte. 1909,88 p ; *Blestem de mamă<\\ Domtu-șoaraMarfa* (nuvele). Arad. 1916,142 p. (reeditate la București. 1942, 119 p); *De-ale vieții...**

Lugoj, 1919. 131 p ; *Fata vornicului Oand* (roman istoric). București. 1929.226 p.

Reeditări: *Fata vornicului Oană*. Ediție îngrijită și studiu introductiv dc Gcorgc C Bogdan și Doina Bogdan-DaM.ălu.Timișoara, 1974.200 p.:

Dtn vremuri tir mărire. Ediție îngrijită, studiu introductiv, tabel cronologic >> bibliografie de George C. Bogdan și Doina Bogdan-DascSlu, Timișoara. 19X2.204 p,

Traduceri: 'I ■ m Gorki. *Malva** Lugoj.

1908.78 p.; Ivan S. Turglieniev. *Poezii Tn proză** Lugoj. 1908.78 p

Nuvele, schițe, povestiri. evocări, portrete amintiri, piese de icaim. articole politice in periodicele: „Drapelui”⁴⁴-Lugoj (d. ex rumânul *Altare dărâmate*. In 1909—1910), „Convorbiri Literare”-București. pagini Literare*-Arad. „Cosân/eana”-Orăștie și Cluj. „Banatur-Tiini-și*ara(ex.romanul COMICII *obloane veni*, 1926). „Foia Diecezani”-Caransebeș ș.a. A condus ziarul „Drapelul” în febr.-oct. 1918 (în lipsa lui Valeriu Braniște, inchi* la Segliedinj și în aug 1919—inaî 1920. Intre anii 1923 și 1929 editează în Bocșa Montană ziarul „Drum nou”.

Uteralura: *Pmtopresbiterul Mihail Gașpar*, în FD, an. XLIV. 1929.nr. 48. p. 2; Ion Breazu. *Mihail Gașptw*, în „Dacoromânia”. VIL 1929—1930, p. 650-651, Lucian Costin. *Scritorul bănățean Mihail Gașpar* (Câteva note despre opera sa i. Conferință. Craiova. 1930,27 p.; Aurel Cosnu jun . *Istoria presei ronuine din Banat** 1.

ed .i illa. Tunis -.....1932, p. 110-113; Gh Cardaș, *Poeții si prozatorii Ardealului până la Unire** 1800-1918. *Antologie șt studit** București, 1936, p. 527-532; Ion Breazu, *Poves-titori ardeleni și bănățeni până ta Unire*, Cluj, 1937,p, 178-190; LD.Suciu, *Uteratura bănățeană de la începuturi j>ână la Unire (1582—/9/SJ. TiuișoaruJ 940, p. 241-262; Dr. Cornel Corneanu, Mihail Coșpar (1881-1929)*, în „Revista Banatului”⁴, an. IX. 1943. nr. 7-9, p. 1—20 (și extras); Liviu Traian Birăescu. *Mihail Gaspar*, în „Scrișul Bănă)can*\ an. VIII, 1957.nr.l.p 78-83; Virgil Vintilescu. *Documente literare, /. Țichiutetd* Obradovici* Slavici, Deiamarina. Gașpar*, Timișoara, 1971,p. 295—315; Olimpia Ciobanu-Juira. *Protopopul Mihail Gașpar* (1881 -1929). In MB. an XXIX. 1979. nr. 10-12. p, 707-712; Virgil Vintilescu. *Secvențe literare. Repere literare bănățene (1880 -J9/«J. Timișoara. 1987.p. 193-214: studule introductive la cele două reeditări citate mai sus*

CĂINA VASILK. profesor de teologie. N 1868,în Măzănăești,Suceava, f18aug. 1907.în Cernăuți. 191

RT,an.L1907.nr. 9-10.p. 325-328; Emilian Vasilescu. *A/wtogeți creștini*. București. 1942. p. 28—34; Pr. Prof Petru Rczuș. *Apologeți iHicnvmeniAn* AR.un. 1.1944.nr. 5—6. p. 216—220; Pr. Prof. Petru Rczuș. *Profesorul Vasile Găina. Omul Țl opera*, tn MMS, an. XXXIII. 1957,nr. 1-2,p. 127-134.

QEAMANU AKISTIDK* preot. N. 6 iun 1902. Roșia Jiu. jud. Gorj - î 19 oct. 1980 In Iasi, jud. Gorj Studii la Seminarul teulugic .. Sî Nicolae” din Râmnicu Vâlcea <ab*. 1923) Ți la Facultatea de Teologic din București (1923— 1927). Prrto, în

Liceul în Suceava (1879-1887) și Facultatea de Teologic din Cernăuți (1887— 1891), care l-a promovat doctor în 1893, sub „sumis auspiciens iinpcniluris” (titlu acordat celor care au absolvit anii de studii secundare și universitare ntiniui cu nota maxună): studii de specializare la Facultățile de Teologie din Viena, Berlin. Bonn și Atena (1893-1896). „Docent privat” la catedra ile Dogmaucă și Filosofic creștină la Facultatea de Teologic din Cernăuți (1896), apot profesor extraordinar (1899). titular (1905). decan al Facultății (1905/6): în 1907 a fost ales rector al Universității. dar n a funcționat din pricina morții premature; preot în 1898, protopresbiter în 1905. A publicat mai multe lucrări de Apologetică, tund considerat „părintele sau întemeietorul Teologiei fundamentale la românii ortodocși**.

Lucriri; *Theorie der Offenbarung*. Czernowitz, 1898, ncșlc: *Teoria revelaȚiunii** Cernăuți, 1899,2244 p. (lucrare „de abilitare”, tradusă în româ31 p. ; extras din „Candela”, 1898). *Universalitatea, ființa și originea reli-giunii** Cernăuți, 1899. 160 p. (extras din „Candela”, 1898); *Argumentul cosmologic și fizico-teologic ic sau teleologic țsentru existența lui Dumnezeu, cu o introducere despre argumentele pentru existența lui Dumnezeu, tn genere*. Cernău|i, 1901, 167 p. (extras din „Candela” 1901); *Budhnmul șt creștinismul. Studiu ajwlv-getic** Cernăuți, 1906, 280 p (extras din „Candela”): în manuscris a rămas un curs litografiat de *Teologie Futulamentală sau A/wlogetică; Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților din punct de vedere dogmatic, canonic și practic*, Cernăuți, 1907. 43 p.. *Arhiepiscopul și mitropolitul Dr. Silvestru Morariu AtulrievUi** in „Candela”, 1907, p. 389—421 (și extras); *Arhiepiscopul și mitropiditul Dr. Vladtnur de Repta*, în „Candela”. 1907. p. 423-437 (și extras); articole în „Candela” și foaia „Viitorul” de la Ccmiuți etc.

Literal ura: Dr. O. I(sopescu). *Prof Dr Vasile Găina** în „Candela”, an. XXVI. 1907, nr. 9,p.634—641; Dr. N. Bălan, t *Vasile Găina*. în

t.hORT.I M I ION V

lași. jud. Gorj (de la 1 iul. 1927). un timp protopop de Târgu Jiu, „misionar” al jud Gorj >i profesor la Școala de cântăreți bisenceșu din Târgu Jiu; iconom stavrofor.

Lucrări: *Citiți scrierile hune îndreptar la îndemâna tineretului pentru înfierarea publicațiilor rele si folosința scrierilor bune*. Târgu Jiu. 1935.48 p.; *Pilite Ți icoane*. Târgu Jiu. 1939.90 p.; *In sfânta misiune** Craiova. 1940, 88 p.; diferite bmșun In colecția „Ilrână pentru suflet”, îndrumată deci.

Traduceri: Sf. Ioan Gură ile Aur. *Despre preoție** Craiova. 194], 187 p Acditat - timp de

doi ani — publicația bilunară „Foaie pentru suflet” la Târgu Jiu; colaborări la „Biserica Qflodoxl Romană” — București, „Renașterea” — Craiova, „Misionarul” — Chișinău ș.a.

I jtraturi: Informații primite de b Centrul mitropolitan Craiova.

(tfcORGESCtHLIE,preot.N. lOocl 1930, în București. Studii ta Liceul „Matei Basarab” (1941—1949) și la Institutul Teologic din București < 1950- 1954).continuând cursurile de doctorat tot aici. cu specializare la Istoria Bisericii Române (1954—1957); curburî complementare la Facultatea de Teologie catolică din Paris' 1962 — 1963). Profesor la Seminarul teologic din Mă-năstirea Neamț (1958—1963). inspector general bisericesc, apoi consilier patriarhal la Serviciul relații externe bisericești(1963— \974).consilier Române (1964— 19yl).participant la numeroase întniri ale acesteia; membru în diferite delegații ale Bitncii Ortodoxe Române care au vizitat alte Btsnci.

I ii* i -II i: *Legaturile țârilor române cu Ierusalimul*, în ST.an. VIII. 1956.nr. 5-6. p. 349-362; *Ierarhi români soli < .n'omatici In veacurile XV/-XV//*. în ST. an. IX. 1957. nr. 3-4. p. 262—276; *Manuale didactice teologice tn veacul XIX*. în ST. an. IX, 1957. nr. 9-10. p. 710 - 725; *Studii fi articole de Istoria Bisericii Romane in peritHlKele românești (veacul XIX)*, în ST.an X. 1958, nr. 1-2. p. 106-125; *Viata creștina tn vechiul Tomis**in MMS.an.

XXXVII. 1962. nr. 1-2, p. 15 - 32; *O copte necunoscuta a letopiseșului cantacuzinesc** in MO. an. XIII. 1961. nr. 7—9. p 498-549; *Un ierarh necu-nostutal Moidervei: Cal istarhiepiscopul șt mitropolitul (1445- 1447)*. în BOR. an. LXXXVI. !969.nr.5-6.p.563-572.

Articole, predici și reportaje în „Glasul Bi-sericii”, revista pe care a redactat-o în calitate de consilier cultural.

După 1989 a pus bazele unei Kdil uri a parohiei „SLSteltan-Lucaj”.in care au apărut nai multe lucrări icologicc. manuale pentru învățământul religii)*, precum și revista „Credința Creștină”, publicație religioasă de indrumaie ortodoxă.

UKORGESCi: ION V., teolog. N. 13 ian I909.ln Bascov.jud Arge>. t 21 nov. 1976,ln București. Studii la Seminarul teologic din Curtea de Argeș (1921-1928). cu diferență de liceu și bacalaureat. Facultatea de Teologie din București (1928-1932).Factillatca de Litere din București (1929-1932). cu licență în Limbile clasice: siudii ile specializare pentru Vechiul Testament la Atena (doi am) și Paris.doctoratul fn Teologie la București în 1938. Secretar ajutor la Facultatea de Teologie din București (1934-1937), pre părător onorific (1931 — 1933), apoi asistent (1933-1945), pe lângă catedra de Exegeza Vechiului Testament la aceeași facultate. înere dințat cu predarea Limbii ebraice și a unor cursuri de istona cuUurii vechiului Qucni vvi^Vaw.

FM

YWI), preol)a biserica „SI. Stelian-Lucaci” din în aug. 1945 și dus în închisoarea Luhlianka din București fdin 1966). Membru iu Secretariatul Moscova,condamnat la20de ani muncă silnică; internațional al Conferinței creștine pentru pace a executat o parte din pedeapsă la Verhoiansk, de la Praga. ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Uhla. Irkutsfc. Krasooiarsk șt Vorituta până în

GEOR(:KKCU ION V.

1953. continuând cu doi ani de închisoare la Gherla, iar din scpi. 1958 în diferite lagăre ile muncă din Dobrogea. fiind eliberai abia la 12 sept. 1962. A fost corector (1963-1967), apoi redactor principal (1967—1976) la Institutul Biblic fi de Misiune Ortodoxă al Patriarhiei, Cunoscător al limbilor clasice și orientale si al mai multor limbi moderne. Lucrări de Vechiul Testament sau ecumenism, traduceri din limbile rusă, franceză și greacă (uncie cu pseudonimul Ion V.Paraschiv).

Lucriri: *Actualitatea profeților*. București. 1934.64 p.; *Demonologuz Vechiului Testament. Azazfl*, București, 1934. 40 p.; *Demonologie Vechtuluw Testament Satan In profeția lui Zaharia*, teză de doctorat.în BOR.an. LVI. 1938. nr. 9-10, p. 481-564 (și extras. XV+76 p.); *Scrierile părintelui profesor Ion Popescu-Mâtâiești*. în ST.an. VII. 1938-1939,p. 326-373 (și extras).

legământul meu este un legtlmânt de viața și dețxacr”. în BOR.an LXXXIL 1964. nr. 5-6, p. 456 — 496; *Din problemele dialogului Intre ortodocși și protestanți*,in MO, an. XVII. 1965. nr. I -2,p. 467-487; *Rolul Conciliului al ll-leu de la Vatican In purtarea dialogului ecumenic Intre Bisericile creștine*. în MO. an. XVII 1965. nr. 5 —6. p. 467 —487; *Perspective ale dialogului intre Bisericile ortodoxe răsăritene și Bisericile ortodoxe orientate*, în MO. an. XVII 1965. nr. 7 — 8. p. 664—680; *Sinoadele tn Biserica veche si mișcarea ecumemstă*. în GB, an. XXV, 2018. nr. 5—6, p. 410—422; *Inițiere in inter-pretarea icoanei ortodoxe*. In MO. an. XIX. 1967. nr. 1-2. p. 102—120; *Despre înțelesul autentic al icoanelor ortodoxe*, în MO. an. XX. 1968. nr. 5—6. p 420 — 428. *Perspectiveler ecumenismului in Bisericile vechi orientale** în MO, an. XIX, 2019. nr. 3—4, p. 279-290; *Confesiotiatism st*

*ecumenism Antudinea Ortodoxiei față de celelalte confesiuni creștine** In GB. an. XXVIII. 1969. nr. 1—2. p. 74-91. *Primatul papal fi Ortodoxia*, în MO. an. XX. 1968. nr. 3-4. p. 281—290; *Teologia frumosului** în GB, an XXVIII, 1969, nr. 5-6, p. 652-664; *Relații mterconfesionate* InMQ*u\XXI* 1969.nr.7-8, p. 5K6 — 601; *Sinodalilora („catoticitatea”I Bisericii, problema centrată in teologia contemporană** în MO. an. XXII. 1970. nr. 3-4. p. 244 — 256; *Declarația episcopatului catolic olandez privind obligativitatea celibatului si urmărite ei*, în MB, an XX. 1970. nr. 4-6, p. 254-276.

Traduceri Icnim, Pavel Ccreinuhin. *Caracteristicile teologiei bizantine*, în MB.an. XVI, 1966.nr. 7-9.p.398-409; Același./nvdtf/uru *despre iconomia mântuirii tn teologia bizantină*. în MO.an. XVIII. 1966. nr. 11-12, p. 961-990; Kpiscop Alexie de Meudon. *Teologia jertfei euharistice tn lumina Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți*, în MO.an. XX, 1968. nr. 7-8. p. 573—597; Daniel von Alhnen. *împăcarea lumii și hristologia cosmică*. în MO. an. XX. 1968,nr.9-10.p. 767-783; Prof.NUspenslu. **Cina cea de Taina și trapeza Domnului*** în MB. an. XIX, 1969, nr. 4-6. p. 202-225. Jean Mcyendorff, *Teologia ortodoxă tn lumea contemporana** în MO. an. XXI. 1969. nr. 11 -12. p. 952-967; Arhiepiscop Vasile Krivoșcin. *Ecleziologia* 193

GEORGESCU PIMEN (din botez Petru), mitropolit al Moldovei. N. 22 oct. 1853. în Provițade Sus, juri. Prahova., 112 nov. 1934, în București, Seminarul „Central” din București (1872- 1876 și 1877-1880). Diacon la biserica „Sf. Vacile” din Ploiești (1876-1877), apoi la Cfttediala mitropolitană din București (1877—1880); trimis pentru continuarea studiilor la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1880—1884. cu doctorat în 1885). Rămas văduv,a fost tuns în monahism la Caldărușani — cu numele Pinien — și numit predicator la catedrala mitropolitană din București (1885); ieromonah și arhimandrit (1888). Profesor suplinitor (1885). apoi provizoriu (1892)și definitivii 895-1902) la catedra de Teologic Dogmatică și Simbolică a Facultății de Teologie din București. Un timp director la Seminarul „Central” și la Internatul teologic din București (1898—1902). In 1895 ales și hirotonit arhieru locotenent al eparhiei Argeșului, cu titlul „Piteșteanul”, păstrându-și catedrala, La 11 febr. 1902 ales episcop al Dunării de Jos (însăunat 3 mart. 1902),iarla5fcbr. 1909 ales mitropolit al Moldovei (însăunat 15 febr. 1909), păstorind până la moarte. în timpul prunului război mondial s-a dovedit un însuflețit patriot (a organizat spitale pentru răniți în mănăstiri .colecte pentru sprijinirea ostasilorș.u.).

A publicat și câteva broșuri legate de primul

Sfântului Vasile cel Mare, în GB. an.XXDC_BI970.nr.1-2.pl26-144;NikosA. Ntssiotis. **J*roblema omului” tn cadrul antropologiei contemporane*, în GB. an. XXIX, 1970, nr.5—6>p.502- 513; Vladimir Losski. *Tradiție și tradiții*, în ST, an. XXII. 1970, nr. 7-8. p. 585-598; Prof. N A. Zabolotschi. *Natura și* «mii/cwiM.inMMS.^ p. 322—330; Vladumr Losski, *Purcederea Sfântului Duh in învățatura ortodoxă despre Sfânta Treime** în MMS. an. L. 1974. nr. 7-8. p. 527-545; Pavel Evdochimov, *Sfințenia In tradiția Bisericii ortodoxe*, în MB, an. XXV. 1976.nr.l0-12.p 570-598ș*.

Omiliile catehetice ale lui Teodor de Mopsuestia.inGB.an XXXI. 1972 nr. 11 -12. p. 1165-1187; an. XXXII, 1973. nr. 3-4, p. 339-366; nr. 5-6, p. 498-513; nr. 7-8. p. 691-700; nr. 9-10, p. 1074-1084; an. XXXIII. I974.nr.3-4,p. 302-306; nr.5-6,p. 478-489 și nr.9-10.p. 869- 895,

Numeroase recenzii.comentarii.cnmici etc. in aceleași reviste.

Literatura: P Diac. Hurezi (= Petre David). *Profesor Ion V Georgescu*, în BOR.an. XCIV. 1976, nr. 9-12, p. 870-877; pr. Prof D. R(adu), *Asistent Dr. Ion V. Georgescu** în ST. an. XXXIV. 1982.nr. I —2,p. 53—54; Anastasie Berzcsu. *Martiriul profesorului de teologie ton K Georgescu** în AB. an III (XLII). 1&2. nr. 10-12,p. 153-160.

GHEOKGHE

război: *Jurământul și cuvinte ostășești*. București, 1914, 75 p.; *Din vremea marelui răzlnn** București, 1919.63 p.; *Amintiri din marele război** Mănăstirea Neamț, 1923. 82 p.ș.a. Membru de onoamal Academiei Romane (15 oct. 1918).

Literatura: Gabriel P;lrvn. *Pregătiri sufletești pentru zii* mori** București, 1916.213 p.; Partenie Ciopron, *Omagiu Stăpânului nostru*, în „Viața raonahala”,IașLan.LI934,nr.11-12.p.291-309; T(it) S(imedrea), *Mitropolitul Pimen** în BOR, an. LILnr.11-12,1934,p. 754-755; ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 33-34; Teoctisl (Arăpașu), *Mitropolitul Pinien Georgescu sprijinitor al luptei pentru întregirea și unitatea nea-wiM/w/*.inKINiS.an.LIX,1983.m. 10-12.p.512—522; Preot Eugen Drăgoi, *Ierarhi si preoți de seama la Dunărea de Jos*, /864~/9S9,Galați. 1990, **p.** 37-40.

GHEORGHE, mitropolit al Moldovei, din novJdcc. 1478 — 11 apr. 1508, membru în sfatul domnesc al țării: a sfințit cele mai multe din ctitoriile tui Ștefan cel Mare: îndrumător al activității culturale din mănăstirile moldovene, îndeosebi Neamț și Putna.

Literatura: Pr. Niculae M. Popescu, *Gheorghe David mitropolitul Moldovei (t 1508 aprilie I)*,

;n BOR, an. LIV, 1936, nr. 1-2. p. 1 —13; A.V. Bo\<i\vc* *Biserica în timpul domni-ei lui Ștefan cel Mare*, în BOR. an. LXXXII 1964. nr. 7 —8. p. 717-729; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. vol I, București. 1980. p. 329—331 (ed. a II-a. București, 1994.p. 353-354).

GHEORGHE. slarel, îndrumător al vieții călugărești în Țara Românească. N. 1730. în părțile Săliștei Sibiului, 13 dec. 1806.laCemica.Trccul de tânăr la București în slujba unui ierarh grec apoi a plecat la Muntele Athos; călugărit și hirotonit ierodiacon la Vatopedi,,„ucenic" al lui Paisie (Velicjovschî) la schitu „Sf. Ilie" unde a fost hirotonit ieromonah; însoțește pe Paisie la Dragomirna și Neamț; în 1781 mitropolitul Grigorie II al Ungrovlahiei i-a încredințat conducerea mănăstirii Cernica — pe atunci părăsită — în 1794 și a mănăstirii CăldSnișanL conducandu-le pe amândouă până la rnoaite; a refăcut complet Cernica* a strâns călugări, a introdus în amândouă regulile de viață „paisiene*\ a format o serie de „ucenici" GHEORGHKSL" CHESARIE

Sfinți români fi a/>ărători ai legii strămoșești. București, 1987,p. 500—510; Același,Cuviosul arhimandrit Gheorghe, starețul mănăstirii Cernica An GB.an. XLVI, 1987. nr.5.p. 63-8 L

GHEORGHESCU CHESARIE (din botez Constantin), arhimandrit. N. 12 mart. 1929. în Oșești, jud. Vaslui. Frate în mănăstirea Cozia (1945). unde a și fost călugărit (1949), hirotonit ierodiacon în 1956 și ieromonah în 1958. Studii la Seminarul teologic din mănăstirea Neamț (1950-1955) la Institutul Teologic Universitar din București (1955—1956). continuate la Academia duhovnicească din Zagorsk (1956— 1960). studii de doctorat — specialitatea Dogmatica — la Institutul Teologic din București, caie-i conferă titlul de doctor în 1980. În 1960 arestat și condamnat la 10 ani „temniță grea" pentru „trădare de patrie"; eliberat în vara anului 1964. Preot -duhovnic la mănăstirea „Dintr-un lemn" (1964 — 1972). profesor de Studii biblice și Dogmatică la Seminarul teologic special din Curtea de Argeș (1972—1977),directoral Seminarului (1975— 1977). arhimandrit (1973),exarii al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor (1977—1988). preot slujitor la catedrala din Curtea de Argeș (1988—1994),apoi la mănăstirea Dinir-un lemn. A publicat o serie de studii de Dogmatică.

Lucrări: *Tradiție și Biserică*, în GB, an. XXVIII. 1969, nr. 3-4,p. 303-318; *Revelația divină*, în GB. an. XXVIII, 1969, nr. 5-6. p 551 — 566; *învățătura despre Maica Domnului tn Ortodoxie și Catholicism** în „Ortodoxia", an. XXII 1970, nr. 3, p. 382-39*); *învățătura despre recapitularea in Hristos in teologia*

romani, mai ales copiiști de manuscrise. A scris o „diată" (1785), care cuprinde multe învățături din Sf. Scriptură, Sf. Părinți >i cariile de slujbă, răspândita prin numeroase copii.

Lileralura: Monahul Casian Cernicanul. *Viala,fapte/e și cuvinteje starețului Gheorghe** în vol *Istoriile sfintelor monastiri Cernica și Căldărușani** București, 1870, p. 1 — 84 (și cd. 1988. p. 43-120); Pr. D. Furtună. *Ucenicii starețului Paisie în mănăstirile Cernica și Căldărușani*, București, 1927,175 p. (îndeosebi p. 45—56 și 114-124); Arhim. Atanasie Gladcovschi. *Gheorghe arhimandritul, starețul mănăstirii Cernica** în GB.an. XV. 1956. nr. 12. p. 716—724; Ernst Chr. Suttner. *Paisij Velickovskiy im Spieget des geistlichen Testaments seines SchUlers Cheorghe de la Cernica*, în „Ostkirchliclw Snidien". Wtlrzburg, 22 Band. Hefl 2-3,1973,p. 184-189; Ierom. Ioanichie Bălan, *Pateric românesc*. București. 1980, p. 265—281; Arhim. Chesarie Gheorghescu, *Cuviosul stareț Gheorghe de ta Cernica** în voi.

orto-^™,înST₁an.XXIIIL1971.nr.3-4,p.211-223; *Învățăturo despre unirea i/x/statică la Șfan-țul Ioan Damaschin*,în „Ortodoxia", an. XXIII» 1971, nr. 2, p. 181 —\93* *Studii de hristologietn teologia românească*, în ST. an. XXIII, 1971, nr. 7—8, p. 466—482; *Prea cinstirea Maicii Domnului în Biserică*, în GB, an. XXXII, 1973. nr. 5—6, p. 556—566; *Despre iconomia divină și cea bisericeasca in teologia ortotloxă*, în GB, an. XXXVJ976,nr.9-10.p.891-**m**/m^dwra *ortodoxă despre iconomia dumnezeiasca și iconomia bisericească*. Te/ă de doctorat. în ST, an. XXXII, 1980, nr. 3-6, p. 297-516 (și extras);cd. a II-a. Râmnicu VSIcea.2001 .XXVII + 455 p.; *Sfântul Dimitrie cel Nou și Cuviosul stareț Cheorghe de la Cernica*, în voi. *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești** București, 1987, p. 272-280 și 500-510; *Cuviosul arhimandrit Gheorghe. starețul mănăstirii C^mca*,înGB.an.XLVL1987.nr.5,p.63-81; *fn dar ați luat, tn dar să dați* (Învățături și meditații creștin-ortodoxe. Râmnicu Vâlcea. 2000,360 p.

Alte ajlicole în aceleași periodice sau în cele de peste hotare: predici în „Glasul Bisericii".

Literatura: *Curriculum vitae*, în teza de doclorat *cît.** p. 515-516; ROC. an. X, 1980. nr. 3. p. 43 — 44. *Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu*, cd. II.Rm. Vâlcea, 1995,68 p.

GHEORGHIAD1S ILARION (din botez Ilie). episcop. N. 1777, în București (tatăl originar din Silistra.mama din lanina). t 8 ian. 1845. în București. Studiază la Școala de la „Domnița Bălașa"; cunoscător al limbilor greacă, franceză,

italiană, germană, rusă și turcă,. Călugărit de mitropolitul Dositei Filitti sub numele Ilarion și hirotonit ierodiacon; mai târziu ieromonah și arhimandrit; stareț la mănăstirile Dealu (1808), apoi la „Sf. Ioan cel Mare” din București. La 1 nov. 1820 ales episcop al Argeșului (hirotonit 20nov.);în 1821 a fost unul din sfetnicii apropiați ai lui Tudor Vladimirescu.care-i încredințează o misiune la Congresul „Sfintei Alina” (Rusia. Austria. Prusia) la Laybach (Liubliana); n-a ajuns până acolo, iar după uciderea lui Tudor a rămas la Brașov^ refuzând să-și reia scaunul episcopal; în toamna anului 1828 a fost reșezat în scaun, păstorind până la moarte. Apreciat predicator (s-au păstrat însă puține predici de la el); în timpul păstoririi lui, în 1836, s-au desclis tunurile

195

GHEORGHIAN IOSIF (din botez Ioan). mitropolit primat N 29 aug. 1829. în Botoșani, în familie de preot, † 24 ian. 1909. în București. A studiat la școala de la „Treii Ierarhi” și la Academia Mihăileană din Uși; mai târziu a urmat diferite cununi la Sorbona. Tuns în monahism la mănăstirea Mogoșeni și hirotonit ierodiacon (1846); diacon la Huși și Iași. iar în 1857-1858 la capela românească din Paris: hirotonit ieromonah și numit profesor la Seminarul din Mănăstirea Neamț; egumen la mănăstirile Todireni Suceava (1863) și Popăuți-Botoșani (1864). La 19 iun. 1865 numit episcop la Huși. unde a păstorit până la 24 mart. 1879, când a fost ales episcop al Dunării de Jos, cu reședința la Galați, în această calitate, reorganizează viața biserică cească din Dobrogea. revenit în România (1878); la 22 nov. 1886 ales mitropolit prutului (înscăunat 30 nov.); retras la 29 mart. 1893. slăbindu-se la Căldărușani; reales la 6 dec 1896 (înscăunat 8 dec). păstorind până la moarte. A tradus felurite lucrări teologice din limba franceză și din literatura patristică. Membru de onoare al Academiei Române (24 mai. 1901).

Traduceri: Vladimir Guette. **Expunerea doctrinei Bisericii creștine ortodoxe**, ed. I. Huși. 1875. XVI + 328 p. (cd. a II-a. București, 1887. XIX + 349 p.; ed. a III-a, București, 1901, XX + 237 p.); Vladimir Guette, **Papalitatea schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica orientală**. București, 1880, XX + 427 + XV p. (cd. a II-a. [București](#). 1906); Milofan din Konvcl. **Vita repausurilor noastre și viața noastră după moarte** (după versiunea franceză), București. 1891.333 p. (cd. a II-a. 1899.426 p.) recd. București, 1993, 2 vol- 245 + 277 p.; Inocentiu (Borisov), **Cuvântări spre folosul celor ce se pregătesc la penitență și la sfânta cuminecare** în limba franceză, după traducerea lui Alexandru Sturza), București, 1897. 136 p.; **Sfântul Vasile. arhiepiscopul Chesartei Capodolo-**

Seminarului din Curtea de Argeș.

Iu-raiura: V. Gh. Durac, *Ilarion episcop al Argeșului*, București. 1900, 37 p.; T.G. Bulat. *Episcopul Ilarion orator** în BOR. an. XXXVI (1912-1913),p. 831-835; Pr.Gabriel Coconi, *Episcopul Ilarion al Argeșului** în MO.an. XIV. 1962, nr. 5-6, p. 302-333; Pr. Niculae Șerbănescu. *Episcopii Argeșului*, în MO, an. XVII. 1965, nr. 7-8, p. 605-606 și 608-609; Mitropolit Nestor Vornicescu, *Episcopul Ilarion al Argeșului, sfetnic al lui Tudor Vladimirescu. Fiile din calendarul strădaniilor de slujire a Bisericii și a Patriei (în anii 1820)*. în MO, an. XXXIII, 1981.nr. I-3.p. 7-77 (și în voi. *Descătușarea** Craiova, 1989p. 71-202).

GHEORGHITA ILIE

ci>t. București. 1898.472 p.; A. de Lamartine. **Datoriile sociale ale preotului**. București, 1898; Thomai a Kempis, **Urmarea lui Hristos**, București, 1901,571 p.

Kusebtu de Cc/arcca. **Istoria bisericească și Viata lui Constantin cel Mare*** București, 1896. XX + 473 p.; Sozomen. **Istoria bisericească**. București. 1897. XV + 384 p.; Socrate Scolasticul. **Istoria bisericească**. București. 1899. XII + 368 p.; Evagrie și Plostor. **Istoria hiterică cearcă**. București. 1899. XV + 300 p. șa.

Literatura: Nicolae Iorga. **Moartea mitropolitului Iosif Gheorghian*** în „Neamul Românesc”. 1909. p. 169-170; P.G(ărbuiccanu), **Necrolog**, în BOR. an XXXII, 1908-1909. p. 1201-1225: Preotul Niculae M Popescu. **Corespondența lui Iosif Gheorghian cu Vladimir Guetti***e, în BOR, an. LXII. 1944, nr. 7-12, p. 263-313 (și extras); Preotul Niculae Șerbănescu. **Mitropolitu Ungrovlahiei**, în BOR.an LXXVII, 1959, nr. 7-10.p.817-818ii 820-821: Pr. Prof, Mircea Păcurariu, **Istoria Bisericii Ortodoxe Române**, vol. III. București. 1984 p. 134-135.140 și 179—180 (ed. a II-a. București. 1994); Piw Eugen I>ăgoi./frff^ **de seama la Dunărea de Jos**, /864—/9*9.Galați, 1990. p. 31-34 și 270-271; Preot Scarlat Porcescu. **Episcopia Hușilor. Pagini de istorie**. Koman. 1990, p. 97-99; Dorina N.Rusu.Wem-**brii Academiei Române. 1866 1999. Dicționar**, București, 1999.p.209^210.

GHEORGHITA ILIE. preot. Istoric. N. 17 iul. 1897,Pipirig.jud. Neamț - * 3 oct. 1976, Iași. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1910-1919), la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1919—1923).care l-a conferit doctoratul (1926); studii de specializare în Drept canonic la Strasbourg (1929— 1930). Director al Cancelariei episcopale din Ismail (1923 —1925) și, paralel, profesor suplinitor la Seminarul teologic din Ismail (1923—1926).apoi; a Gimnaziul „Regina Maria” din Târgu Neamț și la Seminarul teologic din Mănăstirea Neamț (1926- 1927), director al

Cancelariei mitropolitane (1927-1928). profesor titular la Seminarul teologic „Veuiuniu” (1927-1948), director al Seminarului (1942-1945), profesor la Liceul particular „I. I. Kogălniceanu” (1930-1938), profesor la Școala de fete nr. I (1948-1949), bibliotecar la „sectorul carte rară” la Biblioteca universitară „Mihai Eminescu” (1949—1960), diacon (1927) și preot

(1942) biserica „Sf. Spiridon”. toate în Iași.

Lucrări: ***Din istoricul mai nou al clădirilor Seminarului „Veniamin” din Iași.*** în „Anuarul Seminarului Veniamin Costachi. 1937-1941, Iași. 23 p.; ***Un veac de la moartea mitropolitului Veniamin Costachi***, Mănăstirea Neamț. 1946, 272 p.; ***Tiia grafia arabă din mănăstirea Sf Sava***

1%

fi venirea lui Silvestru patriarhul Antiohiei la Iași, în MMS.an. XXXI. 1958,nr.5-6,p.418-423; *Doua scrisori pastorale adresate tle mitropolitului Veniamin Costachi soborului călugăresc din mănăstirea Neamț*, în MMS, an. XXXVIII, nr.5-6,p.431-441; */Ve0/tf/ Gheorghe Creangă (1827-1897). Contribuții la cunoașterea familiei scriitorului Ion Creangă*, în MMS, an. XLI, 1965, nr. 3-4,p. 212-222; *Gramata de hirotonie a episcopului de Huși Veniamin Costachi* în MMS.an. XLIII. 1967,nr. 1-2, p. 24—31; *Grija deosebiră a mitropolitului Veniamin Costachi pentru ridicarea nivelului cultural al clerului. Considerații In jurul unor scrisori inedite.* în MMS, an. XLVII, 197 L nr. 9—12. p. 645—659; *Cum se făcea primirea elevilor In Seminarul de la Socola Intre anii 1833-1840*, în MMS.an. LL 1975,nr. 9-12, p. 738—745; *Despre activitatea ieromonahului Gherasim Gorjan*, în MO. an. XXVIII, 1976, nr. 7-8, p. 628-636; *Manual de Morală creștină pentru clasa a VI-a secusdoră*, București, 1935, 160 p. (în colaborare cu C. Dron și C. Vucscii); (Uferile ariicole în periodice ieșene, comunicări la simpozioane.

Literatura: *Necrolog*, în MMS, an. LII, 1976, nr. 9—12,p. 826-828 (pr. Paul Zuzu); informații de la prof. Daniel Danielescu din Iași.

GHEORGHIU VASILE, profesor de teologie. N. 16 iun. 1872, în Câmpulung Moldovenesc, f 29 nov. 1959, în Cut, jud. Neamț. Urmează cursurile Liceului ortodox din Suceava (1882—1890), apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți (1890-1894), care-i conferă doctoratul (1897); studii de specializare la Facultățile de Teologie romano-catolice și protestante din Viena, Bonn* Brclslau (azi Wrocław) și Uipzig (1897-1899). Docent (1901), profesor agregat (1905). apoi titular (1908) la catedra de Studiul biblic și Exegeza Noului Testament de la Facultatea de Teologie din Cernăuți, funcționând până la pensionare (1938); decan al Facultății în trei rânduri, preot (1896), protopresbiter (1908), arhipresbiter stavrofor (1918), apoi mitrofor (1925); redactor (1911-1914 și 1923-1933), apoi director al revistei „Candela”, președinte al comitetului de direcție al foii bisericești „Păstorul” din Cernăuți, consilier mitropolitan onorar, primul președinte al Consistoriului spiritual

central din București (1925—1927).președintele Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina (1921-1929), președintele Asociației clerului ortodox din Bucovina, membru de onoare al Academiei Române (1938).

Este considerat cel mai de seamă teolog neo- * testamentar român, cu lucrări temeinice de introducere și exegeză a Noului Testament, cronologie biblică, teologie biblică etc. Ca profesor, a format 37 de generații de teologi români și de alte neamuri.

Lucrări: *Der lakobusbrief Vntersucht und erklärt*. Czernowitz, 1899.186 p.; *Der Briefdes ludas. Ein/eitung und Kommentar*. Czernowitz. 1901.84 p (versiunea românească completă în revista „Candela”. 1901-1911 și extras. Cernăuți. 1915, 136 p.); *Adresații Epistolei către Galateni*, în „Candela”. 1904 (șicxlras.Cernăuți, 1904, 165 p.); *Viața și activitatea Sfântului Apostol Paul*, în „Candela” 1907-1909 (și extras: Cernăuți. 1909,355 p.); *Raportul literar dintre cele trei Evanghelii dintâi sau problema sinoptică. Studiu isagogic*, în „Candela”, 1923, p. 9-23, 109-117, 225-242. 397-416 și 1924, p. I —29; *Epistola către Romani cu introducere și comentari** Cernăuți. 2 voi., 1923—1924. XXXI + 74 p. (I) + 171 p. (II); cd. a II-a, Cernăuți, 1938,368 p.; *Sf Evanghelie după Matei cu comentari*, 3 voi.. Cernăuți, 1925—1927 —1933,848 p.; *Anul și ziua morții Domnului nostru Iisus Hristos*, în „Candela”, 1925-1926 (și extras: Cernăuți. 1926. XII + 152 p.); *Introducerea in Sfintele cărți ale Testamentului Nou*, Cernăuți. 1929, IV + 898 p. (prima introducere științifică în Bisericile ortodoxe); *Noțiuni de cronologie, calendaristică fi calcul pascal** București. 1936, XVI + 206 p.; *Codex Argenteus Upsaliensis* (Academia Română. Studii și cercetări, XXXIX), București, 1939,58 p. + 10 pl: *Lectionarul evanghelic grecesc din Iași* (Academia Română. Studii și cercetări. XLI), București. 1940,90 p. 4- IX pl.; alte aproape o sută de studii, articole, predici și recenzii în „Candela”, iar spre sfârșitul vieții în „Mitropolia Moldovei și Sucevei” și „Mitropolia Banalului”. O serie de lucrări au rămas în manuscris (Comentarii la Evangheliile de la Ioan. Marcu și Luca, Epistolele I și II Corinteni, Galateni și Iacobi). Cea mai însemnată operă a sa. în manuscris.rămâne ediția critică a cărților Noului Testament: *Novum Testamentum groece cum apparatu critico** singura până acum în

Alte manuscrise s-au pierdut în 1940. în timpul ocupației sovietice a Bucovinei.

Literatura: Haralambie Roventă. *Siluitul Noului Testament la noi în ultimii 50 de ani*, în ST. an. III. 1932, nr. 2. p. 272-275; *Autobiografie*, în „Candela”, an. XLIX, 1938, p. 5-18; Grigorie T. Maieu. *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu* An RT.an.XXIX, 1939,nr. 1,p. 10-25; Grigorie T. Marcu, *Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu. Omul și opera*. Sibiu, 1939.36p.; Pr. Prof. Dr. Grigorie Marcu. *Viata și opera învățatului teolog neotestamentar ortodox român profesor Vasile Gheorghiu*, în MA.an IV. 1959. nr. 11 -12, p. 830-849; Prof. Prof. Dr. Vladimir Preclipean, *Profesorul preot dr. Vasile Gheorghiu*, în MMS. an. XXXVI. 1960, nr. 1-2, p. 78-91; Pr. Dr. Ștefan Slevoacă, *Preotul profesor dr. Vasile Gheorghiu*, în MO, an. XII. 1960, nr. 7-8, p. 491-495; Pr. L. Ionescu. *Profesorul preot dr. Vasile Gheorghiu*, în BOR. an. CXII1995,nr. 7-12,p. 317-324.

GHEORGHIU VIR(ici)Uromancier.mcmo-naltst și teolog. N 9sepr 1916înR12boicni.jud. Neamț, în familie de preot — t 26 iun. 1992 la Pans. Studii la Liceul Militar din Chișinău (1928 - 1936), apoi la Facultatea de Filosofie din București (1936—1940). mai târziu studii de Teologie la Heidelberg. Ziarist în București, apoi funcționar la legăția română din Zagreb; după 1944 arăstăsinOccKlenl.stabilindu-se.din 1948. la Paris. Păcut în 1963. sub jurisdicția Patriarhiei ecumenice, mai târziu hirotesit iconom stavrofor.

Lucrări: A scris năiKroasc romane, în limba franceză, cel mai însemnat fund *În Vîntul cîmqueime heure* tradus du roumain par Momque Saint-Came. Pans. 1949.405 p^ alte ed. în 1950. 1956.1961,1966.1974,1976,1977,1984 etc). prima creație literară importantă a emigrației românești, tradus în mai multe limbi de circulație și ecranizat la Hollywood. Alte volume — mai ales romane - dintr-un total de peste 3(1, publicat la Paris,în diferite edituri: *La secondechance*, roman, tradus du roumain par Livia Lamouni 1954, 311 p. (și 1971. 1973); *L'homme firi voyage seul*, roman, tradus du roumain par Livia Lamourt, 1954,311 p.(și 1971,1973); *Lepeuple des tmmortels*, tradus du roumain par Livia Uunourt, 1955,287 p.; *Ies socrifiis tiu Danube*. roman, tradus du roumain par Livia Lammire, 1957.191 p.(și 1974. 1982); *Satrx Jean Bouche d'or*. tradus du roumain par Livia Lamoiiinf.

GHKRASLM

GHERASIM.caiugarcarturardin sec. XVIII, originar din nordul Moldovei. Probabil trimis la studii la Mal Ia < 1782) de către LeonGhecucă, pe atunci episcop la Roman. Egumen la mănăstirea

1957.279 p.; *În cravache*, roman. 1960,245 p. (și 1972); *Les mendiants de miracles*. roman, tradus du roumain par Livia Lamouri*. 1958. 275 p. (și 1967. 1978); *La maison de Petrodava*. roman, tradus du roumain par Livia Lautoură. 1961,243 p. (și <M): *Perahim*, roman, tradus du romain par Livia Lamouni, 1961, 213 p. (și 1964.1969); *Vie du Matwmet*. tradus du roumain par Livia Lamourc, 1962,353 p. (și 1974, 1984, 1989); *Les immortels d'Agapia*. roman. 1964. 255 p. (și 1969,1991, 1998); *La meurtre de la Kyrlessa*, roman, tradus du roumain par Livia L-ainourf. 1965, 368 p. (și 1966. 1970). *Ut jeuneise du docteur Luther*, tradus du roumain par Livia Lamourf, 1965, 288 p. *De la vingt-atxqui+me heure à V heure eternelle*. 1965,171 p. (și 1972, 1977. 1990); *Ut tuncque du peau*. roman. 1967. 313 p. (și 1972); *În Condottiera*, roman. 1967,251 p. (și 1973. 1979); *Pourquoi m\ t-t-onapi)ele'Virgil*, 1968.267p (și 1990);*Ld vie du patriarche Athenașoras*, 1969, 320 p.; *L'tsptonne*, roman, 1971.445 p (și 1973,1979, 1990). *Uoeil amencaîn*, roman. 1972, 252 p.; *Dieu ne rețoit que le dimanche*. roman, 1975, 509p(și 1981,1990); *Les ineonnus de lletdel-berg*. 1976. 251 p *Us Amazones du Danube*. roman, 1978. 183 p.; *Le grund exterminateur*. roman. 1978.213 p, (și 1980); *Christ au Uhan: du Moise au Palestiniens*. 1979.217 p. (și 1989); *Dieu à Paris*, 1980, roman. 231 p ; *La Corel: la Mie Incoimue de l 'Extrfmr-Onent à Pheurre des jeux olympiques*, 1987, 207 p.; *M/moires: le t/moin de ia vingt-cinquieme heure*, 1986.481 p. (și 1990); *L'epreuve de la liberte**; *memoires*. 1995.375 p.

În românește: *Caligrafie pe zăpadă*. București. 1940: *Ora 25*. Ediție îngrijită de Mihai Vomicu. Prefață de Paul Miclău. București—Paris, 1991.353 p.; *Tatăl meu. preond care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică* Traducere de Maria-Cornelja Oros. Prefață de Ioan I Ică jr., Sibiu, 1998,144 p.; *Cum am ajuns să mă fac sfânt. Alte amintiri dintr-o copilărie teologică*. Trad. de Cornelia Măria Oros, Sibiu, 1999.253 p.

literatura: *Dicționarul oamenilor de știință și cultură din străinătate*. București. 1992. p. 160; Mitropolit NicolaeComcanu. *În țias cu vremea*. Timișoara. 2002, p. 97- 102; prefețele cărților traduse în românește; informații primite de la Biblioteca Națională din Pans prin Dl. Nicolae Plana,

198

Slatina, arhimandrit U Mitropolia Moldovei (1789). Se pare că este identic cu acel „Gherasim Putnconul” care a ajuns, spre sfârșitul secolului, egumen la mănăstirea „Precista Mare” din

Roman (1797). îndrumător al spitalului de acolo, despre care s-a susținut că este autor., unui „Cuvânt de îngropare vechiului Ștefan voievod, domnul Moldovei ce s-au numit mare pentru marile vrednicii și vitejii ale sale”, precum și traducătorul romanului lui F–nn, *Aventurile lui Telenuic* <primele nouă cărți>-

Reprezentant de seamă al mișcării iluministe din Moldova. Gherasim a făcut o serie de traduceri din literatura universală. Între altele, în 1787 a tradus *Taina francmasonilor*, după scrierea abatelui Gabriel Louis Calahre Pcau (ed. a Hl-a. Amsterdam. 1778), iar în 1792 traduce lucrarea lui Voltairc. *Istoria craiului Sfeziei Carol* /2,după textul ediției pnnccpsdin 173 L După o versiune greacă a tradus *El Criticon*. mman cu caracter filosofic și moral educativ al spaniolului Baltasar Gracián y Morale*, părți din această traducere s au tipărit la Iași. în 1794. sub titlul *Critil și Andronius*. iar restul M păstrat în manuscris. Prin 1793 a făcut prima traducere românească — din limba franceză - a unui roman picaresc. **Viața domnului Heruim de la Ratulu**, apoi *Bacalaureatul de Salomama* al francezului Alain Rcn& Lesage - (ti 1795 traduce din franțuzește *Istoria Amertcâi* (2 voi., după lucrarea lui Andrtf Guillaume Constant d'Omlle. *Histoire des dif/rente peuples du monde*, în 6 volume).

Literatura: Olga Cosco, *Primele cărți franceze traduse în românește. Istoria lui Carol al XI*Nea de Voltaire* în „Cercetări Literare”. I. 1934, p. 102—117; Dan Sirnonescu, *Un roman spaniol în Moldova secolului al XVIII-lea*, în *^Anuarul Uceului National din Iași*. 1942—1945~,p A\$-tt;N.AXrm.Traducatorul necunoscut ai romanului „Cntrl și Andronius”, în I.-R. an. XXV'L 1977, nr. 4; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 194-195 (toate aceste lucrări îl identifică greșit cu Gherasim Clipa BarbovschL episcopul Romanului) Prezentare corectă a celor doi călugări cu numele Gherasim. Ia N. A. Ursu, *Ctne este Giierasim. traducătorul lui Voltaire, la 1792?* în «Cronica», Iași. an. XXL 1986, nr. I.p. 6 (cLșiMMS.an.LXIII,1987,nr.I,p.II7-II2<)i.

199

GHERMĂNESCU IOAN. profesor de seminar (nehirotonit), N. 1828, în Câmpulung-Muscel, în familie de preot, t 1886, în București. Studiază la Seminarul din București (1841 — 1845). apoi a fost trimis la Seminarile din Chișinău (1845-1847) și Petersburg (1847-1851), ulterior la Academia duhovnicească din Petersburg (1851 — 1855). care i-a conferit titlul de magistru. A funcționat ca profesor la Seminarul „Ccnlrr din București (1857-1886). A publicat un *Manual tle istorie bisericească pentru seminarile României*, traducțiune din rusește. 2 voi.-

GIIERASIMESCI* TOMA,preot, misionar. N 19 ian. 1903 în Agă», jud Bacău, t d. 1964. Studii la Seminarul teologic „Veniamin” din Iași (1915-1923),apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți, care i a conferit doctoratul. Preot necăsătorit, slujitor la catedrala Kpiseopiei Romanului (1929). spiritual la Seminarul „Sf. Gheorghe” din Roman (1929- 1931), profesor de Religie b „Școala normală de băieți din Cernăuți (1931 — 1944). un timp la Seminarul monahal din Mănăstirea Cernicu. iar între 1944 și 1948. profesor la București; după 1948 preot în București; deținut politic în timpul regimului comunist (1959—1964). A publicat studii de Apologetică și Filosofie creștină, broșun de zidire sufletească pentru credincioși. I,a Cernăuți a redactat „Foaia Ortodoxă”.

Locrfrl: *Creația universului din punct de vedere fttozpfic. științific și biblic*. 3fa&c..Roman. 1929—1931. 164 p. (o nouă ediție sub titlul *Facerea lumii din punct de vedere filozofic. Științific și biblic*. București, fa., 184 p.); *Idei despre facerea lumii*. Bălți, 1936, 16 p.; *Necesitatea psihologică a religiei*,Chișinău, 1936.39 p.; *Funcțiunile intelectuale ale sufletului omenesc și raportul lor cu religia*. Chișinău. 1937,56 p. (extras din rev. „Misiunurul”⁴⁴ — Chișinău); *Ce spun filozofii despre facerea lumii*, București. f .a.. 35 p.; *Filozofi unuțiști-mecanțiști și generația spontanee*. București, fa..64 *Legaturile dintre suflet și religie*, eă. u ll-a. București, fa.. 184 p.

Pregătirea creștinului înainte de Sfânta Spovedanie. Roman. 1932.56 p ; *Cercetarea cugetului înainte de Sf. Mărturi*% j/r. Bălți. 1936,64 p.; *Cinstirea Sfinților și a Maicii Domnului*. Bălfi, 1936, 16 p.; *Sfânta Cruce*, Bălți. 1936. 16 p.; *Sfintele icoane și cinstirea lor* 1936,16 p.; *Afară de Biserică nu există mântuire* *BiA\i* 1936. \6 p.; *Tincrese și fkittni*, piesă înlrci acle. Bălți. f. a.,32p.: *Vrăjmașii țara*, piesă în trei acte. Bălți. 1936, 32 p. O serie tic alte broșun cu caracter moralizator, multe în colecția „Biblioteca intelectualului”¹, condusă de el, sau în foaia „Credință Ortodoxă” de la Roman, pe care a condus-o împreună cu pr. Gh. Butnarii.

GHEUCĂ LEON

București. 1863-1874,148 + 110p.(voM este, de fapt. o Istorie a Vechiului Testament).

Literatura: Șt. Călinescu și Dr. D.G. Boroiianu. *Istoria Seminarului Central din București*, Iași. 1904. p. 129-130; Diacon Gheorghe I. Moiscscu. *Bursieri români la școlile teologice din Rusia*, Bucureșu. 1946.p.46-47(și în BOR, an.LXIV,1946,nr.4-6,p. 253-254).

GIIERONTIE.inonah.traducăior.N.c.17«), 11813, în mănăstirea Anarghiri. lângă Plovdiv în

Bulgaria* pe când se întorcea de la Athos Tuns în monahism la Neamț, trimis la studii la școala de la „Sf. Sava** din București. După 1790.împreună cu prietenul său Grigorie ierodiaconul (viitorul mitropolit al Ungrovlahiei), a tradus o serie de lucrări în mănăstirea Neamț, iar în ultimii ani ai sec. XVIII la București.

Traduceri (comune): *Carte folositoare de suflet*. București. 1799.12 + 145 foi (ed. a D-a, București, 1800; cd. a III-ti,Iași, 1819); *Chiriaco-dromionul la Evanghelii* de Nichifor Theotochis, București. 1801, 4 + 248 + 3 foi (alte ediții la Buzău 1839, Iași 1840-1841. București 1857 ș.a.); *întrebări șt răspunsuri oarecare bogoslovești ale Sfântului Atanasie*, Iași. 1803. 12 foi + 43 p.; *Tâlcuire la cele patru Evanghelii a lui Theofilact, arhiepiscopul Bulgariei, cu însemnări oarecare de la Evthimie Txgabinos adăugită*. Iași. 1805, A toi + 708 p.; *Descotwrire cu amănuntul a pravoslavnicei credințe a Sf Ioan Damaschinul*, Iași, 1806,10 foi 4 564 p (toate acestea au prefețe semnate de amândoi). Trei traduceri, care aparțineau numai lui Gheromie, au fost tipărite postum de Grigorie: *Chegragarion* de Augustin „episcopul Ipomei”.Neamț. 1814,10foi + 450p., după o versiune greaca (cuprinde Convorbirile cu sine Însuși-Soliloquia), *Apologia adecă cuvânt sau răspuns împotriva socotelii celor fără de Dumnezeu*, Neamț ,1816,6 + 52 foi (cd; a II-a, București, IK19); *Tâlcuire pre scurt,.. la antifoaneie celor opt glasuri*, de Nichifor Calist Xantopol, Neamț. 1817, 206 foi. Amândoi au revizuit traducerea *Octoihului* tipării la Buda în 1811 și la Râmnic tot în 1811. în manuscris: *Cuvintele prea cuviosului părintelui nostru Simeon noul Bogoslov și Tâlcuirea lui Teofxlact al Ohridei la Epistolele Sfinților Apostoli* (Ms. 916,2947 și 2948 în Bibi. Acad.).

GHIA I. GHKORGIIK

469-470 (ed. a II-a, București, 1994, p. 448-450). Pr. Scarlat Porcescu, *Episcopia Rmutnntui*, București, 1984,p. 235-243.

GHIA L GHEORGHE, preot, profesor. N. 15 mart. 1887, în CORjeluri, jud. Tuleca, t 2 dec. 1945,în Craiova. Liceul la Iași,Facultatea de Teologic din București (licența în 1911, doctoratul în 1923); studii de specializare în Teologic și Filologie clasică la Leipzig (1912—1914),examen de capacitate pentru învățământul secundar în 1919. Diacon (1914). apoi preot (1919) la biserica domnească din Bârlad, profesor de Religie la Colegiul Național,un timp la Liceul militar „D. A. Sturdza⁴* și Liceul de fete „Elena Cuza", preot la biserica „SL Treime" (1920—

Uteralura; Constantin C. Tomcseti, *Mitropolitul Grigorie IV al Ungrovlahiei*, Chișinău, 1927, p. 2—9 și 97-129; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. III. București, I98Kp. 38-40 (cd.a 11-a.București. 1994, p. 37-39); N.A. Ursu, *Scoală de traducători români dtn obștea starețului Paisie de ta mănăstirile Dragomirna, Secu și Neamț*, în MMB-Teologie și viață, an. IV (LXX), 1994,nr. II-12,p. 80-82.

GHEUCĂ LEON, mitropolit. N. c, 1730. f dec. 1788, în Iași. Călugărit la mănăstirea Putna. protosinghel la Mitropolia din Iași. episcop la Roman (2 febr. 1769-1786), mitropolit al Moldovei (ales 2 mart. 1786—dec. 1788). Personalitate marcantă a mișcării iluministe, bibliofil, prieten cu cărturarul sârb Dositei Obradovici, cu care trimite doi tineri la studii la Halle; sprijină școlile din Moldova și pe protopopul-tipograf Mihail Strilbițchi; incurajează traducерile în românește, în special din literatura moral-filosofică iluministă: din suedezul Axei Oxenstiem, din Fenelon (*Aventurile lui Telemac*), romanul *Etiopica*\ i se atribuie culegerea de texte iluministe intitulată *Despre știința stihilor*. Pe plan națiomtl-politic, a avut o atitudine anugrecească și antiotomană (prin intervenția lui energică s-a pus capăt unei răzvrătiri a ienicerilor din Iași).

Literatura: Melchisedec (ȘlcEincseu), *Cronica Romanului și a Episcopiei*, vol IL București, 1875,p. 95— 115; Alexandru IXAUT^, *Figuri de ierarhi moldoveni: teon Gheucă*, Chișinău, 1942, 48 p. (extras din „Luminătorul", an. LXXV, 1942,nr. 1—2); *Dicționarul literaturii române de la origini până la /Wtf.Biieuresli*, 1979,p. 394— 395; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II, București, 1981, p. 459-460 și

20(1

1945), toate in Craiova. inspector de specialitate în Ministerul Educației Naționale (1940-1945).

Lucrări: *învățătura despre împărăția lui Dumnezeu în Noul Testament*, teză de doctoral. Craiova, 1925,8K p.; *Sfântul han Botezătorul după Evangheliile canonice*, Craiova. 1926, 223 p.; *Epistola Sfântului Iuda. Introducere și comentar*, Craiova, 1927, 88 pr. *Atitudinea Mântuitorului față de Legea Vechiului Testament. Contribuție la Exegeza Noului Testament*. Craiova. 1929, 102 p.: *Problema unirii Biseri-cilor creștine din punct de vedere ortodox*, Craiova, 1932,39 p.; *Pâinea vieții. Texte biblice explicate....* București, p/Js torta sfânta

a *Vechiului și Noului Testament* pentru clasa I secundară, Craiova. 1938. 157 p, (ea, a II-a. 1943); *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos*, pentru clasa II secundară. Craiova. 1942. 123 p.

Redactor al revistei „Renașterea” de la Craiova în primii ani de apariție (1922 —1925). apoi director (1926—1936) și membru în comitetul de redacție (1939—1945); a publicat aici peste 70 de articole, peste 120 de recenzii, apoi cronici etc.; alte colaborări la „Biserica Ortodoxă Romană”, „Revista Teologică” de la Sibiu ș.a.

Literatura: Număr special din „Renașterea”, an. XXV. 1946, nr. I -3. p. I -27; Pr. I. Ioani-ce seu, *Ch ipuri de predicatori din laturile Olteniei*, în MO, an. XXVIII, 1976, nr. 7-8, p. 639-640; Pr. Elefterie D. Marinescu, *Preoți craioveni de ieri*, ms. dact., p. 60—66.

GHIBU ONLSIFOR. pedagog, teolog, militant pe tărâm politic. N< 31 mai 1883. în Săliște. jud. Sibiu, t 31 oct. 1972, în Sibiu. Studii în Liceul de .stat din Sibiu (1894-1900) și la Liceul .-Andrei Șaguna” din Brașov (1900— 1902), con-tinuând la Institutul teologic din Sibiu (1902— 1905). apoi la Universitățile din București. Budapesta, Strasbourg și Jena (1905-1909).cu doctoratul în Filosofie și Pedagogie la Jena (1909). Coreferent școlar la Arhiepiscopia Sibiului (1910—1914). paralel profesor suplinitor la Institutul t&»logic-pedagogic (mart. 1911—iun. 1912) pentru disciplinele pedagogice; secretar al „secției școlare” a Asfrci (1912-1914). în 1914 — 1918 refugiat la București, Iași și Chișinău, unde de.sfășoarii o intensă activitate politică și culturală, militând pentru făurirea statului

național român unitar. îndeosebi prin ziarele fondate de el la Chișinău: „Tribuna”. „Ardealul în Basarabia”, „Școala Moldovenească”. După 1 dec. 1918. secretar general al Resortului de Instrucție al Consiliului Dirigent. în 1919, din încredințarea Consiliului Diligent, a preluat Universitatea din Cluj; tot atunci a fost ales membri: corespondent al Academiei Române și numit profesor titular la catedra de Pedagogie de la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj. la care a funcționat până la pensionare (1945). În timpul regimului comunist, condamnat la mai mulți ani de închisoare, din care a executat doar o parte (dec. 1956-ian. 1958).

Lucrări principale: *Umbla nouălor cărți bisericești*. Sibiu, 1905, 102 p.; *O călătorie în Alsacia-Lorena. Țara și școlile ei*. București. 1909, 59 p.; *Der moderne Vtraquismus, oder die zweisprachigkeit in der Volksschule*, Langen-salza, 1910, 128 p. (teză de doctorat); *Ziaristica bisericească la români. Studiu istoric*. Sibiu.

2020. 143 p.; *Plan de învățământ și îndreptar metodic pentru școalele populare confesionale greco-orientale române din Transilvania*, Sibiu.

2021. 329 p.; *Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația fxtpulară*. Sibiu, 1911, 129 p.; *Anuar pedagogic (1913)*, Sibiu, 1913. 232 p. \Școala românească din Transilvania. Desvoltarea ei istorică ș; situația ei actuală .București, 1915, 103 p.; *Viața și organizația bisericească fi școlară în Transilvania*, Bucureșu. 1915. 206 p.; *Din istoria literaturii didactice românești; I. Bucoavnele*. //.

(' mini (iMsnou

Aheceilarele. III. Cărțile de CfON din Transilvania, București. 1916. 359 p. (An. Acad. Rom., M.S.L. 1915-1916. scria II. t XXXVIII); *Vrei să fii înțelept?* de Dionivic Romano, fost episcop al Buzăului Ediție îngrijită cu un cuvânt înainte de .SuurM.. 1916. 207 p.; *Universitatea din Cluj si institutele ei de educație* .Cluj, 1922. VIII + 140 p.; *Catolict%mul unguresc In Transilvania St politica religunisă a statului român*. Cluj. 1924. 304 p. (ed. a II-a. 1932); *De la Basarabia rusească la Basarabia româneasca* Analiza unui proces istoric însoțit de 186 documente. Vălenii de Munte. 1926, CXCII + 510 p.; *Portrete pedagogice*. București, 1927, 88 p; *Un anahro» uimii fi o sfidare: Statul romano-catolic ardelean. Studiu istoricjuridic, însoțit de concluziile Comisiunii istorico*juridice privitoare la desființarea Statului catolic*. Cluj, 1931. XXX + 466 p.; *Universitatea Daciei Superioare fi problema Statului romana-catoltc*. Cluj, 1931, 107 p.; *Acte fi documente privitoare la Statul romano-catolic ardelean*.

Cluj, 1933, 878 p.; *Acțiunea catolicismului unguresc fi o Sfântului Scaun tn România întregită. Cu CLXXVII + 45 acte fi documente*. Cluj. 1934, CV + 983 p.; *Doi uzurpatori ai drepturilor României fi ai Uni* versității din Cluj; Sf Scaun de la Roma fi Statul romano-catoltc ardelean*. Cluj. 1934, 164 p.; *Nulitatea Conconlatului dintre Homârua si Sf StffWf*. Cluj, 1935, LIV + 88 p.; *Ordinul canonic premonstratens din România*. București, 1936, 126 p *Ordinul franciscanilor conventuati {„MinorițiV*} din Transilvania*. 2 voi., București, 1937-1938. XIII + 771 p. (I) și CIV + 363 p. (II); *La o răscruce a vieții mele. Un bilanț fi o mărturisire*. București, 1939, 195 p.; *Un repre* zentant rustic al spiritualității românești de la mijlocul sec. XIX: Picu Pătruț din Săliște*, București, 1940, 24 p.; *Politica religioasă fi minoritară a României. Fapte si documente care impun o noua orientare*. Cluj, 1940, 830 p.; *Prolegomena la o educație românească*, voi. I Cluj, 1940, 903 p.; *Puncte cardinale*

pentru o concepție românească a educației. Sibiu, 1944, 100 p.; *Dictatură și anarhie. Priviri critice asupra evoluției și directivelor învățământului și educației românești sub regimul Antonescu (1940-1944)*. Sibiu, 1944. LXVI + 248p.

A colaborat la aproximativ o sută de periodice românești, între care: „Telegraful Român”. „Revista Teologică”, „Vatra Școlară”, „Luceafărul”, toate la Sibiu, „Biserica și Școala” și „Tribuna” la Arad, „Gazeta Transilvaniei”, la Brașov. „Neamul Romanesc”, „Neamul Românesc Literar”, „Adevărul Literar și Artistic”. -Convorbiri Literare”. „Revista Generală a învățământului” la București. „Societatea de Măine”. „Jurnal”, „Cosânzraru”. „Renașterea” la Cluj, „Legea Ronuncască” la Oradea. „Ramuri” la Cnuovaș.a.

Amintiri despre oamant pe care i-am cunoscut. Prefață de Cnșan Mirciotu. Ediție îngrijită de Crișan Mircioiu și Șerban Polverejan. Note și comentarii Șerban Polverejan. Cluj. 1974. 331 p., *Din istoria literaturii didactice românești*. Ediție îngrijită de Oclav Păun. Tabel cronologic, studiu introductiv, note și comentarii de V. Popeangă. București, 1975. 316 p.; *Pentru o pedagogie românească. Antologie de serter pedagogice*. Îngrijirea ediției, tabel cronologic bibliografie, note și comentarii; Octavian O. Ghibu. Studiu introductiv; conl. dr. Ion Gh.

GILIIȘ BENEDICT

pedagog, ta ST, an. XXXV. 1983. nr 9- 10, p. 699—713; Traian Vedinaș. *Onisifor Ghiu edmatore st memorialist*. București. 1983; (Xtavian O. Ghibu. *Onisifor Ghiu. Bibliografie. Scrieri privitoare la Biserica st religie*, în GB. an. XLVII, 1988,nr6.p. 162-179; *Onisifor Ghiu. unitatea ronuneased si chestiunea Basarabiei* Studii și eseuri cu prilejul „Zilelor Onisifor Gliibtr” - Chișinău. 1992-1995. Ediție îngrijită de Dumitru Preda. București. 1995, 256 p.; studiile introductive la lucrările reeditate.

GHICȘ BENEDICT (din botez Vasilci. arhimandrit. N. 21 oct 1904. în Domnești, jud. Vrancea.* 12 iun. 1990, la mănăstirea Ceniica. Studii la Seminarul teologic din Galați (1919—1926). Facultățile de Teologie ortodoxă din București (1926-1927) și Strasbourg (1927—1932). eu echivalare la Facultățile din București și Chișinău (1935), doctonul la București (1946) cu leza inedită: *Doctrina răscumpărării în imno* grafia Bisericii*. Călugărit în mănăstirea Noul Neamț (1934). hirotonii ierodiacon (1934) și ieromonah (1936). mai târziu hirotesit arhimandrit (1939), Prefect de AKttJ la Internatul teologic dm Cernăuți (1936). profe\or >i spiritual la liceul seminarul din Bălți (1938—1940). preot la catedrala patriarhală din București (1940—1944). ales episcop de Hotin în ian 1944

Stanciu. București, 1977.332 p.; *Pe baricadele vieții. Anii mei de învățătură*. Ediție îngrijită, prefață, note și comentarii de Nadia Nicolcsu. Postfață tle Mircea Zăciu, Cluj Napoca. 1981. 382 p. *În partea aceea Studii și articole, 1904-1914*. îngrijire de e*liție.studiu introductiv și note de Vasile Popeangă. Cu o postfață de Nadia Nicolcsu. București, 1985,423 p.; *Oameni între oameni. Amintiri* Selecție și introducere de Ion Bulei. Text stabilit, tabel cronologic și indice de nume de Octavian O. Ghibu. București, 1990,528 p.; *Pe baricadele vieții In Basarabia revoluționară Amintiri*. Ediții îngrijită, prefață, tabel cronologic, note, bibliografic și indice de nume de Octavian O- Ghibu. Chișinău, 1992, 636 p.; *Chemare la judecata istoriei. A/ieluri Ut rațiune din anii 1946-1952*. Selecție, îngrijirea ediției și note de Octavian O. Ghibu. București. 1992,208 p.; *In vâltoarea revoluției rusește însemnări din Basarabia*. Ediție îngrijită, introducere și note de Octavian O. Ghibu, București, 1993,222 p.; *De la Basarabia rusească la Basarabia românească*. îngrijirea ediției,cuvânt introductiv, note. indice și bibliografie de Dr. Marian Radu. București, 1997, XVI+ 504 p.

Literatura: Ioan Moga și Iosif E. Naghiu. *Bio-bibliografia profesorului Onisifor Ghiu*, București. 1941 (peste 1100 titluri); vezi și Pr. Alexandrii Marcel Sabău, *Onisifor Ghiu ca* MB

(nrecunoscut de autoritățile de atunci), duhovnic la Academia teologică din Arad (1944). asistent la Facultatea de Teologie din București (1944—1948). vicar patriarhal (1949-1950), profesor la Seminariile teologice dm Mănăstirea Neamț (1950-1954)ft București 0958). preot la catedrala patriarhală (1954-1958 și 1964-1974); arestat în 1958 și condaiunat cu lotul „Rugul apris” la 20de am de închisoare, fiind clibetat în 1964. Pensionat tn 1974 și retrus la mănăstirea Cernicu.

Lucrări: *Material omtlett Despre credința ercftină*.XnMO.an.VIII. 1956,nr I —3,p.5S—65; *Semnul credinței, seninul sfintei cruci*. în *Ibidem*. nr. 4—5,p 212—220; [Ov.ru/](#).în *Ibidem*. nr. 6-7, p. 370-378; *Despre Dumnezeu** în *Ibidem*, nr. 8-9, p. 515-519. *Dumnezeu. Ce este?*. în *Ibidem*.nr.-10-12.p. 654-666.

Despre credința creștina, nevoia st folosul credimet.in GB.an. XV, 1956.nr.6-7,p. 305-314;V^/rarfme.inGB.an.XV.1956.nr.8-9, p. 386-395; *Dreptarul credinței: Crezul*, în CIL an. XV. 1956, nrJLp. 623-630.

Despre creația lumii. în MO. an. IX, 1957. nr. 1—2. p. 59—65; *Despre ingeri*. în MO, an. IX.1957,nr. 3-4.p |72-181;/n?erlrto5/jn(ir *Pdnmi*,în MO.an IX. 1957. nr. 7-8. p. 487-496, *Creațiunea du/ni Sfânta Scriptură*, în MO. an IX,1957,nr.9-10p.MI-647:CWwm«m la *Sfinții*

Părinți. în MO, an. IX. 1957, nr. 11 -12.p. 789—793.

Faptul răscumþhlrarn în inmografia Bisericii Ortodoxe, în ST. an. XXII. 1970. nr. 1-2, p. 70—103;... *În ciclul întrupării An Ihidem,n. 3—4*, p. 230-249;... *în ciclul vieții publice a Domnului*, în *Ibidem*, nr. 5—6, p. 406—430;... *tn ciclul Sfintelor Patimi An Ihidem*, nr. 9— 10, p. 649—684; ... *În ciclul învierii*. în *Ibidem*, an. XXIII. 1971, nr. 3-4. p. 186-210; *Faptul răscumpărării si diavolul în wuiograftu Bisericii*, *inlb*dem,l<n\,m.*t~* 10,p. 692-719.

Ciclul *Dtn proloage*, în BOR. an. XCVIII, 1980.nr. 1-2,p.85-90;nr. 3 -4,p.456 -457; nr 5-6,p.587--588;nr.7-8,p.7|7-718;nr. 9-10,p.968-969; nr. 11 - 12.p. 1141 -1143; an. XCIX. 1981. nr. I-2. p. 45-46 și nr. 5-6, p. 539—54L Diferite alte articole, note >.,v în revistele bisericești actuale și din perioada interbelici.

Postum nau apărut *Protoagele...* dioftosile și îmbogățite de.... Cumva, 1991.1034 p și *Taina* 203

al Cancelariei St. Sinod, profesor de Religie la diferite licee din București, începând cu anul 1894 și până în 1929<la L*ceul de hăieți „Lollior. tar din 1912 la Școala normală de lele „Azilul Elena Doamna").director al Seminarului „Nifon*" (1923-1926).arii diacon (din 1894) 51 preot la biserica „Domniți Bălașa" (1906-1934), eclesiarh la catedrala painarhală (1924—1927). A publicat lucrări istorice și manuale didactice.

Lucrări: *Preoția ca ierarhie, tratata din punct de vedere istoric, dogmatic, canonic fi pastoral*, teză pentru licență. București. 1892. 135 p.; *Manual de teologie pastorală...*, pentru folosirea elevilor seminariști și a tuturor preoților.... București. 1894.8] + 3 p (ed.a II-a. București, 1899.160 p.); *tiortă xfânta a Vechiului și Noului Testament...* pentru cl. I secundară, ed. U Bucureșu. 1915. 144 p.; *Explicarea Evangheliilor...* pentm cL II secundară. București. 1916, 93 p.; *Sfaturi duhovnicești*. București. 1940.49 p.

Istoricul Mitraliei Ungrovlahiei fi mitropo-ii (ii Țării Românești..., București, 1907,143 p.+ 17 pl; *Un mare ierarh dtn trecutul apropiat al Bisericii noastre: mitropolitul Ghenadie Petres> cu* 1893-1896*. București. 1941.81 p. A publicat numeroase conferințe pe care le-a rostit, mai ales în cadrul Societății clerului român „Ajutorul" sau la ^Societatea (cineilor Române", ambele în Bucureșu.

Uteralura: G I. Gibcsu, *Autobiografie. O viață de am rânduit a fi preot*. București. 1940. 41 p.

Răscumpărării tn inmografia ortodoxă. București, 1998.254 p

Literatura: Gheorghe Vasilescu, *Benedict Ghiuș, duhovnicul inimii*. București. 1998.64 p.

GIRESCL GEORGE. preot, profev^r. N 15 sept 1861, în Gibești, jud. Vâlcea, t 1942, în București. Studii la Seminarile din Curtea de Argeș (1873- 1877) și „Central" din București (1878—1882), mai târziu la Facultatea de Teologie din București» la care a obținut licența, tn 1892. Pedagog la Seminarul dm Curtea de Arge> i IH82-1884L diacon la biserica -Oltenr dm București (1885), la Mitropolie (1886). la Episcopia Râmnicului (1888). concomitent fiind și director al Cancelariei acestei Episcopii (18K8—1893) și paifcsor de Muzică bisericească la Seminarul eparhial (1894); subdirector al Cancelariei Mitropoliei Ungrovlahiei (1894 -1896 și 1905-1917)>i director (1917-1918>.diroelur

GOLDIS IOSih

1929,înUceadeJos — Făgâniș(azi jud Brașov), Studii la Liceul „Radu Ncgnd din Făgăraș (1940—1948), Institutul Teologic Universitar dm Sibiu 11950—1954),cursuri <le doctoral — specialitateaTeologie Fundamentală la Insultatul Teologic din București (1955-1958). Diacon (1955). preot-paroh în UcM de Jos (din 1958 pana azi), concomitent consilier economic ta Arhiepiscopia Sibiului (1974-1976) și lector la catedra de îndrumări misionare (1976~ 1977), apoi la cea de Istoria religiilor 11977-1991) la Institutul Teologic Universitar din Sibiu: aretai în timpul regimului comunist (iun. 1948— act. 1949)

Lucriri: *Problema interconfesională a inspirației biblice An „Of\odox\dr,m\X*, 1957,nr.2, p.. 216—238; *Platonism st creștinism*. în „Ortodoxia", an. X, 1958. nr 1. p. 61-81; *Tnmurti st Sfânta Treime* .In MA.an. III. 1958. nr 3—4.p. 238—251; *Structura și cunoașterea adevărului revelat*, în ST.an. X. 1958, nr.9—10, p. 546—556; *Mitul ca interpretare a divinității*, în ST.an. XL 1959, nr. I—2,p. 22—33; *Nicolae Iorga st marea răscoală a țăranilor tfin 1907*. în MA, an. XXVII. 1977, nr. 1-3. p. 25-36; *Aspecte dm activitate /xistorală fi pre<Kupări de teologie pastorală tn Transilvania*, [n vol *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*. Sibiu, 1988. p. 246 - 272: felurite articole, recenzii, note.în „Mitropolia Ardealului", „Telegraful R -mân", *JrKlnriiătcinil* btsencesc" de la Sibiu ș.a.

I jleratura: ROC .an VI. 1976,nr. 4.p.96-97;GB.an. XXXVI.nr. 1-3. 1977.p. 152; Pr Prof. Dr. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786—1986*, Sibiu. 1987, p. 377.

GOLDIȘ IOSIK (din botez Iosif), episcop. N. 17 febr. 1836. în Socodol, jud. Arad, † 23 mart. 1902. în Arad. Studii la gimnaziile din Szarvas (Ungaria) și Arad, Institutul teologic la Arad. Academia de Drept din Debrețin, Facultatea de Filosofie a Universității din Pesta. Funcționar în administrația de stat (1864 — 1869). călugărit în 1869 la Hodoș-Bodrog sub numele Iosif, hirotonit ierodiacon și ieromonah (1875), apoi proto-singhel; devine profesor la Institutul teologic din Arad (1869-1873), profesor de Limba și literatura română la Liceul de Stat din Arad (1873 — 1892), administrator protopopesc la Arad (1878—

1880), director al Institutului teologic-pedagogic (1885— 1886). președinte-vicar (și arhimandrit) al Comisionului ortodox român din Oradea (1892-1899), episcop al Aradului (ales 2/14 mai 1899, instalat 20 iul. 1899). până la moarte.

Articole în foile bisericești de la Arad. „Speranța”, „Lumina” (redactor în 1873-1874). „Biserica și Școala”; altele în ziarul „Arad Vidfok” din Arad. despre *Latinitatea limbii române* (1880- 1881 <tr.*duse în broșură în românește), pe baza cărora a fost ales membru corespondent al Academiei Române (22 mart. 1882); alte articole în ziarul „Alfred-Arjd”,

COTOI IOAN

traduceri din limba română în maghiară (de ex. piesa *La Plevna* a lui George Sion); o lucrare cu titlul; *Schița istorică despre participarea României la războiul ruso-turc din anul 1877-1878*, în limba germană, în ziarul „Neue Arader Zeitung” (1882—1883). o *Gramatică a limbii maghiare* (1884).

Literatura: *Enciclopedia Română*, tom II Sibiu. 1900, p. 575-576; Dr Teodor Botiș, *Istoria Scoalei normale {Preparandiei} și a Institutului teologic ortodox român din Arad*, Arad, 1922, p. 653-654; Eugen Arădeanul (Gluck). *Contribuții cu privire la activitatea științifică a lui Ioan - Iosif Goldiș legată de Războiul pentru independență din 1877/1878*, în MB. an. XXVII. 1977, nr. 4-6, p. 294-296 și în „Ziridava”. Arad, IX, 1978, p. 149-155; Florian Dudaș, Dr. *Correspondența medită a episcopului Iosif Goldiș*, în MB an. XXX, 1980, nr. I —3, p. 159-165; Pavel Vesa. *Viața și activitatea episcopului Iosif Ioan Goldiș al Aradului*. în AB.an. VIII (XLVII). 1997.p. 119-126.

GOTCII IOAN, preot, profesor. N. 2 febr. 1861. în Roman, 14 iul. 1937. în Iași. Seminarul inferior la Roman, mai târziu Seminarul superior în Iași (1890-1893) și Facultatea de Teologie din București (1893— 1897). Diacon, apoi preot la catedrala episcopală din Roman (1882 — 1890). preot la biserică „Sf. Spuidon” din Iași (1897—1927), profesor de „Științe religioase” la Seminarul „Veniamin” (1901 -1927) și la alte școli secundare din Iași, protopop în Iași (1900—1902). președinte al Consistoriului eparhial-Iași.

Lucrări: *Moralitatea familiei creștine*. București, 1897, 151 p. (teză de licență); *Catehismul ortodox*. București, 1903. 223 p. (ed. a II-a, 1911); *Curs de Pastorală*, București. 1903, 132 p. (ed. a II-a, 1911; ed. a III-a, 1922, 153 p.); *Concorda*? Iași, 1921. 46 p.; articole în „Mitropolia Moldovei”, „Ortodoxul”, „Valonii”, „Opinia”, „Ocrotirea”, toate în Iași, „Cronica Romanului”, „Universur-București ș.a.

Literatura: Ilie Gheorghică. t *Preotul Ioan Gotcu* An „Mitropolia Moldovei”, an. XIII. 1937. nr. 7-8, p. 298-300; Pr. Prof. Ioan Constantinescu. *Preotul profesor Ioan Gotcu* An MMS. an-XLVII, 1972, nr. 7 —8, p. 609—617.

cu doctoratul în 1877. Profesor de Drept canonic și Istorie bisericească la Seminarul teologic din Blaj (1877—1893; rector din 1892). deținând paralel și alic demnități în Biserica unită (canonic, rector al Seminarului = internatului diecezan etc). A publicat o serie de manuale didactice, precum și câteva lucrări de istorie, dar dintr-o viziune confesională; a redactat „Foaia Bisericească” de la Blaj (1883-1886). Și-a atras oprobiul opiniei publice și a criticii literare printr-un studiu despre M. Kminescu. în care denigra poetul, poezia sa și curentul eminescian.

Lucrări: *Principiile morale sau etice ale religiunii creștine*, pentru gimnazii, Blaj, 1878. 78 p.; *Introducere în cărțile Sfintei Scripturi*, pentru #/www.zilBlaj. 1878, *Explicarea mecanică modernă a naturii și credința în Dumnezeu*, Blaj, 1881; *Elemente de istoria bisericească univers* sală fi jmrtriculară a românilor, pentru gimnaziile superioare*. Blaj. 1879, 87 p.; *Istoria universală a Bisericii de la începuturile ei până în zilele noastre, pentru seminarii și uz privat*. Blaj. 1881. 515 + VII p.; *Istoria Bisericii române fi unite cu Roma*, Blaj. 1884, 3 f. + II + 223 p.; *Instituțiunile caftvnefti în Biserica românească din Ardeal*. Blaj, 1895, X + 476 p.; *Gestiuni din dreptul și istoria Blsertcii românești unite*. Blaj, 2 vol, 1893-1894, 669 p.; *Mihail Eminescu. Studiu critic*, Blaj, 1894, 214 p.

Literatura: *Enciclopedia Română*, tom II Sibiu, 1900. p. 596; *Șematismul venerabilului cler al Arhidiecesei greco-catolice române de Alba Iulia fi Făgăraș*, Blaj, 1900. p. 86—87; Nicolae Comșa. *Dascălii Blajului*. Blaj. 1940. p. 103-104 (și ed. Nicolae Comșa — Teodor Sciceanu. *Dascălii Blajului*, București, 1994. p. 103—104; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. București, 1979, p. 407-408.

GRECKANURADU, cronicar. u-aducător de lucrări teologice. N.c. 1655 — fc. 1725. Se pare originar din satul Greci — azi jud. Dărnabovîța. Logofăt în cancelaria domnească a Țării Românești .cronicarul oficial al domniei lui Constantin Brancoveanu (se pare începând din 1693). cu

GRAMA ALEXANDRU, profesor de teologic. N. Sian 1850. în Blaj. 112 iun. 18%. în Blaj. Studiile gimnaziale și teologice în Blaj. studiile de Filosofie și Teologie la Universitatea din Viena.

cronica: textului
începăt și la
ura tipărire
istoriei a primei
vieții ediții
lumina integral
tului si e a
prea *Biblici*
creștin in limba
ului romană
domnu (Bucure
lui ști.
Țării 1688.
Humăn reeditat
ești Io ă in
Consta 1988):
ndm „iară
Hrânco cu
veonu *nevoțnț*
Basara a st
b îndrept
Voevad area
*, celor ce
s au
întâmpl
Trad at
uceri de dascăli
lucrări șt mai
teologic mult
e: desluși
Alături ndu-se
ile pre
fratele limba
său ruminc
Serbau ască de
a avut o cei mici
contrib ți
uție plecați
efectivă dentru
la slujite
revizuir Măriei
ea Sale

Ș 1
 C 2
 T 6
 5
 ,
 t
 e
 x
 t
 r
 o
 m
 â
 n
 c
 d
 B
 u
 z
 ă
 u
 .
 1
 6
 9
 1
)
 .
 B
 u
 c
 u
 r
 e
 ș
 t
 i
 .
 1

942- G,
 1944,p. Filitti,
 1B3- Cine
 328 (a erau
 sc wdea frații
 și p cărtura
 XLIX- ri Radu
 LXVI). si
 Șerisa
 n
 atura: Grecea
 loan iui.
 Bianu înRIR.lo
 și Nerva m.IV,
 llodoț. 1934,p6
 Bibliog 5-70;
 rația Lucian
 roman Predesc
 ească u. O
 veche, I controv
 lom, I ersă
 (1508 literară
 — -
 1716). religioa
 Bucure să.
 ști. Contrib
 1903, uția
 sub fraților
 voce; Radu
 Consta si
 ntin Serbau
 Solotno Grecea
 n. nu la
 Biblia cultura
 de la biseric
 Bucure ească
 ști st
 (1688) laică, în
 Contri- GB. an.
 buții XXL
 noi 1962.
 istoric nr 5-6.
 O'litera p- 580-
 re, 607 (ti
 Tecuci, consi-
 1932; L deri

t a

G c

T o

n

t

r

i

b

u

i

t

l

a

r

e

v

i

z

u

i

r

e

a

ș

i

e

d

i

t

a

r

e

a

B

i

b

l

i

e

i

de la 1692), a

Bucure unei

ști din predosl

1688; ovii (în

lot grecește

împreu și

nă au române

tradus ște) și a

Mărgăr unor

itarele „stihuri

Sfântul poliiieș

ui Ioan li" la

Gură de Evan-

Aur ghelia

(Bucure greca-

ști, ronuhu

169L i de la

semnea Bucure

ză și ști,din

cele 1693.

două Uter

predosl alur

ovii: a:

reed. Ace

1746). eași

Este ca

autorul și la

unei Rad

prefețe u

grecești Gre

la cea

Slujba nu

Sfintei

Parasc GRE

hiva CLVNU

celei NICODI

noua și M (din

a boiez

Sfântul Nicolae)

ui

Grigori ,

e arhima

Decapo ndrit,

lttul traducă

(Bucu- tor. N.

rești, febr.

l e
a
s
c
ă
,
î

l
l

i
u
L

l
8
l
7
.

l
a

C
e
r
n
i
c
a
.

F
r
a
t
e

î
n

m
ă
n

ăstirea arhima
Tisman ndrit
a (1801);
(1780). ctitoreşt
unde a e o
şi fost bisencâ
călugări dc krnn
t şi în satul
hirotoni Ghennâ
t iero- neşti-
diacon Ilfov,
(1781); reface
iconom din
la temelie
Snagovl bitenca
1786- mănâsu
1794). ni
la Babelc-
Tisman Vlaşca
a * i şi un
7*M — paraclis
c. la
1801). Cernica
apoi la ; după
Mitropo 1810
lie (1801- retras
1810),ier laCemic
omonah a. A
(1797).p tradus
r\>tosi din
nghcl şi

GRIGORIL

grecește mai multe lucrări rămase în mână: *Theotocarion* (aderă canoane de rugăciune către Preasfânta Naștere de Dumnezeu) {1795 . Ms. 2097 Bibi. Acad.}; *Neon ecloghion*. *adece carte noua. cu ulegene de viață vrednice de cuvântat ale unora din sfinți* a lui Nicodim Aghionrul, tălmăcită din limba greacă (1807, Ms, 1369 Bibi. Acad.); *Ecloghion* *adică adunarea de vreo câteva istorii și viață ale Sfinților Părinți, unele prescrise și mai îndreptate, altele tălmăcite după limba greacă* (1808); *Ailunare de învățături ale multor filosofi și dascăli... din care unele s-au tălmăcit după grecește... și s-au mai adăugat* (1813. Ms. 1986 BibL Acad.); *un manuscris* cuprinzând Omiliile Sf. Ioan Gură de Aur la Kvangelia de la Matei, texte din Sf. Grigorie Sinaitul și a. în 1811 a tradus și tipărit la Sibiu canea lui Polizon Conta Ioanmtul. *învățătură de multe științe folosite de copiii creștinești celor ce vor să învețe și să stie dumnezeiasca Scriptură*, cu „cercetarea” episcopului Iosif al Argeșului (după ed. greacă. Viena. 1806).

I în final: Pr D Furtuni. *Ucenicii starețului Paisie în mănăstirile Cenuca și Călimărușam*. București. 1927.p. 76-77; N. Sculy Logodirii. *Contribuții privitoare la viața și opera arhimandritului Nicodim Grecianu*(1762 - /AV7|. înGB. an. XL. 1980. nr. 10-12.p. 846-852; Gabriel Știrmpel.*Catalogul manuscriselor românești* AL București, 1983.p. 128 și 165.

GIUGOKIE, episcop. 11691. Originar dintr-o familie preoțească din m. Muscelului Preot în Cămpulung-Muscel; după moartea soției s-a călugărit în mănăstirea de la Cămpulung, apoi a fost egumen la Brâncovem. La 4 apr 1668 ale* episcop la Buzău.unde a păstorit până la moarte. Kste Ctitorul schitului Golești, pe care l-a închinat mănăstirii de la Cămpulung. în 1676; interesat de problemele materiale ale Episcopiei.

Literatura: Preot Ioan Răoțescu| *Cămpulung Mustri*, Cămpulung. 1943. p. 123-130; Preot Ioan Răoțescu. *Știri denumite privitoare la biserică din schitul Golești*, în GB. an. XXL nr 9- 10. 1962. p. 864; Toma G. Bulat, *Titularii Episcopiei Buzăului din secolele XVII și XVIII*. în GB, an XXXI. nr. 7-8, 1972, p. 825; Preot Gabriel Cocora, *Șirul*

207

prefețele sale; a) de slujbă: *Evangelia* (1760. 1775) *Antologhionul* {1762.1766.1777,1786), *Ceaslovul* (1767 și alte 5 ediții). *Molitvelnicul*

episcopilor Buzăului, în voi i *Spiritualitate și istorie la Intorsura Carpaților*, voi 2, Buzău. 1983. p. 39; Preot Gabriel Cocora. *Episcopia Buzăului, o vatră de spiritualitate și simțire românească*. Buzău. 1986,p. 86-91.

GRIGORIE, mitropolit „titular de Sidis, tipograf și diortositor de cSrti. N. c« 1735, t d. I iun. 1795. Probabil a studiat la Academia domnească grecească din București; călugăr și „ucenic” al mitropolitului Grigorie II al Ungrovlahiei. În 1768 era ieromonah și tipograf—gravor (Triodul din acel an y. în 1774 iconom la Mitropolie. în 1778 arhimandrit și egumen la Dealu; la 13 ian. 1783 mitropolit, „titular de Sidis (în SV Asiei Mici) a dat indemnul — moral și material — la tipărirea unor cărți: *învățătura bisericească* (1774). *Slujba Sf. Dumrie Baumibov* (1779), *Prăriloră de taina ispovedaniei* (1774 și 1781-In 1784 a.-diortosir Aposro/w/ tipărit la București, semnând și prefața, iar *Ceaslovul* din 1785 și *Antologhionul* din 1786 s-au tipărit „prin indemnarea și osteneala”¹¹ sa. A copiat manuscrise, între care și *Didahiile* lui Antim Ivireanul Prin „diata” lui.din 1795. lisa sume însemnate de bani Mitropoliei, pentru zugrăvirea catedralei, celor patru Patriarhii apostolice, mănăstirilor de la Athos. Siuai și unora din (ară. spitalelor din București, pentru răscumpărarea de robi și înzestrarea a cinci fete sărace.

Ultimele: Prof. Toma G Bulat. *Monahul hncurey,can Grigorie ajuns mitropolit al Sidiei și candidat la întâiul scaun bisericesc al Țării Românești*An BOR.an. LXXXVII. 1969,nr.5— 6,p. 573-583.

GRIGORIE II, mitropolii al Ungrovlahiei. N.c. 17M.1 ISsept. 1787,în București. Studii la Academia de la Sf. Sava din București; fost egumen la Colțea. ccleciarh la catedrala mitropolitană, mitropolit „titular al Mitelor Lichiei (1748- 1760). apoi mitropolit al Ungrovlahiei București (28 iul. 1760) până la moarte. A îndeplinit misiuni diplomatice, între care și una la țarina Ecaterina a II-a a Rusiei, în fruntea unei delegații de clerici și boieri munteni (1770): este ctitorul a două biserici în București: „Oborul Vechi” și „Sf. Nicolae Vlădica”; îndrumător al școlilor românești S-au tipărit uibel aproximativ 40 de cărți românești, în cheltuiela sa, multe cu GRIGORIE DASCĂLUL

(1764). *Penticostar* (1768. 1782). *Triodul* (1765).*Octoiul* (1774), A/jmm/u/(1774.1784), *Psaltirea* (1775. 1780). S/w/ixi *Cuviosului*

Dimitrie de la Rasarahov (1779). *Uturghierul* (1780), *Caravasierul* (1781); b) de învățătură: *W*rwvd r*r întrebări și răspunsuri* a St. Simion al Tesalonicului (1765), *Omiliile Sf. Macarie Egipteanul* (1775), *Caz/mia* (după a lui Varlaam, 1768), *»vdfdr»rd bisericască* (1774) și *Capete deixmmcă* (1775). ambclc după Antim Ivireanul, *Prâvilioară cu învățătură bisericască de taina ispovedanii* (1781) ș.a.; a sprijinit traducerea și tipărirea *Mineiilor* de la Râmnic. Sub el s-au tipărit și câteva cărți în „secția” grecească a tipografiei Mitropoliei, între care *Mărturisirea ortodoxă* a lui Petru Movilă (1767), *fn vătătura creștinească a credinței noastre ortodoxe* (1768, text grecesc—turcesc) ș.a. în 1774 generalul ms Petru Saltâkov i-a dăruit moaștele Sf. Dimiirie Basarabov, pe care le a așezat în catedrala mitropolitană; în 1776 patriarhul ecumenic Sofronie i-a acordat titlul onorific de „locțiitor al scaunului din Cezareea Capadociei”.

Literatura: G. VL Ionescu. *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei*, vol. II (1708-1787), București 1914, p. 347—373; Pr. Dr. Nicolae Șerbănescu, *Mitropoțiții Ungrovlahiei*, în BOR, an. LXXVII, 1959, nr. 7-10, p. 793-797; Ierom. Lucian Florca. *Activitatea culturală a inițiatorului Grigorie al II-lea*, în ST.an. XV, 1963, nr. 3-4, p. 220-231; Prof. Toma G. Bulat, *Tipografia Mitropoliei Bucureștilor în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, în BOR, an. LXXXVII, 1969, nr. 7-8, p. 791-816; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, II. București. 1981. p. 403-408 (ed. a II-a. București. 1994.p. 395-400).

GRIGORIE DASCĂLUL (din botez Gheorghe), mitropolit. N. 1765, în București, t 22 iun. 1834, în București (osemintele sunt azi la Căldărușani). A făcut studii la Școala de la Sf. Sava. Tuns în monahism de starețul Paisie la mănăstirea Neamț, sub numele Grigorie și hirotonit ierodiacon. împreună cu prietenul său Glierontic. au tradus și tipărit mai multe cărți din limba greacă: *Carie folositoare de suflet* (București, 1799, 12 4 145 foi, retipărită în 1800, și din nou la Iași. în 1819), *Chinacodromionul* la Evanghelii al lui NiclaiforTheotochis (București, 1801, 4 +248p. +3foi.retipărit la Buzău 1839. Iași, 1840—1841 ș.a.), *întrebări și răspunsuri* GRIGORIE DIN MĂHACI

1833) și Căldăntșam(apr.—aug. 1833). I.a Buzău a pus acum bazele unei tipografii, în care au apărut: *Ale lui Iosif monahul Vrienie cuvinte doaozeci pentru purcederea prea Sfântului Duh* (1832), *A lui Fotie patriarhul Constantinopolului epistolie de obște către scaunele arhieresti ale Răsăritului și doao cuvinte doveditoare pentru purcederea prea*

oarecare bogoslovesti ale Sfântului Atanasie {\xss\A^Q\2fox^A^p^Tâlcuire la cele patru Evanghelii a lui Theofi/act, arhiepiscopul Bulgariei, cu însemnări oarecare de ta Evthimie Zigabinos adăugită (Iași. 1805.6 foi + 708 p.). *Descoperire cu amănuntul a pravoslavniciei credințe a Sfi han Damaschiuul* (Iași, 1806, 10 foi + 564 p.). După moartea lui Glierontic a tipărit trei cărți traduse numai de accsia; *Chegragarion* de Fericitul Augustin (Neamț. 1814), *Apologia, adecă cuvânt sau răspuns împotriva socotelilor celorfâră de Dumnezeu* (Neamț. 1816. retipărită la București în 1819) și *Tâlcuire pe scurt... la antifoanele celor 8 glasuri de Nichifor Calist Xantaju?!*, cu alte lucrări (Neamț. 1817), în același timp a tipărit o traducere proprie: *Arătare sau adunare pe scurt a dumnezeieștilor dogme ale credinței*, după Atanasie de la Păros (Neamț. 1816). După 1817 s-a stabilit la mănăstirile Antim și Căldărușani. tipărind noi traduceri: *Cuvinte șase pentru preoție ale Sf Ioan Gura de Aur și ale altor trei Sfinți Părinți canonicești epistolii împotriva sintoniei* (București. 1820). *Cuvânt pentru preoție al Sf Grigorie de Nazianz* (București. 1821).

La 4 ian. 1823 ierodiaconul Grigorie a fost ales mitropolit al Ungrovlahiei (la 9 și 10 ian. hirotonit ieromonah și arhieru, iar la 11 ian. investit și înscăunat). A continuat traducerea și tipărirea de noi lucrări la București: *Dovedire împotriva eresului armenilor* (1824). *Doua cuvinte ale Sf Casian Râmleanul* (1825), *Cuvinte-., ale Sf Vasile cel Mare st Grigorie cuvântătorul de Dumnezeu 11826}*, *Cuvinte... ale Sf Ioan Gură de Aur* (1827). *Cuvânt al Sf Ioan Gură de Aur la Tăierea Capului Sf Ioan Botezătorul* (1827). *Cuvinte zece pentru dumnezeiasca pronie ale iui Teodorei al Cirului* (1828), *Patericul* (1828). Ca mitropolit a căutat să pună randuială în viața clerului, s-a îngrijit de familiile preoțești, a acoperit o parte din datoriile Mitropoliei; a izbutit — pentru scurt timp — să înlăture pe egumenii greci din mănăstirile închinat. Ajuns la neînțelegeri cu autoritățile ruse de ocupație, în ian. 1829 a fost înlăturat din scaun din dispoziția țarului, fiind exilat la Chișinău (până în iun. 1832), apoi la Buzău (febr. 1832-apr.

Sfântului Duh ale Sfântului Grigorie Palama (1832), *Cartea ce să numește împărțirea de grâu a Sf. Ioan Gură de Aur* (1833. cu 57 cuvântări). *Carte ce să numește Puțul Sf Ioan Gură de Aur* (1833. CU 48 cuvântări). După ce și-a reluat scaunul, înființează o tipografie la Căldărușani și începe lucrările de refacere a catedralei mitropolitane*

Literatura: Constantin C. Tomescu, *Mitropolitul Grigorie IV al Ungrovlahiei** Chișinău. 1927. IV + 307 p.; Număr festiv BOR, an. LII 1934. nr. 5—6, cu studiile: Preotul Niculae M. Popescu. *Viața fi faptele părintelui Grigorie Dascălu, mitropolitul Țării Românești*-p. 289 — 305 (și extras, 16 p.,cd. a II-a. 1942); Constantin C. Tomescu. *Puține cuvinte despre strădania cărturărească a mitropolitului Grigorie Dascălu al Ungrovlahiei*, p. 326-340; Pr. George L. Negulescu. *Condica hirotoniilor de la 1823—1834*, p. 341—419 (și extras); D. Balaur, *Câteva știri despre tipografia de la Caldarușani din vremea mitropolitului Grigorie Dascălu*, p. 420—421; Gheorghe 1, Moisescu, *Mănăstirile închinat din Țara Românească în vremea păstoriei mitropolitului Grigorie Dascălu*, p. 422—456 (și extras); Ion Ionașcu. *Știri noi despre mitropolitul Grigorie Dascălu*, în BOR, an. LVII 1938,nr. 1-4,p, 18—29; Ion Ionașcu. *Mitropolitul Grigorie IV și întrebuințarea unor venituri din vremea păstoriei lui (1823—1834)*, în RL.an.X. 1938. p. 270-301 (și extras); Pr. Constantin Voicscu.Cdrf/ *de zidire suflătească traduse din grecește și tipărite de mitropolitul Grigorie Dascălu*, în GB, an. XXXII. 1973. nr. 7-8,p. 719-725; Pr.LT.G. Bulat. *Mănăstirile pământene din Țara Românească în epoca Regulamentului Organic*, în BOR» an. XCIII, 1975, nr. 9-10, p. 1165-1176; Pr. Ioan Ionescu. *Mitropolitul Grigorie Dascălu*, în GB. an. XLVIII. 1989, nr. 2-3. p. 122-136; Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. 111,București, 1981,p. 37—48(ed. a II-a, București, 1994,p. 36-47).

GRIGORIE DIN MĂHACI (azi Măhăceni) jud. Alba), preot, copist. N. pe la mijlocul sec XVI, t d. 1619. Lui i se datorează cunoscutul manuscris românesc intitulat „*Codex Sturdzonus*” (numit așa de B. P. Hasdeu după numele lui D. A. Sturdza. care l-a dăruit Academiei Române, azi Ms. 447 din BibL Academici, cu 124 foi); cuprinde o serie de „texte apocrife”, copiate de el între

27 ian. 1583 și 10 mai 1619: Povestea Sfintei dumineci, Rugăciunea Sfântului Sisin contra afurisitului drac. Cuvânt despre viața și moartea lui Avraam.cum a venit arhanghelul să ia sufletul lui, Svcata Pctca adică Sfânta Vineri. întrebarea creștinească. Tatăl nostru cu tâlc, fragmente liturgice; câteva texte sunt copiate de alte mâini.

Literatura; B. P. Hasdeu. *Cuvenete din bătrâni. Curțile /mporane ale românilor \n secolul XVI Uile legătură *:u literatura Țuporană cea nescrisă. Studii de filologie com/xtrativd*, voi. II, București. 1879 (studiu cu reproducere de texte); Moise Gaster. *Literatura poporană română*. București, 1883 (studiu și reproducere de texte); George Pascu. *Istoria literaturii și limbii române din secolul XVI*, București, 1921. p. 101-127; Nicolae Cartoian, *Cariile populare în literatura românească*, L București. 1929, p. 153—155 și 170-171 (ed.nouă,vol.I,I,București.1974);Gh. Chivu, *Copiștii Codicelut Stttrdzan*, în LR, an. XXVII, 1978,nr. 1,p. 59-71; Gh. Chivu și Mariana Coslincscu, *Bibliografie filologică ronunească, Secolul al XVf-lea*, București. 1974. passim.; tratatele de istoria literaturii romane vechi.

GROSU GURIK (din botez Gheorghe). mitropolit.N. I ian. 1877.fnNimoreni.L3pușna. t 14 nov. 1943, în București (înmormântat la Cernica). Studii la Școala spirituală (1888 — 1892) și Seminarul teologic din Chișinău (1892-1898). apoi la Academia duhovnicească din Kiev (1898—1902), unde aobținut titlul de magistrat în teologie. Călugărit fn mănăstirea Noul Neamț (Clujcani), hirotonit ieromonah și numit „misionar eparhial” (1902). mai târziu hirotesii protosinghel și arhimandrit (1909). A stăruit penului înființarea unei tipografii eparhiale (1906) și pentru apariția revistei „Luminătorul” în Chișinău (1908). Stareț la mănăstirea Sf. Avram din gubernia Smolensk (1909), director la Școlile normale de învățători din Aleksandrovsk-Grușcvsk

GROSC NICOLAE

209

(1910 —1914)și Saaiiovkai 1914-1917),profesor de Limba română în Chișinău (1917/18), militant activ pentru realizarea șutului național român unitar (ministru adjunct al Justiției în Guvernul provizoriu din Chișinău), În 4 iul. 1918 ales de SL Sinod din București arhiereu-vicar al Mitropoliei Moldovei, cu titlul „Botoșăneanui” (hirotonit la Iași la 15 iul 1918); în 1919 numii arhiereu-viciu la Arhiepiscopiei Chișinăului (cu titlul „de Bălți”); la 1 ian. 1920 numit locțiitor de arhiepiscopal Chișinăului și Hotinului, la 21 febr. 1920 ales titular (însăunat numai în 1921), iar din 28 agr. 1928 devine mitropolit al Basarabiei, păstorind până la 11 nov. 1936.

când a fost suspendat de Sf - Sinod, apoi pensionat.

Lucrări: *Carte de învățătură despre legea Ud Dumnezeu*, alcătuită după mat multe manuale rusești. Chișinău. 1908,310 + VI p.; *Bucoavnă moldovenească*, Chișinău. 1909- 80 p. (ed. nouă. 160 + XII p.); *Abecedar moldovenesc* Chișinău, 1917,135p. (în colaborare; ed. alia și a NLa, cu litere latine, în 1918, ed. a VH-a în 1922); *Rugăciunile și lămurirea fer*, Chișinău, 1920, 44 p.; *Despre omul „trupesc”, „sufletesc” și „duhovnicesc”* \ Chișinău, 1924. 40 p.: *Istoria sfântă a*

Vechiului și Noului Testament, Chișinău. 1924.172 p.(și alte ediții); *Slujirea lui Dumnezeu a unui preot bun*, după Părintele Ioan de Cronștadt, Chișinău, 1925,76 p.

Traduceri dm rusește: *Istoria mănăstirii Noului Neamț*, Chișinău, 1911. 158 p.; M. Calnev. *Despre cinstirea sfintelor icoane*. Chișinău. 1920, 42 p. Alte numeroase traduceri și prelucrări din rusește, broșuri. articole, predici, cuvântați, pastorale.publicate mai ales în revistele „Luminătorul” și „Misionarul” sau în ziarele „Cuvânt Moldovenesc”, „România Nouă” șa.,toate la Chișinău.

Literatura: Preotul Constantin Morariu. *Arhiereul Curie BotățâneanuL vicarul Mitropoliei Moldovei și Sucevei*, Cernăuți, 1919,16 p.; C(onstantin) T(omescu), *Sărbătorirea unui pătrar de veac de activitate ohștească a înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Curie*, Chișinău. 1927.30 p.

Necrologuri în BOR.an. LXI, 1943.nr. 10-12, p. 605-611; „Luminătorul”, an. LXXVI, 1943. nr. 10—12» p. 736—749; VB, XII, 1943. nr. 1 1-12»p. 85-89; „Renașterea”-Craiova, an. XXH,1943»nr. 11,p. 581-583; Pr. Gheorghe Cunescu, *Mitropolitul Curie al Basarabiei — iubitor al cărții românești*, în TR, an. 140, nr. 45-48 din 1-15 dec. 1992; Gh. Vasilescu, *Mitropolitul Curie Grosu al Basarabiei*, în BOR. an. CXI. 1993. nr. 10-12, p. 95-106 (vezi și p. 34—43). Boris Buzilă, *Din istoria vieții bisericești din Basarabia*, București—Chișinău, 1996. p. 284-326; Mitropolit Nestor Vonu-cescu. *Gurie Grosu, primul arhiepiscop și mitropolit al Basarabiei românești*, în voi. „Studii de Teologie istorică”, Craiova, 1998,p. 145—154 {a sc vedea și rev. „Destin românesc”. București— Chișinău, I,1994»nr.2.p.94-108}.

GROSU NICOLAE. profesor de teologic. N. 1867, în Bujor, jud. Upușna, t d. 1944. în România. Studii la Seminarul teologic din Chișinău (1879— 1889) și la Academia teologică din Kiev (1889-1893), magistrul în teologic la aceeași Academie (1907). Profesor de Sfânta Scriptură la Seminarul teologic din Kiev (1895 — 1906),prufewr suplinit de Omiletică, apoi de Istoric bisericesc (din 1912 pSnă în 1917) la Academia din Kiev; profesor de Limbi romanice la „Institutul de limbi orientale apropiate” din Kiev (1919—1924), și concomitent profesor de Istoria Bizanțului la Universitatea din Odessa(1919—1920); preot la catedrala Sf. Vladimir din Kiev; protopresbiter mitrofor; în timpul regimului sovietic a fost deportat la [Arhanghe.sk](#) șt în unele zone siberiene.

Lucrări: *Prea cuviosul Teodor Sluditul Viata și opera*. Kiev, 1907 (teză de magistrul); *Activitatea predicatorială a Sf Ioan Gură de Aur*; *Activitatea bisericescă și legislativă a împăratului Alexie Ccmnenul*; *Relațiile urmaților lui Alexie Comnenul cu Roma*; *Pavlicianismul în Bizanț fn secolul XII*; *Edictul din Milan al împăratului Constantin cel Mare*; *Relațiile bizantine cu Biserica armeană* *Tipuri istorice ale predicii bisericești*; *Profesorul VT. Pievnițkica omitet*; *Predici funebre*; și altele; majoritatea au fost publicate în revista „Trudi Kicvskoi Duhov-noi Akademii”, al cărei redactor a fost în perioada 1912—1917, altele în revista Seminarului teologic din Kiev (toate studiile sale sunt scrise în rusește).

Literatura: Preot Dr. Liviu Stan, *Profesorat Nicolae Grosu de fa Kiev*, în RT, an. XXXIV, I944,nr.5-6,p. 257-259.

H

IIA*"MAN KKiKMI ;r;vghente,difl **bOM**
Kftiinic). episcop. N. 1793 tntr-o familie
românească din Văslăuți -Bucovina (inițial
Ilaiiuanu),— tl2apr. 1873, Viena. înmormântat
în catedrala din Cernăuți Studii la gimnaziul,
apoi la școala clencală din Cernăuți. continuând
la Facultatea tle Teologie catolică din Viena
(1825—1827); acolo a dat lecții **ac** limba română
viitorului împărat Fcrdinand V (1830-1848)
Călugărit și hirotonit preot ieromonah în IH24.
catchet în Cemăuți. apoi profesor la noul Institut
tcologicdeacolo(i827-1835).La8mai 1835 Curtea
din Viena l-a numit episcop al Bucovinei, cu
sediul la Cernăuți (hirotonit la Carloviț la 15
aug. 1835). păstorind până la moarte. în 1843 a
intrat în vigoare un nou Statut de organizare a
Bisericii din Bucovina (eparhia împărțită în 12
protopopiate, iar numărul parohiilor ridicat la
241), În urma memoriilor sale. după 1837 au foi
reînființate câteva școli primare .românești, iar
în 1848 a deschis o școală normală (pedagogică)
la Cernăuți, cu limba de predare română, luate
îndrumate de Biserică, dar în 1869 au fost
transformate în școli de stat.cu limba de predare
germană; în 1860 s-a înființat un „liceu ortodox”
la Suceava, tot de limbă germană. în timpul
păstoririi lui. s-a zidit catedrala din Cernăuți
(1844 — 1864) și s-a început construcția unui
impunător palat episcopal (terminat în 1882. azi
clădirea Universității din Cernăuți). Pasiona lui a
avut și aspecte negative: a introdus un regim
absolutist în conducerea eparhiei, a favorizat pc
rutenii din Bucovina și introducerea limbii ger

mane în administrația eparhială, a luat atitudine
fa|ă de revendicările naționale românești, *-a
opus propunerilor de înființare a unei singure
Mitropolii pentru toți românii ortodocși din
Imperiul habsburgic (Transilvania. Banat,Crișara
și Bucovina), stăruind pe lângă cercurile
conducătoare să înființeze o Mitropolie J
Bucovinei pentru cl. ceea ce s-a și aprobat (23
iau. 1873); n-a fostîn\ă. instalat ca arhiepiscop
și mitropolit, căci a murit la scurt timp.

Uteralura: *Enciclopedia Româna*, tom II.
Sibiu. 1900. p. 639-640 (I. G- Sbiera); Ion Nistor.
Istoria Btsencit din Bucovina.... Bucureșu.
1916.p. 50-124;Teodor Bălan.C^/i/lir/u/
episcopului Eugen Hacman cu preoții dm
Buco-vina. în ..Revisla Arhivelor, an. IV, 1941
nr. 2. p, 314—334,George Ursul,*Eugen*
Hacman - un personaj istoric controversat, în
rev. „Magazin istoric”, an. 28.1994, nr. 5, p. 30-
32; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe*
Române. voi. III.cd. **n.** Bucureșu. 1994,p. 183-
196.

HAMSKA AUGUSTIN (din botez Aron),
arhimandrit. N. 17 mai 1849, în Râșnov, jud.
Brașov, f 12 ian. 1916, în mănăstirea Hodoț-
Bodrog. jud Arad. Studii la Gimnaziul „Andrei
Șaguna” din Brașov (abs. 1869). Institutul
urologic (Un Sibiu (1869-1872), la Academia de
Drept rlm Sibiu și ta Facultatea de Științe
Juridice din Budapesta Profesor ta Institutul
teologic*

2
1
1

HATEG AN
VASILE

pedag Arad
ogic (1887
din —
Arad 1901),
< protos
1875 inghel
— (1892)
1881). .
călugă arhim
rit andrit
sub (1899)
numel ,
e stârci
August *1
tin și nianS
hiroto stiriiH
nit iXlo>-
ierom Bwlro
onah g(189
(1879) 9--
, 1916),
asesor depu(
consis al în
torial Sinod
(consil ul
ier) Iu eparhi
Episc al ul
opia Episco
Aradu piei
lui Aradu
(1881 lui
— (din
1887), 1881
direct l.
or al vicepr
Instit eședin
utului te al
tcologi Asocia
e- ției
pedag pentr
ogie u
din cultur

a m
A
L

I
h

H

TEG u\u\
AN leotag
VASIL uA
K. „Andr
preot, eianâ”
ziarist 'din
. N. Sibiu
15 1937).
nov. la
1915. Facult
în atea
Young de
stown Teolog
-Ohio ie și
(S.UA. cea de
o și
famili Filoso
e dc fie dm
imigra Bucur
nți ești
din (1937-
jud. 1939).
Alba. cursu
Studii ri dc
la specia
Madis lizare
on la
Schoo Univer
l sități
(1925- e
1929) South
și west
East Excter
llich și
Schoo Camb
l ridgc
(1929- în
1933) Anglia
din (1939)
Young , apoi
stown, la
Acadc Unive

Un parohi
 timp a
 asiste ortodo
 nt la xă
 Semin român
 arul ă ..Sf.
 teologi Dumit
 c „Sf. ru”
 Vladi din
 mir** New
 din York
 New (1941
 York. -1955)
 Hiroto ;
 nit transf
 preot erat
 în apoi
 febr. la
 1941 parohi
 în a „Sf.
 catedr Măria”
 ala din
 grecea Clevel
 scă and
 din (1955-
 New 1982),
 Yort dc
 de unde
 către sa
 arhiep pensio
 iscopu nat;
 l preot
 Athen suplin
 agora itor In
 s. Canto
 viitoru n-
 l Ohio(1
 patria 983—
 rh 1984)
 ecume și
 nic, Westla
 pentr kc-
 u Ohio

I

2

m f

I

L
t

I

U

H

A

parte Sibiu
din ȘJ cel
cfileva de la
delega Cluj-
ții Napoc
sinod a etc;
ale păstor
care ițele
au de
vizitat Paști
diferit și de
e Crăci
Biseri un au
ci fost
Ortod strâns
oxe e în
surori volum
. A ul
public *râlcui*
at *ri din*
articol *Sfânt*
e și *a*
cuvân *Script*
tări în *ură*
„Mitro *X\oy*
polia *NtyM*
Mol- *Cd>*,
dovei 1987.
și 470 p.
Suce
vei", IJt
„Mitro cratur
polia a:
Ardea Repor
lului". taje
„Te- asupr
tcgnift a
il alcgen
Româ lor
n". vale
„îndr în
umăt BOR.
orii* an.
Biseri LXVII,
cesc"d 1949.
e la nr. 7

VR

H

P

A

I

C

L

H

POPO pieot
 VICI în
 NICOL Scicuș
 AE. (1796-
 preot. 1811);
 N. 18 cunos
 iun. cător
 1767, de
 în limbi
 Seleuș străin
 jud. e, este
 Arad. autor
 într-o ul
 veche unei
 lanuli culege
 cdc ri
 preot. moral
 125 e-
 febr. istoric
 181 e cu
 Lîn titlul:
 Seleuș *Oglin*
 . *dă*
 Studii *arăta*
 în *tă*
 Colegi *omul*
 ul *ui*
 latin *înțele*
 din *pt,*
 Omde *care*
 a; *cupri*
 învăță *nde*
 tor în în
 Siria *sine*
 (1788 *vechil*
 — *e*
 1790). *întâm*
 judecă *plări,*
 tor *cu*
 onorifi *pilde*
 c al *adus*
 comit *e...,*
 atului Buda,
 Arad 1807,
 (1794- 9 foi +
 1796), 158

L^e

a: Dr. *mare*
Octavi *patrio*
an *t, în*
Lupaș „Revis
. ta de
Preot Filoso
ul fie”,
Nicol an.
ae XVI,
Ilorga 1969,
Popov nr. 6.
ici, p.
cărtur 743-
ar 752;
arăde Eugen
an de Arăde
acum anul
un (GHic
veac k).
și *Înfor*
jumăt *mații*
ate, în *noi cu*
MB, *privir*
an. *e la*
XIII, *viața*
1963. *și*
nr. 5 *activit*
—8, p. *atea*
262- *lui*
272; *Nicol*
Gheor *ae*
ghe *Horg*
Sora *a*
și *Popov*
Petre *ici, în*
Ardele MB,
aim., V nr.
/cfl/*r XX,
e 1970,
Horg nr.
a XX,
Popov nr. 4-
ici _t 6. p.
ilumi 377-
nist 381;
și

H
OS
SU
UL
II;

E A

H
L
P

H
A

L

H

OSIF, oxie, i
profes se
or de oferă
teolog o
ie bursă
slovac la
. N. 9 Facult
febr. atea
1892, de
în Teolog
Nove ie din
mesto Cernă
nad uți,
Vaho unde
m. în obține
Slovac doctor
ia.t atul
apr. în
1954,î 1924;
nPrçș studii
ov,Slo de
vacia. Istoria
Studii și
de limbil
Filoso e
fic la popoa
Torino relor
-Ilalia, roma
Teolog nice
ia la la
Semi- Unive
narul rsitate
roma din
no- Cernă
catoli uți.
c Profes
maghi or la
ar din Acade
Orade mia
a teolog
(licenț ică
a în „An-
1919); dreian
trecân ă" din
d la Sibiu,
Ortod unde

IIUMCLESCU EVGHENIE

u U

L

L

H

~~L~~
A

L

H

ESCU ești
EVGH (1894-
ENIE 1898).
(din Tuns
botez în
Dimit mona
rie),ar hism
hiereu în
. N. 1889
14oct. la
1870,î Mitro
n polia
Humu din
- Bucur
Icști.j ești,
ud. sub
Neamț numel
, f 23 e
mart. Evghe
1931,î nie și
n hiroto
Curte nit
a dc ierodi
Argeș. acon
Studii pentr
la u
Semin catedr
arul ala
„Nifon mitro
Mitro polita
politul nă,
" din apoi
Bucur predic
ești ator la
(1881 Miuop
- olie
1889) (1894)
și la ,rnai
Facult lârziu
atea hiroto
de nit
Teolog ierom
ie din onah
Bucur

HI'MI LLSCC
liVGHENIK

2
1
(
i

ş m
L
+

p.: *fn* 1931,
cer ne nr. 4. p.
recunoa 349-351
ștem (ne-
sau crolog):
Mângâi Vasile
erea Romane
celor scu. *Un*
întristaț *alt*
i. *vlăstar*
 Bucureș *dtn*
 ti, 1913, *Humule*
 2 L + *ștt.*
 164 p.; Bucureș
 articole ti, 1941;
 în Preotul
 ..Biseric Niculae
 a Șerbăne
 Ortodox scu,
 ă *Episcop*
 Română *ia*
 ". *Argeșul*
 Liter *ui** în
 atura: MO. an.
 BOR,an. XVII.
 XXXIV 1965,
 (1910- nr. 7-8,
 1911), p. 623;
 p. 348— Diac.
 358; George
 Gheorgh Dincă.
 e *Chipuri*
 (Grigorie *de*
) Comșa, *ierarhi*
Istoria (*compo*
predicii *zitori și*
la *mari*
români. *cântăre*
 Bucureș *ți*
 ti 1921. *biserice*
 p. 211 *ști*). în
 — 213; GB, an.
 BOR, XXXVI.
 an. 1977,
 XLIX. nr. 10-
 12. p.

MCHINT, priimil mitropolii al Ungrovlahiei. N. c. 1300, i varu anului 1372, în Curtea de Argeș. în 1348 era atestat documentar ca mitropolit la Vicina. înainte de anul 1359 a fost mutat de domnitorul Nicolae Alexandru Basarab în scaunul tic mitropolit al Ungrovlahiei (inițial cu sediul la Câmpulung sau Curtea de Argeș), act recunoscut de Patriarhia ecumenică în mai 1359. El a procedat la organizarea noii Mitropolii și a sfințit unele din bisericile ridicate acum (probabil biserica domnească din Curtea de Argeș). În oct. 1370 s-a înființat o nouă Mitropolie în Țara Românească, a Severinului,

Literatura: Nicolae Dobrescu. *Întemeierea Mitropoliilor fi a celor dintâi mănăstiri din țară*, București, 1906, p. 35—56; C. Marinescu, *Înființarea Mitropoliei din Țara Românească fi Moldova*, în An. Acad. Rom.-M.S.I., s.III-a t. II. 1924. p. 247-269 (și extras); Constantin C-Giurșcu, *Întemeierea Mitropoliei Ungrovlahiei*, în BOR.an.LXXVTL1959.nr.7-10,p.673-697: Mircea Păcurari», *Istoria Bisericii Ortodoxe Române** voi. I, București. 1980. p. 239-251 (cd.all-a.București. 1992, p. 255-267).

IACOB LAZĂR, profesor de teologie.cano-nist. N. 28 mart. 1884, în Peșteș, jud. Bihor, în familie de preot, t 13 sept. 1951, în București. Studii la Gimnaziul român din Beiuș (1894— 1902), la Institutul teologic din Arad (1902-1905). continuând la Facultatea de Teologie din Cernăuți, unde a obținut doctoratul (1908). Profesor suplinitor (1908),apoi titular (1910), la

catedra de Drept bisericesc de la Institutul teologic din Arad. până în 1921; transferat la aceeași catedră la Academia de Drept din Oradea (1921 -1934). decan al acesteia (1925-1927). Desfunțându-se Academia, a fost transferat la aceeași catedră la Facultatea de Drept a Universității din Cluj (1934-1938). Din 1938 a ocupat aceeași catedră la Facultatea de Teologie din București până la pensionare, în 1948: decan al Facultății în 1940—1941. A fost membru activ al Astrei.delegat al Aradului la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918; preot, protopop, membru în Adunările eparhiale de la Arad și Oradea, în Consiliul Eparhial de la Oradea și în Congresul Național Bisericesc. A publicat lucrări care dezbate problema cailor din România în perioada interbelică, pledând pentru libertatea și egalitatea lor. a studiat problema Concordatului, ce rând abolirea lui. precum și cea a patronatului suprem catolic, cerând exercitarea acestuia de către Statul român, problema personalității juridice a Bisericii ș.a.

Lucruri: *Căsătoria a doua a preoților** *Chestiune de Drept canonic*. Arad, 1911,48 p.; *Reorganizarea învățământului teologic fi a educației setniariilor*. Sibiu, 1917, 99 p.; *Drept bisericesc ortodox*. Curs litografiat. Arad. 1918. 400 p.; *Regimul cultelor în România întregită*. Craiova. 1931.42 p.: *Politica scaunului papal**

Capitol introductiv la istoria concordatelor postbelice. Cluj. 1936, 27 p.; *Biserica dominantă și egală îndreptățire a cultelor.* Arad. 1936, 50 p.; *Natura juridică a patronatului suprem și drepturile suverane ale Statului român.* Cluj, 1938. 96 p.; *Situația de drept a orduritor și congregațiilor religioase din România,* Sibiu. 1940. 11 p (M^m din voi. *Omagiu IP.S. Sale Dr. Nicolae Bălan mitropolitul Ardealului...*, Sibiu. 1940. p. 456-466); *Personalitatea juridică a Bisericii*, în ST, an. VIII, 1, 1940, p. 105-140 (și extras, 40 p.); *Statul și Biserica*, Conferință, București. 1942, 29 p.; *Orduri și congregațiile religioase* *Iti Concordatele noi*, București. 1943; *Conștiința ortodoxă în Ardeal*. În BOR, an. LXI, 1943. nr. 10-12. p. 455-486 (și extras); *Confesiunile din Transilvania în limbile engleză și franceză* Paris. 1946 *Impdratul Jusunian ca legislator bisericesc*, în BOR, an, LX V. 1948, nr. 4-9, p. 213-238 și 10-12, p. 277-301 (și extras).

Felurite colaborări la „Biserica și Școală”. „Tribuna”, „Tribuna Poporului”. „Românul”-toate la Arad. „Telegraful Român” Sibiu, „Cele trei Cjișun”, și „Legea Româncască”-Oradea. „Bisenca Ortodoxă Română”¹ >.u.

literatura: Dr. Teodor Botiș, *Historia Școlii normale și a Institutului teologic ortodox român din Arad*. 1922. p. 656—657; Pr. Prof. Liviu Stan. *Profesorul Uizâr Iacob*, în BOR, an LXX, 1952, nr. 4-5. p. 255-260; ProL Iorgu Ivan. *Catedra de Drept bisericesc la Facultatea de Teologie și Institutul Teologic din București*, în ST, an. XXXIII, 1981, nr. 7-10. p. 591-593; Prof. L. I. (van), *Prof. Dr. Lazâr Iacob* /<wrob, în ST, an. XXXIV, 1982, nr. I-2, p. 68-69; Dr. Ioan Pogana. *Prof. Dr. Iacob Iacob (1884-1951)* în MB, an XXXII, 1982, nr. 10-12. p. 689-691; Pr. V. Criciun. *Din activitatea profesorului Dr. Lazâr Iacob*, în *Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic*. Oradea, 1984. p. 94-96; Părintele Vasile (Coman). *Din activitatea profesorului Dr. Iacob Iacob la Oradea*, în [VLK.un.CXXXI nr. 21-22 din](#) ISmuri 1984; Pr. Dr. Miliail Bulacti, *Centenarul nașterii preotului profesor Dr. Iacob Iacob*, în ST, an XXXVI, 1984, nr. 3-4. p. 273 - 277; Prof. Dr. Iorgu I. van. /Vtf *Dr. Lazâr Iacob 1884-1951*. în BOK, an. CIII, 1985, nr. 7-8, p. 571-576; Prof. Ioan Floca. *Profesorul Lazâr Iacob*. în TR.

an. CXXXIX, 1991, nr. 33-36. p. 6-7; Pr. Irimic M. . *Pr. prof. univ. dr. Lazâr Iacob*. În voi. „Academia teologică ortodoxă română Oradea. 70 de ani de la înființare”. Oradea. 1995, p. 38-42,

IACOȘ **PETREANU**, mitropolit. N. c. 1710. în Rădăuți. 15 mai 1778. la mănăstirea Putna. Călugărit de tânăr la Putna. unde a învățat: canonic egumen al mănăstirii (1744), apoi episcop la Rădăuți (aug. 1745-13 nov. 1750) | mitropolit al Moldovei (13 nov. 1750 — retras febr. 1760). stabilit apoi la Putna. unde a trăit până la sfârșitul vieții. Ierarh luminat, a tipărit peste 10 cărți: *Uturghierul* (Rădăuți 1745). iar la Iași *Penticostarul* (1754). *Antologhiomul* (1755). *Apostolul* (1756), *Psaltirea* (1757), *Uturghierul* (1759); *Sinopsis adică uilutme a celor sapie laude a sfintei Biserici și canoanele din sfânta Pravilă ce sunt trebuincioase la taina duhovniciei* (1751), *Alfavitul suflutească* (1755). *Sinopsis adică adunare de multe învățături* (1757) și un *Bucvar* (1755; retipărit — cu completări — la Viena. în 1771). A îndrumat școlile din Rădăuți și Iași și a îndrumat părinții să și dea copiii la școală. însuflit patriot, a convocat la Iași un sobor de ierarhi și egumeni, care a hotărât ca pe viitor vlădiciei țării să fie aleși numai dintre „pământeni”; pe plan social, la îndemnul lui s-a desființat „darea vădritului”¹⁴; opunându-se la reintroducerea et. a fost nevoit să-și dea demisia din scaun retras la Putna. s-a ocupat de refacea mănăstirii (începută încă de când era mitropolit), adăugându-i pridvorul, zidurile înconjurătoare și clădirile din incintă. împreună cu arhimandritul Varlaam Măzăreanu. au înființat la Putna o „școală duhovnicească”, cu un program de studii asemănător celui ile la Academia lui Petru Movilă de la Kiev.

Lucriri: C. Iftimie. *Viata și activitatea mitropolitului Moldovei Iacob I Putneanul*, București. 1900, 73 p.; N. Grigoraș. *Mitropolitul Iacob I Putneanul*, în MMS, an. XXXIV. 1958, nr. 9-10, p. 791-810; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi*, III, București, 1968. p. 99-105; Teoctist (Arăpașu). mitropolitul Moldovei și Sucevei. *În slujba Ortodoxiei românești, a năzuințelor de unitate națională și de afirmare a culturii române: Mitropolitul Iacob Putneanul* Mănăstirea Neamț. 1978. 128 p. (cf

IANOVICI VASILE

și MMS, an. LIV. 1978. nr. 5-8, p. 458-500); *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 445; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București, 1981. p. 353-359 (ed. a II-a,

București, 1994. p. 345-351).

IALOMIȚEANU CA LIST (din **botez** Constantin). episcop. N. 1 ocl. 1860. în București, t. 18 mai 1917, în București, Urmează cursul

inferior la Seminarul „Central” (1875-1879), este numit învățător la Obilcștii Vechi-Ilfov (1879-1882), diacon la biserica „Cu sfinți” din București (1882—1887); urmează cursul superior al Seminarului „Nifon” (1882-1885). apoi la Facultatea de Teologie din București (lic. 1896). Director al Cancelariei Episcopiei Hușilor (1887—1888), profesor de Religie la Gimnaziile din Cflăniși(1889-1890) și Giurgiu(1890—1896), apoi la Liceele „Sf. Sava” și „Matei Basarab” din București (1896—1912); preot la biserica „Dclea Nouă” din București (din 1891); președinte al Societății clerului român „Ajutorul” (1896—1912); rămas văduv, la 24 mai 1899 a fost ales arhiepiscop cu titlul „Botoșăneanul”. pentru Mitropolia Moldovei, călugărit la Cernica sub numele Calist. apoi hirotonit la Iași (4 iul. 1899); a continuat să rămână în București, ca slujitor la biserica „Dclea Nouă” și profesor de Religie. La 4 febr. 1912 ales episcop al Argeșului, unde a păstorit până la moarte.

Lucrări: *Nifon mitropolitul Ungrovlahiei. Viața și activitatea sa (1850—1875)*, București, 1896. 83 p.; *Notițe istorice asupra întemeierii suburbiei și bisericii Detea Nouă-Calist*, București, 1903, 23 p.; *Biserica Detea Nouă-Calist*. București, 1907, 63 p.; *Istoricul Societății ele-ruiui român „Ajutând” (1879-1907)*, București, 1908; XIV + 160 p.; *Pe urmele Domnului și ale apostolilor*. Pitești, 1910, 234 p.; *Flori culese din grădina unui păstor sufletesc*. București. 1910. 60 p. În colaborare cu prof. Simeon Popescu a scris mai multe manuale de Religie, toate tipărite la București. în 1902; *Istoria sfânta a Vechiului și Noului Testament*. — pentru cl. I. 84 p.; *Învățătura lui Iisus Hristos*, pentru clasa a II-a, 86 p.; *Dogmele Bisericii Ortodoxe...* pentru cl. a III-a. 80 p.; *Morala creștină...* pentru cl. a IV-a. 94 p.; *Istoria bisericească...* pentru cl. a V-a, 118 p. (ed. a II-a. 1903); *Istoria Bisericii Române...* pentru cl. a VI-a, 156 p.

Literatură: Arhiepiscopul Calist I. Botoșăneanul. *Biserica Dclea Noua Calist*, București, 1907. p. 10—12; Arhim. L. Scriban, *Viața Bisericii*

românești în timpul războiului, în BOR. an XL (1921-1922), p. 461; Preotul Niculae Șerbănescu. *Episcopii Argeșului*. în BOR. an. XVII. 1965, nr. 7-8. p. 621—622; *Eparhia Râmnicului și Argeșului — Monografie*, vol. L Râmnicu Vâlcea. 1976. p. 160; *Bibliografia românească modernă*. Vol. I, 1831-1918, București. 1984. p. 439-440.

IANOVTCI VASILE» preot, profesor de teologie. N. 31 dec. 1806, în Cernăuți într-o familie de aromâni — j. 26 sept. 1866. **Cernăuți. Studii la Gimnaziul și Institutul teologic (1831 — 1834) din Cernăuți. Preot (1834), profesor de Studiul biblic al Noului Testament la Institutul teologic din Cernăuți (1834- 1866); profesor la Școala pedagogică din Cernăuți (1848- 1859). translator de Limba română pe lângă Cuveniți! Bucovinei (1852—1860). deputat în Camera legislativă (1862—1864). A scris manuale de gramatică și lucrări de Noul Testament.**

Lucrări: *Gramatica limbei românești pentru întreaga și a doua clasă a școalelor poporane*. Viena, 1851. 122 p. (ed. II. 1860, 126 p.; ed. III. 1869. 124 p.); *Gramatica limbei românești pentru a treia clasă a școalelor poporane*. Viena. 1851. 11. f. + 246 p.; *Gramatica limbei românești pentru a patra clasă a școalelor poporane*, Viena. 1861, 1 f. + 218 p. (o cd. în 1863); *Gramatica practica a limbei germane pentru a treia și a patra clasă a școalelor poporane*, Viena. 1851 (ed. noi în 1863 și 1870); *Gramatik der romani* schen Sprache für Deutsche*, Wien, 1855. VI + 384 p.

Istoric — literală tâlcuire a cărților Noului Testament. tom. I. S. Evanghelic de la Maici, Cernăuți, 1856, 333 p.; tom. II. S. Evanghelic de la Marco. Cernăuți, 1858. 215 p.; tom. III. S. Evanghelic de la Luca. Cernăuți, 1858, 423 p.; tom. IV. S. Evanghelic de la Ioan. Cernăuți. 1859. 543 p.; tom. V. Faptele Apostolilor. Cernăuți. 1861, 685 p.; *Ermeneutica biblică generală*, Viena, 1867. 396 p.; *Critica verbală sau critica testului cărților Testamentului Noului*, Cernăuți, 1878. 2 f. + 233 + IV p.; *Crestomația limbii*

g ra
r :
e D
c r.I
e .
șt G
i h,
a S
S *b*
fi *ic*
n *v*
ți *u*
lo ,
r *M*
P iș
ă *c*
ri *ă*
n *ri*
ți *li*
și *t*
a *e*
a *r*
lt *a*
o *r*
r *e*
s *l*
c *a*
ri *r*
it *o*
o *m*
ri *a*
b *n*
is *ü*
e *d*
ri *i*
c *n*
e *B*
șt *u*
i *c*
(r *o*
ă *vi*
m *n*
a *a*
s *.*
ă O
în ra
m d
a e
n a.
u 1
vc 8
ri 9
i). 0.
L p.
it . 1
er M 4;
at ar C
u iu

. *asc*
Păr *ă*
ți *mo*
din *der*
isto *nă,*
ria *18*
rom *31*
ânîl *-*
or *19*
buc *18,*
ovi- *voi.*
nen *II.*
i. *Buc*
Cer *ureș*
nău *ti,*
ți. *198*
189 *6,*
3,p. *p.6*
161 *56.*
-
Enc *I*
iclo *CA*
ped *IOA*
ia *N.*
Ro *prof*
mă *esor*
nă, *de*
tom *teol*
IL *ogie*
Sibi *. N.*
u, *9*
190 *scp*
0, *<*
p. *193*
760 *2.*
; *în*
Leo *Sibi*
nid *u.*
a *Dup*
Bod *ă*
nâr *stu*
ewu *dii*
. *med*
Aut *ii la*
ori *Sibi*
rom *u*
âni *(19*
Iwo *44*
vîn *—*
cni, *195*
Ce *1). a*
mă *unn*
u|i. *at*
190 *tot*
3, *acol*
p. *o*
20 *Inst*
ți *itut*
34; *ul*
Bib *Teol*
liog *ogic*
rafi *(19*
a *51*
rom *—*
âne

l *u*
9 *c*
5 *u*
5) *re*
, *șt*
a *i*
p *(1*
oi *9*
c *5*
u *8*
rs *—*
u *1*
ri *9*
le *6*
d *1)*
c *.*
d *c*
o *u*
ct *e*
or *x*
al *a*
— *m*
s *e*
p *n*
ec *ul*
ia *d*
lit *c*
at *d*
e *o*
a *ct*
D *or*
o *at*
g *In*
m *l*
at *9*
ic *7*
a *4.*
și *A*
Si *o*
m *c*
b *u*
ol *p*
ic *at*
ă, *u*
la *n*
In *p*
st *o*
it *st*
u *a*
t *d*
ul *m*
Te *in*
ol *is*
o *tr*
gi *at*
c *iv*
U *la*
ni *In*
ve *st*
rs *it*
it *u*
ar *t*
di *ul*
n *T*
B *e*

olog și
ic Sim
din boli
Sibi că
u(l (19
961 76-
— 199
196 4) la
8).d acel
upă ași
cm Inst
a itut:
fost din
nu 199
mit 4
lect tran
or sfer
pen at
tru (a
Lim Fac
bile ulta
engl tea
eză de
și Teol
ger ogic
ma din
nă Cluj
(19 -
68 Nap
— oca;
197 dec
3), anu
lect l
or aces
(19 teia
73) (19
apoi 96-
conf 200
eren 0).
țiar Dia
(19 con
74- (19
I97 71),
6| preo
penl t <
ru 197
îndr 2),
um icon
ări om
misi stav
ona rofo
re, r
prof (19
esor 77);
titul dele
ar gat
la al
cate Bise
dra ricii
dc Ort
Teol odo
ogie xe
Dog Ro
mat mâ
ică ne

la u
di lu
fe te
ri ra
te ni
în i)
tr și
u la
ni di
ri fe
c ri
u te
c se
ar si
a u
ct ni
er al
cc e
ti C
m o
e nf
ni er
st in
p țe
es i
te cr
h eș
ot ti
ar n
e e
(p
m e
e nt
m r
b u
r p
u a
în ce
C ;
o di
m n
is l
ia 9
or 7
to 8
d p
o a
x n
ă ă
ro In
m l
â 9
n 9
ă 2.
p re
e d
nt a
r ct
u or
di re
al s
o p
g o
ul n
c s

abil *Dia*
al *log*
revi *ul*
stei *Sfă*
„Mit *ntu*
rop *lui*
olia *Ma*
Ard *xim*
ealu *Mă*
lui". *rtur*
A *isit*
pub *oru*
licat *l cu*
o *Pyr*
seri *rhu*
e de *s,*
lucr *în*
ări *„Ort*
dc *odo*
Dog *xia",*
mat *an.*
ică. *XII,*
înde *196*
ose *0.*
bi *nr.*
des *3,*
pre *p.*
măr *352*
tur *-*
i- *373*
siril *;*
e *Co*
orto *nce*
dox *pții*
e, *teol*
stu *ogi*
dii *ce*
priv *ero*
i iul *nat*
miș *e*
care *asu*
a *pra*
ecu *rap*
men *ort*
ică *ului*
și *din*
de *tre*
teol *nat*
ogie *ură*
inte *șt*
rco *har,*
nfes *în*
iona *„Ort*
lă. *odo*
xia"
L *an.*
ucri *XII.*
ri; *196*
Pro *0.*
ble *nr.*
me *4,p*
dog *526*
nut *—*
tice *551*
în *;*

D T.
o a
ct n.
n X
t 11
u L
t 1
F 9
e 6
ri 1.
ci nr
t .3
u -
l 4,
u p.
i 1
A 6
u 6-
g 1
u 8
st 8;
i *I*
n *m*
d *p*
e *o*
s *rt*
p *a*
r *n*
e *t*
S *a*
f *d*
â *o*
n *g*
t *m*
a *a*
T *ti*
r *c*
ei *ă*
m *a*
e *R*
d *â*
u *s*
/ *p*
^ *u*
ă *n*
tr *s*
a *u*
t *n*
a *lo*
t *r*
u *P*
l *a*
„ *tr*
D *i*
r *a*
7 *r*
>i *h*
- *u*
n *l*
it *u*
ot *i*
e *le*
~_t *r*
în *e*
S *m*

ia piul
al mdi
ll- vid
lea, uaț
in .. iuri
Ort i la
odo To
xia". ma
an de
XIII, Aqu
1961 ino
.nr. priv
3,p, it
368 dtn
- pun
392 ct
; de
Enc ved
iclic ere
a orto
Pat dox
ri- , în
arh GB,
iei an
ecu XXV
me III.
nic 196
e 9,
din nr.
ian 5—
uar 6,
ie p.
19 585
20 -
cătr 602
e ;
Bis Nec
eric esit
ile ate
lui a
Hri inte
sto n-
s sifi
de cări
pret i
utit acți
ule unil
ni, or
în ecu
MA. me
an. nist
VIII, e
196 pe
3, /d
nr. an
1-3, par
p. ohi
131 aL
- in
160 MA.
; an.
Pri XIX.
nci nr.
9-

1 ,
0, a
1 n.
9 X
6 X
9, II.
p. 1
6 9
7 7
5- 0,
6 nr
9 .
5; 2,
T p.
e 2
ol 2
o 6
g —
u 2
l 4
o 7;
rt J
o n
d le
o g
x ă
I. t
K u
a r
r ă
m c
ir u
is d
ți i
p a
r lo
e g
o u
c l
u d
p i
ă n
ri tr
le e
s o
a rt
le o
e d
c o
u c
m și
e si
n a
is n
t gl
e, ic
în a
„ n
O i
rt d
o u
d p
o ă
xi l
a" u

cră
rile
Co
mis
iei
tnte
rort
odo
xe
de
la
Bel
gra
d,
în
GB.
an.
XXI
X.
197
0.
nr.
3-4,
p.
291
-
314
:
Cri
za
In
teol
ogi
a
prot
est
ant
a şt
cat
olic
ă
con
tem
por
an
ă,
tn
GB.
an.
XXI
X.1
970
.nr.
7-
8,p.
697
-
711
:frd
mrft
f/dr
r
şi
pre
ocu

păr
i
act
ual
e în
prot
est
ant
ism
, în
MB,
an.
XXL
197
l.
nr.
4-6,
p.
252
-
282
;
Sen
sul
şi
si*e
cifî
cul
Ort
odo
xiei
rom
âne
şti:
tetd
ogt
a
sluj
irii.
în-
Ort
odo
xia",
an.
XXII
I,
197
l.
nr
4.
p.
620
-
639
;
Mă
rtu
nstr
ea
de
cre
din
ţă
a
lui

M
it
r
of
a
n
K
ri
t
o
p
u
lo
s.
î
n
s
e
m
n
ă
t
a
t
e
a
ei
is
t
o
ri
c
a
,
d
o
g
m
a
ti
c
ă
şi
e
c
u
m
e
n
is
t
ă
.
Te
z
ă
d
e
d
o
ct
or
al
.
în

M
A.
a
n.
X
VI
II.
l
9
7
3,
nr
.
3-
4,
p.
2
0
8-
4
7
3
(i
n
cl
u
si
v
tr
a
d
u
ce
re
a,
p.
4
l
4
—
4
7
3)
;
C
o
n
t
a
ct
el
e
d
i
n
u
lt
i
m
a
v
r
e
m
e

din -
tre 192;
Bis Co
eric mu
ile niu
Ort ne
odo și
xe inle
și rco
Bis mu
eric niu
ile ne,
prot în
est GB,
ant an.
e. **XX**
în .. **XV**
Orti **n,**
xlnx 197
ia~. 8.
an. nr.
XXV 5-6.
. p.
197 529
3. -
nr. 542
l.p. ;
135 Rol
— ul
146 și
. imp
Co ort
ntri anț
buți a
a mă
Bis rtur
eric isiri
ii i de
Ort cre
odo din
xe ța
Ro în
mâ teol
ne ogi
la e și
unit in
ate viat
a a
Ort Bis
odo eric
xiei ii.
ecu In
me ST.
nic an.
e, XX
in X11
..Or .19
todo 80.
xia", nr.
an. 1 —
XXV 2.
,197 p.
3.nr 275
.2,p —
.176 282

; X
R X
el X
a V.
ți 1
il 9
e 8
d 0,
i nr
n .
tr 1-
e 2,
o p.
n 5
o 8-
d 7
o 5;
c T
și a
și i
l n
u a
t M
e ă
r rt
a u
n ri
i si
d ri
i i
n î
R n
o p
m r
â a
n ct
i ic
a a
d s
i a
n c
s r
e a
c m
ol e
u n
l t
X a
V l
I ă
/ și
t i
â m
n p
ă o
a rt
st a
ă n
zi t
, a
în ei
M t
A. n
a l
n, u

crar mi
ea Htn
pas ent
tor âa
ală mâ
a ntu
Bis irii,
eric în
ii MA.
Oro an.
tod XX
oxe X.
, în 19
MA. 85,
an. nr.
XXV W
III. —
198 I2.p
3,nr 71
. 7- 9-
8, Ti2.
p. Cat
415 olic
— ism
429 și
: prot
Ma est
rtin an-
Lut tis
her m.
si Co
Ref nse
orm ns
a ecu
Bis me
eric nic
ii și
din dife
per ren
spe ța
ctiv fui
ont ula
ulo me
xă, n*
în .. /a<
Ort d..n
odo MA,
xia", an
an. XX
XX XIV.
XV, I98
198 9,nr
3, .6.p
nr. 115
4. -
p. 124
487 ;
- Ren
495 așt
; ere
împ a
ăca ere
rea știn
- isn
co urt

u 1
i 2
I 0
n și
R R
u T.
\$ se
i n
a. e
în n
M o
A. u
a ă,
n. 1(
X 7
X 3)
X .
V. 1
1 9
9 9
9 1,
0. nr
n .
r l.
4. p.
p 7
1 7-
1 9
4- L
2

T C
ra B.
d nr
uc .3
er -
i: 4.
di 19
n 69
te ,
ol p.
og 35
ul 2
gr —
ec 36
Ni 3);
ko Di
s al
Ni o
ss g
iot ur
is i
(M la
O. At
I- h
2. o
I9 s:
69 In
.p tr
. e
74 ce
- r
92 ți
; pt

imă o*
nt. Kalo
Teol min
ogia M,
rug Sfin
ăciu țit
nii Pări
min nți
ții. des
Alba pre
lulia orig
, inile
199 fi
4.24 dest
8— inul
244 om
p^P ului
aren si
rji/ cos
Hiifl mos
/xic, ului
Alba .
lulia Sibi
, u,
199 199
4.23 8,14
0 p.; 4 p.
Arhi A
man rtico
drit le,
Vasil repo
ios. rtaje
Intr ,
are dări
a în dc
împ sca
ărăț mă,
ie rece
Ele nzii
me în
nte peri
de odic
trăt ele
re men
litur țion
gică ate
a in
tain lista
ei bibli
umi ogra
ătu fică.
In în
Bis „Tele
eric graf
a ul
Ort Rom
odo ân"
xa. și
Sibi alte
u. peri
199 odic
6.16 e, în
Op.; țară
Alex și
andr pest

e bi
ho u
ta (1
re 97
. 5-
19
79
I).
C ap
A oi
IO la
A In
N sti
Jr tu
-, tu
pr l
of Te
es ol
or og
de ic
ec di
ol n
og Si
ic bi
* u
N. (1
IS 98
a 0
ug —
, 19 19
60 84
)
. G
în im
Si u
bi n
u, de
fi do
ul ct
lu or
i at
Ic .
fl sp
lo ec
an ial
se it
n. at
St ea
u Te
dii ol
lu og
U ic
ce D
ul og
.O m
ct ati
av că
ia și
n Si
C m
ug bo
a" lic
di ă,
n to
Si t

acol (199
o 2 —
(198 199
4— 3),
198 lecto
7). r
stad titl
iu ar
de dc
doc Mi&i
ume olog
ntar k ji
e și Ecu
spec ne
ializ nis
are m
la (199
Univ 3 —
er- 199
sitat 4) la
ea Fac
din ultat
Erla ea
nge de
n Teol
{oct. ogie
199 din
0- Sibi
oct. u,
199 apoi
1), la
doct cea
ontu din
l în Cluj
teolo -
gie Nap
la oca:
Cluj conf
în eren
199 țiar
8. (199
Asis 9),
tent curs
pent uri
ru dc
Lim Filos
bi ofic
clasi patri
ce stică
(198 la
8- Fac
199 ulta-
0), tea
Istor de
ia Filos
relig ofie
iilor a
(199 Univ
l ersit
-199 ății
2). din
Isto Cluj
na -
Filos Nap
ofiei oca

(1 pă
99 ri
2- la
19 m
93 ai
di ul
ac te
on si
(1 m
98 po
8). zi
m oa
e ne
m și
br co
u nf
în er
C in
o țe
m in
i- te
si rn
a ați
in o-
te na
rn le,
aț m
io ai
na al
lă es
de cu
di te
al m
og e
te pr
ol ivi
og to
ic ar
în e
tr la
e sp
Bi iri
se tu
ri ali
cil ta
e te
or a
to or
do to
xe do
și xă
ce .
a A
ro p
m u
an bli
o ca
ca t
tol st
ic u
ă. dii
Pa dc
rti te
ci ol

ogie *din*
siste *pun*
ma- *ct*
tică *de*
și *ved*
pulr *ere*
istic *orto*
â. *dox,*
trad in
uce MA.
n și an,
com XXX
enta I.
m 198
patr 6.nr.
istic 5,p.
e, 29-
doc 58;
ume *Defi*
ntar *niți*
e și *a*
com *hris*
enta *tolo*
rii *gică*
în *a*
revis *Sin*
te *odu*
teolo *lui*
gice; *VI*
trad *ecu*
ucer *me*
i și *nic*
eseu *si*
ri pe *imp*
tem *or-*
e dc *tant*
antr *a ei*
opol *dog*
ogie, *mat*
ană. *ica*
filos ***st***
ofic *siml*
în *tolic*
revis â. în
te MA,
de an
cult XXX
ură. II.
L [1987](#)
ucri [.iv.](#)
ri; l.p.
Sf 22-
Tre 56.
me *Sin*
in *odu*
teol *l*
ogia *con*
occi *sta*
den *u*
tali) *tino*
cont *polit*
emț *an*
mra *dm*
nă 128
5 ți

p *n*
n *N*
e *o*
v *ul*
m *T*
at *e*
ot *ol*
o *o*
gi *g.*
a *în*
p *M*
at *A.*
r *an*
< *.*
> *X*
i *X*
g *XI*
or *I.*
ie 19
II 87
Ci *.*
pr *nr*
io *.*
tu 3.
Li *p.*
n 21
M —
A, 47
m ;
X *S*
X *y*
XI *m*
LI *ul*
98 *tk*
7, *o*
nr *n*
.2 *ul*
. *O*
p. *rt*
47 *o*
— *d*
78 *o*
; *xi*
T *ei*
e ***st***
ol *v*
o *al*
gi *o*
e *ar*
fi *e*
s *a*
pi *lu*
ri *i*
tu *d*
al *o*
it *g*
at *m*
e *at*
la *ic*
Sf *â*
Si /
m *m*
e *M*
o

A.an *teol*
, *og,*
XXX *preo*
III, *t si*
198 *mar*
8.nr. *tir*
7-8. *{bio*
p. *gra*
440- *fia*
457; *și*
Sfă *pro*
ntul *filul*
Max *ope*
im *rei),*
Măr *în*
turi *KT.7*
sito *3.19*
rul *91,n*
des *r.*
pre *5,p.*
iubi *3-*
rea *13și*
aga *nr 6.*
pică *p.*
. în *33—*
MA. *44;*
an. *Sin*
XXX *oad*
III, *ele*
198 *biza*
8. *ntin*
nr. *e*
7. p. *din*
37 - *epo*
59; *ca*
Teol *Co*
ogie *mnc*
ți *nilo*
teol *r si*
ogi *imp*
dup *orta*
ă Sf *nta*
Grig *lor*
orie *dog*
de *mat*
Naz *ică,*
ian *în*
z. în *RT.*
MA. *74.1*
an. *992,*
XXX *nr.*
IV. *l.p.*
1989 *12—*
.nr.7 *33:*
.p.4 *Pers*
0- *oan*
56;P *a*
.A.Ft *sau*
o/w ** fi*
u*i - *ont*
sav *o-*
ant, *logi*
filos *e în*
of

g n
â d
n o
di a
re el
a a
or 9
to Q
d d
o e
x a
a m
co ,!
*nt *
*e *
m h
*f *
*m *
ra _t
n }9
â, 9
in 1
*P **
er p.
x 35
o 9
a —
n 38
ă 5;
si M
co or
m al
u a
ni st
u s
n pi
e. rit
Pr u
in al
o it
s at
d e
e a
ci or
n to
st d
ir o
e x
P a
ăr în
· vi
Pr zi
of u
· n
A e
c a
a Sf
d. a
D nț
St ul
ă ui
G

rigo *[pos*
rie *terit*
Pal *ă*
anu *rom*
i, în *ena*
RT, *detl*
an. *o*
76.1 *„sta*
994. *rec”*
nr. *Pais*
3. p. *ij, în*
15- *voi.*
43; *„Pai*
Dial *sij lo*
ecti *star*
ca *ec,*
Sfă *Atti*
n- *del*
tulu *III*
i *Con*
loa *vegn*
n *o*
Da *inter*
ma *nazi*
sch *onal*
mu *e di*
L *spin*
prol *luah*
ego *tă*
me *russ*
nă *a...”*
logi *sett*
co- *199*
filos *5.*
ofic *Bosc*
ă a *.*
dog *199*
nux *7, p*
ttctt *245-*
, *266;*
în .. *Mys*
Stud *tag*
ia *ogia*
Lmv *Trm*
crsil *itati*
atis *s.*
Bab *Pro*
eș- *ble*
Boly *mel*
ai. *e*
The *teol*
olog *ogie*
uort *i*
hod *tri**
oxa" *nita*
, XL. *re*
199 *patr*
5. *isne*
nr. 1 *e JI*
—2. *mo*
p. *der*
85— *ne,*
140; *cu*
Lxt *refe*

ri *m.*
re *Sf*
s *.*
p *M*
ec *ax*
ia *im*
la *M*
la *ăr*
rr *tu*
ia *ri*
d *si*
ol *to*
o *rn*
gi *i*
a *(E*
Sf *pi*
â *st*
nt *ol*
ul *e).*
ui *S*
M *L*
a *G*
xi *ng*
m *on*
M *cd*
ă *c*
rt *N*
u *az*
ri *ia*
si *nz*
to *.*
r *Sf*
ul *.*
, *G*
Si *ng*
bi *on*
u. *c*
19 *Pa*
98 *la*
,5 *m*
15 *a,*
p. *Si*
T *m*
ra *eo*
d *n*
uc *N*
er *ou*
i *l*
di *Te*
n *ol*
Sf *og*
. *(C*
Pă *at*
ri *eh*
nț *ez*
i: *e)*
Fe *șa*
r *in*
A *re*
ug *v.*
us *”*
t *Mi*
oli

a mlu
Arde L
a- *Intr*
lului *e*
" *ladi*
(198 *d*
5— *dez*
199 *năd*
2). *ejdii*
Coor *si*
don *teul*
ator *ui*
și *sme*
îngri *reni*
jitor *ei.*
unei *înse*
cole *mn*
cții *ări*
la *duh*
Edit *oxm*
ura *icețt*
„Det *i,*
sis* 199
\dc 3,26
la 8 p*;
Măn Sf.
ăstir Teod
ea or
„loa Stud
n iul.
Bote *Itsu*
zăto *s*
rul^{1*} *Hris*
dm *tos.*
Alba *prot*
lulia *otip*
. *al*
apoi *icoa*
la *nei*
Sibi *Sal*
u, u *e.*
mic *Trat*
a *ate*
publ *cont*
icai *ra*
zeci *icon*
tic *om*
trad *ahd*
uce *or,*
n 199
înso 4,21
ține 2 p.;
tic Cuv.
amp Teoc
le ltt
stud Dion
ii isial
intro ul.
duct *Dial*
ive: *ogu*
CUV *ri la*
, *Ath*
Stlu os,
an 1 —
Alho II.

19 ,L
94 X
, VI
X +
X 24
XI Op
V .;
+ VI
24 ad
8 f im
24 ir
4 lx
p. os
; ky
VI .
ad V
im e
ir d
So er
k e
wi a
ov lu
, i
F D
u u
n m
d n
a e
m z
e e
nt u,
el 19
e 95
s .
pi L
ri X
tu *
al 18
e l
al p.
e G
vi ab
eț ne
ii: l
S B
cr u
is ng
or c.
i Pr
d a
u ct
m ic
i- a
ni ru
c g
al ă
e ci
si u
p ni
a i
sc p
al er
e, s
19 o
94 n

ale
H A M IE

T **lisu**
radi **s tn**
ția **scri**
Sfin **e***
ților **n****te**
Pări **star**
nți, **ețul**
199 **ui**
6,20 **Vasi**
7 p. **le**
(trai **de**
. **la**
din **Poia**
limb **na**
a **Măr**
ger **ului**
man ,
ă). 199
Gab 6,
riel 335
Bun p;
ge. Cuv
Icoa iosu
na l
Sfin Pais
tei ie
Trei dc
mi Nea
a mț.
Cuvi **Aut**
osul **obio**
ui **gra**
And **fla**
rei **unu**
Rub **i**
tiov, „**sta**
199 **reț**”
6. **urm**
100 **ată**
p. **de**
+24 **Viaț**
pl. **a**
colo „**sta**
r **rețu**
ara **lui**”
d. **Pais**
din **ie**
limb **de**
a **mon**
ger **ahu**
man **l**
i); **Mur**
Dari **of**
o **an** ,
Rac Sibi
can u,
cllo. 199
Rug 6,30
ăciu 4 p
nea Ung
tui rijir

ea **n**
e **o**
di **rt**
ți **o**
ei **d**
i; **o**
Sf **x.**
. Si
lo bi
a u,
n l
di 9
n 9
K 6:
ro B
n e
sl n
a e
dt di
, ct
IJ a
t W
u u
rg rd
hi .
e „
— Vi
c eț
er il
ul e
p s
e fi
p nt
ă el
m or
â c
n a
t. re
C n
u vt
g t
et în
ă ai
ri nt
m e
is a
ti u
c fo
e st
d d
es es
p fr
re â
Bi n
se at
ri e”
c c
ă a
și u
c n
ul st
t u
ul di
di u
vi a

sup *dia*
ra *na*
căin *a*
fei *Pări*
tn *nșil*
mon *or*
ahis *des*
mul *ertu*
tim *lui*
puri *din*
u. *Egi*
Sibi *ptul*
u, *seco*
199 *lulu*
7.14 *i IV,*
4 p.; Sibi
Artii u.
m. 199
Iusti 7.
n 156
Pop p.
ovici (tra
,*Om* d.
ulșt din
Du lb.
mne fran
zeul ceză
—):
om. Tho
Abis nuu
uril Spi
e st dlík,
cul *Spir*
mile *itua*
filo *litat*
zofi *ea*
ei. *Răs*
Sibi *ărit*
u, *ului*
199 *creș*
7, *tin.*
224 *I.*
p. *Man*
(tra *ual*
din *sist*
neo *ema*
grea *tic.*
că *II.*
împ *Rug*
reu *ăciu*
nă *nea.*
cu *III*
Pr. *Mon*
Prof *ahis*
. *mul*
loan ,
Ici): Sibi
Luci u,
en 199
Reg 7
nau -20
li, 00,4
Viaț 80 +
a 432
coti p;

A *u*
n *c*
di *er*
c* *e.*
L Si
o bi
ut u.
h. 1
D 9
io 9
ni 7.
si 2
e 5
A 6
re p.
of ;
m A
g rh
a i
ul m
O .
t *S*
n *of*
tt *rv*
o *m*
d *c.*
u *R*
c *u*
er *g*
e. *ă*
Si *ci*
bi *u*
u. *n*
) *e*
9 *a*
9 —
7; *e*
G *x*
a *p*
b *er*
n *ie*
cl *nș*
B *a*
u *vi*
n *eș*
ge *ii*
. *ve*
E *ș*
v *ni*
g *c*
a *e.*
n Si
e bi
P u,
o 1
n 9
ti 9
c 8,
ul 1
. 8
O 0
in p.
tr ;
o S
d c

bust *ae.*
ian *o*
Bro *vizi*
ck. *une*
Efre filo
m cati
Şir că
ul dest
I. O gre
intr lum
odu e.
cere Sibi
. II. u,
Imn 199
ele 8,
des 348
pre p:
Par Mak
adis ario
, s
Sibi Sim
u. ono
199 pdn
8.28 iul,
8 p.; *Tno*
lem *dul*
n. *expl*
Alex *icat*
and .
ei *Mist*
Goli *ago*
lzin. *gia*
Mist tim
ago pul
gte - ui
exp litu
erie rgic
nța .
lui Sibi
Du u.
mne 200
zeu 0.56
Oi 0
Orto p..
doxi Irint
e, c
Sibi Hau
u. ser.
199 *Teol*
8. *ogia*
272 *lacr*
p.; *imil*
Mac *or,*
iej Sibi
Biel u,
aws 2(X
kj,P K).
dr/ 272
/tfei p.;
V Teol
Du ipt
mitr al
u hila
Stă dclfi
nilo ci.

C d
u a
vi rii
nt ac
e o
d ni
u țin
h .
o *O*
v *vi*
n *a*
i- *ț*
c *ă,*
eș *o*
ti *p*
, *ri*
i *et*
m *e*
n *ni*
e *e,*
fi *o*
sc *c*
ri *or*
s *es*
o *p*
ri *o*
. *n-*
Si *d*
bi *e*
u, *nt*
2 *ă.*
0 Si
0 bi
0. u.
3 1
8 9
4 9
p. 7.
S 2
fă 0
nt 8
ul p.
lo (i
a n
n gr
C iji
u re
ră a
d e
c di
A ți
u ei
r ți
si in
C d
u u
vi ce
o re
as a
a d
Ol e
i te
m xt
pi e
-a di

n Sfântul
limbă Efre
a m
grea
că); Şirul.
Sf. **Imn**
Max **ele**
im **Păr**
Mân **esi**
un **mil**
si **or,**
toru **Azi**
l. **Viat**
a **met**
Mai **or.**
cii **Răs**
Dom **tign**
nul **irii**
ui, **şi**
Sibi **învi**
u. **erii.**
199 Sibi
8. u.
160 199
p. 8 p.
(tra şi
duc **Imn**
ere **ele**
din **Naş**
limb **terii**
a **şi**
grea **Arăt**
că). **ării**
Sf **Do**
Sim **mn**
eon **ului**
Nou ,
l Sibi
Teol u.
og. 200
Disc 0.
urs 208
uril p.
e (ira
teol d.
ogic din
e şt limb
etic a
e. grea
Sibi că
u. şi
199 stud
8. iu
560 **iniR**
p. şi **Kluc**
Cat **tiv).**
ehe
ze, I
Sibi GN
u. ATI
199 E
9 , zis
400 Sâr
p.;

b n
ul ea
, s-
m că
it ,
ro u
p n
ol d
it. e
N. **es**
c **te**
l a
5 d
9 u
0. s
în d
s e
u pr
d ie
ul te
D n
u ul
n să
ăr u.
ii, d
ţ o
d m
ec ni
. to
l r
6 ul
6 M
2. at
la ei
C B
oz as
ia ar
(? a
). b;
Pr e
eo pi
t sc
în o
Ni p
co d
p e
ol R
c. â
In m
B ni
ul c
ga (1
ri 6
a, 3
a 6
p —
oi 1
în 6
Ţ 5
ar 3)
a ,a
R p
o oi
m m
â it

ropo sub
lit al dire
Ung cta
rovl sa
ahie îndr
i um
(iul/ are.
au; In
165 165
3— 9
toam trim
na is la
an. prin
165 cipe
5). le
înlă Tra
tura nsil
t. Se vani
pare ei,
că pent
tipo ru a
grafi **ineh**
a dc **eia**
la un
Gov trat
ora at
— **de**
în alia
care nță
s-au anti
imp oto
rim man
at ă.
Cea L
slov iter
ul atur
rom ii:
âne Al.
sc Iord
din an.
\M **Ign**
O_t **atie**
Pra .
vila **mitr**
cea **ofto**
mie **litul**
d **Țări**
din **i**
164 **Ron**
0— **ulne**
164 **ști,**
1. în
Eva CL
ng an.
elia XIII-
învă XVI.
țăto 194
are 0,
din nr.
164 1—
2 2.
(«a. p.
— a 384
lucr —
at

4 .
0 L
4; u
I. ci
lo a
n n
aș G
c af
u. to
D n.
at **E**
a **pi**
m **sc**
or **o**
ți **pi**
i **i**
m **d**
ii **e**
r **R**
o/ **â**
H **m**
il **ni**
it **c**
u **Ig**
l **n**
u **a**
i **ti**
m **e**
u **S**
nt **â**
e **rb**
a **ul**
n **și**
Ig **Ig**
n **n**
a **a**
ti **ti**
e **e**
S **G**
â **re**
rb **c**
ul **ul**
, ,
în în
R M
1 O
R. .
vo a
i. n
XI IX
II, ,
1 1
9 9
4 5
3, 7,
fu nr
se . I
, -2
2. ,
p. p
3 4
7- 6
5 —
1; 5
Pr 6;

Pr. Râz
Nic ețul
ulae (=
Șer Aur
băn elia
esc n
u, Sac
Mitr erdo
opol țcan
ifti u).
Ung Iară
rovl și
ahie des
i, in **pre**
BO **mitr**
R. **ojxt**
an **lnul**
LXX **Ign**
VD, **atie**
195 **Sâr**
9. **bul**
nr. **.m**
7- BO
IO.p R.
.776 an.
- LXX
778; XIL
Șcrt 196
un 4,
Râz nr.
eșul 11-
<=A 12,
urel p.
ian 108
Sac 4-
erdo 109
țcan 9;
u). Mirc
Des ca
pre Păc
mitr urar
opol iu,**Is**
itul toria
Ign Bis
atie e-
Sâr ricii
bul. Orto
m dox
BO **e**
R,a **Rom**
n **âne,**
.LX voi
X IL
VIII. Buc
I960 ureș
.nr. ti,
11- 198
12, 1,
p. p.
105 54-
4- 55
107 și
7; 164
ȘcrtK (și
in ed.

a n
Il- ea
a, sc
B ă,
u a
c fă
u c
re ut
ș st
u, u
l di
9 i
9 la
4, A
p. ca
5 d
6- e
5 m
7 ia
>! d
l o
6 m
1- n
1 ea
6 sc
2) ă
. di
n
I B
L u
A c
RI u
O re
N. șt
ie i,
ro d
m u
o p
n ă
a 1
h 7
că 5
rt 7.
ur D
ar, as
se că
c. l
X la
VI E
IL pi
O sc
ri o
gi pi
n a
ar R
d â
m m
T ni
ar c
a ul
R ui
o ,
m că
â lu
gâ

i la Măr
Dra turi
gom sito
irna rul,
, Isai
apoi a
la Pust
Sec nicu
u l,
(177 ava
5) și Thal
Nea asic
mț .
(177 Cali
9). st și
sub Igna
stâr tie
eția etc.
lui (tra
Pais duc
ie. eri
în păst
acest rate
e în
măn Bibl
ăsti io-
ri **a tecil**
dezv **e**
olta măn
t o ăsti
rem rii
arca Nea
bilă mț.
acti Aca
vitat dem
e ca iei
trad Ro
ucăt mân
or și e,
das Pa-
căl triar
de .. hiei)
limb .
a Una
elin din
easc cele
ă" A mai
trad imp
us orta
din nte
Sfin din
ții trad
Vasi ucer
le ile
cel vile
Mar este
e, **^Ex**
Grig **aim**
orie **ero**
Teol **nul.**
ogul **adic**
. **ă**
Max **Tâlc**
im **la**
2

c 8
el p
e a
ș gi
a ni
s in
e m
zi a
le n
a u
le sc
P ri
a s
c ul
e d
n e
i. la
„ N
" ea
a m
lu ț,
i pr
V eg
as ăt
il it
e p
ce e
l nt
M r
ar u
e. ti
în p
so ar
țit).
ă A
d ce
e st
u co
n m
lu e
n nt
g ar
co iu
m c
e u
nt pr
ar in
iu d
or e
ig *p*
in *ri*
al *m*
i5 *u*
0 *l*
0 *tr*
d *a*
c *t*
n *a*
ot *t*
e» *d*
c *e*
u *c*
2 *o*
0 *s*

mo uno
gra scu
fie t
în din
limb sec
a olul
rom al
ană iTW
.pes pl
te —,
100 în ..
dc Cro
pagi nica
ni);",
în lași.
rest an.
sun XX.
t 198
expl 5,
icat nr.
e 35.
noți p. 5.
uni N.
tic A.
li/ic Unu
ă. .
mat Da
ema scă
tică lul
* llan
met on
eoro —
logi pri
c, mul
geo- tra
grafi duc
e, ător
bota și
nică co
, me
zool n-
ogie tato
.logi r
că, rom
reto ân
rică, al
grai Exa
na- ime
tică roo
ș.a. utu
L t
iter Sfâ
atur ntul
ii N. ui
A. Vas
Urs ile
u. cel
Un Mar
cărt e,
ura în
r MM
rom B —
ân Teol
nec ogie
și

vi l
at u
ă. i
a P
n. a
III is
(L ie
XI ,
X) d
. e
1 l
9 a
9 m
3. ă
nr n
ll- ă
1 st
2, ir
p. il
6 e
5- D
7 r
6; a
N. g
A. o
U m
rs ir
u. n
S a
c ,
o S
a e
l c
ă u
d și
e N
tr e
a a
d m
u ț.
c în
ă V
to l
ri M
r B
o —
m Te
â ol
n og
i ie
d și
i vi
n aț
o ă,
b a
șt n,
e IV
a (L
\ X
t X)
a ,
~ 1
re 9
ț 9
u 4.

nr. I ni
I- (cin
I2,p ci
. 70 copi
— i în
75. măn
A se istir
ve- e.
dea incl
și usiv
Gab ma
riel ma.
Șue la
mpc bătr
L âneț
Cat e), **ț**
alo **2**
gul dec.
ma 199
nus 8 la
cris Sihă
elor stri
r^^ a.
n.vo Șco
LIL ala
Buc pri
ureș mar
tiJ9 ă dc
83.p șapt
453 e
-45 clas
4 e în
SAQ
ll
1 nat
LIE al,
CLK hrat
OPA c în
(din măn
bote ăstir
z ea
Con Sihă
stan stri
tin», a
arhi din
man 192
drit. 9,
N călu
10 gări
apr. t în
191 193
2. 7,
în egu
Suli men
ța, inte
jud rim
Bot ar
oșa în
ni 194
într- 2.
o hiro
fami toni
lie t
de iero
țăra diac

o ă
n în
și M
ie u
ro nț
m ii
o R
n ar
a ă
h u
și h
n u
u di
m n
it ca
eg u
u- za
m o
e pr
n es
al iu
ac ni
el lo
ei r
aș co
i m
m u
ă ni
n st
ăs e
ti (1
ri 9
în 4
ia 8,
n. 1
l 9
9 5
4 3-
5. 1
st 9
ar 5
eț 4
la și
Sl 1
at 9
in 5
a 9-
(1 1
9 9
4 6
9- 4)
l ;d
9 u
5 h
3) ov
. ni
n c
ev la
oi m
t ă
să n
se ăs
re ti
tr re
ag a

Sihă as
stri din
a BO
(195 R.a
6- n.
195 LXX
9 și IIL
din 195
196 5.
4 nr.
pân 3-4,
fl la p.
moa 251
rte), —
deve 194
nin);
d o Des
figu pre
ră cre
repr dinț
ezen a
tativ orto
ă a dox
spir a.
itua Buc
lităț uro
ii șiü*
orto 198
dox 1.
e 280
rom p.
âne (ree
ști dita
cont tă
emp in
o- 198
rane 5.
. apoi
L la
ucr Gal
ări ați
Cuv sub
ânt utlu
de l:
lăm Căl
urir ăuz
e In ă In
leg crei
ātu lint
ră a
cu orto
răt dox
ăcir ă.
ile 199
stili 1.27
știl 6
or. p);e
Buc d IV,
ureș Ro
ti, man
195 .
5,48 200
p. 0.
(extr 587
p.;

P e
r d
e ic
d i
ic l
i a
l D
a u
p m
r i
a n
z ic
n il
ic e
e <
î te
m p
p e
ă st
r e
ă a
te n
șt ,
i E
și d.
s E
fi pi
n sc
ți o
d pi
e ei
p R
e o
st m
e a
a n
n ul
* ui
E .
d. 1
E 9
pi 9
sc 0,
o 5
pi 6
ei 0
R p.
o ;
m V
a a
n lo
ul a
ui r
. e
1 a
9 s
8 u
6, fl
4 et
4 u
0 l
p. u
; i,
P G
r d

txțu zate
199 de
1, Arhi
176 m.
p. loun
(o ichi
reed c
itar Băla
e la n.
Bac lași,
ău, 199
199 4.
4.23 263
8 p. p.;
fi *Pre*
199 *dici*
6.24 *la*
0 *Du*
p.); *min*
Urc *icile*
uș *de*
spr *pes*
e *te*
Învi *an.*
ere *Ine*
(pre *dite*
dici ,
duh Buc
ovni ureș
ceșt ti.
i). 200
Măn 2,
ăstir 205
ea p.
Nea Arti
mț. cole
199 în
2.41 difer
4 p.: ite
Des revi
pre ne ți
vis ziar
e și e,
ved pred
eau ici.
· L
Buc iter
ureș atur
ti, a:
199 Arhi
3.27 m.
0 p.; loan
Lu ichi
min e
a st Băla
fap- n.
tele *Păr*
cre *in-*
dinț *tele*
ei. *Cle*
14 *o/Hi*
con *duh*
vorb *ovn*
iri *icul*
reali

. A
Ia L
și A
, N
1 C
9 A
9 l
4, M
2 I
2 M
6 II
p; Kt
A il*
ri m
u J.
ni pr
. eo
lo t,
a pr
ni of
c es
hi or
e .
B N
ăl 2
a 7
n. oc
V i.
i 1
a 9
ț 0
a 3,
P în
ă N
ri e
n nt
te oi
l u-
u P
i al
C a
le n
o ca
p .
a ju
. d.
Ia V
și âl
, ce
1 a,
9 f
9 l
9. 7
2 m
3 ar
2 t
p. l
9
IL 6
IE 3,
.S la
C S
L- al
P ci
a.

jud. de
Brăi Arge
la. ș(19
Stu 38-
dii 193
la 9),p
Sem rufe
inar sor
ul la
\$. S#
Nico nai
lae" ul
din mon
Ră ahal
mni de
cu la
Vâlc Cer
ea nica
și la (193
Fac 9-
ulta 194
tea 0);
dc pnx
Teol *
ogie la
din bise
Chi nca
șină _Stt
u vrop
(lic. olco
193 s"
6). din
Preo Buc
t ureș
paro u
li și (194
prof 0—
esor 194
de 8);
Reli aest
gie atla
la 9
Lice mai
ul 194
din 8
Olte pco
nița mfct
, fiuu
jud. l
Călă la20
rași. de
prof am
esor mu
și ncă
dire silni
ctor ca,
al din
Sem care
inar a
ului exec
teol utat
ogie 15.
din în
Cur difc
tea nlc
- inch
- isori
- -

L șt
u i,
cr l
ăr 9
i: 3
H 4;
ri V
st i
o a
s ț
e a
st și
e o
vi p
a e
ț r
a a
. l
Ol u
te t
ni lli
ța e
. M
1 i
9 n
3 i
2; a
B t,
is B
e u
ri c
c u-
a re
t șt
n i.
d l
r 9
u 3
m 6,
e l
a 4
z 9
a p.
și ;
c Is
ă to
l ri
ă a
u bi
z s
e e
șt ri
e ci
c i
u S
lt l
u u
r v
a r
. o
B p
u ol
c e
u- o
re s

din T
Buc rad
ure ucer
ști, i:
194 *Pre*
0,33 *dici*
p. *le*
și
pan
egtr
icile
lui
llie
Min
iati
s.
epi
sco
pul
Cer
ntc
âi ți
Kal
avri
tei
din
Pet
opo
nes
.
166
9—
171
4.
Tra
duc
ere
din
limb
a
grea
că,
cu o
pref
ață
de
Arhi
m
luli
u
Scri
ban.
Buc
ureș
ti,
194
4.63
6 p.
L
iter
atur
a:
Enc
iclo

p *te*
e *m*
d *n*
i *îț*
a *a*
„ *t*
C *ă*
u *.*
g *R*
et *o-*
a *m*
r *â*
e *n*
a *i*
***, *a*
s *l*
u *9*
b *4*
re *4*
d. *-*
L *l*
u *9*
ci *8*
a *9*
n *.*
Pr *B*
c *u*
d *c*
cs *u*
c *re*
u, *șt*
B *i.*
u *l*
c *9*
u *9*
re *8,*
șt *p.*
i, *2*
l *3*
9 *0-*
4 *2*
0. *3*
p. *l;*
6 *lu*
2 *st*
6; *in*
P *M*
a *ir*
ul *dl*
C *if,*
ar *S*
av *w*
ia *m*
și *p*
co *ft*
la *k*
b *oi*
B ***
is *C*
e *ti*
ri *to*
c *ri*
a *e,*
î *o*
n *a*

me Tis
ni, man
fapt a (c.
e, 170
Buc 2).
ureş mai
ti.2 târzi
000. u
p. egu
102 men
- la
105. măn
ăsti
I rile
NO Mot
CH ru
ENT şi
IE. Brâ
epis nco-
cop. veni
N.In . în
a sept
dou .
a 172
jum 7
ă- ales
tate epis
a cop
sec. la
XVII Râ
, T I mni
febr. c
173 (con
5. b firm
Râ at
mni 19
c. mai
Căl 172
ugă 8,
rit hiro
la toni
măn t la
ăstir Belg
ea rad)

I
N

PJM cu
Ori ener
nd gie
in drep
tim turil
pul e
ocu Bise
paţi ricii
ei Orto
Olte dox
niei e
de rom
aust âne
ri- şti,
eci, A
J dat
apă la
r; tipa

r .
o T
p n
ar o
te d
d ul
nt ^i
m i\
a-),
n U
u ni
sc r
ri g
pt h
e te
râ r
m u
a U
se \i
d m
e x
la a
în t
ai a
nt a
a x
ş ^i
ul e
s n
â d
u {
D \i
a M
m y
a L
sc hi it
n: er
M at
o u
H ra
r ;
v (A
et ta
n n
ic as
u ie
t M
(1 ir
7 a
3 n
0) es
. c
. C n)
e .
a &
sl pf
o vc
v tf
u p
l <7
{1 R
7 â
3 m
1)

nic tim
ului pul
Nou păs
lui tori
Sev ei
erin tui
, loa
Buc nic
ureș hie
ti. (cil.
190 Inoc
6. hen
p. tie!).
128 în
- MO.
134; an
Nic XV.
ulae 196
Dob 3.
resc nr.
u. 3-4.
Isto p.
ria 187
Bis -
eric 1%;
ii Pr.
Ro Mih
mâ ai
ne Man
dtn olac
Olt hc,
eni Viat
a In a ți
n acti
m/ vita
ntl tea
ocu epi
pați sco
unti pul
aus ui
tri- Ino
ece che
{17 ntte
16- al
173 Râ
91, mni
Buc cul
ureș ui
ti. {17
190 27-
6.p. 173
70- \$},
113; In
Virg MO,
il an
Moli XIX.
n. 1967
Țip ,p.7
arn 43-
ița 754.
de
la I
Râ NO
mni CIE
c tn

N pi
TI sc
K. o
e pi
pi a
sc t
o U
p. d
N. ă
c. u
l |
7 il
l or
0. (1
în 7
B 5
a 0-
h 17
n 5
a, 2)
ju .e
d. pi
N sc
e o
a pl
m a
ț, H
t I uț
oc i
t. (d
l in
7 2
8 7
2. m
în ai
li l
n 7
și 5
. 2
F p
ra â
te n
la ă
N la
e m
a o
m ar
ț, te
c j.
ăl A
u re
g zi
ăr di
it t
la di
P n
ut te
n m
a. el
di ie
c ca
hi te
u dr
la al
E a

epis *Hu*
cop *șilo*
ală *r și*
din *a*
Huș *Epi*
i. cu *sco*
hra *piei*
mul ,
„Sf, Buc
Aps ureș
ololi ti.
Petr 186
u șl 9. p.
Pave 225
l**. —
ctito 342;
ria Pr.
lui Ant
Ștef on
an Pop
cel esc
Mar u.
e; în *Ino*
176 *che*
9— *ntie*
177 ,
0 a *epi*
con *sco*
dus *pul*
o *Hu*
dele *șilo*
gați *r.în*
e MM
mo S.a
l- n
dove LXII
ana L
la 196
împ 7,nr
ărat . 3
euv —4,
a p.
Ecat 275
erin —
a a 287;
II-a Mirc
la ea
Pctc Păc
rtbu urar
rg. iu.
L *Isto*
iter *ria*
atur *Bts*
i* *eric*
Mcl *it*
elus *Ort*
edce *odo*
(Ștcf *xe*
ăne *Ro*
sen) *mâ*
ne,
. voi.
Cro- II,
nic Buc
a ureș

ti. *gi*
1 *ni*
9 *d*
8 *e*
1, *is*
p. *to*
4 *ri*
7 *e.*
2- R
4 <
7 u
4 n
(e a
d. n,
a l
IL 9
a, 9
B 0,
u p-
c 7
u 0
re —
șt 7
i, 5.
1
9 I
9 O
4. A
p. N.
4 e
6 pi
0 sc
— o
4 p
6 la
2) To
. S m
c is
ar .
la în
t ai
P nt
u e
rc d
e e
x 4
u 4
* 4
E 8;
pi p
s ar
c ti
a ci
ț p
n a
a nt
/ la
/ di
wj s
r p
lo ut
r. el
P el
a e

teol una
ogic din
e lucr
ale ărilor
tim sale
pul .
ui. repr
Scri odu
itor ce
ul câte
cont va
emp extr
ora ase
n din
Mur ..op
ius erel
Mcr e"
vato lui
r loan
prec .
iza L
că itera
eni tura
„un :
ul *R.ũ*
din *cũh*
cei *ami*
mai *ner.*
bun *Cre*
i *știn*
teol *ătat*
ogi *ea*
ai *tn*
tim *vec*
pul *hiul*
ui" ***To***
și ***mi***
„un ***s.***
ul Bar
din a
cei Mar
mai c.
apri 190
gi 4. p
adv 31-
ersa 32;
ri ai Jac
neit que
cria s
- Zcill
nis cr,
mu *Les*
hii *ortg*
și *tne*
emi s
hia *chr*
nisi */fie*
nul *nne*
uT. s
In *tlan*
s

le e
s șt
p în
r ă
o t
vi n
n v
c e
e c
s hi
d ul
a T
n o
u n
bi u
e s.
n în
n M
e M
s S.
d a
e n.
P X
e X
m X
pi V
r H
e L
r l
o 9
m 6
a 2,
i nr
n .
, l-
P 2.
a p.
n 2
s. 7;
l9 Pr
l8 .
.p Ni
. c
l ul
7 ae
2 Ș
și er
3 b
5 â
8; n
lli es
e c
l. u,
G l
eo 6
rg 0
es 0
c d
u. e
V a
i ni
a d
ț e
a t
cr a

pri ova.
ma 198
mă 3,p.
rtur 42-
ie 44(e
doc d.
um 1984
ent .p.
ară 48 -
des 50);
pre Mih
exis ail
tenț Diac
a one
Epi scu,
sco Isto
piei ria
To liter
mis atu
ului ri
. în tiac
BO o-
R. ron
an. uxn
LXX e,
XVII Buc
.l ureș
%9, u,
nr.9 200
- 0,p.
IO,p 102
. —
101 105.
5-
101 I
6; OAN
Mitr (l)fc
opol LA
it PRI
Nest SLO
or P),
[Vor](#) mitr
[nicc](#) opol
[scu.](#) it.
[im.f](#) N. c.
[ri\](#) 154
pat 0. t
risti c.
ce 160
in 5.
Bis în
eric Alba
a lulia
Ort .
odo Căl
xa ugă
Ro r și
mâ apoi
na egu
pân men
ă In la
sec. măn
XV/ ăstir
/, ea
Cnu

Pr p
is ăs
lo to
p. ri
în t
l p
5 a
8 n
5 ă
al la
es m
in o
ii ar
R te
> ,
p fn
ol l
it 5
al 9
Tr 7
a M
n ih
si ai
lv Vi
a te
ni az
ei ul
,c a
u ct
se it
di or
ul it
în ai
Al ci
b o
a n
lu o
li u
a ă
(r ca
ec te
u dr
n al
os ă
c și
ut o
2 n
0 o
m u
ar ă
t., re
hi ște
ro di
to nț
ni ă
t m
la it
T ro
ăr p
go ol
vi it
șt a
c) n
; ă.
a Pr

oba Păc
bil urar
mitr ul.
opol înc
itul *epu*
loan *turi*
a *le*
înc *Mitr*
o- *opo*
ron *liei*
at *Tra*
pc *nsil*
Mih *van*
ai *iei,*
Vite Buc
azul ureș
ca ti,
dom 198
n al 0.p.
Tra I
nsil I2și
vani 117
ei, -
în 120;
159 Min
9. ^Pri
L cur
iter ari
atur u./s
a: ro-
Ștef *na*
an *Bis*
McI *eric*
cș. *ii*
Isto *Ort*
ria *odo*
Bis *xe*
eric *Ro*
ii și *mâ*
a *ne,*
vieț voi.
ii LBU
reli cure
gio ști.
ase 198
a 0. p,
rom 479
ânîl -
or 481
din (cd.
Tra a ll-
nsil a.
van Buc
ia, ureș
I. ti.
Sibi 199
u. 4. p
193 502
5, -
p. 504)
173 .
-
182, 1
Mirc OAN
ca

Ul m
II ț,
E. u
c n
pi d
sc e
o a
p. aj
N u
c. n
I7 s
0 eg
0. u
în m
Tt e
iț n;
c la
a l
ni 5
T se
ju pt
d. .
N l
e 7
a 4
m 7
ț, al
t es
l e
5 pi
ia sc
n. o
l p
7 la
6 K
9. ut
la u
R a
o n.
m u
a n
n d
(î e
n a
gr p
o ăș
p to
at ri
la t
N p
e a
a n
m ă
ț) la
* m
C o
ăl ar
u te
g A
ăr ct
it it
la or
N it
e sc
a hi

tul refo
Vovi rme
deni cu
a de cara
lâng cter
ă soci
măn al.
ăstir L
ea itera
Nea tura
mț :
(174 Mel
9), chis
căre cdcc
ia (Ștef
i a ăne
făcu scu)
t .
nu Cro-
mer me
oase u
dani Ro
i, o ma
bise nul
rică ui
de șt a
lem Epi
n In sco
Vul piei
păș de
cști- Ro
Ro ma
man n,
; a part
rezi ea a
dit . dou
.de a.
tzno Buc
avă" ureș
bise ti.
rica 187
„Prr 5. p.
cist 30-
a 95;
Mar Mirc
e" ca
din Pă-
Ro cur
man ariu
. Ca ,
me Isto
mbr ria
u In Bis
diva eric
nul ii
(Irii, Ort
a odo
luat xe
part Ro
e la mâ
înfă ne.
ptui voi.
rea II,
uno Buc
r

u 7
re —
șt 4
i. 6
19 9(
8I e
.p d.
. a
4 ll-
6 a.
2

B p
uc 22
ur 3-
eș 23
ti, 5.
19
94 I
. O
p. A
45 NI
6- CI
45 II
9); K
Pr („
Sc Ev
ar an
la ti
t as
Po),
rc ar
es hi
cu er
eu
. N.
Ef c.
n 18
sc 00
o - t
pt 18
a 73
R ,C
o fi
m m
a p
n ul
ul wi
ui g
.B M
\\ us
K ce
t l.
x Pr
t ob
t ab
% il
U câ
. lu
19 gă
84 rit
în
m

ă nă s L
 tirea ucri
 din ri:
 Că m Scu
 pulu rta
 ng, exf
 egu dica
 men tie
 al ei des
 și pre
 arhi Bis
 man eric
 drit, a,
 ecle sluj
 siar ba
 h la bise
 cate rice
 dral asc
 a a fi
 mitr des
 o- pre
 polit cele
 ană fapt
 din e
 Buc sfin
 ureș te
 ti, mist
 arhi erii
 ereu (tain
 cu e.n.
 titlul n.) ..
 ..Ev ..Bu
 anti cure
 as" ști.
 (luro 185
 tonit 5.29
 5 6p.:
 iuni Scu
 e rta
 185 expl
 2) și icați
 vica e (al
 r al pâr t
 Mi- îi I
 trop si II
 oliei a
 Ung sfin
 rovl tei
 ahie fi
 i du
 (ian. mn
 185 eze
 1— eștii
 nov. Litu
 185 rghi
 5). i.,.,
 retra Buc
 s ureș
 apoi ti,
 la ia.
 măn 186
 ăștir
 ea
 ia.

4, er
 2 ic
 f, a
 + O
 24 rt
 4 o
 p. d
 + o
 5 x
 pl. a
 (e R
 d. o
 II, m
 B â-
 uc n
 ur a.
 eș Vi
 ti. c
 18 a
 66 riî
 . A
 28 rh
 2 ie
 p. pi
 + sc
 6p o
 LL pi
 ei
 B
 L u
 ite c
 ra ur
 tu e
 ra șt
 : il
 Dr or
 Ve ,
 ni M
 a itr
 mi o
 n p
 Po o-
 cit li
 an ei
 Pl U
 oi n
 eș gr
 te tr
 a- vl
 n a
 ul ht
 , ei
 A fi
 rh P
 ie at
 re ri
 îi ar
 vi hi
 c ei
 a R
 ri o
 In m
 Bi â
 s n
 e,

Buc 352;
u- *Bibl*
rești *iogr*
, *afia*
193 *rom*
7, p. *âne*
30— *asc*
31; *a*
Pr, *mo*
loan *der*
Rău *na*,
țesc *183*
u.C *l-*
dm- *191*
pul 8,
ung voi.
Mus IL
cel Buc
Mon ureș
ogr ti.
afie 198
isto 6. p.
rica 272.
.
Câm K
pulu)N(R
ng. (>M
194 ĂNL
3. p. L).p
109 n;ot.
— cciM
117; Stîn
Mirc Săn
ea petn
Păc i.
urar jud.
iu,**G** Hun
wrl edoa
aria ra,
Mitr pru
opol na
iei jum
Ung âtat
rovl e a
ahi sec.
ei si XVI
sluji L A
torii răm
ei as
dtn de la
183 el
l cun
pân oscu
ă tul
azi, man
în uscr
GB, is
an. rom
XVII ânes
I, c
195 «*Co*
9, *dex*
nr. *Nea*
5-6, *goe*
p.

a h
n ul
u "
s" sa
(M u
s. ..
3 po
82 pa
l Io
în n
Bi di
bli în
ot sa
ec tu
a l
Ac Si
ad m
e pi
mi cl
ei rif
R C
o u
m pr
ân in
e de
cu *Al*
19 *e*
6 *x*
foi *a*
, *n*
co *d*
pi *ri*
a! *a*,
în *Al*
tr *bi*
e *n*
15 *uf*
iu *a*
n. sa
16 u
19 *Fl*
și *o*
l *ar*
5 *e*
fe *a*
br *d*
. *a*
16 *r*
20 *u*
. *ril*
Se *or*
m .
ne *Pr*
az *a*
ă; *vi*
..t *la*
ân *S*
ăr *fi*
ul *nț*
po *il*
pa *or*
lo *P*
n *â*
Va *ri*
la *nl*

i și Fior
Roj e di
dan vtrt
tcut u tn
, *liter*
care *atur*
sunt *a*
cele *rom*
mat *âne*
vech *asc*
i *a. I.*
texte *Buc*
ro- *ureș*
mân *ti.*
ești *192*
din *8. p*
aces *206-*
te *207*
lucr *(ed.*
ări. *197*
L *4. L*
itera *p.*
tura *173*
N —
C^i 274)
Xoy ;
xn, loan
Ale C.C
xan hiți
dria miaș
tn i
liter Dan
a- Sim
tura oncs
rom ai.
âne *Căr*
asc *țile*
a. *pop*
Buc *ular*
ureș *e în*
ti. *liter*
191 *atur*
0; *a*
Acel *rom*
ași. *ane*
AM *asc*
cont *ă.*
ribu Ediți
ții. e
Stu îngri
diu jită
ji >i
Text stud
, iu
Buc intro
ureș duct
ti, iv
192 de...
2; , 2
Ace- voi.
lași. Bu
cure

ști de
. m
19 an
63 u
. al
Ac e
ad N.
e 24
mi ap
a r.
R 18
S 59
R. .
Is în
to Pl
r oi
ui eș
lit ti,
er t
at A
u 19
rui 13
ro .
m în
â B
n uc
e ur
A. eș
B ti.
uc St
ur u
eș dii
ti, la
19 Se
64 mi
,p na
48 ru
2 l .
— .N
49 ifo
4. n"
(1
I 87
O 8
N —
E 18
S 82
C),
U m
C ai
O tâ
N rzi
S u
T Ia
A Fa
N cu
TI lt
N, at
pr ca
eo de
t, Te
a ol
ut og
or ic
di

n ncile
Buc „Slo
ureș bozi
ti a*
(lic. (189
189 4),
5). „Sf.
Diac Ecat
on erin
la a⁴*
bise (189
rica 5) și
..Sc ..Sf.
hitu Ștef
Mây an -
urea Cuib
nu" u cu
din borz
Buc ă"
ureș (din
ti 18%
(188).
2 — toat
188 e în
7), Buc
preo ureș
t la u;
bise prof
nca esor
„Sf de
Ghe Reli
orgh gie
e" la ..
din Școa
Râm la
nicu nor
Vâlc mal
ea ă" a
(188 „Soc
7), ietăț
prot ii
oere pent
u al ru
jud. Învă
Vâlc țătu
ea ra
(189 pop
1), orul
al ui
jud. rom
Prah ân"
ova și la
(189 alte
4) și școli
la din
Buc Capi
ureș tală.
ti **1**
(189 .uc
5- rirl
189 *Des*
6). *pre*
paro *pro*
h la *prie*
bise

ta at
te in
si tr
il o
at d
or u
iil ct
le iv
ei d
tn e
m s
or pr
al e
a n
cr a
e șt
st er
in e
â, a
T fi
e d
zi e
pe z
na v
u o
lic l-
en ta
ță re
. a
B Bi
uc s
ur er
eș ic
ti. îi
18 cr
95 ef
,1 ti
27 n
p. e,
; B
Is uc
to ui
ri eț
a ti,
Bi 18
s 98
er .1
ic 10
iil p.
R ;
o M
m a
â n
n u
e, al
c d
u e
u Is
n to
m ri
ic a
re Bi
z s
u er
m ic

a 6,10
Ro 9
mâ p
ne. .cd.
Pent aIII-
iu a,19
u/ul 11.9
școa 8p.;
lelor ed.a
nor IV-
male a.19
de 13.9
insti 4p.);
tuto *Ma*
ri și *nua*
insti *l de*
tuto *expl*
are, *icar*
învă *ea*
țăto *Eva*
ri și *ngh*
învă *eliil*
țăto *or,*
are. pent
Buc ru
ureș clas
ti, a a
189 II-a
9,88 secu
p.; ndar
Isto ă de
ria băie
șfâ ți și
ntă fete.
a Buc
Vec ureș
hiul ti.
ui fi 191
Nou 2,
lui 86
Test p.;
am *Ma*
ent *nua*
pent *l tle*
ru *Isto*
clas *ria*
a I *Bis*
de *erici*
liceu *i*
și *cref*
școli *tine*
secu pent
ndar ru
e dc uzul
fete. clas
Buc ei a
uieș V a
ti. de
189 liceu
9.11 .
9+1 Buc
2 p. ureș
led a ti.
II a. 190
190 9,82

p. *u*
(e *g*
d. *et*
a *ar*
ll- *e*
a, *a"*
19 ,
11 su
,7 b
7 re
p: d.
cd L
. a uc
III ia
a. n
19 Pr
13 ed
.7 es
5 cu
p.) .
. B
Ar uc
tic ur
ol eș
e ti.
în 19
„ 40
M .
en p.
ire 43
a 0;
Pr *Bi*
eo *bl*
tu *io*
lu *gr*
i" *a*
di *fi*
n *a*
R *ro*
â *m*
m â
ni *n*
cu *e*
Vâ *a*
lc sc
ea ă
. * *m*
L *o*
ite *d*
ra *er*
tu *n*
ra ă,
: vo
E i.
n II
ci (D
cl —
oi Kl
> .B
et uc
li ur
a cș
" ti.
C 19
86

. p. Arge
701- ș și
702. „Cen
tral”
din
I Buc
ONE ureș
SCU ti
IOA (192
N. 8—
preo 193
t, 6),
isto la
ne Fac
N. ultat
21 ea
nov. de
191 Teol
5. tn ogie
Bab din
ana. Buc
jud ureș
Arge ti
ș (193
Stud 6-
ii la 194
Sem 0),
inari Sem
ile inar
din ul
Curt peda
ea gogi
de c

IONIS(T i
IOAN
226

univ 2).
ersit preo
ar t în
(194 Blăj
0— eni
194 PlaL
1). jud.
Prof Hun
esor edoa
tic ra
Reli (194
gie 2—
la 194
Lice 6).
ul prof
„Ca esor
nte de
mir Reli
Vod gie
ă” ți
din conf
Buc esor
ureș la
ti Cole
(194 giul
1 — milit
194 ar

di co
n ns
C ili
ur er
te cu
a lt
dc ur
Ar al
ge la
ș Ar
(1 hi
9 ep
4 is
6 co
— pi
l a
9 Cr
4 ai
8) ov
, ei
pr (l
of 9
es 5
or 6
de —
Li 1
m 9
ba 6
ro l)
m ,
â pr
n of
ă es
la or
C și
ur di
te re
a ct
de or
Ar al
ge Se
ș, m
in in
cl ar
us ul
iv ui
la te
Se ol
m og
in ic
ar di
ul n
dc Cr
ai ai
ci ov
(l a
9 (l
4 9
8 6
— 1
1 —
9 1
5 9
6) 7
. 3)

, oric
conc e.
omit L
ent ucră
preo ri:
t la *Priv*
bise *ire*
ricil *asu*
e *pra*
„Dor *cuvi*
obă *ntel*
nția" *or*
și *cu*
„Ha *sen*
gi s
Enu *reli*
și" *gios*
din *din*
Crai *fon*
ova, *dul*
insp *prin*
ecto *cipa*
r *l*
gene *lexi*
ral *cal*
bise *al*
rice *lim*
sc *bii*
în *rom*
Adm *âne*
inist , in
rația MO,
patr an..
iarh VIII,
ală 195
(197 6,
3— nr.
197 6-7,
5), p.
dire 343
ctor —
al 359;
Sem *Cat*
inar *agr*
ului *afia*
teol *Epi*
ogic *sco*
din *piei*
Buc *Râ*
ureș *mni*
ti *cul*
(197 *ui*
5— deto
197 cinu
7); //8
auto J5,i
r de nM
stud O.a
ii n.X
istor VU.
ice, 196
ling 5.nr.
visti 3-4.
ce și Pt
folcl

2 *rg*
8 *e*
6 *ș*
— *ul*
3 *ui*
0 *tn*
2; *is*
nr *to*
. *ri*
5- *e*
6. *si*
p. *a*
4 *rt*
3 *ă.*
4- în
4 M
5 O.
7; a
nr n.
. XI
7- X,
8, 1
p. 9
6 6
3 7,
9- nr
6 .
6 7-
3; 8,
nr p.
. 5
9- 3
1 2
0. —
p. 5
8 6
1 9;
5- *D*
8 *e*
4 *s*
2 *pr*
și *e*
nr *p*
. *ri*
II *m*
— *ul*
1 *lă*
2, *c*
p. *a*
9 *ș*
8 *al*
9- *M*
1 *it*
0 *ro*
0 *p*
1; *ol*
M *ie*
â *i*
n *Ț*
â *â*
st *rii*
ir *R*
e *o*
a *m*
A *â*

neș 10:
ti Des
din pre
Cur orig
tea ine
de a fi
Arg înțe
eș, lesu
în l
MO. cuv
nr. ânt
XXI, ului
196 Cră
9, ciu
nr. n în
I- Um
2.p. ba
55- rom
tt); ână
Des , în
pre MO.
orig an.
ine XXII
a ți I,
sem 197
niți 1.
cați nr.
a 11
eti —
mol 12,
ogic p.
ă a 823
top —
oni 839;
mic Des
ului pre
Arg Mar
eș am
An ure
BOR ș,
,an. Con
LXX sid
XVU eraț
I. îi
197(isto
1, rice
nr. , de
7-8; viaț
Nea ă și
goe cult
Bas ură
ara bise
b fi rice
ctito asc
riile ă fi
sale de
, în eti
MO. mol
an. ogie
XXII , în
I. MO,
197 an.
1, XXI
nr. V,
9- 197

2. a
nr vr
. e
1- nt
2, ie
p. ie
2 ro
6- m
3 o
9; n
P a
o h
m ul
e A
ni n
re M
a O.
Sf a
â n.
nt X
ul XI
ui V,
m 1
a 9
rt 7
ir 2,
S nr
a .
v 5
a —
G 6.
ot p.
ul 3
, 8
în 5-
M 3
O. 9
a 1;
n. D
X e
XI s
V. pr
1 e
9 or
7 ig
1, in
nr e
. a
3- c
4, u
p. v
1 â
8 nt
0- ul
1 ui
9 C
3; r
7 ă
7 ci
/ u
w- n
gr f)j
af li
ut m
L b

a e In
rom car
ână e s-
. în a
GB, înfi
an. nțat
XXX Mitr
IV. opol
197 ia
5, Țări
nr. i
11- Ro
12. mâ
p. neș
126 ti, în
4- GB,
127 an.
6; XXX
Fig VII,
uri 197
de 8,
pre nr.
oți 9-
orto 12,
doc p.
și 105
part 5-
icip 107
anți 1;
la Tra
mar duc
ea eri
răs din
coal ope
ă ra
țără Sfă
nea ntul
sca ui
din Vas
I90 ile
7_t în cel
GB. Mar
an. e in
XXX ma
VI. nus
197 cris
7, ele
nr. rom
7-9, ane
p. ști
730- din
742; Bibl
Loc iote
ali- ca
zar Aca
ea de-
Chil miei
iei , în
biz GB,
anti an.
ne XXX
și VIII
împ 197
reju 9,
răril nr.

7- X
8, X
p. X
7 VI
3 II.
7 1
— 9
7 7
5 9,
6: nr
Tr .
ei 9-
s 1
ut 0.
e p.
d 9
e 9
a 5
ni —
d 1
e 0
la 1
ti 5;
p M
ă it
ri ro
re p
a ol
U it
tu ul
rg L
hi u
er c
ul a
ui di
tl n
e C
m ip
it r
ro u,
p u
ol n
it re
ul pr
D e
o z
s e
of nt
te a
i nt
(1 al
6 c
7 ul
9 tu
— rii
1 hi
9 z
7 a
9) nt
, in
în o-
G ci
B. p
a ri
n. ot

e tn în
Țar GB,
a an.
Ro XXX
mâ IX,
nea 198
scd 0.nr.
An 10-
GB. 12,
an. p.
XXX 836-
IX, 845;
198 Ai/*
0, W
nr. 1 cri
—2, car
p. acte
78- r
94; isto
Bis ric
eric priv
a ind
din Sin
Slă odu
veni l al
- fl-
Ott, lea
în ecu
BOR me
. an. nic
XCV lega
UI, te
198 de
0, ținu
nr. turil
7-8. e
p. dac
822- o-
832; rom
Trei ane
sut , în
e GB,
de an.
ani XL,
de 198
fa 1,
tipă nr.
rire 6-8,
a p.
Psa 611-
ltirii 630;
în Cin
pro stîr
zA ea
de jertf
mitr ei
opol lui
itul Mih
Dos ai
oſte Vite
i azu
(16 l
80- (16
198 01 -
0), -19

8 *e*
1) *di*
, *a*
în *c*
G *o*
B, *m*
a *d*
n. *C*
X *or*
L, *e*
1 *si*
9 *di*
8 *n*
1, *B*
nr *r*
. *a*
9- *ș*
1 *o*
0, *v*
p. *în*
8 *l*
0 *5*
2- *8*
8 *l*
3 *și*
6; *m*
P *e*
at *s*
r *aj*
u *ul*
s *c*
ut *e*
e *A*
d *p*
e *o*
a *a*
ni *rt*
d *ă*
e *A*
la *n*
ti *G*
p *B.*
ă *a*
ri *n.*
re *X*
a *L,*
E *l*
v *9*
a *8*
n *1,*
g *nr*
h *.*
el *1*
ie *1*
i —
c *1*
u *2,*
în *p.*
v *1*
ăț *1*
ăt *5*
u *4*
r *-1*
ă *∖*
d *TI*

[\Nk](#) patr
[pt4](#) iarh
Mile ul
sctc Con
275 stan
de tina
ani -
de polu
la lui,
mo Cali
arte nic
a dc
sa, la
în Cer
BOR nica
. an. ,Con
CI, stan
198 tin
3. Brâ
nr. 9 n-
— cove
10, anu
p. și
712- Anti
725: m
Con Ivire
text anu,
ul în
isto voi.
ric *Sfin*
al ți
dob rom
ân- âni
dirii și
aut apă
ocef răto
a ri ai
Hei legii
Bis stră
eric moș
ii ești.
Ort Buc
odo ureș
xe ti.
Ro 198
mâ 7, p.
ne. 338
în -
BOR 349,
. an. 520-
XLIV 542
, *i
198 620-
5, 662;
nr. *fflfr*
5-6, o-
p. *polt*
314- *tul*
334; *Gri*
stud *gori*
ii *e*
desp *Das*
re *căl*
Nifo *ul,*
n II în

G *bi*
B, *i*
a *și*
n. *p*
X *o*
L *p*
VI *or*
I, *ul*
1 *ui*
9 *ro*
8 *m*
9. *â*
nr *n,*
.2 în
- B
3, O
p. R,
1 a
2 n.
2- X
1 VI
3 II.
6: 1
C 9
o 9
or 0,
d nr
o .
n 5
at —
e 6,
cr p.
e 1
șt 2
i- 9
n —
e 1
ro 4
m 4;
a *Iji*
n *pt*
o- *a*
bi *lu*
z *i*
o A
nt *vr*
in *a*
e *m*
In *la*
pr *n*
o *c*
c *u*
e *p*
s *e*
ul *nt*
d *r*
e *u*
fo *d*
r *re*
n *pt*
ui *u*
re *ril*
a *e*
li *s*
m *a*

cre 970.
ale nr.3
Um -4,
bli p,
rom 188
âne —
f» 211)
Tra ;
nsil Dati
van ni
ia^ lega
BOR te
.an. de
CIX. pro
199 ble
1,nr. ma
1- cont
3,p. inui
78- tății
90. tn
L ritu
ege alul
ndă fun
și erar
ade din
văr Olte
isto nia.
ric în
in MO.
cân an.X
tecu XIV,
l 197
bătr 2.
â- nr.
nes 7-8,
c al p.
mă 490-
năs 500.
tirii D
Arg ivers
eșul e
ui: alte
Bal ailic
ada ole.
meș pred
teru ici,n
l ote
Ma în
nole revis
, în tele
BOR men
.an. țion
LXX ate
XVU în
I. lista
197 bibli
0.nr. ogra
1 -2. fică.
p.191 „Tele
- graf
215(ul
șiin Rom
MO. ân"
an.X și
XUJ altel

e. 5
L —
ite 9
ra 6;
tu T
ra R.
; a
R n.
O [1](#)
C. [3](#)
a [9.](#)
n. [nr](#)
V. [.5](#)
l [-8](#)
9 di
7 n
5. 1
nr 9
. 9
3, 1,
P. p.
9 5.
2

I v
O 2
N 7
E iu
S n.
C 1
U 9
M 6
A 5
RI J
N, n
pr B
eo u
t, c
pr ur
of eș
es ti.
or St
N. u
l di
O i
a la
u S
g. e
l m
8 in
9 a
l, ni
în i
D „C
ca e
g nt
u ra
ril l"
c. (iy
ju 0
d. 4-
Ar 1
ge 9
ș, 1

2),a 1926
poi).ap
la oi Ia
Fac Sem
ulta inar
tea ul
de Ped
Teol a-
ogie gogi
din c
Buc Univ
ureș ersit
ti ar
(191 din
2 — Buc
191 ureș
6). ti:
care preo
i-a t la
conf bise
erit rica
doct „Sf.
o- Șlcf
ratu an-
l,în Cui
192 bu
5. cu
Ped barz
agog ă"
și (192
spiri 6-
tual 195
la 1)
Sem apoi
inar la
ul .. paro
Cen hia
tral" „Ap
■ ărăt
prof orii
esor Patr
dc iei"
Reli (195
gie 4—
la 196
Șco 5)
ala amb
Nor ele
mal în
ă de Buc
fete ureș
„I. ti;
Olcl preș
eleși edin
anu te al
" Aso
(192 ciați
1). ei
la prof
Lice esor
ul ilor
„Gh. dc
Lazâ Reli
r gie
(din din

în 5
tr 1-
ea ia
ga n.
ța 1
ră 9
(p 5
a 4)
n .
ă L
în u
l cr
9 ăr
4 i:
8) *în*
· *d*
D *r*
eț *u*
in *m*
ui *ă*
în *ri*
în *p*
c *ri*
hi *vi*
so *to*
ril *a*
e *re*
co *la*
m *în*
u *v*
ni *ă*
st *ț*
e *ă-*
de *m*
la *â*
Ji *n*
la *t*
va *ul*
, *re*
P *li*
oa *gi*
rt *o*
a *s*
Al *t*
b *n*
ă- *ș*
Ai *c*
u *ol*
d *il*
și *e*
O *s*
c *e*
n *c*
el *u*
e *n*
M *d*
ar *a*
i *re*
(*
m B
ar u
ti c
e ur
l eș
9

ti, stol
192 Pav
2, el.
43 Stu
p.; diu
Bibl exe
ia geti
și co-
edu omi
cați letic
une ,Bu
a cur
reli ești
gio .
asa 192
în 5,
bis VIU
eric + 54
i, tn pr.
școl „Iar
i... noi
Buc pre
ureș dic
ti. am
192 pe
2- Hri
192 stos
3.10 cel
0 p.; rât
Pre igt
otul it'\
și Buc
arm ureș
oni ti,
zar 192
ea 5,
clas 54
elor p.;
soci Pen
ale. tru
Teză lum
de inar
doct ea
orat ta,
. S'es
Buc tori
ureș e!
ti, Pre
192 dici
5, rost
IV + ite
149 tn
pr. cur
Pla sul
nul anu
mâ lui
ntui 192
rii 4 fn
dup bis
â eric
ved a Sf
eril Ștef
e au-
Sf. Cui
Apo bu

c ri
u le
b .
a P
rz e
a. d
B r
u u
c m
ur u
eș ri
ti. n
L oi
a. in
, d
V o
+ m
3 e
0 ni
4 ul
p. c
; at
P e
re h
di et
c ic
a și
m o
is m
io il
n et
a ic
r .
ă. B
B u
u c
c ur
ur eș
eș ti.
ti. L
f. a.
a. .
, V
l +
4 9
4 6
p. p.
; ;
R In
ă i
t m
ă a
ci e
ți c
n â
e r
șt m
ii a
n ci
d ul
S m
cr in
ip ții
t C
u at

ehe ,
tică Buc
vre ureș
mur ti,
ilor 192
noa 7,
stre 300
.Bu p.;
cure Che
ști, măr
192 i de
6,20 dep
0 p. arte
(ed. Pre
a dici
11- ta
a. r^.B
Buc ucu
ureș rcșli
ti, ,
192 1929
7,22 .230
8p.); p.
Ini (în
mă cola
și bora
sufl re
et. cu
Omi preo
letic ții
ă Tom
vre a
mur Chir
ilor icuț
noa ă.
stre Gh.
. Com
Pla ana
nur și
i și Man
exe ea
rciți Pop
i de escu
pre);
dic Ijun
ă. ină
Buc lină
ureș .
ti. Doa
192 mn
7. e.
160 Tu
p.; ai
Sec cuvi
eriș ntel
ul e e
mul vieț
t, îi
sec veș
erât nice
orii .
puți Mat
ni eria
Pre l
dici omi

le S
ti t
c u
și di
c i
a m
te o
h d
et e
ic st
. e
B d
u e
c p
ur si
eș h
ti. ol
l o
9 gi
3 e
8, și
4 d
8 e
0 e
p. d
; u
„ c
C a
el ți
e e
ș re
a li
pt gi
e o
s a
pi s
c ă
e a
pl ti
in n
e” er
. et
B ul
u ui
c ...
ur .
eș B
ti, u
l c
9 ur
3 eș
8. ti,
2 l
4 9
0 4
p. 0,
; 4
D 6
u 8
h p.
și ;
vi F
a e
ț r
a. m

ent mor
ul ții,
creș al
tin vieț
și ii,
utx al
det jud
e ecă
lui ții.
soci Buc
ale. ureș
Buc ti.
ureș 194
ti, 1,
194 128
0.78 p.;
p.\ Alta
Mâ rul
nut și
* am
stă von
pân ul.
a și Buc
soli ureș
toar ti,
ea 194
creș 2.
tinil 192
or. p.;
Buc Cat
ureș edr
ti. a și
194 am
1. von
31 ul.
p.; Sch
Sec ițe
tari de
sm lecți
ul, uni
mar pra
e ctic
peri e,
col de
soci pre
al. dici
Buc și
ureș conf
ti, erin
194 țe
1.48 reli
p.; gio
Sco ase
ală .
cru Buc
cii ureș
ca ti,
se 194
mn 2,27
al 2 p.;
suf „Ar
erin mel
ței, e
al

lu ti.
m 1
in 9
ii” 4
. 4,
Pr 2
e- 5
di 8
ci p.
ca D
te ife
h rit
et e
ic br
e oș
ro ur
st i
it c
e u
la în
S dr
e u
m m
in ăr
ar i
ul pe
pe nt
d ru
ag în
og vă
ic *
u ță
ni ni
ve â
rs nt
it nl
ar re
și lig
la io
bi s
se sa
ri u
ca c
„ u
Sf co
. nț
Șt in
ef ut
a m
n- or
C al
ni iz
b at
u or
c ,
u ar
b ti
ar co
ză le
". în
B pr
u es
c a
ur bi
eș se

rice ti.
ască 199
a 8,p.
timp 236;
ului info
sau rma
în ții
unel dc
e la
peri fiul
odic său,
e arhi
laice tect
. Ștef
L an
itera Rad
tura u
: lone
Enc scu
iclo din
ped Buc
ia ureș
„*Cu*
get
are
a”, I
sub ONE
red. SCU
Luci ȘER
an BAN
Pred ,
escu prof
, esor
Buc de
ureș teol
ti, ogie
194 (neh
0. p. iroto
432; nit).
Paul N.
Car 19
avia iun.
și 188
cola 7,în
b.. Ccm
Bis âtcș
eric li,
a jud.
înte Buz
mni ău,
țată în
. fami
Ro lie
mâ de
nia preo
194 t, **i**
4 l
-19 apr.
89, 195
Buc 7. în
ureș Buc
ti. ureș
Stu ti.

di Te
i ol
la o-
S gi
e e
m di
in n
ar B
ul u
„V c
e ur
ni eș
a ti
m (1
in 9
" 0
di 7
n —
la 1
și 9
(1 1
8 1)
9 ,
9- c
1 u
9 d
0 oc
6) to
, ra
c l
u în
di 1
fe 9
re 2
nț 0,
ă F
la ac
Li ul
ce ta
ul te
„S a
L de
S Fi
av lo
a" so
di fie
n di
B n
u Le
c ip
ur zi
eș g
ti (1
(1 9
9 1
0 1-
7) 1
, 9
F 1
ac 5)
ul ,
ta c
te u
a d
de oc

tora ogie
tul Mor
tot ală
acol la
o tn Fac
191 ulta
5. tea
Com de
bata Teol
nt ogie
în din
pri Buc
mul ureș
răzb ti
oi (192
mon 2-
dial, 192
cu 3),
grad conf
ul e-
dc renț
loco iar
tene supl
nt inito
(191 r de
6- Filo
191 sofie
8). mor
Prof ală
esor (192
de 3 —
Lim 192
ba 5),
ger prof
man esor
ă la supl
Sem inito
inar r
ul (192
teol 5),
ogic agre
din gat
Buz (192
ău 7),
(192 apoi
0- titul
192 ar
2), (193
și la 0) la
Sem cate
inai dra
ul dc
„Ce Teol
nu^ ogic
r Mor
(192 ală
2- la
192 acee
3), ași
doce Fac
nt la ulta
calc te,
dru pân
dc ă în
Teol 194

8, eș
câ ti.
n U
d n
a ul
fo di
st nt
pe re
n ec
si u
o m
n e
at ni
dc șt
b ii
oa de
lă fr
; u
de nt
ca e
n di
în n
l pe
9 ri
4 oa
l d
— a
l in
9 te
4 rb
2; eli
m ca
e :
m de
br le
u ga
ac t
ti la
v C
al o
A n-
ca fe
de ri
m nț
iei a
de re
Șt gi
ii o
n n
|c al
m ă
or a
al Al
e ia
și nț
p ei
ol pe
iti nt
ce ru
di în
n fr
B ăț
u ir
c ea
ur p

opo Con
 arel gres
 or ul
 prin prof
 Bise esor
 rică ilor
 (Nov de
 isad teol
 . ogie
 192 orto
 3). dox
 la ă
 Con (Ate
 gres na,
 ul 193
 mon 6),
 dial conf
 des erin
 pre țe la
 Bise Fac
 rică, ulta
 nați tea
 une de
 și Teol
 stat ogie
 (Oxf din
 ord. Sofi
 193 a. A
 7), iniți
 la at
 I

„Cer stud
 cul ii.
 de Luc
 stud rârîl
 ii e
 soci sale
 ul- se
 creș ocu
 iinc pa
 „Sol înde
 idar ose
 itate bi
 a" cu
 din pro
 Buc ble
 ureș me
 ti și dc
 revî mor
 sta ala
 cu soci
 acel ală
 ași sau
 nu filos
 me. ofie
 in mo
 care mi;.
 a L
 pub ucr
 licat ări
 mai pri
 mul mi
 te pair

P o
 o o
 u nl
 d rd
 le e
 e ...
 s .
 V L
 e ei
 r pz
 h ig
 h .
 ă 1
 lt 9
 n 1
 is 5,
 z 1
 u 0
 K 8
 a p.
 n ;
 t. A
 D ti
 a t
 rs u
 te d
 l i
 u n
 n i
 g et
 u ic
 n o-
 d s
 K o
 ri ci
 ti a
 k. le
 In s
 a c
 u o
 g a
 u s
 ra e
 l d
 Di i
 se n
 r- vi
 ta a
 ti t
 o a
 n S
 z f
 u lo
 r a
 E n
 rh H
 al n
 tu st
 n o
 g st
 d o
 er m
 D ,
 o u
 kt r

mar idet
e lor-
de forț
o e
exp cu
une apli
re a car
doc e la
trin ide
ei ea
sal mor
e ală,
mor reli
ale, gio
Buc asă
ureș fi
li. soci
192 ală.
0.78 Stu
p.: diu
Pro criti
ble c
ma pe
mor baz
ală a
și fdo
crit soft
eriu ei
l con
mor tem
al șwr
oln ane
ecti ,
v. Buc
Buc ureș
ureș ti.
ti. 192
192 4.
2.46 124
p.: p.:
Mor Con
ala sid
anti eraț
că îi
st criti
mor ce
alo asu
creș pra
tină etic
. ei
Con nuit
std eri-
era{ alis
ittni mul
gen ui
eral eco
e. no
Buc mic
ureș .
ti, Buc
192 ureș
3,18 ti.
p.: 193
Teo 0,
ria 116

p. l
S cr
is e
te șt
m i
e n
d S
e c
fi u
lo rt
s ă
o p
fi ri
e vi
m r
o e
r c
a ri
l ti
ă c
, a
vo .
i. B
I. u
B c
u u
c re
u șt
re i.
șt 1
i. 9
1 3
9 1,
3 3
0, 9
2 p
0 >:
8 I
p. d
: e
S a
is lt
te d
m m
e o
n r
w a
r l
a cr
l* e
fi șt
lo i
s n
o \$
fi i
c a
e. s
S /
pi te
r ct
i- u
ti l
s s
m ă
u u

soci *Pro*
alM *ble*
ST.I *ma*
II. *con*
193 *știi*
1,nr *nței*
2,p. *.*
212 Buc
- ureș
245; ti,
Ide 193
ea 4.
de 89
dre p.;
ptat Axi
e om
ca atic
forț a
ă une
soci i
ală. filo
Con sofi
feri i
nță. creș
... tine
Buc .
ureș Buc
ti, ureș
193 ti.
3.31 193
p.; 6.
Miș 60
car p.;
ea Mor
soci ala
al orto
creș dox
tină ă
in față
Bis cu
eric cele
a lalt
Ort e
odo mor
xă ale
Ro con
mă fesi
nă. ona
Buc le
ureș —
ti, duț
193 n)
4. izvo
33 arel
p.; e
O lor
dis orig
put inal
ă e.
creș Buc
tina ureș
*fil ti,
oso 194
fică 1,24
. 6 p.

(c z
f. și
Șl o
M p
o e
r r
a a
l s
a a
o fi
rt lo
o s
d o
o fi
x c
ă o-
, r
in el
B ig
O io
R. a
a s
n. ă
Li .
X. D
1 is
9 c
4 u
1. r
nr s
. d
3- e
4. r
p. e
1 c
6 e
4- p
2 ți
0 e
8) l
: a
P A
e c
r a
s d
o e
n m
a i
lit a
a il
te e
a șt
fi ii
lo n
s țe
of m
u o
l r
u a
i le
L și
ei p
b ol
n it
it ic

e, orț
cu ului
răs .
pu Buc
n- ureș
sul ti.
lui 194
C 4,
Ră 28
dul p.;
esc Pro
u ble
Mot me
ru, de
Buc mor
ureș ală
ti. soci
194 ală,
2, voi
29 I.
p.; Buc
Asp ureș
ri ti,
nd 194
soci 5.19
al 9p
al M
Ort anu
Oito al
xis de
mul Mor
ui, ală
Co creș
n- tină
feri ...
nță. pent
194 ru
2. cL
27 VI
p.; licee
Te ,
mei școli
uril nor
e mal
une e și
i prof
ordi esio
ne nale
mor și
ale. seni
Buc inan
ureș i.
ti. ed.
194 1,
3. Buc
20 ureș
p.; ti.
Co 192
dul 9.
civil 260
și p..
pro cd a
ble ll-a.
ma 193
div 0.

2 n
8 ă*
7 ¹.
p. „S
; tu
I di
n i
a Te
f ol
a og
r ic
ă e⁴
d ,
e „
c R
a az
te e
d d
r c
ă L
, u-
B m
u in
c ă"
u . .
re .R
ș ev
u. is
1 ta
9 O
3 rt
8. o
2 d
9 o
4 x
p. ă"
C .
ol „S
a ol
b id
or ar
ăr it
i at
la ea
re ".
vi „
st A
el rh
e: iv
„ a
Bi p
se e
ri nt
ca r
O u
rt șt
o ii
d nț
o ă
x și
ă re
R fo
o r
m m
â ă

soci uni
ală". ver
„Bul sita
etin r
ul ono
Aca rar
dem Dr
iei Ser
de ban
Știi /on
nțe eiru
mor .înM
ale MS.
și an.
polit XXX
ice" III.
și la 195
o 7.
seri nr.
e ile 5—
ziar 7,p.
e 541
din —
peri 542;
oad Prof
a .
inte Teo
rbeli dor
că. M.
L Pop
ltcm esc
tur* u.
Teo Prof
dor eso
N rul
Man Ser
olac ban
hc. lon
ț esc
Ser u.
ban în
Wro MO.
r.în an
GB. IX.
an 195
XVI. 7.
195 nr.
7.nr. 7-8.
4- p
5,p. 497
311 -
- 499;
319: Pr.
Diac Prof
. Nico
Prof lae
Ore Mlă
st diu.
Buc Șer
evsc han
hi, Um
Prof esc
eso u.
rul în

M n.
A. X
a X
n. V.
IV 1
, 9
1 7
9 3.
5 nr
9. .
nr 9-
. 1
7- 0.
8 p.
p. 7
6 3
0 6-
1- 7
6 4
0 2;
2 Pr
; of
Pr .
of C
.C o
. n
P st
av a
e nt
L in
I P
n av
m el
e .
m C
o a
ri te
a d
m r
: a
P d
r e
of T
e e
s ol
o o
r gi
u e
l M
S o
fr r
ix a
x l
n ă
U ,
m în
e S
s T.
c a
u n.
, X
în X
S XI
T. II.
a 1

981. *isto*
nr.7 *rie*
- *la*
10.p *tnto*
.573 *rsu*
- *ra*
575; *Car*
Pr. *pati*
Prof *tor*
LR(ă *A.B*
uuir *xto,*
ean 1983
u). *.p*
Prof 385
.
Dr. 400.
Ser
ban I
lon ON
esc ESC
u. U
în TEO
ST. FIL.
an. ariu
XXX epis
IV. cop
198 N.
2. 14oc
nr. t
l-2_t 189
p, 4,
46- în
47; Bob
Pr oc.
Prof jud.
Dr Buz
Du ău.
mitr ? 9
u mai
Rad 197
u. 5. la
Con Pan
tri- s.
buți Stu
i dii
buz la
oie Șco
ne ala
la de
teol cânt
ogi ăreți
a bise
mor rice
ală ști
rom din
âne Buz
asc ău,
ă. Sem
în inar
voi. ul ..
Spi Nifo
ritu n
alit Mitr
ate opol
și

it oc
ul to
" ra
di tu
n l
B în
u Tè
c ol
u og
re ie
șt la
i P
(a ar
b is
s ,
l c
9 u
2 o
8) te
. ză
F pr
ac iv
ul in
ta d
te „V
a ia
d (a
e și
Tè ac
ol ti
og vi
ie ta
di te
n a
B m
u it
c ro
u p
re ol
șt it
i, ul
la ui
ca P
re et
a r
s u
u M
șt ov
in il
ut ă
li al
ce Ki
nț ev
a: ul
m ui
ai ".
tâ T
rz u
iu n
a s
o în
bț m
in o
ut n
d a

his).înt
m la eme
măn ieto
ăstir oil
ea Aso
Tis ciați
man ei
a creș
(191 tine
5) și orto
hiro dox
toni e
t „Pat
ier riar
o- hul
diac Mir
on on",
(191 arhi
5). man
apoi drit
iero și
mon sup
ah erio
(192 r al
1). bise
prot ricii
ops orto
alt dox
la e
cate rom
dral âne
a din
patr Pari
iarh s
ală (193
din 9—
Buc 194
ureș 5),
ti preo
(191 t la
8 — dife
192 rite
8); paro
dire hii
ctor orto
al dox
Școl e
ii de rom
cânt âne
ăreți din
din Stat
Buc ele
ureș Unit
ti, e și
preo Can
t la ada
cate (194
dral 6-
a 195
patr 4).
iarh epis
ală cop
(192 titul
8— ar
I939 de

Si șt
vr i
es la
(h 2
ir 6
ot a
o pr
ni ,
t 1
în 9
bi 7
se 2;
ri la
ca I3
_ d
Sf ec
Ni .
co 1
la 9
e" 7
di 4r
n id
V ic
er at
sa d
ill e
es Sf
, .
la Si
2 n
6 o
d d
ec la
l tr
9 ea
5 pt
4) a
; d
pr e
i ar
m hi
it e
în pi
râ sc
n o
d p.
ul A
m p
e u
m bl
br ic
il at
or fe
Sf lu
Si ril
n e
o ar
d ti
di co
n le
B în
u fo
c il
u e
re bi

seri ici
ceșt (In
i din dou
peri ă
oad volu
a me,
inte for
rbeli mat
că, mic.
pred
229
IORDACHE
SCU
CICERONE

Buc *a*
ureș *din*
ti, *Par*
193 *is*,
8); Buc
un ureș
tim ti.
p a 194
con 0,
clus p.
revi 142
sta ;
„Cu *Nec*
vânt *rolo*
bun *g*,
" — în
Buc BO
ureș R,
ti, an.
iar XC
la HI,
Pari 197
s, a 5,
relu nr-
at 5—
apa 6,
riția p.
foii 593
„Ves -
titor 600
ul". ;
 Nec
 rolo
iter *g*,
atur în
a: RO
Veni C,
ami an.
n IV,
Poci 197
tan, 5,
Bis nr.
eric 3,
a p.
ort 116
o- —
dox 120
a ;
rom Jea
ân

n O
- R
P E
a L,
ul pr
B of
es es
se or
, d
L' e
E te
g ol
U o
s gi
e e.
o N,
rt 1
h 8
o o
d ct
o .
x 1
e 9
r 4
o 5.
u în
m D
a u
i m
n b
e ră
d vi
e ța
P ,
a ju
ri d.
s, B
P ra
ar ș
is ov
.
1 S
9 e
9 m
4. i-
p. n
1 ar
1 ul
8- te
1 ol
2 o
4 gi
și c
1 la
5 Cl
1, uj
 (1
 9
 6
 0
 —
 1
 9
 6
 5)
 I
O
N
IȚ
Ă
V
T

,
Inst
itut
ul
Teol
ogic
Uni
vers
itar
din
Sibi
u
(19
65
—
196
9).
cur
suri
de
doct
orat
(Isto
rie
bise
rice
asc
ă
uni-
vers
ală)
la
Inst
itut
ul
Teol
ogic
din
Buc
ureș
ti
(19
69
—
197
2).
stu
dii
de
spe
ciali
zare
la
Fac
ulta
tea
tle
Teol
ogie
eva
ngh
elic
ă și
la
Fac

ulta
tea
de
Isto
rie
a
Uni
vers
ităȃi
i
din
Bon
n
(19
72
—
197
5),
doct
orat
ul
la
Buc
ureș
ti
(19
77).
Insp
ecto
r de
spe
ciali
tate
și
doc
ume
ntar
ist
la
Ser
vici
ul
Stu
dii
și
învă
țăm
ânt
de
la
Can
cela
ria
SL
Sin
od(l
975
-
197
7),a
sist
ent
la
secț
ia

is
to
ri
c
ă
d
c
la
In
st
it
u
t
ul
T
e
ol
o
gi
c
U
ni
ve
rs
it
ar
di
n
B
u
c
u
re
șt
i
(l
d
ec
.l
9
7
7)
,
în
cr
e
di
n
ța
t
c
u
s
u
pl
i-
ni
re
a
c
at
e
d
re

i
d
c
Is
to
ri
c
c
bi
se
ri
ce
a
sc
ă
u
ni
ve
rs
al
ă
(I
ia
n.
l
9
7
8)
. Pr
of
es
or
ti
t
ul
ar
la
a
ce
e
a
și
c
at
e
d
ră
di
n
l
9
8
7.
P
ar
al
el
,
în
a
ni
i
l
9
9

0- ei
199 nați
3 onal
supl e de
ineș Isto
te rie
acee ecle
ași -
cate sias
dră dcâ
la (din
Fac 197
ulta 8):
tea dele
de gat
Teol la
ogie dife
a rite
Uni- Con
vers gres
ități e și
i într
din unir
Iași. i
fiin ecu
d și men
dec ice
anu pest
l e
aces hot
teia are:
(I Adu
apr. nări
199 le
1 — Gen
i eral
sept e
. ale
199 Con
3). siliu
Dia lui
con Ecu
(19 men
76) ic al
și Bise
preo ricil
t or
(19 dc
78) la
pe Nair
sea obi
ma (19
bise 75)
ricii și
.Ant Van
im" cou
din ver
Cap (19
ital 83),
a, a
secr opta
etar Adu
al nar
Co e a
misi Con

fe E
ri c
nț u
ei m
Bi e
se ni
ri c
ci al
lo Bi
r s
E e-
u ri
ro ci
p lo
e r,
n m
e e
d m
c b
la r
C u
h în
a C
ni o
a m
— is
C ia
re or
ta to
(1 d
9 o
7 x
9) ă
, ro
m m
e â
m n
b ă
r p
u e
în nt
C r
o u
m di
is al
ia o
p g
e ul
nt c
r u
u Bi
e se
d ri
u c
c a
aț ev
ie a
a n
C g
o h
n cl
si ic
li ă-
ul lu
ui te

ran ;
ă *Hri*
din *stoi*
Gen *ogi*
nan *a*
ia.D *Sfă*
ela I *ntu*
ian. *lui*
199 *Chi*
4 *rii*
este *al*
dire *Ale*
ctor *xan*
de *dri*
stu *ei*
dii *ini>*
în *ers*
Con *pec*
siliu *ttva*
l *dial*
Bise *ogu*
ricil *lui*
or *cu*
Eur *Bis*
ope *eric*
ne *ile*
de *nec*
la *alc*
Gen *edo*
eva. *nie*
L *ne.*
ucr în
ări: „Ort
Coo odo
rdo xia”,
nat an.
ele XXII
vieț I.
ii 197
cre K
știn nr.
e 1-2,
du p.
pă 194
„Ep -
isto 209
lac ;
âtr *Sfă*
e *nta*
Dio *Tra*
gne *diți*
t”,i *e*
n *văz*
MA, *ută*
an. *de*
XV, *Sfă*
197 *ntu*
0, *l*
nr. *Irin*
7-8, *eu*
p. *al*
472 *Lyo*
- *nul*
481 *ui,*

în *n*
” *o*
O *a*
rt *n*
o *el*
d *e*
o *S*
xi *i*
a” *n*
.a *o*
n. *d*
X *u*
X *l*
III *u*
, *i*
1 *Q*
9 *u*
7 *i*
1. *n*
r *t*
u *s*
\ *e*
7- *x*
8. *t,*
p. *în*
5 *M*
3 *A.*
4- *a*
5 *n,*
4 *X*
5 *VI*
L *.*
V *1*
i *9*
a *7*
ț *1,*
a *n*
r *r*
el *7*
ig *—*
io *8,*
a *p.*
s *5*
ă *3*
b *9-*
iz *5*
a *4*
n *9;*
ti *P*
n *a*
ă *tr*
! *i*
n *a*
s *r*
e *h*
c *i*
ol *a*
u *d*
l *e*
V *A*
II *le*
și *x*
c *a*
a

ndr ecu
ia me
din nic
19 și
20 trns
pân en
ă mâ
ast tate
ăzi, a
în tui
BO pen
R. tru
an. ecu
XC, me
197 nis
2. mul
nr. act
5-6, ual,
p. teză
631 de
- doct
646 orat
; , în
Co ST,
ncil an.
iu! I XX
de X,
la 197
Vati 8,
can nr.
și 5-8,
con p.
seci 357
nțel —
e 485
lui (și
pen extr
tru as);
Bis Via
eric ța
a și
rom acti
ano vita
- tea
cat Sfă
oHc ntu
âJn lui
MA, Vas
an. ile
XVI cel
L Mar
197 e*
2.nr în ..
.7— Ort
8. odo
p. xia",
560 an.
— XX
571 XI.
; 197
Sit 9,nr
wd .
ul l,p.
VI 16-

2 o
7; xi
R a"
a ,
p nr
o .
rt X
u X
l X
d II,
i l
n 9
tr K
e 0,
S nr
c .
ri 2,
p p.
t 2
u 6
r 3
ă —
șt 2
T 7
r 4;
a S
d f
iț â
ie n
I t
n u
h l
o lo
t a
ă n
r D
â a
ri m
le a
S s
i c
n h
o t
a n
d u
el l
o a
r p
e ă
c r
u ă
m t
e o
n r
ic a
e, l
în c
" u
O lt
rt u
o l
d i

sfin ant
telo ino
r pol
ico din
ane 87
, în 9—
ST, 88
an. 0 și
XX act
XII, uali
198 tate
0. a
nr. hot
7- ăără
10, rilo
p. r
581
- sal
589 e,
; în
Inst ST.
i- an.
tut XX
ul XIV
Teo ,
logi 198
c 2,
de nr.
gra 3—
d 4_{tp}.
uni 174
ver —
sita 1K5
r ;
din Rol
Buc ul
ure Bis
ști. eric
19 ii in
48- soci
19 etat
81 , ttu{
în >ă
BO Sfi
R,a nții
n. Trei
XCI Ier
X, arh
198 i, în
1, ST,
nr. an.
9- XX
10, XV.
p. 198
109 3.
4—] nr.
114 1-2,
; p.8-
Sin 18;
odu Evr
l de eii
la pe
Co pă
nst mâ

n ri
t e
r n
o o
m u
ă,
â a
n. n.
e I
s (L
c X
s VI
a I),
u 1
t 9
ol 9
e 1.
r nr
a .
n 9-
ț 1
a 2,
l P.
a 5
r 0
o —
m 6
â 4;
n C
i o
d n
e st
- a
a ti
u n
n V
g t
u xl
l â
ti B
m r
p â
u n
l c
u o
i v
în e
„T a
e n
ol u
o oi
gi e
e v
și o
vi d
a(u
â" l,
(o
M n
M u
B) tt
, și
se

ma
rtir
ul,
în
MO.
an.
XLII
. 199
l.nr.
3,p.
19-
31 ,
nr.4
-
6,p.
37-
54
și
nr.
1-
6,1
994
.p.
34
—
44;
Rel
ații
rom
âno
-
săs
ești
*de**
a
lun
gul
tim
pul
ui,
în
RT,
seri
e
nou
ă,
an.
10
(82)
,
200
0,
nr.
I,p.
17
—
30;
alte
arti
cole
,
trad
uce
ri
din

lim
ba
ger
ma
nă,
rece
nzii,
dări
dc
sca
ma
în
peri
odic
ele
cita
te.
L
iter
atur
a:
RO
C,
an.
VIII
nr.
197
5,
nr.
I.
p.
15-
16;
ST,
an.
XX
XIV,
198
2,
nr.
1-2,
p.
131
-
132
.
I
OR
DAC
HE
SC
U
CIC
ER
ON
E,
prof
esor
de
teol
ogie
. N.
22
ian.

1
8
8
2,
în
s
at
ul
Li
|
c
a,
c
or
n.
M
ic
ia
u
șe
ni
.j
u
d.
la
și
.î
n
fa
m
ili
e
d
e
p
re
ot
,
1
2
9
a
pr
. 1
9
6
6.
în
la
și
. U
r
m
e
a
z
ă
S
e
m
in
ar
ul

in
fe
ri
or
la
R
o
m
a
n,
ce
l
s
u
p
er
io
r
la
„V
e
ni
a
m
in
"
di
n
la
și
(a
b
s.
l
9
0
3)
,
c
u
di
fe
re
nț
ă
d
e
li
ce
u
și
b
a
c
al
a
u
re
at
. F
a
c
ul
ta

tea 8);
de lice
Teol nția
ogie t în
din Filo
Buc sofi
ureș e la
ti Uni
(19 vers
04 itat
— ea
190 din

IORDACHESCU VALERIU

2M)

Iași (1915). Secretar al Seminarului teologic „Sf. Andrei” 91 preot la biserica „Sf. Voievozi” din Galați (1908-1909). preot la catedrala mitropolitană și profesor la Seminarul „Veni amin” din Iași (1909), supenor al capelei ortodoxe române din Baden-Baden (1909—1913). făcând paralel studii de Teologie și Filosofie la Universitățile din Strasbourg (1909-1911) și Freiburg (1911 - 1913); preot la biserica Bărboi din Iași (1913-1916 și 1919-1921), confesor militar (1916— 1917), supenor al bisericii ortodoxe române din Paris (1917- 1919), profesor de Limba engleză la Liceul Național din Iași, profesor de Filosofie și Pedagogie la Seminarul „Veniamin” (1921-1927). director al Seminarului (1925— 1927), ccașnic cultural al Arhiepiscopiei Iașilor, profesor de Istoria Bisericii vechi și Patrologie la Facultatea de Teologie din Chișinău (1927-1941), decan în 1930-1932, apoi la Facultatea din Cernăuți—Suceava (1941 — 1947), la care a funcționat un timp ca decan; pensionat în 1947. Este autorul unor studii de Filosofie creștină și Patrologie. traduceți din Sfântii Părinți, conferințe etc., fiind „un eminent teolog, un distins filosof creștin, un versat poliglot și un luminat patriot” (pr. prof. Al. Citirea).

Unu crârl în *Expunerea și critica teoriei lui Marțian despre religie*. București. 1908. 42 p.; *Primul și opinia publică*. Galați. 1909, 31 p.; *Istoria dogmelor ca disciplină teologică și premisele ei*. Iași, 1912, 31 p.; *Sfântul Ioan Damaschin. Studiu patristic** Iași, 1912, VII+88 p.; *„Creștinismul absurd”*. Religie și cultura (două conferințe). Iași. 1920. 54 p.; *Teoria judecării. Studiul logico-teologic*. Iași. 1927. 104 p.; *Istoria vechei literaturi creștine*, 3 vol. Inși. 1934, 1935 și 1940, XIV+217 p. (I) + XXV+299 p. (II) + XVI+132 p. (III) — primul tratat de Patrologie în limba română (reeditată în 1990); *Sf. Atanasie*, conferință, 1929; *Romantismul religios*, Chișinău. 1929. 40 p. în *semnări din anii 1916-1919. Din primul an al războiului de întregire. 1916-1917*. Iași, 1937, 225 p.; *Sf. Gergon de Sissa*. conferință. 1942.

Umilit duhovnicești de Sf. Macarie Egipteanul, traducere din grecește. ed. 1 Chișinău. 1933; cd a II-a, Chișinău, 1932; *Ierarhia cerească și ierarhia bisericască* de Pseudo-Dionisie Areopagitul. traducere din grecește. Chișinău 1932, XXXI+159 p.; *Despre numele divine* de Pseudo-Dionisie Areopagitul, traducere din grecește. București Chișinău. 1936. În colaborare cu Th. Șimonschi a editat pe Gergon de Sissa. *Cimtra destinului*. 1938 și pe Lactanțiu. *Institații divine*. 1938.

Alte studii și traduceri în revistele „Viitorul” — Iași, „Mitropolia Moldovei” — Iași. „Biserica Ortodoxă Română”... „Luminătorul” — Chișinău. „Viața Creștină”, condică de el însuși, la Iași. ș.a.: o serie de studii de filosofie și memorii au rămas în

manuscris (depusă în Biblioteca SI, Sinod).

Literatură: Pr. Prof. L. Râmbărcanu. *Încetarea din viață a preotului prof. univ. onorar Cicerone Iordăchescu*. în BOR. an. LXXXIV. 1966. nr. 5—6. p. 494—497; S. Porcescu. *Preotul profesor Cicerone Iordăchescu*, în MMS. an XLII. 1966. nr. 5-6, p. 363 - 365; Pr. Prof. Ioan Constantin. *Preotul profesor Cicerone Iordăchescu* (1882-1966). în ST. an. XXVII, 1975. nr. 5-6. p. 487-493; Pr. Prof. Dr. Alexandru I. Citirea. *Preotul profesor Cicerone Iordăchescu*. În MMS. an LVIII. 1982. nr. 1-2. p. 126-131

IORDACHESCU VALERIU. profesor de teologie. N. 2 febr. 1885. în Sădărești jud. Iași* în familie ile preot, frate cu Cicerone, t. 11 martie 1975. în București. Studii la Seminarul „Veni-amin” din Iași (1896—1904). apoi la Facultatea de Teologie din Bixurești (1904-1908). Preot la biserica „Sf. Trei Ierarhi” din Iași (1909-1910). preot în Fălțiceni și protopop al jud. Suceava (1910-1914). preot la biserica „Golii” din Iași (1914). profesor la Seminarul teologic „Sf. Andrei” din Galați (1914-1919). superior al bisericii ortodoxe române din Paris (1919— 1921), când a urmat cursuri de Filosofie și Teologie la Sorbona, Colegiul de France și Institutul catolic; profesor (1921 — 1927) și director (1921 -1925) la Seminarul „Veniamin” din Iași. profesor de Morală la Facultatea de Teologie din Chișinău (1927—1941) și - în continuare - tu cea din Cernăuți-Suceava, din 1941 până la pensionare, în 1947; între anii 1951 și 1960, preot la biserica „Belvedere” din București. A fost membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Iașilor. În Congresul Național Bisericesc și în Consiliul Central Bisericesc, președinte al Comisiunii apelativ mitropolitan din Iași și președinte al Asociației clerului moldovean.

Deși era unul dintre inarui teologi ni vremii sale, a scris relativ puțin: lucrări de teologie, cursuri universitare (*Filosofia morală. Partea generală*. Iași. 1939. IX+162 p.), studii și eseuri în diferite reviste bisericești: „Biserica Ortodoxă Română”, „Mitropolia Moldovei” — Iași. „Luminătorul” — Chișinău, „Candela” — Cernăuți ș.a.; a excelat însă ca neîntrecut conferențiar și predicator (câteva conferințe au fost tipărite în broșură). A tradus și publicat lucrarea filosofului Jocquei Măritam: *Reflexii asupra inteligenței fi asupra vieții sale proprii*, cu un temeinic studiu introductiv. În colaborare cu L. Solonci și Șt. Bărsănescu a publicat un *Manual de religie* pentru cl. I a gimnaziului unic (București, 1947, 122 p.) și *Parabolele fi tnvă* tăturile Mântuitorului Hristos*. pentru cl. a II-a a gimnaziului unic (București, 1947, 101 p.).

Literatură: *Necrolog*, în BOR. an XCIII. 1975, nr. 3-4, p. 301-303; Prof. Constantin Pavel.

Preotul profesor Valeriu Iordăchescu, în ST.an.XXVII, 1975.nr.3-4.p.309-311; Pr. Prof. L. Consiantinescu, *Pr. Prof Valeriu Iordăchescu*, în GB, an. XXXIV, 1975, nr. 3-4, p. 385-388

IORDIST (din botez Ilie). mitropolit. N. c 1600, în Transilvania, t 12 mart 1678, la m. n. nașterea Putna. A învățat carte și a fost călugărit la Putna, sub numele Iulian; hirotonit ieromonah și — probabil — un timpeghumen al mănăstirii; En oct. 1640 ales mitropolii al Transilvaniei, cu sediul în Alba Iulia, hirotonit la Târgoviște. Ca mitropolit, a retipărit la Alba Iulia (1641) *Evanghelia cu învățătură* a diaconului Coresi (din 1580—1581). Înălțat din scaun și întemnițat în febr. 1643 din dispoziția principalului Gheorghe Rákóczi I. pentru că n. a. acceptat acțiunea de calvinizare a românilor. După nouă luni de detenție, a fost eliberat și s-a stabilit la mănăstirea Putna, unde a rămas până la sfârșitul vieții. În 1645 a făcut o călătorie la Moscova, fiind primit de țarul Al. Mihailovici Romanov, care i-a acordat ajutoare. Trecut de Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în rândul sfinților (1950), canonizarea solemnă făcându-se la Alba Iulia la 21 oct. 1955.

Uteratura: Zenovie Păclițanu, *(I)ndamnarea episcopului (sic) Ilie Iordăchescu 1640—1645*. In CC. an II. nr. 5. 1912. p. 135-140; Ștefan Vleteș, *Istoria Bisericii în viața religioasă a românilor din Transilvania*. I. Sibiu, 1935, p. 194—200; Ioan Lupș. *Prigonirea mitropolitului Ilie Iordăchescu din Transilvania*, în vol. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, IV. Sibiu. 1943, p. 83-91; Pr. prof. Mircea Păcurariu. *Mitropolitul Ilie Iordăchescu al Transilvaniei. 300 de ani de la nașterea sa*, în BOR. an. XCVI. nr. 9-10. 1978, p. 1149-1163; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București. 1981. p. 64-66 (ed. a II-a. București. 1984, p. 65-68).

IOSIF*primul mitropolit al Moldovei, „localnic” și „înrușit” cu familia domnitoare. Probabil călugărit în mănăstirea Neamț Prin 1381-86 hirotonit arhieru La Halici; Patriarhia ecumenică a refuzat recunoașterea lui ca mitropolit al Moldovei, vând să impună un grec; recunoscut abia la 26 iul. 1401, în timpul lui Alexandru cel Bun. În cursul păstoririi lui s-au adus la Suceava moaștele Sfântului Ioan cel Nou de la Cetatea Albă. Ioan acum s-a scris „Aia” la Sfântului Ioan cel Nou”. F. J. va fi sfințit unele din bisericile și mănăstirile zidite acum (Piobola. Bistrița, Moldovita. Humor. Șirău). A murit prin 1415.

Literatura Nicolae Dobrescu. *Întemeierea Mitropoliilor în a celor dintâi mănăstiri din țara*. București, 1906, p. 83-108; Nicolae Dobrescu. *Din istoria Bisericii române. Secolul al XV-lea*, București. 1910, p. 69—78; C. Marinescu, *Înființarea Mitropoliilor din Țara Românească și Moldova în An. Acul. Rom. M. S. A. S. AUXIL*, București. 1924, p. 247-269 (și extras); V. Laurent, *Aux origines de l'Eglise moldave. Le metropolit J/r/mie et P/utque Joseph*, în „Revue des Etudes Byzantines”, V. 1947. p. 158-170; Pr. Scariat. *Într-o privire asupra mitropolitului cunoscut al Moldovei* în MMS, an. XL. 1964. nr. 3-4, p. 126-139. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. I. București. 1980, p. 259-268 (ed. a II-a. București, 1994. p. 273-285); Arhim. Ciprian Zaharia, *Iosif Mutat. întâiul mare ierarh român*. București. 1987. 296 p.

IOSIF, episcop. N. c 1750. în Malaia, jud. Vâlcea, 127 oct. 1820. în București. Probabil a fost călugărit la schitul Turnu. apoi a învățat la mănăstirea Cozia: ierodiacon. ieromonah și protosinghel la Episcopia Râmnicului. egumen al mănăstirii „Sf. Dumitru” din Craiova. episcop titular pentru scaunul de Scvaslia (1792). apoi

IROD CORNELII"

2^2

e ri
pi n
sc pr
o e
p o
al c
n u
oi p
i ăr
e il
p e
ar s
hi al
i e
a c
A ăr
rg t
eș u
ul ră
ui re
(a șt
le i,
s ti
la p
l ăr
8 in
o d
ct in
. m
l aj
7 or
9 it
3) at
. e
u a
n ce
d nt
e re
a lo
p r
a ti
st p
or o
ii gr
p a
a fi
n ce
ă tl
la e
m at
o u
ar n
te ci
. :
S ce
-a le
re l
m 2
ar *M*
c *i*
ai *n*
p *ti*

e de la sa
Buda (*Apologi*
(1804-*a*,
1805). in Bucureș
colabora ti, 1819.
re cu *Sase*
medicul *cuvinte*
oculist *pentru*
loan *preoție*
Piuariu *de Sf*
Molnar, *loan*
după *Gură de*
ediția de *Aur*,
la Bucureș
Râmnic ti. 1820
din 1776 ș.a.). In
— 17K0 1797 a
(inclusiv înființat
prefe| o școală
cle). pentru
Alegere pregătire
din a
toară preoților
Psaltire la
a, mănăstir
tradusă ea
după „Antim”
Neofit din
Peloponc Bucureș
zianul ti (a
(Sibiu. funcțion
1796). at până
Slujba în 1847)
Sf. A
Nișon refăcut
(Sibiu. biserica
1806). mănăsti
Octoihu rii Argeș,
l{l&ll. la ctitoria
Buda și lui
Râmnic). Ncagoe
Arătare Basarab
sau și a
adunar ridicat
e pe noi
scurt a clădiri,
dumnez biserica
ieștilor ..Bătușa
dogme ri”. tot în
ale Curtea
credințe de Argeș
i... a lui și
Atanasie schitul
de la Corbii
Păros de
(Neamț, Piatră; a
1816). ctitorii
alte cârti bisericile
au fost din
traduse Valea
„prin Danului
îndemna (din
rea” și piatră,
cluar monume
„osârdia” nt de

a *a*
n *E*
ă) *p*
. *is*
G *c*
al *o*
eț *p*
u *ie*
și *i*
S *d*
ăl *e*
iș *A*
te *r*
a *g*
(j *e*
u *ș*,
d. *lo*
A *si*
rg *f*
eș *p*
) *ri*
B *m*
re *u*
zo *l*
i *ei*
>i *e*
M *p*
al *is*
ai *c*
a *o*
(j *p*
u .
d B
V u
âl c
ce u
a) re
. șt
L i.
it l
er 9
at 0
u 4.
ra 6
: 0
lo p
a ;
n Pr
P of
a .
nț T.
u G
re .
sc B
u, ul
î at
n .
fi *D*
i i
n n
ț tr
a e
r c
e u
t

ul 1975,
Episcop nr. 3-4,
iei p. 264-
Argeș. 268;
în George
GB.an. Potra,
XXL *Din*
1962. nr *activitat*
5-6. p. *ea*
494- *cultural*
505; *ă a*
Victor *epis**
Brătules *copului*
cu. *Hri-* *losif al*
sovul *Argeșul*
lui *ui, în*
Alexan BOR.
dru an.
Moruzi XCVI,
pentru [1978.nr9](#)
înființar [-10.p-](#)
ea 1164-
Episcop 1171;
iei Mircea
Argeș și Păcu-
numire rariu./jt
a lui orui
lostfca *Bisericii*
titular *Ortodox*
al noii *e*
eparhii, *Romane*
în MO. , voi. IL
an. XV. Bucureș
1963. u. 1981,
nr. 11 - p. 447-
12. p. 455 (ed.
931— a II-a.
936; Pr. Bucureș
Niculae ti.
Șerbăne 1994.p.
scu. 436-
Episcop 444).
ii
Argeșul IROD
ui. în CORNKL
MO, an. IU,
XVII, preot,
1965. nr poet și
7-8. p. prozator
603- N. 24
605; august
Prof. T. 1937 în
G Bulat. Măritei,
Mărturii jud.
de ta Suceava.
losif Studii la
tntâiut Liceul
episcop teoretic
de ucraina
Argeș n din
(1793- Stret
1820), (abs.
In MO. 1955),
an. Facultat
XXVII. ea de

Fi ni
lo ve
lo rs
gi it
e ar
— di
Li n
m B
b u
a c
>i u
lit re
er șt
at i
u (li
ra ce
u nț
cr a
ai 1
n 9
e 7
a 4)
ă .
— Pr
a of
U es
ni or
ve la
rs Li
it ce
ăț ul
ii ..
di M
n ih
B ai
u 1
c S
u a
re d
șt ov
i c
(1 a
9 n
5 u
5 "
— (1
1 9
9 6
6 0)
0 și
și 0
In —
st 1
it 9
u 6
t 2)
ul .
te c
ol or
o ec
gi to
c r
u și

redactor de manuale școlare la „Kdiura didactică și pedagogică" (1960—1966). metodist principal (a «Universitatea populară " (1966-1968). inspector în Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă (1968—1972). toate în București. Hirotonit preot la 11 febr. 1976 pentru parohia Șerbănci. oraș Pucioasa , protopopiatul Târgoviște; din 1977 până azi în parohia Lâmotești (protopopiatul Oltenița) , protopopdc Oltenița (din

martie 1990). membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Sloboziei și Călărașilor și în Adunarea Națională a Bisericească (din 1994). Membru în Uniunea Scriitorilor din România (1968) și în Uniunea Scriitorilor din Ucraina (1990). prim-vicepreședinte al Uniunii Ucraineilor din România (1994). Opera literară: *August*, proză scurtă. București, 1964, 230 p.; *Strune lirice*, poezii. București, 1968, 302 p.;

Păcură
mărește
năi.
tă
și
pă
ă
i
n
e,
re
p
or
ta
je
lit
er
ar
e.
B
u
c
u
re
șt
i,
l
9
7
2.
l
5
8
p.
;
P
ri
m
d
v
e
ri
le
n
o
a
st
r
e,
p
ro
z
ă
sc
u
n
ă.
B
u

c
u
re
șt
i.
l
9
2,
2
4
6
p.
;
R
u
gă
d
e
s
e
a
r
ă
,
ve
rs
u
ri
.
B
u
c
u
re
șt
i.
l
9
7
3.
l
l
0
p.
.
C
l
a
r
o
b
s
c
u
r,
pr
oză
ă
sc

urtă, /und,
Bucureș povestiri
ti, de V.
1974,13 Rosm,
4 p.; Bucureș
Ajunul, u. 1963,
roman, *Pe când*
Bucureș *vorbeau*
ti, 1975. *animale*
208 p. *le*,
(cd. IL povești
1998); dc Ivan
Balada Franko,
locului, Bucureș
versuri. ti. 1989;
Bucureș *Poezii*
ti. 1975, de
136 p; HalinaTa
Dimine rasiuk.
ața, Bucureș
roman. ti. 1990
Bucureș Tradu
ti. 1984, ceri în
286 p.; limba
Cu ucrainea
soarele nă din
tn ochi. Fănuș
Bucureș Ncagu,
ti, 1983. Nichita
254 p.. Stânesc
Pianul u.
alb, Gheorgh
proza e
scurtă. Tomozei.
Bucureș Mircea
ti. 1990, Sântiinb
272 p.; reanu,
Sărbăto Gheorgh
area, e Pituț.
roman, Ion
Bucureș Băeșu,
ti, 1998, Mirecca
274 p. Micu,
Tradu Cezar
ceri din Baltag.
literatur Colab
a orări la
ucrainea mai
nă în multe
romă* periodic
nește: e
Pescăru româneș
șul, ti și
roman ucraimen
dc L e cu
Zbanațki poezie,
. Bucu- proză,
rești. eseuri,
1962, reportaje
Zborul .
spre

R n
e B
d u
a c
ct u
or re
și șt
c i
o (l
m 9
e 9
n 4)
ta .
to Pr
r e
la m
re iu
vi l
st U
a ni
lit u
er ni
ar i
ă S
« cr
N iit
a or
ș il
h or
ol di
o n
s" R
(V o
o m
ce â
a ni
n a)
o l
a 9
st 9
ră l)
) .
di

ISA AC, „sehimonah și dascăl” ,M c.1750 -125 ian -1817 în mănăstirea Neamț. în care a trăit+ A tradus din grecește în mmânește o serie de lucrări din literatura patristică și poslpatristică: Sconi *prea cuviosului părintelui nostru Ioan igumenul sfintei mătutstiri a Smaiului*, Neamț. IR14. 16 + 212 f.; *Octoih de canoane pentru Pavecermtâ*, Neamț. 1816.9 + 327 f; *Ttpiconul*. Iași. I8I6.6C + 728 p.(revizuit de rmUopolitul Veniamin Costachi); *Cuvintele si învățăturile prea cuviosului părintelui nostru Efrem Șirul*. Neamț, 1818. 4 f. + 59 + 419 p; *Cuvintele fi învățăturile prea cuviosului țfărintetui nostru haite Șirul*, Neamț, 1819,8 4 151 p. (itliiinclc două cărți revizuite și tipărite de ucenicul său. ieromonahul Iosif). Un număr însemnat de traduceri a rămas în manuscris: din Sf. Iustin Martirul. Sf. Ciprian. Sf. Ioan Gură de Aur. Sf. Chirii al Ierusalimului. Sf. Simeon Noul Teolog, din teologii moderni Nichifor Theotochis și Hyghenie Vulgans etc. A redactat și un *Pateric* (Ms. 1928 din Bibi. Acad. Rom.). *Viața ție larg a Mărețului Paisie*, o *Slujbă a Sfintei Filofieia de la Argeș*.

Literatura: Dumitru Furtună. *Ucenicii starețului Paisie In mănăstirile Cernica și Căldăru-soni...* București. 1927,p. 103-104; Ioanichie Bălan. *Pateric romanesc*. București. 1980, p. 318—320; N. A. Vrsu. *Școala de traducători din obștea starețului Paisie de la mănăstirile Dragomirna. Secu și Neamț*, în MMB—Teologie și viața,an.IV(LXX),IW,nr.JI-12,p.75-78 (reprodus și în vol *Românii In reînnoirea isihaslă. Studii închinat Cuviosului Paisie de la Neamț*, Iași, 1987.p.68-74).

ISAIA.episcop.N.c. !520,td.7iuL I58L Se pare călugărit ta Agapia. episcop de Rădăuți (c. 1564 — a doua jum. an. 1577). retras din scaun. înainte de 1561.a alcătuit la Slatina/>nma *colecție de cronici moldovenești cunoscuta*, formată din Letopisețul Putna L Cronica lui Macarie — în versiunea scurtă — .Cronica lui Hftinn; în același manuscris se găsesc și o ..isttmc universală”, alcătuită dintr-un cronograf bizantin, anale sârbești și o cronică bulgară. Trimis de Ioan Vodă cel Viteaz (1572 * 1574) în câteva misiuni diplomatice (Polonia, Transil-

ISPIR VASILE

vania. Moscova).

Uteralura Dimitne *Din.Cromca Episcopiei de Rădăuți*, Viena 1912, p. 49 - 50; Dinu C. Giurescu./pflu *Votlăcel Viteaz*,București. 1963, p. 89-91. Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Contribuții la istoria Episcopiiilor Ronujnuiui țe Rădăuților In secolul alXVtlea.în MMS.an. LII. 1976, nr. 5-6,p.334.*

ISOPESCL SILVESTRU (din botez Octavian). teolog, orientalist. N. 23 dec. 1878, în Suceava, ț 30 aug. 1922. Iași. Liceul în Suceava (1888-IH96),Facultalca de Teologie laCcmâuli (1896—1900). unde a obținut și doctoratul, studii de specializare pentru Vechiul Testament și limbi semite (aramaică,ebraică, sinacă.coptă, armeană, arabă, turcă) la Universitatea din Viena Docent pentru limbile orientale și Vechiul Testament la Facultatea tle Teologic din Cernăuți (1908-1918), preot necăsătorit, preot militar în primul război mondial,călugărit sub numele de Silvestru în 1918,lurotcsit arhimandrit, profesor de Limba și Literatura greacă la Facultatea de Litere a Universității din Iași (1918-1922). Are lucrări în domeniul Vechiului Testament, traduceri, cuvântări.

I .it* T\u i *Profetul Obadta*. tradus și explicat de pe textul masoretic. cu o introducere. Cernăuți, 1901. 28 p. (retipărire din Xandela", 1901); *Cartea lob*. tradusă și explicată după textul masoretic,Cernăuți, 1904 (retipărire din jCM dela" pe anii 1902-1904); *Der Prophet Ma-lachias* Etnleitung, Ufterserzung und Auslegung*, Czernowitz. 1908. V+163 p. (tradusă sub titlul: *Profetul Malachta*, Introducere,traducere.explicare. Cernăuți, 1911. 152 p.); *Plângerile lui Ieremia*, traducere și explicare după textul masoretic,cu o introducere,Cernăuți. 1909.140 p.; *Legile agrare ta evrei după dreptul mfizate*. în „Candela", an. XXX, 191 l.nr. 8.p.40l-409ii nr.9,p. 457-466.

Traduceri: *Coranul*, traducere după originalul arab, însoțită de o introducere. Cernăuți. 1912, 538 p. (singura traducere în romilncșlc; recd. Cluj-Napoca. 1995, 511 p.; o altă edific Cluj-Napoca. 1997.398 p.); *Tâlcuirite Sfântului Părintelui nostru Efrem Șirul la Pentateuh, Iosua. Judecători, Cărțile lui Samuel și ale Regilor*, traduse din originalul sinac...,tom. (.Cernăuți. 1914^ |940,5S6p (Upfrierea a început In 1914, la Cernăuți, dar izbucnind războiul s-aopnt; s-a

reluat abia în 1940. prin grija profesorului Nicolae Colos; yoli II a rămas în manuscris); *Rumanische Erzählungen. Aus dem Original*

Hltersetst MM—, Czernowitz. 1911, 204 p. In colaborare a elaborat un *Dicționar armean-german*.

Literatura: Prof. Dr. Vladimir Prelipcean. *Importanta Vechiului Testament, studiul fi cultivarea lui la Facultatea de Teologie din Cernăuți*. în „Candela”, an. XLVIII. 1937, p. 137-139; Prof. Dr. Nicolae Neaga. *Un orientalist român: Isopescu (1878-1922)*, în MMS. an. XXXIII. 1957, nr 5-7, p. 468-472; G. Speranță. *Cterci români orientalist!*, în ST, an. XIX. 1967, nr. 5-6, p. 363-366; Dr. Atanasie Negoită. *50 de ani de la moartea lui Silvestru Octavian Isopescu, primul orientalist român, traducător de siriacă*, în GB, an. XXXL 1972, nr. 9-10, p 1036-1041.

ISPIR VASILE. profesor de teologie.ecumenist și misionar (nclurotonit). N. 18 dec. 1886. în Târgu Neamț, 5 inL 1947, în București. Studii la Seminariul „Veniamin” din Iași (1899-1906) și la Facultatea de Teologie din București (1906 -1910), studii de specializare la Berlin (1910-1914), apoi la Oxford (1911-1914), unde obține titlul de „Bachlor of Science”: doctoratul la Facultatea din București, în 1919. Ofițer combatant în primul război mondial, profesor la Liceele „Mihai Viteazul” și „Spiru Haret” din București (1918-1922). docent (1920), apoi profesor titular la noua catedră de Îndrumări misionare și Sciitologic (1922-1938 și 1942-1946), un timp la catedra de Catehetică și Pastorală socială (1938-1942), de la Facultatea de Teologie din București, decan al Facultății (1944—1946), secretar general în Ministerul Cultelor și Artelor (1922-1926), deputat. A înființat Asociația Misionara Ortodoxa. Institutul de îndrumări misionare. Cercul social-creștin „Solidaritatea” — organizând cursuri de vară în mănăstirile Neamț și Cozia —, a susținut și întemeiat alenee populare, biblioteci parohiale, școli duminicale în diferite localități din țară. A fost unul din marii ecumeniști din perioada interbelică, participând la mai multe congrese și conferințe peste hotare, fiind chiar președinte al unor comitete și comisii internaționale și naționale: Congresul mondial pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică de la Copenhaga (1922), Conferința creștinismului practic de la Stockholm (1925), Congresul profesorilor de teologie ortodoxă de la

235

Studii, articole, note, recenzii, în „Neamul Romanesc”. „Viitorul”, „Revista Ortodoxă”. „Biserica Ortodoxă Romană”, „Ra^e de Lumina”, „Solidaritatea”. „Misiunea Creștină”, revistă de cultură spirituală și socială (din 1939, întemeiată și condusă de el) etc

Literatura: Constantin L Bercuș, *Moartea profesorului Vasile & Ispir*, în BOR, au. LXV, 1947, nr, 4-9. p. 250-257; Pr. Prof. I. R(ămureanu), *Prof Dr. Vasile (7. kpir*, în ST, an. XXXIV. 1982, nr. 1 -2. p. 44.

Atena(1936), Conferințele regionale ale Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin Bisenca de la Sinaia (1924, secretar al Conferinței), București (1933), Râmnicu Vâlcea (1936), Sofia (1938) ș.a. A publicat mai multe lucrări din domeniul Istoriei religiilor și Misiologiei, fiind un adevărat „părinte” al acestei * ultime discipline în teologia românească.

Lucrări: *Introducere in studiul religiunii comparate*. București, 1915, 144 p.; *Natura și dezvoltarea ideii de Dumnezeu în societatea popoarelor primitive din Africa centrala*. București, 1919 (teză de doctorat, inedită); *Ideea de Dumnezeu in țara nutsailor*, în ST. 1.1929, nr. I. p. 15—47 (și extras. 33 p.); *Ideea de Dumnezeu In Congo*. în ST, 1.1930. nr. 2, p. 19—55; *Ideea de Dumnezeu tn Uganda*, în ST, II, 1931, nr. 1, p. 99_ 146; *Religia și cultura africand*, în \$TML, 1932. nr.2, p. 128-139.

îndrumarea misionară a Bisericilor Ortotoxe, București. 1922.72 p.; *CurS de îndrumări misionare*. București, 1929, 552 p.; *Misiunea creștină \nRonuhuanouă, faS\N*. 1933, nr. 1, p. 67-92 (și extras. 28 p.); *Misiunea actuala a Bisericii Ortodoxe a Răsăritului*, București. 1938.20 p.; *Biserica in serviciul social sau Ce este crești' nismul soctoL* București, 1938. 26 p.; *Biserica activă. Predici la radio*. București. 1941.145 p.; *Sfântul Apostol Pavel ca misionar*, în BOR, an. LXII, 1944. nr. 1-3, p. 42-61; *Principiile educațiunii creștine*, în BOR. an. LXIV, 1946. nr. 1—3, p. 110-146 și nr.4— 6, p. 161-179 (și extras, 56 p.).

Sectele religioase din România, Arad. 1928, 32 p>; *Sectele religioase, un />ericol național și social*. București, 1942, 16 p.

Rațmrt asupra Congresului pentru stabilirea prieteniei dintre popoare prin mijlocirea Bisericilor timt la Copenhaga \ntre6~ll august 1922. București. 1923, 16 p.; *Federative Effortsamong the Churches. Raport la conferința creștiuisnudiu practic de la Stockholm*, București. 1925; *Bise* rica noastră și ecumenismui contemporan*, București. 1943, 32 p.

Manuale de Religie, penlni clasele I —V de tete și I -IV de băieți pentru liceele industriale (în colaborare).

IVAN IOAN

IUFUION.slavist.N.25aug. 1913.în Macedonia, f 1 ian. 1964, în București. Studii la Seminarul „Central” din București, apoi la Facultatea de Teologie din Sofia. Secretar al Cancelariei Sf. Sinod (1948- 1963), diacon. A publicat studii privind cultura slavona pe pământ românesc.

Lucrări: *legaturi culturale și bisericesti româno bulgare*. în BOR. an. LXXIII, 1955, nr. 5, p. 413—418; *Scurta istorie a Bisericii Ortodoxe Sârbe*, în BOR. an. LXXV, 1957, nr. 8

—9, p. 769—784; *Sbornicul lui Gherman (1359)*, în „Ortodoxia”, an. XII. 1960, nr. 2, p. 253—279; *Mătu’sttrea llođaș — Bodrog. un centru de culturii slavonă dm Banat*, în MB, an. XIII, 1963. nr. 5-8, p. 229-261; *Măttăstirea Moldovița centru cultural im/x/nant din perioada culturii române în limba slavonă (sec. XV-XVIII,\\ \\ MMS,an. XXXIX, 1963.nr.7 — 8, p. 428—455: Despre prototipurile literaturii sfuvo-romtw din secolul al XV-fen, în MO. an. XV, 1963, nr. 7-8, p. 511-535; Manuscrise slave tn bibliotecile din Transilvania și Banat. în „Romanoslavica”.VHL1963,p. 451-468.*

Literatura: *Necrolog*. în BOR, an. LXXXII, 1964, nr. 1—2, p. 73; AL Bădăuță. *Ion Iuțir Rânduri târzii despre o plecare timpurie*, în MO, an. XVI, 1964, nr. 3-4, p. 224-226.

IVAN IOAN.profesor.istoric. N. 7 mai 1915. în Heânași. jud. Iași. Studii la Seminarul „Sf. Gheorghe” din Roman (1928 -1936), apoi la Facultatea tle Teologic din București 0936—1941), Seminanil pedagogic universitar din București (1941 -1942). Diacon (1943) și profesor la Seminarul teologic din Roman (1943—1948), apoi la Școlile dc cântăreți din Iași (1949 -1950) și Suceava (1950-1952). la Seminanil teologic din Mănăstirea Neamț (1952-1975). director al Seminarului (1952-1961 și 1971-1975). A făcut o serie de cercetări legate mai ales dc trecutul mănăstirii Neamț.

Lucrări: *Ti/mgrafia de la mănăstirea Neamț*, tn MMS.an. XXXIV, 1958,nr. 3-4,p. 315 — 325 (și an. XXXVIII, 1962. nr 5-6, p. 418-430); *Manuscrise de muzică psaltică de la mă* tuistirea Neamț*, în MMS, an. XXXV], 1960. nr. 9-12. p. 602 -614; *Mitropolitul Veniamin Costachi la mănăstirea Neamț*, în

IVAN IORGC

cești (Ic peste hotare: câteva medalioane de „cuvioși” moldoveni 111 volumul *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*. București. 1987,

IVAN IORGC. profesor de teologie (nehirotonit). N. 9 nov. 1899. în Gostavăiu» jud. Olt. t 2 sept. 2001. în București. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” dm Râmnicu Vâlcea (1912-1921).cu diferența de liceu și bacalaureat la Liceul „Ioniță Asan” din Caracal, apoi la Facultățile de Drept (lic. 1925). Teologie (lic. 1927) și Filosofie ale Universitari din București (1921 —1925); cursuri de specializare în Dreptul bisericesc la Facultatea dc Drepti canonic din cadnil Institutului catolic din Pans. la Facultatea dc Drept din cadrul Sorbonei și la Gcole Pratique des Hautes Ciudcs (1927-1930) și apoi la Facultatea de Teologie dm Atena (1932

MMS, an. XLIII, nr.1-2,p.80-89:5/Amr/A/mrtiw. *Importanta unor sfinte antimise de Ut mănăstirile Neamț și Secu,m* MMS,an. XLIV. 1968, nr.5-6. p. 269-297; *Schitul Tarcău*, în MMS. an. XLV, 1969, nr. 5-6. p. 359-366; *Biserica fostei mănăstiri Bisericanî*, în MMS. an. XLVI. 1970.nr. 11-12,p. 692-700; *Un ierarh moldovean cu numele Catist ftxormântat la mănăstirea Neamț,\\ \\ MMS.an. XLVI, 1970,nr. 1—2. p. 66—75; Ioan Cart si activitatea sa muzicală ta mănăstirea Neamț*, în MMS, an. LXVII, 1971. nr. 1-2, p. 107-115; *Nou! Testament editat în anul 1818 la mănăstirea Neamț*, în MMS. an. XLVII, 1971, nr. 3-4. p. 281—285; *Legăturile episcopului Melchisedec cu mănăstirea Neamț*, în VIMS, an. XLVIII, 2022. nr. 5-6. p. 403-415. *Cărți de ritual de cuprins neotestatuentar tipărite la mănăstirea Neamț, tnsecolul ol XIX-lea, în MMS.an. XLIX.*

2023. nr. 3-4. p. 260-266; *Schitul Nechit*, în MMS, an. LI, 1975, nr. 1-2, p. 123-132; Patriarhi ortodocși tn Mofdova.in MMS.un. LI. 1975.nr.9-12,p. 665-698; Prr/riarhwINico-dim și mănăstirea Neamț, în MMS. an. LIV. 1978, nr. 3-4, p 360-367; *Monahi transilvăneni viețuitori In mănăstirile din Moldova*, în MMS. an. LIV, 1978, nr. 9—12, p. 726-740, *Lucrări ale Sfântului Vasile cel Mare în manuscrise și tipărituri la mănăstirea Neamț*. în MMS. an. LV, 1979, nr. 1-2, p. 99-113; *Mărulstirea Neamț*. Neamț. 1981,372 p, (în colaborare cu pr. Scarlat Porcescul. *Mănăstirea Văratîc* (București). 1986.274 p. (În colaborare): *Viața Cuviosului Paisie de la Neamț După Manuscrisul 154 din Biblioteca Mănăstirii Neamț*. Ediție îngrijită de.. „Iași,i)97,XXXIV+154p. + il.:sir-

Alte articole in „CronicaRomanului”, „Mitropolia Moldovei și Sucevei”. „Mitropolia Ardealului”. „Glasul Bisericii”. în periodicele biscri-

-1933). doctoratul în Teologie la București (1937). Cântăreț la bisenca „Spirea Nouă** din București (1921 — 1936). un timp avocat în Baroul Ilfov (din 1927). profesor la Școala de cântăreți bisericești din București (1930—1940), asistent suplinitor (1933), provizoriu (1939) și definitiv (1940) la catedra dc Drept bisericesc de la Facultatea de Teologie din București, până în 1948; profesor dc Drept bisericesc la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (I ian 1949— 1 Mpt. 1970); Intre anii 1972 și 1978 a supliniit aceeași catedra la Institutul Teologic Cnivenitar din București A îndeplinii și alte funcții: director în Ministeril Cultelor și Artelor (1941 -1943). jurisconsult la Arhiepiscopia Sibiului, membru laic în Adunările și Consiliile cpurhialc ale Arhiepiscopiilor Sibiului și Bucureștilor.

Lucrări. *Bunurile bisericești* In primele șase secole* Situația lor juridică și canonică (teză de doctorat). București. 1937, XVI+167 p.; *Vârsta hirotoniei clericilor*. în BOR.an. LV.nr 1—2. 1937, p. 36—59 (și extras. 26 p.), *Demisia din preoție. Studiu de Drept canonic*. Butureșli, 1937, 48 p.; *Recăsătorirea soților despărțiți. Studiu de drept canonic*. București, 1937.96p.; *Chestiuni de Drept bisericesc*, București, 1937. 40 p.; *Biserica și instituția căsătoriei*. în ST. an. VIII. 1940, 2. p. 127-165 (și extras). *Mitroplitul Veniamin Costachi (n lumina canoanetorj)* BOR.an. LXV. 1947.nr. 1-3,p.81-96; *Statutele de organizare ale cultelor religioase din România*. în ST. an. IV. 1952. nr 3—4. p. 216—240; *Pravila Mare de-a lungul vremii*, în ST, an. IV, 1952, nr 9- 10, p. 580-609; *Abaterile papalității de la organizația canonică a Bisericii*, în „Ortodoxia”, an. VI. 1954. nr. 4, p. 475—506; *Autonomia Bisericii și concepția I.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan*. în voi *Omagiu APS. Mitropolit Nicolae Bălan la cincizeci de ani de arhierie*. Sibiu. 1956. p. 155-172; *Vu/r.wa actului de caterisire a mitropolitului Antim Ivireanul*, în MA. an. XII. 1967. nr. 1-3, p. 147—179. *h\fx>rkuițaiirincipiilorfundamentale canonice de organizație și administrație pentru unitatea Bisericii*, în MMS, an. XLV. 1969, nr. 3-4, p. 155-165; *Embaticul în Dreptul bisericesc*. în MMS. an. XLVI. 1970. nr. 3-6. p. 196—218; *Raporturile Bisericii ortodoxe autocefale locale între ele și față de Patriarhia ecumenică după canoane și istorie*, în MMS. an. XUX.1973,nr.7-8,p. 465 237

vol.„Autocefalic.Patriarhic.Slujie sfântă”. București. 1995,p. 126-140.

Alic articole și recenzii în „Biserica Ortodoxă Română”, „Glasul Bisericii”. „Telegraful Român” și alte periodice bisericești.

Li Ural ura Iorgu D. Ivan. *Catedra de Drept bisericesc la Facultatea de Teologie și Institutul Teologic din București*Ja ST.an. XXXIII, 1981, nr 7-10. p. 594-595; ST, an. XXXIV. 1982. nr. 1—2,p.58—59; ROC.an. XIV, 1984,nr. 4, p. 27—29; *Aniversarea domnului profesor Dr. Iorgu D. Ivan la împlinirea vârstei de 85 de ani*, în ST.an. XXXVI, 1984,nr.9-10.p. 728—744 (cu bibliografie); Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1956*.Sibiu, 1987.p. 354-355; Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Profesorul Dr. Iorgu Ivan la / 0fl ^a/w,înRT,an.IX(81), 1999.nr4,p. 36-42* Necrolog, în VOdin 15 nov.2001.

IVAN NICOLAE,episcop. N. 17 mai 1855,

-478: *Organizarea și administrarea Bisericii Ortodoxe Române în ultimii 50 de ani (1925-1975)*, în BOR, an. XCIL 1975. nr 11—12. p. 1406-1420. *Tălmăciri și îndrumări ale Sfântului Vasile cel Mare pentru cei doritori de desăvârșire morală*, în GB,an. XXXIX. 1980,nr, 1—2,p. 54—67;U/i episod mai puțin cunoscut din istoria scaunului de Constantinoapd * *caterisirea patriarhului Caftist(1353)*,ir\GB.an XXXIX. 1980.nr,3— 5,p. 259-280 (și extras); *Vechimea și formele raporturilor Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte Biserici Ortodoxe*,în GB.an. XXXIX, 1980,nr. 10-12, p. 772-796; *Hotărârile ianonicale ale Sinodului II ecumenic și aplicarea lor de-a lungul veacurilor*, BOR. an. XCIX, 1981. nr. 7-8, p. 821-866 (și extras); *Căsătoria -Sfântă Taină a Bisericii și instituție juridică a statului*, în BOR. an. CI. 1983. nr. 9-10. p. 732—755; *Autocefalia Bisericii Ortodoxe Române un veac de la recunoașterea ei*,în ST, an. XXXVIII. 1986.nr 2,p. 14-38;*Etnosul-neamul, temei divin și principiu fundamental canonic al autocefaliei bisericești*, în voi *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*, București, 1987, p. 186- 201; *Cățiva termeni canonici. înțelesul și explicarea lor* In *Dreptul bisericesc ortodox*, în ST. an XVI, 1989. nr. 4, p. 78—101; *Competența consistoriilor spirituale ca instanțe de recurs în Biserica Ortodoxă Română*, în GB.an L, 1993.nr. I—3,p. 59-92; *Emosul - neamul, temei divin și principiu fundamental canonic al autocefaliei bisericești*, în

IVASCOVICI PKOCOP1E

înAciliu,jud.Sibiu,î 3 febr. 1936,înCluj. Studii liceale și teologice (1874-1877) în Sibiu. învățătorînSăliște(1877-1884).precot ia Penitenciar și profesor de Religie în Aiud (1884—1890), redactor la „Telegraful Român” din Sibiu (oct. 1890-oct. 1892), protopop în Alba Iulia (1892 — 1897; în același timp și „administrator protopopesc” la Orăștie), consilier economic (asesor) la Arhiepiscopia Sibiului (1897—1919). membra în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului (din 1888). membru al Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului (1888—1919), vicar al Consistoriului ortodox român din Cluj (1919—1921). apoi episcop al noii eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului (ales 28 sept. 1921, instalat 19 dec. 1921) până la moarte. Până în 1918 a fost unul din militanții pentru drepturile românilor și pentru realizarea statului național român unitar, vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Național Român din Transilvania (1906—1918); sprijinitor al multor asociații culturale românești, membru în Comitetul Central al

Astrei (1898—1919). membra onorar al Academiei Române (1934), fondator și președinte al Băncilor românești „Vatra” din Cluj (1907-1921) și „Lumina” din Sibiu (1910-1921); membru de drept în Senatul României (din 1921).

Ca episcop, a organizat noua eparhie, a cum* pârât o reședință impunătoare, a deschis o Academie teologică la Cluj (1924), a pus bazele foii eparhiale „Renașterea” (1923) și a unei tipografii, în care au aparut zeci de luciri teologice; a ridicat monumentala catedrală ortodoxă din Cluj și zeci de biserici în cuprinsul eparhiei.

Lucrări: *O pagină din lupta noastră pentru existență*, Sibiu, 1901. 223 p., cuprinzând articole — mai ales cu caracter politic — publicate în „Telegraful Român”; câteva broșuri (*Schițe din viața criminală*, *Copilul de suflet*, *O căsătorie la țară*), o serie de articole în „Telegraful Român”, „Tribuna”, „Foaia Poporului”, „Țara Noastră”, toate la Sibiu, „Gazeta Transilvaniei”⁴ — Brașov, „Renașterea” — Cluj și alte periodice nemănești, discursuri, cuvântări, pastorale etc.

Literatură: Sebastian Stanca, *Episcopia ortodoxă română a Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj, 1930, 165 p.; vol. *Prinos P. S. Episcop Nicolae Ivan la aniversarea de 80 de ani*, Cluj, 1935, 112 p.; Ioan Lupaș, *Episcopul Nicolae han, 1855—1936*, în voi. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, III. Sibiu, 1941, p. 274—279; Ioan Zăgărean, *Episcopul Nicolae Ivan (1855—1936). primul ierarh român al reînviatelor Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului*, în MA.an. XVI, 1971, nr. 5-6, p. 416-427; Ioan Zăgărean, *Episcopul Nicolae Ivan (1855—1936): 40 de ani de la moartea lui*, în MA, an. XXI, 1976, nr. 1-3, p. 171-178; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 467—468; voi. *Episcopul Nicolae Ivan, ctitorul reînviatelor Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, 1985, 425 p.

IVAȘCOVICI PROCOPIE (din botez Petru), episcop, mitropolit, apoi patriarh. N. 8 aug. 1808, în Deliblata (azi în Banatul Sârbesc), din familia preoțească Ivașcu din Goruia. jud. Caraș-Severin. t. II mai st. n. 1881, în Biserica Albă (azi în Banatul Sârbesc), înmormântat în catedrala ortodoxă sârbă din Carloviț. Studii gimnaziale în Oradea și Novisad. Filosofia la Kesmark, Teologia la Vârșcet, studii juridice la Sârospatak, Funcționar la Mitropolia ortodoxă sârbă din Carloviț (1833-1835), călugărit în mănăstirea Gergeteg, profesor la Seminarul teologic din Carloviț (1835) și paralel secretar (1838). apoi „asesor” sau consilier (1843) al

238

Mitropoliei din Carloviț, arhimandrit și stareț al Mitropoliei ortodoxe sârbe Croședol (1846); episcopal Aradului (1853—1873), mitropolit al Ardealului, după moartea lui Andrei Șaguna (sept. 1873-iul. 1874), patriarh al Bisericii Ortodoxe sârbe, cu reședința în Carloviț (aug. 1874—aug. 1880); siliu tir guvernul maghiar să demisioneze, s-a retras în Biserica Albă, unde a munit. Xa episcop de Arad, a ridicat actuala catedrală episcopală, iar după 1864, când s-a refăcut Mitropolia ortodoxă română a Transilvaniei, ca sufragane al icesc. a lucrat la despărțirea ierarhică a romanilor ortodocși de Biserica ortodoxă sârbă. A fost primul președinte al „Asociației naționale ardele” TIC penim cultura poporului roman” (1863), iar mai târziu președinte de onoare

Literatură: *Enciclopedia Română** tom. II, Sibiu, 1900, p. 9[^]3[^]9 (W.I.D. Silciu. W(/m[^]/[^] w/ *Procopte Ivacicovici (1809-1881)*, în MB, an. XXI, 1981, nr. 4-6, p. 342-358,

IVAȘCOVICI SOKRONIE, preot. N. 6 mart. 1793. Deliblata - 121 dec 1861. Biserica Albă, azi în Iugoslavia, frate cu Procopie. Studii gimnaziale, apoi teologice la Carloviț. Preot în Vârșcet (hirotonii 12 mai 1815). profesor de teologie și de limbile latină, slavonă, germană, maghiară și română la Seminarul din Vârșcet și

„asesor” (consilier) al Episcopiei de acolo (1815-1829). pmtopop în Oravița (1829-1847). apoi* în Biserica Albă (1847 - 1861). Apreciat lingvist și predicator (predicile sale au rămas în manuscris). A tradus din grecește în sârbește lucrarea „Călătoria lui Anacharsis” (tipărită în 1851. 7 vol.). iar din latinește în sârbește „Epistolele” lui Seneca (rămase în manuscris).

Literaturii: *Enciclopedia Română*, torn. II. Sibiu, 1900, p. 904.

IVIREANUL ANTIM (din botez Andrei), tipograf, gravor și apoi ierarh în Țara Românească. N.c. 1650, în Ivria (Georgiasau Gnizin). ucis în sept.—oct. 1716. Luat de tânăr în robie de turci și dus la Istanbul (Constantinopol); eliberat, a trăit în preajma Patriarhiei ecumenice, unde a învățat sculptura în lemn, caligrafia, pictura, broderia, precum și limbile greacă, arabă și turcă, probabil tot **Mum** a fost călugărit sub numele Antim și hirotonii ieromonah. Prin 1689—1690

ile Constantin Brâncuș în Țara Românească; aici a învățat umble rotundă și slavonă, piecun și meșteșugul aparului, în 1691 i s-a încredințat conducerea tipografiei domnești din București, în care a imprimat 4 câți: *Învățăturile Ini Vasile Macedoneanul către*

fiul său I*on (1691, grec). *Slujba Sf. Para&chiiva fi a Sf Grigore Decat>alitul(\t>92, rom.)*, *Evanghe-herul greco- român* (1693) și *Psaltirea* (1694, rom) După 1696 a fost numit egumen la Snagov, unde a mutat tipografia, imprimând 15 cărți (7 grecești. 5 românești, una slavonă, una slavo-română. una greci v-arabă). între care *Antoto-ghionul* (1697). *Mărturisirea ortodoxă a lui Petru Movila* (1699). *Proschinitarut Sf Munte Athos* U70I. grec.), *Uturghierul grecoarab* (1701, prima carte cu caractere arabe dm lume). *Evanghelia* (1697), *Acatistul Născătoarei de Dumnezeu* (1698). *Carte sau lumină* (1699), *htvâțături creștinești* (1700), *Plnarea darurilor* (1701), toate în românește. Intre 1701 și 1705 și-a reluat activitatea la București, unde a tipărit alte 15 cărți (11 grecești, 2 românești, una slavo*română, una greco-ara bă). între care *Ceaslovul grecoarab* (1702) și *Noul Testament* (1703), pnma ediție a acestuia în Țara Românească.

La I6inarl 1705 ales episcop la Râmnic, unde a înființat o nouă tipografie. imprimând 9 cărți (3 românești, 3 slavo-române, 3 grecești) *Tomul*

bucuriei (1705. grec). *Uturghierul și Evhoto-ghionul* (1706. într-un singur volum, ambele icpir/entând primele ediții românești în Muntenia), *învățătura ție scurt pentru taina pocăinței* (1705. românește, lucrare originală», l-a 28 ian 1708 ales mitropolit al Ungrovlahiei (instalat 22 febr); în această calitate, a mutat tipografia de la Râmnic la Târgoviște. unde a lipim 18 cărți (5greceșu.unaslavo»nMiiânâ,una slavoromâr*> greacă. 11 românești), între care se remarcă cele lon.âneșli: *învățătură bisericească ta cele mat trebuincioase si mai de folos pentru învățătura preoților* (1710). *Capete dr poruncă ta toată ceata bisericească, ftentru ca să păzească fieștecarele din preoți și dtn diaconi deplin șt cu cinste tlatoria hotarului său* (1714), ambele originale. *Psaltirea* (1710). *Octoihul* (1712). *Uturghierul* (1713). *Evhologhwnul* (1713), *Catavasierut* (1714); în 1715 tipografia a fost mutată la București, unde a mai imprimat două cărți grecești. Pnn cele 63 tipănlun. lucrate de el însuși sau patronate. în limbi diferite și tic o mare

diversitate, prin numeroșii ucenici pe care i-a format. este considerat — alături de Coresi — cel mai mare tipograf din cultura medievală românească. A avut un rol important în introducerea completă și definitivă a limbii române în slujbă: în același timp, deși străin de neam, a creat o limbă liturgică românească, înțeleasă și folosită până azi.

Prin activitatea sa tipografică, a sprijinit și alte popoare ortodoxe, imprimând cărți pentru slavi, greci și arabi (din Patriarhia Antiohiet): în 1699 a trimis pe ucenicul său ipodiatonul Mihail Ștefan la Alba Iulă, unde a tipărit o *Bucovina* și un *Chiriacodromion*, în 1706 în la Iași tipografică cu caractere arabe a fost dăruită patriarhului Atanasie Dabas. care a instalat-o la Alep; pe același Mihail Ștefan, l-a trimis în țara sa de origine, punând bazele primei tipărituri cu caractere georgiene în țara sa. la Tbilisi. în care au apărut mai multe cărți în limba georgiană.

Pe lângă lucrările tipărite, au rămas de la el și câteva manuscrise. Unul poartă titlul: *Chipurile Vechiului și Noului Testament, adică obraztele oamenilor celor vestiți ce se afla în Sfânta Scriptură, în Bihir și în Evanghelie și adunare pe scurt a istoriilor celor ce s-au făcut pe vremea lor...* cu 22 foi text, la care se adaugă 303 portrete în medalion. 3 schițe și 8 desene în medalion, cu personaje din Vechiul Testament (Târgoviște. 1709. ms. original la Kiev, iar la noi o copie realizată de dascălul popa Mor. pe la mijlocul sec. XVIII). Tot în manuscris a rămas și opera sa omiletică. *Didahiile* (cu 28 predică la diferite sărbători și 7 cuvântări ocazionale); analiza lor duce la constatarea că avea nu numai o frumoasă cultură teologică, ci și una profană (citate din Biblie, literatură patristică, filosofi antici); în multe din ele făcea o critică vehementă a moravurilor vremii. Didahiile îl așează în rândul celor mai de seamă predicatori creștini din toate timpurile. Este ctitorul mănăstirii cu hramul „Toți Sfinții” din București — numită azi Antim — (1713—1715). pe care a încredințat-o cu toate cele trebuitoare, unul dintre cele mai remarcabile monumente de arhitectură, pictură și sculptură din țara noastră; pe seama ei a alcătuit un testament, intitulat „*truțături pentru așezământul cinstitei mănăstiri a tuturor sfinților, capete 32*”. în vederea organizării unei impresionante opere de asistență socială din veniturile ei.

Apărător energic al drepturilor Bisericii și poporului român; din pricina atitudinii sale anti-otomane, în toamna anului 1716, la cererea primului domn fanariot. Nicolae Mavrocordat, a fost înlăturat din scaun. închis, caterisit de patriarhul ecumenic și condamnat la exil pe viață în mănăstirea „Sf. Ecaterina”⁴ din Muntele Sinai; în drum spre locul exilului, a fost nas de ottași turci și trupul aruncat în râul Mama sau în Tungea. dincolo de Adrianopol. Canonizat de Biserica Ortodoxă Română în 1992. prăznuit în fiecare an la 27 sept.

Literatură *Edițiile Didahiilor* : Ioan Bianu (1886), Constantin Erbiceanu (1886. amândouă cu biografia lui Antim, scrisă de episcopul Melchisedec Ștefănescu). N. Iorga (1911, parțială). Petre V. Hancu (1915). Cele mai reușite sunt datorate lui Gabriel Șteiu: *Predici*. Ediție critică, studiu introductiv și glosar. București. 1962, 322 p.; *Opere*. Ediție critică și studiu introductiv. București, 1972. LCIV+479p. (cu bogată bibliografie); *Didahii*. Postfață și bibliografie de Florin Faifer. București. 1983. 252 p. *Opere*. Ediție de Gabriel Șteiu. București. 1997. XX + 466p

Monogram Emile Picot. *biographique et bibliographique sur Timothee Anthime d'Ivire, metropolitaine de Valachie*, în *Nouveaux Melanges Orientaux*.... Paris. 1886. p. 513-560. Ștefan Dinulescu, *Viața și activitatea mitropolitului Țării Românești Antim* / V. J. / Cernăuți, 1886. 100 p. (extrus din „Candela”); Nicolae Dobrescu, *Viața și faptele lui Antim Ivireanul. mitropolitul Ungrovlahiei*, București, 1910. 119 p.; Gabriel Popescu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Antim Ivireanul, iamiuitor bisericesc și propovăduitor al Evangheliei* An. ST. an XX. 1969. nr. I — 2* p. 5—97 (și extras); Fanny Djindjihașvili. *Antim Ivireanul cărturar umanist*, Iași. 1982. 132 p.; Mihai Rădulescu. *Antim Ivireanul — învățător, scriitor, personaj*. București. 1997, 99 p.; Gabriel Șteiu. *Amintiri*. București. 1997. 415 p.

Studii Damian P. Bogdan. *Viața lui Antim Ivireanul*, în BOR. an LXXI. 1956. nr. 8-9; alte studii în același număr al revistei: Pr. Nicolae Șerbănescu » *Antim Ivireanul tipograf*, p. 690 — 760; Victor Brătulescu, *Antim Ivireanul născut turist și sculptor*, p. 766—774; Pr. Prof. Alexan-

IVIKKANUL
ANTIM

1
4
0

d α

Pred .
icile 1964
lui . nr.
Anti 3—
m 4,p.
Ivire 223-
anul 244;
, fn Mări
MA. o
an. Ruffi
VIII. ni. /
1963 /
. nr *metr*
1-3. *o**
p. *poliț*
188- *a*
212; *Vala*
Auie *cco*
han *Anti*
Sace *m*
rdoțe *Ivire*
anu, *anul*
Anti *An*
m *Oiku*
Ivire *mett*
anul *ikon,*
arhi 1966
vist, . voi.
bibli III. p.
otec 357-
ar și 398;
topo Gabr
graf, iel
fn \$tre
GB. mpel.
an. *Un*
XXII. *cron*
1963 *ogra*
. nr. *f*
9-10, *ilust*
p. *rat*
862- *atrib*
890 *uit*
si *mitr*
an. *opoli*
XXIII

studi *Anti*
 i iot *m*
 acolo *Ivire*
); Pr. *anul*
 Nicul . în
 ae MB.
 ȘerM an.
 nesc XVI.
 u. 1966
Mitr .nr.
opoli 7-9.
tul p.
Anti 467-
m 482;
Ivire Mirc
anul ca
. în Picur
MO. ariu.
an. *Imp*
XVIII *orta*
. *nta*
1966 *mirr*
. nr. *opoli*
9-10 *tulut*
p. *Anti*
771- *m*
811 *Ivire*
(alic *anul*
studi ț>en
i tot tru
acolo *Bne*
); Pr. *nca*
Prof. si
Teod cult
or ura
B<xl ronu
ogac. inra
Pers scă.
onal în
itate *ibid*
a em,
mitr p.
opoli 493
tului

360- ă la
 382; 190
 a se 0.
 vede Bu-
 a și cureș
 Euge ti.
 n 1979
 Negri , p.
 ei. 42—
Anti 44,
m, Mirc
logo ea
s fi Păcu
pers rariu
onal ,
itate Istor
. ia
Bucu Bise
rești. ricii
1971 Orto
, 262 doxe
p. Rom
(anal âne,
iza voi.
Dida II,
hiilor Bucu
): rești,
Dicți 1981
onar . p.
ul 143-
liter 161
aturi (ed. a
i II a.
rom Bu-
âne cureș
de ti.
la 1994
ongt . p.
ni 141-
pân 160).

J, K

JIVANOVICI SINESIE. episcop. N. 1711. în Suntandrei. lângă Buda. într-o familie de sârbi, t 14 mart. 1768, în Arad. Vicar al patriarhului sârb Arsenic IV Ioanovici Șacabent, exarh și stareț al mănăstirii Frușcagora. arhimandrit al mănăstirii Racovaț. în 1751 a fost ales episcop al eparhiei românești a Aradului (înscăunat la 1 sept. 1751), cu jurisdicție și peste Bihor și Hălmațiu. Datorită strădaniilor sale s-a putut menține ortodoxia în părțile Aradului, în districtul Hălmațiu și mai ales în Bihor (aici a făcut și o lungă vizită canonică în 1759, cercetând 271 de sate), întocmind acum și o stadstică a clerului și credincioșilor (altă statistică a făcut pentru Arad). A zidit mănăstirea cu hramul „Sf. Simeon Stâlpni-cul” — cu clădirile anexe — din Arad Gai. care a devenit gropniță pentru episcopii Aradului, înzestrata cu o moșie de 300 jugărc. A deschis, la reședința sa din Arad, cursuri pentru pregătirea viitorilor preoți. în 1761 a tipărit la Râmnic cartea intitulată *Pravila de rugăciuni a sfinților sârbi*.

Literatura: Preot Dr. Gheorghe Litiu, *Episcop* pia Aradului*, Arad. 1950, p. 27-30; Gheorghe Litiu, *O vizitație canonică în Bihor în secolul al XVII-lea*, în vol. *Omagiu Î.P.S* Sale Dr. Nicolae Bălan mitropolitul Ardealului la cincizeci de ani de activitate bisericească*. Sibiu, 1956, p. 374—381; Gheorghe Litiu, *Eșecul „uniației” și reacția românilor ortodocși din Bihor în secolul al XVIII-lea*, în BOR. an. XC1M. 1975, nr. 9-10, p. 1114—1123; Marin Mălinaș, *O circulară a episcopului*

Sinesie Jivanovici al Aradului, în MB, an. XXVI, 1976, nr. 1-4, p. 243-249; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II, București. 1981, p. 531-534 (ed. a II-a, București, 1994, p. 516-519); Gheorghe Litiu, *Istoria eparhiei Aradului*, în voi. *Episcopia Aradului. Istorie, viață culturală, monumente de artă*, Arad, 1989, p. 37—42.

JIVI AUREL, profesor de teologie. N. 2 aug. 1943, în Chișoda, jud. Timiș. A făcut studii la Seminarul teologic din Caransebeș (1957—1963), Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1963—1967), cursuri de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1967—1970), cursuri de specializare la Facultatea de Teologie Episcopaliană din Cambridge, Massachusetts (1971-1972), apoi la Institutul Teologic „McCormick” din Chicago (1971-1973), unde a obținut diploma de „magistru în teologie” (1973); doctoratul la Institutul Teologic din București cu teza *Ortodoxia în America* (1982). Asistent la Institutul Teologic din Sibiu — secția istorică (de la 1 oct. 1973), încredințat cu suplinirea catedrei de Istorie Bisericească Universală (1981-1983); de la 1 oct. 1983 profesor titular la aceeași catedră; din 1991 profesor și la Facul* tatea de Teologic din Oradea; hirotonit diacon (1984) și preot (1993).

A participat la mai multe întruniri cu caracter ecumenist peste hotare; Adunările generale ale

C u
o n
n ar
si e
li ge
ul n
ui er
E al
c ă
u a
m C
e o
ni nf
c er
al in
Bi țe
se i
ri Bi
ci se
lo ri
r ci
d lo
e r
la E
N u
ai ro
ro p
bi e
(1 n
9 e
7 tl
5) e
. la
V C
a h
n a
c ni
o a
u -
vc C
r(re
l ta
9 (1
8 9
3) 7
și 9)
H ,
ar la
ra în
re tr
(1 u
9 n
9 i-
8) ri
. le
a u
o n
pi or
u c
A o
d m

isii ale
Programu
lui
pentru
Educație
teologică
al
Consiliul
ui
Ecumenic
al
Bisericilor
, ale
Comisiei
internațio
nale de
dialog
teologic
între
Bisericile
Ortodoxe
și Alianța
Mondială
a
Bisericilo
r
Reformat
e și altele.
A ținut
cursuri,
ca
«profesor
vizitator¹»
la
Institutul
teologic
presbi-
teri an
din
Pittsburg
h,S.U.A.
(1986) și
conferințe
pe teme
de istorie
bisericeas
că la
diferite
Facultăți
de
teologie
din
S.U.A. și
Marea
Britanic.

Lucră
ri;
*Sfântul
Ioan
Hrisosto
m,
arhipăst
or*

*laConsta
nttnopol,
înMB.an.
XIX.I969,
nr.4-6, p.
226—
235;
Literatur
a
teologica
bizantin
a în
preocup
ările lui
Nicolae
Iorga, în
BOR. an.
LXXXVUI,
1%9, nr.
11—12,
p. 1248—
1256;
Biserica
Ortodox
ă din
Cipru și
situația
ei
^udW.inS
T,an.XXIL
1970.nr.1-
2,p.118-
128;
Patriarhi
a
Ortodox
ă Sărită
de la
1920/m
ul în
prezent,
în ST, an.
XXII,
1970, nr.
5—6, p.
452—
460;
Relațiile
Mitropoli
ei de la
Carloviț
cu
Biserica
Ortodox
ă
Română
din
Transilv
ania în
secolul
al XVIII-
tea, în
BOR, an.
LXXXVI1*

L a
1 r
9 h
7 u
0, l
nr D
. o
5- si
6, t
p. ei
5 a
8 l
7- I
5 e
9 r
6; u
O s
p a
e li
r m
e u
t l
e u
ol i
o A
gi n
c S
e T.
b a
iz n.
a X
n X
ti VI
n I,
e 1
e 9
d 7
it 5,
a nr
t .
e 3
i —
n 4,
/ p.
ă 2
ri 1
t 9-
e 2
r 2
o 5;
m î
ă n
n s
e e
d m
e n
c ă
ă ri
tr d
e e
p s
a p
tr r
i- e

biserici transilvănene
fi
mănăstiri din Istoria
Tara Biserice
Române ască
asca în Universa
jurnalul lă, în vol
de Contribu
călătorie ții
al unui transilvănene
preot nene la
englez la teologia
1794, în ortodoxă
BOR.an. . Sibiu.
XCIX. 1988.p.
1981,m\ 101 — I
7-8.p. Ifr,
912-917; Corespo
1600 de ndenta
ani de la arhie-
Sinoilul reului
II Teodor
ecumeni Trandaf
c. r
Valoarea Scorobeț
ecumeni cu
că a teologi
Simbolul anglican
ui niceo- i.mKT,un
constanti .lO\$),
noștyo- 1991 .nr
litan, în 2.p.23-
ST, an. 32; Din
XXXIII, istoria
1981, nr. primară
7-10, p, a
606— Bisericii,
613; în voi.
Contribu Credință
ții la ortodoxă
istoria ți viață
relațiilor creștină.
ecumeni Sibiu,
ce 1992. p.
româno- 39—57;
anglican Relațiile
e, în ST, patriarh
an. ului Cirit
XXXVI. Lucarisc
1984,nr.7- u
8,p. 482- protesta
493; nții
Sinodul transilvăn
al VH- neni. în
leaecum RT, an. II
enic,in (74).
MMS.an. 1992, nr
LXIII. 3, p. 17—
1987, nr. 27; Cyril
5. p. 102- Lutaris'
111; ties with
Studii fi Transylv
cercetări anian

P r
r u
e S
o t
t â
e n
st il
a o
n a
t e,
s. Si
în bi
v u,
oi l
. 9
P 9
e 3,
r p.
s 3
o 8
a 6
n —
ă 3
fi 9
c 7;
o T
m r
u a
n d
i u
u c
n ă
n t
e. o
P ri
ri fi
n tr
o a
s d
d u
e c
ci e
n ri
st i
ir n
e r
P el
r. a
P ți
r il
o e
f. b
A is
c e
a ri
d c
. e
D șt
u i
m d
it i

ntre 1982,ni\
Răsărit 3.p. 10-
st Apus 11.
(secolele
XI- JOANT
XVI),înRT
. serie
nouă.an.
V (77),
1995.nr.3.
p.23-33.
Tradu
ceri: Keilli
Hitchins,
Ortodoxi
e și
națio-
nalitate .
Andrei
Saguna
fi
români
din
Transil-
vania,
1846-
1873*
București
. 1995.343
p.
Alte
articole.
rep\rtajc
.rccenzii.
dări de
scamă,
note în
„Biserica
Ortodoxă
Romană^{1*}
, „Studii
Teologice”
,
„Mitropoli
a
Ardealulu
i”,
„Ecumeni
cal
Review*\
„Byzanun
oslavica**
ș. a.

Literat
urii:
GB,an.
XXXVI.
1977,nr.
1-3, p.
153;
ROC,an.
XII.

JOANT
Ă
SERAFIM
(din botez
Romul),
mitropolit
. N. 4
sept.
1948. în
Boholț—
Făgăraș.
Studii la
Liceul din
Făgăraș,
Institutul
Teologic
Universit
ar din
Sibiu
(1970—
1974),
apoi la
Institutul
„St.
Serge”
din Paris
(1982-
1985).
unde
obține
doctoratu
l. Preot
necăsător
it în
Pojorta—
Făgăraș
(1974—
1975),
muzeogra
f și preot
la
catedrala
episcopal
ă din
Alba lulia
(1975-
1982),
lector la
Institutul
Teologic
„St.
Scrgc”(l98
5-
1989),du
hovnic la
Institutul
Teologic
din Sibiu
(1989—

l s
9 m
9 la
0) l
,c 7f
pi c
sc br
o .ș
p- i
vi Iti
c ro
ar tc
la si
A t
r n
hi ri
e ii
pi m
sc a
o n
pi d
a ri
Si i.
bi hi
ul ro
ui to
,c ni
u t
ti ar
tl hi
ul er
„F e
ă u
g și
ăr in
ă st
ș al
a at
n la
u l
r l
(a m
le ar
s t.
la 1
l 9
2 9
fe 0)
br .
. L
l a
9 l
9 6
0. o
t ct
u .
n l
s 9
în 9
m 3
o al
n es
a ar
hi hi

episcop al 253 p.;
Berlinulu versiunea
i și româneas
mitropolit că.
pentru Bucureșu
romanii , 1994,
din 263 p.);
Europa *Le*
Centrală, *renouve*
de către o *au*
Adunare *philocali*
eparhială *que du*
întrunită *XVIII-e*
la *silele et*
Aaclwn; *son*
confirmat *influenc*
de Sf. *e sur la*
Sinod la *vie*
12iftn, *liturgtqu*
1994,inst *e. în voi.*
alai la *Liturgie,*
Munclwn *Conversi*
la 5 iun. *on et Vie*
1994. *monastiq*
Delegat *ue.*
<le Sf Roma,
Sinod la 1989, p.
6 serie de 159-183;
întruniri *Les*
ecume- *disciples*
nice peste *roumain*
hotare: *es du*
Moscova *staretz*
(1990). *Païssiy.*
Strasbourg în
g *Message*
(1990).To *r*
rtoCoresi *orthodox*
nGrecia(l *e.*
993)și 11,1987.
multe p. 66-78;
altele. *Sfânta*
Liturghie
Lucrăr , în voi.
i: *Credință*
Roumani *ortodoxa*
e. *și viață*
Tradithn
et
culture
hesycha
stes.
Paris.
1987,
318 p. (în
eoleclia
„Spjritual
iti
orientale"
;
versiunea
engleză,
1992.
XXX +

2
4
3

KOZAK
EUGEN

cre *Pr.*
știn *Pro*
ă. *f.*
Sibi *Aca*
u, *d.*
199 *Du*
2, *mit*
p. *ru*
281 *Stă*
-29 *nilo*
8; *ae,*
Din *Sibi*
isto *u.*
ria *199*
isih *3.*
as *p.*
mul *549*
ui *-*
pân *564*
ă în *.*
sec *Zcct*
olul *dc*
XV, *alte*
în *arti*
voi. *cole*
Per *în*
soa *dife*
na *rite*
ji *ziar*
co *e și*
mu *revi*
nîu *ste*
ne. *din*
Pri *tară*
nos *și*
tle *de*
cîn *pest*
stir *e*
e *hot*

a O
L V
L
K L

iter 4.
atur p.
a: 29;
Rev. *Bib*
„Ca *liog*
ndel *rafi*
a", *a*
190 *rom*
4, *âne*
p. *asc*
660 *ă*
și *mo*
191 *der*
l, *nă,*
p. *183*
396 *I-*
: *191*
Enc S,
iclo voi.
ped II,B
ia ucu
Ro rești
mă .
nă, 198
tom 6.
. IIL p.
Sibi 885
u. .
190

L

LAȚCU / .OR IC A TEODOSIAp călugăriță, poctă și traducătoare. N, 17 mart. 1917,Mez6tur, Ungaria (familia originară, însă. din Brașov), î 8 aug. 1990 în mănăstirea Vladimircști. jud. Galați. Liceul în Brașov(1928- 1936),apoi Fa- cultatea de Litere (secția Limbi clasice) a Uni ver- și tații din Cluj(1936-1940). Preparator la Insti- tutul tle Lingvistică din Cluj—Sibiu (din 1941). lucrând la *Dicționarul* Academiei și la bibliogra- ficrea revistei „Dacoromânul”. !n 1948 a intrat în mănăstirea de la Vladimirești, jud Galați, fiind călugăriță sub numele Teodosia; în 1955 exclusă din monahism de autoritățile comuniste și închisă (1956— 1959); după eliberare, a trăit în Gurguicți — jud. Brăila, iar din 1970 la Brașov; în 1990 s-a reîntors în mănăstirea Vladimircști, reînființată atunci.

Lucrări: *Insula alba*. Sibiu, 1944 (poezii cu subiecte antice); *Osana Luminii* (versuri). Cluj. 1947.62 p. (Editura Episcopiei); *Poemele iubirii*, Craiova. 1949; *Viața Maicii Domnului*, Cuiiea de Argeș. 1994; *Poezii*. București. 1999, 90 p.; *Poezii*. Cu un cuvânt înainte de Arhim. Teofil PăriUanu, București, Ed. Sofia, 2000.283 p.

Traduceri: *Qrig&n, Scrieri alese. Din lucrările exegetice ale Vechiului Testament*, București. 1981, 471 p. și *Exegeze la Noul Testament. Despre rugăciunea domnească. Filocatia*, București. 1982,528 p. (ambele în colaborare cu pr. prof Nicolae Neaga șt pr. prof. Teodor Bodogac); Sfântul Simeon Noul Teolog, *Cateheze către monahi*, Traducere din limba greacă și selecție de

București, 1995.173 p.; Sfântul Grigorie de Nyssa. *Tratatul despre suflet și înviere*, în voi. *Scrieri. Partea a doua, Scrieri exegetice, dogma* tico-pale.mice și morale*. București. 1998, 347-408.

Poezii religioase în „Gândirea” — București. „Renașterea” — Cluj, „Telegraful Roman” și „îndrumător»! bisericesc” de la Sibiu.

Literatura: Arhim.Teofil Părăianu. t *Monahia Teodosia Zorica Lațcu*, în TR. an. 138. nr. 35-36 din 20 sept. 1990, p. 3; Arhim.Teofil Părăianu. *Medalion Zorica Lațcu*, în voi. *Prescuri pentru cuminecături*, Timișoara. 1998,p. 148— 172.

LAVRENTIE, ieromonah tipograf din Țara Româneasca, a doua jumătate a sec. XVI. Cu ajutorul ucenicului său Iovan (Ioan). a pus bazele unei tiparnițe în mănăstirea Colentina (Plumbuita) din București (1573), în care au imprimat un *Tetraevanghel* în două ediții (c. 1582) și o *Psaltire*, ambele în limba slavonă, care au cunoscut o largă difuzare în țările slave ortodoxe.

Literatura: L. Demeny, *Noi contribuții la activiiatea tipografică a lui Lavrentie*, în RB. an. XXII. 1969, nr. 4, p, 219-227; Alexandru Marcș» *Un capitol din istoria tiparului românesc din sec. al XVI-lea: tipăriturile ieromonahului Lavrentie*, în SCI. an. XXL 1970. nr. 6,

p, 645— *mănăstire*
667: Pctir *a*
Atanasov, *Plumbuita*
Tipografia *din*
din *București*
a (sec. XVI).
In ST.an-
ieromona XXVIII.
hului 1976,nr. 1-
Laurentie, 2. p. 20-
in RB, 39.
an.XXV.I9
72.nr.3,p. LAVRE
171 — NTIE,
175; L. călugăr
Dentfny. „diortositor
Tiparnița de clrți, N
bucurește c 1700, t
ană din d. 1759.
secolul al Tuns în
XVI-lea, monahiu
in „Studii, la
rcvistfi de mănăstirea
istorie^{4*}, t. Hurezi.hiro
25, 1972. tonit
nr 2, p. ieromonah
203 —224; A fost un
Alexandra umpdascăl
Maicș,Afm al
*itafrtf candidațilo
tițyo- r la preoție
grafică a la
ieromona Episcopia
hului Râmniculu
Laurentie i; timp de
fn lumina 23 de ani
unor noi (1736-
informații, 1759) a
în LR. an. „dionosit"
XXI, 1972, peste 20
nr. 4, p. dc cărți
307—315; care sau
Pr. Ioan tipărit la
Ionescu. Râmnic, la
Tipograful multe din
Laurentie ele scriind
ieromona cl însuși
hul. în pre-fe)ele:
MO. an, *Antologhi*
XXIV. on (1734,
1972. nr. cu
5-6. p. prefațai,
385-391; *Octoih*
Pr. Pnrf (1742, cu
Niculae prefață),
Șerbănesc *Penticosta*
u. r (1743),
Tipografia *Antolo-*
ieromona *ghion*
hului (1745. cu
laurentie prefață).
de la *Evangelii*

e 5
(1 0.
7 c
4 u
6* pr
. ef
A aț
p ă)
o .
st O
ol ct
(1 oi
7 h
4 (1
7) 7
. 5
C 0)
a .
z A
a nt
ni ol
i o
(1 g
7 hi
4 o
8. n
tn (1
pr 7
ef 5
aț 2,
ă) c
. u
B pr
u ef
c aț
o ă)
a .
v 5
n /i
ă rjt
(1 e
7 S
4 f
9) G
. ri
P g
re o
oț ri
ia e
(1 D
7 e-
4 c
9) a
, p
C ol
a it
t ul
a (1
\ 7
a 5
si 3)
e .
r M
(1 ot
7 it

velnic mănăstirea
(1758) Cernica
(„prin înmormân
diortosirea tat în
și pe catedrala
alocurea și din
tălmăcirea Timișoara).
lui Liceul de
Lavrentie Stal în
ieromonah Timișoara,
ul Di mi apoi
inc viei”). Facultatea
Uturgher de Teologic
(1759) ș.a. din
Cernăuți
Literatu cu
ra: Ioan doctoratul
Bianu și în 1920;
Ncrva studii de
Hodoș, Pedagogie
Bibliogra și Filosofic
fia la
romaneas Universităț
că veche. ile din
UHU. II, Budapesta
București, , Viena și
1910 (la Cernăuți
tipăriturile (abs.
menționat 1920).
e); Pr. Profesor de
Niculae M Dogmatică.
Popescu. Apologcuc
Lavrentie â și
teronuma Murală la
hul. Institutul
dtortostto Teologic
rolteanț din
1736- Sibiu(1920-
1759). In 1924).apoi
MO.an VIL profesor de
1955. nr. Dogmatică
5-6, p. și
312-315; Apologetică
Mircca la
Păcurariu. Academia
Episcopul teologică
Climent al din Oradea
Râmnicul (1924-
ui, în MO. 1933).riuho
an.XVII vnic (1926
1965,nr. I -1933),red
—2,p.29— actor al foii
34. eparhiale
„Legea
LAZAR Româneas
ESCU că" (1925
VASH JC, — 1931).
mitropolii. preot
N. 1 ian. necăsătorit
1894.Com și
ești (fost protopop(
Jadani).ju 1926),
d Timiș. călugărit
121 febr. în 1928.
1969, la protosingh

el 5
(1 a
9 pr
2 .
8) 1
, 9
ar 3
hi 4;
m la
a 1
n 2
dr iu
it n.
(1 1
9 9
2 4
9) 0
. al
L es
a ep
2 is
1 co
oc p
t, al
1 Ti
9 m
3 i-
3 şo
al ar
es ei,
ep în
is sc
co ă
p u
al n
C at
ar 2
a 5
n- m
se ar
be t.
ş 1
ul 9
ui 4
, 1;
hi în
ro 1
to 9
ni 4
t 7
3 de
1 vi
de n
c. e
1 ar
9 hi
3 ep
3, is
în co
sc p,
ă a
u p
n oi
at m
l itr

opolit al „Duh şi
Banatului Adevăr*,
(instalat „Mitropolia
26 oct. Banatului"
1947) La ,
cererea „Calendar
autorităţilor ul
r Eparhial" ş
comuniste, Ji.
a fost pus LuirArl
în *Cultul*
retragere *inimii lui*
la 18 dec. *Iisus la*
1961 şi *rtunano-*
înclu- *catolici.*
noviat la *Sn*
Cernica. ..Anuarul
Ca ierarh, IV al
a stăruit Seminarul
pentru ui -An-
redeschide dreian»".
rea unor Sibiu,
mănăstiri 1923, p. 3
din Banal —29 (şi
(Săraca. dezvoltată:
Partoş. Sf Sibiu.
llie dc la 1933. IX ♦
Izvor. 95 p);
Upova. *Creştinîs*
Cebza). a *mul şi*
îndrumat *ştiinţele*
lucrănlc dc *oculte. în*
zidire a .Anuarul V
catedralei al
din Timi- Seminarul
şoara ui *
<sfîn(ită la Andrtian*"
6 oct. Sibiu.
1946). 1924. p. 3
activitatea —36;
Acade- *Pârga*
miilor *darului.*
teologice *Cuvântări*
din .
Caransebe Caransebe
ş şi ş,
Oradea, 1936.111
refugiată p.;
la *Praznic*
Timişoara *luminat.*
după *Cân-duri*
1941,abule *de*
tinelor *sărbători,*
eparhiale Caransebe
„Foaia ş,
Diecezană 1940,280
— p; *In ce*
Caransebe *ne*
ş, *deosebim.*
„Biserica ..
Bănăţeană 'Timişoara
" - . 1958,430
Timişoara p, (semna-
şi a tă:
revistelor

Bi ca
se de
n m
ca iei
n te
ul ol
or og
to ic
d e
ox «A
A dr
lt ci
e a
st n
u c»
di "
i, și
ar în
ti „R
co ev
le. is
tr ta
a Te
d ol
u og
ce ic
ri. ă"
re -
ce Si
nz bi
ii. u.
c L
u ile
vâ m
n- tu
tă ra
ri, F
p D,
as a
to n.
ra X
le LI
în X.
pe nr
ri .
o l
di di
ce n
le l
a 9
m 3
în 4;
tit G
e h.
sa L
u M
.. oi
A se
n sc
u u,
a- A
re le
le g
A

erea de opiei
episcop Timișoarei
de Timi- pe anal
șoara, în Donumlui
BOR, an. /949, p.
LVIII 41 —54;
1940. nr. MB. an
7-8. p. 584 VHL 1958.
— 587, nr. 7—9. p.
Nicolae 5 — 58
Cornean, (alte
Monografi articole
a omagiale
Eparhiei în același
Caranseb număr);
eș *Necrolog*.
.Caranse în BOR.
beș, 1940, an.
p. 53— 56; LXXXVII.
Cateiutar 1969.nr. 1-
ul 2, p. 223-
Arhiepisc 224.

LAZĂR GHEORGHE. teolog, filosof, inginer, organizator al învățământului românesc. N. 5 iun. 1779 (după unele ecrectân mai noi. In 9ian. 17K2>, în Avrig, jud. Sibiu, t 17 sept. 1823, tn Avrig. Studii la Liceul piarist din Cluj 11799— 1801) și la Sibiu (1801/1802). Filozofia și ingineria la Cluj (1802-1806) Cu o bună oportunitate de învățământ la Episcopiei Ortodoxe din Sibiu, din 1806 face studii de Teologie și Filosofie la Universitatea din Viena (În particular, studii de Drept, Medicină, Matematică și Inginerie); în 1809 încearcă să studieze la Seminarul ortodox din Carlowitz. Rezultat În 1810- 1811 era din nou la Viena. unde traduce anumite cărți în limba română. Reîntors în Transilvania, la Iași în 1811 și-a început activitatea ca profesor la „școala de preoți” de la Sibiu, la care a funcționat — cu o întrerupere din toamna an. 1811 până în toamna an. 1812. când a stat în Brașov — până spre sfârșitul an. 1815. Profesor particular în Brașov (1815-1816). după care a plecat la București. unde și-a consacrat întreaga energie pentru dezvoltarea învățământului național. În 1818 a deschis cursurile primei școli superioare românești în incinta mănăstirii Sf Sava. A predat cursuri de Logică și Metafizică (după Kant), precum și cursuri de Matematică și Inginerie. contribuind la formarea unei terminologii științifice și tehnice în limba română, în 1821 a participat direct la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu. Bolnav, s-a reîntors în Avrig, unde a murit.

Lucrări Aproape toate lucrările sale au rămas în manuscris. A tradus din nemțește în românește lucrări cu conținut moralizator *Învățăturile morale pentru băieți* ale pedagogului Johann Heinrich Canipe. *Historia lui Ioan Moritz și a copiilor săi, în vârstă ortodoxă sau catolică* mitropolitului Platan Ișușin (pierdute). La Sibiu a scris un *Compendiu de Geografia Transilvaniei și Gramatica româno-germană* (pierdute), iar la București: *Arta metrică matematică și temeiurile trigonometriei cele drepte*, un capitol din *Geometrie*, compilate după Chr. Wolff și după alte manuale germane A alcătuit cursuri de *Filosofie generală. Logică și Metafizică* după Kant. dar nu s-au păstrat.

O parte din lucrări au fost publicate postum de Ci Bogdan-Duică și O. Popa Lisseanu. *Viața și opera lui Gheorghe Lazăr*, București, 1924; *Trigonometria*, Traian Lalescu. București. 1919; *Scrierile matematice ale lui Gheorghe Lazăr*, C. Axente Creangă. București. 1968.

Literatură (selectivă): Petrache Poenari, *Gheorghe Lazăr și șanțul românesc*. București. 1871; Avram Sileanu. *Date noi despre Gheorghe Lazăr*. Arad. 1914; N. Iorga. *Cel dintâi învățător de ideal național: Gheorghe Lazăr*, București. 1916. 3 p.; G. Bogdan-Duică. *Fișele lui Lazăr*, București, 1924, 163 p.; G. Bogdan-Duică și G. Popa Lisseanu. *Viața și opera lui Gheorghe Lazăr*. București,

1924, 356 p.; Ioan Matei, *Gheorghe Lazăr. Pagini de pomenire*. Cluj, 1936. 61 p.; Gh. M. Stancu, *Gheorghe Lazăr pedagog național*, Brașov, 1936. 148 + IV p.; G. Macoveanu. *Gheorghe Lazăr*. București. 1954 (ed. a II a. 1973, 140 p.); Traian Chelaru, *Gheorghe Lazăr*, în voi. *Din istoria pedagogiei românești. Culegere de studii*. București. 1957. p. 99—142; Gheorghe Pămuță. *Gheorghe Lazăr Contribuția sa la dezvoltarea învățământului* București. 1973, 216 p.; George Potra. *La 200 de ani de la nașterea*, în BOR, an. XCVII 1975. nr. 5-6, p. 712-723; *Gheorghe Lazăr, 1779-1823, Bibliografie. Studiu introductiv*, de Emilia Șt. Mădăcuș. Redactori responsabili: Doina Elena Făget și Rodica Calcan. București. 1979, 356 p.; Ioan Ciocobălău, *Gheorghe Lazăr 200 de ani de la naștere*, în voi. *Hepere stăruitoare*, 13-32; Antonie Plămădeală. *Dascăli de cuget și simțire românească*. București, 1981, p. 276-302; Emilia Șt. Milicescu. *Gheorghe Lazăr*. Cluj-Napoca. 1982, 292 p.

LĂNCRĂNȚAN IOAN. preot V 26 dec 1901 în Sebeș, jud. Alba. 3 iun. 1979. În Basci — Elveția Liceul teoretic „Mihai Viteazul” din Alba Iulia (abs. 1924), Facultățile de Teologie și Litere și Filosofie din București (1924- 1928). cu licența la amândouă (1929); studii de specializare la Facultatea de Filosofie de la Sorbona (1931-1933). doctoratul în Teologie la București (1936) Asistent la catedra de Morală de la Facultatea de Teologie din București (1934— 1947). un timp inspector general în Ministerul Cultelor, diacon la bisericile „Sf. Nicolae-Universale” (1930-1948) și „Flămânda” (1948-1950); preot la bisericile „Sf. Nicolae Vlădica” (1950—1952) și „Siavropoulos” din București (1952—1976), iconom stavrofor

la Iași. *Încercări de reabilitare a gândim creștine medievale* (teză de doctorat). București, 1936, 137 p.; *Personalitatea morală a Sf. Ioan Hrisostom*. București, 1937, 32 p.; *Probleme moral-religioase*. București. 1940; *Două altare. Credință și cultură*. București. 1943, 216 p.

În colaborare cu Prof. Ermis Mudopoulos a tradus în românește volumul *Sistem de Morală* al lui Hnsiu Andrusos, Sibiu, 1947. XIII+388 p. Articole, note, recenzii în diferite periodice bisericești.

Într-un Pr Prof DR (adn). *Asistent Pr Dr Ioan Lăncrănțan* An. ST. an. XXXIV, 1982. nr. I— 2, p. 62—63; *Întru Iustin Marciș. Sm. vopoleos. Ctitorie, oameni, fapte*. București. 2000, p. 106-107.

LKB IOAN VASILE. profesor de teologie. N. 30 ian. 1953. în Măgurele Sibiu. Studii la Liceul „S. L. Raft” din Măgurele (1968-1972). la Institutul Teologic Univerșitar din Sibiu \ 1972— 1976), cursuri de doctorat la Institutul Teologic Univerșitar din București (1976 —1979). cu specializare la Facultatea de Teologie evanghelici n

Universității din Heidelberg, care i-a conferit doctorului (1962), echivalat la București. Asistent la Institutul Teologic din Sibiu (1982-1990). lector, apoi conferențiar — pentru Istoria Bisericească Universală — la noua Facultate de Teologie a Universității din Cluj Napoca (din 1990); decan (2000); diacon (1985), preot (1991). Participat la mai multe întruniri cu caracter ecumenic: Muntele Morte peste hoiuri, între care a VI-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Vancouver — Canada (1983) ș. a.

Am scris: *Relațiile bușiiilor cehi cu Patriarhia Constantinopolului în secolul al XV-lea*, în ST, an XXX, 1978, nr. 3-4, p. 254-263; *Marșul imnului Marcu Eugenic al Efesului — a/tărilor al Ortodoxiei la Conciliul de la Ferrara — Fiomir (4.7#—/4J9)*, în GB, an XXXVIII, 1979, nr. 5-6, p. 535-543; *Relațiile Bisericii Ortodoxe cu Bisericile neocalcedoniene în vederea pregătirii dialogului teologic pentru unitatea creștină*, în ST, an XXXIV, 1982, nr. 5-6, p. 423—438; *Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și înființarea Patriarhiei Române*, în BOR, an CUI, 1985, nr. 9-12, p. 856-867; *Iscaturile românilor cu mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinat*, în ST, an XXXIX, 1987, nr. 4, p. 97—106; *Presa bisericească transilvăneană*, în voi. „Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă”, Sibiu, 1988, p. 318-332; *Biserica creștină Ut mileniul al doilea*, în voi. „Credința ortodoxă și viața creștină”, Sibiu, 1992, p. 97—130; *Orthodoxie und Altkatholizismus. Etne hundert Jahre ökumensche Zusammenarbeit (1870—1970)*, Cluj Napoca, 1995, 262 p. O parte din aceste studii au fost publicate și în traducere germană: *Die Rumänische Orthodoxe Kirche im 19. und 20. Jahrhundert*, Cluj Napoca, 1995, 262 p.; și o serie de românească: *Biserică și im/dicare*.

Studii privind istoria Bisericii Ortodoxe Române. Cluj-Napoca, 2000, 195 p. Diferite articole, recenzii, note. În „Mitropolia Ardealului” și „Telegraful Roman” de la Sibiu. „Mitropolia Banatului” — Timișoara. „Renașterea” din Cluj, buletinele unor comunități române ortodoxe de peste hotare; o ediție critică din opera lui Gh. Slănescu

LECCA PAULIN (din botez Victor), arhimandrit. N. 24 iulie 1912. Babele, jud. Ismail, în familie de preot, t 1998 în mănăstirea Rogozu. Studii la Seminariul teologic și la Facultatea de teologie (1936-1940) din Chișinău. Frate în mănăstirea Frânci (1940). misionar în câteva sate din Transilvania și la Odessa (1941 — 1943). deținut și condamnat la moarte pentru refuzul de a satisface serviciul militar, fără ca sentința să fie executată (1943—1944); din nou la Frânci. unde a fost călugărit sub numele de Paulin. ieromonah, apoi arhimandrit; ulterior a trăit în mănăstirea Govora, Cozia. Antim din București. schitul Rarău. jud. Suceava, mănăstirea Gologanu. jud. Vrancea: un timp exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopiile Dunărea de Jos (Galați) și Bucureștilor.

Lucrări: *De la moarte la viață*. București, 1997, 294 p. (pagini memorialistice); *Frumosul divin În opera lui Dostoievski*, București, 1998, 346 p.; *Cum să citim Biblia În învățătura Sfinților Părinți*, București, 1999.

Traduceri: Sf Simeon Noul Teolog. *Țelul vieții creștine*. Traducere după episcopul Veniamin Mălov, București, 1996, 236 p.; Igor Smokci. *Din viața și învățătura stareților*. București, 1997, 310 p.; Pr. Serghet Bulgakov. *icoana și cinstirea sfintelor icoane*. București, 2000, 193 p.

Literaturii: Cartea sa *De la moarte la viața* (inclusiv o scurtă biografie, la p. 4).

LEFTER MKLETIE (supranumit Brandabu-nil) jnitropolii.N. 1777, Succava, t 19 iun. 1848. în Iași. Călugării la Iași în 1795. unde a fost hirotonie diacon. Bpiscop la Huși (ales 27 mart. 1803). apoi la Roman (ales 26 mai 1826) și mitropolit al Moldovei (ales 2 febr 1844). Preocupat mai mult de problemele administrativ-gospodărești, La 1848 a sprijinit acțiunea revoluționariilor moldoveni îndreptată împotriva domnitorului Mihail Sturdza.

Literatura McJchiseik*: {Șcfănescu). *Cronica Hușilor și a Episcopiei*, București. 1869, p 392 —427; Mekhisedec (Șcfănescu). *Cronica Romanului și a Episcopiei*, voi. II București. 1875. p. 190- 200; Pr. Simeon Reli. *Bucovineni celebri în ierarhia Moldovei*, în „Candela”, an XL, 1929, nr 10-12, p 407-431 (șicxtras); Preot Scarlat Porcescu, *Episcopia Romanului*, Roman. 1984, p 269- 277; Pr. Scarlat Porcescu, *Episcopia Hușilor Pagini tle istone*. Roman, 1990, p. 83-85.

I I MI NI IOAN. episcop. N. 22 apr. 1780. în Dezmir. jud. Cluj, t 29 iun. 1861, în Viena Studiile gimnaziale, filosofice și juridice în Cluj (abs. 1800), studii teologice la Blaj și Oradea (I ROI — 1805). Profesor de Filosofie și Istorie bisericească la Seminarul din Blaj (1805-1807). paroh și protopop în Cluj (1807—1819), canonic la Blaj (1819-1832). vicar (1832). apoi episcop (numit 23 aug. 1832, hirotonit 6 iun 1833. instalat la 14 iul. 1833). În această calitate a refăcut catedrala din Blaj. împreună cu episcopul Vasile Moga de la Sibiu a înaintat mai multe memorii către Curtea din Viena (1834. 1842) cerând recunoașterea romanilor ca a patra națiune în

Transilvania și acordarea de drepturi politice și bisericești pentru români, În cursul revoluției din 1848 (deși a prezidat — împreună cu A Saguna — lucrările Adunării naționale de pe Câmpia Libertății de la Blaj), a avut o atitudine echivocă, mai mult filomaghiară. fapt care a nemulțumit pe credincioși. În nov 1848 a fost lu\pcndat din funcție, iar în mart 1850 și-a înaintat demisia, după care s-a retras la Viena. unde a trăit până la moarte.

Literatura; Șemattsmuf veneratului cler al Arhidieceșet greco* catolice române de Aliiul lulia și Făgăraș. Blaj. 1900. p. 41 -43; *Enciclopedia Română*, tom III. Sibiu, 1900. p 79; Vrrgil Șotropa. *Din actele și scrisorile episcopului Lement*, în rev. „Arhiva Sotncșană”. Năsăud, nr. 21, 1937, p. 528-568; Nicolae Comșa, *Da.\câtti Blajului*, Blaj. 1940. p 48-49 (și ed. Nicolae Comșa și Teodor Seiceanu. *Dascălii Blajului*. București. 1994, p. 52—53); Mircea Picuranu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. voi. 11, București. 1981 .p. 547-549 (ed a II-a, București. 1994.p. 531-533).

LAI GRIGORIE (din botez Gheorghe). episcop. N. 2 mai 1881. în Țuțcam, jud. Vaslui, în familie de preot. T I mart 1949. la Huși. Seminarul inferior la Roman, cel superior la „Veniamin” din Iași (1897-1901). Preot în Oancea. jud. Calau (1904-1910). urmând - paralel — Facultatea de Teologie din București (1906-1910); spiritual la Seminarul „Central” din București (1910-1916). preot militar (1916-1918), director al Seminarului din Ismail (1918— 1924). În 1924 a fost ales

arhiereu-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu titlul „Botoșăneanul”; la 30 apr 1936 ales episcop al Argeșului (însăunat 7 iun), iar la 11 iun. 1940 la Huși (însăunat 28 iul 1940). păstorind până la 5 febr. 1949 Pe lângă îndrumarea vieții bisencești din cele două eparhii, s-a îngrijit de monumentele lor istorice! publicat O serie de lucrări, mai cu seamă cu caracter antisectar.

Lucrări Cuvintăți ocazionale. Chișinău. 1928. 216 p.; *Confesiuni și secte. Studiu istoric-misionar*. București, 1929, 242 p.; *Sectele din România*, Chișinău, 1931, 130 p.; *Creștinismul și rătăcirile lui*, București. 1932. 64 p.; *Vedeți cum să umblați cu* /wd.Cemicu (1932).

80 p.; *Să stăm bine. să stăm cu frica, să luăm aminte.*,*, Chișinău.f.a., 71 p.; *Comonlc Argeșului** Craiova (1937), 83 p., pastorale, cuvântări.

Literatura: *Anuarul Eparhiei Argeșului*, Pitești. 1940, p. 53-54; *Necrolog*, în BOR, an, LXVII, [1949.nr.](#) 1-2.p. 68; Pr. Nicolae Șerbănescu. *Episcopii Argeșului*, în MO, an. XVII 1965, nr. 7-8. p. 626-628; Pr. Scarlat Porcescu, *Episcopia Hușilor. Pagini de istorie*. Roman, 1990. p. 114-116; Pr. Nicolae Hurjui. *Un vrednic țwstor: episcopul Grigorie Leu*. In voi. ..Cronica Episcopiei Hușilor**. IV. 1998. p. 449-455; Pr. Nicolae Hurjui. *Episcopul Grigorie Leu Omul și fapta*. (Huși). 2000. 237p.

LITERAT VALERIU. preot, istoric. N. 5 apr 18K5.în1ai»aoiK1 Braşov.t 19dec. 1972.1nlaşi. Studn Ia Liceul „Andrei Saguna” din Braşov (1895-1903). la Institutul Teologic din Sibiu (1903— 1906L cursuri pentru profesorii secundari români — specialitatea Franceza — la Universitatea din Cluj (1919-1920). mai târziu licențiat (1928), cu specializare la Lyon și Grcnoble Preot-paroh în Luța (1907-1919). profesor la Liceul „Radu Negru” din Făgăraș (1920-1942); membru corespondent al Comisiei Monumentelor Istorice — secția pentm Transilvania, președinte al „Despărțământului” Făgăraș al Astrci (1922-1925 și 1934- 1948). organizator at Muzeului Tăni Oltului din Făgăraș, autorul unor lucrări de istone locală. închis în timpul regimului comunist (1951 — 1953).

Lucriri: *Doua biserici din Țara Oftului, în* ACMIT. II, 1926-1928. Cluj, 1929, p. 228-241 (și extras). *Biserici di** Țara Oltului și „depe Ardeal” zugrăvite de o familie de pictori.* En ACMIT. IV.Cluj. 1935. p I -54(și extras). *Din Țara Oltului.* Braşov. 1938,43 p. (extras din rev „Tara Bănci”). „Vizite” calvinești la preoții români din Țara Făgărașului. *Un dar al tui Constantin Brâncoveanu la Făgăraș,* în AIINC. VIL 1936-1938. p. 582-620 (și extras. In colaborare cu M Jiray); *Orașul și Țara Făgărașului. Cetatea Făgărașului.* Făgăraș, 1943, 93 p. (în colaborare OU Pr. Moisc Ionașcu); *Din trecutul Bisericii românești din Făgăraș tn veacul alXVn-leaM* RT.an. XXXIII. 1943, nr. 1-2, :> 28—40. *Bisericile, mănăstirile de la SâmbtUa de Sus și slujitorii lor.* în MA. an. XX. 1975. nr I —2,p. 29—53, *Biserici vechi românești dtn Țara Oltului,* postfață.ediție îngrijită și indice de Nicolae Sabău.Cluj Napoca, 1996,280p.+ 140 il.;difente articole in periodicele timpului.

Literatura **Ent** iclopedia istoriografiei românești. București. 1978.p. 199; Ioan Ciupea. *Valeriu hterat, un nume prea puțin cunoscut.* în «Acta Musei Napocensis». 22-23. 1985-1986. p. 685-687.

LITIU GHEORGHE, preot, istoric. N. 16 febr. 1919, în Roit.jud. Bihor. Studii la Liceul „Emanuil Gojtlu” din Oradea < 1929-1937) și la Acadeinia teologică din Oradea și Arad (anul IV) (1937- 1941). cu licență și doctoral (1948) la LOICHIȚA VASILE

Facultatea din București. Seminarul Pedagogic Universitar București (1942). Preot paroh în Arad-Sega (1941 —1949), profesor suplinitor de Istone bisericească la Academia teologică din Arad (1947—1948); vicar administrativ la Episcopia Aradului (1949—1958). preot-paroh în Aradul Nou (1959-1960). în Semlac-Arad (1966-1973); iarăși Ia Aradul Nou (1973-1979) și în Oradea (din 1979); profesor „consultant” la noua Facultate de Teologie din Oradea (după 1992); câțiva ani de detenție în închisorile comuniste (1960—1964)

Lucriri *Românii arădam tn frământările anilor 1849-1850.* Arad. 1947.65 p; *Episcopia Aradului. Schiță istorică.* Arad. 1950. 56 p.; *O vizitație canonică fn Bihor tn secolul XVIII.* în vol *Omagiu LP.S. Sale Dr. Nicolae Bălan la cincizeci de ani de activitate bisericească.* Sibiu. 1956, p. 374-381; *Arhimandritul Patrichie Popescu ttS09-i862),* în MB. an. VIII. 1958, nr 7—9, p. 359—364; *Contribuiii la studiul circulației vechilor cărți bisericești.* în MB. an. XVIII. 1968. nr. 7-9. p. 461-472; *Episcopul Ioan Ignatie Papp al Aradului.* în MB. an.XIX.1969.iv.1-3.p.85-100;</fifPiaiiij-cm inedit **cu predică In versuri din l8S4,** în BOR.an. LXXXVUI, 1970,nr. 1-2.p. 106-112; *Aspecte aie activității culturale și bisericești a lui Constantin Diaconovici U*ga,* în BOR, an. LXXXIX. 1971, nr. 7-8 p. 844-849; *Dtn legaturile ortodocșilor arădam cu mitropolitul Aru/r4-.S^w;w.înMA.an.XVL1971,nr.9-10.* p. 701—713; *Locul Sfinților Părinți tn lucrarea de protiavăduirc a Bisericii Ortodoxe Ronuine.* în MA.an XXIII. 1971.nr. 9- 10.p. 721-731; *Cultura clerului român din Banat șt Cnșana In veacul al XIX tea.* în MB. an XXIV. 1974. nr. 1—3, p. 100—109; *Eșecul umattei și reacția românilor ortodocși din Bihor in secolul al XVUhlea,* în BOR.an XCUL 1975, nr 9-10, p. 1114— 1123; *Cuvântul ta înmormântare tn Biserica Ortodoxă Româna,* în BOR. an XIV. [1978.nr.](#) 9- 10.p. 1124-1134; *Contribuția clerului arădean la lupta pentru libertate șt unitate națională a poporului romtfiMn* MB, an. XX VHL 1978. nr. 10-12. p. 619-626; *Biserica ortodoxa română din e/xtrhia Oradiei dm veacul ai XVIIIdea până in zilele noastre,* în voi *Mărturti-£«K^L* Oradea, 1980. p. 165-180. voi *Roman Ciorogariu 11&52-1936U* Oradea. 1981, p. 103

25(1

— 130; *Contribuții la istoria revoluție* din 1848-1849 în părțile Aradului și Bihorului,* în MA.arLXXXIII,iy8K,nr. 3. p. 3- 18; *Istoria eparhiei Aradului.* în voi. *Episcopia Aradului. Istorie, viață culturală, monumente de artă.* Arad. 1989. p. 9-79*. *Cartea vieții. Predici la duminicile și sărbătorile de peste an.* Timișoara. 1991,196 p.

Diferite articole și predici tn „Legea Romanească*4 — Oradca,..RisericașiȘcoala” - Arad. „Telegraful Roman”, „Mitropolia Olteniei”.

„Mitropolia Banatului” s.a.

LOICHIȚA VASILE. profesor de teologie (nelurotonit).N.26oct. 1881.în Jebel.jud, Timiș. 130 iau. 1958.în Timișoara. Liceul înTunișoara și Bciuş. Facultatea de Teologie la Cernăuți, cu doctoratul în 1907. studii la Facultățile de Litere și Filosofie din Cernăuți și Budapesta. Profesor la Institutul teologic-pedagogic din Caransebeș (1907—1924). unde a predat mai ales disciplinele Teologice sistematice. iar în Secția

pedagogică Limba română (aceeași materie și la Liceul „Traian I Doda”). în 1924 a ocupat catedra de Dogmatică de la Facultatea de Teologie din Cernăuți (mutată apoi la Suceava), pe care a deținut-o până la pensionare (1946); un timp a suplini calcdra de Istoria Bisericii Romane; în câteva rânduri decanul Facultății, membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Cernăuților și în Congresul Național Bisericesc, senator A redactat doi ani „Foaia Diecezană” de la Coran sebeș și o vreme revista „Făclia”. A publicat lucrări de istorie și critică literară, poezii (în volum sau în periodice: „Viața Românească” — Iași și București. „Semănătorul” - București. „Fântâna Darurilor” — București. „Junimea Literară” — Cernăuți), studii de Dogmatică în „Candela” — Cernăuți, iar spre sfârșitul vieții în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”^{4*} și „Mitropolia Banatului”.

Lucrări: *Ceva despre mișcarea noastră literară mai nouă în România*. Caransebeș, 1912; *Alexandru Vlahută*, Caransebeș, 1920.

Patriarhul Chirii Lucaris. Confesiunea pseudo-lucartană și urmările ei. Caransebeș. 1912.25 p.; *Moartea* An „Candela”, an. XXXIV. 1923.p.273—293<și în extras.22 p.):*Chiliasmni (Milenarismul). Expunere și critică dogmatica* An „Candela”, an. XXXVM. 1926,p. 276-321 (și extras); *Numirile biblice ale lui Dumnezeu și valoarea lor dogmatica*. în „Candela”, an, XXXVIII. 1927. p. 73-139 (și extras); *Anglicanism și Ortodoxie*, în „Candela”.an. XLI. 1930, p. 161 — 174 (și extras); *Definirea rela- Hunilor Bisericii Ortodoxe cu Bisericele etero* doxe*. Cernăuți, 1931,15 p.; *Doctrina Sfântului Ioan Damaschin despre Maica Preacurată.cd*, L Cernăuți, 1937.55 p. (ed. a II-a.Cernăuți, 1939. 68 p.); *Periloreza în dogmatică*, în „Candela”. XLIX. 1938, p. 319-336 (și extras); *Mărturisirea lui Dositei*. întâia traducere românească, după textul original grecesc publicat la 1690 în București, în „Candela”.an.

251

scaunul mitropolitan al Țării Românești, Ctitorul schitului 1/voranL jud. Buzău, Trimis de Mihai Viteazul în misiuni diplomatice, la Alba Iulia. în 1595 m la Moscova, în 1597. A copiat câteva manusense grecești: *Evanghelie* (1588. azi la Athos). *Evanghelie* (1594. azi la Ierusalim). *Evanghelie* (1624, azi la Athos). *Psaltire Hei*-minată după moartea sa.

I 11« i.«i lli .i Ioan C- Filitti, *Vlădica Loca H 16291» strămoș al poetului huzoian Vasile Cârlova (IS09-I&31U* București, 1935, 14 p.; l*r. dr. Niculae Șerbănescu. *Mitropolitii Ungro-vlahiei*. în BOR. an. LXXVII.1959. nr. 7-10. p 768— 772: Pr. Gabriel Cocora. *Episcopul hica al Buzăului*, în GB, an. XXIII. 1964. nr. 9-10, p. 897—914; Gheorghe Crooț, *Episcopul LMCU al Buzăului sol diplomatic al voievodului Mihai Viteazul*. In MO, an XXVII. 1975, nr. 5-6. p, 897 — 914; Pr. Ioan Ionescu. *Mitropolitul IMIU dm Cipru, un reprezentant al culturii btzantino-i ipriote In Țara Românească*. în G B. an. X X XIX. 19*0, nr. 1-2, p. 78-94; Mircea Păcurariu.

LIII-LIV, 1942-1943.p. 173 -256.

Numirile biblice ale lui Dumnezeu și valoarea lor dogmatică, iu MB, an. VI, 1956, nr. 10-12. p. 144—160;an. VII 1957.nr.4-6.p 34-54 și nr. 7—9,p. 31 -52; *Doctrina Sfântului Ioan Damaschin despre cinstirea sau venerarea sfinților și a sfintelor moaște*, în MB, an. VII

2024. nr. 10-12. p. 64—78; *Perihneza și enipostasias tn Dogmatică* An „Ortodoxia”, an X.

2025. nr. 1, p. 3—14; *Christologia lui Dionisie Pseudoareopagitul*An MB, an. VIII, 1958, nr. 7 —9,p. 3—14; *Hotărârile si definițiile dogmatice de credință ale celor șapte sinoade ecumenice*, înMB.an.IX.1959.nr.I-2,p. 25-44.0 scrie de lucrări în manuscris s-au pierdut în 1940.

Literatura: *Anuarul Academiei teologice ortodoxe române din Caranseleș*, 1919—1939, Caransebeș, 1939. p. 272-274; P. Rezuș. *Profesorul dr. Vasile Unchiță*An AB.an. 1.1944. nr. 1 -2.p. 65—66; Pr. Prof. Petru Rezuș. t *Prof univ. dr. Vasile Loichiță*, în ST. an. XI, 1959. nr. 3_4. p. 225-226; Pr. Ioan Pctreuțu și Pr Constantin Nonea. *Prof. dr. Vasile Loichiță*An MMS.an.XXXV. 1959.nr. 1-2, p. 128-130: Pr. Prof. Mi Ian Șesan. *Vasile Loichiță*, în MA, an. IV, 1959, nr. 1-2,p. 125-126; *Teologia Dtrgmatică fn Biserica Ortodoxă Română tn trecut și azi*. în „Ortodoxia”, an. XXIII. 1971. nr. 3. p. 337-338; Prof. dr. Marcu Bănescu. *Profesorul de teologie dr. Vasile Loichiță. 188i~t958Ar* MB,an. XXIX, 1979. nr. 1-3. p. 103—107; Zcno Munteanu, *Amintirile unui dascăl de teologie*, în AB. scrie nouă, an I <40).1990, nr. 3-4,p. 96-97.

L'CA din Cipru, mitropolit. N. c. 1550, în insula Cipru, t 1629. la Târgoviște. Prin 1583 ajunge episcop de Buzău, iar prin 1602 ridicat în

LCCACIII VASILE

Istoria Hiseritit Oruxhxe Române. L Bucureșu, 1980. p. 434-436 și 445 (ed. a II-a. București. 1992.p.456-459).

LUCA EKIIIMIE (din botez Vicior).episcop N. 9 nov 1914. fn Hangu. jud. Ncam|. După absolvirea Școlii de cântăreți bisericești din Iași. a unnar Seminarul teologic monahal dm mănăstirea Ceniica (1934-1941 KapoiFacultatea de Teologie din Suceava (1945-1948), continuând la Institutul Teologic Universitar din București (1948-1949). închinovial la mănăstirea Slatina (1934), tuns în monahism la mănăstirea Ciolanu. hirotonit ierodiacon (1941). ieromonah (1947). apoi hirotesit arhimandrit. Stareț la mănăstirea Bistrița,jud. Neamț (1949—1966) - cu excepția anilor 1951 și 1960.când a funcționat ca exarh al mănăstirilor din Eparhia Romanului și Hușilor — stareț la mănăstirea Si Ioan cel Nou de la Suceava (1966-1971); arhiereu-vicar al Eparhiei Romanului și Hușilor, cu titlul „Bârlădcănuș” (ales 13 dec 1971. hirotonit 30 ian 1972); la 20 apr. 1978 ales episcop

eparhiot la Roman (însăunat 23 apr. 1978).

Lucruri: *Semnificația unor momente și atp-uuu privind cinstirea moaștelor Sfântului Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava*, în BOR. an- XCL

1973.nr. 1-2,p. 183— 189; *Probleme religioase-morale In scrierile lui Dimitrie Cantemir*. în MMS.an. XUX, 1973.nr.9-10.p.590-594; *Clerici ortodocși din eparhia Romanului și Hușilor in Războiul din 1916-1918*. in BOR.an XCVI. 1978,», 11 - 12.p 1264-1273; *Refrrin ale episcopului Melchisedec la unirea și unitatea românilor*, în MMS, an. LIV. 1978, nr 9-12. p 661—667; *La o sută de atu de la alegerea și instalarea la Roman a episcopului Melchisedec Ștefănescu {1879-1979}*, în MMS, an. XXIX. 1979, nr. 10-12.p. 729-745; *Miron Costin și împrejurările in care orașul Roman a devenit legat de această mare personalitate a poporului român*. în MMS. an. LVII. 1981. nr. 4-6, p. 261 —271 [*Episcopul Metchisrtlec Ștefilnescu. Viata și înfăptuirile sale*. Roman. 1982.115 p.; alte articole și pastorale în „Mitropolia Moldovei și Sucevei**.

Uteralura MMS.an. XLVIII!972. nr. 1-2. p. 6-25; BOR. an. XCVL 1978. nr. 5-6, p, 389-407 și 430-445; MMS.an. LIV, 1978. nr.3-4,p.245-LL'NCU NICOLAE

condamnai în procesul internat memorandiștilor (Cluj, mai 1894) la 5 ani închisoare, dm cate a executat numai o parte la Scghedin (pana în 15 sept. 1895); între anii 1907 și 1910 deputat în Parlamentul din Budapesta (din partea Partidului Național Roman); în 1912 a fost inițiatorul și organizatorul marii adunări populare de la Alba Iulia, care a protestat împotriva întemeierii Episcopiei greco-catolice maghiare de Hajdu* domg, prin care se urmărea maghiarizarea romanilor din N-VTransilvaniei. în 1914 trece munții împreună cu Octavian Goga, începând o campanie neobosită — prin presă și numeroase adunări populare — penlru intrarea României în război. în vederea realizării unității statale romanești; în 1915 ales președinte al Ligii pentru unitatea politică a tuturor românilor; în 1917 trimis de Guvernul român în Statele Unite, Franța, Italia și Elveția pentru a prezenta. în fața guvernelor țărilor respective și a opiniei publice mondiale, revendicările romanilor transilvăneni; în 1918 ales ministru în Consiliul Dirigent, din 1919 deputat în primul Parlament al României întregite.

Lucrări: *Pietatea*. Satu Mare, 1882; *Instituțiunifilosofice. Cartea primă, Ijtgica*, Satu Mare. 1881,314 p.; *Cartea II. Metafizica*. Satu Marc. 1882. p. 323-793; *Cartea III. Filosofia morala*, Satu Marc, 1884 p. 803-1035; diferite discursuri, unele publicate în broșuri aparte; între anii 1885 și 1891 a editat la Baia Mare-Șișești. „Revista Catolică”; numeroase articole și cuvântări i-au apărut în principalele ziare politice din Transilvania: „Gazeta Transilvaniei”, „Tribuna”. „Foaia Poporului”^{4*}, „Revista Orăștiei”. „Lupta” — Budapesta etc.. sau din vechea Românie.

Reeditări: Dr. *Vasile Lucaciu luptător activ*

278;ROC.an. VIII, 1978,nr.2, p 35—41; Ioachim Vasluianul. *Omagiu Prea Sfințitului Părinte Episcop Eftimie fia auiver* sarea a optzeci de ani de viață*, 1914 — 19V4), In MMB - Teologie și viață. an. IV (LXX). 1994. nr 11-12. p.13-29.

IXCACIU VASILE. preot, militant pentru drepcunkroinânîlordinTransilvama.N.21 ian. ! 852.foApa, jud. Satu Mare.t29 nov. 1922.In Salu Mare. Studii la gimnaziile din Baia Marc. Ungvăr. Satu Mare și Oradea (1862-1868). continuând liceul laRoma(1868—1870); studii de teologie la Roma (1870- 1874), unde obține și doctoratul. Preot în Suncruiu pe Grai. jud. Satu Marc (1875-1878). profesor tle Religie și Română la Gimnaziul superior din Satu Mare (1878 - 1885). preot în Șișești. lângă Baia Marc (din 1885). unde a ridicat o biserică monumentală (sfințită la 15 aug. 1891). Unul din marii militanți pentm obținerea de drepturi social-pol itiee pentru românii transilvăneni: membru în Comitetul de conducere al Partidului Național Român din Transilvania(1887).secretar general al Partidului (1892), în 1892 s-a numărat printre inițiatorii șt redactoni *Memorandului* românilor înaintat im paratului Francisc Iosif I; suspendat de slujba pieoțească de episcopul Ioan Szabri de la Gherla.

pentru unirea românilor. Texte alese. Studiu introductiv. îngrijirea ediției, note și comentarii de Ion Iacoș și Valeriu Achim» Cluj-Napoca, 1988,447 p\

Literatura: C. Mczca.Dr. V. Lucaciu „*leulde la\$ise\$tr\ 1852-1922. Viata si faptele* toLSatu Mare, 1936,142 p.; I. Lupaș. *Un tribun du peuple roumain: le pretre Vasile Lucaciu*, în „Revue de Transylvanie”.III1937,nr. 3.p. 167-179; Dr. Elie Dăianu. *Leul de la Șișești. Preotul luptător Dr. Vasile Lucaciu* ^Cluj, 1937.24 p.; Nicolae Iorga. *Simbolul de la Satu Mare — Vaite Luca-ciu*, în voL *Oameni cari au fost*, IV. București, 1939, p. 194-195 (și în ed.din 1967, voi. 11. p. 191-193 șt 304-305); A. Iuga, *Vasile IMCO-ciu. Acte, documente, procese*. Baia Mare, 1940. 407 p.; V- Achim și A. Socolan, *Vasile Lucaciu*, Baia Mare. 1968; Grigore Ploșteanu, *Ascete din viața și activitatea lui Vasile Lucaciu*, în „Studii de istorie, filologie și istoria artei” (Centru! de Științe Sociale Tg. Mureș), Bucureșu, 1972, p- 93 —133; Eugen Hulea, *Vasile Lucaciu luptător pentru realizarea unității naționale (I914-I919j,\t\ „Apulum”. XII, 1974, p. 465— 497; Grigore Ploșteanu, *Vasile Lucaciu și Ceorge Barițiu sau continuitatea luptei pentru drepturi naționale ale românilor transilvăneni* An voL „Studii și comunicări”. Satu Marc.3.1975. p. 97 — 109; Liviu Botezan, *Contribuția lui Vasile Utcaciu la câștigarea opiniei publice europene și americane pentru desăvârșirea procesului de Înăpțtdre a statului naponal unitar român*, în „Ziridava”, 7, 1977, p, 171-186; Ion Iacoș, *Vasile Utcaciu și unitatea națională a români/or. 1917-1918*, iiu.Marmația",BaiaM;irc.4, 1976, p. 175—196; Blaga Mihoc, *Vasile luicaciu militant pentru**

realizarea statului național unitar român. *Contribuții documentare*, în vol. „Crisia” 9, 1979, p. 451 — 539; Constandu Cotoștu și Gavril Horja, *Vasile Lucaciu tribun al luptei pentru drepturile și unitatea românilor*, în „Revista de Istorie”⁴, t. 35, 7, 1982, p. 793-806; studiul introductiv la &rf Wr., p. 6—105.

LINGU NICOLAE. profesor, dirijor și compozitor (nehirotonit). N. 27 mart. 1900, în Dobridor, jud. Dolj, 118 iul. 1993, în București. Studii la Seminarul „Central” (1912—1920) și -paralel — la Școala normală de învățători (abs. 1920). apoi la Conservatorul din București

Alcncclc populate (1926— 1927). la Societatea „CSntarea României- (1929- 1935).apoi dirijor al corului „Ligii Culturale” (1927-1928Kfondator și dirijor al Societății corale „România” (1934-1948). cu care a dat concerte și peste hotare: dinjortle cor la bitencile; Sf. Ilie-Gorgani (1921-1922). Cotroceni (1922-1928), Ara» (1928-1939), SL Spmdon Nou (1940-1947); conferențiar titular pentru Muzica bisericească. Ritual și Tipic la Institutul Teologic Universitar (1949-1976) și dinjor al Coralei Patriarhiei (1947—1985); membru al Uniunii Compozitorilor din România. A publicat manuale dnactice. studii și articole» lucrări de muzică psaltică și corală religioasă, de muzică vocală și corală etc.

Manuale: *Carte de muzica* pentru clasele I—VII secundate și pentru clasele I - IV ale liceelor comerciale. București. 1936—1947 (cu peste 1 000 de pagini, mai multe ediții — în colaborare cu Grigore Magiari).

Studii: *liulrumârt metodice tn predarea mu* Zidi*, București. 1939.36 p.. *Tehnica recitativului /jmrj** în ST.an I.1949.nr.3-4.p.238-251; *Folclorul religios muzical*. In ST, an. I.1949, nr. 7—8, p. 662 —668; *Cântarea tn comun a poporului fn biserică*. în ST. an. 11L1951. nr. 1 — 2, p 28—35; *Cântarea fn comun ca mijloc de înțelegere a dreptei credințe*, în BOR. an. LXX. 1952. nr. 11-12. p. 890-899; *Problema transcrierii fi uniformizării cântării psaltice tn Biserica noastră* An ST, an- VHL 1956. nr.3-4. p. 241—249; *Combaterea inovațiilor in recitativul liturgic*. \n ST, an. IX. 1957, nr. 7-8, p. 562-573.

Muzica psalt Ic 4 *Gramatica muzicii psaltice Studiu comparativ cu notația liniară*. București. 1951,206 p. (In colaborare cu Pr Gr Coslca și Ion Croicoru); *Cântări liturgice <mtofone fi cântări la cateheze, pe ambele semiografii suprapuse*. București. 1951.118 p. (în colaborare cu Anton Uncu); *Cântări la cateheze, pe ambele semiografii*.București, 1953.298 p. (Incolaborare cu Pr. Gngore Costea și L Croitoru); *Vtrenierul uniformizat, />e ambele semiografii*. București. 1954.575 p. (incolaborare cu pr. Prof Ene Braniște și Pr Gr. Costea); *liturghia psaltică pentru 4 voci mixte*. București. 1957, 300 p.; *Liturghia psaltică pentru 3 mei egale*. București, 1956,80 p. (litografiată); *Cântările Sfintei liturghii fi*

(1920-1925) și Facultatea de Teologie (lic. 1927). toate în București. în vara anilor 1928 și 1929 a urmat cursurile de vară pentru dirijori de la Viena. Și-a desfășurat activitatea ca profesor, dirijor și compozitor timp de peste 60 de ani numai în București, ca: profesor de Muzică la Liceele „Mihai Eminescu” (1927-1931) și „Aurel Vlaicu” (1931 -1938), la Seminarul pedagogic universitar „Titu Maiorescu” (1939— 1941), inspector al învățământului muzical (1941 — 1944), din nou profesor la Liceul „Sf. Sava” (1944-1948) și la Școala mixtă „Tudor Vladimirescu” (1948—1956); paralel,dirijor-adjunct la Societatea corală „Carmen” (1922-1928), la

LUNCitll.ESCI.' DIMITRIE

podobiile celor opt glasuri. București.

1960.234 p. (în colaborare cu Pr Gr. Costea și Pr Prof. Kne Braniște); *Cântări din Sfintele Taine fi ale ierurgiilor princi/tale țye urnitele semiografii*. în ST.an. XVI1964. nr. 1-2,122 p- (în colaborare cu Pr. Prof. line Braniște și Pr. Gngore Costea); *Cântările Penticostarului*. București, 1980,206 p.

Felurite *prelucrări de muzică corală bisericească* pentru cor mixt și soliști, pentru cor mixt și bărbătesc, pentru cor bărbătesc (tropare, axioane ș.a.). De pildă: *Cântări fn Joia Patimilor*, GB.an. XXVIII, 1969,nr.3-4;Cdmdn/*if5*/infi*r *liturghii*,inGB.an XXVIII, 1969,nr. 1 -2,5— 6,7_8și9-10; *Co!it\de*, în GB.an. XXV. 1966. nr, 11 — 12 (Mărire-ntru cele-nalte» 5' ne lasă gazdă-n casă, La Vitlccmcolo-n jos.Plugușorul).

Mu/lcă corala populară: *Cântece populare dm Oltenia*, prelucrări pentru voce și pian. București, 1939,20p;*Coruri*, București,Editura Muzicală. 1968 (fi aparțin cunoscutele prelucrări: Măria neichii Mărie. Ahinelul oltenesc. Pitulice, mutați cuibul. La Cozia pe Olt — poem pentru cor bărbătesc și declamator. Colea-n vale-ntre izvoare etc .etc)

Literatura Gheorghe Alexe, *Compozitorul Nicolae Lungu la 60 de ani*. în GB. an. XIX. 1960. nr. 9-10. p. 850-854; Ioan F Stănculescu. *Compozitorul Nicolae Ijatu la 70 de ani*, în GB.an XXIX, 1970. nr. 3-4, p. 390-393; Viorcl Cușma, *Muzicieni români. Compo* zitori și muzicologi. Lexicon*. București. 1970. p. 281-283; Diac. Nicu Moldoveanu. *Profesorul, compozitorul si dirijorul Nicolae Lungu la 75 de ani*, în BOR, an, XCIII, 1975. nr. 5-6, p. 693-697; Diac. Conf. Nicu Moldoveanu, *Profesorul, compozitorul si dirijorul Nicolae Umguoctogenar,\n BOR.an. XXVIII. 1980,nr. 3-4. p. 459-472; Pr. Iulian Cârstoiu și Pr. Constantin Drigușin. Maestrul Nicolae Lungu la 85 de ani*. In ST. an XXXVII. 19K5, nr. 5-6. p. 410—430; Gheorghe Alcx. *Cunoașterea Ortodoxiei românești prin muzica psaltică*. în BOR. an. CVIII. 1990. nr. 3-4. p. 90-96 (articol omagial la 90 de ani); Valentin Teodorian. *Pagini din viața muzicianului Nicolae Iuoiu. Scurta monografie*. București. 1993.72 p.

LUNGULESCL DIMITRIE, preot. N. 1867, în Meriș,judn Mehedinți. tox:t. 1945.în Craiova.

Râmnicu Vâlcea. Diacon la catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea (1893-1900). Transferat în Craiova ca preot la biserica „Sf. Gheorghe Nou” (1900-1911). Apoi la biserica „Madona Dădu” (din 1911), un timp profesor și director al Școlii de cântăreți, confesor militar (șeful Serviciului religios al Corpului I armată), militant pentru emanciparea țărănimii.

Lucrări: *Explicații asupra tipicului dumnezeescilor servicii cu rânduiala din Triod și Penti-costar*, Craiova, 1914, 88 p.; *Manual de practica liturgică*, Craiova, 1926, 218 p.; *Viața și minunile episcopului Calinic cel Sfânt*, Craiova, 1930; *Rolul preotului militar în timp de pace și în război*, Craiova, 1933, 93 p.; diferite articole și predici în „Revista Culturală” sau „Renașterea” de la Craiova.

Urmărirea: Pr. Elefterie D. Marin. *Pr. Elefterie D. Marin. Awtfr craioven de ieri, ins. dact. p. 67—72*; Pr. Marin Neamțu, *Clerici craioveni în slujba idealului unității naționale înfăptuită la 1918*, în MO, an. XXXI, 1979, nr. 4-6, p. 316-319.

LUPAȘ IOAN, istoric, profesor, om politic, preot. N. 9 aug. 1880, în Săuștc. jud. Sibiu. t. 3 iul. 1967, în București (înmonnăntat la Cernica). Studii la Liceul de Stat din Sibiu (1892-1899) și la Liceul ortodox „Andrei Șaguna” din Brașov (1899-1900), la Facultatea de Litere și Filosofie (Istorie și Latină) a Universității din Budapesta (1900-1904), cu doctoratul în 1905, specializare la Universitatea din Berlin (1904-1905). Profesor de Istorie bisericească și Istoria românilor la Institutul teologic—pedagogic „Andrcian” din Sibiu (1905—1909), promovând, concomitent, examenele din „secția teologică” (1905—1906), închis la Sighet în timpul de Uci luni, în 1907, în 1909 a fost silit să se retragă din învățământ, fiind numit preot paroh și „administrator protopopes” în Săliște, iar în 1910 ales protopop; concomitent a funcționat și ca „inspector” al școlilor primare ortodoxe din protopopiatul Săliște. În 1916/17 a avut domiciliu forțat în județul Șopron, în Ungaria și la Budapesta. Militant pentru unirea Transilvaniei cu vechea Românie, fiind delegat la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, membru în „Marele Sfat al națiunii române” și secretar general al „Resortului Culte și Instrucțiune Publică” din Consiliul Dirigent; deputat al Săliștei în primul Parlament al Româ-
255

niei întregite. Din toamna anului 1919, profesor titular la catedra de Istorie modernă a românilor și Istoria Transilvaniei la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, la care a funcționat până la pensionare. În 1946, formând numeroși profesori și cercetători; în mai mulți ani școlari a predat Istoria Bisericii Române la Academia teologică din Cluj. Membru corespondent (1914), apoi activ (1916) al Academiei Române, mai târziu președinte al secției istorice a Academiei (1932 — 1935), membru în Comitetul central și președinte al secției istorice a Astrei, fondator și codirector al „Institutului de Istorie Națională” din Cluj (1920-1945), publicând cele zece „Anuare” ale acestuia. Deputat în mai multe legislaturi, ministru al Sănătății și Ocrotirilor Sociale (1926-1927), apoi al Cultelor și Artelor (1937—1938); datorită activității sale politice, a fost închis la Sighet (din 5 mai 1950 până în 1955), din dispoziția autorităților comuniste. Membru în „Sinodul” (Adunarea eparhială) Arhiepiscopiei Sibiului și în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului (din 1909), iar după 1921 membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului și în Congresul Național Bisericesc din București; delegat la Congresul ecumenic de la Stockholm din aug. 1925. A publicat lucrări, manuale didactice, articole, note, recenzii, majoritatea tratând teme de istoria românilor transilvăneni, istoria Bisericii și a culturii românești-

Lucrări principale (de istorie bisericească): *Câteva pagini din trecutul comunei Săliște. Schiță istorică*, Sibiu, 1903, 20 p. (extras din rev. „Transilvania”, an. XXXIV, 1903); *Șovinismul confesional în istoriografia românească ardeleană. Studiu critic*, Sibiu, 1903, 39 p. (extras din TR, 1903); *Biserica ortodoxă din Transilvania și unirea religioasă din veacul al XVIII-lea*, Teză de doctorat (în limba maghiară), Budapesta, 1904, 75 p.; *Contribuții la istoria culturală și politică a epocii lui Șaguna*, în „Anuarul XXIV al Institutului teologic-pedagogic din Sibiu”, pe 1907/8, p. 3—66 și în „Anuarul XXV” 1908/9, p. 3-44; *Mitropolitul Andrei Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii h/i*, Sibiu, 1909, 404 p. (cd. a ILA Sibiu, 1911, 338 p.; premiată de Academia Română); *Viața unei manie credincioase: Anastasia Șaguna*, Sibiu, 1912, 56

LUPȘA ȘTEFAN

p. (mai multe ediții); *Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la Curtea din Viena în anul 1792*, Sibiu, 1912, 45 p.; *Viața și faptele lui Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei*, București, 1913, 96 p.; *Principele ardelean Acațiu Barcăi și mitropolitul Sava Brancovici 1658-1661*, în An. Acad. Rom., M. S. I. s. a II-a, t. XXXV, 1913, p. 563-586 (și extras, 24 p.); *Contribuții la istoria românilor ardeleni, 1780—1792*. Cu

84 acte și documente inedite, în An. Acad. Rom., M. S. L. s. a II-a, t. XXXVII, București, 1915, 207 p.; *Episcopul Vasile Moga și profesorul Gheorghe Lazăr*, în An. Acad. Rom., VI. S. I. s. a II-a, t. XXXVII, București, 1915, 58 p.; *Din istoricul ziaristicii românești*, Arad, 1916, 78 p.; *Luptători pentru lumină*, Arad, 1916, 83 p.; *12 pețitori ai Episcopiei transilvane vacante de la 1796 la 18/0*, București, 1916, 45 p.; *Istoria bisericească*

a românilor ardeleni, Sibiu. 1918.280 p.; *Nicolae Popea și Ioan Micu Motdovan. Discurs de recepție la Academia Română*, București. 1920, 53 p.; *Mitropolitul Andrei Saguna*, Sibiu, 1921, 174 p.; *Andrei Saguna și conducătorii „Asociației transilvane”* (/86/-/922). București, 1923.63 p.

Alic lucrări: *Din activitatea ziaristică a lui Andrei Muresanu*, București. 1925.165 p.; *Contribuții la istoria ziaristicii românești ardeleni*. Sibiu, 1926.122 p.; *Lecturi din izvoarele istorice române*. Cluj, 1928. VIII + 301 p.; *Cronicari și istorici români din Transilvania*. 2 voi.. Craiova, 1933. 472 p. (cd. a II-a, 1940); *Istoria unirii românilor*. București, 1937.408 p.; *Paralelism istoric*. București, 1937.388 p.; *Realități istorice bi voivodatul Transilvaniei în secolele XII—XVL* București, 1938.98 p.(șied. franceză); *Doctorul Ioan Piuariu Mohutr. Viața și opera tui*, 1749 — 1815, București, 1939, 45 p.; *Emanuil Gojdu, 1802-1870. Originea și opera sa*. București. 1940, 59 p.; *Documente istorice transilvane*. Voi. I(1599- 1699),Cluj,1940,XVIII + 522p.; *La Transilvania net quadro geografica e nel ritma storico romeno*. București, 1942.118 p.; *Zur Geschichte der Rumänen. Aufsätze und Vorträge*. Sibiu 1943. VIII+609 p.; *Stuttii, conferințe și comunicări istorice*, voi. I. București. 1928.449 p.;VoULCluj. 1940.320 p.; Voi. III, Sibiu, 1941,311 p.; Voi. IV,Sibiu. 1943.392 p.; Voi. V,Cluj*Sibiu, 1945-1946,511 p.

A publicat și o cai te de cuvântări bisericești cu titlul *Mângâiați poporul*. Sibiu. 1916,321 p. (în colaborare cu alți preoți); o *Carte de istorie bisericeasca ilustrată*. București. 1933.269 p.: un manual de *Istoria românilor pentru clasa Vltl-a secundara* (cd. a XV-a, Sibiu. 1944.544 p.); un manual de *Istoria Bisericii Române* (pentru clasa a IV-a de liceu. ed. a VIII-a. Craiova. 1944); aproape o mie de studii și articole cu caracter istoric în „Revista Teologică”.

„Telegraful Roman”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Luceafărul”, „Tribuna”. „Românul”, „Transilvania”. „Gazeta Transilvaniei”, „Revue de Transylvanie”, „Renașterea”. „Societatea de Măine”. ..Anuarul Institutului de Istorie”din Cluj și alte zeci de periodice.

Reeditări: *Scrieri alese*. L Introducere.ediție îngrijită, note și comentarii de acad. Ștefan Pascu și Pompiliu Teodor. Cluj-Napoca. 1977,259 p.; *Istoria bisericească a românilor ardeleni*. Introducere, îngrijirea cdi|ict, note și comentarii de Doru Radosav,Cluj Napoca. 1995.232 p.; *Din istoria Transilvaniei*. Ediție îngrijită, note și comentarii de Marina Vlasiu, București. 1998. 414 p.

Literatura: *Omagiu lut Ioan Lupaș la împlinirea vârstei de 60 de ani*. București, 1943, p. XVII-LXV11L V. Netea,/otf« *Lupaș. 9august 1880 - 3 iulie 1967*, tn rev. „Studii”, an. XX, 1967. nr. 5. p. 1067-1069; Ștefan Pascu. *Profesorul Ioan Lupaș*, în „Transilvania”. V, 1976. nr. 9, p. 15 — 16; Studiu introductiv Ia *Scrieri alese*, p. 7—28; *Enciclopedia istoriografiei românești* .București, 1978, p. 202; Mihai Sofronic, *Ioan Ltptaș* protopop la Săliște {1909 -19l9}*, în MA. an. XXV. 1980, nr. 7-9, p. 703—709; Ștefan Pascu. *Ioan Lupaș, omul și Optra*, în „*Memoriilesecției de științe istorice a Academiei R.S.R.5*. București. 1980. p. 80— 94; Vasile Crișan, *Ioan Lupas, Gândirea și acțiunea pedagogică*, voi. „Repere sibiene”, IIL Sibiu, 19S2,p. 11—76. Marina Lupaș-Vlasiu. *Profesorul Ioan Lupaș așa cum l-au văzut elevii și studenții săi*. în AIIC.35,1996.p, 345-350.

LUPȘA ȘTEFAN, profesor de teologie, istoric. N. 7 ian. 1905. în Miersig. jud. Bihor, t 26 iul. 1964,în Sibiu. Liceul „Emanuil Gojdu” din Oradea (bac. 1922). Facultatea de Teologie din Cernăuți (1922-1926). cu licență (1926) și doctorat (1929); studii incomplete (3 ani) la

LUPȘA ȘTEFAN

Facultatea de Filosofie a Universității din Cernăuți; studii de specializare la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Viena și cercetări în Arhivele de Stal de acolo (1929). Profesor suplinitor (1926). provizoriu (1927). apoi titular (1931) la catedra de Istorie bisericească de la Academia teologică din Oradea (a predat mulți ani și Patrologia, precum și alte discipline). în 1940/1941 încadrat la Academia teologică din Arad; după 1941 Academia teologică din Oradea a continuat să funcționeze la Timișoara; rector al Academiei (1939—1942). diacon (1932). preot (1939). protopop (1940). mai târziu iconom stavrofor; consilier eparhial onorar (1937—1942), membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Oradiei, membru corespondent în secția istorică a Astrei (1935). între anii 1946 și 1952 titular al catedrei de Istoria Bisericii Române de la Academia teologică „Andrciană” din Sibiu (care a devenit. în 1948, Institut Teologic Universitar); lector de Limba greacă (1952—1955), duhovnic-conferențiar la același Institut (1955-1958), apoi a ocupat diferite funcții în cadrul Consiliului Arhiepiscopesc Sibiu (1958-1963). preot-paroh (1963-1964). A publicat lucrări, studii și articole care se ocupă cu diferite aspecte ale istoriei bisericești a românilor din Transilvania. Banat și Crișana.

Lucrări principale: *Catolicismul și românii din Ardeal și Ungaria până la anul 1556*, în „Candela”, an. XXXIX. 1928, nr. 11-12. p. 352-396 și an. XL, 1929, nr. 1-2, p. 86-2026. (și extras, Cernăuți. 1929, XV + 103 p., teză de doctorat); *Istoria bisericească a românilor bihoreni, Vol I, Până la 1829*, Oradea. 1935. 2027. p.; *Vechea Episcopie a Sătniarului*, în BOR, an. LVI, 1938. nr. 5-6, p. 193 - 204(și extras. 14 p.); *Religia strămoșilor*, în RT. an. XXVIII, 1938,nr.7-8,p. 341-355 și nr.9,p. 397-410; *Contribuții la istoria bisericească a românilor bănățeni în secolul XIX* An BOR.an. LVI. 1938, nr. 11-12, p. 786-809 și an. LVII, 1939, nr 1—2, p. 43—54; *Istoria parohiei Ștei*, Beiuș, 1942,110 p.; *Contribuțiuni la istoria încercării de reunire a Bisericilor românești din Transilvania fn 1698*, în val. *Omagiu lui Ioan Lupaș la împlinirea vârstei de 60 de ani*. București. 1943, p. 492—509; *Știri și documente despre Biserica Ortodoxă Română din Ardeal după 1761, culese din Arhiva Consiliului de Stat și a Cabinetului imperial*

din Viena, Sibiu. 1945,72 p. (extras din RT. nr. 5 și 6 din 1941,1-2,3-4 și 5—6 din 1942,9-10și 11-12 din 1945); *începuturile arhijistoriei ardeleni a lui Dionisie Novacovici*, în vol *Biserica și problemele vremii*. Sibiu, 1947. p. 25—44; *Biserica ardeleana în anii 1767—1774. Dezvoltarea ei politică și confesională*, în „Anuarul XXIII (V) al Academiei teologice „Andreiane””, 1946/47, p. 22—52; *Vechea Mitropolie a Ardealului*, Sibiu, 1948,29 p.; *Biserica ardeleană și „unirea” In 1698—1701*, în BOR. an. LXVI. 1948, nr. 9-10. p. 465-500, nr 11-12. p. 541-571; an. LXVII, 1949. nr. 1 —2. p. 35-64 (și extras. București. 1949, 100 p.); *„Unirea” ardeleană” fn 1701 după întoarcerea iui Atanasie din Viena* An „Anuarul XXV (VII) al Institutului Teologic Universitar” Sibiu, 1949, p. 3-32 (și extras. Sibiu. 1949, 32 p.); *Creștinismul românesc a fost de la început ortodox*. în ST. an. L 1949. nr. 9-10. p. 814-837; *Clerici români meșteșugari*, în ST. an. II, 1950, nr. 7-8, p. 395-426; *Biserica Ortodoxă din Ardeal și Ungaria fn veacul XV*. în M A. an. I. 1956.nr.3-4.p.268-277;an.II.1957,nr,3-4, p. 219-227 și an. III, 1958. nr. 1-2, p. 71-86; *Suprimarea Mitropoliei Banatului în urma războiului turco*austriac din 1683—1699*, în MB. an.VIII, 1958, nr. 7-9, p. 183-200; *Mitropolia Ardealului tn veacul XVf* în MA, an. V, 1960, nr. 7-8, p. 573-598; *Data nașterii tui Gheorghe Ixtzâr*An MA.an.VII, 1962, nr. 1—2, p. 53 —70; *Satul lui Gheorghe Lazâr*. în MA, an. VH, 1962, nr. 7-8, p. 483-496.

Coautor al lucrării: *Istoria Bisericii Române*. Manual pentru Institutele teologice de grad universitar, 2 Voi., București. 1957—1958, 464+655 p.

Alte studii, articole, note,recenzii în „Biserica Ortodoxă Română”. „Legea Românească” — Oradea, „Biserica Bănățeană” — Timișoara, „Telegraful Român”. „Revista Teologică” și „Mitropolia Ardealului” de la Sibiu ș.a.

O serie de lucrări au rămas în manuscris. între care și *Istoria eparhiei Aradului*, în 3 vol, cu peste 2 500 p.

Literatura: Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Preotul profesor Dr. Ștefan Lupșa*, în ST, an. XXVII, 1975, nr. 1-2, p. 134-140; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978, p. 202—203; Pr Prof. Nicolae Neaga, *Un biho-*

rea Păc
n urar
de iu,
mar Dou
e ă
pres sute
tigi de
u: ani
preo de
tul învă
prof țăm
esor ânt
dr teol
Ștef ogic
an la
Lup Sibi
ta, u.
in 178
„înd 6 -
rum 198
ător 6.
bise Sibi
rice u.
sc, 198
misi 7.p
o- 345-
nar 347.
țl
patr L
iotic UPU
† DIO
Ora NISI
dea. E,
198 mitr
4, p. opoli
96— i. N.
97; 25
Pr. febr.
Prof. 176
Dr. 9. In
Mirc Blăj
ea am.j

u D

men păst
la orin
Dea d
Iu pân
(179 ă în
5- timp
180 ul
7) - revol
pe uției
care lui
0 Tud
refac or
e —. Vlad
apoi umr
la escu
Tis (apr
man /ma
a i
(180 182
7— 1).
181 căn
9). d a
arhi pără
ereu sit
titul Buc
ar ureș
Seva tii,
stias rrfu
(din gun
180 du-
11. sc la
fn Braș
mai ov;
181 reve
9. nit
ales la
și Buc
însce ureș
ăun ti
at abia
mitr în
opoli 182
t al 7.
Ung Ca
rovla mitr
hie. opoli

t i
L

turi Văn
M. osu,
G. />in
Regl viat
ean a st
u, acti
Dio vi-
nisi tate
e a
Lup mitr
u opol
egu itul
men ui
la Dio
Dea nisi
lu si e
Tis Lap
ma u, în
na MO.
şt an.
arhi VIII.
ere 195
u 6,
titul nr.
ar 4-5.
de p.
Sev 187
asti -
a. în 199;
KIB. llie
an, Corf
Lnr. us,
2,19 Ştiri
43. noi
p. din
52— tim
64 pul
(şi prib
extr egie
ase, i
15 mitr
p); opol
Emil itul

M

MACARIE. călugăr tipograf, apoi mitropolit. S, c .1450- 1455.1c, 1521 Originar din Serbia, a învățat meșteșugul tiparului în Veneția, apoi a imprimat câteva căni slave In tipografia principe-lui Gheorghe Ccernoievici din Cetinje (Munte-negru): *Octoihul* (două părți. 1493 și 1494). />«/nr<M(1495)și *Molitvelnicul*(1493-1495). Venit în Țara Romanească în timpul dommtonilui Radu cel Mare (1495—1508), M. pune bazele unei noi tiparnițe — la Târgoviște sau Dcalu — încarea imprima, prunele cărți pc pământ românesc: *Uturghierul* {15081 — prima ediție a acestei cărți de cult în Biserica Ortodoxă — *Octoihut* (1510) și *TetraevangheluH\5l2*), *torte* în limba slavonă tle redacție medio-bulgară, împodobite cu numeroase frontispicii și inițiale înflorate, au cunoscut o largă difizurc la noi, dar și în țările slave sud-dunărene După 1512. în timpul lui Ncagoc Basarab (1512 — 1521), a fost ales mitropolit al Ungrovlahiei, cu sediul la Târgoviște: în acesta calitate a îndrumat întreaga viață bisericească a țării și a sprijinit toate acțiunile culturale și constructive ale domnitorului

Literatura *Uturghierul lui Macarie 1508*. Cu un studiu .le P. P Panaitescu și un indice bibliografic tle Angela și Alexandru Duțu. Bu-curești (1961). LXXV +274 p. (ediție fototipică în culori).

Emile Picot. *Coup d'oeil sur Phistoire de la rypographie dans les pays roumains au XVhe siecle.Pms*. 1895,43 p.; P. P. Panaitescu, *Octoihui lui Mavarie (/ 510) fi originile tipografiei in Țara RomâneacO*, în BOR. an

LVII. 1939. nr. 9-10. p 528-550 (și extras): Barbu Tcodo-rescu. *Prima tipografie a Țării Românești* (Macarie, / 5(W"/5/2>.InBOR.anJ.XXVL1958.nr, 10-11. p, 983-1004; Virgil Molin și Dan Si-monescu. *Țipăriturile ieromonahului Macarie pentru Țara Romnească*. în *Ibidem*, p. 1005 — 1034; Pr Prof. Kne Braniște. *Uturghierul slavon tipărit de Macarie la 1508. Studiu liturgic*, în *Ibidem*. p 1035- 1068; Virgil Molin. *Tradiția artistică a Moldovei tn ti/kiriturile ieromonahului Macarie*. în MMS, an. XXXV, 1959. nr. 5-6. p. 303—313; P. P. Punuitiescu. *Uturghierul lui Macarie și începuturile tipografiei fn fările ronuine,in Ed citată*, p> V LXIII (reprodus și în voi. *Contribuții la istoria culturii românești*. București. 1971 ,p. 274-339); Mário RuffmLW *Prinw libro romena II „Utttrghier” di Macarie del 1508*, Tonno. 1963; L Deimîny. *Lim/mme-rie cyrilhtfue de Macarios de Vatachie*, în RRH. VIII, 1969,nr. 3,p. 549- 574; Ludovic Deroeny, *Im tradition de I imprimerie de Macarios de Valachte dans Vimprimene sud-stave du XVhe sitele*. în ..Bulletin de rAssociation Internationale d'ctudes du sud-est europ<“cnn<5”. Bucarest. nr. 1-2. 1970. p 87-97; Mitropolit Tit Simedrea. *Epilogul din Octaihui slavon (M. Dealul 1510) și identitatea de tipografa lui Macarie din Țara Românească (I50H—1512) cu Macarie din Muntenegru (1493-1496)*, In MO, an. XXII. 1970. nr. 7-8. p. 605 - 620 (respinge opinia că

ar fi identici); *Dicționarul literaturii române de la origini până la* București. 1979.p.526-527; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi, I,București. 1980. p 421 -423 și 508 - 515 (cd. a II-a, București. 1994. p 444-446 și 535-544).

MACARIK, episcop cronicar. N. sfârșitul sec. XV, t 1 ian. 1558. la Roman, Călugărit probabil la mănăstirea Neamț...ucenic¹⁴ al viitorului mitropolit Teoctist IL pentm care a și copiat multe manuscrise Probabil egumen la Neamț, apoi la Bistrița, episcop la Roman (23 apr. 1531 —d-2 manie 1548), înălăturat.din nou în scaun din iun 1551 până la moarte. I a îndemnul său. Petru Rarcș indicat catedrala episcopală din Roman — existentă și azi — și mănăstirea Rașca (la cea din unuă și a adus contribuții materiale și episcopul). Este autorul unei *Cronici* în limba slavonă. în două variante: prima expune faptele petrecute de la moartea lui Ștefan cel Mare (1504) până la 1542.iaradoudclal504lal551;ngura cen-trală a *Cronica*este Petru Rarcș -In 1556Macane a tradus în slavoncște și a rânduit pc articole,după alfabetul slav.colecția bizantină de legi intitulată *Sintagme sau Nomocanonul* lui Matei Vlăstare*, cerută de Alexandru Lăpușneanu (în 1561 trimisă țarului Rusiei Ivan IV cel Groaznic).

MliTutum: Ion Bogdan. *Vechile cronic moldovenești înainte de Ureche*, București. 1891, p. 149-162 (text) și 198-212 (traducere); *Cronicile slavo-romane din sec. XV—XVI publicate de Ion Bagtlan*, Ediție revăzută și completată

P P. Panaitescu,București. 1959.p. 74- 105 (text slav și trad.); în românește la (1 Mihăilă și Dan Zamfirescu. *literatura ronutnă veche i 1402 — 1647*) Introducere, edifie îngrijită și note de...» voi. I, București, 1969,p. 16H-190.

Ilic Minea, *Letopiseșele moldovenești scrise slavonește*. Iași. 1925. p. 66—98; Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopul Macarie al Romanului*, în MMS.an XXXVI. 1960.nr.5—6.p.347—361; Emil Turdcanu. *L'actvM Ittt/ratre en Motdavie de 1504 â 1552*, în ..Rcvuc des eiudes rnuinai-nes", voi, IX-X, 1965.p. 97-142 (și extras); L Bogdan, *Vechile cronic moldovenești pânăla Ureche*. în voi. *Scrieri alese*. București. 1969, p 320-335și431-438; Damian P. Bogdan. **U** *Symagme de Blastares dans la version du ehro-mqueur roumain Macarie*, în *Actes du Premier Congres International des Eludes Balkaniques et Sud-Est Europe'ennes*, voi.

VII. Sofia. 1971. p. 187-191: Prof. Mircea Păcurariu. *Contribuții la istoria Episcopiiilor Romanului si Rădăutilor In secolul al XVNeaJn* MMS.ifi.LII. 1976.nr 5—6 p. 323—326; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979. p. 525—526; N. Cartoian. *Istoria literaturii române vechi*, București, 1980, p. 63—65; Procl Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*, București. 1984.p. 158- 165; Sorin U\cz,*O surprinzătoare persimalitate a Evului mediu românesc: cronicarul Macarie*, în SCIA. AP. 32. 1985. p. 14-48.

MACARIE. călugăr cărturar. N. c. 1730. se pare în Transilvania, î c. 1810. la București sau la Cernica. A învățat ta Academia domnească din București, apoi a ajuns la Muntele Atbos. unde a cunoscut pe starețul Paisie. A venit cu el la Dragomirna (1763). unde se pare că a fost tuns în monahism, tn 1773 a fost chemat de mitropolitul Grigorie II în slujba Mitropoliei din București, ca ieromonah și „dascâl al Evanghelici".cum semna el însuși, probabil încredințat cu pregătirea candidaților la preoție și rostirea de cuvântări; sprijină pe starețul Gheorghe în acțiunea de refacere a mănăstirii Cernica In 1774 era „diortositor** al *Octoihului*. iar în 1775 al *Psaltirii*, tipărite la București (în ultima menționa că este „din sfânta mănăstire Dragomirna").

A făcut o seric dc ti aduceri din slavonește șt grecește, din care a putut tipări numai *Omiliile Sfântului Macarie Egipteanul* (București. 1775). Au rimas în manuscris *Viețile Sfinților* după Diinitx>ealRostovului41775-1780.Ms. 1881** 1887 din Bibi. Acad.; se cunosc numai cele pc lunile septembrie, noiembrie, decembrie, ianuarie, martie, aprilie) ..tălmăcite... spre folosul cel dc obște al limbii românești de pre limba cea slavonească. intru stanța Mitropolia Bucureștilor."; din titlurile unor volume rezultă că ele erau gata de tipar și că traducerea sc făcuse „prin osârdia și sârgumța" lui Filaret. viitorul cpitcop de Râmnic și mitropolit (probabil au fost traduse luate cele 12 voi. și se urmărea tipărirea întregii seni.ca și a Mineiilor <le la Râmnic, din 1776— 1780); *Viața celui Intru sfinți părintelui nostru Nicolae... de ta Meta/rast st de la alții luată* (1782j; .Scara *Sfântului Ioan Scăram*L.tălină*

cită din clime (! 782 >; *Patruștrezece epistolii ale lui Pavel*, tâlcuite de Theodot chneștc. iar acum întoarse și ruinâneștc (1786. 682 Foi); *Tâlcul fericitului Theotloritului. episcopul Chirului Intru Cântarea Cântărilor* (1787); *Viata Sfântului Ioan Danușchinul*, u lui Ioan patriarhul Ierusalimului (1782); *Viața Sfântului Nicolae* (1782); *învățături pentru năravul immenilor* a Cuviosului Anto* nie cel Marc; traduceri din Sfinții Vasile cel Mare. Isaac Sinii. Teodor Studilul. Grigorie Sinaitul \$a.,Ttpicut\$f.\$ava_mFî:ica și *Ilogica* lui Niclufor Vlemides (pierdute); *Manualul de pictura bizantina* al lui Dionisie tic Fuma (1805) șa.

Are și trei lucrări originale: *Gramatică românească*, sensă [n 1772 la schitul Sihla (o copie de la începutul sec XIX.cu i43foi.Ms. !02laBibL Academiei, o prezintă ca fund „alcătuită pre limba romanească de Macarie ieromonahul Paisi-escul Dragomircanur). *Lecstcon adecă Cuvinternicul sau Vistiertia limbii slavonești si a cei rumânești, dintru feliuri de către vechi si noaă fiind adunată și duple alfavita cea slovenească alcătuită și tiffărită acum tntâia oară. ..* (1778.cu 798 foi, cu circa 20 000 de cuvinte, Ms. 2 252 Bibi. Academici, pregătit pentru tipar, cu două prefete); *Bucoavnă sau Bucherniță, adecă cârțu* lie ce privește nu numai spre învățarea copiilor, ci și a celor nui, acum scoasă de pre slovenie...* (1779.185 p., pregătită pentru tipar. Ms. 1 615 și 3 745 **BiW**. Academiei).

Uteralura Pr. D. Furtună. *Ucenicii stareșului Paisie în mănăstirile Cernica și Căldărușani*. București. 1927,p 63-67;OrusiforGhibu.Din *istoria literaturii*

didactice românești, ediție îngrijită tle Octav Păun. tabel cronologic» studiu introductiv, note și comentam de V. Popeangă. București. 1975. p 66 —69 (analiza Bucoavnei); Gabriel Șirempcl, *Catalogul manuscriselor românești*, 3 voi.. București. 1978- 1983-1987 (la indice, mai ales în voi. II); N. A. [Crsu.0G.vcd*](#) *Iul Macarie, autorul Gramaticii românești (1772) și al Lexiconului slavono-român (1778),\x\ LR. an. XXXIV J985,nr.5.p. 445-449; NA.Ursu. Scoală de traducători români dtn obștea stareșului Paisie de la mănăstirile Dragomirna, Secu și Neamț, în MMB — Teologie și viață — seric nouă, an IV (LXX), 1994. nr. 11-12. p. 64—70 (reprodus și în voi. *Românit în reînnoirea isihessă Snuin închinat Cuviosului Paisiede Ia Neamț*. Iași. 1997.p. 50-60).*

MACARIK.iemmonah. protopsalt și compozitor. N.c. [1780.inPcnetji.jud](#). Ialomița, ț 30 aug. 1836. la mănătiirea Viforău. Călugărit la Caldă rușani. hirotonit ieromonah, învață Psaltichia la București cu Constantin, protopsaltul Mitropoliei, apoi cu renumitul psalt Petru Efcsiu, la școala bisericii „Sf. Nicolae Șelari" (1816-1818). în 1819 numit „dascăl de inuziehie" la școala înființată de Dionisie Lupu la Mitropolie. în 1821 s-a refugiat la Sibiu, ajunge apoi la Viena, unde va tipări primele trei lucrări psaltice în limba română. în tipografia călugărilor mechitariști armeni Reintors în țară în 1823.și-a reluat activitatea ca ^dascăl de muzichic" Prin 1829.mitropolitul Veniamin Costachi l-a numit egumen la Bârnova-Iași. în vederea introducerii muzicii psaltice „după noua sistirnă" și în Moldova, apoi a ajuns la mănăstirea Neamț (1830-1833) și la Buzău (1833—

1834). chemat de episcopul Che* sarie; în 1834 mitropolitul Grigorie Dascălușul l-a numit director al noii tipografii din mănăstirea Căldărușani. îngrijindu-se de tipărirea unei ediții din „Viețile Sfinților”; în 1835, paralizat, a fost dus la Viforâla, unde a murit. Prin lucrările sale de muzică psaltică — primele tipărite în limba română — rămâne o personalitate reprezentativă a culturii românești de la începutul secolului al XIX-lea.

Lucrări: *Teoreticul sau privire cuprinzătoare a meșteșugului muzical bisericesc, du/ia așezământul sistimei celei noaă...* tălmăcit din grecește pe limba românească,... Viena. 1823. 30 p. + 6 pT. prima carte de teorie a muzicii bisericești în românește (3 000 ex. cate 1 000 pentru Țara Românească. Moldova și Transilvania), retipărită de Tilus Moisesescu.

sub titlul: *Opere I. Teoreticul. Încercare îngrijită, cu un studiu intratluțiv fi transliterare...* București. Editura Academiei, 1976, 91 p. + 6 pl în facș.); *Anastasiarul bisericesc după așezământul sistimei celei noaă*, Viena, 1823, 300 p. - tradus în mare parte după cel grecesc al lui Petru Lampadarie, care a fost apoi revizuit de câțiva mari psalți greci (cuprinde cântările de la vecernia de sâmbătă scara și de la utrenia de duminică pe cele opt glasuri); *Irmosloghion sau Catavasierul muzical, care cuprinde în sine catavasiile praznicilor împărătești și ale Născătoarei de Dumnezeu, ale Triodului și ale Pentecostarului, precum să cântă În sfânta tui Hristos Dumnezeu biserica cea mare...* Viena. 1823. 220 p. (tradus după Petru

Utmpoda s, dtn
nc, cu care cinci
excepția în Bibi.
axioanclo Academie
r, care i.
aparțin Rccdlti
lui rl:
Macahe și Macarie
care se ieromona
mai cântă hul.
și a/i *Opere I,*
nes- *Teoritico*
chimbate) *nul.*
; *Tomul*
a! doilea
al Ediție
Antholog îngrijită
htet cu un
după studiu
așezământul intro
sistimii ductiv și
aoao a transhter
musichte are de
i biseri- Titus
cești.** Moiscscu.
tradus Bu-
după cel curoșii,
grecesc 1976.91
pre limba p+30p. +
noastră 6pLfacs):
româneas I Itci
că. . « d u A
București Arhiereul
Nifon
(Niculcs'u
;
1827.431 Plocșlcan
p.; ul. *Carte*
Prohodul *de*
Domnulu *muzica*
i *bisericea*
Dumnez *sca pe*
eu ți *psaltichi*
Mântuito *e st pe*
rului *note.*
nostru București
Isus , 1902. p.
Hristos... 54— 59;
, Buzău, Diaconul
1836, 38 Niculae
p. (cu M.
prefața Popescu.
epis- *Viața si*
copului *activitate*
Oiesanc); *a*
câteva *dascălul*
lucrări *ui de*
psaltice *cântări*
au rămas *Macarie*
în *ieromona*
manuscri

h	fi	11; Diac.	t de la
u	p	Niculae	Macarie
l	a	M.	iero-
B	r-	Popescu.	monahul
u	t	Știri noi	,
c	ă	despre	alcătuito
u	ri	Macarie	rul
re	e	ieromon	Psalttchi
șt	a	ahul	ei
i»	S	dascălul	româneș
l	f.	de	ti, în
9	M	cântân ți	BOR.an.
0	it	directoru	LXV,
8.	r	l	1948.nr.
9	o	tipografi	1-3,p.
2	p	ei din	154-158.
p.	ol	mănăstir	Pr. Prof.
;	ii	ea	Gheorghe
Io	al	Căldăru-	Moiscscu.
n	U	sunî, în	Macarie
P	n	BOR.an	Psaltul y
o	g	XXXIX.	tipărituri
p	ro	1915.nr.	le sale
cs	vl	8,p. 788-	tle
c	a	805;nr	muncă
u-	hi	9,p,967-	bisericea
P	ei	978șinr.1	scă la
a	(l	0, 19l6,p.	Viena. în
s	7	I 101 —	Almanah
ăr	8	1109;	ul
c	0	Mihail Gr.	parohiei
a.	—	Poslușnic	ortodoxe
M	/	u. Istoria	române
a	8i	muzicit	din
c	6)	la	Viena pe
a	,i	români.	anul
ri	n	București	1964. p.
e	re	. 1928,p.	70-75;
ie	v.	28-34; Pr.	Viorel
r	X	Niculae	Cosma.
o	ul	M.	Muzicien
m	tu	Popescu»	i români
o	ra	Macarie	Compozi
n	".	Psaltul.	tori si
a	B	La o	muzicolo
h	u	sută de	gi.
u	c	ani de la	Lexicon.
l,	u	moartea	București
d	re	lut	,
a	șt	(1836-!	1970,p.28
s	i,	936)/m	4-
c	nr	BOR.an.	285;Octav
ă	.	LIV.	ian Lazâr
l	3,	1936. nr.	Cosma.
d	4,	9- 10. p,	Hronicul
e	5	545-572	muzicii
m	și	(și	româneș
u	6	extras);	ti, voi. II.
zi	di	Ștefan Gr.	București
c	n	Berechet.	. 1974. p.
h	1	Un	84-98;
ie	9	documen	Diac.

Ni 2.
c nr
u .
M 1
ol 1-
d 1
o- 2.
ve p
a 8
n 8
u. 8-
M 8
u 9
zi 3;
c Ti
a tu
bi s
s M
e oi
ri se
c sc
e u,
a P
s r
c ol
ă e
l g
a o
r m
o e
m n
â e
n bi
i z
t a
n n
s ti
e n
c e.
ol M
u u
l zi
a c
l a
X bi
l z
X a
- n
le ti
a n
, ă
în I
G n
B. n
a u
n. t
X n
LI u
. s
1 cr
9 is
8 e

\$t carte *personalitate*
veche muzicală
românească *marcant*
București ă *In*
. 1985. p. *prima*
90 -95 și *jumătate*
113-202; *a*
Diac, *secolului*
Prof. *al*
Marin *XLX'lea*,
Vclca. în voi.
Macarie „Teologie,
ieromon istorie,
ahul — viață
150 de bisericeas
ani de la că".
moartea Oradea.
*sa*1836-1998,p.
*1986*hin 299-312.
GB,m.
XLV, MACE
1986.nr. DONEAN
5. p 101 UL
— 111; MELETIE,
Alexie aromân,
Buzcra. călugăr
Macarie tipograf.
ieromo- N.
nahul, în sfârșitul
MO. an- sec. XVI.
XLI. fd. 1642.
1989. nr. Călugărit
2,p. 74- în
87; Diac. mănăstire
Conf. a Zogralu
Nicu din
Moldovea Muntele
nu, Atltos și
Macarie hirotonii
iero' ieromona
monahul h; învață
{1770— meșteșug
1836) — ul
traducăt tiparului
or, la Kiev;
compo- stabilit în
zitor, Tara
copist, Românea
tipograf scă, a fost
în BOR. trimis dc
an XVIII. Matei
1990. nr. Basarab
1—2,p. la Kiev sâ
116— cumpere
136; o
Mihai tiparniță
Bne. (c. 1633);
Macarte la6 ian.
iero- 1634
nwnahul numit dc
— domn —

c o
u n
a ă!
co l
rd 6
ul 3
ie 7)
ra ,
rh C
il e
or a
— sl
eg o
u v
m ul
e sl
n av
la o
m n
ă (l
n 6
ăs 3
ti 8)
re .
a P
G r
ov a
or vi
a, la
a c
co e
lo a
a m
în ic
dr ă
u (l
m 6
at 4
ti 0-
p l
ăr 6
ir 4
e l)
a .
m E
ai v
m a
ul n-
to g
r h
c el
ăr ia
ți: c
P u
s în
a v
lt ă
ir ț
e ă
a t
sl u
av r

ă
{1642}.
I
itraturj
Dan
Simoncsc
u, *Viața
literară
si
culturală
a
mănăstir
ii
Câmpulu
ng
{Muscel}
In trecut.
Câmpulu
ng.
1926.72
p.; Dan
Simoncsc
u și
Damian
P.
Bogdan.
*începutu
rile
culturale
ale
domniei
lui Matei
Basarab*
. in BOR.
an. LVI,
1938.nr.
I]-
I2,p,866-
880(șiextr
as);Glieo
rghe
Ionescu.
*Mănăstir
ea
Govora
și
egumeni
a lui
Meletie
Macedon
eanul.* în
BMI.an.
XL. 1971.
nr.2.p.20-
32.

MAGI
KRL
ANDREI
(din botez
Aurelian).*

episcop.
N. 27 iun.
1891. în
Saturau
(azi
Brazii),
jud Arad.
in familie
de preot.
113 mai
1960. In
Arad.
Gimnaziu
l la **Ană**
și Bciuș.
Facultate
a de
Teologie
dinCcmă
uți(1909-
1913).cu
doctoral
în)9|6.
studii la
Facultate
a de
Liere a
Univer-
sității din
Budapest
a
(netermin
ate).
Rector al
Internatul
ui
diecezan
din Bciuș
(1914—
1917),
secretar
al
Consistor
inlui
ortodox
român
din
Oradea
(1917—
1921),
participa
nt activ la
eveni-
mente
din 1918
—1919
legate de
unirea
Transil-
vaniei cu
România,
delegat al

ro pi
m sc
â o
ni pi
lo e
r a
bi O
h ra
u di
re ei
ni (1
p 9
e 2
lâ 1
n —
g 1
ă 9
M 2
is 6)
iu .
n hi
e ro
a to
m ni
ili t
ta di
ră ac
st o
ră n
in n
ă ec
di ăs
n ă-
O to
ra ri
d t
e In
a, l
a 9
se l
so 8.
r pr
co eo
n t
si în
st l
or 9
ia 2
l 2,
(c tu
o n
n s
si In
li m
er o
) n
b a
n hi
o s
u m
a In
E l

924 la
mănăstire
a Sinaia,
M

cu
numele
Andrei.

protosing
hel
(1924),
arhimand
rit (1925),
apoi
arhiereu-
vicar la
Oradea,
cu titlul
„Crișanul
" (1926—
1935),pe
lângă
episcopul
Roman
Cioro-
gariu.
Paralel, a
fost
redactor
al foi
eparhiale
„Legea
România
sca"
(1921-
1923).
rector fi
profesor
dc Noul
Testamen
t la
Academia
teologică
din
Oradea
(1923—
1936). La
10 dec.
1935 ales
episcop a)
Aradului
(instalat
2 febr.
1936).
unde a
păstorit
până la
moarte.
Ca
episcop a
îndrumat
viața
bisericeas
că din
eparhie.

Academia
teologică*
activitate
a
editorială
etc; în
1936 a
făcut
parte din
delegația
condusă
de
patriarhu
l Miron în
Anglia,
iar în
1951.
dintr-o
delegație
care a
vizitat
Patriarhia
Rusă; în
1941 —
1944 a
salvat
mulți
evrei de
la
moarte. A
rămas de
la el un
curs
litografiat
de *Noul
Testame
nt*,
articole,
predici,
recenzii,
pastorale
în „l*egea
Roma-
nească"
—
Oradea,..
Bisericași
Școala" —
Arad.

Literat
ura: Prot.
Dr.
Gheorghe
l .ițin,
*Episco-
pia*

A >
r 4
a 2
d 5-
u 4
l 2
u 8;
i N
S e
c c
h r
iț ol
a o
is g
t ,
o în
ri M
c B
a ,
.A a
ra n.
d. X,
l 1
9 9
5 6
0. 0,
p. nr
5 .
l 3-
— 6,
5 p.
4: 3-
N 2
e 3;
c Pr
r ot
ol .
o D
g r.
. G
în h
B e
O or
R, g
a h
n. e
L Li
X ti
X u,
X E
V p
U is
I, c
| o
9 p
6 u
0, l
nr D
. r.
5- A
6. n
p d

rei Funcțion
Magieru ar la
f/59/— Centrul
19601 în Artiie-
Ml), an. piscopesc
XXX, Sibiu
1980, nr. (1914—
10-12, p. 1916),
718— preot în
721; Vjngard,
Zaharia jud. Alba
Iova, (1917-
Personal 1921)*
itatea profesor
ierarhulu dc Religie
i la Școala
arădean normală
Andrei „Andrei
Magieru, Șaguna”
în AB, an. din Sibiu
XL.1990.n (192I-
r.5-6,p. 194I).con
107-115. silicrpatri
arha!
MAIO (i<>JI-
R i953);
GHEORG inspector
HE, școlar
preot, secundar
profesor. pentru
N. 6 dec. Religie în
1892, în Arhi-
Brașov, f I episcopia
sept. Sibiului,
1970, în membru
Sibiu. în
Studii la Consistor
Liceul iul spiri-
„Andrei tual al
Șaguna” Mitropolie
din i
Brașov Ardealulu
(1904- i, secretar
1912) și general al
la Asociației
Institutul clerului ..
teologic Andrei
din Sibiu Șaguna”
(1912— din
1915),exa Ardeal,
men de secretar
capacitat al
e pentru ..dcspărl
învă- fu nani
țământul ului”
secundar Sibiu al
— Religia Astrei,
— la iconom
Universit stavrofor.
atea din A
Cluj publicat
(1921). volume

d u
e m
p i
re n
di ic
ci il
, e
st d
u e
di p
i e
d st
c e
P a
e n
d și
a a
g lt
o e
gi o
c c
și a
P z
a t
st u
or n
al i.
ă, A
pi ra
es d,
e l
d 9
c l
te 8.
at 3
r 3
u 2
ș p.
< (i
a. n
L c
u ol
cr a
ăr b
i: or
P ar
r e
e c
d u
ic G
i h.
p C
e o
n m
tr ș
u a)
t :
o P
a r
t e
e d
d ic

∴. Ediția a 12fete
doua. deîmpăr
Arad, at si
1925. palatul
144 p.; fermecat
Peste * libret în
Golgota patru
la acte,
înnoire. .Arad,
Predici, 1926.47
Arad. p.
1925.84 Studii
p.; de
Pentru Pastorală
zidirea în
împă- „Revista
răției lui Teologică”
Dumnez și
eu. .Telegrafu
Predici, l Roman”
Sibiu. (îndeoseb
1927,83 i ciclul de
p. scrisori
Ceva „Către
din elevii
istoricul mei”.
învățăm Sfaturi
ântului pastorale
religios pentru
creștin/t candidații
n RT,an. la
XVII, hirotonie,
1927.nr.4 în 1941).
.p. 112- studii de
122; nr.5- Pedagogic
6.p-163- religioasă
170; nr. în
7,p. 203- „Revista
215; de
Edu- Pedagogie
catiunea ”;
prin colaborăr
religie. i la peste
Sibiu, 20 de
1940,40 periodice.
p.; Literat
Religia ura: Prot.
ortodoxă Nichifor
În școala Todor./Vu
securuia /. Șfavr
ră* Sibiu, Gheorgh
1941.47 e
p. MaiorAn
Mână MA, un.
stirea XV. 1970,
Argeșulu nr. 9—
i, libret în 10. p.
cinci 789-791;
acte. Pr. Prof.
Arad, Dr.
1926,63 Dr.
p.;Cele Nicolae
Neaga.

P R
r I
o E
t (d
G in
h b
e ot
o ez
r G
g a
h vr
e il
M ă)
a .
io e
r, pi
î sc
n o
„î p.
n N.
d c,
r l
u 7
m l
ăt 5,
or în
ul S
P ăr
a â
st u
o- a
ra d,
l", jt
Al td
b .
a S
lu at
li u
a. M
IV ar
. e,
l în
9 fa
8 m
0. ili
p. e
2 d
l e
3 pr
-2 e
l ot
4. , ț
l
M 4
Al ia
O n.
R l
G 7
R 8
I 5.
G în
O Al

ba lulia. (1771-
înmonnâ 1772);
ntat în după
Blaj. 1772
Studii episcop la
inedit Blaj
(retorica (propus
la Cluj), 15aug.
apoi 1772,nu
[superioar](#) mit 27
[e.de](#) oct.
Teologie 1772.hir
și otonit în
Filosofie. Vieții,23
în apr.
Colegiul .. 1773,
Dc instalat
Propagan în vara
da Fide" an.
din Roma 1774),
(1740 — retras din
1747); scaun 12
h)j&toftiț aug.
preot la 1782.
Roma în îndrumăt
1745. or al celor
Profesor trei școli
la școlile din Blaj;
din Blaj a trimis
(din tineri la
1754), studii în
..asesor Viena și
consistori Roma;
al" al sub el s-
Episcopie au tipărit
i de aici mai
(din multe
1752). cărți la
prepozit Blaj:
al *Acatistie*
mănăstiri *rul*
i Sf. (1774)»
Treime. *Uturghie*
Candidat *rul*
de (1775),
episcop *Catavasi*
în 1751 și *erul*
1764; în *(MIT)*.
1765 *Ceaslov*
trimis în *ul* (1778),
mănăs- *Bucoavn*
tirea dc la *a {MII}ș*
MuncMi; altele
mai tâmu
numit Literat
..cenzor ura:
al cărților *Șematis*
românești *mul*
și slave *veneratu*
care sc *lui cler*
tipăreau *al*
în Viena *Arhuliec*
ezfi

m ol
e a
tr e
o L
p u
ol p
it u,
a C
n o
e n
g si
r d
e e
c r
o a
- ți
c i
u a
t s
ol u
ic p
e r
r a
o d
m e
â- m
n is
e ie
d i
e e
A p
ll is
m c
l o
u p
li u
a l
si u
F i
ă G
g ri
ă g
r o
a ri
ș, e
Bl M
aj a
, io
l r,
9 î
0 n
0 ic
* w
p. ..
3 Bl
4 aj
— ul
3 ",
8; a
Ni n.
c

MAIOR PETRI"

1,1934.1, *biblioteci*
p. 24-32; *i de la*
Ștefan *Blaj**
Manciule *Cârti și*
a. *Ctitorii posesori*
școalelor -
din Blaj, Grigorie
Blaj, *Maior*, în
1938, p. „Bibliotec
29-42; a și
Ioan Cercetare
Ardelcan a",Cluj-
u. Napoca.
Oameni 1981,5,
din p. 93—
Sălaj, 105;
Zalău. Zcnovic
1938, 11 Pâclișanu
—25; . *Istoria*
Coriolan *Bisericii*
Suciu. *Române*
Arhieriei Unite,
Blajului, partea a
ctitori de Il-a, 1752
școli — 1783,
naftonal în rev
e. Blaj. .Per-
1944. p. spectiv",
36—41; I. MOnchen
D. . an. XIV-
Lauda.. XVI.
Istoria 1991-
literaturii 1993, nr.
române 53-60. p.
vechi, III. 129-177.
București
, 1968,p. MAIOR
140— IULIU,
142;Mirce preot,
a ziarist. N,
Păcurariu 13 iul.
» *Istoria* 1886.înRe
Bisericii ghin,*
Ortodoxe lOnov.
Române, 1945,m
voi. 11, Blaj.Studi
Bu- ile
curești, gimnazial
1981. p. e la
543-545 Reghin
(cd. a II- (1897-
a. 1901) și
București Târgu
, 1994. p. Mureș
527 - (1901
529): -1905).
Magdalen teologice
aTâmpă. la Blaj
Din nou (1905-
despre 1909),
începutu apoi la
rile Facultate

a	ă	— 1939).	<i>t[^]egii</i>
d	(1	toate în	<i>noi</i> . Blaj,
e	9	Blaj;	1931,
Li	1	preot	110 p.;
te	2	(1920).	<i>Durerea</i> ,
re	—	canonic	<i>sora</i>
(	1	mitropolit	<i>noastră</i>
G	9	an la Blaj	<i>nedespă</i>
er	2	(1939—	<i>rftă</i> .
m	0)	1945).	<i>Blaj</i> ,
a	,		1932,
n	la	Lucră	152 p.;
ă	Li	ri: <i>l[^]gea</i>	<i>Din viața</i>
și	ce	<i>strămoșe</i>	<i>vechilor</i>
L	ul	<i>asca</i> .	<i>creștini</i> .
at	„S	Prelucrar	Blaj.
in	f.	e după	1934,
ă)	V	<i>Dogmati</i>	191 p.;
a	as	<i>ca</i>	<i>Tălcuirea</i>
U	il	<i>Fundam</i>	<i>Evanghe</i>
ni	e"	<i>entală</i> a	<i>liilor din</i>
ve	(1	lui Vasile	<i>Unite</i>
rs	9	Suciu,	<i>duminicil</i>
it	2	Blaj.	<i>e de</i>
ăț	0-	1928,	<i>peste an</i> .
ii	1	116 p.;	Blaj,
di	9	<i>Taina</i>	1936.355
n	3	<i>spoveda</i>	p.;
B	1)	<i>niei</i> . Blaj,	<i>Cele</i>
u	,	1928,	<i>șapte</i>
d	pr	126 p.;	<i>cuvinte</i>
a	o-	<i>Tălcuirea</i>	<i>de pe</i>
p	fe	<i>Evanghe</i>	<i>cruce ale</i>
es	so	<i>liilor din</i>	<i>lut Iisus</i> .
ta	r	toate	Blaj»
(1	și	<i>sărbători</i>	1938. 71
9	di	<i>le de</i>	<i>p.\</i>
0	re	<i>peste an</i> .	<i>Păcatul</i> ,
9	ct	Blaj,	<i>răul cel</i>
—	or	1929,212	<i>mai</i>
1	la	p.;	<i>mare din</i>
9	Ș	<i>Taina</i>	<i>lume*</i>
1	co	<i>tainelor</i> :	Blaj.
2)	al	<i>Sfânta</i>	1939,
.	a	<i>Cuminec</i>	104 p.;
Pr	s	<i>ătură</i> ,	<i>Pe calea</i>
of	u	Blaj.	<i>desăvâr</i>
es	p	1930, 96	<i>șirii</i> . Blaj.
or	er	p.;	1939. 87
la	io	<i>Tălmăcir</i>	p.;
Ș	ar	<i>ea</i>	<i>57predic</i>
co	ă	<i>Apostolil</i>	<i>i scurte</i>
al	co	<i>or din</i>	<i>pentru</i>
a	m	<i>Uxtte</i>	<i>popor*</i>
p	er	<i>sărbăto-</i>	Blaj,
e	ci	<i>riledepes</i>	1940.
d	al	<i>teanJvol</i>	328 p.
a	ă	<i>^Bte}</i> ,	Alte
g	(1	1930.148	lucrări cu
o	9	+112 + 76	conținut
gi	3	p.;	moralizat
c	1	<i>Sfânta</i>	or. în
		<i>Uturghie</i>	colecția ..
		— <i>jertfa</i>	

C și
ăr al
țil te
e p
b er
u io
n di
ul ce
ui ;
cr î
eș m
ti pr
n" e
, u
in n
iți ă
at c
ă u
d A
c L
cl L
. u
C p
ol ca
a n
b u-
or M
ăr cl
i in
la a
„ in
U iți
ni at
re zi
a" ar
, ul
« „
C U
ul ni
tu re
ra a
C P
re o
șt p
in or
ă* ul
". ui
„F "
o și
ai „
a C
S al
co e
la n
st d
ic ar
ă" ul
d d
e e
la la
Bl Bl
aj aj

*4 (1919— în
1945). pe Colegiul
care le-a „Dc
redactat Propagan
până la da Fklc"
moarte. din Roma
(1774—
Literat 1779).
ura: studii de
Nicolae Drept la
Comșa și Universita
Teodor tea din
Sei- Viena
ecanu. (1779-
Dascălii 1780).
Blajului, Profesor
București de Logică,
» 1994» p. Metafizică
156— și Dreptul
157; firii la
Corina Gimnaziu
Teodor, l din Blaj
Profesor (1780—
ul lului 1785),
Maior, pieot în
De la Reghin-
catedră sat și
la protopop
amvon, a)
tn Gurghiul
„Reghinu ui (1785-
l 1809).
cultural-. „crăiesc
Reghin, revizor" și
4,1999,p. corector
123-133. al cărților
românești
care se
MAIO tipăreau
R PETRU, la Buda
teolog»isto la (1809—
ric și 1821)-
filolog. N Militant
■ c. pentru
1756,înTă drepturile
rgu romanilor
Mureș, din
114 febr. Transilva
1821,la nia,
Buda, participă
Studii nd —
gimnazial alături dc
e în Tărgu alți
Mureș reprezent
(1769— anți ai
1772) și „Școlii
Blaj Ardelene"
(1772- * — la
1774), redactare
apoi a
Filosofia *Supplex*
și *ului*.
Teologia

A ul
p ui
ăr p
ăt a
or p
al al
tr .
a A
di p
ții u
lo bl
r ic
și at
râ o
n sc
d ri
ui e
el d
il e
or lu
or cr
to ăr
d i
ox te
e, ol
ri og
di ic
c e,
â is
n to
d ri
u- ce
se ,
î fil
m ol
p og
ot ic
ri e,
va pr
u e
n di
or ci
d ;
o a
g tr
m a
e d
c u
at s
ol și
ic pr
e. el
în u
d cr
eo at
se lu
bi cr
a ă
pr n
i c
m u
at ca

racter , 1894»
economic; apoi de
prin Pr. Prof.
lucrările Grigorie
istorice, a Marcu la
combătut Sibiu,
pe 1948»
istoricii XXIV +
străini Fr. 154 p.);
Sulzer. J. *Proioptt/*
C. Eder, L *xulichia,*
Ch. Engel *adecă*
și B. *puterea,*
Kopitar.c *dreptu-*
arecontes *rile sau*
tau *privilegki*
romanitat *oanele*
ea și *protopopi*
continuit *lor celor*
atea *româneș*
romanilor *ti din*
pe teri- *Ardeal*
toriul (1795,
fostei rămasă în
Dacii. ms.»

Lucră publicată
ri fragment
teologice: ar dc pr.
Procano Grigorie
n ce Silași în
cuprinde foaia
In sine „Sionul
cele ce Românes
sunt de c", Viena,
lipsă 1865-
spre 1866);
Ințălesul *Pro-*
cel *povedani*
deplin și *i la*
desăvâr *îngropăci*
șit al *unea*
canoanel *oamenilo*
or și a *r morfi,*
toată Buda,
tocmeala 1809, Sf *
bisericea 304 p. (cu
scă spre 40 pitulici
folosul și 11
mai de „iertăciun
sean i"; recd.
d dc Elie
a româ- Dăianu.
nilor Cluj»
(1783, 1906);
rămas în
ms; a fost
publicat
de
Constanti
n
Erbicean
u la
București

p B
r u
u d
n a»
ci 1
lo 8
r 0
n 9.
w 3
rț f
t.
M

+ il
1 e
3 si
9 s
p ă
(c r
u b
l ă
5 t
c o
u ri
v le
â a
n n
tă */
ri *.
): .
P 3
r v
e oi
d ,
ic B
h u
e d
s a.
a 1
u 8
î 1
n 0-
v 1
ă 8
ț 1
ă 1.
t 2
u 3
ri 7
l +
a 2
t 9
o 6
a +
t 9
e 2
d p
u (c
m u
i 6
n 3
ic pr

edici, 1834; cd.
reed. de a III a,
Elie Budapest
Dăianu. a—
în 2 voi., Gherla.
Cluj. 1883:
1906). Ediție
Istona critică și
Bisericii studiu
românilo asupra
r atât a limbii de
cestor Horea
ilmcoace Fugariu.2
, precum voi.
fi a celor București
dinc<do .
de 1970,279
D*/wr<'. + 293 p.;
Buda.181 *Rdspuns*
3,4f+392 *ul la*
p. *cârtirea*
Lucră *care s-*
ri *au dat*
fclnrlec- *aiupra*
filologice: *persoan*
Istoria *ei lui*
pentru *Petru*
începutu *Maior,*
l *autorul*
românilo *Istoriei*
r In *ceii*
Dachia, *pentru*
Buda, *incepun*
1812. *d*
348 ji (în *românilo*
același *r tn*
volum sc *Dachia,*
găsesc și Buda.
lucrările: 1814
Disertați (republ.
e pentru de G.
începutu Bo^dan-
l limbei Dnică,
româneș Cluj»
ti fi 1923);
Disertați *Ammadv*
e jientru *ersions*
literatur *in Rece-*
a cea *sionem*
vechie a *llostoriae*
româ- *De*
nilor), *origine*
ed. *Valachor*
a II a *um tn*
îngrijită *Dacia.*
de Pesta,
lordachi 1815;
Mălinesc *Ortograp*
u și *hta*
Damaschi *romana*
n *sive*
Bojăncd. **tatittOV**
Buda,

a [c](#)
t [n](#)
a a
c n
h e
i x
c a;
a D
u i
n a
a lo
c g
u ț
m >
c e
l n
a tr
vi u
q î
u n
a c
p e
e p
n u
e t
tr u
a l
/ li
i m
a b
o îi
ri r
gi o
n m
a â
ti n
o e
n t
t n
s tr
v â
o n
c e
u ț
m x
r tt
e și
s u
e n
r c
a h
n i
t u
u ,
r, B
B u
u d
d a.
a» l
[1](#) 8
[81](#) 1
[9.](#) 9

(ultimele
două
reeditate
în *tfsicon*
românes
c-
lătesc-
unguresc
-
nemțesc.
..., Buda,
1825,p. I
—102,la
redactare
a și
revizuirea
cârui a
lucrat șJ
P Maior).

Tradu
ceri și
prelucrări
.
Învățătu
ra
pentru
prăsirea
pomilor,
scrisă
de **Hai**
ml
Franțisc.
..., Buda,
1812.17]
p.;
învățătur
ă de a
face
strup și
zahăr
dtn
mustul
tuleilor
de
cucuruz*
duțyă ce
j-au
cules
cucuruz
ul de pre
ei
întocmit
ă de
loan
Nep.
Neuhold,
Buda,
1812,24
p.;
Disertați
e a Ini
loan
Rtärger
M. D.
despre
zahăr,
carele
din must
de tulei
de
cucuruz
si de
jugastru
se face.
Buda»
1813.28
p.;
învățătur
ă *despre*
agonisire
a vitei
de vie și
despre
n\ăiestri
a de a
face vin,
vinars si
oțet,
întocmit
ă de
autorii
Saptat.
Rozier,
Parmenti
er șt
Dussieu
x și Intru
acest
chip
scurtată
de
aliatul
Ludovic
MttteriHi
her.
Buda.
1813.109
p.:/nwl-
țătură
pentru
ferirea și
doftonia
hoățelor
celor ce
se încing
prin
țeară și
a celor
ce se
leagă si
a unor
boale
sporadic
e, adică

p lo
e r,
ic B
i u
p d
e a.
c l
o 8
l 1
o 6,
î 1
m 3
b 0
l p
ă ,
t î
o n
a t
r â
e, m
a p
le l
vi ă
t ri
el le
o l
r u
c t
el T
o el
r e
c m
u a
c h
o ,
a fi
m u
e, l
p u
r i
e l
c u
u i
m U
ș li
i s
a e
c (
a O
il d
or is
, s
a e
oi v
lo s
r f,
șt î
a n
p t
o o
t c
ci m

ite de de
Fenelon, Nicolae
arhiepisc Albu,
opul București
Camhrei, . 1968.
acum XXII +
întâi de 169p.;
pre Istoria
limba Bisericii
italienea românilo
scă pre r, voi, I.
limba Ediție
românea îngrijită
scă și studiu
prefăcut introducti
ă, Buda. v de Ioan
1818.287 Clundriș.
p. București

Reedit
ări: Petru 1995,280
Maior. p,
Scrieri. 2 Protopap
voi. Ediție adichia.
ingnjită Ediție
de Florea îngrijită,
Fugahu» studiu
prelata dc introducti
Măria v, note.
Prot ase. glosar,
București indici,
. 1976 bibliografi
(cuprinde e
: selectivă
Procanon dc Lauru
ul. Stanciu.
Propoved Alba
anii. luha.
Didahii, 1998.316
Istoria p. + 5pl.
pentru Literat
începutul ura
romanilor Atanasie
în M
Dachia. Manencsc
Istona u. \
Biscncii .arați
romanilor operele
. tui Petru
Disputații Maior,
» București
Orlografia , 1883.
română. George
Dialog); Bogdan-
Petru Duică,Pet
Maior. ru Maior.
Scrisori Un
și studiu
documen biografic
te .
inedite. Cernăuți.
Ediție 1893.63
îngrijită p.:

Al I
e N
x C
a ,1
n ,1
d 9
r 2
u 1-
l- I9
a 2
p 2.
e p.
d 7
al 9-
u. 8
P 6;
e lo
tr a
u n
M I
a **M**
io **p**
r ^,
I S
n c
c ri
a e
d ri
r le
u is
l t
vi o
e ri
ți c
i e
n a
a le
ți l
o u
n t
a P
le e
șt tr
c u
u M
lt a
u io
r r,
a în
le I
a b
e i
t d
x e
> m
ci .p
is .
a 8
le 7
.i —
n 1
Al 0

8(și în ii și
vol.Studi filologiei
Lconferi româneș
nțe și ti.
comunic Bucureșu
ări , 1978.p.
istorice, 31 -47);N.
III. Sibiu. A.
1941 ,p. Uisu.Cdrf
75— 99); jde
Scxtil ftoputari
Pușcariu. zare a
Părerile ftiinței
tui Petru traduse
Maior de Petru
despre Motor, în
limba LR. an. X,
română, 1961, nr.
în 2. p. 135-
Ibidem. 143;
p. 109— Măria
119; G. Protasc.
Pascu, Petru
Istoria Maior
literaturi fiolemist,
i române în „Studii
din și Cer-
secolul cetări
XV///,III Științifice
Iași. .seria
I927,p. filologic".
185-274; Iași 1961.
D fasc, 2, p.
Popovici. 149-170;
Ui Nicolae
littfratur Albu.
e Petru
roumain Maior.
e ă Date noi
Vfpaqu* privitoare
des e la
lunueres viața și
. Sibiu. activitat
1945, p. ea sa, în
222-245; MA. an.
D IX. 1964.
Macrea. nr. 6-8, p,
Petru 429-443;
Maior, în Lucian
voi. Blaga.
Lingviști Gândire
și filologi a
români, românea
Bucureșu scă În
, Transilv
1959.p.4 ania tn
6 — 66 secolul
(și în val. al XVIII
Contribu lea.
ții la București
istoria , 1966. p.
lingvistic 187-207;

P c
o ă
m rț
pi îi
li r
u o-
T m
e â
o n
d e
or șt
. i
I v
n e
J c
u h
r i,
u în
l A
u B
n C
ei .
l I
u X.
c 1
r 9
ă 6
ri 6.
is p.
t 2
o 7
ri 1
c -2
e 8
a 1;
l P
u or
t n
P pi
e li
tr u
u Te
M o
a d
io or
r. ,
C P
o e
n tr
tr u
i M
b a
u io
ți r,
e în
l Is
a t
is o
t ri
o a
ri tt
a t

e* ratuni Petru
române, Maior și
II. „Uxtconu
București l de la
. 1968, p. Buda *\
57—66; în
losif ..Cercetăr
Pervain și i dc
Măria lingvis-
Prolase.

MANCIULLKA ȘTEFAN

tică⁴\ XV. literaturii
1970. nr. române
I; losif de la
Pervain si ongintpâ
Măria nâla
Protase. 1830*Bu
Numirea curești,
lut Petru 1977.p.46
Maior in 4-479;
funcția Enciclop
de edia
cenzor și istoriogra
corector fiei
ta româneșt
tipografi i. Bu-
a de la curești.
Buda. în 1978. p.
„Studia 206;
Universit Dicționar
aris ul
Babeș- literaturii
Botyat. române
Philologi de ia
a””. XV. origini
1970. până la
fasc 1. 1900*
Dumitru București
Ghișe și . 1979,p.
Pornpiliu 535—53H
Teodor, (cu
Pragmen bibliografi
tartum e
iluminist. completă).
Cluj, G.
1972. p. Bogdan-
179—212; Duică,
Mana Petru
Protase. Maior și
Petru Iustin
Maior, un Febroni
ctitor de s sau
constant Petru
e* Maior ca
București vrăjmaș
, 1973, al papei.
413 p.; Cluj,
Alexandr 1933
u Pini. (extras
Istoria din

.. rt
R od
cn ox
aş ia
tc ",
rc a
a" n,
.n IV
r. ,
1 1
5- 9
2 5
7, 2,
1 nr
9 .
3 3-
3) 4,
; p.
Pr 4
- 8
Pr 8-
of 5
. 1
G 5;
ri Al
go ex
ri a
e n
M dr
ar u
c Ar
u. m
L â
u n
pt d
a M
lu u
t nt
P ca
et n
r u.
u O
M p
ai er
or a
î c
m a
p n
ot o
ri ni
v c
a ă
p a
af lu
xi i
lit P
ât et
ii r
* u
în M
„ ai
O or

An *Maior** în
BOR.an. MB, an.
LXXVIII. XXI.
1960.nr.9 1971, nr.
-10, p. 10-12, p.
791—816; 534-549;
Prot. Glieorghc
Aurel Roşes-cu.
Radu,O/t *Principii*
era *canonice*
omiletică *ortodoxe*
a *de*
Petru *organizar*
Maior, in *e*
ST. an. *bisericea*
XIX. an. *scă tn*
XIX. *opera lui*
1967, nr *Petru*
9-10. p- *Maior,* tn
656-673; MA.
Nicolae an.XXXI.I
(Mladin). 986,nr. 4.
Biserica p. 32-42;
Ortoitoxă Ioan
Română, Chindriş,
una şi Studiu
aceeaşi introducti
tn toate v la
timpurile *Istoria*
. Sibiu. *Bisericii*
1968, p. *românilor*
107—132; .
Mircca Bucureşti
Păcurariu . 1995,p.
. 5-75.
Consuter i
apt MANCI
asupra ULEA
Istoriei ŞTEFAN,
bisericeş profesor,
ti a lui istoric. N
Petru 6dec.
Maior.în [1894.InSt](#)
MA,an. [rop.jud.](#)
XVI. Alba. î
1971,nr. 12tal.
5— 6.p. 1985, in
386—408; Blaj.
Mircea Studii
Păcurariu gimnazial
. *Un* e la Blaj
precursor (1905—
al 1913).
Reîntregi teologice
rîi la Blaj
Bisericii (1914-
Ortodoxe 1917),
Române Facultate
din a de Ijtere
Transilva (Istorie şi
nia: Geografie)
Petru a

U afi
ni e
ve la
rs Li
it ce
ăț ul
ii „
di M
n oi
B se
u Ni
c co
ur ar
eș ă"
ti di
(1 n
9 A
1 n
9- d
1 (1
9 9
2 2
1) 1
. -1
c 9
u 2
do 7)
ct pr
or eo
al t
ul în
în Si
1 ra
9 ja(
3 1
7. 9
în 2
vă 7-
ță 1
to 9
r 2
în 9)
St .
ra pr
ja o-
(1 fe
9 so
1 r
7- la
1 Li
9 ce
1 ul
9) „S
, f
pr Va
of sil
es e"
or di
de n
G Bl
eo a,
gr (1

929- condamn
1937), at din
inspector nou și
școlar închis la
pentru Gherla și
reg« Dej până
Mureș în 1964;
(1938 — angajai la
1942); „munci de
înieincieto jos" pană
nil în 1969.
Muzeului A publicat
de Istorie lucrări de
din Blaj istorie
(1939), modernă
un timp a
director al Transilva
Bibliotecii niei și
centrale demografi
(arhidiccc e istorică.
zane) din
Blaj; Lucrăr
conferenți i: *Scrisori*
ar la și *acte*
Facultate *privitoar*
a de *e la*
Științe *mișcarea*
(secția *revoluțio*
Geografic) *nară a*
a Uni- *românilo*
versității *r din*
din Cluj *Ardeal și*
(1942- *Ungaria*
1947) In *fn 1848-*
1947 a 49, în
fost AIINC, IV,
înlăturat 1926-
de la 1927, p.
catedră, 251 —
in 1951 285;
condamn *Regiment*
at pentru *ele*
„publicare *grănicere*
a de ști din
lucrări *Ardeal și*
ațățătoare *Baiuit la*
la ură 1840, în
rasială AIINC, V.
între I92B—
naționalit 1930, p.
ățile 431-448;
conlocuito M/i//^
are", fund *Banat** în
închis la „Buletinul
Jilava. Societății
Aiud. Geografic
Baia e Ro-
Sprie șt mâne",
Caranseb 1927. p.
eș pană 76— 111;
în 1958; *România*
in 1961 și *minori-*
 tățile

et a
ni ni
c e
e ă
la la
n lu
or m
d- tir
v e
e d
st e
ul s
(a et
rii u
* d
în e
„T s
ra h
ns o
il- n
va gr
ni oi
a" s
, e
a s,
n. în
X J(
L ev
VI ue
, de
1 Tr
9 a
3 ns
5. yl
p. va
3 ni
5 e"
4- ,
3 II.
8 1
2; 9
L 3
a 5-
fr 1
o 9
nt 3
ie 6,
re p.
o 3
cc 4
id 4
e —
nt 3
al 5
e 6;
d G
e r
la a
R ni
o ța
u d
m e

vest. Blaj, româneș
1936.140 i de
p+ 10li geografie
(reeditată ațiărute
la Baia până la
Mare. în 1848, în
1994,dcpr „Lucrările
of Valeriu Institutul
Achim. ui de
150 p. + Geografic
10h.); La al Univer-
frontiere sității din
ethnique Cluj-
roumano Timișoara
- ". VI.
htmgrtns 1942, p.
e» In 103-126;
„Revuc dc Episcopi
Transylva a
nie". IV. grecocato
1938, p lică
78-39; n\aghiar
Granița ă de
de apus Hajttu-
a derog si
românilo români.
r din Blaj,
vechea 1942.27p.
Ungane. (e*trJSdin
Vălenii de CC. an
Munte. XXII.
1939. 39 1942. nr.
p (extras 7-9,p.
din ..Re- 385 -409);
vista Elemente
Istorică". etnice
X X V. străine
1939); La așezate
fronnere tn Banat
Ouestde Intre anii
la 1000-
Roumani 1870. în
e, voi.
București „Banalul
. 1940,77 de altă
p. +■ dată
7h.; Studii isto
Așezări ricc",Timi
româneș șoani.
i dtn 1944. p.
Ungaria 329-389
și Un
Transilva geograf
nia fn uitat:
secolele loan
X/V-XV. Rusu. in
Blaj, CC, an
1941.212p. XVII,
; 1937,p.
Transilva 104-128
nia In și 429-
cărțile 444:

C 3
fir 0.
or 3
ii 8
K 7-
O 4
fl- 0
le 5
lo și
r 5
di 6
n 3-
B 5
la 7
j. 5;
Bl Tî
aj. m
l ot
9 ei
3 C
8; ip
Tî a
m ri
ot u
ei și
C A
ip c
a a
ri d
u, e
în m
c ia
e R
p o
ut m
d â
e n
a ă,
ut Bl
o aj,
bi l
o 9
gr 4
a l,
fi 4
e, 8
în p.
C (e
C. xt
a ra
n. s
X di
X. n
l C
9 C.
4 a
0. n-
p. X
3 XI
l ,
9- l
3 9

41. p. 36- a lui
57 și 185 Tîmotei
—208), Ci/Hiriu,
Contribu Blaj,
ții noi ta 1942,79
viața și p.;
activitate „Țipâti”
MANGRA VANI LK

Blajului* 334;
Blaj. 1942 Bibliotec
(«tras din a lui
CC. an. Tîmotei
XXII. Cipariu
1942.nr. sub
t-3,p.53- aspect
66și4-6.p. ijiV?
195— ricanMO.
216); an.XIX,l
Tîmotei %7,nr.9-
Cipariu IO.p-709-
și Astra. 729;
Blaj. 'Tîmotei
1943,140 Cipariu.
p.; Fuga Discursu
lui ri,
Tîmotei București
Cipariu , 1984
tn Țara (ed. fn
Române colaborar
ască la e cu loan
1849. in Buzași).
„Transilva Diverse
nia", an ajticole în
LXXV, periodice
1944. p. 6 dc la Blaj
—17; și Cluj.
Corespo Literat
ndenta ura:
dintre Enciclop
Visorion edia
Roman și istoriogr
loan afiei
Micu româ-
Moldova nești.
n, tn voi. București
„fn 1978. p.
amintirea 207;
lui Con- Nicolae
stantin Comșa și
Giurescu, Teodor
la Sciceanu,
douăzeci Dascălii
și cinci dc Blajului,
ani dc Ia București
moarte , 1994, p.
(1875- 167-169;
1918)". Ana
București Hincscu
. 1944, p. și Arcadie
315 — llinescu.

O —
a r
m e
e p
ni er
d e
e bi
ie o
ri bi
și bl
d io
e gr
a a
zi fi
ai c
B e.
la T
ju n
lu „B
i, ib
B lio
u te
c ca
ur și
eș ce
ti. rc
l et
9 ar
9 ea
4; ".
Li CI
vi uj
u -
U N
rs a
uț p
iu oc
, a,
P l
ro 9
fe 9
s 4.
o l
r 8.
ul p.
bl l
ă 0
~ 2-
je l
a 0
n 6;
Ș Șt
te ef
fa a
n n
M M
a a
n n
ci ci
ui ui
e ea
a .

Povestea al
unei Institutul
vieți. ui (1882
Ediție — 1883).
îngrijită înlăturat
de de la
Șlefania catedră în
Manciuie 1893, la
a și Ioan cererea
Buzași,CI guvernul
uj- ui
Napoca. maghiar;
1995.176 redactor
p. la foile
bisericești
„Lumina”
MANG (1874—
RA 1875) și
VASILE „Biserica
(din botez și Școala”
Vichentic) (1877—
, 1878,188
mitropolit 2-1883 și
, istoric. 1899-
N. 25 mai 1900);
1850, în călugărit
Sălișlc- în 1879 la
Săldăbagi Hodoș-
u. jud. Bodrug.
Bihor. în cu
familie de numele
preot, t Vasile și
1/14 oct. liirotomit
1918. la preot:
Budapest protosing
a. Studii hel în
gimnazial 1899; în
e la Beiuș anul
și Oradea, următor
teologice ales
la Arad președmt
(1869- e-vicar al
1872). Consistori
juridice la ului
Academia dc Drept ortodox-
din român
Oradea din
(neter- Oradea
minate). (1900-
Profesor 1916) și
de Istorie hirotosit
bisericeas arhimand
că și rit (1906),
Drept în 1902
canonic la ales
Institutul episcop la
teologic Arad. dar
din Arad n-a fost
(1875 — recunosc
1893), ut dc
director guvernul
provizoriu maghiar.d

in n
ca aț
u io
za n
ac al
ti -
vi p
tă ol
ții iti
sa cc
le ;
p în
ol l
iti 8
ce 9
. 2
A a
fo fă
st c
u ut
n p
ul ar
di te
n di
co n
n de
d le
u ga
că ți
to a
rii ca
lu re
pt a
ei d
ro u
m s
â M
ni e
lo m
r or
tr a
a n
n d
si ul
l- la
vă Vi
n e
e n
ni a,
pe în
nt l
ru 8
o 9
bț 4
in a
er or
ea ga
dc ni
dr za
ep t
tu m
ri ar

ea al
adunare Ardealulu
populară i
dc la (însăuna
Sibiu care t în
a pro- Oradea la
testat 16/29
împotriva oct.
hotărârii 1916).
guvernul A scris
ui câteva
maghiar lucrări
de a temeinice
dizolva privind
Partidul istoria
Național vieții
Român; bisericesti
în 1895 a a
fost românilor
principal transilvân
ul eni; a
organizat semnalat
or a) pentru
Congresul prima
ui oară
naționa- vechile
lităților manuscri
(români, se
sârbi, românești
slovaci) din Bihor.
dc la Pe baza
Budapest acestora,
a. In a fost ales
ultima membru
parte a activ al
vieții, s-a Academici
situat Române
însă pe o (27 mai
poziție 1909).
diametral
opusa, Lucrăr
devenind i:
unul din *Cercetări*
oamenii *litera**f-
de wWrjce.
încredere București
ai , 1896.
guvernul 29 p.;;
ui *Mitropoli*
maghiar; *tul Sava*
în 1910 *II*
deputat la *Brancovi*
Ccica- ci, Arad.
Bihor.cu 1906,XV
program + 18lp.;;
guvernam *Ierarhia*
ental; la și
24 iul./6 *Mitropoli*
aug. a
1916. *Bisericii*
ales *române*
mitropolit *din*
Transilu

a re
ni i
a b
și a
U ro
n n
g d
a e
ri Ș
a, a
Si g
bi u
u. n
l a.
9 S
0 cr
8, ie
l re
2 c
7 o
p. m
; e
S m
a or
g a
u ti
n v
a a.
c ...
a Si
or bi
g u.
a l
ni 9
z 0
a 9.
to p.
r 4
c 3
o 5
n- —
st 4
it 5
u 3;
ți C
o o
n n
al tr
, ib
în u
vo ți
L u
M n
it e
ro la
p is
ol to
it ri
ul a
A B
n is
d e

ricii din
române. Arad.
Sibiu, Arad,
1917,60 1922. p.
p.; 657-659;
numeroas Teodor
e articole Neș,
cu Oameni
caracter //wflyAor
istoric în .Onidca.I
„Biserica 937,p.469
și Școala" -
de la 493;Ghco
Arad. rglie
Literat Litiu. Un
ura: academi
Enciclop c ian
edia arădean
Rontâiui, înainte
lom. III, de 1918:
Sibiu, Vasile
1904,p. Mangra,
191\Cal în voL
endarul Academi
„Amicul a
Paporu- Română
lui” pe gi
anul 0^;iaf«/.T
1917, miișoara,
p.62-64; 1982, p.
anul 154-160;
1918,p.53 Mircea
-56 și Păcurariu
anut . Vasile
1919, p. Mangra,
65 istoric și
(necrolog); militant
„Telegrafu pentru
l drepturi/
Român".a e
n. românilo
LXIV.nr. r
77.78.87 transilvă
și 88 din neni, în
1916; și MA. an.
an. LXVI, XXXV.
nr 104 șt 1990, nr.
105 din 2, p, 15—
1918; 32; Ioan
Teodor Mircea
Botiș. Bogdan,
Istoria Activitate
Școalei a
normale tstariogr
(Prepara afică a
ndiei) și lui Vasile
a Mangra,i
Institutul nAB.unA
ui liXU).199l
teologic ,tirJ~
ortodox- p. 112-
româu 122;

G 1
a 9
br 9
iel 7,
Șt nr
re .
m l,
pe p.
l, 1
M 7
it —
ro 2
p 1;
ol M
it ar
ul iu
V s
a E
si p
le pe
M l,
a V
n a
gr si
a le
— M
p a
a n
si gr
u a.
n C
e o
a n
v tr
e ib
c u
hi ții
lo la
r c
m u
a n
n o
u a
s șt
cr er
is e
e. a
în vi
„ eț
M îi
ag șt
a a
/i ct
n iv
is it
to ă
ri ții
c\ lu
a i,
n. Ar
3 a
l, d.

2000. 123 p
2

MANO Arad și
LACHE Oradea
ANCA, (febr.
teolog **51** 1959-apr.
filolog. N. 1964). A
26 iun. lucrat
1923. apoi în
lași. cadrul
Liceul Serviciulu
„Domnița i „Studii și
Bălașa" document
din are" al Pa-
București triarhiei
(bac (1966 —
1940). 1970).ins
apoi a pector
urmat laCasadc
Facultă- Pensii a
țile de acesteia
Litere (1970—
(specialita 1974) și
tea redactor
Spaniola la Editura
și Institutul
Italiana, ui Biblic
licența în și de
1944). Misiune
Drept (lic. (1974-
1945)șiTe 1987),
ologie(lic. Lucrăr
1950). i:
toate in *Cunoaște*
cadrul *rea*
Universită *wuliâ-*
ții din *falsificar*
Bucureșu *e a cu-*
; cursuri *noașterii*
de *adevărul*
doctorat *ui, în*
in ST.an. VI.
Teologie— 1954. nr
Dogmatic 3—
ă (1951 4. p. 174
-1954). în — 188;
1959 *Un*
Tribunalu *capitol*
l nulilor *de*
București *angheola*
a *gie. în ST.*
condamn an. VII
at-o la 8 19S5.nr.
ani de I-2.p.
închisoare 122-136;
, pe care a „Cuvânt
cxccutal-o *ul*
la Jilava. *Trup s-a*
Miercurea *făcut”, în*
Ciuc, MO.an.

M

V ul
H ui
L și
19 s
56 e
. n
nr s
. ul
10 dr
— e
12 pt
. ăț
p. îi,
59 în
8 „O
— rt
60 od
5; ox
N ia"
a ,
șt an
er .
e X.
a 19
di 58
n .
D nr
u .
h 4.
ul p.
, 57
tn 0-
M 58
M 5;
S. C
an o
. n
X si
X d
XI er
V, aț
19 îi
58 a
,n s
r. u
l pr
-2 a
.p tr
. u
37 p
- ul
45 ui
; D
O o
ri m
gi n
n ul
e ui
a în
dr o
e p
pt er

a de rii, în
răscump GB.an.
ă- XXXVIII,
rare, tn I979.nr.3
MB.an. —4.p.297
XVIII, — 311;
1966,nr. 7 Tradiție
—9.p. 402 și
— actualitat
413; e tn
învierea eclezio
și gie, în
înălțarea GB, an.
Domnulu XXXVIII,
i, I979,nr.5
încununa —6.p.511
re —523;
a operei Dumne-
de zeiasca
răscump Euharisti
ărare. în e. în GB,
„Ortodoxi an.
a", XXXVIII,
an. XXL 1979,
1969. nr. nr. 7—8.
2, p. 241 p. 773—
-247; 791;
Perspecti Sfânta
va Taină a
Bisericii Cununiei
locale in .
ecleziolo în GB, an.
gia XL, nr. 1-
contrmfw 2. p. 104-
rană, în 129;
MB, an. Sfânta
XXIV, Taina a
1974, nr. Hirotonie
4-6. p. i, în
233-255; GB.an.
Șf0nta XL, 198L
Taină a nr. 3-
Botezului 5. p. 324
. în GB, — 345;
an. Consider
XXXVII. ații
1978. nr. asupra
5-6, p. Tainei
542-551; Cununiei
Sfânta in cadrul
Taină a misteriot
Mirunger ogiei
ii, ortodoxe,
thGR.an* în
XXXVII, MB, an.
1978,nr. XXXI.
9-12, 1981, nr.
p. 1029- 4-6. p.
1043; 308-321;
Sfânta Opinii
Taina a asupra
Mărturisi documen

tu vl
lu a
i vi
„ a
B O
ot rt
e o
z, d
E o
u xi
h ei
a ro
ri m
st â
ie n
, e
Sl șt
uj i,
ir în
e” G
, B.
în an
M .
B. X
an LI
. II.
X 19
X 84
XI .
II. nr
19 .
83 3-
, 4,
nr p.
. 22
5- 3-
6, 23
p. 1;
29 T
4 ai
— n
31 a
7; N
M a
ai șt
c er
a îi
D di
o n
m Șf
n â
ul nt
ui a
fn F
în ec
v io
ăț ar
ăt ă
ur M
a or
și ia
e ,

în MB, colaborări
an. la
XXXIV, revistele
1984. nr. citate în
5 - 6, p. lista
278 -284; bibliografi
Tradiția că; „știri
dogmatic ecumenic
ă în e" în
Ortodoxi „Glasul
e, în MB, Bisericii"
an. (în cola-
XXXIV, borare cu
19K4, nr. prof. O.
7-8. p. Bucevschi
417—427;).
Din Traduc
problema eri:
tica Vladimir
feminina Lossky.
actuală, *Du/x*)
în MB, *chipul și*
an. XXXV, *asemăna*
1985, nr. *rea lui*
7-8. p. *Dumneze*
431—441; *u*.
Virtutea București.
recunoști 1998,
nței, 221 p.
înGB.an.
XLVMIL19
89,nr.2-
3,p.51-
63;De.țco
/w/m7 *lui*
Dumneze
u, în GB,
an. XLIV.
1985, nr.
10— 12,
p. 669—
679;
Statutul
femeii în
mesajul
lui
Hristos,
în AB, an.
UI (XLII),
1992, nr.
7-9. p. 51
— 81; Voi.
Problema
tica
feminină
în Bise-
rica lui
Hristos,
Timișoara
. 1994.
146 p.
Alte
MANO
LACHE
TEODOR,
publicist
(teolog
nehirotoni
t). N. 13
mai 1906.
In Boteni,
jud,
Dumboviț
a.t 12aug.
1977,în
Bucuiești.
Studii la
Seminarul
„Centrar
(1919-
1927) și
la Facul-
tatea de
Teologic
din
București
(1927-
1931).
Biblioteca
r ajutor <
1929—
1937),
apoi

bi „R
bli az
ot e
ec tic
ar L
al u
Fa mi
cu nă
lt "
ăţ (1
ii 93
dc 4
Te —
ol !
og 93
ic K)
şi .a
al po
In i
sti al
tu re
tu vi
lu st
i el
Te or
ol ce
og nt
ie ra
U le
ni bi
ve se
rs ri
it ce
ar şti
di (1
n 95
B 7
uc —
ur 19
eş 71
ti).
(1 u
93 n
7 ti
— m
19 p
57 re
se ct
cr or
et al
ar re
de vi
re st
da ei
cţi ..
e Mi
al tr
re op
vi oli
st a
ei Ol

teniei". şi
Lucrăr BOR.an.X
i: CI, 1973.
Bibliogra nr. 6. p.
fia 546-598;
mitropolit *Tipografi*
ului *români*
Veniamin *de*
Costachi *origine*
An *austriacă*
BOR.an. : *Familia*
LXIV, *Gobt*, în
1946,nr. *Almanah*
9-12, p. *ul*
545-600 *parohiei*
(şi extras. *ortodoxe*
Bucureşti, *române*
1946, 64 *din*
p); *Viena pe*
Bibliogra *anul*
fia I.PS. 1971, p.
Nicodim 105-116;
patriarhu *Clerici şi*
l *teologi*
României *medici*
, *de-a*
Mănăstire *lungul*
a Neamţ. *istoriei*
1947.181 *poporului*
p.; *Ştefan* *român*
ce! Mare *(secolele*
şi viaţa *XIV-*
religioas *XVII)/\n*
ă din BOR, an.
vremea XCI.
sa, [1973.nr.3-](#)
BOR.an. 5,p.401-
LXXV, 432(încola
1957. nr. borarc)
5»p.414— Alic
437; Atore articole,
pe filele dar mai
calendar ales zeci
ului celor dc cronici,
20 fşi 25) dări de
de ani de S«amă,
arhipăsto note şi
rire a [1ecen7.il](#)
Prea în
Fericitulu revistele:
i Patriarh „Raze dc
Justi- Lumină",
nian,în „la şi
BOR.an. citeşte",,.
LXXXVL Biserica
1968,nr.6. Ortodoxă
p.649-686 Romă-
M AK<T GKIGOKIt-
ni". Bisericii",
„Ortodoxi toate la
a", Bucureşti
„Glasul ,

” .
M i
it ii
ro i i
p i i
ol .ii
ia 4
O n
lt .<
e t
ni T
ei e
". o
” d
Al o
m o
a r
n N
a ·
h M
ul a
p m
ar >
o l
hi a
ei c
or h
to e,
d ix
o \
x B
e O
ro R,
m a
a n
n a
di n
n X
Vi C
e V.
n 19
a* 7
*. 7.
„L nr
u .7
ce -
af 8.
ăr N
N p.
o 7
u 2
" 3-
— 7
Vi 2
e 6.
n
a
și
al M
te A
le R

CU e de
GRIGORI Teologic
E. protestan
profesor tă și
de romamxa
teologie. tolicădm
N 7dec. Breslau
191 l.în — azi
Braștnei. Wroclaw
jud. — (1934-
Sibiu.în 1936);
familie doctoratu
<le preot, l la
t 21 ian. Cemău|i
1987.în la 3 iun
Sibiu 1939. la
Studiile profesoru
secun- l Vasile
dare la Gheorgh
Liceele u
„Sf. Profesor
Vasile" suplinitor
din Blaj la catedra
(1922— de
1924) >i Studiul
„Gheorgh Noului
e Lazăr" Testamen
din Sibiu t de la
(1924- Academia
1929). teologică .
cele .Andreian
superioar ă" din
e la Sibiu
Facultătil (1936).
e de titularifca
Teologic t în 1941.
din profesor
București universita
(1929- r agregat
1932) și (1943).
Cernăuți apoi
(1932- titular
1933). definitiv
Trimis de (1946),
mitropolit continuâ
ul Nicolae nd și în
Bălan cadrul
pentru Institutul
studii de ui
specializa Teologic
re în Noul Univesita
Testamen r (din
t la 1948), la
Facultate aceeași
a de catedră,
Teologie pină la
ortodoxă pensionar
dtn Atena e. în
(1933 — 1982; în
1934) și câțiva am
la școlan a
Facultătil predat și

Li H
m ir
b ot
a o
gr ni
e t
a di
c a
ă c
(1 o
9 n
3 în
6- l
1 9
9 3
5 6,
1. pr
1 e
9 ot
5 în
5- l
1 9
9 4
5 7.
9) m
. ai
S tâ
ec i7
to iu
lo hi
gi ro
a te
(1 si
9 t
3 pr
6 ot
— o
1 p
9 o
4 p
3) (1
: 9
re 4
ct 8)
or ,
al a
In p
st oi
it ic
u o
t n
ul o
ui m
în st
1 a
9 vr
7 of
6- or
1 (1
9 9
7 5
9. 7)

Redactor or de
la teologie
publicațiil de la
e sibien: Atena
„Revista (1976)
Teologică” ș.a. A
(1936- desfășura
1947), t o bogată
„Foaia activitate
Bunului publicisti
Creștin” că,
(1954- însumind
1956) și peste I
„Mi- 000dc
tropolia titluri.
Ardealulu
i” (1956— Lucriri
1976); a : *Saul
condus din Tars*
colecțiile Sibiu.
„Bibliotec 1939. XII
a + 126 p.;
Bunului *Studii
Păstor” și biblice.*
„Pro- Sibiu.
blemele 1940. VIII
Vremii”. A + 100 p :
făcut *Antro/x
parte din dogia
câteva paulinâ.
delegații Element
ale ele
Bisericii Esența.
Ortodoxe Originea
Române și
la diferite originalit
congrese, atea (teză
conferințe dc
și doctoral).
întruniri Sibiu.
peste 1941,
hotare: XXXVIII +
Consultaț 336 p.;
iahiblicăd *Procesul
e la Bad Mântuito
Sarow - rului,
Germania Studiu
(1973). juridic și
Seminaru teologic
l (în
european colaborar
dc e cu dr.
traduceri Ioan
biblice dc Fnima).
la Sibiu.
Arnoldsh 1945,
ain — VIII+ 348
Germania p;
(1968). (reedita
Congre- re la
sul Suceava,
profesoril 1997.344
p.); *lisus***

t ol
n P
f a
a \
t el
a c
şt â
ii tr
n e
ţ T
ei tt
. .
P I
re n
lu tr
cr o
ar d
e u
d c
u e
p r
ă e,
L t
Cl e
Fi x
Il t
o si
n, c
Si o
bi m
u. e
l n
9 t
4 a
6, r,
X S
VI i
+ b
l i
0 u
0 ,
p l
[9
E 4
p 7,
is X
tt VI
d +
a 4
S 8
f p.
â :
n S
t t
u u
l d
u i
i u
A l
p N
o o
st u

lui nRT,an.
Testame XXX,
nt. 1940,nr
Manual 11 -12. p.
pentru 537 —
uzul 558; Un
studenţilor temei
f documen
Institutel tar al
or istoricitâl
teologice. â cărţilor
Bucureşti Noului
. 1954. Testame
XII + 208 nt:
p.; ed. a Eragmen
II-a, -
Bucureşti tulMurat
. 1977. ori,\n
256 p (în „Anuarul
colaborar XX (II)...
e), ",1943/1
Sludff 944. p. 5
în —26 (şi
periodice: extras, 26
Mistica p.); O
paulină, ştiinţă
în noua:
„Anuarul Istoria
XIII al vremuril
Academic or
i teologice neotesta
«Andre* mentare.î
ianc*". n
1936/19 „Anuarul
37, p. 32 XXII
—49; (IV)...".
Paulims 1945/19
m şi 46, p. 3-
stoicism. 27 (şi
Schifd extras, 29
compara p.); Un
tiva, în muncitor
„Anuarul manual:
XV...\193 Sfântul
8/1939.p. Apostol
131- Pavel. In
l&Jntrod voi.
ueeretrn „Biserica
Teologia a şt
biblică, problem
în ele
„Anuarul vremii*'.
XVL.*\ Sibiu.
1939/194 1947, p.
0.p 36- 45 — 67;
51; Episcopa
Originea tul
şi roman al
originalit Sfântului
atea Aftostol
teologiei Petru In
pauline.î lumina

N 6-
o 1
u 2
l 9,
u P
i r
T e
e o
st -
a c
m u
e p
n â
t rt
O b
b i
â b
r li
și c
il e
e n
d e
u ot
b e
io st
a a
s m
e e
a n
le t
u a
n r
ei e
le fii
g șt
e îi
n n
d ț
e. a
în t
„ e
O ol
rt o-
o* gi
d c
o ă
xi b
a" u
, lg
a a
n. r
I. ă
l ,
9 în
4 S
9, T.
nr a
. n.
4, III
p. ,
l l
l 9

51, nr. 5-
6, p. 356
— 367;
„Omul
cel nou”
tn
concepți
a
antropol
ogică a
Sfântului
Apostol
Pavel, în
ST, an.
III. 1951.
nr. 7-8, p.
417-429;
Premisel
e biblice
ale
erorilor
papalităț
ii, în
„Ortodoxi
a**”, an.
VI. 1954,
nr. 2-3. p.
365-394;
Sfântul
Apostol
Pavel
despre
personal
itatea
religioas
a-morală
a
păstorul
ui de
suflete,
în ST. an.
VII
1955,nr.
3-4, p.
197-216;
Părți
proprii
2

mental”
Sfântului
Apostol
Pavel, în
MMS, an.
XXXIII.
1957. nr.
5—7. p.
406—
415; Un
docu-
ment
inspirat

Sfântului
Luca In
finalul
istorisiril
or
Evanghe
liei, în
MA.an.
1,1956,nr
. 1-2.p.
51-62;
Botezat-
a pruncii
Biserica
creștină
primară?
în MO.
an. VIII.
1956. nr.
4-5. p.
177-186;
Actualita
tea
Epistolei
Sfântului
Iacov .în
MA.an.
11.1957,
nr. 1—2.
p. 26—
52;
Sfântul
Apostol
Pavel
despre
modelul
de
viețuire
creștinea
scă. în
ST. an IX.
1957. nr
1-2. p. 3-
22; Cu
privire la
„testa”

tle
mărinimi
e
creștinea
sca:
Epistola
Sf
Ațiosol
Pavel
câtre
FilimonA
n MA, an.
II, !¹

> lo
M r
T, A
ir p
r1 o
fl. st
p. ol
4 il
1 or
1 ,
4 în
7 „
il: O
M rt
ă o
i d
n ox
ir ia
it ",
d a
o n.
c IX
u ,
m 1
* 9
\ 5
t 7,
a nr
r .
e 3,
d p.
e 4
p 2
r 9
o —
c 4
e 3
d 7;
u „
r e
a n
si s
n d
o iv
d i
a n
l io
a r
f \
n O
c c
a o
rt m
e i>
a a
F a
p ți
te e
i

ntre III.
Sfântul 1958.nr.
Ațxistol 7-8.
Pavel și p,506-
Sfântul 530;
Ioan Sfânta
Gură Scriptura
^Awrt.nS Jn pom
T.an. IX, românes
1957, w. c * 100
9-10. p. de ani
617— de la
624; apariția
„UKtittor Bibliei
ut” lui
Fiului. Saguna,
Pretinsul în MA. an
oprimat” IU. 1958,
al nr. 11-12.
Sfântului p, 782—
Apostol 812; Ci
Petru ne este „
văzui în ego ” din
lumina capitolul
unor VII al
detalii Eptstotct
Ioanetce. către
inMA,an. Romani,
II, in MA.an.
1957,nr. IV.
11 — 12, 1959.nr.
p. 787 — 3—4, p.
817; Trei 185—
țmrtrete 194;
neotesta Paternita
mentare tea
\ luda ioaneică
Iscariote a
anul, Evanghe
Ptlat din liei a
Pont si /uitra.
Claudia cu
Prxuta, speciala
în MA. pri\ire la
an. III. proba
1958. nr. arheologi
3-4, p. ca si
190-201; paleogra
Ephesus fică, în
redivivus ST, an.
. Pe X11.1960
urmele . nr. 3—
cele mai 4.p 139—
de 160.
seama Episoad
ctitorii e din
pauline viața
a Asiei Bisericii
Minor, în creștine
MA, an. a
veacului

a	bi	4 — 676;	1962,nr.9-
p	lit	<i>Element</i>	12,p,631-
o	a	<i>e de</i>	641;t7w/e
st	te	<i>eclesiolo</i>	prifr/MW
ol	a	<i>gie</i>	cH
ic	d	<i>insulina,</i>	<i>privire la</i>
i	e	în MA.an.	<i>locul</i>
n	s	VI.nr. 1-	<i>Bibliei fn</i>
e	ă	3,1961.	<i>Ortodoxi</i>
x	v	p. 28-36;	<i>e, în MO.</i>
/	â	<i>Element</i>	an. XVI,
m	r	<i>e de</i>	1962. nr.
n	și	<i>istoriean</i>	10-12. p.
e	ri	<i>sicâprofa</i>	583-596:
r	i	<i>nă in</i>	<i>Sfântul</i>
e	m	<i>scrierile</i>	<i>Vamava</i>
fi	o-	<i>Sfântului</i>	<i>Cipriotul</i>
i	r	<i>Evanghe</i>	—
n	a	<i>list Ltica,</i>	<i>apvntol</i>
te	le	în	<i>al</i>
r	l	„Ortodoxi	<i>elemstilo</i>
p	a	a", an	r, în
re	S	XIII,	MA.an.
t	f	1961,nr	VIII.
a	â	3.p. 331-	1963, nr.
r	n	367;Gom	1-3. p.
e	t	<i>altelAnST</i>	45-73;
l	u	. an. XIV,	<i>Cu-</i>
u	l	1962, nr.	<i>noaștere</i>
c	A	1-2, p.	<i>a</i>
a	p	39-50;	<i>preoșeas</i>
n	O	<i>Obârșia</i>	<i>că a</i>
ic	S	<i>ierusati</i>	<i>Noului</i>
ă	t	<i>miteanâ</i>	<i>Testame</i>
,	d	<i>a</i>	<i>nt. în MA.</i>
în	l	<i>Bisericii</i>	an. VIII.
M	P	<i>primare</i>	1963. nr.
A,	a	<i>din</i>	9-10. p.
a	v	<i>Roma, în</i>	657-680.
n.	el	MMS.an.	<i>Preocu/i</i>
V,	.	XXXVIII,	<i>ân</i>
1	în	1962,nr.	<i>dulactice</i>
9	M	7-8, p	<i>șl</i>
6	A.	549-566;	<i>bibliogra</i>
0,	A.	<i>O mied</i>	<i>fice</i>
nr	a	<i>odisee</i>	<i>neotesta-</i>
.	n.	<i>apostolic</i>	<i>mentare</i>
7	V	<i>ă, în MB.</i>	<i>An</i>
—	J	an. XII.	MA.an
8,	9	1961. nr.	VIII.
p.	6	7-8. p.	1963.nr.
5	0,	319-343;	II —12, p
1	nr	<i>întâiul</i>	836—
9	.	<i>itinerar</i>	856;
—	9	<i>paulin }</i>	<i>Orientări</i>
5	—	<i>>e</i>	<i>exegetice</i>
3	1	<i>continent</i>	<i>de</i>
4;	0,	<i>ul</i>	<i>interes</i>
P	p.	<i>nostru,</i>	<i>pastoral,</i>
o	6	în MA,	în MO.
si	6	an, VII,	an. XVI,

l< u
* n
W it
· ã
nr ț
· i
9- cr
1 e
0. șt
p. i
6 n
8 e
7 —
6 in
9 l
6; u
E m
x u
e u
g t
e e
z pi
a st
in ol
p el
a o
st r
o p
r a
a u
ți li
e, n
în e
M A
A. n
a S
n. T.
X. a
1 n.
9 X
6 VI
5. I,
nr 1
· 9
1 6
— 5.
3, nr
p. ·
2 5
6 —
— 6,
4 p.
9. 2
P 7
r 5
o —
h 2
le 8
n 5;
u F
t o
r

ma ate și
inițială a prioritate
textului apostolic
din ã in Noul
Epistola Testame
cãtre nt, în ST,
FilimonA an XXVI.
n MA. an. 1974, nr.
X. 1965. 7-8, p.
nr. 11 — 522-532;
12. p. Mediul
856— de
863; apariție
Părți al
proprii cãrților
Sfântului Noului
IMCU fn Testame
textul nt, în MA.
introduc an. XXI,
iv al 1976. nr.
Evanghe 4-6,p.
liei a 252-272;
treia, în Hristos
MA. an. și
XII, 1967, Cezarul
nr 1-3, p sau
8-42: Statul șt
Preo- Biserica
cupări in
ermmeut lunuiui
ice de Noului
interes Testame
actual nt. în
panortod MA.an.
ox și XXII,
ecument 1977.nr.
st, in MA, 7-9.p
an, XIII. 484-498;
1968. nr Valoarea
7—8. p. isagogic
484 — ã și
515. biblic
Consider teologică
ații a celor
asupra 24 de
Noului predoslo
Testa- vîi ale
mentdin Noului
1648,în Testame
ST,an. nt dtn
XXV. 1648, în
1973,nr. Noul
9-10, p. Testame
605-618 nt dm
(și MA.an. 1648,
XIX. reeditare.
1974. nr. Alba
1—3, p. lulia.
84 — 95); 1988.p.
Ideea de 68-76 și
stnodalit

e n.
d. X
l X
9 X,
9 l
8. 9
p 4
5 0,
8- nr
6. .
A 5-
li 8,
c p.
st 2
u 1
di 1-
i: 2
M 8
it 8
r și
o în
p vo
ol i,
it O
u m
l a
N gi
ic u
ol IJ
a \
e S
a .
l S
A a
r le
d D
e r.
a N
l ic
u- ol
l a
u e
i. B
B ă
io l
bi a
bl n
io ,
g m
r it
a r
fi o
e, p
î ol
n it
R u
T. l
a A

rdealului Uteral
, la ura:
douăzeci ROC,an.
de ani VI,
de I976,nr.4,
arhtpăst p.88-89;
orirc, ROC, an.
Sibiu, XIII,
1940. p. 1983, nr.
65— 128; 1. p. 13-
Procanon 14;
ul lut Ghcorglw
Petru Longodor.
Maior, Părintele
Ediția a Profesor
Il~a, Grigorie
îngrijită Marcu.
de...Sibiu Selecții
. 1948. bio-
XXIV + bibliogra
154 p. fice. l
(introduc eză dc
ere și licență în
text). Teologie,
Colaborăr ms. daci..
i la Sibiu.
periodicel 1983,184
e p.; Pr.
bucnccșii Prof.
menționa Vasile
te, la care Mihoc, f
se Pr Prof.
adaugă Dr.
„Tcle- Grigorie
gnrfulRo Marcu, în
man^Viaț MA.an.
a XXXII,
Ilustrată" [1987.ru](#)
- Sibiu și 2.p. 163-
Cluj. 168: Pr.
„Aliaml Prof -
Banatului Mircca
" — Păcurariu
Caranseb , Dtwă
eș, sute sute de
ile am de
reportaje, învățăm
cronici, ânt
recenzii la teologic
cele trei la Sibiu,
peri<xlicc 1786-
pe care 1986.
Ic-a Sibiu.
condus și 1987.p.
altele. 326-329.
M

IZ	9	din Viena	eolab. cu
I	2	(cu	Șt.
D	4.	doctoratu	Roșianuh
O	fn	l în 1888)	Blaj.
R.	Bl	Profesor	1907.167
p	aj	dc	p. Studii
ro	.	Teologic	și articole
fe	St	Morală.	în
s	u	Pastorală	„Cultura
or	di	și	Creștină”.
d	il	Pedagogic	„Koaia
e	e	la Semi*	Bisericea
te	gi	naruldin	scă” și
ol	m	Blaj	„Unirea”
o	n	(18H8-	de la Blaj.
gi	a	1901).rect	în
c,	zi	or al Se	<i>Enciclop</i>
c	al	mina-	<i>edia</i>
a	e	ii	<i>Română</i>
n	în	(1912-	dc la
o	Al	1920).	Sibiu (3
ni	b	canonic	voi.,
c.	a	mitropoht	1898-
N.	lu	un (1901	1904).
l	li	—1922)	Literat
l	a	și vicar	ura:
sc	și	general	<i>Sematis</i>
pl	Bl	arhiepisc	<i>mul</i>
.	aj	opesc la	<i>veneratu</i>
l	,	Blaj	<i>lui cler</i>
H	st	(1922-	<i>al</i>
5	u	1924).	<i>Arhuliec</i>
8,	di		<i>esei</i>
în	i	Lucrir	<i>metro/x</i>
D	te	i:	<i>ditane</i>
u	ol	<i>Catehis</i>	<i>greco-</i>
m	o	<i>mul</i>	<i>catolice</i>
it	gi	<i>rehgtumi</i>	<i>române</i>
ra	ce	<i>creștine</i>	<i>tle Alba</i>
,	la	(pentru	<i>lulia si</i>
ju	Bl	clase le	<i>Făgăraș.</i>
d.	aj	gimnazial	Blaj.
Al	(a	e	1900. p
b	b	inferioare	722;
a	s.	). Blaj.	<i>Necrolog,</i>
în	l	1894.	în
fa	8	252 p.;	„Unirea”.
m	8	<i>Teologia</i>	Blaj. an.
ili	4)	<i>pastoral</i>	XXXIV.
e	.	ă. 2 voL	nr. 15 din
d	a	Blaj.	12 apr.
e	p	1902—	1924;
p	oi	1906 (voi.	Nicolae
re	la	L	Comșa,
ot	U	<i>Didactic</i>	<i>Dascălii</i>
,	ni	<i>a</i>	<i>Blajului,</i>
l	ve	<i>pastoral</i>	Blaj.
6	rs	ă. 415 p.;	1940.p.
u	it	voi. II.	118 (șied.
p	at	<i>hturgica.</i>	Nicolae
r	e	586 p);	Comșa —
l	a	<i>Alcoolis</i>	Teodor
		<i>mul</i> (în	

S	.j	ea	Cozia.	studiul
ei	e	sec.	XVII.	lexicogra
cc	n	în	1649 o	fici
a	e	scris	un	xlavo-
n	n	<i>Lexicon</i>		române
u.	o	<i>slavo-</i>		din
<i>D</i>	u	<i>românes</i>		secolul
<i>a</i>	ă.	c,	cu	al
<i>s</i>	a	4574		<i>XVII+lea</i>
<i>c</i>	n	termeni		. în voi.
<i>ă</i>	.	slavoni.		<i>Contribu</i>
<i>lii</i>	1	însoțiți de		<i>ții la</i>
<i>B</i>	1	corespon		<i>istoria</i>
<i>l</i>	1	dentul		<i>culturii și</i>
<i>a</i>	.	românesc		<i>literaturi</i>
<i>j</i>	n	, pe baza		<i>i române</i>
<i>u</i>	r	<i>Lexiconu</i>		<i>vechi.</i>
<i>l</i>	LI	<i>lui</i>		București
<i>u</i>	9	<i>sla*o-</i>		. 1972. p.
<i>i</i> ,	9	<i>rusesc</i> al		307—
<i>B</i>	7,	lui Pamvo		324;
<i>u</i>	p.	Berânda.		Jana
<i>c</i>	1	tipărit la		Balacciu
<i>u</i>	5	Kiev în		și Rodica
<i>re</i>	4-	162 ⁷ ; este		Chiriaces
<i>șt</i>	1	pnma		cu.
<i>i</i> ,	5	lucrare		<i>Dicțiotuir</i>
<i>l</i>	9.	lexicogra		<i>de</i>
9		fică la		<i>lingviști</i>
9	M	noi,		<i>și filologi</i>
4.	A	păstrată		<i>români.</i>
p.	R	până azi.		București
l	D			. 1978. p
l	A			173;
7)	R			Gabriel
;	I	Literat		<i>Ștx*mp\</i>
N	E	ura:		<i>e\,</i>
a	C	Murdărie		<i>Catalogu</i>
c	O	Cozi		<i>l</i>
A	ZI	anul,		<i>nutnuser</i>
nt	A	<i>Lexicon</i>		<i>nelor ro*</i>
o	N	<i>slavo-</i>		TM i«O^L
n	U	<i>românes</i>		București
es	L,	<i>c si</i>		. 1978. p.
c	c	<i>tălcuirea</i>		114-115.
u.	ă	<i>numelor</i>		MARE
<i>D</i>	u	<i>din</i>		Ș
<i>r</i>	g	<i>1649.</i>		IOACHIM
<i>Iz</i>	ăr	Publicate,		(din botez
<i>i</i>	„P	cu un		loan),
<i>d</i>	is	studiu,		episcop.
<i>o</i>	ar	note și		N. 12
<i>r</i>	di	indicele		mart.
<i>M</i>	m	cuvintele		1927. In
<i>a</i>	ă	românești		Măgircști,
<i>r</i>	n	, de Gr		jud.
<i>c</i>	m	Crețu,		Bacău.
<i>u</i>	ă	București		Studii la
,	n	. 1900; G		Seminani
în	ă	Mihăitâ.		l teologic
C	st	<i>Contribu</i>		„Sf.
C	ir	<i>ții la</i>		Glieor-

g c
h U
c" ni
dt ve
n rs
R it
o ar
m di
a n
n Cl
(a uj
b (1
s 9
l 4
9 8-
4 l
6) 9
. 5
la 0)
F Pr
a e
c ot
ul în
ta p
te ar
a o
d hi
e il
T e
e D
ol ă
o m
gi ie
c n
di eş
n ti.
S ju
u d.
ce B
a a
v c
a(ă
I u
W (1
6- 9
| 5
9 2
4 -1
8) 9
şi 5
la 7)
In .S
st f.
it Ni
u c
t ol
ul a
T e
e di
ol n
o M
gi o

meşti Huşilor.
(1957- înscăunat
1960), la 15 sept
Leorda- 1996.
Comăneşt Lucră
i.jtul. ri
Bucău *Monogra*
(1960- *fia*
1972), *bisericii*
Sf.Nicolae „Sf.
- *Nicolae***
Bacău(1 *din*
972- *Bacău*
1978). (Roman),
secretar 1983.
pro* 351 p.;
topopesc *Monogra*
la *fia*
Moineşli *bisericii*
(1957— *din*
1967), *Măgireşt*
deputat *t*
eparhial (Roman).
(1962— 1988;
1972). diverse
preşedint articole
e al cu
Comisio- caracter
nului biblic In
eparhial revista
al „Mitropoli
Episcopie a
i Moldovei
Romanul şi
ui şi Sucevei"
Huşilor sau in
(1972— „îndrumă
1978), torul
vicar bisericesc
administr al eparhia
ativ al Romanul
al acestei ui", pc
eparhii carc-I
(1978 — redactea-
1985), ză
apoi începând
arhiereu cu anul
vicar cu 1985 şi
titlul dc volumele
„Vasluian *Cronica*
ul" pe *Episcopi*
scama *ei*
aceleiaşi *Romanul*
eparhii *ui şt*
(hirotonit *Huşilor,l*
şi instalat — IV,
la 24 nov. Roman.
1985). La 1989-
4 iul. 1992. iar
1996. din 1996
ales *Cronica*
episcop al *Episcopi*

ei a.
H t
u II
și a
lo pr
r. .
1
M 9
A 0
R 7.
IA în
N S
SI u
M ce
E a
O v
N a.
F St
L u
< di
> il
R e
E gi
A. m
p a
re a
ot zi
, al
fo e
l- la
cl S
or u
is ce
t a
și v
et a
n (6
o cl
gr).
af N
. ă
N s
l ă
se u
pt d
. (c
l 1.
8 7)
4 și
7, B
în ci
lli u
șc ș
șt (c
i.j l
u 8.
d. a
S b
u s.
ce l
u 8
v 7

l), (26 nun
superioar 1881).
e la membru
Institutul în
teologic Societate
din a
Cernăuți geografică
(1871 română și
-1875). Societate
Preot în a istorică
Poiana română
Stampii dtn
(1875- București
1877), . în
Voloca(1 Comisia
877) și centrală
Sirrl pentru
(1877— conservar
1883),pro ea
fesor dc monume
Religie și ntelor
Romană istorice
la „școala din
poporală" Viena.
, și la membru
„școala dc onoare
reală al mai
inferi- multor
oară" din societăți
Stret(IK7 culturale
9- (România
1883).prof Jună dm
esorde Viena.
Religie la Junimea
Gimnaziu și Dacia
l ortodox din
din Cernăuți
Suceava etc L A
(1883 — fost unul
1907). din cei
protopres mai dc
biter seamă
(1903); folcloriști
membru și
activ al etnografi
Academic români,
i Romane realizând
2

o operă ținuturile
încă locuite de
nccgalată români, a
în scris
literatura lucrări
noastră speciale
dc despre
specialita sărbători,
te. Pe datini
lângă românești
culegeri , ornitolo-
de folclor gie,
din toate cromatică

et ăl
c. rc
Pr al
in ți
o ce
p rc
er et
a ăt
lu or
i, i-
a I
p u
u i i
s i i
b .u
az i
el d
e c
ce fi
rc J
et cl
ăr or
ii .
șt C
ii ul
nț eg
ifi er
ce i
a P
fo a
lc e
lo si
r ip
ul o
ui p
ți o
a r
st al
i e
m d
ul in
at B
c u
ul c
eg o
er vi
e n
a a
cr .
e B
aț al
iil a
or d
p e
o r
p o
ul m
ar â
e n
d e
c ...
c .B
c ot

oșani. III + 368
1869. p ;
109 + III Răsplata
p.; Poesii Povești
poporale din
române* Bucovina
2 voi.. .
Cernăuți. Suceava.1
1873- 897. 109
1875. VI p.; Poezii
+ 222 p. poporale
(I) + IV + despre
250 Avram
p.IIIJ.rtrfr latuu.
fiVr^^ Suceava.
1878. 1900. IX
65 p.; + 103 p.;
Descânt Hore
ece fi
poporan chiuțuri
e din
române. Bucovina
Suceava. ,
1886. București
XXII + .1910.
352 p.; XIX +
Satire IH2 p.;
poporan Pasărilor
e noastre
române. fi
București legemlel
t IK93, e lor.
379 p.; Legen-
Vrăji, dele
farmece ciocârliei
fi .
desfaceri Legendel
în An. e
Acad. rândunic
Rom.M.S. it.
L.s. II-a. București
LV, .
București 1923;
, 1893, Legendel
242 p.; e
Păsările păsărilor
noastre ; Ed.
fi îngrijită
legendel de Mihai
e lor. Cărbăușu
București și Orest
. 1895. Tofan.
118 p.; Iași.
Tradiții 1974;
poporan Basnve
e din
române Tara de
din Sus. Ed.
Bucovin îngrijită
a, tle Mihai
București Cărbăușu
. 1895, și

P a
a ul
ul l-
L e
e u.
u, la
la și
și .
. 1
1 9
9 8
7 1.
5, X
U X
g VI
e II
n 4
d 1
e 9
is 5
to p.
ri S
c tu
e di
d i
i C
n r
B o
u m
c a
o ti
vi c
n a
a p
. o
E p
di o
ți r
e ul
în ui
gr r
iji o
tă m
, â
n n
ot .
e Di
și sc
st u
u rs
di tl
u e
în re
tr ce
o- pț
d ie
u .
ct în
iv A
d n.
c A
P ca

d. Rom.. . 1898.
M.S.L., s. IV +
II. 290p.. Voi
București II.
. 1882, p. *Pâresimil*
107-159 e,Bucure
(și «tras, ști\ 1899.
55 p.); III + 310
Ornitolog p.; Voi. UI
ia Cincizect
poporan mea,
ă București
ramând, .
2 voi. 1901. III
Cernăuți. + 346 p.
1883. VI (reeditate
+ 438 p. sub
(I) + 423 îngrijirea
p. < tui
premiată Iordan
de Dalai, 2
Academia voi..
Română): Bucureștr
Sunta la .
români. 1994.320
Studiu + 359
istortco- p.);
etnografi Insectele
c In limba,
compara credințel
tiv. e st
București *obiceiuril*
. 1890, VI *e*
+ 856 p.; *românilo*
Nașterea r, Studiu
la folcloristi
români c.
Studiu București
etno- . 1903.
grafic,\ \ XIV + 595
\K\ \xt\$ p.;
\x, 1892. Ugendel
III + 441 *e Maicii*
p ; *Domnulu*
înmormâ i Studiu
ntarea la folcloristi
români. c.
Studiu București
etnografi , 1904, III
c. + 345 p.
București In
. 1892. III manuscri
+ 593 p.; s
Sărbător Botanică
ile la populară
români. româna
Studiu (12 voi.).
etnografi Juneșea
c. Voi. la
X.Cărnil români.
cgile, Sărbător
București *ile la*

r in
o d
m e
â di
n n
i. B
P u
o co
v vi
e n
st a
i., și
. A
(2 rd
vo ea
i.) l.
. C
C ol
u in
le d
g e.
e Ci
ri m
d ili
e tu
fo ri.
lc D
lo oi
r n
(1 e
O os
vo tă
lu še
m șt
e i)
c și
u al
pr te
in le
zâ .
n R
d ee
C di
â ti
nt ri:
ec S
e a
di ft
n e
B r
u e
co a
vi la
n r
a o
și m
A â
rd ni
e .
al St
,C u
ol di

u etno- dm
gnfic Bucovina
Ediție .
critică de București
Teofil . 1885;
Teaha, Biserica
Ioan Șerb din
și Ioan Părhăuți,
Uișiu. București
Text , 1887; Sf
stabilit de Ioan cel
Teofil Nou din
Teaha. Suceava.
Bu- București
curești. . 1895;
1995. Inscripti
278 p.; um de
Nunta la nutnuser
români. ipte fi
Studiu cărți
istorico vechidin
etnograf Bucovina
ic ,Suceava.
comparati 1900;
v. Ediție Portretul
critică de lui Miron
aceiași. Costin,
București marele
, logoșăt fi
1995.606 cronicar.
p.; București
înmormâ , 1900; a
ntarea la editat
români. câteva
Studiu din
etnografic manuscri
. Ediție sele lui
critică tic Vartolome
aceiași, i
București Măzărean
. 1995, u: Con-
384 p.; dica
Vrăji, sfintei
farmece mănăstir
si i
descânte Voronețu
ce. l,Sucej\j,
Descânt 1900:
ece fx? Con dica
ix>rane sfintei
române. mănăstir
Bucu- i a
rești, Soleai,
1996,242 Suceava.
p. 1902;
Lucrir Domnia
i Istorice lui
Câteva Ștefan
înscripți voevod
um st cel
docu- viteaz***
mente fi a lui

Șiti
tecă
f"*
a1
n8
T8
o6-
m1
f8
a9
, 1)
S.
uA
ceco
avla
a,b
lor
9at
0la
4,n
îu
mm
prer
eo
uas
ne
ăzi
car
ue
alși
țire
cvi
ărst
tue
raro
rim
ba-
un
coeș
viti:
n„
eAl
nibi
an⁴
în¹
fii¹
n—
țaP
t,es
lata
S..
uAl
cebi
avn
a.a
..C
Rar
evp
isăț
tasil
Por
ol**

— Sibiu, rare"—
„AiniculP lași și
ainiliei".G București
herla- ,
Cluj,..Căil ..Traian".
ilc „Columna
săteanulu lui
i român" Traian", ..
— Revista
Gherla. .. pentru
Aurora istoric,
Română*¹ arheologie
, și
„Calendar filologic",
ul la
Bucovinei București
", .
„Calendar „Sezătoar
ul ea" —
diecezan", Fălticeni",
„Calendar „Junimea
ul Literară"
Societății —
pentru Cernăuți
cultura și ș.a.
literatura Literat
romană urii
din Număr
Bucovina" comemor
. „Gazeta ativ al
Bucovinei rev.
*⁴. „Junimea
„Glasul Literară"
Bucovinei —
". Suceava.a
„Patria", n. IV.nr, 6
toate la —7,
Cernăuți. 1907, p.
..Gazeta 128-167
Transilva (cu
niei — articole
Brașov. .. semnate
Familia*- de A.D.
» Xenopol,
Oradea. .. C. I.
Tribuna" Istrati.
—Sibiu. Ian Urban
„Convorbi Jarnik.
ri Lite- Sextil

MARIN FIKMIMAN

272

Pușcariu. AL MI Marieneseu. Iacob Negrozzi. K.Iorga etc); Arlur Gorovei, *Simian Florea Marian* An rev. „Fii Frumos”. Suceava, an, VII. nr. 5-6.1932. p. 217-223; D Florca Rariștc. *Contribuția lui Simton Florea Marian la cunoaș* terea și itudtul limbii române*, în „Analele științifice ale Umversitfl|ii dm Iași”, lom. IV v secția III, 1953. p. 215-222; Pr. Mihai Haca, *Preotul folclorist Simian Florea Marian* An MMS.nr. 3—4J957.p. 3 n-322;N.Jula.i>cW../i*-rfjrr<τ/r Iul Simton Florea Marian, în RF.an. 111.1958, nr. 3. p. 113—118; Adrian Fochi și N. Al. Miro-nescu. *Contribuții la cunoașterea vieții si operei lui Simion Florea Marian*, în RF, an V, 1960.nr. I —2,p 132-137; I. C. Chițimia.5fir*on *Florea Marian folclorist si etnograf*, în voi. *Folcloriști și folcloristica românească*. București, 1968. p. 159—191; Gheorghe Vrabie, *Folcloristica româna*. București. 1968,p. 209-215. Acadc mia R S R.. *Istoria literaturii române*, voi. III. București. 1973.p. 835-846;Gabriel Șircmpel. *Simton Florea Marian și vechea slova ronxâ-nească*An SCB. serie nouă, XIII. 1974,p. 113-130; Ovi<liu Bărlea. *Istoria folcloristicii românești*. Bucureșu. 1974.p. 232—244; Virgiliu Enc. *Folcloriști români*. Timișoara. 1977, p. 74—82; Traian Filip, *Marian sau spațiul liric bucovinean In port național*, în voi. *Omagiu lui Iosif Constantin Dragon*. I, Roma. 1977. p. 261-304; Mihail Cârăușu. *Simeon Florea Marian*. Schiță biografică. în „Anuarul Muzeului județean Suceava”, voi. IV, 1977, p. 191-204; Mihai Lulfi *Din istoricul presei sucevene: Revista Politica — preocupări culntrale*, în voi „Sucea va”. IV, 1977, p. 205-213; Alexandru Dobre. *Simeon Florea Marian la Academia Română*, în *Memoriile Secției de Științe Istorice a Academiei R.S.R.*, București. 1977,p. 145-159. Alexandru Dobre. *Simeon Florea Marian și concursurile pentru premiile Academiei Române*. în REF. București, an. 24. 1979. nr. 2, p. 235-250; Iordan Datcu și S. C Stroescu. *Dicționarulfolcloriștilor*. București. 1979. p. 271—276; Romulus Vukănescu. *Dicționar de etnologic* București. 1979, p. 376; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979. p. 553— 555; Pr. Drd. Vasile Juravlc. *PrtocUpârl ale preotului folclorist Simeon Florea Marian In legătură cu istoria, cultura și spiritualitatea strămoșilor noștri traea+geți și daco-ronwni*. în MMS.an. LVI,

198fl,nr.7—8, p. 532 — 545; Paul Leu. *Simeon Floreo Marian*, în „Buletinul Societății de Științe Filologice”, București. 1982. p. 128—135; Eugen Dimitriu. *Simeon Florea Marian. Comemorarea marelui etnograf si fol* clorist*. în „Suceava. Anuarul Muzeului Județean**^”. 1982. p. 29-38; Marin Vclea. *Preoți folcloriști și contribuția lor la dezvoltarea folcloristicii românești An BOR,un. CIL 1984.nr. 11 -12, p 800—806; Mircea Fotea. Simetm Florea Marian, folclorist și etnograf*. București. 1987, 245 p.; Mircea Fotea, *Simeon Florea Marian f 1847—1907), cercetător al culturii populare ro-»i/i>i^/LînMMS,an.LXIII.1987.nr.4.p.99-108; Paul Leu. Simion Florea Marian, profesor la Gimnaziul dtn Suceava, in rev. Suceava”, 21. 1994. p. 458-491 și 22-23. 1995-1996. p. 408—427; Puul Leu, *Ctitorul etnografiei românești: Simion Florea Marian*, Suceava. 1998,441 p.*

MARIN FIRMILIAN (din botez Nicolae), mitropolit. N. 1H febr. 1901. în Plopcasade Sus. jud Buzău. 129oct. 1972.ln București Studii la Seminarul teologic din Galați < 1914-1923).cu diferență de bacalaureat clasic la Liceul „Spiru Hnret” din București (1924), Facultatea de Litere și Filosofie (specialitatea Ut orie-Geografie) a Universității din București (1924-1929). apoi Facultatea de Teologie din București (1938—1940).cu licențe la amândouă. Frate în mănăstirea Ciolanu(1916).că)ugărit la Cozia sub numele Fimiilian și huxrtnnii ierodiarcon(1920).diacon la catedrala episcopală din Galați (1920-1924), la biserica „Sf. Uie-Gorgani^* (1924), la catedrala patriarhală din București (1924- 1929). paralel secretar, apoi profesor la Școala de cântăreți bisericești din București; profesor de istoric și geografie la Seminarul monahal dc la Cernica (1929-1936). apoi la Seminarul „Central” din București (1936—1947). director al acestuia (1940 și 1944-1947). predicator oficial la catedrala patriarhală, apoi ieromonah (1940). protosinghel și arhimandrit (1946). La 20 nov. 1947 ales arhiepiscop al Craiovei (hirotonit 30 nov., înscăunat 28 dec), iar în febr. 1949 ridicat la demnitatea de mitropolit al Olteniei (însăunat 25 mart), păstorind până la moarte A publicat cărți dc rugăciuni, calendare, articole, recenzii,medalioane cu vieți de sfinți (în „Cuvânt Bun” „Cnvântur. „Glasul MonahilOf*\\„Albina”.

toate la București), iar ca ierarh articole, cuvântări, pastorale (numărul titlurilor se ridică la peste 450). Ca mitropolii a îndrumat revista „Mitropolia Olteniei”, activitatea Seminarului icolofsic din Craiova. acțiunea de restaurare a monumentelor istorice și în genere. întreaga lucrare misronară-socială din cuprinsul eparhiei; a făcut pană din câteva delegații sinodale care au vizitat alte Biserici creștine și a participat la întruniri Ecologice: Conferința panortodoxă, de la Moscova din 1948, a doua și a treia conferință panortodoxă de la Rodos (1963 și 1964) ș.a.

Murătura: *Volumul imaginal MO.m.* XXIII. 1970. nr. 5-8, p. 301-468 și 923-944; *Necrolog* M BOR.an. XC, 1972. nr. 11-12, p. 848-858; A**Tero*/n. în ROC, an. II. 1972. nr. 4, p. 58-60; Preotul prof. dr. Niculae Șerbănescu. *Ierarhii ptaiurtlor oltene în prima sută de ani de autocefalie*. în MO. an. XXXVIII, 1985. nr. 3—6 p. 361-363.

MARINA II și IMAN (din botez Ioan). patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. N. 22 febr. 1901, în Sucești, jud. Vâlcea. f. 26 mart. 1977. [în București (în mormântat în biserica „Radu Vodă”), Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1915-1923) și la facultatea de Teologie din București (1925-1929). învățător în Olteanca-Vâlcea (1923—1924) și în Băbeni-Vâlcea (1924-1930), paralel preot-paroh în Băbeni (1924-1932). director al Seminarului teologic și preot slujitor la catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea (1932—1933). preot-paroh la biserica „Sf. Gheorghe” în aceeași localitate (1933-1945). Rămas văduv, în 1945 a fost ales arhieru vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu Uliul „Vasluianul” (1945-1947); locțiitor al scaunului mitropolitan din Iași (din aug. 1947), arhieriscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei (ales 19 nov. 1947, fncău-nat 28 dec.), locțiitor de patriarh (din febr. 1948); la 24 mai 1948 ales. iar la 6 iun. 1948 înscăunat ca arhieriscop al Bucureștilor, mitropolit al Ungrovlahiei și patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. păstorind până la moarte.

Ca patriarh rămâne în Istona Bisericii românești prin cunoscutul său „apostolat social”, prin care a știut să dea o nouă orientare activității Bitencu în condițiile noi de viață instalate de regimul comunist. în ciuda tuturor dificultăților. în cei 29 de ani de patriarhat. au avut loc o seamă de evenimente și schimbări care au ridicat mult prestigiul Ortodoxiei românești în lumea creștină și l-au făcut o figură reprezentativă a întregii Ortodoxii.

La 19-20 oct. 1948 Sf. Sinod a votat un nou *Statut pentru organizarea și funcționarea*

Bisericii Ortodoxe Române. Patriarhia având acum numai 5 mitropolii, cu 13 eparhii sufragane. la care se adaugă două eparhii românești în „diaspora”.

În 1950 Sf. Sinod a hotărât — pentru prima oară — trecerea unor ierarhi, călugări și credincioși români în rândul sfinților și generalizarea cultului unor sfinți ale căror moaște se găsesc în țara noastră, iar canonizarea lor solemnă s-a făcut în 1955. În 1948 s-a procedat la reorganizarea învățământului teologic ortodox; de atunci și până în 1989 au funcționat două Institute teologice de grad universitar (București și Sibiu) și școli secundare teologice (București, Buzău, Mănăstirea Neam), Cluj, Craiova și Caransebeș); s-au editat noi periodice bisericești ori și-au continuat apariția cele vechi: „Biserica Ortodoxă Română” (din 1874), „Ortodoxia”¹⁴, „Studii Teologice” (reviste centrale), „Glasul Bisericii”¹⁵ (a Mitropoliei Ungrovlahiei), „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, „Mitropolia Ardealului”. „Mitropolia Olteniei” și „Mitropolia Banatului” (reviste mitropolitane), la care se adaugă o serie de periodice editate de comunitățile ortodoxe române de peste hotare. S-au reeditat *Biblia sinodală*. în două ediții (1968 și 1975). *Noul Testament* (1951). toate cărțile de cult (fiecare în mai multe ediții), aproape toate manualele necesare pentru învățământul teologic superior și seminarial, la care se adaugă o serie de lucrări cu caracter teologic și istoric, scrise de ierarhi, profesori de teologie și preoți. sau teze de doctoral. El însuși a publicat 12 vol., sub titlul semnificativ *Apostolat social* (București. 1948—1976). cu toate pastoralele, cuvântările și articolele sale. Sau restaurat zeci de biserici monumente de artă. s-au ridicat bisericile noi și sau pictate unele din cele vechi, fie din cele noi; s-au amenajat aproximativ o sută de muzee și colecții de obiecte bisericești, mai ales în incinta unor mănăstiri. A purtat o grijă deosebită preoților de mir. asigurându-le salarii, precum și pensii; a creat așezăminte de asistență socială pentru preoți și călugări bătrâni (Dealul). pentru călugărițe și preoțesc bătrâne (Viforfta). A întreținut legături cu celelalte Biserici Ortodoxe

MATASA
CONSTANTIN

2
7
4

s (

relații Biserici
 cu o au
 scrie de vizitat
 Biserici pe
 romano patriar
 - hul
 catolice Justini
 naționa an și
 le, Biseric
 unele a sa.
 vi/jtate Dup
 de ă 1961.
 însuși când
 patri- Biseric
 arhul a
 Justini Orlodu
 an, în xă
 fruntea Român
 unor ă a
 delegați reintrat
 i în
 sinodal Consili
 e: ul
 Austria Ecume
 (1969), nic al
 Gennan Biserici
 ia lor, ca
 (1970). particip
 Belgia ă la
 (1972), toate
 cu acțiunil
 Biseric e
 a desfășu
 vechilor rate în
 catolici cadru)
 și cu mișcări
 Biseric i
 a angli ecumen
 cană. ice
 I*a actuale:
 rândul Consili
 lor, ul
 delegați Ecume
 ai nic al
 tuturor Biserici
 acestor lor.

C A

þ

M

CONST —
 ANTIN, Neamț
 preot, (1905—
 arheolo 1915)
 g N. 18 si
 ian protopo
 1878. p al
 în Jud.
 Râpciu Neamț
 ni (azi 11909
 Ceahlă —
 u), jud 1912).
 Neamț. preot-
 în paroh
 familie la
 dc bisenca
 preut, t ..Precisl
 3 nov. a" din
 1971. Piatra
 In Neamț
 Piatra (1915-
 Neamț. 1948)și
 Studii din nou
 la protopo
 Semina p(1940-
 rul 1945).
 „Venia in
 min" — această
 Iași(18 calitate
 92- a
 1900)>i ridicat
 la monum
 Faculta entala
 tea de biserică
 Teologie „Precist
 -Bucur a"
 cști(190 (sfînțită
 0^1904. In
 culic.ml 1947);
 904). întemei
 Preot etorul
 pe și
 scama director
 mănăst ul
 irii Muzeul
 Bistrița ui

logice, ări:
cercetă *Călău*
ri de &i
istorie *județul*
locală, *ui*
broșun *Neamț.*
și Bucure
articole ști.
cu 1929,
caracte 193
r *Palatul*
teologic *cneșilor*
- .
pastora Bucure
l ș.a. ști.
 1935.
Lucr

163 p (premiată de Academia Română). *Movila haiducului*, roman istoric. București. 1939. 237 p.; *Comori care se risipesc*. București. 1943. *Câmpul lui Dragoș. Toponimie veche și actuala a județului Neamț*, București. 1943, 64 p. + 4 h.; *Prin Moldova de sub munte*, București, 1965. 140 p.

Deux stations à ceramiques peintes de Moldavie, în „Duciu”, VII—VIII, 1937-1940. p. 69 — K4; *Cercetări Ut preistoria Județului Neamț*. în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”. fasc. I. 1938. p. 97-133 (și extras. Văleni de Munte. 1940. 41 p). *Frumușica, village préhistorique à céramiques peintes dans la Moldavie du Nord, Roumanie*, București. 1946. 171 p. + LXVIII pl ; *Șantierul arheologic Piatra Neamț* (Raport asupra săpăturilor), în SOI VA, 6, 1955. nr. 3-4. p. 819-842; *Descoperiri arheologice în r. Piatra Neamț*, în „Materiale și cercetări arheologice”, 1959, p. 723-734; *Așezarea eneolitică Cucuteni B de la Târgu Ocna* Podei*. în voi. *Arheologia Moldovei*, II—III, 1964. p. 11-62.

Studii și articole în „Anuarul Liceului «Petru Rareș»” din Piatra Neamț. „Mitropolia Moldovei”- Iași, „Convorbiri Lucrări”. „Boabe de Grâu”, „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”. „Materiale și cercetări de arheologie” ș.a.

Literatură Prof. Ioan Pricop, f. *Preotul Constantin Matasă*, în MMS, an. XLVIII. 1972. nr. 1-2, p. 121-123; Adrian (Hrișcu) Botoșăneanu, *Istoria străbună în gândirea și scrisul preotului Constantin* Wdwsd, în MMS, an. LVI, 1980, nr. 6-8, p. 475-478, *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978, p. 215. Aurel Buzilă. *Despre activitatea cultural-educativă a tui Constantin Matasă*. în „Memoria Anti-quitatis”. Piatra Neamț. 12-14. 1980-1982. p. 283-288.

MATCA* DIMITRIE. preot, profesor, militant pentru Unirea Principatelor. N. 10 apr 1820. în Ouncea Galați, t. 14 oct- 1893, în Roman. Studii la Seminarul de la Socola (1839— 1845). Preot în Roman (1846-1893). catchet (din 1846). protopop de Roman (din 1850), președintele Comisionului spiritual eparhial (din 1851). director al Seminarului din Roman (1858 — 1882). iardn 1864 și profesor de Dogmatică. Pastorală și Răstănită. membru în Divanul Ad-hoc al Moldovei (1857). deputat (1859-1866).

literatură Constantin Nazarie, *Economul* MAT EI

Dimitrie Matcaș M BOR.an. XXXVIII. 1914. nr. 3. p. 236-254 (și extras. București, 1914); Preotul N\ l>ragotmr. *Un preot din Ronuța luptă-tor pentru Unirea Țărilor Române*, în BOR. an. LXXVII, 1959, nr. 1, p. 53-58; Pr. Gh. Sârbii, *Economul Dimitrie Matcaș, fmr deputat în Divanul Ad-hoc, profesor și director la Seminarul din ffrwMii*. în MMS.an. XLVJ9A9, nr. 1—2, p. 9-14; Pr Dan Ernilian Nicolau. *Un slujitor al altarului care a activat pentru Unire: preotul Dimitrie Matcaș* în MMS.an LIV. |978.nr. I — 2, p. II —20; Epifanie Norocel. *Figuri luminoase de slujitori bisericești*, în voi. „Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos în trecut și astăzi”. Galați. 1981, p. 133-135.

MATKVICI ALEXIE (Mateescu Alceu). preot. poet. N. 16 mart. 1888, în Căinări-Tighina, în familie de preot, t. 13 aug. 1917, în Chișinău. Studii la Școala duhovnicească (1898—1902) și Seminarul teologic din Chișinău (1902-1910). continuând la Academia teologică din Kiev (1910—1914). Preot și profesor suplinitor la Seminarul din Chișinău (1914-1917); preot imilar (1915 -1917) pe frontul din Galiția. apoi la Mărășești cu o unitate de basarabeni: a murit de tifos. în timpul războiului.

A publicat poezii (religioase, patriotice, sociale etc), cele mai cunoscute fiind *Cântecul zorilor. Țăranii. Țara, Mama. Eu cânt, În zarea anilor. Cântec de leagăn. Deasupra târgului Bârlad* și mai ales *Lămîm noastră*, considerată drept cea mai frumoasă poezie din literatura română închinată limbii A publicat și câteva studii teologice-istorice: *Momente din influența bisericească asupra originii șidezsottdni istorice a limbii moldovenești* (române). În „Buletinul Eparhiei Chișinăului”. an. XLIII, nr. 45, 49. 52 din 1910 și nr. 41 din 1911; *Motive religioase în credințele și obiceiurile moldovenilor din Basarabia* În „Buletinul Eparhiei Chișinăului”, an. XLIV. nr. 9. 13 și 14 din 1911; *Bocetele de înmormântare moldovenești*, în „Buletinul Eparhiei Chișinăului”, an. XLIV. nr. 38* 39, 40 și 41 din 1911; *Cum și când s-au creștinat moldovenii*. În „Luminătorul”, nr. 4, 5, 7 și 8 din 1912; *Tipăriturile noastre vechi*. în „Buletinul Eparhiei Chișinăului”, an. XLVIII, 1915, nr. 39, 41, 43, 44. 45 și 46; alte articole și culegeri ale folclor în foile „Basarabia”. „Luminătorul”, „Cuvânt

Moldovenesc”, toate la Chișinău. A tradus nuvele, schițe și poezii din A. P. Cehov, A. S. Pușkin, M. Lermontov, Alexei Tolstoi, S. I. Nadson și alții, poezii religioase și predici (publicate în

„Luminătorul” și alte periodice din Chișinău).

Ediții (postume); *Poezii** Publicate cu o prefață de Petre V. Hancș. București. 1926. 128

p.; cd. a II-a. București. 1936. 126 p.; *Poezii* (traduceri). Cu o prefață de LT. Boga. Chișinău. 1937. 88 p.; *Scrieri alese*. Ediție îngrijită și prefațată de I. Vartician și E. Levit, Chișinău. 1966. 151 p. (reeditat în 1971 și 1977, 120 p.); *Scrieri*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, variante și bibliografie de Ion Nuia. Iași. 1989. 158 p; *Opere** Ediție critică de Ion Nuță. Etnii Levit și Sava Pânzaru, 2 voi.. Chișinău, 1993, 623 + 724p.

Literatura; Ștefan Ciobanu, *Cultura românească în Basarabia*, Chișinău. 1923, p. 273 — 284 și 326—327; N. Iorga. *Încă unul: preotul Mateevici*, în voi. *Oameni cari au fost*, II, București, 1935, p. 261—263; Pan Halippa. *Alexei Mateevici*, în VB, Chișinău, an. VI. 1937. nr. 7—8, p. 447 — 460; Pr. Vasile Țepordci, *Alexie Mateevici*. Cu o prefață de prof. univ. Ștefan Ciobanu, Chișinău. 1937/103 p.; Petre V. Haneș. *Scriitori basarabeni*. București, 1942. p. 301 — 327; Preot Gheorghe Cunesco, *Preotul poet Alexie-Alecu Mateevici (Mateescu)*. La 95 de ani de la naștere, în BOR, an. CI, 1983, nr. 3—4, p. 247-252; Preot Gheorghe Cunesco, *Alexie Mateevici și limba românească*. La centenarul nașterii preotului poet, în BOR.an.CVI, 1988. nr. 3—4, p. 88—95; Mitropolit Antonie Plămădeală, *Știri noi despre AL Mateevici și despre autorul melodiei „Limba noastră”*, în voi. *Alte file de calendar de inimă românească*. Sibiu, 1988, p. 205-230; Calinic Argașii Argeșanu, A/. *Mateevici poetul „Limbi ntrtstre”*, în voi. *Bucuria lecturii*. București, 1989, p. 99- 105; Ion Nuță, *Studiu introductiv și bibliografia la ed. cit. de Iași*; p. 5-30 și 135-156 (și în ed. de la Chișinău, p. 576—619); Voi. *Părinte al limbii noastre*. Chișinău, 1992, 144 p.; Iurie Colesnic, *Basarabia necunoscută*, I, Chișinău. 1993. p. 238-253.

MATEI, mitropolit, miniaturist, caligraf, panegirist și istoric. N. c. 1550, în Pogoniani (Epir-Grecia), t 1624, la mănăstirea Dealu. Studii la Constantinopol, unde probabil a fost călugărit; un timp protosinghel. apoi arhimandrit la Patriarhia ecumenică; în 1595 — 1597 era în Rusia, iar în 1600 în Polonia, probabil pentru a întări în credință pe

ucraînienii ortodocși; după 1602 a venit în Țara Românească, unde i s-a încredințat egumenia mănăstirii Dealu. pe care o deține până la moarte; la 11 dec. 1605 ales mitropolit titular de Mira Lichid.

Lucrări: *Slujba Sfântului Grigorie Decapoli-tul de la Mănăstirea Bistrița* (cu date auto* biografice și asupra incursiunilor oștilor lui Gabriel Bathori în Țara Românească. în 1610 — 1611); — acesată parte publicată — în traducere — de N. Iorga. *Manuscripte din biblioteci străine relative la istoria români/or. întâiul memoriu*. București, 1898, p. 44—51; *Viata și slujba Cuvioasei maicii noastre Paraschiva cea nouă*, prelucrare după Eftimie al Tâmovei; *Povestire țe scurt despre neașteptata cădere din domnie a lui Șerban Vodă zis și Radu și despre venirea în Țara Românească a lui Radu Voievod, fiul lui Mihnea 1611 — 1613* (publicată de mai multe ori. în grecește. la Veneția, iar în românește de N. Iorga. *Manuscripte din biblioteci străine relative la istoria românilor. Al doilea memoriu*. București, 1899, p. 1—27; folosită — pe alocuri integral — în *Letopisețul Țării Româneștisau Cantacuziuesc și în Istoriile lui Radu Popescu; Istoria celor petrecute în Țara Românească începând de la Șerban Voievod până la Gavril voievod, /602— 1618* (în versuri — publicată de AL Papiullarian, *Teuiur de monumente istorice*. I. București. 1862. p. 327—352, text grecesc și trad. rom.); *Sfaturi către Alexandru Iliș* (în versuri). Au rămas de la el și o serie de manuscrise grecești, frumos caligrafiate și împodobite (mai ales *Evangheliu*), păstrate azi la Moscova. Athos, Istanbul și Ierusalim; versuri grecești, imne liturgice ș.a. Se presupune că a tradus din grecește în slavonește *învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*.

Literatura: Mihai Berza. *Matei al Miretorșii Cronica Casucuzinească*, CL an, IV, 1928, 2, p. 117— 125; D. Russo, *Matei al Mirelor*. în voi. *Studii istorice greco-române*, I, București, 1939, p. 157—179; Iulian Ștefănescu, *Viața Sfintei Paraschiva cea nouă de Matei al Mirelor*, în *Opere istorice*. București. 1942, p. 49—75; Academia R.S.R.. *Istoria literaturii române*. L

MATEI IOAN

București. 1964. p. 348 —355; Dan Simionescu. *Le chramqueur Matthieu de Myre et iute traductiōm tgnoree de son „Histoirc*⁴*. în RESEE. I. IX. 1966, nr I-2, p. 81-114; versiunea românească a apărut sub titlul *Cronicarul Matei al Miretor în raport cu „Istoria fxtatelă” a lui Axinte Vricarut* MGB.an. XXVII. 1968, nr.3-4. p. 436—456; Dan Zainfircu. *Matei al Miretor și letopisețul Cantacuzmesc*, în *Studii fi articole de literatură română veche*. București. 1967. p. 184-204; Dan Zamfire seu. *Matei al Mirelor*, în voi. *Literatura română veche*. Ed. îngrijită de G. Mihăilă și Dan Zamfircu, II, București. 1969, p. 226-249; Victor Petrescu, *Personalitatea lui Matei al Miretor în contextul cultural de la începutul secolului al XVII-lea* în „Studia Valahica”, Târgoviște. 1970. p. 337-340; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978. p. 214; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București.

1979, p. 557; Ariadna Camariano-Ooran. *Contributions à l'histoire des relations greco-roumaines*. Jannina, 1984, p. 163—167.

MATEI IOAN, istoric bisericesc, canoniș, ziarist (nehirotonit). N. 22 apr. 1884. Sbeșu de Sus. jud. Sibiu. în familie de preot, t 20 mart. 1946, Sbeșu de Sus. Studii la Liceul de Stat din Sibiu (1895-1903). la Institutul teologic din Sibiu (1903-1906) și la Facultatea de Drept a Universității din Cluj. care i-a conferit doctoratul în 1911. învățător confesional în Sâliște și Gurarâu-lui. jud. Sibiu (1906- 1912). corector școlar la Arhiepiscopia Sibiului (1912— 1916), refugiat în Moldova și Ucraina în 1916— 1918. secretar apoi director general al învățământului primar în cadrul Consiliului Diligent la Sibiu, apoi la Cluj (1918-1922). directorul Instrucției Publice din Ardeal și Banat (1922— 1923). profesor de Drept civil la Academia de înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj (1921-1946, după 1940 re* fugiată la Brașov), un timp prorector, apoi rectorul acesteia (1938 — 1940); director al Internatului teologic din București (1927—1932). membru în Adunarea eparhială a Episcopiei Vadului. Felea-cului și Clujului, ca și în Congresul Național Bisericesc și în Consiliul Central Bisericesc din București, secretar general (1933). apoi președinte al Asociației intelectualilor mireni ortodocși „Frăția Ortodoxă Română” (FOR); director al bolclinului eparhial „Renașterea” al Episcopiei Vadului, Felea-cului și Clujului (1937—1940). A publicat lucrări de istoric bisericească locală și Drept canonic. altele privitoare la politica bisericească a României în perioada interbelică, conferințe despre unciie personalități culturale ardeleni, rapoarte privind activitatea FOR-ului ș.a.

Lucrări: *Preoțimca românească ardeleană în veacul al XVIII-ira*. Sibiu. 1911. 67 p. *Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul* MAXENȚIU IOAN

românilor de pe pământul crăiesc. Sibiu. 1913. 350 p. (în colaborare); *Vacantele Mitropoliei ortodoxe din Ardeal în veacul al XVIII-tea*. Documente inedite. Cluj. 1922. 144 p.; *Șaguna și restaurarea Mitropoliei transilvane*. Sibiu. 1934. 34 p.; *Însemnări bisericești din comuna Sebeșu de Sus*. Cluj. 1935, 22 p.; *Problema unității religioase în revoluția din 1848*, în voi „Fraților Alexandru și Ion I. Upedatu”. București. 1936. p. 469-490 (și extras. 24 p.). *Rolul Bisericii în pregătirea unirii națiunilor*, în „Analele Academiei de înalte Studii Comerciale și Industriale”. vol. IL 1940-1943 (și în voi. „Factorii transilvanici ai unirii”, Brașov, 1943. p. 1-24).

Cercetări privitoare la Constituția Bisericii ortodoxe din Ardeal. Cluj, 1922. 72 p.; *Contribuțiuni la istoria dreptului bisericesc*. București. 1922. 411 p.; *Dreptul bisericesc de stat în România: o întregită*. București, 1926. 103 p.; *Valoarea Concordatului încheiat cu Vaticanul*, Sibiu. 1929. 107 p.; *Politica bisericească a statului român*. Sibiu, 1931. 215 p.; *Mirenii și drepturile lor în Biserică*, Cluj. 1938. 56 p.; *Noul regim al actelor de stare civilă și binecuvântarea religioasă*, în „Analele Academiei de înalte Studii Comerciale și Industriale”. Brașov, 1941, p. 399-467 (și extras. 73 p.); *Biserica în concepția statului de azi*. Brașov, 1943, *Vechile instituții de drept privat la românii din Transilvania*, în „Analele Academiei de înalte Studii Comerciale și Industriale”. II, 1940-1943. Brașov, 1944 (și extras. 126 p.)

Din carnetul unui dascăl. Studii și articole, Sibiu, 1912, 121 p. (ed. IL 1913); *Umbră maghiară în școlile noastre pătrunse*. Sibiu, 1914. 36 p.; *Școala noastră și războiul*. Sibiu, 1915. 23 p.; *Școală și educație*. Arad. 1916. 111 p.; *Refugiații Ardealului. Scrisori din pribegie*. Sibiu. 1919. 44 p.; *Cultura românească și minoritățile naționale din Transilvania*^ *Studiu sociologic*. Brașov, 1920, *Politica școlară a României între războaie*. București, 1924. 43 p.; *O instituție de educa-*

278

ție ortodoxă: Internatul teologic din București, București. 1930. 142 p.

Dascălul Simion Jinariu, Arad, 1916, 22 p.; *Ion. Al. Hipodatu, 1844-1878*, Cluj. 1934. 40 p.; *Personalitatea lui Partenie Cosma*. Cluj. 1936. 29 p.; *Gheorghe Lazăr*, Cluj. 1936. 63 p.; *Sexril Pușcariu*, Cluj, 1937, 16 p.; *Profesorul Ioan Lupaș*, Cluj, 1938, 16 p.; *Gloria neamului: Octavian Coga*, Cluj, 1938, 23 p.; *Profesorul Aurel Ciortea*, Cluj. 1939. 32 p.; *Un ctitor al românismului de la miază-noapte: episcopul Nicolae Ivan*, Brașov. 1942. 20 p.; *Opera școlară a mitropolitului Șaguna*. Brașov, 1944. 20 p.

Sute de articole în „Telegraful Român” de la Sibiu, „Renașterea” de la Cluj și alte periodice ale timpului.

Literatura: Anicol omagial în RT, an. XXXVI, 1946, nr. 3-4, p. 233-238 (Gr. Marcu); *Necroloage* în RT, an. XXXVI. 1946, nr. 5-6, p. 338-339 (Gr. Marcu); TR, nr. 11-12 din 24 martie 1946; „Renașterea”, Cluj. an. XXIV. nr. 14 din 7 apr. 1946; BOR. an. LXIV, 1946. nr. 7—9, p. 473-474 (T. N. Manolache).

MAXENȚIU IOAN, teolog din Scythia Minor— Dobrogea. sec V —VI. Probabil călugărit într-o mănăstire din regiune, apoi a trăit în Constantinopol; acolo a scris opt „libelli” în limba latină; *Cărticica credinței către legații papei la Constantinopol: Capitolele contra nestorienilor și pelagienilor; Foarte scurta mărturisire a credinței ortodoxe: Foarte scurtă motivare a unirii Cuvântului lui*

Dumnezeu cu propriul Trup; Răspuns contra acherfalitor; Dialog contra nestO' rienilor (două carii); *Răspuns la scriso<irea papei Hormisdas*.

literatura: Pr. Prof. Ioan G. Coman, *Contribuția scriitorilor patristici din Scythia Minor— Dobrogea la patrimoniul ecumenismului creștin în secolele al IV-lea - al VI-lea* „Ortodoxia”, an. XX, nr. 1.1968, p. 3-25 (și versiunea franceză în „Conlacs”, revue française de Portodoxie, Paris. XXII-e année, 1970, p. 61-85); Același, *Scriitori teologi din Scythia Minor*, în voi. *De la Dunăre la Mare*, Galați, 1977, p. 72—75; Același. *Scriitori bisericești din epoca străromână*. București. 1979, p. 83-84; Mihail Diaconescu. *Istoria literaturii dacoromâne*. București, 1999, p. 574-577.

MĂLAESCU IOAN, preot, profesor. N. 27 mai 1873 în Bălcești. jud. Gorj. în familie de preot, 131 ian. 1937 în Târgu Jiu. Studii la Seminarul teologic din Râmnicu Vâlcea (1887-1891) și la Seminarul „Central” din București (1891—1895). apoi la Facultatea de Teologie din București (1895- 1899). Preot la biserica „Sfinții Voievozi” din Târgu Jiu (din 1 ian. 1900), profesor de Religie la Gimnaziul „Tudor Vladimirescu”¹ și la Școala profesională de fele din Târgu Jiu (din 1 sept. 1899), un timp protopop al județului Gorj. președinte al „Consistoriului duhovnicesc” al Episcopiei Râmnicului, iconom stavrofor. A publicat volume de predici și manuale școlare,

Lucrări: *Zece conferințe*, Târgu Jiu, 1904. 211 p.; *Șapte predici funebre*, Târgu Jiu, 1905. 279

ionic ieromonah în același an, mai curau lurotesit protosinghel. Preot-paroh în Schitu-Frumoasa, jud. Bacău (1921 -1925), duhovnic la mănăstirea de maici Giurgeni—Roman (1923—1925), din nou preot-paroh la Păclișa, jud. Alba, Hășmaști Ciceului, jud. Bistria-Năsăud, Lăurda, Garbău, Milui, jud. Cluj (1925—1935), apoi duhovnic la mănăstirile Agapia (1935-1945) și Văratec (1945—1962), după care s-a retras la Agapia.

Ucrâin: A publicat peste 150 de broșuri de îndrumare duhovnicească pentru credincioși sau cu caracter antisectar, în colecția „Biblioteca ortodoxă”, cele mai multe revăzute de preotul prof. Toma Ghenisimescu. După 1989. o parte din ele au fost reeditate la Bacău sau la București: *Câtfă sufletelor spre veșnicie— Vămile văzduhu-tui*, 2 voi., Bacău, 1990, 784 + 864 p.; *Minunile Maicii Domnului*, Bacău. 1994. 492 p. (o nouă ediție la Bacău. 1996, 472 p. și 2000, 480 p.); *Dumnezeiasca Uturghie și însenxătatea ei*. Bacău i 1994. 696 p.; *Cele patru feluri de viață creștinească*. Bacău, 1994, 340 p.; *Pacea Ifărntjilor cu pruncii lor*. Bacău, 1994. 288 p.; *Păcatul înjurăturilor*,

60 p.; *Predici la toate duminicile de peste an*, Târgu Jiu, 1914, 279 p.; *Predici la praznicele împărătești și la sărbătorile sfinților*, Târgu Jiu, 1922; *Cuvântări ocazionate*, Râmnicu Vâlcea. 1931.

Sinodul al IV-lea ecumenic (451), Teză pentru licență, București. 1899, 4 f. + 85 p.; *Monografia comunei rurale Băiești, jud. Gorj*, Târgu Jiu. 1906, 83 p. + 1 h.; *Rolul cultural și patriotic al Bisericii în viața neamului*, Târgu Jiu, 1911, 58 p.; *Privire generală asupra Bisericii orientale (în special Biserica română) față de Biserica occidentală din punct de vedere dogmatic și canonic, liturgic și pastoral*. Târgu Jiu, 1911. 42 p.

Istoria sfânta a Vechiului și Noului Testament pentru clasa I-asecundară. Târgu Jiu, 1912. 98 p.; *Explicarea Evangheliilor* pentru clasa a II-a secundară. Târgu Jiu* 1912, 69 p.

Diferite broșuri și articole în revistele „Luminătorul”... „Renașterea” etc.

Literatura: Date autobiografice în *Monografia comunei Băiești...*, p. 3—5; I. Ioanicescu. *Cu-puri de predicatori în laturile Olteniei*, în MO. an. XXVIII. 1976. nr. 7-8, p. 642; *Bibliografia românească modernă. 1831-1918*, voi. III. București, 1989. p. 261.

MĂNDIȚĂ NICODIM (din botez Nicolae), protosinghel. N. 1889 în Buncșii, jud. Argeș. 16 iulie 1975 în mănăstirea Agapia. Școala primară în satul natal. Soldat în primul război mondial (1916—1918). călugărit în schitul Măgura, jud. Bacău, sub numele Nicodim (1920) și hiro-

MANUCĂ MIHAI

București, 1994. 256 p.; *Crucea spirituală*. București. 1994, 256 p.; *Arma creștinilor*. București, 1994, 160 p.; *Fuga din Sodoma și Gomora (sau cum să ieșim din iadul desfrânărilor)*, București, 1995, 191 p.; *Sufletul, icoana vie a lui Dumnezeu*, București. 1995, 320 p.; *Răscumpărarea sufletului*. București, 1995. 280 p.; *Judecata fărnică*. București. 1995, 638 p.; *Oui apocaliptici*, București, 1995. 240 p.; *Oglinda duhovnicească*, voi. I, *Despre spovedanie, necredința, stitism, spiritism, vedenii, păcate strigătoare la cer*, București, 1996» 240 p/, voi. II. *Despre credință, apostazie, idolii moderni, jurământ, drăcuit, înjurat, sărbători*. București. 1996, 336 p.; *Priveghiul creștinesc*. București. 1996, 383 p.; *Vrednicia sufletului*. București, 1996. 240 p.; *Semnul Sfintei Cruci prefigurată în Vechiul Testament*, București, 1996, 128 p.; *Explicarea Sfintei Liturghii*, București, 1997. 608 p.; *Viața Maicii Domnului*, București. 2000. 384 p.; *Mica prăvălioară*. Bacău. La.. 480 p.; *Dumnezeu atotcreatorul*. București. f.a.m. 680 p.; *Dai voință, iei putere. Rugăciuni și învățături despre post și ieșirea*

sufletului, București, fa.. 320 p..

Literatura: Ierom. Ioanichie Bălan. *Pateric românesc*. București, 1980, p. 689-697; Nicolae Tănase, *Gândirea morală și dogmatică a protos. Nicodim Mândiță*, teză de licență la Institutul Teologic din București. 1986. text daci.; *Viața și activitatea protosinghelului Nicodim Mândiță, 1889-1975*, Bacău, 1996, 512 p.

MANUCA MIHAI, preot istoric. N. 19 iul. 1909 în Flămânzi, jud. Botoșani, 122 febr. 1970 în Iași. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1922-1930) și la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1930—1934), Seminarul pedagogic universitar din Cernăuți (1934—1935). Diacon la biserica „Sf. Trei Ierarhi din Botoșani (1936—1940) și. paralel, profesor la Limba română la Gimnaziul comercial mixt din Noua Suliță, jud. Hotin (1937-1940); diacon (1940-1942) și preot (din 1942) la biserica „Toma Cozma”, apoi la biserica „Sfântul Mina” din Iași până la moarte: un timp profesor de Religie și Limba Română la Liceul „Mihail Kogălniceanu” și la „Școala de ucenici nr. 2” din Iași.

Lucrări: *Concepția etică în opera poetului Grigore Alexandrescu*, Noua Suliță, 1937;

MĂRIȘKSCU TEODOR

București. „Studii și Cercetări Istorice” — Iași. „Cetatea Moldovei” — Iași, „Luminătorul” — Chișinău. „Păstorul Tiitovci” — Bârlad fJ.

Literatura: Aurel Leon, *Evocatul o figura din galeria preoților cărturari ai lașului: Mihai Mănuță*, în ziarul „Monitorul”, Iași. an. IV. nr. 147 din 27 iunie 1994. p. 3; Ionel Mafiei. *Personalități ieșene*. Inspectoratul pentru cultură Iași, 1997, p. 182-184; informații de la fiul tlu, prof univ. dr Dan Mănuță.

MĂRIȘESCU TEODOR. diacon. caligraf și miniaturist la Putna, a doua jumătate a sec. XV. A copiat mai ales *Tetraevanghele* pentru ctitoriile lui Ștefan cel Mare și ale familiei sale: biserica „Precista” din Bacău (1491), mănăstirile Zografu (1492) și Moldovita (1498). a/i toate trei la Moscova, biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Hotin (1493, azi în Munchen), împodobite cu frontispicii și miniaturi; un *Apostol* (1500, azi în Bibi Acad. Rom.); i se mai atribuie încă un *Tetraevanghel*, azi în Bibi Acad. Rom.

Literatură: \i%\x\T\iăe^m, *Manuscrise slave din timpul lui Ștefan cel Mare*, în „Cercetări Literare”, V, București. 1943. p. 159-160 și 165; M Bcrza. *Miniaturi și manuscrise*, în voi. *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă în timpul lui Ștefan cel Mare*. București. 1958. p. 398. 401 -402 și 444;

Ateismul și urmările lui. București. 1938; *Din legăturile botoșinenilor cu Trapezuntul*, Iași. 1941, 23 p.; *O scrisoare de la Ierusalim despre arderea bisericii cetii mari a Sfântului Mormânt*, Iași. 1941; *Documentele începutului bisericii Sfântului Ioan Botezătorul din Botoșani, 1764—1818*, Iași, 1942, 23 p.; *O închinarea vornicului Costache Roset de la Botoșani*, Iași, 1942 (extras din „Mitropolia Moldovei”, an. XVIII, nr. 6—7. 1942; *Costache Negruzzi cântăreț al unirii*, Iași, 1942; *Arhiereul Inochentie Iliuțuleos Burghele*, Iași, 1943; *Biserica Sfinții Trei Ierarhi din Botoșani*, în MMS, an. XXXII. 1956, nr. 11 -12, p. 714-723; *Arhiereul Mardarie Apamias, locotenent de mitropolie al Moldovei, 16 iul. 1849—10 febr. 1851*, în MMS, an. XXXV, 1959, nr. 9-12, p. 636—648; *Facultatea de Teologie din Iași, 1860-1864*, în BOR, an. LXXVITI. 1960, nr. 9-10, p. 872 —904; *Arhimandritul Ghermano Vida*, în MMS, an. XXXVII, 1961. nr. 7—8, 560—568; *O cutie de moaște din secolul al XVII-lea*, în BOR, an. LXXXI, 1963, nr. 7-8, p. 792-802; *Milricite bisericii Buna Vestire din Iași*, în MMS. LXXXVI, 1968, nr. 1-2, p. 165-181; *Sigiliul lui Theon monahul din 1729*, în ST. an. XX, 1968, nr. 3-4. p. 265-272. 0 serie de articole, predici și versuri în „Fântâna Darurilor” —

280

M Bcrza. *Trei Tetraevanghele ale lui Teodor Mărisescu în Muzeul Istoriei de la Moscova*, în voi. *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare. Culegere de studii*. București. 1964. p. 589-613 + 26 pl.; G. Popescu-Vâlcea. *Miniatura românească*. București, 1982, p. 18 și 87 și pl. 13-16.

MAZARKANU VARTOLOMEI. arhimandrit, istoric. traducător, copist N.c. 1710. probabil la Slătioara sau Stulpicani, lângă Gura Humorului, t c. 1780. la Putna. Frate în mănăstirea Putna, unde a învățat carte; călugărit tot acolo de egumenul Antonie, dascălul său. viitor mitropolit al Moldovei; hirotonit la o dată pe care nu o cunoaștem, apoi hirotesit arhimandrit (c. 1755). Egumen al mănăstirii Putna de la 20 iun. 1756 până în 1768. cu întreruperi (În 1757-1758 trimis într-o misiune la Kiev), egumen la mănăstirea Solea (1768-1774); În 1769-1770 face pană din delegația moldovenească — condusă de Inochentie al Hușilor — trimisă la împărăteasa

Ecaterina a II-a a Rusiei la Petersburg (a sens și scurte însemnări de călătorie); după 1774 a revenit la Putna. unde a condus o „școală duhovnicească”, pentru pregătirea preoților, până după 1778; în acest an apare și ca „îndreptătoriu al școalelor domnești, episcopiești și mănăstirești a Moldovei”, probabil inspector al acestora și ca „mădular al acailemiceștii teologii

Kievului", se pare .jnembru de onoare". A tradus din rusește și slavoneșic cărți de slujbă, vieți de sfinți.cuvântări ale unor Părinți, lucrări istorice; a întocmit el însuși lucrări istorice și a copiat condici de documente, rămase însă în manuscris.

Lacriri : *Istorie pentru sfânta mănăstire Putna* (1761); *Catastih de toate scrisorile sfintei mănăstiri Putni* (1764. publicat de D. Dan, *Mănăstirea și comuna Putna*. București. 1905. p. 164 — 243); *Condica sfintei mănăstiri Soleai* (1771. publicată de S. FL Marian. Suceava. 1902); *Catastih de toate scrisorile a sfintei mănăstiri Soleai* (1771); *Arătare pentru Ștefan Tomșa voievozi, domnul țării Moldavii, ctitorul sfintei mănăstiri Soleai* (1772, publicată de S. FL Marian, Suceava. 1904); *Condica sfintei mănăstiri Voronețul* (1775, publicată de S. FL Marian, Suceava. 1900); *Domnia lui Ștefan voevot cel viteaz, ctitorul sfintei mănăstiri Voronețul și a altor multe sfinte mănăstiri și biserici* (1775. publicată de Sf. FL. Marian, la 281

Proloage (vieți de sfinți pentru lunile septembrie-mai, 3 voi., 1759, 1760 și 1761), traduse „din limba moschicească”; *Ithica ieropolitica* (1764); *Slujba prea cuviosului părintelui nostru Onufrie** din slavonște (1764); *Leasvîța Sfântului Ioan „Scărieșu”* „de pe slavonie” (1766); *învățăture de multe feluri către ai săi ucenici* a prea cuviosului părintelui nostru avei DorMhei (1766); *Panahida* (1767); *Orânduiala chipului îngeresc* (1768); un *Miscelaneu* (1768, cu diferite slujbe: Panahida, Canonul Născătoarei de Dumnezeu, Slujba și viața Sfinților Apostoli Petru și Pavel); *Liturghia arhierască* (1770, tradusă în Petersburg); *învățătură dulce sau Livadă înflorită*, din „sărbie” (1770); un *Miscelaneu* (1774, partea principală o constituie viața prea cuviosului Macarie Hgipteantil); *Catichizis în scurt pentru învățătura copiilor* al lui Platon Levșin (1775); *Trebuțul* (Molitvelnicul) tipărit de mitropolitul Petru Movilă (1776); un nou *Miscelaneu*, tradus din slavonește (1778—1779, cuprinzând: Panahidnic, Pătimirea și Minunile Sf. Gheorghe. Cuvânt al Sf. Dimitrie al Rostovului) și altele.

Alte traduceri și lucrări proprii s-au pierdut: *Crinii țarinei*, *Cartea Fzop* (din grecește), *Condicele mănăstirilor Biscricani și Sf. Ilie din Suceava*, un *Calendar pe 112 ani*. Cuvinte ale unor Sf. Părinți, între care Efrem Șirul ș.a.

Literatură: V. A. Urechia, *Arhimandritul Vartolomei Măzăreanu*, în *An. Acad. Rom.*, M.S.L., s. II, voi. X. București. 1889, p. 183-233; Dimitrie Dan, *Arhimandritul Vartolomei Măzăreanu. Schiță biografică și bibliografică cu nui multe anexe* în *An. Acad. Rom.*, M-5.L.s. 11, XXXIII. 1910—1911, București, 1911.

Suceava în 1904, împreună cu lucrarea despre Ștefan Tornșa); *Pomelnicul mănăstirii Moldovita* (1775); *Condica sfintei mănăstiri Homorutut, cu toate urtele moșilor și a daniilor ctitorilor* (1779).

în 1773 a alcătuit un *Letopiseț al țării Moldovei*, o compilație după letopisețele lui Gr. Ureche. Miron Costin. Nicolae Costin și Ion Neculce În 1768 a tradus „de pe slovenie” un *Letopiseț* de la zidirea lumii (se pare al lui Dimitrie al Rostovului); a tradus, de asemenea, o lucrare de *Geografie*, tipărită în Rusia în 1770 (publicată de M. Kogălniccanu în „Arhiva Românească”. Iași. 1841. p. 140-171 \t 327—334); *însemnare asupra călătoriei la Petersburg* publicată de M. Kogălniccanu. în „Arhiva Românească”, Iași, 1841. p. 335-360).

Traduceri *Apaftegmata adecă cuvinte filosoficești în scurt, cu învățături pentru obiceiul minții omenești*, trei cărți..., tălmăcite din Umba moschicească pe limba moldovenească (1755);

MELEGA ANANI A

p. 243—347 (și extras)! N. Iorga. *Istoria literaturii românești*. Voi. II. 1688—1780. București, 1928, p. 597-613; Dr. Simeon Reli. *Un manuscris inedit al lui Vartolomei Măzăreanu: Slujba fi patimile sfântului marelui mucenic Procopie*, în „Candela”, an. XLIX, 1938, p. 81—89 (și extras); Pr. Scarlat Porcescu, *Un manuscris al arhimandritului cărturar Vartolomei Măzăreanu în biblioteca mănăstirii Secu*, în *MMS*, an. XXXVII, 1961, nr. 7-8, p. 569-572; L. D. Lăudat, *Vartolomei Măzăreanu*, în *MMS*, an. XLII, 1966, nr. 7-8, p. 543-549; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi*, III. București, 1968, p. 106—114, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 558-559; Gabriel Strempel, *Catalogul manuscriselor românești*, 4 voi., București, 1978-1992, indice.

¹ MELEGA ANANI A. ieromonah, traducător. N. în Basarabia, id. 1878, probabil în București, Călugărit de tânăr; probabil a urmat patru clase la Seminarul din Chișinău. În 1852 era ierodiacon, iar în 1856 ieromonah la biserica „Sf. Ioan cel Mare” din București. În 1859 profesor la Seminarul din Râmnicu Vâlcea; pleacă apoi la Chișinău, unde urmează clasele V și VI ale Seminarului de acolo; după 1861 era preot slujitor la catedrala mitropolitană din București: profesor și rector al Seminarului din Curtea de Argeș (1863—1864), viețuitor la Căldărușani (1865-1866). de unde pleacă într-o călătorie la Locurile Sfinte, confesor la Regimentul de Călărași (din 1868), apoi la un Regiment de Artilerie (1872). în București. A publicat traduceri din limba rusă și alte lucrări.

Traduceri din ru*ște: *Cărticică cu douăzeci și patru sfături suflești pentru orice treaptă și vârstă*. București, 1852, 104 p.: *Proschinitar al Sfântului Munte al Atonului...*, de ieroschino-nahul Serafim, București, 1856, 198 p.; *Pentru pomenirea răposăților și pentru moartea oamenilor celor drepti și a celor păcătoși...*, București, 1858, 198 p. (lucrare cu caracter catehetic, autorul necunoscut); *Construcție și meditație asupra omului căzut*. București, 1863, XIV + 286 + 4 p. (mai multe lucrări, între care una era originală, iar celelalte traduceri); *Manoductie către necesitățile corpului și dezvoltarea rațiunii, du/ui dorința sufletului decis a canrăspunde Creatorului său prin pocăință*. București, 1865, 155 p. (maxime, sfături. rugăciuni ș.a. MKTES ȘTEFAN

1929. p. 1166-1181; Mircea Păcurariu. *Traduceri românești dm lucrătura teologica rusa până la sfârșitul secolului XIX*, în ST. an. XI. 1959, nr. 3-4. p. 201-206; *Bibliografia româneasca modernă, 1831-1918*, Voi. UI. București. 1989, p. 288

METES STI-:FAN.itforic.pcTOt.N.27dec. st.v. [1886.inGetimal.jud](#) .Alba,* 30 iun. 1977, în Cluj-Napoca. Sludu la Gimnaziile din Aiud (1898-1902) și Sibiu (1902-1905). apoi la Școala superioară de comerț din Brașov (abs. 1908) cu bacalaureat la Blaj. Institutele teologice din Arad, Sibiu și Caransebeș (1909-1912) și la Universitatea din București - Facultatea de Litere și Filosofie (1912-1914). Invă|ător în Geoinal (1914 — 1916). apoi învățător și preot-pMDoh tn Boholl, jud. Hunedoara (1916-1922), director al Arhivelor Statului dm Cluj {1922— 1947), organizând această instituție; ileputat în' primul Parlament al României întregite, mai tântiu subsecretar de stat in Ministerul de Interne (iun. 1931 —mai 1932) apoi la Ministerul Instrucțiunii (ian.—nov, 1933); membru corespondent al Academici Române (7 iun 1919) In 1 aug. 1950 a fost arextat și deținut în închisoarea de la Sigliet până în 1955. A publicat lucrân de istoria Bisericii românești din Ardeal, studii tle istorie socială și locală ele

Lucrări (de istoric bisericească): *Cronica popit Vasilie din Schctut Brașovului*, c. 7650. Cu note șt lămuriri, în rev. „Drum Drept'*, Vălenii de Munte.1.1913,nr. 3.p. 165- IK6:\$frkro Voilâ Canlacuzitto si Biserica românească din Ardeal, Vălenii de Munte. 1915.54 p.; *Istoria Bisericii și a vieții religioase a romanilor din Ardeal și Ungaria*. Voi. I. Până la 1700, Arad. 1918. XII + 4] 1 p.; *Relațiile mitropolitului Andrei Saguna cu românii din Principatele Ronuine*, Arad. 1925. 62 p.; *Dm istoria artei religioase române l Zugravii bisericilor române*. în ACMIT, 1926 -1928. Cluj.

după Sf Dimitrie al Rostovului); *Fragment istoric asur/ta ultimei distracții a Sântei Cetăți Ierusalimului și a capitulare! Vizantiei*, Roma nouă acum Constan-tinopole.... București. 1869,253 p.ș.a.

I berari originale: *Meditație asupra crugului lunei și a pasca/iei*, București. 1872. 68 p.; *Espficarea lecțiilor din Sacra doctrină*. București, 1876.48 p.; *Pentru neapărata trebuința a pomenirii repausafUor fi foloasele ce produce ea*. București, 1878. 39 p.; câteva cuvântări la praznicele sfinților.

Literatura: Pr. Dr. Vasile Pocitan. *Ieromonahul Anania Melega*,\\ BOR.an. XLVII. nr. 1,

282

1929 (și extras. Vtl+168 p.+48 ilustrații). *Relațiile Bisericii românești ortodoxe din Ardeal cu Principatele Române tn veacul al XV///-/.Sibiu. 1928.96 p.; Viața bisericească a românilor din Tara Oltului*, Sibiu. 1930,144 p.; *lămuriri noi cu privire la revoluția tui Horia*. Sibiu. 1933.XII + 62p (extrasdinRT,an XXIII, 1933; se ocupă cu participarea cleiului); *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria*, Voi. I. (pană la 1698).

Ed. a II-a revăzută și întregită. Sibiu. 1935. XXXVI + 597 p. + 115 ilustrații. *Mănăstirile românești din Transilvania st Ungaria*, Sibiu. 1936, CXXVIII+364 p ; *La vie men/e par les Roumains en Transylvanie du XVI-e au XVIII-e siecle,in voi. La Transylvanie* Ouvrage public par ITnstitut d'Histoirt Naționale de Cluj, Bucarest. 1938. p. 261 - 336 (ți extras. 78 p.; se ocupă cu viața bisericeasca); *Viata Bisericii Ortodoxe române din Transilvania in cei dm urmă douăzeci de ani (1919—1939)*, în voi. Onutgiu LP.S. Sale Dr Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului la douăzeci tle ani de arhipăstorie. Sibiu. 1940. p. 543 — 566; *Din relațiile noastre cu Rusia. Frații David \$t Trtxlor Corbea din Brașov in slujba poporului român ca luptători contra unirii cu Roma, ca dtptonuiți și scriitori*, în MA, an. V, 1960.nr. 11 - 12. p. 836-862; *Românii din Tara Bârsei, a Făgărașului și Trei Scaune-Secuime și unirea cu Roma*, în MA. an. VIII. [1963.nr.I-3.p-109-130](#). *Zugravii șiicoanete pe hârtie țxilogravuri-stampe} și sticlă din Transilvania*. în BOR.an. LXXXO, 1964,nr.7— 8. p. 730—774; *Școlile de muzică și cântare bisericeasca din last (I5\$8l si București {1711— 1823/șt românii dm Transilvania*, în MA.an. X. 1965.nr. 7-8,p. 511 -520; *Câteva știndespre „versuri ta morți”*, în MA.an X. 1965, nr. II — 12,p.93l —943; *Viața bisericească a romanilor din scaunul SăhștefSibiuUn* MA.an. XIV. 1969. nr. 9-10, p

612-660; *Episcopul Dionisie Novacovici (În anii 1761-1767)*, în MA, an. XVIII 1973.nr.5-6.p 553-571.

Alice Tacăr: *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul până în veacul al XVIII-lea*. Sighișoara, 1920, 272 p.; *Viața agrară-economică a românilor din Ardeal și Ungaria. Documente contemporane*. Voi. I (1508—1820). București. 1921.XV+303 p.; *Păstori ardeleni în Principatele Române*, în AIIN. 1924-1925. Cluj, 1926.p. 293-355 (și extras, 77 p.; retipărită la Arad, 1925.191 p >,

Moșiile domnilor și boierilor din fările rrmuine În Ardeal și Ungaria. Arad, 1925.96 p.; *Contribuții noi privitoare la familia boierească Buhuș din Moldova*, în An. Acad. Rcn.,M.S.I..s. III. I. VII, 1926—1927, p, 285-342 (și extras. București 1927, 58 p.); *Domni din Principatele Române pribegi în Transilvania în veacul XVII*, Cluj. 1934,43 p.; *Domni și Imierți din Țările române în orașul Cluj șiromâniidin Ou/, Cluj, 1935.XXXVII +84p.; Din istoria dreptului românesc din Transilvania,*

METIANU IOAN

în An Acad. Rom., M S I . s a Hl-a, t. XVII, București. 1935. 87—118 și extras; *Situația economică a românilor din Țara Făgărașului** Vol I, Cluj. 1935. CXI+488 p ; *Contribuții la studiul populației din Transilvania În trecut*. I. *Populația din județele Cojocna. Dăbâca și Turda în secolul al XVIII-lea*, în An. Acad. Rom-. MS.L,s. III, t. XXIV. 1941, p. 19-35 și extras: II. *Boieri ostași din Țara Oltului În veacul al XVIMEa*. În An. Acad. Rom., MSI. s. III, l. XXIV, 1942. p- 305-340 și extras. *Contribuții noi la istoria românilor din Țara Făgărașului În veacul al XVII-lea*. A. *Situația românilor din domeniul PorumLMCtdui de Jos (1680)*, în An. Acad. Rom.,M.SL,s. III, t. XXIV. București. 1942. 52 p.; *Drăguș, un sat din Țara Oltului (Făgăraș)*, București. 1945.223 p.; *Cercetări st sentințe judecătorești priviuntre la românii din ținutul Cetății de Piatră (Chioar) în secolul al XVII-lea (1661)*, în RA. VII, 1946-1947.nr. I, p. 10-56, *Emigrări românești din Transdvania În secolele XIII-XX*. București. 1971,438 p (ed. a II-a, București. 1977.528 p.).

*Bibliografia scrierilor lui Nicolae Iorga (Ce a scris Nicolae Iorga). Viața și activitatea lui** București. 1913, LXXVII+155 p.; *Activitatea istorică a lui Nicolae Iorga*. București. 1921. XXXII+416 p; *Bibliografia oarelor lui Nicolae Iorga*.Cluj. 1931. XXVOI + 55 p . *Regele Ferdinand al României*. Cluj, 1925. VII+279 p.; *În relațiile și corespondența poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi*. Cluj, 1939.CIV+358 p.; *În corespondența poetului Gheorghe Sion*. Cluj. 1940, 117 p.; *Din scrierile lui Gheorghe Sion. Viața și activitatea sa*. Cluj, 1941 .LXXI V+212 p.

Articole În „Patria” — Cluj, „Societatea de Miin” — Cluj. „Revista Arhivelor” — Bucureșu. „Neamul Românesc” — București...Revista Teologică” și Telegraful Român” din Sibiu.și alte periodice.

Literatura: Voi. *Ștefan Meteș la 85 de ani* (Din publicațiile Arhivelor Statului), Cluj-Napoca, 1977, p. 5— 113; *Enciclopedia istoriografiei românești*. Bucureșu, 1978,p. 217 — 218; Mircea Păcurariu, *Ștefan Meteș cercetător al istoriei Bisericii românești*. În MA. an. XXIII.

1978.nr.4-6,p.250-258-

METIANU IOAN. mitropolit. N. 9mai 1828. în Zărnești, jud Brașov, f 3 febr. 1916. În Sibiu. Studiile liceale la Brașov și Cluj.cele teologice la Sibiu. Preot în Râșnov (1853-1857) și Zărnești (1857-1874). protopop la Zărnești (1858-1874). membru în toate forurile bisericesti din Sibiu (deputat eparhial.consilier arhiepiscopesc onorar), membru în Congresul National Bisericesc. Unul dintre colaboratorii mitropolitului Andrei Șaguna Rămas văduv, a fost ales succesiv: vicar arhiepiscopesc la Oradea (1874-1875), episcopal Aradului (1875— 1898).arhiepiscopal Sibiului și mitropolit al românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria (ales 19/31 dec. 1898. înscăunat 28 febr/12 mart. 1899), pistorind până la moarte.

Ca protopop, a organizat diferite școli primare românești confesionale, a îndrumat zidirea de biserici, a fost deputat în dieta din Cluj (1865). Ca episcop la Arad, a organizat și îndrumat sute de școli primare românești confesionale, a înființat o școală medie ile fete la Arad și un internat pentru elevii români din Beiuș. o tipografic eparhială, a inițiat foaia eparhială „Biserica și Școala” (1877), a ridicat o nouă clădire pentru Institutul teologic-pedagogic din Arad. a înființat un fond pentru ajutorarea preoților săraci și a văduvelor, precum și alte fundațiuni. Ca mitropolit, a inițiat și condus lucrările de construire în catedralele mitropolitane din Sibiu (1902 - 1906). precum și a unei noi clădiri pentru Institutul teologic-pedagogic; a îndrumat activitatea acestui Institut,a fost eparhial „Telegraful Român” și a celorlalte școli primare confesionale din Arhiepiscopia Sibiului; a înființat diferite fundațiuni pentru ajutorarea elevilor și studenților români sau cu alte scopuri culturale filantropice. Ca deputat și membru în Casa magnaților, a apărut drepturile limbii materne în școlile primare românești*

A publicat diferite articole,cuvântări și predici în „Biserica și Școală”. „Telegraful Român” și în alte periodice*.

Literatura *Enciclopedia Română*, tom. VI.

Sibiu. 1904.p. 260-262;TR.an. LXIV.nr 8.9. 10, 11. 12 și 13 din 1916; Dr. Nicolae Bălan. *Mitropolitul Ioan Mețianu*, în RT, an X. 1916, nr. I— 3,p. 1—7; Dr. Ioan Lupaș. *Istoria bisericească a românilor ardeleni*. Sibiu. 1918. p. 235 — 236; N. Iorga. *Mitropolitul Ioan Mețianu*. învoi. *Oameni care au fost*, IV. MICT.K

VENIAMIN

moarte An MA.an. XL 1966,nr. 1-3,p. 23-37; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. III. București. 1981.p. 199—200 și 203 (ed. a II a, București. 1994); Ioan Mircea Bogdan, *Episcop arădean ajuns mitropolit al Ardealului*, în AB. an. VI. (XLV), 1995. nr. 4-6.p 116-125.

MICLE VENIAMIN (din botez Valer), arhimandrit. N. 7 iul. 1939, în Plopiș. jud. Maramureș. Studii la Seminarul teologic din Cluj (1954-1959). la Institutul Teologic Universtitv din Sibiu (1962—1966). studii de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1966- 1968). cu specializare la Facultatea de Teologic catolică din Strasbourg (1968 - 1971) și la Institutul ecumenic Tantur Ierusalim (1973). Frate în mănăstirea Rohia (1954). călugărit tot acolo în 1958. ieromonah în 1959, protosinghel în 1975 și arhimandrit în 1977. Asistent la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1972—1973), profesor la Seminarul teologic din Cnbova (1973—1977), profesor și director la Seminarul teologic din București (1977—1979). preot slujitor la mănăstirea Cozia (1979- 1982). marec eclesiarh la catedrala episcopală din Râmnicu Văcea(1982-1983). stareț al mănăstirii Bistrița din Oltenia (1983 — 1992). preot slujitor la aceeași mănăstire (din 1992 până azi).

1 iu ni i *Monumentul istoric-bisericesc Coșuna Bucovățului Vechi*, Craiova. 1982.78 p.; *Mănăstirea Poiovragei*, Craiova, 1987. 56 p.; *Sfântul Grigorie Decanul. Viața și minunile*. București, 1992. 160 p.; *Inițieri catehetice*. București, 1993.160 p.; *Trepte spre amvon. Studii omiletice*. București. 1993.256 p./*Istoria bisericească*, de Samuil Micu. Transliterare de pe manuscrisul original paleografie, studiu introductiv, note și glosari* de... București. 1993.296 p.; Arhim. Eufrosin Poteca. *Predici și cuvântări*. Studiu introductiv și note de.... București. 1993. 128 p ; *Cultul sfinților*. București. 1994.47 p.; *Citirea și interpretarea Sfintei Scripturi*, București , 1994.45 p.; *Peștera Sfântului Grigorie de la Mănăstirea Bistrița*. Hd. Episcopiei Râmnicului. 1995. 125 p. Zeci de articole cu caracter teologic, omiletic și catehetic.recenzii, cronici, predici, în periodicele bisencești. mai ales în „Slu-dii Teologice”, „Ortodoxia”. „Mitropolia Ardealului” .. „Mitropolia Olteniei”, „Telegraful

București. 1939. p. 67 -68; Artum Teodor Scorobeț. *Mitropolitul Ioan Mețianu (1828-1916)*. *Sensul veteștii lui și șapte scrisori de la Șaguna*, în RT, an. XXXI, 1941. nr 3-4.p. 176-189; Prot. Vasile Coman. *Mitropolitul Ioan Mețianu. La 50 de ani de la*

284

Român"

MICLESCU CALINIC (din botez Constantin). mitropolit primat N. 16 apr. 1822, în Suceava, dintr-o veche familie boierească, t 14aug. 1886. în București (înmormântat la Neamț). Călugărit în Unși (18 iun. 1842). sub numele [Calinic.de](#) către unchiul său. Sofronic. viitorul mitropolit al Moldovei, hirotonit ierodiacon (23 apr. 1843). ieromonah (31 nov. 1848). hirotesit apoi protosinghel și arhimandrit: la 2 febr. 1855 hirotonit arhieru titular cu titlul „Hanupoleos”; în Ue 1851 și 1858 egumen la Slatina, când a înființat o școală în satul Mălini pentru copiii țăranilor, membru în Divanul Ad-hoc (1857). locțiitor de episcop la Huși (nov. 1858—ian. 1861). din nou egumen la Slatina (1861-1863), locțiitor de mitropolit al Moldovei (din 7 mai 1863) — apoi numit mitropolit pnn decret (10 mai 1865); la 31 mai 1875 ales mitropolit primat,deținând acesta demnitate până la moarte. În timpul păstoririi sale. s-au deschis cursurile Facultății de Teologie din București, la stăruințele lui (1881). s-a înființat Tipografia Cărilor Bisericești (1882). s-a sfințit pentru prima oară Sf. Mir la noi (1882) și a fost recunoscută autocefalia Bisericii Ortodoxe Rădăne (1885).

literatura Ghenadie Craioveanu(Enăccanu). *Moartea și înmormântarea mitropolitului Calinic, primatul României*, în BOR, an. X. 1886— 1887. p. 581-618; Nicolae Dobrescu. *Istoria Bisericii din România (1850-1895)*. București. 1905; Preotul Niculae Șerbănescu. *Mitropoliții Ungrovlahiei*, în BOR. an LXXXVII, 1959. nr. 7—10, p. 816—817; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* % voi. III. București, 1981.p. 132- 134(ed.all a.București, 1994).

MICLESCU SOFRONIE. mitropolit N- c. 1790, într-o familie boierească în părțile Botoșanilor, t 18 mai 1861. la mănăstirea Slatina (îngropat la Neamț). Tuns în monahism la Secu (1818). apoi trecut la Neamț, ierodiacon (1821), ieromonah (1824), episcop la Huși (ales la 26 mai 1826, hirotonit 3 iun. 1826). mitropolit al Moldovei (ales la 10 febr. 1851), suspendat la 7 nov. 1860, retras el însuși la 18 ian. 1861. Sprijinitor al Unirii Principatelor, președinte al Divanului Ad-Hoc al Moldovei (sept.—dec. 1857) și al Adunării elcclive din 5/17 ian 1859, care a ales ca domn pe Alexandru Ioan Cuza. A tradus

din grecește lucrarea episcopului Inochentie
28?

MHHE INOCHENTIE

ne de Kamccatca (devenii apoi mitropolit al Moscovei) *Povăsturile împărăției cerurilor* (Iași. 1846. 6 + 26 + 116 p). precum și *Acatistul Sfinților Apostoli Petru și Pavel* (Neamț. 1844). *Slujba Sfântului Moise al Ierusalimului* (Neamț. 1848), *Cinstitul Paraclis al Sfântului Mormânt* (imprimat în *Ceaslovul* de la Neamț. 1874); au rămas în manuscris *Prețurile dăruite săptămână a postului mare* ale mitropolitului Inochentie al Harkovului (Ms. 1712 Bibi. Acad.). Ca mitropolit, a tipărit la mănăstirea Neamț câteva ediții ale unor câni de slujbă, precum și *Viștele Sfinților*, în 12 voi. după traducerea ierodot-aconului Ștefan de la Neamț (1854—1855).

Uteralura Melchisedec (Ștefănescu). *Cronica Mușilor și a Episcopiei*, București. 1869. p. 423—456; Pr Prof. Mircea Păcuranu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. III. București. 1981. p. 31-32 și 113-115 (ed a II-a, București. 1994); Mitropolit Nestor Vomicescu. *Participarea mitropolitului Moldovei Sofronie Miculescu la înfiptuirea unirii Principatelor Române* în BOR.an. Cil, 1984. nr. I -2, p. 79-117; Mitropolit Nestor Vomicescu. *Unde-i turma, acolo-i și păstorul. Participarea mitropolitului Sofronie Miculescu la înfiptuirea Unirii Principatelor Române** Craiova. 1984. 156 p.; Scarlat Porcescu. *Episcopia Hușilor. Pagini de istorie*. Roman, 1990, p. 86-89; Mitropolit Nestor Vomicescu. *Stiutlu tntroductiv la Prolog*. Craiova, 1991. p 30-35.

MICHELEMIUmpnx)t.bibliofil.N.c.1860. In Spata,jud. Timiș. In familie de preot, t nov. 1909,în Vlaicovăț sau Lugoj Studiile gimnaziale la Kecskemet (Ungaria) și Lugoj. Teologia la Arad (1878-1881). Preot -din 1886 - în Chișoda. Ohaba Lungă. Clicea. Belinț (toate în jud. Timiș) și Vlaicovăț (azi în Iugoslavia). Pasionat bibliofil, a strâns numeroase cărți vechi de istorie, filologie și istoric (ajunse ulterior în Biblioteca universitară din Cluj și în Biblioteca municipală din Timișoarj). oferă peste 60 de cărți vecin românești și o serie de manuscrise Academici Române, altele Bibliotecii „V. A. Urechia”¹ din Galați.care au servit la alcătuirea lucrării lui I. Bianu și N- Hodoș, *Bibliografia românească veche* în 3 voi.

El însuși a scris câteva lucrări cu caracter istoric: *O privire fugitivă In istoria bisericească a românilor*, în „Candela”, an. VII

nr. 11.1888.

p. 638- 648 (Episcopia de Ineu); Ioan Soroc,în „Transilvania”, nr 24.1893; MMI Martinovici Roșu, în ziarul „Dreptatea”. Timișoara. 1894; *Material pentru istoria tipografiei române (Din istoria tipografiei Universității din Buda)*, în „Transilvania”. Sibiu. an. XXV.nr. 6,1894, p. 168 — 175; *O scriere necunoscută a lui Petru Maior (Răspuns la cărtirea carea sau dat asupra persoanei lui Petru Maior)*, în „Revista critică-literară”, Iași. 1894. p. 68-72 și 123-140; *Momente din viața lui Petru Maior, 1753-1821. Cercetări Itferar-istorice*, în „Transilvania”,an. XXIV, 1895, p. 234-238 și 276-283; *Despre Episcopia Mehadtei*, In „Dreptatea”, 1896; *Despre Mitropolia Banatului*, în „Dreptatea”. 1897; *Calendarul lui Samuil Claitn din 1806*, în „Arhiva”.Iași.XVII.1906.nr. 6;*Despre vechea Episcopie de la Ilenopote** în „Tribuna” — Arad, 1909. *Din istoria culturala a românilor din Transilvania. Contrbtmrt fragmentare la istoria tipografiei ilirice românești dtn Viena dtn 1770, /79ijr 7795. în..Traa\ilvanta”.an. XXXIX. 1910. p. 17 — 30; alte articole în „Dreptatea” și „Luminătorul” tle la Timișoara. „Foaia Diecezană” de la Caransebeș ș.a,*

Literatura: *Necrolog*, în „Drapelul”, Lugoj. 1909, nr. 119. p. 2; Ioan Bianu și Nerva Ildoș, *Bibliografia românească veche*, 3 voi.. București, 1903. 1910, 1912-1936 (vezi la indice); G. Hâncu. *Cartea românească veche — Biblio-grafie*. Galați. 1965 (indice); Florian Moldovan. *Activitatea de bibliofil și publicist a preotului Emilian Micu In slujba idealurilor naționale* wnd/iM/j.înMB.an XX.1970.nr. 1-3.p. 130 — 137; Gabriel Ștrempcl. *Catalogul manuscriselor românești*, 2 voi.. București. 1978-1983 (indice); Radu Ardelean și Pavel Vesu, *Legăturile lui Aron Densusianu cu Emilian Micu*, în „Sargctia”. Deva, an. XXVI/2, 1995- 1996. p. 183-193; Radu Ardelean, Lucian (mira și Pavel Vesa, *Emilian Micu, pelerinul cultural bănățean*. Sibiu.2000.252 p.

MICU INOCHENTIE (din botez Ioan). episcop, militant pentru drepturile românilor ardeleni. N. 24 iun. 1700 (după unele izvoare 1692). în Sadu. jud Sibiu, t 22 sept. 1768. în Roma-Studia/ă la Colegiul academic iezuit din Chij (1718-1722). inclusiv studiile de filosofie (1722 —1725). apoi continuă în Facultatea de Teologie a Universității iezuite din Târnava (în

MICI: I M M H I Y M K

Slovacia). În anul III de studii, ales episcop al Bisericii românești unite din Transilvania, după noviciatul făcut în mănăstirea ruteană unită din Muncaci (azi Mukaccvo. 1728—1729). a fost călugărit, sub numele Inochentie, hirotonii preot și episcop (25 oct. 1730); instalat la Făgăraș numai la 2K sept. 1732.

În 1737 a mutat reședința episcopală de la Făgăraș la Blaj. iar în 1741 a pus piatra fundamentală a catedralei „Sf. Treime** (terminată parțial în 1747); a trimis câțiva tineri la studii la Colegiul „De Pn>pganda Fide** din Roma. Prin numeroase memoni adresate Curții din Viena. Guvernului sau Dietei Transilvaniei, după ce înfățișa starea tristă în care se găsea clerul și poporul roman, cerea drepturi politico soci ale pentru er admiterea micii nobilitni și a altor pături înstărite românești printre „stările** privi legiatc. reprezentarea românilor în guvern, dictă și funcțiunile publice, reducerea „robotei¹, restituirea pământurilor ocupate de nobili, înlăturarea iobăgiei de pe „pământul crăiesc* (scaunele săsești), egalitatea „plebei" române cu „plebea** celorlalte națiuni, accesul românilor la școală, meseni și comerț, scutirea preoților de impozite și acordarea de „sesii parohiale¹⁴ ca și preoților celorlalte confesiuni și. mai presus de toate, recunoașterea românilor ca a patra „națiune**, care va deveni apoi un adevărat program de luptă și de gândire pentru toți conducătorii politici ai românilor transilvăneni. În sprijinul revendicărilor sale, invoca vechimea și continuitatea românilor, superioritatea lor numerică, față de celelalte trei națiuni la un loc, îndeplinirea atâtor sarcini și contribuții față de stat. Revendicările sale nu numai că n au fost satisfăcute, ci dimpotrivă, episcopul a fost chemat la Viena în 1744 și pus în fața unei comisii de anchetă. Refuzând să răs* ptindă la întrebările comisiei, pleacă în ascuns la Roma. în speranța unui sprijin din partea papei, numeroasele sale memorii și proteste din Roma riimăn tot liră rezultat. Nepenuițându-i-se rein toarcerea în Transilvania, la 7 mai 1751 csic nevoit să și dea demisia din scaun; moare departe de țară. la Roma. după un „exil" tle 24 de ani. Acolo a întocmit o „culegere" de texte cu conținut moralizator și educativ din literatura clasică latină. *Carte de înțelepciune latină. Illustrtum poetarum flares — Florile poeților iluștri* Ediție îngrijită de Florea Firan și Bogdan Hâncu. București. 1992. 579 p.

UUraturum George Bogdan-Dmcă. **.Pwwu/ episcopului Ioan Inochenue Clain**, Caransebeș.

1896.78 p.; Augustin Bunea. *Eņnscofml Inocențm Klein* t Blaj. 1900; Zenuvie Păcli>anu, **COr**«.wm-dența din exil a episcopului Inochentie Micu Klem, 1746-1768, București. 1924, 160 p.; Șlefum Manciuiea. *Ctitorii școalelor dtn Blaj*, Blaj. 1938. p. 5 — 20; Zcnovic Păclișanu. *Ioan inochentie Micu Klein*, în CC. an. XXIII. 1943. nr.4-5, p. 201— 215; Nicolae Comșa, *Episcopul Ioan Inochentie Micu*. Blaj, 1943. 64 p ; Tului Racola. *Ioan Inochenue Micu*, în rev. „Transilvania**", an. LXXV. 1944. nr. 2. p. 116-133 (și extras. Sibiu, 1944, 20 p); D. Prodan. **£â luttede Inochentie Micu pour te revelement polttique des rounwins de Transylvanie**, în RRIL 3, 1965, p 477—496; D. Prodan, *Deschizătorul luptei politice a românilor din Transilvania: Inochentie Micu, în voi. Supplex Libellus Valachorum, eă. a ll-a întregită. București. 1967. p. 137—199 (ed. a l fl .. cu adăugiri și precizări. București. 1984, p 151 — 198); Aurel Decei, *Memoriul fSupplex Ubellus) lui I. Inochentie Micu Klein către regina Mana Tereza din anul 1744*. în AIIC. X. 1967. p. 7—41; Pr. Prof. D. Stântloae. *Lupui și drama lui Inochentie Micu C/oin. în BOR. an LXXXVI, 1968, nr. 9-10. p. 1137-1185 (și în voi. CMW* tismul din Transilvania încercare de dezmembrare a poiwrului român. București. 1973, p. 49— 105); Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București. 1981, p. 369-381 (ed. a ll-a. Bucurcști. 1994. p. 361-373); Francisc Pali. *Formația școlară a lui Inochentie Micu Klein*, în „Apulum*". Alba Iulia, an. XIX. 1981, p. 229-238; Francisc Pali. *Inochenue Micu Klein deschizător al luptei de emancipare națională a românilor trtutsdvănem Câteva îndreptări si întregiri*. în „Apulum", an. XX. 1982. p. 193-205; Francisc Pali. *Cele dintâi acțtunt ale lui Inochentie Mtcu Klein In exilul său din Roma, In / 745, In „Apulum*¹. an. XXL 1983, p. 207-230; Francisc Pali. fM acțiuni ale lui Inochentie Micu Klein pentru revenirea In futtrie dm exd fn 1746, In „Apulum". un, XXII. 1985. p. 145—159; Francisc Pali, *Ein SiebenbUrgischer Bischof im Romischen Exil: Inochentie Micu* Klctn(t745~1768). Ki\\n. \\Wl*, Francisc Pali. *Inochentie Micu*Klein. Exilul la Roma 11745 -17681* Prefață de Pompilm Teodor. Kditic ingnjilă și indice de Ladislau Gyemant. I București), 1997; Comelui Albu, *Pe urmele tui Ion Inocenpu Micu-Klein*, Târgu Mureș. 1997. 223 p***

MICU ȘAMUL (din botez Maniu). teolog, istoric, filolog și filosof iluminist N sept. 1745. în Sațiu, jud. Sibiu. în familie de preot (nepot al episcopului Inochentie), 113 mai 1806, la Buda. în Ungaria. învață la Gimnaziul din Blaj (abs. 1762), după care a fost călugărit (14 oct. 1762) sub numele Samuil; mai târziu hiotomi ieromonah; [ți continua studiile la Seminarul pentm călugări înfun(at de episcopul Petra Pavel Aron (1762—1765); trimis apoi la Colegiul „Pazmanian*” din Viena pentru studii de Filosofie și Teologie (1766-1772), Profesor de Etica și Ariunetică în Gimnaziul din Blaj (1772-1777); din nou la Viena ca „prefect de \tudii” în „Seminarul Sfânta Barbara” (1777- 1783),când face intense cercetări cu caracter istoric și își publică primele lucrări; reîntors la Blaj. în mănăstirea „SI Treime” (1783 —1804), s-a dedicat în întregime studiilor teologice, istorice, lingvistice și traducerilor, spre sfârșitul vieții „cenzor*” al cărților românești care apăreau în „Tipografia Universității din Buda”(18(H- 1806).

A redactat o serie de lucrări cu caracter istoric și lingvistic, prin care urmărea să informeze pe învățații străini despre originea romană a poporului și a limbii noastre, despre continuitatea romanilor pe teritoriul fostei Dacii, influențat de iluminism și militat în opera sa. pentru egalitatea în drepturi a românilor cu celelalte națiuni din Transilvania, pentru înlăturarea iobăgiei; s-a numărat printre autorii cunoscutului *Supplex* din 1791. Autor de lucrări teologice și cuvântări, a din Sfinții Părinți răstănteni. a dat o nouă ediție a *Bibliei* (1795, a doua în românește); a fost unul din apărătorii vechilor rânduieli și tradiții ortodoxe în cadrul Bisericii românești unite, ridicându-se împotriva încercărilor de catolicizare ale episcopului Ioan Bob.

1 m i . m teologice: *Carte de rugăciuni pentru evlavie a homulu chrestian*. Viena. 1779.87 p. (cu litere latine). *Disertația canonică tle rfxitrtmonio juxta disciplinam Graecae Orientalis Ecclesiae*. Viena. 1781, 154 p.; *Disertația de je/uniis Graecae Orientalis Ecclesiae*, \eni\, 1782, 128 p. (trad. rom.. Buda, 1828); *Propoxedanir sau invoidturt la îngropăciunea oamenilor morți** Blaj. 1784.140p (ed.all-a.Sibiu. 1842,220 p/. reed. de Ioan Nicorescu. Arad, 1907); *Theologia moraliceasca sau Bogoslovia carea cuprinde învățătura năravurilor celor bune și a vieții creștinești din 5. Scriptură st dtn Sfinții Părinți culeasă*. Blaj. 1796, 303 p.; *Cartea a doao a Theologiei moralicești carea cuprinde învățătura despre contracturi și osibite detorii a fiștecărut stat și despre darul lui Dumnezeu și Tainele Sfintei Biserici și celelalte** Blaj, 1796,370 p.; *Theologia dogmatică și moralicească despre Taine*

peste tot. Blaj, 1801, 10 + 102 p.; alte șapte lucrări despre Sf. Taine, fiecare cu titlul *Theologie dogmatică și moralicească despre Taina...* Blaj. 1801-1802. cu peste 1000 p.; *Acatist sau carte cu multe rugăciuni pentru evlavie a fiștecărut creștin*. Sibiu. 1801, XVII 4 10 + 197 p ; *Istoria împărecherii Intre Biserica Răsăritului și a Apusului rare s-a făcut pe vremea lui Mihail Ccrularie Patriarhul Țangradului și a Sdborutut de la Florenția. Carte tlespre descoperirea cea dumnezeiască: Despre Sfânta Scriptură; Istoria Noului Testament; Carte despre căsătorie; De datorile cinurilor călugărești; Cuvântări bisericești sau Prddiche* etc

Toi cl a tradus din latinește lucrarea lui Thomas a Kenipis, *De urmarea lui Hristos*, tipărită la Blaj în 1812; precum și din Lucian de Samosata (publicat de V Lascu. în CC. an XXII. 1942. nr. 1-6).

Traducen din Sfinții Părinți (în ms) Sf Vasile cel Mare *Rânduielele celor ce pusntcește sau singuri sau împreună pre obște petrec*, 2 voi. (178(1), *Cuvinte* (1788). *învățături ascetice* (1804), *Hotărâri scurte cu întrebări și răspunsuri* (1804). *Cuvinte către norod zise* (1805) ș.a.; Sf. Ioan Gură de Aur *Omilii sau Cuvinte In Evanghelia Sf Ioan*,2 voi.(1787fi 1791);Sf.Cirila Ierusalimului *Catihises sau învățături către cei ce vin la botez* (1788); alte traduceri din Sf. Grigorie Teologul (*Cartea despre fugă. Cuvintey*, Sf. Ciril al Alexandriei,Sf Kfrein Șirul, Sf Ioan ScăramL Sf. Ioan Damaschinul. Sf. TeodorSiuditul.Cuv. *Dornici. CaniHinete săboa-rător a toată lumea șt a celor nameasnice și ale Sfinților Părinți, cete primite tn Biserica Răsăritului* (1804) etc. A mai tradus o parte din *Istoria bisericească* — In 20 voi. — a abatelui catolic fmneezClaiKleHeury (1640-1723) și anume 12 cărți. în 5 voi. care expun laptele petrecute până laiiujloculsc.IV.

Intre anii 1793 și 1795 a tipărit, la Blaj, *Biblia adecă dumnezeiasca Scriptură a l**gii vechi și a ceii noao* (1240 p-). cu prefața semnată de el. în care menționa că a „îndreptat graiul” Biblicii de la

MICI: SAMLTI.

București din paralele, scurte 1688,dar „o bună rezumate la fiecare parte** din Vechiul capitol. scurte Testament ..mai mult considerații isagogice de nou de pre cel la fiecar carte- Folosită chnesc al celor de edițiile de mai târziu: Pcicrsburg (Scptuaginta. n n) l- 1819, Buzău, 1854-am tălmăciC; 1856 și Sibiu 1856-cuprindea note 1858. explicative, locuri

I ui rari filologici^*
 orice *FJementa Itnguae daco^romanae sive wtlachtcae** Viena, 1780. 94 p. (în colaborare cu G. Șincai, prima gramatică românească tipărită și prima cu litere latine); reeditată în 1980: Studiu introductiv, traducerea textelor și note tic Mircea Zdronghca. Cluj-Napoca. 1980. XXX + 245 p, inițiator și redactor al unei mari lucrări lexicografice, care va fi continuată și dezvoltată de mai mulți cărturari și se va tipări la Buda. în 1825,subtitlul *Lesicon românesc-latinesc-unguresc-nemțese* (partea lucrată de el publicată de Găldi Lâszlti. *Dictto-narium valachtcO'lattnum,B udopcst** 1944).

Brevts historica notata onginis et progressu natuws Daco-Ronutnae seu ut quidem barixiro vocabula appetant Vaiachorum ab initio usque ad seculum XVIII (1778, rămasă în ms.. publicată fragmentar de A. T Laurian sub titlul: *Htstorta Daco Romanorum stve Vaiachorum*. En „Instrucțiunea Publică”. Iași. 1861. p. 67 - 118 și în „Foaie pentru minte,inimă și literatură”, XXV, 1862, nr 11 - 26 și 29 - 30); *Scurtă cunoștință a istoriei românilor*(1796, rămasă în ms .editată de Cornel Câmpcanu. București, 1963, XUX + 237 p); *Responsum ad Josephi Carolt*

Eder in Suppltcem Libellum Vaiachorum Transtlvaniae iuxta numeros ad ipso fmsitos (ms. publicat de I. Pervain, *Studii de literatura română*. Cluj, 1971 ,p. 44—72); *Istoria românilor cu întrebări și răspunsuri* (1791, nw); *Istoria, lucrurile și întâmplările românilor, acum fntr-acest chip așezate și din mulți vechi st nai scriitori culeasă șt scrisă*. 4 tomuri I. Istona românilor din Dacia. II. Istoria domnitorilor Țării Românești. III. Istoria domnitorilor Țării Moldovei. IV. Istoria btscri ccascâaHpiscopiei românilor din Ardeal (rămasă în ms.; un scurt fragment publicai în „Calendarul” de la Buda dm 1806. p. 35 —72. reproduc de C. Câmpcanu. op. cit., p. 131 — 157); părți de lucrări de istoric bisericească publicate de T. Cipariu. în *Acte și fragmente*. Blaj. 1855; *Cunoștință pe scitft a istoriei bisericești* (ed.de Arhim. Veniamin Miele), în ST. an. XXVII. 1975.nr. 5-6,7-8 și9-10; an. XXVIII. 1976, nr. 1-2 și 7-10. an XXIX. 1977. nr. I — 2 și 5-8;an XXX. 1978.nr | -2.3-4.5-8și9-10 (apoi în volum, sub titlul: *Istoria bisericească*. Transliterarc de pe manuscrisul original,studiu introductiv, note și glosar de.... Mănăstirea Bistrița. 1993.296 p.>; *Istoria românilor* Voi. I-II.

Ediție princeps după manuscris tle Ioan Chindnș. București. 1995.522 + 495 p
Hrono-logia împăraților turcești, carii după împărații grecești au urmat la Țartgrad (ms.); *Statuia sau legile scaunelor săsești din Ardeal care In toate Judecățile și rânduielile politicești sâ* (în în scaonele săsești (ms. 1802).

I jitriri de filosofii' *Loghica adecă partea cea cuvântătoare a filosofiei*, tradusă după Fr. Chr. Baumeister. Buda. 1799,205 p.; *Legilefirei ithica și politica sau filosofia cea lucrătoare,!* voi..după același.Sibiu, 1800.428p *învățătura metafizeii șt învățătura /wliticească* (ms). *Filosofia, etica sau morala* (ms.) — editate de Dumitru Ghișe și Pornpiliu Teodor, sub titlul: Samuil Micu. *Scrieri filozofice*. București, 1966.

Literatura: Ion Bianu. *Viața și activitatea lui Maniu Samuil Micu alias Clain de Sad*, București. 1876; Ioan Bălan. *Biblia de la Blaj*, CC, anJV.I9I4.nr.5,p. 133-14I;nr.6,p. 176-182 și nr. 7, p. 197-202;

Iacob Radu. *Doi luceferi rătăcitori: Gheorghe fineai și Samod MicuClain,ît\An . Acwl Rom,M.S.I..s Ul.t II. Bucure>ti, 1924: Giorge Pascu. Istona literaturii române In secolul al XVIII-tea. București, 1927. p. 105 - 145; Zenovic Păclișanu, *Un vechi proces literar (Relațiile fui L Bob cu S. Klein. Gh. Șincai șiP. Maior j,\n An. Acad.Rom.,MS.L..s. IIIlt XVI, Bucureșu. 1935; Mário Ruffini. U scuola latinista rumena, Ronu. 1941, p. 27 —51 și89— 115; Pr Prof. Gheorglie Moisescu. Samuul Micu Klein. 150 de ani de la moartea sa. în BOR. an. LXXIV. 1956. nr. 10-11, p. 1057-1077; Pr. Prof. Nicolae Mladin. Samuil Micu Clain teologul. Viata, opera și concepția lui teologică. Sibiu. 1957. 143 p.; D. Mac rea. *Lingviști și filologi ramâm*. București. 1959, p. 17—33 (și In voi. *Contribuții la istoria lingvisticii și filologiei românești*. București. 197H, p. 9 —21); Pornpiliu Teodor, *Despre Istoria românilor cu întrebări și răs/nmsuri a lui Samuil Micu Clain*. in „Studii”, an XIII. 1960. nr. 2. Acela>i. O copie dat 1794a**

2
8
9

MIMAIL
PACL

ma th
nu Hit
scr Gh
isu ins
lui „Sa
lui nw
Sa el
mu Cla
il in
Mi an
cu d
Cl the
ain Ri
: mt
„St ani
ătu an
ta Enl
sa igh
u tm
leg ent
ile in
sc Tra
au ns
nel ylv
or ani
să o.
seş tn
ti „Sl
dîn avic
Ar Rev
de iew
al”, „
în XXI
All II,
C, 196
tor 3.
n. p.
IV, 660
196 —
l; 673
Kci ;

D 3

M^L

M
L

M

IHA 190

IL 5.

PA în

UL Cor

(fos nov

t a-

Mih Orh

ailo ct,t

vici 11

), oct.

pre 199

ot, 4.

isto în

ric, Bu

slav cur

ist. ești

N. .

29 Se

iun min

. anil

M

teol 26-

ogi 193

c la 0)

Chi și

șin de

ău Isto

{19 rie

16 din

— ! Iași

926 (lic.

),Fa 193

cult 3),

ate cu

ade doc

Teo tor

logi atu

e l în

din Teo

Chi logi

șin c Iu

ău Ccr

(19 nă

u c
L I
C
V
C
S

tud (și
ii: extr
leg as.
ătu 78
ri p);
cut Fa
tur pte
ale tre
- cut
his e
eri și
ceș ba
ti sar
din ab
tre eni
ro uit
mâ ați,
ni 17
și 99-
ruș 19
i In 18
sec *
ole Chi
le șin
XV ău.
— 193
XX 8,
. 80
Sc p.;
hiț Tip
a ări
ist tur
ori i
câ ro
An ma
RSI ne
AB. ști
XXI in
L Ba
193 sar
2, abi
p. a
199 de
- la
276 18

19	195
18,	7,n
Bu	r.
cur	3-
ești	4.p.
,	228
194	-24
1,	1;
380	<i>Cir</i>
p. +	<i>cul</i>
20	<i>ați</i>
pl.	<i>a</i>
(pre	<i>Ca</i>
mia	<i>za</i>
tă	<i>nie</i>
dc	<i>i</i>
Aca	<i>mît</i>
de	<i>rop</i>
mia	<i>olît</i>
Ro	<i>ulu</i>
mâ	<i>i</i>
na);	<i>Var</i>
<i>Rel</i>	<i>laa</i>
<i>ații</i>	<i>m</i>
<i>ext</i>	<i>In</i>
<i>ern</i>	<i>Bis</i>
<i>e</i>	<i>eri</i>
<i>bis</i>	<i>ca</i>
<i>eri</i>	<i>ro</i>
<i>ceș</i>	<i>mâ</i>
<i>ti</i>	<i>ne</i>
<i>ale</i>	<i>as</i>
<i>lui</i>	<i>că,</i>
<i>Ște</i>	<i>îft</i>
<i>fan</i>	<i>MM</i>
<i>cel</i>	<i>S.a</i>
<i>Ma</i>	<i>n.</i>
<i>re,</i>	<i>XX</i>
<i>în</i>	<i>XIII</i>
<i>MM</i>	<i>,</i>
<i>S.</i>	<i>195</i>
<i>an.</i>	<i>7,</i>
<i>XX</i>	<i>nr.</i>
<i>XIII</i>	<i>10</i>
<i>,</i>	<i>—</i>

2

M

VI

A

L
A

M

C

E

L

M

All și
VIC KoS
TO ice;
R stu
(dc dii
Apș de
a), Filo
mit sofi
rop e și
olil. Teol
N. ogic
19 la
mai Ro
184 ma.
l,în în
leu Col
d, egi
jud. ul ..
Mar Dc
am Pro
ure pag
ș/^{1*} and
21 a
ian. Fid
191 e",
8. cu
în doc
Blaj tora
. tul
Stu în
dii 186
la 3.
Sig Hir
het, oto
gim nit
naz pre
iul ot
sup la
erio Ro
r în ma
Ora (18
dea 63),
.Tâ prof
ma eso
via r de

M

2

(I

L

M

L
B

L

M

ITĂ ul
NIF Teol
ON ogic
(din Uni
bot ver
ez sita
Nic r
ola din
e). Bu-
arlt cur
icpi ești
sco (19
p. 64
N. 5 —
ian. 196
194 9),
4, cur
în sur
Cre i de
țeșt doc
i- tora
Vid t
ra, pen
jud. im
Giu Vec
rgi hiul
u. Test
Stu am
dii ent
la și
Se Lim
min ba
aru ebr
l aic
teol ă la
ogic acel
(19 ași
59 Inst
— itut
196 (19
4) 69
și —
la 197
Inst l),
itut con

2

l i

A

L

M

—

L

I

D

S

M

olic nis
ă: se
Co un
mp d
en Wi
diu cht
de igs
Teo ten
logi Gla
e u-
si be
mb ns
o-/ ze
ktf, ug
Buc nis
ure se
şti, der
190 gri
2,3 ech
18p isc
^ h
do —
xia ori
s. ent
Die ati
Be sch
ke en
nnt
M

Kir mer
che ku
. im nge
Ori n...
gin .
alte Lei
xt. pzi
ncb g,
st 190
einl 4.
eite IV
nde ♦
n 314
Be p

(C

cur *Efe*
ești *s*
— *la*
Par *an*
is, *ul*
193 *43*
2,3 *1 d*
15 *llr.*,
p. *leză*
(tra *de*
duc *lice*
ere *nță*
a *.*
ver *Bu-*
siu *cur*
nii *ești*
ro *.*
mâ *189*
neș *9,*
ti *VIII*
din *+*
190 *100*
2. *p.*
adu *(f<e*
sa *ed.*
la *193*
zi). *1,1*
A *09p*
lte *.);*
luc *An*
rări *ul*
: *na*
SHU *ște*
HLUL *rii*
al *Do*
llhl *mn*
ea *ulu*
ec *i*
um *no*
eni *str*
c *u*
țin *Rm*
ut *Hri*
In *sto*
s,

B I

T

~~M~~

N

L

M

LTA din
N Bla
IOA j
N. (19
epi 39-
sco 194
p 7),
N. sup
27 erio
sep are
t la
192 Inst
6, itut
în ul
Oh Teo
aba logi
. c
jud Uni
. ver-
Alb sita
a r
Stu din
dii Sibi
sec u
un (19
dar 47
e la —
Lic 195
eul l
„Sf. (.co
Vas nti
ile nu
cel ând
Ma cur
rc" su-
2

hlc ul
dc Teol
doc ogic
tori din
la Bu-
Inst cur
iun ești

(1

L

U
M

IKK Teol
' ogic
VA Uni
SIL ver
E. sita
prof r
eso din
r dc Sibi
teol u
ogie (19
. N. 66
13 —
ma 197
rt 0),
194 cu
8. mm
în de
Sf doc
Ihe- tora
Soc t —
eav spe
a.Și cia-
-a litat
făc ea
ut Nou
stu l
diil Test
e la am
Lic ent
eul - la
teor Inst
etic itut
din ul
Suc Teol
eav ogic
a din
(19 Buc
62 ure
— ști
196 (19
6). 70
la —
Inst 197
itut 3),
ul stu

L^u

ări: 197
„Fi 3,
ul nr.
Om 5-6.
ulu p.
i” 341
du -35
pă 1;
No Pre
ul oți
Tes a
ta- duj
me ră
nt, No
^ ul
ST, Tes
an. ta
XX me
V.1 nt.
973 în
,nr. MA,
l- an.
2.p. XIX
33- ,
44; 197
Sfă 4.
nta nr.
Scr 4—
ipt 6,p.
ură 250
In —
op 262
era ;
tui Uni
Di tat
mtt ea
rie cre
Ca ști
nte nil
mir or
, în in
ST. Hri
an. sto
XX s și
V, pri

M

2

în n

ar în
hie MA
reu .an.
, XX
du VIII
/tâ ,
Epi 198
sto 3,n
la r.
cât II-
re 12.
Evr p.7
ei, 06-
în 722
„Or ;
to- Că
dox săt
ia", ori
an. a
XX si
XV, fa
198 mil
3. ia
nr. In
2, lu
p. mi
176 na
- Sfî
199 nte
; i
Ele Scr
me ipt
nte uri
pe Na
ntr şte
u o rea
teo de
log pr
ie un
cre ci,
şti sco
na p
a pri
pă nci
cii. pal

a N
J
A

L
M

T

5— a
166 cu
0 a mu
tra lte
dus într
în eb
roări
mâ foa
neş rte
te de
luc fol
rar os
ea pe
Mâ ntr
ntu u
ire mu
a lte
pă tre
cât bu
oşi ri
lor ale
a cre
teol din
ogu Ței
lui no
gre ast
c re..
Aga .
pie du
Lan pă
dos Sf.
. fn Ata
166 nas
l, ie
fiin cel
d Ma
tot re
în al
Mol Ale
dov xan
a, a drei
tra »
dus pri
Ca mii
rte luc

r
I

ntr anț
e i
166 laF
l și ran
166 kfu
4, rt.î
pe n
cân 159
d 7,c
se onf
găs run
ea tat
ta acu
Ista o
nb ediț
ul, ie
a slav
tra i dc
dus la
în Ost
ro rog
mâ și
neș cu
te une
Vec le
hiu ediț
l ii
Tes ale
ta- Vul
me gat
nt, ei.
du Tra
pă duc
ver ere
siu a
nea lui
Scp a
tua fost
gint revi
ei zuit
tipă ă și
rită înd
de re
pro p-
test tat

Șerban Cantacuzino în vederea tipăririi; înainte de a fi dată la tipar, traducerea a fost revăzută și de frații Radu și Șerban Greceanu. Întregul text tradus de Milescu a intrat în *Biblia de la București* din 1688 (reeditată în 1988). Pe lângă cărțile necanonice ale Vechiului Testament. Biblia din 1688 cuprinde și lucrarea apocrifă *A lui Iosif la Macabei carte, adecă despre singurul fiuorul gând sau Despre rațiunea dominantă* atribuită lui Iosephus Flaviu, tradusă tot de Nicolae Milescu Spătarul.

În 1667, pe când se găsea la Stockholm, la cererea ambasadorului Franței în Suedia, marchizul Armii Id de Pomponne a scris un scurt tratat dogmatic-apologetic în care expunea învățătura ortodoxă despre prefacerea Sfintelor Daruri. A fost redactat în latinește și grecește și intitulat *Enchiridion sive Selecta Orientalis Occidentali splendens, id est sensus Ecclesiae Orientalis, scilicet graece, de transsubstantione Corporis Domini, a/iisque controversiis...* (Manual sau Steaua Răsăritului strălucind în Apus. adică părerea Bisericii răsăritene ortodoxe despre prefacerea Trupului Domnului și despre alte controverse. ..). Trimisă la Paris, lucrarea a fost publicată în versiune latină - de Antotne Amauld și Pierre Nicole în volumul lor intitulat *La perpétuité de la foi de l'Eglise catholique touchant l'Eucharistie* (1669; ed. a II-a. 1714), ca răspuns pastorului calvin Jean Claude; era prezentată sub titlul: *Ecrit d'un seigneur moldave sur la croyance des grecs*. Era a doua operă românească publicată în Apusul Europei după *Mărturisirea* lui Petru Movilă.

După ce s-a stabilit în Rusia, a cointipărit sau a tradus în rusește câteva lucrări care tratau și probleme teologice: *Aritmologia* (1672). o lucrare filosofică, cu precepte morale și fapte disparate clasate cu ajutorul cifrelor, tradusă după Johann Lauterbach și Joachim Camerarius; *Hris-motoghion* (1673. lucrare istorico-parenetică). *Etica, Povestirea despre sibite* (1673), *Povestire despre construirea mării Bisericii Sfânta Softa din Constantnopol* (1674). câteva lucrări istorice, un *Dicționar ruso-greco-latin* (pierdut).

Ediții în limba română: Alexandru I. Ciurea, *Mărturisirea de credința a spătarului Nicolae Miteșcu*; „*Stella Orientalis occidentali splendens*” în „Ortodoxia”, an. X, 1958. nr. 4. p. 511 — 538; Nicolae Milescu Spătarul, *Manual sau Steaua Orientului strălucind Occidentului* — Ediție îngrijită de Traian S. Diaconescu, Iasi, 1997. 160 p.

Literatura: Emile Picot, *Notice biographique et bibliographique sur Nicolas Spătarul*

Milescu. ambassadeur du tsar Alexis Mihailovic en Chine, Paris 1883. 60 p. (extrații des „*Mélanges orientaux*”); P.P. Panaitescu. *Nicolas Spathar Miteșcu (1636-1708)*, Paris (1925), 145 p. (extrait des „*Mélanges de l'Ecole Roumaine en France*”, 1, 1925, p. 35-181; versiunea română: Iași, 1987, XLI + 110 p.; studiul introductiv aparține lui Ștefan Gorovei); Constantin C. Giurescu, *Nicolae Miteșcu Spătarul. Contribuții la opera sa literară*, în An. Acad. Rom., M.S. I. s. a III-a. t. VII, 1927, p. 231-284; Letiția Cartoian-Turdeanu, *Une relation anglaise de Nicolas Milescu: Thomas Smith*, în „*Revue des études Roumaines*”, Paris. II, 1954, p. 145-?; Dumitru Cristescu, *Opera teologică și apologetică a spătarului Nicolae Milescu*, în „Ortodoxia”, an. X, 1958, nr. 4, p. 495-510; Petre V. Hancu. *Un tricentenar Milescu. Cartea cu întrebări (1661-1691)*, în GB. an. XXI, 1962, nr. 1-2, p. 74-96; P. V. Hancu. *Studii de istorie literară*. București, 1970, p. 7—131; Paul Cernovodeanu și Olga Cicanci, *Știri noi despre spătarul Nicolae Milescu și relațiile lui cu teologul anglican Thomas Smith*, în BOR. an. LXXXIX, 1971. nr. 3-4, p. 326—334; Virgil Ciocanu, *Rațiunea dominantă. Contribuții la istoria umanismului românesc*, Cluj-Napoca. 1979, p. 79-105; Antonie Plămădeală. *Nicolae Milescu „vir polyglottus et pereruditus*, în voi. *Dascăli de cuget și simțire românească*. București, 1981. p. 155-179; Nicolae Milescu. *Aritmologia, Etica și originalele lor latine*. Ediție critică, studiu monografic, traducere, note și indici de Pândeleanu, București, 1982, 408 p.; N. A. Vxsv. *Nicolae Spătarul Milescu, traducător al „Mântuirii păcătoșilor” a lui Agapie Landos*, în SCL. an. 44, 1993, nr. 5. p. 417—432, ru\6.p>489-520 și an. 45, 1994, nr. 3-4, p. 173-186; Zamfira Mihaela. *Nicolae Milescu filolog*, în voi. „Un veac de aur în Moldova (1643-1673)”, Chișinău-București, 1996, p. 77—88; *Nicolae Milescu Spătarul și problemele culturii Moldovei*. Sub ied. A. Babii. Gh. Bobârnă și Șt. Lupan, Chișinău, 1998, 130 p.

A se vedea și *Dicționarul literaturii române de la origini până la prezent*. București, 1979, p. 570—573 (cu bogată bibliografie). MIRCEA IOAN

MIRCEA IOAN. n. 19 sept. 1903, în Măgura-Gureni, jud. Teleorman, t. 18 oct. 1997, în lăcuș: >ii. Studiul său în cadrul M. Cernău (1918 — 1926) și la Facultatea de Teologie din București (1926-1930), specializare la Strasbourg (1932-1933). cursuri de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1951 — 1954), cu examenul susținut în 1973. Preot-paroh în

Cojasca, jud. Dâtubovița (1934— 1944), apoi la biserica ..Bărbătescu Nou Cuțitul de Arginr (din nov. 1944 până la moarte).

Lucrări: **hivățătura despre Biserică în Evan-ghelie, privită interconfesional**, în „Ortodoxia”, an. VII 1955, nr. 1, p. 72—100; **Organizarea Bisericii si viața primilor creștini după Faptele Apostolilor** ST.an. VII 1955,nr. I -2,p.64-92; **Sfinții Apostoli Fetru ti Pavel du/xi documente vechi fi noi**, în GB. an. XXV. 1966. nr. 9-10, p. 821 -830; **Cinstirea SfinflhrApostoli Petru si Pavel fu Orunloxie in lumina apostolicitOfii si sobornicitătii Bisericii.**In GB.afl XXVI, 1967, nr. 5 — 6, p. 466—486; **Cet șaptezeci de ucenici ai Mântuitorului fi problema ierarhiei bisericești**, în ST, an. XX, 1968, nr. 9-10, p. 682—705; **Prefigurările crucii In Vechiul Testament si semnificația lor in tradiția cubica creștină**, în ST, an. XIX. an. XXII, 1970, nr. 7-8, p. 547-564; **Preoția împărătească sau duhovnicească**, în ST, an.XXII,1971,nr. 7—R.p. 4%3—496: **Răscum-părarea în Noul Testament după învățătura S/iniiilor Părinfi**, în ST. an. XXIV, 1972. nr. I -2, p. 24—44; **Coborârea la iad a lui Iisus Hristos**, în ST, an. XXIV. 1972, nr. 3-4, p. 230-249; **Sclavia In înțelegerea creștinilor din primele veacuri**, în GB, an. XXXIII, 1973, nr. 7—8. p. 749—765; **Epistola întâi a Sfântului Apostol Petru. Introducere și comentariu.** Teză de doctorat. în GB, an, XXXII, 1973,nr. 9—10.p. 885-1053 (si extras); **Epistola a doua a Sfântului Ajwstol Petru. Introducere și comentariu, u** GB. an, XXXIV, 1975. nr. 9-10. p. 945-1027 (și extras); **îndunmezeirea credinciosului. Mărturii biblice, patristice și cultice ortodoxe**, în „Ortodoxia”, an. XXXVIII, 1975. nr. 2. p. 316-337; **Preoția harică și preoția obștească**, în „Ortodoxia”, an. XXXI, 1979, nr. 2, p. 232-254; **Taina Botezului si a Mirungerii**, In ..Ortodoxia^{4*}, an. XXXI, 1979, nr. 3-4. p. 461-484; **De ce îi venerăm pe sfinți?**. în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980.nr. 1,p.68— **H\Duminica — ziuaDt/mnu-Itti ..împărăteasăși Doamnă**”,în „Ortodoxia”.

298

an. XXXIII,1981.nr. 2.p. 176-198; **Idoli sau icoane sfinte?** în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 1.p. 299

ruperi pentru studii), director al Seminarului inferior din Roman (1901). spiritual Ia Seminaril „Central” din Bucuroșii (din oct. 1902); spre sfârșitul vieții retrus la mănăstirea Neamț.

Lucrări: **Credința si știința**. Roman, 1901,43 p.; **Cosmogonia mosaică și geologia**. Iași. 1901. 88 p.; **Biserica șt însemnătatea et morala-educativă**. București, 1905.47 p; **Exfterienta fn religia** crr.if.vidjași.1910.20 p.

41—54; **Crucea Domnului, Taina și slava Lui**, în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982. nr. 2, p. 196—214; **Biserica și lucrarea ei după Noul Testament. Har și harisme —iconomi ai Tainelor și harismatici**, în ..Ortodoxia”, an. XXXIV. 1982. nr. 3,p. 358-395; **Iisus Hristos — Dumnezeu și Indumnezeitor**, în „Ortodoxia”, an. XXXV. 1983. nr. I,p. 10-33; **Hristos este pacea noastră**, în BOR.an.CI, 1983. nr. 11 — 12, p. 825 — 841; **împărăția lui Hristos de mii de ani. Studiu exegetic asupra textului din Așwc. XX, I— 15**, în „Ortodoxia”, an. XXXVI, 1984, nr. 1, p. 29—59 (reluare în „Ortodoxia”.an. XXXVIII. 1986. nr. 3. p. 47—61); **Cultul nxorțitor în Bisenca Ortodoxă după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție**, în „Ortodoxia”, an. XXXVIII, 1985. nr. 3, p, 465—495; **Este „Nouveau Testament” lin „Traduction aecumenitpie de ta Bible” TOB — Paris, 1972) o traducere „ecumenică”?**, în „Ortodoxia”.an. XXXIX. 1987,nr.4.p. 100-136; **Lupta spirituală — fu Apocalipsă — Intre cefe două îmi>ârătii adverse, peste milenii și recapitularea întregii firi fii Dumnezeu**. în „Ortodoxia”, an. XLI, 1989. nr. 1.p. 13-53;Pr^ia **Iui Hristos și preoția sacramentală și împărăteasca**, în ..Ortodoxia”, an. XLII. 1990. nr. 2, p.5-20.

Dicționar al Noului Testament, București, 1984, 527 p, + 7 h. (ediția a doua. București. 1995,579 p.), **Apocatipsa. Intnniucere, note și comentariu**. București, 1995,480 p.

Alte articole în periodicele menționate în lista bibliografică, piedici In „Glasul Bisericii”* ș.a.

Literatura: ST, an. XXVI, 1974. nr. 3-4. p. 291-292; ROC, an. IV. 1974, nr. 1-2. p.81-82.

MIRON GHERASIM (din botezGheorghe). arhimandrit.tradncător.N.20dec. 1854,înȚcpu» jud. Galați (fost Tecuci), ț 18 aug. 1921. la mănăstirea Neamț. Studii la Seminarul din Huși (1871-1975); preot în Negrilești. jud. Galați (1875 — 1888); rămas văduv,și-a continuat studiile la Seminaril „Veniamin” din Iași (1889— 1892) și la Academia duhovnicească din Kiev (1892-1897), obținând titlul de ..candidat”. Tuns în monahism în 1895 și hirotesk protosinghel,mai iar/iu arhimandrit. Preoi la catedrala mitropolitană din lați (1889—1901, cu între-

MKONESCD ATANASIE

Traduceri din rusește: Vladimir Gucttec. **Ernest Renan in fața tribunalului științei sau combaterea cunoscutei scrieri a lui Renan tnth tutată Viata lui Iisus....** Iași, 1898. VHI+ 479 p.; VOL. IV, din **Dogmatica** episcopului Silvestru de Canev. București. 1903.502 p.; iarvoK V din aceeași lucrare, tradus împreună cu Teodor Gluga. București, 1906, IV + 562 p.

Literatura: Și. CSIincscu și D. G. Boroianu. **Istoria Seminarului „Central” din București**,

Iași, 1904. p. 225-227; Mircea Păcurariu, *Traducen românești dm literatura teologica rusă /?ând ta sfârșitul secolului XIX*, în ST. an. XI, 1959, nr. 3—4, p. 209 și 211; informații de la diac. prof. Ioan Ivan.

MIRONESCC ATANASIE (din botez Alexandru), mitropolii primat.N. 12aug. 1856,în Trohan, jud. Vaslui. în familie de preot, 19oct. 1931, în Bucureșu (înmormântat la Cernica). După studii la Seminarul „Veniamin” de la Socola (1870—1877). ulosl hirotonii preot pentm satul natal (1879-1881). dar rămânând văduv s-a înscris la Facultatea de Teologie din București (1881—1882). apoi Iu cea din Cernăuți (1882-1886), unde a obținut doctoratul. Spiritual, apoi director la Internatul teologic din București (1886 — 1887). profesor suplinitor la Seminarul „Central” (1886-1887). profesor de Morală la Facultatea de Teologie din București (1887— 1897). iconom stavrofor (1887). La 27 ian. 1895 ales arhiereu cu titlul „Craioveanul”.călugărit la Cernica sub numele Atanasie. hirotonit la 5 febr.; locțiitor de episcop al Râmnicului din dec. 1897. □les apot episcop eparhiot tot acolo, la 12 mart. 1898; la 5 febr. 1909 ales mitropolit primat, păstorind până la 28 tun. 1911.când s-a retras din scaun: a trăit pentm restul vieții la Cernica. A scris sau a tradus lucrări de Istorie bisericească și de Morală, articole în „Biserica Ortodoxă Română” și „Cuvântul Adevărului” de la Râmnic,pastorale.

conferințe și cuvântări: membru de onoare al Academiei Române (25 mai 1909).

Lucrări: *Memoriu asupra organizării Facul-tatii de Teologie*. București. 1887.112p.;Or:d/d-torie *In Orient*, București. 1885,158 p.

Etica evolu/ionistă și etica creștină. Studiu critic asupra eticei lui Herbert Spencer, Bu-curești, 1893. XII + 176 p.; *Manual de Teologie Morală*. București. 1895. XV + 750 p.; *Morala* MITROFAN

MITROFAN, episcop. N. în Moldova, î]702,în Buzău. Călugărit la BisericanLu ajuns meșter tipograf și a lucrat la Iași, sub îndrumarea mitropolitului Dosoftei (a tipărit *Psaltirea slavo-româtut l(8t0,Moiin>elnicuide~nțeles* 1681, *Viața yî petrecerea sfinților* 1682—1686): în 1682 pune bazele unei tipografii grecești laCetățuia.încare a imprimat: *Despre primatul papei* a lui Nectarie al Ierusalimului 1682, *Dialog contra ereziilor a lui Simeon al Tesalonicutui* 1683 ș.a. Episcop de Huși (sfârșitul an. 1682— vara an. 1686). Retras în Țara Românească, a ajuns conducătorul „tipo-grafiei domnești” din București; aici a suprave-

pentru copii. București. 1899. 120 p; *Sfaturi către preoți date după diferiți autori...*, B uc urești, 1909. VIII +227p. (reproduse după rev. „Cuvântul Adevărului”); *Psaltirea tradusă din evreiește de preoții Vasile Radu și Gala Galaetion*. recenzie critică în BOR, an. XLIX, 1931, nr. 10, p.649 -660 și nr. 11,p. 750-762.

Sfânta Episcopie a eparhiei Râmnicului Noul Srx’erin In trecut și acum. Râmnic, 1906. CXXXIV + 695 p. (în colaborare); *Istoria mănăstirii Cernica*, Cernica. 1930, VII 4 263 + XCVTII p.

1 radiicrl: *Sfântul Atanasie cel Mare. Traducere după cartea germana o lut M&toler*, București, 1900,550 p.; *Istoria bisericească universală* a lui Eusebiu Popovici, 2 voi.. București, 1900-1901, 724 + 559 p. (în colaborare cu Gherasim Timus); uiui târ/iu a făcut singur o nouă traducere In4 voi.: București. 1925—1928. XXIV4456p.(I).XU + 438p.(il).XVI + 320p, (III), XIV + 667 p. (IV). A revăzut și editat vechea traducere a lui Veniamin Costachi: *Trimiterile cele patrusprezece ale Sfântului Apostol Pavel*, de Tcofilact al Ohridci.3 voi.. București. 1904 — 1906 (în colaborare cu Gherasim Timus),

Literatura: Meletie Răuțu, *Monograful ecte-stastică a județului Vâlcea*, Râmnicu Vâlcea, 1908,p. XIII—XIX; *Scurte note autobiografice*, în *Istoria bisericească universală*, ed. a II-a. voi. II București. 1926, p. 407-408 și 413—416; Teodor N. Manolachc» Arătări* *Mironescu*. în RL.an III, 1931 .nr. 4, p. 273-274; Vasile Ro-manesc», *Mitropolitul Atanasie Mironescu*, București. 1942. IX + 201 p.; Niculae Șerbă-nescu. *Mitropoliei Ungrovlahiei*, în BOR, an. LXX Vil, 1959. nr. 7-10, p, 821 -822; Același. *Episcopii Râmnicului*, în MO, an. XVI. 1964. nr. 3—4. p. 203 — 204; Același, *Ierarhii plaiurilor oltene fn pnmasutâ tle ani de autocefalie*,în MO. an XXXVIII, lf)85,nr.5—6.p. 344—346.

ghet imprimarea și a diortosit *Biblia* din 1688, *Mărgăritarele Sfântului Ioan Gura de Aur* din 1691, precum și căleva cânt greccșli. Fiind ales episcop la Buzău (10 iun. 1691). a înființai prima tipografie în accsl oraș, în care a imprimat; *Pravoslavnica Mărturisire* a lui Petru Movilă, prima iniduceie românească (1691). cele 12 *Mi-nete* (1698). pentru prima oară la noi. *Evphoto-ghionu!*(l699— 1701,„Ocfoihul(l7Q0).Triodul (1700), *Penlicostarul* (1701). *Uturghierul* (1702) ș.a., toate cu tipicul în românește și slujba în slavonșic; a format un grup de tipografi și gravori. Ctitor al schitului Bonțești —Vrancea.

Literatura: I. Bianu, *Mitrofan episcopul Hușilor și al Buzăului, mare tipograf* în *Almanahul Graficei Române*, Craiova, 1927. p. 44—49; Nicolae Turcu, *Viața și activitatea cultural* tipografică a episcopului Mitrofan al Buzăului*, în BOR.an. LXXXIU, 1965,nr. 3-4, p. 280-296; Anton L Popescu, *Episcopul Mitrofan ai Hușilor*, în MMS, an. XLV. 1969, nr 7-9, p. 499—504; Pr. Gabriel Cocora, *Un mare tipograf român (n circuitul european Tn secolul al XVII-fea, episcopul Mitrofan al Buzăului,în voi. Tipar și cărțurari*, București, 1977, p. 142—179 (cf. și BOR,an.XCV.1977,nr.9-12,p.981-997); Doru Mihăescu. *Considerații asupra vieții și activității tifxiritartdui primei Biblii românești, Mitrofan episcopul de Huși*, în MMS, an. LV, 1979, nr, 3-6, p. 314-334; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol II, București, 1981, p, 123-124 și 172-174 (ed. a II-a, Bucurçli, 1994, p. 123 șt 169-171); Dr. Antonie Plămădeală, *Episcopi ai Buzăului fli cultura ronjânâAn voVSpiriUtalitate și cultură la Intorsura Carpațdor*, II, Buzău, 1983,p, 55—62.

MITROFANOVICI VASILE, profesor de teologie. N. I apr. 1831.înCrasna—Bucovina.în familie de preot, ț 9 aug. 1888, în Marienbad(a?i Marianskc Laznc, în Rep. Cehă). Studii gimnaziale la Cernăuți (1842—1850). apoi la Institutul teologic tot de acolo (1850—1854), cu studii de specializare la Facultatea de Teologie din Viena (1854—1856). Preot și profesor suplinilor de Teologie practică la Institutul teologic din Cernăuți (din 1856), profesor agregat (1861),apoi titular (1864). administrator parohial în Vicovu de Sus(1859—1861). La înființarea Facultății la Teologie din Cernăuți (1875), rămâne profesor la aceeași catedră, funcționând până la moarte; 301

Prof. Dr. P. Procopoviciu, *Vasile Mitrofanavict*, în MA. an. IL 1957, nr. I -2. p. 130-133; Pr Prof. Dr Nicolae Necula. *Contribuția preotului profesor dr. Vasile Mitrofanovici la dezvoltarea disciplinelor teologicii practice*, în ST. an. XL, 1988. nr. 5, p. 102-104.

MLADIN NICOLAE, profesor de teologic, apoi mitropolit. N. 18 dec. 1914, în Abrud, jud. Alba, 11 iun. 1986, la mănăstirea Sâmbăta de Sus. Studii la Liceul de Stat din Petroșani (1925 — 1932), la Academia Teologică din Oradea (un an). Facultățile de Teologie din Chișinău (unan)și București (doi ani, lic 1938); doctoratul ta București în 1946, cu teza „Asceza și mistica paulină”; studii de specializare la Facultățile de Teologie protestantă și catolică din Viena (1941 -1943), Profesor suplinitor (1943), apoi titular

suplinitor al catedrei de Morală (1866—1869 și 1875-1877). decan al Facultății (1875/76 și 1882/83), rector al Universității din Cernăuți (1877/78). *doctor honoris causa* în Teologie (1879). arhipiesbiter stavrofor (1880),deputat în Parlamentul din Vicna(1880-1885).redactor a) revistei „Candela” de la Cernăuți (1882-1883). membru în comitetul de conducere al ..Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”.

Lucrări: *Omiletică Bisericii drepteredincioa-se răsăritene*. Cernăuți, 1875, XIII 4* 771 p.; Prelegerile de *Liturgică*, litografiate, au fost prelucrate,completate și editate de urmașul său la catedril. Dr Teodor Taniavschi, sub titlul; *Pre-legeri academice despre Liturgica Bisericii drepteredinaoase răsăritene*. Cernăuți, 1909, XVI + 842 p..apoi din nou prelucrate și publicate de mitropolitul Nectarie Nicolae Cotlarcinc,sub același titlu, în 1929 (XXXII + 926 p.). Un curs de *Pastorală* de asemenea a rămas în manuscris litografiat (prelucrat ș) editat — mai târziu — în partea adoua a lucrării lui Dionis Icrenuiv. *iPimf-nica ortodoxă*. Cernăuți, 1926-1929 (271 + VIII p.). Arc meritul de a fi alcătuit primele manuale de Liturgică, Omiletică și Pastorală la nivel universitar. A publicat o serie de predici și studii în revista „Candela”, cel mai important fiind intitulat: *Despre disciplina penitențială în Biserica Ortodoxă din timpurile cele mai vechi pana tn ziua de azi* (1883-1884. 88 p.); alte articole în „Foaia Societății pentm cultura și literatura română din Bucovina”.

Literatura; t *Prof Dr. Vasile Mitrofanovict*, în rev. „Candela”,an. VII, 1888,p.553-556;Dr. TeodorTarnavschi, *Prof Dr. Vasile Mitrojdno-Wd*,în„Candela”\an.XXVI,1907.p.442-448;

MLADIN NICOLAE

definitiv (1947) la catedra de Teologie Morală de la Academia Teologică „Andreiană” — din 1948 Institutul Teologic Universitar — la care a activat până în 1967. Diacon necăsătorit în 1939. tuns în monahism în 1947 la mănăstirea Sâmbăta de Sus. ieromonah în 1949, protosinghel în [1958.ar.ii](#)-mandril în 1963. La 4 iun. 1967 ales arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului (hirotonit K iun., înscăunat 11 iun. 1967). păstorind până în 1981, cSrnI s-a retras din scaun din cauză de boală, stabi)indu-sc la Sâmbăta de Sus. Membru din delegația Bisericii noastre la serbările mileniului vieții monastice de la Athos (1963), trimis într-o misiune între credincioșii români din Statele Unite șt Canada (1966), membru în delegația sinodală care a vizitai Egiptul, Ethiopia și India (1969) ș^.; militant ecuincnist de seamă; *doctor hottoris causa* al Institutului Teologic Protestant din Cluj

1 di z .J1 ui A Alegerea, hirotonia și
instalarea Înalt Prea Sfințitului Dr. Nicolae
Mladm ea arhiepiscop de Alba lulia si Sibiu st

mitropolit al Ardealului, în BOR, an. LXXXV, 1967, nr. 5-6, p. 529-561; înalt Prea Sfinția Sa Dr. Nicolae Mlădiu, arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, în MA, an. XII, 1967, nr. 6-7, p. 403-479; *Necrolog*, în MA, an. XXXI, 1986, nr. 3, p. 91-107 și în BOR, an. CIV, 1986, nr. 5-6, p. 88-93; Pr Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786— / 1986*. Sibiu, 1987, p. 342-344.

MOGA IOAN, profesor de teologie. N. 1790, în Sebeș, jud. Alba. în familie de pieoși, 24 oct. 1856, în Sebeș. Probabil a urmat clasele gimnaziale în Alba Iulia sau Cluj; studii de Teologie la Universitatea din Viena (1812—1816). Profesor la școala teologică din Sibiu (1816—dec. 1848) și protopop al „Iraclului” Sibiu I (1830—1853). referent în probleme matrinomiale la „Consistoriul din Sibiu” (din 1828 în mână a rămas o lucrare pastorală: *Scurtă îndreptare pentru preoții nemți care cugetă a lua pre sine slujba cea grea a duhovniciei* (1824).

Literatură Dr. Fuscbiu R. Roșea. *Monografia Institutului seminarial teologic-pedagogic „Andreian”, Sibiu*, 1911, p. 91-92; Ioan Lupaș, Ioan Moța „Teologul”, 1790-1856. în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, III. Sibiu, 1941, p. 151-172. Dr. Sebastian Stanca, Ioan Moga „Teologul”, în voi. *Omagiu lui Ioan Moga la împlinirea vârstei de 60 de ani*. București, 1943, p. 818 - 825.

MOGA VASIL, episcop. N. 19 nov. 1774, în Sebeș, jml. Alba. t. 17 oct. 1845. în Sibiu. Studii la Gimnaziul evanghelic-luteran din Sebeș. Liceele romano-catolice din Alba Iulia și Cluj, la cel din urmă studiind și „Filosofia” (1786—1798). Preot necăsătorit în Sebeș. 1798 -1810, protopop și nunul episcop ortodox al Ardealului în 1810. călugărit la Crușdol, hirotonit arhiepiscop la Carlovi (23 apr. 1811). instalat la 29 iun 1811. având reședința în Sibiu, unde a păstorit până la moarte. Deși îngrădit de legile de stăi, totuși a cumpărat o reședință, a îndrumat cursul teologic de 6 luni (iul. 1811) și cel pedagogic din Sibiu, precum și școlile populare din eparhie; a editat mai multe cărți de slujbă în tipografii particulare din Sibiu, a acordat burse unor tineri teologi la Universitatea din Viena. a trimis zeci de pastorale clerului și credincioșilor, pe tărâm politic, a militat pentru recunoașterea românilor ca a patra națiune în Transilvania și pentru acordarea de drepturi politico-sociale.

„Litură”: Ioan Lupaș, *Acte privitoare la alegerea și instalarea episcopului ardelean Vasile Moga (1811-1812)*, în BOR, an. XXXV, 1911-1912, p. 781-790 și an. XXXVII, 1913 -1914, p. 593—587 și 789 - 794; Ioan Lupuș, *Episcopul Vasile Moga și profesorul Gheorghe Măzâr. Cu multe documente inedite*, în An.

Aqid. Rom., USJU s. a 111-a, t. XXXVII, București. 1915. p. 867-924 (și în voi. *Studii conferințe și comunicări istorice AW**Sibiu. 1941, p. 101 —128); Ioan Viatei- *Cultura episcopului Vasile Moga. Coniribuțiuninoi,\i\ BOR,an. XLI, 1923. nr. 12, p. 922—926*; Scbaslian Stanca, *Viața si activitatea episcopului Vasile Moga 1774 -1845*, Cluj, 1939, 127 p.; Ladislau Gy&mânt, *Acțiuni petiționare ale românilor din Transilvania în perioada 1834—1838*, în «Studia Universitads Babeș-Bolyai, Serics Htstoria**», facs. 2. 1971. p-31-52; Pr. Partenie Pop, *Episcopul Vasile Moga colafrvurator al oamenilor de cultura bănățeni An MB. an. XXIII. 1973, nr. 1—3. p. 116—122*; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* % voi. III, București. 1981. p. 65-76 (și ed. a II-a. București, 1994); Pavel Cherescu, *Contribuția episcopului Vasile Moga la dezvoltarea învățământului românesc din Transilvania*, în MA. an. XXXV. 1990. nr. 5, p. 10—27 (și în voL „Contribuții la studiul istoriei Bisericii Ortotloxe Române”, Oradea. 2001.p. 157-185).

MOISESCU GHEORGHE. profesor de teologie, istoric. N. 25 mart. 1906. în Mancciu Pământeni, jud. Prahova, în familie de preot, **t** 20 .sept. 1974, în Kngelberg—Elveția (ihmormănlal în Măneciu). Seminarul „Nifon mitropolitul” din București (1918-1925). Facultatea de Teologie din București (1925-1929), urmând paralel și cursurile Facultății de Litere și Filo softe; studii de specializare în Arheologie și Bizantinologie la Facultatea de Teologie din Atena (1933- 1934) și de Istoric sud-est europeană la Universitatea din Varșovia (1934—1936),doc(oratul în Teologie la București (1942). Profesor la Școala de cântăreți din București (1930-1 940); diacon (1934), redactor al revistei „Biserica Ortodoxă Romană” (1936-1949). secretar al Cancelariei Sf. Sinod (1937-1949). asistent (1942-1949), conferențiar (1949-1950)și profesor titular(1950-1972) la catedra de Istoria Bisericii Române de la Facultatea de Teologie(din 1948 Institut)din București,preot-iconom stavrofor din 1956; detașat ca preot la parohia ortodoxă romană din Viena (1960—1974); în această calitate a avut un rol însemnat în organizarea parohiei și a sediului cultural a) coloniei romane din Viena, la promovarea legăturilor ecumeniste. la organizarea unor manirestări culturale românești; participant la întruniri ecumeniste peste hotare. între care: Adunările IV, V și VII a Conferinței Bisericii Europene (Nyborg—Danemarca. 1964. Portschach— Austria, 1967, Engelberg-Elvcția, 1974). la lucrările unor comisii ale Consiliului Ecumenic. Conferinței Bisericii Europene și alte întruniri ecumenice. Autorul unor valoroase lucrări privind istoria Bisericii și a culturii românești.

Lucrări principale: *Istoria școalelor din Vălenii de Munte, 1831—1931*, Vălenii de Munte* 1931, 181 + VIII p.; *Cei dintâi bursieri ai lui Eufrositt Poteca la Colegiul național din București*, București. 1933.27 p.; *Legăturile țărilor române cu mănăstirile Mega Spileon și Sf Ijtvără din Pehponez*,în BOR.an. LII. 1934.nr. 1—2, p. 20—37 (și extras); *Mănăstirile închinat din Tttra Românească In vremea păstoriei mitropolitului Grigorie Dascălul, 1823-1834*, în BOR, an. LII, 1934, nr. 5-6, p. 422-456 (și extras); *Catagrafia bisericilor și preoților din Ploiești la 1810*, Ploiești. 1939, II p.; *Catolicismul In Moldova până la sfârșitul secolului al XW-lea*, București, 1942.XXIV+I50p, (teză de doctorat); *Bursieri români la școlile teologice din Rusia, 1845-1856*, București, 1946. 100 p. (extras din BOR, 1945-1946); *Contribuția românească pentru susținerea Muntelui Athos*, în „Onodoxia”,an.V₁1953.nr.1-2.p.238-278; *Urmările schismei la români*, în „Ortodoxia”. an.VI1954,nr.2-3.p. M9-’S{A\Osulâdeam de la moartea lui Anton Pann, în BOR, an.**LXXin**.1955.nr.1-2.p.I62-i91;5amttr/ Micu Clain. 150 de ani de la moartea sa A\\ BOR. [an.LXXIV.1956.nr.](#) 10-1 l.p. 1057-1077; *O sută de ani de la moartea arhimandritului Eufrosin Poteca, egumenul mănăstirii Gura Motrului*, în MO,an.X.1958,nr.II-12,p. 767-779; *Din corespondența arhimandritului Eufrositt Poteca*, în MO.an. X. 1958.nr.II-12,p- 806-834; *Un veac de la Unirea țărilor române*. în MO. an. **XII**. 2030. nr. 1 -2. p. 3—23; *Sfinții Trei Ierarhi In Biserica românească*, în „Ortodoxia”, an. XII, 2031. nr. I, p. 3—33; *Istoria Bisericii Române*. manual pentru Institutele teologice, 2 voi.. București, 1957-464 + 655 p. (în colaborare cu Pr. Șlcfan Lupșa și Pr. Alexandru Filipașcu); *Mănăstirea Putna. La 500 de ani de la întemeiere, 1466 — 1966*,95 p. (text român și german); *Centenarul Societății academice literare .. Roma-niaJună”din Viena, 1871-1971*,Viena, 1971, 192 p. (text român și german).

A editat — împreună cu Pr. acad. Niculae M. Popescu - *Mărturisirea Ortodoxă, text grec medit după Ms Paristrus 1265, text roman ed Buzău. 1691*, București. 1942. LXVIII 4 352 p. + 8 pl. A inițial si redactat 13 numere din „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena” {1962 — 1974). precum și revista coloniei mrnânc din Austria „Luceafăr Nou”. O serie de studii, articole, recenzii, note în aceste două publicații din Viena. în revistele „Biserica Ortodoxă Română”, „Mitropolia Olteniei” ș. a.

Literaturii: *Necrolog*, în ROC, tin, IV, 1974. nr. 4,p. 91 —94: Pr. Sc. Porcescu, *Preotul profesor dr. Cheorghe I. Moiescu*, în MMS. an. L.1974. nr. 9-12. p. 854-855; //i memonam

Preotul profesor dr. Gheorghe Moisesescu ,în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena" pe anul 1975. p. 216—225; *Încetarea din viață a pr prof. Cheorghe Moisesescu*, în ST. an. XXVII, 1975, nr. 1-2. p. 141-144; *Enciclopedia istoriografiei românești*, București. 1978.p. 224; Pr. ProL I. Râimircanu.Pro/ Pr. Dr. *Gheorghe Moisesescu*, în ST, an. XXXIV, 1982. nr. 1-2. p.81 —R2.

MOISKSCU IUSTIN, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. N. 5 mart. 1910, în Căndeșh, jud. Argeș, t 31 iul 1986,în București Studii la Seminarii orfanilor de război din Câmpulung-Muscel < 1922—1930) și la Facultatea de Teologie din Atena (1930-1934). siudu de specializare la Facultatea de Teologie romano-catolică din Strasbourg (1934—1936) și din nou la cea din Alena (1936—1937). unde a obținui doctoratul, în 1937,cu leza: *Evagriedin Pont. Viața, scrierile fi învățătura* (în limba greacă. Atena, 1937. 155 p.>. premiată de Academia de Șiiin|c din Atena; examene de echivalare la Facultatea de Teologie din București. Profesor de Limba latină la Seminarul „Nifon" din București (193' -1938), profesor tle Noul Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Var șovia (1938-1939). profesor agregat (1940), apoi titulari 1942) de Exegeza Noului Testament la Facultatea de Teologie din Cernăuți—Suceava, transferat, in 1946, la aceeași catedră la Facultatea de Teologie din București (după 1948 la Institutul Teologic Universitar). U 26febr. 1956ales arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului (hirotonit arhiereu la 15 mart., înscăunat 18 mart.); la 10 ian. 1957 ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei (înscăunat 13 ian.).păstorind 20 de ani. La 12 iun 1977 ales arhiepiscop al Bucureștilor, mitropolit al Ungrovlahiei și patriarh al Bisericii Ortodoxe Române (înscăunat 19iun. 1977),păstorind până la moarte.

Ca pn.fesor de leologie a publicat mai multe lucrări de specialitate: *Sfânta Scriptură si interpretarea et*, în *opera Sf Ioan Hrisostom*, în „Candela", an. L—LII, 1939-1941. p. 116-238 (și extrasXemăuți, 1942,120 p.); *Originalitatea parabolilor Mântui torului*, In „Candela", an LV —LVI, 1944-1945, p. 60-107 (și extras. Rm Vâlcea, 1945 . 50 p); *Activitatea Sfântului Apostol Pavel in Atena*, En „Candela". an.LVU.IW6.p. 45-262 (și extras, lași. 1946. 227 p.); *Ierarhia bisericească In epoca apostatică*. Anexă: *Texte biblice si patristice despre pace ț* muncă*, Craiova, 1955.80 p.: *Simbolica* lui Hnsiu Andniisos. traducere din grecește. Craiova, 1955.349 p.

Sfântul Pavel fi viața celor mat de seamă comunități creștine dtn epoca a/mstolică, în ST, an. III, 1951.nr. 7-8, p. 398-416; *Temeiurile lucrării Bisericii pentru apărarea pădl*%, în ST. an. V, 1953.nr. 3-4. p. 247-268. Ca ierarh a publicat numeroase articole, pastorale.cuvântări, dări de seamă, mai ales în revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei".

Ca mitropolit al Moldovei, a desfășurat o activitate prodigioasă, care-l așează în rândul marilor ierarhi cart urări ai Biscncii noastre. Au fost ridicate noi clădiri — adevărate monumente de arhitectură — în incinta Centrului eparhial lași. iar catedrala și reședința au fost refăcute; au fost restaurate numeroase mănăstiri și biserici — monumente istorice din eparhie; pe lângă cele mai multe s-au pus bazele unor muzee sau colecții muzeale; s-au construit clădin noi la Seminarul teologic din mănăstirea Neamț, iar cele vechi au fostinodemizate

In afară de revista „Mitropolia Moldovei și Sucevei", care a apărut 20 de ani sub directa sa îndrumare. Centrul mitropolitan lași a editai și alte lucrân. Intre care: volumul *Monumente istortce-bisericefti din Mitro/>olia Moldovei și Sucevei* (1974). *Psaltirea In versuri* a lui Dosoftei. edi|ie critică (1975). monografiile: *Catedrala mitro/Mditand din lași* (1977), *Mănăstirea*

Cetățuia (1977), bnișuri-albume de populanzare a mănăstirilor din Moldova, cărți de rugăciuni etc.

Ca mitropolit, a fost delegat de Sf. Sinod să reprezinte Bisenca Ortodoxă Romană la zeci de întruniri mtercreștine, aducând o contribuție deosebită la promovarea ecumemsmului creștin. A condus câteva delegații ortodoxe române în vizitele fteute altor Bisenci: Anglia (1958), Biserica siriană din Malabar (1961), S T A (1970), Bisenca luterană din Danemarca (1971), Patriarhia ecumenici (1974) și afăcut parte din câteva delegași sinodale conduse de patriarhul Justinian; a primit numeroase delegații străine la Iași sau în cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor. Ca membru în Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor < 1961 —1977), a participat la Adunările generale de la New Dc Ihi (1961), Uppsala (1968) și Nairobi (1975) șt la sesiunile anuale ale Comitetului Central la Paris (1962), Geneva(1966,1973 și 1976).

Hcruklion-Creta (1967),Canterbur>(1969).Addis Abeba(1971), Utrecht (1972), Berlin (1974) ș* A făcut parte din Prezidiul Conferinței Bisericilor Europene și din Comitetul Consultativ, participând la Adunările generale Nyborg IV (1964), Nyborg V (1966), Nyborg VI (1971) și Engctberg (1974), precum și la sesiunile Prezidiului și Comitetului Consultativ. A condus delegațiile Bisericii Ortodoxe Române la Conferințele panortodoxe de la RcKlos(1961.1963.1964)șiChambesy(1968), la prima Conferință pregătitoare a Sfântului și marelui Sinod panortodox (ChamWsy 1971).

Ca patriarh ,a condus cale va delegații

sinodale care au vizitat alte Biserici: Patriarhia ecumenică (1978), Arhiepiscopia misionară ortodoxă română din Statele Unite și Canada (1979), Biserica Ortodoxă Rusă (1980). Bisenca Ortodoxă Sârbă (1981). Biserica luterană din Suedia (1981), sediul Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Geneva (1981), Bisenca Ortodoxă Bulgară (1982). Biserica reformată din Ungaria (1982), Biserica Ortodoxă din Grecia (1984); a primit vizita unor întâistătâton de Bisenci, precum și a numeroși reprezentanți ai altor Biserici și confesiuni creștine din lumea întreagă.

În calitate de patriarli. a acordai o atenție deosebita activității editoriale. De pildă, a inițiat marca colecție intitulată *Părinți și scriitori bisericești*, proiectată în 90 de volume, precum și colecția *Arfa creștină în România* .în 6 volume; s-a tipărit o nouă ediție sinodală a 5/. *Scripturi*

(1982), o nouă ediție a *Noului Testament* (1979); manuale pentru în vătământul teologic superior și pentru seminariile teologice, teze de doctorat, cărți de cult; și-au continuat apariția revistele centrale bisericești și cele mitropolitane, ca și buletinele comunităților ortodoxe române de peste hotare.

Prin bogata sa activitate cărturărească, ecumenică și pastorală, patriarhul I. își înscrie numele în rândul ierarhilor de mare prestigiu ai întregii Ortodoxii.

Literaturi: Reportaje asupra alegerilor sale succesive la Sibiu, Iași și București.In: BOR.an. LXXIV. 1956,nr. 3-4, p. 215-264; BOR.an. LXXV. 1957. nr. 1-2. p. 39-81; MMS, an, XXXIII. 1957. nr. 1-

2. p. 3-59; BOR. an. XCV. 1977. nr. 7-8, p. 584-668; GB. an. XXXVI, 1977. nr. 6. p. 493-596.

A se vedea și numerele omagiale ale revistelor bisericești din mart, 1980, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață, din care menționăm studiile: Pr. Prof. Dr. Ioan Rărnurcanu. *La 70 de ani de viață ai Prea Fericitului Patriarh Iustin*, în BOR, an. XCVIII. 1980. nr. 3-4. p. 339-363; Pr. Prof. Dumitru Radu, *Prea Fericitul Patriarh Iustin în teologia românească*, în *Ibidem*, p. 364—383; Pr. Scarlat Porcescu. *Coordonate ale arhipăstoriei Prea Fericitului Patriarh Iustin în scaunul Mitropoliei Moldovei și Sucevei*, în *Ibidem*, p. 384—403; Pr. Dumitru Soare. *Contribuția Prea Fericitului Patriarh Iustin la dezvoltarea relațiilor ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române* An *Ibidem*, p. 404 - 432; Preot

Al. Armând Munteanu. *Bibliografia Prea Fericitului Părinte Patriarh Justin*, în MO. an. XXXII. 1980. nr. 3-6. p. 389 -401 (alte articole în același număr. p. 265 — 388). Alte articole omagiale în MMS. an. LVI, 1980, nr. 3-5. p. 224—327. A se vedea și revistele bisericești din mart. 1985, cu articole omagiale scrise cu prilejul împlinirii a 75 de ani de viață; BOR. an. CUI. 1985, nr. 3-4. p. 216-323; MO, an. [XXXVU.1985.ru](#) 3-4. p. 161-181; Werrtoy. în BOR. an. CIV. 1986. nr. 7—8, p. 12-72.

MOISUI ALEXANDRU, profesor de teologie. N. 15 nov. 1915. în București (originar, însă, din Țăpu. jud. Sibiu), t. 6 febr. 1996 (în Sibiu. Studii la Liceul „Sf. Vasile”¹⁴ din Blaj (1928— 1936). la Academia teologică din Blaj (1936

1938), apoi în Colegiul „De Propaganda Fide” din Roma (1938 —1944), unde a obținut licența și doctoratul în Teologie (1944); tot acolo a făcut studii de specializare la Institutul biblic și la un Institut de ziaristică (1944—1946); hirotonit diacon (1940) și preot (1941) la Roma. Profesor de Religie la Liceul comercial de băteți din Blaj (1946-1947), apoi de Limbile latină și italiană la Liceul „Sf. Vasile cel Mare” (1947-1948). Revenind la Ortodoxie, a fost numit preot misionar în Arhiepiscopia Sibiului (1950), lector pentru Limbile latină și franceză la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1950-1955), asistent (1955 —1961), conferențiar de Istoria artei creștine (1961 — 1967), duhovnic—conferențiar (1967 — 1968), profesor titular la catedra de Liturgică, Pastorală și Artă creștină (1968 — 1993); iconom stavrofor din 1958.

Lucrări: *De officio divine in Ecclesia romana*. Roma, 1944. 68 p. (o parte din teza de doctorat); *Sfaturi antitetice și pastorale în opera Sf. Grigorie Dialogul*, în MA, un. II, 1957, nr. 1 — 2, p. 101 — 118; *Sf. Grigorie cel Mare îndrumător al vieții preoțești*, în ST, an. X, 1958, nr. 9-10, p. 523—531; *Cuvintele Maicii Domnului și cuprinsul lor mariotologic*, în MA, an. 111, 1958, nr. 5—6, p. 398—414; *Ce învăță Feriitul Augustin despre Maica Domnului*, în MA, an. V, 1960, nr. 3—4, p. 231 —252; *Din învățătura nutriologică a Sf. Ciril al Alexandriei*, în MA, m. V, 1961, nr. 4—6, p. 300—308; *Din preocupările biblice ale Feriitului Augustin*, în MA, an. X, 1965, nr. 9—10, p. 647—659; *Din sfaturile omietice și pastorale ale Sf. Grigorie Dialogul*, în MA, an. XI, 1966, nr. 1-3, p. 109-120; *Feriitul Augustin — păstor și îndrumător al vieții creștine*, în ST, an. XXII, 1970, nr. 9-10, p. 637—648; *Cultul Bisericii anglicane contemporane*, în ST, an. XXIII, 1971, nr. 9-10, p. 679—691; *Sfântul Ambrozio, păstor și îndrumător al vieții și trăirii creștinești*, în ST, un. XXVI, 1974, nr. 3-4, p. 176-182; *Maica Domnului*, în MB, an. XXII, 1977, nr. 1-3, p. 11—23; *Rugăciunea domnească în cu/t și pastorație*, în BOR, an. XCVL, 1978, nr. 1-2, p. 62—77; *Sfântul Vasile cel Mare îndrumător și păstor de suflete*, în MMS, an. LXIV, 1988, nr. 1, p. 18-27.

Traduceri: Sf. Grigorie cel Mare (Dialogul): *Cartea Regalei Pastorale*, Sibiu, 1987, 216 p. (extras din MA, an. XXII, 1977, nr. 1-3, p. 105-

124, nr. 10-12, p. 787-810; an. XXIV, 1979, nr. 4—6, p. 384—462); o nouă ediție; București, 1996, 216 p.

Alte articole, predici, recenzii, în periodicele menționate în lista bibliografică sau în „Telegraful Roman” și „Jndrumăiorul bisericesc” de la Sibiu.

Literatura: Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Sibiu, 1987, p. 356-357,

MOLSIU INOCHENTIE (Inocențiu) (din botez Ioan), episcop. N. 1832, în Cervicești, jud. Botoșani, t. 5 apr. 1894, în București. Studii la Seminarul de la Socola (8 clase); călugărit la Socola, cu numele Inochentie. În 1853 și lirotontt ierodiacon, mai târziu ieromonah și protosinghel. Profesor la Seminarul de la Socola, unde a predat Introducerea în Vechiul și Noul Testament, până în 1862, apoi profesor și director al Seminarului din Huși (1862-1879); arhiereu vicar la Mitropolia Ungrovlahiei, cu titlul „Ploieșteanul” (dec. 1879—nov. 1892); profesor de Introducere în Vechiul Testament la noua Facultate de Teologie din București (1881 - 1883). La 8 nov. 1892 ales episcop la Roman (însăunat 20 dec. 1892), unde a păstorit până la moarte.

Lucrări: *Morală creștină sau Teologie apmeti** (ed. bși. 1869, 168 p. (cd. a II-a, Huși, 1873, 143 p.; prelucrată după Filaret Scriban) și *Compendiu de Teologie pastorală*, Huși, 1878 (prelucrată după Melchisedec); *Predicator sau carte pentru toate duminicile, sărbătorite anuale, precum și pentru diferite ocaziuni*, Huși, 1872, 287 p. A publicat o serie de articole în foaia „Preotul” de la Iași (1861 — 1866), precum și un număr însemnat de articole privind mai ales Noul Testament, și Sf. Scriptură în genere, în „Biserica Ortodoxă Romană”: *Explicarea Simbolului credinței*, în an. 1881, nr. 6, p. 302-337, *Sfânta Scriptură* An. IX, 1885, an. X, 1886, an. XI, 1887, mai multe numere. *Scurtă privire asupra Evangheliei Sf. Matei*, în an. XL, 1887, p. 357-366, 508-527, 822-825, 878—890; *Scurtă privire asupra Evangheliei după Marcu*, în an. XII, 1888, p. 231—242 și 362-370, cuvântări etc.

Literatura: *Necrolog*, în BOR, an. XVIII, 1894-1895, p. 173-176; Haralambie Roventă, *Studiul Noului Testament la noi în ultimii 50 de*

MOLDOVAN ILIK

ani (1881-1931), în ST, un. III, 1932, nr. 2, p. 248-249; Arhiereul Dr. Veniani în Podtao. *Arhierii vicari în Biserica Ortodoxă românească*, București, 1937, p. 38-39; ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1—2, p. 28 — 29; Pieot Scarlat Porcescu, *Episcop Rădăușului*, București, 1984, p. 313-314.

HH. IM > VANANI > RKI. cpscopin - \ jnenca N. 3 iul 1885. în Trapold (azi Apold), jutl. Mureș. 14 mai 1963, în Detroit - SLA După înființarea Gimnaziului interior, a urmat cursurile secției pedagogice a Institutului teologic-pedagogic din

Sibiu (1903-1906), apoi ale Institutului teologic din Arai (1907-1910). Preot în Hcndorf (azi Brădnei), jud. Sibiu, din 1911, preot militar în primul război mondial (1916—1918), preot misionar în mai multe parohii românești din Statele Unite (1923-1950), între care și cele din Gary—Indiana și Akron—Ohio. secretar al Episcopiei ortodoxe române din America (1939-1947). La 17 mai 1950, ales episcop de către un grup de preoți din America (tuns în monahism la mănăstirea Neamț, hirotonii arhiepiscop la Sibiu, la 12 nov. 1950), păstorind acolo până la moarte. Delegat al Bisericii noastre la prima Consfătuire panonodoxă de la Rodos (1961).

Literaturii; *Hirotonia și investitura P. S. Episcop Andrei Moldo*, an. U\ BOR, an. LXVIII. 1950, nr. 11-12, p. 618-663; *Andrei Moldo*, BOR, an. LXXI, 1963, nr. 3-4, p. 215-222; *Andrei Moldo*, în MA, an. VHL 1963, nr. 1-3, p. 7-9.

MOLIN)VAN ILIK, profesor de teologie N. 18 mai 1928, în Albești, jud. Mureș, Studii la Liceul teoretic din Sighișoara (1939—1947), Facultatea de Agronomie din Cluj (1947—1952), Institutul Teologic Universitar la Cluj 1950—1952 și Sibiu (1953-1955), studii de doctorat — specialitatea Dogmatică — la Institutul Teologic din București (1964-1968), cu examenul de doctorat în 1974. Inginer agronom (1953—1955), preot paroh în Lisa-prot. Făgăraș (1955-1970) și Dancș prot. Sighișoara (1970-1976), spiritual II (asistent) în febr.—sept. 1976, apoi spiritual I (conferențiar) la Institutul Teologic Universitar din București (1976-1983), suplinitor al catedrei de Teologie Dogmatică și Simbolică (1980-1983) la același Institut; profesor titular la catedra de Morală de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1983—1998); iconom stavrofor (1985).

Lucruri *Raportul dintre Iisus Hristos și Sfântul Duh după Epistola a II-a către Corinteni, III. 1-IV. 6*, în ST, an. XIX. 1967, nr. 3-4, p. 157—172; *Teologia Sfântului Duh după Catehezele Sfântului Simeon Noul Teolog*, în

ST, an. XIX, 1967, nr. 7-8, p. 418-431; *Teologia învierii în opera Sfântului Maxim Mărturisitorul*, în ST, an. XX. 1968, nr. 7-8, p. 512-527; *Aspectul hristologic și pneumatologic după Sfântul Ioan Gură de Aur*, în ST, an. XX. 1968, nr. 9-10, p. 708-721; *Învățătura despre Sfântul Duh în Ortodoxie și preocupările ecumeniste contemporane*, leza de doctorat în MA, an. J(VIII) 1973, rv. 7-8, p. 2-862; *De iertare în soteriologia ortodoxă și actualitatea ei ecumenică* An „Ortodoxia”, an. XXVI, 1974, nr. 2, p. 250—261. *Canoanele și raportul lor cu revelația divină*. În „Ortodoxia”, an. XXVIII, 1976, 2, p. 365-373 (și în MB, an. XXVIII, 1977, nr. 1-3, p. 101-114); *Învățătura pașturală cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*, în „Ortodoxia”, an. XXVI, 1977, nr. 1, p. 47—71; *Pregătirea morala pentru printrarea Sfintelor Taine*, în GB, an. XXXVII, 1978, nr. 3-4, p. 235-244; *Sfântul Duh și dialogul ecumenic teologic*, în MMS, an. LV, 1979, nr. 1—2, p. 30—48; *Natura și harul în gândirea teologică a Sfântului Vasile cel Mare*, în „Ortodoxia”, an. XXXI, 1979, nr. 1, p. 78-89; *Sfântul Duh și resuscitarea slujirii preoțești după Sfântul A/ fostal Pavel* An „Ortodoxia”, an. XXXI, 1979, nr. 2, p. 268-293; *5<-;wu/ duhovnicesc al înțelegerii Sfintei Scripturi în concepția teologică a Sfântului Vasile cel Mare* An GB, an. XXXVIII, 1979, nr. 7-8, p. 710-724, *Cinstirea Sfintelor moaște în Biserica Ortodoxă*, în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980, nr. 1, p. 120-136; *Cunoașterea Sfintei Scripturi după învățătura ortodoxă*, în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980, nr. 2, p. 242-262; *Învățătura Sfintei Scripturi despre Preacurata Fecioară Maria și implicațiile ei religios-morale*, în „Ortodoxia”, an. XXXII, 1980, nr. 3, p. 469—491; *Rolul Mărturisirii de credință în transmiterea și actualizarea revelației divine*, în MMS, an. LVI, 1980, nr. 6-8, p. 440-458; *Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-marate în /Hirohie* An BOR, an. XCVIII, 1980, nr. 11-12, p. 1144-1158; *Miteneismul*, în GB, an. XL, 1981, nr. 1-2, p. 129-150;

MOLDOVAN IOAN MICU

308

*Semnificația sărbătorii Duminicii** în „Ortodoxia”, an. XXXIII, 1981, nr. 3, p. 136-155; *Învățătura unitară despre Sfântul Duh și despre Biserica exprimată în Simbolul de credință la Sinodul al doilea ecumenic* (381), în „Ortodoxia”, an. XXXIII, 1981, nr. 3, p. 409-432; *Aspecte ale revelației divine în perspectiva dialogului ecumenic*, în MMS, an. LVIII, 1981, nr. 4-6, p. 237—253; *Sfânta Liturghie ca icoană a împărăției lui Dumnezeu fi însemnătatea ei în viața religios-morală a creștinului ortodox*, în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 1, p. 99-120; *Sensul închinării creștinului în semnul sfintei cruci*, în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 2, p. 215—229; *Temeiuri scripturistice ale închinării credinciosului în sfânta biserică*, în „Ortodoxia”,

an. XXXIV, 1982, nr. 3, p. 423-450, *Preotul duhovnic și darul iertării păcatelor*, în „Ortodoxia”, an. XXXIV, 1982, nr. 4, p. 570-585; *Iisus Hristos — principiul absolut al unității creștine*, în „Ortodoxia”, an. XXXV, 1983, nr. 1, p. 118—145; *Învățătura despre energiile divine create în preocupările ecumeniste contemporane*, în MB, an. XXXIII, 1983, nr. 3-4, p. 132—154; *Iisus Hristos viața lumii. Viața religioasă autentic creștină ca temă de discuție ecumenică*, în MMS, an. LIX, 1983, nr. 4-6, p. 167—191; *Etnicitate fi autonomie biserică. Considerații de ordin teologic-moral*, în voi. *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, București*, 1987, p. 234—267; *Cărțile de slujbă transilvănene, factor de unitate nați-*

onală, în voi. „Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă”. Sibiu, 1988. p. 222—245; *învățătura ortodoxă despre dreptate și rolul ei în realizarea ordinei morale*, în „Ortodoxia”, an. XLI1989,nr.2,p. 57-66\ *Cuvântului Dumnezeu In Scriptură și în Tradiție. Puncte de orientare In activitatea religioasă-morală și misionară a preotului ortodox*, în MMS.an LXV. 1989,nr. 3, p. 9 — 30; *Iubirea, taina căsătoriei*. Alba Iulia, 1996.254 p.; *Adevărul și frumusețea căsătoriei*. Alba Iulia. 1996. 256 p.. *Credința strămoșească In fața ofensivei antihristice sectare* (Bciuș), 1998.436 p.; *Adevăr și preamărire în Ortodoxie. îndreptar de texte scripturistice comentate în vederea apărării liturgice a dreptei credințe** Valea Plopului, 1999; *Adolescența—preludiu la poemul iubirii curate*, Cluj-Napoca. 2001,351 p.

Diverse articole în „Telegraful Român” și „îndrumătorul Bisericesc”, de la Sibiu, predici în „Glasul Bisericii” ș.a

Literatura GB.an XXXVI. 1977,nr. 1-3, p. 146-147; ST. an XXXIV. 1982. nr I -2, p. 127; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786 -1986*, Sibiu. 1987. p. 371-373.

MOLDOVAN IOAN MICU (Moldovănuț). teolog, istoric, filolog, pedagog și folclorist. N. 13 iun, 1833. în Varfalău (azi Moldovenești), jud. Cluj, 17 sept. 1915. în Blaj Studii gimnaziale la Blaj. teologice la Pesta. Viena și Blaj (1853 -1857). Profesor la Seminarul teologic din Blaj (1857-1858). apoi profesor de Istorie, Română, Latină. Geografic și Filosofic la Gimnaziul superior din Blaj (1858-1879) și director al acestuia (1879—309

București, 1885,XV + 528 p. (I) + XVI + 324 p. (. [Med.a 11 a. 1895.reeditat de Adrian Fochi în 1968).

Literatura: A. B(ârseanu). t Ioan Micu Moldovan, în „Transilvania”, an. XLVI1915,nr. 7—12, p. 97—100; Ioan Rațiu, *Ioan Micu Moldovan, Notițe biografice*, în „Unirea”, Blaj, an, XXV,nr.93 —U7din 1915;!. Lupaș. *Nicolae Popea fi Ioan Micu Moldovan*, București. 1920. 53 p. (și în voi. *Studii istorice*, V, Sibiu—Cluj, 1945-1946,p.429-486);Dr.JlieDăianu,/4wn *Micu Moldovan zis Motdovănuț*, Cluj, 1937, 43 p.; Ștefan Manciuiea, *Ioan Micu Moldovan autor de manuale didactice*, în CC, an. XVIII. 1938. nr. 3—4,p. 159—180 (și extras); Nicolae Comșa,*Corespondența între Ion Micu Moldovan și Ion Bianu*, Blaj. 1943,106 p : Șt. Manciuiea, *Corespondența dintre Visartion Roman și Ioan Micu Moldovan*, București. 1944; Nicolae Mădălin, *Din lupta clerului grecO’Catoic pentru legea strămoșească. Profesorul și canonicul Ioan Micu Moldovan*, în ST. an. VII, 1955. nr. 9—10. p. 600—611; Ileana Bozac, *Jan Urban Jarnik In*

1884),canonic mitropolitan (din 1879). ajungând până la demnitatea tic pirpozit și vicar capi tu Iar (1895—1914) al Arhidiecezei Blajului, Membru fondator, apoi președinte (1894 -1901)al Astrei.membru corespondent (1871), apoi activ al Academiei Romane (ales Ia 11 apr. 1894. în locul lui George Barițiu); membru fondator al Partidului Național Român din Transilvania (1869), unul din autorii Pronunciamentului de la Blaj (1868). Autor de lucrări istorice, manuale didactice și culegeri folclorice.

Lucriri *Lectiunariu latin pentru clasa II gimnazială*. Blaj. 1864: *Dicționarul latin-român pentru începători*. Sibiu, 1864; *Istoria Ardealului* (pentru scoale populare), Blaj, 1866; *Geografia Ardealului* (pentru scoale populare), ed. a II a, Blaj. 1870; *Istoria patriei* (pentru scoale populare), Blaj. 1875 (multe din ele interzise de autoritățile maghiare).

Acte sinodale ale Bisericii române de Alina Iulia și Făgăraș, 2 voi. Blaj. 1869- 1872,1% + 124 p ; *Spicuire în istoria bisericească a romanilor*. Blaj. 1873,82 p. Colaborator al luiT Cipariu la publicarea *Arhivului pentru filologie și istorie*. Blaj. 1867-1870; articole - multe polemice — într-o serie de periodice românești din Transilvania (mai ales în „Foaia Scolastică” de la Blaj. pe care a redactat între anii 1876—1881).cuvântări etc. Din îndemnul lui,elevii din Blaj au alcătuit, în anii 1862—1878, cea mai bogată colecție de folclor transilvănean (190 caiete), pe care a încredințat-o filologului ceh Jan Urban Jamik și lui Andrei Bârseanu. care vor publica o [selectie.de](#) aproximativ o treime, sub titlul: **Doine și strigături din Ardeal**, 2 voi .

MOLDOVAN ȘTEFAN

lumina corespondenței sale cu Ioan Micu Moldovan „Limbași literatură”,XIV, 1967; Vasile Vcsa. *Lecții de Istorie universală propuse de Ioan Micu Moldovan la Gimnaziul din Blaj*, în „Studia Universitatis Babeș- Bolyai”, seria științe sociale filologic. Cluj, t. XVIII, 1968; Ioana Botezan, *Documente inedite privind contribuția lui Ioan Micu Moldovan la elaborarea, editarea și răsădirea manualelor școlare pentru învățământul românesc din Transilvania în perioada 1860-1914*, în „Sargetia”. Deva. an. X, 1973. p. 251—261; Ioana Botezan. *Ioan Micu Moldovan și Academia Română*, în „Marisia”, 7, 1977, p. 197-210; Jana Balaciu și Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români*. București, 1978, p. 181-182; Iordan Datcu, *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc* București, 1979, p. 285-286; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 585-586; *George Bariț și conștientizarea săi. Documente literare*, vot V, București, 1981, p. 259-323; Doina Curticcanu, *Ioan Micu Moldovan — bibliotecar*, în „Biblioteca și Cercetarea”, Cluj-Napoca, 1983, 7,p. 100-112.

MOLDOVAN ȘTEFAN. preot, istoric. N. 6 aug. 1813, în ȚicUdul <le Câmpie (azi Valea Lungă), jud. Alba, t 4 nov. 190(1, în Lugoj. Studiile gimnaziale la Cluj, Filosofia și Teologia la Blaj. Profesor la Blaj (1837-1838), preot în Ghiriș — azi Câmpia Turzii, jud. Cluj și administrator protopopesc în Beiu — azi Boian — jud. Cluj (1838—1847), paroh și protopop în Mediaș (1847—1852), paroh și vicar în Hațeg (1852—1857). canonic al noii dieceze a Lugojului (din 1857), apoi prcpozil (vicar general) al diecezei până la moarte (1860—1900). În 1848 — 1849 s-a numărat printre fruntașii revoluției române din Transilvania, fiind numit „comisar imperial de pacificare” în Cetatea de Baltă. împreună cu pastorul luteran Stephan Ludwig Roth. Ca vicar la Hațeg, a lucrat pentru înființarea unei „preparandii” (școală pedagogică) în acest oraș (1854—1857). A avut preocupări istorice, copiind o scrie dc documente privitoare la români, pc care Ic-a publicat în „Gazeta Transilvaniei” — Brașov, „Foaie pentru minte, inimă și literatura” — Brașov, „Sionul Romanesc” — Viena și mai ales în „Transilvania” — Sibiu; s-a ocupat și cu inven-tarierea vechilor tipărituri românești din părțile

Hațegului, întreținând. în acest scop, o cores-ponență cu I Cipariu.

Lucrări; *Registre istorice din colecțiunea comitelui Iosif Kemeny*, în rev. „Transilvania”, din 1868,1869 și 1870; *Colecțiune de diplome din Diplomatarul comitelui Iosif Kemeny*, în „Transilvania” din 1871, 1872, 1873 și 1874; *Extras din ziarul vieții mele de ta 15 martie 1848 până ta 18 ianuarie 1849*, în „Transilvania”, nr. 7—15 din 1875; *Documente istorice din 1848 și /S49*, în „Transilvania**”, nr. 16-20 și 22-24 din 1875 și nr. 1 -7,9-20 și 22 din 1876 etc. Două volume cu însemnări istorice despre parohiile din Țara Hațegului au rămas în manuscris (azi la Arhiepiscopia Timișoarei).

Literatura: *Șematismul istoric al diecezei Lugojului*, Lugoj. 1903,p. 127—131; Ioan Rațiu. *Dascălii noștri*. Blaj. 1908, p. 88-90; Iacob Radu, *Istoria vicariatului greco-catolic al Hațegului*, Lugoj, 1913,p. 127-128; Coriolan Suciu, *Un erou din 1848: Protopopul Ștefan Moldovan din Mediaș*, Blaj, 1933,52 p.; Liviu Patachi. *Ștefan Moldovan și Tîmotei Cipariu*, în

MB, an. VII. 1957, nr. 1-3, p. 71-81; Același, *Cărți religioase din Țara Hațegului de pe o listă* */j/S57, în MA, an. [V. 1959, nr. 7-8, p. 522-539; Același, *Cărți vechi românești din Țara Hațegului după o listă din 1857*, în SCB. III. 1960, p. 282-287; I. I. Rusu, *Aportul lui Ștefan Moldovan la epigrafa Daciei*, în SCIV, XIV. 2, 1963, p. 441-540; Ioana Bolczan, *Documente privind istoria învățământului din Țara Hațegului între anii 1850-1860*, în „Sargetia”. Deva, VIII, 1971, p. 119-128; Gheorghe Naghi, *Memoriile lui Ștefan Moldovan din 1352-1854 cu privire la școlile românești din Hațeg*, în „Sargetia”. XIV. 1979, p. 421-430; Lucian Giura și Mihai Racovițan, *Fruntașul revoluționar de la 1848 Ștefan Moldovan*, în *Ibidem*, p. 409-419; Michael Kruncr, *Stephan Ludwig Roth und Ștefan Moldovan, ihr Wirken in der Revolution von 1848/49 im Kokelgebiet*, în „Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde” 2, 1979, p. 195-211; Florian Dudaș, *Cărți vechi ramașe din Țara Hațegului* In lumina catalogului lui Ștefan Moldovan (1857), în „Banatica”, voi. V, Reșila. 1979, p. 485-510; Florian Dudaș și Ștefan Crițan, *Contribuția clericului Ștefan Moldovan la bibliografia românească veche*, în BOR, an. XCIX, 1981, nr. 3-4, p. 420-444; George Bariț și contemporanii săi, *Documente literare*, voi. VI, București, 1983, p. 256-359; Gheorghe Naghi, *Un manuscris inedit al lui Ștefan Moldovan privitor la Țara Hațegului la mijlocul secolului al XIX-lea*, în „Sargetia”, Deva. 20. 1986-1987, p. 306-326.

MOLDOVEANU NICU, profesor de teologic, compozitor. N. 20 oct-1940, în Scânteia, jud. Ialomița. Studii la Seminarul teologic (1956 — 1961) și la Institutul Teologic Universitar din București (1961 — 1965), continuând tot aici cursurile de doctorat — specialitatea Muzica bisericească (1965-1968), cu doctorat în 1974; specializarea la „Hochschule für Musik und darstellende Kunst” din Viena (1980-1981). Asistent la secția practică a Institutului Teologic din București (1968 — 1975), lector suplinitor (1975), conferențiar (din 1976), profesor (din 1994) pentru Muzica bisericească. Diacon, apoi preot. A publicat lucrări teoretice și compoziții.

Lucrări: *Clintarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul*

divin până la sfârșitul secolului al XIX-lea, în ST, an. XIX, 1967, nr. 7-8, p. 504-520; *Clintarea corală în Biserica Ortodoxă Română în secolul al XX-lea* În ST, an. XX, 1968, nr. 3-4, p. 273-295; *Manuscrisele muzicale vechi bizantine din România*, U\ MO, an. XXVIII, 1971, nr. 9-10, p. 759-769; *Preocupări muzicale ale lui Dimitrie Cantemir* În MO, un. XX\’, 1973, nr. 11-12, p. 908-916; *Izvoare ale cântării psaltice în Biserica Ortodoxă Ramând — Manuscrise muzicale vechi bizantine din România, grecești, românești și româno - grecești până la începuturile secolului al XIX-lea*. Teză de doctorat, în BOR, an. XCII. 1974, nr. 1-2, p. 131-280 (și extras, 151 p.); *Cîteva manuscrise muzicale vechi slave din România*, în BOR, an. XCIII, 1975, nr. 9-10, p. 1115-1164; *Preocupări de muzică și muzicologie în Biserica Ortodoxă Română în ultimii 50 ani (1925-1975)*, în ST, an. XXIX, 1977, nr. 3-4, p. 263-297; *Muzica în Moldova secolului al XVI-lea. Mărturii noi*, în BOR, an. XCVII, 1979, nr. 9-12, p. 1193-1222; *Sfântul Vasile cel Mare și muzica bisericească*, în voi. *Sfântul Vasile cel Mare. închinare fa 1600 de ani de la săvârșirea* ^București. 1980, p. 411-429 -1- 51 pl.; *Muzica bisericească la români în secolul al XIX-lea*, în GB. an. XLI, 1982, nr. 11-12, p. 883-915 și an. XLII, 1983, nr. 9-12, p. 594-625.

ComțHizitarul, profesorul, dirijorul Nicolae Lungu octogenar, în BOR. an. XCVIII 1980, nr. 3-4, p. 459-472; *Profesorul, protopsaltul și clericul Anton V, Uncu*, în BOR. an. XCVIII 1980, nr. 9-10, p. 1011-1015; *Compozitorul Ciprian Porumbescu. 100 de ani de la născut*, în ST, an. XXXV, 1983, nr. 7-9, p. 586-595; *Compozitorul Paul Constantinescu. 20 de ani de* /dffwrrMja. în ST, an. XXXV, 1983, nr. 9-10, p. 714-726; *Muzicianul Gavriil Gatinescu -100 de ani de la naștere*, în ST, an. XXXVI, 1984, nr. 1-2, p. 127-137; *Cercetări asupra manuscriselor în notație bizantină existente în Biblioteca Națională din Viena* BOR, an. CIL 1984, nr. 3-4, p. 238-245 + 16 pl.; *Muzica bisericească la români în sec. XX*, în BOR, an. CIII, nr. 7-8, 1985, p. 615-636 și an. CIV, nr. 3-4, 1986, p. 117-139; *Macarie ieromonahul (1770-1836), traducător, compozitor, copist, tipograf*, în BOR, an. CVIII 1990, nr. 1-2, p. 116-136; *Ajirmarea muzicii românești în*

uremea domniei lui Alexandru Ioan Cura, în BOR.an.CIX, 1991,nr.4-6,p.121-152.

Compoziții: *Compoziții* prelucrări și armonizări tle ctntări bisericești și folclor religios pentru cor mixt și bărbătesc*, în GB, an. XXVIL 1968, nr. 3-4, p. I-XL; *Ctntări liturgice*, în GB, an. XXXIII, nr. 1-2, 1974, p. I—XV; *Ctntări creștine, tradiționale: la praznicul învierii Domnului la slujba Tainei Cununii și înmormântare*,TM BOR.an. XCU1,1975,nr. 7— 8, 10 p. și nr. 9-10, 32 p.; *Colinde, tn BOR. an.XCVÎl, 1979.nr. 1-2,p. I—XXXII; Repertoriu coral bărbătesc {religios, popular* patri* otic). București. 1983.550 p.* Antologie muzicală bisericească /te ambele notații muzicale suprapuse. București. 1992.*

Literatura; *Curriculum vitae*, în teza de doctorat cit., p. 280; ST, an. XXXIV.] 982.nr. 1-2, p. 115-116; Gheorghe C. Ionescu. *Lexicon... Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copiști, interpreți*. București. 1994, p. 241-244.

MONORAI IOAN\ preot, istoric. N.c. 1760, în Mănărade. jud. Alba. ț 9 aug. 1836,înCergău Mare, jud. Alba. Nu se știe unde și-a făcut studiile medii. Călătorește prin Transilvania și Banat; ajutor de consilier în Sibiu {17851, învățător în Ocna Sibiului (1785-1786),în 1786 trimis la studii teologice în Lvov. unde stă până prin 1789; preol în Cergău Mare (1794-1836). A scris o lucrare istorică sub titlul: *Scurte cunoștințe a lucrurilor Dachiei și mai ales ale Ardealului și ale altor mișcări care tn zilele ceste mai de*

curând să întâmplară tn Europa. Culese și puse în rând prin un Patriot român în anul 1820 (ms. nun., 315 p.. în Bibi. Episcopiei Arad), cu o variantă în lunba latină: *Brevis Notitia Rerum Dacicarum aliorunu/ue Matuum et Revotutionum quae recentibus temporibus Europam infesta-n/m...* (ms. autograf, 298 p. în Bibi. filialei Cluj a Acad.; o altă variantă latină a făcut în 1822. azi în Bibi. Episcopiei Arad), *Lucrarea — cu 5 capitole — cuprinde istoria românilor de la origini până la 1817; pentru dovedirea romanității și continuității poporului roman folosește izvoare latine, bizantine, maghiare, acte papale ș.a.*

Literatura: Eduard LGivAntscv.ioan Mono* rai, *un istoric ardelean necunoscut*. Arad. 1938,

MORARIU CONSTANTIN

96 p.; Ioan Monorai, *Scurta cunoștința a lucrurilor Dachiei*. Câteva fragmente, precedate de un studiu introductiv de Eduard I. Găvănescu, în An. Acad. Rom.. M.S.L, s. III. t- XXI, nr. 16, București, 1939, p. 433 -480 (și extras.48 p.); Academia R.SR., *Istoria literaturii române*, II, București, 1968, p. 115-117; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978, p. 226; *Dicționarul fiteraturii române de la origini pânăla 1900*,București, 1979,p.586.

MORARIU CONSTANTIN, preot, poet și traducător. N. 5 mai 1854, în Mitocu Dragomir-nei, lângă Suceava,! 16mart. 1927, în Cernăuți, nepot de frate al mitropolitului Silvestru Morariu. Liceul în Succva. apoi Facultatea de Teologic la Cernăuți (1874-1878), membru în Societatea studențească „Arboroasa”, închis pentru manifestările sale

românești. Preot în Toporăuți (1878—1886), apoi la biserica „Sf. Paraschiva” din Cernăuți (1886-1896), iar între anii 1896-1917, din cauza atitudinii sale politice românești, a fost trimis preot în Pălrăuți—Suceava; consilier consistorial în Cernăuți (1918—1926); membru în „Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina”*. S-a ridicat mereu împotriva încercărilor de slavizare a poporului și a Bisericii românești, fiind și unul din fruntașii luptei de eliberare națională a românilor din Bucovina.

A publicat versuri originale, articole cu caracter istoric, didactic, literar și economic, traduceri din literatura germană (Goethe, Schiller, Elcinc), publicate în periodice: „Familia”* — Oradea, „Aurora Română” — Pcsla, „Amicul Familiei * — Gherla. „Convorbiri Literare” — Iași. „Viața Românească” — Iași, „Revista Politică” — Cernăuți. „Glasul Bucovinei** — Cernăuți, „Neamul Românesc” — București ș.a. O parte din versuri au fost strânse mai târziu în volum. În 1893—1896 a editat singur ziarul „Deșteptarea” la Cernăuți, în vederea educării țăranilor, în care aproape toate articolele erau scrise de el însuși; după 1900 a devenit — independent de voia sa — ziarul politic al Partidului Poporal Național din Bucovina. Articole cu caracter teologic în „Candela”, la care se adaugă o serie de broșuri cu caracter teologic-misionar (în colecția „Biblioteca Deșteptării Poporului”), apoi lucrări istorice, în care căuta să apere drepturile românilor din Bucovina. Aproape toate

cărțile și broșurile sale le-a vândut în scopuri cuitunile-filantropice românești.

Lucrări: **Istoricul școalei reale gr. or. dtn Cernăuți**, 1889, 79p.; **Kutturhisxorishe und etnographische Sklzzen Uber die Rumanen der BwWVur, LTcil. Wicn.** 1889-1891, 317 + 39 p.; **Părți din istoria romanilor bucovineni**, I— II Cernăuți, 1893—1894. 152 + 332p. (oistorie, precum și prima schiță de istoria literaturii din Bucovina); **Câteva cuvinte despre folosul limbei românești**, Cernăuți, 1896, 42 p.; **Istoria lumii..** Partea I—III, Cernăuți. 1897, 1899 și 1901, 680 p.; **Moșia și Umba noastră. Scriere poporală.** Cernăuți. 1901, 47 p.

Versuri originale și traduceri. Cernăuți. 1924 (altă ed., Cernăuți, 1937).

Traduceri: Goethe. **Herman și Dorotea**, Gherla, 1894 (ed. a II-a, Cernăuți. 1924); **Poezii germane traduse liber.** Gherla, 1890, 118 pr. **Versuri de Schiller și Goethe**, Cernăuți, 1923.

Omiliile Sf. Ioan Gură de Aur la Epistolele Sf. Pavel către Tit și Fitiman. Gherla, 1888; **Omiliile Sf. Ioan Gura de Aur la Epistola Sf. Pavel către Timotei**, în „Candela”, 1892; **Omiliile Sf. Ioan Gura de Aur la Epistola Sf. Apostol Pavel către Romani**, Cernăuți, 1889 (în colaborare cu Șt. Saghin).

Grîja cea mare trebuie s-o avem de viața cea veșnică. Cernăuți, 1923, 51 p.; **Citiți, citiți, ce poate credința în Dumnezeu. Scriere poporală.** București. 1907, 104 p. (și ed. a II-a, Cernăuți, 1927, 92 p.); **Virtutea creștină**, Prelucrare, tom-I. Cernăuți. 1902, p. 370. tom. II, Buc, 1907, 195 + III p. vol. III, Cernăuți, 1909; **Virtutea milei creștinești**, Prelucrare.... Cernăuți, 1923, 78 p.; **Virtutea blândeței creștinești.** Prelucrare, Cernăuți, 1924, 35 p.

Literatura: **Enciclopedia Română**, tom. III, Sibiu. 1904. p. 328; Constantin Loghin, **Istoria literaturii române din Bucovina (1775—1918)**, Cernăuți, 1926, p. 135-140 (și ed. Cernăuți, 1990. p. 185-191); R. Căndea, **Un creștin și un român: Preotul C. Morariu**, în „Candela”, XXXVIII, nr. 10-12, 1927, p. 255-266 (extras, Cernăuți, 1928, 14 p.); Constantin Morariu, **Cursul vieții mele*** în „Făt Frumos”, revistă de Uteralura și folclor, an. III, 1928, p. 41-42, 71-76, 110-112 și an. IV, 1929, p. 171-176; N. Iorga. **Oameni cari au fost**, III, București.

1936, p. 232—233; P. Iroaic. **Poezia lui Cottsraith ttn Morariu**, în „Junimea Literară”^{1*}, Cernăuți, an. XXVI. 1937, p. 1—9; V. Loichiță, **Preotul și românul Constantin Morariu**, Cernăuți, 1938. 15 p.; **Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900**, București, 1979. p. 586—587;

Bibliografia românească modernă, 1831 — 1918, voi. III, București, 1889. p. 472 — 474,

MORARIU-ANDRIEVICI CONSTANTIN, preot. N. 26 iul. 1835 în Mitocu Dragomirnei, lângă Suceava, ț. 29 mart. 1875 în Cernăuți. Studii la Gimnaziul și Institutul teologic din Cernăuți (1857—1860). Preot și profesor de Religie și Limba română la Gimnaziul ortodox roman din Suceava (1860 — 1869), apoi profesor de Morală la Institutul teologic din Cernăuți (1869 — 1875),

Lucrări: **Mănuariu pentru învățătura religii** nară (sic) a Bisericii dreptmăritoare a Răsăritului compus spre folosul învățăceilor clasei întâia gimnazială**, Viena, 1866, 166 p.; **Mănuariu pentru învățătura istoriei Testamentului celui vechiu** (pentru) clasa a doua gimnazială. Viena, 1867, 228 p.; **Mănuariu pentru învățătura istoriei vieții Mântuitorului lurnei Iisus Hristos...** (pentru) clasa a treia gimnazială, Viena. 1867, 204 p.; un curs de Morală a rămas în manuscris.

Literatura: **Biografia lui Constantin Morariu- Arulievici**, în rev. „Amicul Familiei”, Gherla, 1889 (și extras. 43 p.); **Enciclopedia Română**, tom. III. Sibiu, 1904, p. 327; **Bibliografia românească modernă (1831-1918)**, voi. III, București, 1989, p. 474; Mihai Iacobescu. **Constantin Morariu: Cursul vieții mele**, în rev. „Codrul Cosminului”, Suceava. 1996, nr. 2, p. 409-432.

MORARIU-ANDRIEVICI SILVESTRU (din botez Samuil). teolog, pedagog, mitropolit al Bucovinei. N. 14 nov, 1818, în Mitocu Dragomirnei, lângă Suceava, în familie de preot, ț. 3/15 apr. 1895. în Cernăuți, Gimnaziul și Institutul teologic în **CtrnllMi, doctor honoris causa** al Facultății de Teologie din Cernăuți (1875). Preot-paroh în Ceahor (1843—1862), apoi consilier consistorial în Cernăuți (1862—1877), paralel fiind și profesor de Muzică la Seminariul (internatul) diecezan și la Școala de cântăreți bisericești de acolo, ales deputat în Senatul imperial din Viena și în Dieta Bucovinei de la

Cernăuți; religie, lucrări
călugărit în teologice,
IR73 sub predici ș.a.; a
numele de fost
Silvestru, este vicepreședinte
hirotesit al „Societății
arhimandrit, iar pentru cultura
în 1877 numit și literatura
vicar general al română din
Mitropoliei; la Bucovina", apoi
12 mart. 1880 membru de
numit onoare,
arhiepiscop al contribuind,
Cernăuților și prin toate
mitropolit al acestea, la
Bucovinei și bunul mers al
Dalmației școlilor
(hirotonit 6 apr. românești și la
1880 la Viena. menținerea
instalat 27 conștiinței
apr/9 mai naționale între
1880). românii din
păstorind până Bucovina.
la moarte. Ca

Ca preot și mitropolit, a
consilier, a luptat pentru
publicat păstrarea auto-
numeroase nomiei
poezii, fabule, bisericesti și a
povestiri — mai drepturilor
ales în „Calen- românești în
dariul pentm Bucovina,
Bucovina" de la împotriva
Cernăuți, încercărilor
redactat o rutenilor de-a
vreme de el obține posturi
însuși —, de răspundere
manuale pentru și folosirea
școlile limbii rutene în
„poporane", administrația
manual de bisericeasca. La

î l
n ă
d
e „
m A
n r
u m
l o
n
l i
u a
i "
.
(
s l
- 8
a 8
l
î)
n ,
f
i a
i p
n o
ț i
a
t o

s s
o o
c c
i i
e e
t t
a a
t t
e e
a
l
m i
u t
z e
i r
c a
a r

ă a studenților *Kleine*
teologi numită *Komeniusfürdi*
„Academia *e ersre Klasse*
ortodoxă" *der*
(1889), care a *Volksschules*,
luat asupra sa Viena, 1851,77
editarea p. (alta ediție
„Calendarului 1862); *Carte de*
bucovinean". La *cetire sau*
îndemnul său a *l^egendariu*
apărut *românesc*
„Candela", *pentru întâia*
revistă *clasă a*
teologică, *școalelor*
scoasă de *poporene*,
profesorii Viena, 1852,110
Facultății de p.; — *pentru a*
Teologie (1882- *doua clasă*,
1946), s-a Viena, 1855,
înființat „Tipo- 164 p. (alte
grafia ediții în 1858,
Mitropolitul 1865,1869.187
Silvestru" 3); — *pentru a*
(1883) și s-a *treta clasă*,
pictat catedrala Viena. 1861.
mitropolitană 162 p. (alte
din Cernăuți. A ediții în 1862.
încercat să 1866. 1868.
convoace 1877); —
Congresul *pentru a patra*
bisericesc al *clasă*, Viena,
Mitropoliei — 1856, 206 p.
format din (alte ediții în
clerici și mireni 1860,1862.186
— dar a fost 9); *Metotlica*
împiedicat de *calculâciunii*
autoritățile *cu cifre*, Viena,
habsburgice. 1858. 229 p.;
Metodica
Lucrări: *calculâciunii tn*
Micul Komenic cap, Viena,
pentru întâia 1860. 202 p.;
clasă a
școalelor *Aritmetica*
poporene. Der *pentru*
școalele

s ă
ă
t d
e i
ș n
t
i r
. e
l
V i
i g
e i
n u
a n
, e
a
1
8 c
6 r
8 e
, ș
1 t
4 i
0 -
n
p e
. a
î s
n c
v ă
ă .
ț .
ă .
t
u p
r e
a n
t
o r
r u
t
o c
d l
o a
x s

ele superioare ase a
ale gimna- Răsăritului
ziului: I). pentru a III-a
învățătura clasă a
dogmatică școalelor
generală, poporene.
Viena, 1862.166 Viena. 1865.87
p.; II). p. (alte ediții
învățătura 1877 și 1890);
dogmatica Istoria sfântă
s/recială. a
Viena, 1862. Testamentului
182 p.; III). Vechiu și celui
Învățătura Nou cu aplicări
morală, Viena, din învățătura
1864. 212 p.; religiei...*
Catehis mic pentru a IV-a
pentru tine- clasa a
rimea ortodoxă școalelor
dtn I și a II-a poporene,\`vt
clasă a \&, 1865.281
școalelor p.(cd.all-a.
naționale din Viena, 1890);
Bucovina, Epistoliile și
Viena. 1865.38 Evangheliile
p. (alte ediții de toate
1889,1892); duminicile și
Istona sfântă a sărbătorile de
Testamentului peste an...
Vechi și Nou pentru clasa
pentru clasa II III a școalelor
a școalelor poporene,
pâporene,Vier Viena. 1865.166
M, 1865,282p. p.
(ed.all-a. 1886; Liturgica
cd. a III-a. care cuprinde
1890); Micul scurta tâlcuire
Catehis, carele a rânduielilor
cuprinde liturgice după
învățătura tipicul Bisericii
creștinească drept
despre credincioase a
dogmele Răsăritului,
Bisericii Cernăuți. 1860.
dreptcredincia 113 p.;

târeții oi muzicii bisericești, în GB.an, XXXIV. 1975, nr 7-8. p. 817-819; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979, p. 587; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. III. București. 1981. p. 190—192 (ed. a II-a, București. 1994, p. 187-189); *Bibliografia românească modernă*, voi. III, București, 1989, p. 474-477; Mihai Iacobescu. Dr. *Silvestru Moraru-Andrievici*, în „Codrul Cosminului”. Suceava, 1995, p. 146-172.

MORARI ALEXANDRU, profesor de teologie, istoric bisericesc. N. 16 aug. 1948, în Poiana Ilvei, jud. Bistrița-Năsăud. Studii la Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1963—1968) și Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1968—1972); cursuri de doctorat la Institutul Teologic din București (1973—1976), unde a obținut titlul de doctor, specialitatea Istoria Bisericii Universale (1986), cu specializare la Colegiul anglican „Sfântul Ștefan” din Oxford (1979-1980); Profesor titular pentru disciplinele istorice la Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1976—1990) și director al Seminarului; conferențiar (1990) și apoi profesor titular (1991) de Istoria Bisericii Romane la Institutul teologic universitar din Cluj-Napoca, devenit Facultate în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din 1992; rector (1990) și apoi decan (1992-1996). Hirotonit preot în 1977, hirotesit iconom stavrofor (1987). Participant la a VII-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericii (Canberra — Australia, 1991); membru al Comisiei Unității din acest Consiliu, luând parte la întâlnirile de la Evian - Franța (1992) și Bangkok - Thailanda (1993).

Lucrări: *Biserica Ajxgliei și ecumenismului legăturile ei cu Biserica Ortodoxa Română*, Teză de doctorat. București, 1985, 270 p.; *La răscruce de vremi, o viață de om: Nicolae Colan, episcopul Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957)* După documente, corespondență, relatări și impresii, Cluj-Napoca, 1986. 632 p.; *Învățământul teologic universitar ortodox din Cluj (1924-1925)*, Cluj-Napoca, 1996. 373 p.; *Seminarul teologic liceal ortodox din Cluj Napoca (1952-1997)*, Cluj-Napoca. 1997. 480 p.; *Scurt istoric al eparhiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului*, Ch\y^npocz, 200\, 2t2p. + 8 pl.

Legături bisericești și culturale între Transilvania și Moldova pe timpul lui Ștefan cel Mare, 315

românii ortodocși din America (hirotonit 24 mart. 1935, înscăunat în Detroit la 4 iul. 1935), unde a păstorit efectiv până în august 1939. În această calitate a organizat eparhia (cu 6 protopopiate, 44 parohii, 62 filiale, cu 43 biserici și 5 paraclise, deservite de 34 de preoți); a inițiat apariția foii „Solia” și a „Calendarului eparhial Solia”, care apar până azi; a pus bazele reședinței eparhiale „Vatra

în MA, an. XX, 1975, 11-12, p. 865-874; *Activitatea culturală a mitropolitului Andrei Șaguna*. în GB.an. XXV. 1976. m\ 1 — 2, p. 195 -210; *Paul de Alep despre Biserica Ortodoxă din Moldova*, în MMS.an, LII. 1976. nr. 7-8. p. 494—506; *Biserica Ortodoxă din Moldova în timpul domniilor lui Alexandru Vodă Lăpușneanul (1552-1561 și 1564-1568)*. în ST.an. XXVIII. 1976, nr. 7—10. p. 657—667. *Din istoria legăturilor Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Tara Românească. Personalități monahale transilvănene din veacul al XIX-lea. În viața bisericească a țării. Ronu? nești, \nSY, iu\ .XXIX, 917, \r.] — 2p. 9l — 100; Sinodul de la Ferrara — Florența (1438 - 1439) și urmările lui În Răsărit, reflectate la istoricii bizantini Duc as și Georgios Sphrantzes. în ST, an. XXXIX, 1987. nr. 2. p. 96—103; *Biserica autocefală și diaspora ei — principii și perspective*, în voi* „Autocefalie, PMhiidta 141 — 159, Articole, comentarii, recenzii în „Îndrumătorul bisericesc ale parhiei. Vadului, Feleacului și Clujului”. în ziarul „Renașterea” din Cluj-Napoca și alte periodice,*

Literatura: Alexandru Morari. *Seminarul teologic liceal din Cluj-Napoca*, Cluj Napoca. 1997. p. 268-271

MORUȘCAPOUCARP (din botez Pompei), episcop. N. 21 mart. 1883, în Cristești — Dealul Geoagului. jtkl Alba, în familie de preot, t 26 ocl. 1958. în Alba Iulia. Gimnaziul în Alba Iulia și Blaj. apoi urmează cursurile Institutului teologic din Sibiu (1902-1905). învățător la școlile primare confesionale din Sebeș-Alba, Ludoș-Sibiu și Pașca-Alba (1905-1908), precot paroh în Șeica Mare-Sibiu (1908-1919), confesor militar (1917—1918). consilier referent economic la noul Consistoriu eparhial din Cluj (1919—1920), secretar general al Asociației clerului „Andrei Șaguna” din Transilvania (1920), duhovnic la Institutul teologic din Sibiu (1920—1921), director al Oficiului de statistică al Mitropoliei Ardealului (1921), redactor al „Revistei Teologice” din Sibiu (1921 -1922). director al Internatului fiilor de preoți din Sibiu (1921 — 1925); în 1925 a fost tuns în monahism, sub numele Policarp, încredințându-i-se stărcția mănăstirii Hodoș-Bodrog (1925-1935). hirotesit protosinghel (1925) și arhimandrit (1926). La 24 ian. 1935 ales episcop misionar pentru

MONKSCU COSMA

Românească”. cu o fennă, cămin pentru bătrâni și un început de mănăstire. Locuitor de episcop al Cetății Albe-Ismail (1941-1944), director al Internatului teologic din București (1944—1945), locuitor de episcop al Maramureșului cu reședința în Sighet (1945—1946), pensionat în 1948 și închinoviat la catedrala „Reîntregirii” din Alba Iulia; între anii 1955 și 1958 stareț al mănăstirii

„Sf. Ioan Botezătorul" din Alba Iulia. A publicat o serie de lucrări cu conținut moralizator sau istoric.

Lucruri; *Petru Maior și Unirea*, Sibiu, 1921, 24 p. (sub pseudonimul „Părintele Tercentie^{4*}"); *Mănăstirea Bodrog*, Arad, 1927, 48 p.

Feminism și feminitate în lumina Evangheliei, Sibiu, 1925, 188 p.; *Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului*, Arad, 1926, 84 p.; *Sfânta Scriptură și Tradiția Sfântă*, Arad, 1926, 32 p.; *Ce trebuie să știe mirii?*, Arad, 1927, 94 p.; *Căsnicia creștină. învățături pentru miri*, Arad, 1927, 52 p.; *Omenirea în fața crucii*, *Gânduri de săptămâna născuturii*, Arad, 1929, 47 p.; *Misiuni religioase pentru popor, cu material de predici cuvântări și alocuțiuni*, Arad, 1929, 144 p.; *Porunca iubirii*, Sibiu, 1934, 49 p.; *Sfântul sfințitul mucenic Policarp și scrisoarea sa către Filipent*, Ismail, 1943. Studii, articole, recenzii, predici, note, în „Revista Teologică” și „Telegraful Român” din Sibiu, „Biserica și Școala” — Arad, „Solia” — Detroit și, a. Postum i-a apărut o culegere de articole din „Solia”, sub titlul *Drumul vieții* Ediție de Aurel Sasu, București, 2001, 208 p.

Literatura: Mircea Păcurariu, *Monografia Institutului teologic universitar din Sibiu, 1911 — 1955*, ms. dactil. Sibiu, 1956, p. 347-349; *Necrolog*, în MA. an. 111, 1958, nr. 11 — 12, p. 770-775; Prot. Nichifor Todor, *Episcopul Policarp Morușea*, în MA. an. XVIII, 1973, nr. 1-2, p. 99-101; Prot. Nichifor Todor, E/j..vc^w/ *Policarp Morușea. O sută de ani de la naștere*, în MA. an. XXVIII, 1983, nr. 3-4, p. 225-229; Aurel Sasu, *Cazul Policarp Morușea*, Cluj Napoca, 2002, 244 p.

MOSCOPOLIV\NL)LI)ANiri-(Mihai Adami Hagă Moscopoleanul). preot aromân ■ originar din Moscopole (azi în Albania), sec. al XVII-lea.

Lucrări: *învățături introduse în care erau prezentate elemente de matematică, fizică, dar și un lexicon (letraglosion) în patru limbi: aromână, greacă, albaneză și bulgară*. A apărut în două ediii, la Veneția, în 1794 și în 1802; meditat MOTA IOAN

județului Brăila..., cdA, Brish, \il9,36pA^ ediții).

Traduceri *Predicile și panegiricele părintelui Elie Măriaș*. .., Traduse de.... 2 vol.. Brăila. 1863-1864, XIX + 298 p. (I) + 384 p. (II); *Cuvânt despre conștiința mincinoasă*. Tradusă după L. Bourdaloue. Brăila. 1884. 39 p.; *Iisus Hristos și reforma sa socială*, Scriere tradusă după Julien Villacrose.... Brăila. 1894. XIII + 220 p.

Literatura: Kinil Vârtoșii, *Scrisori inedite ale lui I. Heliade Rădulescu către preotul Cosma Moșescu în Brăila, între anii 1857-1872*, București, 1940, (An. Acad. Rom. M.SI, s. III, t. IX, nr. 8); Pr. Gabriel Cocora, *Preotul Cosma Moșescu. „un rar fenomen între preoți” (1822—1902)*, în GB.an. XLI, 1982, nr. 4-6, p. 407-415; Preot Gabriel Cocora, *Seminarul teologic din Buzău la împlinirea a o sută cincizeci de ani*, Buzău, 1988, p. 245-250; *Bibliografia roma-*

nească modernă, voi. III. București, 1989, 484-485.

de William Martin Leake (în transcriere latină, după ediția din 1794), în lucrarea *Researches in Greece* (Londra, 1814) și de alții. Kste al doilea lexicon, după al lui T.A. Cavalotti, dar superior acestuia, sub forma unui ghid de conversație, traducând în greacă, albaneză și bulgară, fraze întregi din dialectul aromân.

Literatura: Pericie Papahagi, i.crr/roar *aromâni din secolul al XVII-lea* (Cavahoti, Ucuta, Danril). București, 1909 (reeditează în întregime lexiconul); Theodor Capidan, *Danii! Mosco* poleanui*, în voi. *Închinare tui Nicolae largă. Cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani*, Cluj, 1931, p. 101 — lQ7:T\KoăorC\$pi&*\n,Mace<toronumii *Etnografie, istorie, limbă*. București, 1942, p. 190—191; Jana Balaciu și Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români*. București, 1978, p. 108.

MOȘESCU COSMA, preot, pedagog și traducător. N. 25 iun. 1822, în Tăbărășii Noi, jud. Buzău, t. 29 iun. 1902, în Brăila. Studii la Seminarul teologic din Buzău (1840—1844). învățător sătesc, iar din 1847 preot la biserica „Sf. Spiridon” din Brăila; din 1861 a fost catehet și instructor la câteva școli din același oraș. Autor de manuale școlare și traduceri.

Lucrări: *Prescurtare de istoria sacră a Testamentului Vechi și Nou pentru școlile primare*, Brăila, 1868, 109 p. (ed. a II-a, 1872; cd. a I-a, 1878; ed. a IV-a, 1881); *Manual de explicația Sântei Liturghii*. Brăila, 1870, 96 p. (ed. a II-a, 1884); *Catehismul Bisericii creștine ortodoxe pentru uzul școlilor primare*... Brăila, 1872, 63 p. (ed. a I-a, 1874); *Cântecul sărbătorilor Bisericii creștine ortodoxe, cu învățături morale-religioase adăugate la fiecare zi de sărbătoare*.... Brăila, 1874, 106 p.

Primele cunoștințe de istoria românilor, corn* binale pe scurt după Istoria Dului I. Heliade Rădulescu,... Brăila, 1873, 116 p.; *Geografia*

ncască modernă, voi. III. București, 1989, 484-485.

MOTA IOAN, preot, ziarist. N. 15 dec. 1868, în Nojag, jud. Hunedoara, în familie de preot, t. 20 nov. 1940, în București (înmonnântat în Orăștie). Gimnaziul la Brad (1879-1883) și Beiuș (1883-1887). studii teologice la Sibiu (1887-1888 și 1892-1894). Redactor la „J-oia Poporului” din Sibiu (1893-1895). JMM Orăștiei” (1895-1898). „Telegraful Român” (1898-1899) și „Bunul Econom” din Orăștie (1899-1901). Preot paroh în Oriștie (1899-1940). protopop al „tractului” Oriștie (1932-1940); iconom stavnic (1940). Din inițiativa și sub îndrumarea lui, s-a ridicat monumentala biserică din Orăștie-Centrul; a desfășurat o bogată activitate în cadrul Așezării și al asociațiilor românești din Orăștie. întemeietor, redactor și apoi director al gazetelor populare

săptămânale din Orăștie: „Libertatea” (I ian- 1902-ian. 1915 și ian. 1919-vara an. 1933), având ca „adaos ilustrat” „Foaia Interesantă” (de la 1 dec. 1905); în 1915—1916. ambele foi au apărut la București, iar în 1917 (două luni) la Cleveland - SLA Dtn dec. 1906 până la sfârșitul anului 1914 apare — ca „supliment” la „Libertatea” — foaia economică „Tovărășia” (red Vasile Osvadă), iar dm dec. 1909 până la sfârșitul anului 1914 al doilea supliment, foaia umontică „Bobâmaci” (red, Ermil Borcea), după 1919 apare o singură foaie ca supliment la „Libertatea”: „Plugarul Luminat” (red. S. Ordeanu). Pe lângă ziare, a mai redactat «Calendarul Național (15 vol) Acestea au fost cele mai răspândite gazete „poporale” din Transilvania înainte de 1918, îndeplinind un rol însemnat în ridicarea culturală a țărănimii, în întărirea conștiinței de unitate națională. Condamnat în trei rânduri la închisoare pentru unele articole. În cursul primului război mondial — fiind refugiat la București, apoi în Moldova — a militat — prin primele două foi — pentru intrarea României în război alături de Puterile Antantei și pentru unirea Transilvaniei cu țara-mamă. În 1917 a făcut parte din „Misiunea patriotică națională” trimisă în S.U.A. (prin Siberia și Japonia) — alături de V. Lucaciu și V. Stoica — spre a face cunoscute revendicările românești Guvernului american. În mart -dec 1918 alucrat în redacția ziarului „Cuvânt Moldovenesc” din Chișinău, militând pentru unirea Basarabiei cu România.

A publicat mu de articole, schițe, versuri, 317

MOVILA (MOGHILĂ) GHEOKGHIC, mitropolit al Moldovei N c 1540. în familia logofătului Ion Movilă (călugărit sub numele Ioanichie), t ianVfebr 1605 (înmonnântat la Succvița) Călugărit de tânăr la Probota; egumen la Sucevița (cea veche), episcop la Rădăuți (1577 -1588), mitropolit al Moldovei (1588-1591). plecat apoi în Tirol și Polonia; din nou mitropolit, din augVscpi. 1595 până la moarte, cu o nouă întrerupere în vara anului 1600, când a fost înlocuit cu Dionisie Rally Paleologul. A avut lcgăiuri cu o serie de personalități bisericești de peste hotare, care l au vizitat (patriarhii ecumenici Ieremia II și Teodot II. Ioachim V al Aniiohiei, Sofronie al Ierusalimului), corespondență cu Meletie Pigas al Alexandriei, cu unele cercuri oficiale catolice. În 1598 s-a înființat Episcopia Hușilor. împreună cu frații săi — domnitorii Ieremia și Simion Movilă — au ctitorit mănăstirea Succvița. c. xiv centă t azi. împodobită cu picturi în interior și exterior (i se vede și chipul, în naos).

Literatura: D. Dan, **Cronica Episcopiei de Rădăuți*** Viena. 1912, p. 51-59; Dr. Simeon Relt. **Doi episcopi ai Rădăuților, apoi mitropolit! at Moldavei din secolul al XVI-tea, foști pribegi prtn fări apusene**, în „Candela” - an. XL, 1929. nr. 10-12, p. 431 -439; Sorin Uca, **Portretul unui ctitor uitat al mănăstirii Sucevița**, în SCIA. 2, 1959. p. 241-249, Ioan V. Dură. **Figuri de ierarhi**

traducen din limbile maghiară și germană, cronici, informații etc. En foile amintite. Broșuri: *Baba iadului. Poveste în versuri*. Sibiu, 1887, 22 p.; *Croitorul și cei trei feciori. Poveste* (în versuri) după Ferdinand Schiuidt, Sibiu. 1887. 46 p.; *Zâna margaretelor. Poveste în versuri*. după Ferdinand Schmidt. Sibiu. 1887. 35 p.; *Doi copii Poveste*, Sibiu. 1887, 46 p. (toate în „Biblioteca populară” a „Tribunei”).

Literatura: Sebastian Ilamemtsa. *Almanahul scriitorilor delano*. **Ofipic**, \9ll, p. 199—200; Același *Gazetele populare din Transilvania și Banat*, în voi. *Fraților Alexandru și Ion I. Lape tlatu la împlinirea vârstei de 60 de ani*. București. 1936, p. 138-141; Pr. Ioan Moța. *42 de ani de gazetărie Contribuții la istoria gazetăriei populare din Ardeal și Banat...*, Orăștie, 1935, 88 p.; Pr. Grigore N. Popescu, *Preoțimea română fi întregirea neamului*, voi. II București. 1940. p. 130—134; Pan Ilalippa. *Preotul Ioan Moța*, în VB.an, IX, 1940, nr. 11 — 12, p. 822-824; Ioan I. Serban și Horea Rotehe. *Considerații privind rolul presei românești din Orăștie în lupta pentru etnlrarea națională (1895 - 1918)*, în „Apulum”. Alba Iulia, XXII. 1985, p. 249-264; Valentin Gabricl Orga. /oii#tMo(tabloul interzis al unui destin de naționalist ardelean în „S^getia-Acta Musei Devensis. XXV, 1992-1994. p. 669-690 și XXVII, 2, 1997-1998, p 291 -316; Valentin Orga, wtr/o. *Pagmtdevtață File de istorie*, Cluj-Napoca. 1999. 232 p.

MOVILA (M(M;IILĂ) PKTRU

moldoveni: mitropolitul Gheorghe Movilă, în BOR.an. LXXXIX, 1971, nr. 1-2. p 187-203; Pr. Prof Mircea Păcurariu. **Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei tn secolul al XVIIea**, în MMS. an, LI. 1975, nr. 3-4. p 241-245 și 250 -254; Același. **Istoria Bisericii Ortodoxe Române**, voi. I. București. 1980. p. 454-459 (cd. a II-a. București. 1992. p. 477-481).

MOVILA (MOOHILĂ) PETRU, mitropolit al Kievului. N. probabil în 1596. la Suceava, t 22 dec. 1646. în Kiev. fiul domnitorului român Simion Movilă, nepot de frate al domnitorului Ieremia și al mitropolitului Moldovei. Gheorghe A studiat în Polonia, la Școala „Frăției ortodoxe” din Lvov; stabilit un timp la moșia sa Rubiejovka. lângă Kiev, unde a zidit o biserică în toamna an 1627 tuns în monahism în Lavra Pecerska din Kiev și ales egumen-arhimandrit al mănăstirii, în mart. 1633 ales (iar în apr. hirotonit la Lvov) „arhiepiscop și mitropolit al Kievului. Haliciului și toată Rusia⁴⁴ (= Rusia mică) Ca egumen și mitropolit. a lucrat pentru întărirea Ortodoxiei din Regatul polon (care cuprindea pe atunci o parte din Ucraina de azi. inclusiv Kievul), în fața primejdiei uniate; a restaurat Lavra Peșterilor, catedrala Sf. Sofia și alte biserici din Kiev; în 1631 a înființat un Colegiu în Kiev (devenit ulterior Academie), cu limba de predare latină, cu un program de studii asemănător cu al universităților

apusene, fiind considerată cea mai veche instituție de învățământ superior la slavii ortodocși; a urmărit ridicarea culturală a clerului, prin școlile din eparhie (Kiev. Vinița. Luțk ș.a.), precum și prin tipografiile ei (Kiev, Lvov, Vilna), în care a imprimat aproximativ 50 de lucrări (de slujbă, de învățătură, de apărare a Ortodoxiei, multe cu prefete semnate de mitropolit) Cu sprijinul său au luat ființă tipografiile românești din Câmpulung (1635), Govora (1637) și Iași (1641). Dcalu-Târgoviște (1644); În 1640 a trimis patru profesori pentru Colegiul latin înființat de Vasile Lupu la Iași.

Lucrări: **Uturghierul** (Pecerska 1629. 1638, 1639. Lvov 1636). **Evangeliiarul** (Lvov 1636, Pecerska **Apostolul** (Lvov 163H), **Psaltirea** (Pecerska 1629. 1640. 1644. Moghilev 1637). **Octoiul** (Lvov, 1630, 1639 și 1640). **Triodut** (Pecerska 1627. 1631. 1640 și Lvov 1642). **Triodul înflorat** (Pecerska **1651**), **Antologhionul** (Pecerska 1636. Lvov **1638**), **Evloghionul sau Molitvelmcut** MOXA MIHAIL

la Amstenlain ... 1643. sub titlul *Confessio fidei orthodoxae* (o nouă ediție latină la Leipzig. în 1659). precum și un rezumat, sub titlul: *Scurtă adunare a învățăturii despre articolele de credință ale lășertcii Ortotoxe*, în limba poloni, apoi în slavo ucraineană (Kiev, 1645). Pruna ediție în Umba greacă a apărut la Amsterdam în 1667. De atunci, a fost tradusă în numeroase limbi și ediții (15 ediții gir cești, peste 20 slavo ruse. altele slavo-sârbe și chiar în limbile olandeză, germană, engleză, maghiară). în românește s-a tipărit pentru prima oară la Buzău în 1691. în traducerea fraților Radu și Serban Greceanu (era prima traducere într-o hrubă națională), până în prezent 20 ediții românești

Ultimele ediții critice Antoine Malvy el Marcel Viller. *La Confession Orthodoxe de Pierre Moghila. metropolit de Kiev (1633— 1646)*. Text latin în lăil avec introduction ei notes critiques. Roma-Paris, 1927, CXXXI + 223 p. (voi. X din col. *Orientatia Christianay*, Niculae M. Popescu și Gheorghe I. Moisescu •&rfjirjdfWM *Omotoghia. Mărturisirea Ortodoxă. Text grec inedit Ms. Parisinus 1265 Text roman ed Buzău. 169L* Hditală de București. 1942-1944. LXVIII + 352 p. + 8 pl. (reeditare Iași. Junimea. 1996); Alexandru Elian, *Mărturisirea <ie credință a Bisericii Orunloxe*, 1642, Traducere dc..Bu curești, 1981.183 p. (reeditare Chișinău. 1996).

Llcralum S. Golubcv. *Mitropolitul Petru Movilă si colaboratorii săi*. 2 voi., Kiev, 1883—1898.559 p text + 576 p. anexe (I) și 524 p. text + 498 p. anexe (II), în limba ucraineană: Ghenadie Knăceanu. *Din istoria bisericească a romanilor Petru Movilă** București. 1884.352 + IU p. (prelucrare după S. Golubcv și mitropolitul Macarie), Kmile Picot, *Pierre Movila*, în voi. Fim i le Ixgrand, *Bibliographie helle'nique du XI7/-*

(Pecerska 1646. cu peste 1500 de pagini și 126 de slujbe) ș.a.

Capitolele parenetice ale diaconului Agoțiet și Așezământete ascetice ale lui Dorotet (1628), **Omiliile Sfântului Macarie Egipteanul** (1632). **Patericul sfinților care au strălucit în Pecerska** (1634). **Istoria lui Varlaam și loasaf** (1638), **Evangelia învățătoare sau Cazania** (1637), lucrarea canonic-juridică **Nomocanonul** (1629). lucrarea polemică **Uthossau Piatra aruncată din praștia adevărului** (1644) toate la Kiev.

Cea mai însemnata lucrare originală a lui Petru Movilă este **Mărturisirea Ortodoxă (Pravoslavnica Mărturisire!)**, cu 261 întrebări și răspunsuri A fost cercetată de un sinod întrunit la Kiev (1640). apoi de Sinodul de la Iași din 1642 (cu delegați ucraineni, greci și moldoveni), când a fost aprobată și tradusă în limba greacă de Meletie Sirigul (în anii următori aprobată de patriarhii de Constanttropol. Alexandria. Antiohia și Ierusalim), devenind astfel cartea tle învățătură a întregii Ortodoxii. Petru Movilă a lipărit versiunea latina.

318

ejjVc^IV.Paris.1896.p. 104* 156; P.P. Panaitescu. *L* influente de Voeuvre de Pierre Moghila, archeveque tie Kiev dans les Prin-cipautes roumatnes*. Paris. 1926. 97 p.; Irineu tMihălceJtcu),/Vfnj *Movilă șiSituxlut de ia Iași** în rev „Mitropolia Moldovei”, an XVIII. 1942, nr. 12.p.481-519(și extras, 39 p); Niculae M. Popescu. *Pomenirea mitropolitului Petru Movilă Si a Sinodului de la Iași*. în BOR. un. LX, 1942. nr. 9-10, p. 387-402 (în același număr și alte contribuții); Teodor Bodogac. *Din istoria Bisericii Ortodoxe de acum 300 de ani. Sinodul de la Iași*, Sibiu. 1943. IV + 153 p.. TcofU Io nescu. *La vie et I oeuvre de Pierre Movila** Paris. 1944. 260 p.; Teodor Bodogae. *Un capitol din relațiile romaiw-ruse: mitropolitul Petru Movilă*. tn RT.an. XXXVI. 1946,nr.9—10.p.403-419 (și extras); Niculae M. Popescu, *Petru Movilă*. în BOR.an. LXV. 1947, nr. 1-3. p. 9-29; Ioan f^cgrticu, *Mttropoltttd Petru Movttă înfăpșat de noua literatură teologică rusă*, în „Ortodoxia”, an. IV, 1952.nr. 1.p. 135-160; ManoRuffini *L opera religiosa e sotAale di Pietro Movila metro/wlita dl ATir^exirasoda „Oikumenikon”*. Roma. 146-150, La.. 126 p.; Mário Ruffini. *Linfusso di Pietro Movila nei Principali romeni*. în „bikumenjkon. |, 1968. p. 209-248; P. P. Panaitescu. *Petru Movilă și romanii*, [n voi. *Contribuia la istoria culturii românești*. București, 1971. p. 575-595, D. P. Bogdan. *Les Enseignements de Pierre Movila adressfs ă son frere Molse Movila*, în „Cyrillomethodianum”, L Thcssnlomqnc. 1971,p. 1-25;0 Mihăilă,/Wî *scrieri literare ale lui Petru Movilă adresate com/iatriolilor săi*, în voi. *Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi*. București. 1972. p 183 — 228; *Dicționarul literaturii române de la origini până ta 1900*. București, 1979,p. 590—592; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Ronuine*. voL II. București. 1981, p. 31-45 (ed. a II-a.

București, 1994. p. 32-47); Ștefan I. Gorovei, *Petru Movilă. Contribuții*, In MMS, on. LVII. 1981, nr. 10-12, p. 704-716; mai multe studii în MA. an. XXXII. 1987, nr. 6.

49-77 și an XXXIII. 1988, nr. 1, p. 7-36 (semnale de mitropolitul Antonie Plămădeală, pr. Paul Mihail. prof. L. C. Chitimia. pr. prof. Dumitru Stăniloae, Oles Bilodid, Victor Harlamov ș. JI. U. Glieorghc Bobârnă. JYrru *Mtmă. Profitul unui destin*. Chișinău. 1996, 110 p.; voi. *Pierre Movila et son temps*, Bucarest, Archives Naționale de la Roumanie et UNESCO, 1996; Rev. „Romanoslavica”, 34. 1996. p. 93-174 (mai multe

MM

mănăstirea Bistrița din Oltenia. Din irulemnul episcopului Teofil al Râmnicului — viitorul mitropolit — a alcătuit o *Cronica universală* {De începutul lumii} de la începutul lumii — terminala în 1620 — prima lucrare de acest gen în limba română, în 99 de capitole expune lapte petrecute de la „facerea lumii” până la 1489, cu știință despre popoarele antice (evrei, asinceni, egipteni, perți, romani) și medievale (bulgari, sârbi, turci), stăruind însă asupra istoriei Bizanțului: amintește și unele lupte ale domnilor români cu turcii (Mircea cel Bătrân, luncude Hunedoara, Ștefan cel Mare). Cea mai mare parte a Cronicii sale era o traducere comprimată și selectivă a versiunii slavone — de redacție media-bulgară — a Cronicii bizantinului Constantin Manasses (sec. XII). A folosit, însă, și alte lucrări similare bizantine: Cronografia pe scurt a patriarhului Nichifor al Constantinopolului, Cronica universală a lui Simion magistrul și logofătul. Cronica lui Ioan Zonaras. Cronica **anilor** 1296- 1413. atribuită lui Ioan Choniates. așă-zisele letopisește sârbești noi. Letopisețul de la Putna: unele știri k-a luat direct din Biblie,

Este și traducătorul *Pravilei* de la Govora în românește (1640—1641). care a apărut în două tiraje, unul pentru Țara Românească, **altul** pentru Transilvania.

A mai rămas de la el un **manuscris** românesc cu 137 foi (provenit de la mănăstirea Bistrița, azi în Muzeul Britanic din Londra), **care** cuprinde o învățătură a Sf. Vasile cel Mare către preoți. Tălcușul Sf. Liturghii u Sf. Grigorie Teologul, câteva slujbe.

Literaturii *Ediții ale Cronicii*. Prima a fost publicată de filologul rus V. I. Grigorovici în 1859. la Kazan. In românește: Bogdan Petriceicu Hasdeu. *Cronica lui Mihail Afara*, în *Cuvenete den to rdn U. Bt Kuic* li. 1878. p. 337-443 (cd nouă 1983, p. 299 - 425); *Cronograful lui Mihail Moxa*. tran>cris și adnotat de N. Simache și Tr. Cristescu. Buzău, 1942. LXXX • 200 p.; Mihail Moxa. **Cronica universală**. Ediție critică, însoțită de izvoare, studiu introductiv, note și indici de G. Mihăilă. București. 1989. 587 p.; o copie fragmentară publicată de C. Nicolaescu Plopșor sub titlul, *flronograful lui Mihail Moxa*, în „Oltenia”. IV. 1943. p. 1-28; fragmente la G. Mihăilă și Dan Zauilircscu, *literatura română veche 11402-1647*. Ediție îngrijită de.... vo. MI, București.

studii). Mitropolit Nestor Vornieescu. *ZVr-pre viata și nevointele de Dumnezeu iubitorului Petru Movilă, arhiepiscop și mitropolit al Kievului și a toată Ucraina*. în RT. an. V (78), 1996, nr. 3-4. p. 61-85; Mitropolit Nestor Vornieescu, *Sfântul Ierarh Petru Movilă, mitropolitul Kievului, al Catiței și a toată Ucraina. Monografie haghiografică*, Craiova. 1999. 32H p. (vezi și ST. an. 49, 1997. nr. 1-2, p. 5-14).

MOXA MIHAIL (sau Moxalie), călugăr cronicar. N. c. 1585-1590. tc. 1650. Călugăr în

MIMKAN VASILE

1969. p. 250-259.

Studii: Maryarcia Șteclănescu. *Cronica lui Manasses și literatura româno-slavă*. Iași, 1927 (extras din rev. „Arhiva”), Lucian Prodescu. *Mihail Moxa și o/tera sa*. în BOR. an. LXXXVIII. 1960, nr. 9-10, p. 905 - 918; Academia RS-R.. *Istoria literaturii române*, I. București. 1964. p. 355-359; G. Mihăilă. *Cronograful lui Mihail Moxa (1620)*. în *Literatura română veche*, II. București. 1970. p. 250—259 (cu reproducerea unui fragment); Klaus-Illnning Schroeder, *Un nuxnuscris necunoscut al Cronografului lui Mihail Moxa*, în „Limbă și literatură”, an. XX, 1971. nr. 5, p. 527-529; G. MitOMjnceputurite istoriografiei universale In *Urnița română. Cronica lui Miluxil Moxa și izvoarele sale*, în voi. *Cultură și literatură română veche In context european*, București. 1979, p. 380-404; Dom Mihăescu, *Cronograful lui Mihail Moxa*, în (Academia R. SR). *Memoriile Secției de științe filologice, literatură și artă*, scria IV. t. III, 1981 (1983). p. 209-238 și t. IV. 1982 (1984), p. 165—191; I. C. C\ u\ nm n, *începuturi ale stilului istoriografie românesc: Mihail Afum*. în „Revista de istorie și teorie literară”. L 41. 1982. nr. 2, p. 171 -175; studiul inroduktiv al lui G. Mihăilă. b *ed. cil.*, p. 5—91; diferite tratate de Istoria literaturii românești vechi, ca și *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 592-593

Pravila de la Govora: Gheorghe Cronț. *Pravila de la Govora din 1640*, în „Studii”, revistă de ismne, tom. XIV, 196 Lnr. 5. p. 1211-1226; Ioan N. Flota. *PmviVr de la Govora dm 1640-1641* în BOR. an. LXXXI. 1963, nr. 3-4, p. 297-319; Stelian Marinescu. *Dispozițiuni de drept laic In Pravila de la Govora din 1640*, în același număr, p. 320—346; Ioan N. I. loca. *Im/iortanța canonică și juridică a Pravilei de la Govora** în M. A. an. IX. 1964. nr. 6-8 p. 496-523; Ioan N. Floca. *Originile Dreptului scris în Biserica Ortodoxă Română*. Sibiu, 1969. p. 101 -104.

Dennis Delclant. *Un manuscris al lui Mihail Moxa dm Muzeul Britanic*, în „Revista de istorie și teorie literară”, an XXIV. 1975, nr. 2, p. 255-262.

MINTEAN VASILE. preoi. istoric. N. 28 sept 1949. In Boldur. jud. Timiș. Studii la Seminarul teologic din Caransebeș (1963— 1968). la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1968—1972),

cursuri de doctoral — specialitatea Bizantinologie la Institutul Teologic din

B .
u pr
c eo
u t
re p
şt ar
i o
(1 h
9 în
7 L
2 u
— go
19 j
7 di
5) n
.c l
u 9
d 7
oc 5;
to le
ra ct
tu or
l (1
în 9
l 9
9 2)
8 .
4. a
Pr p
of oi
es co
or nf
la er
S e
e nţ
m ia
in r
ar şi
ul pr
te of
ol es
og or
ic la
di n
n o
C u
ar a
a F
n ac
se ul
b ta
eş te
(1 d
9 c
7 Te
4 ol
— og
l ie
9 dt
7 n
5) Ti

mișoara;
orga-
nizatorul
unei
colecții
muzeale a
protopopiat
ului Lugoj.

Lucrări:
*Pictura
religioasa
bizantina
tn epoca
Paleologil
or, în GB,
an. XXXII,
1973. nr. 5
—6, p. 577
—589;
Edictele
religioase
ale lui
Teodosie
cel Mare,
în MB. an.
XXIV,
1974, nr 4
—6,p. 221
—232;
Izvoare
bizantine
tn opera
lui Petru
Maior, în
MB. an.
XXV, 1975,
nr. 4-6, p.
177—287;
Sriri
despre
Biserica
bizantină
în
istoriogra
fia
română
plnă la
Dimitrie
Cantemir,
în MB.an.
XXV, 1975,
nr, 7-9,p.
358-367;
Banatul și
Bizanftd
fn secolele
XI—XII, în
MB, an.
XXVI.
1976, nr, 1
-4. p. 223-
236;
Monu-
mente*

*istorice fi
bisericești
din Lugoj,
Timișora,
1981,228
p. (în
colaborare
cu Ioan
Stratan; ii
aparțin p.
69—177);
Organizar
ea
mănăstiril
or
românești
In
comparați
e cu cele
bizantine
(până la
1600), teză
de
doctorat, în
ST, an.
XXXVI.
1984, nr. 1
—2,p. 14-
92 și nr. 3
—4,p. 169
— 220 (și
extras. 154
p.);
Contribuți
i la istoria
Ba-
tututui.
Timișoara,
1990,288
p. Artă și
cultură*
Timișoara,
1996. 139
p.; Statul
și Biserica
la români,
în „Revista
Istorică^{4*}.
1996, nr. 5
—6. p. 437
—452;
Bizantinol
ogie, 2
voi.,Timișo
ara. 1999-
2000,212 +
200 p.
Numeroase
articole,
recenzii și
predici în
„Mitropolia
Banatului⁴
* și alte*

p .
er 1
io 8
di 6
ce 9,
. în
B
ra
M so
U v,
N A
T u
E r
A m
N at
U Gi
G m
A n
V az
RI iu
L, l
p î
e t
d Al
a b
go a-
g, lu
te li
ol a,
og a
, P
tr oi
a Fi
d lo
u so
câ fi
to a
r și
și D
zi re
ar pt
is ul
t. la
N. Cl
fe uj
br (1
. 8
1 3
8 1
1 -
2 1
în 8
Vi 3
n 4)
ga .
rd Pr
, ef
ju ec
d. t
Al d
b e
a. st
t u
d di
ec

i descrierea
(corepetitor locurilor
) la însemnate
internatul prin fapte
Colegiului biblice*
Sf. Sava Braşov,
din 1854. VIII
Bucureşti + 168 p.
(1835— (pentru
1836), seminalii);
primul Manual
profesor şi de
director al geografie*
Seminarul în două
ui teologic cursuri,
din Buzău pentru
(1836— clasele
1844). gimna*
profesor la ziale
Seminarul inferioare
din Râmnicu (după J.
Vâlcea Bellinger),
(1845 — Sibiu,
1848). 1854, 72 p.
înlăturat (ed. II
din Sibiu,
învăţământ 1864, VIII
pentru + 72 p.);
participare Carte de
la revoluţia lectură
din 1848, româneas
profesor ca pentru
(1851), clasele
apoi gimnazial
director al e
(1853) al inferioare
noului şi reale,
Gimnaziu Braşov,
roman din 1857, VIU
Braşov; + 174 p.
membru al (ed. II
Societăţii Braşov,
Academice 1861. VI +
Române 176 p.; ed.
din Bucureşti III Braşov.
din 1867 1866.262
(viitoarea p>>;
Academie Gramatica
Română) română
A scris pentru
manuale clasele
didactice şi ginvtazial
a făcut e* Partea
traduceri etimologic
din clasicii
latini
pentm uz
şcolar. fi
sintac*
Lucrări; tică* 2
Geografia voi
biblică ..Braşov,
sau 1860-

1 a
8 rt
6 e
1. a
VI fo
+ r
7 m
4 a
p. ti
(I) a
+ ₣
VI C
I d,
+ a
1 d
2 o
0 u
p. a.
(II Si
); bi
G u.
r l
a 8
m 6
a 3,
ti X
c +
a l
r 0
o 3
m p.
â (e
n d.
ă III
p ,
e B
n r
tr a-
u şo
cl v.
a l
s 8
el 7
e 0,
gi 8
m 6
n p.
a);
zi G
a r
le a
i m
n a
fe ti
ri c
o a
a l
r a
e. ti
P n

ă pentru Tacit*
clasele I și Sibiu.
II 1871 X
gimnazial +615 p.
e (publicată
inferioare* postum de
Braşov, G. Bariţiu).
1863,173 Din limba
p. germană a
împreună tradus din
cu George Goethe:
Bariţiu a Suferin-
publicat ţele
un junelui
Deutsch- Werter,
rumanisc Bucureşti,
hen 1842.181
Worterbuc p.
h* I —II A
Band, tradus şi
Kronstadt. câteva
1853- lucrări
1854. VI + teologice:
880 p. Meditaţii
Traduce religioase,
ri: Tacit: traduse
Viaţa lui din Umba
C. Juliu germană,
Agricola, lom I — II,
Braşov, Buzău,
1858, VI + 1839-
46 p.; 1840,407 +
Tacit; 402 p.;
Germania Urmarea
sau lui Iisus
situaţie Hristos de
a, Thomas a
datinele şt Kempis,
popoarele Bucureşti,
ei. Sibiu. 1845, Vil
1864. 71 +228p. (din
p.; Odele limba
şi epodele latină);
lui Grigoriu
Horaţiu episcopul
Flaccu* de la Nisa.
Iaşi, 1867, Biografia
XIV + 229 fericitei
p.; Caiu Macrine
Suetoniu (tradusă
Trancuillu: din limba
Viaţa a germană).
XII Sibiu.
înjieratari 1865.93 p.
, Braşov, împreu
1867, XII + nă cu
517 p.; ierodiacon
Operile lui ul Dionisie
Caiu Romano
Corneliu (mai târziu

e ța
pi ra
sc n
o o
p as
al tr
B ă
u (B
ză u
ul ză
ui u.
) l
a 8
e 3
di 9-
ta l
t 9
„V 4
es 0)
ti- ;
to câ
r te
ul va
bi c
se u
ri vâ
ce nt
sc ăr
, i
ga p
ze u
tă bl
re ic
li at
gi e
o în
as br
ă oș
ți u
m ră
or .
al C
ă" ol
, a
pr b
i or
m ăr
ul i
p la
er „
io G
di az
c et
bi a
se d
ri c
ce Tr
sc a
di n
n si

Ivania". „Foaie pentru minte, inimă și literatură", ambele la Braşov,..Tel egraful Român¹⁴ — Sibiu. A editat și „Programel e (Anuarele) Gimnaziul ui din Bra- şov" (I— VIII), în care a publicat mai multe studii de Pedagogie.

Literatu ra: Aron *Pmr,r\ u\, I^epturari u româ- nesc*, tom IV. Viena, 1865, p. 40 —42; L Ştefan. *fn memoria răposatul ui director G. Munteanu* * Braşov, 1870; Andrei Birseanu, *Istoria şcoalelor centrale din Braşov*, Braşov, 1902, p. 588-589; I. I ^upaş. *O sută de ani de la naşterea directorul ui*

G tc
a a
v n
ri u,
l în
M re
u v..
n ,Ț
tr ar
a a
n B
u, ar
în se
re i".
v., B
,L ra
u şo
ce v,
af a
ăr n
ul IL
", I9
Si 3
bi 0.
u. nr
X .
L l.
nr p.
3j l
yi 6-
2, 2
p. 6:
2 D
6 r !
3- u
2 El
6 ef
4; te
O. re
B sc
og u.
tl G
ai a
i- v
l) ri
ui l
ca M
.ff u
W n
o- te
ti a
vI n
a u,
G în
M re
u v.
n ..

Observator
ul". Beius.
an V.nr.4.p.
180-183:
Ion
locuşcu,
Afarma/
document
ar pentru
istoria
Seminarul
ui din
BtaatfH,
Bucureşti,
1937.
passim
(mai alessp.
18— 138);
Cornelia
Bodeu,*Fig*
uri pttfin
cunoscute
din
revoluţia
de ta
1848. în
„Studii»
revistă de
istoric".
XIII. 1960r
nr 2. p.
131-164:
Gabriel
Coconi,
Gavriil
Munteanu
. *primul*
director al
*Se**
maturului
teologic
din
Buzău, în
GB. an
XXVHL
I969.nr.II-
I2,p. 1226-
1231 (şi în
voi *Pene**
Iun şi
condeie.
Bucureşti,
1978. p. 41
—49):
Măria
Mannescu
Hiinu,
Contribuţii
la istoricul
învăţământ
ntului
limbii
latine, în
„Studii
clasice**.
XII. XII.
1970. p.
247-249:
voi.
Cărturari
braşoveni,
sec. XV—
XX. *Ghid*
bibliografic
c. Braşov,
1972, p.
150-151;
Jana
Balacciu şi
Rodica
Chiriacesc
u.
Dicţionar
de
lingvişti şi
filologi
români.
Bucureşti,
1978. p.
182—183;
Dicţionaru
l literaturii
române de
la origini
până ta
1900-
Bucureşti.
I979.p.
595-596;
ŞtefanT.
Eşanit,
Gavriil
Munteanu
l 1812-
1869).
Activitatea
şi
contribuţi
a tn
domeniul
învăţământ
ntului şi
*~**ucaţiei,*
în voi.
„Spiritualit
ate şi
istorie la
Intorsura
Carpaţilor.
vot. 2.

B n,
u ju
ză d
u, B
l ra
9 şo
8 v.
3. l
p 8
3 m
2 ar
7- t.
3 l
4 9
2. 6
l.
în
M în
U c
N hi
T so
E ar
A ea
N dc
U la
LI Ai
VI u
li d.
<! St
A u
L di
A ile
C se
TI c
O u
N, n
pr d
of ar
e- e
so la
r Li
dc ce
te ul
ol „A
og n
ie. dr
N. ei
l Ş
6 ag
m u
ai n
l a*
8 *
9 di
8, n
în B
C ra
ri şo
st v
ia (1

909-1917). suferit o
superioare detenție de
ia iva ani în
Institutul închisorile
teolog* dm comuniste
Sibiu (din 1959),
(1917- ru că a
1920). cu întocmit un
diferența la plan de
Facultatea predare a
de Teologie Religiei
din unat la 5
Cernăuți, ani
unde a închisoare).
obținui Lucrări:
doctoratul *Istoria*
(1924). *crea\iunii*
Profesor la *tn lumina*
catedra de *cercetă**
Studiul *ritor*
biblic al *științifice*.
Vechiului și Cluj.
Noului 1929.168
Testament p.: *Predica*
de la *de pe*
Academia *munte.C*
teologică *uj*, 1932.
din Cluj 143 p
(din 1924). */.învierea*
iar trc *lui lisus*
1948 >i .In voi.
1952 la *Zece ani*
Institutul *(n slujba*
Teologic *Bisericii și*
Uni-itar. *a*
rector al *neamului,*
Academici **1924-**
(1937— **1934,**
1943 și — Cluj, 1934,
1948). apoi p. 131-
al 162;
Institutului *Perna-*
(1948— *teuhul In*
1952). *fața cntica*
pan* în *moderne*.
Bistrița Cluj.
(1952-1 1937.57 p.;
957), vicar *Vechiul*
epar I la *Testament*
Cluj (1957- *șt*
1959), *Pentateuh*
membru în *ul.Cluj,*
Adunarea 1937,95 p.;
rbială a *Vechiul*
Episcopiei *Testament*
Vadului. *și*
Feleacului *creștinism*
ți lujului. *ul.Cluj,*
iconom 1937, 62
stavrofor; a p.;

P ir
a e
r a
a is
di to
s ri
ul c
bi ă
bl a
ic E
. v
C a
ă n
tl g
er h
e el
a iul
p o
ro r
to si
ir n
ă o
ri pt
n ic
țil e.
or S
In t
p u-
ă di
c u
a in
t. tr
S o
t d
u u
di ct
u iv
e .
x Cl
e uj
g .
et 1
ic 9
. 3
Cl 9.
uj 6
, 5
1 p.
9 ;
3 E
9, /
1 n
4 st
8 ol
p. a
; S
V f
al â
i n
H t

ului Bueure>li,
Apostol 1977. 236
Pavel pj.
către Diferite
Galateni. articole En
Cluj. 1940. „Renaștere
132 p.; a'* și „Viața
Viata Ilustrată"
Mântuitor de la Cluj>i
ului alte
nostru periodice,
lisus Uteralu
Hristos, ra: Dr
Cluj. 1942, hun \aseâ.
339p ; *Zece am*
*Viața tn du l*t*
Sântului Bisericii și
A/tos toi a*
Pavel. neamului.
Cluj, 1942. **1924-**
246 p.; **1934X**|\s}.
Viata 1934. p«
Sfântului 36; Pr,
Ațwstot și Prof. Ioan
Evangeliei Bunea.
st Imtn, *Preot*
Cluj, *profesor*
1943.248 *dr. Uvitt*
p.; Vwifrj *Galaetion*
Sfântului Muntcanu
Ațmstat , în
PctruXlu). „îndrumăto
1945,203 rul
p.; *Viata* bisericesc,
Sfinților misionar și
Apostoli. patriotic de
Cluj. 1945, la Cluj**,
256 p.; 11. 1988,
Sfântul p. 170-
Apostol 172; Lia
Pavel Muntcanu
muncitor Drăgănesc
cu brațele, u. *Câteva*
(n ST, an. *rânduri*
III, 1951.nr *despre*
7-8. p. *tatăl meu,*
430-436. *preotul*
Coautor *Uvlu*
al *Galaetion*
manualului *Munteanu*
de *Studiul* . în rev.
Noului „Memorie",
Testament București,
pentru nr
Institutele 24.1998. p
teologice,B 86-89.
ucureșu,
1954. XII +
208 p. (cd. MUNTE
a Il-a, ANC M< X)

DI 4
M 8,
(d în
in B
to u
te c
z ur
Ni eş
co ti.
la St
e), u
p di
at i
ri la
ar S
h e
al m
Bi in
se ar
ri ul
cii „V
O e
rt ni
o a
d m
ox in
e **
R di
o n
m la
a ți
n (1
e. 8
N. 8
6 2
dc —
c. 1
1 8
8 9
6 0)
4, ,
în a
Pi p
pi oi
ri la
g, A
ju ca
d. de
N m
ea ia
m d
ț, u
t h
2 ov
7 n
fe i-
br ce
. as
1 că
9 d

m Kiev mitropolita
(1890- nă din Iași
1895. cu (1895).
licență in hirotesit
1895). arhimandn
Tuns în t și numit
monahism vicar al
la Mitropoliei
mănăstire Moldovci(1
a Neamț, 898—
sub 1902). apoi
numele de vicar al
Nicodim Episcopiei
(1894), Dunăni de
hirotonit Jos (1902-
ierodiacon 1909) și
la Iași director al
(1894). Seminarul
ieromonah ui «Sf.
in 1896; Andrei" din
pic-dicator Galați
la catedrala (1908-
M

1909). 1935). U
arhiereu- 23 ian.
vicar al 1935 ales
Mitropoliei mitropolit
Moldovei,c al Moldovei
u titlul (însăunat
..Băcăuan 4 febr.
ul" (1909). 1935). Ca
La 18 stareț a
febr. 1912 înființat un
ales Seminar
episcop la monahal la
Huși (în- Neamț
scăunat la (1925—
3 mart. 1928) —
1912); muiat apoi
loctiitor de la Cernica
arhiepiscop — și o
al școală
Chișinăulu pentm
i și frații din
Hotinului mănăstire
(iun. 1918 (1928—
—dec 1937), mai
1919) târziu un
Retras din Seminar de
scaunul de muzică
la Huși la bisericeasc
31 dec. a (1937);
1923, fund ea
apoi stareț mitropolit
al a ridicat,
mănăstirii (ol la
Neamț Neamț,
(1924— palatul

m es
it te
ro o
p s
ol ut
il ă
a d
n c
>i lu
ac cr
tu ăr
al i.
a L
cl a
ă 3
di 0
re iu
a n.
S l
e 9
m 3
in 9
ar a
ul fo
ui st
te al
ol es
og p
ic at
: ri
in ar
ti h
p al
o Bi
gr se
a n
fi ci
a i
re O
ut rt
il o
at d
ă ox
d e
c R
la o
N m
ea a
m n
ț e
s- (î
a n
u sc
i ă
m u
pr n
i at
m 5
ai iu
p l

t, ui și
păstorind Inocențiu
pană la al Odcttei,
moarte. preoții
Membru dc Constantin
onoare al Strahlatov,
Academiei Cri» gorie
Române (5 Petrov și
oct. 1918), Scrghic
„doctor Cetfericov,
honorix profesorul
caută" al A. P.
Facultății Lopuhin.
de Teologie l.ev Tolstoi.
din teologul
Cernăuți englez K. V.
(1920). In Farrar —
1917 tot din
delegat de limba rusă
Sf. Sinod la șa); câteva
Marele lucrări
sobor de la teologice
Moscova originale,
care a mai ales dc
hotărflt zidire
reînfințare sutletească
a pentru
Patriarhiei creditu-
Ortodoxe inși,
Ruse; în cuvântări,
toamna pastorale,
anului cărți de
1946 a rugăciuni
condus o ș.a.
delegație
sinodală
română
într-o vizită
la
Moscova.
Este unul
din
traducători
i *Bibliei*
românești:
a tradus și
prelucrat
din rusește
peste o
sută de
lucrări
teologice,
carii tle
predici sau
broșuri
religioase
(după
arhiepiscop
ii Scrgiu al
Vladimirul

Lucrări
originale și
prelucrări:
*Ce sâ
crezi și
cum sâ
trăiești?*
*Adecă
schenui
credinței
si moralei
creștine.*
București.
1905.47 p.
(cd.a X-a în
1935, 31
*p.y.Cuvân
tări
liturgice.*
București,
1906,114
p.;
*Câtâuza
creștinului
la biserica*

s 6
a p.
u (e
C d,
u a
m XI
s I-
e a,
c N
u ea
vi m
n ț,
e l
s 9
â 4
st 3.
e 10
a 2
cr p.
e p
șt hi
i s
n al
u te
l d
i o
n u
bi ă
s e
e di
ri ții
c la
ă Si
l b
a u
sl u;
u O
jb rt
a o
S d
f o
Li xi
t a
u și
r cr
g e
h șt
ii, i
B n
u is
c m
u u
re l
șt a
i. p
l u
9 s
0 e
7. a
9 n

. i>inău.
Prelucrare 1924,42
după AP. p.;ed. a Hl-
Lopuhin >i a. Neamț,
alții. 1931,85
București. p.):5l
1912.51 p.. decuvăn-
cd.a II- tăn la
a.Sibiu. Postul
1922.75 Mare,
p.;ed.ain- București.
a.Bikurești 1909,384
. 1943. 111 p. (ed. a II
p.); a. 58
Cuvântări cuvântări.
liturgice. ... Neamț.
Dumneze 1932. 507
u și p..
dreptatea reeditată la
lui. Mâna București,
lui W98.279
Dunmeze p.); Predici
u în la
lumea sârMtorile
văzută împărăteș
Scurtă ti. Neamț.
explicare 1933, 510
a Sf p.;
Liturghii Cuvântări
șt pome- la
nirea sărbătoril
morților. e Maicii
Origiiude Domnului,
șt Duminici..
prelucrări, ..Neamț.
Măn 1933,443
Neamț, p.; Predici
1933,416 despre
p.; căderea
Cuvântări lui Adam,
, imuorale păcat,
și moarte și
îndcnmuri înviere.
.MSn. Neamț,
Neamț. I939.544p.
1940,XII + DupăSe
462 p. rgîu.arhiep
Traduce iscopdc
ri: După Vladimir,
Inocențru. Cuvân-
arhiepiscop târi
ul Odevtei: apologetic
Sase e asupra
cuvântări adevăruril
despre or
natură, Bu fundame
curești. ntale ale
I904.80p. religiunii
(cd.aIlLa.Ch creștine
ortodoxe.

B d
u ic
c i
u l
re a
șt cr
i, e
l d
9 i
0 n
5. ț
4 a
8 cr
6 e
p șt
(e i
d. n
al ă
l s
a. a
N u
ea t
m ă
ț. lc
l u
9 ir
3 e
2, a
4 C
0 r
0 e
p) z
. u
D l
u u
p i,
ă B
pr u
eo c
tu u
l re
C șt
o i.
n l
st 9
a l
nt 2.
in l
S 8
U 3
at p.
il ;
at 2
ov 3
; p
2 r
6 e
p d
r ic
e- i

ta a.Neamț.19
nădejdea 38.394 p.).
creștină După
sau Lev N.
lămuriri Tolstoi:
asupra Menirea
rugăciunii științei și
„Tatăl artei sau:
nostru’* și Religia
a celor este
9fericiri,C1 știința
vișinău, științelor,
192H,88 p.; Neamț.
7.5 predici 1932. 411
catehetice p. ți câteva
jjenfru broșuri,
popor toate în
Tălcuirea mai multe
crezului. ediții.
Total După
nostru. 9 protoicrcul
Fericiri si Serghie
10 Cetfericov,
Porunci, Paisie,
Neamț. starețul
1932,446 mănăstirii
p. fntmt.
Dupa Viața.
preotul învățătura
Grigorie și influ-
Petrov: Pe ența lui
urmele lui asupra
//n^ru.Bu Bisericii
curești. Ortodoxe,
1908— Neamț.
1909:218 + 1933. 431
211 p.(ed. p.(ed.a II-a,
a II Neamț,
a.Chișinău, 1940—|
1926.260p.; <M3.4l6p).
ed.alll După F.
a.Ncaint. V Fanar
1943.262 p Viața ți
seminar. Sfinților
București, Părinți și
1909. învățători
248 p(ed. a ai
II-a. Bisericii,
Neamț. voi.
1943. P4 LChișinău.
p.); Un 1932.441
jiăstor p.; voi. II
mtklei. Neamț.
București. 1934.416 p
1918.280 p și voi. UI.
(cd. a II-a. Neamț.
Sibiu. 1935.478
1925.224p; p.: Predici
cd.alll- pentru

ti +
n 4
e 3
re 9
t +
u 4
l 9
ș 3
c p.
ol ;
a V
r. i
N a
ea ț
m a
ț, și
l o
9 p
3 e
5. ri
4 le
1 S
6 f
p. A
; p
P o
ri st
m ol
el P
e a
zi v
le el
a .
le 3
cr p
e ăr
șt ți,
i X
n XI
is II
m +
u 6
l 3
u 7
i, +
3 5
p 1
ăr 0
ți, +
N 4
ea 3
m 2
ț, p.
l ;
9 V
3 i
8. a
5 ț
9 a
9 l

ui lisus 1944-
//m/^2vol 1945.640
..Ncamț, +576 p.
3

M

A. P. *Biblia*
Lopuhin. sinodală
Istoria din 1936 îi
biblică. apaflin 24
Vechiul dc cărti din
*Testa** Vechiul
mentA Testament
voL. (iestul
București. tradus de
1944- Gala
1946.584 + Galaetion
560 + 640 și Vasile
+■ 566 p.; Rudu); în
Noul ediția
Testament *Bibliei*
* 2 voi.. sinodale
București. din 1944 ii
1947.702 aparțin 24
p. de cărti din
Cele Vecinul
mai multe Testament
dm aceste și toate cele
traduceri 27 din
au apărut Noul
în colecția Testament/
-Ogorul le xtul
Domnului", *Bibliei*
cu 35 voi. sinodale
inițială de din 1936
patriarh pe stă la baza
când sc edițiilor din
găsea la 1968. 1975
mănăstuea și 1982. fn
Neamț(1932 1913 a
-1947). publicat
A tradus *Mica*
Noul *Btblie*(^l +
Testament 398 p.). în
(cinci ediții: colaborare
Neamț. cu Arhim.
1924.1926. luliti
1931 fi Scnban și
1937 fi Pr. Pavel
București. Savin (de
1941} și atunci au
Psaltirea mai apărut
(trei ediții: câteva
Chișinău. ediții)
1927. împreună
București, cu prof. I.
1931,1943. D.
plus una la Ștefăncscu
Cluj. în a publicat
1943). In *Biblia*

il +
u I8
st 2
r p.
a +
t 4f
a +
L X
o C
c VI
u pl
ri .
al C
e ol
s a
e, b
în or
s ăr
oț i
it —
e în
d de
e os
il eb
u i
st c
r u
a tr
ții a
d d
e u
a ce
rt ri
a și
si pr
lă e-
m lu
u cr
ri ăr
ri i
șt di
ii n
n li
ți m
fi b
c a
e. ru
N să
ea —
m la
ț. re
I9 vi
3 st
6. el
4 e:
L „B
+ is
X er
V ic
H a

Ortodoxă 1948. nr. 1-
Romană**.. 2.p. 1-36;
..Viitorul" rev.
— Iași, jKptwnlitr
—
„Lumi-
nătorul" - București.a
Chișinău... n XVI,
Mitropolia 1939,nr.
Moldovei" 12, p. 131-
— Iași ș.a. 181; GB.
an. IV.
Literatu 1945. nr.
ra. Din 13-18. p.
/aia 113-232;
bibliografie Voi. *Prinos*
referitoare *închinat*
la *înalt Prea*
patriarhul *Sfințitului*
Nietxlim, *Nicodim*.
menționăm *Patriarhul*
doar *României*,
studiile și *cu prilejul*
publicațiile *împlinirii*
festive mai *a optzeci*
imporante: *de ani de*
„Mitropolia *vârstă*,
Moldovei". *cincizeci*
Iași. EKT *de ani de*
XI. nr. 1- *preoție st*
2.1935. p. *șapte ani*
20-47; an. *de*
XII. 1936, *patriarhat*
nr 6. p
193-246:
an. XV, București.
1939. nr. 1946. XXX
7-8; * 312 p.;
BOR.an. Teodor N.
LVII. 1939, Manolachc,
nr. 7—8. p. *Bibliografî*
469-483: *a /. /^j. .S.*
an LXIII. *Nicodim*,
1945. nr. *Patriarhul*
11-12. p. *Ronuiniei*,
553 - Mănăstirea
560,670- Neamț.
680 și 688- 1947, 180
698 (sub p. (cu
titlul: indicarea
închinare tuturor
înalt Prea articolelor
Sfințitului închinare
Patriarh patriarhulu
Nicodim al i Nicodim.
României: lap. 107—
tm .LXIV* 142);
1946.nr.4- GB. an VII.
6.p.290- 1948. nr, 3,
308. an p. 1-32;
LXVI. articole
coinerwraii

ve u.
în C
M o
M n
S. tr
a ib
n u
Li ții
V, la
[1](#) bi
[9](#) o
[7](#) gr
[8.](#) a
[nr](#) fi
[.3](#) a
- p
[4.](#) a
p. tr
3 ia
5 r
5 h
— ul
3 ui
6 N
7 ic
(s o
e di
m m
n .
al în
e M
dc M
S S.
c a
P n.
or LV
ce .
sc 1
u 9
și 7
lo 9.
a nr
n .l-
lv 2.
a p.
n) I6
: R-
C I7
o I.
n
st M
a U
nt N
in T
C. E
A A
n N
ge U
lc Ș
sc T

EFAN. 1922).
profesor de consilier
teologie. N. cultural Iu
2 ian. Episcopia
1890.în Oradiei
Pili. jud. (1922-
Arad. 114 1928).
sept, profesor de
1948, în Vechiul
Oradea. Testament
Studiile >j Umba
secundare ebraică la
la Liceele Academia
din ieologKadin
Beiuș.Gyul OradcaU92
ași 3-1948) -
Bichiț(1901 după 1941
- mutată la
1909),supe Timișoara
rioare — rector al
la Academiei
Facultatea (1936
dc Teologie — 1939).
din președinte
Cernăuți al
(1909— Consistoriu
1913), lui
unde a spiritual
obținut eparhial
doctoratul Oradea,
(1914), președinte
Prefect al filialei
de studii la eparhiiale a
Institutul Asociației
teologic dm clerului
Arad, „Andrei
profesor Saguna”.
suplinitor secretar al
la secția „despăr
pedagogică l
a amantul
Institutului ui”
(1914- bihorean al
1916). Astrei,
preot- iconom
paroh în stavrofor
Gyula (1927).
(1916- A
1920). publicat
preot zeci de
militar studii,
(1917- articole,
1918), polemici,
profesor de cuvântări,
Religie la predici în
Liceul foile
-Emanuil eparhiale ..
Gojdu" din Legea
Oradea Româneasc
(1920- ă" —
Oradea

(r m
ed e
ac a
to s
r e
în â
l ș.
9 a.
3 L
7) it
, . er
.D at
u ur
h a;
ți Șt
A ef
de a
vă n
r*" L
- u
Ti pt
m a*
iș Is
oa to
ra ri
și a
„B A
is c
er a
ic d
a e
B m
ă ie
n i
ăț te
ea ol
n o
ă" gi
- c
Ti e
m o
iș rt
oa o
ra d
, o
br x
oș e
ur ro
a: n
R ui
u n
g e
ă d
ci m
u O
n r
e a
a d
di e
m

a. Bciuș. teologică
1944. p ortodoxă
266. română Oi
Necrolog, :idea. 70
în „Jxgea tle ani ile la
Româneasc înființare”.
ă”, Oradea.
an.XXVIII 1995.p. 36-
r 19-20,din 37.
1 oct.
1948,p. 115
— 119; Pr. MUNTE
Prof. Dr. ANU
Dumitru ZENO.
Abrodan. profesor de
Pr. *Prof.* teologie. N.
Dr. Ștefan 2 nov.
Muntcanu 1902, în
- *al iloilea* Ohabtța.ju
recti>r al d.Curaș-
Acadenuei Scvnnn.în
teologice familie de
din preot. î 26
Onulea. în mart. 1997
voi. în
..Academia Caransebeș
M .

Liceul 1948), la
(1913— catedrele
1921). apoi dc Dogi nat
Institutul ieft- Apo-
teologic dm logetică,
Caransebeș apoi la
(1921 Noul
-1924), cu Testament:
diferență la rector al
Facultatea Academiei
de Teologie (1936-1940
din și 1942-
Cernăuți, 1947);
unde după 1948
obține profesor și
licența director la
(1926) și Școala dc
doctoratul cântăreți
(1936). bisericești
Profesor din
suplinitor Caransebe
(1926). ș
provizoriu transforma
(1929) și ta în 1955
titular în Seminar
(1936) la teologic,
Academia până la
teologică pensionare
din (1962);
Caransebeș diacon
(până în (1931),

pr di
eo vi
t n,
(1 în
9 „A
3 n
6) u
. ar
pr ul
ot A
o ca
p de
o m
p iei
(1 te
9 ol
3 og
9) ic
, e
ic or
o to
n d
o ox
m e
st ro
av m
ro â
fo n
r e
(1 di
9 n
5 C
8) ar
* a
n
L se
u be
cr ș.
ăr 1
i: 9
C 3
iti 9-
re 19
a 4
S 0"
fi .p
n .
te 1
i 7
S 0-
cr 1
ip 8
t 9;
u N
ri oț
la iu
c n
ul e
t a
ul și

originea FLOREA.
divină a preot,
apostolatu istoric. N.
lui, în 8iuM907,în
„Anuarul Ciubanca.j
pe 1940- ud.Cluj.t4i
1941". p. an. 1961,
231-261 (>i în
extras. închisoarea
Caransebeș dc la Aiud.
. 1941, 36 Studiile
p.); secundare
colaborări la Liceul
la „Foaia „Andrei
Diecezană", Mureșanu"
pe care a din Dej
redactat-o (1919—
un timp, 1926),
„Altarul superioare
Banatului" la
din Facultatea
Caransebeș dc Litere și
și Filosofie a
..Mitropolia Universități
Banatului": i din Cluj
a (1926—
redactat 1930), la
..Anuarele Academia
Academici teologica
teologice din Cluj
din (1926—
Caransebeș 1930), cu
". diferență și
examen de
Literatu licență
ra: (1938)
„Anuarul laFaculta*
Academiei tea dc
teologice Teologie
ortodoxe din
române din Cernăuți,
Caransebeș specializare
. 1919- la
1939". p. Facultățile
281; MB, dc Teologie
XXXIII. catolică și
1983. nr. protestantă
3-4. p. 247 din
— 248; Strasbourg
Necrolog în (1930-
„Legea 1931) și la
Româneasc Universitat
ă". Oradea, ea dirl
an.VIIJ997 Berlin
.nr.2,p. 17 (1938-
—18 (diac. 1939);
T. Savu). doctoratul
în Teologie
la
MUKESȘ
ANU București

(1 3
9 2)
4 .
8) pr
. eo
F c
u în
n Ri
cț șc
io a
n de
ar S
la u
A s,
ca ju
de d.
m Cl
ia uj
te (1
o- 9
lo 3
gi 2-
că 1
di 9
n 3
Cl 3)
uj ,
(1 la
9 ca
3 te
1- dr
1 al
9 a
3 ep
5) i
, s-
ca co
te p
he al
t ă
la (1
șc 9
ol 3
ile 4-
pr 1
i 9
m 4
ar 6)
e ,
cli a
n p
Cl oi
uj la
(1 bi
9 se
3 ri
1 ca
— „d
1 in
9 de

al" din Cluj *ortodoxă*
(1946- *română*
1952), *din Cluj fi*
profesor *slujitorii*
suplinitor *ei.* Cluj.
la 1942.206
Academia p. ;
teologică de *Catedrala.*
aici (1939 *CMij,*
—1948), 1943,62 p. ;
protopop al *Caz/mia*
Clujului *lui*
(1946— *Vartaam,*
1949), apoi *1643—*
preot în *1943.*
Suciu de *Prezcntare*
Sus. jud. *ln*
Maramureş *inutgini.*
(1953- Cluj, 1944,
1958). XVI + 247
după care p. ;
au urmat *Mitropolitu*
câţiva ani *l Andrei*
de detenţie *Saguna.*
în *Predici.*
închisorile *Cu un*
comuniste; *studiu*
din 16iun. *introduc**
1952— riv...Xluj.
1953 la 1945. CX +
Canalul 219 *pA*
Dunărc- *Biserici şi*
Marea *preofi din*
Neagră, iar *protopopia*
în 12 iun. *tul*
1958 *ortodox al*
arestat si *Clujului,*
judecat la Cluj. 1946.
Satu Mare. 72 p.
fiind con- *Carte*
damnat la *de Religie*
25 de ani *ortodoxă*
muncă *pentru*
silnică şi *clasa*
închis la *întâia*
Aiud. Este *primara,C*
autorul *lxyj*
unor 1942.32 p. ;
lucrări de ...penlm
istorie cla.sa doua
biseri- primară.
cească şi Cluj. 1942,
manuale 48 p. ;
de Religie. pentru
Lucrări: clasa treia
Biserica primară.
„din deal” Cluj,
si vechea 1942.72
biserică p. ;...
pentru

cl 0
as 1,
a la
p Cl
at uj
ra N
pr a
i p
m oc
ar a)
ă. .
Cl Ar
uj ti
, co
1 le
9 în
4 „R
2, e
7 n
2 aş
p. te
; re
în a*
t ¹,
âi ..
a Vi
c aţ
a a
rt Il
e u
d st
e ra
în tă
v "..
ă .T
ţ ri
ă b
* u
t n
u a
r Ar
ă, de
C al
h ul
) ui
, "
1 (l
9 a
4 ca
3. re
2 ac
3 o
8 n
p. d
(r u
ec s
d. ru
în br
2 ic
0 a

„Crai și suflet românesc” între anii 1940-1945). Articolele publicate în „Tribuna Ardealului” strânse în voi. *Grai și suflet românesc*, îngrijii de Pr. Dorel Man, Cluj-Napoca. 1997,384 p.

Literatură: Ioan Buteanu, *In amintirea unui apostol: Preotul dr. Florea Mureșanu*, în „Renașterea”. Cluj, nr. 9, 1990,p. 5; Dorel Man. *Teologul și cărturarul martir protopop dr. Florea Mu-reșan*, în „Anuarul Institutului teologic din Cluj”, 1991 - 1992,p. 307-314; studiul introductiv la volumul

postumcifal .p.3—23 și 371-378.

MURKȘ IANU ION **B.**, preot, istoric. N. 3 nov. 1914,în Sintești,jud .Timiș,t4ap r.2(M)I, în Timișoara. Studii la Liceul „Decebal” din Deva (bac. 1934) și la Academia teologică din Caransc-bej (1938-1942). Preot în parohiile Zoi și Banloc, jud. Timiș, protopop laCiacova și Deta. apoi consilier cultural la Arhiepiscopia Timișoarei (1962—1972). A publicat numeroase lucrări privitoare la istoria și vechea cultura românească dm Banat.

Lucriri: *Un veac și Jumătate de la tragicul sfârșit al martirilor Horia. Cloșca și Crișan.*

Ti d
m e
iș a
oa rt
ra a
. re
1 li
9 gi
3 o
5. a
3 s
2 a
p. v
; e
D c
in h
tr e
e a
c A
u r
t hi
ul e
sl pi
o s
v c
ei o-
b pi
a ei
n Ti
a m
te iș
n o
e a
(1 re
5 i
8 și
2 C
- a
1 r
7 a
0 n
0) s
, e
Ti b
m e
iș ș
oa ul
ra ui
. ,
1 Ti
9 m
4 iș
0. oa
8 ra
0 .
C 1
ol 9
e 7
cț 3.
ia 2

08 p; ă, in MB.
Mănăstiri an **XIX.**
din Banat, 1969, nr.
Timișoara, 7-9, p.
1976, 174 360-368;
p.; *Cartea Circulația*
veche cărțiide ta
bisericeas Râmnic In
ca din Banat
*Banat** Două
Timișoara. *ti/tărituri*
1985.326p. *rămase*
Monogr necunoscu
ația unui te. în MB.
sat an. XXI.
Itănățean 1971. nr. 7
din anul —9, p,
1859. 443-449;
in ..Revista *Dimitrie*
Institutului *Tichindeal*
Social {1775-
Banal— 1818).
Crișana". înMB.an.X
Timișoara, XV,|975.nr
1944, nr 1- 10-12.p,
2.p. 115- 623-654;
126 șt 3-4. *Un*
p. 293— *document*
308: *din 1767*
Contribuții privind
la istoria as/iecte
Bisericii ale vieții
bănățene bisericești
din prima dtn
jumătate BauatM
a MB. an
secolului XXVI.
XVIII 1976, nr.
{călugărul 5-8. p,
Visarion 522-547;
Sărat), in O
MB. an. *afirmare*
XVHI.1968. *româneas*
nr. 11 -12, *că:*
p. 639 *biserica*
-653; *de la*
Aspecte Băile
din Herculane
trecutul dm 1803
Bisericii ctitorita
bănățene, de
in MB. an *prototipul*
XIX. *Nicolae*
1969, nr 7- *Stoica de*
9, p. 396- *llațeg, în*
428 + 8 pl; MB. an.
Eftimie XXVn,19
Murgu si 77,nr.7-
Biserica 9.p. 494-
bănățean 504,

A 0-
s 5
p 2
e 2:
ct A
e le
al x
e a
m n
iș d
c r
ă u
ri **M**
i **t***
re **ct**
v **o**
ol **m**
u (1
ți 8
o 4
n 1-
a 1
re 9
b 0
ă 9)
n ,
ă în
țe M
n B,
e a
di n.
n X
a XI
ni X,
i 1
/ 9
^ 7
/ 9.
^i nr
n .4
M -
B. 6.
a p.
n. 3
X 3
X 4
V -
i 3
n 4
,1 2:
9 D
7 in
8. tr
nr e
.7 c
- u
9. t
p. ul
4 p
9 a

rohiei București
Stmești. In Studiază la
MB. an. Scoală
XXX, 1980. superioară
nr. 4-6. p. de la „SI
335-349 Sava" din
(In București.
colaborare) Hirotonit
; preot în
Constanti 1847.
n funcționân
Dtaconovi d la diferite
ci toga biserici din
(I7S0 București.
1850), in Intre care
MB.an.XXX și ..Radu
.1980,nr.10 Vodă**. A
-12.p,703- luat parte
7 | 7(in larevolu | ia
colaborare) din 1848 în
. Tara Româ-
Alte nească.
articole tn Tund tnmis
aceleași In
periodice „surghiun"
sau în la
revistele mănăstirea
„Luceafărul Cernica;
". ..Scrișul sprijinitor
Bănățean". al Unim
„Orizont", Principatel
ziarele or și al
„Dacia" și reformelor
„Vestul", lui
toate Ia Alexandru
Timișoara. Ioan Cuza
Literatu (a făcut
ra parte din
Enciclope Comisia
dia pentru
istoriografi secularizar
ei româ- ea averilor
nești, mănăstireș
Bucureșu. ti). Intie 28
1978.p. ian. 1862și
228. 19 iul.
1864a
redactat
foaia
„Biserica",
la
București,
în care a
publicai
felurite
articole,
legate mai
ales de
istoria
mănăstirilo

r â
n n
oa ă"
st .
re A
, re
to d
c ac
m ta
ai t
în „C
pr al
ea e
j n
m d
a ar
se ul
c a
ul nt
a- ic
ri "
ză pe
rii m
. at
F m
oa ul
ia ți
a a
re ni
a C
p ol
ăr a
ut b
in or
a ăr
ni i
i la
l „P
8 ru
7 n
l c
— ul
l R
8 o
7 m
2. â
s n"
u al
b lu
tit i
lu C
l A.
„B R
is ot
e ct
n ti
ca și
R al
o te
m pe

riodice din
Bucureşti.
Preocupat
de istoria
vechilor
biserici şi
mănăstiri
româneşti.

Lucriri:
Timpul ş
necesitate
a clerului
mirean In
societate .
Bucureşti.
1860,71 p
\ Sântul
Sinod şi
înde/tend
înţa
Bisericii
române.
Bu-
cureşti,186
5, 56 p..
Prima
fomUtţiunr
aospiciulu
i Sântului
Panleletm
on, 1750
1752 şi
reedift*
care l
Bucureşti.
IK68, VII +
45 p.; Mă-
năstirile
ronuine
administr
ate de
străini
(egumeni
greci).m
„Calendaru
l antic”. L
Bucureşti.
1862. p. 82
—124;
Mănăstiril
e din
Moldova,
In
„Calendaru
l antic”, II.
Bucureşti.
1863. p.49
— 171;
Calendar

pentru
anul 1863
care
conţine
momente
sfinte şi
inscripţiun
i istorice
ale celor
mai vechi
mănăstiri
române,
administr
ate de
pământen
i şi de
streini
(egumeni
greci). Bu-
cureşti,
1863. 184
p».
Puterea
armată a
romă-nilor,
de la
Negru
Viută,
1290,
până la
1858. era
nouă a
României.
Bucureşti,
1870, 96
p .
Monument
ele
străbunilo
r dtn
România
(Toate
originale
culese de
pe pietre
monument
alei,
urntatede
un tablou
r roiudogic
dublu
pentru
651 ani,
de la /
2/5-/S66...
.
Bucureşti,
1873.96 p.;
Biserici şi
mănăstirt,

în ef
„C ti
al n
e ă
n t
d ă
ar ții
ul (is
a to
nt ri
ic c
". u
B ni
u ve
c rs
ur al
eş ă)
ti. ,c
l d.
8 I,
7 B
5. u
p. c
2 ur
9 eş
- ti,
9 l
6; 8
T 7
ri 4.
u 2
m 5
f 6
ul p.
cr ;
e C
şt o
în st
i u
s- m
m ul
ul cl
ui e
şi r
di ul
cţ ui
io o
n rt
a o
r d
ul o
s x,
al d
v u
a p
to ă
ri u
lo \
r \
cr is

torie și tradițiuni..
..
București.
1878.46 p.

Literatu
ra Pr.C.
Dumitresc
u, *Viața și
activitatea
repausatu
tui preot
Grigorie
Muxcelea
nu*,
Conferință
....
București,
1892. 16
p.; *Preotul*

Gr.
*Muscelea
nu*, In
„Școala și
Biserica”.
București,
an. II,
1899, p. 49
—50;
*Bibliografi
a
româneas
că
moderna,
1830-
1918.* voi.
m.
București.
I989,p.
517-518.

MUȘTA FILARET

MUȘTA FILARET (din botez Filip). arhiereu. N. 20 martie 1839. În Văliug, jud. Căniș-Severin. În familie ile preot, t. 14 oct. 1930. În Caransebeș Studii gimnaziale la Beiuș. juridice la Debrețin, teologice în Caransebeș, cu specializare la Facultatea de Teologie din Leipzig. Profesor la Institutul teologic din Caransebeș (1870-1888). un timp director, diacon (1871) și preot necăsătorit (1874). tuns în monahism sub numele Filaret și hirotesit protosinghel (1875). apoi arhimandrit (IX9U, asesor consistorial onorar (1871). apoi usesor (consilier) titular (1886—1902). vicar al eparhiei Caransebeșului (1902-1930). hirotonit arhiereu la 18 oct. 1921; deputat în Adunarea eparhială de la Caransebeș și în Congresul Național Bisericesc din 1871: „doctor honoris causa” al Facultății de Teologie din Cernăuți (1929); în 1908 a fost ales episcop al Caransebeșului, dar n-a fost recunoscut de guvernul maghiar. A publicat articole și cuvântări în „Foaia Diecezană” și în alte periodice.

Literatura Andrei (Ihidu și Iosif Bălan. *Monografia orașului Caransebeș*. Caransebeș. 1909. p. 200-203; N. /o/ojt. în B5. an. UV. nr. 43, 1930. p. 2-3; AWrr>%, în FD, an. XLV, nr. 42 din 19 Oct 1930; R. Căndea. *S-a dus un vlădica românesc Filaret Musta (1839-1930)*, în „Candela”, an. XLI. 1930. p. 411 -414; N. [orga. *Filaret Musta, în Oamenii cari au fost*. ÎIL București. 1936. p. 336; Nicolae Cornean. *Monografia eparhiei Caransebeș*. Caransebeș. 1940. p. 59-60; IV Re/uş. *Arhiereul Filaret Mușta*. în AB, an. I, nr. 3-4, 1944. p. 128-129; Zeno Munteanu. *Amintirile unui dascăl de teologie*. în AB, serie nouă. an. I (40). 1990. m. 3-4, p. 92-93.

MLȘLEA CANDID. prt. tot. istoric. N. 7 febr. 1886, în Brașov, t. 10 mart. 1965. în Brașov, Studii la Gimnaziul „Andrei Șaguna” din Brașov (1896-1904) și la Institutul teologic din Sibiu (1904-1907), mai târziu la Facultatea de Drept din Cluj (1909-1912). învățător în Cristian-Sibiu (1907/8). corector la „Căminul Transilvaniei” — Brașov (1908-1909), institutor la Școlile centrale din Brașov (1909-1916). retras cu trapele române în Vechea Românie (1916— 1918).

profesor de Franceză la Liceul „Andrei Șaguna” (1919—1944). diacon (1912) și preot (1922) la diferite biserici din Brașov și împrejurimi (Tocile, Sf. Nicolae. Cetate. Turcheș. Băciu. Dârste. Blumăna). iconom stavrofor în 1938; din 1959 arhivist la Arhivele Statului -Brașov; cercetător al istoriei românilor brașoveni.

Lucrări *Povestiri pentru copii și tinerime*. Brașov, 1912 (în colaborare cu Radu Pnșcu); *Economia casnică*, prelucrare din limba maghiară. Brașov, 1914; *Cartea soldatului*, I—III. Brașov, 1915—1916 (în colaborare cu Victor Braniște și Ioan Biotca); *Zece lecții unde astronm-mie*, traducere după E. Hsclungei (în colaborare cu prof. Stelian Mărculescu). Brașov. 1934 ș.a.

Protopopi de altă dată ai Brașovului: Eustatie Grid. Brașov. 1933, 20 p. (extras din rev. „Țara Bârsei”); *Protopopul Gheorghe Ilumes*, Brașov. 1934 (extras din „Țara Birsei”); *Protopopul Bratu Baiu 11760-1831} și fiul său Nicolae („Cuconu Baiu”, 1782-/AWI. Brașov. 1936. 87 p. (extras din „Țara HineD; Protopopul Bartolomeu Baiulescu, Brașov. 1938. 59 p.; O dinastie de preoți Șt protopopi Raitu Țempea. Șase gene-ratiide preoți și protojiopi din aceeași familie. Brașov, 1939. 117 p. (premiată de Academia Română); *Prozelitism catolic în Țara Bârsei*, în voi. „Omăgiu I.P.S. Sale Dr Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului”. Sibiu. 1940. p. 615—624; **UUHB** bisericii Sf Nicolae din Șcheii Brașovului, 2 voi., Brașov, 1943—1946, 427 + 455 p. (voi. III rimat în manuscris); *Contribuții la instituția veciniei la românii brașoveni*, în „Studii și articole de istorie”. II. 1957, p. 317-344.*

Colaborări la „Gazeta Transilvaniei”, „Telegraful Român”. „Revista Teologie” - Sibiu. „Tribuna” — Arad...Țara Bânci” — Brașov ș.a.

Literatura: *Anuarul Liceului „Andrei Șaguna” din Brașov pe anul jubiliar 1924-1925*. p. CXIL Dr. Vasile Coman. *Moartea protopopului stavrofor Candid Mușlea. Îți MA*. an. X. 1965. nr. 4-6. p. 461 -462; voi. *Căminul românesc sec. XV- XX. Ghid bibliografic*. Brașov, 1972. p. 157\ *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978. p. 230.

N

NANIESCU IOSIF (din botez Ioan). mitropolit. N. 15/27 iul. 1818, în Rîdzălăi Jud. Soroca. în familie de preot, t 26 ian. 1902, în Iași. Călugărit și hirotonit ierodiacon de Chesarie al Buzăului. în 1835. Studii la Seminariul din Buzău (1836-1840) și la Colegiul „Sf. Sava” din București (1840-1847). Egumen la mănăstirile Șerbănești Morunlavului — jud. Vâlcea (1849 -1857) și Găiseni-Dambovița (1857-1863). „curator” la mănăstirea Sărindar din București (1863—1864) — între timp hirotonit ieromonah (1850), lăuntesit protosinghel (1852) și arhimandrit (1860), profesor de Religie la Gimnaziul „Gh. La/or” (1864-1866). Liceul „Matei Basarab” (1866-1873), Școala normală (1867-1873), director la Seminarul „Central” (1870—1871), toate în București. La 23 apr. 1872 hirotonit arhiepiscop cu titlul „Mircon” (de Mira Lichiei), la 18 ian. 1873 ales episcop la Argeș, iar la 10 iun. 1875 mitropolit al Moldovei (înscăunat la Iași. 6 iul. 1875). păstorind până la înmormântare. în 1888 ales membru de onoare al Academiei Române. În timpul păstoririi lui s-a zidit și pictat catedrala mitropolitană (1881 —1887). s-au restaurat bisericile „Sfinții Trei Ierarhi” și „Sf. Nicolae Domnesc” din Iași. a fost mutat Seminarul de la Socola la Iași. A desfășurat o apreciabilă operă filantropică, a întreținut zeci de tineri la studii. Însuflețit patriot, a sprijinit Războiul de Independență din 1877 (pastorale, colecte în eparhie, ajutoare personale). Sub îndrumarea și cheltuiala sa. a apărut „Revista Teologică” de la Iași (1883

— 1887), redactată de profesorii Constantin Erbiceanu și Dragomir Dăncușescu. A tipărit câteva lucrări mărunte și mai ales predici și discursuri, a editat lucrarea lui Gavril Prolul: *Viața și traiul Sfinției Sale Părintelui nostru Nifon, patriarhul Țarigradului* (București, 1888, 177 p.). A dăruit Academiei Române bogata sa bibliotecă, cu peste 10 000 de cărți, peste 300 tipărituri vechi românești, numeroase manuscrise și două lăzi cu documente.

Literatura; Arhim. Vasile Vasilache. *Iosif Naniescu, strălucit mitropolit al Moldovei*. Mănăstirea Neam|, 1940, XVI + 240p.; V. Dudu, *Mitropolitul Moldovei Iosif al II-lea Naniescu și Academia Romană*, Iași, 1941; Pr. Gabriel Cocora, *Documente pentru biografia mitropolitului Iosif Naniescu*, în MMS, an, XXXVI, 1960. nr. I -2, p. 92-99; Preotul Niculae Șerbănescu, *Episcopii Argeșului*, în MO, an. XVII 1965, nr. 7-8, p. 616-617; Pr. Gabriel Cocora. *Mitropolitul Iosif Naniescu și Buzău!*, în GB. an. XXVII, 1968, nr. 7—8, p. 806—812; Pr. Alexandru Bardicru, *Precizări privind biografia mitropolitului Iosif Naniescu*, în MMS, an. XLVIII, 1972, nr. 3-4, p. 231-235; Ion Vărtolachi. *Iosif Naniescu, un compozitor necunoscut al secolului al XIX-lea*, în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1973”, p. 95—103; Petre Costinescu și Florin Marinescu. *Cartea românească veche din biblioteca mitropolitului Iosif Naniescu*, în MMS,

NAZARIE CONSTANTIN

an. L. 1974. nr. 1-2.p. 63-81: Diac. George Dinca. *Chipuri de ierarhi: compozitori, traducători, prelucrători și mari cântăreți ai muzicii bisericești*. în GB. an. XXXIV.1975. nr. 7-8. p. 820—823; Constantin C. Angelescu. *Contribuții la biografia mitropolitului Iosif Naniescu*. în MMS.an.LVIU, 1982.nr. 1-2,p. 53-68; Pr. Iustin Gașpar. *Biobibliografie a mitropolitului Iosif Naniescu*,TM MMS.an. [LVIII.19K2.nr.](#) 3-4,p. 356—361; Petre I. David,*Mitropolitul Iosif Naniescu...* în MMS.an. LXVI, 1990,nr. 1-3, p. 141 — 158; Ioan Vicovan, *Un mitropolit de seamă al Moldovei — Iosif Naniescu*, în MMS — Teologie și Viață, an. LXVII (T),1991,nr.4-8. p. 55—69; Vasile Vasile. *Iosif Naniescu, reprezentant de seamă al muzicii psaltice*, în rev, „Muzica”, scrie nouă. București, an. IV, 1993. p. 127-137.

NAZARIK CONSTANTIN. profesor de teologie. N. 16 mart. 1865,în Vultureni,jud. Bacău. 121 inurl 1926.în București. Studii la Seminarul inferior din Roman, apoi la „Veniamin” din Iași (1881 —1888) și la Academia duhovnicească din Kiv<1888—1893).Scretarși pedagog la Seminarul diti Roman (IH94). director al Cancelariei episcopale (1894—1896), profesor suplinitor (1894—1898)și director al Seminarului (1896-1X98), preot (1896); apoi profesor și director la Seminarul „Central” din București (1898—1901); profesor agregat (1901). apoi definitiv (1904) la catedra de Morală de la Facultatea de Teologie din București .pe care a deținut-o până la moarte; paralel; director al Internatului teologic din București (1904—1926), preot la biserica „Stavropoleos” (până în 1925), șef al Serviciului religios de pe lângă Marele Cartier General al Annatci Române (1915— 1921), inițiator și președinte al Asociației generale a clerului din România (după 1919).

Lucrări: *Jiermones dominicales per solun: aunum” ale lui Iacob Voragin, arhiepiscop de Genua (predicator scolastic sec. XIII), Studiu omiletic*. Roman, 1894. VIII + 136 p.; *Călăuza predicatorului*. București, 1902, XVI + 317 p.(în colaborare cu Constantin Cliiricescu); *Raportul dintre teologia morală fi teologia dogmatică*. București. 1904, 45 p.; *Duminica, botezul și ierarhia bisericească după adventiști*. București. 1910.77 p.; *Cinstirea sfintelor icoane și adventiștii*, Bucureșu. 1911.25 p.; *Combaterea principalelor învățăături*

adventiste. București, 1913. 189 p.(cd.all-u. 1921.208 p.)\ *Curs de Teologie Morala* (litografiat). București. 1914-1915. 567 p.

Economul Dimitrie iWatcaș. în BOR. an. XXXVIII. 1914. nr. 3, p. 236-254 (și extras, 24 p.); *Activitatea preoților de armată în campania 1916- 19t8,B\xcxu:cști*. 1921.108 p.; broșuri de apărare a credinței ortodoxe, articole în periodicele vremii.

Traduceri: Nicolai P. Rojdestvenschi.A/w/^ *getica creștină*, voi. I, Botoșani, 1897, XII + 467 p.; Voi. II. Fălticeni, 1897. 473 + IV p.; a colaborat la traducerea celor cinci volume din *Teologia Dogmatică ortodoxă* a lui Silvestru de Canev, București,1896—1906 (primele trei traduse de episcopul Silvestru Bălănescu, ultimele de arhim. Gherasim Miron); R> P. D\>i>n,*Jesus Christ*. tradusă după versiunea rusă a lui L.A. Scrobotov și N. P. Rojdestvenshi, 2 vol, București, 1901, LXXII + 404 p- (iii colaborare cu Constantin Chiricescu); *Deosebiri de credința dintre Biserica Ortodoxă și celelalte confesiuni creștine*, traducere și prelucrare după prot. T. Scvedniski, Iași. 1913.72 p.

Literatura: Arhim. Iuliu Scriban. *Moartea icanomului profesor Constantin Nazarie*. în BOR. an. XLIV. 1924. nr. 3. p. 160-161; Pr. Scarlat Porcescu. *Preotul Constantin Nazarie*.în MMS.an. XLVIII. 1972, nr.3-4.p. 201 -216; Pr. Pn>f. Constantin Galeriu, *Prof Pr. Constantin Nazarie*, în ST. an. XXIX, 1977, nr. 1^2, p. 175-179 și ST.an. XXXIV, 1982, nr. 1-2. p. 37—38; Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, și Andrei Nicolescu, *Preoți In lupta pentru Marea (Mire, 1916- 1919*. București, 2000, XXIII + 488., passim.

NĂSTURELLI>RI.VrE(UriiIsauOrest),tra-ducător și versificator. N.c. 1596 în Fierești (azi Herăști, Ilfov), f d, 12 iul. 1658,probabil în Târgoviște. Descendent al unei vechi familii boiercești.fratc cu doamna Elina, soția lui Matei Basarab. învață carte în casa părintească cu dascăli străini, însușindu-și temeinic limbile slavona și latină. Diac (grămătic) la curtea domnească, apoi „al doilea logofăt” în divanul domnesc, funcție pe care a deținut-o până la moarte; i s-au încredințat și câteva misiuni diplomatice Ja Viena (1638) și

NEAGA NICOLAE

Alba Iulia (1649 și 1652) în timpul domniei lui Maici Basarab a fost adevăratul îndrumător al vieții culturale a țării, având o serie de contacte cu cărturari străini veniți la noi; posesor a) unei frumoase biblioteci,în caie mitropolitul Varlaam al

Moldovei a găsit un exemplar din „Catehismul calvincsc” de la Alba Iulia (1642). căruia i-a dat cunoscutul „Răspuns” din 1645. Se pare implicat și în înființarea unor tipografii în Țara Românească și în crearea „școlii greco-laline^{4*} de la

Târgoviște din 1640; a ctitorit „biserica Târgului”¹ din Târgoviște (1653—1654).

Lucrări: „*Versuri fa stema țării*”, în limba slavonă, în *Molitvelnicul* de la Câmpulung (1653. reeditate în *Pravila* de la Govora din 1640), *Anto* loghianul de la Câmpulung (1643), *Evanghelia cu învățătură* de la Dealu (1644, în românește), *Triodul-Penticostar* de la Târgoviște (1649). *Predoslovii* în *Molitvelnicul* de la Câmpulung (1635. în slavoneste). *Evanghelia cu învățătură* (Govora, 1642. în românește), *Antologhionul* de la Câmpulung (1643, în slavoneste).

Traduceri: în 1647 adpăit la Dealu prima versiune slavona a cărții *Urmarea lui Hristos* (De imitai ione Christi) a teologului Thomas ă Kcmpis (Thomas Hamarken von Kempen, t 1470), en versuri și o prefață dedicată mitropolitului Varlaam al Moldovei (7 + 216 + 10 foi). Prin 1649 traduce din slavoneste în românește (după o ediție ucraineană) romanul religios *Viața sfinților Varlaam fi loasaf* rămas în manuscris și cîrc va circula, în copii, până prin secolul al XIX-lea. După părerea unor cercetători, ar fi tradus din slavoneste în românește *învățăturile tui Neagae Basarab către Jiul său Teodosie* și *Viața patriarhului Nifon* a lui Gavriil Prolul.

Literatura: Predosloviile și stihurile sale în slavoneste au fost publicate (în traducere) de Ioan Btănu și Nerva I lortoš. *Bibliografia românească veche*, tom. I. București . 1903. sub voce și de Au reliau Saccrdoțeanu. *Predosloviile cîrtitor bisericești* București, 1938, p. 68 - 71, 74-79, 81-86, 89-96, 101-105 și 113-115. *Viața sfinților Varlaam fi loasaf* fost publicată de Generalul Petre V. Năsturel. București. 1904.

Studii: Emil Turdcanu. „ *Varlaam fi loasaf* \ *Versiunile traducerii lui Udriște Năsturel*, în BOR.an.LU, 1934, nr.7—fc.p. 477—4M. Dan Simoncsu și Damian P. Bogdan, *începuturile culturale ale domniei Uu Matei Basarab*,

un LVI. 1938. nr. 11-12, p. 866-880 <și extras>; Lucian Predescu, *Udriște Năsturel si răspândirea romanului religios „ Varlaam si loasaf*, în BOR.an. LXXXIII. 1965, nr 1-2. p. 64—

NKACA MCOLAK

„Anuarul VI al Academiei Icologice *An-drciane», 1929/30. p. 13-54): *Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii*. Sibiu. 1930.31 p.-. *Cântarea Cântărilor. Scurte note explicative*, Sibiu. 1931, 50 p. (extras din „Anuarul VII al Academiei...”. 1930/31.p. 54-97); *Coranul și Vechiul Testament*. în „Anuarul VIII al Academiei...”. 1931/32, p. 51-58; *Valoarea socială a Vechiului Testament*, Sibiu, 1933, 20 p.; *Profetul Daniel despre Hristos*. Sibiu. 1933,32 p.; *Vechiul Testament in gătulirea românească*. Sibiu, 1938.20 p.; *Vinul în Vechiul Testament*, în „Anuarul XV al

112; Lucian Predescu, *Influența romanului „ Varlaam și toa&af” în folclorul românesc*, în BOR.an. LXXXI, 1966, nr. 1-2, p. 191-208; MirceaT. Georgescu. *Biserica Târgului din Târgoviște*, în GB.an. XXV, 1966. nr. 1 -2, p.80-92\\’iigi\ Cmăca.L’hunutnismedVdrișteNăsturel et l’agonie des lettres slavones en Valachie, în RESEE, VI, 1968. nr. 2. p. 239-287; Dan Horia Mazilu. „ *Viața sfinților Varlaam și loasaf*” *!n versiunea românească a lui Udriște Năsturel*, în „Revista de istoric și teorie literară”, XXII. nr. 1.1973; Dan Horia Mazilu. *Udriște Năsturei* București, 1974,350 p. Diferite tratate de istoria literaturii române vechi (N. Canojan.G. Ivașcu. Al. Pini etc); *Dicționarul literaturii române de ta origini până la 1900*, București. 1979, p. 609-611 (cu bibliografie).

NEAGA NICOLAR-profesor de teologie. N. 26iuL1902.în Răhăti,jiid.Alba.t9marl.2002. în Timișoara. Studiile secundare la Gimnaziul german din Sebeș(1914-1918), Liceul „Andrei Saguna” din Brașov (1918 -1919) și Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie (1919-1922). cele superioare la Facultatea de Teologic din Cernăuți (1922-1926). care i-a conferit doctoralul în 1933; trimis de iniuopolilul Nicolae Bălan pentru studii de specializare — Vechiul Testament — la Facultatea de Teologic din Alena (1926—1927). apoi la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Strasbourg (1927-1928). Profesor suplinitor (1928), provizorii (1933) și titular (1936) la catedra de Vechiul Testament și Limba ebraică de la Academia teologica „Andrcianl” din Sibiu, continuând să funcționeze la aceeași catedră și după transformarea Academiei în Institut Teologic de grad universitw(1948),pană la pensionare (1973); rector al Academiei și Institutului (1946—1952), preot (1930), mai târziu hirotosit protopop și iconom stavrofor (1958). membru în Adunarea eparhială și Consiliul eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Lucrări: *Tatăl nostru. Tălcuire*. Sibiu, 1929, 50 p.; Pro/r (ii MMioAfcS fl Vechiul¹ TexiamertL Texte. Sibiu, 1929,92 p.; *Plângerile lui Ieremia* și critica ina\ noua AH7ft,*fc V- IWfc***»

330

Academiei...”. 1938/39,p. MI -130(și extras,Sibiu, 1939.20 p.); „*N*am venit să stric Legea!*” *Considerații generale privitoare la însemnătatea Vechiului Testament*. Sibiu. 1940. VUI+ 274 p.; *Eclesiastul. Scurte note explicative*. Sibiu. 1941. 88 p.; *I/ristos în Vechiul Testament. însemnări pe marginea textelor mesianice*. Sibiu, 1944.149 p. (și în „Anuarul XX (II) al Academiei...”, 1943/44, p. 27—175); *Facerea. Text si scurte note explicative*. Sibiu, 1945. 225 p. (și în „Anuarul XXI (III) al Academiei...”. 1944/45.p. 5—255); *Cartea profetului Obadia. Introducere, text și*

comentar, Sibiu, 1948.18 p. (în „Anuarul XXIV (VI) al Acaufemiei”)

Istoria timpurilor Vechiului Testament: Epoca patriarhului A. I. r. w. i. m. în MA. an. II. 1957, nr. 3—4, p. 193—204; Idem: *Moise și epoca sa*. în MĂ, an III. 1958, nr. I-2, p. 60—70; *lăcm: David*, în MA, an. III, 1958, nr. 5-6, p. 357-370; Idem; *Solomon* M. MA. an. III, 1958, nr. 9-10, p. 693—703; *Descoperiri arheologice în Orientul biblic*, în MA. an. II. 1957, nr. 9—10. p. 615—639; *Problema frumosului* În *Vechiul T* / o w « / . în MMS. an. XXXIV. 1958. nr. 3-4, p. 199—215 \ *Cântarea Cântărilor. Contribuții la exegeza cărții*. în MB. an. IX. 1959. nr. 1—2, p. 45—52; *Insula Cipru în epoca Vechiului Testament*. în MA, an. IV, 1959, nr. 5-6, p. 347—360; *Personalități feminine În epoca Vechiului Testament*, în MA. an. IV. 1959. nr. 9—10, p. 658—691; *Limbi orientale de interes* W. t. i. V. J. n. MB. an. IX, 1959, nr. 11—12, p. 68-80; *Sfânta Treime În Vechiul Testament*, în MMS, an. XXXVI. 1960, nr. 1-2, p. 9-20; *Orientul antic. Localități și locuri memorabile în Palestina*, în MB. an. X, 1960, nr. 1—2. p. 18—38; *Poezia Vechiului Testament*. în MA, an. V. 1960. nr. 3-4. p. 183-201; *Arabii În epoca*

Vechiului Testament, m. MA. an. V, 1960, nr. 7-8, p. 505-518; *Ideea de nunt* m. re În *Vechiul Testament*. în GB, an. XIX, 1960, nr. 9-10, p. 742—752; *Monumente de arhitectură În epoca Vechiului Testament*, în MB, an. X, 1960. nr. 7—12. p. 121—140; *Scriitori biblia despre frumusețile naturii*, în MA. an. VI, 1961. nr. I—3, p. 37—58; *Hitiții și relațiile lor cu Vechiul Testa* meni*, în MA, an. VI. 1961, nr. 7-8, p. 380-402; *Flora și vegetația din Orientul biblic. Simbolul lor În Sfânta Scriptură*, în MMS. an. XXXVII. 1961. nr. 7-8, p. 502-525; *Ortodoxia și*

Vechiul Testament, în MU, an. XII. 1962. nr. 7—8, p. 299—318; *Abisinia În epoca veche (Studiu de arheologie biblica)*, în MA. an. VII. 1963, nr. 4-6, p. 291—309; *Septuaginta*, în MA. an. IX. 1964, nr. 3-5, p. 195-209; *Concepția Vechiului Testament, despre stat*, în MB, an. XIV. 1964. nr. 7-8, p. 334-345; *Vulgata*. în MA. an. IX, 1965, nr. 4-6, p. 275-287; *Cărțile apocrife ale Vechiului Testament*, în MB. an. XVI, 1966, nr. 1-3. p. 26-40; *Valoarea spirituală a Vechiului Testament*, în MA. an. XI. 1966, nr. 9-10. p. 574—590; *Vechiul Testament în tematica icoanelor pe sticlă*, în M. A. an. XIV. 1969. nr. 7—8, p. 470—479; *Importanța tradiției exegetice / murit cercetarea biblică modernă*, în VIA, an. XVII. 1972, nr. 5-6, p. 369-377; *Teologia Vechiului Testament și actualizarea ei*, în MO. an. XX \ T. II. 1976, nr. 3-4, p. 186-194; *Preoția în lumina Vechiului Testament*, în MB. an. XXVII. 1977, nr. 7-9, p. 510-518; *Vechiul Testament în preocupările Sfântului Vasile cel Mare*, în „Ortodoxia”, an. XXXI, 1979, nr. 1, p. 133—146; *Principii ermeneutice în omiliile biblice ale lui Origen, cu referire specială la Vechiul Testament*, în MA, an. XXVI, 1981, nr. 10-12. p. 757—763; *Integritatea creației pe baza referențelor biblice*. în MA. an. XXXI. 1986. nr. 4. p. 10—19; *Fericitul Ieronim: Proorocul luna*, traducere. în MMS. an. LXII. 1986, nr. 5, p. 88—119; *Predica de pe munte comentată de Fericitul Ieronim* M. AB. an. I (40). 1990, nr. 1-2, p. 7-24; *Sf Ambrozie al MU anului: Psalmul 50*. Traducere și prezentare, în AB. an. I (40), 1990, nr. 5—6. p. 58—80. *Evangelia după Matei în interpretarea Fericitului Ieronim* (trad.) J. n. AB. an. III (XLII), 1992, nr. 10-12, p. 99-111

Coautor al manualului *Studiul Vechiului Testament*, pentru uzul studenților în teologie. București. 1955, 288 p. (ed. a. 1985, 452 p.). A

NECULA NICOLAE

331

tradus din Origene. *Scrieri alese*. Partea întâi. București. 1981. 472 p.; Partea a doua, București. 1982. 528 p. (ambele în colaborare cu pr. prof. Teodor Bodogae și Zorica Lațcu).

Alte articole și recenzii privind Vechiul Testament în „Revista Teologică”. „Mitropolia Ardealului”, „Telegraful Român”, din Sibiu. în manuscris, mai multe capitole pentru o *Biblie cu comentariu* (cariile Pentateuhului, I Regi. Estera. Plângerile lui Ieremia. Eclesiastul. Psalmii 50—150 etc).

Ca rector, a redactat „Anuarele Academiei teologice din Sibiu” pe anii 1946—1949; a pus bazele colecției „Biblioteca biblică”, din care au apărut 4 lucrări.

Literatură: Pr. Prof. Dumitru Abnidan, *Părintele prof. dr. Nicolae Neaga octogenar*, în MA. an. XXVII, 1982, nr. 7-9, p. 550-552; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786—1986*.

Sibiu. 1987, p. 318—320; Pr. Aurel Păcurariu. *Indice bibliografic selectiv al operei publicistice a Pr. Prof. Dr. Nicolae Neaga*, în RT, an. VII (79). 1997, nr. 2. p. 6—43 (și extras); Cornel Toma, *Părintele Profesor Dr. Nicolae Neaga. Coordonate biobibliografice*, în AB, an. VIII (XLVII), 1997. p. 10-27.

NECULA NICOLAE, profesor de teologie. N. 18 mart. 1944, în Nicolești, jud. Buzău. Studii la Seminariul teologic din Buzău (1959—1964), la Instituția Teologică Universitară din București (1964—1968), continuând la cursurile de doctorat (1968—1971). specialitatea Liturgică, Pastorală și Artă creștină; studii de specializare la Institutul de studii superioare copte din Cairo (1970-1971) și la Facultatea Valdeză de Teologie din Roma (1974—1975), doctoratul la București (1977). Pedagog la Seminariul teologic din București (1971-1972), transferat în Redacția

Editurii Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă (1972—1975); asistent la secția practică la Institutul Teologic Universitar din București (1975), încredințat cu suplinirea catedrei de Dtept bisericesc,ca lețtori 1978 —1981). apoi a celei tic Liturgică și Pastorală (din 19821, profesor titular la catedra de Liturgică și Pastorală (din 1984); prodecan (din 1996). decan (din 2000), diacon (1975). preot (1976); delegat la diferite întruniri ecumenice peste hotare.

Lucruri: *Participarea credincioșilor laici la cult tn Bisericile răsăritene*, în ST. an. XXII. 1970, nr 3-4. p. 278 - 290; *Privit* de sinteză asupra sculpturii religioase în piatră la români până la sfârșitul secolului al XVIthlea în Tara Româneasca și Moldova*, m BOR.an. LXXXVUI. 1970.nr. 11-12. p. 1259-1274; *Câteva tra-saturi generale ale artei copte*. în „Ortodoxia”, an. XXIII 1971. nr. 3, p. 429-440; *Scurtă privire asupra literaturii religioase a Bisericii Copte și îndeosebi asupra cărților ei de cult*, în BOR,an.LXXXIX, 1971. nr.5-6.p. 644 -659; *Ritualul Botezului creștin și al Mirungerii în riturile liturgice răsăritene*. în GB, an. XXX, 1971,m\9-10.p. 828-846; *Organizarea învă-țământului teologic și cântarea cultică în Biserica Ortodoxă Coptă*. în GB. an. XXXII, 1973.ru.7-8.p.765-781;Cu//w/_WmW^m-nuiui în Biserica Coptă, în „Ortodoxia”. an. XXVI, 1974. nr. 1.p.*Doctrina și viața religioasă a Bisericii Copte reflectate în textele ei liturgice (Rugăciuni și imne)*. Teză de doctoral, în ..Ortodoxia”, an. XXVIII, 1976. nr 3-4. p.

NEGOIȚA

ATANASIE

Traduceri: TomâS &ptdlfk. *Mari mistici ruși*. Galați 1997.344 p (din limba italiană).

Literatura: *Curriculum vitae*, în leza dc doctoral *ei*L.p. 626; GB. an. XXXVI, 1977.nr. 1-3.p. 150-151; ST.an.XXXIV. 1982,nr. 1-2.p. 125-126. ROC an. XIV. |984.nr.4, P- 29-32.

NEGOIȚA ATANASIE. preot, orientalist. N. 3 nil. 1903 .în Seaca. jud. Teleorman, ț 28 aug 1995.În București Cursul interior Ia Liceul „Sf Haralunihtc” din Turnu Măgurele, iar cursul su-penor la Seminanil „Central”⁴⁴ din București (abs 1926). cu diferență de liceu și bacalaureat: apoi unnează Facultățile de Teologie și Litere dm București < 1926 -1930). cu licență la amândouă și doctoralul în Teologie (1932): studii de speci-alizare pentru Vechiul Testament la „Ecolc Bi-blioteci ArcIt&tlogitjuc Franțaise” din Ierusalim {1930- 1932). Conferențiar suplinitor de Studn biblice Iu Facultatea de Teologie din Bucureșu

473—626 (și extras): *Aspecte ale artei pastorale la Sfinții Trei Ierarhi*, în ST. an. XXX. 1978. nr. 3-4. p. 320-328; *Amfora Sfântului Vasile cel Mare din ritul liturgic copt* (introducere, tradu-cere și note).în GB.an.XXXVIII. 1979,nr. U — 12. p. 1141 — 1156; *Opera canonica a patriarhi-lor copfi din secolele XI—XIII și importanta ei pentru viața Bisericii Copte*. în BOR. an. C. 1982. nr. I— 2.p. 193—204; *Rânduiafa laudelor bise-ricești din Biserica Coptă In comparație cu rân-duia/a din ritul bizantin*, în GB» XLI» 1982, nr. 4—6, p. 391 — 398; *Simbolismul locașului de cult în opera liturgică a Sfântului Simeon, arhie-piscopul Tesolonicului (sec. XV)*.în GB. an XLII, nr. 9-12.1983.p 634-650; *învățătura despre post în Biserica Ortodoxă*, în ST. an. XXXVI, 1984. nr. 7—8, p. 514-520; *Rolul preotului ortodox român în viața obșteasca*. în BOR. an^ C1V. 1986. nr. 1-2,p< *M-M. Particularități ale ritului liturgic rus fața de ol celorlalte Biserici autocefale*ST,an.XL, 1988.nr 1.p.70-75; *Legătura dintre viața liturgică și opera de cantate în Ortodoxie*. în GB.an. L. 1991, Of. I — 3. p. 78—92: *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*. București, 1996. 206 p.; *Tradiție și înnoire în jbgKm* 2000.351 + 476 p. Diferite alte articole, note, cronici, recenzii în periodicele citate, predici în „Glasul Bisericii” etc.

(1933-19381. asistent la catedra dc Exegeza Vechiului Testament (1939), iar dm 1940 asistent definitiv. In 1947— 1948 profesor suplinitor la aceeași catedră: lector de Limba ebraică la Institutul Teologic Universitar dtn București H948-1952); diacon (1933-1936). apoi preot (1936-19941 la biserica ^f. Ioachim ți Ana” -Foișorul de Foc din București; membru al Avctațiet Orientalistilor din România. A publicat o sene de lucrări de Vechiul Testament, iar în ultimii am. studii privitoare la manuscrisele de Ia Marea Moartă și data serbării Paștilor.

Lucriri *Proorocul Nahum*, teză tic doctoral. București. 1932.133 p-; *Limba aramaică în Noul Testament*, București, 1935,36 p.; *Ut râul Babi-ionului {ps\ IS7U liitctvcșlL* 1935.27 p.; *Sabathul Vechiului Testament*. București, 1935 . 64 p.; *Codul Im Hantmurapi*, București, 1935.52 p. + XXIV pl ; *Menxla misionară a profefitor Vechiului Testament*, București,

1936, 96 p.; *Câteva numin de geografie si topografie biblica*. București. 1937.24 p. *Psalmul XXXIII Consideram filologice si teologice*. București. 1938. 33 p.; *Psaltirea tn cultul Bisericii Ortodoxe*. București. 1940, 164 p.: *Plantele amintite in Biblie*. Bu-curești. 1941, 55 p.; *Psalmii biblici fi psalmii iHibilonient*, București, 1944,80 p.; *Cunoști tu Tara Sfântă?* București. 1944.64 p.; *Elemente dr gramatică ebraică*. București. 1946.144 p.

Texte din Vechiul Testament interpretate fals de către sectanți, in ST. an. II, 1950. nr. 3-6, p 262-279; *Instituții sociale In Vechiul Testa* ment*. in ST. an. II. nr. 1950, nr. 9-10. p. 569-589. *Ideile umanitare ale creștinismului*. in ST, an. III, 1951. nr 5-6, p. 336-355; *Despre Sa/xit. Ortgmea sâmbetei st a Duminicii*. in ST, un. III. 1951, nr. 9-10, p. 514-541; *Religia canaamtă.m* ST,an.XI,1959,nr.9-IO,p. 525-555; *Papirusurile din Elefantina fi Vechiul*

59; *Manuscrisele de la Marea Moartă st studiile mat noi*. in MA, an. V. 1960, nr. 5-6. p. 333-343; *Descoperirea scrierilor gnostice. Manuscrisele copte de la Nag flamadt*.in ST. an. XII. 1960. nr. 7-8. p. 532-551; *Eleniștiudtn Faptele Apostolilor sunt oare esemenit?* in GB.an XIX. 1960. nr. 7-8, p. 618-634; *Mediul în care a apărut Noul Așezământ. Culntra nabateendor in lumina ultimelor săpături arheologice*, in MO, an. XII, 1960, nr. 9-12. p.

561-575; *Cum se interpreta Scriptura acum 2000de ani*. in GB. an XX. 1961, nr. 3-4, p. 308-320; *Istoria poporului Bibliei după cercetări mai noi*, in MIL an XI. I96L nr. 7- 12,p. 22-37; *Descoperiri de la Marea Moartă. Manuscrisele de la Qumran*M MB.an. XII. I962,nr. 1-4.p.51-76; *Problema învierii din morți în manuscrriele de la Qumran și în literatura rabinică mat timpurie*, in GB, an. XXL 1962, nr. 3-4. p. 267 — 279; *Organizația esentenilor și doctrina tor*,in ST. an. XIV, 1962.nr. 3—4. p. 202 —220; *Dascălul dreptății In manuscrisele de la Qumran*. in GB. an. XXL 1962. nr- 5-6. p. 473-485; *Manuscrisele de la Qumran și originea creștinismului*, in GB. an. XXL 1962. nr. 7-8. p_H 678—688; *Poporul necredincios dat mtnu* scrisele de la Qumrttn*.in MB, an XII, 1962, nr. 9-)0,p. 485-495; *Dascălul dreptății șt cei doi mesia din manuscrisele de la Marea Moartă*, in MB. an. XII. 1962. nr. 11-12. p. 650 —667; *Biblia In cadrul istoriei Orientului Apropiat*, In MB.an. XIII. I963»nr. 1—2.p. II—29 și an. XIV, 1964. nr. 4-6. p. 145-158; *Despre limbile semite*, in MB, an. XIV, 1964. nr 9-10. p. 562—580; *Săpăturile arheologice din Pales* litta*. In GB. an. XXIII, I9M. nr. 11-12. p. 1073—1098; *Recentele săpături arhetdogice din Țara Sfântă. Fortăreața Masatla*, in M A. an X1.19Wi.iv.7-8p.475-485;M.w^ *la Qumran și influentele lor*. in MB. an XVI, 1966, nr. 10- 12. p. 596-613; *Paralele Intre*

Biblie și manuscrisele de la Marea Moarta, în MB, an. XVIII 1968, nr 7-9, p. 387-401; *Descoperiri noi despre esenienii*, în M B, an. XXI. 1971, nr. 7-9. p. 401; *Manuscrisele de la Marea Moartă și Noul Testament*, în GB, an. XXXIII, 1974. nr. 7-8, p. 680-689; *Sfântul Ioan Botezătorul a fost qunxranit sau esența?*, în ST. an. XXVII, 1975. nr 5-6, p. 377-387; *Interpretarea Scripturii In manuscrisele de la Marea Moartă*, în MB.an. XXVTL1977,nr.4-6. p. 330 —341; *Un Iov babilonean? Ceva din teodiceea akkadiană*, în ST, an. XXIX. 1977. nr. 5 — 8. p. 436—449; *Creștinismul și esenianismul în lumina manuscrise/or de la Marea Moartă*, în MO.an. XXX, 1978,nr. 1—3 p.41 ^Sh *Teologia biblică a Vechiului Testament*, București. 1992.219 p.

Gândirea asiro-babiloneană in texte. București. 1975. 398 p. (Bibliolheca Orientalis); *l/hastilitf des Zflotes envers les essenians etses causes*, în „Studia et Acta Orientalia**”, voi. IX. 1977. p. 91 — 108; *Gândirea feniciand In texte*. Bucureșu. 1979.360 p. (Bibliotheca Orientalist; *Les classes sociales dans le Code de lammou-rabi.in* „Studia et Acta Orientalia”. voi. X. 1980, p. 114—127; *Gândirea httttâ în texte*. București, 1986, 360 p. (Bibliotheca Orientalis. în colaborare cu Constantin Daniel).

Calendarul, în MB, an. XIV. 1964, nr. 1 -3, p.9—26; *Calendarul Bisericii creștine*, în MB. an. XV, 1965. nr. 1-3,p. 52-90; *Tehnica calendarului eclesiastk* în MB, an. XV, 1965. nr. 4-6, p. 299—337; *Calendarul mozaic șt Pastile creștine*. în GB. an. [XXXL1972.nr.il-12](#). p. 1199—1214; *Pastile la dată f\că. Noi inițiative*, în BOR. an. XCV, 1977, nr. 5-6. p. 350-

356.

Al(e articole în „Raze de Lumină”, „Amvonul”. „Fântâna Darurilor, toate în București și periodicele bisericești actuale.

Literatura: *Curriculum vitae*, în teza de doctomtci/.:ROC,an.IV,1975.nr.3,p.91-93; Pr. Prof. D. R(adu), *lector Pr. Dr. Athanasie Negoită*. în ST. an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 59—60; date autobiografice în cartea sa *Teologia bîhlicd....,p. 198-20L*

NEGOIȚA IOAN, preot, pedagog, traducător. N. 5 febr. 1886. în Cogcasca Veche — Cucutni, jud. Iași, în familie de preot,* 29 ian. 1941,în Iași. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1901 — 1909) și la Facultatea de Teologic din București (1909— 1913),cu examen de capacitate pentru Religie (1913). Diacon (1913), apoi preot la catedrala episcopală dtn Huși (1914— 1928); un timp ditectoral Cancelariei eparhiale din Huși; profesor de Religie la Liceul din Huși (1919), profesor de Teologie sistematică și director al Seminarului (1919-1928), continuând ca pmfesor(1928-1941)și director(!928 — 1940) la Seminarul „Veniamin”^{1*} din Iași; preot lu catedrala mitropolitană din Iași {1928 —1941); membru în Adunările eparhiale de la Huși și Iași, membru în Consitoriul superior bisericesc; iconom stavrofor (1921).

Traduceri: F. *Bettcx** *Minunea** București, ed. L 1912: cd. a ILa. 1934: F. Beltcx. *Creștinismul și studiul naturii*. Huși, 1923,276 p. (în colaborare cu pr. N. Donos); Fr. W. Foerster. *Religioși formarea caracterului*. Sibiu. 1933. 455

p. (în colaborare cu pr. N. Donos); diferite broșuri din Fr. W. Foerster și Dnunmond: *Atitudinea preo* tutui față de chestiunea socială, Ce fi se pare de Hristos?, Predica de pe munte, Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe cruce, Orașul fără Biserică, Programul creștinismului, învățământul religios și învățământul moral.* etc. Colaborări la diverse reviste și ziare bisericești sau laice.

Literatură: Pr. N. Donos. *Necrolog*, în MM. an. XVII, nr. 2-3, 1941, p. 150-153; Prof. C. N. Tomescu, *Necrolog*, în „Luminătorul**^”, nr. 3-4. p. 248-251; Pr. Grigore A. Dimilriu, *Necrolog*, în „Păstorul Tutovei** — Bârlad, an. IV, 1941. nr. 1 -2,

p. 83-88 (alte articole la p. 88—95); Pr. N. Donos, *Necrolog*, în „Anuarul Seminarului «Veniamin Costachi» din Iași pe anii școlari 1937-1941”, p. 91-93; Prof. Dr. C. Mureșanu. *Necrolog*, în același „Anuar**”, p. 109-124; Pr. Prof. Dr. Alexandru Ciurca, *Preotul profesor Ioan Negoifă, directorul nostru.* în MMB. serie nouă, an. I (LXVII). 1991 .nr. 1-3, p. 111-120:

NEGRUȚIU-FECHETE NICOLAE, preot, publicist și traducător. N. 1846. în Sucutard. jud. Cluj, v 11 nov. 1890. în Abazzia-Ilalia. Studii gimnaziale la Cluj și Blaj. teologice la Gherla. Arhivar și vicanotar la Episcopia unită din Gherla (pană în 1878), preot, profesor și director la

S di
c ce
o :
al „P
ă re
p di
e c
d at
a or
g ul
o s
gi ăt
c e
ă a
di n
n ul
G ui
h ro
er in
la ă
(1 u
8 s
7 a
8- u
1 c
8 u
9 rs
0) c
. o
p m
ro pl
to et
p d
o e
p pr
in e
D di
ej ci
1 pr
1 e
8 to
9 at
0) e
. d
A u
e m
di in
ta ic
t il
j e
M ți
ih s
lic ăr
aț b
iil ăt
c or
p il
er e
io a

nu rla
lui 18
, 80
pr -
ec 18
u 90
m);
și „A
pe mi
to cu
at l
e Fa
oc im
a& lici
iu *',f
nil oai
c e
ob pe
ve nt
ni ru
en loa
te" lc
. tre
G bu
he nn
rla țel
, e
18 vie
75 ții
— so
18 cia
80 le.
(co (itr
nti cil
nu a-
at Cl
cu uj,
.Pr 18
eot 78
ul -
Ro 18
m 90
an ; ..
, Că
ju rțil
rn e
al Să
bis te
e- an
ric ul
es ui
c, Ro
sc m
ola an
sti ",
c sc
și rie
ht re
er pe
ar. rio
G dic
hc ă

p —
e u
nt m
r or
u is
tr ti
e c
b ă)
ui .
nț In
el a
e ce
p st
o e
p a,
or c
ul a
ui și
ro in
m „F
a a
n. m
G ili
h a*
er *
la d
l e
8 la
7 O
6 ra
— d
l e
8 a
8 —
6: a
.. p
L u
u bl
m ic
e at
a sc
N hi
o țe
u ,
ă" ar
. ti
Cl c
uj ol
. e,
l p
8 o
7 ez
6 ii,
(f tr
o a
ai d
e u
s ce
at ri
ir (d
ic in
ă A

ug .
 . 19
vo 38
n);
Ko Po
tte ns
bu on
c, du
M Te
an ri
e aii
So .
ph A
ie m
Sc or
hw *fî*
art *di*
z *nc*
ş.a *ol*
.). *o*
tn *de*
vol *m*
u *or*
m: *m*
Vu *â*
m *nt*
ă *
Mit no
o' vel
C *ă..*
ol .
ec tra
p du
u ce
ne re*
de Si
ve bi
rs u,
ur 18
i 78
[te ,5
nt 1
ru p.
oc L
as ite
iu rat
ni uri
fu E
nc *nc*
hr *icl*
ali *op*
. *ed*
G *ia*
he *Ro*
rla *m*
. *â*
18 *n*
83 *a,*
(ed lo
. m.
no III,
uă

Si -
bi *le*
u. *a*
1 (s
9 u
0 b
4. în
p. gr
3 O
8 vi
6; di
R u
e P
vi a
st p
e a
li di
t m
e a)
r .
a B
r u
e c
r u
o re
m şt
â i.
n 1
e 9
ş 7
ti 4,
d p,
i 2
n 7
u 9
lt —
i 2
m 9
el 3
e (a
d n
e al
c iz
e a
n d
ii et
i al
d ia
e tă
s a
e p
c u
ol bl
u ic
l aţ
u iil
i or
a .A
l m
X ic
l ul
X F

a 8
mi 7
liei 6-
" 18
şt 8
..L 6)
u *
m in
ea Te
No rr
uă a
"); N
Al os
ex tr
an u
dr Cu
u leg
M er
at e
ei de
şi m
M at
ari eri
n ale
Op pri
re vi
a. nd
Di ist
n ori
ist a
or ag
ia ric
pr ult
es uri
ei i
ag in
ra Ro
re m
di ân
n ia.
Tr Bu
a cu
ns reş
ilv ti.
a 19
ni 73
a. .
„C p.
âr 44
pl 9-
e 45
să 8;
te Mi
a rc
n ca
ul Po
ui pa
ro ,
m Re
â vi
n” st
(l el

e a
l l
u ă
i a
N p
ic o
ol p
a o
e r
F u
e l
k u
e i
t r
e o
N m
e â
g n
r i
u m
fi „
u St
şi u
l di
u u"
p ,
t s
a u
I pl
w i
l m
* e
e nt
n şt
tr ii
u nţ
i ifi
n c
d al
e p
p er
e io
n di
d c
e ul
n ui
t „
a R
şi ă
li s
b u
e n
rt et
a ul
t ",
e e
a di
n ta
a t
ţi d
o e
n Li

ce N
u! E
„A OF
nd IT,
rei mi
M tro
ur po
eș lit.
on N.
u", l
voi ia
. n.
l. 17
De 87
j. ,
19 în
78 Bu
. cu
p. reș
23 ti.!
5- 14
24 ia
l: n.
Di 18
çî 50
on .
ar in
ul Bu
lît cu
er reș
at ti.
ur Pr
îi ob
ro ab
m il
â a
ne st
de ud
la iat
or in
îgi Bu
nî cu
p reș
d ti.
n ler
âl od
a iac
/ on
90 in
0. 18
Bt 18
Ku .
re ier
ști o-
.19 m
79 on
.p ah
61 și
7- ai
61 hîi
8. îîî
nd

ri lo
t cț
în iit
l or
8 d
2 e
4, m
e it
pi ro
sc p
o ol
p ii.
al ia
R ri
â nt
m re
ni a
c ni
ul i
ui l
lu 8
l 3
8 4
a și
pr l
. 8
l 4
8 0
2 a
4 fă
(h c
ir ut
ot p
o ar
ni te
t di
2 n
l „o
l ci
a r
p m
r) ui
; rr
în a"
ia pr
n. o
l vi
8 zo
2 ri
9 e
— c
a ar
u e
g. a
l c
8 o
3 n
3 d
a u
fo s
st tr
și e

bu ,
ril pa
e nă
Mi în
tro ia
po n.
liei 18
va 48
ca):
nt la
e 27
(i iul
m .
pr 18
eu 49
nă s-
cu a
epi ret
s- ra
co s
pii di
dc n .
Bu sc
ză au
u n*
și Pr
Ar eo
ge cu
ș); pa
la t
29 de
iu pr
n. ob
18 le
40 me
ale șc
s ola
mi re:
tro în
po ti
lit m
(co pu
nd l
uc lui
ân s
d, au
in în
co fii
nti nț
nu at
ar Se
e mi
și na
Ep riil
isc e
op di
ia n
Râ Ta
m ra
ni Ro
cu m
lui ân

e ta
a t
sc vi
ă it
(1 or
8 i
3 pr
6 of
— es
1 or
8 i
3 ta
7) se
: m
a in
tr al
i ii;
m c
is ât
p ev
at a
r ti
u p
b âr
u it
r- u
si ri
er .
i L
la it
P er
es at
ta u
, ra
ci :
n Pr
ci .
la Ni
At c
e ul
n a
a, e
ș Ș
a er
pt b
e ă
In n
R es
u c
si u.
a, *M*
di *it*
n *r*
c *o-*
ar *p*
e *ol*
s- *ii*
a *U*
u *n*
re *g*
cr *r*
u *o*

vl -
a 52
hi (ed
ei al
%\ La
r\ .Bt
B Ku
O reș
R. tt.
an 19
.L 94
XX).
VII
. N
19 IC
59 A
, AN
nr. TI
7- M
10. (di
p. n
81 bo
0- tez
81 Al
3; ex
Mi an
rc dr
ea u),
Pă ar
cu hi
ra epi
ri sc
u, op
/A .
WI N.
VJ 24
Bi feb
se r.
ric 19
ii 08
Or ,
to în
do Bo
xe gz
R cșt
o i.
m ju
a d.
ne Or
, he
voi i.t
. I
III. m
Bu ai
cu]
re 99
ști 4.i
. nG
19 ala
81 ți,
.p. Stt
49 kli

il o
a hț
S in
ai ui
u d
n o
a ct
ni or
l at
te ul
ol tn
o l
gi 9
c 4
(1 0;
9 în
1 p
9- ar
1 al
9 el
2 ,
7) a
și st
la u
F di
a at
c și
ul la
ta F
te a
a c
<l ul
e tă
T ți
e e
ol d
o- e
gi D
e re
di pt
n și
C Fi
hi lo
și s
n o
ă fi
u e
(1 —
9 Li
2 te
7 re
— di
1 n
9 la
3 și
1) :
, st
la u
c di
ar i
c d
a e

sp di
eci n
ali Be
za iru
re t).
(in Tu
19 ns
32 in
— m
19 on
34 ah
) is
tn m,
Fr cu
an nu
ța me
(P le
ari An
s ti
și m.
St la
ra m
sb ă
ou ăst
rgl ire
.ia a
rîn Cu
19 rc
34 hi
- (1
19 93
35 5).
in hir
An ot
gli on
a it
și ier
Li od
ba iac
n on
(A (1
ca 93
dei 5)
m și
a ier
mi o
sio m
na on
ră ah
„N (1
ea 93
r 6).
K ap
atf oi
Sc hir
ho ote
ol sit
of ar
Th hi
col m
og an
y" dri

t 3
(1 7)
9 ,
4 e
0) x
. ar
A h
fo al
st m
p ă
re n
fe ă
ct st
d ir
e il
st or
u di
di n
i e
și p
di ar
re hi
ct a
or H
al ot
In in
te ul
r ui
n (1
at 9
ul 3
ui 7
te —
ol 1
o 9
gi 4
c 0)
și ,
m a
is p
io oi
n a
ar si
e st
p e
ar nt
hi la
al c
la at
C e
hi dr
și a
n d
ă c
u P
(1 a
9 st
3 or
5 al
— ă
1 d
9 e

la 94
Fa 3).
cu cu
lta se
te di
a ul
de la
Te Od
olo cs
gie sa.
di La
n 14
Ch ia
iși n.
nă 19
u 44
(l ale
94 s
0), epi
tra sc
ns op
fer de
ai Ce
la tat
ce ea
a Al
di bă
n —
Bu Is
cu m
re ail
ști .
(l hir
94 ot
1K on
loc it
țit la
or 23
(l ia
94 n
l), 19
ap 44
oi și
șef ins
al tal
„M at
isi la
un Is
ii m
rel ail
igi la
oa 10
se" m
di art
n .
Tr 19
an 44
s Di
ms re
tri cto
a r
(l al

In fc
te br
r l
n 9
at 5
ul 0
ui 1;
te e
ol pi
o sc
gi o
c p-
di vi
n c
B ar
u p
c at
u ri
re ar
șt h
i al
(l c
9 u
4 tit
5 lu
— l
l „T
9 ai
4 g
7) o
, vi
lo st
cț e
iit a
or n
d ul
e "
e și
pi se
sc cr
o et
p ar
a) al
D S
u ffi
n nl
ă ul
ri ui
i Si
d n
e o
J d
o (l
s 9
(s 5
e 0-
pt l
. 9
l 7
9 3)
4 .
7- L

a Ar
10 hi
iu epi
n. s-
19 co
73 pie
a ,
fos cu
t titl
ale ul:
s ji
epi To
sc nu
op su
al lui
D și
un D
ări un
iări
de i
Jo dc
s Jo
(în s",
sc de
ău ve
na ni
t nd
la ast
19 fel
au ar
g, hi
19 epi
73 sc
); op
la (în
16 sc
ocău
t. na
19 t
75 în
Ep no
isc na
op de
ia m
a nit
fos at
t e
rid la
ica 9
tă no
la v,
ra 19
ng 75
ul).
de
3

A pu
fă ric
cu di
t n

n se
u ri
m e
er de
oa în
se tr
de u
le ni
ga ri
ții c
si u
n ca
o ra
d ct
al er
e ec
ca u
re m
a e
u ni
vi c
zi C
ta o
t nf
al er
te in
Bi țe
se le
ri p
ci a
sa n
u or
a to
fo do
st xe
de R
le o
ga d
t os
de II
Sf 1
. 9
Si 6
n 3
o ți
d R
să o
re d
pr os
ez IV
in —
te C
Bi h
se a
ri m
ca bc
n sy
oa 1
si 9
ră 6
la 8.
o C

onf L
en uc
nț ru
a ri:
l*a *La*
m *no*
bet *tu*
h *m*
19 *de*
68 ***ve***
 rit
pri ***f***
ma *rel*
Co *igi*
nfe *eu*
rin *se*
ță *da*
mo *pr*
nd *es*
ial *Af*
ă a *Ijs*
rel *is*
igii *y,*
lor *Ch*
pe *iși*
nt *nă*
m *u.*
pr 19
om 36.
ov 20
are p.;
a *Or*
pă *tot*
cii *ox*
dc *ia*
bK *în*
yot *Si*
o *ri*
în *a*
19 *ji*
71) *la*
.C *lx*
olo *H*
cvi *ur*
ul *ile*
isl *Sfi*
am *nt*
o- *e.*
cre *Ch*
țti *iși*
nd *nă*
e *u.*
la 19
Tri 36.
pol 16
i p«;
di *Mi*
n *si*
19 *on*
76 *ar*
>. *is*
□. *m*

ul *i*
cr *li*
e *s*
șt *u*
in *sj*
I *u*
n *B*
tr *O*
e *R,*
m *a*
a *n,*
h *L*
o- *VI*
m *I.]*
e 9
d 3
a 9,
ni *nr*
I *.9*
n *-*
O *IO*
ri *.p*
e *,*
n 5
t 5
ul 1-
A 5
p 6
ro 8
pi (ș
a *t*
t *ex*
(*t* *tr*
ez *as*
ă 2
dc 0
d *p.*
oc *);*
to *M*
ra *o*
t). *n*
B *a*
ăl *hi*
ți, *s*
l *m*
9 *ul*
3 *în*
9. *B*
l *a*
7 *s*
3 *a*
p; *r*
R *a*
u *bi*
g *a*
ă (*l*
ci 8
u 1
n 2-
e 1
a 9
lu 1

81 în
Bă alt
lti. Pr
19 ea
40 Sfi
. nți
36 tul
p.; ui
As Ni
/t co
cct di
e m.
mi ...
si Bu
on cu
ar reș
e ti.
di 19
n 46.
B p.
as 67
a- —
ra 73;
bi Or
a. to
Ch do
iși xi
nă a
u. in
19 Ex
42 tre
.4 m
3 ul
p. Or
Mi ie
si nt.
on în
ar .O
i rto
str do
ăi xia
ni ",
în an.
Ro III.
m 19
â/ 51.
ua nr.
11 l.p.
84 10
1 1-
-1 11
94 4;
l). Ne
în gri
voi i
Pri ort
m od
a* oc
în și
ch dt
in n
at Af

ri ti
c co
a le,
fi re
lu ce
pt nz
a ii
lo și
r n
/t ot
e ei
n n_v
tr .
u M
a isi
u o
to n
n a
o ni
m lⁿ
ie -
bi C
s hi
e și
ri n
c ă
e u.
a re
s p
c or
ă. ta
In je
„ (d
O e
rt pi
o ld
d ă
ox C
ia ăl
", ăt
a o
n. ri
XI a
X. P
1 re
9 a
6 F
7. e
nr ri
. ci
l. t
p. ul
3 ui
— J
1 u
6. st
0 t
se ni
ri a
e n.
de p
ar a

tri- pe
ar rio
hu dic
l ele
Bi bis
se eri
ric ceș
ii ti
Or ce
iw ntr
ltn ale
e și
Ro în
nu ..G
în las
e, ul
In Bis
Af eri
ric cii"
a .
si C
Or a
ie ar
nt hie
ul pis
în co
de p
pă la
rt Ga
at, la|
in i a
BO ini
R, ția
an t
. ap
LX ari
XX ția
V1 vol
1, u
19 me
69 lor
. :
nr. De
1- la
2. D
p. un
30 ăr
- e
11 la
5), M
rec ar
en e
zii, (2
pa edi
sto ții;
ral 19
e, 77
cu și
vâ 19
nt 79)
ări ,
în Ar

hi cr
e e
pi șt
s in
c e
o <
pi 1
a 9
T 8
o 7)
n și
u al
s te
ul le.
ui A
șt în
D dr
u u
n m
ă at
ri ac
i ți
d u
e n
J ea
o ile
s re
in fa
tr ce
e re
c și
u i
t m
și p
a o
st d
ă o
zi bi
(1 re
9 a
8 m
1) ul
. to
M r
o lă
n ca
u ș
m ur
e i
n de
te în
is c
to hi
ri n
c ar
e e
și di
iz n
v ep
o ar
a hi
re e

L a
ite *Tt*
rat *mt*
or» *is*
BO *ul*
R. *ut*
an *și*
XC *D*
L *un*
19 *ă-*
73 *rîi*
,nr *de*
. *Jo*
7- *s*
8. *în*
p. *tre*
73 *cu*
8- *t*
76 *și*
1. *as*
BO *tă*
R. *zi* .
an Ga
XC lați
ÎÎL .
19 19
?5. 81.
nr în
7- de-
8. os
p. ebi
14 ,
82 p.
- 47
15 —
12 86;
; *În*
ST. *dr*
an *u*
. *m*
XX *ăt*
XI *or*
V. *bi*
nr. *se*
1- *ric*
2. *es*
19 *c,*
82 *mi*
. *si-*
p. *on*
77 *ar*
— *și*
78 *pa*
; *tri*
voi *oti*
. *c,*
Ar voi
hi .
ep 4.
is Ga
co lați
pi .

1 n.
9 C
8 VI
8. .
p. 1
X 9
LI 8
— 8.
L nr
X ,
X; 3-
Pr 4,
. p.
Gl 1
tc 7-
or 2
g 0;
h Pr
e eo
C t
u E
n u
es ge
c n
u. D
A ră
r go
hi i.
e *le*
pi *r*
s *a*
c *r*
o *hi*
p *șt*
D *p*
r. *re*
A *oț*
n *i*
ti *tl*
m *e*
N *s*
ic *e*
a *a*
la *m*
a *ă*
8 *la*
0 *D*
- *u*
a *n*
a *ă*
ni *re*
v *a*
er *d*
s *e*
a *J*
re *o*
, *s,*
in *l*
B 8
O 6
R, 4-
a 1

98 GB
9. .an
Ga LI.
laț 19
i. 94.
19 nr.
90 5-
. 7,p
p. .12
53 6-
- 12
58 8.
:
Ne N
cr IC
ol ET
og A.e
A pis
n co
VO p
.a da
n co-
VI, ro
nr. ma
I n
IA, de
ma Rc
i) me
99 sia
4. na.
p. în
1 Da
și cia
7; Me
Ne dit
cr err
ol an
og ea
in (az
BO i
R. Bel
an a
.C Pal
XI an
L ka
19 în
94 lug
. osl
nr. avi
1- a),
6. t
p. du
19 pă
5 41
— 4.
20 Da
9; te
Ne de
cr sp
ol re
og N..
în ofe

ră 8
pr și
ie 4
te 0
n 2.
ul Di
să n
u. p
Sf oe
P m
a e
ul re
in ie
.e se
pi că
sc pr
o ed
p ic
dc a
N în
ol li
a. m
în b
d a
o la
u ti
ă n
p ă,
oe co
m nt
e, ri
c b
u ui
oc n
az d
ia la
ce „r
lo o
r m
d a-
o ni
u za
ă re
vi a"
zi și
te „î
pe n
ca cr
re eș
i ti
le n
-a ar
fă ca
c "
ut d
la ac
N o-
ol ro
a. m
în a
3 ni
9 lo

r de
și un
a ii
un cer
or cet
ne ăto
am ri
uri *In*
„b *str*
ar *uc*
hu *ția*
re" *ad*
di *co*
n *m-*
su *pe*
du *te*
l *nt*
Du *es*
nă sa
rii. u
A C
scr *at*
is *eh*
luc *is*
răr *m*
i - *ul)*
în ,
de în
os șa
ebi ve
cat cfu
ch li.
cti pe
cc ntr
— u
în cei
lim car
ba e
lat se
ină pr
: eg
U ăte
be sc
lli pe
in ntr
str u
uc bot
tio ez;
ni *De*
s *ra*
(C *tio*
ărt *ne*
ice *fid*
le *ei*
dc (D
înv es
ăță pr
tur e
ă raț
nu iu
mi ne
tă a

cr):
ed *D*
in *e*
țe *di*
i); *v*
D *er*
e *si*
s *s*
pi *a*
ri *p*
t *p*
u *el*
S *ai*
a *to*
n *n*
ct *tb*
i *u*
p s(
oî D
e es
n pr
ti e
a di
(D fe
es rit
pr el
e e
p n
ut u
er m
ea iri
Sf al
a e
nț D
ul o
ui m
D n
u ul
h) ui
:),
D c
e u
S vâ
y nt
m ăr
b ile
ol :
o *D*
(D *e*
es *vi*
pr *gi*
e *lti*
Si *s*
m *s*
b *e*
ol *rv*
ul *o*
de *r*
cr *u*
ed *m*
in *D*
ță *ei*

(D lău
es dă
pr m);
e i-
pri au
ve fos
gh t
ere atr
a ib
ro uit
bil e
or și
lui alt
Du e
m luc
ne răr
ze i
u); (ne
De sig
pu ur
tln e).
un Pu
lia i/
e m
bo ut
no ca
(D sfâ
es nt
pr ll
e 5
fol se
os pt.
ul sa
că u
mă 3
rii apr
dc .)
ps Pă
al rți
mi) di
șL n
im op
nu era
l sa
Te au
De fos
u t
m tra
la du
ud se
a în
m ro
us mâ
(Pe ne
Ti ște
ne de
Du Pr.
m Pr
ne of.
ze Șc
ule cfa
Te n

Al 0
cx (D
c. es
în pr
M e
O, p
a ut
n. er
X ea
X D
L u
1 h
9 ul
7 ui
3. Sf
nr ă
. nt
9-);
1 a
0, n.
p. X
7 X
8 VI
3- .
7 1
8 9
7 7
(D 4.
es nr
pr .
e I-
ra 2,
ți p
u 6
n 3-
ea 6
cr 9
ed (D
in es
țe pr
i); e
a Si
n. m
X b
X ol
V, ul
1 dc
9 cr
7 ed
3. in
nr ță
.).
1 I9
1- 7
1 4,
2, nr
p. .
9 3-
7 4.
0- p.
9 2
8 9

4- n
29 ale
9 Do
(D m
es nu
pr lui
e).
pri U
ve ter
gh alu
ere ra:
); A.
19 E.
74 *B*
.nr *u*
· *m*,
7- *Nt*
8, *ce*
p. *ta*
62 *of*
2- *Re*
62 *m*
8 *cs*
(D *ta*
es *na*
pr *Ht*
e *s*
fol *Uf*
os *e*
ul *an*
că *d*
nt *w*
ăni *or*
de *ks*
ps ,
al Ca
mi) mb
: rid
an ge.
· 19
XX 05.
V, XC
19 LX
73 +
· 19
nr. 4
7- p.;
8. Kl
p. am
58 Ga
7 - in
58 ber
8 .
(D *Ni*
es *ce*
pr *ta*
e *vo*
dif *n*
ert *Re*
ele *m*
nu *es*
mi *ta*

n *tr*
a. *e*
I *d*
n *e*
st *t*
r *h*
u *e'*
ç *ol*
ia *o*
a *gi*
d *e*
c *c*
o *a*
m *t*
p *h*
et *ol*
e *iq*
n *u*
ts *e*,
, *t.*
R *XI*
cg .
e 1.
n 1
sb 9
tir 3
g. 1.
l *co*
9 1.
6 4
4. 7
E 7
· —
A 4
m 7
a 9;
n *J*
n. *u*
N *cq*
ic *u*
ft *es*
a *Ze*
s *ill*
d *er*
e ,
R *U*
e' *n*
m *a*
e *n*
si *ci*
a *e*
t *n*
ui *e*
, *vi*
în *q*
iO *u*
ic *e*
ti- *s*
a *d'*
n *H*
n *H*
a *ri*

cu int
m Ni
pe ce
ut ta
etr de
e Re
au m
te es
ur tat
du ut,
Te- în
de Co
u m
m: pt
' es
Sa -

NICHIFOR

rendus de V Academie des Inscriptions et Belles Lettres. Paris. 1942. p. 356 — 369 (f. recenzie lui L. Barncu. f. BOR, an. LXI. 1943. nr. 7-9, p. 409-411); Pr. Prof. Ioan G. Coman, „*Aria misionara*” a Sfântului Niceta de Remestana, în BOR, an. LXVI 1948, nr. 5-8. p. 337-356; Ștefan C. Alexe. *Foloasele cântărit bisericești în comun după Sfântul Niceta de Remestana*. în BOR, an. LXXV. 1957, nr. 1—2, p. 165-182; Pr. Prof. Ioan G. Coman. *Operele literare ale Sfântului Niceta de Remestana*, în ST. an. IX, 1957. nr. 3-4, p. 200-232. D. M. Pipitdi. *Contribuții la istoria vechea României*. ed. a II-a. București. 1967, p. 497-516; Ștefan C. Alexe. *Sfântul Niceta de Remestana și ecumenicitatea patristică în secolele IV și V*, teză de doctorat, în ST. an. XXII 1969, nr. 7-8, p. 453-587 (și extras. București, 1969. 141 p. — cu bogată bibliografie); Pr. Prof. Ioan G. Coman, *Scriitori bisericești în epoca jordanică*. București, 1979, p. 93—174; Aimé Solignac. *Nicetas saint*, évêque de Remesiana* în *Dictionnaire de spiritualité*. fasc. LXXII — LXXIII Paris. 1981, col. 214—219; Mitropolit Nestor Vomicescu, *Scrieri patristice în Biserica Ortodoxă Răsărită până în sec. XVII*, Craiova, 1983, p. 71-81 (șicd. / V / - mele scrieri patristice în literatura noastră. sec. IV-XVII. Craiova, 1984. p. 82—93); L. A. Tăuni, *Sfântul Niceta de Remestana*. Oradea. 1995, 147 p.; Mihail Diaconescu. *Istoria literaturii dacoromâne*. București. 1999. p. 749-755.

NICHIFOR. mitropolit. N.c. 1680. în Morea (fin Grecia), t. 14 febr. 1751, la Iași. Studii în Grecia: dascăl al viitorului domn Grigorie II Ghica. Venind în Moldova, s-a călugărit la mănăstirea Neamț, hirotonit ieromonah, apoi ridicat la treapta de mitropolit titular „de Sidis”. În 1739 sau 1740 ales mitropolit al Moldovei, la stăruințele lui Grigorie II Ghica. păvtorind până la 27 oct 1750, când s-a retras din scaun. Sub el s-au tipărit câteva cărți la Mitropolie (*Evangheliarul* 1741. *Evangelionul* 1741, *Octoiul* 1742 ș.a), mai multe în tipografia particulară a lui Duca Sotiriovici din insula Tassos (*Psaltirea cu tâlc* 1743, *Uturghierul* 1747. *Triodul* 1747. *Psaltirea năstărilor* 1749. *Ceaslovul* 1750 ș.a.); tot atunci au apărut câteva cărți în limba arabă, în tipografia înființată la mănăstirea „Sf. Sava” din Iași (*Uturghierul greco-arab* 1745. *Arhiepiscopul adevărului și expunerea dreptății cu manualul împotriva înfrățirii pașiei* 1746. *Cina cea divină* 1747. *Colecția hotărârilor a*

de tînă tinoade despre catolicismul în Siria 1747). În timpul păstoririi lui domn Murul Constantin Mavrocordat a luat o serie de măsuri pentru ridicarea nivelului de pregătire a preoților, s-au înființat câteva școli noi la cele trei Episcopii.

Literaturii N. Iorga. *Reformele în Biserica ale lui Constantin Mavrocordat*, în rev. „Ramuri”. 1909. p. 129-133; Gh. Glubănescu, *Porturile religioase ale lui Constantin Mavrocordat din / 1742, în rev. „Ion Neculce”* 5. 1923, p. 315-318; Gh. I. Moiescu. Șt. Lupșa și Filipașcu. *Istoria Bisericii Române*, vol. II. București. 1957, p. 193 — 196; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I. București. 1981, p. 350 — 353 (ed. a II-a. București. 1994. p. 343—345); Ruxandra Moașa, *În mitropolit grec al Moldovei: Nichifor de Sidis*, în *buletinul „Ion Neculce”*. Iași, 2-3. 1996-1997, p. 71-79.

NICIUTICI GHEDON, episcop sârb. N. 1736. t. 20 nov. 1788 la Sibiu (în m. la Rășinari). Studii într-o școală sârbească, după care s-a călugărit și a fost hirotonit diacon al episcopului Dionisie Novacovici, la Buda. apoi la Sibiu — Rășinari, protopop la Abrud, apoi egumen al mănăstirii sănăscăi Șisatovaț. vicar al Episcopiei Bucovinei, cu sediul la Cernăuți (1783). La 30 sept. 1783 numit episcop al episcopiei ortodoxe a Transilvaniei, hirotonit la Carloviț, apoi instalat la Sibiu la 1 iul 1784. Ca episcop a întocmit o statistică („conscripție”) a eparhiei (120.552 familii ortodoxe), iar în 1786 face o arondare a ei, împărțind-o în 31 de protopopiate, cu 981 parohii; în 1785 convoacă la Sibiu „soborul mare” al protopopilor eparhiei; în 1786 introduce registre de state civilă în parohii: în 1787 și 1788 inspectează eparhia, iar secretarii săi au lăsat însemnări asupra celor constatate. A fost primul ierarh din Transilvania care a solicitat autorităților habsburgice aprobarea pentru înființarea unui seminar teologic; în 1786 s-a aprobat numai un „kurs pedagogic” la Sibiu pentru pregătirea viitorilor învățători ai școlilor „poporale” îndrumate de Biserica Ortodoxă, dar. În cadrul acestuia erau pregătiți și viitorii preoți. Prin testament a dispus ca din banii lui să se construiască o biserică în Sibiu (existentă și azi în cartierul „Măicri”) și să se constituie un fond pentru ajutorarea preoților săraci.

Uteratura: Eudoxiu Hurmuzaki. *Fragmente zur Geschichte der Rumänen*, vol. 11. București.

1881; p. 202-204. Dr. Ilarion Pușcariu, *Documente pentru limbă și istorie*, voi. I. Sibiu, 1889. p. 45 — 155; Matei Voileanu. *Momente din viața bisericească a români/or ortodocși din Transilvania*, Sibiu. 1902, p. 25-60; Dr. Ioan Lupaș. *Istoria bisericească a românilor ardeleni*. Sibiu. 1918,p. 125-127; Gh.I. Moisescu.Șt. Lupta și Al. Ftlipașcu, *Istoria Bisericii Române*, vpl. IL București,1957. p. 322-323; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II, București. 198Lp, 506-508 (ed. IL București, 1994, p. 492—494).

NICODIM tle la Tismana, reorganizator și îndrumător al monahismului romanesc. N. c. 1340, imr-o familie de vlahi sud-dunăreni, la Prilep, în Macedonia, † 26 dec 1406, la mănăstirea Tismana. Călugărit la Muntele Athos. probabil la Hilandar; uu timp a trăit în regiunea Craina. lângă Dunăre, unde ar fi ridicat — după rradițic — mănăstirile Vrutna și Manastiri|a; prin 1370—1371 a trecut în nordul Dunării, unde a ridicat mănăstirea Vodița, cu ajutorul lui Vladislav-Vlaicu Vodă; în 1375 trimis de cneazul La/ăi¹ al Serbiei într-o misiune la Constanttnopol; după această dată începe zidirea mănăstirii Tismana. cu ajutorul lui Radu I; ambele mănăstiri au fost conduse de Nicodim până la moarte, potrivit principiului „sainovlustici” (conducere de :ătre propriul sobor, fără vreun amestec al uitorității superioare bisericești sau de stat), abținând numeroase hrisoave de dame din partea domnilor țării. Tradiția ti atribuie și ctitorirea altor mănăstiri (Gura Motrului, Vișina, Prislop). A purtat corespondență cu patnarhul Eftimic al Iaruovei, în probleme teologice; în 1404—1405 jcaligrafiat, pe pergament, un *Tetraevanghel* în limba slavonă de redacție medio-sarbă. împodobit uu frontispicii și inițiale înflorate, probabil la mănăsirca Prislop, în părțile Hațegului. Prăznuit ca sfânt (26 dec.).

LMcmluni: Icroin. Ștefan de la Tismana. *Viața Prea Cuviosului părintelui Nicodim ifintitu!*„,ed. Iosif Bobulescu. București. 1883. XI + 82 p. (ed. a II-a. Craiova. 1935); Nicolae Dobrescu, *întemeierea Mitropoliilor și a celor iintăi mă*năstiri din țară*. București, 1906. **p.** 63—67; E. Turdeanu. *Lespremiers ecrivains t&igeux en Valachie: Thegoumene Nicademe de Tumana et le moine Philote'e*. în „Rcvuc des ftkmsioumaines¹”.Paris, 11.1954ṽp. 114—144; Mitropolit Tit Simedrea, *Glosă pe marginea unei însemnări*. în MO. an. XIII. 1961, nr. 1—4, p. 15—24 (în legătură cu Tetraevanghelul); E. Lăzărescu. *Nicodim de la Tismana și cultura*

românească. I (până la 1385),în „Romanoslavica”, Istorie,XL 1965.p. 237-284; Ion Radu Mircea, *Cel mai vechi manuscris mimat din Țara Românească: Tetraevanghelut popii Nicodim tl404-l405)Jn* „Romanoslavica”, XIII. 1966. p. 203—221; Victor Bcātuicscii. *Sfântul Nicodim*, în MO, an. XXII, 1970, nr. 5-6. p* 587-598; Pr. D. Bălașa, *Sfântul Ignatie Teoforul și Sfântul Nicodim de ta Tunuri*. în MO.an. XXIII, 1971, nr,9-10.p. 634-651; Patriciu CoăHa, *Cuviosul Nicodim cel sfințit de la Tismana*, în BOR, an. XCIII. 1975, nr. 1-2, p. 194- 207; Nestor Vomicescu, *Cuviosul Nicodim de la Tismana, clitor de sfinte locașuri*. în MO, an, XXVIII, 1976,nr. 11-12,p.923-931 (alic studii despre Nicodim în același număr, semnate de Radu Crețeanu, Pr. Sebastian Chilea, Pr. Scarlat Porcescu. Pr. Gheorghe Drăgulin, Diac. Ioasaf Ganea și Pr. Dumitru Bălașa); Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. L București, 1980. p. 288-294 (ed. a II-a. București, 1992, p. 306-313); Viorcl Ionița *Cuviosul Nicodim cel sfințit de la Tismana*, în voi. *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*. București, 1987, p. 299—305; Mircea Păcurariu, *Sfinți dacoromâni și români*. Iași, 1994. p.65—68.

NICODIM, ieromonah, caligraf si miniaturst la Putna. a doua jumătate a sec. XV. Sc cunoaște de la el un *Minei pe aprilie* (1467),azi la Moscova, și celebrul *Tetraevanghel* din 1473, scris pentru mănăstirea Humor (azi la Muzeul de Istoric al României), cea mai de seamă operă caligrafică — miniatnrstică a vremii, scris pe pergament, cu frontispiciu inițiale înflorate și miniaturi; tot aici se află și cunoscutul portret policrom al lui Ștefan cel Marc, ingenunchiat. oferind Evanghelia Sfintei Fecioare Măria, așezată pe tron.cu pruncul Iisus în brațe.

Literatura: I. Bogdan. *Evangheliile de la Humor și Voronețdin 1473șt* / 5,50.în An. Acad. Roin.,M.S.L,s. ILt.XXIV.nr 16. București. 1907,12 p. + 6 stampe; Emil Turdeanu. *Miniatu- tura bulgară și începuturile miniaturii românești*, în „Buletinul Institutului Român din Sofia”.an. I. 1942.nr.2,p.420--425 și 431 -432; Emil Turdeanu . *Manuscrise slave din timpul lui Ștefan cel*

NICOLAE NICOLAE

Mare. in „Ceieclăan Literare”. V, București. 1943. 114—117 ^ 121-124(și extras); M. Bcr. «Miniaturi și manuscrise, în voi. *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din țim/pul tui Ștefan cel Mare*, București. 1958. p. 372—373. 379-388; Pr. Paulin Pănescu, „Mamă dă mândstrea Putna” în BOR. an. LXXX. 1962. nr. 1-2. p. 117-120; C. Popescu-Vâlcea, *Miniatura românească*. București. 1982. p. 17—18. 86-87 și pl. 7—12.

NICOLAE NICOLAE. profesor de teologie. N. 6 nov. 1910. în Dorești. jud. Vâlcea. * 5 mart. 1977. în București. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1923* 1931) și la Facultatea de Teologie din București (1931—1935). cu specializare în secția biblică la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Strasbourg (1935-1937). doctoratul în Teologie la București, în 1942. Cântăreț bisericesc în București (1937-1938), diacon la biserica „Sf. Gheorghe Vechi” din Bncrșli (1939-1947). profesor suplinitor de Religie (1938). asistent la catedra de Studiul Noului Testament și Enneceutică biblică a Facultății de Teologie din București (1938 -1946), profesor titular la aceeași catedră la Facultatea de Teologie din Suceava (ian. 1947 —apr. 1948), apoi la aceeași catedră la Institutul Teologic din București (1948-1971); prorector (1952-1962) și rector (1949-1950 și 1962-1971) > al [Insmut.mii](#). secretar general în Ministerul Cultelor (1945—1946) în Adunarea episcopală a Arhiepiscopiei Bucureștilor, arhiidiacon stavrofor. membru în mai multe comitete și comisii din Consiliul Ecumenic al Bisericilor și Conferința Bisericilor Europene, participant la diferite sesiuni ale acestora; a făcut parte din delegațiile Bisericii noastre la a treia Conferință panortodoxă la Rodos (1964). a cincea și a șasea Adunare generală a Conferinței Bisericilor Europene (1967, 1971) ș.a.

Lucriri: *Exegeza textului II Corinteni XII, 7—9*, în ST. an. VII. 1938-1939. p. 209-244 (și extras. 39 p.); *Introducere în Epistola către Filipeni. Captivitatea Sfântului Apostol Pavel în Efes* — Teză de doctoral. București. 1942. 144 p.. *Cronologia paulină*, în BOR. an. LV. 1942. nr. 5-6. p. 177-203 (și extras. 32 p.). *Sensul vieții sociale după Noul Testament. Studiu de teologie biblică*. București, 1946, 56 p.; *Adevărata pietate din Noul*

testament. în ST. an. I. 1949. nr. 1—2. p. 35 — 53; *Cheia interpretării istorice a Apocalipsei*. în Sr. an. I. 1949. nr. 5-6. p. 287-303; *Misiunea socială a Bisericii în lumina Sfintei Scripturi*, în „Ortodoxia”, an. III. 1951. nr. I. p. 45 —60; *Actualitatea Epistolei I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel* în ST. an. III. 1951. nr. 1-2, p. 61-90 și 3-4, p. 167—213; *Sfântul Apostol Pavel și creștinătatea actuală*, în ST. an. III. 1951. nr. 7-8. p. 449-461; *Cele patru Evanghelii, dovadă pentru folosirea pâinii dăruite la Sfânta Euharistie*, în ST. an. III. 1951. nr. 9-10. p. 552-558; *Biserica Ortodoxă, păstrătoarea celor mai bune tradiții; metode teologice exegetice biblice*, în ST. an. IV. 1952. nr. 3-4. p. 113—133. *Actualitatea parabolilor istorice în Evanghelia după Sfântul Luca*. în ST. an. IV. 1952. nr. 5-6. p. 273—292, *Patimile Mântuirii după Sfintele Evanghelii*, în ST. an. V. 1953. nr. I. 1-2. p. 106-115; *Sfântul Ioan Evanghelistul, martor al învierii Domnului*, în GB. an. XII. 1953. nr. 2-3. p. 132-143; *Actualitatea Epistolei I a Sfântului Ioan Evanghelistul*, în ST. an. V. 1953. nr. 3-4. p. 225-246; *Cadrul problemei sinoptice*, în ST. an. VI. 1954. nr. 3-4. p. 115—129; *Îndatoriri sociale după Noul Testament*, în ST. an. VI. 1954. nr. 7-8. p. 347-356; *Ideile dogmatice și misionare ale Epistolei către Corinteni*. în MO. an. VI. 1954. nr. 4-6. p. 152-161; *Studiile biblice în Biserica Ortodoxă Română* /id. în ST. an. XXIII, 1971. nr. 1-2. p. 14-30; *Venirea a doua a Domnului Împărăpa de o mie de ani*, în ST. an. XXIV, 1972. nr. I —2. p. 12-23; *Răspunderea pastorală și misionară a preotului după Noul Testament*, în BOR. an. XCII. 1974. nr. 3-4. p. 375-390; *Scurt istoric al traducerii Sfintei Scripturi. Principalele ediții ale Bibliei în Biserica Ortodoxă Română*, în ST. an. XXVI, 1974. nr. 7-8. p. 489-521.

Coautor al manualului *de Studiul Noului Testament*, cd. I. București. 1956; ed. a II-a. București. 1977, 256 p.

Articole de îndrumare socială-misionară pentru preoți, reportaje, cronici, recenzii. În „Studii Teologice”. „Ortodoxia”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Olteniei” ș.a.

literatură Necrolog, în ST. an. XXIX. 1977. nr. 3-4. p. 361-363; *Necrolog*, în ROC, an. VII. 1977. nr. I. p. 82-83; Pr. Prof. D. Rădulescu, *Prof. Dr. Nicolae Nicolaescu*, în ST. an. XXXIV. 1982. nr. 1-2. p. 67-68.

MCOLAI GHERONTIE (din botez Grigorie), qiw p. N. 1 apr. 1867. in Mănăstioara. jud. Vrancea. t 28 dec. 1948, în București. Seminarul inferior In Roman (1883-1887). diacon la catedrala episcopală din Roman (1887), diacon la biserica „Madona Dudu” și profesor de Psaltichie la Școala de cântăreți din Craiova (1902). diacon la catedrala mitropolitană din București (1909-1915), urmând cursurile Seminarului „Central” (1906-1910) și ale Facultății de Teologie din București (lic. 1915). In 1919 a fost călugărit și hirotonit ieromonah la Cernica. sub numele Gherontie. hirulcsit arhimandrit și nunul eclesiarh la catedrala mitropolitană: arhiereu vicar al Episcopiei Tomisului cu titlul „Siliștreanul” (1923-1926); la 4 febr 1926 ales episcop al Tomisului (înscăunat 14 mai 1926): retras din scaun la 1 ian. 1942. In timpul păstoririi sale * au construit palatul episcopal și o serie de biserici în Constanța și eparhie. A publicat un *îndrumător liturgic* (București. 1939. 244 p.). *îndrumătorul /kistoral* și alte lucrări de muzică psaltică.

literatura: Diac A. A., *Carte omagială cu ocazia aniversării a cinci ani de păstorie a P. 5. D. D. Gheronthe. episcopul Constanței, vechiul mitropolit, Constanța. 1931, 187 p.*; *Necrolog*, în BOR. un. LXVII. nr. 3—4, 1949. p. 66—68; Drd. Alex. Ioniță, *Constantei*, In ST.an. XXVUI. nr.7 —10. 1976. p. 630; Diac George Dincă, *Turi de ierarhi compozitori fi mari cântăreți bisericești*, în GB.an. XXXVI, | 1977. nr.10-12. p. 959-960.

NICULESCU ALEXANDRU, mitropolit N. Giul. IK82, în Tulgheș, jud. Harghita, t 5 iun. 1941. In Blaj Studii liceale în Reghin și Blaj, trimis apoi la Roma. la Colegiul „De Propaganda Fide”. unde a obținut doctoratul în Filosofie și Teologie (1904). Funcționar în cancelaria mitropolitană din Blaj (1904-1905). profesor și prefect de studii la Seminarul teologic (1905—j 1908 și 1909-1911), preot (1908-1909). secretar mitropolitan (1913). canonic, apoi vicar general arhiepiscopal (1916). „procurator” al Bisericii românești unite din Roma (1909-1920). „director spiritual” al mănăstirii de maici de la Obreja—Alba (1920), episcop de Lugoj (instalat iul 1922). apoi mitropolit de Blaj (numit 7 mai 1935. instalat 6 sept. 1935)- A fost unul din teologii de seamă ai Bisericii unite. îndeosebi cu lucrări de Morală și

NICI I I Scl i NIFON

(ales la 29 mart. 1923. instalat la 24 mai 1923). până la moarte. Ca protopop în Dobrogea. a publicat două *Dări de seamă* detaliate asupra situației bisericești din jud. Constanța și Tulcea. iar ca episcop a fost preocupat mai ales de îndrumarea activității misionare și cultural-editoriale (rev. „Îngerul” și „Buletinul Episcopiei

Apologetică.

Livrări: *Adevăruri eterne Meditații, predici, conferințe, cuvântări ocazionale*. Blaj, 1915. IV ♦ 235 p.: *Teologia Morală, Voi A Principii*, Blaj. 1918. VIII + 504 p.; *Dumnezeu în natură*. Lugoj. 1923. 42 p.; *Natura*. Lugoj. 1925. 72 p. *Stropide rouă. Povește sufletești*. Lugoj, 1929. 232 p.; *Familia*. Lugoj, 1934. 67 p.. *Sfințit și animalele*. Blaj. 1939. 71 pete.

Traduceri *Predicile de adveut*, ale lui Bourdaloue. traduse din originalul francez. Blaj, 1920, 288 p.; Bruno Vercauysse. *Noi meditații practice pe toate zilele anului* (prelucrate din nou de Ioan Baptista Ixihmann). Lugoj. 1927. 648 p.

A publicat alte peste 200 de studii și articole în „Unirea” și „Cultura Creștină” de la Blaj. „Răvașul”—Cluj, „Sionul Romanesc”—Lugoj. „Observatorul”—Beiuș ș.a., discursuri, cuvântări pastorale. ,

Literaturii Gheorghe Comșa. *Istoria predicii la români*. București. 1921. p. 258 - 264; *Necrolog*. în CC.an.XXI, 1941. nr.4-6. p. 177-184; Iosif E. Naghiu. *Bibliografia mitropolitului Alexandru Nicolescu*, în CC. an- XXII, 1942. nr. 4-6. p. 242-255; Nicolae Comșa și Teodor Seiceanu. *Dăscălit Blajului*, București, 1994. p. i 34; Ioan I -ăcătușu, *Personalități din Covasna și Harghita*, Cluj-Napoca. 1998, p. 85—89.

NICULESCU GHENADIE (din botez Gheorghe), episcop. N. 28 nov, 1874, în satul Găgăni, com. Păulești, jud. Prahova, t 29 aug. 1942. în Buzău. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (ahv 1898) și la Facultatea de Teologie din București (1898-1902). Diacon la schitul Nămăicșu (1899-1902). preot în Cocargea (azi Pietre ni Ijkl. Constanta și p. Hopopol jude (ului Constanța (1902—1904). paroh în Nalbant. jud Tulcea (1904). apoi la bisenca „Sf Iinpămți” din Tulcea (1905-1910), protopop al jud. Tulcea (1904-1910), profesor la Liceul de fete din Tulcea (1904-1910). preot la catedrala episcopală din Râmnicu Vâlcea (1911 - 1922). protopop al jud Vâlcea (1911 —1913). profesor și director al Seminarului „Sf Niculae” din Râmnicu Vâlcea (1910-1911 și 1913-1922), profesor și director al Seminarului „Sf Andrei” din Galați (1922—1923); episcop al Buzăului

Buzăului”): a tipărit broșuri, articole, pastorale, cuvântări.

Literatura: BOR, an. XLI, 1923. nr. 8. p. 587—592; *Necrologuri*, în BOR.an. LX. 1942. nr. 7—8. p. 377—384; „Buletinul Episcopiei Buzăului”, an. XVI. nr 17 și 18 din 1942; rev. jn. an. XIV,

1942.nr. 5-9 și 10—12; Pr. Gabriel Cocora, *Protopopul G. V. Niculescu*, în GB. an. XXXV. 1976. nr. 7-8, p. 774-781; Pr. Gabriel Cocora, *Șirul episcopilor Buzăului*, în voi. *Spiritualitate fi istorie la Înforura Cârpa-(Hor*, I, Buzău, 1983, p. 50; Pr. Gabriel Cocora, *Episcopia Buzăului, o vatră de spiritualitate românească*. Buzău. 1986. p. 190- 197; Preot Eugen Drăgol. *Ierarhi fi preoți de seama la Dunărea de Jos. 1864-1989*, Galați. 1990. p. 106-107.

NICULESCU) NIFON <din botez Nicolae>. episcop. N. I iul. 1858, în București, t 27 febr. 1923, în București. Studii la Seminarul „Central” (1872—1880), mai târziu la Facultatea de Teologie dtn București (licența în 1892). Diacon la biserica „Albă” din București (1881), apoi la „Crețulescu” (1882), preot la biserica „Albă” (1883—1895), un timp revizor eparhial la Mitropolia Ungrovlahiei și profesor de Religie în București. Rămas văduv, în 1895 s-a călugărit la Cernica. sub numele Nifon, fiind ridicat în același an la treapta de arhiepiscop-vicar la Mitropolia Ungrovlahiei, cu titlul „Ploieșteanul”¹¹ (1895— 1909); la 22 mart. 1909 ales episcop al Dunării de Jos cu reședința la Galați (însăunat 26 mart. 1909).unde a păstorii până la 1 ian. 1922,când s-a retras din scaun.

Renunțat liturghisitor și cunosător al muzicii psaltice, a publicat o *Carte de muzică bisericească pe psaltichie fi pe note liniare pentru trei voci*. București. 1902.400 p. A editat o serie de broșuri cu caracter didactic moralizator, între care: *Viețile Sfinților* (12 voi.). *Mântuirea păcătoșilor** *Mângâietorul celor întristași*. *Catehismul ortodox* etc. A rostit numeroase conferințe și cuvântări, unele din ele fiind tipărite (ex. *Patru conferințe religioase ținute la Societatea Femeilor Române*, București, 1905, 254 p., toate cu caracter istoric).

Literatura: BOR. an. XL. 1921, nr. 3. p. 226-227; *Necrolog*. în BOR. an. XLI. 1923. nr- 5. p. 379-380; Arhiepiscopul Dr. Veniamin Pocitan, *Arhiepiscopii vicari în Biserica Ortodoxa Românească*, București. 1937, p. 42— 44; Diac.

341

Literatura: Cl. Ialoiu-Mărcușanu. *Mărcușanu mitropolitul Ungrovlahiei. Viața și activitatea sa*. București. 1896. 82 p./ Nicolae Dobrescu, *Studii de Istoria Bisericii române contemporane. I Istoria Bisericii din România (1850—1895)*. București. 1905, 206 p-; Pr. Grigorie N. Popescu, *Din trecutul Seminarului „Nifon mitropolitul” din București*, București, 1943,240 p.; Pr Nicolae Șerbănescu. *Mitropoliții Ungrovlahiei An* BOR. an. LXX VII 1959. nr 7-10, p. 813-815; Pr. Nicolae Șerbănescu» *O pomenire și o aniversare: mitropolitul Nifon al Ungrovlahiei (1850— 1875), primul „primat” al Bisericii Ortodoxe Române*. în GB.an. XXXI, 1974, nr. 5-6, p. 649—656; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. III, București,

George Dincă. *Chipuri de ierarhi: compozitori, traducători, prelucrători si tnari cântăreți ai muzicii bisericești*, în GB. an. XXXVI. 1977, nr 1 — 3. p. 142—145; Preot Eugen Drăgoi. *Ierarhi fi preoți de seamă la Dunărea de Jos, / \$64-/9S9,Galați, 1990*,p. 40-43.

NIFON (din botez Nicolae Rusailă). mitropolit primat. N. 1789. în București, într-o familie de aromăni, i 5 mai 1875, în București (îngropat la Cernica). Tuns în monahism la Cernica, în 1809. hirotonit ierodiacon la Mitropolie, mai târziu ieromonah (1826), iconom și protosinghel la Episcopia Râmnicului (1827), arhimandrit (1836),stareț la Cozia(1839), vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei (1841), fiind hirotonit arhiepiscop cu titlul „Scvaslias” (24 oct. 1843), locțiitor de episcop la Râmnic (ian. 1848—sept- 1850) și, paralel, „locțiitor al scaunului mitropolitan”⁴ (11 aug. 1849-14 sept. 1850). La 14 sept. 1850 ales mitropolit (însăunat 8 oct.); la 11 ian. 1865 i s-a acordat titlul de „mitropolit primat”, păstorind până la moarte. Acum s-au redeschis Seminariile teologice eparhiale, în 1851 (închise în cursul revoluției din 1848); în 1852 a înființat o tipografie. în care a editat aproape toate cărțile de slujbă (mai târziu a luat-o statul); a refăcut cu cheltuiala sa câteva lăcașuri de închinare: mănăstirea Zamfira, schitul Cetățuia din Râmnicu Vâlcea, a ridicat din temelie biserica din Letca Nouă (azi jud. Giurgiu). Președinte al Divanului Ad-hoc din București (1857) și al Adunării electivă care a ales domn pe Alexandru Ioan Cuza (24 ian. 1859). în timpul păstoririi lui. au avut loc cunoscutele reforme bisericești ale lui Alexandru Ioan Cuza (secularizarea. Legea sinodală. I^gea pentru numirea de mitropolie și episcopi eparhioți); în 1872 s-a promulgat „Legea organică pentru alegerea de mitropoliți și episcopi și peni ni constituirea Sf. Sinod”. În 1872 a înființat — din banii sdi — un al doilea Seminar în București.cu 8 clase, care ia purtat numele; acest Seminar s-a întreținut — până în 1948 — din fondurile lăsate de mitropolit și din veniturile moșiei Letca Nouă.

NITZULESCU NICOLAE

1981, p. 52-53 și 113-131 (ed. a II-u. București, 1994).

NISTOR VENIAMIN (din botez Virgil). episcop.N. 10 febr. 1886, în Araci, jud. Covasna, în familie de preot, f 5 febr. 1963, în Alba Iulia. Liceul la Brașov (abs. 1906), Institutul teologic la Sibiu (1906-1909), studii - neterminate - la Facultatea de l .itere-Filosofie și cea de Teologic a Universității dm București. Preot necăsătorit (în 1913). mobilizat ca preot militar în cursul primului război mondial: șef de serviciu la Resortul Cultelor din Consiliul DirigenK 1919). secretar al noii eparhii a Clujului (1920—1922). secretar, apoi consilier la Arhiepiscopia Sibiului (1922—

1941; lurotesit protopop în 1926, tuns în monahism la Căldărușam, sub numele Veniamin și hirotesit arhimandrit în 1940; membru în Adunarea Eparhială a Sibiului și în Congresul Național Bisericesc. La 3 iun. 1941 ales episcop al Caransebeșului (hirotonit 8 iun., înscăunat 24 iun. 1941); pensionat în febr. 1949 și numit stareț al mănăstirii Sf. Treime (catedrala Reîntregirii) din Alba Iulia» unde a rămas până la sfârșitul vieții.

A publicat mai multe studii — sub pseudonimul „Părintele Nichifor* — în „Telegraful Român”, „Revista Teologică” — Sibiu, „Revuc de Transilvanie” — Cluj. sau în broșură, cu privire la situația privilegiată a cultelor neojlodoxe în perioada interbelică față de Biserica Ortodoxă (*ex. Costfesionalism iwlitic, Sibiu. 1930, 109 p.*). Ca episcop, a îndrumat revista „Altarul Banatului” și „Foaia Diecezană” de la Caransebeș, activitatea Academiei teologice și a mănăstirilor din eparhie.

Literatura: *Nunuir omagial* din AB, an. III. 1946, nr. 1 -6, p. i-LXXII: *Necrolog*, în MA. an. VIII. 1963, nr. I-3, p. 3-6; Prot. Dr. Marcu Bănescu. *Pomenirea vrednicului ierarh Veniamin Nistor (1886-1963)*, în MB, an. XXXVI. 1986, nr. 2, p. 87—93; Ioan L. Stătușu, *Personalități din Covasna și Harghita*, Cluj-Napoca. 1998, p. 101 -105;

NTTZULESCU NICOLAE, profesor de teologie (nehirotonit). N. 19 sept. 1837, în Bordușani, jud. Ialomița, în familie de preot, 125 ian. 1904, în București. Studii la Seminarul din București (4 clase), apoi la Colegiul „Sf. Sava” din București (abs. 1860); studii superioare la Universitatea din NIȚESCU CONSTANTIN (ZLATIAN)

NIȚKSCU CONSTANTIN (ZLATIAN). preot, profesor. N. 27 apr. 1895. în Bălci Români, jud. Dâmbovița. t 19 oct. 1976, (n Târgoviște. Studii la Seminarul „J<ifon” din București (1907- 1915). cu diferență de liceu, licențiat al Facultăților de Drept (1918). Filosofic (1919) și Teologic (1920) din București, doctoratul în Teologie la București (1932). Preot în Ghiriesli-Dăinb<vița(1916-1920)). niophilizal ca preot militar (1916—1918). paroh la biserica „Sf Gheorghe” din Târgoviște (1920-1940), profesor de Religie la Liceul Militar „Nicolae Filipescu” din Mănăstirea Dealu. paralel profesor de Romană și Drept la Liceul de băieți și la Școala normală din Târgoviște (1926— 1945). protoereu de Târgoviște (1941 - 1942), inspector general didactic în Ministerul Armatei — Direcția învățământului Militar (1945— 1948). pensionat în 1948; mai târziu directorul Muzeului Mitropoliei Olteniei din Craiova (1954- 1956). prcol la bisenca „Sf. Dumitru” din Craiova (1956- 1976).

Lucrări: *Influența creștinismului asupra dreptului*, lezade doctorat, București, 1932. 72 p.; *Mănăstirea Dealu și Liceul militar „ Nicolae Filătescu”*, Târgoviște. 1932, 151 p.; *hipicioa-rele*

Leipzig. unde a obținut licența în Teologie și doctoratul în Filosofie (1865); mai târziu licența în Drept la București. Profesor pentru disciplinele biblice la Seminarul „Centrul” din București (1866— 1904); directorul „diviziunii școalelor” din Ministerul Instrucțiunii Publice (1869- 1874); după 1881 a fost profesor la noua Facultate de Teologie din București, inițial pentru Limba ebraică (1881 - 1883), apoi la catedra de Istoria dogmelor și Patrologie (1884-1894) și în sfârșitul catedra de Limba ebraică. Arheologie biblică. Isagogie și Exegeza Vechiului Testament (1894 -1903); decan al Facultății (1893—18%).

Lucrări: *Manual de Psihologie, Logica, Morala și Teodicee*, traducere din Charma, București» 1870, X + 183 p.; *Prescurtare de geografie*. București. 1873. 112 p. {ed. a II-a, București. 1875. 83 p.}; *Compendiu de Istoria Bisericii (pana la 1453)*, București» 1875, VII + 248 p., ed. a II-a; *Elemente de Gramatica a Limbii ebraice*. București. 1887, 184 p. A tradus din limba greacă *Noul Așezământ*, București, 1897. 431 p. (reeditat în 1908). apoi o ediție integrală a Bibliei. București, 1906. amândouă editate de Societatea Biblică Britanică.

Literatura: Prof. on. T.G. Bulai. *Contribuții la istoricul Facultății de Teologie din București*, în BOR, an. LXXV, 1957, nr. I-12, p. 1102— 1104; *Date bibliografice*, în ST. an. XXXIV. 1982, nr 1-2, p. 25-26; Pr. Gheorghe L. Drăgulin, *Preocupările de istorie bisericească universală și de studiu biblic ale prof. univ. dr. Nicolae Nitzulescu (1837-1976)*, în BOR. an. CUI, 1985, nr. 7-8, p. 579-589.

342

altarului, București. 1937, 138 p ; *Mănds-tirea Dealu*, în GB. an. XX. 1961. nr 7-8. p 670-695; *Mitropolia Târgoviștei*. în GB. an XXII. 1963, nr. 1-2, p. 71-100; *7"drșrm^M Biserici din ejroca lut Matet Basarab*. în GB, an XXII. 1963, p. 700-713; *Vechi ctitori târgoviștene*, în GB, an. XXIV. 1965, nr. 1 -2. p. 128—149; *Figuri de preoți târgoi-tșteni*, în GB. an. XXIX, 1970, nr 1-2, p. 48-57: *htortcul bisericilor din Bălci-Dâmlnivifa (Pr urmele picturii lut Cheorghe Tattarescu)*, în GB. an. XXIX, 1970, nr. 9-10, p. 957-964.

Literatura: *Necrolog*, în GB. an. XXXVI, - 1977, nr. 1-3, p. 161-162.

NOROCEL E PI FANTE (din bote? Gavril). episcop. N 14 dec. 1932, în Mălini, jud Suceava. Frate în mănăstirea Rașca. jud. Suceava (1948— 1950), tuns în monahism la mănăstirea Neamț și hirotonit ierodiacon (1953). Studii la Seminariile teologice din mănăstirea Neamț (1951 — 1955) și Curtea de Argeș (1955—1956). la Institutul Teologic Universitar din București (1957-1959) și la Academia teologică din Sofia (1959-1961). unde a obținut licența: cursuri de

doctorat — specialitatea Istoria bisericească universală — la Institutul Teologic Universitar din București (1961 — 1962). la Academia duhovnicească din Moscova-Zagorsk (1962—1964) și din nou la București (1966-1968). Profesor la Școala monahală din mănăstirea Dragomirna (1956— 1957),preot slujitor la mănăstirea Putna (1964— 1965), profesor la Seminarul teologic din mănăstirea Neamț (I mart. 1965-30iun, 1971).director al Seminarului (I ian. 1967—I ian. 1971), hirotonit ieromonah (1967). himtesit protosinglwl (196X1 și arhimandrit (1971); stareț al mănăstirii Ncamțd ian. 1971—**Oct** 1975).U 16oct. 1975 ales tle Sf. Sinod episcop-vicar al Arhiepiscopiei Tonusului și Dunării de Jos, cu titlul „Totm-lanul”. cu sediul în Constanța (însăunat la 9 nov 1975); la 25 apr. 1982 ales episcop al Buzăului (instalat 4 iul. 1982), unde păstorește șt fn prezent A făcut pane din mai multe delegații sinodale române care au viziiat alic Biserici, delegat la a șasea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericii de la Vancouver(1983|și altele

l.ucrări: *Organizarea Bisericii fn secolul al V-lea In urma hotărârilor Sinodului de la Calcedon*, în GB. an. XXI. 1962. nr 3-4, p. 307—

6. 1979. p. 469—478; *Viața W»wfc—Jli ta Tonus tn secolele IV-Vt*, în GB. an XXXVIII. 1979. nr. 7-8, p. 807-824; *Sfântul Afxistol Andrei tn tradiția românilor — mărturie a vechimii creștinismului șt a continuității noastre t>c aceste meleaguri*, uîGB uri XXXVIII. 1979. nr. 11 — 12.p. 1157— 1174; *Figuri bisericești de lufftatort pentru cultura și unitatea neamului*. în voi. *Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos fn trecut și astăzi*- Galați. 1981, p 127-143. O parte dm studii strânse în voi. *Pagini din istoria veche a creștinismului la români*. Buzău. 1986, 346 p. *Ctitorii voievodale tn eparhia Buzăului*. Buzău. 1988.528 p.; *Slujitori ai legii strămoșești, ai culturii și imitații naționale fn eparhia Buzăului*. Buzău. 1991, 170 p; *Sfântul Sa\ a de la Burau*. Buzău. 1996.40 p. Pastorale și alte arii* cole cu caracter misionar publicate în voi *In slujim credinței străbune și a înțelegerii între oameni*. Buzău, 1987,363 p.

Alic articole în „Jurnal Moskovskoi Patriarhii”. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”. „Glasul Bisericii”. „Telegraful Român”, „Glasul adevărului” — Buzău ș.a.

Literatura Reportaje ilcspje alegerile sale.în BOR.an. XCIII. 1975. nr. 11 —12, p- 1482-1512; GB, an. XXXIV. 1975, nr. 11-12, p. 1319-1361; BOR. an. C. 1982, nr. 7-8, p. 627-631; ROC.an. XII. 1982.nr.2,p.23-**30** șt GB,an. XLI. 1982.nr7-8,p. 588-644.

NOVACOVICI DIONISIE, episcop N. c In Dalmația, t 8 dec. 1767 în Sanundrci ►zcnlndrel. lângă

317; *Biserica Armeană*. în MMS, un XLI. 1965. nr 7-8, p. 374-390; *Patrtarhta bulgară de Târnovo între anii 1233- 1393*An ST, an XVIII 1966. nr. 3-4. p 146- 159; *Sfanțul Efnmte, ultimulpatriarh de Târnovo st legăturile lui cu Biserica românească*. în BOR, an, LXXXIV.1966.nr.5-6.p. 552-573; *Relațiile bisericești și culturale între Bisericile Ortodoxa Rtmumâ și Bulgară în secolul al XIX-lea*, în BOR. an. LXXXV. 1967. nr. 9-10. p. 1006-1016; *Istoricul Bisericii georgiene șt relațiile ei cu Biserica românească*, în MMS.an. XLIII, 1967. nr. 9—10. p. 577—592; *Mitra/mlitul Veniamin Costachi și tipografia din fast*, în MMS, an XLIII, 1967.nr 1-2.p.71-79; *I600deant de la nuxtrtea martirtcă a Sfântului Sava Cotul*, în MMS. an. XLVIII. 1972. nr. 3-4, p. 146-158; *Egalitatea oamenilor în concepția Sfanțului Vasile cel Mare*. în MMS. an. XLVIII, 1972. nr. 5—6, p. 355—366; *Creștinismul ta români după Dimitrie Cantemir*. în MMS. An XLIX. 1975. nr. 9—10, p. 618—625; *Continuitatea românească și creștina - noi cxmtrdnntu.UyCtH*, an.XXXVHIJ979.nr.3-4.p 320-338; *W lătura Sfântului Vasile cel Mare despre folosirea Immurilor materiale* An GB.an. XXXVIII, nr. 5—

NOVACOVICI DIONISIF

Buda (azi Budapesta). Călu-ărit în mănăstirea „Sf. Sava” din Cattaro și liiro-tonii ierodiacon: studii In Gimnaziul și Academia teologică din Kiev (1725—1737). Profesor de Teologie și Filosofic la Scoală clericală din Novi Sad (din 1739). preot și predicator în eparhia ortodoxă sârbă de Buda (din 1747), episcop al iudei (hirotonit la 24 iul. 1749 la Carloviț). La mart 1761. Conferința miniștrilor din Viena numit locțiitor („administrator”) dc episcop ortodox al Transilvaniei (primul după dezbinaiea btorieascadin I TOI), confirmat printr-undecret împărătesei Măria Tereza din 13 iul. 1761. :lal în biserica „Sf Nicolae” din Șeheii Brașo-'ut. la I sept 1761. plstrându-si. însă. și epar a de Buda. S-a stabilit la Sibiu pentru doi ani. iar din 1764 la Rășinari, lângă Sibiu La 6 nov. 1762.pnnt-un nou ilccrci unpenal.i s-au impus 11 restricții, mai cu scamă interdicția dc n nu se opune propagării uniației. Din cauza acestora și a obstrucției tăcute dc autoritățile de stat,ți-a înaintat de câteva ori demisia, care i-a fost acceptată abia pe I oct. 1767,când s a reîntors la eparhia sa <tc la Buda. Ca episcop în Transilvania, a fost preocupai dc reorganizarea vieții bisericești ortodoxe; în 1767 s-a efectuat o statistică a credincioșilor ortodocși (635.**4541**. precum și a clerului (1224 de preoți. împăr|i|i în 44 dc protopopiate), a hirotonit aproape 200 dc preoți și a făcui lungi vizite canonice, mai ales în părțile de sud ale Transilvaniei. I>a moartea sa. din dispoziția Ma-nei Tereza,!oți bonn săi au intrai în tezaurul stătu lui austriac. A scris predici și lucrări dogmatie-

polemice: *Despre deosebiriile fundamentale dintre Biserica Răsăritului și cea a Apusului, Despre purgatoriu. Despre purcederea Duhului Sfânt*. toate în sârbește.

Literatura: Augustin Bunea. *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovici sau istoria ro* mândor rransihubienide ta 1751 la 1764...*, Blaj. 1902,p. 241—260; N. Ung*, *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902. p. 262-312; N. Ior^a. *Studii și documente cu privire la istoria romă-nilor*, vol IV, București, 1902, p, 80-102 și VOI, XIII. București, 1906, p. 236—266; D. Ruvarac. *Dionisie Novacovici*. Karloviț, 1924(in sârbește). Silviu Dragomir. *Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal in secolul XVIII*. voi. II, Sibiu, 1930,p 247-254; Ștefan

LupuJncepu tul arhipăstoriei ardelene a lui Dionisie Novacovici, în voi. ..Biserica și problema vremii". Sibiu, 1947. p. 25 — 44; .Ștefan Meteș. *Episcopul Dionisie Novacovici tanti 1761 — 1767*), în MA. an XVIII, 1973.nr- 5-6. p. 553-571; Keith Hit-chins și Pr. Ioan Bcju, *Documente privitoare la trecund Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania după 1761*. în MA. an. XIX. 1974. nr. I — 3,p. 13—46; Keith Hitchins și Ioan Bcju. .franj-tica românilor ortodttcși din Transilvania fu anul 1766, în MA.an. XXII. 1977,nr.7-9,p. 505-551; Keith Hitchins si Ioan Bcju. *Conscripția clerului orttnlax transilvan din 1767*, în MA.an XXIX. 1984. nr. 7-8. p. 534-568; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* voi. II.Ledn.București. 1994.p 488-490.

O

OANCEA DORIN, profesor de teologic. N. 13 febr. 1949, Fn Sibiu, fiul lui Zosim. Studii la Liceul „Brukenthal” din Sibiu (1962—1966), la Institutele Teologice din Sibiu și București (1966-1968 și 1977-1979), la Facultatea de Filologie — secția Limbi germanice — a Universității din București < 1968 —1972), studii de doctorat la Institutul teologic protestant din Sibiu, care i-a conferit titlul respectiv în 1992. Documentarist la Sectorul Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Române (1973-1979). lector pentru Limbile engleză și germană la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (azi Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”)din 1979, încredințai și cu suplinirea lectoratului de Istoria și Filosofia religiilor (din 1992), conferențiar (1997) penlni aceeași disciplină; diacon (1982); o serie de participări la simpozioane și conferințe ecumenice peste hotare.

Lucrări: *Coordonate ale activității teologice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin*, în BOR. an. Cil, 1985, nr. 7-8. p. 589-615; *Ecumenismttt In gândirea teologică transilvăneană*, în voi. *Contribtții transilvănene la teologia ortodoxă*. Sibiu. 1988, p. 342-356; *Unitatea vieții religioase fi pluralitatea formelor ei de expresie. O perspectivă comunicatională.m* voi. *Persoană fi comuniune. Prinos de cinstire preotului profesor academician Dumitru Stăniloae*, Sibiu, 1993, p. 469-493; *Biserica Ortodoxa Română tn raport cu regimul comunist din*

România, în RT, an. VII (79). 1997. nr. 4. p. 30-48. Alte articole în diferite periodice românești și germane.

Traduceri: Romanul *Furda** de Vcijo Meri. București. 1974, 122 p.; versiunea germană a cărții lui Virgil Cândea și Constantin Simionescu: *Muntele Athos. Prezențe românești*. București, 1979. 50 p.; Heinrich Lutzelcr. *Drumuri spre artă*, voi. I și II traducere din limba germană, București, 1986, 490 p.; John Bossy. *Crești-nismul tn Occident*, trad. din limba engleză. București. 1998.238 p.

OANCEA ZOSIM, preot. N. 21 iul. 191 Lin A Inia. jud. Sibiu. Studii la Liceul din Dumbrăveni (1922-1929), un an la Academia teologică din Sibiu < 1929-1930), apoi la Facultatea de Teologie din București (1930-1934). Profesor de Religie la Școala normală din Costum Secuiesc (1935 -1936), apoi la Școala normală de fete din Sibiu (1936—1948) și. concomitent, preot la catedrala mitropolitană; detașat ca preot și administrator protopopesc la Blaj, încredințat cu predarea Religiei la elevii ortodocși de acolo (1943 — 1945). inspector al învățământului religios MCundâr din Arhiepiscopia Sibiului (1945— 1946).duhovnic al Universității din Cluj (1946— 1947); deținut politic (iul. 1948-sept.1963). la Aiud, Noua Culme și Pcriprava; dela I ian. 1964 până în 1999, preot-paroh în Sibicl, jud. Sibiu, unde a restaurat biserica — monument istoric și a

V
4
5

oi.um

IOSIK

orga du
niza mi-
t un nici
mu le
zeu de
cu pes
icoa te
ne an.
pe Sibi
sticl u,
ă 194
(apr 4*5
o- 03
xim p
ativ (în
9IX col
M; a-
icon bor
om are
stav cu
rofo Pr.
r Prof
din .
197 Spir
7. ido
L nCa
ucr ndc
ări: a);
Bu Pre
nev otul
esti din
ri. Bo
Pre nn
dici al
ta Pes
toa talo
te zzi
fî
ruii
car
eap

o S
O L
O
S
A

red olc.
acta not
t e >i
„Fo rece
aia nzii,
Die pre
cez cu
ană m si
" de .-An
la uar
Car ele
ans Inst
ebe itut
ş ului
(18 teol
98 ogic
— -pc
191 daj
7). Mgi
în c"
care pe
a care
pub l-a
licat con
dife dus
rite .
anic

ONCIJ.
[SIDOK

3
4
6

Ue

27 nte
 — an
 51 u.
 (și *Dr.*
 extr *los*
 as: *if*
 Cer *Ol*
 nă *ari*
 uți. *u,*
 194 în
 3. MB
 27 .
 p). an.
 Pet XL
 ro 196
 Rez 1,
 u>, nr.
Re 7—
cto 12.
rul p.
Dr. 78-
hst 83;
f Pr.
Ol Pro
ari f.
u. Dr.
 în Gri
 A», gori
 an. e
 1.1 Ma
 944 rcu
 .
 nr. *luli*
 9- *a*
 10. *los*
 p. *if*
 404 *Ol*
 - *ari*
 405 *u.*
 ; *O*
 Pro *ju*
 l. *mă*
 Dr. *tat*
 Zen *e*
 o *de*
 Mu *ve*

au

Ţ

Ţ

iri nd
 isto ul
 rice reli
 * gto
Ce na
va r
 de gr.
 spr on.
 e alB
 me uco
 rsu vin
 l st eiA
 ile n
 s „Ca
 voi nde
 - la".
 tar 188
 ea 9-
 cul 189
 tur 1.
 ii VI+
 teo 349
 log p.
 ice U
 și tera
 cle lur
 ric a t
 ale Isi
Ui dor
Bu cav
cov ale
ina r
 . în de
 ..C On
 and ciu
 ela" l.
 , în
 11, „Ca
 188 nde
 3,1 la".
 01 an.
 p.. XVI
 Fo .
 189

gra -19
fia 18}
ro .
mâ vot.
ne IIL
as Bu
ca cur
mo ești
der ,
na 198
(18 9.
31 p.
682
,

p

PAHOMIE <din botez Petru), episcop. N. c. 1660, în (iledm. jnd. Bistrița-Năsăud, în familie dc preot, t 1724, în Lavra Pecerska din Kiev. Călugărit la mănăstirea Neamț, hirotonit iero-diacon și ieromonah; la scurt litnp ates marc eclesiarli, apoi egumen; la începutul ai secolului XVIII pleacă pentru doi ani la Kiev și RoStov, pentru a cunoaște viața spirituală de acolo. Reîntors în Moldova» s-a așezat într-o „sihăstrie” în apropierea mănăstirii Neamț; în 1707 ales episcop al Romanului (hirotonit 18 ian.); la sfârșitul anului 1713 s-a retras din scaun, stabi-lindu-se la schitul Pocrov — lângă mănăstirea Neamț — .ctitoria sa. fn 1717 aplecat din nou la Kiev, unde a rămas până la sfârșitul vieții. Este umil dimie reprezentanții dc frunte ai „spiri-tualității” monahale românești.

Literatura: Melchisedec (Ștefăjiescu).Cr#«î-ca *Romanului și a Episcopiei de Roman** partea L Bucureșu, 1874.p. 322-352; Pr. C Bobulescu, *Pacrovut*, Craiova, 1943,66 p. (extras din „Re-vista de Istorie Bisericească”, nr. I și 2.1943); lerom. Irineu Crâciunaș, *Episcopul Pahomie al Romanului*, în MMS. an. XXXV. 1959, nr. 9-12. p.627—635; Pr. Constantin Voicescu, *Viata și activitatea episcopului Pahomie al Romanului*, în BOR.an. XC, 1972, nr-5—6, p. 596-611; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române, voi* IL București, 1981, p. 360-363 (ed. a ll-a. București. 1994.p. 352—355); Preor Scarlat Porcescu, *Episcopia Romanului*, Bu* curești. 1984. p. 211-216.

PAISIE t Vi-lickovKhl), Maicț, îndrumător al vieții monahale în Moldova. N. 21 dec. 1722.în Pohava, în Ucraina, într-o familie de preot, t 15 nov. 1794. la mănăsura Neamț. A învățat la școala parohială din Poltava și la Academia duhovnicească din Kiev (numai 4 clase, din 12). Frate la mănăstirea Liubietchi (1740), tuns rasofor în mănăstirea Medvedovschi (1741). cu numele Plaion (în locul celui din boLcz,Pctru).un timp slă în Lavra Pecerska din Kiev (1742); trece apoi la schiturile Dălhăuii.Trăisteni și Cărmii în Țara Românească {1742 -1746); în 1 746 pleacă la Athos. înlâi la mănăstirea .Pantocrator", unde a fosl îmbrăcat în mantie (1750). sub numele Paisie. dc către starețul Vasile de la Poiana MăroluLhirotonit ieromonah (1758); pune bazele schitului „Sf. Ilie" cu biserică și chilii pentru „ucenicii" săi. Se reîntoarce, împreună cu uce-nicii, în Țările Române, așezându-sc pentru scurt limp la schitul Varzărcjli (1763). apoi la Drago-inirna (1763—1775). După ocuparea nordului Moldovei de către austrieci (1775). se stabilește cu „frații" la Secu (1775); în 1779 i s-a încredințat și egumenia mănăstirii Neamț, pe care a deținut* 6 pană la moarte: hirotesit arhimandrit în 1790. fn junii lui s-a strâns un nninăr marc dc „frați", dc neamuri diferite (350 la Dragomirna. 700 la Neamț), In loate mănăstirile pc care le-a cărmuit a introdus viața de obște, slujbe zilnice, predici, îngrijirea bolnavilor, muncă în gospodărie, traduceri din literatura patristică, post-pairistică și ascetică greacă în limbile română și slavo-nisă. Se

cunosc aproximativ 300 de manuscrise copiate

PWIIRI
CRIGORL

M
S

i i

ti.duc	veacu	a	<i>a</i>
ând	lui	l	
pretu	XIX.	t	
tinde	Cano		
ni	nizat	P	
„mișc	de	L	
area	Biseri	U	
spirit	ca	P	
uală	Ortod		
paisia	oxă	G	
nă"	Rusă		
învăț	în	P	
ăturil	1988;	G	
e și	prăzn		
rând	uit și		
uielile	în		
sale	Biseri		
s-au	ca		
trans	noast		
mis	ră la		
—	15		
prin	noie		
uceni	mbrie		
cii săi	*		
—			
mai	Lit		
ales	eratu		
în	ra:		
mănnă	Izvoar		
stirile	e		
din	Schi		
Moldo	mnna		
va și	hul		
Țara	Plafo		
Româ	n.		
neasc	<i>Viala</i>		
ă,	<i>uaref</i>		
până	<i>ului</i>		
pe la	<i>Paisi</i>		
încep	<i>e.</i>		
utul	trad		
cele	de		
de a	ierom		
doua	onah		
jumăt	ul		
ăți a	Chiri		

ica 136
Itmb p.
et (ed. a
româ IV-a.
ne 1904.
ftent 1
ru I0p«);
școal *Abec*
ele *edart*
inferi *u*
oare. *pentr*
cd I. *u*
trei *școal*
păiți. *ele*
Gherl *confe*
a. *sion*
 1883, *ale...*
 XIV + , ed.
 95+ a II a.
 35 + Gherl
 23 p. a.
 (cd.a 1874
 ll- (cd. a
 a.Ghe IX-a.
 rla. 1898,
 1899. 77
 96 + p.);
 32 + *Rezu*
 26 p); *ltatel*
t<ege *e*
iulari *ftlo*
u *ofici.*
sau tra-
carte ducer
de e și
cetit prelu
pentr crare
u după
școal italia
ele nul
popo losif
rale.. Frapp
 .. orti.
 Gherl Gherl
 a. a.
 1895. 1885.

si	.	nP
1902)		l
V W V IO\N		P
		-
Lucrfl	<i>lapetl</i>	P
ii în	<i>ia</i>	U
pro/a	/famt	
si	fml.	B
poezii	tom.	
în	HI,	I
„Foaia	Sibiu.	L
pent	19Q4 _t	P
m	p,S23	
minte	; loan	
,	Rațiu,	
inimă	Smrfjr	
>i	.o	
literat	<i>biogr</i>	
ură"—	<i>afi.</i>	
Brașo	Blaj.	
v.	1904.	
„Auro	p.	
ra	163-	
Rom	207;	
âni" -	Gheor	
Festa,	ghe	
„Siom	(Grigo	
il	rie)	
Româ	Comș	
nesc"	a.	
—	<i>Istori</i>	
Viena,	<i>a</i>	
..Amic	<i>predi</i>	
ul	<i>cii la</i>	
Școal	<i>româ</i>	
ei"-	<i>ni.</i>	
Sibiu.	Bucur	
.Jami	ești,	
Ua"	1921.	
-Orale	p.	
a șa.	248-	
	250;	
Lit	Victor	
eratur	Bojor.	
a	<i>Cano</i>	
hncte		

GHKO ioare
 RGIK la
 . Instit
 preot. utul
 N. 28 Teolog
 iul. ic
 1928, Unive
 InCov rsitar
 asna, din
 *27 Sibiu
 oct. (1949
 1993, —
 In 1953).
 Sibiu. contin
 Studii uând
 ta cursu
 Liceel rile dc
 e din doctor
 Năsău at —
 d specia
 (1941 litatea
 - Noul
 1944 Testa
 i și ment
 „Andr — la
 ei Instit
 Șagu utul
 na* Teolog
 din ic din
 Brașo Bucur
 v ești
 1194 (1953
 4- -
 1949) 1956).
 . Diaco
 super n la

(c
 P
 L
 L
 P
 L
 B

PASC!IA GHEORGHE

cated 1988)
 rala ,
 mitro preol
 polita (1988
 na),
 (1956 funcți
 — onar

rești. nă"—
 1930. Buem
 200 ești
 p. ș.a.
 Col Lite
 aboră ratur
 ri la a:
 „Biser *Moar*
 ica *tea*
 Ortod *preot*
 oxă *ului*
 Roma *Petre*
 nă". .. *Parte*
 Neam *nie,*
 ul în
 Româ BOR.
 nesc". an.LX
 ..Ren V.194
 aștere a"—
 a"— 7,nr.4
 Craio -9.p.
 va, 257-
 „Ram 261.
 uri**
 —
 Craio PA
 va. SCHI
 „Lumi A
 nător GHE
 ul" — ORG
 Râmn HE.
 icu pieot.
 Vâlce N. 24
 a, apr.
 „Cuvă 1905.
 nlul în
 Adevă Bâzr
 rului" iu de
 — Pădur
 Râmn e,
 icu jud.
 Vâlce Gorj.
 a, ^ 17
 „Tiner nov.
 imea 1990,
 Româ în

B,

cesc	din	e T
în	Bucu	
Bucu	reșu	~~N~~
rești	(din	B
(1931	1936)	A
—	,	L
1934)	misio	
,	nar	P
profes	epar-	l
or de	hial	L
Religi	al	P
e la	Arhie	
Liceel	pisco	
e	piei	
indus	Bucu	
triale,	reștilo	
din	r f	
Bucu	1936	
rești	—	
(1935	1938)	
-	;	
1936)	preol	
,	misio	
preot	nar la	
la	Odess	
biseri	a și în	
ca	Trans	
„Bărh	nistri	
ătesc	a	
u	(1941	
Vechi"		
P		

—	niste
1944)	(1949
; a	—
*urer	1964)
u 15	. A
ani	publi
dc	cat
deten	lucră
ție în	ri teo-
închis	ldgto
orile	si
comu	culeg

M'S,e
piM.o
pde
Tonus
.menț
ionat
în
inscri
pția
unui
disc
de
argint
aurit,
refăc
ut
înaint
e de
518.
Acuza
i
de
..călu
gării
sciți"

că nu
accep
tă
fonnu
la
teolog
ică
„theo
pasilf
t"
(unul
din
Sfânt
a
Treim
e a
pătim
it in
trup),
fn
520
era
preze
nt h

dv

P
E
M

L

P

PAVK1, CONSTANTIN

Const
antin
opol,
la
aleger
ea
unui
nou
patria
rh
ecum
enic,
semn
ând
ca
„episc
opus
provi

neiae
Scylhi
ae
metro
polita
nus".
Lit
eratu
ra:
Jaquc
s
Zeillcr
. *Les*
origi
nes
chreti
enne.
s

CONS TANTI N, profes or de teolo- gie (nehir otonii).N- 17 aug. 1907, în Buceș ti. jud. Galați , în famili e de preot, t apr. 2000. în Buc u- rești. Studii la Semi nariil e din Galați (1918 - 1925) și la Facul tatea de Teolo gie din Bucu rești	(1925 - 1929). unde obțin e licenț a(193 0)și doc- toratu l (1938): Semi narul pedag ogic unive rsitar din Bucu rești, cu exam en de capac itate pentr u învăță mânt ul secun dar; mai târziu a obțin ut licenț a în Filoso fic la Unive rsitat	P A V E L M I H A I L Fe M C L P L
---	---	--

a: .
Enciclopedia Română, tom. III, Sibiu, 1904, p. 548: Ioan Georgescu. *Episcopia Mihail Pavel* 3

d e
 L
 P
 t

P

române unite a Orăzi i Mari Orade a. 1930. p. 167— 174. Victor Bojor. Episcopia diece zei greco - catoli *ce dr Gherla, acum Cluj — Gherla (/&* W9.*P .i.Târ gu Mure ș, 1939. p. 268-341: Silvestru Augustin Prun*

criri: >;
Ugăt *Istori*
urtle *a*
Biser *Bise-*
icii *ricii*
Orto *Orto*
doxe *doxe*
Rom *Rom*
a-ne *âne.*
dm *Manu*
Tran *al*
silva *pent*
nia *m*
cu *Semi-*
Țara *nanil*
Rom *e*
ânea *teolog*
scă *i.ed.*
st *I.Sibi*
Mol- *u.*
dova *19TC*
In *^ I6p.*
secol *(ed. a*
ele *II-a.*
XVI- *Sibiu.*
XVII *1978.*
T *476+*
Teză *I6p. +*
tic *7h.+*
docto *213 +*
rat. *13*
Sibiu. *iUed.*
1968. *allLa.*
XII + *Bucu*
204 *rești.*
p. *1987,*
(extra *492 p*
s din *.+*
MA. *188*
an. *ii. +*
XIII. *8h*
1968. *.cd*
nr. I— *aIV*
3.XIII *a.Gal*
+ *ați,19*
174p *96.52*

P

t L

<i>Orttu</i>	<i>năsti</i>	<i>nn</i>
<i>loxe</i>	<i>rea</i>	<i>M</i>
<i>Rom</i>	<i>Argef</i>	<i>l</i>
<i>âne</i>	<i>șt</i>	<i>l</i>
<i>fața</i>	<i>româ</i>	
<i>de</i>	<i>nii</i>	
<i>Răzb</i>	<i>trans</i>	
<i>oiul</i>	<i>ilvăn</i>	
<i>de</i>	<i>eni</i>	
<i>Inde</i>	<i>An</i>	
<i>perui</i>	<i>MA.</i>	
<i>ență,</i>	<i>an.</i>	
<i>în</i>	<i>XII,</i>	
<i>BOR,</i>	<i>1967,</i>	
<i>an.</i>	<i>nr. 8-</i>	
<i>LXXX</i>	<i>9. p.</i>	
<i>V.</i>	<i>649-</i>	
<i>1967.</i>	<i>663;</i>	
<i>nr.5—</i>	<i>Profe</i>	
<i>6.p</i>	<i>sori</i>	
<i>602</i>	<i>trans</i>	
<i>-617;</i>	<i>ilvăn</i>	
<i>Ecoul</i>	<i>eni</i>	
<i>Răzb</i>	<i>la</i>	
<i>oiului</i>	<i>școlil</i>	
<i>de</i>	<i>e</i>	
<i>Inde-</i>	<i>teolo</i>	
<i>pend</i>	<i>gice</i>	
<i>enta</i>	<i>din</i>	
<i>In</i>	<i>Țara</i>	
<i>„Tele</i>	<i>Rom</i>	
<i>grafu</i>	<i>ânea</i>	
<i>l</i>	<i>scă</i>	
<i>Rom</i>	<i>și</i>	
<i>ân”</i>	<i>Mold</i>	
<i>din</i>	<i>ova</i>	
<i>Sibiu</i>	<i>In</i>	
<i>. In</i>	<i>secol</i>	
<i>MA.a</i>	<i>ul al</i>	
<i>n.XII.</i>	<i>XIX-</i>	
<i>1967.</i>	<i>lea.</i>	
<i>nr.4-</i>	<i>in</i>	
<i>5,p.3</i>	<i>MMS.</i>	
<i>15-</i>	<i>an.</i>	
<i>344.</i>	<i>XLIV,</i>	
<i>Md-</i>	<i>1968,</i>	

—10. Pagin
 p. i de
 1020- isioric
 1046; ".
Istori Sibiu.
a 1981.
învăţ p.
ă- 23—
mânt 64;
ului *Aspi*
teolo *de*
gic tn *privit*
Biser *oare*
ica *la*
Orto *cultu*
doxă *ra si*
Rom *arta*
âna. *biser*
în *iceas*
BOR. *că*
an. *din*
XCIX. *Arhie*
 1981, *pisco*
 nr. 9- *pia*
 IO.p. *Sibiu*
 979- *lui, în*
 1017; *acela*
Din *şi*
trecu *volum*
tul . p.
Mitro 65 —
poliei 94;
Arde *Doi*
alulu *cărtu*
i şi *rari*
Arhie *sibie*
pisco *ni*
piei *îndru*
Sibiu -
lui. în *măto*
vot. *ri ai*
 „Arhi *învăţ*
 episc *ămâ*
 opia *ntulu*
 Sibiul *i*
 ui — *româ*

cultural MMB
ă, „Teologie
monum si
ente de viață-.Ia
artă". și.an.KL
Arad. XVII).
1989. 1991.nr.9
p.Sl — -12.p. 15
107 și —49;
129— *Les*
172 *debuts*
(coordon *de la*
ator al *culture*
volumul *thtfologi*
ui); *que*
Vasile dans
Mangra les
. istoric *Pays*
și *Roumai*
militant ns Jn
/mtlru voi.
dreptu- „Nuovi
rile studi
românîl storici".
or n.Roma.
transilv 1992.p.
ăneni, 443-
în MA. 459:
an. Aspecte
XXXV. din
1990,nr. istoria
2,p. 15- vieții
32; biserice
istoria ști a
Biserici românîl
i or din
Ortodox State/e
e Unite fi
Român Canad
e din a, în voi.
Basara „Autocef
bia, în alie,

Z N

P

—

L

P

L

P

CHESA la
RIE (din Seminar
botez ul
Cezar), „Central
episcop. ”
N, (1911/1
17ian. 2).
1888.în secretar
Amârâşt la
iideSus.j Seminar
tid. Dolj. ul din
130oct. Râmnic
1975.1a u Vâlcea
Galaţi. (1912/1
Studii la 3).
Seminar călugări
ul „Sf. t în
Nicolae” 1914 la
din mănăsti
Râmnic rea
u Vâlcea Dobrovă
şi ţ. lângă
„Central Iaşi. cu
” din numele
Bucureş Chesarie
ti (abs. ,
1907), hirotonit
apoi la ierodiac
Facultat on pe
ea de seama
Teologie catedral
din ei
Bucureş episcopa
ti (1907- le din
1911). Huşi,
Pedagog apoi

ieromonah (1915), hirotcsit arhimandrit (1917). director al cancelariei (1919—1923) și vicar al eparhiei Hușilor (1923—1929). preot în cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor (1929—1930). un timp profesor de Religie și Latină la Liceul „Ștefan cel Marc” și la Liceul de fete „Oltea Doamna”, ambele în Iași; profesor și director la Seminarul monahal din mănăstirea Cernica (1929—1941). profesor și director la Seminarul „Central”^{1*} din București (1941 -1944). La 10 ian. 1944 ales episcop al Tonusului (Constanța), fiind hirotontit la 23 ian.. înscăunat în mai 1944; în urma contopirii a două eparhii, la 26 febr. 1950 a fost ales episcop al Tomisului și Dunării de Jos. cu reședința la Galați (înscăunat 26 mart. 1950), unde a păstorii până la 15 mart. 1973.când s-a retras din scaun. Ierarh cu aleasă viață duhovnicească, cu dragoste față de cei în suferință, preocupat de refacerea și pictarea catedralelor episcopale din Constanța și Galați și a numeroase alte biserici.

A făcut mai multe traduceri: Dr. Leandro Gaia, *Evoluția și știința*, trad. din limba italiană. Huși. 1926,183 p.; *Doi martiri*, trad. din limba rusă. Cernica, 1930, 23 p.; *Cuvântarea lui Varlaam*, trad. din limba latină. Cernica. 1936; Giuseppe Frassinetti./Ww.f Hristos — *îndreptarul preotului*, trad. din limba italiană, Cernica. 1938, 173 p.; pastorale etc.

Literatura; BOR. an. LXX, 1944, nr. 1-3, p.96-99și 113-117; BOR.an.XCI, 1973.nr. 7-8, p. 738—740; *Necrologuri*, în BOR, an. [XCIII.1975.nr. 11—12](#),p. 1547—1550; GB.an, XXXIV, 1975, nr. 11 — 12, p. 1370-1375 și [MO.an.XXVII.1975.nr. 11-12](#), p. 915—916; Preot Eugen Drăgoi, *Ierarhi și preoți de seama la Dunărea de Jos, 1864-1989*, Galați, 1990. p. 50-53 și 271-272.

PÂCIJȘANU ZENOVIE, preot, istoric. N, I mai 1886.înStraja.jud. Alba. t nov. 1958 la Aiud. Studii gimnaziale și teologice la Blaj, apoi la Facultatea de Teologie catolică din Viena, care i-a conferit doctoratul. Profesor la Seminarul teologic din Blaj (1911 — 1920) și primul director al „Bibliotecii Centrale”^{4*} din Blaj, director al „Arhivelor Statului” din Cluj (1920-1922), director general în Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, apoi în cel de Externe (1922—1948). În 1918 a fost secretar al Comitetului Executiv al Consiliului Național Român din Blaj; în 1946 — 1947 membru în Comisia politico-juridică a

delegației române la Conferința de pace de la Paris. Membru corespondent al Academiei Române (1919), prelat papal. închis de autoritățile comuniste, în 1949—1955 și 1956—1958, sfârșindu-și viața în închisoare.

Lucrări: *Condamnarea episcopului (sic) Ilie Iorest (1640-1643)*, în CC. an. IL 1912. nr. 5, p. 135—140; *Din istoria bisericescă a Maramureșului*, în CC, an. III. 1913. nr. 8. p. 229-234; nr.9,p.261-267;nr. 10,p.295-300și nr. II, p. 328 — 336; *Contribuții istorice privitoare la situația materială a preoților române din Ardeal*, în CC, an. VI. 1916, nr. 5, p. 135-140; *Vechile mănăstiri românești din Ardeal*, în CC. an. VIII, 1919,nr.7-8,p. 151 — 170; *Propaganda catolica între românii din Ardeal și Ungaria înainte de 1500*, în CC,an. IX. 1920.nr. 1-3,p.4-34; *Laptele politice ale românilor ardeleni din 1790 — 1792*, București, 1923; *Din istoria bisericeasca a românilor ardeleni. „Teologul” vlădicilor uniți*, m An. Acad. RonuM.S.I.s.III Lt, L 1923. p. 149—192 (șt extras. 44 p.); *Correspondența din exil a episcopului Inocențiu Micu Klein, 1746—1768*, București, 1924,160 p.; *Documente privitoare la istoria școalelor din Blaj** București, 1930; *Câteva contribuții la istoria mănăstirii din Perii Maramureșului*, în voi. „închinare lui Nicolae Iorga”, Cluj, 1931, p- 333—335; *Statistique des Roumains de Transylvanie au XVIII-esiècle* An „Revue de Transylvanie”¹⁴, t. L 1934. nr. 2. p. 203—213; *Cuvernele maghiare și mișcările culturale ale românilor ardeleni*, în RFR.an. I. 1934,nr. 1.p. 114-132; *Un vechi proces literar* Relațiile lui Ioan Bob cu S. Klein, Gh. Șincăi și P. Maior*, în An. Acad. Rom.,M.S.I., s. a IIIa, t. XVI. 1935. p. 221-255 și în RFR,an. II,voi. III, 1935,p.87-121; *Vechivizițiunicanonice în Ardealul veacului al XVII-lea*, în CC, an. XXVI, 1936,nr. 1,p. 22-26;nr.2,p. 92-99 și nr. 3, p. 153—159; *Istoria creștinismului antic*. Oradea. 1937.357 p.; *Ordinea nujghiară în Euro** /*w centrală*. București, 1942, 103 p.; *Politica minoritară a guvernelor ungurești (1867—1914)*, București. 1943 (și versiune germană); *han Inochentie Micu* tffo/UnCCan. XXXIII, 1943, nr 4 — 5. p. 201 —215; *În jurul ierarhiei românilor ardeleni în secolul XV*, în RIR. an. XIII, 1943, fasc. 2. p. 9—16; *Ungaria și acțiunea catolica în Orient*, în RIR,an. XIV. 1944. nr. 2, p. 180—197. Alte articole și recenzii în diferite

PETRESCU ANTIM

periodice ale timpului.

Tipărite postum: *Istoria Bisericii Române*

Unite, Partea I-a. 1697,-1751. ediția a II-a, în rev. „Perspective”, Mlinehen. an. XVII. 1994—

1995. nr. 65-68. 392 p.; partea a II-a, 1752-1783, în rev. „Perspective”⁴, an. XIV-XVI, 1991-1993. 197 p.

Literatura: Ovidiu Ghitta, *Contribuția lui Zenovie Păclișanu la istoria Maramureșului* An „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Historia”\ XXXV, 2, 1990, p. 91-96; rev. „Perspective”, MUnben. an. XVII, 1993-1994, nr. 61-64, p. 91 (o scrisoare a fiicei sale); Ana Flămincescu și Arcadie Mănescu, *Oameni de ieri și de azi ai Bla-Jului*, Blaj. 1994. p. 144-145; Iacob Mărza. *Zr-rutvie Păclișanu colaborator la „Revista istorică română” (1943-1947)*, în „Revista Istorică”. București, an. 7, 1996, nr. 11-12, p. 927—934; Mircea Popa, *Istoricul Zenovite Păclișanu și lupta lui pentru drepturile naționale și religioase ale românilor** în voi. „Studii istorice. Omagiu Prof. Omul Mureșan. Cluj-Napoca, 1998, p. 395-410.

PÂRVANESCU ANCHEL. preot, profesor. N. 27 aug. 1894, în Târnava, jud. Dolj. f. mai 1931, în Craiova. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1908-1916). Facultatea de Teologie din București (lic. 1921), cu studii de specializare la Facultățile de Teologie protestantă și catolică din Strasbourg (1925-1927). Preot în Ciutura — jud. Dolj (1921), apoi la biserica „Postelnicu Fir” din Craiova (1922 — 1931), un timp protoereu al jud. Dolj. profesor și director (1928—1930) la Seminarul „Sf. Grigorie Decapolitul” din Craiova, un timp președinte al Societății preoților olteni „Renașterea” de la Craiova și director al revistei teologice cu același nume; inițiator și redactor al revistei pentru copii „Mântuitorul”; apreciat conferențiar, predicator și misionar. A publicat numeroase articole în cele două reviste pe care le-a condus, precum și lucrarea: *Observațiuni și propuneri la traducerea Noului Testament a părintelui Grigorie Pisculescu*. Craiova, 1929.

Literatura: Rev. „Renașterea”, an. X, nr. 5, 1931, p. 161-165 și nr. 8, 1931, p. 281-298; Florian Stănescu-Gighera. *Anghel Părvănescu, preot și educator*, Craiova, 1938, 94 p.; Pr. Prof. Nicolae Petrescu, *In memoriam; Preotul Anghel Părvănescu (1894-1931)*, MO. an. XXXIII. 1981, nr. 4-6, p. 281-283; Pr. Bleferie Mari-

nescu, *Preoți craioveni de ieri*, ms. dact. p. 3—9.

PÂSLARU MATEI, preot ■ traducător. N. 4 mart. 1885, în Dobrotești—Roinanați (azi jud. Dolj), ț. 15 nov. 1974, în București. Studii la Seminarul din Râmnicu Vâlcea și „CentraP” din București (1897-1905). Facultatea de Teologie din București (1905-1909). Preot — un timp și învățător - în Urcica. jud. Olt (1910-1935), spiritual la Seminarul „Sf. Nicolae”⁴ din Râmnicu Vâlcea (1935-1936). director al tipografiei eparhiale (1936—1939), consilier cultural la Episcopia Râmnicului (1937—1939). girând și secția economică (din 1938); consilier patriarhal la „secția tehnică” (1942-1948), traducător din literatura patristică.

Lucruri: *Valoarea scrierilor patristice și folosul ce rezultă din studiul și lectura lor*, Conferință.... Râmnicu Vâlcea. 1933. 52 p. *Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan*. Conferință, Râmnicu Vâlcea. 1936, 36 p. etc. A editat lucrarea *Viața bisericească în Mitropolia Olteniei*, Craiova. 1942: articole și predici în „Renașterea” — Craiova și în alte periodice bisericești.

Traduceri: Sf. Ciprian. episcopul Cartaginei: *Scrieri atese*, Râmnicu Vâlcea. 1935. IX + 72 p.; *Scrierile Părinților apostolici*, voi. I, Râmnicu Vâlcea, 1936. 227 p. (în colaborare cu Pr. Ioan Mihălcescu); voi. II, Râmnicu Vâlcea. 1936. XXXII + 184 p.; Sf. Vasile cel Muz, *la seama la tine însuși*, Râmnicu Vâlcea, 1937. 40 p.; a inițiat colecția „Biblioteca Părinților Bisericești”, din care au apărut șapte numere; împreună cu pr. prof. Ioan Mihălcescu și pr. G. N. Nițu inițiază „Colecția teologică”, din care au apărut două numere.

Literatura: *Necrolog*, în GB, an. XXXIII, 1974. nr. II-12, p. 1256-1257; *Necrolog*, în MO. an. XXVI. 1974. nr. II-12, p. 1062-1063 (Florian Stănescu).

PETRESCU ANTIM (din botez Alexandru), arhieru. N. 1875, în Păușești-Măglași, jud. Vâlcea. t. 6 sept. 1919, în Râmnicu Vâlcea. Cursul inferior al Seminarului din Râmnicu Vâlcea și superior la „Central” din București (1889-1897), Facultatea de Teologie din

PETRESCU
CIIKNA1HK

3
6
0

Bn
L

<i>Ajunul</i>	atura	p m
<i>Nașter</i>	BOR.a	
<i>ii</i>	n.	L
<i>Domn</i>	XXXVI,	P
<i>ului,Tr</i>	1912-	P
<i>uăucc</i>	1913.	L
<i>Tc,</i>	p. 255-	
<i>lași.</i>	259;	
<i>1914,1</i>	Preot	
<i>11 p.;</i>	Niculae	
<i>Pildele</i>	Șerbăn	
<i>Mântu</i>	escu.	
<i>itorulu</i>	<i>Episco</i>	
<i>i lisus</i>	<i>pii</i>	
<i>Hristo</i>	<i>Râmni</i>	
<i>s, lași.</i>	<i>cului,</i>	
<i>1914.</i>	<i>in</i>	
<i>75 p.;</i>	MO.an.	
<i>Fericit</i>	XVI,	
<i>ul</i>	1964.nr	
<i>Augus</i>	. 3-4,	
<i>tin,</i>	p. 206-	
<i>lași,</i>	207;	
<i>1915,6</i>	Pr.	
<i>8 p.;</i>	Prof.	
<i>Din</i>	Dr.	
<i>vieple</i>	Niculae	
<i>mucen</i>	Șerbăn	
<i>icilor</i>	escu.	
<i>creștin</i>	<i>Ierarhi</i>	
<i>i care</i>	<i>i</i>	
<i>au fost</i>	<i>plaiuri</i>	
<i>ostași.</i>	<i>lor</i>	
<i>lași.</i>	<i>oltene</i>	
<i>191X.</i>	<i>in</i>	
<i>147 p..</i>	<i>prima</i>	
<i>Două</i>	<i>sută</i>	
<i>noi</i>	<i>de ani</i>	
<i>ediții</i>	<i>de</i>	
<i>ale</i>	<i>autoce</i>	
<i>Pateric</i>	<i>falie,</i>	
<i>ului,</i>	în MO,	
<i>lași.</i>	an.	
<i>1910 și</i>	XXXVII	
<i>1913.</i>	, 1985.	
<i>Liter</i>	nr. 5-6.	

riri de *Manu*
 paleogr *scrise*
 afie *psaltic*
 muzica *e*
 lă. *Les* *greceș*
 tdio- *ti din*
 meles *veacul*
 et le *al*
 canon *XVIII**
 de *tea, în*
 Poffice *BOR,*
 de *an. LII,*
 Noel. *1934,*
 Paris. *nr. 3-4,*
 1932.6 *p. 180-*
 8 p. *188;*
 (distins *Les*
 ă cu *prin**
 premiu *cipes*
 l *du*
 „Thorle *chant*
 C al *d'eglis*
 Aca- *e*
 demiei *byzan*
 de Arte *tin. tn*
 Frumo *Actes*
 ase din *du IV-*
 Pans); *e*

Te
A

L

P
N

PETRESCU NICOLAE

Congre *des*
 s *manus*
 Intert *crits*
 wtiona *music*
 l de *aux*
 etudes *byzant*
 hyzant *ins du*
 ines* *X-e—*
 Sofia, *XII-e*
 1935 *siecles*
 (și *,înAtti*
 extras); *det*
 La *cinque*
 lecture *Congre*

*ce cu Evang
privire helie
la de la
capitol Matei,
ul în
28,17 MO.an.
din XVIL
Sfânta*

PETRKUȚA IOAN

1965. nr. 5—6, p. 557-567; *Epistola către Efesem** V* J2—33. *Note exegetice** In MO. an. XIX. 1967, nr. 1-2, p. 3-27; *Obsenuți *ipropuneri cu privire la traducerea Noului Testament (Faptele Apostolilor)*. în MO. an. XX, 1968, nr. 9-10, p. 714-721; an. XXL 1969, nr. 5-6, p. 387-395, nr. 7-8, p. 541-550, nr. 9-10, p. 663-672; an. XXII. 1970. nr. 3-4. p. 176-187; an. XXIII. 1971, nr. 1-2, p. 26-38, nr. 3-4, p. 210-220, nr. 7-8, p. 539-546, nr. 9-10, p. 708-720; an. XXIV. 1972, nr. 5-6, p. 323-333; an. XXX. 1978, nr. 1—3, p. 68-76 și nr. 4-6, p. 187-30L

Învățătura despre preoție du/tă Sf Grigorie de Nazianz și chipul de preot al lui însuși, în MO. an. XVIII. 1966, nr. 5-6. p. 391 -399; *Învățătura Sfântului Ioan Gura de Aur despre preoție și chipul lui însuși de păstor sufletesc*, în MB. an. XVIII. 1968, nr. 4-6, p. 244 -259; *Tememoral-sociale în operele literaturii creștine*, în MO. an.

XX. 1968, nr. 1-2, p. 12-22; *Sfântul Vasile cel Mare neol>o\tt a/târător al unității dreptei cre-*

dințe, în MB, an. XXIX. 1979. nr. 10 -12, p. 634-648; *Scrisori ale Sf Vasile cel Mare. Documente ale strădaniei pentru păstrarea și apără-*

rea unității dreptei credințe .în BOR. an. C. 1982.

nr. 7-8, p. 650-662.

Traduceri: *Comentând liturgic al lui Sofronie, patriarhul Ierusalimului*. în MO. an. XVI. 1964. nr. 5-6, p. 351 -372; *Omilie la Sfânta Naștere a Domnului Hristos de Sf Vasile cel Mare* A/7^ în MO. an. XX. 1968, nr. II- 12, p. 970-979; *Comentariul liturgic de Teotlor, episcop de Andida* An BOR. an. LXXXIX. 1971 .nr. 3-4, p. 300 — 322; *Über de oratione a lui Tertullianus*. în MO. an. XXIV, 1972, nr. 1-2, p. 40-60; *Tălcuirea Sfintei Liturghii de Sfântul Cherman*. în MO. an. XXVI, 1974, nr. 9—10, p. 824—832. an. XXVII. 1975, nr. 1-2, p. 74-80, nr. 3-4, p. 213—219, nr. 7—8, p. 554—557; an. XXVIII. 1976. nr. 1-2, p. 64-71 și nr. 3 -4, p. 199-205; *Învățăturile morale de Sfântul Vasile cel Mare** în MO* an. XXVIII, 1976. nr. 11-12. p. 1019-1020; an. XXIX. 1977, nr. 1-3, p. 157-160 și nr. 7-9, p. 571—573; an. XXX. 1978, nr. 7-9, p. 584-586; *Scrisoarea 243 a Sfântului Vasile cel Mare** în BOR. an. XCVII, 1979. nr. 1-2, p. 72-81; *Dtn scrierile Sf Sofronie al*

363

*Ierusalimului** în MMS. an. LIX. 1983, nr. I-3, p. 65-76, nr. 7-9, p. 449- 451.

nr. IO-12, p. 664-673; MO. an. XXXV. 1983. nr. 9-10. p. 612-618; an. XXXVI. 1984. nr. I —2, p. 57 —65; *Rufin de Aquileea: Mărturisire de credință ortodoxă*, în MO. an. XXXVI. 1984, nr. 5-6, p. 355-361 și nr. 11-12, p. 730-737; *Scrieri ale „călugărilor sciți * daco-ronutni din secolul al Vldea** în MO. an. XXXVII. 1985, nr. 3-4, p. 245-254 <la p. 199 - 244 un studiu introductiv de Pr. Prof. Dumitru Stăniloac); nr. 5-6, p. 391-440, nr. 9-10, p. 680- 707, nr. 11-12, p. 783-792 (în colaborare cu Prof David Popescu),

Diferite explicări ale apostolului, predici și cateheze, recenzii în „Mitropolia Olteniei” (de pildă, predicile pentru rugăciunea Tatăl nostru, în mai multe numere din 1976—1979), alte articole în „Renașterea” — Craiova. „Biserica Ortodoxă Română”. „Mitropolia Ardealului” ș-a.

PETRKUȚA IOAN, profesor de teologie N 6 dcc. 1904. În Bocsig, jud. Arad, t28 febr. 1983, în Timișoara. Liceul în Brad și Arad. apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți (1924-1928). care-i conferă doctoratul în 1930; licența la Facultatea de Drept a Universității din Cernăuți (1932). studii de specialitate la Facultățile de Teologie ortodoxă din Atena (1928-1929) și romano-catolică din Viena (1929—1930). Duhovnic la Academia teologică din Arad și preot în Curtici (1930-1934); profesor de Dogmatică și Apologetică (în unii ani școlari la Diept bisericesc) la Academia teologică din Oradea (1934—194K), translă din 1941 la Timișoara (în anul școlar 1940/41 detașat la Academia teologică din Arad); rectorul Academiei (1945—1948). protopop onorar (1943); profesor de Dogmatică la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1948— 1952); preot la catedrala mitropolitană din Timișoara (1952—1965). consilier cultural la Aduc piscopia 1 nu>. -na (1965—1974). iconom stavrofor (1963).

Lucriri: *Judecata particulară brodea*, 1935, 23 p; *Rugăciunile pentru cei morți*. Oradea, 1937. 22 r . *Viața viitoare în colindele românești** Oradea, 1939. 28 p . *Anatema** Arad. 1941. 64 p.; *Rudenii spirituale** Arad, 1941. 40 p^ *Sprăutul*. Timișoara. 1945. 157 p/. *Eshatologia ortodoxă În comparație cu cea romano-catoică* * în ST. an- ILI 1950, nr. 7-8, p. 325 - 346; coautor la *Teologia Dogmatică și Stmbtdică** manual

PISCULESCU GRIGORIE

pentru Institutele teologice, 2 voi.. București, 1958. 1008 p.: articole în „Legea Românească” — Oradea, „Biserica Bănățeană” și „Mitropolia

Banatului” — Timișoara. „Telegraful Roman” — Sibiu. peste 50 de predici dogmatice în „Biserica Bănățeană”, altele în „Duh și Adevăr” —

Timișoara etc.

Literatura: *Necrolog** în MB. an. XXXIII. 1983,nr.5-6,p. 376; Pr.Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986*, Sibiu. 1987,p. 349-350.

PETROVICI COSMA. episcop. N. 11 ian. 1873. în Brăila, t 16 dec. 1948. în Galați. Seminariul teologic din Galați (1888 -1892) și la «Veniamin» din Iași (1892-1896), apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1896— 1900). Diacon (1897).apoi preot și protopop în Dorohoi (1902-1913). preot și profesor de Religie în Pomarla (1913-1917). Rămas văduv, în 1923 este ales vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, cu titlul „Botoșăneanul”: la 25 iun. 1924 ales episcop al Dunării de Jos (însăunat la 19 iul. 1924); retras din scaun în aug. 1947; îndrumător al unor acțiuni culturale, filantropice și constructive în eparhie.

Literatura: *Necrolog*. în BOR. an. LXVII, 1949, nr. 3-4, p. 65-66; Preot Eugen Drăgoi, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos*, /S64-/9s9,GalațiJ990,p.47-49.

PISTRUI CHIRIL, preot, slavist. N. 18 ian. 1904,în Ignăței,jud.Orhei.t 14sept. 1986.în Sibiu. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (abs. 1926), Facultatea de Teologie din Cernăuți (lic. 1939). studii de Limba rusă la Institutul „Maxim Gorki” din Bucureșu (1949), învățător în Chergheș—Hunedoara și Sadu—Sibiu (1926-1931), preot paroh în Doljoc-Hotin (1931-1935), Larga-Hotin (1935 — 1940), la biserica „Sf. Dumitru” din Râmnicu Vâlcea(1940-1941),înOrtiei(1941-1944) și Sadu—Sibiu (1944), funcționar la Centrul Arhiepiscopesc-Sibiu (1945-1949). apoi la Institutul Teologic Sibiu (1949-1950). conferențiar suplinitor (din 1 ian. 1951). apoi lector (1952—1967) pentru Limbile rusă și paleoslavă la același Institut.

Lucrări: *Fericitul Maxim Grecul (1480—1556)*,îrx ST. an. IX, 1957, nr. 1-2, p. 58-67; *Catehisme la Bisericii Ortodoxe Rnse,w* MA.an. IL 1957. nr. 3-4, p. 263-270; *Sfântul*

PISCULESCU GRIGORH;

Teleorman. 18 mart. 1961. în București. Studii la Liceul „Sf Sava” din București (1890- 1898). Facultatea de Litere și Filosofie (1898-1899) și Facultatea de Teologie din București (1909— 1913), doctoratul la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1909). Defensor eclesial pentru eparhiile Râmnicului și Argeșului (1909-1922). preot (1922) și misionar al Arhiepiscopiei Bucureștilor (1922—1926). profesor titular la catedra de Introducere și Exegeza Noului Testament la Facultatea de Teologie din Chișinău (1926- 1941). decanul acesteia (1928- 1930). profesor de Exegeza Vechiului Testament la

Ioan Gură de Aur In Biserica Ortodoxa Rusă, în MA. an. IV. 1959, nr. 1-2, p. 64-73; *Primele monumente de literatură slavonă fa ruși și legătura lor cu creația populară fi cu cultura bizantină*.în MA.an-IV. 1959,nr.7-8,p. 585—593; *Apariția monumentelor de literatura slavona origina/â lq ruși. începuturile cronicii rusești*. în „Ortodoxia”¹¹, an. XII. 1960. nr. L p. 96—115; *1100 ani de la începutul activității misionare a lui Ciril și Metodie*, în MA, an. VIII, 1963,nr. 11 - 12,p. *M l D e s p r e alfabetul cirilicși celglagolitic*,în MA, an. IX. 1964, nr. 3—5, p. 252-269; *Octoihxd dezvoltat de la Sihiu*M ST, an. XIX, 1967. nr. 3-4, p. 128 — 143; *Manuscrisul slav nr. 2 din Biblioteca Mitropoliei din Sibiu*, în ST, an. XX, 1968, nr. 3 —4, p. 258—264; *Unul din cele mai vechi manuscrise slave din țara noastră*, în ST, an. XXII, 1970, nr. 3-4, p. 212-229; *Manuscrise slave, ut Biblioteca Mitropoliei ortodoxe române din Sibiu*, în MA.an. XV, 1970.nr II — 12. p. 827—838; *Manuscrise sta ve tn Biblioteca Episcopiei Aradului** în MB, an. XXII. 1972, nr. 1 —3, p. 83—94; *Manuscrise slave din Transilvania, Biblioteca Academiei R.S.R Filiala Ouj*M BOR.an. XC, 1972.nr.9—10,p. 1088 — 1 H)5; *Manuscrise slave în Transilvania*, în BOR, an. XCII, 1974, nr. 3-4, p. 425-435; *Manuscrise românești și slave tn Biblioteca Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei*, In BOR, an. XCII. 1974, nr. 5-6, p. 776-790; *101 manuscrise slave Ut Transilvania (sec. XII— XVII)*, în BOR. an. XCVI, 1978, nr. 1-2. p. 127-148; nr. 3-4, p. 303-310; nr. 5-6, p. 608-624; an. XCV11.1979, nr. 3-4, p. 531 -562: an.XCIX, 1981,nr.1-2.p. 123-130 și nr. 5—6, p. 643-653. Alte studii în „Mitropolia Ardealului”, articole în „Telegraful Român, „îndrumătorul Bisericesc” de la Sibiu.

Literatura: Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Doua sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786- 1986**Sibiu, 1987,p. 357-358.

PISCULESCU GRIGORIE (Gala Galaetion). profesor de teologic, romancier, nuvelist,eseist. N. 16apr. 1879.în Didești,jud.

Facultatea de Teologie din București (1941 — 1947). membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Bucureștilor (din 1954). Ca teolog, a publicat studii de Nou Testament, articole, meditații.conferinfe. predici și a realizat o nouă traducere a *Bibliei* En limba română (împreună cu pr prof. Vasile Radul în același timp. a desfășurat o remarcabilă activitate literară publicistică: nuvele, romane, note de călătorie, articole în principalele ziare și reviste ale timpului. Opera sa — străbătută de spiritul evanghelic — a fost deosebit de apreciată: Premiul Academiei Române (1915). Premiul

Societății Scriitorilor Români (1933). Medalia „Meniul CuhuraT cl. a ILa (1934\ Premiul Național Literar(1935).Premiul Național pentm proză (1942).Medalia „Meniul Cultural" în grad de comandor (1947). Ordinul Muncii cl. I(1954). vicepreședinte al Societății Scriitorilor Români (1947), membru activ al Academiei Române (1947). apoi membru titular onorific al Academiei Republicii Populare Române (1955). Militant antifascist, sprijinitor și prieten al populației evreiești din țara noastră, deputat în Parlament (1946-1948) și în Marea Adunare Națională (1948-1952), membru în delegația română la o consfătuire interparlamentară la Cairo (1947)

lucrări teologice/ **Minunea din drumul Damascului. Argument a/ndogetic.** Teză de licență. București, 1903,67 p/. **Scrisori teologice. Piatra din capul unghiului.** București, 1926. III p.; **Cartea creștinului ortodox.** București, 1926. 31 p. (sub numele Grigorie duhovnicul); **Meditare ta rugăciunea domnească adică Tatăl nostru.** Arad. 1927,50 p.; **Răbdare și nădejde -conferință.** București, 1928,33 p.; **Scrisori către Simforoza. In pământul făgăduinței.** București, 1930, 179 p. (ed. a II a. 1934 - însemnări de călătorie în Țara Sfântă); **Biblia românească.** în BOR. an. LXI. 1943. nr 4-6, p. 175-184; **Epistola lui Aristeia,** în BOR.an. LXVI. 1948,nr 5-8. p. 272 - 283 (Discurs de recepție la Academia Română). **Din exegeza Noului Testament,în BOR.an. LXIV, 1948.nr. 11 — 12. p. 572-580; De la „mormântul gol” ta porțile Danușcului,** în ST. an. III, 195L nr. 7—8. p. 386-397; **Ziua Domnului,** București, 1958. VII + 343 p (cuprinde articole publicate în ziarul „Curentul”).

Peste 900 de articole cu caracter teologic, conferințe, recenzii, predici și meditații au apărut în periodice: „Biserica Ortodoxă Romană”. „Crucea”, „Glasul Monahilor”, „Fântâna Darurilor”⁴, toate la București. „Renașterea” — Craiova, „Luminătorul” și „Misionarul” la Chișinău, sau în periodice laice: „Viața Românească”. „Adevărul”,Adevărul literar și artistic⁴„. „Cronica”. „Curentul”, „Dimineața”. „UnivevsuV”, „Universul Literar”, „Informația ăIci”,„Rampa”,„Radioși Radiofonia”,„Jurnalul de dimineață” și altele; în 1915—1916 a editat — împreună cu T.Arghezi — revista „Cronica”.

Opera literară: **Bisericuța din Răzoare.** Nuvele și schițe. Iași. 1914,202 p. (ed. a II-a, București, 1924, 215 p.); **Eminescu*** București, 1914, 109 p. (ed. a II-a: **Viața lui Eminescu,** București, 1924,94 p.); **Chetele din mănăstirea Neamțu,** București. 1916, 236 p, (ed. a II-a. București, 1933 , 230 pj; **La țărnuțul mării** (Reverii. Note), București, 1916,88 p.; **O lume**

Noul Testament. Traihtcerea Părintelui Grigorie ța Gala Galaetion), București, 1927. 353 p. (În anexă — Registni *Ic trimiteri șt de citate biblice la Simbolul credinței); ed. a II-a. 1930 — identică; **Psaltirea prorocului și împăratului David** Traducerea preoților Vasile Radu și Gala Galaetion. București. 1929. 116 p; **Sfânta Scriptură,** trădată după textul grecesc al Septuagintei confruntat cu cel ebraic. Din indemnul și cu purtatca de grijă a I .P.S. Dr-Miron Cristea. Patriarhul României. Cu aprobarea Sf. Sinod, București.TipograGaCăiților Bisericești, 1936, XXXII + 1525 p, (în colaborare cu pr, Vasile Radu și Mitropolit Nicodim Munteanu; lui Gala Galaetion îi aparțin cărțile deuterocanonice. Iov și Noul Testament); **Biblia adică Sfânta Scriptură,** Traducere după textele oniginalc ebraice și grecești de preoții profesori Vasile Radu și Gala Galaetion, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1938.X+ 1376 p. (tiraje noi în 1939 și 1940); **Biblio sau Sfânta Scriptură,** după textul grecesc al Sepfuaginlei. Prin osârdia înalt Prea Sfințitului Nicodim. Patriarhul Romanici și binecuvânlarca Sfântului Sinod Ediția a doua (■ socotită după cd. 1936). București, Editura Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române. 1944, XXVIII + 1395 p. (28 dc cărți traduse ile V Radu și G Gal act ionfcVou/ **Testament** tradus de Gala Galaetion. reeditat în 1951.cu îndreptările de limbă necesare -- apoi In 1979; Edițiile Bibliei sinodale din 1968. 1975. 1982 și 1988 reproduc cariile Vechiului Testament după Biblia sinodală din 1936 (cu excepția Psaltirii!, iar Noul Testament după ediția din 1951. cu îndreptări de limbă Câteva din cărțile Vechiului Testament (Cântarea Cântărilor. Iov Ecleeziastul) au fost traduse și separat. In anii 1934-1936.

PLSCULESCI; GRIGORIE

nouă. Articole* București, 1919.95 p.; **Răboj pe bradul verde*** Iași. 1920. 167 p.; **Toamne de odinioară.** București. 1924. 80 p.; **De la noi la Clodova,** București. 1924. 32 p.; **Caligraful Terțiu. Adevăr și închipuire*** București, 1929.179 p.; **Roxana*** Roman. București. 1930. 235 p.; **Papucii lui Mahmud,** Roman, Bucureșd, 1931, 236 p. (ed. a II-a. Sighișoara. 1939, 273 p.); **Doctorul Taifun,** Roman. București, 1933,191 p.; **Ixi răspântie de veacuri*** Roman. 2 voi.. București, 1935, 182 + 363 pr, **Rița Crăița.** Fantezie dramatică în trei acte, Buciu.e.ști, 1942. 47 pr; **In grădinile Sf Antonie,** București, 1942. 222 p. (nuvele,foiletoane); **Vlahuță,** București, 1944,59 p.; **Mangalia*** Bucureșli. 1947.116 p. (memorial de călătorie).

Reeditări: **Bisericuța din Răzoare fi Cali-graful Terțiu.** București, 1944, 345 p.; **Opere,** Voi. I (Bisericuța din răzoare. Clopotele din Mă-năstirea Neamț, La țărnuțul mării. Caligraful Terțiu), București. 1949,688 p.; **Nuvele alese,**cu

un cuvânt înainte de Teodor Virgolici, București. 1955, 136 p.; *Oameni și gânduri din veacul meu** cu un cuvânt înainte de Teodor Virgolici, București, 1955, 323 p.; *Opere alese*, cu o prefață de Teodor Virgolici, 2 vol. București. 1956-1958. 408 + 448 p. (vol. I. Doctorul Taifun. Roxana, Papucii lui Mahmud. Vol. II. Nuvele și povestiri); *Opere alese*. Ediție îngrijită de Teodor Virgolici.

Cu o introducere de D. Micu. 4 vol.. București. 1959-1965. **LXXX** + 384 p. (I) + VI + 530 p. (II) + 3 t. (III) 4416 p. (IV); Vol. II. Nuvele. povestiri. amintiri, reverii; Voi, II. Articole; Vol. III. Roxana. Papucii lui Măhnind. Doctorul Taifun; Vol. IV. La răspântie de veacuri; *Lângă apa Vodislavei** Nuvele și povestiri. Prefață de D. Micu. București, 1961, XXXI + 280 p.; *La vulturi!* Antologic întocmită de Virgitiu Ene. Preiațuuc Teodor Vîgouci. București, 1976 p. *Nuvele și povestiri*. București. 1967. 171 p.; *Roxana. Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun** Romane. Prefață de Teodor Virgolici. București. 1969, XXVIII + 347 p.; *O lume nouă. Articole*. Studiu introductiv și antologic de Gheorghe Cănescu. București. 1970, 288 p.; *Jurnal*, 3 vol. Ediție îngrijită de Mara Galaetion Țuculescu și Teodor Virgolici. București, 1973-1980. 720 p. (I) + XVIII + 605 p. (II) + XVIII + 296 p. (III); *Sub feeria lunii*. Ediție îngrijită, prefătată și note de T. Mihan, Cluj. 1974, 264 p. (însemnări de

călătorie); *Prin țară*. Culegere, cuvânt introductiv, tabel bibliografic și note de Gheorghe Cănescu. București. 1975, 156 p. (note de călătorie); *Opinii literare*. Ediție de Gheorghe Cănescu. București. 1979, 362 p.

Literatură: Victor N. Popescu, *Gala Galaetion: omul, scriitorul și preotul*, în rev. „Răzede Uimină”. an. III. 193 Lnr. 5, p. 331 — 340; Același. *Gala Galaetion — preotul*. în „Raze de Lumină”, an. IV, 1932, nr. 1, p. 8-14; Același, *Gala Galaetion — scriitorul** în „Viața Românească”. XXIV. 1932, nr. 1-2, p. 106-122; Justinian patriarhul. *Un vrednic slujitor al Bisericii: Părintele Gala Galaetion** în BOR. an. LXXII, 1954. nr. 4, p. 433-435 (reprodus și în „Apostolat Sodal”, 5, București. 1955, p. 187-190); *Red.*, *Academicianul Gala Galaetion la 75 de ani. Scriitorul, teologul, traducătorul Sfintei Scripturi*, în BOR. an. LXXII, 1954, nr. 4, p. 436—451; Teodor N. Manolache. *Sărbătorirea Părintelui Gala Galaetion, cu prilejul toii* plutirii vârstei de 75 de ani la Institutul teologic din București* BOR ■ an. LXXU. 1954, nr. 5, p. 547—559; *Părintele profesor dr. Grigorie Pisculescu (Gala Galaetion) — octogenar* it\MA, zr*. IV, 1959. nr. 7-8. p. 514-521; Pr. Constantin Nonea, *Gala Galaetion. Im moartea magistrului*. în MMS. an. XXXVII, 1961. nr. 3-4. p. 149-157; Pr. Scarlat Porcescu, *Gala Galaetion in viața*

PLĂMĂDEALA ANTONIE

culturalii a /toporului român, în MMS, an. XXXVII, 1961. nr. 3—4, p. 158—165; Gheorghe Alexe, *Gala Galaetion*. în MO. an. XIII. 1961. nr. 5—6, p. 359—361; ReclmGd/rtGfl/uc/ir*H. A'ecra-log. *Puneraliile* în BOR. an. LXXIX. 1961, nr. 5-6, p. 518-532; Pr. Gheorghe Drăgulin. *Gala Galaetion și relațiledintre culte*. în GB. an. XX. 1961. nr. 5-6. p. 454 - 464; Pr. Duinitm Soaie. *Idet și preocupărt sociale In opera literară a lut Gala Galaetion* An MA. an. X. 1965. nr. 1 —3, p. 136—166; Pr. Vector N. Popesc». *Viola creștină în romanele lui Gala Galaetion*, în MO. an. XVII 1966, nr. 3-4. p. 237-250; Pr Victor N. IVtpesc u, *Gala Galaetion In drum spre preoție*, în GB. an. XXVI. 1967, nr. II -12, p. 1106-1117. Pr. Gh. Cănescu. *Gala Galaetion traducător biblic*, în BOR. an. LXXXVI. 1969. nr. 3-4, p. 312 —329; Pr Gh. Cănescu, *Gala Galaetion precursor al ecumenismtdui actual*, în HOR. an. LXXXIX, 1971, nr. 5-6. p. 660-664; Pr. Gh, Cănescu. *Gala Galaetion „adcatheDRAM”*. 195 de ant de ta naștere, în ST. an. XXVI, 1974, nr. 3—4. p. 271 —278; Pr. Ioan Păcuranu, *Personalitate teologică a Părintelui Gala Galaetion*, în GB. an. XXXIV. 1975. nr. 1-2, p. 104-120; Pr. Prof. Nicolae C Buzcscu. *Preocupări teologice In*

„Jurnalul” lui Gala Galaetion, în ST, an. XXVII 1975. nr. 1-2, p. 13-34; Pr Gheorghe I. Drăgulin. *Generozitate română și atitudine ecumenică în scrierile lui Gala Galaetion*. în G B. an XXXVI, 1977. nr. 1-3, p. 121-131; Dr. Antonie Plămădeala. *Biblia de la 1916*. în BOR. an. XCVII 1979. nr. 3-4, p. 414-450 (reprodus și în voi. *Dascăli de cuget și simțire românească*. București. 1981. p. 414-454); Pr. Gheorghe Cănescu. *Gala Galaetion, bibliografic teologic** bisericescă în BOR, an. XCVII 1979. nr. 3-4. p. 451-506; ST. an. XXXIV. nr. 1-2. 1982. p. 82-84; Pr. Gheorghe Cui KSCU. GfltoGa/ur«w. Galali. 1989, 486 p.

Pentru lucrările literare ale lui Gala Galaetion \x/. \ introducerile sau prefețele la edițiile entice menționate sau diferite tratate de Istoria literaturii române. Cf. și voi. *Mic dicționar. Scriitori români*. București. 1978. p. 231-234; Vol. *Uteralura română Ghid bibliografic*. Partea a II-a. SEN.: I; \ I. București. 1982. p. 384-387 (cu bibliografie literară)

PLĂMĂDEALA ANTONIE (din botez Leonida), mitropolit. N. 17 nov. 1926, în Sloboznici. jud. Lăpușna. Studii la Seminariile teologice din Chișinău (1937-1944) fi „Nifon” din București (1944—1945). Facultatea de Teologie din

București (1945-1948) și Institutul Teologic Universitar din Cluj (1948-1949); cursuri de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București (1956—1959). Tuns în monahism la mănăstirea Prislop, sub numele Antonie și hirotonit ierodiacon (1949), transferat la mănăstirea Slatina (1950), unde a fost hirotonit ieromonah (1953); un timp la Rașca și Dragomirna. Între 1949 și 1954 a îndeplinit munci didactice și administrative. În 1949, condamnat, în lipsă, la 7 ani închisoare pentru activitate anticomunistă, arestat abia în 1954 și închis la Jilava, judecat din nou și condamnat la 4 ani închisoare, grațiat în 1956. În 1959 scos din mănăstire și din celelalte autorități comuniste, angajându-se ca muncitor în diferite întreprinderi; în 1968 și-a putut relua activitatea în cler, fiind numit secretar șef la Institutul Teologic din București. Trimis la studii de specializare în Teologie și Filosofie la „Ikythron College” de lângă Oxford, mutat apoi în Londra (1968-1970); obține doctoratul în Teologie la Colegiul amintit (1971), apoi la Institutul Teologic din București (1972). La 15 dec. 1970 Sf. Sinod l-a ales

episcop-vicar patriarhal, cu titlul „Ploieșteanul” (hirotonit 27 dec). Încredințându-i-se sectorul „Relații externe”, precum și sectorul economic și Comisia de pictură bisericească; paralel, rector al Institutului Teologic din București (1971-1974). La 9 dec. 1979 ales episcop al Bu/ăului (însăunat 13 ian. 1980). La 10 ian. 1982 ales arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului (însăunat 7 febr. 1982).

A făcut parte din delegațiile sinodale române care au vizitat alte Biserici creștine (ortodoxe, catolice, protestante etc). Delegat al Sf. Sinod la a cincea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Nairobi 1975), când a fost ales membru în Comitetul executiv și în cel financiar, conducătorul delegației române la a șasea Adunare generală a aceluiași Consiliu (Vancouver, 1983); delegat la diferite întruniri ale unor comitete din Consiliul Ecumenic. A fost delegat la Adunările generale ale Conferinței Bisericilor Europene (Engelberg 1974, Chania — Creta 1979), la sesiuni de lucru ale Comitetului consultativ financiar. Participat la mai multe

sesiuni ale Comisiei mixte internaționale de dialog între Biserica Ortodoxă și Biserica romano-catolică. Conferințe, comunicări, interviuri, expuneri la radio și televiziune în diferite țări.

Membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Științe din Chișinău (1992) și al unor asociații culturale de peste hotare; „doctor honoris causa” al Universității din Oradea (1999) și Sibiu (2000).

Realizări de ordin constructiv la Buzău (restaurarea clădirilor de la central eparhial, a peste 15 biscrie-monumente istorice) și la Sibiu (un complex de clădiri care constituie incinta mănăstirii de la Sâmbăta de Sus, restaurarea unor biserici monumente istorice ș.a.).

Lucrări în volum: *Biserica slujitoare În Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție și În teologia contem./tarană*. Teză de doctorat. București. 1972.344p. (șim ST.an. XXIV.nr.5-8.1972. p. 325-625. altă ediție la Sibiu. 1986. 325 p); *Hans Kting și declarația „Misterium Ecclesiae”*, București. 1974. 67 p. (și în „Ortodoxia”. an. XXVI, 1974. nr. I. p. 5-69); *Clerici ortodocși ctitori de limbași cultură românească*. București. 1977.69 p.; *Un episod important din lupta pentru limba română*. București. 1979. 50 p. (și în „Ortodoxia”,an. XXX, 1978,nr. 3,p 417—464); *„Ca toți să fie una”*. București. 1979. 596 p.; *Dascăli de cuget și simțire românească*. București . 1981.547 p.; *Tradiție și libertate în spiri* nuditătea românească*. Sibiu. 1983.410 p. (ed. a II-a, București. 1995. 382 p.); *Pagini dintr-o arhivă inedită Documente literare* Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de... București. 1984. XLVII + 435 p.; *Vocație și misiune în vremea noastră*. Sibiu. 1984.462 p.; *„Lazăr lapm Asacht În cultura română*. Sibiu. 1985.524 p.; *Lupta împotriva dezpaponatizdrului românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar în vremea lui Miron Romanul (1874-1898), duș*ă acte. documente și corespondențe*, Sibiu. 1986. 358 p.; *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist austro*ungar (1867-1918), după documente, acte și corespotulente rămase de la Elie Miron Cristea*, Sibiu. 1986. 546 p.; *Contribuții istorice privind perioada 1918— 1930 Elie Miron Cristea. Documente și corespotulente*. Sibiu, 1987.484 p ; *Calendar tle tntmă românească*. Sibiu. 1988. 406 p ; *Alte file de calendar de imnul românească*. Sibiu. 1988. 374 p^ *Rtmuimtate*.

continuitate, unitate. Sibiu. 1988. 304 p.; și în volumele: *De la Cazania lui Varlaam la Ion Creangă*, Sibiu. 1997.201 p; *De la Pilotei al Buzăului la Andrei Șagusi*. Sibiu. 1997.221 p. și *De la Ateru Hnsso la Nicolae de la Rohia*, Sibiu. 1997,245 p.

Tâlcuri noi la texte vechi Predici. Sibiu. 1989. 479 p.; *Cuvinte la zile mari*. Sibiu. 1989. 365 p.; *Biserica în mers*, 2 vol. Sibiu. 1999.334 + 263 p.; *Cuvinte duhovnicești*. Sibiu. 2000.402 p

Romanul *Trei ceasuri În iad*. București. 1970 (ed. a II-a. București, 1993,303 p.).

în reviste. Teologice: *Preocupări dogmatice-simbolice în literatura teologică contemporană*,

în „Ortodoxia”. an. IX.1957,nr.2,p.296-317și nr. 3. p. 460—475; *Câteva aspecte ale trăirii duhovnicești ortodoxe*, în GB. an XVII. 1958. nr. 3, p. 236 — 244; *Rugăciune și cunoaștere în învățătura ortodoxă*. în ST, an. X, 1958. nr. 3-4,p.2\6*224, *Ideea de sacru la RuvolfOtto din punct de vedere catolic și ortodox*, în „Ortodoxia”, an. X. 1958,nr 3. p. 430-440; *Învățătura ortodoxă despre rai și iad*, în ST. an. XX. 1968. nr. 7-8, p. 558-575; *Cuprinsul teologic al „Învățăturilor lui Neagoe Basarab”*, în ST. an. XIX, 1969, nr. 3-4, p. 245-262; *„Chiese aggiornate”*, în BOR. an. LXXXVII.1969. nr 11 - 12,p. 1236-1247; *Câteva probleme în legătură cu Ebeddahve în Deutero-Isata. Preltnu-narii la o teologie a slujirii*, în MB,an.XX, 1970. nr. 1—3. p. 7 — 97; *Ebed-lahve în lumina Noului Testament*. în MB. an. XX. 1970. nr. 4-6. p. 284—304; *Opinii asupra pregătirii „Sfântului și Marelui Sinod” al Bisericii Ortodoxe*, în „Ortodoxia”, an. XXIX, 1977. nr. 2. p. 232-257; *Maica Domnului în teologia și viața ortodoxă*, în BOR.an XCVI. 1978,nr.9— 10,p. 1113—1123; *Coordonate pentru o teologie a slujirii*. în „Ortodoxia”,an XXXI. 1979,nr 1,p. 168- 181; *Zece teze despre catolicitate și etnicitate*. în ST. an. XXXI. 1979,nr. I-4,p. 301 -315; *Scopul vieții după Catehismele ortodoxe românești*, în „Ortodoxia”, an. XXXI. 1979,nr.2,p. 377-390.

Istorice *Monahul Sofronie Vămău Cuprite-jut împlinirii unui veac de la moarte (/ff/J — /«6*»*. în MMS.an [XUV.1968.nr](#) 7-8,p 409 — 421; *Bizanț - Constantnopol - Istanbul În istorie și astăzi*. în BOR. an XCII. 1974. nr. 9-10. p. 1087- 1164. *Biserica Ortodoxă Română și Războiul de Independență*. în BOR. an XCV,

1977»iu. 5-6.p. 535-550; Marina Hochtötä -Maica Mtna de ia Sâliştea Sibiului - o nouă „Ecaterina Teodoroiu” în războiul dm 1916-1918. în BOR, an. XCVI. 1978.Uf. 11-12, p. 1274-1283; *Biblia de ta Bucureşti (1688). Cine a făi ui traducerea?* .în BOR.an XCVI. | 978.nr 9-10, y 1004—1018; *Biblia tle la 1936.* în BOR. an, XCVII. 1979,nr. 3-4,p. 414-450; „Fericitul arhidiacon şi doctorul de teologie şi legi Cheorghe htzdr”, în BOR. an. XCVIII, 1980, nr. 1-2, p. 145-166; *Stolnicul Constantin Cantacuztno tn istoria şi cultura romanească,* în BOR. an XCVIII. 1980. nr. 5-6, p. 636-655: „Telegraful Roman” tn conştiinţa Transilvaniei Romanţa In conştiinţa M Telegrafului Romanin MA. m XXVIII. 1983. p 11-27; *Episcopi ai Buzăului In cultura ramând.* în voi. *Spiritualitate si istorie la imorsura Car/taţilor,* 2, Bu7ău. 1981. p. 54- 128 (şi extras); *Momentul Andrei Şaguna In istoria şi in cultura Transtl-vanieiM* MA.an. XXIX. 1984.nr. 1-2,p. 7-18; *Prtnui traducere a manualului lut Epictet In româneşte.*ln MA.an. XXIX, 1984.nr. 9— 10,p, 595—662; *Biserica Ortodoxă Română şi legăturile ei cu Bisericile din Balcani şi Orientul creştin din secolul al XIV-lea până tn prima parte a secolului al XVIII-lea. Aspecte soda-culturale.*în MA. an. XXXIV, 1989. nr. 4, p. 30—46; *Sfântul Gherman din Dacia Pontică, un strâramân ignoratM* MA .an, XXXIV.1989.nr 5,p 3-19: (multe din ele incluse în volumul *Dascăli de cuget si simţire românească.* Bucureşti. 1981)

Lucrări publicate peste hotar*

Monastic Sprrtualtiy in România totiay, în *Easton Churches Revteu*, nr. 2(4). 1969, p. 376 — 385; *Pridre et action dans Paptique de la trudi-tion orthodoxe,* în *Reclierche oecumrnupte, priere et action.* Tournai. 1970. p. 119—140; *Contributton monasitque au rapprochemenî oecumentque.* in *Collectanea Cisterctensus* (Bel-gia).l.XXXILI1970,p. 12-45; *Afonw^^ Roementt,* în *Monastic Informaţie* (Olanda), no. 21,1971. p. 222—235; *Liberty and Tradttion in Orthodox Monasticism,* in *The Tradttion of Ufe* , *Romanian Essays tn Spirituality and Theotogy* ^ (ed. by M Allfchin),London, 1971. p. 33-48; *Le nwnachtsme dans la societtf minleme ă partir de Pexpertenee orthodoxe* (Conference), în *Collectanea Ctsterciensia* (Belgia). XXXIII. 1971_T p. 20—37; / *monastiks ananeosis eis lin* Rounuintan, in *Ekklisia* (Atena). 1973.p. 1—30:

La ohediencia en la tradicion ortottosa ayer y hoy, în *Cuaderuos Monasticos,* Bucnos Aires. nr. 25.1973, p. 287 — 295; *Im pauvrete*.* *Experience orthtxlaxe,*în *Vie consacr^e.tu.* 2.1974,p. 78— 88; *Sttmmen zur Vorberettung tier Hetligen und Grossen Synode der Orthotloxen Kirche,* în *Ostkirchluhe Studien.* Wurzbttug, 4, 1977. p. 281 -304; *Church and State in România,* în voi *Church and State — Oşientng a New Ecumenica/ Dimenston.* *Paith and Order Pape.* nr. 85. W.CCGenivc. 1978. p. 90-106.

Sute de articole cu caracter istoric, dogmatic, ecumemst. cuvântări, reportaje, mai ales în „Telegraful Român”, precum si în „Romaman Orthodox Church News”⁴⁴. „Mitropolia Ardealului”. ..fndnimătorul bisericesc** de la Sibiu sau în buletinele comunităţilor ortodoxe române de peste liotarc („Altarul” — l^ondra„Credinţa** — Detroit„învierea” — Geneva etc).

Literatura: MA.an. XXVII. 1982. nr. 1-2 (festivitatea alegerii ca mitropolii al Ardealului): Număr omagial MA. an. XXXI. 1986. nr. 6. p. 57 —95 (cu articole semnate de Episcopul Vasile Coman. Pr. Prof. Dumitru Slăniloae.Pr. Prof. Vasile Mthoc. Diac. Prof. Autel Jivi, Pr. Ghcorphe Cunescu. Pmtos. Casian Crăciun); Gh. Papuc. *L P. S. Dr. Atttonie Plănuhleală, la doua decenii de arhierie,* în „îndrumătorul bisericesc de la Sibiu”, anul 138. 1990, p. 33-39; Paul Brusanowski, *Coordonate biografice şi bibliografice selectiva.* în voi. omagial „Teologic, slujire, ecumenism**”. Sibiu. 1996, p. 7—60 (extras din RT,nr 3-4.1996).

PLETOSU GRIGORIE preot, pedagog. N. 9 iun. [IK48.inCluntelnic.jud](#), Bislriţu-Năsăud,* 4 nov, 1934. în Bistriţa. Studii la Gimnaziul grăniceresc din Năsăud (1863-1871), la Institutul Teologic dm Sibtu (1871 — 1874). continuând la Facultăţile dc Filosofie ale Universităţilor dm Leipzig şi Budapesta (1874—1878). Profesor suplinitor (1878) şi definitiv (1882) dc Română şi Filosofic, precum şi calebet pentru Religia ortodoxă la Gimnaziul din Năsăud. până la pensionare (1909). Preot în 1892. hirotcsil protopop în 1896. din 1909 ales protopop al Bistriţei, iconom stavrofor (1928), membru in „Sinodul” Arhiepiscopiei Sibiului şi apoi al Kpiscopiei Clujului, **membrii** in Congresul

Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului, asesor consistorial onorar (1903). președinte al secției școlare a Astrei.

Lucrări: *Educațiunea și instrucțiunea în gimnaziu*. În „Anuarul Gimnaziului din Năsăud pe 1881/82”, p. 3-25; 1882/83, p. 3-47; 1883/84, p. 3-31 și 1885/86, p. 3-29; *Retorica și cartea de citire...* pentru clasa a VI-a gimnazială. Bistrița, 1880, VIII + 327 p. (ed. a II-a. 1909 — în colaborare cu I. Gheție); *Propedeutica filosofică și Psihologia empirică*. Năsăud. 1899, VIII + 112 p.; *IL Logica formală*. Năsăud, 1900. VIII + 77 p.; *Dogmatica ortodoxă*. Sibiu. 1899, VIII + 160 p.; diferite articole în „Anuarul Gimnaziului din Năsăud”, *Enciclopedia Română* de la Sibiu (filosofie), „Revista Teologică” „Telegraful Roman”, „Transilvania” de la Sibiu,

Literatura: Virgil Șotropa și Dr. Nicolae Drăganu, *Istoria școalelor năsăudene*, Năsăud. 1913, p. 344—345; *Necrolog** în RT. an. XXIV, 1934. nr. 11 -12, p. 444; *Necrolog*. în „Renașterea”. Cluj. an. XII. nr. 46, din 18 nov. 1934; *Necrolog*, în „Anuarul Liceului din Năsăud”, 1934/1935, p. 5—9; Pr. Prof. Ioan Bunea. *Preotul profesor Grigorie Pietosu*, în MA. an. XXIII, 1978, nr.10-12, p. 893-895.

POCTTAN VENIAMIN (din botez Vasile), arhiepiscop, istoric. N. 5 dec. 1870. în Ciurău, jud. Bacău, t. H mart. 1955, la mănăstirea Cernica. Studii la Seminarul inferior din Roman (1884— 1888), la Seminarul „Nifon” (1890-1893), apoi la Facultatea de Teologie din București (1893

— 1897), unde obține licența (1897), iar mai târziu doctoratul (1926); paralel a urmat și Facultatea de Drept (1898). Preot la biserica „Sf. Voievozi” din București (1897— 1928), detașat ca superior al capelei ortodoxe române din Paris (1914— 1915), subșef al Serviciului religios de pe lângă Marele Cartier General al Armatei Române (1916— 1922), paralel profesor de Religie la Liceul „Maici Basarab”. la Colegiul Național „Sf. Sava” și la Seminarul Pedagogic Universitar „Titu Maiorescu” din București; primul președinte al Consistoriului spiritual central (1926). în 1929 Sf Sinod l-a ales arhiepiscop-vicar al Episcopiei Hușilor, cu titlul „Bărlădeanul” (tuns în monahism la Neamț, sub numele Veniamin, hirotonit la 23 iun. 1929), locțiitor de episcop la Huși (1932-1934), arhiepiscop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, cu titlul „Ploieșteanul” (1935—1948), pensionat și retras la Cernica. A scris câteva lucrări de Drept canonic, dar mai ales de Istoria Bisericii românești.

Lucrări *Compendiu de Drept bisericesc*. București. 1898, 362 + VI p. (prelucrare după cursul prof. Constantin Popovici de la Cernăuți); *Patriarhiatele Bisericii Ortodoxe*, București, 1926, 111 p. (teză de doctorat).

Școlile catehetice din Eparhia Iliușilor. în BOR. an. XLVIII, 1930, nr. 10, p. 945-950; nr. 11, p. 1019-1029 și nr. 12, p. 1117-1129; *Episcopia Strehaiei*, în BOR. an. XLVIII, 1930. nr. 7-8. p. 644—660; *Istoria Mitropoliei Proilaviei (Brăilei)* în BOR, an. XLIX. 1931. nr. 5, p. 385-396; nr. 9, p. 481-493; nr. 10, p. 577-587 și nr. 11, p. 697 —702; *Vechea Episcopie a florinului*, în BOR. an. L, 1932, nr. 1; p.

14-22; nr. 2, p. 106- 118; nr. 3, p. 198-208; nr. 4, p. 295-299; nr. 6, p. 401 -408; nr. 9. p. 577-585; nr 11,p.712-720și an. LI, 1933,nr. 1,p. 31-42 (apărute și în extras sub titlul: *Istoria Mitropoliei Proilaviei fi a vechii Episcopii a Holinului*, București. 1936. 64 p.); *Biserica Bucur din Capitală*.Bwuveșu, 1939,64 p.

*Ieromonahul Ana/na Melega** în BOR, an. XLVII. 1929. nr. 1.p. 1166-1181; *Arhimandritul Veniamin Catulescu*, în BOR, an. XLVII. 1930. nr. 4, p. 301-311; *Sofronie Vârnav*, în BOR.an. XLIX, 1931,nr.2—3,p.97— 112și nr. 4,p. 292—307 (și extras. 32 p.); *Arhiereii vicari In Biserica românească. Vicarii Arhiepiscopiei Bucureștilor, Mitropoliei Ungrovlahiei și Patriarhiei Române*.

București, 1937, 52 p.; *Mo-mente din viața și activitatea episcopului Melchisedec între anii 1856-1861*, București, 1936,96 p.; *Melchisedec ca membru al Sf Sinod*, București, 1939,98 p.

Capela româneasca din Lipsea, în BOR, an. XLV, 1927. nr.7,p.414—419și nr.8,p.45K—467; *Capela românească din Baden-Baden** în BOR,an.XL,1927.nr-II,p.657-666 și nr.I2. p. 722—729 (și extras); *Biserici românești in Lemberg* (Lvov),în BOR. an. XLVI, 1928,nr.6. p. 508—520; *Capela românească din Viena*, în BOR.an. XLVI. 1928, nr. 9, p. 781-792 și nr 10. p. 878 — 886; *Biserica Ortodoxă Română din America*, București-Cemica, 1937, 112 p.;

L'Eglise orthodoxe roumaine de Paris. Bucurest. 1937,75 p.; *Biserica ortodoxa română din Paris*, București. 1940, 160 p.; *Sfântul Munte al Athosului. Cu prilejul unei calatorii tn Răsărit*, București, 1939,12Sp.

Alte articole in „Biserica Ortodoxii Româna”, „Buletinul Eparhiei Hușilor”, „Păstorul Tutovei”-Bârlad ș.a.

Literatura: V. Ursăcescu, *Hirotonia P. 5. Arhiereu Veniamin Pocitan Bârlădeanul*. în BOR,an.XLVII. 1929,nr. I,P-928-935;*Câteva date din viața si activitatea P.S.S. arhiereului Dr. Veniamin Pocitan Bârlădeanul*, Huși, 1933; date autobiografice în cartea sa *Biserica ortodoxa româna din Paris*. p. 130—136; *Necrolog*. în GB, an. XIV, 1955.nr.3-4,p. 238-240.

POP GAVRn.,preot.itforic.N.4nov. 1818. în Sălicca, jud. Cluj. t 9 mai 1883, în Lugoj. Studii gimnaziale în Cluj. teologice la Seminarul din Blaj. Profesor de istorie la Gimnaziul din Blaj (1843-1854), preot în Plosca, jud. Hunedoara (1854—1855), viceprotopop în Beclean, jud. Bistrița-Năslud (1855-1857). paroh și vicar la Hațeg (1857—1862), canonic la Episcopia Lugojului (1862—1883); membru corespondent al Societății Academice Române (1871).

Lucrări: *Istorie scurta a români/or de la Alm povățuitorul unguirilor încoace, dintr-un fragmentai părintelui Chîn, Sibiu*, 1848,27 + 28 p.; *Istoria Transilvaniei din cele mai îndepărtate vremuri/ >ână la 1571 (mPrograma Gimnaziului din Blaj pe anul școlar 1852153*, p. 3-26); *istoria Daciei antice*. Cluj, 1855,57 p.; *Istoria Ardealului în anul 1848— 49si drepturile istorice ale românilor* (în „Foaia pentru minte, inimă și literatură”. Brașov, nr. 6—18,1862); *Geografia Banatului si cunoștințe istorice și etnografice despre locuitorii Banatului....Lugoj*, 1864.55 p.; alte lucrări au rămas în manuscris.

Literatura: *Sematismul istoric al diecezei Lugojului*. Lugoj. 1903. p. 136; *Enciclopedia RomânăAom*. III,Sibiu, 1904.p. 64(1; Ioan Rațiu, *Dascălii noștri*. Blaj. 1908 p. 100- 101; Iacob Radu. *Istoria vicariatului greco-carotic al Hațegului*, Lugoj. 1913, p. 128; Nicolae Comșa. *Dascălii Blajului*, Blaj. 1940. p. 79— 80 (și ed. Nicolae Comșa — Teodor Seiceami. *Dascălii*

Blajului, București. 1994. p. 82); Preot Ioan Durac, *Un document din anul 1861 în sprijinul drepturilor politice ale românilor din Hațeg*, în MB, an. XXXL 1982. nr. J-3, p. 134-138; *Bibliografia româneasca moderna, 1831 — 1918*, VoL III. București, 1989.p. 918.

POP GAVRILĂ,prcot,profe.sor.N.20nov. 1830,în BărâiJud.Cluj.t 16 mai 19IK,în Blaj. Studiile gimnaziale la Blaj (abs. 1853), cele teologice la Blaj și Vicna(abs. 1858). Profesor de studii biblice la Seminarul din Blaj (1858—1870) și director al Școlii pedagogice de acolo (din 1865). paroh și protopop în Cluj (1870-1889). canonic mitropolitan la Blaj (din 1889). deținând paralel și alte demnități în cadrul Bisericii sale. Autor de lucrări teologice, predici, manuale didactice, traduceri și altele.

Lucrări: *Istoria biblică a Testamentului Vechi șiNou.Bh}*. 1866.158 p.;*Catehetica.Bte}*, 1867, 8 8 p.; *Istoria re velațiunii divine a ambelor așeză -minte*, tom. I—II, Sibiu, 1869,591 p. + 448 p.; *Predici populare pre dumineci și sărbători ocazionale și pentru morți*, 4 voi.. Cluj, 1884—1890. 198 + 286 + 200 + 188 p.; *Explicarea Evanghelh Hor din duminicile de peste an*. Blaj, 1912,295 p>

Catehism mic pentru începătorii din școalele populare. Blaj. 1900 și 1913; *Istoria biblică pentru școlile populare* (ed. a II-a, Blaj, 1879, 80 p.; cd. a X-a. Blaj, 1908,78 p.); *Istoria biblică pentru preparatul!! și gimnazii*. Blaj. 1915.

Dicționar mitologic. B laj. 1901.294 p,

Traduceri: Toma a Kempis, *Despre imitați-unea lui Hristos*, trad. din limba latină. Blaj, 1893; *Odele lui Horațiu* (7 broșuri). Blaj. 1904-1909.

Literatura: *Sematismul veneratului cler al Arhidiecezei metropolitane grecO'Catolice române de Alba lulia și Făgăraș*, Blaj. 1900, p. 85 — 86; *Necrolog*, tn CC. an. VII, 1918, nr. 10. p. 209-210; Nicolae Comșa, *Dascălii Blajului*, Blaj J940, p. 92 (și ed. Nicolae Comșa - Teodor Sciccanu. *Dascălii Blajului*, București, 1994. p. 93).

POP IRINBU (din botez Ionel),episcop. N. 2 iul. 1953 în Basești. jud. Maramureș. Studii la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca (1968—1973). la Institutele Teologice din Sibiu (1974-1975) si București (1975-1978). Călugărit Iu

POP ȘTEFAN

mănăstirea Sinaia, în 1978. cu numele Irineu. hirotonit ierodiacon. apoi ieromonah (1980). ruiniesii protosinghel (1984). slujind și ca ghid-muzeograf. Studii de doctorul la Institutul Teologic din București (1981 — 1984). cu specializare la Institutul Teologic Presbilcnan, New Jersey (1985—1988). docloratul la Hucurcți în 4 oct. 1990. Preot-slujitor la catedrala patriarhală din

București (iul.—oct. 1989), arhimandrit și superior al așezămintelor romanești dc la Ierusalim și Iordan (oct. 1989-oct. 1990).episcop-viear la Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, cu titlul „Bistmcanii;” (ales 30 oct 1990. hirotonit și instalatta2I nov. 1990). suplinitor al catedrei de Teologie Morală de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca (din 1991). Participant la câteva

simpozioane și înrîndurile.

Lucriri: *Responsabilitatea preotului pentru slujirea credincioșilor st a lumii de azi*, în BOK. an.CL1983.nr 7-8,p.501-519; *Afairs/W nului Ut viața Bisericii și In evlavie credincioșilor ortodocși*, „Ortodoxia”, an. XXXV, 1984, nr. 3, p. 399—414; *Maica Domnului și Sfinții îngeri In C#ran*, în GB,an.XLIII 1984,nr. 1-2. p. 86-93; *Nădejdea ca virtute teologică și implicațiile ei In viața creștinului* în BOR. an. Cil. 1984, nr. 3—4,p. 187—201; *Rolul Bisericii In promovarea încrederii Intre oameni*, în BOR. an. CIL 1984,nr. II -12. p. 748-762; *Mănăstirea Sinaia — vatră de istorie și vrednic locaș de artă și cultură românească*, în GB. an XUV. 1985. nr. I —2, p. 70—81; *Purificarea de păcătoși prin virtuți In lumina Patericului*, In GB. an XLIV, 1985. «\ 7 - 9, p. 508-521; *Învățăminte morale-sociale în opera și activitatea Sfântului Vasile cel Mare necesare preoților In vremea noastră*, în ST. an. XXXVII. 1985. nr. 3-4. p. 276-289; *Responsabilitatea Bisericii pentru creștinii de azi*, în BOR. an. CIL 1985, nr. I —2, p. 82—93; *Chipul lui Hristos In ființa viața morală a creștinului*, în BOR, an. CV, 1987. nr. 1—2, p. 86 — 96; *Creșterea în Hristos*. în GB, an. XLVIII. 1989.nr.2-X p. 34—5UChipul jiasemănarea lui Dumnezeu, dat ontologic fi misiune de realizat. în GB, an. XLVIII. 1989. nr. 2-3, p. 79-93.

Asezămintele românești de la Ierusalim și Iordan, București. 1994.126 p ; *Tara ^dntă, arena operei mănăstire*. București. 1994.288 p ; *Pavăza credinței. Cuvântări duhovnicești*, Craiova. 1994. 220 p.; *Mărturisirea nădejzii*, Craiova, 1995, 220 p ; *Împărăteasa cerului și mama noastră*, Cluj-Napoca. 1996. 159 p.; *Cuvântul dragostei, Cu*ântân duhovnicești*, Cluj-Napoca, 1997,220 p.; **Preoția și arta pastorală**, Cluj-Napoca. 1997,130 p.; *Sfântul Irineu de Lyon*, Cluj-Napoca. 1998. 105 p.; *Băseștii și ilustrul său bărbat George Pop*, Cluj-Napoca.

POPA ATANASIE

tievici din Brașov, secretarul episcopului Dionisie Novacovici, e cei dintâi gramatic roman. în RT.an.IX,1915,nr.5—8,p. 93-108; *Moldovenii de la Sinodul din Constanța, 1418*, în RT.an. IX, 1915. nr. 13-15. p. 207-215; *Moldova la Sinodul de unire de la Florența, 1439*, în RT. an. XI. 1921 ,nr. 1-3,p. 57-71 și an. XII, 1922.nr. 4—6. p. 99—101 (toate aceste studii sunt publicate sub pseudonimul Gruia); *Frământări românești în jurul scaunului episcopesc ortodox de la Arad*. Arad. 1929, VI + 95 p.; *Din trecutul die* cezei Caransebeșului*, Caransebeș. 1932, 11(1 p.; alte colaborări la „Revista Teologică” — Sibiu, „Biserica și Școala” — Arad, „Foaia Diecezană” — Caransebeș ș.a.

Literatura: „Anuarul Academici teologice ortodoxe romane din Caransebeș, 1919—1939”, Caransebeș. 1939, p. 275—276; Dr. Zeno

1995,160 p.

Traduceri: Maica Alexandra, *Sfinții îngeri*. București, 1993,310 p.; Pr. Prof. Dr. John Breck, *Darul sacru al vieții*, Cluj-Napoca, 2001,358 p.

Alte articole în „Glasul Bisericii”⁴, în foaia „învierea” și suplimentul ei cultural istoric „Spirit românesc”, pe care le-a condus la Ierusalim. în „Renașterea” <le la Cluj*Napoca ș.a.

Literatura: Publicata „Renașterea” a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului,an. I, nr. 11.1990. p. 1-3; Alexandru Moraru,S<wM* *narul teologic liceal ortodox din Cluj-Napoca {1952-1997K* Cluj-Napoca. 1997,p, 202-207.

POP ȘTEFAN, preot, istoric. N. 16 mart. 1866, în Dobfttti. jud. Tuniș.în familie de preot. 112 ian. 1947.în Caransebeș. Gimnaziul la Beiuș (abs. 1884).teologia la Budapesta(1884-1888). CU doctoratul în Drept canonic (1900), Preot unit în Izvin. jud. Timiș (1891-1923). hirotesit protopop în 1913; En 1923 a revenit la Biserica Ortodoxă, fund numii preot în Recaș, jud. Timiș (1923- 1924). apoi profesor de Istorie bisericească și duhovnic la Academia teologică din Caransebeș (1924— 1937); membru corespondent în secția istorică a Astrci (din 1912). A scris mai multe lucriri de istorie bisericească locală, în volum sau în revistele bisericești ortodoxe (acestea sub pseudonimul *Gruia*), din care unele mai pot fi folosite și azi.

Lucrări: *Din trecutul Bisericii bihorene*, în RT.an.I,1907,m\ 4 .p. 133-143;nr. 5 .p. 182—196;nr.9-10, p. 350-363 și nr. II.p. 404-417; [an.II.1908.nr. 1](#),p. 10- 19;nr.2,p.54-64; nr. 3 .p.99-108;nr 4 .p. 151-159;nr5.p. 197-205 și nr. 6, p. 247-253 (124 p); *Cercetări în istoria literaturii bisericești Catehismul lui Ștefan Fogarasy, preot tn iMgoj, 1648*. în RT, an L 1907, nr 7-8, p. 257-276; *Silvestru episcopul Maramureșului*, în RT, an. V., 1911.nr. 6.p. 171 -177 și nr. 7, p. 197-202; *Mitropolia Ardealului anterioară lui Mihai V//Mzi//*.înRT.an. VIII. 1914,nr.7-9.p. 190-193șinr. 10-12,p.251-261;Z)im>me&ww-

372

Munteanu, Preot Prof Dr. Ștefan Pop, în FD,an. XLII. 1947, nr. 3—5, p. 3-4; Zeno Munteanu. *Amintirile urna dascăl de teologie An AB*, an, II (XLI).1991,nr. 7—9,p. 104-106.

POPA ATANASIE. preot.istoric al culturii. N. 8 mart. 1896. în Campanii de Jos, jud. Bihor, t 26 febr. 1982. Ia Cluj-Napoca. Studii gimnaziale la Bciuș și Năsăud (abs. 1914), teologice la Arad(1914—1917), universitare — Matematica — laUniversitățile din Budapesta (1917-1918) și Cluj (1918-1920). Preot și profesor la Școlile normale din Ctuj(1920-1940 și 1945-1957) și Timișoara (1940—1945), cercetător la Institutul de Istorie și Arheologie al Academiei, secția de Istoria Artei - Cluj (1958-1960). După pensionare a slujit 3 ani ca preot tn parohia Agărbiciu—Cluj. A publicat numeroase studii despre bisericile de

lemn din Transilvania, activitatea unor co piști, circulat ia manuscriselor.

Lucrări: *Biserica de lemn din Bârghez-Biserica din Ceaba. Biserica din Vad*, în ACMTT. 1929-1930. Cluj, 1930, p. 353-399; *Biserici vechi din lemn românești din Ardeal*, în *ibidem*,

2032. 1930-1931, Cluj, 1932, p. 161-314 (și extras); *Biserici de lemn din Ardeal*, în *ibidem*,

2033. 1932-1938. Cluj. 1938, p. 55-154 (și extras); *Biserici de lemn din Transilvania (I. Arhitectură, plan, stil)*. Timișoara, 1942, 22 p.; *Mănăstirea Săraca*, Timișoara, 1943, 96 p. + XXXII pl.; *Varlaam, mitropolitul Moldovei*.

Cazania - lași, 1643. Prezentare grafică de.... Timișoara. 1944. 132 p.+ 217 fig. în text.

Monumente de limbă românească. Codicele Astradin Sibiu, în MA.an. VIII, 1963, nr. 7-8. p. 525—545; *Există o Cazanie moldovenească în secolul al XVI-lea? iu legătură cu izvoarele Cazaniei lui Varlaam*, în rev. „Cercetări de Lingvistică”, an.X. 1965, nr. 1, p.73—S4\Texte vechi în Cazania lui Varlaam, în MA, an. X, 1965, nr. 1—3, p. 73—99; *Cărturar bihorean din secolul al XVII-lea: Vasile Sturze Moldoveanul*, în MMS, an. XLIII. 1966. nr. 1-2. p. 54-69; *Cărturari bihareni: pațya Ursu din Cotiglet*, în MMS. an. XLIV, 1968, nr. 5-6. p. 298-309; *Versiuni vechi ale Psalmului 50*, în MB, an. XVIII, 1968, nr. 7—9, p. 421—433; *Copiști moldoveni în Transilvania în secolele XVII și XVIII*, în MMS, an. XLV, 1969, nr. 7-9, p. 458 —

373

Limba și literaturi francezi la Universitatea din GrenoWe. 1986/87). Fraie în mănăsura Frisinci, unde a fost călugărit (1985). fund hirotonit apoi diacon (19K5) și preot (1986) Profesor ile Istoria Bisericii Universale la Institutul Teologic „Saint Serge” (1990-1991). suplinitor al catedrei de Istoria culturii >. civilizației bizantine (1992—1995). apoi titular la catedra de Teologic Dogmatică și Morală (din 1995) la Facultatea de Teologie a Umversității din Craiova; ariiiercu vicar al Episcopiei Râmnicului cu titlul „Slătincanul” (1991); participant la diferite simpozioane și întruniri ecumenice în țară și peste hotare.

Lucrări: *La Personne et la rommtinion des persannes dans la th^ologie de Samt Basile le Crawf(tliescpourtloctoral)*. Paris. 1991.530 p.; *Un mistic al vremurilor noastre: Sfântul Calinic al Râmnicului*, Rin Vâlcea, 1993; *Oglinda tnimtt*, Rm. Vâlcea. 19Q4%itt)p.: *Convorbiri despre Sfânta Spovedanie*, București. 1996.50 p.; *Preoți tn cătușe*, Bucure>li, 1997, 151 p., *Mistica ruga* citații inimii*, Bucuiești. 1998.228 p/.*Extțyericnțe mistice la Părinții orientali*. București, 199K, 300 p.; *inger tn trup si om dumnezeiesc. Sfântul Ioan Cură de Aur despre Sfântul Ațwstol Pavel*, București. 1998; *Omul ființă spre îndumnezeire*. Alba lulia. 2000.230 p.

Traduceri: Antonie de Suroj, *Scoală rugă-*

467: *Un cărturar bihorean din secolul al XVIIhfea: popa Patru din Tinăud*, în „Limba Romană”, an. XX. 1969.p. 193-197;C.™> este contribuția lui Varlaam la Cazania din 1643, în MMS.an. LXVIII, 1972.nr. 3—4,p. 172-181; *Texte vechi ale canonului Paștilor. Manuscrisele lui Popa Ursu din Cotiglet*, în MB, an. XXIII, 1973,nr.4-6,p.231-256;Cci2c^ 1689, *Contribuții la bibliografia românească veche*,în MB,an. XXIV. 1974,nr. 1—3,p.65— 79; *Copiști și manuscrise în Bihor în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea*, în „Crisia”, Oradea. 9. 1979, p. 323 — 336; *Monumente de limbă și literatură veche; Codicele sibian și Cazania din C/uj,Sec. XVII*, în MA,an. XXVI, 1981 ,nr. 7—9, p. 521-532 (în colaborete).

Uteralura: *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978. p. 266; Pr. Prof. Ioan Bunea, t *Preotul profesor Atanasie Popa*, în MA, an. XXVII. 1982,nr. 4-6. p. 423-424; Roinulus Todoran, *Atanasie Popa (1896 -1982)*, în „Cercetări de Lingvistică**”, Cluj-Napoca. an. 27,nr.2.1982,p. 171.

POPA IRINEU (din botez Ioan), arhieru. N. 16 nov. 1957 în Spinu, jud. Vâlcea. Studii la Seminarul teologic din Craiova (1975—1980), Institutul Teologic Universitar din București (19KI—1985), admis tot acolo pentru cursuri de doctorat, continuând la Institutul Teologic Ortodox „Saint Serge” din Paris (1987-1990),care i*a conferit titlul de doctor în 1990 (cursuri de

POPEA NICOLAE

ciunii. *Introducere și traducere din engleza*. București. 1994. 174 p; John Dunlop, *Starețul Ambrozie de ta Optina* Introducere și traducere din engleză și rusă. București. 1994. 160 p; Starețul Sofronie, *Mistica vederii lui Dumnezeu*, Introducere și traducere dm rusă și franceză. București. 1995.318 p.; Paul Fvdochimov.*Orrodoxia*. Introducere și traducere din limba franceză. București, 1996, 382 p.; Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii si cuvântări*. Introducere și traducere din greacă. Rm, Vâlcea, 1994,144 p.; Sfântul Ioan Gură de Aur, *Din ospățul StățHînutui. Cuvântări si discursuri*. Traducere din limba greacă. București. 1995. 191 p.; Sfântul Ioan Gură de Aur, *Dascălii pocăinței. Cuvântări despre pocăință*. Introducere și inducere din greacă. Rm. Vâlcea. 1996,160 p

POPASL IOAN.episcop N 20dec. 1808,în Brașov, t 5 febr. 1889, In Caransebeș. Studiile gimnaziale la Brașov.Sibiu și Cluj,cele teologice la Universitatea din Viena (1832-1836), protopop la Brașov (1836—1837), participant activ la revoluția din 1848 (unul dintre cei 10 secretari și membru al delegației românești trimisă la Viena). unul dintre ctitorii Gimnaziului românesc dm Brașov (1850). In vara anului 1865 ales ca întâiul episcop al Cannsbeștilui* unde a păstorit până la moarte. In această calitate, s-a îngrijit de mutarea scf(ici române a Seminarului de la Vârșcț la Caransebeș

(1865), alături de care a luat ființă și o secție de pedagogic; s-au înființat numeroase școli elementare (poporule) în eparhie. apus bazele unei tipografii. în care au apărut mai multe cărți, precum și „Foaia Diecezană”, organ bisericesc, școlar, economic și literar al eparhiei (ian. 1886). a trimis unen teologi la studii.

Literatura Troian U^icscu. *Biografia primului episcop al reînfunțatei dieceze gr. ort. române a Caransebeșului Ioan Popasu*. Caransebeș, 1899. 74 p; *Enciclopedia Română*, tom. III. Sibiu. !9(M.p. 642; Andrei Bârscanu. *Episcopul Ioan Popasu*, în CL. XL. 1909. p. 237-255; Nicolae Comean, *Ioan Popasu episcopul Caransebeșului, 1865 1889*. Caransebeș, 1934.28 p.; N. Iorga. *Oameni cari au fost*. III, București, 1936. p. 467—468; Cornel Corneanu. *Episcopul Ioan Popasu*, în AB. an. I, 1944, nr. 11 — 12, p. 428-437; an II. 1945. nr. 1.p. 12—23; nr. 3-4.p 104-114;nr5-7,p.223-231;an.**ni**. 1946,nr. 7-8,p. 165-175; Nicolae Cornean. *Pagini de neuitat din ttoria Bisericii bănățene*. în MB. an. XV, 1965, nr. 4-6. p. 391-402; Toma G Bulat. *Un secol de la reînființarea Epi-sco/nei din Caransebeș*. în MB. an, XV, 1965 nr.7-9,p. 557 - 566. T< Boțcaiu./oan Popasu Si mișcarea revotuțuwtără ile la 1848 fn Transilvania,în ..Studii de limbă, literatură și folclor**. IV.Reșița, 1978,p. 383-393;Gheorghe Naghi. *Episcopul Ioan Popasu (1865 — 1889) tn sprijinul scolii românești*, în MB. an. XXXIV, 1984. nr.3-4.p. 188-194;Constantin Brătescu.E^.-scopul Ioan Pofxisu si cultura /bănățeană. Timișoara. 1995. |9Rp.

POPEA MCOLAE (din botez Neagoe).episcop, istone. om politic. N. 17/29 febr. 1826, în Satulung—Brașov, în familie de preot, t26iulJ"8 aug. 1908. în Caran.\ebeș. Studii gimnaziale la Brașov și Blaj, Dreptul la Cluj (1843-1846), Teologia la Viena (1846- 1848). Participant la **roiacu BNKICH/JMBQ**

revoluția din 1X4K, apoi a ocupai diferite funcții în administrația de stai După 1854 devine cel mai apropiat colaborator al lui Andrei Șaguna: secretar al Eparhiei ortodoxe române din Sibiu (din 1854), profesor la Institutul teologic-pcda-gogic (1856-1870). călugărit în 1856. asesor (consilier) și apoi vicar al Arhiepiscopiei Sibiului (1870-1889), arhimandrit (1871). deputat în Dicta Transilvaniei (1863—1865). membru în Senatul imperial din Viena, președinte al Comitetului național român dm Transilvania (1878 — 1881). La 27 mart /8 apr. 1889 a fost ales episcop al Caransebeșului (instalat 2/14 iul. 1889). păstorind până la moarte. Ca episcop, s-a îngrijit de I umilitului teologie-pcdagogic din Caransebeș (în 1891 s-a ridicat o nouă clădire),de trimitere de tineri la studii, de școlile confesionale, ile ndicarea stării materiale a eparhiei. A scris o sene de lucrări de istoric bisericească, mai ales privitoare la activitatea lui Andrei Șaguna. Tn 1877 a fost ales membru de onoare al Academiei Române, iar in

1899 membru activ

I .in riiri: **Vechea Mitropolie ortottoxă româna a Transilvaniei, suprimarea și restaurarea et**. Sibiu, 1870. XIV + 354 p; **Arhiepiscopul si mitropolitul Anâret baron de Saguna**. Sibiu. 1879. 387 p. (cu același titlu o broșura In 1873.34 p); **Memorialul arhiepiscopului și mitropolitului Andrei Imron de Sagutut sau luptele naționale politice ale românilor 1846—1873**. tomul L Sibiu. 1889. XIV 4 408 p.; **Arhiepiscopul st nutropottml Andrei baron de Șaguna**. București, 1900.**42** p (discurs de recepție la Academia Română); studii, articole și cuvântări în „Telegraful Român”— Sibiu. ..Foaia Diecezană" — Caransebeș. „Die Zukunir. „Wanderer și .Ost und West` din Viena

Literatura: **Enciclopedia Româna**, tom- III. Sibiu. 1904, p. 642; Gh. Tulbure, t **Nicolae Popea**, în RT.MJI, 1908jir 7-8.p. 277-280. „Candela*4,an. XXVII. 1908, p. 544 — 547; BOR. an, XXXIL 1908, p. 542 - 549; Ioan Lupaș. **Nicolae Popea și Ioan M> Moldovan. Discurs de recepție la Academia Română**. București, 1920. 53 p. (și In voi. **Studii istorice**. V. Sibiu—Cluj. 1945- 1946,p. 429-486); Ioan l-upaș. **Episcopul Nicolae Popea Xluj**, 1933.15 p.;N. Iorga. **Oameni cari au fost**, 11. București. 1934, p. 141 — 145)i 293—296; **Enciclopedia istoriografiei românești**.București, 1978.p.267-268;Dîcno-

314

narul literaturii române de la origini până ta 1900, București, 1979, p 692; Mircea Păcurariu, **Istoria Bisericii Ortodoxe Române**, voi. IIL București, 1981,p. 205-207; Pr. Gheorghe Naghi. **Episcopul Nicolae Popea împotriva dualismului austro-ungar**, în MB, an. XXXVI, 1986. nr. 4. p.83-93

POPESCU BARTOLOMEU. pedagog, profesor de teologie (neliirutonitLN. 13 iul. 1895. în Cocioc— Ilfov, t 3 aug. 1975. în București. Studii la Școala normală de învățători din Câm-pulung-Mnsccl (1909—1915) și în particular la Liceul teoretic „Gheorghe IJzAr" din București (1914- 1920). Facultatea de Litere și Filosofic (1920-1923) și Facultatea de Teologie (1930-1934). ambele în București, cu doctoratul în Pedagogie în 1937. învățător și director de școli primare (1915—1927). profesor și director la Gimnaziul (devenit liceu) „Aurel V laicii" din București (1923—1937). creat prin stăiumțelc sale; profesor la Seminarul „Centrat* (1930— 1936) și la Liceul „Gheorghe Lazăr" (1937-1945), director al Școlii normale superioare (1939). toate In București.director în Ministerul Hducțici Naționale(1941-1942). Paralel a ținut cursuri de Pedagogic >i Istoria Pedagogiei la Facultatea de Teologie din Buciuiești (ian. 1942— oct. 1945). conferențiar suplinitor pentru aceleași discipline (1945 —1948). apoi conferențiar titular (1949-1950),profesor(1950-1952)fi din nou conferențiar (1953 —1955) la catedra de Catehetică cu noțiuni de Pedagogic Ia Institutul Teologic din București.

Lut rari **Sociologia**, pentru clasa a VIH-a de liceu și seminarii. București, 1932. 340 p. (în colaborare); **Filosofia și pedagogia creștină a lui J. A. Comenius**, teză de doctorat. București. 1940, 328 p; **Ian Amos Komensky și valoarea de actualitate a operei lui**. în GB. an. XVI, 1957, nr. 10— 11, p. 754—765; **lucrarea pastorală a**

preotului In legătură cu ideea de iconom și iconomie, în BOR. an LXXXVIL 1969. nr. 7— 8. p. 774 - 790; diferite articole în „Revista de Pedagogie” ș.a. In manuscris: **Filosofia și pedagogia moral* religioasă a lui Immanuel Kant; „De doctrina christiana”** a Fericitului Augustin. traducere în românește, cu un studiu introducUv.

Literatura: **Necrolog*** în GB, un. XXXV, 1976,nr.5-6,p. 605-609; Pr.Prof. D.R(adu), **Prof. Dr, Bartolomeu Popescu**, în ST, an. XXXIV, 1982,nr.1-2,p. 87-88.

POPESCU CONSTANTIN, preot, orienta-list.N. 10iul. 1862,înTârgoviște.* d. 1928.în București. Studii la Seminarul „Central” din București (1876—1884), mai târziu la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1892- 1896). unde a obținut doctoratul. Profesor de Religie la Gimnaziul din Târgoviște (1884-1899), preot la biserica „Mitropolia” din Târgoviște (1888-1889), protoereu al jud. Dâinbovița (1 «88 -1892), profesor de Religie la Școala normală de fete „Elena Doamna” din București (1899- 1904), profesor de Studii biblice și Istorie bisericească la Seminariile „Central” (după 1904) și „Nifon” din București (1899- 1928), director al Seminarului „Nifon” (1907-1911 și 1915-1919), iconom stavrofor, autor de studii teologice și manuale didactice.

Lucrări: **Liberul arbitru ca baza a responsabilității faptelor.** București. 1898. 74 p.; **tnvăfătura lui Iisus Christos (Prescurtare după Explicarea Evangheliilor)**, Bucureșu, 1899, 62 p.; **Desbinarea sau schisma fn Biserică. Studiu istorico-dogmatic.** București, 1900, 206 p.; **Sistemele opuse religiunii. Studiu dogmatic*** București, 1902, 80 p.: **Explicarea Psalmilor mesianici**, traducere după textul original, București, 1904,64 p.; **Gramatica limbii ebraice.** București, 1904, 176 p.; **Gramatica limbii arabe** (ms. în Biblioteca Patriarhiei).

Manuale: **Morala creștină ortodoxă**, pentru uzul liceelor, gimnaziilor. școalelor normale și secundare de fete .Târgoviște, 1888,80p.(ed.a II-a, 1890, 68 p.; cd. a VI-a. București, 1902. 80 p.; alte ediții în colaborare cu preotul I. Constantinescu Lucaci); **Dogmele Bisericii creștine ortodoxe**, pentru uzul școalelor secundare. București, 1890. 52 p. (ed. a V-a. 1902. 85 p.); **Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament.** București, 1899, 111 p_< ed. a V-a, 1920 - în colaborare cu preotul I. Constantinescu Lucaci); **Istoria bisericească...** pentru cl. a V-a din învățământul secundar. București, 1899. 93 p. (ed. a VH-a. București, 1923.84 p.); **Explicarea Evangheliilor** dtimirtfca'e* penttu școalele normale și profesionale, eA.VBucureșu. 128 p. (ed. a II-a. 1904, 129 p.; ed. a III-a -pentru seminalii, 1914.115 p.); **istoria Bisericii Române**, pentru clasa a VI-a de liceu, București, 1902.124 p. (ed. a V-a, 1920,106 p.).

Literatura: Econ. Șt. Călinescu și D. G.

Boroianu. **Istoria Seminarului Central din București**, Iași, 1904, p. 221-223; Pr. At. Negoiță, **Manuscrise de gramatici semite In Biblioteca Patriarhiei Române**, în ST» an. XXVII. 1965. nr 1-2, p. 110-116; Drd. Gheorghe Speranță. **Clerici români orientaliști**, în ST, an. XIX, 1907, nr 5-6, p. 362-363; **Bibliografia românească modernă, 1831 - 1918**> voi. III,București, 1989,p. 950-952.

POPESCU COSMA (Cozma), mitropolit. N. Flămânzești—Argeș, în familie de preot (din botez Mihai). t 3 sept. 1792. la Giulești— București. Probabil călugărit la Colțca.cclcsiarh și protosinghel (vicar) al Mitropoliei din București, episcop de Buzău (1763—1787). apoi mitropolit al Ungrovlahiei (ales9oct. 1787 K pana la moarte. îndrumător al școlilor și al activității tipografice (**Psaltirea** 1767. **Uturghierul** 1768. **Catavasiend \ 7(>Z%Octoihul \ 792),și** at școlilor, intensă activitate gospodărească la Episcopia din Buzău și în cuprinsul eparhiei; ctitor al unei biserici în satul natal.

Uteralura: I. C. Filitti, **O lămurire despre mitropolitul Munteniei Cosma Popescu și biserica din Ursoaia (Buzău)**, în BOR. an. LL 1933. nr 5-6, p. 200-205; Pr Dr. Niculae Șerbănescu. **Mitraptdiții Ungrovlahiei**, în BOR, an. LXXVII 1959. nr. 7-10, p. 797-798; Pr Gabriel Cocora. **Episcopul Cosma al Buzăului**, în GB.an. XXII, 1963. nr. 7-8. p. 714-731; Pr Ioan Vasile Voinea, **Cosma Popescu mitropolitul Ungrovlahiei**^ BOR, an. XCIII, 1973, UT. 3-4, p. 447—455; Mircea Păcurariu, **Istoria Bisericii Ortodoxe Române**, voi. I, București, 1981, p. 408—410 și 441-442 (ed. a H-ă, București. 1994, p. 400-402 și 431-432).

POPESCU DUMITRU, profesor de teologie. N. 29 iun. 1929, în Călugăieni, jud. Giurgiu, în familie de preot. Studii la Seminarul „Nifon mitropolitul” din București (1940-1948), Institutul Teologic Universitar din București (1955 — 1959Kconlinuand cursurile de doctorat — ,specia\i\ a\cu^oțm^i9tic& — \a ace\ aș\ \n&Vkiuv P

(1959— 1962); studii doctoratul la de specializare Iu București în 1972, Institutul ecumenic de Secretar (1960-1a Bosscy—Elveția 1962).apoi profesor și director (1962— 1966) al Seminarului teologic din București, asistent Iu secția sistematică a Institutului Teologic Universitar din București (1966—

1973), conferențiar suplinitor la catedra de Teologie Dogmatică și Simbolică la același Institut (1973—1976). apoi profesor titular la aceeași catedră (1976); prorector al Institutului (1973-1979) și rector (1979-1980 și 1988-1992. apoi decan 1992-1996). De la 1 oct. 1980 la 1 aug. 1988 director de studii în cadrul „Conferinței Bisericilor Europene” la Geneva, A desfășurat o bogată activitate pe plan ecumenic, fiind membru în Comisia „Credință și Constituție” din Consiliul Ecumenic al Bisericilor, membru în delegația Bisericii noastre pentm pregătirea Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe, membru în Comisia panortodoxă de dialog cu Biserica romano-catolică. membru în Comisia română de dialog cu Biserica luterană din Germania: a participat la numeroase întruniri, adunări și colocvii cu caracter teologic, politic sau social ale acestor comisii și altele.

Lucrări: *Problema „chipului” din om după Grigorie de Nissa*. In GB.an. XX. 1961. nr. 3, p. 338-351; *Sfințenia după Sfântul Chirii de Alexandru*. An „Ortodoxia”. an. XIII. 1961, nr. 2. p. 230—241; *Doctrina despre Taina Botezului In*

primele secole creștine. An „Ortodoxia”, an. XIII. 1961, nr. 3. p. 393-404; *Eclesiologia luterană*, în „Ortodoxia”, an. XIV. 1962. nr. 3, p. 413-427; *Faptele bune du/ki Sfântul Simeon Noul Teolog*. în „Ortodoxia”, an. XIV. 1962. nr. 4, p. 540 — 555; *Eclesiologia romano-catolică după documentele celui de al doilea Conciliu de la Vatican si ecourile ei bt teologia contemporană*. Teză de doctorat. In „Ortodoxia”, an. XXIV. 1972. nr. 3. p. 325—458 (și extras); *Aspecte noi în problema „Fitioque”*. In „Ortodoxia”, an. XXVI. 1974, nr. 4. p. 580-592; *Biserica locala si comunitatea conciliară*, în „Ortodoxia”, an. XXIX. 1977, nr. 3-4, p. 507-512; *Relațiile dintre Biserica Ortodoxă si Biserica romano-catolică*, în ST. an XXXI. 1979. nr. 5-10. p. 367 — 390; *Învățătura ortodoxă despre Maica Domnului*, în GB.an XXXVIII, 1979. nr. 7-8, p. 675—683; *Natura Bisericii din punct de vedere fințial și comunitar*, In MB.an. XXX. 1980, nr. 10—12. p. 652—664; *Esența sintezei dăgănut-tice a Părintelui Dumitru Stăniloae*, în ST. an XXXV, 1983. nr. 7-8, p. 581-586; 5/dnwrn-nd a

Preoției. Ierarhia bisericească sacramentală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, In „Ortodoxia”. an. XL. 1988. nr. 1. p. 7—13; *7W-logie fi cultură*. București. 1993. 166 p.; *Hristos, Biserica, Societate*, București. 1998. 150p.

Uteralura: *Curriculum vitae*. în teza de doctorat cit. p. 458; ROC.an III. nr. I. 1973. p. 33-34; ROC.an. DC. nr. 4. 1979, p. 20—22; ST. an. XXXIV. 1982, nr. 1-2, p. 114-115.

POPESCU KMILIAN. prof. sordetologic. istoric (nehirotonit). N. 20 febr. 1928. în Orăiești. jud. Vâlcea. Studii la Seminariul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1940-1947), cu diferență de liceu și bacalaureat. Facultatea de Teologie (1947-1948). apoi Institutul Teologic din București (1953-1955). Facultatea de Filologie, secția limbii clasice a Universității din București 1948 — 1952). studii de specializare la Berlin (1967). Bonn. K61 nși München (1971-1973). la Lyon și Paris; doctoratul la Facultatea de Istorie a Universității din București (1970). Preparat și asistent la Institutul de Istorie din București (1952—1956). cercetător, apoi cercetător principal la Institutul de Arheologie

al Academici (1956—1978). profesor titular la catedra de Bizantinologie de la Institutul Teologic Universitar din București (de la 1 febr. 1978). Epigrafist al antichității greco-romane; a luat parte la săpături arheologice la Histria. Callatis, Jidava; participant la Congrese și simpozioane internaționale de epigrafie și istorie și la a șasea Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Vancouver 1983). A publicat studii în reviste de specialitate din țară și pe se hotare, privind însei i i din Scythia Minor, romanizarea și viața creștină pe teritoriul Daciei ș.a.

Lucrări: *Consulerații asupra educației tineretului la Histria. In legătură cu trei Inscriptii inedite*. In SCIV, VII nr. 3-4. 1956. p. 342-365; *Lei retatitms distras et d'Apollonie du Pont a rețxHpte hellenistique*. În *pro/tos d'une inscription inedite*. An „Dacia”, NS. III. 1959. p. 235-258 (în colaborare); *The Histria Decree for Alba*, în „Dacia”. NS, IV. 1960. p. 273-296; *Eptgraphische Beiträge zur Geschichte der Stadt Tropaeum Traiani*. An „Studii Clasice”. VI, 1964. p. 185—203; *Descoperirile arheologice de la Lazus* jud-

Constanta, în „Studii Clasice”. VIL 1965. p. 251 —261; *Ceramica romana târzie cu decor stampilat descoperita la Histria* An SCIV. XV 14.1965. p. 695—724; *Aspecte ale colonizării și romanizării în Dacia și Scythia în lumina unor inscripții din muzee bucureștene*, în „Studii Clasice”, IX. 1967.p. 181-201; *Die Spät-griechischen Inschriften aus Kleinskythien*, în „Dacia”. NS. XL 1967, p. 163-177; *Contributions à la géographie historique de la Péninsule Balkanique aux Ve — VIIIe siècles de notre ère*, în „Dacia”. NS. XIII. 1969. p. 403-415; *Tabula Imperii Romani — 35— Romula, Durostorum, Tomis*. București. 1969, 80 p. (în colaborare); *Das Problem der Kontinuität in / (wm^>»ew.în„Dacorotn ania”,L 1973,p. 69—77; Constamiana*, în „Bizantinische Zeitschrift”, MUndien.LXVI, 1973,p. 359-3^ grecești și latine în secolele /V— XIII descoperite în România, București. 1976.438 p. + 1h + 442 fig. (lucrare distinsă cu premiul „Vasile Părvan” al Academiei); *Pe marginea unei epigrame funerare din epoca romană târzie de la Tomis*, în SCIVA.26.1975.p.79-93; *Zur Geschichte der Stadt in Kleinskythien in der Spätantike*, în „Dacia”. NS. 1975,19, p. 173-182; *Praesides, duces et episcopatus provinciae Scythiae im Lichte einiger Inschriften aus dem IV — VI Jh*, în „Epigraphica”. București. 1977. p. 257-285; *Câteva considerații cu privire la limba inscripțiilor creștine din Scythia Minor în secolele IV— VI*, în voi. *De la Dunăre la Mare* .Galați. 1979. p. 123—133; *Organizarea ecleziastică a provinciei Scythia Minor în secolele IV — V/*, în ST. an, XXXII, 1980. nr 7-10,p. 590-605; *Comunitatea dacoromani. Procesul de formare a poporului român. Rolul creștinismului*, în GB. an. XXXIX, 1980. nr.6-9,p. 573-587; *Creștinismul în eparhia Buzăului până în secolul al VII-lea*. în voi. *Spiritualitate și istorie la întorsura Car/Hiților*, I, Buzău, 1983. p. 259-277; *Epigrafiă greacă izvor pentru istoria Bizanțului în secolele IV--IX*AnGB,un/KUU, 1984,nr. 1-2. p. 58 — 86; *Credința vie a creștinilor din Imperiul bizantin în lumina inscripțiilor*, în BOR.an. CUI. 1985.nr. 1 — 2,p. 143 —159; *Câteva considerații cu privire la educația școlară și cariera didactică a Sfantului Constantin-Chiril*, în ST. an. XXXVIII. 1986. nr. 1. p. 42-51; *The City of Thomis as an autocephalous Archbishopric of Scythia Minor (Dohrodja). Remarks on the Chronology of Epiphonius Notitia*, în „Byzantika”,6.1986, p. 123—148; *Începuturile îndepărtate ale autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române: Tomisul, arhiepiscopie autocefală*. în voi. *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*.București. 1987. p. 327-353; *Creștinismul pe teritoriul României până în secolul al V-lea* În lumina noilor cercetări, în MB. an. XXXVII. 1987. nr- 4, p. 34-49; *Theophylus Gothiae, episcop în Crimeea ortodoxă la Dunărea de Jos*?, în ST. an. XXXIX, 1987. nr. 5,p. 73-81 (versiune germană în rev. „Bizantina”,Tcsaloruc, 14, 1988, p. 233-249); *Aniversarea a 1200 de ani de la Sinodul al VII-lea ecumenic* în ST, an. XXXIX. 1987, nr. 6, p. 8-22; mai multe medalioane de sfinți în volumul *Sfinți români și aștărători ai legii strămoșești*. București, 1987. p. 151 — 182; *Die Kirchliche Organisation der Provinz Scythia Minor vom vierten bis ins sechste Jahrhundert*, în *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*", Viena. 1988.p. 76— 94; *Martiri și sfinți în Dobrogea*. în ST. an. XLL 1989. nr. 3, p. 39—65; *Biserica și sinagoga în sud-estul european în epoca protobizantină (sec. IV-V)* în ST.an. XLII, 1990,nr 4, p. 59-70; *Biserica și naționalitatea în Orientul ortodox (bizantin) în secolele IV -XV*. în ST. an. XLII, 1990, nr. 5. p. 67—76; *Ierarhia ecleziastică pe teritoriul României. Creșterea și structura ei până în secolul al VII-lea*, în BOR. an. CVIII 1990. nr. I —2, p. 149-164; *Completări și rectificări la istoria Bisericii Moldovei și la relațiile cu Bizanțul în prima jumătate a secolului al XV-lea*, în MMB. serie nouă. an. III (LXIX). 1993.nr.4-7,p. 135-156; *Christianitas dacica* O'ronuma, București, 1994,496 p. (culegere de 28 de studii mai vechi și inedite publicate în limbile franceză și germană); *Sfintele Paști în tradiția*

bizantină. Aspecte spirituale și sociale, în GB.an. LVM999.nr. 5-8.p. 67-94; *Creștinismul timpuriu pe teritoriul României,* în voi. ..Priveghind și lucratură pentru mântuire" (închinat mitropolitului Daniel). Iași. 2000, p. 169-189; *Sfântul Apostol Filip — misionar pe pământ* ronutnesc, în voi. „Logos IP.S. Arhiepiscop Bartolomeu la împlinirea vârstei de 80 de ani", Cluj-Napoca. 200Lp.386-398.

Literatura:
Enciclopedia istoriografiei românești. București, 1978, p. 268—269; ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1 —2,p. 132 — 133.

P ă
O te
P h
E ni
S c
C ă
U .s
G a
A ni
B ta
R ră
I în
E B
L. u
p c
re u
ol re
. șt
N. i,
2 c
n u
ov di
. fe
1 re
9 nț
3 ă
3, și
în e
B x
u a
ct m
ir e
cș n
lt, d
în e
fa di
m pl
ili o
e m
d ă
e la
p S
re e
ol m
. in
S ar
n ;
ul In
ii st
gi it
m u
n t
a ul
zi Te
al ol
e o
și gi
o c
șc U
o ni
al ve

rsitar din București (1956—1960), urmând în continuare cursurile de doctorat, specialitatea Omiletică și Catehetică (1960-1963), cu examenul de doctorat în 1969. Diferite funcții în cadrul Administrației patriarhale (1964—1970). asistent la Teologia practică la Institutul Teologic Universitar din București (1971-1973). lector suplinitor la catedra de Omiletică și Catehetică la același Institut (1973—1975); preot la parohia ortodoxă română „Sf. Măria” din Sydney—Australia (din 1975).

Lucrări :

Observații antitetice asupra cuvântărilor episcopului Asterie de Amasiei. în GB - an. XX, 1961, nr. 7-8. p. 608-624; *Psalmii în predică* *Fericitului Augustin,* în ST. an. XV, 1963, nr. 3-4, p. 155—172; *Studiu omiletic asupra cărții „Tălcuirea Evangheliei și Căzării nărilor Duminicălor de peste an”* în ST. an. XV. 1963, nr. 5-6, p. 317-327; *Mitropolitul Ungrovlăhiei Antim Ivireanul cărmuitor bisericesc și propovăduitor al Evangheliei.* Teză de doctorat în ST.an.XX XI. 1969,nr. I-2,p. 3-99 (și extras);

P 0;
r P
e r
d e
ic d
a ic
și a
p f
r n
e B
d is
ic e
a ri
t c
o a
r O
f rt
n o
B d
is o
e x
ri a
c R
a o
O m
rt â
o n
d a
o t
x n
a v
R r
o e
m m
â e
n a
o, n
în o
B a
O st
R, r
a ă
n, ,
L în
X H
X O
X R,
I a
X. n,
l X
9 C
7 ,
l, l
nr 9
. 7
l 2,
— nr
2, -
p- l
9 l
6 —
— l
l 2,
2 p.

1209- Pesta
1216. (1832-
Arti- 1836).
cole,piedic Funcționa
i,recenzii, r (1836-
cronici în 1839).
revistele apoi
centrale secretar al
bisericești Consistori
..Glasul ului din
Bisericii" Arad
sau în (1839—
„Viața 1846).
parohială" pCofeMr
, buletinul la
parohiei Institutul
din teologic
Sydney. din Arad
(1839—
Literat 1852).
ura: călugărit
Curriculu la
m vitae. mănăstire
în teza de a Hodoș-
doctorat Bodrog
elf., p. 97; (1839).
ROC, an. ierodiacon
IL 1973, (1839),
nr 4. p. ieromona
90-91; ST, h, egumen
an. provizoriu
XXXIV, la aceeași
1982. nr. mănăstire
1-2, p. (1849).
118-119. partici-
pant activ
la
POPES eveniment
CU ele anilor
GHENADI ele anilor
E (din 1848—
botez 1849.
Gheor- înălăturat
ghe), din slujba
profesor de
de profesor
seminar. pentru că
N. 17 apr. a militat
1808. tn pentru
Muram, separarea
jud. Bisericii
Timiș, f 27 românești
ian. din Ardeal
1876,în și Banat
București. dc cea
Studiile sârbă,
gimnaziale fiind
și trimis în
lcolog.ee mănăstiril
(1829— e sârbești
1832) la Bezdin și
Arad, apoi Verdnic,
juridice la paroh al
Universita comunităț
tea din ii ortodoxe

ro l
m 8
â 5
n 8)
e .
di pr
n of
P es
es or
ta la
(1 S
8 e
5 m
4 in
— ar
1 ul
8 di
5 n
5) R
.i o
n m
vi a
ta n
l (1
c 8
a 5
p 8
ro —
fe 1
s 8
or 6
și 4)
re .
ct a
or p
al oi
n la
o ce
ul i
ui di
S n
e B
m u
in c
ar u
di re
n șt
M i
ă (d
n u
ă p
st ă
ir l
e 8
a 6
N 4)
e .
a în
m d
ț o
(1 u
8 ă
5 râ
6- n

duri u.
director al *Ghenadie*
acestuia *Popescu*
(1864 și *(1808-*
1873); *1876)*, în
arhimand MB. an.
rit. XXVI.
1976. nr.
9-12. p.
703-706
și an.
XXXVIII.
I988.nr.2.
p. 88-92.

Literat
ura: Econ.
Șt.
Calincscu
și Dr. D.
Boroianu,
Istoria
Seminaru
lui POPES
Central CU N,
din GRIGORE
București . preot,
, Iași. istoric. N.
1904, p. 30 ian.
125-126 1901. în
și 131- Baba Ana.
142; Dr. jud.
Teodor Prahova.
Botiș. în familie
Istoria de preot, t
Școalei 27 dec.
normate 1961, în
tPrepara București.
nttiei) și Absolvent
a al
Institutul Seminarul
ui ui teologic
teologic ..Chesarie
ortodox- episcopul"
român din Buzău
din Arad, (1914—
Arad. I922).cudi
1922. p. ferență la
662-663; Liceul ..Sf.
Prof. Toma Sava" din
G. Bulat, București
Profesori (1923),
bănățeni licențiat al
tn Facultățilo
serviciul r de
școlilor Teologie
clericale (1926) și
din Litere
Principat (Istorie)
ele din
Române București
in secolul (1928).
at XIX- Diacon
lea, în (1930-
MB, an- 1933).
XVI, 1966, apoi preot
nr. 10-12, (1933-
p. 635— 1961) la
639; Prot. biserica ..
I. B. Hagiu" din
Mureșian București,

p o
ro m
fe st
s a
or vr
tl of
e or
ls (1
to 9
ri 5
e 4)
la .
S L
e u
m cr
in ăr
a i:
ni *U*
l *n*
" *c*
Ni *ol*
fo *ț*
n" *d*
di *e*
n *o*
B *r*
u *a*
c *ș*
u *și*
re *u*
șt *n*
i *s*
(1 *f*
9 *â*
2 *n*
8- *t*
1 *l*
9 *ă*
4 *c*
8) *a*
, *ș*,
di *B*
re *u*
ct *c*
or *u*
al *re*
S *șt*
e *i*.
m 1
in 9
ar 3
ul 5,
ui 2
(1 7
9 2
4 p.
1- (= *bi*
i9 se
4 *ri*
8) *c*
,i *a*
c o
o n "

Hagiu");
Preolinte
a română
și
întregirea
neamului
, voi.
LChipuri,
fapte,
suferințe
si pilde
pentru
viitor, voi
II.
Temnițe
și lagăre.
București,
1943,143
+ 381 p.;
Din
trecutul
Seminaru
lui „Nifon
mitro-
politul”.
București.
1943.239
p.;
Caleiufar
cutoți
sfinții din
an
prăvtuiți
de
Biserica
Ortodoxă
a
Răsăritul
ui An
BOR.an.
LXXIV,
1956.nr. 1
—2.

VVWVSVV \>\N

p. O
l R.
5 a
l- n.
l L
9 X
6; X
Vi l
a V.
ț l
a 9
S 5
f 6.
â nr
n l
t 0-
ul l
ui l.
lo p.
si 9
f 2
c 9-
el 9
N 4
o 5;
u P
m re
it oț
m i
/ m
x e
di a
t o
ul rt
Ti o
m d
iș o
o x
a a
re si
i r
si ă
a s
to c
a o
t al
a a
T di
a n
r l
a 9
B 0
a 7
n .
a în
t B
ul O
ui R.
. a
în n.
B L

XXV. pedagogic
1957,nr.3 din
—4. p. Sibiu(185
243—275 5— 1857).
(în după care
colaborare a făcut
); predici, studii de
articole în Pedagogie
periodicele >i
bisericești. Filosofic la
Uteralu
ra: Pr țile din
Virgil Jena și
Godcanu. Leipzig
t *Preotul* (1859—
GrigoreN. 1R6I).
Popescu. Profesor
în GB.an suplinitor
XXL 1962. în
nr. 3-4. p. secțiunea
410-411: pedago-
Preot gică a
Gabrkl Institutulu
Cocon. i din Sibiu
Semi- (1857—
narul 1859).
teologic apoi
din titular în
Buzău la ambele
împlinire secțiuni,
a a o pentru
suta Dogmatică
chuizfci . Drrpt
de ani. canonic.
Buzău. Pedagogie
1988. p. ți
266-267. Psihologic
(1861 —
1892);
POPKS preot
CU IOAN. (1864),
profesor protopop,
de membru
teologie, în Sinodul
pedagog, eparhiei
N. 5 iul. Sibiului și
1832. în în
Cața (aii Congresul
jud. Na|ional
Brașov). Bisericesc,
13/15 asesor
mart. consistori
1892. tn al onorar.
Sibiu. Paralel, a
Studiile îndeplinit
gimnaziale și alte
la funcții:
Odorhei. director al
Brașov și Scolii
Blaj. cele civile de
teologice fete a
la Insti- Asoaațiuni
tutul i din Sibiu
teologic- (1888-

l m
8 iei
9 R
l) o
. m
p â
n n
m e
bc (a
cr le
et s
ar l
al 3
A se
st pt
re .
i l
și 8
re 7
d 7)
ac .
to m
r e
al m
re br
vi u
st al
ei ..
ac S
es oc
te ie
ia tă
„T ții
ra pe
n nt
sil ru
va pe
ni d
a" ag
(l og
8 ia
8 șt
9- ii
l nț
8 ifi
9 că
l) di
, n
m G
e er
m m
br a
u ni
co a"
re ,
sp m
o ili
n ta
de nt
nt pe
al nt
A ru
ca dr
de e

pturile . Sibiu.
poporul.ii 1864. VI +
român, 228 p. (ed.
membru a II-a.
în 1875. VIU
Comitetul + 256 p);
Partidului *Compend*
Național *iu de*
Roman *Pedagogi*
(1881- *e țtentre*
1884). A *părinți*
publicat *educa-*
numeroas *lori.*
e lucrân *învățători*
de *si toți*
Pedagogie, *bărbații*
prin care *de*
a făcut *%a*alâ.*
cunoscute Sibiu.
ta noi 1868. XII*
principiile I83p.
herbart- (cd.an
zillenene a.1876. 5 f
(a fost + 150p);
elevul lui *Pedagogi*
Ziller in *a, lucrată*
Leipzig), *pe Ixizelc*
manuale *psihologi*
didactice *ce st etice*
(apreciate *ale*
elogios de *realismul*
Tilu *ui*
Maiorescu *herbartia*
n.ed.
studii 1,1863 (cd
pedagogic a II-a.
e în „Tele Sibiu.
graiul IH92. VIII
Roman", .. + 388 p.;
Transilvan ed. u III-a.
ia", 1902;
„Kducator ultimele
ul”— ediții sub
București îngrijirea
ș.a. In lui Ștefan
1863 a Velovan);
redactat *Psihologi*
„Organul *a*
Pedagogic" *emptrtcă*
, la Sibiu, *sau*
prima *știința*
revistă de *despre*
specialitat *suflet*
e la noi. *intre*

Lucriri *marginile*
Computui observap
{Aritmetic unei,Sibi
a n.n.(fn u, 1881
scoală .XIV + 290
vopidară p.(cd.aII-
(manual a.Sibiu-
pentru București.
învățători) 1887.XVU3
20 p.; ed.

a n
Hl e.
- c
a, d.
Si L
bi Si
u. bi
l u.
9 1
0 8
3. 7
X 0.
VI 7
+ 8
3 +
2 3
0 2
p) p.
. (a
î m
n ai
t p
âi u
a bl
c ic
a at
rt și
e al
d te
e ed
le ili
ct i,
u ul
r ti
ă m
si a
în fii
v n
ă d
ț a
ă VI
t l-
u a.
r în
ă l
p 8
e 8
n 9;
tr d
u u
ș p
c ă
ol m
il oa
e rt
p ea
oț sa
xi a
r fo
a st
te re
m vi
m z
â ui

tă și Grichisch
publicată -
dm mm de *orientalis*
Petru *chen*
Șpan. K//r/w.H
urmașul ennannsta
său la dt. 1862.
catolrJ.aju literatu
ngând.în ra Dr.
1911,1aed Petru
iția a Șpan.
XVIII-a); A *loan*
doua Popescu
carte de (Schiță
lectură și biografică
învățătur /, în
ă pentru „Transilva
școlile nia”, an.
poporale XXIII,
române, 1892, p.
cd L Sibiu. 97- 103;
1874, VIII *FMcictop*
+ 326 p. *edia*
(în 1886 a *Română,*
ajuns la tom IIL
ediția a V- Sibiu.
a. iar 1904. p.
după 642-643;
moartea Dr Petru
sa. Petru Șpan,
Șpan a *Scttala*
ajuns la *lui*
ediția a *Saguna,*
XI-a. în Sibiu.
1909 1909,p. 29
publicând —35
o parte (extras din
din ..Vatra
lucrare ca Școlară",
manual an. II,
separai, 1909, nr.
pentru 7-8. p.
clasa a III- 224-230);
a). Pix>f. Dr.
împreun Nicolae
ă cu Terchilă.
Zaharia *Profe-*
Boiu a *sorul*
tradus în *loan*
limba *PO/H-SCU.*
germană *100 de*
voi. II dm *ani de ta*
Istoria nașterea
bisericea lui, în
sca a lui „Anuarul
Andrei VIU al
Șaguna Academiei
(partea teologice
privitoare «An
la Istoria dreianc»
Bisericii din Sibiu
Romane); pc an șc
Geschicht 1931 —
e der

1 P
9 o
3 /
2" >
. e
Si s
bi c
u. u.
1 în
9 vo
3 i.
2. P
p. ro
5 bl
— e
5 m
0 e
(și ș
et c
lr ol
as a
): re
lo .
a B
n u
L c
u ur
p eș
aș ti.
. 1
în 9
te 3
m 6.
e- p.
ie 2
to 1
r 9-
ul 2
p 3
e 2
d (r
a ep
g ro
o d
gi u
ei s
h și
e în
r vo
b i
a D
rt in
ie is
n to
e ri
la a
ro T
m r
â a
ni n
: si
lo lv
a a
n ni

ei. Onisifor
București, Ghibu.
1988, p. Din
279-282); *istoria*
Prof. Dr. *literaturii*
Nicolae *didactice*
Terchilă. *românești*
Herbart . Ediție
și herbar- îngrijită de
tienii Octav
ronuhti, Păun.
în București.
„Anuarul 1975. p.
XVII al 135-138 și
Academici 211-217;
teologice *Bibliogra*
«Andrcian *fia româ-*
c» din *neasca*
Sibiu pe *rmxternă.*
an școlar *1831 - !*
1940- *9l8.voi* III.
1941". București.
Sibiu. 1989,p.
1941, p. 960-961.
17-25;

POPKSCI
: ION

3

POPESCU ION.
pentru Muzică bis
1954).diacon(1952).

Lucriri: *învăță
sicalpsaltichie! ro
tndepeiulență reț*
Compoziții *Com*
Articole, recen/i

Literatura *Necr*

POPESCU**M.**
București,obținânde
director al Cancela
activ (1923-1948)
orgnizând o scrie c

Lm rari *Viața*
Catagrafia eparh
1934.84 *pXȘtinna*
2. p. I-I3(și extras)

POPESCU PAULIN

20 .
02 M.
. S.
20 I_M
6 s.I
p.) II-
; u.
Po an
m .X
e XV
ni .
re B
a uc
a ur
tr eş
ei ti,
s 19
ur 43
e .
d t9
e p.;
a D*
ni ta
a *pr*
Si *iv*
n *eg*
o *h*
d *er*
ul *e*
ui *la*
d *pr*
e *ivi*
la *g*
la *he*
şi, *to*
în *ar*
An *e,*
. *în*
Ac B
ad O
. R,
Ro an
m. .

LXI. 1943, nr. 4-6.
*românească** Buc

A editat — împre
diortosit *Molitvelr*
populară din Vălen

Literatura: N. I
1982,nr. 1-2,p. 45-

POPESCU PATI
mănăstirea Hodoş
mănăstirilor lazac
mănăstirii sârbeşt

Literatura: Dr.
(1809— *tfflhtfl* M

POPESCU PAU
Viena (1944—1945
1967), apoi în sluj

Lucrări: *Cruci*
Zeci de articole în

POPESCU SIMION

3x2

m 9
ul 7
te 6)
br , o
oș ca
ur rt
i e
de de
zi ru
di gă
re ci
s u
u ni
fle (1
te 9
as 7
că 4)
ti . o
p m
ăr o
ite n
în og
C ra
a fie
n a
a ca
d te
a, dr
o al
tr ei
a „S
d fă
u nt
ce ul
re G
a he
S or
fi gh
nt e"
ei di
Li n
tu W
rg in
hi ds
i or
în (I
h 9
m 7
b 2)
a et
en c.
gl L
ez
ă ite
(1 ra
9 tu
7 ra
l G
și eo
l rg

e Alew, teologic*
fn pedagogic
ammrirt din Sibiu
a (1878-
Părintel IH83) și
ui catchet la
Paulin. Liceul tic
în stat de
„Calenda aici (1879
rul —1883),
Credința protopop
pe 1992", al
p, 206- Sibiului
215. . (1883-
1888):fun
d
POPE înlăturat
SCU din post
SIMION. de
profesor de
de mitropolit
teologic K ul Miron
6 aug. Romanul,
1848, în a plecat
Râpa de la Bucu-
Jos. jud. rești,
Mureș, în unde a
familie de deținut
preot, ț mai
11 febr. mulic
1919, in posturi:
București profesoi
suplinitor
la
Gimnaziu la
l la Blaj, Facultate
Institutul a de
teologic Teologie
la Sibiu (1888 —
(1870- 1890).
1873), profesor
apoi la de Religie
Facultă | la Școala
de de normală
Teologie de
și institutor
Filosofie i (1888—
ale 1900). la
Universit Seminaru
ății din l
leipzig pedagogic
(1873— universit
1877). ar (1899-
unde 1900). la
obține Liceul
doctoiatu .Gheorgh
l (1877). e
Profesor Lajar(1901
de -
Dogmatic I918);dire
ă și cto^ tnde
Studii de Stat
bihlice la (1891
Institutul -1894),
director

al ăr
in i
te de
rn te
a ol
tu og
lu ic
i și
Li pe
ce da
ul go
ui gi
„S e,
L m
S a
av n
a" u
(1 al
8 e
9 di
4- da
l cti
8 ce
9 pe
5) nt
. ru
pr în
eo vă
t- ță
d m
u â
h nt
ov ul
ni el
c e
la m
Az en
il ta
ul r
de și
fet m
e . ed
.E iu
le et
n c
a L
D uc
oa ri
m ri:
n G
a" e
(d n
in e
l z
9 a
0 E
1) v
A a
sc n
ri g
s h
lu el
cr

iilor + 272
Studiu p.),Septu
biblic. agintaşt
Sibiu, textul
1880,10 evreesc
6 al
p.Pnrum Testame
a tn ntului
Nicaeno Vechi tn
& Biserica
'onstan Ortodox
tinopoltr ă.
anum. Studiu
Studiu biblic.
exegetic Bucureşti
o- . 1908.38
dogmati p.;
c. Sibiu, Marele
1881, VI mucenic
+ 174p.; Dimitrie
Dezvolta şt Sfinţii
rea mari
primatul împăraţi
ui jxipnl Constan
şi tin şi
influent Elena.
a lui Sibiu.
asupra 1906. 62
creştinăt p.; Sfinţii
ăţii. nuirt **si**
Cercetăr întru tot
i istorice. luminaţii
Sibiu. Apostoli
1882.159 Petru şi
p.: Pavel.
Metodic Sibiu.
a 1906.70
specială p/,Vastt
a e cel
studiului Mare.
religiune arhiepiscopul
i în copul
şcoalele Cesareei
po/wral Capadoc
e. Sibiu, hiei.
18S2.76p Viaţa şt
. minunile
(apărutăş sate
i Ediţie
subtitlul: poporală.
Catihetic ... Sibiu,
aadică 1906. 48
metodic p.;
a Marele
specială mucenic
a Gheorgh
studiului e
religiunii purtător
. cd. a IL ul de
a. biruinţe.
Bucureşti Ediţie
. poporala.
1892.XVI ... Sibiu,

1 re
9 .
0 pr
6, el
6 uc
7 ra
p. t
C d
at u
e pă
hi M
s oi
m xc
p To
e m
nt a.
r cd
u .
în L
v Si
ăţ bi
ă u,
m 1
â 8
nt 8
ul 0.
re 7
li 2
gi p.
u (aj
n u
ei ns
d în
re 1
pt 9
cr 1
e 2
d la
tn 1
ci 1
o ed
a iţi
s i):
e C
r at
ă e
s hi
ă s
ri m
te jt
n e
e nt
în r
ş u
c ş
o c
al o
el al
e el
p e
ri n
m or
a m

ale și nu
secunda Botoșăne
re.... anu a
Bârlad. publicai
1898. la
158 p.; București
Catehis . în 1902,
m un curs
pentru complet
clasele tic Religie
inferioar pentm
e ale învățamâ
școli/or ntul
medii și secundar
pentru : Istoria
institutel sfântă a
e Vechiulu
pedagog i si
ice, Noului
Sibiu, Testame
1902. nt, cl. I,
267 p.; 84 p.:
Explicar învățātu
ea ra lui
Evanghe lisus
liilor Christos,
peturu cl. a II-a,
școalele 80 p.;
primare, Dogmele
normate Bisericii
și Ortodox
secunda e,
re. cl.allLa.8
București Op..Mora
. lacreștin
1898.351 ări.a IV-
p.; a,94 p.;
Explicar Istoria
ea biserice
Evanghe ască,cl.
liilor a V*n,
duminic 118 p. (o
ale și nouă
ale ediție în
sârlrător 1903);
dor Istoria
împărăte Bisericii
ști Române,
țpentru cl.aVI-
semmart a.156p.
tf,Sibiu. Colabor
1905,268 ări la
p. „Telegrafu
(reeditată l Român"
la Bucu- și „Tribu-
rești. na"—
1998,336 Sibiu,
p.), „Convorbi
împreu ri
nă cu Literare"
arhiereul —
Calist București
Ialomița

L bi
ite te
ra r
tu ul
ra Si
Ar m
hi e
er o
e n
ul P
D o
r p
Ve e
ni s
a c
m u
in fl
Po 8
ci 4
ta 8-
n /
Pl 9
oe /
și 9)
ea ,î
n n
u B
L O
U R.
n a
d n
a L
s X.
c 1
ăl 9
d 4
e 2,
te nr
ol .7
o -
gi 8.
e p
di 2
n 6
A 5-
r 2
d 8
e 2
al (și
la ex
B tr
u as
c ,2
u 0
re p)
șt ;
i: Va
p sil
ro e
to N
pr et
e ea
s .S

muo/i
Popescu,
profesor
ul
ardelean
al lui Ion
Barbu. \
n voi.
\$tefan
Meteş la
85 de
ani, Cluj-
Napoca,
1977. p.
483—
485;
Bibliogra
fia
românea
scă
nuHtcrn
â. 1831
P 1918,
voi III,
Bucureşti
. 1989. p.
980-982.

POPE
SCU M.
TEODOR,
profesor
de
teologie
(nehiroto
ml)N. 1
iun.
1893. în
Boteni.
jud.
Dâmboviţ
a. t 4 apr.
1973. în
Bucureşti
. A urmat
cursurile
Seminar
ului
„Centrul”
din
Bucureşti
(1905-
1913),
apoi ale
Facultăţii
de
Teologie
dm
Bucureşti
(1913-
1919), cu
o
întrerupe
re în
limpul
primului
război
mondial,
la care a
participat
ca
sublocote
nent:
studii de
specializa
re la
Facultate
a de
Teologie
din Atena
(1919—
1922).bc
areaobţin
ut
doctoratu
l (1922).
la
Facultate
a de
Utere şi
Filosofica
Universit
ăţii din
Leipzig
(1922—
1923), la
Facultate
a dc
Teologie
protestan
tă din
Paris, la
Institutul
Catholic
din Paris
şi la
6cole
Pratique
des I
lautes
études de
la
Sorbona
(1923—
1925).
Profesor
pentru
discipline
le
religioase
la
Seminaru
l
„Central”
(1925-

1 Te
9 ol
2 og
6) ie
. di
pr n
of B
es uc
or ur
dc eş
Is ti
to (1
ri 9
c 2
bi 7-
se 1
ri 9
ce 4
as 8)
că ,
u ap
ni oi
ve ta
rs In
al sti
ă tu
la tu
Fa l
c Ț«
ul **ol**
ta **b**
te **gi**
a **C**
de U
Te ni
ol ve
og rs
ie it
di ar
n di
C n
hi B
şi uc
n ur
ă eş
u ti
(1 (1
9 9
2 4
6- 8
1 —
9 1
2 9
7) 5
, 9)
la ;
Fa su
c pl
ul in
ta it
te or
a ul
dc ca

tedrei de cronici,
Patrologie note,
și Istoria predici,
dogmelor care se
(1928- caracteriz
1938) și ează prin
a celei de erudiție
Istoria și acribie
Bisericii științifică
Române ,
(1947— cercetare
1948).dec critică a
an al izvoarelor
Facultății ,
(1942— obiectivit
1944). ate și
Arestat în claritate.
martie Se
1959 și remarcă
condamn studiile
at de despre
Tribunal istoria
ul militar creș-
București tinismulu
la 15 ani i primar,
închisoar sinoadele
e sub ecumenic
acuzăția e,
de scliisma
„activitat din 1054,
e intensă încercăril
împotriva e de
clasei unire,
muncitoa metodolo
re și a gĩa stu-
mișcării diilor
revoluțio istorice.
nare" Lucrăr
execută i:
pedeapsa i: *Cauzele*
la Aiud; *persecuț*
grațiat în *iiilor din*
1963. *punct de*
Teolog de *vedere*
mare *istoric si*
erudiție,a *psihologi*
desfășura c, Atena,
t o 1922
strălucita (teză de
activitate doctorat,
la în limba
catedră,p greacă);
recum și *Divin si*
o bogată *urtum*
activitate U\
științifică *vechii*
, *istorici*
publicân *bisericeș*
d *ti*.
numeroa București
se studii, , 1924,
articole, 117 p.;
recenzii,

D 6;
e nr
n .
at 1
u 1.
r p,
a 6
re 3
a 1-
is 6
to 3
ri 5
ei și
lu nr
i -
O 1
ri 2,
g p.
e 7
n, 1
în 0
B —
O 7
R. 1
a 8;
n. *Is*
X *to*
Li *ri*
V, *a*
1 *cr*
9 *e*
2 *șt*
6. *in*
nr *is*
. *m*
5, *ul*
p. *ui*
2 *c*
4 *a*
6- *is*
2 *to*
5 *ri*
4; *e*
nr *a*
.7 *c*
.p *ul*
. *tu*
3 *rii*
7 .
8- C
3 hi
8 și
3; n
nr ă
. u,
1 1
0. 9
p. 2
5 6,
8 4
0- 8
5 p.
8 ;

Rolul în ST, an.
istoriei II,
în 1931,nr.
înţeleger 2. p. 35—
ea 46;
creştinilor Enciclica
mului, lui Fotie
Bucureşti către
. 1927, 1
29 p.; i
Cucerire orientali
a 1867), în
Constan ST, an.
tinopolul 1,1930.
ui de nr. 2.p.
câtrec 56—100;
latini ca Primii
mijloc de didascal
unire a i
Biserici creştini,
or (sec. în ST. an.
XI- IIL 1932,
XIV)Jn nr. 2. p.
ST.an. L 140-211
1930.nr. (ţi extras,
l,p.48- 78 p.);
142(şi Tratatul
extras); împărat
Contribu ului
ţiuni la Justinia
istoria n contra
încercări tui
lor de Origen.
unire a Studiu şi
Biserici tnutucer
or, e, în
Tratative ST,an. IV.
le de la 1933. p.
1337 17— 66;
— /339, Enciclica
în ST, an. patriarhi
1.1930. lor
nr. 3, p. ortodocş
23-79 (şi i de ta
extras 59 1848.
p.); Studiu
Sentinţa hitroduct
de iv, text şi
excomun traducer
icare de e,în
la 16 BOR.an.
iulie LIL
1054. L 1935,nr.
Versiune 11-12, p,
a 545 -688
greacă, (şi extras.
în ST, an. 144 p.);
IL 1931, Teologia
nr. 1, p. ca
49—68 şi ştiinţă.
//. Bucureşti
Versiune , 1937,
a latină, 30 p.; La

o ti.
s l
ut 9
ă 4
d 0,
e 7
a 4
ni p.
d);
u S
p e
ă n
s s
c ul
hi s
s c
m hi
ă. s
în m
S ei
T, şi
a al
n. u
VI ni
L rii
1 B
9 is
3 er
8- ic
1 il
9 or
3 ,
9, în
p. vo
4 i.
6- ..
8 O
9 m
şi ag
a iu
n, I.
VI P.
II. S.
1 S
9 al
4 e
0, Dr
p. .
7 Ni
7- co
1 la
0 e
4 B
(şi ăl
ex a
tr n,
as m
. itr
B o-
u po
c lit
ur ul
eş Ar

dealului". *Ortodox*
Sibiu, *e Ruse*,
1940,p. în BOR.
657-677; an. LXVI,
Ce 1948.nr.5
reprezint —8,p.301
ă azi —316;
Biserica Cterși
Ortodox *popor in*
a, în primele
BOR. an. *trei*
LIX. *secole,*
1941, nr. în ST.
1-2, p. 10 scrie
—39; nouă. an.
Necesita L 1949.
tea nr. 9-10,
studiilor p. 713-
istorice 738;
si Atitudin
patristic *ea*
e în *Vatica-*
Biserica *nului*
Ortodo- *față de*
xă, *Ortodoxi*
București *e în*
, 1941, *ultimii*
31 p.; *treizeci*
Anticreșt *de ani,*
inismul în
comunis „Ortodoxi
t, în *a",an.*
BOR, an. 1,1949.nr
LX. 1942, . 1,p.2K-
nr. 1—4, 90;*Cum*
p. 13— *sau*
50; *făcut*
Confesio „unirile”
natism *cu*
și *Roma, în*
obiectivit „Ortodoxi
ate In *a", an.*
istoria 1,1949.
biserice nr. 2—
ască, 3,p. 120-
Craiova, 142:
1943, 14 *Privire*
p. (extras *istorică*
din RIB); *asupra*
Caritate *schismel*
a *or,*
creștină *ereziiilor*
(tn *și*
Biserica *sectelor,î*
veche), *n ST. an.*
în BOR, II, 1950.
an. LXIII, nr 7—
1945. nr. 8,p. 347
1-3, p. -394,
20-66; *Ceztiroi>*
Autocefa *apismui*
lia *romano-*
Bisericii *catolic*

d ni
e c,
ie în
ri „O
și rt
d od
e ox
a ia
zi *".*
, *an*
în *TI*
.. L
O 1
rt 9
od 5
ox 1.
ia nr
". .2
1 -
1 3.
L p.
19 1
5 8
L 8-
nr 2
.4 9
,p 4;
.4 C
9 in
5 ci
— s
5 ut
W e
: *d*
I e
m a
p ni
or d
ta e
nț la
a c
is ă
to d
ri er
c e
ă a
a C
Si o
n n
o st
d a
ul nt
ui in
al o
IV p
- at
le ui
a ui
e s
c u
u b
m tu
e rc

i, în secolul
„Ortodoxi al XV^l-
a”,an. V, lea până
1953, nr. la anul
3. p. 381- 1920, în
437: „Ortodoxi
Geneza a”, an. X,
și 1958,nr.2
evoluția ,p. 177—
schisme 194; O
. în mie de
„Ortodoxi ani în
a*¹, an. istoria
VI, 1954, Sfanțulu
nr. 2-3, i Munte
p. 163- Athos. în
217; „Ortodoxi
Premisel a”, an,
e XV, 1963.
prinuttul nr. 3-4,
ui papal, p. 590-
în 620;
„Ortodoxi Problem
a”*. a
IUI.VII. stabilizează
1955. nr rii datei
1, p. 3— Paștilor.
28; Privire
Atitudini istorică
și asupra
raporturi divergen
interconf țelor și
e- computu
sionale, rile
în pascale,
„Ortodoxi în
a”, an. „Ortodoxi
IX, 1957, a”, an.
nr. 3. p. XVI,1964
371— , nr. 3, p.
405; 334—
Raportur 444;
ile dintre Condițiil
ortodocș e istorice
i și ale
angli* formarii
cam <Un
P

wehilor lui de
Bisenci Istone
Oriental biserice
e, în ască
.Ortodoxi univers
a”. .m ală. 2
XVII, voi.,
1965.nr. Bucureș
l.p 28— u.
40. 1956.39
Coauto 8 + 467
r al p
manualu împreun

ă ă
c în
u l
ar 9
iii 3
er 7
c ți
ul 1
In 9
n 4
c 2.
u R
M ee
ih di
ăl tă
cc ri
sc :
u B
a is
tr e
a ri
d c
u a
s m
d ă
m rt
li u
m ri
b si
a t
gr o
e a
a r
c e.
ă S
N t
o u
u d
l îi
T ă
e a
st rt
a ic
m ol
e e.
n E
t, di
a ți
p e
ăr în
u gr
t iji
c tă
a d
e e
di Pr
ți .
e lli
si e
n G
o e
d or
al

gescu. *Teologic*
 Bucureşti *Universi*
 i, 1995, *tar din*
 252 p.; *Bucureş*
Biserica ti, în
si ST.an.
cultura. XXXIII,
 Bucureşti 1981.nr.
 i. 1996. 7-10.p
 235 p ; 531
Meditaţi -533; Pr,
i Prof. I.
teologice R(ămure
 . anu).
 Bucureşti *Prof*
 i. 1997. *Teodor*
 M.
 IJtcră *Popescu*
 tura: .in
Necrolog . în
 BOR.an. ST.an.
 XCI. nr. XXXIV,
 3-5. 1982,nr.
 1973. p. 1 —
 481 2.p.47 —
 -483; şi 48; Pruf.
 în ROC. Adrian
 an. III. N\
 1973, nr. Popescu,
 2. p. 67- *In*
 69; CI, *memori*
 M(oisesc *am:*
 ut. *Profe-*
sorul *Profesor*
Teodor *ul*
M. *Teodor*
PopesC
Poţtescu U, în
 , în BOR.an.
 „Almana CXI.
 hul paro- 1993. nr.
 hiei 4-6. p.
 ortodoxe 84-91;
 romane Pr. Conf.
 din Viena Gheorgh
 pe anul e
 1974**, Drăgulin,
 p. 156— *Teodor*
 157; Pr *M>*
 Prof -1 *Popescu*
 Rămurea ,
 nu. *eminent*
Istoria *istoric*
biseri- *bisence*
cească sc
univers *ortodox*
ală la si
Facultat consecv
ea de ent
Teologie caracter
fi creştin.
Institutu în rev
l „Ortodoxi
 a",an.

X m
 L a
 VI t
 I. e.
 l R
 9 ă
 9 z-
 5. b
 rv oi
 . u
 3- l
 4. I
 p. m
 7 p
 0- o
 l t
 0 n
 0. v
 ; a
 lli c
 e u
 Bl i
 d t
 es u
 c n
 u s
 fi r
 M o
 ih m
 ai a
 U n
 n e
 g şt
 h i
 e (/
 a 9
 n 4
 u 4
 (c —
 o l
 or 9
 d. 8
). 9
 E).
 n V
 ci oi
 cl .
 o II,
 p B
 e u
 d c
 i u
 a re
 v ş
 a u.
 lo 2
 ri 0
 lo 0.
 r p.
 r 2
 e 0
 p 4-
 ri

215. 1927),
preot și
POPE spiritual
SCU tot acolo
VICTOR, (1934-
preor N. 1948),
31 iul. un timp
1897. în director
Mărculeș și —
ti.jud. paralel
Ialomița, —
în familie profesor
de preot, de Religie
ț 17 febr. la Liceul
1978. în internat
Bucureșt al Soci
i. Studii exigen
la Ortodoxe
Seminari a
l Femeilor
„Central* din
din Bucureșt
Bucureșt i,
i (1908- director
1916). al Școlii
apoi la de
Facultate cântăreți
a de bisericeșt
Teologic i din
din Bucureșt
Bucureșt i (1948—
i (1917— 1952).
1921). cu pre*1*
specializ slujitor
are la la
Facultă| bisenca
ile de „Sf.
teologie Anton-
catolică Cunea
și Veche"
protestan din
tă din Bucureșt
Paris; i (1952-
doctorat 1978).pr
ul în șcdinie al
teologie Consisto
la riului
Bucureșt mitro-
i (1929). politan
Pedagog Bucureșt
la Semi i, autor
narul de
„Central" lucrări
, teologice
bibliotec —
ar la îndeosebi
Internat de
ul Pastorală
teologic . —
din traducen
Bucureșt . predici.
i (din ș~a..
participa

nt u
la z
c el
ât e
ev c
a o
in n
tr fl
u ic
nt t
n u
„b l
al u
c i
a p
ni ol
ce it
*4 ic
al I
e n
Al tr
ia e
nț B
ei is
u e
ni ri
ve c
rs a
al cr
e e
p șt
e i
nt n
m ă
în si
fr st
ăț a
ir t
e u
a l
p r
o o
p m
o a
ar n
el s
or u
p b
ri î
n m
Bi p
sc ă
n r
c a
ă. ți
L i
u S
cr e
ir v
i. e
C ri
a (l

93-235), 1944,12
leza dc 8 p.;
doctorat. *Predica*
Bucureşt în *cultul*
i. *cresnn.i*
1929,17 n
0 p.; BOR.an
Jertfi de LXII,
seara 1944,nr.
(meditaş 7— 12,
ii), cd. L p. 224 —
Bucureşt 262 (ş i e
i. xtras).
1927J54 în
p.(ed.a manuscr
II-a. is:
1929); *Opere*
Proble- *alese de*
ma Blaise
religioas Pascal.
ă tn [lnidtitTrc.c](#)
tara [n](#) un
noastră. studiu
Bucureşt introduct
i. iv. XXXII
1933.55 + 530 p.;
p.; *Meditaşi*
Simboal i
ele crr>nn<\
euhartst 2 voi.
ice tn 123 + 97
frescele p.
din cata- Studii,
combe, aiticole.
sec. /-// recenzii,
/.Bucure cronici,
şu. predici.
1937.18 în
Op.;Ori* „Apostol
entări ul".
creştine. „Viitorul"
Bucureşt .
i, „Fântâna
1937.18 Darurilor
0 p.; ⁴⁴,
Sufletul „Razcdc
preotulu Lumină".
i in „Biserica
luptă cu Ortodoxă
ispitele. Română"
Bucureşti . ..Glasul
, 1943. Bisericii"
208 p.; ş.a..toate
Icoana la
Maieu Bucureşt
Domnul i.
ui. Litera
Fragme tura
nte din Preot
viaşa David
creştină. Popescu.
Bucureşt *Preotul*
i,

V Io
ic n
t A
o p
r o
J st
W ol
P .
o I
p n
e t
s e
c r
u n
(n a
ec t
ro u
lo l
g) t
, e
in ol
G o
B gi
. c
a d
n. i
X n
X B
X u
VI c
I, u
l r
9 e
7 şt
8, i,
nr in
. B
7- O
8. R,
p. a
9 n.
3 X
1- C
9 I
3 X.
2; 1
Pr 9
. 8
P 1.
ro nr
f .9
E -
n 1
c 0.
B p.
ra II
ni 2
şt 8-
e II
şi 2
P 9,
ro n.
f. 1

3. teologică
din Arad(
1926—
POPE 1948),asi
SC!. stent și
VINTILA, conferenț
profesor iar
dc (1948-
teologie. 1956),ap
N. I aug. oi
1895,în profesor
Imoasa, de Noul
jud Testamen
Mehedinț t >i
i. 11 aug. Indrumă
1971, în n misio-
Bucureșt nare
i. Studii (1956—
la 1958) la
Seminani Institutul
l „Sf. Teologic
Nicolae"d Univer-
in sitar din
Râmnicu Bucureș
Vâlcea(19 u.
07- Diacon la
1916)și la Arad
Facultate (1941),
a dc preot in
Teologic 1964.
din când a
Bucureșt fost
i (1916— încredinț
1921)* at cu
cu organizar
specializ ea și
are în conduc
filosofie ea
și parohiei
teologie ortodoxe
la Viena române
(1921- din
1922). Londra
Graz (până în
(1922- 1969). A
1923). fost unul
MUnche dintre cei
n și care au
Oxftml cootribui
(1923- l la
1925). strângere
„diploma a Ic
t în găturilor
teologic" cu
la Oxford Biserica
(1925). anglican
Profesor ă in
de perioada
Teologie interbelic
practică ă (delegai
la la
Academi Congres
a ul dc la

O u
tf e
or "
d și
d p
m r
l o
9 b
3 le
7 m
et a
c. rr
) . u
L ti
u ir
cr ü
ăr e
i; r
A e
ti s
t
u X,
d 19
i 5
n 8.
e n
a r
t 2,
e p.
ol 3
o 0
gi 2
lo —
r 3
a 1
n 6;
gl H
ic ir
a ot
n o
i n
f i
a a
ț și
a c
{t o
e n
a s
a a-
ri c
a r
a a
o r
s e
u a
l f
„ n
F B
ili is
o e
q ri

ca
anglican
ă. în GB.
an. XX.
1961. nr.
3—4, p.
352-357;
învățătu
ra diferi-
telor
Biserici
creștine
despre
preoție,
in GB.
an. XX.
1961.nr.
5-6.p.
428-435.
Broșuri,
articole,
recenzii.
predici.
dări de
teamă în
periodice
bisericeșt
i,
induceri
din
literatura
engleză,
un
Manual
de
lîmbaen
gleza(\9
A5\:tn
1940-
1942 a
redactat
la Arad
revista
„Caichet
ul”, iar în
1967-
1969
buletinul
parohial
„Altarul”,
la
Londra.
Uteral
ura:
Necrolog
.xn
BOR.an.
LXXXIX,
1971,
nr* 7-8,
p 886 -
888,

Necrolog
, în GB.
an.XXIX.
197J,nr.9
-10.p.
1001-
1004.
POPE
SCU-
BRKAST
A
GRIGOU
E, preot,
pedagog.
N.20 iul.
1875,în
Breasla.j
ud.
Dolj,in
familie
de preot,
t 10
mari.
1955. în
Craiova.
Studii la
Seminar
ul
„Veniami
n” din
lași (abs
1898) și
la
Facilitate
a dc
Teologie
dtn
Bucureșt
i (1898—
1902),
mai
târziu la
Facultate
a de
Drept din
Bucureșt
i (cu
licență).
Profesor
în
Râmnicu
Vâlcea
(1902—
1903).
lunctiona
r la
Admini-
strația
Casei
Bisericii
și în

M Sf
i lli
m e"
M .
r a
m p
l oi
C la
ul „
te M
lo a
r d
și o
In n
st a
r D
u u
cț d
iu u
ni "
i di
(1 n
9 C
0 ra
3 io
— v
1 a
9 (1
0 9
7) 0
, 9-
d 1
ef 9
e 4
n 0)
s .
or pr
ec of
le es
zi or
a d
st e
ic R
(1 el
9 ig
0 ie
7- și
1 R
9 o
0 m
9) â
. n
p ă
re la
ot C
la ol
b e
u gi
e ul
n „
ci C
k ar
„ ol

" dm la
Craiova Ker\on
(1909- (1917-|
1938). 918);
un ump după
revizor Unire a
eparhial fost
la senator;
Fpiscopi sub
u conducere
Râmnicu ea lui i-a
lui, ridicat
inspector actuala
general biserică
al „Madona
Seminari Dudu~
ilor ți al din
învățămâ Craiova.
ntului A seri*
religios lucrări
(1919), de
unul teologic,
dintre manuale
fondatori școlare,
i lucrân
Institutul literare,a
ui de rticole în
Arte periodice
grafice le vremii.
„Ramuri” Lucrir
din i: *Viata*
Craiova și
(1922)); *activitat*
întemeiet *ea*
or, *Sfântulu*
director *i*
ți *Barnab*
profesor a. teză
al de
Seminari licență.
ului Bucureșt
teologic i.
„Sf. 1902,63
Grigorie p.;
Decapolit *Explicar*
ut” din *ea*
Craiova *Evangh*
(1922— *eliilor*
1929): în .manual
timpul pentru cl
prunului a II-a.
război secundar
mondial ă.
a fost Craiova,
încredinț 1912;
at de *Către*
autorități *preoțirn*
le <le *ea*
stat să *româna*.
transport Craiova.
e capul 1^12, VII
lui Mihai + 112 p..
Viteazul *Predici ți*

c 1
m 9
â 1
n 9.
t 7
a 6
rt p.
o î
c n
a v
zi ă
o ț
n ă
a m
le â
, n
c t
d. u
L l
C r
ra el
io ig
v i
a. a
l x
9 I
l n
4, ș
l c
5 ol
l il
p e
i d
e i
d. n
a G
II e
- r
a, m
l a
9 n
2 i
2) a
; ,
L C
a ra
c io
ri v
m a.
i 1
d 9
e 1
p 2.
ri 8
b 6
e p.
gi :
e, î
C n
ra v
io ă
v ț
a. ă

mântul 314-316;
religios Prof M
(principii Muntean
ji u-
observa Breasta.
țiuni Chipuri
metodic tle
e), clerici
Craiova. olteni:
1921. pr. prof
Colaboră Grigorie
ri la Popescu
periodice -
le Breasta.
timpului. în MO.
an.
Litera XXXI.
tura 1979. nr.
Gheorgh 7-9, p.
e 596-
(Gngorie) 604;
Comșa, Prof.
Istoria Măria
predicii Muniean
la u-
români. Breasta,
Bucureșt Preotul
i, 1921, profesor
p. 217— Grigore
218. Pr. Popescu
I. -
Ioanicsc Brasta*
u. o mare
Chipuri personal
de predi itate
catori clericală
din . în BOR.
laturile anXXLI9
Olteniei. 93.nr.4-
în MO. 6.p.99-
an. ll9; Pr.
XXVIII, Eleflcrie
1976.nr.7 Marincsc
- u. Preoți
8,p.642, craioven
Pr i de ieri,
MannNc ms. dact.
amțu.C/ p. 82-91.
ena
crauwen
i în POPE
slu/ba SC!
uiealuiu -CILIEM
i unității ION.
național preot,
e istoric.
înfăptuit N. 4 nov.
a la [1906.inCi](#)
1918. în [lienijtid](#)
MO, an. Olt.t4nov
XXXI, . 1956.în
1979. nr. Craiova.
4—6,p Studii la

S 7
e —
m 1
in 9
ar 3
ul 1)
” .
Sf c
. a
Ni d
c o
ol ct
a o-
e" ra
di lu
n l
R în
â l
m 9
ni 4
c 5.
u C
V o
âl n
ce se
a rv
(l at
9 or
l ul
9- d
l e
9 M
2 u
7) zi
, c
la ă
F și
a A
c rt
ul ă
ta D
te ra
a m
d at
e ic
T ă
e di
ol n
o C
gi ra
e io
di v
n a
B (l
u 9
c 3
u 9)
re .
șt D
i ia
(l c
9 o
2 n

(1933) la scă >i
biserica național
„Sf. ă.
Dumitru" broșuri
din cu
Craiova caracter
apoi religios.
preot, Lucră
profesor ri:
de Religie *Docume*
și Muzică *nte*
în Turnu *oltenești*
Severin , *Cmovz*,
și 1939. 40
Cniiiovii(p. ;
1933- *Biserici*
1948). *e*,
pn>tcu.r *orașele*
<lc Moric *si satele*
în Cra- *oltene.*
iova *Contrib*
(1948 *uție*
-1956), *bibliogra*
colaborat *fică.*
or la Craiova,
Muzeul 1940,32
Regional, p. ;
.Mii vele *Biserici,*
Statului *târțun st*
și *sate din*
Societate *jud.*
a dc *Vâlcea,*
Științe Craiova,
Istorice 1941,13
din 8 ♦ X p ;
Craiova, *Pe firul*
autor de *tstonc at*
lucrări *Mitropoli*
de istorie *ei*
bisericea

POPESCI-I.II.IAt <>\I AM SIMION

Olteniei, in voi. *Viața bisericeasca în Oltenia*. Crniova. 1941. p 83- 130 (și extras. 50 p.); *Vechile proprietăți ale Episcopiei Râmnicului în Craiova și București*. Craiova. 1942. 20 p.; *Patriarhul Avramle al Ierusalimului ft legăturile lut cu țările române, 177%- /7S7*, în AO.an.XXI (1942),p,89—125și 141 - 154 (și extras, 57 p.); *O veche catagrafie a Episcopiei Râmnicului, Craiova. 1943. 32 p. (extras din R1B); Știri* privitoare la mănăstirea Surpatele din jud. Vâlcea. Craiova, 1944; *Știri noi despre biserica domnească dm Tg. Jiu*.Craiova. 1944; *Biserici, târguri și sate din județul Gorj, Craiova. 1944. 132 p.*; învelișurile vechilor noastre biserici, Cnuova . 1945.132 p 2 6 fig (teză de doctorat): *Conmbuțiuni la istoria învățământului din Oltentain /5*L* Cnuova. 1948; *Documente noi în legătura cu răscoala po/mrulut sub conducerea lui Tudor Vladimirescu. Cnuova. 1954 (tn colaborare): Partici/Mirea* unor profesori olteni la revoluția din 1848, București, 1955; *Biserici craiavene dispărute,t,n* MO. an. VIU. 1955. nr. 1~2,p. 84—95: *Schituri oltene necunoscute. în MO. an. VIII, 1956. nr. 1-2, p, 114-127; Biserica de lemn...An* MO.an. VIII, 1956. nr 5-6, p. 408-414; nr. 7—8. p. 540-543; nr. 10-12. p. 638-643. *Biserica Sf Dumitru, catedrala mitropolitană a Craiovei, În MO. an XL 1959,nr.9-12,p.576-588,*

Colaborări la „Arhivele Olteniei. „Ramun”. ^Renașterea" (membni in comitetul de redacției. „Revista de Istorie Bisericească”. „Mitropolia Olteniei", toate in Craiova șa.

Literatura; Pr D. Cinciu. *Preotul profesor Dr.IonPopescu-Citiem.xxx*MO.an IX. 1957.nr 3—4, p. 194 — 198; *Encicloț*edta istoriografiei românești. București. 1978. p. 269-270; Pr. Blefterie D. Marinescu. Preoți craioveni de ieri, ms.dact.p. 104-108.*

POPESCU-LILIACOVKANU SIMION. preot, pedagog N 14 mai 1887. în Rom-Olt, t d. 1944. Studii la Seminanil „Central" (1900-1908) și la Facultatea de Teologie din București (1908—1912), studu de specializare la Universitatea națională capodiitnană din Arena 11 y 18—1921). unde obține iu mu în Teologie (1920) și în Litere-Filosofic (1919).doctoratul in Teologie la București.cu te/a ins. *Origen* (1923). examen de capacitate pentru învățământul secundar

386

(1924). Preot la biserica „Sf. Nicolae Sârbi" (dm febr. 1913). secretar al Facultății de Teologie (I apr 1913—I man 1924), profesor de Religie la Liceul „Manca Brfneoveanu" (1926-1928). Scoală nomială „Gh. și M. Filipescu" (1927— 1929)și lJceul,Gh.\$incai"(I928-1940). toate în București, membru în Consislnriul mitropolitan Bucurcți(I938- 1944).

LucrArl: *Orighwa ierarhieii bisericești. Studiu arheologico*exegetit* București. 1920.21 p.; *Canonul Muratori. București. 1921, 10 p.*; *Evangheliile apoertfe. Bucmești, 1922; Legăturile Bisericii noastre cu Patriarhia de Constanti-nopol. București. 1932; Studiul calendaristic pe țapte planete. București. 1935. Sf Apostol Petru n-a fost episcop în Roma. București, 1940.63 p.*

Literatura Constantin 1 Btrcuț, *Administrația Facultății de Teologie dm București 11881 I948t.m* BOR.an.C.1982,nr.9-10,p.876.

TOPESCII-MĂLAKSTI IOAN.profcsorde teologie. N. 31 mart. 1874,înMălăcști,jud.Pra hova. in familie dr preot, t 3 apr. 1953, în București. Studii la Senii nanii „Central** din București (1886—18931, apoi la Facultatea de Teologie din Biicureștit 1893-1897.cu licență în 1898). Fiind hirotonit diacon pc scama bisericii ortodoxe :■■'-[ni.ru-](#) din Badcn Baden {1900). șt-acontinuat studiile la Univcrataica germană din Strasbourg. unde a obținut doctoratul in Litere și Filosofic (1903).echivalat apoi In (ară (1904) Diacon la bisenca ..Sf Ioan" din Ploiești (1903). transferat ca preot la biserica „Colroteni" din Bucureșu (1907); profesor de Vechiul Testament. Arheologic biblică și Limba ebraică la Faculiatea de Teologie din București (1907—1939). decan al Facultății (1929-1933 și 1936-1938); un timp președinte al Societăți clenilui mirean „Caritatea^{1*} dm jud. Prahova. A publicat o scrie de lucrări in specialitatea sa: traduceri >i comentarii, probleme de introducere în Vechiul Testament, arheo logie biblică.

I ucrari *Dte Erzählung ader das Marryrium des Barbaren Christophorus und seiner Genossen* Inaugural Disertauon der philusoplu-schen Fakultät der Umvertilăl Strasbourg. 1903. VIII + 57 p.; *Pentateuhul Studiu istorico-critic. București. 1904.82 p* (ed a ll-a. București, 1936.

POPKSCII-PASARKA ION

94 p); *Profeția lui Obadia*, tradusă și comentată. Ploiești. 1906,64 p ; *Proorocia lui loet. Studiu exegetico-int" ■' ■ ■ ik;^* ;;cs:.. 1910.93 p.; *Din țmicticite și credințele israelitilor. Pitești. 1910. 46 p; Proorocii. Noțiuni introductive, 2 fasc . București. 1926. 88 + 37 p. («tras din BOR. 1925—1926); Proorocia lui Isaia. cu scurte explicări. București. 1926-1927, 80 4 144 p (cxlrus din BOR. 1926-1927); *Proverbele ho Solomtm*, București 1930. 38 p. (extras din ST. an. I. 1929.*

p. 1-18 și 2,p. 1-22); *Valoarea Vechiului Testament pentru crestau*. București. 1932, 80 p (extras din ST.an. III. nr. 2. 1932. p. 33—112); *EeclcstastuL* București ,1933.64 p. (extras din ST. an. IV. 1933. p. 93—155); *Scurta introducere in cărțile Vechiului Testament. Par* tea generala. București. 1933.88 p.*; *Cartea lob Studiu introductix. București, 1935,68 p.(cxtms din BOR. 1924-1925); FJemente de gramatica a limbii ebraice. București. 1904.158 p. (ed.a ll-a.revăzută șt*

adăugită. Craiova. 1921. 258 p.); *Exerciții de gramatica ebraică*. București. 1927, 88 p.

Manuale de Religie (în colaborare cu C. A. Teodorescu): *Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament*, pentru cl. I-a secundară și normală, ed. a III-a. București. 1929. 184 p.; *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos*. pentru cl. a II-a secundară. București. 1929. 104 p.; *Istoria sfântă a Noului Testament*, pentru cl. a II-a normală. București. 1929. 109 p.

Difuzie broşuri in colecția „*la si citeşte*”⁴. îndrumată de el însuși, studii de Vechiul Testament, studii si pñipunci cu privire la organizarea învățământului teologic și religios, cronici bisericești și soaale.articole tratând probleme de educație religioasă, recenzii ș.a., în revistele: „Biserica Ortodoxă Română”...Viitorul”—lași. ..Revista Ortodoxă” (incmbni în comitetul de conducere). „Raze ile Lumină”. „Studii Teologice” \$ a A mițjat si redactat „Duminica Ortodoxă”, (oaie de zidire sufletească a cercului de publicații religioase morale „Ia și citește” (1918—1940). în care a publicat sute de arucole. îndeosebi explicări ale pericopelor Bvanghcliikir M Apostolului sau la alte texte biblice.

Lilcratura; Pr. Prof. Haralambie Roventș.
*Ioan Pai*e\cu-Mălâesti: Preotul și profesorul*,
 în ST. an. VII 1938- 1939, p. 20-29. Inan V. i
 ieorgescu. *Bibliografia părintelui profesor Ioan*
Popescu-Mălâesti. în ST. an. VII 1938-1939. p.
 326-373; *Necrolog*. în GB. an. XII. 1953, nr. 4. p
 245 - 248; Pr. Prof. Nicolae Neaga, *Ioan*
Popescu Mătâești/m MA. an IL 1957. nr 5-8, p.
 539-541; Pr. Prof. I. Râmureanu. *Prof Pr*
Ioan Puișcu Mălâești în ST. m XXXIV, 1982. nr. 1-
 2. p. 43-44

POPESCU*MOȘOALA Dl MII IUL. pieoi. N.
1874, în Moșoala, jud. Argeș, v 1949. in

București. Studii la Facultatea de Teologie din București, unde obține licența în 1901. Preot la biserica „Popa Chițu” din București, director la Seminarul „Nifon” din București (1905-1907 și 1911 — 1915). preot la biserica română din Paris* (1 oct. 1927 — 1 oct. 1928). lector la Facultatea de Teologie din Chișinău pentru Catehetică și Liturgică (1928-1940).

Lucrări. *Studiu istoric exegetic asupra Epi-\u0163tolet* către Coloseni Teză de licență, București. 1901,85 p.; *Șase cuvântări despre război*, Bucu rești. 1916.48 p.; *Crăciunul bucuriei* , București* 1925;feltintc articole în periodicele timpului.

Literatura: *Enciclopedia „Cugetarea”, sub*
 1«d. Lucian Predescu. București. 1944), p. 679—
 680.

POPESCU-PASĂRKA ION. compozitor psalt, profesor de seminar (nehirotonit). N, 6 aug 1871. în Pasăiea-Ilfov. în familie de preot, t 10 apr. 1943, în București. Studii la Seminarul „Nifon” din București (1883- 1890). Conservatorul dm Bucureșu (1890-1893). cu Gh Bră tiau. fid. Wachmann ș.a.; mai târziu la Facultăți Iede Liteieși Drepl din Bucurejti. Profesor de Muzică psaltică la Seminariile „Nifon” și „Central** (1893 —1939), la Conservatorul de Muzică (1905— 1912). la Academia de muzică religioasă! 1928- 1930 și 1932- 1941). profesor vie Muzică la câteva licee particulare, toate in București; concomitent cântăreț de strană la ciieva bisenci din Capitală („Sf. Dumitru”. „Sf Spindon”. _Sf. Gheorglie-Vechi** >i „Kalin deru”). A fondai și a condus câteva societăți muzicale: „Macarie”. XucuzeP și „Asociația gene rată a cântăreților bisericești dm România”; a redactat revistele uiu/icalc „Cultura” (1911 — 1941) **si** „Cultura stranei” (1919). A funnat numeroși compozitori, muzicologi și psalți (George

Breazul. I. D. PetrescuA*isarion. Nicolae Lungu, Gh. Folcsuș.a.). Contribuții importante la cercetarea și valorificarea tezaurului psaltic aflat în opera mai multor protopsalt. A publicat colecții și culegeri de cântece, muzică bisericească psaltică, lucrări didactice, studii de muzicologie \$A.

Colecții de cântece; *Colecțiune de imne școlare compuse și scrise pe natalitatea muziceii orientale.* *. și cu un adaos după diferiți alți autori. București. 1900 (în colaborare cu Ștefan Popescu); *Colecțiune de cântările Sfintei Liturghii scrise j*e muzica bisericeasca.* București, 1919, *Colecțiune de cântări bisericești alese, inuxe școlare și cântări ftapulare.* București. 1921; *Repertor coral al Societății învățătorilor ilfoveni.* București, 1923; *Colecțiune de cântări bisericești alese.* Bucureșu, 1925; *Cântările Sf Liturghii întocmite pentru școală fi popor.* Craiova. 1927 (în colaborare cu G.Comana șiG. Breazul); *Culegere de cântări bisericești ce se cântă de către preoți.* ...București, 1940.

Murfă psaltică: *Slujba Sf Spiridon (Vecer* nia și Utreania).* București, 1895; *Cântările Sf Liturghii, scrise pentru cursurile sâtești după melodii bisericești tradiționale.* București, 1908; *Cântări bisericești patriotice și populare.* București. 1915; *Prohodul Domnului nostru lisus Hristos...*, București. 1920; *Cântările utreniilor de duminică pe cele opt glasuri.* București, 1922; *Cântările Sfintei Liturghii scrise pe muzica bisericeasca și armonizată pe două voci.* București. 1923 (o cd, în 1928); *Cântările Nașterii Donutu-lui (Crăciunului) și Cântările Sf Trei Ierarhi (30 ianuarie).* București. 1924; *Penticostarul, cuprinzând cântările Sf Paști, precum și slavele prin* cipaleale duminicilor din Penticostar.* București, 1924; *Podobiile celor opt glasuri scrise după Anton PantL Troparele învierii. Troparele șt condace/e sfinților și praznicelor.* București. 1925; *Liturghierul de strană.* București, 1925; *Cântările Triodtdui după muzică bisericească orientată, precum se cântă in Biserica ortodoxă româna.* București. 1925; *Catavasierul.* București. 1927; *Cântările utreniilor de duminică pe cele opt glasuri scrise după Macarie ieromonahul și Ștefanache Popescu,* București. 1928; *Noul lacomelor.* București. 1933; *Cântările Sfintelor Paști, precum se întrebuințează tn Vechiul Regat, scrise pe muzică psaltică.* București,

1936 etc.

Alte lucrări: *Principii de muzică bisericeasca orientală.* București. 1897. 60 p. (alte ediții în 1923.1939 și 1942); *Autoritatea lucrului judecai In dreptul roman fi civil român.* Teza pentru licență. București. 1904.52 p. Felurite prelucrări de muzica corală pe una. două și trei voci egale_T studii de muzicologie în revistele: „Cultura**.. ..Izvorașul” de la Bistrița-Mehedinți etc.

Literatura: Mihail Gh. Poslușnicu. *Istoria muzicii la români.* București (1928), p. 55—56; George Breazul, *Onmgin lui L Popescu-Pasărea,* în „Cultura”, an- XXVI. 1936. nr. 9-11. p. 206—211; *Necrolog.* în BOR, an. LX L 1943, nr.4—6.p. 318—320 (Teodor N. Manolache); Viorel Cosma. *Muzicieni români. Lexicon,* București. 1970,p. 363—365; Diacon Drd. Ion Boștenaru, *Profesorul Ion Popescu-Pasărea fi uniformizarea cântării psaltice.* în ST, an* XXIII, 1971, nr. 9-10, p. 727—735; Diacon prot Marin Vclea. *Profesorul și compozitorul Ion Popescu-Pasărea,* în GB. an. XLII. 1983. nr. 4-5. p. 286-290; Diac. Conf. Nicu Moldoveanu. *Muzica bisericească la români In sec. XX.* în BOR, an. CIIL 1985. nr. 7-8. p. 616-619; Constantin A. Ionescu. *Profesorul lan Popescu-Pasărea, pedagog național al muzicii noastre bisericești,* tn BOR. an- CXI, 1993, nr. 4—6, p. 92—98; Gheorghe C. Ionescu. *Ion Popescu-Pasărea,* în SCIA, Scria icatni-mu/ică-cinematografic.40.1993,p. 19-30; GheorgbeC. Ionescu. *Lexicon... Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copişti, interpreți.* București, 1994. p. 295-301.

POPESCC-PRAHOVA NICOLAE (din botez Ionescu Nicolae). profesor de teologie (nehirotonit), N.25 mart. 1886.înTâtarani.jud Prahova. în familie de preot, t 6 febr. 1945, în București. Studiază la Seminariul inferior din Curtea de Argeș (1898 — 1901). cursul superior la Seminarul „Central” din București (1901 — 1906), Facultatea de Teologie din București (1906- 1910).Facultalcadc Drept a Universității din Paris (1910—1913), la care va obține mai larzii doctoratul (1925). Ofițer combatant în primul război mondial și prizonier în Gennania; avocat și profesor suplinitor Ia Liceul „Sf. Apostoli Pctni și Pavel” din Ploiești până în 1925. secretar patriarhal (1925—1926). director al Cancelariei Arhiepiscopiei Bucureștilor(1926—

POPESCC-VÂLCEA GHEORGHE

1927); profesore Drept bisericesc la Facultatea deTwIogiedinChiș^ al Facultății (1932—1940), transferat la aceeași

catedră a Facultății de Teologie din Cernăuți — Succava(!941-1945).dcputat eparhial la Chișinău și membru mirean în Congresul Național

Bisericesc, secretar general în Ministerul Cultelor (1944-1945).

Lucrări: *Raporturi/e dintre Stat și Biserica în Franța în secolul XIX*, București, 1923, 110 p.; *Le divorce dans l'Eglise Orthodoxe suivit d'un exposé des divergences entre les lois civiles roumaines et les lois ecclésiastiques en matière de mariage*. Paris, 1925, 164 p. (teză de doctorat); *Cauzele de divorț în Biserica ortodoxă-catholică. Studiu de Drept bisericesc comparat*. București, 1926; *Civilizațiunea creștină*. Chișinău, 1931, 40 p.; *Menirea Facultăților de Teologie*, Chișinău, 1935, 29 p.; *Raporturile dintre Stat și Biserica*, Chișinău, 1936, 316 p.; *Canonizarea în Biserica Ortodoxă*. în „Candela”, an. LVIII 1939-1941, p. 421—488 (șicxtnis.70p.); *Cw-rinism și națiune. Patrie și religie*. București, 1942 (ed. a II-a, 1943, 122 p.); *Curs de Drept bisericesc* (litografiat); conferințe, articole în „Luminătorul” de la Chișinău și alte periodice.

Literatura: *Necrolog*, în BOR.an. LXIII, 1945, nr. 1—3, p. 92-93; Pr. Dr. Haralambie Cojocarii, *Prof. Dr. Nicolae Popescu-Prahova*, în „Xandela”, an. LVIII 1946, p. 22-27; Preot P. Manole, *Douăzeci de ani de la moartea prof. Dr. Nicolae Gr. Popescu-Prahova*, în MMS, an. XLI, 1965, nr. 9-10, p. 538-540; Pr. Did. Silviu Petre Puialcic, *Contribuția profesorului Nicolae Gr. Popescu-Prahova la dezvoltarea Dreptului bisericesc*, în ST.an. XXV, 1973, nr. 5-6, p. 399-411.

POPESCU-VÂLCEA GHEORGHIIE. istoric de artă, teolog (nchirotonit). N. 9 aug. 1912, în Copăceni, jud. Vâlcea, 17 apr. 1998 în București. Studii la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1924—1932), Facultatea de Teologie din Chișinău (1932-1936), Facultatea de Litere și Filosofie din București, Institutul de Artă bizantină și a sud-estului european de la Universitatea din Strasbourg, eumiri de Artă creștină și Bizantinologie la École Pratique des Hautes Études din Paris; doctoratul în Arte la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. Ofițer în războiul al doilea mondial, inspector general în Ministerul Educației Naționale.

POPFIU IUSTIN, preot, poet și publicist. N. 23 oct. 1841, în Dijir—Bihor. + 27 mart. 1882. în **Ltffl** M;trc (azi Liteni), jud. Cluj. Gimnaziul prc-monstratcns din Oradea (1851 — 1859), apoi studii teologice la Universitatea din Viena (1859 — 1863). Preot și funcționar în cancelaria Episcopiei unite din Oradea (1863 — 1864). prof. esc* tir Limba romani la Gimnaziul prrmonstratensdin Oradea (1864—1880), spiritual și profesor de Liturgici la Internatul

nale, Cultelor și Ailelor. În 1947 inițiază Mișcarea de rezistență „Vlad Țepeș”. dar a fost arestat în 1948 și condamnat la 20 de ani muncă silnică. A executat 16 ani și jumătate la Jilava. Văcărești. Aiud. Lugoj și Gherla, fiind eliberat în 1964. A lucrat apoi ca inspector general de specialitate, vicepreședinte și profesor la Comisia de pictură bisericească a Patriarhiei Române, până la pensionare (1964— 1977). A publicat mult multe lucrări de specialitate deosebit de apreciate.

Lucrări: *Simbolul crucii în gândirea și arta creștină*. Bucuroșii, 1940; *Rapports entre la miniature et l'imprimerie roumaine*. București, 1940, 19 p. + 2 pl.; *Le problème de l'entrepreneur et l'aménagement des vieux manuscrits roumains*. București, 1941; *Considerații asupra artei bizantine*. București, 1941; *O replica ortodoxă a temei iconografice occidentale: Pressoir mystique. Contribuții la iconografia simbolului euharistie*. București, 1943, 24 p.; *(Constantin Brâncoveanu) inițiator și protector al unui nou stil în arta românească*, în BOR. an. LXXXII, 1964, nr. 9—10, p. 900-915; *Din odorele de artă de la Dragomirna*, în BOR. an. LXXXV, 1967, nr. 11 — 12, p. 1240—1254; *Școala mintatunistică de la Dragomirna*. An BOR.an. LXXXVI, 1968, nr.

455_468; nr. 7-8, p. 959-972; nr. 9-10, p. 1186-1200 și nr. 11-12, p. 1343-1359; an. LXXXVII, 1969, nr. 1-2, p. 197— 209; *Anastasie Crimca*, București, 1972, 110 p. (XL ilustrații în text); *Slujebnicul mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei (1648—1668)*, București, 1974, 112 p. (XL ilustrații în text); *Erotocritul logofătului Petrace*, București, 1977, 107 p.; *Miniatura românească* (Album). București, 1981, 138 p. + 204 p. ilustrații (cd. francez, 1982, 246 p.); *Un manuscris al voivodului Ieremia Movilă*, București, 1984, 175 p.; *Un manuscris al voivodului Alexandru al II-lea*. București, 1984, 152 p.; *Cărțile populare miniaturate și ornate*. București, 1989, 128 p.; *Miniaturi românești*. București, 1998, 95 p.

Cuvinte din temniță (versuri). București, 1991, 64 p.

Literatura: *Oaie autobiografice*, în cartea sa *Cuvinte din temniță*, p. 63.

3W

teologilor romani din Oradea (1874- 1889). preot și protopop în Ixta Mare (1880-1882).

Ca elev de gimnaziu a redactat foile în manuscris *Deșteaptă-ze român** și *Musa crișană*: mai târziu a editat „Amvonul”, foaie bisericească pentru elaborate din sfera elocinției sacre (Pesta și Oradea, a apărut sporadic în anii 1868—1871 și 1881), în care a publicat vreo 50 de predici și articole, diferite articole cu caracter teologic în „Sionul Românesc”—Viena, versuri — mai ales cu

caracter patriotic — în „Foaia pentru minte. iniinS și literatură”— Brașov, „Concordia”— Pesta, „Aurora Română” —Pesta. „Familia”— Oradea ș.a. In volum: *Poezie și proza*. Oradea. 1870.272 p; *Predici pe duminici*. Gherla, 1895. 490 p. (postum).

literatura hugemu Potoran. *Poeții Bihorului*, Oradea. 1934. p. 38-43; Teodor Ne>, *Oameni dtn Bihor*. Oratlca, 1938. p. 65 — 73; Vasile Vartolomei, *Iustin Fopfitt* IM centenarul nașterii, Clî*, 1941; Același. *Mărturii culturale bihorcneXtu)** 1944,p. 130-152;*Dicționarul literaturii române de ta origini țtână ta 1900*, București. 1979.p.697.

POPOVICI ANDRONIC (din botez Andrei Badea), arhimandrit, istoric și copist. N. 4 iul 1820. în Lungani, jud. Iași. tn familie de preot, t 13 aug. 1893, în mănăstirea Noul Neamț, jud Tighina Frate în mănăstirea Neamț în 1831. călugănt în 1839. mai târziu hirotont ierodiacon (1842) și ieromonah (1850) și hirotosit duhovnic (1853). apoi arhimandrit (1890); egumen la Sihăstria (1861). apoi la Secu; a pus bazele mănăstirii Noul Neamț (Chițcani).după 1864. pe care a condus-o ca egumen A copiat lucrân istorice și a sens el însuși *Istoria Sfiniilor monastm Neamțul fi Secui adunată in scurt* (Neamț. 1857) și *Scurta istone pentru începutul creitinătățit și a ierarhiei MoUlaviei* (Neamț, 1864).

Manuscrise: *Hronotoghie sfintei mănăstiri Neamțului*, 154 foi (Ms 318 Bibi. Acad); *Istoria nsânăstiritor Neamțul și Secul*. 4 tomuri (1862 — 1863 la Chițcani, HO + 69 + 70 + 86 foi. Ms 1269. 1270.4611 și 3529 Bibi Acad.); *istorie fteutru sfintele mănăstiri Neamțul și Secul* (1887. la Noul Neamț, 174 foi. Ml 1525 *Htb** Acul): *Cronograf /Istoriile biserictsti St potittcești... pernă la 1826*), 5 volume,copiate

la mănăstirle Neamț —Secu în 1850.1851.1853>i 1858.123+359* 340+227 foi (Ms. 1238-1241) in BiN. Acad. voi. 5 in Bibi Patnarhiei) — compilație după „Chcsar Boronie”; — *Catagrafie pentru toate odoarele bisericești...* din SI. Mănăstire Neamț (1857); *Istoria schiturilor mănăstirii Neamț—Secu* (1864); un *Miscelaneu*, cuprinzând *Istoria pentru răsii/urea stavilei cetăți Ierusalimului, Călătorule călugărului Chiriac de la Secu s a*

literatura. Avxenuc :ițki. *Arhtmandn-tul Andronic egumen al nxânăstirii Noul Neamț....*Chișinău. 1895.61 p.(în rusește); G. Giuglea, *Călătoriile călugărului Chiriac de la mănăstirea Secul*.în BOR.an LIV. 1936.nr.3—4,p 153-157; Augustin Z. N. Pop, *Părintele Amlrontc cărturarul 11820-1893/*. in VB, an. IX, 1940,nr 7-8,p. 27-32; ProL Constantin C Tomescu,„Srwr/d privire istorică despre sfânta mănăstire Neamțu și despre așezările mona-hale supuse ei, Ncain|u. 1942.p.60; Pr. Duminiixciuru. *Catalogul nuinusciselor din Biblioteca Patriarhiei Române*.în ST.an.XII. 1960.nr. 5— 6, p. 447—450; Nestor Vomicescu. *Relațiile btsericești-eulturalc Intre mănăstirea Neamț și Transilvania din iele mai vechi timpuri până In preajma anului P*18*, în MMS. an. XLIV. nr. 11-12, 1968. p. 696. nota 112; Același. *Un manuscris necunoscut al duhovnicului Andronic: Istoria mănăstirii Secu*. în MMS. an L, 1974. nr. 3—4,p. 180-196;Gabriel Ștjcmpe\.*Catalogul manuscriselor românești*, voi. L București, 1978, p. 88,262-264,272-273 și 359.

POPOVICI CONSTANTIN, preot, profe sor N. 10 oct, 1860. în Radem. jud. Bălți. în familie de preot. * 3 iul. 1943. in Chișinău Studii la Școala spintuală din înărOrfuca Hărpuca. apoi la Seminarul tcoluyiedin Chișinău < 1873—1883)

și la Academia teologică din Kiev (1883-1887), unde a obținut titlul de magistru. Profesor de Liturgică. Pastorală și Omiletică la Seminarul teologic din Chișinău (1887—1927). rector al Seminarului (1921 -1927); preot (1891), iconom mitrofor (1923). duhovnic al orașului Chișinău (1910). director al Comisiei pentru revizuirea cărților bisericești în limba română; un timp președinte al Societății istorice*Arheologice-Bisericești din Chișinău, în 1908 a înființat — împreună cu ieromonahul Gurie Grosu, viitorul mitropolit — revista românească „Luminătorul” la Chișinău ■ pe care a condus-o. ca redactor.

Lucrări: *Patriarhul Sofronie al Ierusalimului ca teolog, predicator și înmormântarea* (limba rusă); *Studii religioase, morale și liturgice*. Chișinău. 1934, 456 p.

Îngrijirea de săraci a vechii creștini, în „Luminătorul”, an. LIX, 1926, nr. 7—8. p. 27 — 41; nr. 15-16. p. 62-71 și nr. 17. p. 31—39; *Schițe istorice asupra Sf. Uturghii a Bisericii noastre ortodoxe*, în „Luminătorul”, an. LXI. 1928, nr. 17, p. 11-24; nr. 18, p. 3-11 și nr. 19 p. 5—14; *Schițe din viața vechilor creștini. Mamele creștine*. în „Luminătorul”, an. LXIV. 1931, nr. 21, p. 1101-1107; nr. 22, p. 1165-1168; nr. 23, p. 1125-1131; an. LXV. 1932, nr. 2. p. 73-81; nr. 3, p. 117-123; nr. 5, p. 231-240; *Despre viața după moarte. CV ne așteaptă pe noi după moarte?*. In „Luminătorul”, an. LXXXVII, 1934, nr. 10, p. 687-694; nr. 11, p. 735-744; nr. 12. p. 807-816; an. LXXXVIII 1935, nr. 1, p. 9-19 (și extras). Diferite brăuri cu conținut moralizator, precum și altele nimeni articole, traduceri, predici, cronici, recenzii în „Luminătorul”. — revista având un rol însemnat în conservarea și unificarea limbii românești. — în „Revista Societății Istorice-Arheologice Bisericești”. „Cuvântul Moldovenesc” ș.a.

Literatură: *Înmormântarea iconomului mitrofor Constantin Popovici*, în „Luminătorul”, an. LXXVI. 1943, nr. 9; Pr. Paul Mihail, *Preoți lup-tătari pentru limba română până la desăvârșirea politică a statului național unitar român din 1918*. în MMS. an. LIX, 1983, nr. 10-12. p. 676—678; Pr. Dr. Paul Mihiț, *Acțiunile ceterge en faveur de la langue roumaine jusqu'à l'établissement de l'état national roumain en 1918*, în rev., Vestitor. Paris. ann. XLV(XI), no. 1-2, 1944;

Pr. Dr. Paul Mihail, *Preotul luptător pentru limba română din Basarabia — rectorul Constantin Popovici*, în „Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor”. V, 1993. p. 39-45 (și rev. „Cugetul”, Chișinău, nr. 1, 1994, p. 29—32); Iurie Colea, *Basarabia necunoscută*, Chișinău. 1993, p. 122-125.

POPOVICI CONSTANTIN (senior). profesor de teologie, tatăl profesorilor Kusebiu și Constantin Clement. N. 3 iul. 1807, în Fântânița sau Slobozia Comăreștilor din Bucovina. în familie de preot. 11 oct. 1890, în Cernăuți. Studiile gimnaziale, apoi Institutul teologic (1828— 1832) în Cernăuți. Profesor de Istorie bisericească (1832), iar după un an și de Drept bisericesc la același Institut, până la pensionare (1866). Preot (1832), protopop (1860), paroh la biserică „Sf. Nicolae” din Cernăuți (1853- 1860). consilier eparhial, deputat în Dieta Bucovinei (1861). A lăsat în manuscris cursurile celor două discipline pe care le-a predat*

Literatură: *Necrolog*, în „Candela”, 1890, p. 733—740; *Enciclopedia Română*, tom. III Sibiu. 1904. p. 644.

POPOVICI CONSTANTIN (ca monah Clement), profesor de teologie. N. 22 sept. 1846. în Cernăuți. În 2 sept. 1938. în Cernăuți, fiu profesorului Constantin P. senior. Face gimnaziul, apoi Teologia la Cernăuți (1865-1869), cu studii de specializare la Universitatea din Viena (1870 — 1872). Profesor de Religie la Școala normală din Cernăuți (1872/73), suplinitorul catedrei de Istorie bisericească și Drept canonic deținută de fratele său Kusebiu la Institutul teologic (1873— 1875). Profesor extraordinar (agregat, IK75), apoi titular (1880— 1918) la catedra de Drept bisericesc de la noua Facultate de Teologie din Cernăuți, decan al Facultății (de șase ori), rector al Universității din Cernăuți (1888/89); deputat în Parlamentul din Viena; preot în 1871, protopresbiter în 1880, arhipresbiter stavrofor în 1880: rămânând văduv s-a călugărit sub numele Clement (Clementie). fiind hirotesit arhimandrit în 1910. arhimandrit mitrofor în 1918; consilier metropolitan onorar, președinte al Consistoriului spiritual al Arhiepiscopiei Cernăuților (1925— 1931); autorul unor valoroase lucrări de Drept canonic

I. uvrari. *Pântănele (izvoarele) și codicil Dreptului bisericesc ortodox cu un apendice, care conține ImUfătura celor 12 apostoli, tradusa din textul original grecesc*, în „Candela”, an IV-V. 1885-1886(și extras. Cernăuți, 1886. 119 + XIX p.); *Capitolul al șaptelea al literii P din Sintagma alfabetică a lui Matei Vlăstare: Despre Sfintele Paști sau despre computul pascal*. în „Candela”. an. XVIII-XIX. 1898-1900(și extras: 1900, IX + 386 p.).

A tradus *Canoanele apostolii**, cu un adaus la destegarea întrebării despre originea lor. în „Candela”, an, XV. 1896 (șt extras, 42 p.); diferite vt udti de Drept canonic în „Archiv fiir Katholisctacs Kirchenrcchr din Mainz (în limba germană)și în „Catodcla”. Arămasdc la el - liu grafiat — în mai mult de 10 ediții, atât în limba română cât și în limba germană — un *Curs de Drept bisericesc*, „de o valoare mare științifici”...(V Șcsan). O parte din acest curs a fost dezvoltată sub forma unui *Curs de Drept matrmumial ortodox.care* tic asemenea a apănil în numeroase ediții române și germane. O ediție românească — incompletă — □ publicat. într-un vutum litografiat. preotul Vasile Pocitan (rmai târziu arhiereul Veniamin). în anul 1896 (722 p. quarto).

Literatura: I ■ ■ ula Bodnărescu. *Autorii români bucovineni, Re/iertoriu*. Cernăuți. 1903. p. 23 — 24; R Cândca, *Arhimandritul Clement Constantin Popovici*. în „Candela”, an. XXXVII. 1926. nr. 10-1 l.p. 225-231 (și extras. Cernăuți. 1926. 9 p.); Valerian Șcsan. f *Clementie Constantin Popovici*, în „Candela”, an. XLIX. 1938, p. 62-73(și extras, Ccm4uți. 1939. 14 p.); Drd Mihail Plăică, *Canomstul Clementie Po/uvici. Contribuția lui la dezvoltarea Dreptului bisericesc ortodox*, în ST, an. XIII. 1961. nr 5-6, p. 349-363.

POPOVICI KtSKBIC. **profeMirdcteologie**. istoric. N. 15 febr. 1838, în Cernăuți, i 28 sept 1922. În Cernăuți, fiul **profesonilui** Constanrin P senior Studii liceale (1849—1856) **și** teologice (1856—1859) la Cernăuți, cu specializare la Universitatea din Viena (1860/61). Custode la Biblioteca de Stat clin Cernăuți (1861-1871). pmtesur suplinitor de Vechiul Testament și limbi **semitice** la Institutul teologic din Cernăuți (1862 — 1866). apoi profesor suplinitor (1866) și dcii niliv (1868) la catedra de Istona bisencească și l>cpt canonic (deținută din 1833 tic tatăl său), din 1875 profesor titular la catedra ele Istoric bisen ceașcă de la noua Facultate dc Teologie a Universității dm Cernăuți (pană în 1905). Pe parcurs a predai și alic discipline: Palrologia. Enciclopedia și metodolugiu studii lor teologice

ș.a., a suplini unenri pe tratele său Constantin la catedra de Drept bisericesc, apoi catedrele de Dogmatică (1882- 1896)și Noul Testament (1898-1901); decan a) Facultăți» (de șase on). rector al Cniver sității din Cernăuți în 1880/81 și 1895/96; preot tn 1863. prolopresbiicr în IH74. arhipresbiter stavrofor în 1880: rămas văduv s-a călugărit, sub același nume, ajungând arhimandrit dc scaun (vicar) al Arhiepiscopiei Cernăuților (1913— 1918); inspector >colar(1869- 1876). membru în Consiliul școlar al Austriei (1877-1896). consilier consistorial onorar (din 1874). membri onorar al Academici Române (1908).

Lucriri Cursul său de *Istoria bisericeasca universală*, ptedat în limba germană. litografiat în mai multe rânduri, reprezintă o adevărată enciclopedie teologică, fiind cel mai complet manual dc acest fel în Răsănlul ortodox până la el A fost tradus în românește dc foștii săi studenți, episcopii Atanasie Mironescu și Gherasim Timus, în două volume (București. 1900- 1901. 724+559 p). Mai târziu, a fost tradus numai dc Atanasie Mironescu, după ce s-a retras din scaunul de nulmpotit pnmai. și publicat sub titlul' *Istona bisericeasca universală și statistica bisericeasca*, fn 4 volume. București, 1925— 1928. XXIV+456p.(I):XII + 438p.(II):XV| + 320 p. (III); XIV + 677 p. (IV). Același tratat a tost tradus în limbile sârbă (de Moise Stoikov. la Carioviț. în 1912) și bulgară.

Alte studti a publicat în revista „Candela”. În „Archiv ftir Katholischcs Kirclienrcchr dtin Mainz **ȘJI.**”, apoi câteva broșuri privind situația Bisericii din Bucovina, discursuri **ȘJ**. O scrie de alte lucrări au rftmas în manuscris (una s-a publicat apoi în broșură, la București, în 1900, sub titlul: *Istoria fi literatura sistemului teologiei dogmatice*).

Literatura *Necrologuri* An revistele: BOR. an. XL. 1922. nr. 12. p. 928-931; RT. an XII, 1922. nr. 10-11, p. 255-237 (de Gh. Ciu-handu): „Candela”. an XXXIV. 1923, p. 74-75 iR. Cândca*: *Date biografice*. în *Istoria biseri* ceașcă universală*, voi IIL București. 1927.

p. IX—XII; jud Alba.
N. Iorga, trăitor în
Eusebiu Moldova,
Popovici, la mă-
în năslirea
Oameni Secu și la
con au schiturile
fost. III, Brălcșli
București, (lângă
1936, p Pașcani
120-121; hapoi la
Prof P. Măgura
Rczuș. Ocnei; se
Marele parcea a
teolog fost și
ortodox dascăl la
Eusevtu școala de
Popovici, la
în AB.an> Brătești,
III, 1946. Se cunosc
nr 9-10, mai multe
p. 24*1- manuscri
251 i Prof. se copiate
Dr Milan de cl in
\$esan. perioada
Eusebiu 1766—
Popovici,i 1781.cu
n MA.an. toarte
II, multe
1957.nr. însemnări
II— 12. p. în **Româ-**
883-885; nește și
Prof. Dr. Ialmește;
Ioan *Le<tsfîța*
Zugrav, *adecă*
Prof *scara*
Ensebiu *raiului*
Popovici, il766).Afiu
în yWu(l766.
MMS.an. cuTâlcu
XXXV. Sf
1959, nr. Liturghii,
7-8,p. un
480-486. Catehism,
cărți
POPOV populate
ICI ș~a.): un
EU5TATIK alt
ane. *Miscela-*
livstrjtie. *neu*
Istafius). 11770.cu
arhimand Tâlcu St.
rit, copist, Liturghii
a doua și un
jumătate Crono*
a sec. grafi; o
XVIII. traducere
Originar din Sf
din Abrud *Grigorie*
sau din *Situatul*(1
Baia 772);
Zlataa, *Cuvântăr*

ile	17	turile	25 apr.
Sf	KI	Bisericii	1862, In
Ef	la	Ortodoxe	Cliciova.
re	Mă	din	jud.
m	gu	Transilva	Timiș, în
Și	ra	nia cu	iainiljcdcp
ru	Oc	Țara	rcot.+dcc.
l	nei	Româ-	1927.în
(17)		nească ți	Lugo
72) ș.a		Moldova	Gimnaziul
;	.	tn	în Lugoj.
Ră	L	secolele	Facultate
nîl		XVI—	a de
ui	ite	XVIII.	Teologie in
ai	rat	Sibiu.	Cernăuți
a	ur	11881 —	
ch	a	1968. p.	1885).
ip	G.	115-116;	unde
ul	Ștr	Constanti	aobținut
ui	em	n Turcu,	doctoratul
ce	pcl	Despre	in 1886;
lui	,	schitul	ttudii de
m	Co	Brătești	Teologie și
ar	pi	„din	Filosofic
e	ști	codrul	la
a	de	Pașcanil	Universita
că	m	or”,	tea din
lu	an	însemnat	Viena
gă	u-	centru	(1885/86)
rîl	sc	cultural-	, Profesor
or	ris	școlar	la
(17	?	din	Institutul
76)	ro	secolul al	teologic
,	m	XVIII-lea.	din
Oc	an	în MMS.	Caranseb
toi	eș	an XLV,	eș
h	ti	1969, nr	(1886/87)
mi	pâ	10-12, p.	. apoi
c	nă	M\ —632.	protopop
(u	la	Gabriel	la Lugoj
nu	18	ȘttcmpcL	(1887-
l	00	Catalogat	1927).
di	,	manu-	Membru
n	Bu	scriselor	in
17	cu	româneșt	Adunarea
78	reș	î, voi. 1,	eparhiala
,co	ti,	Bucureșu	a
pia	19	, 1978. p.	Caranseb
t	59	85.	eșului și
la	.	120.223.3	in
Br	p.	03.304;vo	Congresul
ăle	18	LII	Național
ști.	3	București,	Bisericesc
alt	—	1983.p.87	al
e	18	>i vot. UL	Mitropolie
do	4,	București i	
uă	Mi	-1987. p.	Ardealului
.	rce	207- 208.	,
co	a		vicepreșed
pia	Pă	POPOVI	inte și
te	cu	CI	membru
in	rar	GHKORG	in
17	iu,	HK,	comitetul
80	<i>Le</i>	protopop,	Partidului
și	<i>gă</i>	istoric. K.	Național

Ro Pa
mâ rla
n me
al nt
ju al
d. Ro
Ca mâ
mş nie
- i
Se înt
ve reg
nn ite
, şi
ale vic
s e-
de pr
pu eş
tat edi
in nte
Pa al
rla Se
me na
nt tul
ul ui.
di Au
n tor
Bu de
da luc
pe răr
sta i
(19 ist
05 ori
,I9 ce,
07) lite
.pr rar
c> e
cdi şi
nt teo
e log
al ice
Co ,
ns pe
i- ba
liu za
lui căr
Na or
ţio a a
nal fos
Ro t
mâ ale
n s
di me
n m
Lu br
goj u
(19 cor
18) es
. po
se nd
na en
tor t
in al
pri Ac
m ad
ul em

ici losif
Române Bălan.
(1909). *Monogra*
fia
Locrar oraşului
l: *Caranse*
Cuvântăr beş. ..
i Caranseb
bisericeş eş, 1909.
ti, 2 voi.. p. 212-
Caran* 214; Dr.
sebeş. Aurel
1898— Cosma
1904; junior.
Uniunea *Istoria*
românilo *preset*
r din *române*
Transilva *dm*
nia cu *Banat*,
Biserica voi. I,
romano- Timi-
catolică şoara.
sub 1932. p.
împăratu 98; I. D.
l Suciu.
UopoldI,L *Literatur*
ugoj. *a bănă-*
190), VIU *ţeană de*
+ 263p.; *la*
htoruş început
romthulo până ia
r *Unire*.
bănăţeni Timişoara
. 1940, p
Budapest 340-341;
a. 1904, Virgil
XV + 424 Turcan.
p . altele *Protopop*
râmase în *ul* Dr.
manuscri *Gheorgh*
s. *e*
Colaborăn *Popovici*.
la în AB. an.
„Candela” I, 1944,
-Cernăuţi. nr. 5-6,p.
„Foaia 237-239;
Diecezană Prot. Ion
** — B.
Caranseb Mureşian
eş. u şi dr.
„Luminăto Victor
rul”— i^ăzăresc
Timişoara u.
, „Dra *Activitate*
peluC — I *a*
Jigoj. *protopop*
Enciclope *ului*
dia *Lugojului*
Română *dr*
de la *Gheorgh*
Sibiu M *e*
Uteral *Popovici*
ura în
Andrei *mişcarea*
Ghidiu şi *agrară*

di B.
n an
19 .X
03 XV
a m,
ță \9
ra 7«,
nil i«.
or 10
de —
pe 12
va ,
le p.
a 69
Be 0-
gh 69
et 3:
ul Io
ui. n
In B
M M
B. ur
an cși
. an
XX u.
VII Dr.
. Ge
19 or
77 ge
,ru Po
.l- po
3. vic
p. i
17 m
0- e
17 m
9; br
Dr u
Vic co
tor re
Lă sș
zâr H
cs m
cu. de
Pr ut
ot al
op Ac
op a-
ul de
dr. mi
G ei
eo Ro
rg m
e ân
Po e,i
po n
* voi
vic Ac
t(l« ad
62 em
- ia
19 Ro
27) m
√tn ân
M ă

șt Ba POP
nasul. OVICI
Timișoara MOISE,
. 1982, p. preot,
168-170; profesor
Dr. Victor . N. I
Lăzăiescu sept,
și pr. dr. 1865.
Vasile V. in
Muntean, Seghișt
Proto* c, jud.
pop»! Dr. Bihor, t
George 28 mart
Po/wvici 1948.în
(1862- Vașcău.
1927). In jud
MB. an. Bihor.
XXXVII. Studii
1987. la
nr.4.p. Gimnaz
80-84. iul

POPOVICI MCOLAI

RxnânescdinBciit>(abs 1882).la Imiiiittul teologic din Arad (1882— 1885). mai târziu curum de Pedagogie și Filosofic la Universitatea din Cluj, cu examen de capacitate pentru Religie. Preot paroh în Scghiște (1885-1912). ..administrator protopofwsc" la Vașcflu (1906-1909), la Beiuș (1915- 1918) și la Rieni (1923—1926), catchet la Liceul „Samuil Vulcan" din Bciuș (1912—1931). director al Internatului ortodox din Bciuș (1919—1931). iconom stavrofor (1931).

Lucrări: **Wi ■ - țnirohiei Seghiște**. în rev. ^Transilvania**, Sibiu, an. XLD, 191L p. 205—231 (și extras): *Contnbuțiuni la monografia comunei Lehecenî*. în „Transilvania", an XLIII, i, 1912. p. 509- 530 (și extras). *Monografia Internatului ortodox român dr băieți din Beius*. Oradea. 1932. 174p; *Un vechi monument istoric dispărut: bisenca dm Seghiște*, Beiuș, 1934, 24 p.. *Mângâieri sufletești. Predici și cuvântări fnazioruile*, Beiu>. 1934.

Colaborări la „Tribuna Poporului" — Arad. „Biserica și Școala"—Arad...Familia" și „Legea Românească"¹—Oradea, predctci în „Biblioteca amvonului" din Oradea ș.a.

Literatura: *Monografia internatului... din Bcius*. Oradea. 1932. p. 104-105: *NecrologJt* „Legea Românească", an. XXVIII. 1948. nr. 7, p. 39—40: Prof. Titus Roșu. *Hi luptător pentm cultură și unitate națională: profesorul-catchet Moise Popovici dtn Beiuș ț 1865-19481*. în -Legea Românească", vene nouă. an. IV. 1993. nr. 3. p. 5—8; Prof. Ciavnl Ilădăreanu. *Torțe arzând in Tara Betușulut*, Bciuș. 1995, p. 420— 426.

POPOVICI NICOLAK. profesor de teologie. N.6dec. 18K?. în Bocșa Română.jud, Caraș-Severin.în familie de preot, t 20 man. 1956. în Arad. Studii secundare la Liceul de Stat din Lugoj și la Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov, superi oare la Facultatea de Știinlc juridice din Buda pesta (neternunate). la Institutul teologic din Caransebeș șt la Facultatea de Teologic din Cernăuți (abs. 1909). cu doctoratul In 1913. Preot-paroh în Bocșa Română, jud. Caras Severin (1910-1912) și Gătaia. jud. Timiș (1912-1920), director al cultului ortodox pentru provinciile unite la Romanța din Mimvtmi! Cultelor (1920—1922). profesor de Istorie bisericească și Drept bisericesc la Academia teologică din Arad 395

episcop al Oradiei la 28 apr. 1936 (înscăunat 2 iun. 1936) — refugiat la Beiuș între anii 1940—1944: pensionat din dispoziția autorităților comuniste la 5 oct. 1950. iinpiinândii-i-sc domiciliu forțat la mănăstirea Cheia*

Lucrări: *începuturile nestorianismului. Cu specială considerare asupra*

(1922-1945), rector al Academiei (1938—IV45).din nou director fn Ministerul Cultelor și Altelor (1941 >, preot paroh in Aradul Nou.menv bru in Adunarea eparhială a Episcopiei Aradului, iconom stavrofor (1941).

Lui: rari *Manual de Drept bisericesc artotlnx orientat cu pȘ ivire specială la Dreptul particular at Bisericii Ortodoxe Române, vo\l. Arad, 1925. 320 (κ; Canoanele Bisericii Ortodoxe însoțite de comentarii. Traducere după Nicodim Milaș (în colaborare cu Prot. Croș Kovincici). voi. L partea LArod. 1930. 310 p; partea a II a. Arad. 1931. 574 p.; voi. II. partea 1. Arad. 1934,337 p.; partea a ILa, Arad. 1936. 300 p.; Sintația actuală de drept bisericesc a Bisericii ortodoxe răsări-sene Traducere după Dr Radovan Kazimirovici (în colaborare cu Prot Ilroș Kovincici). And, 1927; *Opinii asupra proiectului de modificare a trgit si Statutului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române*. Sibiu. 1936, 69 p.; *Primul Sinod ecumenic de la Niceea*, Arad. 1925.36p.; *O mie de pilde pentru viața creștină*. Arad. 1929. 431 p. (tn colaborare cu episcopul Grigorie Comșa și pr Oh. Popovici) •articole în „Biserica și Scoală" - Anul.ș.a.*

Utrrurlura Dr Teodor BoU?,./j/*jr.a\$**Sr**ttt.Vf imrmale tPreparandiei) și a Institutului teologic ortinfox-român din Arad. Arad. 1922. p. 667; Nicolae Popovici. **Memoriu** asupra titlurilor, studiilor și lucrărilor. Arad. 1937,14 p.

POPOVICI NICOU\E.episcop.N.29ian 1903. în Biertan -Sibiu, t 20 oct. 1960. în Bierlan (reinhumal la 23 aug. 1992,în Oradea) Gimnaziul în Dumbrăveni, Școala normală „Andrei Șapuna" din Sibiu,cu diferen|ă de liceu și bacalaureat la Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov (1923). Academia teologică „Andieiană" din Sibiu (1923—1927).cu examene de diferență la Facultatea ile Teologie din Cernăuți, care i conferii doctoratul In 1934, studii ile specializare la Facultatea de Teologie din Atena < 1927/1928₁ și la Facultățile de Filosofic din MOnchen (1928 —1930). TObingen, Ulptif țî Breslau < 1930-1932) profesor de Dogmatică și Apologetica la Academia teologică „AndreianăN1932—1936) Diacon nctâ*ău>nt (1929). preot (1934): ales

POPOVICI TIMOI:I

anatematismelorSf Citii, Sibiu, 1933, 76 p.; *Epicleza euharistică*. Sibiu. 1933, VIII + 351 p. (cea mai însemnată lucrare ortodoxă privind fundamentarea epiclezci cuharisiice): *Lespezi de altar* (cuvântări). Beiuș, 1942, 176 p. Articole, polemici. în „Revista Teologică". „Telegraful Român** și „Lumina Satelor" de la Sibiu, „Legea Românescă** de la Oradea ț.a.

Literatura: TR.an LXXXIV.nr.24șl 28 din 1936; Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Două sure de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Sibiu, 1987, p. 325-326; Nicolae Neaga. *Episcopul martir dr. Nicolae Popoviciu*, în M A, an. XXXV, 1990, nr. 6, p. 99-104; „Legea Romanească”.an. **m.** 1992,12 p. — număr omagial; Titus ROȘU, *Un martir al Bisericii românești si al demnității naționale: episcopul orădean Dr Nicolae Pa/tavici*, în rev. „Alciheia”. Oradea. 5.1995, p. 32 -44.

POPOVICI SAVA.preoLcopist.N.c. 1740, 1* 21 mai 1808. în Rutinari. Diacon în 1764. iar din 1768 preot în Rășinari; un timp protopop al Sibiului și „asesor consistorial”. A copiat numeroase câți cu conținut istoric sau moralizator: *Pășune oilor celor cuvântătoare sau pentru datoria {Historului duhovnicesc și cum se cade a paste încredințata lui turmă duhovniceasca* (1779), *Opt glasuri pentru învățătură* (1780), *Minunile Născătoarei de Dumnezeu si pururea Fecioară* (1781, alte versiuni în 1790 si 1807), *începătura învățăturilor bunului, credinciosului Io Neagoe Voievodul Țării Ungrovlahii* (1781), *Viața fi povestea fi lucrul marelui împărat Alexandru de la Machedonia* (1783), *Geografia* (1785), după o traducere rusească, *Hronograf — împărăția tui Teodosie Grecul până la Mihail Paleologul* (677 p., 1789), *Hronograf adecă Letopiseș ce să zice scrierea anilor care spune istorti frumoase alese din Biblie, începând de la izvodirea lumii* (nedatat). *Statutele sau cartea sau pravila legilor săsești din Pământul crâesc din Ardeal care să zic Scăunime* (1798 si una din

1805. după traducerea, din latinește, făcută de Samuil Mias&Gazatdi (la diferite sărbători). în ultimul manuscris apare și o predică cu caracter Istoric, rostită în 1792. în care se ocupa de originea noastră romană și de continuitatea noastră pe teritoriul fostei Dacii, sub titlul *Istoria românilor din țara Ardealului* (prelucrată după

POPOVSCIU NICOLAI

cd. I. Sibiu. 1902 (ed. a II-a. Viena. 1908.21 p.); *Douăsprezece cântece de școala pentru două și trei voci egale*. Caietul I. Sibiu, 1901 (cd. a II-a. **1802**); Caietul II. Sibiu. 1904; *Carte de cântece pentru școlile primare, gimnazii inferioare. școale reale, civile și preparandii*. Sibiu. 191 LVI + 36 p.; *Repertor coral (cântece pentru cor de Irărbau) Colecție litografiată pentru uzul elevilor Seminarului.„Andicum”*.Sibiu, 1914,95 + 28p.; *Cântece naționale*. Sibiu. 1920.64 p.; *Carte de cântece*. Sibiu. 1923.168 p. Camarile Uturghiei pentru doua voci egale. Sibiu, 1942,24 p.; *Cântările Uturghiei pentru cor mni*. cd. a III-a. Sibiu. 1943.100p.; *Florile dalbe Colecțiune de colinde și cântece de stea pentru cor mixt și*

o lucrare istorică a lui Michael L'ehrecht. apărută la Sibiu în 1791>.

Literatura: Pr. Emilian domn* *O familie de preoți In Rațina*, în RT, an. VI, 1912, nr. 4—5, p. 124—127; L Lupaș, *Chestiunea originii și con -tinuității românilor într-o predica de la 1792*. în voi. *Studii, conferințe și comunicări istorice*, I, București, 1928. p. 375—388(predica la p. 380-387); *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978.p. 272;Gabriel Ștrempel, *Catalogul manuscriselor românești, vul. II*. București» 1983,p.274(asevedeași vol.ULp. 177 și 180 si voi. IV, p. 118.143 și 392); Prot. Emilian Cioran, *Șapte generații de preoți și protopopi-profesori din aceeași familie: Barcianu, 1699—1903*, Sibiu. 1991, p. 8—25 (predica despre originea românilor la p. 92-97).

POPOVICI TIMOTEL. preot, pedagog și compozitor. N. 20 aug. 1870, în Tincova, jud. Caraș-Severin. în familie de preot, f 11 sept. 1950, în Lugoj. Studii la Școala civilă și Școala pedagogică (1882-1890), apoi la Inutilului teologic (1890—1893), toate în Caransebeș; studii de armonie și compoziție cu profesorul G-Musicescu la Conservatorul din Iași (1893—1895). învățător la Școala primară din Lugoj (1895— 1896), profesor de Muzică la „Școlile centrale romane” din Brașov (1896—1899),dirijor al corului bisericii „Sf. Nicolae” din Șchei și al altor coruri din Brașov; profesor provizoriu (1899), apoi titular (1906-1919) de Muzică vocală și instrumentală la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, apoi la Școala normala „Andrei Șaguna”* tot în Sibiu (1919-1936); dirijorul corului catedralei iutropolitan(1899— 1940) și al altor coruri din Sibiu; diacon si pieot Fn 1915.mai târziu hirotcsit protopop.

Compozitor de scamă, a alcătuit numeroase compoziții laice și religioase, pentru cor de copii, coruri școlare, coruri pe trei voci și bărbătești. Opera sa muzicală a fost publicată în următoarele colecții:C7fw\itftfn7? *Uturghiei țe trei voci egale*.

de bărbați, I. Craiova, fJU 32 p.; II. Sibiu, 1945. 52 p. S-a îngrijit de republicarea cărții lui D Cunțan. *Cântările bisericești rfu/*) melodiile celor opt glasun* (ed. a II-a. 1925. în colaborare; ed. a III-a,ed. a IV-a.singur. Sibiu. 1943.96 p.). O parte din opera sa — *Coruri* — publicată în 1957.

A publicat și o sene de studii teoretice,dări de seamă, recenzii. în revista „Vatra Școlară** de la Sibiu. „Telegraful Rî*nân”șă Se impun, între ele. un *Dicționar de muzica, cu deosebita considerare lu muzica româneau ă*. Sibiu. 1906.160p (primul la noi), *Principiul național fn muzică*. în .Anuarul XXIII al Institutului teologic pedagogic din Sibiu".190tV7.p.3--16ș.a.

Literatura: Eusebiu R Roșea, *Monografia*

Institutului se mi ruina teologic-pedagogic „An-dreum” Sibiu, 191 l.p. 122—124; Preot Gheorghe Șoima, *Părintele Tîmotei Popovici Din (vilrjul unei aniversări. în RT, an. XXXV, 1945. nr. 7—8. p. 318—322; Preot A. Nanu, t Tîmotei Popovici, 1870-1950, În TR. an. XCVIII, nr. 29-31. 1950. p. 7: Pr. Prof Gheorghe Șoima. Centenarul „Tîmotei Popovici”, în BOR. an, LXXXVMI. 1970. nr. 9-10. p. 1047-1052 și MA.an XV, 1970,nr 11- 12.p.888 -894;D Jotnpan. Timotei Popovici, Reșița. 1970.127 p.; Gh C. Zamfirescu. Tîmotei Popovici **în** cultura românească. în BOR. an XCII. 1974. nr. 7^8. p. 956—962; Lector Ioan Popescu. Tîmotei Popovici,în Jndmmăioml hisericesc" de la Sibiu pe anul 1981, p 266 276; Pr. Pmf Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, /706-/M6.Sibiu, 1987.p 293-2*M: Vasile Stanciu, Muztca bisericeasca corala din Transilvania, LCIui Napoca,2001.p. 101 -123**

POPOVSCHI NICOLAE. istoric bisericesc (nehirotonit). N. 5 dec 1875, în Vistierniceni. lângă Chișinău. în familie de preot, ț 11 iul. 1948. în București. Studii lu Școala duhovnicească (1886-1890) și la Seminarul teologic din Chișinău(1890-18%).cominuând la Academia duhovnicească din Kiev (1896—1900). caic i a conferit titlul de „candidat în teologie”. Profesor în Ostrogojski. în gubernia Voronej (1900 — 1904), apoi în Chișinău; în 1917 preda cursuri de Limba română pentru învățătorii din Basarubia. Din 1918 până în 1938 profesor de Istoric la Liceul „A. Donici” din Chișinău: paralel director al Liceului (1918—1920). șef al învățămîniului secundar din Basarabia(1918-1920).

I uvrări *Românismul în Basarabia si unirea*. În VR. an. LXVII, 1922, nr. 6, p. 351-361; *Studii noi asupra trecutului Basarabiei*, în VR. an.LXIX. 1924.m\4.p 81-98șinr.S.p, 182-196; *Viața bisericească-religioasă în Basarabia în ajunul anexării ei de către ruși*, în VR. an. LXXII. 1927. nr. 10. p. 147-163; *Mișcarea de ta Balta sau inochentismul în Basarabia*. Chișinău . 1927,347 p : *Istona Bisericii cbn Basarabia tn veacul al XIX-lea sub ruși*,Chiztn&u, 1931, XII + 512 p (reeditai;! la Chișinău în 2000.319 p.); *Rolul religiei In viața poporului român din Basarabia*,în VB.an. X. 1941,nr 11-12,p.910-929; *Din negura trecutului. Crâmpoie de amintiri*, 2 voi.. Chișinău, 1940 și București, 1944 (extrasdinVB.an.XI-XII.1942și1943;reedi tată la Chișinău. în 2000. în voi. *Istoria Bisericii din Basarabia*, p. 321-502). Colaborări la „Viața Basarabiei”...Convorbiri lterare" și alte periodice. în 1920 a publicat, la Chișinău, un *Dicționar româno-rus*, câteva lucrări istorice în manuscris s-au pierdut în 1940,

Uteralura: *Encicloț*edw „Cugetarea”* sub red. Lucian Predescu. București.1940, p. 685; Hugén Șt. Holban. *Figuri basarabene*. Paris. 1990, p. 54; Pr Prof. Mircea Păcurariu. *Basarabia, Aspecte din istoria Bisericii și a neamului românesc*, Iași, 1993, p. 17—18; lune Colesnic. im *Medalion*. în rev. „Basarabia”.Chișinău, nov.-dec. 1993. p. 166- 171, Iurie Colesnic. *Nicolae /V/ ^ i u ^ .inv."* (" Episcopiei Hușilor", voi. IV. 1998. p. 479 - 490 (vezi > i cartea sa *Basarabia necunoscuta*, 11, Chișinău, 1997, p. 124-133).

PORCKSCU SCARLAT

POPI' **NVVTHANIEL**. ariiiepiscop. N. 12 iun. 1940.în Aurora-IHmois(S.UA.).cafiu al unor români originari din părțile Sătmarului. Studii liceale in East Aurora, la Colegiul „Sf. Procopie” dmLisleAlVinois.apoilalinvemiatae Gregoriană din Roma (abs. 1966). Hirotonit preot greco-catolic în 1966, iar în 1968 este primit **ca** preot în Episcopia ortodoxă romană din **America**. A slujit ca preot ortodox la „Vatra Romanească”¹ din Jackson-Michigan, apoi la biserica „SC Cruce” din Hermitage/Sharon-Pennsylvania (1975—1980). La 20 sept. 1980 ales „episcop auxiliar” pe lângă arhiepiscopul Valenan Trifa. de către un Congres electoral al Episcopiei, inuwiit la Cleveland; la 20 oct. 1984 Congresul electoral al Episcopiei, întâlnit tot la Cleveland. l-a ales episcop eparhiot, fiind instalat la 17 nov. 1984 în catedrala „Sf. Gheorghe” din Detroit. în noua calitate, îndrumă editarea ziarului și calendarului „Solia”⁴, a revistei teologice „Lumină Lină” — în care a publicat **numeroase** articole — precum și „cursurile anuale de educație religioasă ale tineretului” de la „Vatra Romanească”¹, lângă Jackson-Michigan. Datorită noilor imigrări de romani în America, determinate de rigorile

regimului comunist din (ară, s-au deschis câteva „misiuni” în Statele Unite și Canada și s-au construit noi biserici ortodoxe românești: **s-a** întemeiat o mănăstire de maici, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. în apropiem de Vatra; a convocat și prezidat Congresele anuale ale Episcopiei, la Vatra sau în alte pări. tn anul 1999 ridicat la demnitatea de arhiepiscop.

Literatura: Alexandru Neinoianu, *Episcopia ortodoxa română din America, 1984—1994*. în „Solta”.an.LIX.nr. 7.iul.1994,p. 20; Alexandru Nemoianu. *Cuvinte despre românii americani*, Cluj-Napoca, 1997,p. 120-125.

PORCESCU **SCARLAT**. preot, istoric. N. 10 dec. 191 Lîn Porcești (acum Moldoveni), jud. Roman (acum jud. Neamț)*î 3 dec. 1991, în Iași. Studii la Seminarul „Sf. Gheorghe”⁴ din Roman (1923—1931),Facultatea de Teologie la Cernăuți (1931-1935). Seminarul pedagogic din Iași (1936),examen de capacitate pentru Religie (Iași. 1937). concurs pentm specialitatea „Științe religioase în învățământul scminarial (București. 1943). Facultatea de Litere și Filosofie din Iași

(1943—1947). Hirotonit preot pe seama cate dralei episcopale din Roman (1939). Pedagog la Seminarul din Roman (1933 —1939), profesor la Școala normală din Focșani (1939-1941), la Seminarul din Roman (1941-1943, 1945-1947), la Seminarul din Galați (1943-1945) și Seminarul „Veniamin” din Iași (1941 -1948), director al Seminarului din Galați (1943 — 1945) și al celui din Iași (1947-1948). profesor la Școala de cântăreți bisericești a Arhiepiscopiei Iașilor (1948 — 1952). consilier administrativ al Arhiepiscopiei Iașilor (1952—1969), vicar administrativ la aceeași Arhiepiscopie (1969—1977). redactor al revistei „Mitropolia Moldovei și Sucevei” (1954—1977). preot paroh la bisericile „Iliamovschi” (1952-1958) și „Toma **GtăBOP** din Iași (1958—1977), iconom stavrofor (1945).

Lucrări: *Episcopia Romanului în secolul XV întemeiere și organizare** București. 1941. 55 p. + 2 pl.; *Biserica episcopală din Roman*. București. 1970. 218 p. + 12 pl.; *Catedrala mitropolitană din Iași*. Iași, 1977. 155 p.; *Mănăstirea Neamț* (în colaborare), Iași» 1981. 372 p.; *Episcopia Romanului*. București. 1984. 415 p/. *Mănăstirea Văratice* (București), 1986. 274 p. (în colaborare); *Episcopia Hușilor, Pagini de istorie*. PuRUMBKSCl IRAClIE

1971, **nr.** 3-4. p. 202-214; *Preotul profesor Constantin Nazarie*, în MMS.an. XLVIII. 1972, nr. 3-4, p. 201-216; *Episcopul Melchisedec, Sihle am de la moartea sa*, în MMS.an XLVIII. 1972. **nr.** 5—6, p. 380—402; *Mențiuni literare despre sau în legătură cu mănăstirea Cetățuia*. în MMS.an XLVIII, 1972.nr- 7-8.p 588-600; *Activitatea cărturărească a mitropolitului Dosof* /*f.în MMS.an. L. 1974,nr,9—12, p. 800—837; *Organizarea Bisericii din Moldova pe vremea domniei lui Mihai Viteazul*, în MMS. an. LI, 1975. nr. 5—8. p. 398 -406; *Marea răscoală a țaranilor din 1907. Slujitori at altarelor străbune alături de țărani A* MMS.an. LIII. 1977,nr. I—3, p. 25 — 47; *Participarea slujitorilor ortodocși, monahilor și monahiilor din Arhiepiscopia Iași-lor în lupta pentru independența României*, în MMS. an. LIII, 1977. nr 5-6. p. 397-429; *Înfăptuiri culturale artistice-bisericești pe vremea domnitorului Petru Rareș*. în MMS.an. LIII. 1977.nr. 10-12,p.776-796;**Cmrr//nim.WM5*** *de slujitorii bisericești din Arhiepiscopia Iașilor în anii 1916 -1918 pentru făurirea statului național unitar român*, în MMS. an. LIV, 1978. nr. 9—12. p. 685 — 714; *Contribuția clerului ortodox român la înfăptuirea Unirii Principatelor* /Ww.în MMS.an, LV. 1979,nr. 1-2,p. 12-29; *Cronica românilor din Gh. Sincai tipărită pentru*

Roman, 1990, 183 p.

Studii și diferite articole: *Un episcop de Roman uitat: Filotei 1600*. în „Cronica Romanului”, nr. 6, 1943. p. 1 — 16; *Sfânta Paraschiva cea nouă*, în MMS. an. XXXII. 1956. nr. 3-4, p. 122-151; *Locul mitropolitului Varlaam în Biserica Ortodoxă și în viața culturală a poporului român*. în MMS.an. XXXIII. 1957. nr. 10-12.p.841-861; *Episcopul Macarie al Romanului*, în MMS, an. XXXVI, 1960, nr. 5-6,p. 347-361; *Activități culturale la mănăstirea Neamț în secolul al XV-lea*, în MMS.an. XXXVIII. 1962.nr. 5-6. p.477—506; *Pomelnicul triptic de la mănăstirea Moldovita*. în MMS. an. XXXIX. 1963, nr. 7—8, p. 532—545; *Iosif cel dintâi mitropolit al Moldovei*, în MMS. an. XL, 1964. nr. 3-4, p. 126— 139; *Biserica Ortodoxă Română de la Baden-Baden*. *Un secol de la întemeiere*, în MMS. an. XLII. 1966. nr. 5-6. p. 317-362; *Locul mănăstirii: Putna în viața Bisericii Ortodoxe Române*, în MMS. an. XLII. 1966, nr. 7-8, p. 583—594; *Urniș română literară în opera mitropolitului Veniamin Costachi*, în MMS, an. XLIII, 1967.nr. 1-2, p. 165-174; *Tipărița de la biserica Trei Ierarhi din Iași. Cea dintâi carte imprimată în Moldova*. în MMS, an. XLVII.

întâia oară la Iași. în MMS. an. LVI. 1980. nr 6—8.p.617— 622; *Tetrahelul delallumor (1477) cu Țărmățul Ștefan cel Mare*, în MMS. an LVII. 1981.nr. 7—9. p. 498—529; *Din mila lui Dumnezeu. Noi Aiexarul Voievod. <U>mn al Țării Moldovei. 550 de ani de la născut* (W2-/9*2>, în MMS.an.LVIII.1982.nr.1-2,p. 111 —123; *Ștefan cel Mare înnoitor de țară, ctitor și mare binefăcător* An BOR.an.CI. 1983. nr 5 —6, p. 427 —439; *Scrisori inedite referitoare la zidirea bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” din schitul chinovial Prodrumu*, în BOR, an. CIL1982,nr.3-4.p.258-272:Ac/iv^ *rale la mănăstirea Bistrița în secolele XV -XVI*, în MMS.an. LX. 1984,nr 7-9,p. 548-558; *Ortodoxie românească la Sfântul Munte Athos; Schitul Prodrumu, 120 de ani de la înființare*, în MMS. an. LXII. 1986. nr. 4. p. 73- 103; *Cuvântul Paraschiva de la loji st. Sfântul Dănil Săhastrul*, în voi. *Sfinți români și apărători ai țării strămoșești*. București. 1987.p.258-271 și 319—330; *Scrieri noi referitoare la activitatea episcopului Filotei al Buzăului 11350 - 1860*, în BOR.an.CV,1987,nr3-4,p. 80-92.

În volumul *Monumente istorice bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei*. Iași. 1974, a publicat imcromonografiile: *Putna, Voroneț, Neamț, Hunușor, Moldovita, Sucevita, Dragomirna, Agapia, Catedrala Episcopiei din Roman, Catedrala Mitropolitană din Iași*.

Alte articole de istorie bisericească și de istoria culturii, predici, cateheze, note, însemnări, co-

mcntarii, recenzii, cronici, reportaje, în
revistele „Cronica Romanului”. „Mitropolia
Moldovei și Sucevei”. „Mitropolia Olteniei”.
„Biserica Ortodoxă Română \ „Telegraful
Român”. „Cronica”, „Convorbiri Literare” ș.a.

Literatura loanichie Bălan. *Convorbiri duhovnicești*. II. Roman. 198K. p. 351-352; *Necrolog*. în MMB — *Teologie și viață*, an. I (LXVII). 1991.nr.9-12.p. 218-220.

PORUMBKSCC IRACLIE. preot, poet și prozator, tatăl compozitorului Ciprian Porumbescu. N. 9 mart. 1823.în Sucevita, f 13 febr. 1896, în Frătăuții Noi. jud. Suceava. Gimna/iul în Cernăuți, apoi Institutul teologic din Cernăuți (1847-1850). Preol în Sipoce (1850- 1857 și 1859-1865), Boian (1857-1859), Stupea (1865 -1884) și Frătăuții Noi (1884-1896). toate în Bucovina. A fost unul dintre primii scriitori români dm Bucovina, autor de versuri (balade, poezii patriotice), proză, schițe, prelucrare a unor

m

Literatura: *Scrierile..*, ed. Leonida Bodnărcseu. CernSuli. 1898, p. 3—23; Constantin Loghin. ScWirarJ *bucovineni**,** București. 1924. p. 155—168; Constantin Loghin, *Istoria Literaturii române din Bucovina (1775—1918)*, Cernăuți. 1926. p. 59-66 (și cd. Cernăuți, 199%, p. 96—105); I.eca Morariu. *Iraclie Porumbescu*, Cernăuți. 1938.16 p.: Horia Stanca. *Contribuții la biografia lui Ciprian Porumbescu** *Iraclie Porumbescu*, în GB. an. XXL 1962. nr. 1—2, p. 97—123; Paul Leu. *Ciprian Porumbescu*, Suceava. 1972, p. 9—17; Nina Cionca, *Ciprian Porumbescu, Hncmești*, 1974. p. 5 —10; Nicolae Oprea în A^mn/ir^... Cluj-Napoca, 1978, p. 5— 18; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 704; Nicolae Cârlan, *Iraclie Porumbescu. O prezentare nuwnografică*, în voi. *Ciprian Porumbescu (1853—1883). Studii privind viața și opera compozitorului*. Suceava. 1983. p. 111 — 134: Lcca Morariu, *iraclie Porumbescu*, voi. L Ediție îngrijită de Vasile D Nicolcsu și Vasile Vasile București, 1986.471 p.

POTECĂ EUFROSIN (din botez Radu), teolog, filosof, pedagog, orator și traducător. N. 1788. în Nucșoara, jud. Prahova. 110 dec. 1858. în mănăstirea Gura Motrului. jud. Mehedinți. Studiază la o școală grecească din București; frate la mănăstirea Căldărușani. tuns în monahism la Neamț (c. 1808), hirotonii — la București — ierodiacon (1809) și ieromonah (1813), urmând apoi cursurile Academiei grecești din București (c. 1812—1816); «dascăl al sfințelor noastre dogme** la aceeași Academie (c. 1816— 1818). profesor de Geografie la școala românească de la „Sf. Sava”, condusă de Gheorghe Lazăr (1818-1820). Trimis de „Eforia Școalelor” la Universitățile din Pisa (1820-1823) și Paris (1823-1825).unde

legende istorice, amintiri — într-o limbă mai curată decât versurile —, publicate în „Albina Românească”⁴⁴ a lui O. Asachi - Iași. „Gazeta de Transilvania”—Brașov și „Foaia pentru minte, inimă și ținut”⁴⁵ din Biștea. „Albina Românească” — București...Calendarul pentru Bucovina*⁴⁶, predici în „Candela”⁴⁷—Cernăuți ș.a. Prin 1850 era secretar de redacție al ziarului „Bucovina”⁴⁸. Culege poezii populare pe care le-a trimis lui Vasile Alecsandru. Amintirile sale cuprind date interesante despre evenimente la timpul și oamenii pe care i-a cunoscut.

O parte din poezii, proză și amintirile i*au apărut mai târziu în volum: *Scrierile lut Iraclic Porumbescu*. adunate și însoțite de o schiță biografică de I-eonida Bodnărcscu, Cernăuți. 1898.VI + 194 p ; *Amintiri* E*li|ic ingri>tă<lc|on Ștefan. București, 1943 (critică de Dr. Leca Morariu în „Candela”,an. LVII, 1946. p. 425-433); *Amintiri*. Kdițic îngrijită, prefață, note și glosar de Nicolae Oprea. Cluj-Napoca. 1978. 231 p.

POTCA EUFROSIN

studiază Filosofia.Tcologia, Istoria. Științele exacte. Limbile clasice și moderne. Reîntors în țară. a fost profesor de Filosofie la Școala de la „Sf Sava” (1825— 1832), arhimandrit (c. 1830), apoi egumen al mănăstirii Gura Motrului (1832— 1858). Ca egumen, a restaurat mănăstirea, a îndrumat școala din incinta ei, a sprijinit școlile din satele aparținătoare Motrului și din satul său natal; prin testament a lăsat sume însemnate de bani pentru întreținerea la școală a cinci elevi la București și alți cinci la Craiova. Însuflețit patriot, a militat pentru luminarea poporului și pentru înlăturarea unor nedreptăți sociale. Prin lucrările sale a contribuit la formarea filosofiei românești moderne.

Lucrări originale: *Cuvinte panighirice și moralnice*. București, 1826. 367 p. (este inclus aici și Cuvântul de deschidere a cursului de Filosofic, rostit la 1 octombrie 1825): *Manual de catihis religios și moral cuprinzător de dogmele și tainele Bisericii noastre*. Buzău. J839 (cd. a II-a. București. 1845, 17 p.)

Traduceri: Dimitrie Darvaris: *Mai înainte gătire spre cunoștința de Dumnezeu prin privirea celor ce sîni*, Buda, 1818. 16 f. + 179 p; Johann Gotilieb Heineccius: *Filosofia cuvîntului și a năravurilor, adecâ Loghica și fthica elementare** cărora se pune înainte *Istoriafilosofoască*, Buda. 1829,24 f. + 398 p, (după versiunea greacă a lui Grigorie Brâncoveanu); Alexandru Scarlat Siurza: *Enhirid adecâ mînelnic ol pravoslvi-cului hristian*. București. 1832. 415 p. (din grecește); *Sfânta Scriptura pe scurt lutr-o sută șt patru istorii, culese din Biblie și din Evanghelie și urmată de un mare Catehism pentru Seminare*. Buzău. 1836,180+ 80 p, (prima lucrare aparținerea teologului german Johann Hubner, tradusă după

versiunea greacă a lui Polihmnie Dimitrie; a doua era prelucrarea greacă a *Catehismului* lui Platon al Moscovei. făcută de Dimitrie Darvaris; ed. a II-a. București. 1847, VI + 347 + 38 p.; Catehismul singur la Neamț, 1856. 96 p.); *Obiceiurile israelitendar și ale creștinilor*, culeasă din Sf. Scriptură și din Istoria bisericescă a abatelui (Glande) FteUi, București. 1845 (după o versiune greacă); Jean Baptiste Massillon: *Mic post ori Cuvinte, alese*. București, 1846 (din franțuzește); JaccjucsB. Bossuet: *Vorbire asupra istoriei universale*, tălmăcită (din franțuzește). 2 vol, București, 1855.

Postume: *Istoria mănăstirilor Valahiei sau faptele prinților domnitori Țării Românești mai ales cele religioase, după rânduiala chronologhi-eească, Sncepându-se de la Radu Negru Voievod până în zilele noastre* {1846, publicată parțial de G. Derii. Teodoreșcu în 1883}; I Bianu. *întâii bursieri ronuți în străinătate. Scrisori de ale lui Eufrosin Poteca*, în „Revista Nouă”. București. I, 2. 1888. p. 421-431; Ion Vârtoșii. *Pagini din autobiografia lui Eufrosin Poteca*, în BOR, an. LV. 1937. nr. 7-10, p. 498-514 (și extras); *Catehismul mititei cuprinzând dogmele si tainele*

PRKLIPCIAN VLADIMIR

Bisenca Răsăritului pentru învățătura pruncilor. publicat de C. Rădulescu-Motni. București, 1940. 23 p (extras din „Revista de Pedagogie”, X, 1940). C. Rădulescu-Motni. *Din autobiografia lui Eufrosin Poteca* în An. Acad. Rom. M. S. L., I; fi i t, XII. București, 1943. 28 p.; Pr. Prof. Gheorghe I. Moisesescu. *Două cuvântări ale arhimandritului Eufrosin Poteca* în MO, an. VI. 1954.nr.4-6.p.250-255; Pr. Prof. Gheorghe I. Moisesescu. *Din corespondența arhimandritului Eufrosin Poteca (1825-1858)*. în MO, an. X, 1958.nr. II-12, p.807-834; Pr. Gabriel Cocora, *Din corespondența arhimandritului Eufrosin Poteca* în MO.an XI. 1959, nr 3-4, p. 207-213; Pr. Gabriel Cocora, *Câteva cuvântări ale arhimandritului Eufrosin Poteca*. în MO. an XVI. 1964. nr. 9-10, p. 758-768; N. Ureche. *Câteva scrisori ale arhimandritului Eufrosin Poteca de la sfârșitul vieții sale 1852-1856* în BOR, an. XCIV, 1976.nr.3-6.p.590-594; Pr. Alexandru Stănculescu-Bănia. *Eufrosin Poteca inedit: Elemente de metafizică*, în BOR, an XCIX, 1981, nr, 5-6, p. 675-689; Gheorghe Vasilescu. *Din corespondența arhimandritului Eufrosin Poteca, egumenul mănăstirii Motru* (/«ii-»/«55>. în BOR, an. CI, nr. 1-2, 1983, p. 116-127; *Predici și cuvântări*. Studiu introductiv și note de Arhim. Veniamin Miele. Editura Mănăstirii Bistrița. 1993. 128 p.

Literatura: G. Detn. Teodorescu. *Viața și operele lui Eufrosin Poteca*. în „Revista pentru istorie. arheologie și filologie”, an. I, voi. II. București. 1883. p. I-46 (și extras); Petre V. Ilancu. *Eufrosin Poteca traducător al lui Bossuet*. în rev. „Prietenii istoriei literare”^{4*}, I, 1931. Gheorghe I. Moisesescu. *Cei dintâi bursieri ai lui Eufrosin Poteca la Colegiul Național din București*. București. 1933. 27 p.; Ion Vărtosu. *Eufrosin Poteca, egumen al mănăstirii Motru. Acte și scrisori*. în RIB, an. I. 1943. tv. 2, p. 56-91 (și extras. 29 p.); Pr. Prof. Gheorghe I. Moisesescu. *O sulă de ani de la nașterea arhimandritului Eufrosin Poteca, egumenul mănăstirii Gura Motrului*. în MO. an. X. 1958, nr. 11-12. p. 767-779 (alte articole în aceeași revistă); G. Călineanu. *Eufrosin Poteca*, în „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”, 4. 1960, p. 731-735; Nicolae Isar, *Conceptia iluministă a lui Eufrosin Poteca în lămurirea discursurilor sale din anii 1827-1837*, în „Revista de Filosofie”. an. XII, 1965. nr. 12. p. 1625-1644; Ilie

Popescu Teodorescu. *Eufrosin Poteca*, în voi. *Din istoria pedagogiei românești*, III, București. 1967. p. 66-83; Titu Georgescu și Kmil Băldescu. *Eufrosin Poteca* în voi. *Ctitori de școală românească*. București. 1971; Drd. Constantin Unor. *Arhimandritul Eufrosin Poteca* în BOR. an. LXXXIX. 1971, nr. 9-10. p. 1037-1050. Pătos Veniamin \lu ie. *Arhimandritul Eufrosin Poteca predicator* în MO. an XXVIII, 1976. nr. 9-10, p. 718-734 (și în voi. *Trepte spre amănunțit Studii omiletice*, Ed. Mănăstirii Bistrița. 1993. p. 146-164); Prof. Ștefan Bailescu. *Egumenatul arhimandritului Eufrosin Poteca la mănăstirea Gura Motrului*. în MO. an XXVIII. 1976, nr. 11-12. p. 1002-1011; Pr. Drd. Gheorghe Neagoc. *Eufrosin Poteca teolog și slujitor bisericesc*, în MO. an. XXVIII. 1976. nr. 11-12. p. 1012-1018, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979. p. 705. Prof. V. Diacon, *Arhimandritul Eufrosin Poteca și preocupările sale de cultură românească*, în MMS. an. LV. nr. 1979. nr. 7-8, p. 563-572. Prof. Gheorghe Vasilescu. *Activitatea lui Eufrosin Poteca în comisiile pentru înscrisurile în corul atlocumnicilor mănăstirești*, în MO. an XXXIV, 1982. nr. 10-12, p. 708-731; Mugur Moș. *Contribuția la viața și activitatea cărturarului iluminist Eufrosin Poteca*, în „Studii și articole de istorie”. București. 1985, nr. 51-52. p. 230-239; Pr. Cristian Muntean. *O veche carte de arheologie a Vechiului și Noului Testament în limba română* (= Obiceiurile israelitenilor). în RT. an. IX (81), 1999. nr. 3. p. 123-135.

PRELUCEAN VLADIMIR, profesor de teologie. N. 20 febr. 1903, în Voitin, jud. Suceava, t. 29 nov. 1990, în București. Liceul la Rădăuți (1917-1924), Facultatea de Teologie din Cernăuți (1925-1929), cu doctoratul în 1931; studii de specializare pentru Studiul Vechiului Testament și limbile biblice semitice (ebraică, aramaică, siriană, asiriană și arabă) la Universitățile din Viena, Berlin și Strasbourg (1932-1934). Preot în Horodnicul de Jos — Rădăuți (1929-1935). prefect de studii la Internatul teologic de pe lângă Facultatea de Teologie din Cernăuți și asistent onorific la catedra de Studiul biblic al Vechiului Testament (1935-1937), apoi agregat (1937). apoi titular (1941). la aceeași catedră, până în 1944, în acest

an a fost încadrat ca profesor titular la catedra de Studiul Vechiului Testament de la Facultatea de Teologie, la Institutul Teologic Universitar din București, funcționând până la pensionare (iul. 1969; a suplinat catedra și în 1969/1970); economist stavrofor din 1950.

Lucra în *Profetul Avacum. Introducere, traducere și comentariu*. Cernăuți. 1934. 108 p.; *Despre Pătrile din Teleilat-Gassul și în/xirtanta lor pentru Palestina preistorică*. în „Candela”, an XLIX. 1938, p. 152-167 (și extras); *Textele din Ras-Shamra și raportul lui cu Vechiul Testament*, în „Candela”, an L-LII, 1939-1941, p. 538 — 567 (și extras), *Vocațiunea la profeții Vechiului Testament*. în „Candela”, an LIII-LIV. 1942-1943. p. 52-71 (și extras); *Ceva despre sensul profețiilor Vechiului Testament* An „Candela”, an. LV-LVI, 1944/1945, p. 181 — 195 (și extras); *Aspecte sociale în scrierile profeților Vechiului Testament* An „Candela”, an. LVII. 1946, p. 338-359 (și extras); *Studiul Vechiului Testament*. Manual pentru uzul studenților Institutelor Teologice, București, 1952. 288 p., (ed. a II-a. București. 1985. 452 p.). în colaborare cu pr. prof. Nicolae Neaga și pr. prof. Gh. Bărna).

Probleme sociale în Vechiul Testament, în ST. an. I, 1949, nr. 1-2, p. 5-8; *Profeți și profeții false după Vechiul Testament*, în ST. an. I, 1949, nr. 5-6, p. 326-344; *Sfânta Scriptură, cartea de câpătui a preotului*, în ST. an. I, 1949, nr. 7-8, p. 487-513. *Idee despre pietate în Vechiul Testament* An ST. an. IV, 1952, nr. 1-2, p. 15-24; *Evangheliile sinoptice. Probleme dogmatice și idei sociale*. în ST. an V, 1953, nr. 5-6, p. 365-381; *Pacea mesianică la profeții Vechiului Testament*, în ST. an VI. 1954, nr. 1-2, p. 3-16; *Actualitatea învățăturilor etno-sociale în cartea lui Iisus* în ST. an. VII. 1955, nr. 9-10, p. 582-599; *Decalogul, lege universală și veșnică*. în MMS. an. XXXII, 1956, nr. 5, p. 246-258; *Dumnezeu și lumea după Vechiul Testament în comparație cu concepțiile antice* An MMS. an. XXXIII. 1957, nr. 1-2, p. 60-70; *Adevărul istoric al Sfintei Scripturi în lumina noilor descoperiri arheologice*. în MO. an IX, 1957, nr. 3-4, p. 242-269; *Viața religioasă maraiă după conceptul Vechiului Testament*. în MO. an. XIV, 1962, nr. 5-6, p. 271-283; *Inspirația Sfintei Scripturi*, în „Ortodoxia”, an. XIV. 1962, nr. 4, p. 462-488. *Incinerarea morților în teologia ortodoxă*. în ST. an. XIV. 1962, nr. 7-8, p. 414-428; *Studiul Vechiului Testament sub aspectul său teologic în etnografia contemporană în Apus*, în ST. an. XX. 1968, nr. 3-4, p. 221-241; *Mesianismul lui*

Iisus în raport cu mesianismul iudaic, în MMS, an. XLV, 1969, nr. 1-2, p. 21-35; *Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ca izvoare ale revelației divine în cele trei mari confesiuni creștine*, în MMS. an. XLVII. 1970, nr. 3-6, p. 218-229. *Cuvântul lui Dumnezeu în viziunea Bisericii*, în ST. an. XXIII. 1971, nr. 1-2, p. 31-73 (în colaborare cu pr. prof. Gr. Marcu). Alte articole, recenzii, note în aceleași periodice.

Activitatea: Pr. Prof. D. Răduț/ Pr. Dr. Vladimir Prîșcud, în ST. an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 94-95; articolul omagial în ROC, an. XLII, 1983, nr. 3, p. 20-21; *Cruciatul* ST. an. XLII. 1990, nr. 5-6, p. 128-130 (Diac, Prof. Emilian Cornițescu); *Necrolog*. în MMB. an. LCVI. 1990, nr. 5-6, p. 91-92 (Pr. Anton Frunză).

PROCOPOVICI PETRU, profesor de teologie. N. 29 iun. 1894, în Putna, jud. Suceava, t. 26 dec. 1958, în Sibiu. Liceul la Suceava (1906-1914), apoi face studii superioare la Universitatea din Cernăuți, unde obține doctoratul în Teologie (1921) și licența în Litere și Filosofie. Profesor suplinitor de Română, geograf și Geografie la Liceul real din Cernăuți (1919-1922), administrator parohial la capela ortodoxă română din Viena (1922-1924), făcând atunci și studii de specializare în Teologia practică la Facultatea de Teologie de acolo. Prefect de studii și ajutor de spiritual la Internatul Facultății de Teologie din Cernăuți și profesor la Liceul real (1924-1928), profesor de Teologie practică la Academia teologică din Oradea (1924-1937), profesor agregat (1937), apoi titular (1941) la catedra de Teologie practică (Omiletică și Catehetică) de la Facultatea de Teologie din Cernăuți până în apr. 1948; transferat apoi la Facultatea de Teologie din București (fără ca să funcționeze), pr. la biserica „Sf. Spiridon Nou” din București (1949-1950), duhovnic la Institutul Teologic Universitar din Cluj (1950-1952), conferențiar la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1952-1958).

PROILL GAVKII.

I nterari *Instrucția și educația religioasă în școlile secundare de băieți*, în „Candela”, an. 2034. 1926. nr. 8-9, p. 153-214 și an. 2035. 1927.nr. I -2.p. I -61 (extras. 1927. 123 p.); *Introducere în Teologia pastorală*. în „Candela”.an. XL. 1929,nr. 7-9,p. 283 -306 (extras. 1929.24 p); *Omilia „predica Studiu ti timconuletic*. Oradea. 1933.86 p.; *Ritualistica sau manual de Ritual al Bisericii Ortodoxe Romane*. Oradea. 1936. 175 p.; *Noțiunea, obiectul și structura Teologiei practice*, în „Candela”, M. XLVIII, 1937,nr1-2,p. 96-114(țieextrat 1937,19 p); *Elemente Jumlamemale de educație creștină*.în „Candela”.un. L-LII, 1939-1941, p.239—314(țieextras. 1942,80p.l: *Introducere în Omiletică*, în „Candela”, an. LVII. 1946, p 360-424 (și extras. la». 1947,65 p.).

Predici pentru Duminecile Triotului. supliment la „Candela”, an. XXXIX. 1928.nr. 6-8,54 p.; articole și predici în „Candela”. „Istoria Românească”, Târgu: ralu Român"...Mitropolia Ardealului”⁴.

Uteralura Pr. Prof. Spihdon Cândea. *Petre Procopoviciu*. în MA. an. IV. 1959. nr 1—2. p. 127-128 (necrolog, p 142-143); Pr. Prof. Mircea Păcurarul. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786 -1986*, Sibiu, 1987. p.360-36L

PROTIL GAVRIL. cărturar grec. sec XV—XVI. care a trăit un timp și în Țara Românească...protosier (cărminitorul) mănăstirilor din Muntele Athos. Din dispoziția domnitorului Neagoc Basarab a scris (c 1520) lucrarea istorico-agiografică *Viața și traiul sfinției sale părintelui nostru Nifon patriarhul Țarigradului. carele au strălucit cu multe isăttmi st ispite în Țarigrad sau în Țara Muntenască*. Expune- viața fostului patriarh ecumenic Nifon II. chemat de Radu cel Mare pentru reorganizarea Bisericii din Țara Românească (c. 1503.canonizat în 1517),darși evenimentele poliucc petrecute între anii 1504 și 1520. A fost redactată fie în greaca bizantină, fie în slavonă.

Literatura: fediții ale *Vieții*: B. P. HUMILCU în „Arhiva istorică a Romanici”. I. I. 2. 1865. p. 132—150; Iosif Naniescu și Constantin Krtai-ecanu. *Viața și traiul Sfinției sale părintelui nostru Nifon*. Bucureșu, 1888; Tit Simedrea.

VwW **St** *traiul sfântului Nifon, patriarhul Constantinopolului. Introtucere și text*.în BOR, an. LV. nr. 5-6, 1937, p. 257-299 |și extrus, XIV + 58 p + 6 pL);ed. T. Sunedrea reprodusă integral de O. Mihăilă și Dan YnnfiTCXuMtera-tura română veche i 1402—1647). voi. L Bucureșu. 1969.p.60— I 12; o ediție după un alt manuscris, cu traducere românească, a dai Vasile Grccu; *Viața Sfântului Nifon. O redacțiune grecească inedita*, editată, tradusă și însoțită de o introducere. București. 1944.195 p. + 5pl.

Simlu Niculae M. Popescu,*fiifbn Iipatriarhul Constantinopolului*, în An. Acad. Rom.. M.SL. 5 .all-a.t.XXXVL1914.p.73I-798(și extras»; D. Mx/Wu,*Contributiuni la studiul vieții Sf Nifon /Hitriarhut Constantinopolului...* București. 1928. 16 p.; studiile introductive la edițiile citate; Academia K SR *Istoria laenam. ■ române*. I. București. 1964.p. 275—278; Petre Ș. Năsturel, *Recherches sur les redactions greco* roumatnes de la Vie de Saint Niphon II/tatriarche deConstantinopte.inRBSBE^V*, 1967.nr. I -2. p. 41 — 75; *Enciclopedia isU*riografiei românești*. Biamești. J978,p. 149-150.

PROVIAN CONSTANTIN, preot.filosol >i pedagog N 14 oct. 1884. în Provița de Sus. jud Prahova. În familie ile preot, t 11 mai 1922. în Buzău Seminaril inferior la Roman (1896—1899) și Seminaril „Central” din București (1899-1903), Facultatea de Teologic din București (1903—1907. cu licența în 1908). diacon la capela ortodoxă română din Badrn-Baden (1909-1914). urmând paralel cunun de Filosofie și Teologic la Universitățile din Mtincl*n.Hcidclberg. Sirjshourgși Freiburg; în 1920 obține doctoratul la Facultatea de Teologic din București; profesor pentru disciplinele teologice șt germană și director la Seminarul din Buzău și — paralel — preot la bisericile „Simi-kasca\ apoi la^anu” din Bnzau (1914-1922); în 1921 numit - princoncun.— profesor de Teologic practică la Facultatea de l eologic din Bucu-«ești.dar n*u funcționat, datorită inoillii sale premature. Distins predicator și conferențiar, peda gog și organi/aior al învățământului senunarial. autor de lucrări teologice, articole în periodicele vremii.

4
1
1
3

PUȘCĂRII! ILARION

Luc sufletești
rări: din punctul
Raportul di de vedere
ntre al
religiune și Teologiei
cultură. practice.
Teză de Buzău,
licență. 1921,
Bucure 59 p.1
ști, Curente
1908.4 culturale și
7 p.: sociale tn
Activi* lumina
Uttea Evangheliei
/pastorală .
și omiletică Conferi
a Sf. Ioan nțe și
Hrisostom cu-
:nAniiohia(v:ini;lri.
3S6- Bucure
39S),Buriu, ști,
|^|9A3p\Sf 1920.1
ăn-ud 00 p.;
Apostol Problema
Pavel. pre* gătirii
Studiu clerului.
asupra Bucure
personalită ști.
ți și 1922,1
activității 6 p.
sale
practic* Lite
[Buzau](#), ratura:
1921,8 Pr.
8 p.; Prof. L
Studii de Consia
Teologie nlincsc
practica. u. Pr.
Problema Prof Dr.
cunoașterii Constantin
vieții Provian,
directorul

s C

{

L

U

—

P

ILARIO g și

N (din istoric.

botez N. 5

Bucur), sept.

arhiere 1842,

u, în

pedago

PI SCĂRII
ILARION

J
U
4

S 1

Istone r
 biseri (consi
 ceasc lier)
 a. artuc
 Moral pisco
 a și I pesc(l
 jmba 878—
 Româ 1889)
 na la , apoi
 Imhiu vicar
 tul al
 tcolog Artu
 ic- episco
 peda^ piei
 ogic Sibiul
 din ui
 Sibiu (1889
 (1870 —
 — 1922)
 1878) ,hirot
 . tuns onit
 în arhi-
 mona ereu
 hism la
 la 16oct.
 Hodoș 192);
 - preșe
 Bodro dinte
 ț al
 (1874 „dexp
). cu arțam
 nume &n
 le lului"
 Ilario Sihti
 n. al
 hirole Astrei
 sit (IK77
 protm —
 inghel 1889)
 (1874 , apoi
) și vicepr
 arhim e-
 andrit ședint
 (1886 e al
); Astrei
 aseso <183

9 e
 b
 L

a vama"
Encic .Sibtu
loped .an.
ia LIL
Rom 1922,
ană.l p.636
om. -638;
 III. *Moar-*
Sibiu. *tea*
 1904, *arhie*
 p.698 *reulu*
 -699; *i Dr*
 Dr. *Ilario*
 Euseb *n*
 iu R *Pușc*
 Roșea *ariu.i*
 . *n*
Mono BOR.
grați an
a XL.
Instit nr-
utulu 12,19
i 22.p.
semi 927-
naria 928;
l La/ir
teolo Tritca
gic- nu.
prda *Arhie*
gogic *reul*
 „Andr *Dr.*
 cian". *Ilant*
 .., *m*
 Sibiu. *Pușc*
 1911, *ariu,*
 p. 98 *in*
 — RT.an
 IOD* . XIII.
 D. 1922,
 Onciu nr, 9.
 l, *Pro* p.
mem 222—
oria, 226:
 în rev, N.
 „Tmn lorga.
 sil *Oam*

1987. 280-
p. 282.

Lucrări: *Viata și nevointelefericitului Paisie, starefut sfintelor mănăstiri Neamțul si Secul*, Râmnicu Vâlcea, 1935,115 p. (dupa Sculumona-hul Platon. *Viața stareșului Paisie*, trad. tle ieromonahul Chiriac. Mănăstirea Neamț, 1836.60 foi); *Gravura in lemn la Mănăstirea Neamț*, București. 1940. 45 p. + 60 pl. *Die rumanische „Omenia” und die „Ursprüngliche llerrlich-keif*, in voi. „Acta Philosophicaet Thcologica", tomus IIRomac, 1964, p. 391—401 (Societas Academica Dacoromâna); *Omenia si frumusețea cea dintâi*. Cu un cuvânt înainte de Mircea Eliadc. IBucuresti). 1995. 32 p.; în

Literatura: *Necrolog*, în ..Revista scriitorilor mmăniM967.p. 245-251; Revista,„Cuvântul", an. IV (IX), nr. 4 (252), apr. 1998. p.^ 10 (Dan Ciachir); Ioan Ică jr, *Predania si un îndreptar ortodox, at. de și despre Nae Ionescu teolog*. Sibiu. 2001.

Lucrări; *Istoricul spitalului Curtași—Buzău*, în „Sludii și articole de istorie”. București. 1956; *Istoricul bisericii Gârlași*, în GB, an. XXIV. [1965.nr.9](#)-10. p. 825-847; *Istoricul bisericii Broșteni din orașul Buzău*, în GB, an. XXVII, 1968. nr. 1 -2. p. 177—188; *Un spital sub epi*>

RADU DIMITRIU

tropia episcopilor de Buzău: spitalul Gârfași. m. voi. *Spiritualitate și istorie la frontiera Carpaților*. voi. 2. Buzău, 1983. p. 129-144.

Cântări bisericești și populare. Editura Episcopiei Buzăului. 1987. 366 p. alte piese corale și culegeri de colinde, compoziții religioase publicate în „Glasul Bisericii”, dar cele mai multe colinde au rămas în manuten* (ilcusc la Uniunea Compozitorilor)*

Traduceri Olimp N. Căciuli. *Jertfa euharistică*. Atena. 1931. tradusă rezumativ din limba greacă și publicată în revista „Îngerul”, apoi în extras (Buzău, 1940. 167 p.); Chatcaubnand. *Martirii* (în colaborare). Cu o pielață de Gala Galaetion. Buzău. 1944, 353 p.

Diferite bricuri (unele în colaborare cu pr. Ion Hășineanu), articole în rev. „Îngerul” de la Buzău

Literatură: *Necrolog*, în GB. an. XLVII. 1988. nr. 1. p. 162-163; Preotul Gabriel Cocora, *Seminarul teologic din Buzău la împlinirea a o sută cincizeci de ani*. Buzău, 1988. p. 276—278.

KVIH DIMITRIE (Dimitrie). episcop. N. 7 nov 1861, în Rîdeșii, jud. Alba. t. 8 dec 1920. ucis de o bombă în Senatul (ăju. la București. Școala primară în Aiud. Gimnaziul în Blaj. apoi studii de Filosofie și Teologie în Colegiul „De Propaganda Fide” din Roma (1879-1885), unde a obținut doctoratul Funcționar la Mitropoliă din Blaj. preot unit în București și profesor la Seminarul teologic român catolic (din 1886). episcop al Lugojului (numit 22 nov. 1896, hirotonit 9 mai 1897. instalat 16 mai 1897). apoi episcop al Oradiei (numit 12 mai 1903. instalat 16 august 1903), unde a pfeitorit până la moarte îndrumător al școlilor românești din cele două eparhii pe care le-a cărmuit, ctitorul unei biserici în Rădcești, copreședinte al Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918.

A publicat o **tene** de broșuri. predici. pastorale. articole în „Unirea” de la Blaj, „Jurnalul Catolic” de la Baia Mare. *Enciclopedia Română* de la Sibiu (3 vol., 1898-1904); *Viata și operele episcopului Dr. Demetriu Radu I Predici* (publicate de Dr. Iacob Radu). Oradea, 1923. 306 p.

Literatură Șerutismul istoric al diecezei Lugojului, Lugoj. 1903. p. 114-121; *Enciclopedia Română*, tom. III. Sibiu, 1904, p. 721; N.

Iorga. *Pierderile noastre culturale: episcopul Dimitrie Radu*, în „Calendarul Ligii Culturalei” 1921. p. 35—37; Ioan Georgescu. *Un martir al datoriei către țară: episcopul Demetriu Radu*, Cernăuți. 1925. 34 p.; Iacob Radu, *Istoria diecezei române unite a Orăzii Mari...* Oradea. 1930. p. 174—192; Dr. Constantin Pavel, *Episcopul Dimitrie Radu (1861-1920)*, Discurs, Beiuș. 1932. 40 p.; Silvestru Augustin Prunduș și Clemente Plăianu. *Catolicism și Ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii române unite*. Cluj Napoca. 1994, p. 101 - 102.

RADU DUMITRIU, profesor de teologie. N. 29 oct. 1926. în Căpârleni-Cărpiniș, jud. Argeș. Studii la Seminariile „Negru Vodă” din Curtea de Argeș și „Sf. Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1939-1947). Facultatea de Teologie și Institutul Teologic Universitar din București (1947 — 1951). continuând cursurile de doctorat — specialitatea Dogmatică — la același Institut (1951 — 1954), cu examenul de doctorat în 1977, studii de specializare la Facultatea de Teologie catolică din Strasbourg (1976-1977); Facultatea de Limbă și Literatură română a Universității din București (1957-1963). Profesor la Seminarul teologic din Curtea de Argeș — mutat în 1957 la București — pentru Greacă și Latină (1955— 1958). apoi la Dogmatică. Morală și Drept bisericesc (1958 — 1959). corector și precorector-șef la Tipografia Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă din București (1959- 1963). profesor de Limba română, Istoric, Dogmatică. Morală și Drept la Seminarul teologic din București (1963 — 1969). spirital-asistent la Institutul Teologic Universitar din București (1969—1973. hirotonit preot în 1969), asistent titular la secția sistematică (1973- 1977). profesor suplinitor (1977). apoi titular (1978-1997) la catedra de Morală creștină. până în 1996. suplinitor al unei jumătăți din catedra de Dogmatică (1980-1988). proiectant al Institutului (1975—1996). Delegat la diferite întruniri cu caracter ecumenic peste hotare: a șaptea Adunare generală a Conferinței Bisericilor Europene (Engelberg. 1974), Congresul profesorilor de teologie ortodoxă la Atena (1976). întruniri ale Comisiei române de dialog cu Biserica luterană din Germania și ale Comisiei mixte internaționale pentru dialog teologic între Bisericile ortodoxă și romano-catolică. A publicat lucrări de Dogmatică, teologia culturii și a Bisericii românești.

Lucrări: *Structura actului religios după doc-triua ortodoxă** în ST, un. VI, 1954. nr. 3—4, p. 130—157; *învățătura ortodoxa și catolică despre mântuirea obiectivă după patriarhul Sen ghieal Moscovei.* în ST. an. VI 1954, nr. 7-8, p. 357 — 385; *învățătura ortodoxă și catolică despre Biscrică.* în „Ortodoxia”, an. VI 1954, nr. 4, p. 534—572; *Semnificația soteriologică a Bo* teiului Domnului An „Ortodoxia”, an. VII 1955. nr. 4, p. 513 — 531; Caracterul ecteziologic al Sfintelor Taine si problema intercomunhmi, teză de doctoral, în „Ortodoxia”, an. XXX. 1978. nr. 2036. —2, p. 13—388 (și extras); *Privire de ansamblu asupra conferințelor teologice iuterconfesionale dm România,* în ST.an. XXXI. 1979.ru\ 5-10. p. 647—716; *Tainapreofiei.* în „Ortodoxia”.an XXXI, 1979, nr.4,p. 532-552; *Prea Fericitul patriarh Justin In teologia românească.* în BOR, an.XCVIL 1980 jir.3-4,p. 364-383;*Sfintele Taine ale Bisericii după tradiția apostolică, din punct de vedere ortotlox.* în BOR, an. XCVIII, 1980.nr.11-12,p.1129-U40;*S^^rfl/wi>f viața Bisericii.* în ST, an. XXXIII. 1981 .nr.3-4. p. 172 — 194; *Hotărârile dogmatice ale Sinodului* 2037. *ecumenic - sinteză a învățaturii de credință în spiritualitatea ortodoxă,* în BOR, an. XCIX. 1981, nr. 7—8, p. 792—820; *Preotul ca sâvâr-sttor at Tainei spovedaniei și puterea lui de a dezlega (Hicatele du/x} învățătura ortodoxă,* în BOR. an. C. 1982, nr. 9-10,p. 817-833; *Păstrarea dreptei credințe, condiție a dobândirii mântuirii,* în BOR.an.CL 1983,nr. 1-2,p.51-70; *Contribuții buzoiene la teologia morală româneasca.* în voi. *Spiritualitate și istorie la fntorsura Careților,* I. Buzău, 1983, p. 385 -404; *Mântuirea — a doua creație a lumii,* în „Ortodoxia”, an. XXXVIII, ! 986,nr.2.p.42-63; *Îndreptarea și îndumnezeirea omului In lisus Hristos.* în „Ortodoxia”,an. XXXIX, 1989. nr. 2,p-27—75; *Autoritate și concdiariiate tn practica actuală a Bisericii: convergențe și tensiuni,* în„Ortodoxia”, an. XLI. 1988, nr. 2.p. 90— 114; *O culme actualizată a teologiei patristice* (pr. D. Stăniloae), în „Ortodoxia*\an. XLV, 1993, nr.3 —4,p. 35—77; *învățătura de credință ortodoxa.* București, 1978. (coautor); *îndrumări misionare.* &uc\î&șt\, 1986, 946 p. (ii aparțin cele mai multe capitole).*

Istorice: / *Decembrie 1918 — temei ai împlinirii unității politice a />oporului român,* în MO. an.XX.1968.nr. 11-12. p. 905-918; *frmfewtenorul Patriarhiei Române. Coordonate, Simnt fcații și*

înfăptuiri.iriGH^XXXIV J915,m. 11-12. p. 1159-1183; Autocefalia Bisericii Ortodoxe Române La a 90-a aniversare a ei, în BOR. an.XCIV, 1976. nr. 3-4, p. 390-407; *Biserica Ortodoxă Română în istoria poporului român,* în BOR, an. XCV, 1977, nr. 1—3. p. 145-176; *130 de ani de la Revoluția din 1848 fn țările române.* înBOR.m.XCVI, 1978. nr. 5-6, p. 501 — 520; *Cartea bisericeasca, factor de pro-măvare a unității spirituale, lingvistice și cultu-ral-naționale a poporului român.* în BOR. an. XCVIL 1979. nr. 1-2. p. 97-130 și nr. 3-4, p. 365—404; *Biserica și neamul românesc în opera lui Mihai Eminescu,* în ST.an. XLII, 1990. nr. 1,p.7-37.

Alte articole în periodicele menționate în lista bibliograficii. în „Romanian Orthodox Church News” s.y.. predici în „Glasul Bisericii”. A revizuit — în colaborare — textul *Bibliei* dtn 1968 și al Noului Testament din 1979.

Literatura; ROC.an. III. 1973.nr.4,p.91-92; R(>C,an.IX,1979,nr.4,p. 22-23; ST.an. XXXIV, 1982.nr. 1-2,p. 116-118.

RADU IACOB.preot, istoric. N, 2 ian. 1869, în Rădești-Alba (frate cu episcopul Dimitrie). t 8 iun. 1932, în Oradea. Studii gimnaziale la Blaj. Filosofia și Teologie la Roma, unde a obținut doctoratul (1893), Preot în Sărmaș,jud. Harghita (1894-1896). spiritual la Seminarul teologic și profesor de Religie la școlile din Blaj (1896 — 1897). preot unit în București și profesor la Seminarul teologic romano-catolic (1897— 1899). apoi în serviciul Episcopiei Lugojului (1899— 1902), paroh, protopop și vicar la Hațeg (1902-1911). canonic în Lugoj (1911 -1914). canonic, apoi vicar capitulai la Oradea (1914— 1932). membru corespondent al Academiei Romane. A publicat o serie de lucrări de istorie bisericeasca, dar multe fapte sunt prezentate într-o viziune confesională.

Lucrări: *Istoria vicariatului greco-catolic at Hațegului,* Lugoj. 1913.455 p.; *Manuscriptele bibliotecii Episcopiei gr. cat. române din Oradea Mare, Studiu bibliografic,* București.1923,48 p. (An. Acad. Rom.. M, S. L, 5, a III-a. 1.1. m. 6); *Doi luceferi rătăcitori: Gheorghe Sincai și Samuil Micu Clain,* București. 1924.121 p. (An.

RADI SIMION

Acut. Rom.. Sec). Lit.. s. a III-a. I. 2, m. 3); *Samuil Vulcan episcopul român unit al Orăzilor Mari (1806-1839) și Biserica Ortodoxă Română*. Oradea. 1925, 105 p.; *Episcopul tîrnăveni Vasile Erdeli (1843—1862)*. Oradea. 1928.56 p.; *Fondul elevilor români uniți ai școlilor din Roma*, Băiuș. 1929.29 p.; *Istoria diecezei române unite a Orăzilor Mari*... Oradea. 1930.241 p. 4 16 p. O serie de studii și articole în periodicele vremii.

Literatură: Iacob Radu. *Istoria diecezei române unite a Orăzilor Mari*... Oradea. 1930, p. 218 — 219; Nicolae Coinea și Teodor Sciceanu. *Dascălii Blajului*, București. 1994. p. 128.

RADI SIMION. preot, profesor. N. 18 nov. 1906. în Moșu, jud. Sibiu, la 30 mart. 1995, în Sibiu. S-a înscris la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1919-1926). cu diferență de liceu și bacalaureat. A absolvit la Sibiu (1927-1931), cu licența la Cărmăuș (1935) și doctoratul la Institutul Teologic Univ. din București (1949); licențiat al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj—Sibiu (1944). învățător în Codlea-Brașov (1926-1927). profesor suplimentar de Religie la Școala comercială tîrnăveni și Gimnaziul din Hațeg (1931-1932). apoi la Școala normală din Cristuru Secuiesc (1932-1938). preot-paroh în aceeași localitate (1935—1938). profesor titular de Religie la Liceele teoretice de băieți și fete din Stărușoara (1938-1940). apoi la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu (1940-1948), profesor suplimentar de Matematică și Fizică la Școala elementară din Gușterița—Sibiu (1948—1950); asistent — pentru secția sistematică — la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1951 — 1952), bibliotecar și funcționar administrativ (1955 — 1958), apoi spiritual-asistent la același Institut (1958-1969); deținut politic (1952-1953),

Lucrări: *Doctrina romantică catolică despre indulgențe*, în *Revista*, XXVU, 1931, nr. 6, p. 233-236; nr. 7-8, p. 278—283; an. XXVIII. 1938, nr. 7—8, p. 329—335; *Duh creștin și duh românesc îndemnat către tineret*. Sibiu. 1942. 128 p.; *Evangelia și democrația. încercare de critică și orientare socială*. Sibiu. 1945, 96 p.; *Infinitul — esența realității cosmice. Funcțiunea axiologică a credinței*. În *Revista*, an. XXXVI. 1946, nr. 1—2, p. 16—25; *Iubirea creștină și realitatea*

socială.

teza de doctorat în manuscris); **Taina** mântuirii **în** revelația **Cinci** zecimii. În *Revista*, an. II. 1957, nr. 9—10, p. 662—679; *Ideile morale și sociale înaintate în gândirea lui Ilesiod*. în *Revista*, an. VIII. 1963, nr. 9-10, p. 685 -708; *Pocăința în religiile creștine*, în *Revista*, an. X, 1965, nr. 4—6. p. 320—347; *Epitafii și satisfacție*, în *Revista*, an. LXXXVII, 1969, nr. 3-4, p. 335-354; *Oportunitatea realizării istoriei*. În *Revista*, an. XV, 1970, nr. 9—10. p. 637 —654; *Pentru o teologie creștină a necrologurilor*. În *Revista*, an. XVII, 1972, nr. 7-8. p. 572—594. *Reculegerea și trezvia — mijloace pentru înduhovnicirea preotului*. în *Revista*, an. XXXVI. 1977, nr. 1-3, p. 107-121; *Temeiul rugăciunii în Bisericii pentru cei adormiți*. în *Revista*, an. XXVIII. 1977, nr. 1-3. p. 125-135; *Prophetia lui Moise — preînchipuirea lui Hristos*, în *Revista*, an. XL (XU), 1991, nr. 10-12, p. 11-24.

Diferențele alte articole în periodicele menționate sau în „Telegraful Român”, peste 60 de predici în rev. „Duh și Ailcivăr — Timișoara, „Mitropolia Ardealului”, „Mitropolia Banatului” și a.

RADU VASILE, profesor de teologie, onențiat. N. 16 dec 1887. în Păneiu, jud. Vrancea. 17 sept. 1940. în București. Studii la Seminarul „Centrul” și la Facultatea de Teologie din București, cu doctorat în 1921. Diacon la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Giurgiu (1915—1919), preot la Internatul teologic din București (1919-1921), superior al bisericii ortodoxe române din Paris (1921—1927), urmând, în acest timp, cursuri de limbi orientale la Institutul catolic și la École des Hautes études din Paris. Profesor de Limba ebraică și Exegeza Vechiului Testament la Facultatea de Teologie din Chișinău (1927—1940); primul mare orientalist la noi. traducător din arabă și ebraică.

Lucrări: *Voyage du patriarche Macaire d'Antioche en Orient, en Moldavie et en Valachie. Etude introductive. Valeur de manuscrits et de traditions*. Paris, P. 1921. 92 p. + Wp + Xp, *Voyage du patriarche Macaire d'Antioche*. ** Texte arabes et traduction française. I. Paris. 1930. p. 19-194; II. Paris, 1933, p. 443-604 și III. Paris. 1949. p. 605—720. în colecția „Patrologia Orientali”, voi. XXII. IV/5 și XXVI/5 (după aceeași versiune s-a făcut și o traducere românească, publicată în voi. *Călători străini despre*

Mn^romd«,VLBiiciire\$u.1976.p 21-307); *Mănăstirea Sfântului Spiridon și patriarhul Silvestru al Antiohiei* An RIR. II.fasc 1. 1933.p. 11-31 (și extras, 24 p.).

A realizat — împreună cu Gala Galaetion — o nouă traducere a *Bibliei* în românește, în timpul vieții lui au apărut două ediții: *Biblia adică dumnezeiasca Scriptura a Noului și Vechiului Testament, traduiă după textul grecesc al Septuagintei, confruntat cu cel ebraic*. București. 1936 (ediție sinodală, traducere de mitropolitul Nicodim. Vasile Radu și Gala Galaetion); apoi *Biblia adică Sfânta Scriptură. Traducere după textele originale ebraice și grecești* de preoții profesori Vasile Radu și Gala (Galaetion; Bucurșli. Fundația pentru Literatură și Artă. 1938. În ediția sinodală din 1944 aparțineau lui G. Galaetion și V. Radu numai 28 de cărți. Edițiile sinodale din 1968. 1975. 1982 și 1988 au la bază textul celei din 1936 cu îmbunătățiri de limbă și stil

A publicat o serie de studii și articole în presa vremii. De pildă; *Reorganizarea Invatământului teologic* An ziarul „Mișcarea” — București. 1932 (47 foiletoane) sau *Critica și metoda. Cu prilejul unei teze de doctorat*. București, 1933, 120p.+ IV pl. (extras din BOR).

Literatura: C.C.Giurcsu, în *Preotul Vasile Radu*, în RIR, an. X. 1940, p. 491 -493. ID. Ștefăncscii. *Părintele profesor Vasile Radu*. în RIR. an. X. 1940. p. 716-718; Drd. Gheorghe Speranță, *Clerici români orientaliști*, în ST. an XIX. 1967. nr. 5-6. p. 371-374.

K M ■ \ 11 din botez Radu), călugăr copist și dionotm de cărți. N. c 1735, în Stăncești. jud. PrJ*wa. în familie de preot, td. 15 aug. 1787. la mănăstirea Hurezi. Călugării la Hurezi la 2 apr. 1754 de starețul Dionisie Bălăcescu. monah și copist de manuscrise, diortositor al unor cărți tipărite la Râmnic, ieromonah în 1780 sau 1781. numit egumen al mănăstirii Hurezi la 2 oct. 1782.

Se cunosc peste 10 manuscrise copiate de el, unele cu însemnări autobiografice: *Minunile Maicii Domnului* (1753— 1754), *Istoria Rusiei și a lui Petru cel Mare* (1755). *Viața Sf Paisie de Ioan Coldtașul* (1768). *Miscelaneu teologic*, îndeosebi cu lucrări polemice (1768), un *Pateric* (1769), *Ithica ieropotitica sau filosofie de obiceiu în învățare...* (1771). *Luoria Troadei*

RAȚIU IOAN

WK Arad, 1947.65 p.; Mircea Păcuianu. hrana *Bisericii Ortodoxe Române** voi. III, București. 1981. p. 84—86 (ed. a II-a. București. 1994).

RAȚIU IOAN.profesor.canonic. N. 30 sept

(1773). *Capetele Sf Diadah ai Fottceit* (1772). *Scara Sf Ioan Scararuli\TTi)XuvnteleCuviosului Petru Damaschnul* (1779). *Oglinda bogosloviei* etc. Alte manuscrise s-au copiat cti chcl-tuialasa: *Oglinda bogosloviei!* (1779), *Miscelaneu dogmatic polemic* (1780), *Viața Sf Varlaam și Ioasaf* (1781), *Aravicon mithologhion* (Halima). 1783 (traducerea lui. confruntată cu originalul grecesc.afost publicată deGheravim Gor-jan sub titlul *Halima sau povestiri mitologhicești arăbești*. 4 voi . București. 1835-1838) În prima ediție a celor 12 Mine te în românește (Râmnic. 1776— 1780).R.aporcca..*diorti>Mtoriu* și tocmitoriu la îndreptarea cuvintelor limbii românești".

Literatura G. Ștrempel, *Copiști de manuscrise românești /xi/id ta 1800*. București. 1959. p. 196— 201, Gabriel Ștrempel.Cilfai^gu/nuoiu-scriselor românești *Al. Bucirtții*, 1983 (vezi la Indice; voi IV. București. 1992. p. 120-121); Dan Smâlnănescu. *Rafat nu>nahui*. în MO.an. X. nr 1-2,1958.p.65-71 (cu unele greșeli); Gabriel Țepelca. *Studii de istorie și limba literară*. București. 1970.p. 95— 102(cap...Mlneicldc la Râmnic").

RAȚ GHERASIM (din botez Gavriil). epi scop.N. 1793. În Roit. jud. Bihor. 115aug. 1850. în Arad. Studii gimnaziale la Oradea și Tinu șoara, teologice la Universitatea din Viena Preot și protopop în Peșteș —Bihor (pană în 1831). profesor la noul Institut teologic din Arad (1822 —1835), tuns în monahism — sub numele Gherasim — în mănăstirea Racovaț (1831). piolosmghe (1834).episcop al Aradului (numit 3febr. 1835.hirotonit la Carloviț, 25 mart. 1835. instalat 18 apr 1835). păstorind până la moarte. Preocupat de disciplina clerului, ridicarea nivelului Institutului teologic din Arad. a lucrat — alături de Andrei Șaguna — pentru separarea ierarhică a Bisericii ortodoxe românești de Mitropolia sârbădin Carloviț.

Literatura: Dr. Teodor Boiș. *Istoria Școlii normale (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox român din Arad*, Arad.1922, p. 669 — 670; Dr Gheorghe Ciuhandu. &p/.wvyjii *Samuil Vulcan ?t Gherasim Raț. Pagini mai ales dtn istona românilor criseni fl 830—1840h* Arad. 1935, XXX+ 702 p. (passim); Gheorghe Litiu, *Românit arădeni În frământările anilor 1849—*

410

1841. în Alccuș.jud Alba. + 27 nov. 1900. în Blaj Studiile gimn/jale în Blaj (1852- 1860), cele teologice la Universitatea din Viena (1860— 1864). cu doctoratul în 1868. Preot (I HM), profesor la Seminarul teologic și la Gimnaziul superior din Blaj (1868— 1878), secretar

mitropolitan (1878-1879). apoi canonic în Blaj (1879-1900) și, paralel, rector al Seminarului (1879— 1888), Autor de manuale pentru învățământul teologic; redactor la „Foaia bisericească și școlară” (1887-1890).

Lucrări: *Principiile fundamentale ale religiunii creștine*. Blaj. 1872. XII + 202 p.; *Șirul creștină*. Blaj. 1873. XVIII + 521 p.; *Prelecții teologice despre născut, impedimente, procedura, cu respect la prora din provincia metropolită greco-catolică a Alba Iulia*. Blaj, 1875, XVI 4 472 p.; *Instituțiile bisericești*. Blaj. 1877. 767 p.; *Catehism pentru școlile populare*. Blaj. 1878 (în colaborare cu Basiliu Rațiu, mai multe ediții); *Principiile generale ale religiunii creștine*. Blaj. 1872. 119 p. (ed. II. 1891); *Principiile speciale sau dogmatice ale religiunii creștine*. Blaj. 1895, VII 4 166 p.

Literatură: *Semnatul venerabilului cler al Arhiepiscopiei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș*. Blaj. 1900, p. 82—83; *Enciclopedia Română*, tom. ML Sibiu. 1900, p. 731; Dr. Ioan Rațiu. *Șirul și biografia*. Blaj, 1904. p. 143—152; Nicolae Comșa. *Lucrările Blajului*. Blaj. 1940. p. 100 (și ed. Nicolae Comșa—Teodor Sciceanu, *Dascălii Blajului*. București. 1994, p. 101).

RĂDUCĂ VASILE, profesor de teologie. N-6 nov 1954 în Târgoviște. Studii la Seminarul teologic din București (1969-1974), la Institutul teologic universitar din București (1975—1979), la care a continuat și studiile de doctorat, cu specializarea la Facultatea de Teologie a Universității din Târgoviște (1980—1982) și la Facultatea de Teologie a Universității din Fribourg - Elveția (1982- 1984), apoi în urmărește doctoratul (1984, echivalat în 1940 la Institutul teologic din București). Translator la Serviciul Relații externe al Patriarhiei (1985-1986), asistent (1986). apoi lector (1994) și conferențiar (1998) la Facultatea de Teologie din București, parțial la diferite

întâlniri teologice peste hotare, preot la biserică în Călugărești din București (din 1990).

Lucrări: *Pronia dumnezeiască și libertatea persoanei în gândirea lui Origene*, în ST. an. XXXIV. 1982, nr. 5—6, p. 370-384; *Voința și libertate în gândirea Sfântului Grigorie de Nyssa*. în ST. an. XXXV. 1983. nr. I -2, p. 51 -64; *Voința și libertate în concepția lui Martin Luther și punctul de vedere ortodox*, în ST.an. XXXVI, 1984. nr. 3—4, p. 248-259; *Taina Sfântului Maslu în viața creștinului*. în BOR, an CVII. 1989, nr. 7-10. p. 175-190; *Păcatul și creația*. În MMS, an. LXV. 1989. nr. 1. p. 23—33; *Grija Bisericii față de mediul ambiant*, în ST.an. XLII. 1990, nr. 3, p. 105-119; *Teodicee și cosmologie la Sfântul Grigorie de Nyssa*, în ST. an. XLIV, 1992, nr. 1 -2. p. 62-93; *Căsătoria — taină a trăirii și a desăvârșirii persoanei*, în ST. an. XUV. 1992. nr. 3-4, p. 130-139.

în volum: *Allotriosis -- la chute et la restauration de l'homme chez Grégoire de Nysse*, Fribourg. 1985; *Antropologia Sfântului Grigorie de Nyssa*. București. 1996. 403 p.; *Ghidul creștinului ortodox de azi*. București, 1998, 214 p.

Traduceri din Sfinții Părinți: Sfântul Grigorie de Nyssa. *Cuvânt către cei îndoliate*, în GB, an. XLIII. 1984, nr. 3-4, p. 188 -204; Fericitul Augustin. *Despre buna înțelegere dintre frați. Tratatul despre patima Domnului*, în GR. an XLV. 1986. nr. 2. p. 42—49; Fericitul Augustin, *Pre-dică la noaptea de Paști*, în GB. an. XLV, 1986. nr. 2, p. 52—60; Sfântul Ambrozie episcopul Mediolanului. *Despre Duhul Sfânt*. Traducere din limba latină Studiu introductiv și note. București. 1997, 216 p.

Traduceri din teologi contemporani: Vladimir Ilovsky. *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*. Traducere, studiu introductiv și note, București, 1992. 308 p.; M. Quenot. *Icoană, fereastră spre Absolut*. Traducere, prefață și note. București, 1995. 139 p.; Pavel Bvdochunov. *Teologia lui Dumnezeu în tradiția răsăriteană*. Traducere, prefață și note. București. 1995. 170 p.; C. M. Sloph

4
1
1

KAMI :KKANT'
IOAN

Schon eștilor"
born, ,
Icoan traduc
a lui en,
Hristo predici
s O ,
intrini recenz
ucere i,
teolog report
ica. aje,
Traduc note.
ere și In
pafață pcnodi
. cclc
Bucur biseric
eșu. ești,
1996. mai cu
215 p.; seamă
M in
QWbJt ..Glas
tnl si ul
învier Biseric
*e** ii".
Traduc
ere, RA
pafața DULE
ți note. ANU
Bucur BORIS
ești, (fost
1998. Babce
Difer nco).
ite preot.
articol N.22
e in iulie
..îndru 1905
mător în
ul Izbești,
biseric jud.
esc al Orhei.t
Aihicpi 19
seopici dec.
Bucur 1990

î r

I

D

U

R

L

■ ■ 343.
împăr Impor
atului tanța
Iulian lut
tmjwtr pentr
riva u
crești istoria
nismu pătru
lui* nderii
Bucur crești
ești, nismu
1942.2 lui la
62 p. geto-
(teză *laco-
de rorna
doctor m,în
al): ST.an.
Lupta XIV,
Ortod 1962,n
oxiei r. 3—
contra 4. p.
anaia 146-
smulu 182;
t de la Sinoa
Stnoit dele
ut I de la
ecum Sirmt
enic um* în
fhină ST. an.
la XV.
moart 1963.
ea lui nr, 5-
Ane, 6. p.
in 266-
ST.an. 316;
XIII. Creșt
1961.n mis-
r. 1- nml in
2.p. provin
13-31; ciile
Sinod roman
ul de e
la dunăr
Sardic ene
a din aie
anul lliricu

R

2 t

B

T

Z

X

X

S

Muce Alexa
nic ndria
Emilia cu
n de țările
Duros român
tor. în e, în
BOR. ST, an.
an.LXI VIU,
I. 1956,
I944.n nr. I
r4-6.p. -2. p-
125- 59-80;
140; Antim
Episc tvirea
opul nu
Valent luptăt
mum or
tle pentr
Tomis u
. Ortod
Cores oxie.
ponde In
nta iui BOR.a
cu n.LXXI
papa V.
Vigiliu I956,n
s în r.8-
chesti 9.p.
unea 831-
„Celor 853;
trei Legăt
capito urile
le’*, în Mitrop
BOR, oliei
an. lIngro
LXV. vlahte
1947. i cu
nr. 1- Patria
3. p. rhia
200- de
212; Const
Legăt anttn
urile opol
Patria și
rhiei celelal
de te

în jud. *am și*
 Vâlcea *loasaf*
 , + 20 *{2tx.,*
 iul. 1781
 1828, și
 în 1784),
 Bucu- *Floare*
 rești, *a*
 Călugă *daruri*
 rit si *lor* (c.
 hiroto 1780),
 nit *Istoria*
 ierodia *Țării*
 con la *Româ*
 Episc *nești*
 opia (1781)
 Râmni ș.a.. a
 cului „diorto
 (c, sit**
 1780), câteva
 apoi cărți
 ieromo tipărit
 nah e dc
 (1787); episco
 a pul
 studiat filaret;
 la *Caza*
 aceeaș *nia*
 i (1781),
 Episco *Catav*
 pie. *asieru*
 Aici a *l*
 copiat (1784),
 apro- *Antoh*
 ximati *gh-ton*
 v 15 *ul*
 manus (1786)
 crise, -toate
 între cu
 care: prefețe
Oglin le sale-
da bo- După
goslov 1792,
iei în
 (1783), slujba
Varla Mi-

care această
 upartd ă
 ei perioa
 istoric dă a
 e și făcut
 filosofi și
 ce de unele
 nuanț traduc
 ă eri din
 ilumin limba
 istă: greacă
 dascăl {Căm
 al ara
 candid *drepte*
 aților i
 la *credin*
 preoție *țe*, un
 (proba catehi
 bil la sm al
 școala lui
 de la Teofil
 Antim) al
 , un Campa
 timp niei
 egume ș.a.).
 n al La 13
 mănăs febr.
 tirii 1823
 Vieroș. ales
 de pe episco
 lângă p al
 Pitești, Argeșu
 apo» lui
 paifeso (hiroto
 r nit 23
 pentru febr).
 cunoșt păstori
 înțele nd
 religio până
 ase la la
 Școala moarte
 națion . în
 ală de 1826 a
 In SC tipărit
 Sava: la
 în Bucur

R
Â
M
N
I
C
E
A
N
U
N
A
U
M
4
1
4

Lc
i u
t .
e
r V
a i
t a
u ț
r ,
a a
a a

Cf
h i
e
o a
r c
g t
h i
e v
I i
t
a
Mt
o e
i a
s
e e
s

piscop fiâna
ului tle la
Argeș 1800.
Grigori Bucure
e ști.
Râmni 1959.p
i- .91—
ceanu. 95;
iezi de Același,
licență, Catalo
nu gul
Bucure manus
ști, criselo
1930; r
LX uni) rt*n\â
Alexan nești,v
dra* O o* 11,
frumo Bucure
a\â ști,
figura 1983
tle (v.
mona indice)
h și voi.
cărtur III.
ar: Bucure
Grigori ști,
e 1987.
Râmni p. 115:
ceanu. Preot
in Niculae
MO.an. Șerbăn
DC, escu.
1957,n Episco
r9— pii
10,p Argeș
615- ului. în
633: G MO. an
Ștremp XVII.
el.Co- 1965.
piștt nr. 7-
de 8,p.
manu 606-
wrix 608;
român Alexan
ești dru
Duțu.

Cu
 ol
 o
 r X
 dV
 oI
 nI
 aI
 t
 eH
 7
 a0
 l 0
 e -
 I
 v 8
 u2
 l H
 t
 uS
 r t
 i u
 i d
 i
 r i
 o
 mş
 ă i
 -
 nr
 e M
 ş /
 t *
 i ·
 B
 u
 î c
 nt
 t
 sr
 ee
 c ş
 oi
 li

.1968,p irea
 . 155- Cernic
 164 şi a.
 186- Părinţii
 198; plecau
 Dicţion din
 arul Jina
 literatu din
 rii cauza
 române uniaţiei
 de la şi
 origini stabiliţi
 pâarul în
 la Corbi
 1900. Argeş.
 Bucure învaţă
 şti. la o
 I979.p şcoală
 415- dc la
 416, biserice
 a „Sf.
 Ciheor
 RÂ glie
 MNICE Vechi"
 ANU din
 NAUM. Bucure
 călugăr ți
 , (1770-
 istoric, 1776);
 N\ 27 luat dc
 nov. arhim.
 1764, Filaret
 în (viitoru
 Cort», l
 jud episcop
 Arge* de
 van în Rănirit
 Jina— c) la
 jud.Sib Miiropo
 iu.în lie
 familie (1776
 de —
 preot.1 1780).
 1838 contin
 sau uând
 1839. învăţăt
 la ura,
 mănăst pleacă

c u
u m
e
e l
l e

l N
a a
u
R m
â
mș
n i
i
c h
, i
r
f o
i t
i o
n n
d i
t
c
ă i
l e
u r
g o
ă d
r i
i a
t c
o
l n
a :

H l
u a
r
e H
z u
i r
e
s z
u i
b
c
n o

piază ieromo
manus nah și
crise: hirotesi
în t
1788, protosi
la nghel
izbucni în
rea 1802
războiu de
lui episcop
aii>tro- ul
turc,se Costan
refugia die al
ză în Buzăul
Transil ui;
vania profeso
și r la
Banat școala
(Sibiu. de la
Lipova. biseric
Hodoy a „SE
Bodmg) Ecateri
, ca na" din
dascăl Bucure
de ști
limba (până
greacă: în
reîntor 1814).d
c în ascăl
1795 la iinercu
Râmni nt la
c. apoi mănăst
b irile
Bucure Mărgin
ști; eni și
frecven Sinaia.
tează uin
acum nou la
auturi o
te școală
Acade- din
miei Ploiești
greceșt ,fondat
i de la ă de cl
Sf. (1818
Sava, —
hiroton 1821),
it egume

n l
 8
 l 2
 a 3
 —
 m
 ă l
 n 8
 ă 2
 s 7
 t j
 i ,
 r d
 e m
 a
 n
 „ o
 S u
 f
 i d
 n a
 ț s
 u c
 ă
 A l
 p
 o p
 s a
 t r
 o t
 l i
 i c
 " u
 l
 d a
 m r

 B i
 u n
 c
 u d
 r i
 e v
 ș e
 t r
 i s
 e
 (

locuri, din ele
 iar au fost
 după publica
 1833 te de
 retras Consta
 la nun
 Cernic Erbicea
 a nu.
 (înainte mai
 de târziu
 moarte de
 a Ștefan
 imbric at Bezdcc
 ..marea hi
 schi
 mă Luc
 monah rați
 ală"). *Poemo*
 Au *titm* în
 rămas vetMiri
 de b el grecești
 — în despre
 manus origine
 cris — a
 lucrări români
 ivtoncc lor
 .Glok)g (18UK,
 icc,teol publica
 o* tă in
 gice.mt trad.
 i2jcaleș rom tle
 i Consta
 literare ntin
 . — in Erbicea
 limbile nu.
 greacă *Cronic*
 sau *arii*
 român *greci*
 ă — în *carii*
 genere *au*
 compil *scris*
 ații, *despre*
 prelucr *român*
 ări sau *i In*
 traduc *epoca*
 eri; *fanari*
 câteva

o
t l
ă a
.
l
B 7
u 6
c 8
u -
- l
r 8
e l
ș 0
t
i (
, î
n
l
8 g
8 r
8 e
. c
p e
. ș
t
2 e
3 ,
5
- p
2 u
5 b
8 l
) i
: c
a
Ht
r
o î
n n
i
c t
u r
l a
d
d.
e

rom. *Erbice*
de C. *anu*
Erbicea *An*
nu, BOR.a
Cronic n
arii XXIII.
greci... 1899-
.p. 259 1900.
— nr 5. p.
2941; 416-
PoesiU 433 și
e nr.6p
protosi 547-
nghet 556);
ului *Aduna*
Naum *rea*
Râmni hronol
ceanu ogi/**i**
asupr domnil
a or (arii
Zavere noastre
i, ipuMic
scrise atâ dc
in Ștefan
1821. Bczdec
ed. hi sub
îngrijit titlul:
ă de C. **Cronic**
Erbicea **a**
nu. *inedit*
Bucure *ă de*
ști. *la Blaj*
1890; *a*
Istoric *protosi*
ul *nghetu*
Zavere lui
i In *Naum*
Vatahi *Râmni*
a (în *ceanu.*
greceș Sibiu.
te, 1944.
țmbiic 107 pj
at tn —
trad. lucrare
mm de de
C compil

a r
 ț o
 i m
 e â
 , -
 n
 b e
 a
 z ș
 a n
 t
 ă s
 a
 p u
 c
 s
 i t
 z r
 v ă
 o i
 a n
 r e
 e .
 A
 a u
 n
 t r
 i ă
 c m
 e a
 s
 ș
 i î
 n
 m
 e m
 d a
 i n
 e u
 v s
 a c
 l r
 e i
 s
 —:

o serie Cernic
 de a a
 manua făcut o
 le tniduce
 didacti rc
 ce, ca: după
*tntn*pd un
utere manua
pentru l de
începă Psaltic
tori hie.
 (abe- intitula
 cedar t
 grecesc *Semne*
 și *le*
 române *mește*
 sc). *șugulu*
Scoală i
întâia *Psahic*
a *hiei* i
noilor 17881;
tineri copii
începă dc
tori(ab docum
 ecedar ente
 mai privitoa
 dezvolt re la
 at.grec istoria
 esc și Țării
 române Român
 sc). eșt i.
Fraze discurs
greceș uri
ti funebr
șaptez e,
eci cuvânt
 (sintax ări.
 a), dedica*
Propa ții In
dia venim
prin către
tntre/ părinții
klri și coptilor
răspu pe care
nsuri; i
 la instrui

a i

ș g

a r

. e

c

L i

i

t c

e a

r m

a

t a

u u

r

a s

c

C r

o i

n s

s

l d

a e

n s

U p

n r

e

E

r r

b o

i m

c a

e n

a i

n

u î

. n

C

r e

o p

n o

i c

c a

a

r f

i a

na- recepți

riotă. e,

Textul XXII)\

greces Șt.

c si Bcz-

traduc dechi .

erea Protosi

român nghrli

ească. d

Bucure Naum

ști, Râmni

I8KX, ceanu

LXXII + despre

361 p. origine

(traduc a

erea neamu

unor lui și a

lucrări limbii

cu noastr

coment e, in

arii); rev.

Consta „Transil

ntin vania'.

Erbicea an.

nu. LXXIV.

Viața 1943.

ți nr. 3-4,

activit p 231

atea —237;

literar G.

ă a Călines

protas cu,

inghel Naum

ului Râmni

Naum ceanu.

Râmni în

ceanu, SCILE.

Bucure an. IX.

ști, 1960.n

1900,9 r. 2,p.

7 p. 335-

(Acad. 337;

Rom, Ioan F,

Discur Stăncu

suri lescu.

de Două

s m
u
t R
e â
m
dn
ei
c
ae
ma
n
du
e .

l i
an

nG
aB
ş ,
t
ea
r n
e
aX
X
pI
r I
oI
t .
a
sI
i 9
n6
g4
h.
en
l r
u.
l
u l
i l

N—
a l
u 2

,p H7I- *Naum*
ll79;Se *Rămnt*
bas* *ceanu.*
tian în
Barbu „Studii
Bucur,

de Muzicologic MX. 1973. p. 149-192; Octavian Lazăr Cosma, *Hronicul muzicii românești*, voi. II București. 1974. p. 77—83; Alexandru Pini, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, București, 1977. p. 552-558; *Enciclopedia istoriografiei românești*, București. 1978. p. 282; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979, p. 603 -604.

REGMAN NICOLAE. preot, pedagog, scriitor. N. 20 ian. 1881, în Sighișoara, t. IKiul. 1951. în Sibiu. Studii la Gimnaziul evanghelic german din Sighișoara (1893-1901), la Institutul teologic din Sibiu (1901-1904). la Universitatea din Budapesta (1904—1907). unde obține doctorand în Filosofie și Pedagogie (1907). Profesor pentru disciplinele pedagogice la Institutul teologic-pedagogic din Caransebeș (1907— 1911), preot, secretar al Vicariatului din Oradea și inspector al școlilor confesionale din jud. Bihor (1911 — 1917), consilier școlar la Arhiepiscopia Sibiului (1917—1920), redactor al ziarului „Telegraful Roman” (dec. 1917—ian. 1918 și sept. 1918-febr. 1919); profesor pentru disciplinele pedagogice la Școala normală „Andrei Saguna” din Sibiu (1919—1924). apoi profesor de Limba română la Liceul „Gh. Lațar” din Sibiu (1924— 1941), profesor „ajutător” la Institutul teologic din Sibiu (1919-1924); paralel, inspector al învățământului secundar pentru regiunile Sibiu și Cluj, prefect de Oradea și Sibiu. A publicat studii, articole, poezii, majoritatea sub pseudonimul Z. Sandu.

Lucrări: *Doine și strigături*. Culese și înlocuite de... Sibiu. 1904, 64 p.; *Fr. Froehis: Geisseurt urni Philosophie*. Sibiu. 1907, 77 p.; *Dr. Petru ftra/i*. Conferința. București. 1914, 35 p.; *Însemnări din zorii învierii naționale*. Sibiu, 1919, 134 p.; *Alexandru Vtahuța*. Sibiu. 1921; *Rugăciunile vremii*. Sibiu. 1922, 41 p.; *Spiru Ilaret, organizatorul învățământului național*. Sibiu, 1925 (ed. a II-a. 1930); *Oglinda inimii*. Sibiu. 1927, 136 p.; *Tâmâioare*, Sibiu, 1931, 135 p.; *Siluate filosofice*. București, 1933, 174 p.; *Figuri din trecutul cultural al Ardealului*, Sibiu. 1938. 35 p.; *Vieți rodnice*. Sibiu, 1945, 124 p.; *Urcșuri în zări*. Psalmi nor. Sibiu. 1946, 127 p.

Literatura: Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la*

Sibiu, 1786-1986. Sibiu, 1987. p. 309-310.

REL1 SIMEON. profesor de teologie, istoric. N. 25 iul. 1882, Pătrăuți de Sus, în Bucovina, t. 10 oct. 1945. în Suceava. Liceul în Cernăuți (1896-1904). apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți (1904-1908). cu doctoratul în 1928; licențiat în Litere și Filosofie la Universitatea din Cernăuți, trimis pentru studii de specializare în Istoric și cercetări ale arhivei la Viena (1928 — 1929). Preot ajutor (cooperator) în Mihuceni (1908-1910), preot în Slobozia-Storjineț (1910-1912). catehet în Șiret (1912-1914). preot paroh în Rogojcști—Siret (1914—1920), mobilizat confesor militar (1916— 1918), profesor suplinitor la Școala normală din Cernăuți, secția rutcană (1920— 1921), profesor titular la Liceul „Dimitrie Cantemir” din Coțmani (1921 — 1923), apoi la Liceul de fete (1923-1924) și la Liceul „Aran Pumnul” (1924-1928), ambcele în Cernăuți (Religie. Istoric și Geografic). Profesor agregat (1929), apoi titular (1933). la noua catedră de Istoria Bisericii Romane de la Facultatea de Teologie din Cernăuți (mutată în 1940—1941 la Suceava. în 1944/45 la Râmnicu Vâlcea. iardin apr. 1945 din nou la Suceava), decanul Facultății în 1934/35; membru în Comisia Monumentelor Istorice — secția pentru Bucovina, secretar apoi director delegat al Arhivelor Statului din Cernăuți. organizatorul Muzeului istoric bisericesc și etnografic al Mitropoliei din Cernăuți - A publicat studii de istorie bisericească — îndeosebi privind Bucovina — de pedagogie, lucrări literare.

Lucrări: *Orașul Șiret în vremuri de demult. Din trecutul unei vechi capitale a Moldovei*. Cernăuți. 1927. 166 p.; *Din suferințele Bisericii noastre ortodoxe sub stăpânirea austriacă*. în „Candela” XXXVM 925. nr. 3-7, p. 212-236 (și extras); *Începuturile catolicismului austriac Ut Bucovina* An rev. „Codrul Cosminului”, IV, 1927 (și extras, 1928, 19 p.); *Politica religioasă a labzburgilor față de Biserica Ortodoxă Romană în secolul al XIX-lea în lumina unor acte și documente inedite din arhiva Casei și Curții imperiale din Viena* An „Codrul Cosminului” IV. 1927, p. 449-561 (și extras, 1928, 117 p.); *Propaganda catolică austriacă împotriva Bisericii Ortodoxe române din Bucovina*, Cernăuți. 1928.

58 p.; *Bucovineni celebri în ierarhia Moldovei (1777-1918)*, în *Xanica*. XL. 1929. p. 407-**431** (și extras, **1930**); *Ctitoriile religioase românești din Polonia*, \\\ „Candela”⁴⁴, XLI. 1930. p. 453—464; *Dim viața religioasă și bisericească a Sitcevii în secolele XVII—XIX** în „Candela”, an. [XLI.193Lp.55](#) -**88** (și extras, 38 p.) *coana din trec und național-bisericesc al Bucovinei. 1840-1918*, Cernău. 1932. 19 p.; *Reședința mitropo-limită din Cernăuți fi meșterul ei. arhitectul Iosif Hlavka*, în „Candela”, an. XLIII. 1932, p. 1-57; *Relațiile dintre Biserică și Stat în Ronuuda vremurilor trecute*. în „Candela”, an. XLIV, **1933**. p. 21 — **43**; *Medicina d-tugdreflscă m trecutul românesc*, în „Candela”⁴⁴. an. XLV, 1934, p. 16—31; *Originea și evoluția istorică a costumului preotesc la români*, în „Candela”. XLVI, **1935**. p. 71-116 (și extras. **1936**. 48 p.); *Originea și vechimea creștinismului la români*. în „Candela”, XLVII, **1936**. p. 17-70 (și extras. 1937, 56 p.); *Călăuza monumentelor religioase istorice din eparhia Bucovinei*. Cernău. 1937, 195 p.; *Biserica Ortodoxă Română din Maramureș în vremile trecute*. Cernău. 1938, 255 p.; *Istoria vieții bisericești a românilor*, voi. I Cernău. 1942, 477 p.; *Cultura religioasă în nutnăstirile noastre voievodale*. în „Candela”⁴⁴, an. LV-LVI, 1944/45, p. 1 —24; monografiile mănăstirilor Putna. Sucevita. Dragomirna, evocări de mancarturari ș.a.

Articole de culturalizare, recenzii etc. în „Candela”, „Junimea Literară”, „Revista de Pedagogie”, „Glasul Bucovinei”. „Bucovina”, toate la Cernăuți ș.a. Pentru lucrările de istoric a valorificat un bogat material inedit din arhivele din Viena și Cernăuți.

Literatura: Pr. Prof. Dr. Milan Sesan, t *Prof. Dr. Simeon Reli*, în „Candela”, an. LVII. 1945. p. 11 — **21**; Prof. Dr. D. Onciulescu, *Profesorul Dr. Simeon Reli*, în AB, an. III **1946**, nr. 1-6, p. 111 — 115; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978, p. **281**; Emilian Topa, *Prof. univ. dr. Simeon Reli*. în TR. an. 140, 1992, nr. 27-30, p. **8**.

REPTA VLADIMIR (dtn botez Vasilej. profesor de teologie, apoi mitropolit. **N.** 25 dec. 1841/**6** ian. 1842, în Băia de Ceremuș. în Bucovina. 124 apr. 1926. în Cernăuți. Gimnaziul (1856-1864) și Institutul teologic (**1864**-1868) în Cernăuți, cu studii de specialitate la Viena, Bonn. München și Zürich 1871 —1873)... Doctor honoris causa”. al Facultății din Cernăuți (1896) Profesor la Gimnaziul din Cernăuți (1868—1871), profesor de Noul Testament la Institutul

teologic (dtn 1873). apoi la noua Facultate de Teologie din Cernăuți (1875—1896), decan al acestei Facultăți de patru ori. rector al Universității din Cernăuți (1883/84). inspector al învățământului primar din districtul Cernăuți (1875-1895), membru în comitetul de conducere, apoi vicepreședinte (1889 — 1896) al „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”; călugărit la Sucevita în 1885 sub numele Vladimir. hirotonit ieromonah Uspenski, apoi turotesit protosin-gliel (1886) și arhimandrit (1890). vicar general al Mitropoliei Bucovinei (1896—1902), hirotonit episcop titular de Rădăuți în 1899. apoi arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei (numit 17 oct. 1902, instalat 10/23 nov. 1902). retras din scaun la 1 nov. 1924.

Ca mitropolit s-a îngrijit de progresul vieții bisericești din cuprinsul eparhiei sale, de crearea unei stări materiale corespunzătoare pentru cler, de ridicarea de noi lăcașuri de închinare și refacerea unor vechi ctitorii voievodale (Putna. Mirăuți). A luptat pentru păstrarea caracterului românesc al eparhiei. împotriva numeroaselor încercări de slavizare; militant pentru unirea Bucovinei cu România, în 1918; membru de onoare al Academiei Române (1919). senator și președinte al Senatului Romanici.

Lucrări: *Psihologia și însemnătatea et pentru deșteptarea, cultivarea și înaintarea vieții religioase*, în rev. „Candela”. VII 1888 (cu extras 42 p. și trad. germană: *Psychologie in ihrer Bedeitung für die Weckung, Pflege und Förderung des religiösen Lebens*). Czernowitz, 1888; diferite alte studii, pastorale și cuvântări în „Candela” sau în ziarul „Viitorul”, organ al clerului din Bucovina (1904-1914).

Literatura: Prof. Dr. Vasile Găina, *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta*, în „Cronica”, an. XXVI. 1907, p. 423-437; R. C. 5 și dea. *Mitropolitul Vladimir de Repta*, în „Candela”, an. XXXV. 1924, p. 437 - 460 (și extras. 24 p.), R. Căndea, t *Mitropolitul Vladimir*. în „Candela”. an. XXXVII, 1926. p. 107-109; Ion Nistor, *Vladimir Repta*, în „Junimea Literară”. Cernăuți, an. XV, 1926. p. 1-5; Prof. Dr. Petru Rezuș,

Apolog Ia care
eŃi obŃine
bucovi licenŃa
neni (1935)
An Ńi
AB.an. doctora
L1944. tul
nr. 5— (1937);
6. p. paralel
221— aunnai
222; cunu-
rev. nie
„Literat Facultă
ura Ńi Ńi de
Arta".C Litere
hiŃinău Ńi
, nr. Filosofi
40. din c din
1 oct. Cernău
1992 Ńi
(articol (1931-
semnal 1935),
tic ta care
Mircca obŃine
Unic). liccnia
In
REK 1937;
DŞ Niiklii
PKTR dc
U, speciali
profeso zare Iu
r dc Facultă
tcotog*. Ńile de
proza Teologi
tor. N. e din
22 iun. Oxford,
1913. Cambri
în dgc.
RădăuŃ Strasbo
i.t 7 urg Ńi
mai Viena
1995. (sept
în 1935—
Bucure apr.
Ńti. 1937).a
Liceul poi din
„Eudox nou la
iu Strasbo
Hunnu urg
/aehi" (apr.
din 1937—
RădăuŃ sept,
i(1924- 1938).
1931). cu
Faculta bursier
tea dc al
Teologi Mitropo
e din liei
Cernău Bucovi
Ńi (1931 nei,
— Preot
1935). In

St la
or ti
oji nă
ne la
ț Li
(1 ce
93 ul
8). „T
pr ra
of ia
es n
or D
de od
D a^H
og și
m de
at Li
ic m
ă ba
și ro
A m
po an
lo ă
ge la
tic Li
ă ce
la ul
Ac de
ad fet
e e
mi di
a n
te C
ol ar
og an
ic se
ă be
d ș
m (1
C 93
ar 8-
an 19
se 45
be).
ș pr
(1 of
93 es
8 or
- dc
19 Te
47 ol
). og
pr ie
of F
es u
or n
su da
pli m
ni e
to n-
r ta
la lă
Li la
m Fa
ba cu

ltatea schițe,
de nuvele,
Teologi basme,
e din povesti
Suceav ri,
a, romane
prode- .culege
can al ri de
Facultă folclor.
ții (apr. Lucr
1947- &rl:
apr *Dezvol*
1948),pt *tarea*
ofesor *dogma*
titular *tică*.
la Cernău
aceeași ți.
catedră 1938.
la 143 p.;
Institut *Tradiți*
ul *a*
Teologi *dogma*
c Uni- *tica*
versitar *ortodo*
din *xa*.
Bucure Carans
ști (din ebeș.
1948 1939,3
pană la 11 p.;
pensio- *Aspect*
nare, în *e*
1974); *soterio*
director *logice*.
dc Carans
studii ebeș.
(prorect 1939,
or) al 48 p..
Institut *Aghtol*
ului *ogia*
(1949— *ortodo*
1953); *xă*.
protopo Carans
p, apoi ebeș.
iconom 1940,3
stavrof 95 p.;
or *Despre*
(1950); *Duhul*
autor *Sfânt*,
de Sibiu,
lucrări **m** I.
de XIII +
Teologi 122 p.;
e *Curs*
Funda *de*
mental *Teologi*
ă și *e Fun-*
Dogmat *damen*
ică, *tală*
Istorie ,Caran
biserice sebeș .
ască, 1942,6
precum 22
și *p/.Axi*
volume *ologia*
dc *Teologi*

ei e
F m
u ic
n ro
d fi
a zi
m ce
e p
nt e
al nt
e. r
C u
ar d
an o
se v
be e
ș, di
19 re
43 a
. e
10 xi
5 st
p. e
. nt
St ei
u p
nf er
a u
m m
â al
r e
m a
rt lu
st i
to D
ar u
e m
d n
e e
D z
u e
m u.
n C
e ar
z an
e se
u. be
C ș,
ar 19
an 44
se ,
be 32
ș. p.
19 ;
44 Pr
.1 o
22 bl
p. e
; m
A at
rg ic
u a
m T
e e
nt ol

ogiei ST.an.
Funda 1.1949.
mental nr. 5-
e,Cara 6.p.
nsebeș. 345-
1943,3 364;
5p.; Proble
Introd ma
ucere interco
tn nșesio
Teologi nalâ a
a revelaț
Dogma iei
tică, rfnw.in.
Carans .Ort(xlo
ebeș. xo".an.l
1946. LI950,n
35 p.; r.2.p.5I
Teologi 5—
a 558;
ortodo Ortodo
xă xia tn
conte fata
mpora vieții.
nă. In
Timișo „Onoto
ara, xia*\an
1989. . VI.
655 p. 1954,
Domn nr 2-3,
ul p. 592-
nostru 602;
lisus învățăt
Hristo ura
s, protest
Bucure antă
ști. drx/tre
1994.2 cuvânt
80 p. ul lut
Stu Dumn
dii în ezeu
reviste: față
Criteri de
ologia învățăt
falselo ura
r ortodo
teofani xă,,.Or
iAn todoxia
ST.an. ",an.
L 1949, VII.
nr. 3- 1955.
4,p,226 nr. 2,
-237; p. 232
Criterii —240.
le învățăt
revelaț ura
iunii creștin
divine ă
\ ■ despre
comba structu
terea ra
false- revelaț
lor iei
teofani divine
iAn dm

p .
u 19
n 57
ct ,n
d r.
e 3-
v 4.
e p.
d 17
er 7-
e 19
în 9;
te în
rc v
o ăț
nf ă-
e tu
si ra
o d
n e
al s
, pr
în e
„O fii
rt nț
od a
ox re
ia li
", gi
an ei
. cr
VI e
II, șt
19 în
56 e
, di
nr n
. p
I, u
p. n
58 ct
— d
70 e
; v
Is e
to d
ri er
ci e
ta m
te te
a rc
M o
â nf
nt e
ui si
to o
r n
ul al
ui ,
A în
n ..
ST O
.a rt
n. od
IX ox

ia", an. an,
X. XII
1958.n ,1960.n
r. l.p. r.4,p.
15-22; 507-
învățăt 525;
ura Eleme
despre ntele
religia compo
subiec *
tivă nente
din ale
punct religiei
de creștin
vedere e, în
mterco ST.an.
nfesio XIII.
nal, în 1961,
ST.anX nr. 9—
. 1958. 10, p.
nr 5-6. 527—
p. 365- 542.
375; Specifi
învățăt cul
ura religiei
ortodo crești-
xă ne față
despre de
cuvătu celelalt
- e
mijloc religii,
de în
expres MMS,
ie In an,
cete XXXIX,
trei 1963,n
confesi r.3-4.p.
uni, in 184-
„Ortodo 199;
xia", Slujire
an. XI. a ca
1959» funcțiu
nr. 1 ne
.p. 48 esenți
—62; ală a
Origin Biseric
alitate îi. în
a „Ortodo
creștin xia",
ismulu an.
i, în XVII,
.Ortodo 1965,
xia".an. nr. 4,
XL«\ p. 580
1959,n —593;
r învățăt
4,p.518 ura
-534; ortodo
Specifi xa
cul despre
religiei dezvolt
creștin tarea
e, în și
„Ortodo împlini
xia*⁴, rea

re n
v te
el m
aṭ p
ie or
i a
di ri.
vi în
n ST
e, .
în an
„O .
rt XI
od X,
ox 19
ia 67
", .
an nr
, .
X 5
VI —
II, 6.
19 p.
66 24
, 7
nr —
. 27
l.p 5;
. A
35 ut
- e
53 nt
; ic
T it
e at
ol e
o a
gi cr
, e
pr şt
o in
bl is
e m
m ul
e ui
şi in
c te
ur ol
e o
nt gi
e a
n co
oi nt
în e
pr m
ot p
e or
st a
a n
nt a,
is in
* M
m M
ul S.
co an

. XLIII. XXI,
1967, 1969.
nr. 11 nr. 1,p.
— 25—40;
12,p, Constit
681 — uṭia
694, dogma
Autorit tică
atea „Dei
celor verbu
39 de m” a
articol Concili
e tn ului al
comun ldea
itatea de la
Biserica Vatica
ilor n şi
anglic învăṭat
ane, în ura
MB.an. ortodo
XVHL xă
1968.n despre
r4-6.p revelaṭ
229- ia
243;T»> divina,
-logia în
conte „Ortodoxia”,
mṭwra xia”,
nă a an.
istoriei XXI.
măntu 1969.
iriū,în nr. 3,
MMS, p. 364-
an.XU\ 381;
\1968.n Conce
r-9- pṭia
IO,p.5l doctrin
2- ara a
523;Te Ortotlo
^w xiei
conte conte
mpora mpora
nă ne, în
a MMS.
..slujiri an.
i” şi XLV.
princip 1969,
iile nr. 7-9.
sale p. 445-
ortodo 457;
xe în Teologi
„Ortodoxia”, an

contemporană a „nvrții tui Dumnezeu” An MB. an.XX.1970,nr.1-3,p. 3^51 \ Curente si pmhleme noi in Teologia fundamentată contemporană, în MMS, an. XLVI, 1970, nr. 7-8, p. 365-376; Ortodoxia și lumea contemporană, în GB, an. XXIX.1970, nr. 9-10, p. 919-934; Folclorul religios și importanța tui pentru înțelegerea evlaviei credincioșilor ortodocși, în GB.an. XXIX, 1970,iu\11-12.p. 1132-1145; Preocupări de Teologie Fundamentală în teologia ranuinească, în „Ortodoxia”, an. XXIII 1971, nr. 4, p. 517—560 (în colaborare); Vechiul Testament tn lumina Noului Testament Studiu de istorie corn-/wroMflirlrjfi^ p. 22-35.

Istorice: Sfânta Sofia, biserica cea mare a Ortodoxiei, în „Ortodoxia”, an. V, 1953. nr. 4. p. 514 — 544; Viața și faptele Sfântului Daniil Sihastrul, în ST, an. VIII. 1956. nr. 3-4, p. 227-240; Viața și faptele Sf loan de ta Suceava. în MMS.an. XXXII, 1956,nr. 6-7,p. 322-337; Protopopi bătrâni rădăuțem, în MMS. an. XXXIV. 1958,5—6, p. 471-482; Vechea ttpo-grafie din Rădăuți An MMS.an. XXXV, 1959, w. 5—6, p. 298—302; Școlile de la mănăstirea Putna. în MMS. an, XLII, 1966. nr. 7—8, p. 511 —522; Academia movileană din Kiev și rolul ei în dezvoltarea învățământului teologic în țările române, în MO. an XIX. 1967, nr. 9- 10. p. 699—708; Biserica domnească din Rădăuți Date noi cu privire la originea și stilul ei. în BOR, an. LXXXVII, 1969, nr. 3-4, p. 391-398; Din istoria învățământului teologic din Moldova, în MMS.an. XLV, 1969. nr. 3-4. p. 166-180; Contribuții la istoria orașului Rădăuți (până Io /9/S),București.1975,157,p. + 24fig.

Alte articole cu caracter teologic și istoric, recenzii, predici, dări de scamă, în „Candela”. „Credința”, „Foaia Diecezană” „Altarul Banatului” (pe care a înlcmciai-o și redactat-o în 1944 -1947). „Biserica Ortodoxă Română”, „Studii Teologice”, „Ortodoxia”. „Glasul Bisericii”, „Mih tropolia Moldovei și Sucevei”. „Mitropolia Olteniei”. „Mitropolia Banatului”, „Credința”— Dctroit, „Candela”—Stockholm ele.

Opere literare: (în edituri de stat): Făt Frumos cu tichie de aur. București. 1970. 60 p. (pentru copii); Dochța împărați fa. Basme și poezii populare din Tara de Sus. Bucureșu, 1972.430 p.; Poeme, București, 1973,134 p.; Frumoasa

frumoaselor, Bucureșli. 1973.60 p. (pentru copii); Cătănoaia (amintiri). București, 1973,162 p.; La vaduri de vreme. versuri. București, 1974,16? p.; Dacă poți ride, sâ rlzi. Proverbe și zicători din Banat, Timișoara, 1974, 174 p.; Sub umbra Sfînxului. Omario. 1975, Trecere înaltă, versuri. București, 1976,103 p.;Fat Frumos cel luminos. Timișoara. 1976, 170 p.; Blana ursului din pădure. București, 1976,60 p. (pentru copii); Pe urmele lui Ion Creangă, București, 1977,200 p.; Vanui de aur, versuri. București. 1977, 140 p.; Cosițele Doamnei, roman. București. 1979. 230 p.;Răsboieni.roman, Bucureșu, 1980,221 p.; Dansul șerpilor, roman. București. 1981,220 p.; Dumbrava Roșie, roman. București. 1984; Pe aripi, versuri. București. 1987.174 p.

Ion Creangă. Mit și adevăr, Bucureșli. 198 L XVIII + 372 p.; Mihai hminescu. București, 1983, 576 p.; Leca Morariu, De la noi Povești, poezii și cimilituri populare, Ediție îngrijită dc..., Bucuresli. 1983,185 p.

Articole cu caracter literar în „Revista Bucovinei”—Cernăuți, „Flacăra”—Bucureșli. „Luceafărul”—Timișoara. „Ramuri” —Craiova, „România Literară”. „Viața Romanească”, „Contemporanul”, „Albina” și altele. Membru titular al Uniunii Scriitorilor din 1980.0 serie dc lucian teologice și literare rămase în manuscris.

Uteralura: Pr. Prof. D. R(M\i),Prof. Pr, Dr PetruRezușAnST,an.XXXIV, m 2 ,nrA- 2 ,p. 100 —101; Marian Popa, Dicționar de literatură romana contemporană^ ed. a II-a, București. 1977. p. 474; Iordan Dalcu și S.C Stroescu. Dicționarul folcloriștdor, Bucureșli. 1979. p. 372—373; Pr. Lector Ioan Glăjar, Părintele Profesor Dr. Petru Rezuș la vlrsta de 75 de ani An TR.an. 136, nr 21—22, din 1 iunie 1988, p.2și 4; Pr. Gheorghe Drăgulin și Prof. Aug, Drăgulin,Prof Dr. Petru Rezuș la a 75-a aniversare. în MO, an. XL, 1988. nr. 3. p- 72-86; Preot Ioan Glăjar, In memoriam: Preot Prof. Dr. Petru Rezuș* în TR, an. 144, nr. 25-28. iulie 1996. p. 81; George Alexe. Diorame. și eseuri teologice și literare. Washington D.C.. 1996,p. 123-132.

ROMANO DIONISIE (din botez Dimitrie). episcop.N.29iuL IR06,înSălișteaSibiului.! 18 ian. 1873. în Buzău. Călugărit la Neamț stib numele Dionisie (1823); audiuzn uncie cursuri la Colegiul „Sf. Sava”. precum și un „kurs normal”

ROMANO DIOMSIK

pentru pregătirea prunilor învațaton romani in Bucureșli (1831 -1832). Ca „profesor național” in Bu/iu (1832 -1843). ridică două clSdiri sco-larc, tipărește manuale didactice; îndrumă școlile ițești din jud Buzău» în calitatea de „revizor școlar” (1838-1843). editează (împreună cu Gavriil Miinieanu) foaia „Vestitorul Bisericesc” (1839—

184(1). prima de acest fel la noi; director și profesor la Seminarul din Bucureșu (1843 — IH48). arliimandrit; înlăturat din iRvflțSmAnt peniru participare la Revoluția din 1848; slahilil în mănăstirea Babeni (1849—1851), egumen la mănăstirea Sadnva (1851 — 1854). timp in cure editează ziarul „Kho echistiastic” < 1850-1853) la

București, având și o colecție de broșuri sub titlul „Biblioteca religioasă morală”; stareț la mănăstirea Neamț (1855—1857), unde a înființat o școală pentru internat pentru 50 de copii, și un gimnaziu, amândouă în Târgu Neamț, iar în mănăstire un seminar, toate întreținute de mănăstire, a reorganizat tipografia și spitalul din mănăstire, a început o serie de construcții gospodărești; înălțat din stareție. s-a stabilit la (...) fiind un luptător pentru Unirea Principatelor, locuitor de episcop la Buzău (iun. 1859. hirotonit arhiepiscop în febr. 1862). apoi la Huși (nov. 1864—mai 1865); la 26 mai 1865 numit episcop eparhial la Buzău. funcționând până la moarte. I - Buzău a îngrijit și repus în funcție tipografia eparhială. în care au apărut /cărți de slujba și alte câteva cântări; a înființat școli la schiturile Dălbăuți (mutat apoi la Nifon). penultimul călugăr. Rătești și Cotești pentru călugărițe, a acordat ajutoare materiale la numeroase mănăstiri și așezăminte de cultură sau unor Uniri pentru studiu a făcut prima donație de cărți Societății Academice Române, fapt pentru care a fost ales membru onorabil (1868): după moarte, biblioteca sa (peste 150 manuscrise românești, slavone, grecești, ierusalimite, arabe și peste 1 (XX) de cărți în diferite limbi — unelte răsărite bibliografice) a intrat în patrimoniul Academiei Române

1. ut T f t r i *Alsectedar românesc spre întrebuintă** *rea (mentor începător* (1834 și 1839), *Abetedar religios* (1835); *Biblioteca tinerilor începători*, **2** p 3 r t i (1837— 1838). toate la Buzău: **Imnuri în proză pentru copiii care încep a citi**, traducere liberă, Iași. 1858. 78 p. (ed. a II-a. Buzău. 1869).

Prescurtare de geografie sfântă. București. 1850. 52 p.; *Prescurtare de geografie veche*. București, 1850, 57 p.; *Prescurtare de emneutică sacră sau oarecare explicată asupra Scripturii Vechiului și Nouului Testament*. București. 1851. 78+67 p.; *Principii de retorică stebteventă a onului*. **2** vol. Iași. 1859. 179+ 162 p.

Cuvintele unui credincios, de A.F. Plămădeala, traducere. București. 1848. 108 p. (ed. a II-a. Iași,

ROMANUL MIRON

Tipar și cărțurari. București. 1977, p. 192 — 203; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979. p. 284-285, Mircea Păcurariu. *Doi cărțurari sibiene frumători ai învățământului românesc. Repere sibiene*, III* Sibiu, 1982. p. 225-233; Dr. Antonie Plămădeala. *Episcopia Buzăului în cultura română*, în vot. *Spiritualitate și istorie la Intonura Carpa-*. w.2. Bu/Ju, 1983. p. 101-128 (ți în voi tom? *St fapte în isuma culturii românește Sec. XVIII— XIX la Buzău*. București, 1983. p. 61-94); Gabriel Cocora, *Episcopia Buzăului, o vatră de spiritualitate și istorie românească*, Buzău. 1986, p. 162-183.

ROMANUL MIRON (din botez Moise).

1859); *Mângâietorul celor întristați, celor lăcrăși și celor bătrâni sau Adunare de meditații...*, 3 broșuri. București, 1850 (ed. a II-a. Iași, 1859. 139 p., traduceri după LB Massillon); *Geniul creștinismului*, traducere după Chatcaubnand. 3 broșuri. București. 1850. 56 + 63 + 63 p.; *Despre înfăptuirea Sf. Augustin*. București. 1850, 64 p.; *Din meditațiile Sf. Augustin*, 3 broșuri. București 1851. 191 p.

Mamutul adevăratului religios, poezii pentru sufletelor pe calea mântuirii, Iași. 1858, XIV + 104 p., *Ailunare de cuvinte sărbătorești, funebre și la alte ocazii** pentru seminariști, Iași. 1859; *Principii generale de înțelepciune și datoriile tinerilor* (extras din „Vestitorul Bisericesc”⁴ (1839). Buzău. 1871, 56 p. (reimprimată de O. Ghibu. În 1916 sub titlul: *Vrei să fii înțelept!*)

Literatura: Melchisedec Ștefănescu. *Biografia Prea Sfințitului Dionisie Romano, episcopul de Buzău*. București. 1882. 59 p.; Pr. Gabriel Cocora. *Episcopul Dionisie Romano. În 150 de ani de la nașterea sa*. în BOR. an. LXXV. 1957. nr. 3-4, p. 327-350; Pr. Gabriel Cocora. *Ierodiconul Dionisie Romano „profesor național” la Buzău*. în GB. an. XLVI 1957. nr. 4-5. p. 256-265; Pr. Gabriel Cocon, *Aspecte din trecutul învățământului public la Buzău*, în „Studii și articole de istorie”. II, București. 1957. p. 404-425; Pr. Gabriel Cocora, *Arhimandritul Dionisie Romano stareț la mănăstirea Sadova*, în VIO, an. X. 1958. nr. 5-6. p. 383-388; Pr. Gabriel Cocora. *Prima editură religioasă din țara noastră*. în MO, an. XV, 1963. nr. 7-8, p. 604-612; Ioan Lupu. *Episcopul Dionisie Romano, primul donator al Bibliotecii Academiei Române*. în BOR. an. LXXXII 1964, nr. 11-12. p. 1121-1152; Pr. Gabriel Cocora. *Contribuția episcopului Dionisie Romano la dezvoltarea omiletic-românești*, în MO. an. XXI. 1969. nr. 3-4. p. 207-243; Ion St. Moldoveanu, *Școală națională din Buzău și jmmul et învățător Dionisie Romano*. MA. an. XX, 1975, nr. 3—5. p. 327 — 347; Gabriel Cocora. *Un harnic „trezitor de cultură” din secolul al XIX-lea uitat*. în vol.

mitropohl-N. 23 aug. 1828. în Mizteș. jud. Bihor. t4/6 oct. 1898. în Sibiu. Studii teologice la Arad (1846— 1849). Secretar, apoi consilier eparhial (1863) la Arad. călugărit în 1857 în mănăstirea Hodoș-Bodrog cu numele Miron și hirotonit diacon; preot în 1863; profesor la Institutul teologic-pedagogic din Arad (1857— 1869). inspector școlar al județului Caraș-Severin (1869—1870). președnic-vicar al Consistoriului ortodox-roman din Oradea (1870-1873). arhimandrit (1873). U 12/24 nov. 1873 ales episcop la Arad (Înscăunat 3 febr. 1874). iar la 21 nov. 1874 ales arhiepiscop și mitropolit al Ardealului cu sediul la Sibiu (înscăunat 15/27 dec. 1874). unde a pastorit până la moarte. Ca profesor de teologie, a alcătuit câteva manuale didactice, rămase în manuscris, a

colaborai la „Telegraful Român”⁴¹—Sibiu, „Concordia” și „Federațiunea” din Pesta; a activat în „Asociația națională arădeană pentru cultura poporului român”: a fost unul din fruntașii Partidului Național Român din Arad și deputat în Parlamentul din Budapesta (1869). Ca mitropolit, a fost membru în Casa Magnaților din Budapesta, unde a apărut în mai multe rânduri dreptunlc românilor. În special școlile lor confesionale (1879.1883): a îndrumat activitatea Institutului teologic-pedagogic din Sibiu.a sprijinit numeroși tineri la studii, cărora le-a oferit burse din fundațiile Mitropoliei sau din cele concluse tle Mitropolie (ex. Fundația Gojdu).s-au ridicat noi clădiri la Centrul artuepiscopesc Sibiu La 10april. 1896 a dat un circular prin care indemnna clerul și credincioșii să nu ia parte la mHrik „milenario” ungare

Uteralura Mic Dmurseni(lhe MironCnțea). *Arhiepiscopul st mitropolitul Miron Romanul*. Dale adunate și editate de.... Sibiu. 1898,66 p.; *Enciclopedia Română*, voi. 111, Sibiu. 1904, p. 841 —842; Dr. Teodor Botiș, *Istoria Scoalei normale (Prețrarandiei) și a Institutului teologic ortodox-român dtn Arad*, Arad, 1922. p. 671 —673; Teodor Neș. *Oameni dtn Bihor*, Oradea. 1938. p. 318-329; ProL Dr Ioan Lupaș. *Dm corespondenta nutropolitulut Miron Roman*. Sibiu, 1940,24 p (extras din voi, Omagiu *Sale Dr. Nicolae Bălan la douăzeci de ani de arhtpăstorire*. Sibiu. 1940,p. 500—523); Mircea Păcurariu, *Mitropolitul Miron Romanul ht 150 de ani de la naștere și 80 de ani de Ut moarte*, în TR.an. 126.1978, nr. 39-40. p. 3; Dr. Antonie

421

catolic din Cluj (1868— 1876), Institutul teologic din Sibiu (1876-1879), Academia de Drept din Sibiu și la Facultățile juridice ale Universităților din Cluj și Budapesta, cu doctoratul la cea din urmă. în 1885. Funcționar la Consistoriul din Sibiu (1886) și redactor al foii „Telegraful Roman” (1887—1890), secretar consistorial (l 890— 1895), profesor de Drept canonic(un timp de Liturgică și Pastorală) la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu (1894—1928) și director al Institutului (1895—1928). după 1921 rector al „Academiei” teologice; diacon necăsătorit (1890), preot (1896). protopop (1897), călugărit la mănăstirea Hodoș—Bodrog sub numele Eusebiu (1899). protosinghel (1902), arhimandrit (1915), asesor (consilier) onorar în Consiliul Arhi-episcopesc Sibiu (din 1886), deputat — aproape fSrfi întrerupere,până la pensionare — în Sinodul Arhiepiscopiei Sibiului (Adunarea Eparhială) și în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului, membru supleant, apoi ordinar, în Comitetul central al Astrei (1895—1910).

Lucrări: *Lexiconul comunelor bisericesti din Arhidieceza gr~or. români o Transilvaniei...* .Sibiu, 1894, 144p.; *Monografia Institutului semina-rial teologic—pedagogic „At\drian” al*

Plămădeală. *Lupta împotriva dezna/toruiltzdrii românilor dm Transilvania în timpul dutdismulut austro-ungar în vremea lui Miron Romanul (1874- 1898\, după acte, documente șteoresțum-drap*. Sibiu, 1986,358 p.

ROSET VFNIAMIN, episcop. N. 1793, în familia boierească Rosetti, ț 14 iul. 1851. în Roman. Studii în casa păntească. apoi la Smirna (azi Iztmr, în Turcia); ucenic al mitropolitului Veniamin Costachi. care l-a călugărit. I a hirotonit ierodiacon la Mitropolie, apoi ieromonah și l-a himtesit artitmandnt.din 1825 stareț la mănăstirea Doljești. unde a înființat o școală primară La 4 febr. 1844 ales episcop la Roman. În timpul păstorim lui s-au înființat câteva școli catehetice în eparhia Romanului, în 1848 s a alăturat mișcării revoluționare, fapt pentru care domnitorul Mihail Sturdza l-a exilat la mănăstirea Soveja (vara 1848-iun. 1849).

literatura Melchisedec (Șteftnexcū).*Cronica Romanului șt a Episcopiei*, voi. II. București. 1875. p. 200-220; Alexandru Cristea, *Via» fi activitatea episcopilor Romanului In secolul al XIX-lea*,București. 1901;Generalul Radu Rosclti. *Familia Rasetti.l*, București, 1938, p. 128-130; Preot Scarlat Porcescu, *Episcopia Romanului*, Roman, 1984.p, 277-284.

ROȘCA ELSEBIU(dinbot«Remus).pro fesor de teologic. N. 8 oct. 1856, în Fizeș Sâmpelru (azi jud. Sălaj).în familie de preot, 117 iun. 1944. în Sibiu. Studii la Gimnaziul romano-

ROȘCA PAVEL

Arhidte-cezri gr. or. române din Transilvania,S\\>\\x, 1911, 6 + 332 p.; *Monografia Mitropoliei ortodoxe ronuine a Ardealului începând de Io repausarea mitropolitului Andrei Șaguna până astăzi Contribuia istorice* , Sibiu, 1937,310 p. A editat „Anuarele Institutului teologic” între anii 1896—1928; articole conferințe predici în „Revista Teologică”^{4*} și „Telegraful Român”.

Literatura: Eusebiu R Roșea, *Monografia Institutului teologic-pedagogic Andreian...*, Sibiu, 1911, p. 84-86; t /. P. Cuv. *Sa Ahimandritul Dr. Eusebiu R, Roșea*, în TR. an. XCII. nr. 26 din 25 iun. 1944; Pr. prof. Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986,S\\h\\u*. 19R7,p.292.

ROȘCA GRIGORIE,mitropolit.N.c.l570, 15 febr 1570,la Voroneț. Tuns în monahism la Voroneț,egumen la Probota (1523 —1546), unde a îndrumat lucrările de refacere și de zugrăvire a mănăstirii. Mitropolit al Moldovei 11546, după 13 mai, — retras sau înlăturat în 1551); în această calitate a ridicat pridvorul de la Voroneț (unde a fost îngropat) și s-a ocupat de zugrăvirea bisericii

cu picturi exterioare; se cunosc diferite obiecte de cult și manuscrise lucrate din dispoziția sa pentru Voroneț.

Literatura: Pr. Prof- Mircea Păcurariu, *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei în secolul al XVI-lea*, în MMS, an. LI, 1975, nr. 3-4, p. 226—231; Pr. Constantin Cojocarii* *Mitropo-titul Grigorie Roșea*, în MMS, an. LIV, 1978, nr. I—2, p. 61—70.

ROȘCA PAVEL* filosof, pedagog și teolog. N. 18 iul, 1884 în Fizcșul AlmașușiL jud. Sălaj, în familie de preot, ț 11 mort. 1961 în Brașov. Studii la Liceul de Stat din Sibiu (1895-1903), la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1903-1907), care i-a conferit doctoratul, la Facultățile de Filosofie ale Universităților din Berlin și München (doctoratul la München în 1910). Profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, pentru disciplinele pedagogice (1911 — 1919). preot (1919). profesor și director al Școlii normale din Cluj (1919—1928), inspector general al învățământului normal (pedagogic) din Transilvania (1920), profesor agregat, apoi titular la Aca-

ROȘCA SERGIU

ROȘCA SERGIU. preot, ziarist. N 6 oct 1912 în Șevlaci, jud. Soroca. Studii la Seminarul teologic „Mitropolitul Gavril Bănulescu Boiclușan” (1924-1932) și la Facultatea de Teologie din Cluj (1932-1936. lic 1938). Seminarul pedagogic tiniversitar tot acolo (1938— 1940), cu examen de capacitate pentru Religie la București. Supraveghetor de ordine la Facultatea de Teologie din Chișinău (1939-1940); profesor de Religie la diferite școli secundare și școli tle ucenici din Chișinău. Craiova și București (1940 —1948); diacon la biserica „Sf. Alexandru” din Chișinău (1939). preot la capela I jectului „Alceu Russo” din Chișinău (1941 -1944). la bisenca „Sf. Nicolae Belivacă” din Craiova (1944— 1947) și la capela Azilului „Elena Doamna” din București (1947-1948). închis la Jilava (1948-1952); preot la parohia Tamași-Ilfov (1955-1968). la bisericile „Sf. Ioan Botezătorul” (1968-1972) și Militari din București (1972-1978). iconom stavrofor (1976).

A desfășurat o prodigioasă activitate ziaristică între anii 1932 și 1944, la mai multe publicații periodice din Chișinău: „Cuvânt Moldovenesc” (secretar de redacție, 1935—1940 și redactor. 1944; în 1940 a redactat Calendarul acestei gaze te)...Basarabia” (redactor. 1932- 1934), „Cazeta Basarabiei” (redactor. 1936—1938).. „Raza” (corector, apoi redactor, 1936—1944). „Basarabia, ziarul noii vieți românești” (1941 -1944), „Gând Basarabean” (prim redactor. București. 1940—1941), „Glasul Tineretului” (editor, 1933). „Tribuna Tinerimii” (director. 1936); colaborări la. „Zori le”. „Misiitarul”. „Luminatorul”, „Buletinul Institutului Social Român din Basarabia” f j , în care a publicat sute de articole, reportaje, cronici,

demia Comercială din Cluj (1928—1949, transferată după 1941 la Brașov), devenită în 1948 Institut de Științe Economice. la catedra de Pedagogie și Filosofie, prorector (1930—1940), apoi rector al Academiei (1940—1942),

Lucrări: *Spinoza's Erkenntnislehre Inaugural Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde*, Sibiu, 1911, 81 p.; *Dualismul antropologic* în RT, an. III, 1909, nr. X, p. 120- 126, nr. 11-12. p. 494-501 și an. IV, 1910, nr 2, p. 71-77, nr. 3, p. 120-126 și nr. 4, p. 154—163; *Scopul educației* în „Anuarul XXXIV al Institutului teologic-pedagogic din Sibiu pe anul 1917/18”, p. 3—35 (și extras, 35 p.); *Rolul școlii în pregătirea unirii*, în voi. „Factorii transilvăni ai unirii”. Brașov, 1943. p. 25 —45. A reeditat *Mărturisirea Ortodoxă* a lui Petru Movilă după traducerea lui Filaret Scriban (Sibiu. 1914, XV + 126 p.). Articole cu caracter pedagogic în „Vatra Școlară”, „Telegraful Român”, „Transilvania”¹⁴, „Luceafărul”, toate la Sibiu și i.

Literatura; Mircea Păcurariu, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986*, Sibiu, 1987, p. 304.

422

recenzii etc.

ROVENȚA HAKALAMBIE. profesor de teologie. X. 31 aug. 189K, în Hodonească, jud (iorj. în familie de preot, 117 iun. 1946, în București. Studii la Seminarul „Sf Nicolae” din Râmnicu Vâlcea (1910-1919), cu diferență de liceu și bacalaureat, la Facultatea de Teologie din București și. paralel, la Facultatea de Utere, secția clasică (1919- 1923); studii de specializare la Facultățile de Teologie din Strasbourg (1923-1924). Oxford (1924-1927) și Atena (1927), doctoratul în Teologie la București (1929). Conferențiar suplinitor de Studii biblice la Facultatea de Teologie din București (1929), profesor agregat (1930), apoi titular (1933) la catedra de Exegeza Noului Testament, funcționând până la moarte; profesor de Religie la Seminarul pedagogic universitar (din 1928, mai mulți ani), diacon la biserica „Sf. Ilie Hanul Colții” (1928). preot și director al Internatului teologic „Radu Vodă” (1932-1940). un timp președinte al Asociației generale a clerului din România. S-a impus în teologia românească prin studiile sale de Noul Testament, de mare claritate, precizie, profunzime științifică și bogăție de informații

I n rari *Originea și valoarea iutmcă a Evangheliei după Ioan* (teză de doctorat), București, 1928, 112 p.; *Interpretarea Scripturii după Origen*, Râmnicu Vâlcea. 1929, 68 p.; *Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel. Introducere și comentariu*. București. 1929, 152 p.; *Urnița și stilul Sf. Apostol Pavel din Epistola către Efeseni în raport cu celelalte epistole ale sale*. în ST, an. I, nr. I. 1929. p. 209-234 (și extras. 29 p.); *Studiul Noului Testament la noi în*

ultimii 50 de ani Lm ST^r **. III. nr. 2. 1932. 246-302 (și extras, 60 p.). *Cine a sens Epistola către Evrei?* București, 1933, 32 p.; *Rolul Bibliei în formarea limbii literare*. București, 1936; *Epistola întâia către Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel* Introducere st com^m W. București, 1938. 164 p.; *Epistola către Cotasem** Introducere și comentariu. București, 1946.

Esența și rolul credinței în teologie, în ST, an. III. 1932, nr. 1, p. 17—47 (și extras. 32 p.); *Iubirea creștină*. București, 1936. 18 p.; *Pregătirea clerului în spiritul vremii*. București, 1940.

Colaborați la „Bisenca Ortodoxă Română”². „Tinerimea Creștină”. ..Duminica Copiilor ș.a. în 423

din Joia Marc, jud. Arad). Seminarul teologic la Caransebeș (1955—1960), Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1960—1964), cursuri de doctorat (specialitatea Istoria religiilor) la Institutul Teologic din București, cu specializare la Universitatea din Oxford (1965-1969); examenul de doctorat la București 1978. Inspector de specialitate și documentarist în cadrul Serviciului de Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Române (1969—1976), redactor de limbă engleză al revistei „Romanian Orthodox Church News” (1971—1978) și redactor șef al aceleiași publicații (1988—1991), asistent la secția de Teologie sistematică de la Institutul Teologic din București (1976—1978), lector suplinitor pentru Teologia fundamentală și Istoria Religiilor (1978—1985), conferențiar la aceeași disciplină (1985—1991), profesor de Istoria și filosofia religiilor (1991), profesor asociat al Facultății de Filosofie a Universității din București. la catedra de Istoria Religiilor (din febr. 1990). A participat la diverse întâlniri ecumenice din țară și străinătate; membru al delegațiilor Bisericii Ortodoxe Române care au vizitat Finlanda (1970), India (1982, 1989) etc.

Lucrări: *Elemente ale dogmei întrupării în învățătura Bisericii Ortodoxe Etiopiene*, în „Ortodoxia”, an. XXIV, 1972, nr. 2, p. 213-217; *Scrierile sacre ale marilor religii*, în „Ortodoxia”, an. XXV, 1973, nr. 1, p. 66-82; „*Creștine față de religiile necreștine*”, în „Ortodoxia”, an. XXV, 1973, nr. 2, p. 264—216; *Funcția preoției în marile religii*, în „Ortodoxia”, an. XXV, 1973, nr. 4, p. 553—567; *Noțiunea de sacrificiu în marile religii*, în „Ortodoxia”, an. XXVI, 1974, p. 185—201; *Concepția despre om în marile religii*. Teză de doctorat, în GB. an. XXXVII. 1978, nr. 7-8, p. 715-915 (și extras, 204 p.); *Considerații asupra concepțiilor biblice mesopotamice despre creație*, în GB. an. XXXIX. 1980, nr. 6-8, p. 524-534, *Isus Hristos în gândirea indiană* în ST, an. XXXIII. 1981, nr. 5—6, p. 436—445; *Sensul și semnificația termenului „religie” în marile tradiții religioase actuale*, în GB, an. XLIV, 1985, nr. 10-12, p. 684—697; *Evangelia după Toma sau un exemplu timpuriu de contextualizare a*

manuscris i-au rămas alte traduceri și comentarii la Epistolele pauline.

Literatura Constantin I. Bercuș. *Moartea părintelui profesor Haralambie Roventă*, în BOR, an. LXIV, 1946, nr. 4-6, p. 311-320; Piu L. Dr. Grigorie Marcu, *Preotul profesor Ilarion Roventă* An RT, an. XXXVI, 1946, nr. 9—10, p. 432-435; Pr. Prof. D. R. (adu), *Prof. Dr. Ilarion Roventă*, în ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 52-53.

RUS REMUS, profesor de teologie (nehirotonii). N. 1 ian 1942, în Brașov (original, însă).

RL'SAN SKBASTIAN

Învățăturii în CB, an. XLVII, 1988, nr. 3, p. 87-119; câteva capitole în manualul de îndrumări *nusionare*. București, 1986; *Istoria religiilor. Manual pentru Seminariile teologice*. București, 1991, 344 p. (în colaborare cu Pr. Conf. Alexandru Stan); *Istoria filosofiei islamice*. București, 1994, 344 p.

Traduceri în limba engleză: *The Reformed Church in the Socialist Republic of Romania*, 1976; *The Romanian Orthodox Church and the Church of England* (în colaborare cu Pr. Conf. AL Stan), Bucharest, 1976; *The Divine Liturgy of St. John Chrysostom*, ediție bilingvă, Bucharest, 1977 (ediție bilingvă); V. Căndea și C. Simionescu, *Witnesses to the Romanian Presence on Mount Athos*, Bucharest, 1979; Mihai Fătu, *The Romanian Church in North-West Romania during the 19th Century*, Bucharest, 1985; Wilhelm Nyssen, *The Flame of Salvation. Frescoes of the Orthodox Church of St. John the Baptist, Ferentari*, Bucharest, 1987; *The Romanian Orthodox Church*, Bucharest, 1987; *The Cathedral of the Diocese of Roman*, 1990 ș.a.

Traduceri din limba engleză: Nicolae Arscenic, *Descoperirea vieții veșnice. Introducere în credința creștină*. București, 1991, 125 p. (în colaborare); V. Lossky, *Introducere în teologia ortodoxă*. București, 1993; Nicolae Anaric, *Mistica și Biserica Ortodoxă*, București, 1994, 104 p.; Lars Thunberg, *Om și cosmos în viziunea Sfântului Maxim Mărturisitorul*, București, 1999, 184 p. Redactor coordonator al colecției: „Orientări spirituale” de la Editura Enciclopedică.

Literatura: ROC. an. VI. 1976, nr. 4, p. 95-96; GB, an. XXXVII, 1977, nr. 1-3, p. 150; ST, an. XXX, 1978, nr. 9-10, p. 718-719; ROC. an. VIII. 1978, nr. 3, p. 91—92; ST, an. XXXIV, 1982, nr. 1-2, p. 129-130.

RVSAN SICBASTIAN, mitropolit. N. 22 sept. 1884, în Secășel, jud. Alba. 115 sept. 1956, în Iași. Liceul în Blaj (1896—1904). Institutul Teologic la Sibiu (1904-1907). Preot paroh în Crăciunești, jud. Hunedoara (1907-1912) și Vulcan, jud. Hunedoara (1912—1929), preot militar în primul război

mondial, administrator protopopesc în Hațeg (1929—1931), preot-paroh în Ocna Sibiului (1931-1933), preot paroh și administrator protopopesc în Odorhei (1933—1940). preot în Viștea de Jos-RUSI' ALEXANDRU

nești. Vulcan și Odorhei. a condus societăți culturale. Rămas văduv, la 1 nov. 1946 Sf. Sinod l-a încredințat cu conducerea provizorie a Episcopiei Maramureșului; la 21 nov. 1947 a fost ales episcop al Maramureșului (hirotonit 30 nov. instalat la Sighet la 28 dec. 1947); în sept 1948 Sf. Sinod l-a numit titular al noii Arhiepiscopii a Sucevei și Maramureșului "cu încredința în Suceava"; la 26 febr. 1950 ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei (înscăunat 25 mart. 1950), unde a păstorit până la moarte. Delegat de Sf. Sinod la câteva consfătuiri interortodoxe și congrese peste hotare. Cuvântări și o parte din predici strânse în volumul *Osteneli chiriarihale*. Neam, 1954, 465p.

Literatura: Diaconul Dr. Gheorghe L. Moisesescu, Aiegeria /*.C *Protopop Sebastian Rusan în scaunul de episcop al Maramureșului*, în BOR, an, LXV, 1947.nr. 10—12, p. 371—386; BOR, an LXVIII, 1950.nr.3-6, p. 186-213; N. T. fog, în BOR, an. LXXXIV, 1956, nr. 10-11, p. 871—892; AVCTOIog, în MMS, an. XXXII, 1956, nr. 10, p. 541-565; Pr. Dr. Simion Radu, *Mitropolitul Sebastian Rusan*, în TR, an. 134, 1986, nr 35-36, p. 2.

UHU ALEXANDRU, episcop. N. 22 nov 1884. în Șeulia. jud. Mureș, t 9 mai 1963. în închisoră din Gherla. Studii la Gimnaziile din Bistrița, Târgu Mureș și Blaj (1896-1904), Facultatea de Teologie din Budapesta, la care a obținut doctoratul (1904-1910) Preot (1910), profesor de Dogmatica la Seminarul teologic și de Religie la Liceul din Blaj (din 1910), canonic mitropolit (din 1923), rector al Academiei teologice din Blaj (1925—1930), secretar general al Resortului Culte în Consiliul Dirigent (1918—1920), redactor al revistei „Cultura Creștină” de la Blaj (1911-1918) și al noului „Unirea” (1922—1930), în care a publicat diferite studii și articole, l-a 17 oct. 1930 numit episcop al noii dieceze de Baia Mare (hirotonit 30 ian. 1931, instalat 2 febr. 1931), unde a păstorit până la 28 febr. 1948. În 1947 ales mitropolit la Blaj, dar necunoscut de autoritățile de atunci. Arestat în oct. 1948 și închis la Sighet (1950-1955), după care a avut domiciliu obligatoriu la Curtea de

Făgăraș (1940-1945), preot-paroh și protopop în Satu Mare (1945—1946). A construit biserici noi în Cruciu-

424

Argeș (1955). Într-un proces care i s-a înleat în mai 1957 a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică (închis la Gherla, unde a și murit).

Literatura Nicolae Comșa, *Daică în Blajului*. Blaj. 1940. p. 142 (și ed. nouă: Nicolae Comșa și Teodor Sciccanu. *Dascălii Blajului*. București. 1994. p. 152-153); Ioan Ploscam. *Ijnturi steroare*. Timișoara. 1993. p. 442—444

RUSU V. IOAN. preot, istoric, N. 1 iul. 1826. în Sanmărtinu de Câmpie, jud. Cluj. 11 febr. 1905, în Blaj. Studii la gimnaziile în Dej și Cluj, cele teologice în Blaj. Tînbun în legiunea comandată de Avram Iancu (1848-1849). Profesor la Gimnaziul din Blaj (1850—1862), paroh și viceprotopop (1862), apoi protopop în Sibiu (1865—1901), profesor de Limba și literatura română și de Religie pentru elevii mîm la Gimnaziul de stat din Sibiu (1862—1892), canonic mitropolitan în Blaj (1901-1905). A fost secretar al A. strei (1862—1875), apoi vicepreședinte (1875—1877) și membru în Comitetul de conducere (1862-1901). Autor de lucruri istorice și manuale didactice.

Lucriri: *Elemente de istorie și geografie* vtcto, după W. puu. Blaj. 1854. 272 p. *Compendiu de istoria Transilvaniei cu distinctă privire la români*. Sibiu, 1864, VIII + 397 p.; *Elemente de istoria Transilvaniei pentru învățătorii și școlile imputare române*. Sibiu. 1865. 89 + IV p.; predici, articole, dizertații în periodicele românești — et *Scurtă descriere a revoluției lui Horia și Cloșca din 1784*, în rev. „Ți ansil vania”, V, nr. 1-6, 1872. p. 5-65; *Carte de lectură pentru clasele gimnaziale inferioare*, od Sibiu. 1876, 159 p. (ed. a II-a. Sibiu, 1886).

Literatura *Enciclopedia Românilor*, III Sibiu. 1904. p. 862; rev. „Transilvania”, an. XXXVI, 1905. nr. I, p. 20-22; Nicolae Comșa. *Dascălii Blajului*. Blaj, 1940. p. 82-83 (și ed. nouă Nicolae Comșa și Teodor Sciceanu, *Dascălii Blajului*, București. 1994. p. 84-85); Ioan Stanciu. *Istoricul Liceului Gheorghe Iuzăr din Sibiu*. Sibiu. 1943. p. 135-136; Ana Iltnescu și Arcadie Hincscu, *Oameni de iert și de azi ai Blajului*. Blaj. 1994, p. 170.

S

SAFIRIN GHERASIM (din botez Gheorghe). episcop, N. oct. 1849, în Izvorălu. jud. Mehedinți, t 14 febr. 1922. la schitul Frăsinci. jud. Vâlcea. Studii la Colegiul din Cnuova, unde a obținut „bacalaureatul în Litere și Stiinle” (1870). Profesor și director la Gimnaziul din Târgu Jiu (1870— 1873); călugărit la mănăstirea Tismana în 1873, hirotonit ierodiacon pentru Episcopia Râmnicului (1874) și ieromonah (1878), hirotosit protosinghel (1878) și arhimandrit (1888). profesor de Morală, Liturgică și Pastorală la Seminarul din Râmnic (1875— 1889). director al Seminarului (1878—1885). arhimandrit de scaun (vicar) la Râmnic (1889— 1890). fși continuă studiile la Facultatea de Teologie din Atena, unde a obținut titlul de licențiat (1890—1894); din nou profesor la Seminarul din Râmnic (1894- 1899). U 24 mai 1899 ales arluereu-vicar al eparhiei Râmnicului, cu titlul „Craioveanul” (hirotonit 6 iul.), la 17 febr. 1900 ales episcop al Romanului (instalat 27 febr.)- unde a păstorit până la 24 iun. 1911. **Land** a tbst depus de Sf. Sinod pentru acuzații calomnioase la adresa mitropolitului primat Atanasie Mironescu; retras la schitul Frăsinci. unde a trăit pană la sfârșitul vic(ii). A publicat unele lucrări de tipic și muzică psaltică, precum >i traduceri.

Lucrări: *Tipic asupra serviciilor divine pentru elevii seminariști*, Râmnicu Vâlcea, 1878 (ed. a II-a, 1905,95 p.); *Tipicul oficiului divin executat de preoți, cu sau fără diacon. în*

sobor, Targu Jiu. 1897.32 p.; *Culegeri de cântări bisericești*. București, 1908; *Sobarnkariu*, București, 1914, 550 p. (cântări bisericești).

A tradus din limba franceză *Papalitatea eretica*, a teologului Vladimir Gueltec (Râmnicu Vâlcea, 1885.XIII + 453p). iar din limba greacă: *Catehismul creștin* de Diomid Kyriacos, București, 1900; *Carte numita Thicara*, București, 1900; *Legea și Poruncile lui Dumnezeu* de Filaretos.București. 1905 ș.a.

Literatura: BOR, an. XXIII, 1899, nr. 3, p. 314—318; Arhim. I. Scriban. **t** *Episcopul Gherasim Safirin*.în BOR, an. XL, 1922,nr. 6, p. 459 — 460; Diac. George Dincă, *Chipuri de ierarhi: compozitori, traducători, prelucrători și mari dntăreși ai muzicii bisericești*, în GB, an. XXXVI, 1977, nr. 1-3, p. 140-142; Preot Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*, București,1984, p.317 - 320.

SAGIIIN ȘTEFAN, profesor de teologie. N.6dec. 1860,în Mitocu Oragomimei —lângă Suceava, t 4 apr. 1920, în București. Studii la Liceul din Suceava (abs. 1880) și la Facultatea <le Teologie din Cernăuți (1880— 1884), care i-a conferit doctoratul (1885); studii de specializare în Teologie sistematică la Facultățile de Teologie din Viena (1896/97). Brclau - aziWroclaw - (1897/98) și Atena (1898/99). Prefect de studii la Seminaiul (internatul) clerical din Cernăuți. {1885— 1889), preot și predicator la catedrala

n 89
u 4-
tr |
op 89
oti 6).
t do
an -
i ce
di nt
n (1
C 89
er 9),
nă pr
uț of
i es
(1 or
89 ag
2 re
— ga
19 t
00 (1
) 90
pr 0),
of ap
e- oi
so tit
r ul
su ar
pli 11
ni 90
to 5)
r la
de ca
R te
o dr
m a
ân tic
ă. Te
Ist ol
or og
ie ic
și D
G og
eo m
gr at
afi ic
e ă
la de
Șc la
oa Fa
la cu
no lt
n at
na ea
lă de
di Te
n ol
C og
er ic
nă di
uț n
i C
(1 er

năuți, secreta
pe care r șef la
a Culte
deținut în
o pană Guvern
la ul
moarte provizo
, riu al
suplini Bucovi
tor al nei
catedre (1918 -
i de 1920).
Teologi Autor
c de
Funda lucrân
mental în
ă special
(1907- itatea
1919). sa, mai
decan cu
al seamă
Facult două
ății t monog
(de rafii
cinci dogmat
ori), ice,
rector care
al nurclie
Cniven ază un
ittății real
din progres
Cernău m
ți domeni
(1911- ul
1912), teologi
„doctor ei
honori **Ms**scm
s .uke.
causa" I .ui
al i *«rt
Facult *Logos*
ății de *la*
Teologi *Sfântu*
c dm *l*
Atena, *Evang*
protopr *helist*
esbiter *loan*,
(1897). Cernân
arhipie |i.
sbiter 1896.
stavrof 52 p^
or *Dogm*
(1911), *a*
președi *despr*
nte *e*
provizo *incarn*
riu al *a-*
Consist *liuned*
oriului *u/fă*
mitrop *doctri*
olitan *na*
din *Biseri*
Cernău *cii*
ți OrfoArt
(1916- r.
1917).

C e,
er 18
nă 99
uț);
i, *D*
19 o
01 *g*
,1 *m*
76 *a*
p. *s*
(a *ot*
pă *er*
ru *ța*
tă *lo*
m *gi*
ai *c*
în *ă*
tâ *d*
i u
în *p*
li *â*
m *d*
ba *oc*
ge *tr*
r *in*
m *a*
an *Bi*
ă: *s*
D *er*
a *ic*
s *ii*
In *O*
c *rt*
a o
m *d*
at o
ia x
n e .
s C
d er
o nă
g uț
n i.
x 19
a 03
n .
a 18
c 3
h p.
d ,
er br
L oș
e ur
hr a
e *D*
d o
er *g*
or *m*
tk *at*
ot *is*
lo *c*
xc *h*
n —
Ki *a*
rc *p*
h *ol*

ogetis
che
Zeitfra
gen,
Cernău
|i,
1912.
25 p.
(și ed.
rom.:
fntrrb
ort
actual
e
dogm
aticea
pologe
tice
.Cern
ăuți,
1912.
33 p-);
articole
,
predici,
cuvânt
ări tn
„Cande
la”; o
Dogm
atica
în
manus
cris.
Ute
ratura:
V
lorga.Ș
tefan
Saglu
n, în
„Nea-
mul
Român
esc*,
nr. 72
din
192(1;
RCând
ea, Or
Ștefan
Sughi
n, în
„Calen
darul
Glasul
Bucovi
nei pe
anul
1921”.
p. 25-
30;
Prof.
Dr.
IvidorT

odo-
nn.
Ștefan
Saghi
n,în
MA.an
IIL
[195H.n](#)
[r.5-6](#).
p. 450-
452;
Pr.
Prof.
Petru
Rezuș.
Dogm
atistul
ortodo
x Dr.
Ștefan
Saghi
n. in
MMS.
an.
XXXVII
. 1961.
nr. 5-6,
p. 452-
454;
Teolog
ia
dogn
wtica
în
Biseri
ca
Ortodo
xa
Româ
na în
trecut
fiaztA
n
„Ortod
oxia",a
n.
XXIII,
I971,nr
3,
p.337.
SAL
A
VASILK
. preot,
folclori
st. N. 1
ian.
l862.în
Dragăn
ești.jud
.Bihor.t
6uug
1942,
în

Va s
șc pe
â da
u, go
ju gi
d. c
Bi co
ho m
r. pli
St m
u en
di ta
az T
ă la
la B
Gi uc
m ur
na eș
zi u
ul (l
di 90
n 6).
B în
ci vă
us ță
(l to
87 r
4 în
— Va
18 șc
^8 fl
)a u-
po B
t âr
la ișt
Șc i,
oa Hi
la nc
pe hi
da ri
go ș
gi și
că Ș
(„ uș
Pr ti
ep u.
ar ju
an d
di Bi
a* ho
^4) r
di O
n R
Ar 78
ad -
(l 19
87 28
8-).
18 m
82 ai
,) tâ
cu rzi
u u
n hi
„c r
ur o-

tonit a
preot „Bibliot
ortodo eca
x. Vascău
Debutelui".
ază în Luc
folclori rări
stică *Datinil*
încă *e*
din *popor*
1882, *ului*
răspun *român*
zând la *esc la*
chestio *nun*
nare *tâlnpl*
sau *âșde*
trimiță *Retuș*
nd *ului șt*
materi *Vascd*
ale *ului.*
folclori
ce lui Beiuș,
IL P 1937.
Masdc 61 p..
u. N* *Dorea,*
Dcnsu *istețul*
șianu, *Drâgâ*
S. Fl. *neștiio*
Marian, I. A. *r,*
Zunne. *Nuvel*
B. *ă din*
Bundk, *pa/tor*
J. U. ,
Jamik. Bucure
G. șli,
Weigan 1937,2
d. 9 p.;
Culege *Avram*
doi-ne, *lancu*
hore. *și*
descân *unguri*
tece, *i*
strigăt *Poezii,*
uri, *Bucure*
colinde ,
, balade, ști,
legend 1937.
e, 32 p ;
povești *Balad*
din *e și*
Bihor, *legend*
pc care *e.*
le va Bucure
publica ști.
abia 1937.5
spre sf 4 p.;
ărsitul *Ugeml*
vieții, *e*
în *religi-*
peste *oase .*
50 oV Bucure
broșuri ști.
în 1937;
colecți

Cr uc
a u-
ml re
pr ști
u .
nc 19
ilo 38
r .4
P 8
o p
v ;
ei O
it. s
B ut
uc ă
ur d
eș e
ti, fr
19 aț
37 i
,3 și
2 o
p- s
; ut
C ă
ei d
d e
oi tu
gr -
o ra
fi. ri.
P P
o o
v v
e e
st șt
i i.
c B
u uc
h ur
a eș
z. ti
B 19
uc 38
ur .4
eș 8
ti. p
19 /.
38 St
,3 ri
2 g
p. ăt
; u
C ri
ei b
d â-
oi tr
fr â
aț n
i. e
B șt

i. ne.
Bucure Bucure
şti. şti.
1938.6 1939.5
7 p.; 0 p .
Dorul Folclor
din ul
Bihor, bătrâ-
2038. 6 *nesc.*
3 p; *Poezii*
Hore popul
bihore are,
ne, Bucure
Bucure şu.
şli. 1939,1
1938. 6p.;
4&pi Du-te
Poezii Iunie
popor şi te
ale culca.
din Cante
Bihor. ce
Bucure popul
şti, *are.*
1938. Bucure
32 p:. şti,
Chiuit 2039. 2
uri 6 p.;
hihore Aş
ne.Buc *muri...*
ureşti. Poezii
1938.3 *popul*
2 p , *are,*
Flori Bucu-
din reşti,
Bihor. 1939.3
Cante 2p..*Mo*
ce rmânt
popor ul
ale. Versur
Bucure i,Bucu
şti. reşti.
1939,3 1939.3
2 p.. 2 p.;
Bihoru Doruri
l In .
cântec Poezii
ele popul
sale are.
poţwa Bucure
fe. şti.
Bucure 1939,3
şti. 2 p.;
1939.5 *De ale*
5 p^ */topor*
Hai la ului
Joc. Poezii
Hore popul
şi *are.*
ikmie Bucure
bihme şti.

19 ec
39 e,
. cu
36 câ
p. te
; 16
D p
e X
sc B
â oc
nt et
ec e.
e. B
B uc
uc ur
ur eş
eş ti,
ti, 19
20 40
40 .1
. 6
32 p.
p ; C
D ă
e nt
sc a-
â re
nt a
ec la
e n
hi u
h nt
or ă.
e B
n uc
e. ur
B eş
uc ti.
ur 19
eş 40
ti. .
19 16
40 p.
.2 ;
4 V
p. ăi
(al et
te ă
10 ri,
br b
oş oc
ur et
i, e
to d
t u
cu p
D â
e m
sc or
â ți,
nt B

ucureș .Vad.
li. „Gazet
1940.1 a
6 p.; Poporu
Bocete lui" —
hihore Timișo
ne. ara.
Bucure „Gazet
ști, a de
1940.1 Vest"
6 p. —
ș.o. Timișo
Cola ara.
boiăn „Cele
la trei
„Bisen Crișun
ca și " —
Scoală" Ora-
— dea,
Arad, „Șezăto
„Fa- area"
milia" —
— FălUcc
Oradea ni.
, Jzvora
„Tribun șul" —
a Bistriț
Popciul a
ur Mehedi
— nți ș.a,
4

liter Tn „Fa-
atura: milia",
Necrol Oradea
ogAnB ,an. XI.
Ș, an. 1975,nr
LXVLn . IO,p.
r. 34 10;Ovi
din 23 diu
aug. Bârlca.
1942. *Istoria*
p. 283: *folclori*
Ion *sticii*
Mușlca *român*
. *ești.*
VasiU Buciu
Sala, ști,
în 1974,
„Transi p. 544
lvania" - 545;
, an. Iordan
LXXXII Datcu
L și S. C.
1942. Stro-
nr. eseu.
12.p. *Dicțio*
971- *narul*
973; *folclori*
Murius *știlor,*
Sala, I,
Vasile Bucure
Sala, ști,

1 și
9 a
7 n
9. u
P. (1
3 8
8 9
4 3-
— 1
3 8
8 8
6; 9
Vi 6
or 1
el *fn*
Fa „B
ur ih
. ar
D ea
in *\
c O
or ra
e de
s a,
p ?
o —
n- 8.
d 1
e 9
nț 7
a 9-
fo 19
lc 8
lo 0.
ri p.
st 4
ul 2
ui 9-
bi 4
h 3
or 9.
e S
a A
n VI
V N
a IO
si A
le N
S G
al H.
a ,
c pr
u of
N es
ic or
ol de
a te
e ol
D og
e ic.
n N.
s 1
u 8
de
c.

1885.În urma Unirii, profesor de Limba română. Și Limba germană la Liceul din Bolgrad, în Basarabia (1918 — 1920). Inspector general în Ministerul Cultelor și Artelor (1920-1927). Un timp subsecretar de statistică la Ministerul Educației Naționale, profesor de Filosofie și Teologie la Universitatea din Berlin și Hiedelberg (1910-1915) și Apologetică la Facultatea de Teologie din Chișinău (1927 — 1941), iar în 1941-1947 la catedra de Apolo-

ge-ni
ti-de
ca-de
a-te
Fa-nț
c-ie
ul-în
tă-ti
ții-m
de-p
Te-ul
ol-re
og-gi
ie-m
di-ul
n-ui
B-co
u-m
c-u
ur-ni
eș-st
ti;la
p-Si
ar-gh
ti-et
ci-(5
p-m
a-ai
nt-1
la-9
C-5
o-0
n—
gr-6
es-iu
ul-1.
pr-1
of-9
es-5
or-5)
ilo,
r-su
dc-b
Te-ac
ol-uz
og-aț
ic-ia
or-de
to-„a
do-cti
xă-v
de-i-
la-ta
At-te
en-in
a-te
(1-ns
9-ă
3-î
6)-m
.po
C-tri
ăț-va
iv-m
a-iș
a-că

rii ce.
muncit Bucure
orești". ști.
Teolog 1929,1
de 58 p.;
mare *Dovezi*
erudiți *le*
e, a *rațion*
desfăș *ale*
urat o *pentru*
susțin *existe*
ută *nta lui*
activita *Dumn*
te *ezeu.*
didacti *Studiu*
că și *introd*
publici *uctiv.*
stică; Bucure
prin ști.
el,Teol 1932,3
ogia 5 p<;
Funda *Curs*
mental *de*
ă „s-a *Apolo*
contur *getică.*
at și s- *Chesti*
a *uni*
definit *intro-*
ca *ductiv*
discipli *e.*
nă de Bucure
sine ști.
stătăto 1935.1
are a 52 p.;
teologi I.
ei ortodo *Ființa*
ortodo *și ori-*
xe *ginea*
roman *religiei*
e⁴¹.
Luc
rări:
Apolo Bucure
getica. ști.
Eleme 1937,
nte de VIII +
filoso 279 p.;
fia II.
religiu *Existe*
nii *nța lui*
creștin *Dumn*
e. *ezeu, f*
Manua *Proba*
l *ontolo*
pentru *gică.*
uzul Bucure
școlilor ști,
secund 1940,2
are și 80
al p.:2,
semina *Probel*
riilor *e*
teologi *cosmo*

lo lo
gi s
c o
ă fi
și a
te și
le is
ol to
o ri
gi a
c ei
ă. .
B B
u uc
c ur
ur eș
eș ti.
ti, 1
1 9
9 2
4 7.
3. 8
2 4
7 p.
4 ;
p. *Ic*
C o
ul n
tu o
r cl
ă a
și șt
re i
li șt
gi a
e. p
B o
u *st*
c *aț*
ur i
eș c
ti, o
1 *nt*
9 *e*
2 *m*
7, *p*
8 *or*
3 *a*
p. *ni*
(c .
ul B
e- uc
ge ur
re eș
de ti,
ar 1
ti 9
co 3
le) 2.
; 1
Fi 0

5 p. 7 p.;

(cd. a *Crești*

II-a. *nismu*

1936,1 *l și*

10 p.); *cultur*

Crești a

nismu romdi

l și KI.Con

viața, ferința,

Bucure în

șli. BOR.a

1935. n. LXI.

36 p. 1943,

(culege nr 10-

re de 12,p.4

articol 87-

e); 516(șie

Știința xlras,3

și 2p.)-

origin învă

ea tământ

religiei tul

. *religio*

Bucure s in

ști. școlile

1937,2 *secun*

80 p.; *dare*,

Crești semin

nism arii și

și licee,B

comun ucureș

ism. ti,

Bucur 1922,9

oșii, 2 p.;

1938.7 *Biseri*

1 p.; *ca*

Crești român

nismu ă și

l și noua

gândir ei

ea organi

conte zare*

mpora Bucure

na,Bu ști,

curești 1925.

. 1940. 104 p.;

160 p.; *Proble*

Ceest ma

e cultelo

Ortod r In

oxia?, Româ

Bucur n ia.

ești, Buc

1942; urești,

Teolog 1937,5

ieșt 4 p.

istorie Cola

, borări

Buciue la

ști, „Biseri

1943.5 ca

O od

rt i-

od re

ox ct

a or

R)

o ș.

m a.

a S

n pr

a" e

, sf

„V âr

iit șit

or ul

ul vi

" eți

— i,

B co

u la

c bo

ur ră

eș ri

ti, la

zi re

ar vi

ul st

•• el

C e

al ce

en n-

d tr

ar al

ul e

" bi

— se

B ri

u ce

c ști

ur :

eș *Pr*

ti, *e*

„F *ci*

â z

nt ă

â *ri*

n *și*

a *re*

D c

ar o

ur m

ilo a

r" n

— d

B ă

u *ri*

c *tn*

ur *ju*

eș *r*

ti *ul*

(c *pr*

oblem
ei
„Frații
Domn
ului”,
în
ST.an.
XIII,
196Lnr
-5—
6,p.27
1—
2%;
Icono
mia și
roadel
e
învieri
i
Domn
ului
An
ST.an.
XIV,
1962,n
r5—
6,p.
267—
282;
Rolul
dreptu
lui
losif
tn
icono
mia
răscu
mpără
rii și
locul
său In
hagio
grafia
crești-
na, în
ST, an.
XVI,
1964,n
r. 5-
6,p.
303-
333;
Mântu
itorul
lisus
Hristo
s tn
lumttu
t
Sfintel
or

Evang
helii,
în ST.
an.
XVL
1964,
nr. 9-
10, p.
519—
532;
Despr
e
chipul
iconog
rafic
al
Mân-
tătoru
lui, în
MO,
an.
XVII,
1965.
nr. 9-
10, p.
775—
794;
Mesia
nitate
a
Mântu
itorulu
i
Hristo
s și
învăță
tura
Lui, în
ST. an.
XIX,
1967,
nr, 1-
2,
p.23-
44.
Ree
ditări:
Iconoc
laști și
apost
ați
conte
m-
porani
. Ediție
îngrijit
ă și
notă
bio-
bibliog
rafica
dc

A
ur
el
S
av
in
,
B
u
c
ui
eș
ti,
1
9
9
5,
1
2
7
p.
;
A
p
ă
r
a
re
a
cr
e
di
nț
ei
(T
r
at
at
d
e
A
p
ol
o
g
et
ic
ă)
. K
di
ți
e
în
gr
iji
tă
dc
D
or
a
M
ez
dr
ea
,

B
uc
ur
eș
ti,
1
9
9
6,
1
7
6
p.
;
M
is
ti
c
a
și
a
s
c
et
ic
a
or
to
tl
o
x
ă.
Si
bi
u,
1
9
9
6.
1
6
7
p.
;
M
is
ti
c
a
p
u
s
e
a
n
a,
Si
bi
u.
1
9
9
6.
1

55 p. " dc
(amân mitrop
două olitul
cu un Antoni
„Cuvân e
t Plămă
înainte deală).

S

Lite orul
ratura foanG
Mihai h.Savi
Șt n,în
Verbali ST.an.
, XXVII.
Profes 1975.n
orul r. I —
loan 2.p.
Gh. 132-
Soum 133;Pr
apără of.Dr,N
tor al Chișes
credin cu.rwr
ței, în fmrfe
rev. Dogm
„Rare atică,
ue Teolog
Lumini ie
", an. Fund
X, ament
1938,n ală ți
r. I Istona
-4,p. religiil
223 — or. In
241); ST. an.
Kmilia XXXIII.
n 1981,
Vasiles nr. 7-
cu, 10. p
Apolo 563-
geți 564;
crești Șt.
ni. G(ănce
Bucur unu).
ești. Prof
1942. loan
p, 69— Gh
75; t SflWn.î
Profes n
orul ST.an
onorar XXXIV.
ioanG 1982,n
h r. I—
Savtrnj 2,p.
n 74;
BOR.a Nota
n XCI, bio-
[1973.nr](#) bibliog
[.3-5](#), p, rafici
475- de
477; Aurel
Pr Prof Savin
Petru în voi.
Rczuș, Iconoc
Profes laști

și ă
a u.
p *
o I8
st a
a pr
ți .
c l
o 9
n 2
te 6.
m în
p la
or ți.
a St
ni u
* di
B i
u la
c S
ur e
eș m
ti, in
l ar
9 ul
9 in
5 fe
ri
S or
A d
VI m
N R
P o
A m
V a
E n
L (a
pr bs
eo l
t, 8
pe 7
d 8)
,
ag a
og p
. oi
R la
l S
0 e
a m
u in
g ar
l ul
8 ..
5 Ve
7. ni
în a
Bi m
hi in
re "
șt di
i,j n
u la
d și
B (a
ac bs

. Munlc
1891). anu și
cu cu
diferen arhim.
ță de Iuhu
liceu >i Scriba
bacala n au
ureat lucrat
— *Mica*
contin *Biblie*,
uând En
la 1913.
Facult cure a
atea dc fost
Istorie retipăr
și ită
Filosofi apoi in
c a mai
Univer inulic
sității rândur
din i, până
lași azi: a
(1892- public
1896). at mai
Preot multe
la broșur
cate- i,
drala conferi
mitrop nțe,
olitană articol
din e in
lași presa
(1878 vremii
— (ex.
1925). *Câtev*
dirc- a
tor ad *cuvint*
junct(*e*
1896- *asupr*
1899).a a
poi *înfiint*
directo *ării șt*
r *activit*
(1899- *ății*
1921) *Semin*
al *arului*
Semin *Venia*
arului *min*
..Venia *Costa*
min" *chi de*
din *la*
lași.că *lași*.
ruia i- *cu*
a dat o *ocazia*
organiz *ser**
are *băni*
coresp *cente*
unrito *narul*
are. *ui*
împr *său*.
eună Iași.
cu 1903).
episco Lite
pul ratura:
Nicodi *Econo*
m

m 2
st 0
a 0;
vr Pr
of of
o D
r r.
P N
a T.
v B
el u
S ze
a a.
vi P
n. re
în ot
.A ul
n ic
u o
ar n
ul o
S m
e st
m a
in vr
ar of
ul or
ui P
Ve a
ni v
a el
m S
in a
C vi
os n.
ta di
c re
hi ct
pe o
a r
ni ul
i S
1 e
9 m
3 in
2 a
/ r
1 ul
9 ui
3 V
3 e
- ni
1 a
9 m
3 in
&' C
! o
9 st
3 a
7" c
.p hi
. d
1 t
9 n
7 la
- și

. în Joriști
MMS. (1915-
an. 1931).
XLVI. preot
1970, în
nr. 9- Lumini
10. ța, jud.
p.561- Tulcea
568, (1931-
1932).
SA Bra-
VIN nișiea.
PETRU jud.
GIL. Galați
preot, (1932
folclori —
st, 1936).
frate mision
cu ar la
prof. Episco
univ. pia
Ioan Dunări
Savin. i de
N. 24 Jos.
aug. apoi
1891. consili
în Jo- er
răsti, cultur
jud. al
Galați, (1937-
în 19401.
familie președi
de nte al
preot, t Societă
mai ții
1977, clerulu
în i
Bucur ..Solid
ești. aritate
Studii a" din
la Galați,
Semin consili
arul er la
„Venia Arhiepi
min" scopia
dm Bucur
lași eștilor(
(1906- 1940-
1914),.p
apoi la reot la
Faculi bise-
atea de rica
Teologi „Sf.
e din Panlecli
Bucur mon"
ești. din
învățăt Bucur
or în ești
Zărneș (din
ti. jud. 1941),
Galați inspect
(1914). or
apoi pentru
preot proble
mele
In cultur

al n
e C
și o
so n
ci st
al a
e nț
în a.
M In
in ti
is m
te p
ru ul
l re
C gi
ul m
te ul
lo ui
r co
și m
în u
M ni
in st
is ar
te es
ru ta
l t
M y
u în
n c
cii hi
(1 s
9 la
4 Ji
2 la
— va
l .
9 L
4 u
4) cr
. iri
pe :
nt C
m lă
sc c
ur ă
t ș
ti e
m st
p i.
pr G
eo lu
t m
ta e,
bi Ji
se tii
ri ,
ca t
.A a
d cl
or al
m e
ir ea
" și
di

pohjă 1928.7
nii dtn 9 p.;
/>/w* *Pilde*
>r. *crești*
Bârlad *nești.*
. Galați.
1911,9 1935.
1 p.; 64 p.;
Poveșt *Jertfa*
i, *tle*
Bârlad *Paști.*
. *Schite*
1914.1 *morali*
29 p \ *zatoar*
Mând *e.Gala*
rul *ți.*
florilor 1937,8
. Op.
Bucur *In*
ești. *zile de*
1914,1 *sârbd*
44 *ttxire.*
p:.,Sno *Piesă*
aved *de*
mpop *teatru*
or, *cu*
Bucur *obice-*
cșli. *iuri de*
1926. *Anul*
104 p. *S'ou,*
Sate Chișin
le sub *ău.*
raport 1920.
cultur 75 p.
al (trei
Cum ediții);
simt *Mântu*
și cum *irea*
ar *suflet*
trebui *ului.*
să fie *Piesă*
Conferi *tn 3*
n.â. *actt.*
Bârlad Chișin
. 1924. *ău.*
39 p.; 1935.7
Preotu 2 p.; *O*
l tn *clacă*
literat *cu*
ură. *viteji.*
Conferi Galați,
nți. 1943.
Neamț. 34 p.;
1926. *Teatru*
33 p.; *fientr*
Din *u*
viața *popor.*
adven 5
țiștilor *piese*
. *de*
Galați. *teatru*

t or
n ar
tr e):
- a
u ed
n it
a at
ct și
. re
B d
u ac
c ta
ur t
eș „
ti. G
1 az
9 et
4 a
3. S
2 at
0 el
2 or
p, (1
A 9
e 2
di 6-
ta 1
t 9
„C 2
al 8)
e .
n a
d p
ar oi
ul „
c D
ul oi
tu n
ra a"
l ,
al re
ju vi
d st
C ă
ov dc
ur li
tu m
i" b
pe ă,
a lit
n er
ul at
1 ur
9 ă
2 și
2 ar
(I tă
n p
co o
la p
b ul

ară la Creang
Jo- ă" ș.a.
ră>li(! Lite
928- ratura
1942)și Ovidiu
Calend Bârlea,
arul *Istoria*
revistei *folclori*
„Doina *sticii*
" *român*
(1932); *ești.*
a *Bucur*
redact *ești,*
ai 1974.
revista p. 415;
eparhi Iordan
ală, . I fciteu
(‘amin și S. G
ul", ia Stroes
Galați cu.
(1934- *Dicțio*
1940); *narul*
colabo *folclori*
rări - *știlor,*
mai II.
ales cu Bucur
materi ești-
ale 1979.p.
folclori 387 și
ce — 476;
la Eugen
revistel Drăgoi.
e *Ierarh*
..Ram *i și*
un". *preoți*
„Semă *de*
nătoru *seam*
l". *a la*
„Neam *Dunăr*
ul *ea de*
Român *Jos,*
esc 1864-
Literar 1989,
". Galați.
„Albin 1990,
a", p. 277-
„Ion 278 și
286-
29L

SÂRBII CORNELII

SAV Român
U . jud.
TEOD Bihor.
OR.pro Studii
fesordc la
teologi Liceul
c .R 20 „Eman
febr. uil
1916. Gojdu"
In din
Sânnic Oradea
olau (1927-

1 fic
9 di
3 n
4) C
ji er
la n
Fa ă
c uț
ul i
ta (n
te u
a m
de ai
Te a
ol ni
og i I
ic —
di II)
n .
C Pr
e of
m es
fl or
ui su
i pl
(1 in
9 it
3 or
4 ,
— ap
1 oi
9 de
3 fi
8) ni
. tiv
ca la
re Ac
i- ad
a e
co m
nf ia
er te
it ol
ți og
do ic
c- ă
to ep
ra is
lu co
l pa
in lă
l (st
9 ab
4 ili
4. tă
la di
Fa n
c l
ul 9
ta 4
te l
a la
dc Ti
Fi m
lo iș
so oa

ra), de noua
la 1 Facult
febr. ate de
1939 Teologi
până c din
la I Oradea
dec. (din
1948; 1992).
diacon A
(din public
1942).a at
poi felurite
arhidia suidii,
con. articol
Conda e.recen
mnat zii,
la 4 note în
ani ..Legea
închiso Român
are în ească"
timpul de la
regimu Oradea
lui ,
comun „Biseri
ist, pc ca
care i- Bănățe
a ană"
execut ile la
ai la Timișo
Jilava ara,
ți Aiud „îndru
(1949 mătoru
— l Bise-
1953). ricesc"
Contab tle la
il în Oradea
Oradea .
(1954 ..Telegr
— aful
1958). Român
diacon " și
la „Mi-
catedr tropoli
ala a
episco Ardeal
pală ului"
(1958- dc la
1975), Sibiu,
inspect „Bihor
or ul**—
epariu Oradea
al la etc .
Oradea între
(1975 care se
— remarc
1985); ă
după studiile
pensio : *Trotil*
nare, *gie fi*
profeso *filoso*
r supli- *fie*, în
nitor rev.
dc „Legea
Istoria Român
filosofi ească",
ei la nr. 18-

2 ic
0. e
2 a
2 s
/ c
1 ă
9 a
4 E
2. pi
5- s
8 c
și o
1 pi
3 ei
/ O
1 r
9 a
4 d
3: e
fr a
^i în
itf ul
o- ti
re m
a a
E 2
/ 0
n 0
s d
c e
o a
pt ni
et i
or 1
to 7
d 8
o 4
x /
e 9
ro S
m 4
â J.
n O
e ra
a de
O a.
r 1
a 9
di 8
ei 4.
, p.
In 1
vo 5
i. 9
D —
in 2
a 1
ct 1
iv și
it M
at ă
e n
a ă
bi st
s ir
er e

a la 19
hbuc* oct.
în MA, 1959
an, în
XXXIII. Corbi -
1988.n jud
r, l.p. Argeş
121- Şcoala
130. t general
Ute ă din
ralura: Corbi.
Pr. Semin
Prof. arul
Dr* teologi
Dumitr c la
u Craiov
Abrud a
an. Un (1974
marto —
r al 1979).
contin Institu
uităţii: tul
Ar/ud. teologi
Prof. c
Dr. univer-
Teo- sitar
dor din
Sava. Bucure
In voi. şti)
„Acade 1980—
mia 1984),
teologi cit
că special
ortodo izare la
xă Institu
Oradea tul
. 70 dc teologi
am dc c
la „Saint
înfiinţa Serge"
re". din
Oradea Paris
. 1995. (1986-
p. 89— I990).c
92; aie i-a
Rev. conferi
„Legea t
Român doctor
ească". atul.
Oradea Călu-
. gâr la
Xn.nr schitul
.2.200 Crasna
0.p. — jud.
43-45. Prahov
a
SAV iero-
UTEOF diacon
AN şi
(din ieromo
botez nah tot
loanL acolo
mitrop (1985).
oJit duhov
Născut nic la

m ar
ă h
n al
ăs (1
tir 9
ea 9
„A 0-
co l
pe 9
ră 9
m l)
â .
nt In
ul se
M pt
ai e
cii m
D br
o ie
m l
n 9
ul 9
ui l
" al
di es
n şi
B hi
u ro
ss to
y ni
en t
O cp
th is
e co
di p-
n vi
Fr ca
a r-
nţ pa
a ln
(1 ar
9 h
8 al.
7 cu
— tit
l lu
9 !
9 „S
0) in
. ai
s tu
e- l".
cr se
et cr
ar et
al ar
C al
a Sf
bi â
ne n-
tu tu
lu lu
i i
p Si
at n
ri od

(1994
—
2000.c
oordon
ând
activita
tea
Sector
ului
„Relații
extern
e”
al
Patriar
hieii.
Sector
ul
„Biseri
ca și
Societa
tea”,
Sector
ul
pentru
opere
carități
ve.
proble
me
tic
învăță
mânt
teologi
c
etc.
Este
președi
nte
al
Asociaț
iei
„Diac
nia”.
președi
nte
al
Așeză
mântul
ui
biserice
esc
tne
dico
-
fartuac
eutic
„Vasil
ia
da”
și
vicepre
ședinte
al
Centru
lui
social
pentru
copiii
străzii
„Sfânta
Macrin
a”.
La
3
octomb

rie
2000.
ales
arhiep
iscop al
Craiov
ei și
mitrop
olit al
Oltenie
i;
înscău
nat 22
ociomb
ric
2000.
Pe
plan
extern,
a fost
membr
u
înComi
tetul
central
al
Conferi
nței
Biserice
ilor
Europe
ne din
Geneva
(1992
—
1997)
și
membr
u în
Aduna
rea Ge
nerală
a
Comisi
ei
Ecume
nice
Europe
ne
„Biseri
ca și
Societa
tea”,
cu
sediul
la
Bruxell
es
(1995
—
1997),
A
efectua
t o
serie
de

vi
zit
e
p
as
to
ra
l-
m
i-
si
o
n
ur
c
în
m
at
m
ul
te
ță
ri.
u
n
de
ex
ist
ă
co
m
u
ni
tă
ți
ro
m
â
ne
ști
.
A
P
u
bl
ic
at
di
fe
rit
e
st
u
di
i
și
ar
ti
co
le
în
re
vi
st
el
e

ce
nt
ra
le
bi
se
ri
ce
ști
,
în
b
ul
eti
n
ul
„V
es
ti-
to
ru
l
O
rt
od
ox
iei
”
și
al
tel
e
L
ite
ra
to
ri:
^T
el
eg
ra
fu
l
R
o
m
â
n”
,
a
n
l
4
8,
nr
.
3
7-
4
0
di
n
oc

tombri r
e suplini
2000. tor de
p. I -2; Religie
„Re la
na>lcr Liceul
ca". de
Cluj- băieți
Napoca din
. nr. Petroșa
10(130 ni
(1936
). —
octomb 1940).
rie profeso
2000. r
p. 2. suplini
tor la
SÂR Acade
BII mia
CORN teologi
ELII), că
profeso „Andre
r de iană"
teologi din
e. N. Sibiu
27 (1940-
aug. 1941
1913. și
în 1941
Apoldu —
de 1942).
Sus, confere
Jud. nțiar
Sibiu. suplini
T 25 tor la
mai tndnt
1979. mân
în misio-
Sibiu. nare și
Studii Sectolo
la gie
Liceul (1943*.
„Aurel definiti
Vlaicu" vat în
dinOră 1945;
știc(19 pro-
24- fesor
1932)și titular
la la
Facult catedr
atea dc a dc
Teologi Teologi
e din c
Cernă Funda
uți mental
(1932 ă și
— Istoria
1936). religiilo
la care r din
obține 1952
doctor până
atul la
(1940). pensio
Profeso nare.
în

l m
9 tt
7 vr
7; of
pr cf
eo (1
t 9
la 5
bi 8)
se .
ri I
ca .i
di n
n ra
Si ri
bi C
u- re
.. di
Tr nț
ei a
St ți
c- în
ju s
ri" e
(1 m
9 n
4 ăt
1 at
- e
1 a
9 et
4 m
8) or
. al
re d ă
ac la
to P
r er
al ia
foi tu
i . l
.T A
el u
eg g
ra u
fu u
l st
R in
oi .î
n n
ă R
n" T.
(1 a
9 n.
4 X
5- X
1 XI
9 .
4 1
8) 9
. 4
ic 1
o .n
n r
o 1-

2, p. 1942.r
37-51 w.
(si 39.40.
extras. 41,
Sibiu. 43.45,
1941,1 47,49.
7 p.); 50 și
Milacr an.
estinâ XCL
AnTR. I943,nr
iuv.XC. . 2.3 și
4.

SĂKIII ION

431)

Satura \$t valoarea timpului. Sibiu. 1943.106 p.; *Misionarismul laic în lupta antisectară.* Sibiu. 1944.126 p.; *Originea fi răspândirea sectarii** *mulut Cauzele apariției si expansiunii mișcării sectare,* în „Anuarul XXI (UI) al Academici teologice - Andreiane* pe anul 1944/45". p. 257 — 300 Ui extras. Sibiu. 1945.44 p.); *Sensul spi-*

8. p. 269- 283; *Secesitateapocăinței în Sf. Taută a Mărturisirii An RT,* an. XXXVI, 1946. nr. 1-2. p. 53—67; *Cunoașterea sectelor,* în RT. an. XXXVI. 1946. nr- 11-12, p. 459-481; *Misiu* nea actuala a femeii,* în voi. *Biserica și problemele vremii.* Sibiu, 1947. p. 145— 159; *Baptismul. Istoria, situația actuală fi prezntarea mișcăm,* în „Anuarul XXIV (VI)al Academici teokh pice -Andirianc» pe anul 1947/4**\p.31-77(|i extras. Sibiu. 1948,50 p); *Spiritul misionar at Vaticanului st concepția papistă despre unirea Bisericii,* In „Ortotoxia". an. III. 1951. nr- 4. p. 539—585; *Spiritul doctrinar dogmatic ortodox, catolic și protestant An „Ortodoxia".an- VII, 1955.ro.*4.p. 593-607; Arf<n*^ *Ortodoxiei,* în „Ortodoxia", an. VIII, 1956. nr. 4.p. 577-600; *Revelație fi inspirație* fn..Oilo doxia". un. IX. 1957. nr. 1 .p. 41 -66; Creștinismul și rasismul,* în MMS.an XXXIV. 1958,nr.9 -10. p. 731 -744; *Unitatea ortodoxa Cadrul teoretic doctrina! al problemei.* în „Orttxloxia". an.X.1958.nr 4.p.539-555;*Dtn trecutul utu^*

p. 63 - 84; MA.an. IV. 1959.nr. 3-4,p. 202-227 și MA.an. V,nr 1960.nr. II-12.p. 863-880; *Existențialismul, filosofie antiumana, trivmtă adevărului,* în MA. an W 1960. nr. 9— 10, p. 719 —750, *Solidaritatea umana,* în MMS, an. XXXVI. 1960. nr. 9-12. p. 615-627; *Despre „teologia ecumenică”,* în MO. an. XV.

1963, nr. 3 — 4. p> 163—177; *Ecumenismut și problemele lumii contemporane An MO.an. XVI.*

1964. nr, 1-2. p. 3-17; *Sfânta Euharistie si unitatea creștină.* în „Ortodoxia", an. XIX. 1967. nr 1,p. 49 — 64; *Familia In cadrul învățaturii creftine.* în MMS.an. XLIV. 1968.nr. 3-4. p

150 — 162; *Pozipt principiale ale Ortodoxiei față de celelalte religii,* în „Ortodoxia", an. XXL 1969.w,4.p.M7-523;/i*Ve<2^ *ceașcă In cadrul ecumentsmului actual An MB, an XX. 1970,nr 1 —3,p.7-19;Ortzrmtutecumenic at Ortodoxiei,* în MMS. an. LXVI, 1970. nr.9— 10.p. 521 — 531;

întruparea ca revelație.

în „Ortodoxia", an. XXII. 1970, nr. 4. p. 517-538; *Teologia slujirii,* în MMS. an. XLIX. 1973. nr. 7 — 8, p. 455—464; *Ecumenismut religios și unitatea lumii.* în „Ortodoxia", an XXV. 1973, nr. 3, p. 470 —483; *Sistemul .«rotație al lui Teithard de Chardin.* în „Ortodoxia". an XXV. 1974,nr.7-8,p. 575-587; /nvdfdiuracrrjiiid *despre libertate și resiHmsabditate.* în „Orto doxia". an. XXVI, 1974, nr. 4. p. 666-680; *Prezența activă a Bisericii Ortodoxe Române fn cadrul ecumenisntufui .in MMS. an. LI, 1975,nr. 3-4. p. 2IH1—220; Biserica ft contemporaneitatea An „Ottotoxia".an. XXVII. 1975. nr. 4. p 695-716.*

Creștinism și hudhism. în MA. an. I. 1956. nr. 3—4. p. 278—289; *Cercetări noi privind istoria religiilor AnMA,m. IL 1957. nr 1—2. p. 76—86; Religia slavilor răsăritent,* în MO. an. XL 1959. nr. 1-2. p. 32-44; *Câteva date despre religia slavilor vechi .in MB.an IX, 1959, nr. 9—10. p. 57 —70; Soutătt dtn istoria religi* j7nr.lnMB.an.IX. 1959. nr 1-2, p. 11-24 și an. XI. 1961,nr. 1 -4,p. 90-1(17; MA.an. VI, 1961, nr 1 -3, p. 84 - 96 și 4-6» p. 269-299; an. VII. 1962. nr. 7-8. p. 497-519; nn. VIII, 1963. nr. 4-6, p. 369-391 și 7-8, p. 546-566;an.IX.1964.nr.3-5.p.270-294.nr.6-8. p. 470-495; an. X. 1965. nr. 1-3.p. 108-135și9-10.p.683-700;an XI. 1966,nr. 1-3.p. 81-99 >i 11-12. p. 749-769; an. XII. 1967,nr.1-3,p. 114-134>inr.8-9.p 664-685.*

Articole în „Telegraful Romin". predici, note. recenzii în „Mitropolia Ardealului" și alic periodice bisericești.

Literatura: *Secrotog,* în MA. an. XXIV. 1979. nr. 7-9, p. 756-758 și ROC, IX. nr 2. 1979. p. 39-40; Pr. Prof. Mirceu Păcurarii.. *Două sute de ani de învățământ teologic ta Sibiu, 1786 /9&6.*Sibiu. 1987,p. 336-338.

SĂRBI ION. prcot.istoric.N. 19febr 1865, în Rudăna (azi Eftimie Murgii), jud Caras Sevenn. într-o veche familie de preoc. t 15 mai 1922,in Rudăria Studii secuncUe la Caransebeș. Debrețin, Bratislava și Brașov, superioare (Islone și Filosofie) la Universitățile din Jena și Viena (1886- 1890); doctoratul la Viena în 1899. cu o teză despre puliica externă a lui Matei Basarab (Upărită la Leipzig). Studii dc teologic In Facul

lați le clin Jena (un seinesliu). Viena (un semestru 1887/88). Cernăuți (1907/8), cu examene de diferență s. absolvire la Institutul teologic din Arad (1909). Face cercetări în arhivele de stat și imperiale din Viena. apoi în cele din București, pentru a strânge material în vederea elaborării unei monografii despre Mihai Viteazul. Profesor la Seminarul „Centrai (1901-1902) și la Școala comercială din București (1902-1904), prim custode al Bibliotecii Fundației „Carol” din București (1902 — 1904), referent școlar la Episcopia din Caransebeș (1905), preot în Rudăria (1910—1922). administrator protopopesc al Mchadici (1910—1920); membru în Adunarea eparhială a Caransebeșului și în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului, membrii în Marele Sfat Național ales la Alba Iulia la 1 Decembrie 1918. Unul dintre fondatorii și conducătorii „Ligii bănățene”, în 1919, care avea ca scop informarea opiniei publice despre drepturile românești asupra Banatului; a făcut parte din delegația românilor bănățeni trimisă la Paris pentru a prezenta un memoriu Conferinței de Pace în acest sens; deputat în primul Parlament al Romanici întregite din partea Almăjului. „Medievist de mare erudiție”, a publicat două monografii temeinice despre Matei Basarab și Mihai Viteazul, remarcate în literatura de specialitate românească și străină.

În 1904. *Matei Vodă Basarab als auswärtige Beziehung 1632—1654* (Zur Geschichte des europäischen Orients). Leipzig. 1899, XI + 356 p.; ed. rom.: *Relațiile externe ale lui Matei Vodă Basarab, 1632—1654*, Traducere și ediție îngrijită de Rudolf Graf, postfață de Ștefan Șlefâncescu. Timișoara. 1992. 253 p.; *Istoria lui Mihai Vodă Viteazul domnul Țării Românești, Răzmirițele și politica lui din afară (dimpună cu întâmplările atingătoare din țările vecine)*, vol. I, București. 1904. XVI + 596 p. (distinsă cu marele premiu „Năsturel” al Academiei); vol. II partea I, București, 1907. VIII + 344 p. (neterminată - reeditată la Timișoara în 1976 de Damaschin [Mioc](#). cu prefață și biografic de Șt. Șlefâncescu).

Literatura: 1. Lupaș. *Pr. Ion Sârbu*. în AIINC. L 1921 -1922, Cluj. 1922. p. 403-406 (reprodus și în vol. *Din istoria Transilvaniei* București, 1988, p. 299—301; N. Ioniță, *Oameni cari fluier*, București. 1936. p. 114—115; Pr. Prof. Virgil Țurcan, *Istoricul bănățean Dr. Ioan Sârbu*. în AB. an. III 1946, nr 9-10. p. 251 — 253; Dr. Aurel Cosma, *Protopopul Dr. Ioan Sârhu*. în MB. an. XXII. 1972, nr. 10-12. p. 631 —633; Prot. Marcu Bănescu, *Istoricul Dr. Ioan*

Sârbu. în MB, an. XXX. 1980, nr. 1-3. p. 111—124. Prot. Marcu Bănescu, *Aspecte stilistice în opera istoricului Ion Sârbu*. în MB, an. XXX, 1980, nr. 7-8. p. 466-476; M.B. Băbiu (= Marcu Bănescu), *Istoricul preot. dr. Ion Sârbu*, în MB, an. XXXII. 1982, nr. 4—6. p. 311—321; *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, 1978. p. 199; Florin Moldovan. *Viața și opera istoricului bănățean Ion Sârbu, relațiile lui cu Acatlemiu Română*, în vol. *Academia Română și Banatul*, Timișoara. 1982. p. 161 -167; Vasile Nemiș, *Contribuții la biografia istoricului bănățean dr. Ion Sârbu*. în „Banatica”, 8. 1985. p. 323 — 334; Marcu Bănescu. *Din activitatea „publică” a istoricului dr. Ion Sârbu*. în AB, an. II (XLI). 1991, nr. 7-9. p. 78-95; Stelian Măndru, *Date noi privind răstimpul vienețol istoricului Ion Sârbu*, în „Banatica”. Reșița. 12. 1993. nr. 2. p. 263-272.

SCOROBET TEODOR (din botez Trandafir), arhieru. N. 14 ian. 1883. în Slreza Cârți-șoara — Făgăraș, 125 mait. 1967, în Sibiu. Studii la Liceul de stat din Sibiu și Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, Institutul teologic din Sibiu (1902 — 1905). cursuri de pregătire ca profesor de Română și Engleză la Universitatea din Cluj (1919). învățător în Rășinari (1905-1906), preot misionar în parohiile Yotingsiown—Ohio și South Sharon — Pennsylvania în Statele Unite (1906—1909; acolo a editat doi ani publicația „Apostolul”); preot-paroh în Roșia, jud. Sibiu (1909-1919); închis de autoritățile maghiare în Cluj. Oradea și Zombor (1916- 1918), profesor de Romana și Engleză la Liceul „Gheorghe Lazăr din Sibiu (1920—1922). consilier arhiepiscopesc la Sibiu (1922—1941). protopop (1922), călugării în 1940 și hiotesit arhimandrit; vicar arhiepiscopesc (din 1941) și arhieru-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului (1945) — cu numele „Rășinăreanu” - . pensionat în 1948; membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului și în Congresul Național-Bisericesc. Delegat la Congresele ecumeniste din Stockholm (1925) și Lausanne (1927); trimis de Sf. Sinod în America să se ocupe de organizarea Episcopiei misionare ortodoxe române de acolo (1928-1929).

S< KIIUN
KILAKKT

4
3
2

AS
L

înTR mla
 .an, fir
 131.I Scar
 983. alwt
 nr.5- cu
 6,p.3 teolo
 ; gi
 Diac angli
 Prof cani,
 Aurel în
 Jivi, RT.
 Cont serie
 ribui nouă
 a la ,
 istori an.I(
 a 73).1
 relaț 991,
 iilor nr.2,
 rom p.
 âno- 23-
 angli 32.
 cane
 \ în S
 ST, CRIB
 an- AN
 XXX HLA
 VI, RKT,
 1984 arhie
 ,nr reu,
 7- teolo
 8.p.4 g,
 82- peda
 493; gog
 Pr. (frate
 Prof cu
 Aurel Neofi
 Jivi. t). N-
 Core 1811
 sfum . fn
 ența Burd
 arhi u-
 ereul jeni
 ui —
 Teod Suce
 or ava.
 Tra

î C
 E
 I
 T
 L
 S

AN Bucu
IU1J reșu.
U, Studi
arhi i la
man Semi
drit, narul
profe teolo
sor gic
de din
teolo Galaț
gie, i
milio (189
nar 0-
și 1893
pole),
mist; Semi
nepot nalii
al „Veni
arhie amin
reilor " dm
Neofi Iași
t și (189
Filar 3-
et. N 1898
3lmai) **0**
1878 la
, in Facul
Galaț tatea
i. 14 de
ian Teolo
1949 -
, în

jpcedin București (1898-1902, cu licența în 1903 și doctoralul în 1920). Tuns în monahism la mănăstirea Neamț (1904)_k hirotonit ieromonah* hirotonit protosinghel M numit supenor al capelei ortodoxe romane din Rade n-Bade n (1904—1909). În acest timp frecventează cursuri la Facultățile de Teologie catolică și protestantă din Strasbourg și la cea de Filosofie din Heulelberg. tot acum hirotonit arhimandrit de mitropolitul Iosif Gheorghiu (1906). Rechemat în țară și numit director al Seminarului „Central” din București (1909.—1919). în continuare numai protevnrpână în 192H (a pmlat Istoria bisericească și Omiletică» mai târziu Noul Testament și Morala); profesor de Religie la Școlile militare de infantenc și

-ilene ■ 1910 1916), pap 4ialblSericii „Sf. Ilie Hanu Colții** (1918-1944), secretar de redacție al revistei „Biserica Ortodoxă Română” (1921 — 1929). arhimandrit mitrofor (1924). Profesor de Omiletică și Pastorală la noua Facultate de Teologie «Un Chișinău (1928 —1941). transferat apoi la catedra de Omiletică și Catehetică a Facultății de Teologie din București (1941 -1943). Participant la diferite întruniri ecumenice și interortodoxe peste hotare: Conferința interortodoxă în problema calendarului (Constantinopol —\stanbul. 1923), Conferința mondială a creștinismului practic (Stockholm. 1925). Conferința și Congresul internațional al Alianței mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin Biserică (Praga. 1928) și unele conferințe regionale ale acestei Alianțe (Sinaia 1924.Cambndgc 1931.București 1933). Congresul profesorilor dr teologie ortodoxă dc la Atena(1936|Și altele

Teolog multilateral și om de înaltă cultură, unul dintre marii predicatori și misionari ai Bisericii Ortodoxe Romane, a militat — prin scrisul și cuvântările sale — îndeosebi pentru rezolvarea problemelor practice care se puneau Bisericii în pna jumătate a secolului XX: apărarea și cunoașterea învățăturii creștine, metode noi de pastorație. repunerea predicii la locul care i se cuvine, colaborarea între Biserici pentru pacea luinu. apropierea de Bisenca anglicană: precursor al ecumenismului și al preocupărilor teologice de astăzi A publicat manuale pentru seminarii. studii dc pastorală și dc apologetică, volume dc predici.căiți de zidire sufletească ș.a.

Lucriri *Scepticismul in materie de religie. Cauzele și efectele lui*. Plinești. 1903.48 p (teză

SCRIBAN NEOFIT

București, 1921.63 p.; *învățătura crucii sau alfabetul creștinului*. BiKimfli. 1922.62 p. *Durerea Vinerii celei mari fi stntrele Sfintelor Paști*. București. 1924.32 p.; *Sfânta Evanghelie Cele patru Evanghelii in una*

dc licență); *Liberul arbitru și determinismul*. Iași. 1903.115 p.; *Upera cugetare și cugetarea liberă*. București. 1910.108 p.; *lupta contra scrierilor imorale*. București. 1913. 181 p.; *Evenimente actuale dtn Biserica romano-catolica*. Sibiu. 1915,129 p.; (retipărire din „Rcvista Teologică”); *Pentru UmM și fard*. București. 1916,90 p. (articole publicate în rev. „Cultura Românilor”).

Literatura pioasă tn limba românească, te li de doctorat. în BOR. 1923-1926; *Chemarea preotului Studiu îndrumător /tentru activitatea pastorală a preotului*, București. 1921.163 p. (retipărire din rev. „Viitorul*-București); *Stiultut Pastoralei In Biserica românească*. Sibiu, 1924,143 p- (retipărire dm J?cvi\$u Teologica”).

Priveliști dm câmpul Omileticii, București. 1929, 176 p. (extras din BOR); *Un predicator francez: Ptre Brydatne (1701 -/767/*,Bucureșu, 1933,80 +■ XV p.; *Datoria preotului către limba bisericeasca*. Sibiu, 1938.32 p.

Patruzeci de predici populare, ed. I, București. 1904,263 p. (premiată de Academia Română); ed. a II-a: *Cincizeci de predici potmtare*. Vălenii de Munte, 1908,425 p.; ed. u HI-a: *Șaizeci de predici populare*. Vălenii de Munte. 1913.5&) p.; td. a IV-a subtitlul. Predici pentru popor. București. 1944.596p. (80 predici).

Manual de Ermeneutică biblică pentru clasa a VII a seminarială.edl. București-1911.140 p. (cd.all-a, 1922.188 p.); *Curs de Teologie Morala sau Lecfiunt de Morală creștină*, ed. I, București, 1915.472 p. (ed a II a. 1921.684 pj; *Curs de Introducere în Saul Testament*, ed. I, București, 1924.224 p(ed a II-a, 1929.259p); *Comentariu la Sfânta Evanghelie*, în BOR, an XL. 1922,rv\5,p. 325-331; nr.8,p. 581-590. nr.9,p. 658-668; nr. 10, p. 733-745; nr. II. p. 801-812 și nr. 12. p. 910-921; an XLI, 1922-1923,nr.1,p. 38-48. nr2,p. 104-114; nr. 3. p. 206-215; nr 4.p 254-264; nr 5. p 334-348; nr 6, p. 422-433; an. XLIL 1924, p. 95—103; nr. 3.p. 155—163; an. XLIII. 1925. nr. 2. p. 91-100; nr. 3. p. 143-149; nr 4. p 221-228;nr.5,p.280-288;nr6,p 343-350; nr.7.p.403-412; w 8,p 479-486; nr XLV. 1927. nr 6. p. 331->34. nr 7, p. 420-424; nr. 8. p. 467 - 476; nr. 9, p. 540-544; nr. 10, p.510-516; nrJI,p. 673-676.

Cele șapte cuvinte ale lui Iisus pe cruce. București. 1921.63 p.(și alte ediții); *Originea Duminicii ca z* de sărbătoare in Biserica creștină*.

lingură, cu scurte însemnări tâmuritare st tâlcuiri. București. 1926, 196 p. *Tâlcuirea Sfintelor Ewngheiti a celor pa-tru evanghelțtt*. Chițin&ii. 1931,81 p.\Cartea cărților: *Sfânta Scriptură sau Biblia*.

București. 1937.96 p.

împreună cu episcopul Nicodim (viitorul patriarh) și pr. Pavel Savin. a tipărit *Alica Biblie, cu icoane, la îndemâna tuturor creștinilor*. București, 1913 (și alic ediții, până azi).

Sute de articole, traduceri, note, însemnări recenzii, în reviste și ziare, ca „Biserica Ortodoxa Romană”, „Viitorul”, „Revista Ortodoxă”, „Neamul Românesc”. „Cultura Români”. „Glasul Monahilor”. „Duminica Ortodoxă”, toate la București. „Cuvântul Adevărului” — Râmnicu Vâlcea, „Păstorul Ortodox” — Pitești. „Revista Teologică” și „Telegraful Român” — Sibiu. „Mitropolia Moldovei” — Iași. „Misionarul” și „Luminătorul” Chișinău. „Căminul” — Galați. „Păstorul Tutuvel — Bârlad și altele Nenumărate conferințe la București, Chișinău și în alte orașe, predici în biserica „Sf. Mic” și în alte părți.

Literatura Haralambie Roventă. *Studiul Soului Testament la nat în ultimii 50 de ani*. în ST.an. III. 1932. nr.2.p. 292-293; Teodor N\ Manolache, *Arhimandritul Itdiu Scriban*, în BOR.an, LXVIII, 1949.nr.3-4,p. 69-71; Pr. Prof. Grigorie Cristescu. *Părintele Arhimandrit Itdiu Scriban*, în <B.au. VIII, 1949,nr. 1—2,p. 109-113; Pr. Gabriel Popescu, *Arhimandritul profesor Iuliu Scrtihin în 25 de ani de la moartea sa*, în ST,anXXVI1974.nr.5-6.p 429-433; Pr. Prof. I. Constantinescu, *Arhimandritul Iuliu Scriban* /57S- /949j.inST.an XXVIII. 1976. nr. 7-10, p. 735-743; Pr. Gheorghe Cunesco, *Arhim. mitrofor Iuliu Scriban. apărător al Ortodoxiei românești*, în MO. an. XXXVIII, 1986. nr- 5. p. 87-103; Pr. Alexandru Stănculescu-Barda. *Contribuții privind activitatea și bibliografia arhim. Iuliu Scriban*, în MO. an. XLII1990.nr.4-6,p. 262-269.

SCRIHAN NKOMT (din botez Nicolae). arhiepiscop, pedagog (Erate cu Filaret). N. 1808, în Rurdujem — Suceava. în familie de preot. * 9 oct 1884.în Burdujeni învață la mănăstirea Todireni (Burdujeni). călugărit la Gurovci (1827). preot-ieromonah la „Sf. Trei Ierarhi” din Iași (1833), făcând — paralel — studii la Gimnaziul Vasilian și la Academia Mihăikunădin Iași (abs.c. 1838). 435

37 p.; *Scurta Istorie și hronologice despre Mitropolia Moldovei*, Paris. 1857.28 p.

Necesitatea clerului în societate și nevoia de punere a sa în adevărata cale a sortirii sale... insolita de constituirea clerului ortodox din Transilvania. Iași, 1858.58 p.; *Nelegalitatea și defectuositatea proiectului de lege /pentru alegerea mitropolilor și a episcopilor din Principatele Unite*, Iași. 1861.24 p. și câteva broșuri de combatere a legiilor bisericești ale lui Alexandru Ioan Cuza.

Literaturii Constantin Hrbiceanu, *Viața și activitatea Prea Sfințitului Neofit Scriban...**

apoi la Colegiul național „Sf Sava” din București (1838/1839). Preot și predicator la Mitropolie, „catehet” la „școlile publice” de la „Sf. Trei Ierarhi” și protosinghel (1839— 1840). surghiunit de domnitorul Miliail Sturdza la Neamț (1841). profesor la „școala națională” din Fălticeni (1842—1843). profesor de „științe religioase” și limba elină la „școala națională” din mănăstirea Neamț (1843— 1846).director la „școala națională” de la „Sf. Trei Ierarhi” din Iași (1846-1848), profesor de Istorie. Elină, Retorică și Filosofie la Seminarul de la Socola (1848-1862) și rector (1860 - 1862); arhimandrit (1852), militant pentru Unirea Principatelor, membru în Divanul Ad hoc (1857). arhiepiscop titular de Bdbtsa (1862), locțiitor de episcop la Argeș (1862— 1865), la 11 mai 1865 numit episcop eparhiot. pnn decret semnat de Alexandru Ioan Cuza. dar refuză numirea, punându-se în fruntea „luptei pentru canonicitate”. din nou locțiitor la Argeș (1868-| 873),apoi retras la Burdujeni Autor de manuale didactice, traduceri, cuvântări, poezii, broșurinote de călătorie. articole ale

Lucrări: *Uzir istorice sau curs metodic de istorie*. prelucrare după I» K Livi Alvarcs. Iași. 1K5I. 212 p.. *Aletoda pentru studiul limbii elinice*, după J.L. Burnouff. 2 voi., Iași. 1861 — ! 862,XV + 318p.(I)+339 p.(II).

Dupful paralel sau Biserica în fala împilații și a reformei veacului XVI.,. Iași. 1851,117 p. (traducere după Alexandrii Scarlat Sturdza); *Testamentul Vechi studiul duce la cel Nou ori evidenții intrinsece că Sacra Scriptură este insuflata de Dumnezeu pentru sculara și născutirea omenii*—București, 1876.113 p.

Cuvinte bisericești rostite la diferite ocazii. București, 1868. 362 p. (alte cuvântări au apărut în broșură); a revizuit traducerea și a reeditat *Mărgăritarele* Sfântului Ioan Hrisostoiu, București. 1872.384 p.

Inercărt poetice. Discursuri politice Memoare și scrisori politice.,. Iași, 1870.252 p.; *Călătoria m* a la pânăintul sfânt și la Ierusalim*.. -1874. București, 1875.50 p

Unirea și neunirea Principatelor .Iași. 1856. 27 p.: *Folosele Unirii Principatelor*, Iași. 1856.

SCRIMA AM>KKI

București. 1888.29 p (extrasdin BOR.an XII. 1888-1889. p. 321-336 și 401-411); D. LascAr. *Viața și activitatea arhiepiscopului Neofit Scriban*. ed a II-a. București. 1898. 106 p.; Serafim Ionescu. *Un apostol al neamului dat uitării*. În „Revista Moldovei”. Botoșani, V. 1926. nr 7-9. p. 25-36; Mircea Păcurarul. *Arhiepiscopul Neofit și Filaret Scriban*, în MMS. an. XXXV. 1959.nr. 1-2,p.87-102; *Dicționarul literaturii romane de la origini până la 1900*. București. 1979. p. 773—774; Pr D. Hrițcu. *Neofit Scriban frntas unionist și /roet al Unirii*, înMMS,an.LVIII.1982.nr.1-2.p.6-14.

SCRIBAN THEOtrnsTȕdin bota llhstofoo, arliiniundnl, profesor. **N.** 19 apr. 1825. în Adân* cata.jud. Suceava, i 11 ian. 1890.în lați Studii la „Gimnaziul Vasilian" și Academia Mihăileană din Iași. studii teologice la Seminarul de la Socola <abs. 1847), apoi la Academia duhovnicească din Kiev (1847-1851). unde obține tului de „candidat". Profesor la Seminarul de la Socola (1851 — 1857). tuns în monahism și hirotonit ieromonah (1856), iurotesit arhimandrit (1857). președinte al noului Consrstoriu eparhial din Ismail (1857—1863). profesor de Dogmatică. Morală și Pastorală la Seminarul „Central" din București (1864-1872). retras din activitate, apoi. pentru scurt ump.director al Seminarului de la Socola (1884-1885). A publicat câteva manuale didactice — prelucrate sau traduse — studii, articole, cuvântări, predici, traduceri din grecește și rusește — în periodicele vremii („Biserica Ortodoxă Română" și a i în anii 1870 — 1872 a redactat revista „Vocea Bisericii", la Buciuiești. En care a publicat numeroase predici, majoritatea traduse după Sf. Grigorie Teologul.

Lucrări: *Sfințita istorie a Noului Testament...* AwrU 1854, 113p.; *Omiletică sau știința despre literatura bisericească...*, 2 voi., Iași. 1856- 1858,170+ 161 p. (traduceredupă Iacob Amfiteatrov). *Tractat teologic moralo— creștinesc pentru obligațiunile familiare...* București. 1870. 36 p. (traducere din rusește). *Explicarea dumnezeieștii Liturghii a Sfanțului Ioan Chrisostom ...*Iași, 1883.42p.

Cuvinte bisericești la duminici, sarlători și servicii funebre. București. 1867: *Cuvântul funebru al Sf Grigorie Teologul în lauda Sf Vasile cel Mare.* București 1869,59p. (traducere); *Cuvântul dedeștărțirealSfi Grigorie Teologul,* București. 1869.27 p. SECAȘ GHEORGHIU:

bru.apoi vicepreședinte (1966—1968) a) Academie Internationale de Științe Religioase și de Filosofia Științei din Bruxelles; conferințe în diferite centre universitare și participări la numeroase întruniri științifice.

Lucrări în românește: *Țimpul Rugului aprins. Maestrul spiritual In tradiția răsăriteană.* Prefață de Andrei Pleșu, Volum îngrijit de Anca Mano-lescu. București. Ed. Humanitas. 1996,213 p.

Literatura: Prefața lui Andiei Pleșu la lucrarea cit..p.5—15.

SECAȘ GHEORGHE, preot, misionar N. 28 febr. 1904. în Răhău, jud. Alba. t 27 febr. 1990. în Sibiu. Studii la Gimnaziul gennan din Sebeș (1915-1919) și la Liceul „Aurel Vlaicu" din Orăștie (1919—1923), la Academia Teologică „Andreiană" din Sibiu (1923—1927), cu specializare la Facultatea de Teologie catolică din Strasbourg și la cea ortodoxă din Atena (1927 — 1929). Profesor suplinitor la Academia

(traducere).

I **JtiTatura** Gh. Frbiceanu. *Note asupra vieții și activității arhimandritului Theoctist Scriban.* în BOR. an. XIII, 1889—1890. p 699—702; G. **P.** Sumiircanu. *Theoctist Scrtl*an,* în „Revista Literarir.au. XI, 1890.iu\7.p. 106-110; Prof. MilCMI Păcurariu. *Arhimandritul Theoctist Scriban,* în MMS, an. XXXVII, 196[nr. 3-4, p. 236-240.

SCKIMA ANDREI, arhimandrit, profesor. N. 1 dec. 1930 în Gheorghieni. jud Maighila.în familie de aromâni, t 2001. Studii secundare la Liceele „Aurel Vlaicu" din Orăștie (1940-1942) și „GteorglwUzârdin București (1942-1945. cu câte două clase într-un an), studii superi*>are la București, la Facultățile de Medicină (1945-1946>.Filosofie(1945—1948. lic. 1948). Rzka —Matematică (1946—1948, tenninale) și Teologic (lic. 1956). Prate tn mănăstirile Antim din București < 1949). Neamț, unde a funcționai și ca profesor la Seminarul monahal (1950— 1953). un timp la Slatina, unde a fost călugărit (26 iul. 1956), bibliotecar la Patriarhie. Plecat din (arâ în nov. 1956. face studii la Institutul ecumenic de la Bossey-hlveția(1956-1957)și laP.tfis(1957). apoi studii de istoria religiilor la Universitatea din Benarrs— India (1957 — 1959). dar cu doctoratul la Pans. în 1960. Hirotonit preot (ieromonah) în mănăstirea Deir cr-Harf din Liban (1959). apoi hirotesit arhimandrit de către patriarhul ecumenic Athcnagoras.care-l trimite ca reprezentant personal la Vatican (1961 -1965). Profesor la Universitatea dominicană Le Saulchoir (1966—1968). apoi la Universitatea franceză din Beirut In liban —afiliată celei din Lyon (1968—1989); mem

4ib

Teologică „Andreiană" din Sibiu (1929-1930),predica.or al catedralei mitropolitane din Sibiu și misionar în cadrul „Oastei Domnului" (1930—1940). redactor al foilor „Lumina Satelor*" și „Oastea Domnului" (1936—1948>prcot militar(1940-1942). consilier arliepiscopesc la Sibiu (1942— 1954). protopop la Mediaș (1954-1959), preot la biserica „Sf. Nicolae** din Sibiu—Lazarei (1959-1975).

Lucrări; *Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm! Predici și îndrumări amile* tice.* Sibiu. 1931,204 p.; *Ce este Biblia?.* Sibiu. 1933.30 p.; *Ce este Biserica?.* Sibiu. 1934.48 p.; *In școala dragostei lut lisus* O tâlcuire pentru Zilele noastre a locului i Cor. X///,* Sibiu, 1937, 90 p.; în școala suferinței creștine. Sibiu, 1937, 144 p.; *Viața cu Hristos,* Sibiu, 1940, 32 p. A publicat o carte de cântări a „Oastei Domnului**": *Toată suflarea să laude pe Domnul,* Sibiu. 1937, 136 p. (ed. a II-a. 1939,142 p.; ed. alll-a, 1942, XVI + 112 p.), precum și *Pravila Oastei Domnului. Chemări la o viață nouă.* Sibiu, 1937.224 p. (în colaborare cu LGr. Oprișan). A mai tipărit câteva broșuri pentru popor, numeroase articole,

predici, medita(ii,rndrumări ontileticc. traduceri* prelucrări. în „Revista Teologică**”, „Telegraful Român”,„Lumina Satelor*”,„Oastea Domnului”. „Arma Cuvântului** (Alba Iulia),. „Mitropolia Ardealului”, „Calendarele Arhiepiscopiei Sibiului⁴* etc.

Literatura: *Necrolog*, în MA, an. XXXV. 1990,nr.2.p. 123-125 și în TR.an. 138,1990, nr. II-12,p.4.

SECU LA SEPTIMIU SEVER, preot, publicist, istoric, traducător. N. 19 nov. 1869. în Baia de Criș, jud. Hunedoara, t 25 mart. 1912, în Sibiu. Studii gimnaziale la Arad. Sibiu și Blaj (abs. 1887). superioare la Institutul Teologic din Arad (1887-1888 și 1901 — 1903) și la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București (licența în 1895). Ajutor de bibliotecar la Academia Română (1895-1898). funcționai* la Arhi vele Statului din București(1898—1900). profesor la Școala de fete a Episcopiei Aradului (1901 —1902).referent țcolarajutor la Episcopia Aradului (1902—1904). profesor de Limba română la Institutul teologic-pedagogic din Arad, secția pedagogică (1904 — 1908), diacon și secre-

437

SKLEJAN IOAN (din botez Ionel), episcop N 16 nov. 1951 tn Petrani.jud Bihor. Studii liceale la Oradea (1967-l 971). superioare la Fa-cullalca ile Instalații și Automatizări a Institutului Politehnic din București (1971 —1976). mai târziu la Instituții! Icologic universitar din Sibiu (1986- 1990). cu specializare pentru „Teologia biblică” la Ierusalim (1991-1994). Frate de mănăstire și inginer la Arhiepiscopia Craiovei (din 1979). încredințat cu restaurarea unor mănăstiri ("Tismana. Polovragt. Iainici. Buco\ăț. Crasnaț Călugărit și hirotonit preot-ieromonah In 1990. stareț la mănăstirea Lainici (1990-1991), apoi superior al așezămintelor romanești de la Ierusalim, hirotesit tot atunci arhimandrit (1994), La 12 iulie 1994 ales episcop al noii eparhii a Covasnet și Harghitei,cu sediul în Miercurea Ciuc (hirotonit Ia 20 iulie 1994 și instalat la 25 sept. 1994). Preocupat de organizarea noii eparhii și de restaurarea unor monumente istorice-bisericesti, pastorale, articole In presa bisericească. în speță în foaia de spiritualitate „Grai romanesc”.

Uteralura: TR.an. 142. nr. 27-30 din 15 Iul.-Iaug. 1994.p 4și6și nr. 37-38 dini oct 1994.p. 1 -2; RT.serie nouă. an. IV (76). 1994. nr.4.p. |03-130; BOR.an. CX1L 1994. nr. 7-12,p 214—230

SEMEN PETRII,profesor de teologic. N. 9 oct. 1949. în Valea Poienii, jud. Gorj. Studii la Seminarul teologic din Craiova (1964— 1969). Institutul Teologic Universitar din București (1969-1973) - unde a urmat și cursurile de doctoral (1975—1978),pentru Studiul Vechiului Testament, cu specializare la Institutul Biblic

tar al Consistoriului din Oradea (1908), preot în Odvoș.jud. Arad (1909-1912).

Lucrări: *Românii fn revoluția lui Gheorghe Doja*, Iași, 1897.33 p. (extras din „Arhiva** de la Iași.nr.3 -4.1897,tczădc licență); „Țaradesus și țara **de** jos** tn Principatele. Române. Studiu **de** geografie istorică, ed. a II-a. București, 1898, 16 p.; *Un memoriu al lui Moise Nicoară** Monografie istorică. Arad, 1904. 69 p. (extras din „Biserica și Școala**); *Biserica din l^hexeni— Cârpinet. Schiță istorică. And*, 1904.16p.

Realități și visări. Novelele și schițe. București. 1897,77 p.; *Povestiri și schițe*. Arad. 1903,104 p. Articole, schițe literare, versuri, traduceri (din Pct6G.Bj6nison.Chaicaiibriand),infonna(ii politice în «Corespondența Română” și ..Convorbiri Literare* — București, „Tribuna⁴ — Sibiu,,Tribuna Poporului” și „Biserica și Școala” — Arad, „Familia” și „Foaia Literară*” — Oradea, „Luceafărul” — Budapesta-Sibiu.

Literatura: AL Sadi-Ionescu. *Tovarăși de munca dispăruți, în voi. Lui Ion Bianu amintire*. București. 1916,p. 273-277; Dr. Teodor Botiș, *Istoria Școlii norrrtate (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox român din Arad*, Arad, 1922, p. 410—411; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979. p. 777-778.

SKMKN PKTRI

Pontifical din Rima (1980-1981) și la Universitatea ebraică dm Ierusalim (1993); doctoratul la București în 1990, Profesor la Seminarul leologK din Craiova (1978-1990), lector (din 1990) și conferențiar (1992) pentru Studiul Vechiului Teslamcnl la noua Facultate de Teologic din Iași; decanul acesteiu (1994-1998). Preot din 1979; participant la unele întruniri teologice peste hotare, între care și la a V II-a Adunare a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de (a Canberra * Australia (1991).

Luctiv Poeiio rel.Rioosfl tn Vechiul Testa-**ment**. In GB. an XXXVI, 1977, nr. 7-9. p 700—710; **învățătura despre suflet in cărțile Vechiului Testament.m** ST.an XXIX. 1977,nr, 9—10,p. 672 — 682; **Valoarea religios-morală a jertfelor Vechiului Testament**, în MO, an. XXIX. 1977. nr. 10-12. p. 747-755; **Sensul expresiei „lom lahve” - Ziua Domnului la profețit Ve* chiulul Testament**, în ST.an. XXX. 1978.nr I -2. p. 149—161; **Sensul noțiunii <le dreptate după cărțile istorice si profetice ale Vechiului Testament**, în MO.an XXX. 1978.nr. 7-9, p 571-583. **Un pas spre Dumnezeu — Sfânta Mărturisire**, în MMB — Teologie și viață.an. I (LXVII). 1991. nr. 1 - 3,p. 74—95; **Chemarea profetică in vtzatnea lui Isaas**, în MMB — Teologie și viață, an I (LXVII). 1991,*. 9-12, p. 121-127; **Sfințenia lui Dumnezeu și sfințenia oamenilor,In** MMB - Teologie și viață.an. II (LXVIII). 1992. nr. 1 — 3, p. 46—57; **învățătura despre sfânt st sfințenie In cărțile Vechiului Testament**. Teză de doctorat. în MMB — Teologie și viață. an. II (LXVIII). 1992, nr. 4-7. p. 13-247. **Combaterea corupției morale de către profeții**

Vechiului Testament, în MMB — Teologie și viață. an. II (LXVIII). 1992.nr.8-10,p. 3—14; **Vorbirea în pilde în cărțile Sfintei Scripturi**. în MMB — Teologie și viață, an. II (LXVIII). 1992, nr 11 -12. p. 28 — 41; **Reconcilierea după cărțile Scripturii vechi testamentare** în MMB — Teologie și viață, an. IV (LXX), 1994. nr 3-4, p.13-30; **Familia și importanța ei în perioada Vechiului Testament**, în MMB — Teologie și viață, an. IV (LXX), 1994,nr. 1 -2,p. 7-24; **Viziunea biblică vechitestamentară privind proprietatea asupra pământului**, în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași. Teologic, anul II. 1993-1994,p. 39-55; **Temeiuriscrtpturice ale reprezentant Sfintei Treimi și a profeților în arta SERAFIM**

tament.inrev. „Dialog Teologic” a Institutului Teologic Romano-Calolic Iași.an. I. 1998,nr. I* p. 22—32; *Icoana. Teologie în imagini*, Iași. 1999. 29K p. (în colaborare cu Pr. N. Chifflr); *Așteptând mântuirea*, Iași. 2000.440 p.

Elemente ale gramaticii limbii ebraice biblice, Ed. Universității Iași. 1996. 213 p.; *Arheologia biblica în actualitate*, Iași, 1997.248 p. + 32 il. Articole, note și preluări în periodicele menționate.

Uteratura *Curriculum vitae*. în te/a ale doctoratului, p 246-247.

SERAFIM, episcop. N.c. 1600, în Slatina, în 1672/73, la schitul Strihareț. A fost călugăr și stareț la setulul Dc Icnî, azi jud. Olt, apoi episcop la Buzău (1648-1668); la 21 mart. 1668 a fost ales episcop la Râmnic, l-și Buzău s-a interesat mai mult de bunurile Episcopiei; în 1664—1668 actiuit schitul Strihareț, lângă Slatina, pe care îl declară metoc al Mitropoliei. În 1670 s-a retras din scaun la acest «chit.

Literatura *Sfânta Episcopie a Râmnicului* *Soul Severin*, București. 1906.p.51 -53: Ioan Filitti. *Biserici și ctitori*. București. 1932; Toma G Bulal.fVi mare episcop al Buzăului în secolul alXVIIIlea: Serafim Stăttineanu, în GB.an. XX. 1961. nr. 1 —2.p. 157— 161;Toma G. Bulal.O fundație a episcopului Serafim lângă orașul Slatina: schitul Strihareț An MO.an. XIV. 1962. nr 5-6.p. 370-375; Preotul Niculae Șerbănescu. *Episcopii Râmnicului* în MO.an. XVI, 1964. nr. 3—4. p 186; Preot Gabne I Cocora , *Șirul e/nscopilor Buzăului*, în voi. *Spiritualitate și istorie la fntnrsura Carpoților*.2. Buzău. 1983,p. 38—39; Preot Gabriel Cocora. *Episcopia Buzăului, o viață de spiritualitate și simțire românească*, Buzău. 1986, p 84-86.

SEVERIN ALKANMtUtfpst Scvozniov), preot» profesor. N. 5 apr. 1901, în Vozvijenca în Caucaz» t S apr. 1962. în Buciuiești. Studii la Seminarul teologic cu 10 clase din Chișinău (1913-1923).apoi la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1924—1928); mai târziu.obține doctoratul în

iconografică. în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași”, Teologie, anul III. 1995-1996. p. 81-90; **Temeiuri scrijHurtstice ale artei iconografice bizantine**, în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași”. Teologie, tomul III, 1995- 1996, p. 91 — 102; **Personalitatea lui Moise și valoarea poruncilor date prin el**, în MMS Teologie și Viață.an. VI(LXXIII), 1996. nr. 1_6,p.21-33; **AntHogii scripturice vechitestamentare**, în AB.an.VIIHXLVTI), 1997.nr.7-9.p. 39-49; **Educația — preocupare constantă** ■ autorilor biMictAitNcA. „£Attca\ut V^^taV eAttvrtdeC*s» Corpului Didactic Iași. Iași 1997. p. 28-43; **Revlarea lucrării Duhului Sfânt în Vechiul Tes-** «31

Teologic la Chișinău, studii de specializare la Institutul Pontifical Oriental din Roma: Facultatea de Litere și Filosofie (1945-1949) și Institutul „Maxim Gorki” din București. Preot în Tîrîșău\i, jud. Hotin (1923). inspector cpartual la Bălți. transferat apoi la Chișinău, unde a fost consilier referent la Arhiepiscopie și lector de îndrumări misionare și Teologie la Facultatea de Teologie. După 1944 s-a stabilit în București, ca profesor de Limba rusă la licee, asistent și lector la unele institute de învățământ superior (1945- 1957). conferențiar suplinitor la Facultatea de Teologie (1947-1948), pentru aceeași disciplină: profesor de Limba rusă la Seminarul teologic (1957—1960). lector pentru Limbile rusă și slavă la Institutul Teologic Universitar (1 mai 1960—apr. 1962); membru al Asociației slaviștilor din România.

În 1922 a publicat *Planul de polemică cu sex tonții „Chișinău. 1922» 232 p. (în rusește); Cuvântul iubitor de adevăr. Despre calendar. Stilul vechi și stilul îndreptat,Chișinău» 1926.46 p. (ed. a II-a. Chișinău. 1936.48 p.); Ateismul militant,Chișinău, 1937; Psihologia sectelor religioase Studiu analitic asupra cauzelor și fondului mișcării sectare. Chișinău. 1939, VI+92 p.*

Traduceri M. A. Calnef. *MeUnlica misionară*. Chișinău. 1931,100p.: Episcopul Imxlicn-tie. *De ce creștinii serbează duminica și nu xâm-Inlia?*,Chișinău. 1932.145 p.; I. Petrachian.ifo-lezul pruncilor — tradiție apostolică. Chișinău. 1934,96 p.

Diferite broșuri antiseclnrc .traduceri.articole, predici în revistele „Misionarul”, în care redactor a fost. ..Luminătorul** și altele.

Literatura *Enciclopedia „Cugetarea”*,*^ red Lucian Predescu. București. 1940, p. 770; t p., prof. Alexandru Severin, în GB. an. XXI. 1962.nr.3-4,p.411-417.

SEVICIC TIMOTEI (din bote? Traian). episcop,

N. 4 iun. 1936. în Timișoara. Studii medii la Liceul „Diaconovici Loga” din Timișoara (1946—1953), superioare la Institutul Teologic Universitar din București (1953—1957), urmând apoi cursurile de doctorat — secția Patrologie — la același Institut (1957—1960), cu examenul de

doctorat în 1972; studii de specializare la Facultatea de Teologie Protestantă din Neuchâtel (1967), Institutul hcuinenic de la Bossey (1967-1968) și Facultatea de Teologie din Fribourg (1971-1972). Profesor la Seini

SIBI ESCU VASILE

nării teologice din Căiamchc> (1960—1961). secretar eparhial la Arad (1961 -1962). apoi la Timișoara (1962-1968); vicar administrativ al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului (1968-1975), deacon HdUHH în 1961. preot în 1968. tuns în monahism la mănăstirea Hodoș-Bodrog în 1969. sub numele Timotei, lăsa lăsa arhimandrit în 1970; la 13 dec. 1975 ales episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, cu titlul „Ltigojanur (hiroionit la 8 febr 1976); la 30 sept. 1984 ales episcop al Aradului (înscăunat 2 dec, 1984). A participat la diferite întâlniri cu caracter ecumenic peste hotare.

Lucrări *Aspecte dogmatice ale concepției augustinene după „Manualul către Laurențiu”*. în „Ortodoxia”, an. XI. 1959.nr.2.p.234-249; *Historia și soterologia Sfântului Ioan Damaschin după canoanele învierii, înălțării și Cinazecimii*. în „Ortodoxia”, an. XI. 1959.nr. 4. p. 567 — 583; *Valoarea prieteniei în viața și opera Fericitului Augustin*, în „Ortodoxia”, an. **Xn**. 1960. nr. 3. p. 374 - 388; *Probleme de învățătură și viață creștină în Comentând Sfântul Ioan Cură de Aur la scrisoarea paulină către Filipeni/w ST*. an. XII. 1960.nr.7—8,p. 500-516; *Sfântul Atanasie cel Mare în Biserica românească*. u\ MO.an XII. 1960. nr. 9—12.p. 583—600; *Doctrina hristologică a Sfântului Chirii al Alexandriei în lumina tendințelor actuale de apropiere dintre Biserica Ortodoxă și vechile Biserici orientale*, teză de doctorat. în MB. an. XXII. 1972. nr. 7—9.p. 325—462 (și extras. Timișoara. 1973.147 p.); *Valoarea hrtstologiei Sfântului Chirii în contextul teologiei actuale*, în MO.an XXV. 1973.nr.5-6.p.477-481.

O serie de alte articole, reportaje, pledoarii, traduceri. în „Mitropolia Banatului”, revistă care a redactat-o între anii 1968 și 1976. sau în alte periodice bisericești.

Sub îndrumarea sa au apărut mai multe lucrări în Editura Episcopiei Aradului: *Istoria mănăstirii Prislop* (1986). *Valori de artă veche românească în colecția mănăstirii din Arad Gat* (1986), *Episcopia Aradului. Istorie, viață culturală, monumente de artă* (1989) ș.a.

Literatura MB. an. XXVI. 1976. nr. 1-4. p. 6-38; BOR. an. XCIV. 1976, nr. 1-2. p. 67—81;

Prea Sfinția Sa Timotei Sevtctu. noul episcopal Aradului, lenopotct șt Hălmagiului. în MB.an XXXIV. 1984.nr. 11 —12, p. 646.

SIBI ESCU VASILE, preot.istoric, N.22 ian. 1904.în Zaharcți. jud. Buzău,^T IU aug. 1989,în Buzău. Studii la Seminarul teologic din Buzău (1918—1925) și la Facultatea de Teologie din București (1925-1929). care i-a conferit doctoratul în 1938; studii de specializare — în Istorie bisericească — la Facultățile de Teologie protestantă și catolică din Strasbourg (1929-1932). Profesor suplinitor la Seminarul teologic din Buzău (1932-1933 și 1934-1935). profesor de Religie la Uscul de fete din Râmnicu Sărat (1935 — 1937). la Școala normală de fete din Buzău (1937-1939). la Liceul de fete din Buzău (1939 -1948); în anul școlar 1942-1943 detașat la Liceul roman din Sofia, unde a predat Religia și Latina, profesor de Litonic la Școala generală din Pârșev-Buzău (1948-1949), profesor la Școala de cântărcu M Seminarul teologic din Buzău (1949-1972). preot la parohia Gârlași-Buzău (din 1935). la catedrala episcopală (1949-1955) și la biserica „Sf. Glicorglie”-Buzău (1955 -1977). iconom stavrofor.

Lucrări: *Călugărit șiți*, în RT.an. XXVI. 1936. nr. 5-6. p. 182-205 (și extras. 24 p.); *Sărbătoarea Nașterii Domnului Scurtă încercare de studiu istoric*. în KT.m XXVI.1936,nr. II-12, p. 384-393 (și extras, 12 p); *Tațian Asirianul și elemismul*. în RT. an XXVIII. 1938. nr. 5, p. 192-202; nr. 6. p. 247-257 și nr. 9. p. 388—392 (și extras. 27 p.). *Împăratul Iustinian I și erezile*, teză de doctorat. București. 1938, XXXI + 210 p.. *50 texte biblice pentru tineret*. Buzău. 1939,98 p (în colaborare); *Mănăstirile noastre, teme de viață românească*. Buzău. 1940. 24 p.; *Actualitatea Sfântului Ioan Hrisostom*, Buzău. 1946. 30 p.; *Sfântul Sava „Gotul”*. *Ut 1600 de ani de la mucenicia sa*. în GB. an. XXXI. 1972. nr. 3-4. p. 335-388; *Activitatea misionară a Sfântului Ioan Hrisostom printre goți*, în GB.an XXXIII. [1973.nr.3-4](#), p. 375-388; *Ugăturile Sfântului Vasile cel Mare cu Scythia Minor* **(Jdt)brogea**, în „Ortodoxia”, an XXXI. 1979. nr. 1. p. 146-159; *Episcopatul cuman de Mtlcovta (1227-128-1241)*. *Imitarejurările înființării, rezistența băștinașilor români* **ortipdocst**, în *voia Spiritulitate și istorie la întorsura Carpaților*, 1, Buzău, 1983. p.

284—320; Paisie Velicovschi *vețuilor la schitul Cârnuțjud Buzău între anii 1744— / 746*. În același volum» p. 347—354.

Traduceri: Teodoret, episcopul Cirului. *Istoria bisericească*. București. 1995. 272 p.

Colaborări la „Remta Teologică” — Sibiu... în-gerul” — Buzău (membru în Comitetul de redacție). „Lumina Ortodoxiei” — Buzău. „Ortodoxia*.”. „Glasul Bisericii” ș.a

Literatură Preot Gabriel Cocori, *Seminarul teologic din Buzău, la împlinirea a o sută cincizeci de ani*. Buzău, 1999. p. 281-282.

SILĂȘKJRUIOKIK, prr ol. filolog și folclorist N. 27 ian. 1836. în Beclean. jud. Cluj. t 17 ian. 1897. În Nfatted Liceul în Năsăud și Cluj (abs. 1855). Teologia la Blaj. doctoratul în Teologie la Universitatea din Viena (1862). Preot și vicerectoral Scininanilui, „Sf. Barbara” din Vieru (1862—1872). întemeietor și redactor al ziarului pionul Românesc” - foaie bisericească .literară și școlară din Viena (1865-1867 și 1871-1872). profesor de Limba și literatura română la Universitatea din Cluj (1872-1886), decan al Facultății de Filosofie (1883-1884). „doctor honoris causa” în Filosofie al Universității din Cluj. membru onorar al Academiei Române (1877). președinte pe viață al „despărțământului” Cluj al Astei. îndrumător al Societății studențești „Iulia”⁴⁴ din Cluj. președintele „Reuniunii meseriașilor români din Cluj”⁴⁴ (1874-1885). A publicat o serie de studii de lingvistică și filologie, asupra folclorului românesc. Este adeptul unui purism moderat, acceptând preluarea treptată a neologismelor, adaptate tot mai mult și structurii limbii române. În mai multe studii evidențiază originea latină, unitatea și continuitatea poporului și a limbii române.

Lucrări; *Dialectul macedo-român paralel cu cel dacoromân*, în rev. „Transilvania”⁴⁴, 1874; *Despre însemnătatea literaturii române tradiționale*, în rev. „Transilvania”, nr. 3, 4 și 5/1875; *Românul în poezia populară. Studii asupra tuturor ramurilor poeziei populare, române din punct de vedere etic, istoric și mitologic și lingvistic*, în rev. „Transilvania”, nr. 18—23/1876 și nr. 4—18/1877; *Apologie. Discursuri filologice și istorice maghiare privitoare la români*. Cluj, 1879,

72 p/. *Renașterea limbii românești în vorbire și scriere*, în rev. „Amicul Familiei”, Cluj. 1879—1885 (și extras. 292 p >; *Să latinizăm sau ba?*, în „Familia”, nr. 14/1882. A editat lucrarea manuscrisă a lui Petru Maior „Protopapadihia” în rev. „Sionul Românesc”, Viena (nr. 10-11, 1865 și 2, 4-6, 9-16 din 1866) Alte articole în revistele: „Sionul Românesc” — Viena. „Transilvania”⁴⁴ — Sibiu. „Familia”⁴⁴ — Oradea. „Amicul Familiei” — Gherla și Cluj. „Erttly Muzeum”⁴⁴ — Cluj ș. a.

literatură: Silvestru Moldovan, t Dr. Grigorie Silasi „Transilvania”⁴⁴. XXXVIII. 1897, p. 19—21; Virgil Șolompa./n *amintirea lui Grigorie Stălași*, în „Arhiva Someșană”. Năsăud. VII. 1930. nr. 12, p. 239-242; Dr. Ioan Lupaș. *Comemorarea profesorului Dr. Grigorie Silasi*, Cluj. 1937, 32 p.; Dumitru Pop. *Grigorie Silasi folclorist*, în „Studia Universității” Babeș Bolyai. Philologia”. fasc. L 1964. p. 28 -57; Mircea Păcuranu. *O foaie românească tipărită la Viena acum o sută de ani*, în „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena”⁴⁴ pe anul 1967, p. 99-104; Gh. Platon și V. Rusu, *Grigorie Silasi luptător pentru cauza națională a românilor*, în „Analele Științifice ale Universității Al. I. Cuza - Iași”, Istorie. 19, 1973, fasc. 1. p. 35—54; G. Vasiliu, *Pdreri despre limbă ale lui Grigorie Stălași*. >n „Cercetări lingvistice”. XVIII. I. 1973; Jana Balaciu și Rodica Chiriacescu. *Dicționar de lingvistică și filologie române*. București. 1978, p. 228-229; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979. p. 780-781; Iordan Datcu și S.C. Stroescu. *Dicționarul folcloriștilor*. București, 1979. p. 395—396; Dora Dănuș, *Grigorie Silasi, publicist*, în „Biblioteca și Cercetarea”. VIII, Cluj-Napoca. 1984, p. 39—49; Ileana Ene. *Grigorie Silasi. folcloristul din Năsăud*. în „Manuscriptum”. 4 (65). 1986. p. 77-89; Andrei Moldovan. *Grigorie Stălași luptător pentru emanciparea politică și culturală a românilor din Transilvania*, în „File de istorie”. 5, 1988. p. 102—109; Dora Dănuș. *Grigorie Stălași la Astra*. în voi. *Astră. 130 de ani de la înființare*. Sibiu, 1992. p. 106-109; Traian Pavelea. *Grigorie Stălași*, în voi. „Studii și cercetări etnografice”. II. Bistrița. 1996. p. 147-156; Rev. „Studii și cercetări etnografice”. Bistrița (Năsăud). 3, 1997. p. 83-156 (mai multe studii).

SILVESTRU, ieromonah, traducător. N. sfârșitul sec. XVI, t c. 1645. Probabil cu studii la Kiev. în 1641 era egumen la Govora, unde a tipărit Sinaxarul din *Psaltirea slavonă cu Ceaslov* (1638). *Evangelhia învățătoare* de la Govora din 1642 eia „scoasă și primenită de pe limba rusască pre timbă nimâncască... cu osteneala și izvodirea lui Silvestru ermonali' în „Predoslovie către cititori^{1*} a Noului Testament de la Alba Iulia din 1648 se preciza că „au început a-l izvodii ermonah Silvestru*, și el s-au ustenit cât s-au putut și curând îi s-au timplat lui moarte”.

Uteralura: Dan Simoncscu, *începuturile culturale ale domniei lui Matei Basarab*, în BOR. an. LVI. 1938, nr. 11-12, p. 866-880 (și extras); Mircea Păcurariu, *Traduceri din literatura teologică rusă până la sfârșitul secolului X/X.în ST.an. XI. 1959,nr. 3-4,p. 184; Mircea Păcurariu. J25 de ani de la ajmriția Noului Testament de ia Bătgard*, în BOR.an.XCI, 1973, nr. 11 - 12. p. 1209 (și în *Noul Testament din / (WS.... reeditat. Alba Iulia. 1988,p.63-64).*

SIMA GRIGORE al Iul Ioan, preot, folclorist. N. 21 sept. 1856, în Gârbova de Sus, jud. Alba.t 12 dec. 1907, în Cărpiniș Jud. Alba. După absolvirea a 6 clase de gimnaziu, a urmat Institutul teologic-pedagogic din Sibiu (1877 — 1880). învățător în Bucium Poci, jud. Alba (1880—1884) și preot în Cărpiniș, jud. Alba (1884-1907), A cules folclor. îndeosebi din Munții Apuseni.

Lucrări: *Cântece populare din Ardeal*, în „Convorbiri Literare”, an. XV, nr. 5,6,9 din 1881 și an. XVI,nr. 7din 1882 (c. 100 de poezii); *Teiu legămt. Poveste*, Sibiu, 1885,26 p.(ed.all-a. 1887); *Vlad și Catrina. Poveste*, Sibiu, 1885, 16 p. (cd. a II-a, 1887); *Din bătrâni. Găcitttri, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă*. Sibiu, 1885,29 p- (ed. a II-a. 1886); *Ardeleanul glumeț sau 101 de anecdote populare....*Sibiu, 1889,108 p.; *Vorbe pentru înțelepciunea ih viața*. Sibiu, 1889,39 p.; *tsvor de bunăstare sau mai multe sute de îndreptări și povești, scurte și practice, din economia de casă, grădinărit, igiena, economia de câmp și de vite, pâmărit, alhinărit ș.a.....*Sibiu. 1889.132 p. (ed. a II^a, 1898),

Alte colaborări la „Telegraful Român”, „Transilvania” și „Tribuna” de la Sibiu. „Familia”—

Oradea, „Libertatea” și „Tribuna Orăștiei” ș.a.; a redactat el însuși gazeta populară „Foișoara pentru răspândirea cunoștințelor folositoare și a iubirei de carte” (1886) și „Calendarul Amicul Poporului” (1890-1898) la Sibiu.

Literatura: I. Bratu, *Grigorie Sima al lui /omi,în,Xuceaf^I'\Sibiu.an.VIL1908.nr. 32, p. 51; Alexandru Ciura, Foiletoane*, Beiuș. 1912, p. 75—79; Romulus Felea. *Un folclorist uitat: Grigore Sima*, în „Limbă și literatură”, an. XIX. 1968,p. 264-266; Ovidiu Barlea, *Istoria folcloristicii românești*. București. 1974,p. 291; Iordan Datcu și S. C. Stroescu. *Dicționarul folcloriștilor*. București. 1979,p. 397; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București. 1979,p. 781-782.

SIMEDREA TIT (din botez Teodor), miux>-polit, istoric. N. 4 sept. 1886. în Naipu.jud. Giurgiu, 19 dec. 1971, la Cernica. Studii la Seminarul „Nifon”, la Facultatea de Teologie din București și la Facultatea de Drept din Iași, cu specializare în Teologie la Montpellier și Paris (1922-1923). Preot în Prunam. jud. Teleorman, Blejești, jud. Vlașcași Movila Penș,jud. Ilfov (1907-1916). confesor militar (1916—1920), preot la biserica „Sf. Nicolae Tabacu” din București (1921 — 1923), director al Cancelariei Sf. Sinod și slujitor la catedrala mitropolitană (1923 — 1925); rămas văduv, a fost călugărit la Cernica, în 1924, sub numele Tit și turotesit arhimandrit; arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, cu numele „Târ-govișeanul” (1926—1935), director al Tipografiei Institutului Biblic și de Misiune, director și profesor de Liturgică la Academia de Muzică religioasă din București, secretar de redacție al revistei „Biserica Ortodoxă Română”; delegat la câteva conferințe peste hotare: Lausanne (1927), Sofia (1929). Constantinopol (1929), Vatoped (1930). Episcop al Hotinului,cu reședința în Bălți (ales 11 dec. 1935).apoi mitropolit al Bucovinei (ales 13 iun. 1940, înscăunat numai la 25 mari. 1941, dar la Suceava); retras la 31 ian. 1945 și stabilit la schitul Darvari din București și la mănăstirea Cernica. A publicat lucrări privind începuturile monahismului la noi,cultura românească medievală, — inclusiv editări de texte, — studii de teologie, articole, cuvântări, pastorale,

Lucrări: *Patriarhia ronunească. Acte și documente*, Bucureșu. 1926, 226 p.; *Tetraevan*

ghelut vistiernicului Matctaş Manuscript din anul 1535. în BOR. an LII. nr. 3-4. 1934. p. 154-179 (ți «tras, 28 p); *Viața si traiul Sfântului Nijcm, patriarhul Constantinopolului*. ImrodiKerc și text în BOR.an. LV, 1937,nr.5—6.p.257-299(șiextras: București. 1937.XIV+ 58 p. + 6 pl J; *Catastiful de hirotonii ai Episcopiei Rădăuților pe anii 1757 1782*. Cernăuți. 1943. 28 p.) *Vechea Episcopie a flatinului An* BOR.an. LXI. 1943.nr. I -3.p. 11-32: *Mănăstirea Vo-diia. Glosă pe marginea unui documeni inedit*. în BOR.an LXV, 1947,nr. 1—3.p.63-76;*Mănăstiri vâtulute si dăruite in secolul al XV tea tit Moldova*, în BOR. an. LXII. 1949. nr. 1-2. p.65—83; *Filotei monahulde la Cozia. imnograf roman* AnMO.an.VI, 1954.nr. I-3.p.20-35; nr.4-6.p. 177-190 și an. VII. 1955. nr 10-12. p. 526-541; *Les „Pnpcla” du moine Pht-lotMe. Etude. Texte, Traductiim.in* „Romano-Slavica-.XIL 1970. p. 183-225,*Fost-audouă lăcașurihflwMn*BOR.an LXXXIX.196L nr II —12. p. 1018—1032; *Viata mănăstirească tn Țara Românească. înainte de anul 1370*, în BOR. nnLXXX, 1962,nr. 7-8, p. 673-687; *Mănăstirea Titireciu*,fn GB.an. XXII. 1963,nr. 5—6.p 468 —501; *Țiparul hucureștean de carte bisericească din anii 1740- 1750*, In BOR. an. LXXXII1965,nr.9-10.p 845-942;*Vndeși când a luat fitntă legenda despre atârnarea canonică a scaunelor mitro/mlitane din Țara Românească si din Moldova de Arhiepiscopia de Ohrtda>* in BOR.an. LXXXV, 1967.nr.9-10, p. 975-1003; *Epilogul din Octoiul slavon fM, Dealu, 1510/ fi identitatea de tipograf a lui Macarie din Muntenegru (1493 1496}*.in MO, an. XXII. 1970,nr. 7—8. p. 605 —620.

Traduceri: Nicolae Ancnicv. *Biserica răsăriteană*. București, 1929.137 p.

Uteralura *NecrologAn* BOR.an. LXXXIX. 1971.nr. II-12.p, 1268-1273;*Necrolog*,în GB. an XXXI. 1972, nr. 1-2.p. 191-194: G. I. M(oisescu), *Mitropolitul Tit Simearea, în* „Almanahul parohiei ortodoxe romane din Viena pc anul 1972". p, 241-242; *Enciclo^dia istoriografiei românești*.București, 1978.p. 297

SIMU GEORGE. preot, poet m prozator. N. 4 man 1862. în Gheja.)ud. Mureș. In familie de pirot.t 22apr. 1934,în Dumbriveni.jud.Sibiu. Studii gimnaziale la Blaj(1873-1881 (.Teologia la BIJJ1 1881 - 1885). apoi Știin|ele Naturale la Universitatea din Cluj 0885-1888). Preot în satul natal t IKKK—1902).apoi preot și protopop în Dumbrăveni (1902-1934).

LucrArl: **A7**>p/r de iarnă. *Novele pentru i^opor** Gherla. 1892,250 p.; *Carte ilustrată pentru copii și copile*. Gherla, 1893.46 p.; *Părintele Nicolae Schite dtn viata preoților*.

Gherla. 1897, 50 p.: *Felicitări tn poezii fi proză de Anul Nou, ziua nașterii JI ziua numelui*. Gherla. 1901. 126 p.; *Versuri religioase si morale*. Bistrița. 1904.78 p.; Nuvela **Dtn propria et putere** a fost dramatizată de Ion Bactu (în *Orfanii*): traduceri din francezul Erncst Legouv* (1807-1903): eflteva piese de teatru. Versuri și proză în „Amicul Familiei", „Cărțile săteanului român" și „Preotul Român", toate la Gherla, „Foaia Scolastică" și „Unirea" de la Blaj. „Tribuna" și „Rândunica" de la Sibiu. Jtevista Ilustrată" >i _Mincrva^M din Bistrița **ŞA**.

Literatura: *Semattsmul veneratului cler al Arhidietesei metropolitane de Alba lulia st Făgăraș*, Blaj. 1900,p. 767; *Necrolog*, în ziarul „Unirea". Blaj, an, XLIV, nr. 17 din 28 apr. 1934; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, 1979.p. 783.

SLEVOACA ȘTEFAN, preot. N. 6 oct. 1912.In Botoșana. jud. Suceava, t 12 man 1998 în Buzău Studii la I jceul „Eudnxiu Hunnuzachr din Rădăuți (1923-1930) și la Facultatea de Teologie din Cernău|i (1930-1934); studii de speciali/arc pentru Omiletică și Noul Testament la Facultatea dc Teologic catolică din Viena (1937). doctoratul la Cernăuți în 1938. Preot la biserica „Cuvioasa Paraschiva" din Cernăuți (1935- 1938). predicator la catedrala mitropolitană dm Cernăuți (din 1938); asistent la catedra de Morală la Facultatea de Teologie din Cernăuți - mutată apoi la Suceava -(1938- 1948), director al Internatului teologic al aceleiași Facultăți (1942-1948), preot la parohia „Adormirea Maicii Domnului** din Câmpulung Moldovenesc (1948 1960|. apoi la parohii Vama de Jos. jud. Suceava (1960— 1969). preot misionar în cadrul Arhiepiscopiei misionare ortodoxe române din Statele Unite (1969-1977).

LucrArl *Popasuri duhovnicețtt Predici la toate duminicile de peste an*, Râmnicu Vâlcea. 1945,322 p . *Predici pentru trxite duminicile și*

4
4
3

SOARE
DIMIIRI

sărb Editu
ătoril ra
e ProVit
anul a),
ui 1992.
biseri ? p;
cesc. Raze
Bucur din
ești, lumin
1979. a Ini
4i)4 Hrist
p.; os
Făclii (Predi
pentr ci la
u Dumi
drea nicile
pta de
credi peste
nță. an,
Predi la
ci. praz
Buză nicel
u. e
1985. împă
314 p râteșt
; Din i ți la
tezau sărb
rul ătoril
Ortod e
oxiei. sfînțil
Cateh or
eze. man).
Buză Buză
u, u,
1990; 1996,
Famîl 473
ia p.
crești Mor
nă alitat
(Buc ea in
u- artă.
rești, in

„ a
C
a i
m c
i o
e a
l a
a n
" e
. l
o
a r
n
· f
L i
V
I a
I
, s
f
l i
9 n
4 t
6 e
· i
p
c
4 r
8 u
4 c
i
—
5 ·
0 S
6 u
· c
C^e
a
i v
n a
s .
t
i l
r 9
e 4

8.22 ilor,
p ; în
tlaris ..Orto
mele doxia*
în *, an.
Biser XXXI.
ica 1979.
prim nr. 2.
ara p.
,în 255—
267,
MMS. Aspe
an. cte
XXXI actua
V. le ale
1958. pre-
nr 9— dicii
10, p. profeț
698— ilor
721; Vechi
Biser ului
ica Testa
crești ment,
nași în ST.
întăr an
irea XXXII
vtctii ·
defa 1980.
milie, nr.1-
in\l\i 2.p.5-
S.an 14.
XLIII. Alte
I967, nume
nr 5— roase
6. p. artico
367 le și
— predic
381; i in
Preoți „Cand
a de ela".
hi Min „Mitro
ie și polia
preo- Moldo
ția vei și
credi Sucev
ncioș ei",

„ e
Mn
i d
t a
r r
o u
p l
o
l .
i .
a C
r
Be
a d
n i
a n
t ț
u a
l "
u ,
i
" r
. e
v
„ i
Cs
r t
e e
d l
i e
n
ț c
a o
* m
* u
—n
Di
e t
t ă
r ț
o i
i l
t o
. r

C d
a c
l

peste preot
hoiarc în
etc. 1829.
pent
SN m
AGOV paroh
EANU ia
IOSAF Slămc
AT și
(din numit
botez curân
Ion d
Vărbil proto
canu). pop
arhini dc
andnt MI/n
.N.22 Răma
apr. s
1*797, văduv
într , s-a
un călug
sat de ărit
pc sub
Valea numel
Vărbil e
ăului losafa
— t; un
Praho timp
va, t 3 a fost
nov cecesi
1872. arh la
la Episc
Paris. opia
Studii Bu-
la zăului
Școal ; și-a
a dc contin
preoți uat
e de studiil
la e la
Episc Colegi
opia ul
Buză națio
ului. nal
Hiroto „Sf.
nit Sava"

d r
i i
n i

B „
u S
c f
u .
r
e S
ș a
t v
i a
, "
.
f
i a
i p
n o
d i

n l
u a
m
i „
t C
u
ș r
i t
e
p a
r
e V
o e
t c
h
a e
l "
:
m
ă d
n u
ă p
s ă
t
i t

ermin neacă
area (mem
studiil bru în
or, comis
profes ia
or de pent
Religi m
e la dezro
acelaș birea
i țișanil
Colegi or),
u, Din fapt
20 pentr
apr. u care
1844 a fost
până nevoit
tn să te
nov. refugi
1848, eze în
i s-a Transi
încred lvania
ințat , in
egum Dobro
enia gea —
mână unde
stirii mitro
Sna- politu
gov.de l
la Dioni
care sie al
și-a Distr
primit ei l-a
și hirote
nume sit
le. In arhim
1848 andrit
a — și.
partic în
ipat cele
activ din
la urmă.
revolu la
ția Paris.
din Acolo
Țara a
Roina organi

z c
a i
i n
e
c
o 2
m2
u
n (
i s
t f
a i
t n
e ț
a i
t
r a
o
ml
â a
n
ă 2
, 2

c n
u o
v
o ,

c I
a 8
p 5
e 5
l)
ă .
p
i ă
n s
t
s o
t r
r i
. t
ă
R
a t

ic el Bucur
până ești,
la 1842,
moart 50 p.
e. (ed. a
Lu VIII-a,
crări: IK62,
Istori 53
a p.);
Vechi *Versu*
ului *ri*,
Testa *anec*
ment, *dote*
Bucii *și*
iești. *fabul*
1839. *e*
VIII + *pentr*
231 *u*
p.fcd.l *stude*
l. *nții*
1848, *mici*.
I96p); *Paris*
Istori .
a 1863,
Noul 166
ui p.;
Testa *Voca*
ment. *bula*
Bucur *nu*
ești. *de*
1840. *câtev*
318 *a*
p.; *cuvin*
Presc *te*
urtar *latine*
e dtn ,
istori explic
a ate in
Vechi româ
ului nește
șt și
Noul franțu
ui zește.
Testa Paris.
ment, 1867,
408

p l
 . a
 ;
 c
 Ch
 a a
 t p
 e c
 h l
 i l
 s e
 m
 e r
 o
 du
 u m
 a
 Fi
 t n
 r e
 e
 d
 l c
 o
 s P
 a a
 pr
 hi
 as
 t .
 ,
 P
 a a
 n n
 r s
 h ,
 i
 p l
 r 8
 e 7
 t 0
 r ,
 c 4
 9
 u
 p

. 1942.
 Lit nr. 1-
 eratur 2. p 4
 —17;
 a *Biblio*
 Venia *grafi*
 min *a*
 Pocita *româ*
 n *neas*
 Plocșt *că*
 eanul *mode*
 . *rnă.*
Biser 1831
ica -191
ortod 8, voi.
oxă IL
româ Bucur
nă ești.
din 1986.
Paris p.
 . 687 și
 Bucur 784;
 ești. Gheor
 1940, ghe
 p 33- Vasilc
 41 și scu.
 100- *Arhi*
 114; *man*
 Protos *dritul*
 . *loasa*
 Teofil *f fsic)*
 lonesc *Snag*
 u. *ovea*
Arhi *nu!* -
man *parti*
dritul *cipan*
losaf *t la*
at *revol*
Snag *uția*
ovea *din*
nu. în *1848,*
rev...V *ln*
estito *GB»u*
rul",P *n.*
aris,a *XLVIII*
n. III.
 ,

1 e
 9
 8 o
 9 r
 . t
 n h
 r o
 . d
 4 o
 —x
 5 e
 .
 p r
 . o
 u
 9 m
 7 a
 —i
 n
 1 e
 0
 8 d
 ; e

 J P
 e a
 a r
 n i
 - s
 P .
 a
 u l
 l 9
 9
 B 4
 e ,
 s p
 s
 e 8
 , 6
 -
 L
 E 9
 g 6
 b .
 s

SO litatea
 ARE Istona
 IHIMI religiil
 TRU. or —
 preot. ta
 N. 1 acelaș
 aug i
 1926. Instit
 în ut
 Balotc (1955
 ști, —
 jud. 1958).
 Ilfov, t Preot
 2 dec. paroh
 1990. in
 în Lcchi
 Bucu- n | a,
 rești. Răzoa
 Studii re și
 la Ungh
 Semin eni. în
 anil nul
 „Cent Mureș
 ral" , apoi
 (1938 la
 — Teliu.
 1946) jud.
 , apoi Brașo
 la v(194
 Facult 9-
 atea 1974),
 și consil
 Instit ier
 utul patria
 Teolog rhal.i
 ic din ncie
 Bucur dințat
 ești cu
 (1946 condu
 — cerea
 (950); sector
 cursu ului
 n de Relații
 doctor Exter
 at — ne
 specia (1974

- e
l
9 M
8 i
2 s
i
> u
. n
e
d
i a
r l
e
c B
t i
o s
r e
r
a i
l c
i
I i
n
s O
t r
i t
t i
u x
t l
u o
l x
u e
i
R
B o
i m
b â
l n
i e
c
(
ş l
i 9
8
i 2
l

— ecum
1990) enist:
. a VII
parale a
l Adun
preot are
slujito gener
r la ală a
biseri Confe
cile rinţei
din Biseri
Otope cilor
ni. Euro-
„Parc pene(
ul Engcl
Călăr beig-
aşi" şi Elveţi
„Sf. a. !
împăr 974 |.
aţi— aVI-
Vergu aşia
" din VII a
Bucur Adun
eşti, are
icono Gener
m ală a
stavro Consil
for iului
Repr Kcum
e- emc
zenta al
nt al Biseri
Biseri cilor
cii (Nairo
Ortod bi.
oxe 1975
Româ şi
ne la Vanco
num uver.
e- 1983).
roase al
întru doilea
niri Congr
cu es al
caract profes
er orilor

d r
e i
l
T e
e
o u
l n
o o
g r
i
c s
u
o b
r c
t o
o m
d i
o s
x i
ă i

(a
Al
l e
e
n C
a o
. n
f
l e
9 r
7 i
6 n
) ț
e
ș i
l
c
l r
a e
ș
l t
u i
c n
r e
ă

pentru femei
u i tn
pace. islam
cu ism
sediul și
la creșt
Praga. mism
.in
Lu ST.an.
cristian IX.
Conc 1957.
epistola nr.3-
despre 4.p.
e 244-
sfinte 261;
nietn Ideea
ij/a- de
ntism sacri
și ficiu
crești In
nism, religii
în le
„Ot\ mono
adox teiste
uS\jx , in
\. IX, ST.an.
1957, XL
nr, 1959,
3.p< nr. 3-
438— 4. p.
459: 213-
Situa 224;
ția MW

preocupări sociale In opera literară a lui Gala GalacnonM MA.an V. |965.nr. 1—3,p. 136-166; *Iubirea față de semenii* In învățătura principalelor religii ale fumji.in ..Ortodoxia*,an. XIX. 1967.nr- 2.p. 191 -210; *Ortodoxia ca factor de apropiere și de colatorare cu celelalte religii*, în MA, an. XIII, 1968. nr. 4-6. p. 305-319; *Temeiurile evanghelice ale Nașterii Domnului și legătura lor cu viața credincioșilor*, în BOR.an. XCII, 1974. nr. 1 -2, p. 93-103; *Contribuția patriarhului Iustin la dezvoltarea relațiilor ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române*, în BOR, an. XCVIII, 1980. nr. 3-4, p. 405-432. Articole și reportaje în periodicele Patriarhiei, mai cu seamă în buletinul „Romanian Orthodox Church News”, pe care l-a redactat între anii 1974 și 1982.

[IteraiuraROC.an.XII.1982.nr](#) 4.p.4S-46;^>mW0g,inBOR.an.CVI^ . 1990. nr. 11— 12. p.66-73(Pietre I David).

SOARE GHEORGHE, preot, canonise. N. 28 sept. 1905. în Borcea. jud. Galați, t 6 iun, 1971, în București. Seminarul teologic „Sf Andrei” din Galați <1918-M926>,Facultatea de Teologie din București (1926—1930). cu licența în 1930 și doctoratul în 1938 și - paralel - Fa cullutca de Drept din București (licență). Diacon (1931) și preot (1939) la biserica „Sf Vineri-Hercasca”. până la moarte; inspector bisericesc (1943-1949), apoi consilier (1949-1954) la Arhiepiscopia Bucureștilor.consilier patnariial la Sectorul Învățământ și Relații Externe (1954— 1968), apoi la Sectorul Bunuri și Fondul Central Misionar (1968-1 971); iconom stavrotor(1949). A publicat studii <lc Drept canonic, articole, predici etc.

Lucriri: *Înapoi la sfintele canoane*. București. 1932.63 p.; *Sistemul mitropolitan tn Dreptul canonic ortodox*, în RL.an.X, 1938,nr. 1 —4, p. 104—143; *Forma de conducere fn Biserica toi primele trei veacuri* (te/ă de doctorat). București. 1938.194 p.; *Temeiuri scripturistice ale dtstmc* fiei dintre episcop și preslnter*. Buzău. 1939.20 p.; *Mitropolia în Dreptul canonic ortodox*. București ■ 1939.60 p.; *Natura juridică a Consistoriilor bisericești. Studiu canonic-juridic* Chișinău. 1943.67 p.; *Impedimente ia căsătorie și motivele de divorț*. Studiu de drept canonic, în BOR. an. LXI. 1943. nr. 4-6. p 230-264 (și extras. 37 pX *Biserica și asistența socială tn primele țase secole*. București. 445

SORA NOAC MOISK. preol. poet. traducător din clasicii latini.N. I aug. 1806, în Hațeg, jud. Hunedoara, f 13 dec. 1862. în BozântaMarr, iud. Maramureș Studii la Hațeg, la gimanzulc din Blaj și Alba Iulia. Filosofia și Dreptul la Cluj. Teologia la Oradea. Preot (din 1831) în parohiile: Aușeu, Oradea. Fiziț (loate în jud. Bihor). Bicău și Homorodul de Mijloc în Satu Mare, Ardușat și Bozânta Maie lângă Baia Mare. A publicat lucrân

1949.100 p. (extras din GB.an. VIII, 1949); *Aspectedm legislația bizantină tn legătură cu ocrotirea omului*. ST, an. X, 1958. nr. I-2,p. 38-67; *Titlul de locțiitor at Cezareei Capadociei purtat de mitropolitul Ungrovlahiei*. în ST. an. XII, 1960. nr. 5 -6. p 369 — 380; *Impedimente la căsătorie (Studierea practicii actuale in vederea unei praitici utxi-for-me tn Biserica Ortodoxă)*, în „Ortodoxia”, an. XMU961,nr.4,p.576-589.

Regulamentul de procedură at instanțelor disciplinare și de jtulecată ale Bisericii Ortodoxe Române Jn GB, an. IX. nr. 6.1950. p. 73-97; *Legislația bisericească* (iub patriarhul Justiman). în BOR.an. LXIX.nr. 3—6.1951.p. 173 —204.

Literatura: t *Preotul iconom stavrofor dr. Gheorghe Soare, consilier /Hitriarhal*, în BOR, an LXXIX. 1971.w.5-6.p.665-672.

SOCOTEANI) GRIGORIE (din botez Radu).episcop,apoi mitropolit. N. în Oltaiaua.c. 1700, t 28 dec. 1777, probabil la Craiova. După călugărire, ajunge marc eclesiarh la Episcopia Râmnicului, egumen la Cozia. apoi episcop (8 mai 1748. retras 21 mai 1764); în 1770-1771 nunul tic domnitorul Kmanucl Giani-Rusei uutro polii al țării. A lipărit la Râmnic aproximativ 20 de cărți românești. între care: *Bucoavna* (1749). *Uturghierul* (/150,1759). *Octoihui*< 1750.1763), *Catavasierul* (1750. 1753. 1759). *Psaltirea* (1731. 1764), *Antologhionul* (1752). *Ceaslovul* (ITS^).*Motitvelnictd*(\ 15^),*Tnodul* {I76\}i^., două cărți teologice: *Preoția* (1748) și *Carte sau lumină* a lui Nil Cabasila al Tcsalonicului (1760) și două cărți slavone, la cererea unor ierarhi sârbi: *Gramatica slavonă* (1755) și *Pravila de rugăciuni a sfinților sârbi* (1761).

Literatura: (Alanasie Mironescu), *Sfânta Episcopie a eparhiei Râmnicului Noul Severin, tn trecut și acum*, București, 1906. p. 141 — 146; Aurelian Saccrdoțcanu. *Tipografia Episcopiei Râmnicului(1705-182\$)An* MO.an. XII. 1960. nr. 3-4.p. 325-330; Pr. Niculae Șerbănescu, *Episcopia Râmnicului*, an. XVI, 1964, nr. 3—4, p. 194-195; Pr. Nicolae Popescu Căprcm, *Despre familia episcopului Grigorie Socoteattu*. în MO. an XXIV. 1972, nr 1-2,p. 16-25; Mircea Păcurariu. *Istona Bisericii Ortodoxe Române*, voi. II. București. 1981, p. 427-429 (șied.aII a,București, 1994.p 417-419).

SPIRC IOAN

teologice, poezii oniginalc. traduceri din Virghu (*Bucolica, Georgica, Eneida*) și Ovidiu (*Tristele* ȳ cele mai multe din traducerile sale au rimat in manuscris. In volum: *Tresvire muzelor ro~mane*. Oradea. 18X3; alte colaborări la „Foaia pentm minte, inimă și literaturi”, „Gazeta Transilvaniei” ș.a.

Literatura Aron Pumnul, *Moise Soranul*

Noacul, poet român în dieceza Oradiei Mari, în „Lecturariu românesc”, V, 2. Viena. 1865. p.37-39\Enciclopedia Română, torn III Sibiu. 1904. p. 989; N ■ Latlo. Traducen rămânem dm Vergittu, în „Anuarul Institutului de Studii Clasice”.Cluj. 1928-1932 și IL 1933-1935; Fugeni Potoran. Poeții Bihorului,Oradea, 1934, p. 9—12; Vasile Vartolomei, Mărturii culturale hihorene,Cluj, 1944,p, 102-104; Viorel Faur, Moise Sora Noac - un cărturar transilvănean TOK/mf\lcu/wJew^în„Crisia”^Omdea,III 1973, p. 235 —241; Nicolae Lascu, Clasicii antici în România, Cluj, 1974, p. 456-457; D. Radosav, Cărturarul sătmărean Moise Sora Novac și revoluțiadm /8-W.In AIIC.XXI, 1978.p. 101-106; Dicționarul literaturii române de la origuu până la 1900, București. 1979. p. 800.

SPĂNI) DOM IȚI AN, profesor de teologie N.3I aug. 1892JnOălăneșU,jud.Suceava,r 16 sept 1936, în Cernăuți. Liceul în Rădăuți, Facultatea tle Teologic In Cernăuți, la care obține doctoratul; studii de specializare la Viena. Strasbourg și Pans. Profesor suplinitor de liceu, preot în GălăneșU(1923-1925).profesor agregat (1925), apoi titular la catedra de Morală a Facultății de Teologic din Cernăuți (câțiva ani a supliniit și catedra de Istorie bisencescă universală); un timp decan al Facultății de Teologie, prorector a) Universității cemăuțenc. consilier eparhial onorar al Arhiepiscopiei Cernăuților, președinte al „Asociației clerului”¹ din Bucovina,

Lucriri: *Suferințele sociale v Hnstop*, Cernăuți, 1925.136p.;S/<aiunV *evangelice în doctrina moralei catoltce-ortodoxe*, în „Candela”, an. XXXIX. 1928. p. 161-170 și 241-293 (și extras, 69 p.); *Libertatea voii omenești și libertatea academică*,în „Candela”.an. XXXIX. 1928. p. 35—49; *Problema dobânzii tn lumina moralei creștine*, în „Candela”, an, XXXIX. 1928. p. 49—

61; *Morala lui Eminescu In raportul ei cu religiunea creștină*.în „Candela”.an. XLII, 1931, p. I — 54 (și extras j; a tradus *Teodiceea Sf Vasile cel Mare (Omilia W//J*, în „Candela”, an. XXXVIII, 1927,p. 267—282; discursuri, predici, recenzii.

Literatura: Dr. N. Cotos. t *Profesorul Dr. Donuțian Spănu*m „Candela”, an.XLVII. 1936, p. 1-3 (vezi și p. 354-355); Gr, T Marcu, t *Profesorul Dr. Domițian Spănu** în RT. an. XXVI. 1936.nr.7-10.p. 376-377; Diac.Prof. Orest Bucevschi. *Elogiu academic*, în „Candela”, an. XLV. 1937.p. 77-79; Arhid Prof, Dr. Ioan Zăgrcan, *Preotul Profesor Domițian Spănu* f/592"/9id).tnMA,an.XXI.1976.w.7-9.p. 637-638.

SPIRIT IOAN, preot, arheolog și numismat. N.2nov. 1914.în București (tatăl era tiu de preot aromân din Conta — Albania), t 20 febr. 1995, în Alexandria. Studii la Seminarul orfanilor de război din Câmpulung Muscel (1927—1935) și la Facultatea de Teologic din București (1935— 1939, lic 1940). Preot în Surdule>ti. jud. Argeș, fost Teleorman (1940—1954). paralel profesor suplinitor de Română. Istorie și Francezi la Liceul din corn Miroși (până în 1948), protopop la Roșiorii de Vede (1950-1954), apoi preot la btienca „Sf. Nicolae” din Alexandna (din 1954), animator al vieții culturale din parohiile pe care le-a condus.colaborator a) Muzeului dm Alexandria și al Institutului de Arheologic din București, inițiind și participând el însuși la campanii de săpături arheologice în județul Telconnun, care au dus la descoperiri din paleolitic, neolitic, epoca bronzului .epoca fierului; întemeietor al unui muzeu în satul Surduleșu. membru activ al Societății Numismatice Române (1947). cu diferite comucân de arheologie și numismatica la sesiuni științifice, întemeietor al Filialei Teleorman al Asociației Filatelicilor din România.

LlKri: *Descoperiri arheologice la Surdulesti*, în „Materiale arheologice”, voi. I. București. IW.p. 523— 542 lin colaborare cu Mircea Peirescu-Dâmbovița); *Așezări străvechi în raionul Roșiorii de Veile*, în „Materiale arheologice”, voi. V. 1959. p. 695 -707; *Câteva descoperiri monetare în raionul Roșiorii de Vede*, în SCN. voi. I. 1957. p. 467- 46H; *Descoperiri monetare tn raionul Alexandria*, în SCN. voi III, 1960.p. 553—555; *Cercetdn si descoperiri arheologie In jud. Teleorman*. In „Revista Muzeelor”. 1969. nr. 2. p. 158-162; *Tezaurul monetar feudal de la t-lmeni - Teleorman*. în BSNR. 1973- 1975. nr 121 - 123. p. 171 - 174. *Informații asupra circulației monetare în jutlețul Teleorman în secolele X/V-X/X*. în BSNR. 1976-1980. nr. 124-128. p. 651-655; *Descoperiri arheologice în judeului Trleorman*, în „Cercetări arheologice”. 111,1979. p. 453-459.

Activitatea lui Uichian si Artachino ca pictori de biserică, în SCIA. t. XIII. 2.1966. p. 269-270; *Un artist uitat: Anghel Vasile*, în SCIA.t. XVI. 1,1969. p. 137- 140; *Un pictor si sculptor țărăn*, *Constantin Vasilescu*, în SCIA. I. XVIII, 1971.p. 167-169.

Biserici din orașul Alexandria, în GB. an. XXV. 1966. nr. 1-2. p 93 -99; an XXIX. 1970. nr. 9-10.p. 1001 -1011; an. XXXIII. 1974. nr. 7-8. p. 751 -758; an. XXXV. 1976. nr. 3-4, p. 391—396; *l'reoți si biserici din prima jamdlate a secolului al XIX-lea*, în CJB. an. XXVIII. 1969.nr.3-4.p.417-425;Caiflțw/w

nidetului Teleorman In anul 1810, în GB, an. XXXIII. [1974.ni](#).3—4.p. 344—356ținr.5—6. p. 529—543; *Răscoala din 1907 și preoșimen telcormăneanâ*, în GB. un. X X X VI. 1977.nr. I - 3. p. 20-28; *Biserici bordeie*, în GB. an. XXXVI. 1977.nr. 11-12.p 937 -955;*Biserica și satul românesc*, în BOR. an. XCVII. 1979. iu 3—4, p. 511 —525; *însemnări despre Seminarul*

orfanilor de război din Câmpulung-Muscel, în BOR. ari. XVI. 1988. nr. 7-8. p. 105-115; *Dom) catagrafii ale bisericilor din plasa târgului*

Teleorman din anii 1834 si I8J5, în GB, an. XLVII, 1989. nr. 4. p. 125-137; flwrici/* *din Suntulesti — pagini de monografie*, în MO, an. XLIII.1991,nr. l.p.89-101.

Alte articole cu caracter istoric și bisericesc Sn „Glasul Bisericii”. „Mitropolia Olteniei”. «Telegraful Rmnân”- istorice-arheologice in ziarul

locul „Teleormanul”, altele în revista „Filticlia” etc,

STADNIȚCHI ARSENIE (din botez Axentic). mitropolii in cadnil Bisericii Ortodoxe Ruse, N. 24 ian. 1862. în Comarova-Ilotin, fn familie de preot datăl ucrainean.mama romAncS). î 1936JaTașkent.rnUzbckistan.Siudii la Seminarul teologic din Chișinău (1874— 1KH0) >i la Academia duhovniceasca din Kiev (1881 — 1885). care i-a conferit titlul de magistru (1895); ulicrior Academia duhovnicească din Moscova ia conferii titlul de doctor (1905). Profesor Iu Școala bisericească din EdinețUIHHO-1881 J.mai târziu la Seminarul din Chișinău 11885— 1895Kredac tor al «Buletinului epaituci Chișinăului*⁴ (1887— 1895); eălugânt (mice 1895. sub numele Arsenic și hirotonii ieromonah, devine rector al Seminarului teologic din Novgorod (1896),apoi profesor (1897) » rector (1898) al Academiei dul«>vnicc>ti din Moscova. Episcop (1903), apoi arhiepiteop (1907)dePskov.artuepiscop(I910),apoi mitropolii (1917) al Novgorodului. membru al Sf Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse. având un rol inseninat în viața spirituală și chiar politică a Rusiei țariste; în 1917 a tigurat printre cei trei candidați la ocuparea scaunului de patriarh al Moscovei. In timpul regimului bolșevic a avut inull de suferit, fiind arestat în 1922, judecai de un tribunal militar la Moscova și deportat la Tobolsk, în Siberia; sc pare el prin 1933 a ajuns mitropolit in Tașkent

A sens numeroase lucrări de istorie bisericească privitoare mai ales la români, ilar toate in rusește; in acest scop a făcui calatorii de studii si documentare Sn România, la Muntele Athos î>i în Țara Sfânta și | purtat corespondență cu numeroși cărturari din România.

Lucruri principale: *Mateitale pentru iMana Seminarului duhovnicesc dm Oujtmiif*, Chișinău. 18K8; *Starea cierului ortodox din România*, Chișinău, 1889; *Românii care au studiat in instituțiile de imâtănu'int teologic din Aurid*.Chișinău. 1891, 75 p.; *Tipografia exarhtcească a Basarabiei*, Chișinău. 1892: *Arhimandritul Andronic. egumenul mânăitirii Noul Neamț*, Chișinău. 1K94; *Gavritle Bănulescu, exarh al Moldovei f 1808— 1812)si mitropolit al ChișinăutuU 181S- IH2IL* Chișinău. 1894.428 p, (tezăde magistrul); *Cerce-tân st monografii privitoare la istoria Bisericii*

din Moldova, St. Petersburg, 1904, 583 p. (teză de doctorat); *Episcopia Proifavo-Izmaitutui*, în RSIAB, vot, XIV, 1922, p. 23-40; *Amfilohie, episcopal HotmuluUw* RSIAB, voi .XIV, 1922, p. 41 —56 (amândouă traduse în românește) O serie de alte studii și articole în periodice rusești, majoritatea privitoare la trecutul Bisericii românești.

Literatura: Nicolae PapavscUiJstoria Bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea sub ruși* Chișinău, 1931, p. 324 și 340-341; Pr Constantin Popovici. *Necrolog*, în rev. „Luminatorul**”, Chișinău, nr.4, 1936, p. 242-246; VM.Grossul. *Arhiva mitropolitului Arsenic Statlnifki ca sursă pentru istoria Bisericii ortodoxe rusă și ramând*, în AIIAX, nr. 31, 1994, p. 577-593; Elena Ghcreg, *Prea Sfințitul Arsenie** în rev, l^AOtom (rezumativ în ziarul „Alfa și Omega”⁴¹, Clișinău, au. I.nr.20.nov.1996, p. 6),

STAMATI IACOB(dinbo(ezloan),mitropo-lit. N. 24 iun. 1749, în părțile Bistriței - Transilvania, t 11/12 mart. 1803, în Iași. Călugărit la mănăstirea Neamț (1764). unde a învățat curte; ieromonah și econom al mănăstirii, apoi la Mitropolie (1774); la 9 dec. 1782 ales episcop la Huși (hirotonit în ziua următoare, înscăunat 1H dec.); la 21 iun. 1792 ales mitropolit al Moldovei, păstörind până la moarte. Sa remarcat mai cu seamă prin realizările gospodărești; reședințe rioi la Huși și Iași.refaceri la bisericile „Stretenia” și „Sfântul Gheorghe” din Iași; a ctitorit biserica „BamT” din Iași. îndrumător al activității tipografice; cu ajutorul lui s-au edilat: *Uturghierul* (1794), *Psaltirea* (1794), C*tfowd \7V7)*Prăvitioarăadică Mo-litvelnic în scurt (1802), romanul moralizator *Critil și Andronius* al spaniolului Bulihasar Gra-cian,din grecește (1794). cărțile lui Amfilohie Hotiniul: *Gramatica theologhicească. De ob\$te gheografie. Elemente aritmetice* (1795) ș.a.; sprijinitor al școlilor din Moldova: concepția lui pedagogică este expusă într-un lung raport înaintat domnitorii lui, cu felurite recomandări cu privire la organizarea învățământului și I;. procesul instructiv-educativ. A desfășurat și o impresionantă lucrare filantropică.

Literatura; Dr. Andreas Wolf, *Beitrage tm einer statistische-historichen Beschreibung des FUrstenthums Moldau*, 2 voi., Hermannstadt, 1805 (tradusă fragmentar de Tudor Painfilc, *Pagini vechi din viața moldovenească*, Chișinău. 1919); Melchisedec (Ștefănescu), *Cronica Huși-/or*, Bucuiești, 1869, p.342-371; Dr. Alexandru I. Ciurca. *Figuri de ierarhi*

moldoveni: Iacob Stamati (1749-1803), Iași, 1946. XXIV + 256 p.; I. Lupaș. *Cum tn/ățișeazd o carte tipărita la Sibiu Sn anul 1805 personalitatea mitropolitului Iacob Stamati*, în MA.anJV. 1959, nr. 11 - 12; L O. Lăudat. *Istoria literaturii române vechi*, IIL Bucuiești. 1968, p. 114-123; N. C. Enescu, *Data ana/oralei mitropolitului Iacob li Stamati, privitoare la școlile din Moldova*, în MMS. an. XLV1L 1971,m\3-4,p. 192-203; *Dicționarul literaturii române ile la origini până ta 1900*, București. 1979,p. 805-806; Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi - IL București. 198L p. 461-465 și 474-475 (ed. a II-a. București. 1994,p. 450—455 și p.462 - 463).

STAN ALEXANDRU; profesor de teologie. N. 29oct. 1941. în Siueeni, jud. Buzău. Studii la Seminarul teologic din Buzău fi 957—1962),la Institutul Teologic Universitar din București (1962—1966). apoi cursurile de doctorat — specialitatea Istoria religiilor — la același Institut (1966-1968), continuate la Xollegc of the Ascension" Selly Oak din Birmingham și Ut „Mansfield Collegtf* din Oxford (1968-1970). Preot (1972) și profesor de Limbi clasice la Seminarul teologic din Buzău (1972—1975). asistent la secția sistematică la Institutul Teologic Universitar din București (1975— 1984). încredințat și cu suplinirea lectoratului de Limbi clasice; conferențiar spiricual (1984—1990).conferențiar la catedra de Drept bisericesc (din febr. 1990). In perioada mart. 1977-iuL 1978 trimis în Canada, la Cunlcrbury Collegc. Universitatea din Windsor-Ontario.în calitate de „honoraiv fellow" șt a lucrat ca asistent pe lângă catedra de Filosofia religiei și capelan ortodox al Universității; în ace-laști timp a funcționat ca preot-ajutor la catedrala românească „Sf. Glworglie" din Windsor A făcut parte diu delegația Bisericii noastre la a cineca Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericii de la Nairobi (1975) și la pcsle zece imruniri în cadrul ..Dialogului i.slarniocreștin*\în calitate de reprezentant al Bisericii Ortodoxe Romane.

L lo
u r
cr t
ăr n
i: lu
R m
el in
ig a
ia n
s oi
ci lo
țil r
o c
r er
t c
n et
lu ă
m ri
in .
a in
n G
oi B.
lo a
r n.
c X
e X
r* VI
c* I,
rd 1
n. 9
in 6
G 8.
B, nr
a .
n 1
X —
X 2.
VI p.
.1 8
9 1-
6 9
7, 4;
nr R
.3 el
- ig
4. ia
p. tr
2 a
6 ci
3 lo
— r
2 s
7 u
4; d
R -
el d
ig u
ia n
et ă
r re
u ni
s ,
ci în

ST. eș*
an. tini,
XX. în
1968. „Ofto
nr. 7- dtU"
8. p. , an,
576- XXII.
588; 1970,
Theo nr. 3.
s p.
Meg 400
as —
Der 410;
zelos Bise
ți rica
cultu Orto
l sau doxă
sincr Rom
ettst, ână
in și
ST, isla
an. mis-
XXI. mul
1969. Jn
nr, I- ST.an
2.p. .
111 XXXI
— JI,19
121; Kl.nr
Preot 3-
ul 4,p.
Ghe 195
orgh —
e. 206;
ista Orto
mist doxi
Tran a și
silvă frum
nean useț
tn ea
secol uliul
ul al ui
XV- teolo
lea, gtc
în at
ST, Sfînt
an.X ilor
XII9 Trei
70.nr Irrar
.3- hi.in
4.p. ST.
291 an
-298; XXXI
Noile V.
ori- 1982.
entă nr. 3-
ri ale 4, p.
apos 185-
tolat 200;
ului Lucr
orto area
dox Sfân
print tului
re Ci-
necr prta

n nr
d .5
e -
C 6.
a p.
rt 3
a 2
g 7-
e 3
n 4
a 6;
„ /i
D Ji
e w
s W
p n
re r-
u r
ni m
t M
a â
te n
a t
B ui
is to
e r
ri ul
ci —
i” i
și z
i v
m or
p d
o e
rt vi
a af
n d.
t in
a ..
ei O
m rt
is o
io d
n ox
a ia
r *",
a a
a n.
ct X
u X
al X
a, V,
fn l9
S 8
T. 3.
a nr
n. .2
X .p
X .
XI 2
V 4
M 4
9 -
8 2
2. 6

6; a-
fiu^ tului
m/i^ „Des
tn pre
creftt preoț
nism ie” at
șt arhie
alte f..
mart jo[ml
religi uiSi
i, în mion
„Orto alTc
doxia salo
", an. nui
XXXV ■
. ST.an
1983, WWI
p. I
509- 1984.
528; nr. 5
Bise —
rica 6,p.
Orto- 313
doxă —
și 328;
religi Fru
ile mus
necr ețea
ețin ți
e. subli
Teză mitat
dc ea
docto doctr
rat. inar
în a a
«Orto stilul
doxia ui
", an, pred
XXX\ tcato
H. rial
1984, al
nr Sfan
2,p. țului
151- loan
281 Gură
și de
1984. Aur
nr tn
3,p. doua
323- omili
378; i la
înse Sfinț
mnă ii
tatea Mart
actu in, în
ală GB,
past an
orala XLI1
si L
misi 1984.
onar nr 5-
ă 6. p.
fodo 358-
xa a 375;
trat Preoț

ia hi
t e
n c
O ul
r e
u s
nl e
o in
xi lu
e, cr
în a
„ re
O a
rt p
o o
d st
ox p
ia a
** f
, n
a st
n. ic
X ă
L. tt
1 D
9 e
8 e
8, x
nr p
. o
1. si
p. ti
6 o
4 n
— e
9 M
1; is
G s
ă a
n e”
d a
u di
ri a
p c
a o
tr n
is ul
ti ui
c Fl
e o
d r
e u
s s
p **M**
re **C.**
S I
fl X
n Uî
t n
a G
Li B.
t a
u n.
r X
g L

VII. *t* —
1988, *înnoi*
nr.4, *torul*
p. **q**
54- *toată*
79, *făpt*
*în*dr *ura*,
umă *dtn*
ri *pers*
mora *pecti*
le *va*
ale *actu*
Sfân *ală a*
tului *Orto*
Amb *doxi*
rozie *ei, în*
f>en „Orto
tru doxia
*în*dr ", an
eptar XLII,
ea 1990,
unei nr.
mon 2,p.
ahii, 180-
în 210;
GB. *Liber*
an. *tate*
XLVII *si*
. *auto*
1988, *ritat*
nr.6, *e fn*
p. *Orto*
101 *doxi*
-116; *e*
Duh *dup*
ul *ă*
lut *Sfinț*
Du *ii*
m- Wrmf
neze L
u în
Duh ..Ort
ul odoxi
Orto a",
doxi an
ei, at XLIII,
iubir 1991.
ii si **nr.**
at 4. p.
păcii 123-
, în 147.
„Orto *Ist*
doxia *oria*
".an- *religi*
XU.19 *ilor*
89nr *Man*
2,p. *ual*
39 - *pent*
57; *ru*
Dum *Semi*
neze *narii*
u *le*
Duh *teolo*
ul *gice.*
Sfân Bucu

re *T*
șt *e*
i. *n*
l *di*
9 *n*
9 *țe*
1, *is*
3 *to*
4 *ri*
8 *c*
p. *e*
(î ***fi***
n *te*
co *n*
la \
b *e*
or *d*
ar <
e ***K***
c ***tr***
u ***in***
Pr ***a***
of ***re***
. *.T*
D *v*
r. *z*
R *d*
e *u-*
m *ce*
u *rc*
s *di*
R *n*
u *li*
s). *m*
T b
ra *a*
d *e*
u *n*
ce *gl*
ri: *ez*
J *ă.*
o B
h u
n c
M ur
ey eș
c ti,
n l
d 9
or 9
f, 6,
T 3
e 2
ol 0
o p.
gi ;
a Pe
bi te
z r
o F
n H
- ui
tt lli
n cr
ă »

Drep lucră
tul ri,
biser studii
icesc ți
la artic
Sino ole
adel din
e l- limba
IV engle
ecu ză în
meni ro-
c. mâne
Trad ște,
ucere diver
din se
limba artic
engle ole,
ză. note,
Buc recen
ureșt zii,
i.200 predi
0,515 ci, în
p. perio
A dicele
tradu centr
s în ale
Umb biseri
a cești
engle și
ză „Glas
diver ul
se Bise-
studii ricii**
și , în
arti- buleti
cole, nele
iar în comu
colab nități
orare lor
volu ortod
mul oxe
The ro-
Rom mâne
ania de
n peste
Orto hotar
dox e. în
Chur -
ch Îndru
and măto
the rul
Chur biseri
ch of cesc
Engl al
and, eparh
Bucuiei
rești. Roma
1976. nului
A ți
[tradu](#) Hușil
[s.de](#) or, în
asem ziaru
enea, l
câtev ..Ade
a vărul

" T,
(s a
u n.
b X
ps X
e XI
u V.
d 1
o 9
ni 8
m 2.
ul nr
„P I
ăr —
in 2,
te p.
le l2
C 3-
al 1
in 2
"). 4;
U S
te T.
ra a
lu n.
ra X
G X
B. XI
a V,
n. 1
X 9
X 8
X 2,
X nr
VI .
, 5-
I9 6.
7 p.
7, 4
nr 4
. I 5
-3 -4
, 4
p. 8;
l G
4 B.
9; a
R n.
O X
C L
a L
n. 1
XI 9
l. 8
I9 2,
8 nr
2, .
nr 4-
. 6,
l. p.
p. 4
2 3
0- 9-
2 4
l; 4
S

l;
Curr
iculu
m
vitae
, în
težad
e<U>
clorat
cir.p.
378.

ST
AN
LIVI1
1.
profe
sor
de
teolo
gic.
cano
mM N
I I
iul.
1910.î
nSoc
et.
jud.
Hune
doara
. în
fami-
lie dc
preot
, f 1
apr
1973,
în
Bucu
reşti.
Studi
ile
liceal
e la
Deva
şi
Uigoj{
192l -
1928).
Facul
tatcu
de
Teolo
gie la
Cern
ăuţi
(1928
-193
2)>eu
licenţ
ă în
1932
şi
docto

rat în
1936,
studii
la
Facul
tatea
de
Drept
din
Cern
ăuţi
(1930
-
1932.
ncter
mina
te).
Trimi
s
d*mit
ropo
htul
Nicol
ae
Băla
n
pentr
u
studii
de
speci
alizar
e în
Drept
ul
hwnc
csc la
Facu
L
lăţite
de
Teolo
gie şi
I>nsp
t ale
Unive
rsităţ
ii din
Atena
(1932
-
1934)
, la
Facul
tăţile
dc
Drept
. Teolo
gie
ortod
oxă
şi
Litere
ale

U o
ni m
ve a
rs (1
it 9
ăţ 3
ii 5
di —
n 1
V 9
ar 3
şo 6)
vi ,
a la
(1 F
9 ac
3 ul
4- tă
1 ţil
9 e
3 de
5) Fi
. lo
la so
F fic
ac şi
ul D
tă re
ţil pt
e al
dc e
D U
re ni
pt ve
ca rs
n it
o ăţ
ni ii
c di
şi n
dc M
Te U
ol tu
og h
ie e
al n
e (1
U 9
ni 3
ve 6
rs —
it 1
ăţ 9
ii 3
G 7)
rt .
go D
- u
ri p
e ă
n re
e în
di to
n ar
R ce

rea Drept
de la cano
studii nic și
, a Admi
fost nistr
nunu ație
l bisen
profe ceașc
sor ă,
supli unde
nitor a
de funcț
Apolo ionat
getică până
ți la
duho pensi
vnic onare
la (l
Acad aug.
emia 1972)
Teolo ;
gică mem
„And bru
reiani în
" din Adun
Sibiu areu
(1937 eparh
- ială a
1938) Arhie
. pisco
profe piei
sor Sibiu
supli lui,
nitor un
(1938 timp
apoi lier
titula în
r Mi
(1941
) la
culed
ra de
Drept
biseri
cesc.
La 2
dec.
1948
a fost
trans
ferat
la
Instit
utul
Teolo
gic
Unive
rsitar
din
Bucu
rești,
la
cated
ra de

mstcrul Cultelor (1940—1941), protopop, iconom stavrofor (1930), „doctor hooons causa” al Facultății dr Teologic din Tesalonic (1968). A fost delegat al Bisericii Ortodoxe Române la prima Conferință panortodoxă de la Rhodos (1961), la a patra Conferință panortodoxă de la Chainbesy (1968), la a patra Adunare generală a Consiliului icumenical Bisericii de lalippsala (1968) și la alic întruniri interortodoxe sau interereștine; a conferențiat la diferite Facultăți tle Teologic din Grecia și Germania.

A fost unul din cei mai de seamă canoniștii ai Ortodoxiei în genere, cu o pregătire deosebită, cunoscător al mai multor limbi moderne. A lăsat o operă canonică și teologică impresionantă, ca voluni și calitate, în care a tratat probleme de o marc diversitate: rolul mirenilor în Biserică, autocefalia și autonomia, raporturile Bisericii cu sta-tul, diaspora ortodoxă, canonizarea sfinților, problema unui viitor sinod panortodox, probleme actuale ale Ortodoxiei ș.a., toate legându-se de nevoile concrete ale vieții bisericești din timpul

Lucruri principale: *Miremi în Biserică. Studiu rommic-istoric*, Sibtu. 1939. XII + 816 p.; O no clă necunoscută a împăratului bizantin Andronic II Paleologul cri Bătrân. Text. traducere și comentariu, în „Anuarul XV al Academiei -Andrr-iane”, Sibiu. 1939. p. 170—216 (și extras. 50 p.), înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului și principiul autonomiei bisericești. Sibiu. 1940. 47 p.; (vezi și voi Omagiu /. P. S. Sale Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, p.214-2A&), Rasă și rriigiune. Sib\ uA942AV + 152 p.: *Ontologia juris*, în „Anuarul XIX (I) al Academiei teologice «Andrciane»”. Sibiu. 1943. p. 407—611 (și extras. 203 p); *Dreptul în mlx-rea românească*. Brașov, 1943, 48 p.. Sfinții români. Sibiu. 1945. 79 p.

StQututul Bisericii Ortodoxe Romane, în ST. an. I, 1949. nr. 7-8. p. 638 - 661; *Adevărul asupra unirii religioase de la 1700, în „Ortodoxia”*, an. I. 1949, nr. 4. p. 47- 103 (semnat Lcon PAdu rcanu); *Despre canonizarea sfinților în Biserica Ortodoxa*, în „Ortodoxia”. an. II. 1950. nr. 2. p. 260-278; *Diaspora orunloxă*, în BOR, an LXVIII. 1950, nr. 11 - 12. p. 603-617; *Impor tontă canonică st juridică a Sinodului al IV-lea ecumenic*, în „Ortodoxia”. an. III. 1951. nr. 2—3. p. 441—458; *Locurile sfinte dtn Orient*, în «Ortodoxia. an IV. 1952, nr. 1. p. \$—71\Rela* țule dintre Stat și Biserică. Studiu istorico-juridic. în „Ortodoxia”. an. IV. 1952.». 3-4, p. 353— 461; *Cu privire la un viitor Sinod ecumenic*, în „Ortodoxia”. an IV. 1952. nr 3-4, p. 583-603; *Importanța canonică și Juridică a Pravilei de la Târgoviște H652)Âx\ ST. an. IV. 1952. nr. 9-10. p. 561—579; împăratul Justmtan, Sinodul V*

ecumenicpapalitatea. în ST. an. V, 1953, nr. 5— 6, p. 347 — 364: *îndrumător canonic*, în VoL *Legiunile Bisericii Ortodoxe Române*, București, 1953, p. 453—494: *Despre apocrisari sau soli bisericești*, în „Ortodoxia”, an. VI. 1954. nr 1. p. 300- 338: *Probleme de ecclesiologie*. In ST. an VI. 1954, nr. 5-6. p. 295-315; *Legislația bisericească și valoarea ei canonică*, în MO. an. VI. 1954. nr. 11-12. p. S9& —bn: *Sucesiunea apostolică*, în ST. an. VII. 1955. nr. 5-6, p. 3415 — 323; *Biserica fi cult In Dreptul internațional*, în „Ortodoxia”*, an. VII. 1955. nr. 4, p. 560-592; *Biserica și dreptul*. In MO. an. VIII, 195b. nr. 4, p. 482 - 4K9; *Societățile religioase tn Biserica vechcîn* ST. an VIII. | 956. nr. I -2, p. IUy - 134; *Despre autocefalie*, în „Ortodoxia”, an. VIII, 1956, nr. 3. p. 369-396: *Instituțiile de asistență sociala In Biserica veche*, în „Orto-doxu”. an. IX, 1957. nr. I. p. 94-118 și nr. 2. p. 258—279; *Despre autommua bisericească*, în ST. an. X. 1958. nr. 5-6. p. 376-393; *VrJ/vc-ttva canonică a relațiilor dintre Ortodoxie și Anglicantsm*, în „Ortodoxia”, an. X, 1958. nr. 2. p. 287 — 301; *Vechile noastre pravile*, în MMS, an. XXXIV, 1958, nr. 9-10, p. 745-762; *Pravila lui Alexandru cel Bun și vechea autocefalie a Mitropoliei Moldovei*, în MMS, an. XXXVI. 1960. nr. 3-4. p. 170-214; *Trailifia pravilnică a Bisericii, însemnătatea și folosul cunoașterii legilor du/ta care se cotuiuce Biserica*, în ST, an. XII. 1960. nr. 5-6. r. 339-368; **Jm Ecrlesia sttcwn *\ Dreptul In vuita Bisericii*, în ST. an. XII. 1960. nr. 7-8. p. 467-483; *O noua Patriarhie: Biserica din Etiopia*, în „Ortodoxia”, an XII, 1960, nr. 1. p. 34-73; *Obârșia autocefaliei și autonomiei*, în MO, an XIII. 1961, nr. 1—4. p. 80— 113; *Autocefalia și autonomia tn Ortodoxie*, în MO. an. XIII. 1961. 1961. nr 5-6, p. 278-316; *Pravila Sfântului Calinic. Un veac de la apariția ei*, în MO, an XIV. 1962. nr. 3-4* p. 209-223; *Ortodoxia și diaspora. Situația actuală și poziția canonică a diasporei ortodoxe*, în „Ortodoxia”, an. XV, 1963. nr. 1, p. 3—38; *Premise și perspective pentru unirea Bisencilor*. în „Ortodoxia”, an. XV, 1963, nr. 3— 4, p. 621-629; *Despre „recepția” de către*

STAN
VASILK

4
5

Biserica a hotărâ
Vatican, în^Onod
XX,

2041. nr. 3—4, p.

2042. nr. 3-4, p.

257: *Pentru serbo*

3—4.p. 149—173;

1973.nr. I -2,p. 12

O serie de studii
oder geschichtlich

Alte articole, re
Tesa)onic.,EcclJsi

Literatura: *Necr*
Păcurariu. *Două s*

STAN VASILE. ep
(1902-1919). direc
cu titlul „Rășinăre

Lucrări: *Predica*

M —
a te
g za
y dc
ar do
el ct
e or
m at)
e .
k Si
a bi
M u,
â 19
cz 08
o .6
k 4
u p.;
y C
el ro
v m
e' at
b ic
e a
n li
(E *m*
le *bi*
m *i*
en *m*
te *a*
m *g*
ag *hi*
hi *ar*
ar *e*
e *în*
în *to*
li *c*
m *m*
ba *it*
m *ă*
oți *p*
lor *e*
, *nt*

ru școalele norme
 Secretul succes
 Ca director, a pu

Literatura: Diacon
rafiei transilvane

STANCA SEBAS
 1901) și la Faculta
 (1901 -1906 și 190
 in 1921 (din 1922
 hirotesit protopop.

Lucrări teologice
Contribuția pre
Clujului 1919 -1*
 1939, 125 p.; *Mon*
Cipariu Timothe

Lucrări literare:
p.i Greva și alte p
 Brelun, București.
 Colaborări la ^Te

î d,
 n H
 m ei
 a ne
 n et
 us c.
 cr L
 is: ite
 pi ra
 es tu
 e ra
 de :
 te N
 at e
 ru cr
 , ol
 tr o
 ad g,
 uc în
 er ..
 i Re
 di na
 n șt
 Sc er
 hi ea
 lle "
 r. —
 G Cl
 oe uj
 th ,
 e. an
 K X
 or X
 ne V,
 r. nr
 U 46
 hl -
 a 47
 n di
 n n

23 nov. 1947; Prof.
 Preot prof. Ion Bu
 licență.ms. daci.. S
 Ioan Bandcan. *Pro*

STANCIU ROMA
 Farmacie din Bucu
 mănăstirea Horezu
 A publicat mai r
picturii laice și m

Literatura: BOR.

STANCIU VASILK
 1995. specializare
 Teologic a Universi

Lucrări muzicale
 colaborare cu Pr. I
 p.; *Compoziții, pr*

si P
 tr ro
 ei fe
 vo so
 ci ru
 eg l,
 al di
 e, rij
 Cl or
 ut ul
 - st
 Na câ
 po nt
 ca. ăr
 19 eț
 96 ul
 ,7 At
 1 a
 p.; n
 C as
 ar ie
 te Li
 tle *
 m po
 uz va
 ic n,
 a in
 bi M
 se B.
 ric an
 ea .
 sc X
 ă. X
 Al XV
 ba ,
 lul 19
 ia, 85
 19 ,nr
 98 .
 .2 1-
 20 2.
 p. p

44 —54; *Cântarea*
bisericească orto
 O scrie de studii

STANCIUL, preot
 (Ms.58din Bibi Aca
de la pravilele fn
Domnului **MS** 18.
 Textul original al

Literatura. Gabr

preot, istoric. N. 23
 jud. Mehedinp.

Lucriri Anton l'o
 isioncă. Barda. 19

Scrisori inedite
 XXIX, 1977,nr.4-6,p.
datelor cuprinse
 1980. nr.

nr.
 „Elementari de m
 1981, p.

tat

nr.

mului

voi. „Melmlinfi. Ist

STĂNE
SCIJ
IHJMI
Ikll

Tr. co
Se n
ve ce
ri pț
n, ia
19 lu
81 i
. Ni
p. co
87 *
— la
97 e
; lo
D rg
e a.
s în
pr vo
e i.
fo „
n M
d eh
fi ed
fo in
r ți.
m Ist
a or
în ie
st și
u cu
di lt
ul ur
is ă".
to III
ri .
ei Dr
d ob
u et
p a-
ă Tr.

Severin, i98l. p. 12
—311 și MO. an. 2
română, în „Revis
p. 345-370; Vechi
Vicleiul, vicleim
istorice în proverb
Alte articole, rec

STĂNESCU D
.profesor de Religie
Lucrări: *Origin*
București. 1927.
români...,Bucureș

Manuale: *Mora*
1920.136 p. |: *Ista*
ediție pentru școli
1929,128 p.luediți

Literatura: *Enc*

STÂNKSCU GHE

STĂNIŢĂR DUMITRII

U mi
ni a
ve te
rsi ol
ta og
te ic
a ă
di di
n n
Vi Cl
en uj
a (1
(1 92
92 4
3 -1
— 94
19 0
24 şi
) 19
Pr 45
of -
es 19
or 52
ile)
Ist —
ori de
c ve
bi ni
se tă
ric In
ea sti
sc tu
ă t
ţi Te
Pa ol
tr og
ol ic
og U
ie ni
la ve
Ac rsi
ad ta
e r

din 1948
— (în 1940—1945)

Lucrări: *Epoca*
(si extras. Sibiu. 1
Studii de Istorie

Literatura: Dr. l

STĂNKSCU VAR
(1905). apoi la cap
ţară (1912). profes
1919—I apr. 1920
a stimulat munca
A publicai feluri
Femeia ca factor

Literatura: „Ren
Şerbănescu, *Ierar*

STĂNÎLOAE DU
cultatea de Teolog
Reîntors de la stu

gk	19
ă	32
„A	ți
nd	19
rci	36
u	-
nă	19
"	37
di	,
n	Pa
Si	st
bi	or
u,	al
u	a
nd	19
e	32
□	-
fu	19
nc	36
țio	și
na	Li
t	m
pa	ba
nă	gr
în	ea
19	că
46	19
(a	29
m	-
ai	19
pr	34
ed	).
at:	D
A	u
po	pă
lo	al
ge	eg
tic	er
a	ea
19	le
29	ct
—	or

ului Nicolae Colan
chemare — la Fac
reîncadrat la cate

Timp de peste șa
Biserici: Germania
ținut conferințe, ca
întruniri, în ambel

Bogata sa activi
premiul „Dr. Leopo
Augustin de Cante

Lucrări în volum
p.

Viața și învățăt
1008 p. (în colabo
punct sigur de ple
teologie dogmatic
iubirea. București

Reeditări: *Ascet*

re uc
 ști ur
 . eș
 19 ti.
 93 19
 .3 93
 0 .
 3 O
 p.. rt
 P o
 oz d
 ifl ox
 a ie
 tu șt
 i R
 L o
 uc m
 ia â
 n ni
 Bi s
 a m
 g .
 a B
 ța uc
 ța ur
 d eș
 c ti,
 Cr 19
 eș 93
 ti :
 ni It
 s s
 m u
 ri s
 O ffr
 rt .';
 o UM
 d u
 ox re
 ie st
 . a
 B ur

area omului, Buc

Traduceri: Hristo

Filat alta sau c

pVH, București. 19

Reeditări: volumel

București. 1983.3

Ioan Scărarul. Sca

de . .. Ediție îngrij

Studii de **Diurna**

asupra stării prin

Patriarhul Român

Formele si cauze

V. 1953. nr. 1—2.

nr 2—3. p, 218—2

2043. nr. 3-4.p. 2

Bisericii, în „Orto

2044. nr, 3. p. 32

IX.1957.nr.2,p. 19

2045. nr. 7—8, p.

STAML
OAfc
IHM1IK
I

ju O.
ru an
l .
„ X,
O 19
m 58
ili .nr
lo . 1
r —
d 2,
ul p.
io 15
v —
ni 38
ve ;
jti lis
" u
al s
e H
Sf ri
a st
nț os
ul ca
ui pr
M ot
o- oti
ca p
ri al
e ic
E o
gi a
pt n
e ei
a s
n al
ul e,
, fn
in M
M M

S. an. XXXIV, 195
XV, 1963,
nică
an.
ecumenică
în
589.
derii
47-
1964.nr
ST.an.
pile treimiceși via
2046. 1964. nr. 4.
2047. 1965. PT, 1.
Sfântul Duh si so
an XX, 1968, nr. 3
sinodalității, în S
Dumnezeu este i
1971. nr. 3. p. 366
si concluziile ce r
1973, nr. 3—4.p-
în „Ortodoxia", an
Semnificația lum
487; Fünța și ipos
Duh de la Tatăl ș
Desdvârșirea no

p iu
 o *z
 ar is
 tă ,
 a ce
 ce ru
 ru l
 lu p
 i e
 A p
 n ă
 M m
 B. â
 i nt
 m s
 .X a
 X u
 Xl ce
 A nt
 9i ru
 i\ l
 ,n lit
 rA ur
 -3, gi
 p. c
 41 al
 — cr
 56 e
 ; aț
 L iei
 oc .
 a în
 ș M
 ul B.
 bi an
 se .
 ri X
 ce X
 sc XI
 pr .
 o 19
 pr 81

, nr. 4-6. p. 277-30
 preotului însoțite
 Bisericii. în MB, a
 Contribuția „călu
 XXXVIII.1987.nr.2
 Cuvântul lui Dum

Lucrări apărute
 cuvânt înainte de
 Antotnc Costa de l
 Gleit-wort von JUn
 1993.280 r **r'iinn**

Lucruri cu carac
 unutul Făgărașu
 Uniatismul din Tr
 limbii române în

Sute de articole,

Literatura: Emili

lo ia.
 a Te
 es ol
 T og
 h ia
 eo d
 lo og
 g m
 y at
 A ic
 n a
 T fn
 h Bi
 e se
 Al ri
 ta ca
 r O
 Al rt
 n o
 u d
 x ox
 n ă
 ac R
 h. o
 Lo m
 nd â
 on n
 . ă
 19 fn
 70 tr
 . ec
 p. ut
 24 și
 — a:
 29 ;i
 ; n
 Pr. „O
 Pr rt
 ot. od
 Io ox
 n i a
 Br 'a

n Will. 19 l.nr 3,p
 âe 75 de ani, in
 BOR.XCVIII. 1980.
I monde. don de*
 nr. **7**—8. p. 602 -
azi in* ST.an. XX
 1993.47
 p.;«Onodoxia**»,an.
 p.;Pr.Nicolae Moșt

STÂNGA GALA
 monahism in 1977
 a (ost hirotonit arh

I \U r alura: Rev

STKKANELLI I
 Religie la liceul 1 c

I m i IM *Catehe*

bi or
 bl p
 ic o
 ă p
 a or
 Te al
 st e*
 a —
 m Si
 e bi
 nt u.
 ul 18
 ui 79
 V ,
 ec 49
 hi 4
 a. p.;
 M C
 a at
 n e
 u h
 al es
 p e
 e tr
 nt ac
 ru tâ
 ca n
 te d
 h is
 eț to
 tt ri
 st a
 în bi
 v bl
 ăț ia
 ăt)
 or a
 ii Te
 șc st
 o a
 al m
 el e

ntului Nou st Fap
 + 196 p., învățātu

Literatura T. Tar

STEINHARDT NI
 (1929— 1934), cu
 1960) dc către iero

Lucriri: *Intre vi*
 2002); *MP-tuthul c*
 285 p (o nouă edi
 glsdilă și alcătuită
 2000, 298 p

Literatura: Publ
 Baia Mare. 2000,2

STOENESCU AT
 schitului Flămând
 1868), deuuuionat

Lilrmlura: *Necro*

S

Mi 19
 ru 06
 nc .
 so p.
 i), 16
 A 6-
 Yd 16
 /it 7;
 tj Pr
 E eo
 pi t
 sc Ni
 o cu
 pi la
 e e
 a ^r
 e/ bâ
 H ne
 ir sc
 hi u,
 ei &/
 R >..
 â «
 m rv
 n >i
 i- r
 c R
 ul â
 ui m
 N ni
 o c
 ul ul
 S ui
 ev .
 e in
 n M
 n, O.
 B a
 uc n.
 ur X
 eş VI
 ti. ,

1964. nr. 3-4, p. 2

STOICA NICOLA
 grăniceresc român
 naționale ortodoxe
 însuflețit patriot. p

I m r .i ii *Catihu*
 1785); *Scurtă cro*
 germană. 1829 E
rumthtești, Timișo

Pierdute *Kurze*

Literatura I. D. S
 in MB. an. XXII. 1
 Etnografie și Folcl
 MB.anXXIV. 1975.
 nr. 7-9, p. 494 -50
românești. Bucur

nomie în opera cronicarului bănățean Nicolae Stoica de Hațeg, în „Revista de Istorie”⁴, t. 34. 1981. nr. 7, p. 1349—1358; Damaschin Mioc, *Cântece religioase cunoscute sau adunate de cronicarul bănățean Nicolae Stoica de Hațeg*, în MB. an XXXIII. 1983, nr. 3-4, p. 219-232; introducerile la edițiile critice citate.

STOICHESCU PETROVICI DIMITRIE, preot. N. 1794, în Bclnț.jud Timiș, în familie de preot, t 1861. Studii la Gimnaziul piarist din Timișoara (1807—1811), Filosofia la Seghedin, studii teologice la Vârșeț. Profesor la secția români a Seminarului din Vârșeț timp de 12 ani, paralel locuitor de protopop în Lugoj; protopop în Ciacova (1835), apoi în Lipova (1843); membru în Societatea secretă „Constituția” din Lugoj, participant activ la Revoluția din 1848 în Banat; în adunarea populară din Lugoj din 15/27 iun. 1848 ales „vicar” al reînființatei Mitropolii ortodoxe române din Banat; în 1849 caterisit public de episcopul sârb Pantelimon Jivcovi din Timișoara și condamnat la 12 ani închisoare pentru această implicare în revoluție (a făcut numai 4 ani în Kufstein). A rămas de aici rezumatul unui curs de *Dogmatică*. în manuscris.

Literatura Pr. Dr. Gheorghe Ciuhandu. *Șase documente și câteva cuvinte despre prototipul Dimitrie Stoichescu Petrovici*, în „Analele Banatului”. Timișoara. 1931. fasc. 9. p. 149—154; Traian Toplicanu, *Două documente despre protopopul Dimitrie Stoichescu Petrovici*, în rev. „Luceafărul”, Timișoara, 1935, nr. 4, p. 184-185; I. D. Suci. *Protopopul Dimitrie Petrovici Stoichescu*, în voi. „Prinos închinat înalt Prea Sfințitului Nicodim, patriarhul României”. București, 1946, p. 272-279; L. D. Suci. *Noi informații despre vicarul mitropolitan Dimitrie Petrovici Stoichescu* JnMB. **M. XXV MAOIS**. wA-6, p. 271-273; L. D. Suci și Radu Consumi-nescu. *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, voi. II, Timișoara. 1980, p. 741 — 749.

STRELBIȚCHI MIHAIL (sau Strilbițchi), protopop, gravor și tipograf dintr-o familie de gravori ruși, de origine poloneză, stabilit în Moldova, a doua jumătate a sec. XVIII. A lucrat gravuri și a editat, în tipografia sa din Iași, mai multe cărți- *Catehismul* (1778), *Catavasier* (1778), *Psaltire* (1782), *Pravila* (1784). *Calendar*

(1785), *Curioznică și în scurt arătare celor ce iubesc a cerca vrednice învățături din fiziognomie...*, s-au tălmăcit și tipărit de popa Mihail Strilbițchi. exarh din Mitropolia Iașului (1785), *Evhologhion* (1785), *Octoih mic* (1786), *Diata* guri casnice rusești și moldovenești cu complimente prietenești*, editate de Mihail Strilbițchi. protoicreu al Moldovei și Basarabiei. în propria sa tipografie din Iași (1789). *În scurtă adunare a numelor* (1789, un dicționar cu c. 1500 cuvinte), *MolttvelnicslQv\l%9).Psaltire\l^Xatava'*

soT(1792).C«wtov(1792).un nltCfoifov tipărit la Dubăsari (1794). *Psaltire*, la „Movilău” (Moghilcv, 17%). *Istorie a Alexandrului celui Mare*, tot la Movilău (1796).

Literatura: Ioan Bianu și Nerva HoA%* *Bibliografia românească veche*, tom. II. București. 1910 (ve/i la indice); Emile Picot. *Notice biblio-graphique sur le protopope Mihail Strelhiskij*, Paris. 1905; Dimitrie Dan. *Protopopul Mihail Strelbițchi {schită biografică și bibliografică}*. în „Candela”, 1912. p. 225-231 și 281 -288 (și extras); Academia RSR. *Istoria literaturii române*. II București. 1964. p. 718-720; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi*. București. 1968. p. 97-99.

STREZA LIVII; LA ERENȚIU. profesor de teologie, apoi episcop. N. 12 oct. 1947, în Sâmbăta de Sus. jud. Brașov. Studii la Liceul „Radu Negru” din Făgăraș (baccalaureat 1965). la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1965 — 1969), cursuri de doctorat la cel din București (1970-1973), cu susținerea tezei în 1985; studii ecumenice la Institutul din Bossey și la Facultatea de teologie catolică din Fribourg —Elveția (1982 — 1983). Preot în Lisa — prot. Făgăraș (1 ian. 1970-1 febr. 1976), spiritual la Institutul Teologic din Sibiu (1 febr. 1976-1 febr. 1981), asistent pentru Teologia practică (1981 — 1986), apoi titular al catedrei de Liturgică. Pastorală și Artă creștină (din 1986); secretar științific al Facultății (1992—1996). Participant la câteva simpozioane cu teme liturgice peste hotare. La 4 iul. 1996 ales episcop al Caransebeșului, călugărit la mănăstirea Sâmbăta, sub numele Laurențiu, la 20 iul. 1996, hirotonit arhiepiscop și înscăunat la Caransebeș la 11 aug. 1996.

Lucrări: *Slujba botezului Sn ritul liturgic ortodox și cel catolic. Studiu comparativ*, în ST. an. XXV, 1973, nr. 9-10, p. 685-697; *Uturgică dtn manuscrisul nr. I I I — Biblioteca Arhiepiscopiei Stihului*, în ST. an. XXV, | y74, nr. 1 —2, p. 79—88; *Manuscri m liturgice românești în Biblioteca Arhiepiscopiei (prezentare gene-rată)*, în MA, an. XIX, 1974, or. 4-6, p. 233-249; *Chipuri cttariccsti fn pictura bisericilor românești din Transilvania*, în MA, an. XIX. 1974, nr. 7-8, p. 414-425; *Biserica locaș de închinare An„Ortodoxia”*, an XXXIV, 1982, nr. 4, p. 561 — 569, *Botezul In diferite rituri liturgice* < r^jnne. teză de doctorat. București, 1985, 271 p. (extras din „Ortodoxiu”. XXXVII, 1985. nr. 1 și 2); *Preotul st îndatorirea *a pastorală fuța de creitinctoșu bolnavi*. în MO. an. XXXIX. 1987, nr. 1, p. 78—86; *Pacea, act de dreptate st de slujire* An ST. an. XXXIX. 1987. nr 3, p. 3-18; *Taina Mirungerii In Biserica Ortodoxă ft in Bisericile Vecht-Orientale*, în „Ortodoxia”, an. XXXIX. 1987. nr. 2, p. 62-83; *Studii și preocupări liturgice Sn Transilvania*, în voi. *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*. Sibiu, 1988, p. 210-221; *Relatările unor pelerini ruși din lecotele XVI—XVII tn trecere prin țante române, despre viața liturgică ortodoxă si locașurile de cult romanești* An BOR. an. CVI, 1988, nr 3-4, p 100-107 (și în *Jurnal Moskovskoi Patriarhii*. 19881; *Originea îi sensul divin at cultului ortodox*, în MO. an. XI 1. 1989. nr 3. p. 40— 51. *Despre răiuiiuala și semnificația Sfintei Tame a Mărturisim tn Biserica Ono<loxxă*, în MO. an, XLI. 1989. nr. 3, p. 24 —32; *Cinstirea lui Dumnezeu- Cultul divin și formele lui* An voi. *Credința ortodoxă și viață creștină*. Sibiu, 1992 (mai [nut.fr](#) țubcapilolc >, *Sensul pomenirilor tn cadrul Sfintei hturghii*, în *Persoană și comuniune Prinos de cinstire Pr. Prof Acad. Dumitru S/dmVrw*, Sibiu. 1993 p. 578-588; *Ut semnificatiofi mystuțue de Pespace sacri selon ta thfologie orthodoxe* (Referat la Congresul al 111-lea al „Societății Liturgice” - Fribourg—Elveția, august 1993). în „Studia Liturgica”. An International Ecumenical Review for Liturgica! Research and Rene*al. an XXIV. 1994. nr 1; *Sfintele Taine șt lerurgule tn viața Bisericii Șt a credincioșilor*, în RT, an III. 1993, nr. 3. p. 3-10; *Sfinții Trei Ierarhi tn cultul ortottox*. în RT. an. IV. 1994. nr. 1. p. 3— 13; *Caracterul dinamic și cel static al cultului ortottox. Tradiții Ji tnnotre*. în RT. an. V(77), | 995, nr. 4. p. 47-57. Diferite articole, recenzii, note și predici In „Mitropolia Antealohir. „Tetegr-riu. Roman”. Jndnn&aioiul Bisericesc” de la Sibiu, „Foaia Diecezană” de la Caransebeș și alic periodice.

Literatura: BOR. an CXIV. | 996. nr. 7-12. p. 203-213-

STUOIA IOAN, episcop, pedagog. N. 20 ian. 1865, în FântătKlc(fostCacova). **jLid**. Sibiu, r 18 apr. 1937. în Alba luha Studiile medii (1879-1887) la Gimnaziul evanghelic german din Sibiu (cl. I—VI) și la Gimnaziul „Andrei Șaguna” din Brașov (cl. VII — VIII). cele superioare la Institutul teologic din Sibiu (1887- 1890); studii de Pedagogie. Istoe și Geografic (1890-1893) la Universitățile din Jena și Budapesta (numai un semestru), cu doctoratul la Jena în dec. 1893 (a făcut și un curs de Lucru manual pentru școlile poporule. în Leipzig) Funcționar la Consistoriul din Sibiu (1894). profesor (1894- | 901) Ialnsti tutui teologic-pedagogic din Sibiu; preot și protopop de Săliște (1901-1908), apoi la Sibiu (!908 -1919); inspector școlar la Săliște (1901 — ! 908). apoi b Sibiu (1908 -1919); inspector școlar al **jud.** Sibiu (1919 -1922), director regional al învățământului în circ. Sibiu (1922-1923). consilier mitropolitan în Sibtu (1923—1925). La 20 mai 1925 a fost numit „episcop al Armatei”, cu reședința în Alba Iulia, unde a păstorit pînă la moarte A puNicat lucrări teologice, pedagogice și manuale școlare.

Lucrări: *Theodor Waitz's System der Erziehung Darstetlung mul Beurttelung tlessetben m Anschluss seiner „Altgemeinen Pädagogik” mit besonderer Berilcksichtigung der ettschen Gmndlagen sowie des Verhâltntssrs zu Herbart*, Sibiu. 1894. IV + 91 p. (teză de doctorat); *Ifo-mente etice din cuvântarea lui Iisus Christos de pemunte* An „Amurul XII al Institutului teologic pedagogic.. ”, 1895/18%, p. 3-51 (și extras. Sibiu, 1896, 52 p.); *Idealurile morale. Priviri generale asupra celor mai nuircante sisteme de etică* An „Anuarul XVII al Institutului teologic -pedagogic. 1900/1901. p. 3-43 (si extras. Sibiu, 1901, 45 p.), *Abecedar pentru anul prim de }coală*. Sibiu. 190b<etLztV-a. l9\ b), *Carte de cetire pentru at doilea an de școala*. Sibiu. 1907 (ed. a V-a,

- 1914); *Carte de citire pentru al treilea an de școală*. Sibiu, 1908 (cd. a IV-a, 1914); *Carte de citire pentru al patrulea an de școală*. Sibiu, 1909 (ed. a II-a, 1910); *Carte de citire pentru anul V și VI de școală*. Sibiu, 1911. 496 p. (toate aceste manuale în colaborare cu învățătorii Dumitru Lăpăduși Iuliu Crișan din Siliște).
- O serie de articole cu caracter pedagogic în „Foaia Pedagogică” și în *Telegraful Român* de la Sibiu ș.a.
- Literatura:
Dr. Eusebiu R.
- Roșea. *Monografia* a Institutului seminarial teologic-pedagogic „A/-dreian”. Sibiu, 1911. p. 107-108; Ioan Rusu Abmdeanu, /-P. S. Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea, București, 1929. p. 356-359. Diac. Gh. I. Moiescu. t Ioan, episcopul Armatei, in BOR. an. LV, 1937, nr. 3-4, p. 240—241 ;Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Doua sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786—1986*, Sibiu, 1987, p. 291; voi. „Armata și Biserica” (colecția „Revista dc

I 7
s 9
t -
o 1
r 8
i 0
e ,

m S
i T
l U
i R
t Z
a A
r
i A
i L
" E
, X
4 A
) N
, D
B R
u U
c
u S
r C
e A
ș R
t L
i A
· T
»
1
9 d
9 i
6 -
, p
l
P o
· m
a
1

t si apologet misiune la
român, București, pe
originar din lângă
Moldova, care autoritățile
a trăit în nise de
Rusia. N. ocupație. în
1791, la Iași. 1830 s-a.
în familia retras din
marelui voinic diplomație,
Striat S. și a stabilindu-se
soției sale la Odessa.
Sultana, fiica unde s-a
domnului consacrat
Constantin unor opere
Moruzi.t 12 sociale și a
iun, 1854 scris felurite
înManzâri.jtKl. studii teologice
Tighina.îninor ori a tradus
măntat la lucrări
Odessa. In teologice
1792 întreaga rusești în
familie a limba
emigrat în franceză. La
Rusia, Face rugămintea
studii în vărului său.
familie, după domnul
care a intrat în Moldovei
diplomație în Mihail Sturza
cadrul (1834-1849). a
legațiilor ruse acceptat să fie
din Viena și președinte al
Paris, fiind „Kpitmpiei”
trimis în Seminarului
diferite de la Socola-
misiuni în Iași,
afara Rusiei, Lucrări
primind titlul Studiile ș.
onorific de articolele sale
"consilier ^e au fost scrise
taina" ui în limbile
țarului; în rusă. greacă,
1828—1830, a franceză ^i
îndeplinit o

g e
e
r î
- n
m
a î
n n
i t
i r
. e
-
U g
l i
t m
e e
r ,
i
o î
r n

a p
u a
t
f r
o u
s
t v
o
s l
t u
r m
â e
n
s ș
e i
,
p
a u
p b
r l
o i
a c
p a

te de Editura religioase_t
Demn, din morale și
Paris, sub istorice*,.*
titlul *Oeuvres* traducere din
posthumes: franțuzește de
religieuses, arhim. Filaret
historiques, Scriban. Iași.
philosophiques 1844. XII+ 180
es et litté- p.; Duplul
*raires** 1858— paralel sau
1860. Bisenca în
fața papității
și a reformei
veacului al
XVHea... trad.
din franțuzește
de protos.
Neofit Scriban,
Iași, 1851,
117 p.; mat
târziu: *Priviri*
istorice
asupra
învățăturii și
duhului
Bisericii
Ortodoxe
trad* din
franțuzește de
Ilic Balcuță.
Făgăraș,
1931. 150 p.
Alte lucrări;
Monumentul
activității
prapavățlu-
itorilor ruși ai
Ortodoxiei de
la 1793 până
la 1853
(Moscova,
1857); *Câteva*
cuvinte
despre
filosofia
creștină.

S r
c b
h i
i r
ț i
e
d
d e
e s
s p
p r
r e
e
S
v f
i â
a n
ț t
a a

ș î
i m
p
m ă
o r
a t
r ă
t ș
e a
a n
i
c e
r .
e
ș I
t n
i s
n t
ă r
, u
c
C ț
o i
n u
v n
o i

pentru Orthodoxe(rO
preoții care rient(Pnii%_t
slujesc pe 1852)etc.
lângă spitale
și închisori,
Predici la
marile
praznice ale
Bisericii
Orthodoxe și
altele.
Literatura:
Mantiei
Metucovici,
Un apărător
al Ortodoxiei
la Curtea
țarului
Alexandru I,
în rev. „Viața
Romanească”,
Iași, an. XVI.
1924. nr. 9, p-
318—335; G.
Bezviconi, *Din
vremea lui
Alexandru
Sturza*, în rev-
„Din trecutul
nostru”.
Chișinău, an.
IV, 1936, p. 1
—81;
Eininanucl
Hai vas.
*Alexandre de
Stourdza
(1791-1854).
În vie et son
oeuvre*, în
„Mélanges de
l'Ecole Rou-
maine en
France”, Paris.
XIV, 1938 (și
extras. Paris,
1939); Emilian
Vasilescu,
*Apologeți
creștini.*
*Români și
străini.*
București,
glisr

1 *r*
 9 *e*
 4 *l*
 2 *i*
 . *g*
 i
 p *o*
 . *a*
 s
 1 *ă*
 3
 6 *a*
 —
 1 *l*
 4 *u*
 4 *i*
 ;
 A
 1 *l*
 o *e*
 a *x*
 n *a*
 n
 I *d*
 r *r*
 i *u*
 m
 i *S*
 a *c*
 . *a*
 r
V l
i a
a t
t
a S
 t
 ș *u*
i r
 z
o a
p .
e
r î
a n

BOR. an. 11-12, p, 657-
 LXIII. 1945, nr 667 și an.

LXIV, 1946, nr. 4-6, p. 258-273; Costache Buzdugan. *Alexandru Scarlat Sturza (1791-1854) și rolul său în Biserica Orunloxă*, în ST. an. XXIV, 1972.nr 3-4.p.255-265.

SUCIU CORIOLAN, profesor, istoric. N. 19 dec. 1895,FnCiuguduldeJos.jud.Alba.t27ian. I %7,înCluj. Studii gimnaziale (1906-1914) și teologice (1914-1917) la Blaj; studii de Istorie și Limba latină la Budapesta și Cluj (1917— 1919), specializare la Paris (1921-1922), doctoratul în Istorie la Cluj (1922). Profesor la Liceul „Sf. Vasile” (din 1919). director al Școlii de ucenici (1929— 1937), aperi al Școlii normale (1937) și al Liceului „Sf. Vasile” (1941-1945). toate în Blaj. profesor și un timp director al Liceului „Inocențiu Micu Klein” din Cluj (1945 -1956); preot (1926). protopop onorar (1938); colaborator extern la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj (după 1956). A publicat felurite lucrări privind istoria Transilvaniei.

Lucrări: *Cum a fost pregătit 3/15 mai 1848*. Blaj. 1925.74 p.; *Blajul, Brașovul și Mureșenii*, în CC, an, XIV, 1925.p. 363-376; *Corespondenta lui Ioan Maniu cu Simeon Bărnufiu, 1851 — 1864*, Blaj, 1929. 470 p.; *Un erou din 1848: Protopopul Ștefan Moldovan din Mediaș*, Blaj, 1933. 52 p.; *Crâmpeie din procesul dintre profesorii de ta Blaj și episcopul Izmenii 1843— 1846*), Blaj. 1938,80 p.; *Județul Târnava Mică. Schiță monografică*, publicată de Prefectura județului, sub îngrijirea lui C.S.. Blaj. 1943.100 p.; *Arhieriei Blajului — ctitori de școli naționale*. Blaj, 1944. 107 p. + 2 pl.; *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, 2 voi.. București, 1967—1968,435 + 448 p.

Colaborări la „Unirea”, „Unirea Poporului”, „Cultura Creștinii”, toate la Blaj. „Societatea tic Măine”, „Gand Romanesc”. „România Nouă” de la Cluj. „Transilvania” — Sibiu și altele. A publicat și „Anuarele” Școlii normale și ale Liceului „Sf. Vasile” din Blaj, în perioada în care a funcționat ca director.

Literatura: *Enciclopedia istoriografiei românești*. București. 1978, p. 306; Nicolae Comșa și Teodor Seiceanu. *Dascălii Blajului*, București. 1994.p. 169—170; Ioan Hentca, Ctwofo/i Suciū. *Repere biografice*, în rev. „Steaua”, Cluj-Napoca. 467

Beiuș, Arad și Sibiu (abs 1891). apoi Facultatea de Teologie din Cernăuți, «mic a obținut doctoratul în 1897. Funcționar la Consistoriul ortodox român din Oradea (1898 — 1899). apoi la Episcopia Aradului (1899- 1900), profesor la Institutul teologic — din 1927. Academic — dm Arad (1900-1938). sporadic catehet la diferite școli din Arad.

an.48,1997, nr.2-3,p. 59-60.

SUCIU IOAN\episcop. N.4dec. 1907.în Blaj în familie de preot. 127 iun. 1953, la închisoarea din Sighet. Studii \u Uceul din TOaj (W17-1925) și teologice la Roma (1925 - 193i). unde a fost hirotonit preot (19 nov. 1931). Profesor de Religie și Limba italiana la Liceul comercial (1932-1934) și Liceul „Sf. Vasile” (1934-1938). profesor de Morală și Pastorală la Academia teologică din Blaj (1938-1940), apoi episcop „auxiliar”¹ la Oradea (20 iul. 1940), conducând efectiv eparhia în timpul ocupației horthy&ce; locțiitor de mitropolit la Blaj (1946— 1948). În 28/29 oct. 1948 a fost arestat. închis un timp la București (1949— 19501, apoi la Sighet (dinsept 1950),unde amuțit. Renumit predicator și autor de lucrări pentru tineret.

Lucrări: *Morala creștină pentru școlile secundare*. Blaj. 1939. 190 p. (altă ediție Blaj. 1946); *Micul catehism pentru clasa I-a a școlilor primare*. Blaj, 1939,48 p.; *Mica Biblie pentru clasa a III-a primară*, ed. a II-a. Oradea. 1941. 104 p.; *Micul Catehism cu istorioare biblice*. Oradea, 1941, 112 p.; *Tainele — Liturgica. Catehism pentru clasa a V-a primară*. Oradea. 1942, 87 p.; *Catehism pentru clasa a VI-a primară*, Oradea. 1942.87 p.; *Catehism pentru clasa a VII-a primara*. Oradea. 1942. 100 p.; *Viața lui Iisus*. Oradea, 1942; *Eroism*, Oradea, 1942; *Tinerețe*, Oradea, 1943; *Rănile Domniului* (meditații),Oradea. 1943. 107 p.; [jW.7WW.cd](http://www.7WW.cd). I. Oradea, 1944. ed. a II-a. Blaj. 1946. 148 p; diferite articole în „Unirea” și „Cultura Creștină” de la Blaj sau în revista „Noua Tinerime” redactată de eL

Literatura: *închisoarea din Sighet acuză*, 4, Baia Mare, 1991, p. 61 -62; Silvestm Augustin "Prunduș și Clemente Plăianu, *Catholicism și Ortodoxie românească. Scurt istoric at Bisericii române unite cu Roma*, Cluj-Napoca, 1994, p.95— 97; Aurel Hznuc* *Episcopul martir Ioan JUc/u*, In CC, serie nouă. an. IIL nr. 1, 1997.p.60 —65; Ific BSdcseru și Mihai Ungheanu (coord.). *Enciclopedia valorilor reprimare. Războiul împotriva culturii române (19441989)*, voi II, București,2000,p. 199-203.

SUCIU IUSTIN (din botez Iulia.i). profesor de teologie. N. 8 febr 1873.mȘiștarovăț.jud. Arad. t 29 mai 1953, în Arad. Studii gimnaziale la

SUIIOIAN VLADIMIR

călugării la mănăstirea Hodoș-Bodrog (1900), hirotonii ierodiacon (1900) și ieromonah (1912), mai târ/in hirolesit protosinghel (1925) și arhimandrit (I92H).

Lucrări: *Patimile și moartea Domnului. Armonizarea celor țxxtru Evanghelii cu păstrarea textului rvangelitc și scurte lămuriri*,

Arad .1917 (ed. a II-a, 1925, 125 p h *Trei sute cincizeci de pilde pentru predici și alte cuvântări*. Arad. 1928, 388 p. (în colaborare cu episcopul Grigorie Comșa); *Ermetieutica biblică sau știința interpretării Sfintei Scripturi*, Arad, 1932. 173 p.; studii, articole, predici și recenzii în „Biserica și Școala” — Arai și alte periodice.

Literatura: Dr- Teodor Botiș, *Istoria școlii teologice normale (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox-român din Arad*, Arad, 1922. p. 673—674; Pr. prof, dr, Nicolae Neaga. *Arhimandritul profesor dr. Iustin Suciu*, în MB, an. XXVI. 1976, nr.5-8, p.514-515,

SL/CIL VASILE. mitropolit N 13 ian. 1873. în Copăcel Făgăraș (azi jud Brașov), t 25 ian. 1935, în Bbj. Gimnaziul la Blaj, apoi a fost trimis la studii la Roma. unde a obținut doctoratul în Filosofie (1894) și Teologic (1898). Hirotonii preot la Roma. Reîntors de la studii, și-a desfășurat activitatea numai în Blaj; spiritual la Seminariul teologic și catchet la Școala pedagogică (1898-1899), profesor de Dogmatică la Seminar și catchet la Gimnaziul superior (din 1899). canonic mitropolitan, vicar capitular al Mitropoliei (din 1918). apoi mitropolit al Bisericii române unite (propus 9 mai 1918. numit 9 aug. 1919. hirotonit și instalat 1 ian. 1920). Membru onoare al Academiei Române (1919), vicepreședinte al Astrei (191 I — 1920), apoi membru onoare, președinte al Consiliului National Român din Blaj. în 1918 Dauvilă lucrărilor sale de Teologic sistematică, este socotit cel mai de seamă teolog al Bisericii unite din Transilvania. Ca mitropolit, a îndrumat școlile medii din Blaj. aliate pe atunci sub conducerea Bisericii

Lucrări: *Hi/motism și s/nrtism. Studiu critico-teologic*, Blaj. 1906, 198 p.; *Teologia Dogmatică fundamentală*, 2 voi.. Blaj. 1907 și voi. I Apologetica creștină. VI ♦ 387 p ; voi. U. Tntdițiunea și Biserica. 402 p.: ed. a II-a. Blaj, 1927. 516+ 522 p.); *Teologia Dogmatică specială*, 2 voi.. Blaj. 1908 (voi. 1. Dumnezeu unul Sfânta Treime. Dumnezeu Creatorul. întruparea

Domnului. Grația 606 p.. vul II]. Sacramentele în general. Sacramentele în special. Kshainlogia. 604 p.; ed. all-a. Blaj, 1927, 631 + 700 p.); *Principiile fundamentale sau generale ale religiunii creștine pentru școlile medii și institutele pedagogice*. Blaj. 1909. 101 p.; *Principiile morale sau etice ale religiunii creștine*. Blaj, 1909. VIII + 128 p.: *Raportul dintre religie, știință și societate*. Blaj, 1910. 80 p. Studii și articole, pastorale, cuvântări etc. mai ales în periodicele bisericești de la Blaj.

Membratura Necrolog. In CC, an. XVI, 1936. p. 45-51. rev. M. Bliur, un. IL 1935. p. 66-116. N. Iorga. *Mitropolitul Vasile Sutișu*, în voi. *Oameni cari au fost*, UI, București. 1936, p. 432—433; Dr. Victor Macaveiu, *Intru pomenirea mitropolitului Vasile. 1873* 1935. Cuvânt funebru....* Blaj, 1935, 19 p.; A. P. Bănuț. *Mitropolitul Vasile, Amintiri*, în ȚB. VI. 1935. p. 251-259. Silvestru Augustin Pnindus și Clemente Plăianu. *Catolicism și Ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii române unite cu sfânta. Cluj Napoca. 1994*. p 91—93-

St HOP AN VLADIMIR (din botez Vasile), profesor. arhieru Ne. IKOO. In Bucovina. tdec. 1882. în București. Studii gimnaziale la Cernăuți, teologice la Universitatea din Viena. Călugărit într-una din mănăstirile Bucovinei și hirotonit ierodiacon, iar în 1828 ieromonah; numit tot atunci spiritual și prefect tic studii la Seminarul (internatul) clerical din Cernăuți, iar peste câțiva ani rector; între 1829 și 1836 profesor de Dogmatică la Institutul teologic din Cernăuți. Fiind înlăturat de la catedră de Guvernul austriac, a trecut în Moldova liberă; a fost numit profesor la Seminarul de la Socola (1836), între 1839 și 1842 rector al Seminarului și arhimandrit. Mitropolitul Meletie (1844*1848) l-a hirotonit arhieru ♦. titular" cu numele „Innupolc egumen la mănăstirea Ooliadin lași (1863), un timp director al cancelariei Mitropoliei Moldovei, iar în

SZMIGKLSCHI
VICTOR

4
6
S

l n
L
S
B
L
I
L

tura: 92;
Șemati Nicolae
smul Comșa,
venera *Dascăl*
tului *ii*
cler al *Blajulu*
Arhidie *i, Blaj.*
cesei 1940,
metrop p. 114
olitam (și ed.
greco- Nicolae
catolic Comșa-
e ro- Tcodor
mâne Seicean
de u.
Alba Bucure
lulia și ști.
Făgăro 1994.
ș, Blaj, p. 113-
1900. 114).
p. 91—

S

ȘAGUNA ANDREI {din botez Anastasiu). initropolil (dc origine aromână). N. 20 dec. 1808 (t iun. 1809 st, n>). In Mișcolț (Miskolc), in Ungaria, f 16/28 iun. 1873. în Sibiu (înmonnântat la Rășinari). Studiile gimnaziale la Mișcolț și Pesta (abs. 1826). superioare — dc Filosofic șt Drept — la Universitatea din Pesta (1826-1829) și de Teologie la Seminarul ordodox din Vârșeț (din 1829). Dupn terminarea studiilor teologice, a intrat în mănăstirea .sârbească Hopovo. unde a fost tuns în monahism, sub numele Andrei (24 oct. 1K33) și hirotonit ierodiacon (febr. 1834): profesor la Seminarul teologic din Carloviț și secretar al „Comisionului artridiecezaif de acolo (din 1834), ieromonah (29 iun. 1837), proto-singhel, „asesor** (consilier) mitropolitan și „administrator* (locțiitor) de egumen la mănăstirile Iazac (1838), apoi la Bcșcnovo (1841); arhimandrit și egumen la mănăstiri le Hopovo (1842), apoi la Covil (1845); după 1842 a funcționat un tiinpca profesor în secția română a Seminarului teologic din Vârșeț și „asesor" al Consistorinltii de acolo. La 15/27 iun. 1846 numit „vicar general" al Episcopiei Ardealului, cu sediul la Sibiu; la 2 dec 1847 ales episcop (recunoscut la 5 febr. 1848, hirotonit la Carloviț la 18/30 apr. 1848>; Ia 12/24 dec. 1864 numit arhiepiscop și mitropolit al rcînfiin|alei Mitropolii a Transilvaniei,ui reședința în Sibiu.

Ca episcop, a militat pentm restaurarea vechii Mitropolii B Transilvaniei, prin numeroase memorii înaintate Curții din Viena. patriarhului ortodox sârb și Congresului na|ional-bisericesc

sârb din Carloviț. prin sinoadele eparhiale — formale din clerici și mireni — convocate la Sibiu în 1850, 1860 și 1864. După reînființarea Mitropoliei (1864).cu dotiaeparhii sufraganc — la Arad și Caransebeș — a convocat un Congres național-bisericesc al românilor ortodocși din întreaga Mitropolie, Ia Sibiu (sept.—oct.1868), care a aprobat *Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania* (sanctionat dc autoritatea dc stat la 28 mai 1869), dupa care s-a condus Biserica transilvăneană până în 1925. Principiile fundamentale ale acestui statut — autonomia fața de stat, sinodaliatca. adică participarea laicilor (2/3) alături de clerici (1/3) la conducerea treburilor bisericești — au stat la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române din 1925 ți celui din 1948.

Pe tărâm cultural, a organizat învățământul elementar și mediu ortodox romanesc din Transilvania, punându-l sub îndrumarea Bisericii; preot ii-parohi erau directori ai școlii «poporale»⁴ din parohia lor,pratopopn „inspectori" ai școlilor din ..tractur lor.iar episcopul (sau arhiepiscopul) „inspector suprem" al școlilor din întreaga eparhie, principii înscrise și în Statutul Organic. La sfârșitul păstoririi sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproape 800 de școli ..poporale", un liceu cu 8 clase la Brașov (înființat 1850), cu școală reală—comercială (înființată 1K69) la Brașov, un gimnaziu cu 4 clase la Brad (înființat 1868). La îndemnul lui. s-au scris peste 25 de

H ni
H la
şc un
ol an
ar (l
e 84
(d 6).
c iar
Sa în
va 18
Po 53
po a
vic în
i fii
Ba nţ
rci at
an un
u. In
loj sti
ii tu
Po t
pe te
sc ol
u, og
Za ic-
ha pe
ria da
Bo go
iu gi
tj c
u). la
La Si
Si bi
bi u,
u cu
cu do
v uă
su se
n cţi
lc i:
de ie
te o\
ol nţi
og c&
ic \A
au o*.
fos ap
t oi
ri tic
di i
ca w
te u
de i\
la c
6 **n**
lu **U)**

și pentru
pedago- literatur
gic.! (doi, a
apoi trei româna
ani de și
studii t. cultura /
cumpără w/torulu
nd câteva i român*'
case (Astm),
pentru fund
nevoile primul ei
țcotii și pieședini
internatu e 11861 -
lui, 1866); a
pentru inițial
studenții ziarul
teologi și ..Tele
preoți a graful
tipărit o Roman"
seric dc (1853),ca
manuale re apare
didactice și azi.
— lucrate Ca „oui
tle cl politic", a
însuși îndeplinii
sau dc un rol de
profesorii seamă în
Institutul anii 1848
ui; a — 1849:
trimis președint
numeroși e al
tineri la Adunării
studii de Naționale
specializa româneșt
re la i de pe
Universit Câmpia
ățile din Libertății
Austria și de la Blaj
Germania din VI5
, cu mai
burse 1848,dele
ofcrilc gai dc
din Adunare
fondurile să
și pnrzintc
fundațiile revendică
create de rile
cl, A avut româneșt
un rol i
însemnat împăratul
la ui la
întemeier Innsbroc
ea și k. Olmłtz
organizar și Viena.
ea apoi
„Asociați Guvernul
unit ui din
transilva Pesta; în
ne anii

ur ii
m r
ăt o-
ori m
— an
fie e,
si du
ng pâ
ur I8
, 6
fie B
cu a
al[fos
i t
de m
leg e
ați m
ai br
ro u
m în
ân Se
ilo na
r tu
— l
a i
pr m-
ez pe
en ria
tat l
in di
m n
at Vi
m en
uli a,
c în
râ 18
nd 63
ur -
i 18
m 65
e- de
m pu
ori tat
i in
că Di
tre ct
îm a
pâ Tr
ral an
. sil
cu va
do ni
le ei,
an co
țel pr
e eș
na ed
ți int
un e

al Societății
Conferință „Transilva
ei națio- nia" din
nalc București
politice .
aromânil I i IM
or dc la ^ i i
Sibiu *Promem*
(1861) și *orie*
al *despre*
Congresu *dreptul*
lui *istoric ai*
național *autonom*
al *iei*
românilor *bisericeș*
tic la *ti'tiațion*
Alba Iulia *ale a*
(1863); *românilo*
după *r de*
crearea *religie*
statului *răsărite*
dualist *ană.*
austro- Sibiu.
ungar 1849.15
(1867). a p. ;
fost *Atlaus la*
mentorul „ *Prome*
direcției *moria*
„activism *despre*
ului" în *dreptul*
viu | a *istoric al*
politică a *autono-*
românilor *miei*
transilvă *tusericeș*
neni. *ti-*
îndru- *național*
mător >i *e...Sibiu,*
sprijinitor 1850.23
al p. ;
preoțiiimi *Memoria*
și al *l, prin*
credincio *care se*
șilor, *lânrmrest*
ctitor al *e cererea*
bisericii *româ-*
din *nilor de*
Gușiența, *religiune*
lângă *a*
Sibiu, *răsarite*
membru *ană dtn*
de onoare *Austria*
al *pentru*
Societății *restaura*
Academic *rea*
e Române *MitroiH>*
(1871), *liei lor*
președint *dm*
e dc
onoare al *punct de*

ve rã
d s
er ă
e nt
al e
s n
fi e.
nt ...
el Si
or bi
ca u,
n 18
o 54
a ,
n X
e. XI
Vi V
en +
a, 18
18 3
51 p. ;
si Is
Si to
bi ri
u a
18 Bi
60 se
, ri
23 cii
p. O
E d
le ox
m e
e ră
nt s
el ăr
e i-
Dr le
ep n
tu e
lu u
i ni
ca ve
n rs
o ai
ni e,
c ă
al e
Bi \
se a
ri în
cii te
dr m
ep ei
te er
re e
di a
nc ei
io p
a â
se n

ă în XIJV p.,
ztlele iar din
/KHiiire.2 germană
vor.Sibiu. în rusă:
1860,X + „Kratkoc
422p (I) + izlojcnic
IV4 316 kanonice
p. (II) (voi skago
II a pravo". St
apărut și Petershur
în g. 1872;
traducere parțial
germană, tradus în
la Sibiu, limbile
in 1862. greaca și
făcută de maghiară
Zaharia .
Boiu și Enhiridi
Ioan on,
Popescu); adecă
Compen carte
diu de manuală
Dreptul de
canonic canoane
al unei, ale unei.
sânței, sânței,
sobornic sobornic
ești și ești și
ai*ostole apostole
ști sli
Biserici. Biserici
Sibiu, cu
IK68. comenta
XLVIII + ri. Sibiu.
452 p. 1871. LII
(ed. u II- + 548 p.;
a. Sibiu, Manual
1885, de
XLVIII * studiu
440 p.; pastoral.
ed. a Sibiu,
IILa, 1872,8 +
Sibiu, X + 302 p
19I3.XLVI (edall-a.
II + Sibiu,
440p.);a 1878.XV+
apărut și 270p.).
în Postum
traducere e
germană, Memoria
făcută dc lul
prof. arhiepīs
Alois copului
Sentz: \$t
„Cotnpen metropol
-diurn ttului
des Andrei
Canomsc baron de
hcn Șaguna
Rcchtes.. sau
/\ Sibiu, htptele
1868, național
449 +

e a
pt g
di u
tic n
e a
al di
e n
ro a
m ni
â i
ni 1
lor 8
, 4
1 6-
8 1
4 8
6 7
— 1.
1 Si
8 bi
7 u,
3, 19
Si 23
bi ,
u. 11
18 2
89 p.;
. G
XI he
V or
+ gh
40 e
8 Tu
p.; lb
M ur
e e,
m M
or itr
ül o
e p
ar oli
hi tu
e l
pi S
sc a
o g
p u
ul n
ui a
și O
m p
itr er
o a
p lit
oli er
tu ar
lu ă.
i Sc
A ri
n so
dr ri
ei p
Ș a

storale. domneşt
Circulari i..., Sibiu,
şcolare. 1855.
Diverse, 473 p.;
Sibiu. Tâlcuial
1938.X 4 a
460 p; *Evanghe*
Andrei liilor în
Saguna. *Duminec*
Predici, ile
cu un învierii
studiu şi a/e
introducti sărbător
v de pr- ilor.
Florca Sibiu,
Mureşani 1857,
i.Cluj. ! 206 p
945,CX + (cd. a ILa.
219p. 1860);
Lucrări *Mamud*
editate de *de*
Saguna *Teologia*
Mărturis *Morală*
irea creştinea
Ortodox scă.
ă* lui „.Sibiu,
Petru 1855.
Movilă,Si VUI+ 300
btu, *p:.,BtMta*
1855.200 *adecă*
p.; *dumnez*
Chiriaeo *eiasca*
dromton. *Scriptur*
adecă ă *a Legii*
cuvântăr *cei Vechi*
i ş *Noui*
bisericeş *după*
ti pentru *originalu*
fiecare *l celor*
duminec *şaptezec*
ă a *i ş doi*
anului, *de*
întocmite *tâlcuitorî*
de *din*
Nichifor *Alexand*
Teotoke, *ria..^ 2*
. cu un *voi.,Sibiu*
adaus *. 1858.*
de *XXII +*
cuvântăr *920 +*
i pentru *240 p.;*
sărbător *Noul*
ile *Testame*
4 *nt al*

Domnul Hristos.
ui s* Sibiu,
Mântuito 1867,478
rului p.
nostru A
lisus reeditat

ap în
io su
ap ți,
e dt
to n
at sl
e uv
că a
rți ve
le ch
ile e.
sl *H*
uj *ir*
bă *ot*
, *e*
in *si*
tr *er*
e *ul*
ca (l
re H
se hl
im).
p *R*
u ă
n *n*
ce *d*
le *ui*
1 *itl*
2 *a*
M *s*
tn *fi*
et *nț*
ei *iri*
18 *i*
53 *bi*
— *s*
18 *er*
56 *ic*
)*.d* *il*
u *or*
pă *i*
ed 18
iți 62
a)
dc și
la *R*
B ă
u *n*
da *d*
, *u*
di *ut*
n *la*
18 *s*
04 *fi*
— *nț*
18 *iri*
05 *i*
. *tl*
A *e*
tr *e*
ad *pi*
us *sc*
cl *o*

p ser-
(1868), ; *borta*
Literal *centenar*
ul ^u *a a*
Monogra *nașterii*
fii: *lui*.
Nicolae Sibiu,
Popea, 1909, p, I
Arhie- — 4(K));
piscopul Ioan
și Lupaș.
mitro/u *Mitropoli*
ditul *tul*
Andrei *Andrei*
Saguna, *Șaguna,*
Sibiu, Sibiu,
1879, 1921.174
387 p ; p., Keith
Nicolae Hitchins,
Popea, *Otthodo*
Arhiepiscopul și *xy and*
mitropoli *Național*
tul *i ty.*
Arulrti *Andrei*
baron *Saguna*
de *arul the*
Saguna. *Ruma*
Discurs *niansofT*
tle *ran*
recepție. *%\lvant*
Acad *a. 1846-*
Rom ,lom *1873,*
XXL Canibndg
Bucun c-
tști * 0 London,
42 p.. Dr. 1977. X
Ioan + 334 p.
Lupaș. (trad.
Mitropoli mm. de
tul pr. prof
Andrei Aurel
Șa HM* Jivi.
Monogra Buc«4ti,1
fie 995,343p
istorică, K Aurel
că. a II-a. Papari.
Sibiu. Jipa
1911. Rotaru și
338 p Ileana
(ed. I a Bulz,
apărut în *Andrei*
voi. *Șațutui*
Mitropoli *con*
tul *tempora*
Andrei *tiut*
baron *nostru.*
de Constanț
Saguna a.
Scriere 2000,321
comemo p.
rativa la Lucrări
speciale:

Re .1
st 78
a +
ur 43
ar 4
ea p.
Mi ;
tr I.
op M
oli at
ei: ei.
Ar A
hi n
m *dr*
. *ei*
Dr Ș
Ila *a-*
ri *g*
on u
P n
uș a
ca si
ri re
u. *st*
M a
itr ur
o ar
p e
ol a
ia M
ro itr
m o
â- p
ni ol
lo ie
r i
or Tr
to a
d n
oc si
și lv
di a
n ni
U ei
n ,
g Si
a bi
ri u.
a 19
fi 43
Tr ,3
a 4
n p.
si ;
lv Mi
a rc
ni ea
a, Pă
Si cu
bi ra
u. ri
19 u.
00 1

00 de Mureșan
am de la u.Cluj.
reînfinț 1945. CX
area + 219 p.;
Mitropoli loan
ei Beju.
Ardealul Activitat
ui, in M ea
A. an IX. tipograf
1964. nr ei
11-12, p. arhidiec
814-840; ezane, în
Keith TR, nr.
Hitctuns. 29—31.
Andrei 32-33
Șaguna din 1950;
and the nr. 1-2.3-
Restorati 4. 11-12
on of the din
Rumani I95l;nr24
an -26și39-
Orthodo 40din
x 1952: Pr
Metropol prof.dr
ts tn Grigorie
Tron* Marcu.
syhanm Sfânta
1846- Scriptur
1868, în ă mîn
„Balkan ptmt
Studics". românei
Tessaloru c” f
ki. 100de
1965,20 am de la
p. ațxiriția
Activita Bibliei
te lut
culturală Saguna)
: , în MA.
Gheorghe an. III.
Tulbure. 1958, nr.
Muroț>ol 11 — 12.
itul p.
Șaguna. 782-812;
Opera Pr. prof.
ttterară dr.
Scrisori Sofron
țxtstoral Vlad,
e. Istona
Circulari Inxtttutu
școlare. lui
Diverse, Teologic
Sibiu, Universit
1938.X + ar dtn
460p; Sibiu, in
Andrei MA. an.
\$aguna.P VI, 1961,
w/«i.Cu nr. 11-
un 12. p.
studiu 676-744;
uiuoducli Alexandr
vdc pr- u
Florea Constant

in nl
cs et
cu ic
. e
A al
n e
dr m
ei itr
Ș o
a p
g ol
u it
n ul
a ui
ra A
n n
o dr
ni ei
st Ș
, a
în g
M ut
B. ut
an ,
- în
X M
XI O.
II. an
19 X
73 X
, V,
nr 19
. 73
7- ,n
9, r.
p. l|
43 -
5 12
— ,p
44 .
1; 92
ler 6-
o 94
m 2;
. Pr
Ve ,
ni Vi
a ct
mi or
n B
Mi u
el ne
e. a.
Pr M
e itr
oc o
u p
p ol
ă it
ril ul
e At
o ul
n re

t ste,
Şaguna, 1849—
ctiktr al 1859. în
biblioteci voi.
i şi al Studii
tipografi privind
ei istoria
arhidiec mo-
ezane. dernă a
In Transilv
MA.an. aniei,
XXIX. Cluj,
1984,nr. 1970. p.
1-2,p. 13-58;
107-114; Keith
Con na Hitchins,
Teodor. Laic st
Andrei eclesiast
Şaguna ic în
- o mişcare
retrospe a
ctiva naţional
iMonogra
fică. în românea
„Anuarul scă dtn
Facultăţii Transilv
de ania Ţ
Teologie 1830—
dinClujM 1869), în
992- vid.
1994.p. Cultură
123-148. şi
Activita naţionali
tea tate în
naţională Transil-
socială: vania,
Ştefan Cluj.
Meteş. 1972. p
Relaţiile 30- 72.
mitropoli KeiUi
tului Hitchins.
Andrei Andrei
Şaguna Saguna
cu şi
românii revoluţia
din de la
Principa 1848. in
tele MA.an.
Române, XXIX.
Arad. [1984.nr.3](#)
1925. 62 [-4.p](#)-196-
p.; Keith 205.
Hitchins, Alte
Andrei studii şi
Şaguna articole
şi în TR pc
românii 1909 şi
dtn RT. an
Transilv III. nr. 9
ania în —
timpul 10,1909.
decadei an. XIII.
absoluti nr. 6—

7. tu
19 ra
23 Tr
şi a
R n
T. si
an lv
. a
VI ni
(7 ei,
8), in
19 M
96 A.
. an
nr .
. X
1 XI
-2 X.
. 19
p. 84
3- ,
65 nr
. .
A I-
sc 2.
ve p.
de 7-
a 18
şi <ş
A i
nt în
on vo
ie i.
Pl C
ă al
m e
ăd n
ea d
lă. ar
M d
o e
m in
e i
nt m
ul a
A ro
n m
dr â
ei n
Ş e
a a
g sc
u ă.
n Si
a bi
tn u.
is 19
to 88
ri .
a p
şi 22
c 4
ul —

238);
Mircea —
Păcurari Omiletică
u. *Istoria* și
Bisericii Culchetic
Ortodox ă — la
e Institutul
Române, Teologic
voi III, din
Bucureșt Bucureșli
i. 1981, (1965-
p.92- 1968). cu
U2(cd a studii de
II-a. specializa
1994),p re la
88-108 Facultate
a de
ȘKHIJ Teologic
SEBASTI catolică a
AN. Universit
profesor ății din
de Viena
teologie. (1968—
N. 7 dec. 1971) șt
1941, în la cea
Armeni, evangheli
jud. că a
Sibiu. Imventiți
Studii la i din
Seminar Hamburg
ul (1973-
teologic 1975);
din Cluj doctoratu
(1955- l la
1960), la Bucureșt
Institutul i în 1978.
Teologic Funcțion
Universit ar la
ar din Centrul
Sibiu arhicpisc
(1960— opsc
1964). Sibiu
cunun dc (1971
-1972).
S

asistent Omiletic
la secția ă,
practici Catehetic
la ă și
Institutul Pedagogi
Teologic e (din
Universit 1978);
ar Sibiu profesor
(1972— titular la
1983». aceeași
încredinț catedra
at cu (dc la 1
suplinire oct.
a 1983);
catedrei diacon
dc (1976) și

pr p
eo r
t e
(1 d
9 ic
7 ü
6) cr
; e
p șt
ar i
ti n
ci e
p i
a n
nt p
b ri
câ m
te el
va e
în tr
l ei
m v
ni e
n a
c c
u u
ca ri
ra ,i
ct n
er S
ec T.
u a
m n
e XI
ni X,
c l
p 9
es 6
te 7.
h nr
ot 3-
ar 4.
e. p.
L 2
u 0
cr 6-
iri 2
F 2
o l
r ,
m C
a o
si n
c tr
o ib
n u
ți ți
n a
u S
t f.
u E
l fr
e

m 524-532;
Stridia *Preocu/*
dezvolta *Mlri si*
rea *orientări*
predicii în
creştine, *predica*
în ST, an *protesta*
XIX. *ntă*
2048. nr *contemp*
. 7—8. p. *orană*
467— *din*
481: *Cernutn*
Principii *ia*
omüetic *apusea*
e în *nă* (teză
predica de
Fericitul doctorat)
ui . în MA.
August an. XXV,
m An 1980, nr.
MA.an. 4-6. p.
XIII 299-498
2049. nr. (şi
7-8. p. extras);
544-560; *Propovă*
Fericitul *duirea*
August *Evan-*
m *gheliei*
predicat în
or al *Biserica*
unităţii *ronuină*
creştine, *din*
in ST. *Transilv*
an. XIX. *ania,* în
2050. nr voi.
-3-4. p. ..Contrib
232-244; *uţii*
Principii transilvă
pastoral nene la
e teologia
patristic ortodoxa
e }i ". Sibiu.
perman 1988. p
enţa lor. 186-209;
In MA. „*Lăsaţi*
an. XVII, *copiii să*
1972. nr. *vină ia*
3-4, p. *Mine*".
252-261; *Mic*
Din *catehis*
activitat m. Sibiu.
ea 1990.
pastmtl 136 p
ă a (ed. a II-
mitropol a. 1992;
itului ed. a III-
Andrei a.
Şagutm Bucureşt
An MA, i. 1994).
an. Articol
XVIII. e,
1973. nr. traduceri
5-6. p. din

lu J
n n
b d
a m
ge m
r ăt
m or
a ul
n bi
ă, se
pr ri
e ce
di sc
ci **
, d
re e
ce la
n Si
zii bi
, u,
re u
p n
or el
ta e
je p
. er
în io
.. di
St ce
u al
di e
i co
Te m
ol u
og ni
ic tă
e" ţilor
, . or
. or
M to
it d
ro ox
p e
ol ro
ia m
A a
rd n
ea e
lu d
lu c
i", p
„T es
el ic
eg h
ra ot
fu ar
l e.
R i
o i u
m i. i
â i i i
n" i i i
, M

Curriculum vitae, în teza de doctorat *cît*, p. 496-497; GB. an. XXXVII. 1977. nr. 1-3, p. 153-154. ROC, an. VIII. 1978, nr. 4, p. 18-19: ST. an XXX. 1978, nr. 9-10, p. 719-720; Pr. Prof Mircea Păcurari u. *Doua sute de am de învățămînt teologic la Sibiu. 1786-1986.* Sibiu. 1987.p. 373.

ȘERBĂ NESCU MCTLAE . profesor dc teologic, istoric. N. 21 mart. 1914, în Negreni. jud. Teleorman, f 25 sept. 1999. în București. Studii la Seminarul „Nifon”

din București (1926-1934). la Facultate a de Teologic din București (1935-1939), cu licență în 1940 și doctoral în 1948. la Facultate a de Liteie și Filosofic a Universității din București, specialitate Istorie (1940-1943.cu licență în 1943): u urmat și cursurile Scolii superioare de Arhivistică și Paleografie din București. i. precum și Seminarul pedagogic universitar din București. i. Salariat la Arhiepiscopia Bucureștilor (1940—1947), profesor

la 7
Ș 2)
co ,
al pr
a eo
n t
or la
m bi
al se
ă n
di ca
n „
B Al
u b
c ă-
u P
re os
șt tă
i va
(1 ri
9 "
4 (1
5 9
— 4
1 7-
9 1
4 9
7) 8
, 4)
fu ;
n pr
cț of
io es
n or
ar s
s u
u pl
p in
er it
io or
r (1
la 9
A 7
d 2)
m ,
in a
is p
tr oi
at tit
a ul
P ar
a la
tr ca
ia te
rh dr
al a
ă d
(1 e
9 Is
4 to
7- ri
1 a
9 Bi

sericii daci (teză
Ronrined de
e la doctoral);
Institutul *legăturil*
Teologic *e*
Universit *patriarh*
ar dm *ului*
Bucureșt *Meletie*
i (1978- *Pigas cu*
1984). A *tarile*
publicat *române,*
numeroa în BOR.
se an.
lucrări LXIV.I94
de Istona 6.nr.7-
Bisericii 9.p.
Romane, 3S2-
tratând 372:Mitr
teme *o/iolitul*
foarte *Teodosi*
variate: *e al*
șirul *Țării*
ierarhilor *Române*
unor *ști*
epaiiii. *(1668-*
vechile *1672 și*
tipărituri */679-*
, *1708),*
monume in ST.
nte de an. IV,
artă 1952, nr.
etc 5-6. p.
.majorita 330—
tea 351;
bazate *fmpresu*
pe *rarea*
material *Țarigrad*
inedit. *ului în*

Lucriri *zugră-*
principal *veala*
e *bisericil*
Istoria or
mânăsu
rit *noastre,*
Snagov. în
Bucureșt ..Ortodox
i, 1944, ia", an.
221 p. + V, 1953,
11 pl. nr. 3, p.
(premiat 438-463,
ă de *Antim*
Academi *Ivireanu*
a l
Romană) /[^]Srir/.î
; *Politico* nBOR,aii
religioas LXXIV,
ă a lui 1956.nr.
Mihai 8-9.p.
Viteazul 690—
.Bucureș 766;
ti, *Despre*
1948.28 *Episcopi*
6p..im. *a*
Strehaie

i, p
I o
n fi
M o
O r
, u
a l
n. u
VI i.
, în
1 B
9 O
5 R.
4. a
nr n.
.9 L
- X
1 X
0, V,
p. 1
4 9
8 5
8- 7,
5 nr
1 .
0; 3
A —
ti 4,
t p.
u 2
d 2
i 0
n —
e 2
a 4
p 2;
r U
e t
oț tr
i ei
m s
ti u
f te
a d
ț e
ă a
d n
e i
d d
r e
e l
p a
te m
le o
n a
ă rt
z e
u a
i m
n it
țe r
a o
le p

olitului
Varlaam
al
Moldove
i An
BOR.an.
LXXV,
1957. nr.
10. p.
1012—
1035;
Varlaam
.
mitropol
itul
Țărtt
Române
ști
(1672-
1679),
țfărintel
e
ttpogixt-
fiet
bucureșt
ene, in
BOR. an
LXXV),
1958. nr.
12, p
1120—
1158;
Titulatur
a
mitropol
iilor,
pirisdicț
ia,
hotărâril
e st
reședinț
ele
Mitrofud
tci
Ungrovl

ahiei, în
BOR. an.
LXX
VIL
1959, nr.
7-10, p.
698 -
721;
MitroțH
fliții
Ungrovl
ahiei, tn
ibidem,
p, 722—
826; La
țxitru
sute de
ani de
la
apariția
„întrebă
rui
creștine
ști”, în
BOR. an.
LXXVn
, 1959.
nr. 11-
12. p.
1033-
1052;
Mărturii
istorice
des/>re
monum
entele
religioas
e dtn
Bucureș
tii de
altădată
, in BOR.
an
LXXV1IL

ȘERBĂNESCU NICULAE

1960, nr.
1-2. p.
83- 116;
Bisenca
Ortodoxa
Română și
Mișcarea
ecumenica,
în
„Ortodox
ia"*, an.
XIV,
1962, nr.
lp. 107-
152;

Panaghiarul
de la Snagov,
Câteva
lămuriri
asupra
panaghi-
arutui și
rostului său
lîntrgic, în
BOR. an.
LXXX. I
y62. nr.
5— 6. p.
543 —
567;

Le mâ
gă ne
tur asc
i ă,
bis în
eri B
ceș O
ti, R,
cul a
tur n.
ale L
șt X
pol X
itic XI
e IJ
int 9
re 6
ro 4.
mâ nr
ni .
si 9-
sâr IO
bi. .p
în .
M 8
O 7
. 9-
a 8
n. 9
X 9;
V, Ep
1 isc
9 opi
6 i
3, Râ
nr mn
. icu
5- lui,
6. în
p. M
3 O
0 ,
7- a
3 n.
1 X
7; VI
Co ,
nst nr
an .
tin 3
Br —
ân 4.
co 1
ve 9
an 6
u 4.
ctit p.
or 1
de 7
cul 1-
tur 2
ă 1
ro 2;

Episcopii ideii despre
Argeşului An unitatea
MO, an. neamului
XVIL românesc în
1965, nr. predosloviile
7-8, p. cărţilor
602-630: bisenţeşti, în
Optzeci de MO, an -
ani de la XX.
dol/ândirea 2051. nr.
autocefaliei, 11 -
în 12.p.918
BOR.an. -928; 1600
LXXXIIL de ani de la
1965. nr. prima
3-4,p. mărturie
247-273; documentară
500de ani de despre
la punerea existenţa
temeliei Episcopiei
mănăstirii Tontisului,
Putna, în în BOR,
MO, an. an.
XVIII. LXXXVII,
1966, nr. 2052. nr.
7-8, p. 9—10, p.
652— 966-
674; 1026: *Not*
Mitropolitul contribuţii la
Antim istoria
Ivireanul, Mitropoliei
1716, din
septembrie Târgovişte.
1966, în în BOR.
MO. an. an.
XVIII, LXXXVUI
1966. nr. ,
9-10. p. I970,nr.5
771 — -6,p.
811: 513-522;
Istoria Mitropolia
bisericii Severinnţui.
mănăstirii Şase sute de
Curtea de ani de la
Argeş, în înfiinţare, tn
BOR. an. [BOR.an.](#)
LXXXV, [LXXXVIU](#)
1967, nr. [.I970.nr.i](#)
7-8, p. 1-12. p.
730-754; 1191
Sfântul -1227:150
Ierarh de ani de la
Calinic de la naşterea lui
Cernica, Alexandru
episcopul Ioan Cuza,
Râmnicului, în
în BOR. BOR.an.
an. LXXXVUI
LXXXVI, ,
1968. nr. 2053. nr.
3-5.p. 3-4, p.
353-395; 351-407;
Promovarea 450 de ani

de X
la XI
mo X.
art I9
ea 7
lui h
Ne nr
ag .7
oe -
Ba 8,
sar p.
ab. 8
în 1
G 7-
B. 8
a 3
n. 7;
X *Di*
X mii
X. rie
1 Ca
9 nte
7 mi
1. r.
nr *Tr*
. ei
9- sut
10 e
.p de
.9 ani
3 de
6- la
9 na
7 şte
2; re
M a
w lui,
to în
r B
lor O
ga. R,
Cu a
pri n.
lej X
ul CI
ce ,
nte 1
na 9
rul 7
ui 3,
na nr
şte .9
rii -
sal 1
e, 0.
în p.
B 1
O 0
R, 3
a 1-
n. 1
L 0
X 6

2; *Trei sute* 389; *Trei*
de ani de la *sute de ani*
aparitia *de la*
Psaltirii în înființarea
versuri a *tipografiei* din
mitropolitului *București a*
Dosoftei al *Mitropoliei*
Moldovei, în *Tării*
BOR. *Romanești,*
an.XCI.I în
973,nr- **BOR**.an.
11- 12,p. XCVI.
1216- 1978,nr.
1237; 9—
Tipografia 10,p.963
ieromonahulu —1003;
i *Ixivrente* *Mormântul*
de ta *voievodului*
mănăstirea *martir*
Plumbuita *Constantin*
din București *Brâncoveanu*
sec. XVI, în *An*
ST, an. BOR.an.
XXVIII. XCVIIL
1976. nr. 1980, nr.
I-2, p. I — 2, p.
20-39; 109—
„Creștinul 144; *Trei*
Mihai, *sute de ani*
marele *de la*
voievod ce *tipărire* *la*
au fost domn *lași a*
Tarei „*Psaltirii de-*
Ronuineștt și *nțâles a*
Ardealului și *sfântului*
Moblavei”, *împărat*
în MO, *prooroc*
an. *David" de*
XXVIII, *către*
[1976.nr.](#) *mitropolitul*
[9-](#) IO,p. *Dosoftei at*
689-718; *Moldovei*An
Mănăstiri și [BOR.an.](#)
biserici [XCVIII.iy](#)
ctitorite de [xO.nr.il-](#)
Mihai 12, p.
Viteazul, în **I**159—
MB, an. 1172; *Un*
XXVII. *mare*
1977,nr. *cărturar*
10- *iluminist*
12,p.692 *mim-tean din*
-703; *Un* *secolul at*
veac de la *XVIU-lea:*
proclamarea *episcopul*
Independenței *Chesarie al*
de Stat a *Râmnicului*
României An *An*
BOR,an. BOR.an.
XCVI, XCIX,
1977.nr. 1981. nr.
5—6,p. 1 — 2,p.
361 — 87-*-

1 *rsi*
0 *tăț*
6; *ii*
Tu din
do Bu
r cu
Vf reș
adi ti,
nii O
res sut
cu, ă
un de
rr ani
atr de
e la
ero înf
u iîn
al țar
ne e.
am Sc
ulu urt
i e
ro da
mâ te
ne des
sc. pr
în *e*
B *înv*
O *ăț*
R. *ăm*
a *ân*
n. *tul*
X *teo*
CI *log*
X, *ic*
1 *su*
9 *pe*
8 *rio*
1. *r*
nr *din*
. *Pri*
5 *nci*
— *pa*
6, *tel*
p. *e*
5 *Ro*
7 *mâ*
7 *ne*
— *în*
6 *pri*
0 *ma*
8; *pa*
Fa rte
cul a
tat sec
ea olu
de lui
Te al
olo Xl
gic X-
a lea
Un tp
ive ân

ă la 1864K	9-10. p.
în	109—
BOR.an.	127;
XCIX,	Autocefalia
1981, nr	Bisericii
9-IO.p.	Ortodoxe Ro-
1018	mâne, în
-1093:	voL
Palia de la	Centenarul
Orăștie.	autocefaliei
Patru sute de	Bisericii
ani de la	Ortodoxe
imprimare,	Române,
în BOR.	Bucureșt
an. C.	i.
1982. nr.	I987,p.4
7— 8. p.	1 - 138:
692—	Catedrala și
713;	reședința
Constantin	patriarhală
Vodă	din București,
Brâncoveanu,	în
domnitorul	BOR,an.
Tării	CVIL
Românești	1989,nr.
(1688—1714),	1-2,p.
cu prilejul	197-218;
comemorării	Sfânta
a 330 de an/	Scriptură
de ta naștere	îalmăcită în
și a 270 de	limba
ani de la	româtui,în
moarte, în	BOR.an.
BOR.an.	CVII.198
CII,	9. nr. 3-
1984. nr.	4,p. 41
8—10, p.	-78: Con-
660—	stantin
683;	Brâncoveanu,
Șaizeci de	domnul Tării
am de la	Românești
înființarea	U688-
Patriarhiei	1714)AT\
Române f	BOR, an,
1925-1985),	CVIL
în	1989. nr.
fibR.an.	7-10. p.
CIIL	98—
1985. nr.	158;
9-12, p.	Mihai
835-852:	Viteazul
Mitropolia	..domn al
Moldovei și	Tării
Sucevei* Șase	Românești și
sute de ani	al Ardealului
fie la prima	și Moldovei",
mențiune	390 de ani de
documentară	la ntartirica
cunoscută a	sa moarte, în
existenței ei	BOR. an.
An BOR,-	CIX.
an. CIV,	1991. nr.
1986. nr.	7—9. p.

9	<i>sf</i>
9-	<i>60</i>
1	<i>od</i>
4	<i>e</i>
0:	<i>aŋ</i>
<i>Mi</i>	<i>i</i>
<i>ma</i>	<i>de</i>
<i>cel</i>	<i>la</i>
<i>M</i>	<i>ur</i>
<i>ar</i>	<i>ca</i>
<i>e</i>	<i>re</i>
(13	<i>a</i>
86	<i>pe</i>
—	<i>tro</i>
141	<i>nul</i>
Ş	

<i>T</i>	la
<i>ă</i>	e
<i>ri</i>	St
<i>i</i>	oi
<i>R</i>	cc
<i>o</i>	sc
<i>m</i>	u)
<i>â</i>	;
<i>n</i>	<i>P</i>
<i>e</i>	<i>a</i>
<i>șt</i>	<i>tr</i>
<i>i</i> ,	<i>i</i>
B	<i>a</i>
u	<i>r</i>
c	<i>h</i>
u	<i>i</i>
re	<i>a</i>
șt	<i>R</i>
i,	<i>o</i>
l	<i>m</i>
9	<i>â</i>
8	<i>n</i>
7,	<i>a</i>
4	<i>l</i>
2	<i>a</i>
1	7
p	0
(î	<i>d</i>
n	<i>e</i>
co	<i>a</i>
la	<i>n</i>
*	<i>t</i>
b	(
or	1
ar	9
c	2
c	5
u	1
Pr	9
of	9
.	5
D	).
r.	în
Ni	vo
co	i.

..Autocef Valcrian
alie. Șcsan.
Patriarhi N.23
e. Slujire man.
sfântă". 1910. tn
Bucu- Cernăuți
rești. , t *>
1995. p. iun.
245-290; 198I,în
Politica Sibiu.
religioas Studiile
a a lui secundar
Mihai e la
Viteazul Liceul
. clasic
BucureW „Aron
i.2001. Pumnul"
Literat și Liceul
ura: clasic ru
Enciclop 4 din
edia Cernăuți
istoriogr (192l-
afiei 1928).stu
*roma** dii
nești. universit
Bucureșt are la
i. 1978. Facultate
p. 313— a dc
314; Pr Teologic
Prof. D. a
κij .ii.. Universit
Prof pr ății din
Dr. Cernăuți
Sicuiæ (1928-
Șerbăne 1932). la
scu, in Facultate
ST. an. a de
XXXIV.1 Drept
982.nr. din
1-2, p. Cernăuți
119-120; (1928 —
Necro-/o I930.nete
£.înGB.a munate)
n.L\\19 și la
99.nr.9- Facultăți
12.p. le de
194-212 Litere și
il-.ii-.fi -j Filosofic
Popescu) — secția
. istorică
— din
Cemăug
ȘES (1930-
AN I932)n
MILAN Praga(19
PAVEL. 32-
profesor 1934);do
de ctoratul
teologie.i în Istone
storic.tin la Praga
i (1935).
canonixt doctorat
ului ul în

Te Fi
ol lo
og so
ie fi
la c
C di
ei n
n C
ă er
uț n
i(l ă
9 uț
3 i
7) (1
L 9
ec 3
to 5-
r l
o 9
n 3
or 7)
ifi .
c as
d is
c te
Li nt
m s
b u
a pl
ce in
h it
ă or
p o
c n
lâ or
n ifi
gă c
ca p
te e
dr lu
a n
d gi
e i
Sl ca
av te
is dr
ti a
că d
d e
c Is
la to
F ri
ac c
ul bi
ta se
te ri
a ce
d as
e că
Li u
te ni
re ve
și rs

ală a Universit
Facultăți ar dtn
i de Sibiu; de
Teologic la I sept.
din 1952
Cernăuți trecut la
11936). catedra
apoi de Istorie
profesor bisericea
agregai scă
(1937) și universal
titular ă, la
(1941). la același
aceeași Institut,
catedră la care a
(în 1945 funcțion
—1948 at până
Facultate la
a a pensiona
funcțion re. în
at la 1980.
Sucea- Militan
va); t de
diacon seamă
(1936). peniru
preot promova
(1943), rea
protopies ecume
biter msmului
(1945). creșUn;
arhipiesb între anii
itcr 1958 și
stavrofor 1968 a
(1947); repre-
în iy48 zentat
numit Biserica
titular al Ortodoxă
catedrei Română
de Istoria in
Bisericii Conferinț
Romane a
ile la creștina
Facultate pentru
a dc Pace cu
Teologie sediul la
din Praga.
Bucureșt panici*
i (fără să pând la
funcțion Adunăril
eze), iar e
la 2 dec. generale
1948 din
titular al 1961.
catedrei 1964 și |
tic y68 și la
Teologie diferite
Fundam sesiuni
entală și ale
Istoria Comjirlul
religiilor uide
la lucru și
Institutul ale
Teologic Comitetu

lu st
i u
pl di
e i
n și
ar ar
, ti
di co
n le
ca c
re u
fă ca
ce ra
a ct
p er
ar is
te to
; ri
d c
el în
eg p
at er
la io
o di
se ce
ri di
e n
d ța
e ră
fe și
st st
iv ră
it in
ăț ăt
i at
bi e.
se In
ri ce
ce rc
șt et
i ăr
p il
es e
te sa
h le
ot is
ar to
e. n
A cc
p a
u [a](#)
bl [b](#)
ic [o](#)
at [nl](#)
p [.il](#)
es că
te te
o va
n te
u m
c e
il m
e aj

ore ca: *Vaclav*
primele *Budovec*
traducen *si*
româneşt *încercăr*
i ale Sf. *ile tle*
Scnptun. *nntre*
crsunis *ale*
mul *protesta*
vechi . *nţilor cu*
apatic".ci *Biserica*
rculaţia *Ortodox*
cuvântul *ă din*
ui *Canstan*
..ortodox *tino/ml,*
", Cernăuţi
sinodaht .
atea 1937.36
onodoxă, p.;
istoria *Biserica*
teologici *Orttuhx*
ortodoxe, *â Rusa*
tslona *de*
bisericea *dtii>ă*
scă a *război,C*
popoarel ernăuţi.
or slave, 1937,14
schisma 8 p;
din 1054 *Cruciad*
şi *ele Si*
încercări *Biserica*
le dc *Ortodox*
unire.cc *ă, în*
umcnism „Candela
ul **.an.
contemp XLVIII.
oran şJl. 1937, p.
143-184
Lucrăr
i (şi
principal extras.
e (*altui* 45 p);
sfinţilor *Statistic*
naţional *a*
i la *biserice*
sârbi/m *ască, în*
..Candel -Candela
a", an. ", an.
XLV, XL1X.
1934, p. 1938. p
266-278 90—151
(şi (şi
extras. extras.
15 p.); 66 **p):**
Schismă *Starea*
Intre *religioas*
patriarh *ă din*
ii *German*
Ignatie *ia de*
si *după*
Fotie?, *război,*
Ccm0ti| *in*
i. 1936. ..Candel
36 p.; a", an
XLIX.

1 3
9 9,
3 7
8. O
p. p.
1 ;0
6 nj
8- r/
2 **rt**
3 **Ai**
5 \$
(fi t
ex ti
tr m
as p
. u
7 l
3 p
p) ri
. m
P el
e o
ri r
o tr
d a
iz d
a u
r c
e e
a ri
I r
n o
is m
to â
ri n
a ej
bi ti
s a
e le
ri S
c f
e S
a cr
s ip
c t
ă u
u ri
n ,
iv C
e er
r n
s ă
a uţ
l i.
ă 1
. 9
C 3
er 9,
n 1
ă 5
uţ 3
i. p.
19 ;

împărțir
ea
adminis
trativa a
Imperiul
ui
Bizantin
In
timpul
Comnen
ilor și
Angelilo
r (1081
-1204).
In
„Candela
", an. L—
LII, 1940
—1942*
p. 571—
698 (și
extras, 12
8 p.);
Duminic
a
Ortodoxi
ei, în voi.
„Onutgi
u lui
Ioan
Lupaș
la
împlinir
ea
vârstei
de 60
de ani^{4>}.
Bucureșt
i. 1943.
p. 809-
817 (și
extras,
12 p.);
Cinstire
a
sfintelor
icoane,
în
..Candel
a", an.
LUI-LIV.
1943-
1944. p
72-112
(și
extras.
43 p).
De ce
Uniația*
. In
„Candela
**", an.
LVI.

1946. p.
273-293
(și
extras,
lași.
1946.23
p.);
Cronolo
gia vieții
Mântuit
orului,
in AB,
an. IV.
1947.
nr. 1—3,
p. 4-15;
Papalita
tea și
Ortodoxi
a.in
„Ortodox
ia".an
[1.1949.n](#)
[r.2-3](#),
p. 73—
96;
Ortodoxi
a tn
trecutul
Europei
Centrale
, în ST.
an. II.
1950. I
-2, p. 80-
97:
Ortodoxi
a fi
catotictt
atea,
tn
..Ortodox
ia", an.
III. 1951.
nr. I. p.
115-131;
La chute
de
Constan
tinople
et les
peuples
orthtuto
xes, în
„Byzanti
noslavica
'Prah.X
IV. 1953.
p. 271-
282; Din
istoricul
nopunti

d 5
e 6,
„ nr
O .
rt 1-
o 2.
d p
o 6
xi 3-
e 7
", 5;
în C
M ir
A. c
a u
n. l
l. a
l fi
9 a
4

c a
ur s
a u
nt pr
ul a
ui sc
„o hi
rt s
o m
d ei
ox di
".i n
n l
M O
A. 5
an 4,i
. I. n
1 M
9 A.
5 an
6. .
nr II.
. 3 19
— 57
4, .n
p. r.
24 3
0 —
— 4.
26 p.
3: 20
C 5
o —
n 21
s 8:
ut O
er rt
a o
\i d
u ox
ni ia

ceha tn Despre
secolul Ortodoxi
XI. în e ți
MA.an. catolicila
II. 1957. ie. în
nr. 5—6. ..Ortodox
p. 440- ia".an
453; XIII.
Husiit 1961.nr.
st 2.p. 155-
Ortiuloju 167;
a.inMMS Tradițiile
.an cirilomet
XXXIV. odtane
[1958.nr.3](#) j/
[-4](#), p. 218 Vaticanu
—225. l. în MA.
Creștinis an. VI.
mul 1961, nr.
vechi 1-3.p. 59-
carpatic. 83;
in MA. Cruciad
an. III. ele,
1958. nr. Biserica
11 -12. p. Ortodox
813 -828: a si
an. IV. actualita
1959. nr tea .in M
5-6.p. A. an.
361-382; V1.
an. XIII. 1961, nr.
1968. nr. 4—6. p.
7-8. p. 216—
516-525; 241:
Problem Unirea
a florentin
lliricului ă s i
biserices papalita
c,in tea. In
MA.an. MA. an.
IV. VI. |96|. .
1959.nr. nr. 7—8,
11 — p. 403—
12.p. 863 423;
— Slavii,
lliricut creștinis
Intre mul si
Roma j; Roma. in
Bizanț, MMS.an
in MA. XXXVII.
an. V. 1961. nr.
1960. nr. 9-12.p.
3-4, p. 615—
202-224: 633.
Patriarh Ortodoxi
ul Fotie a In fața
ți Romti, reformat
in MA. iei si a
rm. V. umanei,
1960. nr în MA.
7-8.p. an. VII.
535 — 1962. nr.
559; 3-6. p.

26 an
2- .
28 VI
3; II.
S 19
aj 63
te .
re nr
a .
id 1
ei -3
i .
p p.
a 93
p —
al 10
e, 8;
in Bi
M se
A. ri
an c
VI a
I. O
19 rt
62 o
. d
nr ox
. 7 ă
— în
8. ve
p. a
46 c
9 ur
— il
48 e
1; XI
Bi -
s X
er V.
ic in
a M
O A.
rt an
o .
d VI
ox II.
ă 19
p 63
â .
n nr
ă 4-
(n 6.
s p
ec 31
ol 0
ul —
al 32
XI 6;
le Bi
a. se
m ri
M c
A. a

Ortodox XIX fi
ă tn XX. în
veacuril MA.an.
e XV- XI.
XVIII, in 1966.nr
MA. an. 1-3,p. 38-
VIII. I%3, 55:
nr. 1 1 - Despre
12. p. reoloția
857— postpatri
876; siică, în
Biserica MA. an.
Ortodox XI. 1966.
ă din nr 4—6.
veacul p. 279 -
XVII 299;
pânăazi Teologia
An ortodoxă
MA.an. în
IX. 1964, secolele
nr. 1-2. XI-XIII.
p. 38-55: în MMS.
Sinodalit an. XLIII.
atea 1967. nr.
ortodoxă 7-8. p.
postecu 467- 481;
menică Teologia
în ortodoxă
veacuril în
eIX- secolul
XII.In XIV. in
MA.an. MB. an.
IX. XVII.
1964.tir.3 1967. nr.
-5, p. 210 1-3. p.
— 229; 23-39:
Sinodalit Teologia
atea ortodoxă
ortiuloxă fn
iti secolul
veacuril XV, în
e XIII- MA.an.
XV, In XI. 1966,
MA. an nr. 11-
X. 1965. 12. p.
nr. 1 -3. 730-748;
p. 50-72; Teologia
Situxlati ortodoxă
tatea în
ortodoxă secolul
în XVII
veacuril tpână la
e XV— Sinodul
XVH.inM de la
A.an.X.1 lași din
965.nr 4- 1642), în
6,p 306- MA. an.
328; XII.
Sinodalit 1967. nr.
atea 10—12.
orwloxă p 816-
în 836;
secolele Teologia

O a
rt or
o to
d d
ox ox
ă ă
în în
s se
ec co
ol lu
ul l
X X
VI VI
I II
(d (p
u a
p n
ă a
Si la
n I7
o 6
d 0)
ul .\n
d n
e M
la A.
la an
n .
d X
m V.
l 19
6 70
4 .
2) nr
, .
în 7-
M 8.
M p.
S. 43
an 7
. -4
X 50
Li ;
V. Te
19 ol
68 o
. gi
nr a
. or
11 to
— d
12 ox
. ă
p. în
62 se
8 co
-6 lu
42 l
: X
Te VI
ol II
o (d
gi u

pă
1760), in
MA. an
XIII.
1968.nr.4
-6,p
- 293:
Teologul
ortodoxă
tn
secolul
al
XVIIea.
in
an.
1970.
nr.
1 — 3.
52—69;
Teologia
ortodoxă
tn
jumătate
a
secolului
al
lea.
MMS.
an.XLVI.
1970.nr. I
— 2.p.6
—H); Din
teologia
ortodoxă
a
secolului
XIX
(după
IS4H). in
MB, an.
XX.
1970. nr.
4-6,p.
277-283;
Dm
hristolog
ia
patristi
că
MMS.an
XLVII.
1971,nr.
7-8, p.
432-452.
Die
orthodox
e Kirche
vom
Jahre
1054 bis
heute. in
colecția ..
Lc
mumie

religieux"
30.
Lausannc
. 1969. p.
73-12y;
Orthodo
xie.
llistoire
d'uit mol
el de sa
sigm/ica
tion, în
Jsiina-,
Paris. 4.
1970. p
425-434;
Despre
limba
liturgică
la
români,
expuner
e
istorică.
in MA. an
XX.
1975. nr.
1-2. p. 7-
28. Din
filologia
creștină
patristic
ă. En
MB. an.
XXVIII.
1978.nr.
7-9.p.
369-381;
De I
Orthodo
xie, in
rev._Theo
loghia".
Alena.
1979 (>i
extras.
10p.).
Alic
studii >i
articole
in
periodicel
e
bisericeșt
i
menționa
te in lista
bibliogra
fica sau
în -Tele-
graful
Român"
(peste

15 n.
0). ..
.. Os
By tki
/a rc
nfi hli
no ch
țla c
vî St
ca ud
" ie
— n'
Pr —
ag Wl
a. ir
„H /b
la ur
s i[,
Pr „K
uv irc
os lie
la im
vî" O
— sl
Pr en
ag "
a. —
..P G
ra olt
vo in
sl ge
av n.
ny „J
Sb ui
or gc
ni Ki
k" uli
— en
Pr "
ag —
a. Br
_G e
ol m
os en
Pr .
uv „P
os rc
la se
vi nc
a" e
— Or
Pr tli
es od
ov ox
, e"
„N —
eu Pa
c ris
Zc ,
if „C
— lm
Be sti
rli an

ismc au 1942.270
XX-e siec p.)
le"-Paris A
ere. tradus
împreu din lunba
na cu ceha
preoții lucrarea
profesori lui Ainos
loan Comemu
Rimuiean s: *Scoală*
u și *nuiternă*
Teodor .
Bodogac București
a revj/ut . 1937.
>i iredn 120 p. In
.,i anii 1939
manualul —1946 a
dc redactat
Istorie revista
biserice „Candela”
ască de
um\ersu laCemauț
lă, i-
pentru Sueeava.
Institu- Literat
tele ura Jana
Teologice. Balacciu
voi I. și Kodica
București Cluriaces
. cu.
1975.447 *Ihecfionar*
p Sub *de*
îngrijirea *lingviști*
sa a *si filologi*
reapărut *români.*
Cursul București
iie Drept . 1978. p.
biserices 236—
c 237;
universa *Enciclo-*
l al *pedia*
canonislui *istoriogr*
lui *afiei*
Vjlcrian *româneș*
Șe&an *ti.*
(ed. a IV- București
a.Ceman . 1978,
|i.
s| s\N VALKKIAN

p. 314; teologic,
Vasile ms..
Pop, Sibiu,
Preotul 1981; Pr.
profesor Prof.
dr. Mircea
Stilan Pflcururi
Sesan, u, *In*
Biobiblio *memoria*
grafie, *m:*
Teză de *preotul*
licență în *profesor*

dr V
, LI
M 98
il l.
a nr
n .
Ș 7-
e 9,
s p.
a 67
n. 9-
m 6
ST HI
.a ;
n. Pr
X .
X Pr
XI of
II, Mi
19 rc
81 ca
, Pă
nr cu
7- ra
10 ri
, u.
p. *D*
62 *o*
0 *u*
— *ă*
62 *s*
7; *ut*
A. *e*
Ji *d*
vi. *e*
f *a*
Pr *ni*
ot *d*
st *e*
a în
vr v
of *ăț*
or *ă*
pr *m*
of *â*
dr *nt*
, *te*
M *ol*
il *o*
a *gi*
n *c*
\$ *la*
e *Si*
s *bi*
a *u.*
n. *l*
în 7
M 8
A. 6-
an /
. 9*
X 6,
X Si

biU, 1987,p.3 51 -354.

ŞES AN VALKKIA N. profesor de teologic N. 28 iun. 1878. în Slobozia Rarcncei-Bucovina . în familie de preol, t 10 mai 1940. Sn Cernăuți. Civuuttui ul tomân clasic din Cexn&uți U&flfc— 18%). apoi Facultate a de Teologic din Cernăuți (1896-1900>.ca re-i conferă doctoratu l In 1901: continuă studiile la Facultățil e de Drept din Cernăuți. Viena și Praga. cu doctoratu l în Drept i.* Praga în 1916: studii de specializa re la Univmii al cadin Atena și la leiuxjlun (1906—

1907)» apoi la Academii le teologice din Kiev. Moscova și Peiersbur g (1907 1908). Diacon la catedrala din Cernăuți (1909-1918). translatō r pentni limba cehă pe lângă Curtea de Apel din Cernăuți (1911-1939). docent pentru Dreptul biserices c la Facultate a de Teologie din Cernăuți (1913). profesor suplinito r la aceeași catedră (1918). apoi titular (1919-1940». decan al Facultății (1921/22), rector al Universit ății din Cernăuți (1923-1925 îi 1927-1930). preot (1918).

pr m
ot e
op m
op br
(1 u
92 în
0). C
ar on
hi si
pr st
cs on
bil ui
cr su
st pe
av ri
ro or
fo bi
r se
(1 ri
92 ce
2). sc
Pa (1
ra 91
lel 9
a —
de 19
ți 25
n),
ut se
și cr
alt et
e ar
de ul
m C
ni on
tă sti
ți: tu
u an
n tei
ti bi
m se
p ri-
pr ce
of ști
es în
or să
ta rei
Fa na
cu tă
lt cu
at re
ea ali
de za
Dr re
ep a
i u
dt ni
n fic
C ăr
er ii
nă or
uț ga
i, n

izației (1936—
bucurești 1940).
ti fondator
ortodoxe *1
în președint
România e al
întregită, Asociației
având culturale
un rol „Pneumii
înseninat Cehoslov
în aciei” din
această Cernăuți,
acțiune, membru
director al
general al -Societăți
Departa i pentru
mentului culiura și
CUIICICN literatura
pentru romană
Bucovina din
în Bucovina
Cernăuți " ș M. A
(1922- publicai
1925). o sene de
consilier lucrări
rrlrrcnî de Drept
la secția canonic,
economic mai ale*
ă a de
Consiliul interes
ui practic
eparhial ale
Cernăuți Ortodoxie
(1925 — i în
1931). general și
membru ale
în Bisericii
Congresu noastre
l Național în
Biserices special,
c,delegat un
ul manual
Bisericii tipărit
Ortodoxe postum,
Romane propuner
la i și
Congresu proiecte
l Alianței de lege
mondiale cu privire
pentru ta
înfrățirea unificare
popoarelo a
r prin organizaț
Biserică ie
(Praga. bisericeșt
19281, i
președint ortodoxe
cle din țara
Asociației noastră
clerului după
ortodox 1918 (a
din fost însă
Bucovina împotriva

ad i
mi și
te X
rii uv
mi ă
re iu
ni l
lo Pr
r eo
la țe
ex sc
er "
cit —
ar R
ea ă
p ă
ut uț
er i,
ii re
bi ce
se nz
ri- ii,
ce cu
ști vă
, n
dif ță
er ri
ite .r
st eg
u ul
dii a
în m
«C en
an te
de et
la c.
*4 L
— uc
C ră
er ri:
nă Kî
uț rc
i, h
ar e
tic u
ol n
e d
In St
«G a
la at
su i
l m
B ro
uc m
ov is
in ih
ei⁴ —
" b
— y
C z
er a
nă nt
uț

inischen ", an.
Rriche XLVII.
seit 1936. p.
Konstan 71 -85 (>i
tin dvm extras.
Grossen 17 p):
und bis Convoca
zum rea
Palte Sinodul
KoriMein ui
fifitipi'U. ecumeni
VoL L c, în
D:e „Candela
Reltgion ", an.
spolitikd XLVIL
er 1936.p.95
chnstlich -1 IO(și
- extras,
romtsch 1937.18p
en);
Kaiser, Revizui-
von rea
Konstan coiumne
tin i7. Gr. lor JI
bis altor
Theodmi norme
us d Gr. bisericeș
fi/i-i«»). ti,
Czernowi firettim
tz, 1911. si
XV ♦ coiUficar
359 p ea lor,în
(voi. „Candela
II.pregătii ",an
pentru XLVII.
upar. s-a 1936. p.
pierdut 145-159
in 1940»; (ți extras,
Autocefa 1937, 17
lia- p);
Auumom ultimele
ia. în două au
„Candela" lM
* an. prezentar
XLII, e ca
1931. p. referate
237-249, la
Dreptul Congresu
de l
devoltttt profesoril
une al or dc
patriarh teologie
ului st al ortodoxa
nâtro/)ol dc la
itului fn Alena,
bara publicate
con. I I — în
al limba
Sinod. germană
Vff — în
ecumeni Proces
c), în Vetlxinx
..Candela du l-er

C e
o a
n sc
gr ă
e o
s bl
d ig
e at
T or
h ie
e ,
ol tn
o vo
gi i.
e O
or m
tl a
u gi
nt u
o L
x P
e S
ă S
At al
ht e
n D
e r.
s Ni
I9 co
J la
6. e
At B
en ăl
a, a
19 n
39 m
. itr
p. o
28 p
8- ol
29 it
7 ul
ți A
31 rd
0 e
— al
32 ul
3 (ui
și la
ex d
tr o
as u
); ă
C z
ă ec
s i
ăt il
or e
ia a
bi ni
s d
er e
ic ar

hipăstori lor.Cons
re. Sibiu. rituțiowl
1940, p_ ism în
731 — Biserica
739; C«rj Ortodox
ile Drept ă. Trei
biserices stmtii in
c legătura
universa cu
l. cd a IV- organiza
a.Cernău rea
ți. Bisericii
1942.270 Ortodox
p e
(publicai Române
de fiul întregite.
sau preot Cernăuți.
pmf. dr 1919.
Milan Pnneet
Șcsan; de
celclahc unificare
irei ediții a
erau organiza
litografiat ției
e). Bisericii
Unific autocefa
area le
Bisericii ortodt>x
Ortodox e din
e dtn Români
Români a
a întregită
întregită .
, Cernăuți.
Statutul 1920,69
Organic p.:
din Contribu
Transilv ții
ania tn privitoar
tumiiui e la
canoane

4

raportul ela^an.
dintre Stat și 1923. p.
Biserica 321—
Ortodoxă fn 358;
Constituția Modificarea
cea nouă a l^egii fi
Romanței Statutului
întregite* pentru
Cernăuți. organizarea
1923; Bisericii
Reflexiuni Ortodoxe
asupra Române, fn
unificării „Candela
organizației ", an.
Bisericii XLVI.
Ortodoxe din 1935.p.
România 117-201
mfreRi/rt (și
.în„Caml extras.

76 ai
p.) ci.
. p.
L I
—
ik L
Ta X
tu XI
ra I):
: La
Pr ză
of. r
Dr la
. co
M b.
- Dr.
Șe Val
su ena
n, n
Fa Șes
mil att.
ia B
\$es uc
an* ur
în eș
„C ti.
an 19
de 40
la ,
", 11
an p.
. L (e
— xt
LI ra
I. s
19 di
39 n
- ST
19 ,
41 an
. .
P. VI
L II,
X vo
XI L
II I.
— 19
X 40
C ,
VI p.
(al 18
te 8-
ar 19
tic 5);
ol Pr
e of,
o Pe
m tr
ag u
ial Rc
e zu
to Ș.
t Ca

nonistul obține
ortodox Dr. doctoratu
Valerian l (1924).
\$esan, în Profesor
AB. an. de Religie
IL 1945, la Școala
nr. 1-2. normală
p. 77-78: din Arad
Drd. (1924-
Vasile 1925),
Axinia, profesor
Contribuția de
profesorului Teologie
Valerian practică
Sesan la la
dezvoltarea Academia
Dreptului teologică
bisericesc* în din Arad
ST, an. (1925-
XXVIII9 1948).loc
76.nr. 7- țitordere
10, p. ctor(194
600-610. Uși
rector al
Academic
ȘICLOV i (ian.
AN 1946—
SIMION. 1947);
profesor conferenț
dc iar
teologie. pentru
N. 28 Pastorală
dec.
1898. în
Șcitin, Liturgică
jud. și
Arad. î Omiletică
18 fehr. la
1988, în Institutul
Arad. Teologic
Studiile Universit
medii ar din
la Sibiu
Gimnaziu (1948—
l din 1952),
Beiuș preot-
(1910— paroh în
1918), Aradul
cele Nou
superioar (1952-
e la 1959).
Institutul apoi la
Teologic catedrala
din Arad episcopal
(1918—
[192D.cu](#) ă din
diferența Arad
la (1959—
Facultate 1974),
a de iconom
Teologie .stavrofor
din
Cernăuți, A scris
unde câteva
broșuri

în si
co alt
le e
cți pe
a . ri
.B od
ibl ic
iot e.
ec L
a
Cr ite
eș ra
ti tu
n ra
ul :
ui Pr
O Pr
rt of.
od Mi
ox rc
4' ea
dc Pă
la cu
Ar ra
ad ru
(/ l.
M
lup Do
tă uă
pen sut
tru e
leg de
ea ani
str de
ăb înv
un ăță
ă. mâ
Ar nt
ad teol
,
19 ogi
41 c
1. ta
72 Sib
p. iu,
ș. 178
a.) 6-
. 198
ar 6,
tic Si
ol bi
e u.
în 19
.. 87
Bi .P
se .
ri .
ca 35
și 5-
Șc 35
oa 6;
la Nec
" ro-

/og. In din
MB. an. Roma.
XXXVIII. împreună
1988.nr. cu Pclm
l.p. 124. Maior
(1774-
1779),
unde a
obținut
doctoratu
l în
lingvist, Filosofic
pedagog și
și teolog. Teologie.
N. 28 A făcut în
febr. aceasta
1754,inR perioadă
âciu,jud. intense
Mureș, cercelări
12 nov, în
1816Ja arhivele
Sinea,în și
Slovakia. bibliotecil
Studii la e Romei.
Colegiul în
reformat legătură
din Târgu cu
Mureș originea
(1766— și istoria
1768}. la poporulu
Seminar i
ul iezuit roman,m
„Sf. Iosif aterializa
din Cluj te fn 27
(1768— dc
1772). volume
apoi la dc
Gimnaziu documen
l piarist te,
din inscripții.
lii.strîta extrase
(1772— din
1773). lexicoane
Profesor , din
de istorici și
„relorică geografi
ți antici
poetică" sau din
la școala evul
mănăstiri mediu. în
i din Blaj 1779/80.
(1773/74 tot
). împreună
Călugărit cu P.
sub Maior, a
numele făcut
Gavriil și studii dc
trimis la Pedagogi
studii la c la
Colegiul Școala
„Dc .Sfânta
Propagan Ana" din
da Fidec" Vlena.de

Dr Bl
ep aj.
t a
na fo
tu st
ra pr
l, of
p es
u or
bli la
c ..ș
și co
bi al
se a
ri no
ce r
sc m
la ali
U ce
ni as
ve că
rs "
it (1
at 78
ea 0-
de 17
ac 81
ol).
o, la
da Gi
r m
a na
co zi
nt u
in (1
u 78
at 1-
și 17
ce 82
rc)
et și
ăr di
ile re
pr ct
ivi or
to al
ar „ș
e co
la lii
ist na
or țio
ia na
ro le"
m (1
â- 78
ni 2
lor —
. 17
Re 84
în).
to ca
rs re
la fo

rma și Episcopia
perfectio unită (fin
na pe Oradea,
dascălii apoi a
sătești, fost
director administr
al școlilor atorul
„național moșiilor
e" unite și
din toată educator
Transilva ul fiilor
nia (1784 contelui
—1794). Damei
orga- Vass
nizând dinȚaga-
376 de azi jud.
astfel dc Cluj
școli, pe (1797-
care le-a 1803);
cercetat din nou
în mai la
multe Episcopia
rânduri din
și pc Oradea,
seama apoi a
cărora a lucrat în
tipărit un Muzeul
număr diplomați
însemnat c, istoric
dc și juridic
manuale al lui
didactice. Martin
în urma Gheorghe
intrigilor Kovaciic
și h din
delățunil Buda
or (1803-
episcopul 1804),
ui Inau corector
Bob, a al cărților
fost româneșt
închis ta i care sc
Aiud tipăreau
(sept. la Buda
1794— (1K04—
ian. 1808),
1795). suplinitor
judecat și al
achitat: postului
renunță de
tot atunci „cenzor"
la haina pentru
monahal aceste
a și cărți
încearcă (1806—
să-și 1807); își
reocupe tipărește
postul dc acum
director, câteva
dar fără lucrări:
rezultat; in 1808
stă un t s-a retras
iinp la la Sinea,

în ng
Sl vi
ov sti
ac c,
ia, te
la ol
m og
oș ic,
ia m
fiil an
or u
co al
nt e
el di
ui da
Va cti
ss ce
, ,c
fo ea
ști m
i ai
să m
i ar
el e
ev pa
i, rt
u e
n ră
de m
a as
tr e
ui în
l m
pa an
nă us
la cr
m is.
oa L
ite uc
' ră
A ri;
el i
ab en
or loi
at țic
n c:
u *Cat
ehi
sm
ul
cel
nui
re
tu
într
ebă
ri
fi
răs
pu
nsu
ri
alc
ātu
it
fi
înt
oc
mit
f>e
ntr
u
folo
sul
fi
pro*
m
er
oa
se
lu
cr
ăr
i
cu
pr
ofi
l
ist
or
ic,
li

copseata
tuturor

școalelor
norma/i'

SINCAI CUIKOKCHK

cești a în 1788 b
neamul Sibiu ți
ui în 1796
românes la Blaj,
c... Blaj. sub titlul
1783,4 + *Alfavita*
180 p< *xau*
(tradus și *Rucoawi*
piclucrjl); *a): ABC*
Adunare sau
a *Bu*oa\n*
dogmelo *ă spre*
r cre- *folosul*
iltn{it cu *școalelo*
însemnă *r* *mamulu*
ri de *i*
folos. *românes*
1815. în c. Sihiu,
manuscri 1783,98
s (tiadus p.;>i *îndrepta*
prelucrat *re către*
) *aritmetic*
ă, tntâia
DMAC *parte,*
UGK *alcă-*
ABC sau *tuită fi*
Alphavit *întocmit*
țuntru *ă pentru*
folosul *folosul fi*
și *procops*
procops *ala*
eala *tuturor*
școalelo *școalelo*
r celor *r*
normale *normăle*
sti a *fti a*
nea- *neamul*
mului *ui româ-*
romantic *ne\c.*
. *ABC* Blaj.
otler 1785.3 f.
Nomenb + 81 p;*uchlein* *Povăfuir*
zum *e către*
Gebruch *eco-*
e der *nomia*
Walachi *de*
schen *râmp,*
Sationa *pentru*
bSchule *folosul*
n *sătulelor*
(..Abeced *româ-*
arul cel *nești*
mare"). *celor dtn*
Blaj, *țara*
1783 *ungurea*
(reeditat *scă st*

dt a
n U
p tt
ă hi
rț c
il e.
e „
ei >
i Vi
m en
ț* a.
re 1
u 7
n 8
at 0.
e. 5
B f
u +
da 9
, 4
1 p.
8 (i
0 n
6. co
2 la
2 bo
3* ra
1 te
5 cu
p. S
a
L m
in ui
gv l
ist M
ic ic
e: u;
El cd
e .
m a
e ll-
m a.
a B
I u
m da
g ,
u 1
a 8
e 0
d 5.
a 1
c 1
o- 0
ro p.
m ,
a n
n u
a m
e ai
si de
v G
e h.
v Si

ncal);
Prima
principi
a
latitt\ae
gramma
tices
iþiiae ad
usum
icholaru
m
valachic
o
national
ium
Propter
majorem
incipient
tuni
pueroru
m
factlitate
m
adfecta
udachic
a
Imguae..
.* Blaj.
1783.
IH4 p.
(ed. a II-
a. Blaj,
1785);
Vocabul
ahum
pertinen
s iul tna
Regna
Saturae
(un
manuscri
s
cuprinzâ
nd
numirile
plantelor,
mineralele
or si
animalele
or).

Istorice
:
Epistola
GeorgiiS
mkai.,,a
dloanne
m de
Upszki,..
, Mapae
Geograp
hicae
Pro~

vinciaru
m ad S.
Corona
m Regni
Httngari
ae
pertinen
tium
Elucubr
ationem.
Buda,
1804.13
p.
(lămuriri
cu privire
la
traascric
rea unor
toponi-
mice
minanest
i);
Hronica
mmântlo
r şt a
mai
multor
neamuri
. încât
au fost
ele așa
de
ameste-
cate cu
românii,
cât
lucrurile
.
întâmpl
ările și
faþxele
laiotafâr
ă de ale
altora
nu \e
pot scrie
pre
inleles
(rezumati
v, ca
adaos la
Calendar
ul de la
Buda ne
anii 1808
și 1809).
Sub
același
titlu, o
altfl
lucrate.
în trei
volume,

a tâ
ră i,
m pâ
as n
fn ă
m la
a a
n n
us ul
cr 9
is. 9
Ti 9)
in ;
d Ia
ti B
pă u
riþ da
i, .
po (n
st l
u 8
m 4
în 4,
m de
ai pr
m of
ul es
te or
râ ul
n Al
d ex
ur a
i n
la dr
la u
și. G
în av
l m
K di
4 n
l, Ar
de ai
ar (u
hi n
m vo
a lu
n m
dr pa
it n
ul ă
G la
hc a
in n
tu ul
n 8
o 3
Vi 2)
da ;
(p pr
ar i
te m
a a
în ed

iție *summar*
 completă *ta*
 la Iași. în *collectio*
 1853 — *ex*
 1854. în *diversis*
 trei *authorib*
 volume. *us*
 după *facta...*
 manuscri tom I.
 sul Im anii 88—
 Vida. 1329;
 îngrijită tom II,
 de anii
 August 1330-
 Trebciu 1551 fi
 Laurian. 1684-
 Anastasi 1724;
 e Panu >i locn.in.a
 Mihail nii 1552-
 Kogălnicc 1683. în
 anu; a manuscri
 doua în s; este o
 1886. la colecție
 Bucure dc
 vii, tot în documen
 trei te și
 volume, izvoare
 sub narative
 îngrijirea (întocmit
 lui ă pe baza
 Grigorc colecției
 Toctlescu man în
 ; ediția a 27 dc
 III a, volume)
 îngrijită și care
 și studiu urmau
 asupra să
 limbii de însoțeasc
 Florea ă
 Fugariu. *Hronica*.
 prefața >i Fragment
 note de e din
 Manole opera sa
 Neagoc. reprodus
 3 voi.. e En voi.
 Bucureșt *Scoală*
 i. 1967— *ardelea*
 1969. *nă*, voi. L
 CCXXVII Bucuirți
 + 604 + . 1983,p.
 452 + 34-54.
 381 p ; 125-
Rerum 128.272-
spectant 579.
tum ad 595-704;
Untvers Voi IL
am Bucureșt
gentem i. 1983.
Daco- p. 5—
Romana 137,
m seu bibliogra
Valachtc fie la p.
am, 979-

9 uc
 8 tiv
 3) șj
 . ed
 . ifi
 D c
 c cr
 po iti
 p că
 ul dc
 ar D
 iz u
 ar n
 e ui
 a ni
 ști (i
 în hi
 ței șc
 : și
 în Po
 v rn
 ăț pi
 ăt li
 u u
 r Te
 a od
 fi or
 re .
 a B
 s uc
 c ur
 a cș
 s li.
pr 1
e 9
s 6
u 4.
r 2
p 1
a 5
re p.
a (o
s lu
u cr
p ar
er e
st dc
îți fiz
ei ic
n ă
or pr
o el
d uc
ul ra
ui tă
 . și
 St ad
 u ap
 di ta
 u tă
 în dt
 tr ip
 od ă

teologul *Gheorgh*
german *e Stncai.*
l. IL în
Hclmuth. „Transilv
1732- ania", an.
1813); LUI.
Istoria 1922. p.
naturei 295-310;
xau a Iacob
*firet** Radu.
prelucrat *Doi*
ă tot *luceferi*
după *rătăcitor*
Helmuth, *i*
cu trei *Gheorgh*
capitole: *e Stncai*
plante, *st*
minereur *Samuil*
i, *Micu.* în
viețuitoar An Acad.
e (In Rom..
manuscri MSL_M s.
s). a Hl-a, I.
II. nr. 3.
Literat Bucureșt
ura Al. i. 1924.
Papiu 121 p.;
llanan. Al.
Viata, Bor/a.
taierele *Primul*
ft ideile *dicționa*
lui *r de*
Georgiu *științe*
\$mcai. *naturale*
Bucureșt *românes*
i. 1869; c: ..
Al. *Vocabul*
Bor/.a, *ahum*
Prima *pertinen*
istorie *s aii tria*
naturală *regna*
române *natitrae*
ască. " *de Gh.*
..Istoria *Sincai**
natura în
sau „Dacoro
firci" de mania".
Gh. V. 1927—
Șittrai, în 1928. p.
„Transilv 553-562;
ania", Zenovic
an. LII. Pâclișan
1921, u. *Un*
nr.9—12, *vechi*
p. 825 — *proces*
836; *literar*
Zenovie *Relațiile*
Pâclișan *lui loan*
u, *Bob ru*
Contribu *Samuil*
ții la *Klein,*
biografî *Gh.*
a lut *Sincai și*

P o
et R
r u
u ffi
M ni
ai hi
or s
. c
în u
A ol
n a
Ac la
ad ti
R ni
o st
m a
.. n
M m
.S e
J. n
.s. a
âi (l
n 7
a, S
L 0-
X 1
V 8
LI 7
9 1
3 h
5. R
p o
2 m
2 a,
1- l
2 9
5 4
5 2.
>i p.
R 5
F 2-
R. 6
a 8
n. și
II. 8
vo 9-
i 1
III 1
, 5;
1 Ni
9 co
3 la
5. e
p. Al
8 b
7 u.
— Is
1 to
2 ri
1: a
M în
a v
n ăț

ământul
ui
4

dirt și
Transilv gânditor
ania iluminist
*i*ättä la* * în
1800, „Cercetăr
Blaj, i
1944, p. Filosofice
248 — ". 1963.
280. D. nr 2.p.
Prodan. 389-406
Un și nr 4.
nuoiusc p. 895-
ris al Im 911;
Gheorgh Dumitru
e Sincai Ghișe >i
împotriv Pompitiu
a Tetntor.
su/pers *Studiu*
titilor. în *introduc*
„Studii și *tiv la Gh.*
Cercetări Șineai,
Științifice *învățătu*
". Cluj. L *ră*
1950. *firească*
fasc. 2, *spre*
p. 143— *surpare*
157; D. *a*
Macrcă. *supersti*
Lingviști *ției*
fi *norodul*
filolvgt *ui*
ramam. .Bucureș
Bucureșt ti. 1964;
i. 1959. Mircea
p. 34— Tonmș,
45; *Gheorgh*
Romulus *e \$<ww«*
Muntcan *Viața și*
u. *opera,*
Contrib Bucurcșl
uția i.
Școlii 1965.25
ardelen l p.;;
e la Lucian
culturali *HI'jtn**
zarea *Gândire*
maselor. *a*
Bucureșt *române*
i, 1962. *ască tn*
passim; *Transilv*
I. Lungu. *ania în*
Gheorgh *secolul*
e Stncai. *al XVIIU-*
fnvâtat *lea. ed*

M

în *a*
gr *rt*
iji *e*
tă *a*
de *lu*
G *i*
eo *G*
rg *h*
e *e*
lv *or*
aș *g*
c *h*
u. *e*
B *S*
u *t*
c *n*
ur *c*
eș *ai*
ti, *.i*
l *n*
9 *B*
6 *O*
6. *R.*
p. *a*
l *n.*
2 *L*
8- *X*
1 *X*
3 *X*
3 *V*
și *,l*
1 *9*
7 *6*
0- *7.*
1 *nr*
8 *1*
7; *—*
M *2,*
ir *p.*
ce *9*
a *5*
P *—*
ăc *1*
ur *1*
ar *4.*
iu *M*
, *a*
l *n*
5 *ol*
0 *e*
d *N*
e *ca*
a *go*
ni *e.*
d *P*
e *re*
la *fa*
m *ța*
o *la*

Gheorgh
e Șincai,
Opere.
Voi. I,
Bucureșt
i. 1967:
Dumitru
Ghișe și
Pttnpihu
Teodor.
*Fragme
ntanum
iluminist*
. Cluj.
1972, p.
101 —
178;
Duru.ne
Popovici,
*Studii
literare.*
voL 1,
Cluj.
1972. p.
209-
227.248-
2525129
0-315;
Jana
Balacciu
>i Rodica
Chinaecs
cu,
*DicUona
r de
lingviști
și
filologi
romani.*
Bucureșt
i. 1978.
p. 238—
239;
*Dicționa
rul
literaturi
i
române
de la
origini
până ta
1900.*
Bucureșt
i, 1979.
p. 829—
832 (cu
bogată
bibliogra
fie);

Mircea
Tomuș,
*Glîeorgi
w Șinca.
Viata și
opera.*
Bucureș
u, 1994.
208 p :
diverse
tratate
de Istoria
literaturii
romane,
M)AM"
LrKTCi:.
pic. ^**t**i |
xvijt ți
dascăl N
1706. in
Brașov, *
31 mai
1741, în
Brașov A
învățat la
Școala
românea
scă din
Șcheit
Brașo-
vuJui.
ajungând
cl însuși
dascăl
înainte
de 1731;
preot la
biserica .
.Sf.
Nicolae"
dm Șcbci
(dec
1735). In
1731
pune
ba2ele
unm
atelier
tipografic
, în care
a upăril.
tn mai
mulți
ani.
calendar
e
româneșt

i» ta
c nt
u e
o c
se ur
ri e
e a
de u
te co
xt nt
e ri
as b
tr ui
o t
k la
>j pr
pc og
e re
și s
o ul
„h o
ro m
n e
oi ni
og rii
tu ts
e" -
.c a
u u
in fă
di c
ca ut
re și
a co
u pi
n i
or d
ev u
e p
ni ă
m el
e e).
nt S-
e a
ji p
a ăs
u tr
n at
or n
de u
sc m
o ai
pe ce
ri l
ri di
i n
m l
p 7
or 3

3 — cel Micu.7V
inai vechi /wm/W
calendar lut Petcu
în limba IPetru)
romană Soanttl
cunoscut din
pană Scheti
acum — Braşovu
sub lui si
Uliul' primele
Catemta calenda
ri acum re tn
inuui limba
/umâne română.
scalcan în
ui dupe „Cuinida
cel va-, voi
sârbesc IV. 1970.
(la p. 465-
rândul 475; Voi.
lui. Cărturar
prelucrat i
după braşove
unul ni. Sec.
rusesc). XV-XX.
Literat Ghid
ura: G bibtio
Bogdan- afic,Bn\
Duică, \$t™.\97
Tiţu graf 2.p. 212-
ul Popa 213;
Petre. Nicolae
în Carlojan.
ȚB.an Cărțile
L1929.nr. popular
l.p. 76- e in
78; C. literatto
Lacca. a
Cel mai române
vechi ască. L
calenda Bucureș
r i. 1974,
române p. 222-
sc. în 224;
..Ducoru Dicționa
inania", rul
VI, 1929- literaturi
1930. p. i
358; române
Mircea de la
Tomescu, origim
Ca/r/../« până la
rWr /
româneș 900,Buc
tii 1733- urei.l97
1830). 9.p.832.
Bucureș
u, ȘOIM
1957,p. A
20-24; GHEOK
Emil taiK.
profesor

de u
te (l
ol 9
og 2
ie, 1
co —
m 1
p 9
oz 2
it 8)
or .
. la
N. A
l ca
3 de
fe m
br ia
. Te
l ol
9 og
l ic
l, ă
în „A
Si n
bi d
u, m
l aa
2 r
6 di
n n
ov Si
. bi
l u
9 (l
8 9
5. 2
în 8-
Si 1
bi 9
u. 3
St 2)
u și
di la
i C
la o
Li n-
ce se
ul rv
.. at
G or
h ul
eo di
rg n
h B
e u
l- c
az ur
ă eş
T* ti
di (l
n 9
Si 3
bi 2

—1937). politane
Profesor din Sibiu
suplinito (l<M0-
r de 1985), al
Mu/ică Reuniuni
la Școala i
normală mcsca\$
„Andrei Uor(1939
Șaguna" -1949),al
din Sibiu întreprin
H937- derii
1941),pr Poli-
ofesorsu grafice,
plinitor al
de Sindicat
Cântări ului
bisericeș învățămâ
ti și Tipic nt șa.
la diacon
Academi (1938),
a preot
lcolologică« (1939).
Andreiun protopop.
ă¹(194l Autor de
—1943). studii
apoi t«n- teoretice,
fercnțiar articole,
pentm compoziți
aceeași i,
disciplin prelucrăr
ă, i
continuă folclorice
nd și etc.
după
1948,la Lucriri
Institutul *Despre*
Teologic *rugăciu*
Universit *ne*S*
ar, la *b*
Conferinț *m>*
a de 1942.62
muzică p;
bisericea *Funcțiu*
scă și *nile*
Ritual, *muzKit*
până la *liturgice*.
pensiona Sibiu.
re 1945.10
(1976); 4 p .
un timp *Temeiuri*
profesor *le*
ăc *psiholog*
Antonie *ice ale*
la Școala *ritualulu*
populară *i cultului*
de Ană ■ ■ -v
din Sibiu în
(1946— ..Anuaru
1959).dir l XXIII
ijor al (V) al
coruluica Academi
irdnilei ei
mitro- Teologice
«Andt*ia

n e
c m
V îi.
\\ Si
i9 bi
4 u,
6 l
/ 9
1 4
9 7,
4 p.
7. 1
p. 2
6 9-
5 1
- 4
8 3;
7; F
M ol
u cl
zi o
c r
a ul
el m
e u
m zi
e c
n al
t re
d li
e gi
în o
fr s,
ă in
ți S
re T.
a a
[t n.
o ÎL
p 1
o 9
a 5
re 0.
fo nr
r, .
în 3-
vo 6.
î. p.
B 2
is 8
e 8
ri -
c 2
a 9
și 4;
p M
ro u
bl zi
e c
m a
el S
e O
vr R

A
MKLENT
IE

hisence
scâ și
taică fn
Institutu
l
Teologic
dtn
5^JnMA.
jnA'K196
I.nrll-
12,p.
798-806;
Expresiv
itatea
religioas
ă a
psaltichi
ei
româneș
ti
contemp
orane. în
BOR, an.
XCIV.
1976. nr.
5-6, p.
525—
531. Alic
articole
în
„Revista
Teologică
4.
„Mitropol
ia
Ardealul
ui”.
„Telegraf
ul
Român”.
„îndrum
ătorul
biserices
c”, toate
la Sibiu.

Compo
ziții
Muzică
corală:
Opt
colinde
pentru
cor
*mixt**
versuri
populaic.
Sibiu.
1940: *IM*

joc. cor
mixt.
versuri
populare
(1950);
Meneas
că.cot
■ ;■;ii.
versuri
populare.
Bucureșt
i. 1950:
Mântlru-
t jocul
Hategan
a, cor
mim.
versun
populare.
Bucureșt
i. 1951;
Sunta
ciobăne
ască,
suită dc
cântece
populare
pentni
cor mixt
(1955);
Suită de
cântece
ciobăne
ști, poem
pastoral,
versuri
de C
Dragoma
n (1956);
Galere
șl
circubtre
** cor*
mixt.
versuri
dc C.
Dragoma
n,
Brașov.
1957;
Bucuria
*muncii**
suită
corală,
versuri
de V.
Muntean
(1959):
Cantata
înfrățirii
, cor
mixt.
București

. a
1 (1
9 9
6 6
1; 7)
T ;
ri S
pt p
ic er
p a
a nț
st a.
or m
a a
L dr
co ig
r al
de pe
fe nt
m ru
ei co
(1 r
9 m
6 ix
6) t
; (1
E 9
u 6
șt 8)
iu .
u M
n uz
b ic
a ă
s si
m m
. fo
b ni
al ca
a :
d A
ă d
pe a
nt gi
ru o
co m
r ol
m to
ix e
t, x
ve p
rs re
ur s-
i st
de v
O o
e f
u 1
vi 9
a 4
n 7)
G ;
og M

oment Tale* cor
rapsodic mixt cu
, pentru soliști; /
orchestră biserica
mare mării
(1951 î; Tale
Jte statui m
neosca, cot mixt
pentru ^i bărbă-
orchestră tesc;
(1953»; Rugăciu
Odâ Sn ne — cor
memona bărbătes
lut c;
Gheorgh Rugăciu
e Lazăr. nea Sf
pentm Efrem
orche*Uă Șirul —
(1957): cor mixt;
Dans Axion,
umfanic Ectente
11958); ș,a*
Tryptic Htrral
stbian. um:
penttu Viorel
orchestră Cosma.
(1962); Muzicie
Poem ni
coregrafi român:
c pentru Compozi
orchestră tori ți
(1963); muzicol
Trei ogi.
inutgini Lexicon.
simfonic Bucureșt
e. pentru i. 1970.
orchestra p. 417—
(1966): 418; Ion
Valsul Pope*u.
studenți- Preotul
lor profesor
(1966); Gheorgh
Atma e
Mater Sotma/
(1969); m
Simfoni MA.an.
a Alpitor XXX,
transilv 1985,nr
ani ȘA. 11-!
Biseric 2,p,798
ești: -802;Pr.
Liturghi Prof.Miiv
a ea
dogmati Păcurari
că fn u. Două
„La** — sute de
manuscr ani de
is (1981); învățăm
Heruvic ânt
tn „Re” teologic
major; ta Sibiu,
Podoab t786-
a Casei

i 9
m 5
* 6.
Si in
bi 4
u 8
* 0
1
9
8 Ti
7, m
p. iș
3 oa
3 ra
8- .
3 St
3 u
9. di
i
la
Ș Gi
O m
R n
A az
M iu
E l
L di
K n
N B
TI ei
K. uț
pr (a
eo bs
t, .
zi 1
ar 9
is 0
t 9)
N ,
2 a
6 p
ia oi
n. la
1 In
8 ut
8 il
9, ul
In ui
Fe Te
n ol
er og
is, ic
ju di
d. n
Bi Ar
h a
or d
, t (1
1 9
5 0
oc 9
t. —
1 1

912), la *Carnetu*
Facultate *l unui*
a dc *preot de*
Filosofic *la sate**
o Arad.
Universit 1925. 63
ății din p.;
Budapes *Biserica*
ta (1912- , *familia*
1913) șt *si*
la *natalitat*
Universit *ea.*
atea dm Timișoar
Cluj a. 1934.
(1919- 34 p..
1921) *Moment*
Preot în *e din*
lanova,ju *via/a*
d Timiș < *protopop*
1914— *ului dr,*
1918). in *Traian*
Izvm.jud *Putiti.*
Timiș *Contrib*
(1918- *uții ta*
1926) și *istoricul*
la *parohiei*
parohia *Timișoar*
Timișoar *a*
a-Fabric *//.Timiș*
(1926— oara,
1956). 1937. 48
profesor p ;
de *Paharul*
Religie la *cu*
Școala *otravă*
normală (dizertați
dc băieți e).
din Timișoar
Timișoar a.
a (1924 1945.42
— 1940). p ;
protopop *îndemn*
(1940). *uri*
președint *duhovni*
e al *cești.*
Asociație Timișoar
i clerului a,
„Andrei 1943,22
Șaguna" 4 p.
din (conferinț
eparhia e,
Aradului pareneze.
(din predici).
1930). A
membru redactai
al mai revisla
multor omiletică
societăți ..Duh ți
culturale Adevă
. dc la
Lucrări Timișoar
: a (1941
— 1948),

în Ti
ca c
re Fl
a av
p iu
u și
bl S
ic er
at a
n fi
u m
m)
er la
oa pe
se ri
pr o
ed di
ici ce
: le:
a „B
co is
la er
b ic
or a
at și
c Ș
u co
a al
ni a"
co —
le. Ar
pi a
ed d.
ici „C
>i al
re ea
ce M
nz â
ii nt
(c ui
u rii
n *
u —
m Ar
el a
e d.
pr „B
o is
pr er
iu ic
sa a
u B
c ă
u n
ps ăț
e ea
u n
d ă"
o- . .
ni M
m itr
el o
e p

olia c din
Bana- Sibiu
lului", (1881-
„Vestul", 1884).
„Froncea studii de
", Filosofie
„Luceafă și Istorie
rul", la Viena
toate la (1884-
Timișoar 1886). de
a. Pedagogi
Literat e la Jena
ura: < 1886-
AVrro/cJ I887hcu
jfJnMB.a doooratu
n. VI, l la Jena
1956,nr. (cu leza
10-12.p. OM
194-196; *Portbtldt*
Pr. M *utg der*
BRuscan *Podagog*
u. *ik*
Pr^/u/ *Herbart*
scriitor s durch
Melentie Zlter.
Șora Hermami
(1889- stadl,
1956) 1889).*
in M B. Pi\>fesor
an laȘwaluc
XXXVL tvllădefct
1986.W eaAsocia
5.p 89- |iunitdin
94. Sibiu
(1887 —
1H92 >,
ȘPAN api |
PKTRI profesor
.prx>lcso de
rdc Pedagogi
teologie . c,
pc<iagog Psihologi
(nchiroto e și
nit).N. 4 Didactică
iun. 'un
ISAO.ÎnL limpdc
upșa.jud. Dogmatic
Alba, ă și Drepi
IImart. canonic)
1911.In la
Sibiu. Institutul
Liceul la teologic
Blaj (cl. I pedagogi
—VII) si c din
Brașov Sibiu < I
(cL VIII), rnan
apoi 1892-1
Institutul mart
teologic 1911»;
pedagogi membru

ȘTKFAN

in c.
Si Ps
no ih
du ol
l og
Ar ie
hi ți
ep Di
is da
co cti
pi că
ei .
Si L
bi uc
ul ră
ui ri
și în
în tr
Co e
ng b
re ăr
su i
l d
N e
ați e
on d
al u
Bi c
se aț
ric iu
es n
c e
al și
Mi în
tr st
op ru
oli c-
ei ți
Ar u
de n
al e.
ul St
ui. u
A di
ut i
or p
ul e
u d
no a
r g
st o
ud gi
ii ce
și .
m Si
an bi
ua u.
le 18
de 91
Pe ,
da 12
go 8
gi

p . in
Treptele educația
formale școlară,
ale 96 p);
învățăm Noul
*ântului** *Abeceda*
Sibiu. r. Sibiu,
1898 (cd. 1904.64
a ll-a, p (cd a
1903.85 11 -J.
p); *Idei* 1906);
pregătito *Cartea a*
are in *doua de*
Prktkgog citire.
tc, Sibiu, Sibiu,
1902. 1905 (ed.
158 p.: a II-a,
Lecții de 1907). A
Psihologi reeditat
e, Sibiu. două
1906,69 manuale
p.; *Lecții* ale
de profesoru
Didac- lui Ioan
ticd, Popescu;
Sibiu, *întâia*
1906, *carte tle*
113 p.; *lectura*
Lecții de și
Pedagog învățatu
ie, Sibiu. ra... (ed.
1908,91 VIII—
p. XVIII) ți
Viata A *doua*
și *carte tle*
activitat *lectura*
ea și
profesor învățatu
ului Dr. ră... (ed.
Datiil VI—XI).
Popovici A
Barcian redactai
u , Sibiu, — cu alți
1903,28 colegi —
p.; „Foaia
Școala Peda
lui gogică"
Saguna. (1897-
Sibiu. 1900); a
1909, 73 întemeiat
p.; și condus
Poveștile revista
pentru pedagogic
primul ă „Vatra
an Școlară"
școlar. (1907—
Sibiu, 1911).
1901,72 Colaboră
p. (ed. a ri cu
IIa în articole
1905, pedagogic
sub titlul e Ia
Poveștile *Enciclop*

e iu
di R.
a Ro
R șe
o a,
m M
a o
n n
ă og
în ra
3 fi
vo a
i. In
(1 st
89 it
8- ut
19 ul
04 ui
) , te
„T ol
el o
eg gi
ra c-
ful tt
Ro e
m d
ân a
", g
„F o
oa gi
ia c .
Po .A
po n
ru dr
lui ei
". a
..T n"
ar ,
a Si
No bi
as u.
tr 19
ă", 11
to ,
at p,
e 10
U 6-
Si 10
bi 7;
u } Dr
j .
I Va
Jt sil
cn e
rt St
ur an
ra ,
: Dr
Dr P
E et
us ru
eb Ș/
KII

l, în herbarxi
„Anuarul emi
XXVII al romani.
Institutul în
ui „Anuarul
icolngic- XVII al
pcdagogi Academie
c" i teologice
1910/19 «An*
11, p. 3- dreiane-".
21 1940/19
(reprodus 41, p 35-
și în 40;
rev. Teodor
..Vutru Gal,
Școlară"*, Activitat
an. IV. ea și
1911. nr gândirea
4-5. p, pedagog
110-120); ică a lui
Nicolae Petru
Regman, SfHin, in
Dr. Petru voi. Dm
\'- istoria
(conferinț pedagog
ă),Bucure iei
ști, româneș
1914,35p ti
.; Petru Culegere
lancu ți de
Constanti studii.
n Olariu, IV.
Bibliogra Bucureșu
fia , 1969, p.
operelor, 125 —
articolel 158;
or și Teodor
dărilor Ciul,
de Petru
seanui \$pan.
ale Activitat
profesor ea și
ului Dr gândirea
Petru sa
Span. In pedagog
„Luceafăr ică.
ul", nr. 9. București
1936. p. ,
19-20; 1979,169
Dr. **pr.** Pr.
Lucian Prof.
Bologa. Mircea
Pe- Păcurari
dagogul u. Un
Dr Petru pedagog
Sp<wt.Ct de altă
uj, dată:
1938,117 prof dr.
p.. Dr Petru
Nicolae Span. în
Terchili. MA. an
Herhart XXVI.
și 1981. nr.

4- în
6. M
p. A,
41 an
3- .
41 X
9; X
Pr. VI
Dr II.
d. 19
Ni 83
co ,n
la r.3
e -
D 4,
ur p.
a, 15
Dr 5-
, 17
P 2.
et
ru \$
S T
p KF
a A
n N
— (di
p n
e bo
d te
a z
g Si
o mi
g on
st),
pr mi
of tr
e op
s oli
or t,
la t
In it
st m
it ^i
ut ul.
ul 16
te 56
ol .IH
o Al
gi ba
c- lul
p ia.
e Pr
d ob
a ab
g il
oț a
tc în
di vă
n ța
Si t
bi ca
u,

rie ta i, dar pc
Gimnaziu care
l din Alba mitropolit
lulia ul nu Ic-a
(existent respectat.
dc prin A tipărit
1580, două
iransfonn cărli:
at în *Noul*
„colegiu *Testame*
academic *nt sau*
" In *imțyâcar*
1622) și *ea cu*
s-a *legia*
călugărit *noao a*
în *lui ls*
mănăstir *lls.*
ea din *Domnul*
Alba *ui nostru*
lulia. sub (cunosc
numele t sub
Ștefan La numele
sfârșitul <lc *Noul*
lui febr *Testame*
sau *nt de la*
începutul *Allxt*
lui mart *lulia sau*
1643. *Bălgrad*)
ales ,
mitropolit terminat
ai Transi dc tipărit
Ivan iei. la 20 ian.
cu sediul 1648
în Alba (reeditat
lulia — în 1988
hirotonit și 1998)
la ți
Târgovișt *Psaltirea*
e — *ce să*
păstorind *zice*
până la *cântarea*
moarte. *a*
Prin *fericitulu*
decretul *i proroc*
de recu* și
maștere *imțkirat*
al *David.* în
principel 1651.
ui Gh Noul
Râk&zi Tcsiarnen
Ldin i
lOct. reprezint
1643. i s ă prima
au impus edific
15 româneas
îndatoriri că
care integrală,
urmărea importan
u tă prin
calvinizar predoslov
ca iile ci și
Bisericii prin
româneșt valoarea

lin a
gv în
ist ce
ic pu
ă t-
și o
lit ier
er o
ar m
ă on
a ah
te ul
xt m
ul u
ui nt
tip ea
ăr n
it. Sil
Ce ve
a st
de ru
a .ia
do r
ua du
pr pă
ef m
aț oa
ă rt
— ea
nc lui
se .
m s-
na a
tă fă
— cu
es t o
te re
at viz
nb ui
ui re
tă și
mi co
tr re
op ct
oli ar
tu e
lui a
: te
di xt
n ul
ea ui
de tip
sp ăr
ri it
nd și
e s-
m a
că co
tr nt
ad in
uc ua
er t
ea tr

aducerea explicare
de cane a unor
câinii aii termeni
ardeleni necunosc
ramați uți.
anonimi, Limba
tn este
aceeași expresivă
predoslov ,
ie apar și apropiată
cunoscut de a
ele idei poporului
privitoare , de o
la marc
circulația frumuseț
cuvintelo e liteiaia.
r, la incit
necesi- textul
tatea poate fi
unei citit ușor
l.n.'-i și a&tâzi.
literare Literat
unitare, ura
pe care Ștefan
silo înțe- Mctcș,
leagă *Istoria*
românii *Bisericii*
de și a
pretutind *vieții*
eni. In *religioas*
textul e a
propriu- *românilo*
zis, r din
există *Transilv*
alie 24 de *ania și*
„predoslo *Ungaria.*
vii", un Sibiu.
fel de 1935,p.
„introduc 201-206
eri" la 24 și 394-
de cărți; 399,
3par și Tului
mici Racoră,
explicații *Mitropoli*
sau *tul*
comentar *Simion*
ii la *Ștefan*,
unele în RT.
versete,
Ș

an. Zăgrean,
XXXVI, *Mitropoli*
1946, nr. *tul*
7—8. p. *Simion*
384-387; *Ștefan**
nr.9-10, *Ch*).
p. 420- 1947,16
428 și nr p.
11 — 12, Gabhcl
p. 482- Țcpelca.
492; Ioan „*Noul*

T e
e nt
st i
a m
m p
e or
nt ta
'* nt
d di
e n
la is
B to
ăl ri
gr a
a li
d m
*i bi
n i
vo ro
i. m
St â
u n
di e
i lit
d er
e ar
is e:
to N
ri o
e ul
fi T
li e
m st
b a
a m
lit e
er nt
ar d
ă e
* la
B B
uc ăl
ur gr
eș a
ti, d
19 (l
70 6
, 4
p. 8)
7- ,
75 în
; M
G M
av S.
ril an
Ist .
nil L
c. X
U VI
n II,
m 19
o- 72
m ,

nr. 9-12, *nt*
p. 749- reeditat
774; Pr. Alba
prof. lulia.
Grigorie I988.p.
Marcu, 57-
Conside 67(altest
rații udii
asupra lap.31-
Noului 103și ed.
Testame 1998. p.
nt din 47—57);
*1648** în tratatele
ST, an. de
XXV, *Istoria*
1973, nr. *litera**
9—10, p. *furii*
605— *române*
618; (Șt.
Dicționa Ciobanu,
rul S.
literaturi Pușcariu,
i ro- N. Carto-
mânede jan.G.
la origini Ivașcu.
până la ALPiru,I.
*1900** Rotaru).
Bucureșli
, 1979, p. ȘTEFA
631—632 N I.
și 782- mitropoli
783; Pr. t al
Prof. Ungrovla
Mircea hiei. N. c.
Păcurari **16bo**,în
u. *istoria* Râmceșu.j
Bisericii ud.
Ortodox Vâlcea,
e 125 apr.
Române 1668,în
* voi. II, Târgovișt
București e.
, 1981. p. „Copist”
66-76 în
(ed. a II- mănăstir
a, ea
Bucureșli Bistrița-
. 1994); Vâlcea,
Mircea călugărit
Păcurari laTisinin
u, a,
Mitropoli hirotonii
tul ieromo-
Simeon nah, apoi
Ștefan ales
slujitor egumen;
at mitropoli
Bisericii t al
fi al Ungrovla
poporulu hiei (mai
i român. 1648—
în *Noul* iul.
Testame

16 ân
53 iz
,î ar
nl e"
ăt a
ur sl
at uj
; be
di lo
n r
no bi
u se
în ri
sc ce
au ști
n, ;
di su
n b
to el
a s-
m a
na u
an ti
ul pă
ui rit
16 :
55 *P*
pa *o*
nă *gr*
la *ib*
m *a*
oa *ni*
rt *a*
e). *pr*
în *e*
dr *oț*
u- *il*
m *or*
ăt *m*
or *ir*
al *e*
ti *ni*
po *fi*
gr *a*
afi *di*
ei *a*
di *c*
n *o-*
Tâ *ni*
rg *lo*
ov *r*
ișt (1
e 65
și 0),
al *M*
ac *is*
ți *ti*
u *ri*
nii *o*
dc *s*
..r *a*
o *u*
m *S*

acramen Literat
t (1651), ura:
Târnosa George I.
niai Negulesc
(1652). u.
toate cu Ștefan I
slujba în mitropoli
slavoncșt tul
e și Ungrovla
tipicul în hiei,
româneșt Bucureșt
e — la i. 1900;
îndemnul G.M.
și cu Ionescu,I
cheltuial storia
a sa —. Mitropoli
Triodul- ei
Penticost Ungrovla
ar hiei* voi.
(1649). în 1(1359-
slavoncșt 1708),Bu
e; a cure.ști,I
rămas dc 906,p.
la cl și 120-153
un și 174— !
Slujehm 77;Pr.
c (Li tur- Niculae
ghier) Șerbănes
arhieresc cu.
slavo- Mitropoli
greco- ții
român, Ungrovla
cu hiei* în
miniaturi BOR, an.
, în LXX VII,
manuscri 1959. nr.
s. în 7-10,p.
1668 775-779;
începe Ioan V.
Condica Dură,
Sfântă Biserica
de din Țara
hirotonii Române
arhierești ască ut
a epoca
Mitropoli lui Matei
ei Basarat
Ungrovla >*\x\
hieii, care UOR,an.
sc LXXXIX,
continuă 1971,
până azi. nr.5— 6,
Ctitorul p. 577—
bisericio 592; G.
r din Popescu
Râmești ^Vâlcea.
și Slttjebni
Grămești cut
— mitropoli
Pietrari tului
din jud. Ștefan
Vâlcea. al
 Ungrovla

hi 19
ei 77
(1 ,
6 nr
4 .
8 1-
— 3.
B p.
uc 11
ur 9-
eș 13
ti. 9;
19 Vi
74 rg
.1 il
12 C
p. an
+ dc
X a.
Lil U
us m
lr. a
și ni
te s
xt; m
R ul
ad lu
u i
Cr U
cț d
ca ri
n șt
u. e
M N
itr ă
o st
p ur
ol el
it și
ul a
Șt g
ef o
a ni
n a
I sl
al a
U v
n o
gr ni
o- s
vl m
a ul
hi ui
ei c
* ul
în tu
M ra
O. l
an in
. Ț
X ar
XI a
X. R

omânia ȘTEFAN
scă .în U,mitrop
voi. olit al
Rațiune Ungrovl
a hiei. N.c.
dominan 1680,123
tă. Con- sept.
tribuții 1738. la
la istoria Căldăruș
umanis ani
mului (îngropat
românes la
c* Cluj- Mitropoli
Napoca. e. în
1979, p. Bucureșt
33-77; i).
Mircea Ecclsiarh
Păcurari la
u. *Istoria* catedrala
Bisericii mitropoli
Ortodox tană din
e Bucureșt
Române, i, episcop
voi. II. ui
Bucu- Buzăului
rești, 198 (1719-
l.p. 52-58 1731),
(ed. a II- apoi
a, mitropoli
București t al
, 1994. p. Ungrovl
53-60). hiei (ian.
Pr. 1732—
Prof. Li 1738).
viu Stan. îndrumăt
Importa or al
nța activității
canonic tipo-
ă si grafice:
juridică *Chiriuco*
a *ilromion*
Pravilei *ul*(1732),
de la după
Târgoviș Cazania
*te **)\ lut
ST.an. IV, Varlaam.
1952, nr. *Psaltirea*
9-10, p. (1735).
561-579; *Antologh*
Gheorghe *ionul*
Cronț, (*Ti6*)**O*
hutrepta *ctoihul*
rea Legii (1736),
din
1652* în Literat
„Studii**,” ura Preot
revistă de dr.
istoric.to Niculae
m. XIII, Șerbănes
1960, nr. cu.
Lp. 57- *Mitropoli*
82. *ții*
Ungrovl

hi ti.
ei 19
A 81
n ,
B p.
O 33
R. 0-
an 33
. 1
L și
X 34
X 4
VI (e
I. d.
nr a
.7 II-
- a,
10 B
,1 uc
95 ur
9, eș
p. ti,
78 19
9- 94
79 .p
0; .
Mi 32
rc 2
ca și
Pă 33
cu 7).
ra
rit Ș
i, T
Is E
to F
ri A
a N,
Bi ep
s is
er co
ic p.
ii N.
O c.
rt 16
o 20
d ,
o T
x pr
e im
R a
o ju
m m
â ă-
n ta
*e** te
vo a
i. an
II. .
B 16
uc 93
ur .
eș

probabil Râmnic
la Sub el s-
mănăstir a ridicat
ea clopot-
Sărăcineș nița mare
ti. a
Original" Episcopie
din i, chilii în
părțile dc incintă;
sud ale este
Olteniei. ctitorul
Probabil manasirii
s-a Sărăcine
călugărit ști-Vâlcea
la (împreun
mănăstir ă cu o
ea monahie
Sadova. Mana și
unde a fiul ei);
fost din
egumen inițiativa
între anii lui s-a
1655 și început
1673. La refacerea
15 ian. schitului
1673 ales Dobmșa-
episcop Vâlcea.
la
4

Ș

literat tatea
ura: episcop
Sfânta ului
Episcopi Ștefan
e o al
eparhiei Râmnic
Râm- ului
nicului (1673—
Noul [W9Jjan](#)
Severin, [MO.an.X](#)
Bucureșt [X](#).
i, 1906, I968.nr.
p. 60-73; 3-4, p.
Preotul 211-229.
Niculae
Șerbănes ȘTEFA
cu. N,
Episcopi ierodiac
i n,
Râmnic t traducăt
t-/wf.fn or.
MO,an.X Călugăr
VI,1964, în
nr.3-4,p_t mănăstir
187-188; ea
Dimiirie Neamț- î
(azi 1807. A
Damasc tradus:
hin) Apologi
Coravu, a adică
Viața si răspuns
activi- de

m a
â sl
n av
g o
â n
ie e
r a
e sc
c ă
â și
tr s-
â a
c u
el di
s oi
c lo
â si
r t
b la
it ti
a p
Sf ăr
D ir
i e
m d
it c
ri ie
e ro
al di
R a
o c
st o
o n
v ul
ul Șt
ui ef
,I a
a n
și di
, n
1 sf
8 â
0 nt
3, a
6 m
4 ă
p. n
(„ ă
și st
s- ir
a e
u N
tă e
l a
m m
ă țu
ci lu
t i")
di și
n V
li ie
m ț
b le

Sfinților
* tot
după Sf.
Dimitrie
al
Rostovul
ui, 12
volume,
Neamț,
1807—
1815 („s-
au
tălmăcit
din
limba
rusească
în cea
romanea
scă,
lângă
care s-
au mai
adăugat
oarecare
și din
cea
greceasc
ă...**;
alte
ediții:
Căldăruș
ani 1835
—1836,
Neamț
1854-
1855,Chi
șinău
1909 și
1920). O
„*Xâmos*
anie ce s
au scos
de pre
elinie în
limba
românea
scă”
(1785) a
rămas în
manuscr
is (Ms.
1797
Bibi.
Acad.).
Traducer
i din
Casian
Romanul
, Efrem
Șirul
Ș.a.

Literat

ura: Ioan
Bianu și
Nerva I
lodoș.
Biblio-
grafia
române
asca
veche,
voi. II și
voi. IIL
Bucureșt
i, 1910 și
1912-
1936, la
lucrurile
respec-
tive;
D(uțu)
Alexandr
u, 150
de ani
de la
ațmriția
„*Vieții*
Sfinților,
1807* în
MMS,
an.
XXXIV.
1958, tir.
1-2, p.
110-119;
Mircea
Păcurar
ul,
Traduce
ri
române
ști din
literatur
a
teologic
ă rusa
până ta
sfârșitul
secolulu
i XIX, în
ST. an.
XI, 1959,
nr. 3-4,
p. 189-
190;
Mitropoli
tul
Nestor
Vomicesc
u,
Studiu
introduc
tiv la voi.
Pm/oag
ele.

C ie
ra d
io e
v l
a, a
l m
9 ă
9 n
1, ă
p. st
2 ir
6 il
— e
2 D
9; r
N a
A. g
U o
rs m
u, ir
Ș n
c a
o ,
a S
l e
a c
d u
e și
tr N
a e
d a
u m
c i,
ă în
t M
o M
ri B
r —
o Te
m ol
ă o
n gi
i c
d și
i vi
n aț
o ă,
b a
șt n
e IV
a (l-
st X
a X)
r ,l
e 9
ț 9
u 4.
l nr
u .
i I|
P -
a l2
is ,p

.78-80. (1851 — 1856), profesor și director la Seminarul din Huși (1856—1861); călugărit cu numele Melchisedec (1843), hirotonit ierodion (1844) la Socola, apoi ieromonah în Lavra Pecerska din Kiev (1851). protosinghel (1952) și arhimandrit (1853). Locțiitor de episcop la Huși (1861 — 1864), fiind hirotonit arhiereu cu titlul „Tripod* Icos** în 1862. locțiitor (1864). apoi episcop eparhiot — numit prin decret semnat de Al. I. Cuza — al noii eparhii a Dunării

d a
e n
J ă
o la
s, m
c o
u ar
re te
șe ,
di î
n n
ța s
în u
Is fl
m eț
ai it
l p
(l at
8 ri
6 ot
5- ,
l a
8 lu
7 pt
9) at
; p
la e
2 nt
2 r
fe u
br u
. ni
l re
8 a
7 P
9 ri
al n
es c
e i-
pi p
sc al
o el
p or
al ,
R fii
o n
m d
a al
n es
ul m
ui e
, m
u b
n r
d u
e în
a D
p iv
ă a
st n
or ul
it A
p d-

Hoc
(1857), a
sprijinit
reformel
e lui AL
I. Cuza
și
Războiul
de
Indepen
dență, a
fost
ministru
al
Cultelor
(1860),
membru
de drept
în
Senatul
Românie
i; i se
încredinț
ează o
misiune
politică
în Rusia
(1868).
Precurso
r al
**Kumenisniu
lui**, fiind
delegat
dc Sf.
Sinod la
Conferin
ța
vechilor
catolici
de la
Honn
(1875).
Ca
membru
al Sf.
Sinod, a
prezenta
t o serie
de
memorii
pentru
prospera
rea vieții
bisericeș
ti,
ameliora
rea stării
material
e a
clerului,
dar mai
ales în
legătura

cu
recunoaș
terea
autocefal
iei. A
trimis
tineri la
studii în
Rnsia(Ga
vriil
Musicesc
u.Silvest
ru
Bălănesc
u,
Constant
in
Nazarie
ș.a.).
Prin
testamen
t.creează
o
fundație
din care
să se
acorde
burse de
studii la
Academi
a
duhovnic
ească
din Kiev;
bibliotec
a și
colecția
sa
numism
atică le-a
dăruit
Academi
ci
Române.
O serie
dc
realizări
gospodăr
ești la
cele trei
eparhii
pe care
le-a
cârmuit.
Ca
profesor
de
seminar
a
publicat
numeroa
se
manuale

di ai
d d
a o
ct c
ic u
e, m
m e
aj nt
or e
it sl
at av
e o
a n
p e,
re in
lu sc
cr ri
at pț
e ii
d și
u în
p se
ă m
ce n
le ār
r i
u di
se n
șt bi
i. se
A ri
fo ci
st le
u di
n n
ul M
di ol
nt d
re ov
is a,
to m
ri o
ci n
i o
d gr
c a
se fii
a d
m e
a e
ai p
vr ar
e hi
m i,
ii bi
s o
al gr
e; a
a fii
p le
u u
bl n
ic or

ierarhi Bucureşl
etc. La i. 1862.
10 sept. XII + 185
1870 p. —
ales prelucrar
membru e după
activ al Ivan
Societăţii Scvortev)
Academi ;
ce *Manual*
Romane *de tipic.*
devenită Iaşi,
Academi 1854,
a Romă* 100 p.;
na; *Teologia*
vicepreşe *dogmati*
dintele ei *că a*
(1882- *Bisericii*
1885); la *Ortotlox*
sesiunile *e*
ei a *catolice*
prezenta *de*
t *Răsărit**
comunic Jaşi.
ări, 1855.
referate VIII +
etc. 419 p.;
 Scurtă
Manua *introduc*
le; *ere Sn*
Manual *cursul*
de *ştiin-*
Liturgic *ţelor*
ă* Iaşi. *teologic*
1853, X *e. Iaşi,*
+ 132 p. 1846, VI
(ed. a II- + 168 p.;
a *Cate-*

hismul ortodox. Iași. 1857, VIII + 206 p. (trad. după Filaret al Moscovei); *Introducere în sfințitele cărți a Vechiului și Noului Testament** 2 voi., Iași. 1860.230 +223 p.: *Teologia pastorală, parte tradusă, //arteprelucrată** București. 1862. 280 p. Alte manuale au rams în manuscris.

Lucrări: *Cronica Hușilor și a Episcopiei cu aseminea numire*. București. 1869. IX + 463 + 175 p. + 3 foi; *Cronica Romanului și a Episcopiei de Roman** 2 vol, București. 1874—1875. IV + 352 p.(I)+ VI + 239 p. (II); *Lipovenismul, adică schismaticii și ereticii rusești*.....București, 1871, 547 p. (tradusa în grecește și tipărită la Constantinopol în 1876); *Relațiuu istorice despre țările române din epoca de la finele veacului al XVI-lea și începutul celui de al XVII-lea** București, 1882, 55 p.; *Memoriu despre Terraevanghelul lui Ștefan cel Mare <le la Humor și Tetraevanghelul mitropolitului Grigorie de la Voroneț** București, 1882; *Inscripția de la mănăstirea Razboieni** București, 1882,4X p.; *O vizită la câteva mănăstiri și biserici ontice din BtiCOVina** București, 1883,65 p.; *Inscripțiunile bisericilor armenesti din Moldova** București, 1883; 71 p.; *Catalog de cărțile sârbești și rusești, manuscrise vechi ce se află în biblioteca mănăstirii Neamț** București, 1883,71 p.; *Papismul sistarea actuală a Bisericii Ortodoxe din Regatul României** București. 1883, 110 p.; *Viața și scrierile lui Grigore Țamblac*, București, 1884. 109 p.; *Notițe istorice și arheologice adunate de l>e la 48 de mănăstiri și biserici antice din Moldova*, București 1885,318 p.; *Schițe biografice din viața mitropolitului Ungrovlahiei Filaret II (1792) și a altor persoane bisericești cântlmpo-rane cu rM/wu/, Roman*. 1886,69 p. (și Bucureșu. 1887,8o p.); *Viața și minunile Cuvioasei maicei noastre Paraschevei cei nouă și istoricul sfintelor ei moaște*. București. 1889,65 p.; *Tractat despre cinstirea și închinarea icoanelor în Biserica ortodoxa și despre icoanele făcătoare de minuni din România** București, 1890, 49 p.; *Biserica Ortodoxă în luptă cu protestantisml, în special cu catvinismul tn veacul al XVII-lea și cele două sinoade din Moldova contra calvinilor** București. 1890.116 p. ș.a. Câteva lucrări de istorie bisericească i-au rămas în manuscris.

A uadus din limba gennană (după K. .1. Hefcle) *64 de cuvinte sau predici ale Sf Ioan*

Hrisostom orânduie după sărbători și duminici (București,

1883. reeditate la Bacău, 1997, 304 p.). iar din slavoncște și grecește câteva căiți de slujbă. Se adaugă la toate acestea numeroase discursuri, dizertalii,memorii, citite în Sf. Sinod ide pildă: *Biserica ortodoxa și calendarul** 1881, 44 p.; *Memoriu pentru cântările bisericești în România*. 1881,28 p.; *Stadiu despre ierarhia și institufiu-ne sinodala tn Biserica ortodoxa a Răsăritulut în genere și despre ierarhia și tnstituțiuneo sinodală în Biserica Ortodoxă Română** 1883, 75 p.); o *Carte de rugăciuni*, 1884, 233 p.; corespondența (publicată mai târziu).

Literatura: Ioan Kalindeni, *Episcopul Melchisedec. Discurs de recepfiune*. București, 1894, 95 p.; Constantin C. Diculescu. & p.j.îr0/jw.˚ *Melchisedec. Studiu asupra vieții și activității lui** București. 1908.188 p.;Constantine Diculescu, *Din corespondențele episcopului Melchisedec...* * București, 1909. 103 p.; Arhiereul Veniamin Pocitan. *Momente din viața și activitatea lui Melchisedec intre anii 1856—1861** București, 1936, 96 p.; Arhiereul Veniamin Pocitan, *Melchisedec ca membru al Sfântului Sinod H861-1892)*, București. 1939, 98 p.; Episcop Gherontie Nicolau. *Melchisedec zugrăvit de câțiva din ucenicii săi. Articole adunate și tipărite de...** București, 1939, 192 p.; Simeon Rcli, *Un mare educator social: episcopul Melchisedec al RomanultdAn*.Can<k\u\on,UU^UV*. 1942-1943, p. 7-26; Pr Gheorghe Vlad, *Episcopul Melchisedec*. în MMS, an. XXXVII, 1958. nr. 1 -2, p. 76—85; Pr. Paul Mihail, *Din corespondenta episcopului Melchisedec** în BOR, an.LXXXVII 1959.nr.5-6.p. 493-612; Pr. Paul Mihail, *Legăturile culturale ale episcopului Melchisedec ca Rusia. Corespondența din anii 1849-1892*. în MMS, an. XXXVII. 1961. nr. 3—4,p.26I —296; N. Gcorgescu-Tistu.^-ocupările de carte ale episcopului Melchisedec și biblioteca sarmBOR.m,LXXXI*1963*nr.11-12, p. 1146—1203; Nicolae Ciachir, *Cu privire la misiunea diplomatică a episcopului Melchisedec în Rusia în anul 1868*, în BOR, an, LXXXIIL 1965. nr. 11-12, p. 1079-1082; Constantin Mosor, *Episcopul Melchisedec Ștefănescu** în BOR, an. XC, 1972,nr. 3-4, p. 335-348; Pr. Scarlat Porcescu, *Episcopul Melchisedec. 80 de ani de hnioarta sa Aol^iS*a\\XL\nn*912*, nr. 5—6, p. 380—402; *Enciclopedia istoriografiei rontânești** București. 1978. p. 216—217:

Epiwop Kftimie (Luca). *Episcopul Melchisedec Ștefănescu Viața și înfăptuirile sale*. Roman. 1982.11S p.; Preot Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*. București. 1984. p. 298-313; Alexandru Ioniță. *Episcopul Melchisedec al Romanului. Viața și activitatea*. București. 1992. 201 p (o altă ediție la Constanța. 1999.404 p + 51 pl.; voi. ..Cronica Episcopiei Romanului și Hușilor. IV, 1992,448 p. (închinat lui M.Ș.).

ȘIIHONI CONSTANTIN, preot, traducător. N. C. 1750. în Jebcl. jud. Timiș, într-o veche familie ile preoți și protopopi.'^ 18 apr. 1812.în Timișoara. In 1784 era parohul „cetății" Timișoara, In 1791 și 1792 protopop al Lipovei. iar după 1798 protopop al Timișoarei .prin 1798-1800 profesor la cursurile de teologic din Tinușoara. după 1800 a fost ales în Consiliul eparhial (asesor) al eparhiei Timișoarei. A tradus și tipărit două cărți în românește: *Pre scurtă arătare. întâi pentru Pumnzău. a doua pentru socotița tui Dumnezăti***. întoarsă de pre limba slavonască pre limba românească..., Viena. 1784.142 p. **Mi** aducerea căiții arhiepiscopului rus Teofan Procopovici. după versiunea sârbă a lui Zaharia Orfelin, tipărită la Veneția. în 1767); *învățăture creștinești foarte de folos*, scoase de pre limba grecească pre limba românească.... Viena. 1785,258 p.

LJlclralunr Ion B Mureșianu,5/1f>ton at Bise* ricii OrtiMloxe bănățene in mișcarea romanească de emaneitnire din secolul XVIII, în MB. an. XXXIV. 1984. nr. II-12, p.735-739; Ion B Mureștanu, *Activitatea protopopului Constantin Șuboni in contextul mișcării culturale bănățene dm secolul al*

XVIIhlea, în MB. an, XXXVII. 1987, nr.3.p. 84-90.

ȘULUȚIU STERCA ALEXANDRU. mi.ixv polit. N. 15 febr. 1794. în Abrud. jud. Alba. t 7 sept. 1867, în Blaj. Studiile gimnaziale la Zlatna și Blaj. teologice la Blaj (1810-1814). Preot (1814). apoi protopop (1821-1836) [n Bistra. jud Alba. vicar în Șimlcu Silvaniei (1836-1850),episcopunii laBlaj(ales in 1850. hirotonit și înscăunat în 1851); la 26 nov. 1853. când Episcopia Blajului devine Mitropolie,este numit arhiepiscop și mitropolit al Bisericii românești unite din Transilvania, cu reședința la Blaj, păstorind până la moarte. A lucrat — alături de Andrei Șaguna de la Sibiu — pentm obținerea de drepturi pe seama națiunii române din Transilvania: au prezidat împreună Conferinp națională a românilor de la Sibiu In 1861 și Congresul național roman în 1863, tot la Sibiu, îndrumător al învățământului românesc din eparhia sa. sprijinitor al tinerilor elevi și studenți.

Au rămas de la el câteva lucrări istorice tn manuscris (azi in Biblioteca Academiei — Filiala Cluj). între care *Istoria Horii și a poporului românesc din Munții Apuseni ai Ardealului* {} 860). in folio. 279 p.. prima monografie asupra răscoalei cunoscută în literatura istorică roma ncască, tipărită în voi. *Izvoarele răscoalei lui Horea*, seria B. Izvoare narative, voi. II. 1786— 1860. sub redacția acad. proT Ștefan Pascu..., București, 1983, p. 332-438. o nouă ediție, cu studiu introductiv si note de Nicolae Edroiu. București, 1995.179 p.

Likratur*: *Alexandru Sterca Sutuțiu.in „Ga «ta Transilvaniei". XXX. 1867 (mai*

multe numere), George Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, voi. II Sibiu, 1890 și voi III, Sibiu, 1891. passim; *Șematismul veneratului cler al Arhiepiscopiei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș*, Blaj. 19(K). p. 43—45; *Enciclopedia Română*, tom. III. Sibiu. 19(4).p HMLIoan.-Vrdeleanu.C^mrmf^VrSd/n;. Zalău. 1938,p.91-97;IoanFilip.///w/m/*r*/jto

Alessandro Sterca Suluțiu, în „Acta I (istorica Societas Academica Dacoromâna”, tomus 1. Riuna. 1959, p. 83—99; Ioan Filip, *La S. Sede ed i problem! della Chiesa romena unita (1853— 1872)*. în „Acta Historica Socwtas Academica Dacoromâna”, tomus IV. Munchcn. 1965. p. 107— 141; *George Bariț și contemporana săi. Documente literare*, vol IV. București. 1978. p. 356—404; Nicolae Edroiu, *Preocupările istorice ale lui Alexandru Sterca Șulnțiu (/ 794 — 1867)*, în voi. *Stat - Societate - Națiune. Interpretări istorice*. Cluj-Napoca. 1982. p. 327—342. Ioana Botezan, *Corespondența lui Alexandru Sterca Șulupu cu Dimitrie Moldovan între anii 1860-1866*, In AHA, XXVII, 1985-1986. p. 423—443; Ioana Botezan. *Contribuția lui Alexandru Sterca Suluțiu la lupta pentru afirmarea drepturilor sociale și politice ale românilor din Transilvania în perioada 1840— 1867*. în „Biblioteca și Cercetarea”.Cluj Napoca. 1986,p.48-63.

TARNAVSCHI TEODOR, profesor de teologic. N. 16 aug. 1859. în Vijnîța-Bucovina (azi în Ucraina), în familie de preot. 11/14 ian. 1914. în Cernăuți, Liceul (1870—1878) și Facultatea de Teologie în Cernăuți (1878-1882). cu studii de specializare la Facultățile de Teologie catolică de la Universitățile din Viena și Miinchen. doctoratul la Cernăuți (1885). Prefect de studii la Seminarul clerical (internat) din Cernăuți (1884 — 1886), preot la bisericile „Sf. Nicolae” (1886) și „Sf. Paraschiva” (1892) din Cernăuți. Profesor suplinitor (1891), docent privat (1893), apoi titular (din 1896) la catedra de Teologie practica a Facultății de Teologie din Cernăuți, decan al acestei Facultăți (1898/99. 1900/J. 1902/3. 1910/11) și rector al Universității din Cernăuți (1904/5); protopresbiter (1897), arhipresbiter stavrofor (1904), inspector al școlilor din eparhia Bucovinei, deputat în Dieta Bucovinei.

Lucrări; Opera sa fundamentală este *Liturgica Bisericii Ortodoxe** Cernăuți J 909* XVI+ 842 p.; prelucrată și completată după prelegerile înaintașului său la catedră. Vasile Mitrofanovici, utilizând îndeosebi izvoarele patristice și bizantine neglijate de primul (a fost completată și retipărită în 1929 de mitropolitul Nectarie Cotlareciuc al Bucovinei). A fost tradusă în Umba sârbă de profesorul Lazăr Mircovici de la Facultatea de Teologic din Belgrad (*Pravoslavna Litur-j?rfca*. 3vol..Belgjid<:arioviț. 1918.1920,1926).

Alte lucrări: *Despre cele nuii însemnate Liturghiile ale Bisericii orientale, mai ales cu*

privire la cele ce sunt întrebuințate în timpul de fata în Biserica noastră, în „Candela” din 1892 și 1893 (extras. Cernăuți - 1893 VII + 347 p.- studiu reeditat de prof. Dimitrie Cioloca la Caransebeș în 1918.189 p. — tradus și în limba germana. 1893); *Formularele (cărțile) liturgice din secolele cele prime ale Bisericii creștine*, în „Candela”, an XL 1892. nr. 1,2,7,9,10,11; an XII. 1893, nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 și 10; *Zidirea, întocmirea și decorarea dinlăuntru a locașului dumnezeiesc, cum o cere Biserica și tradițiunea*, în „Candela”, din 1894(și extras. Cernăuți. 1894. 120 p.); *Scurtă explicare a ritului Sfântului Botez și al Sfântului Maslu*, în „Candela” din 1895 și 1896 (48 p.); *Caracterul ță?etic al serviciului divin ortodox* (discurs de inaugurare rostit la 2 dec. 1904), în „Candela”, nr. 7 și 8 din 1905, p. 441—454 și 515—524; o serie de recenzii, cuvântări ocazionale ș.a. tot în rev. „Candela”¹.

împreună cu profesorul Emilian Voiutschi a publicat 3 volume de *Predici pentru toate duminicile anului bisericesc*. Cernăuți, 1896, 1898 și 1900; reeditate de profesorul Dhnitrie Cioloca la Caransebeș, în 1909-1910 și 1911 (353 + 323 + + 388 p.); profesorului T.Tarnavschi îi aparțineau 47 de predici.

Literatura; *Necrolog*, în „Candela”. an. XXXIII, 1914, nr. 1-3, p. 145-148; N.B(ălan). t *Dr.Teotlor Tarnavschi *ir* RT, an. VII, 1913 — 1914, p- 568-570; Sexlil Pușcariu, t *Teodor Tamovschi*, în „Junimea Literară”. Cernăuți, XL 1914, p> 9— 11; Pr. Prof. Alexandru Moisiu,

Profesorul Dr. Teodor Tarnavski (1859-1914), în ST. XXVI, 1974. nr. 9-10. p. 780-783; Pr. drd. V, Ungureanu. *Preotul profesor Teodor Tarnavski*, în MMS. an. LV, 1979. nr. 3-6. p. 385-389.

TARNAVSCHI VASILE, profesor de teologic N. 16 dec. 1859. în Mihoveni-Suceava, 14 febr. 1945. în București. Liceul la Suceava (1870—1878), apoi Facultatea de Teologic la Cernăuți (1878 — 1882), care-i conferă doctoratul în 1886. cu studii de specializare pentru Vechiul Testament și limbi semitice la Viena. Breslau (azi Wrocław) și Berlin (1898-1900). Preot în Stroești -Suceava (1887—1889). preot și prof. de Religie în Suceava (1889-1896), preot în Cernăuți (1896-1898), docent (1900). profesor extraordinar (agregat. 1903), apoi titular (1906—1932) la catedra de Studiul biblic al Vechiului Testament și Limba ebraică de la Facultatea de Teologie din Cernăuți, rămasă vacantă prin moartea lui Isidor Onciul (î 1897); a suplinat un timp catedra de Teologic practică, a predat cursuri neobligatorii de aramaică, siriacă și arabă; decan al Facultății de Teologie (de cinci ori), rector al Universității din Cernăuți de două ori (1918 — 1920). arhipresbiter stavrofor, apoi mitrofor (1923).director și redactor al revistei „Candela” (1923-1932), președinte al Asociației clerului din Bucovina (1923-1924). Prin activitatea sa la catedră, dar mai ales prin lucrările sale, poate fi socotit cel mai de seamă teolog veterotestamentar ortodox român.

Lucrări: *Der Prophet flaggai. Einleitung aud Kommentar*, Wien, 1900. VIII + 148 p. (ed. rom. Cernăuți, 1904);

Viața patriarhilor. Cernăuți, 1902, 117 p.; *Geneza*, traducere și comentar. Cernăuți. 1907; *Exodul*, traducere și comentar. Cernăuți, 1913; *Levitadi*, traducere și comentar. Cernăuți, 1923, 93 p. (toate patru publicate inițial în „Candela”); *Probleme actuale biblice* (patru studii originale, prelucrate sau traduse). în „Candela”, 1923. cu peste 130 p.; *Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului Vechi*, Cernăuți, ^S-VIU + âSâp^Ar^W^Xemăiiti, 1930, 710 p. (pe atunci cea mai completă în toată teologia ortodoxă); studii mai mărunte, recenzii și predici în „Candela”.

Literalur;v V. Loichi(a,Luf Vasile Tarnavski, închinare, în „Candela”, an XLI, 1930, p. 1 -6; Prof. Vladimir Prelipcean. *Importanța Vechiului Testament, studiul și cultivarea lui la Facultatea de Teologie din Cernăuți*, în „Candela”, an. XLVIII, 1937, p. 135-137; *Necrolog*, în BOR, an. LXIII, 1945, nr. 1 -3, p. 92-93; Pr. Prof. Dr. Vladimir Prelipcean, t *Preotul și profesorul Vasile Tarnavski* AnXon<te\rt\an.LVnA **946**, p. I —10; Ioan Loghin Țuicanu, *Preotul profesor Vasile Tarnavski*, în MMS.an. XXXIII, 1957, nr. 8—9, p. 656—661 (tributar celui scris de VI. Prelipcean).

TĂUTU ALOISIE LUDOVIC, canonic, istoric. N. 23 dec 1895, în Tercești, jud. Satu Mare. † 21 sept. 1981. la Roma. Studii la Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș (1907—1915). la Facultatea de Teologie a Universității din Viena (1915—1919), apoi la Roma, unde a obținut doctoratul în 1921. Hirotonit preot la Roma (1921). Profesor de Religie și Limba latină la Liceul de fete „Mihail Pavel” din Beiuș (1921 —

1922), profesor de Teologie Dogmatică, iar din 1929 de Teologie Morală la Academia teologică unită din Oradea (1922—1937); paralel, a predat Religia la elevii uniți de la Școala normală de băieți. Liceul de fete „Oltea Doamna” și Școala comercială de fete din Oradea. Delegat în Comisia pontificală istorică de la Roma (din 1937), încredințat cu strângerea și publicarea corespondenței papale din toată istoria. Paralel, a fost consilier ecleziastic la Legația română de la Vatican (1937 — 1947), preot la biserica română unită din Roma (din 1937). A publicat lucrări teologice și istorice

Lucrări: *Primatul papilor în istorie*. Oradea, 1926, 224 p.; *Drepturi și datorii în familia creștină*. Oradea, 1931, 36 p.; TKCUI.rSCIUiST
INIAN

Compendiu de teologie morală. Voi. I. *Principiile moralei creștine*. Oradea, 1931, 319 p.; Vol. II. *Wunrrte*. Oradea, 1932, 932 p.; / *romeni*. Roma, 1942, 32 p.; *Discuțiile teologice la Sinodul unionist de la Ferrara-Florența (1438-1439)*, Roma, 1965, 44 p. (extras din „Bună Vestire”); *Dionisie Smeritul, o podăaltă a Bisericii noastre strămoșești*, ed. a II-a, Roma, 1967, 54 p.; *Saggio di storia ecclesiastica romena*, în „Acta Historica”, VHL editată de „Societas Academica Dacoromăna”, München, 1968; *Sfântul Niceta de Remestana*, Oradea, 1995, 146 p.

A publicat, la Roma, 15 volume de acte papale cu caracter canonic-istoric, destinate unor popoare de rit oriental, cu introduceri, note critice și indici

4
8
8

de locuri și persoane, până la papa Martin V (1417-1431).

Trxduvrrt: *Calea desăvârșirii* rwf.Wjn.de AlfonsoRodnguez, 2 vol. Oradea, 1933, 414* 400 p. și altele.

Redactor al ziarului „Vestitorul”, organul oficial al eparhiei unite a Oradiei (1925-1937), al revistei „Suflet Românesc” și al revistei „Bună Vestire”. organ de zidire creștină (1962-1968). ambele la Roma. În care a publicat numeroase articole cu caracter istoric, teologic sau de alt gen. O parte din studiile sale sunt strânse în două volume omagiale oferite de revista „Bună Vestire”. Roma, 1975.

Literatura: Prof. Petru Tocane. Date bibliografice în voi. *Omagiu canonicului Aloisie Ijădovic Tdutu cu ocazia împlinirii etății sale de 80 de ani* („Bună Vestire”, an. XIV, 1975, nr. 1), p. IX—XII; Vasile Vetîșanu. *Viața istorică și*

culturală a neamului românesc în opera lui Aloisie L. Tăutu. în „Studii și comunicări”. Muzeul județean Satu Mare, 1981 -1982. p. 357-368; Vasile Vetîșanu. *Contribuția lui Aloisie L. Tăutu la studierea creștinismului timpuriu în Dacia*, în rev. „Verbum”. București, an VI - VII, nr. 7, 1995-1996, p. 270-278.

TECULKSCIJIUSTINIAN (din botez Ioan), episcop. N I nov, 1865. în Covasna, t 16 iul. 1932. (n Brașov. Studii la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1877—1885) și Institutul teologic din Sibiu (1885-1888). învățător (1888 — 1894) și apoi preot-paroh în Râșnov (1894-1901), preot și protopop în Alba Iulia < 1901 — 1922); președinte al Consiliului Național Român din Alba Iulia, încredințat cu pregătirea Mani Adunări Naționale de la 1 Decembrie 1918; senator în primul Parlament al României între-gite; episcop al Anualei, cu reședința în Alba Iulia (numit în 1922),

călugărit la Hodoș-Borirog, sub numele Iustinian. hirotonit arhieru la 18 mai 1923. instalat 10 apr. 1923: episcop al Cetății Albe-Ismailului (ales 17 dec. 1924. instalat la Ismail în 21 dec. 1924). unde a păstorit până la moarte. Colaborări la „Telegraful Român” și alte periodice din Transilvania; cuvântări și predici strânse în volumul *Penru neam și lege*. Sighișoara. 1931. 175 p.

LUU-ratura: Ion Rusu Abmdeanu, I P. S. *Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea*. București, 1929. p. 383-385; *Buletinul Episcopiei Crrdf/M/iv-/j/wr/.an.IX.1932,nr.8,p. 1-40*; Arhim lului Scriban. *Moartea episcopului Iustinian al Cetății Albe*. în BOR.an. L. 1932. nr 9, p 608-610; Preot Iosif Rutu. *Episcopul Iustinian Teculescu** în „îndrumătorul pastoral”. i. Alha luha. 1977. p. 253 - 254; voi. „Amu., și Biserica” (colecția „Revista de Istorie Militară”. 4). București. 1996, p. 178- 179; Ioan Lcătușu. *Personalități din Covasna și Harghita*, Cluj-Napoca, 1998. p. 151 -158.

TEMPEA IOSIF, preot și publicist. N. 1836, în Toracul Mare (azi în Banalul sârbesc), ț 14 dec. 1927, în Lugoj. Studii gimnaziale în Băcicherccu Mare și la Liceul „piarist” din Timișoara (maturitatea în 1857). teologice la Seminarul din Vârșeț (1857-1860). juridice la Universitatea din Pesta (1860— 1861, netenni-rute) Profesor de Limba și literatura română la Gimnaziul din Timișoara (1861 — 1864), preot în Lugoj (1865-1868). profesor la „Teologia” din Caransebeș (1868— 1870). din nou preot paroli în Lugoj

(1870-1927), un timp profesor de Religie și Limba română la Gimnaziu) din Lugoj.

Lucriri: *Stilistica limbii române*. Sibiu, 1876. 60 p.; *Manual pentru oratoria și dramaturgia limbii române pentru clasa a V-a gimnazială*. Lugoj. 1886; *Manual pentru epica, lirica și didactica limbii române*. Lugoj. 1889. în anu 1880 — 1881 a redactat. la Lugoj. ziarul „Deșteptarea” | în care a publicat felurite articole.

Uteratura Andrei Ghidiu și Iosif Bălan, „*!< -nogrufă orașului Caransebeș, Cms\%cbci*”. 1909. p 199-200; Virgil Molin. *Preoții Tempea din Banat*, în MB. an. XVII nr. 1—3. 1967. p. 85— 97 (îndeosebi p. 90-93); Costa Roșu. *Dinastia preoților Tempea din Banat*, în voi „Actele Simpozionului Banatului iugoslav. Trecutul istoric și cultural”, Novi Sad. 2000. p. 232-2411.

TKMPEA RADU II. protopop, cronicar. N.c. 1691. în Făgăraș sau Brașov, fiul preotului Radu Tempea l. 14 mai 1742. în Brașov. A învățat la școala de pe lângă biserica „Sf. Nicolae” din Șcheu Brașovului, apoi a ajuns el însuși dascăl, paralel diacon (1713); preot la aceeași biserică (hirotonit 19 febr. 1716. la București, de Antim Ivireanul). apoi protopop al Brașovului și al Țării Bârsei (hirotesit dec. 1735), funcționalul până la moarte; apărător al Ortodoxiei și al drepturilor românilor din Șcheii Brașovului.

A scris *Istoria sfintei biserici a Șcheilor Brașovului* %ăc la 1484 la 1742 (rămasă în manuscris).

TKMI'KA
RADUVI

Pentru prima parte (1484— sfârșitul secolului XVII), amorul folosește *Cronica* protopopului Vasile și diferite hrisoave din

arhiva bisericii „Sf. Nicolae”, faptele fiind prezentate foarte sumar; partea a doua (1701 —1742) este mult mai dezvoltată,

căci ca cuprinde fapte trăite de autor, pe care le expune pe larg, mai ales cele legate de lupta brașovenilor pentru apărarea Ortodoxiei în fața uniației; autorul face trecerea de la cronică la istoria propriu-zisă, prin folosirea a numeroase documente de arhivă, unce reproducute în între-gime; se remarcă expresivitatea limbii, colorată cu arhaisme și elemente ale lexicului popular. A copiat câteva cărți, între cam și *Tâlcul Evangheliilor, învățături creștinești* ș.a.

Literatura: Hdiții de lucrări: Sterie Stinghe, *Istoria beserecei Șcheitor Brașovului* (Manuscript de la Radu Tempea). Brașov, 1899, VI + 219 + 7 p.; Octavian Schiau și Livia Bol. *Istoria sfintei beserece a Șcheilor Brașovului*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, indice de nume, glosar și note dc.. .. București. 1969, 225 p.

Sterie Stinghe. *Documente privitoare la trecutul românilor din Șchei f / 700-1783*), voi. 1, Brașov, 1901. passim; Candid C. Mușlea. *O dinastie de preoți și protopopi Radu Tempea*, Brașov. 1939. p. 14-41; Ioachim Crăciun. *Cronicile românești ale Transilvaniei și Banatului*, în AIIC. I—II, 1958-1959. p. 8-9; Octavian Schiau și Livia Bot, *Prefață* la ediția cit_M p. 5—47; VoL *Cărturari brașoveni. Sec. XV-XX. Ghid bibliografic*. Brașov. 1972. p. 215—216; *Dicționarul literaturii române de fa origini până la /900*, București. 1979. p. 845— 846; Dorina Negulici. *Familia Radu Tempea și cultura națională Au „Cumidava”, XII, I*, Brașov, 1979- 1980, p. 363-368; Vasile Oltean. *Scoală românească din Șcheii Brașovului*. București. 1989, p. 108—111:

TEMPEA RADU V, preot, pedagog. lingvist. N.9febr. 1768. în Brașov, î 15 inl. 1 824, Brașov. Studii la școala de la biserica

„Sf. Nicolae”⁴ din Șcheii Brașovului, la Gimnaziul săsesc luteran din Brașov, cursurile de învățători de la Sibiu (1787) și apoi studii de Filosofie la Buda. Diacon învățător și apoi preot (1794) la biserica „Sf. Nicolae”⁴ din Brașov-Șchei, director al școlilor ortodoxe românești din Transilvania (1796— 1808) și — paralel — profesor la cursul de preoție de la Sibiu, — apoi protopop al Brașovului.

în 1797 a tipărit la Sibiu o *Gramatica românească*, una dintre primele lucrări de acest gen, în care încerca să pună bazele unei terminologii gramaticale modeme și unitare.

Literatura: I. IAXpas, *Date privitoare la activitatea lui Radu Tempea, fost director al școalelor ortodoxe române din Transilvania și protopop al Brașovului*, în JB, nt\AV, 1932, nr. 3, p. 195— 199; Candid Mușlea, *O dinastie de preoți și protopopi Radu Tempea*, Brașov, 1939. p. 48— 72; D. Popovici, *Intitt^rature roumaine à Pepoque des lumieres** Sibiu, 1945, p. 263—266 (și în versiune românească: *Studii literare*, I, Cluj, 1972, p. 263—266); Gavril himic. *Gramatica lui Radu Tempea*, it, „Analele Univ. Al. I. Cuza din Iași” (serie nouă), s. III științe sociale, VI, 1960. p. 17—34; G. Istralc, *Umba româna literară*. București. 1970, p. 37-38 și 44-63; Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu. *Dicționar de lingviști și filologi români*. București. 1978, p. 243; Vasile Oltean, *Scoală românească din Șcheii Brașovului*, București. 19X9, p. 113—122; *Dicționarul literaturii române de lo origini până la 1900*, București, 1979, p. 846-847; Dorina Negulici, *Familia Radu Tempea tn cultura națională*. în „Cumidava”, XII, 1. Brașov, 1979-1980, p. 368-370.

TEMPEA RADU VI, preot și pedagog. fiul tui Radu Tempea V, N.c. 1793- 1794, în

București, în anul 1850, în București, ultimul din „dinastia” de șase preoți brașoveni cu același nume. Studii la Gimnaziul latin din Sibiu (1804-1809) și la școala de preoție condusă de Gheorghe Lazăr la Sibiu. învățător la școala de la biserică „Sf. Nicolae” din Șchit Brașovului, diacon (1814) și preot ajutor (1823) la aceeași biserică, „viceproto-pop” al Brașovului (1831), preot la biserică „Sf. 40 de Mucenici” din București (1836), primul director și profesor al Seminarului teologic din Râmnicu Vâlcea (1837—TKO CTIS TI

I. iiii-nitura C. N. Maltctxi. *Întâiul tiascâl al Seminarului Episcopiei Râmnicului, protopopul Radu Temflea*. în rev. „Cuvăm Romanesc”, II. 1921, p. 143-148; Candid C. *Mnș\c a, O dtnasr te de prtoji si protopopi Radu Tempea** Brașov. 1939. p. 77-94; Candid G. Mușlea. *Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului** voi. 11, Brașov, 1946, p. 205-292; Dorina Negulici, *Familia Radu Tempea în cultura națională*, în „Cttmi-dava”\ **Xn**, 1. Brașov. 1979- 1980, p. 370-371; Vasile Oltean. *Scoală românească din \$cheii Brașovului*. București. 1989. p. 122-125

IBOCnR I. mitropolit. N. c. U. I. O. t. l. Snov. 1478. la Suceava (îngropat în pridvorul bisericii mănăstirii Putna). Probabil călugărit la Neamț, în 1453 ales mitropolii, hirotonit la Ipek; în apr. 1457 a „pomăzuif ca domn pe Ștefan cel Mare; întâlnii mereu în hrisoavele acestuia, ca membru în „sfatul domnesc”; la 3 sept 1470 a sfințit mănăstirea Puina, tndmmător al „școlilor de copiiști” din

1845). retras apoi ca „superior”⁴ al schitului Flămânda-Vâlcea, pună la moarte.

Lucrări: *Oglinda statului bisericesc și poli-ticesc sau învățătura năravurilor bune și a vieții creștinești*. Brașov, 1835. XII + 222 p.; mici broșuri și cuvântări tipărite la Sibiu, manuale didactice rămase în manuscris {*Povățuire către teologia morala. Geografia, Istoria bisericească*).

4

mănăstirile Neamț și Putna,

Literatura. **A.** V. Boldur, *Biserica în timpul domniei lui Ștefan cel Mare*, în BOR. an. LXXXI L 1964. nr. 7-8, p. 717-729; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. vol. I. București, 1980, p. 327-329 (ed. all-a. București. 1991. p. 351 -353); Violet limită, **C/A mare ierarh din trecutul Bisericii noastre: Teoctistul Moldovei**. în MMS, an LXIII. 1987. nr. 6. p. 59-66.

TEOCTISTII. mitropolit. N. c. 1450. Î. I. 5ian. 1528. la Suceava. Călugărit de tânăr în mănăstirea Neamț, unde a învățat carte și a fost hirotonit ieromonah; egumen al mănăstirii (c. 1483— 1500). episcop al Romanului (1500-1508) și mitropolit al Moldovei (1518- 1528), Sub el s-a construit noua catedrală mitropolitană din Suceava cu hranul „Sf. Gheorghe” (1514- 1522), a uns domni pe Ștefan Aniță (1517) și Petru Răreș (1527); a dispus să se copie/c manuscrite slavone, din care s-au păstrat câteva. înainte de moarte a îmbrăcat „anarha schiniă monahală”. sub numele Teodor.

Literatura: *Cronica tui Macarie*. în voi. *Cronicle slavo*românești din sec. XV—XVI* publicate de Ion Bogdan. Ediție revăzută și completată de P. P. Panaitescu. București. 1959, p. 95—96; Prof. T.G. Bulat. *Biserica Moldovei în vremea lui Bogdan al III-lea cel Orb (1504-1517)*. în *Mitropolia Moldovei*, an XVII, IWI.nr. 2-3, p. 126-144 (și extras); I. Zugrav, *Chipul mitropolitului Teoctist II al Moldovei*. în MMS. an. XXXIII, 1957, nr. 10-12. p. 904-905; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei în secolul al XVI-lea*, în MMS. an. LI, 1975, nr. 3-4. p. 221-223; Pr. Scarlat Porcescu. *Episcopia Romanului*, București, 1984, p. 154-156.

TEODORESCI! ILARIE (din botez Ilie). episcop. N. 18 oct. 1867, în București, 127 sept. 1925. în Constanța Studii la Seminariile „Central”⁴ și „Nifon”⁵, apoi la Facultatea de Teologie din București (în 1891) Diacon (1891) și preot (1895-1923) la biserica „Înălțarea Domnului” din București, profesor de Religie la Liceul „Sf. Sava”, profesor pentru disciplinele religioase (1913-1923) și director (1919-1923) la Seminarul „Nifon” din București, protoereu. Rămăs văduv, la 29 mart. 1923 a fost ales episcop al noii eparhii a Tonusului (Constanței), fiind călugărit sub numele I Liric (înscăunat 3 iun. 1923). păstorind până la

moarte. Din inițiativa lui s-a înființat Seminarul „Sfinții împărați Constantin și Elena” din Constanța; autor de manuale didactice și volume de predici.

Lucriri *Judecata bisericească* Mzlâe licență. București. 1891. 161 p.: 101 cuvântări bisericești la duminici, sărbători și diferite ocazii. București, 1903. XVI+491 p. *Încercări de literatură bisericească Studii*. București. 1911. 460 p.; *Sematfe pentru ogorul lui Hristos. cuprinzând 50 de cuvântări bisericești*. București. 1915. 272 p.; *Îndrumări antitetice, cuprinzând principiile după care se poate compune și rosti o cuvântare bisericească*. București. 1923. 351 p. *Îndrumări liturgice pentru preot și /niror*. București. 1923. 171 p.

Dogmele religiunii creștine, pentru cl. a IV-a secundară, București, 1913; *Istoria bisericească universală, cu elemente de Catehism și Liturgică*, pentru cl. a III a secundară. ed. a IV-a. București. La.. 182 p.: *Istoria Bisericii creștine*, pentru cl. a V-a secundară. București. 1914. *Învățăminte Omiletică* pentru cl. a V-a seminarială. București, 1923. VII + 352 p.; *Liturgica* pentru cl. a VII-a seminarială. București. 1923. 171 p. o serie de broșuri cu conținut moralizator, articole în „Biserica Ortodoxă Română”. „Viitorul”⁴, „Calea Vieții” ș. a.

1
F
O
D
O
S
I
L

Istoria Preot Dr. Petre Procopovicij. T
Episcopul tane olTomisului M

„Candela”. an. XXVI. 1923, p. 433-434;
Voi. *Episcopia Constanței. 10 ani de*

autonomie bisericeasca. Călărași, 1936, p. CXXVII-CXXXI. Alcan-dm Ioniță. *Episcopia Constanței*, în ST, an. XXVIII. 1976.nr.7-10, p. 628-629.

TEODORESCU ISAIA (zis „popa Duhu”; din botez Ioan). arhimandrit, profesor N-1812, în Cogeasca Veche, jud. Iași, 125 dec 1877, în Iași. Studii (8 clase) la Seminarul de la Socola (abs. 1836). mai tar/tu unnează cursurile Facultății de Teologie din Iași (1860-1864). Călugărit la Socola în 1836. sub numele Isaia. hirotonit ierodicon și apoi ieromonah. Pedagog și profesor suplinitor (1836), profesor de Istorie universală (1840-1843), de Morală, Omiletică și Latină (1843—1846) la Seminarul de la Socola; retras un timp la mănăstirea Vorona. din nou profesor de Istorie la Socola (1851), stabilit apoi la mănăstirea Neamț, profesor și director al „școlii domnești” din Târgu Neam (1853-1855); profesor de Istorie bisericească și Exegeza Noului Testament la Socola (1858-1865), rector al Seminarului (1864 — 1865), hirotesit arhimandrit; întemeietor al școlii din satul Aroncanu, jud. Iași (după 1865). egumen la biserica „Sf Nicolae” din Iași (1870). apoi slujitor la bisericile „Sf. Sava” și „Nicorița” din Iași. A întemeiat și redactat (cu preotul Constanlin Știubci. apoi cu Constantin Buțureami). foaia bisericească „Predicatorul moralului evanghelic sau al umanității” la Iași (3 oct. 1864—8 iul. 1865), în care a publicat multe predici: alte predici în foaia „Preotul”, tot la Iași; câteva au apărut în broșură.

Itemtura: D. Furtună. *Arhimandritul erou al lui Ion Creanga*, în zianil „Lumea”, Iași, an. XIV, nr. 3765 din Iulian. 1931 și nr. din 23 ian. 1931, p. 2—3; Gb. Alanasu Xcinteanu. *Amintiri despre popa Duhu*. în „Iașul

Literar, nr. 4, 1957; Gh. Rurcă. *Publicații periodice religioase din secolul al XIX-lea în Moldova* An MMS, an. LII, 1976, nr. 7-8. p. 507-518; Prot. M. Mocanu. *Arhimandritul Isaia Teodorescu — zis „Popa Duhu” 1812-1877* An MMS, an. LVII, 1982, nr. 3—4, p. 339—354. Pr. Gabriel Cocora, Z[^]/w Duhu. *adevăr și legenda*, în MMS, an. LXV, 1989, nr. 4-6, p. 146-155

TEODOROVICI IOAN. preot, traducător N.c. 1780, tc. 1845, în Buda sau Pesta. Preot la parohia ortodoxă română din Pesta (1809—1845). cenzor și corector al cărților românești

care se tipăreau în Buda (ilupă 1820) Desfășoară acok o largă activitate culturală, în spiritul Școlii Ardelene. În domeniul lingvisticii, numele său este legat de tipărirea cunoscutului *lexicon* de la Buda. fiind ultimul corector și revizuitor, alături de fratele său Alexandru Teodorovici (Teodori), între anii 1824 și 1830. s-a ocupat cu editarea *Calendarelor românești* de la Buda cu profil bisericesc; A tradus și tipărit lucrări moralizatoare și istorice, care au îmbogățit patrimoniul cultural românesc.

Lucrări: *Cântare despre începutul și starea de azi a românilor*. Buda, 1813 (versificarea lucrării lui Petro Maior: *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*, reprodusă în „Revista critică literară”. IL p. 81 — 84); *Calendarul pe anul de la Hristos 1824.. 1826, 1829 și 1830*; *Lestcon românesc-latinesc-unguresc-nemtesc*. Buda, 1825 (în colaborare)

Traduceri *Moralnice sentențe sau folositoare pilde*, Buda. 1813. 124 p; Pavel Kengyelăcz.

Istoria universală sau a unui turneu, Buda. 1824.

151. + 390p.; Leopold Schluemann, *Prunciicea părăsiți, istorie franțozască, adevărată și morală*. Buda. 1830, 155 p; J.H Campe. sau *Iscusitul sfătuitor pentru neiscusita tinerețe*, Buda, 1833; J. F. Marmontel. *Adeiaida sau Păstorită atpicească*. Buăa. 1836.

Literatura: N. Iorga. *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea*. voi. III, Vălenii de Munte, 1909, p. 321-324; Ioan Bianu și Nerva Hodoș. *Bibliografia românească veche*.

III. București. 1936. p. 82, 436, 462, 709—710.

IV, p. 315—316; Mircea Tomescu, *Calendarele*

românești (1733-1830). București, 1957. p.

74-76 și 119-121; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. București.

1979. p. 848.

TEODOSIE, mitropolit. N. 1620, în Râmnic, într-o familie originală din Transilvania,* 27 ian 1708, în București. Călugărit la Cozia, după care „s-a nevoit timp de mulți ani” la Muntele Athos „Proegumen” (înainte 1661). apoi egumen la Argeș (1662); la 20 mai 1668 ales mitropolit al Ungrovlahiei (hirotonii în 21 mai), păstorind până

TEODOSIE

la moarte (cu o întrerupere în iunie 1672 — apr. 1679, când a fost surghiunit la Tismana) Sub el. En tipografiile din Ilucurești (înființate de Varlaam). de la Buzău (înființate de episcopul Mitrofan) și de la Snagov și Râmnic (înființate de Antim Ivireanul), s-au tipărit zeci de cărți de slujbă, de apărare a Ortodoxiei și de

zidire sufletească, în limbile română, slavonă, greacă și arabă. Cu binecuvântarea sa au apărut la București: *Uturghierul* (1680, cu slujba în slavonește, tipicul în românește). *Evangelhia* (1682) și *Apostolul* (1683), *Biblia* (1688) - textul Noului Testament, după ediția clc la Alba Iulia din 1648. iar al Vechiului Testament tradus de Nicolae Milescu și revizuit de Dosoftei al Moldovei și cățivacăturan munteni. — *Mărgăritarele* Sfântului Ioan Gură de Aur (1691). *Evanghetta greco-româna* (1693). *Psaltirea* (1694). *AVw/ Testament* (1703), toate în românește. A semnat el însuși prefeclc unora din ele Sprijinitor al rumânilor transilvăneni în fața încercărilor iezuiților „le a-i ..uni” cu Biserica Romei. Ctitorul schitului Cetățuia (1677—1680) și restauratorul bisericii „Sf. Gheorghe”, amândouă în Râmnic Vâlcea.

Lin ratura; G. M. Ionescu. *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei*, voi. I (1359—1708). București. 1906, p. 178-236; Ioan Lupaș. *Mitropolitul Teodosie VestemEANUL* în RT.an, XXXIII, 1943, nr. 1-2, p. 9—27 (și în voi. **Wii**, *cenferinteși comunicări istorice*. IV, Sibiu. 1943. p. 145—162); Pr. Niculae Șerbănescu, *Mitropolitul Teodosieal Țării Românești* An ST.an. IV, 1952, nr. 5—6. p. 330—351. Marina Lupaș Vlasiu. *Teodosie VestemEANUL de origine transilvăneană, xâlceana sau argețeană?* în MA.an. III 1958. nr. 3-4, p. 212—212; Prof. Aurelian Saccrdoleanu, *Tudor Spudei, viitorul mitropolit Teodosie al Ungrovlahiei*, în MO.an. XXIII, 1971. nr. 3-4, p. 221-230; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. vol. II, București, 1981, p. 126-128 și 132-142 (cu bibliografie privind *Biblia* (1688); Pr. Dr. Ioan Duri. *Mitropolitul Teodosie al Țării Românești... Precizări fi contribuții biografice*. în BOR, an. CVI. 1988, nr. 9-10, p. 118—144.

TKOKAN I. mitropolii, t 1546. Călugării la Voroncl. episcop la Rădăuți (înainte de 1528-1530).apoi mitropolit la Suceava (1530-1546). Sub el s-a refăcut pictura din pronaosul bisericii de la Voroneț; probabil tot el a avut inițiativa

492

zugrăvirii exterioare a acesteia, lucrare terminată sub urmașul său, Grigorie Roșea. Din dispoziția lui s-a copiat un *Praxiu* (Apostol) slavon (1543).

LI Untura Dimitrie *DM. Cronica Episcopiei rfr ffarfdHfj*. Viena. 1912.p42; Mircea Păcurariu. *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldovei In secolul al XV/dea An* MMS.an. LI. 1975.nr. 3-4.p.224-225.

TmKANn.mioopolit.N.c. 1520,t 1597/98, la mănăstirea Dohiariu din Muntele Athos, Călugăr la Rașca și probabil egumen, îndrumând lucrările de zidire a mănăstirii. Mitropolit al Moldovei în câteva rânduri: sept. 1564c febr 1572, apoi înlăturat și retras în Transilvania; începutul lui 1578 — sfârșitul lui 1581. retras în Polonia, sept. 1582c vara an, **1588**. după care s-a retras la mănăstirea Dohiariu dtn Muntele Athos, refăcută cu sprijinul domnitorului Alexandru Lăpușncanu, unde a trăit până la sfârșitul vieții.

slavonc. înrc care și *Urmarea lut Hristos* a lui Thomas a Kcmpis, în traducerea lui Udn>ie Năsturel (Dealu. 1647).

Literatura: AL Procopoviei. *De la Coresi diaconul la Teofil mitropolitul lui Matei*

Literatura: Dimitrie *DM.Cronica Episcopiei dr Rătttdttți*, Viena. 1912. p. 42-44 (identificare greșită cu Tcofan I); George Cioran, *Relațiile țărilor române cu mănăstirile Cutlumuș. Uivra. Dohiariu si Sf. Panielimon sau Rusicon* (grecește l. Atena. 1938. p. 235-236; Mircea Păcurariu, *Contribuții la istoria Mitropoliei Moldavei in secolul al XVI-lea .în MMS.an. LI, [1975.nr.3-4](#). p. 237^243; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, voi. I. București, 1980. p. 453-454 (cd a II-a. București, 1991. p. 475-476).*

TEOFIL, mitropolit. N. c. 1580. t începutul anului 1648. Egumen la mănăstirea Bistrița din Oltenia, unde — probabil — s-a călugărit și a învățat carte; episcop de Râmnic (c. 1618—iun -/iul. ! 636),apoi mitropolit al Ungrovlahiei (înainte de 20 iul 1636) până la moarte. Trimis în misiuni diplomatice în Transilvania (1631. 1640). La îndemnul lui, Mihail Moxa scrie primul *Crono* graf* în românește (1620) Sprijinitor al tipografiilor din Câmpulung (1635), Govora (1637), Dealu (1642); în curcul păstoririi lui s-au tipărit primele cărți românești (n Muntenia: *Ceaslovul* (1640), *Pravila cea mică* (1640-1641), *Evanghelia învățătoare* (1642), toate la Govora si o nouă ediție — completă — din *Evanghelia învățătoare* (1644) la Dealu; o serie dc cărți

ILRCHILĂ
NICOLAE

Basarab, In voi. *Omagtu lui Ioan Bianu*, București, 1927. p. 289—302; Dan Simonescu și Damian P. Bogdan. *începuturile culturale ale domniei lui Matei Basaiab*An BOR.an LVI. [IM3S.ru](#) 11 — 12, p. 866-880 (și extras); Șt. Pasca,

O tipăritura munteană necunoscută din secolul al XV/Idea: cel mai vechi Ceaslov românesc. Stadiu istoric diterar și de limbă. în „Academia Română. Studii >i Cercetări”. XXXVI. București, 1939. p. 97-121; Pr. Niculae Șerbănescu, *Mitropoliții Ungrovlahiei*. în BOR. an. LXX VII* 1959, nr. 7—10, p. 774-775; Dan IMeșta. *Când a fost înscăunat mitropolitul Teofil al Ungrovlahiei?*, în BOR.an. LXXXI 1964.nr. 11-12,p. 1103—1106; Ion VI Dură. *Biserica dm Țara Roma-nească în epoca lui Matei Basarab*, în BOR, an. LXXXIX, 1971,nr. 5-6. p. 577-592; Mircea Păcurariu. *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*. voi II, Bucureșu, 1981. p 46-52 (ed. a II-a. București, 1994,p.48-53).

TEOTIM,episcop la Tonus, atestat în scaun în 392,400 și 403. Istoricul Sozomen scria că era „scit de neam”. Fericitul Icionim, în lucrarea sa *De viris illustribus*. preciza că „a scos scurte tratate sub forma unor dialoguri. în stilul vechii elocințe: aud că scrie și alte lucrări”. Scurie fragmente din opera sa literară se păstrează în lucrarea Sfântului Ioan Damaschin *Paralele Sfinte* A încercat să facă misionarism printre huni. fiind sprijinit de prietenul său Sf, Ioan Gură de Aur; în 403 era în Constantinopol, luând apărarea acestuia. întrucât era acuzat că are simpatii origeniste. Pră/miit ca sfânt (20 apr.).

I iu ralura R. Netzianuuer.O?stinătatea în vechiul Tomis. Baia Mare. 1904. p. 25-30; Jacques Zeilter, *Les origines chretiennes dans les provinces danubiennes de l'empire romain*. Paris, 1918, p. 547-548; Iosif H. Naghiu. *Teotim, episcop de Tomis*, în RI. an. XXXI. 1945. p. 167—171;Pr.Prof. IoanGX^bmnn./nj^mmJrc *asupra lui Teotim de Tomis*, în GB, an. XVI. 1957,nr.

1 ,p. 46 — 50.1\ic I.Georgescu, *Viața creștină în vechiul Tonus*. în MMS.anXXXV m. 1962. nr. 1-2, p. 24-26; Pr. Niculae Șerbănescu. *1600 tle ani de la prmu mărțurie documentară despre existența Episcopiei Tomisului*, în BOR, an. LXXXVII. 1969, nr. 9-10. p. 1008-1013; Pr. Prof Ioan G Coman. *Scriitori bisericești din epoca străromână*. București, 1979, p. 185-195; Mitropolit Nestor Vorni* ceicu. *Scrieri jiatristice în Biserica Orunloxă Română până în secolul XVII*. Craiova, 1983. p. 38—42; Mihail Diaconescu. *Istoria literaturii dacoromâne*. București. 1999. p. 525—531.

TERCHILĂ MCOIAE, profesor de teologie. N. 21 oct. 1898, în Copșa Mică, jud. Sibiu. în familie de preot, 126 oct. 1983.în Sibiu. Liceul în Dumbrăveni (abs 1917). Institutul teologic în Sibiu (1918-1921). Filosofia la Universitățile din Berlin (1921-1922) și Leipzig (1922-1924). cu doctoratul la cea din urmă (1924), licența în Teologie la Chișinău (1935). iar doctoratul la București [1936). Profesor suplinitor (1925). provizoriu (1927) și definitiv (1936) la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu — devenită în 1948 Institut Teologic Universitar— până la pensionare (1952): a predat Filosofia. Istoria Filosofiei. Pedagogia. Istoria Pedagogiei și Catehetică; diacon (1925), preot (1927). protopop (1948). A publicat lucrări de Filosofie și Pedagogie.

Lucrări: *încercări de pedagogie religioasă*, în „Anuarul IV al Academiei teologice «Andreiană»”. 1927/28.p. 3-30(*i extras); *Profesorul Ioan Popescu. O sută de anule la nașterea lui. în Anuanul VIIU...*, 1931/32.p. 5-50(*iextras); *Evanghelia în școală. Psihtdogtia contemporană și învățământul religios*. Sibiu. 1935,180p.(tciă de doctoral); *Idei*

de filosofie religioasă la Vladimir Soloviev. Sibiu, 1936, 95 p.; *Factorii învățământului religios*, în „Anuarul XIII.”, 1936/37, p. 5-31; *Educația creștinească*, în „Anuarul XIV.”, 1937/38, p. 48 — 64; *Elemente de filosofie creștină*. în RT. m. XXV, nr. 1, p. 203-207; nr. 6, p. 235-240; nr. 9, p. 393-396; an. XXDC. 1939, nr. 2-3, p. 80-87; tv. 4, p. 170-173 și nr. 6, p. 240-247; I III \ t; llh <)K(+ M I

Tălcuirea Sfintei Uturghă, Sibiu, 1931, 80 p. *Tălcuirea Sfințelor Taine*, Sibiu, 1932, 110 p; *SămMtarti*. Sibiu. 1940, 44 p.

Alic studii și articole în „Revista Teologică”⁴. „Amuucle Academiei teologice „Andreianc”, „Telegraful Român” ș.a.

Illemtum: Pr. S. Șebu, f *Protopop prof. tir. Nicolae Terchilă*, în MA, an. XXIX. (1984, nr. 1-2, p. 135-136; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786- / 9*6*, Sibiu. 19K7, p. 316-317.

TI LE A GHEORGHE, preot. N. 1908, In Socctu. jud. Teleorman. T 10 mart. 1982. In București Studii la Liceul din Tumu Măgurele (1922-1924). Seminarul „Central” (1924-1932) și Facultatea de Teologie din București (1932 — 1936), studii de specializare la Institutul Pontifical pentru Studii Orientale din Roma (1938 - 1941), unde obține titlul de „diplomat”; doctoratul la Facultatea de Teologie din București cu teza In ms.: *Sf. Ioan Gură de Aur: iubirea aproa/^elui și grija față de el* (1947). Cântăreț la bisericile „Ceaș Radu” și „Florcasca” din Capitală: diacon (1940), preot la capela ortodoxă română din Roma (1941 — 1943), inspector In Ministerul Cultelor (1943—1947), preot la bisericile „Sl.

Herbart și herbartienii români dat Ardeal, în „Anuarul XVII.”, 1940/41, p. 5-59; *Istoria filosofiei*. Tradusă după Dr. Otto Siebert. Revizuită și întregită. Sibiu, 1943, XV] + 452 p; *Filosofia antică pettagog spre Hristos*. în RT. an. XXXVII. 1947, nr. 1-2, p. 31-41; nr. 3-4, p. 132-138; nr. 5-6, p. 219-225; nr. 7-10, p. 329-331 și nr. II -12, P. 411—419

Spindon Nou” (1943-1951), „SL Alexe” (1951-1969), „Cărămidarii de Sus” (1969 — 1981), iconom stavrofor. A publicat studii de Palmlngie și traduceri din Sfinții Părinți.

Lurniri *Probleme fundamentale în opera moral-socială a Sf Ioan Gură de Aur*. I *Ulter-tatea și untversalisnmlnmneii*. București. 1946. 16 p.; II. *Filosofia faptei*, 1947, 28 p.; III *Familia creștină*, 1947, 23 p.; IV. *Preoția creștină*, 1947, 20 p; V. **Biserica** și Sf Scriptură. 32 p.; *Eutwia Euharistică după Sf Ioan Gură de Aur*. in ST. an IX, 1957, nr. 9-10, p. 632-648; Prrrf(rorfi-pr munte, probleme morale, în GB. an XIX. 1960. nr. 5—6. p. 429— 446; *Maica Domnului du/kt cărțile noastre de cult. însemnări de martologie ortodoxă*, în GB, an. XXX. 1971. nr. 1-2, p. 80—93; *Starea de spirit m rugăciune după Sf Ioan Cnrdrf*Aiir*. în GB. an. XXXVII. 1978, nr 3-4, p. 289-299.

Traduceri: Sf. Grigorie de Nazianz. *Cele cnut cuvântări despre Dumnezeu*, Curtea de Arges. 1947 (In colaborare cu N. Barbu); ST Grigorie de Nazianz. *Despre iubirea față de săraci*. Bucureșu. 1948, 44 p.; SL Grigorie de Nazianz. *Poeme dognuttice*. în GB, an. XXX, 1971. nr. 5-6. p. 482-488 și an. XXXII. 1973, nr 3-4, p. 367—374; Sf. Grigorie de Nazianz.

Opere dogmatice, București, 2002. 238 p.

Literatura: Dr. Cezar Vasiliu, t *Preot iconom stavrofor ilodictor Gheorghe Tdea* (/90S- /9S2). în GB.an. XLI. 1982.nr.4—6.p. 442—443.

11MI S GHERASIM, episcop. N 14 aug IK49,m Iași. 122dec. 191 Lin București Studii la Seminarul „Veniamin” dc la Socola (1867-1874),cu diferență de liceu și bacalaureat .apoi la Facultatea de Litere din Iași și București: diacon de mirt 1871); rămas văduv, s-a călugării în 1875 la Cernica, fiind numit arhidiacon și predicator la catedrala mitropolitană din București (IK75— 1880), trimis apoi la studii la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1880-1884), unde a obținut doctoratul. Profesor de Limba ebraică și studmi biblic al Vechiului Testament la Facultatea de Teologie din București (1884 — 1893),— paralel director al Internatului teologic - decan al Facultății (1892-1893); arhieru titular cu numele J*iteșteanu (dec. 1886). lociitor de episcop U Argeș (tic la 1 iun. 1893), ales apoi episcop epariuot (14 mart 1894. înscăunai 27

mart. 1894), unde a păstorit până la moarte. S-a interesat de bunul mers al vieții bisericești, de refacerea mănăstirilor Turnu și Stânișoaru. A scris, a editat și a tradus o serie de lucrări teologice, articole în revista „Biserica Ortodoxă Română”.

Lucrări: *Călătorie la Locurile Sfinte*, București, 1896, 264 p.; *Note jl meditatuni asupra Psalmilor*. 3 voi.. București. 1896.878 + 604 + 655 p., *Dicționar aghiografic cuprinzfiwtpe scurt vtetde sfinților*. București. 1898. IV + 874 p.

Tetraevangelul diaconului Coresi. București. IKK9; *Catehism*, manuscris rămas dc la episcopul Damaschin al Râmnicului, cu o introducere. București, 1987, XXIV + 173p.

Traduceri: *introducere tn teologia ortotioxă*, ele Macarie Bulgacov al Moscovei. București, 1885. XVI + 624 p. (după ediția franceză. Pans. 1857). *Teologia dogmatică orto<loxă* a lui Macarie al Moscovei. 2 voi.. București, 1886— 1887.767 + VII p. (I) și 870 + X p. (II) (după ediția franceză. Pans. 1859-1860); *Istoria*

î
o
r
w
i
u
i.
;

bisericeică universală a lui Eusebiu Popovici, 2 vU.. București. 1900- 190L 724 + 559 p. țin colaborare cu Atanasie Mironescu).

Literatura *Necrolog*. în BOR. an XXXVI,

1912. p. 1084—1097; Preotul Niculae Șerbănescu, *Episcopii Argeșului*, în MO. an. XVII. 1956. nr. 7-8, p. 619-621; Diac. George DmcS, *Chipurile ierarhi: compozitori, traducători, prelucrători și mari cântăreți ai muzicii bisericești*. în

GB. an. XXXVI. 1977, nr. 1 - 3. p. 139-140; ST. an. XXXIVJ982, nr 1 -2, p. 29-30.

TINCUEUA NICOLAE. preot.istoric N 1816. în Ticvaiuti Mare, jud. Caraș-Severin, 116 niai 1867, In Vârșeț Studii gimnaziale înOravi|a și Seghedjn (abs. 1835). teologice la Seminarul din Virțeț (1835-1837). Diacon In Seca» (1837), arhidiacon, secretar consistorial M profesor în secția română a Seminarului din Vărșeț(1839-1860), preol în 1842. paroh în Seca*, lângă Oravița (1860—1867). „asesor consistorial" onorar al Episcopiei Varșc|ului. administrator protopopesc la Vârșeț (1865 -1867). A avut un rol de seamă în Revoluția din 1848 în Banal; a militat pentru autonomia Bisericii romă-nesti de acolo, prin separarea de Biserica Ortodoxă Sârbă; autor tle lucrări istorice și literare.

I ucrârl *Cele șapte virtuți sau fapte bune de căpetenie. In șapre predici pentru timpul cel sfânt al pintului. ca antiteză la cete „șapte păcate de căpetenie"*. Brașov. 1847, XVI + 100 p.; **IM*** rioară bisericească potitico-națională a ronuii-lor /creste tot. mai ales a celor ortottocși orientali din Austria..., Sibiu, 1865, XXIV + + 326 p.; articole de istorie, versun, traduceri din Schiller. în „Gazata Transilvaniei" și „Foaia pentru minte, inimă și literatură".culegeri folclorice (folosite de Atanasie M. Marienescu în colecția; *Poezia /wțurală Balade culese st corese**., Viena. 1867).

Literatura I. D. Suci. *Nicolae Tittcu-Velia 11816-18671 Viata șt opera lui*. București. 1945. 538 p.; Prot. Ion II Mureșianu. *Nicolae Tmcu-Vetia. Insenuulri pentru o comemorare*. In MB. an. XV. nr. 10-12. 1965, p. 741-746; Vaknu Leu, *Un manuscris din 1854:*

„Introducere în Gramatica română caria sâ propune prin domnul profesor Nicolae 7\ Velia\" (n „Studii de limbă, literatură și folclor". Reyti.

197K.4, p. 449—474; *Enciclopedia istoriografiei fWKi/ion*.București,1978,p. 325-326; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. București. 1979, p. 852-853, Mircea Popa, *Nicolae Tincu Velia profesor fn Vârșef*. în *Actele Simpozionului de raptirturi culturale, literare și lingvistice romăno-iugostave*, București. 1979. p. 491-502.

TOCAN ILJE, preot, profesor, publicist. N. 20 iul. 1895.înChiștelnițajud.Orhci.în familie de preot, t aug. 1972. în București. Studii la Școala spirituală și Seminarul teologic din Chișinău (1906— 1915). apoi la Academia teologică din Kiev (1916-1917) și Facultateade Teologic din București (1919—1922). cu examen de capacitate pentru învățioântul secundar (1923). Pedagog și profesor suplinitor (1921). apoi profesor titular (1923-1930) la Seminarul teologic din Chișinău, profesor și duliovnic la Liceul eparhial de fete dinChișinău (1931-1940); paralel pmte-Hf suplinitor la catedra de Arheologic biblică și Hxegc/a Vechiului Testament de la Facultateade Teologie dinClușinău(1927-]940),membni în comitetul dc redacție al revistei „Luminătorul" (1925—1944), director al ziarului săptămănal „Raza" (1934-1938),ambele laChișinău

Lucruri *Educația religioasă a copiilor*, în „Luminăiorur.an.LIX, 1926,nr. 10.p. 30-41; nr. 15-16.p. 72—77 și nr. 17,p. 56-64; *Influența religioasa a mozaismului asupra lumii păgâne*, în „Luminătorul**", an LX, 1927,nr. 13.p. 47-54; nr. 14,p. 26-

39; nr. 15, p. 27-33; nr. 16-17, p. 70-79 și nr. 18, p. 5-21. *Profetis-mulbibilic*, în „Luminătorul”, an. LXI. 1928, nr. 8, p. 53-63; nr. 10, p. 15-28 și nr. 11, p. 33-43; *Sfaturile și proorociile Sf. profet Zaharia despre post și sărbători*, în „Luminătorul”, an. LXV, 1932, nr. 24, p. 1270-1279; an LXVI, 1933, nr. 1, p. 98-108. Alte articole, recenzii, cronici, predici.

IFI DOKAN EUGEN

TODOKAN EUGEN! preot, profesor. N. 18 aug. 1885 în Cetatea de Baltă, jud. Alba. în familie preot. 11 oct. 1931 în Sibiu. Studii la Liceul evanghelic german din Mediaș (4 cl.) și la Liceul de stat maghiar din Dumbrăveni (4 cl., 1895—1903). la Institutul teologic din Sibiu (1903-1906). apoi la Universitatea din Budapesta (Limbile maghiari și germană, 1906—1910). cu specializare la teologie. Profesor pentru aceste discipline în „secția pedagogică” a Institutului teologic-pedagogic sibian, iar în „secția teologică” la anumite discipline cu profil pedagogic (1910—1919); detașat la Liceul ortodox „Andrei Șaguna” din Brașov în 1917/1918; profesor de Germană și studii pedagogice la Școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1919-1931) și directorat Școlii (1928—1931); detașat ca director al Liceului „Al. Păpușu Marian” din Târgu Mureș (1926/1927) și preot din 1 febr. 1918 și membru în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului.

Lucrări: *Metodele limbilor străine moderne*, în VȘ, VI. 1913 nr. 9—10, p. 314—328; *Formele teologice. Manifestarea și însemnătatea ei pedagogică*, în „Anuarul XXXI al Institutului teologic-pedagogic din Sibiu” pe anul 1915/16, 3—47; *Câteva îndrumări în dialectul ardelenesc pentru a vorbi și a scrie*

în „Luminătorul”. „Raza” și alte periodice din Cluj-Napoca.

literatură: *Anuarul Seminarului teologic superior „Mitropolitul Gavriil Bănuțescu Bodoni” din Cluj-Napoca* (ISIS-1926) Publicat și prefăcut de rectorul Seminarului Icoanei din Cluj-Napoca Constantin Popovici. Cluj-Napoca. 1926. 168 p.; Informații de la preot Gh. Cănușescu din București.

mai corect românește. Brașov, f.o., 147 p. (în colaborare cu Ioan Corneliu Negulescu); *Dicționar român-german*. Sibiu. 1921; *Limba română pentru uzul școlilor medii și civile săsești* (cl. A—IV). Sibiu. 1921 (premiată de Comisiunea Episcopiei evanghelice-luterane din Sibiu); *limba română pentru uzul școlilor medii și civile cu limba de predare maghiară*. 3 vol. Sibiu. 1922. 288+118+147 p. (ultimelor trei lucrări în colaborare cu prof. dr. Rudolf Porsche); *Istoria biblică în chipuri*. Sibiu. 1925, 104 p. (în colaborare cu preotul Gheorghe Maior). Ca director a publicat *Anuarele Școlii Normale Andrei Șaguna*, IX-XII 1927-1931; o serie de articole în „Telegraful Român” și alte periodice.

literatură: *Necrolog*, în TR. an. LXXXIX. nr. 71-72 din 7 oct. 1931; Mișca Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986*, Sibiu. 1987. p. 300-301.

TODORAN ISIDOR. profesor de teologie. N. 20 mai 1906. în (Bănești, jud. Mureș, t. 29 mai 1985. În Cluj-Napoca Studiile la Liceul din Târgu Mureș (1918—1925), apoi la Academicele teologice din Sibiu (1925—1926) și Cluj (1926—1929), la Facultatea

de Filosofie a Univ. din Cluj (1926—1930), cu doctoratul în Teologie la Chișinău (1935) și în Filosofie (specialitatea Sociologie) la Cluj-Sibiu (1942). Profesor de Religie și Filosofie la Liceul de băieți nr. 2 și la Liceul de fete din Cluj (1930-1936). profesor suplinitor (1936), apoi provizoriu (1937) la Academia teologică din Oradea (Apologetică, Introducere în Filosofie. Exegeza Noului Testament, Catehetică și Omiletică); profesor titular de Dogmatică și Apologetică la Academia teologică din Cluj (1 febr. 1939), în urma ocupării Ardealului de nord, la 1 dec 1940 a fost încadrat ca profesor utilizat la catedra de Sociologie a Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj. refugiată la Sibiu; la 1 apr. 1945 și-a reluat catedra de la Academia teologică din Cluj (devenită în 1948 Institut teologic de grad universitar); la 1 sept. 1952 numit titular al catedrei de Teologie Dogmatică și Simbolică de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, la care a funcționat până la pensionare (1 sept. 1976); rectorat Institutului (1969-1976); preot (1930), iconom stavrofor (1958); reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române la lucrările unor comisii teologice și interteologice,

4
9
7

mai ales în dialogul cu Bisenca vechilor catolici, cu Biserica anglicană. Federația mondială luterană ș.a.

1. Titluri: *Problema cauzalității în argumentul cosmologic*. Cluj. 1935, VIII + 206 p. (teză de doctorat); *Argumentul teleologic. Introducere*. în „Anuarul Academici teologice ortodoxe din Cluj pe anul 1939/40”. Cluj. 1940; *Transmisibilitatea răului. Teoria generică a căderii originare*. In RT.ao. XXXII, 1942. nr.5-6.p.256-273(și extras, 20 p.); *Imperfecțiunile lumii față de înțelepciunea dmnă* An RT.an. XXXII. 1942, nr. 7-8, p. 331-348 (și extras, 20 p); *Bazele axiologice ale binelui*. Sibiu. 1942. 136 p.; *Filosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaev*, Sibiu, 1943, 72p*; *Amcdji spirit*. Sibiu. 1944, 90 p; *Starea paradstacă a omului și cea de după cădere în concepția munloxă, romano-catolică și protestantă* An „Ortodoxia”, an. VII. 1955. nr. 1. p. 29 — 45; *Conceptul de Dumnezeu în teologia lui Karl Barth*, în ST, un. VII, 1955, nr. 1-2, p. 39—63; *Principiul iconomiei dtn punct de vedere dogmatic* An ST, an. VII, 1955. nr. 3-4. p. 139— 149. *Asupra revelației primordiale*. In

TOPANA
STELIAN

«Ortodoxia”, an. VII. 1956. nr. I, p 44-57: *Etapele revelației*, în MA. an. I. 1956. nr. 1 -2. p 78-96; *„DJ și agape* An ST.an VIII. 1956. nr. 3—4.p. 139— 154; *Creștinismul și tehnica* An ST.an. VIII. 1956,nr.7-8.p.422-436;*Considerații ecclesiologice*, în MA.an. III. 1958.nr. 1 — 2. p. 97 — KM; *Considerații monologice*, în MA, an. III, 1958. nr. 3-4. p. 218-237; *Despre raportul dintre izvoarele revelației*, în MA, an. III 1958.

nr. 9- 10.p. 717-728; *Traiectantism sau creationism?* în MA.an. IV, 1959. nr 3—4, p. 241—254; *Poate fi considerat Origen eretic?*, în MA. an IV, 1959, nr 7-8. p. 540-547; *AkxeiS.Homtakov(1804~1860)At\ \iA.u\.* \I. 1960. nr. 5-6.p. 352-372; *Botezul ereticilor*. în MA. an. VI, 1961, nr. 4-6. p. 242-268; *Asfieteecclesiologice** în MA.an VI. 1961,nr. 7—8. p. 424—445; *Apostolicitatea Bisericii*, în MA.an VII,

1962, nr. 3-6, p. 313-324; 5/d/Ud *tradiție și tradiția bisericească*. în MA. an. VII 1962, nr. 9-12, p. 678-685; *Har șt dar*. în S\ A. an IX. 1964. nr. 11-12, p. 867-876; *Atitudini protestante contem/xtrane fața de Tradiție*, în „Ortodoxia”. an. XVH. 1965, nr. 3, p. 367-399; *Vademecum teologic barthian*, în MA. an. X, 1965, nr. 11-12. p. 915-930; *Noi orientări eclesiologice fn protestantism*, în „Ortodoxia”, an. XVIII. 1966. nr. 2, p. 284-305; *Credință și tehnică* An MA. an. XI. 1966. nr. 4-6, p. 348-366. *Unitatea Bisericii In perspectiva ecume-nistd*. In „Ortodoxia”, an. XXV. 1973. nr. 3, p. 337—346; *Ecumenism teoretic și ecumenism practic*. în „Ortodoxia”, an. XXVI, 1974, nr. 3. p. 440- 450; *Unitate de credință șt pluralism teologic* An „Ortodoxia”, an. XXVII. 1975, nr. 2. p. 233-244.

Este coautor al manualului de *Teologie Dogmatică și Simbolică*, pentru Institutele teologice, 2 voi . București. 1958, 1008 p. și *Dogmatică Ortodoxă. Manual pentru Seminarile teologice*. București. 1991, 404 p (ed II. Cluj-Napoca, 1997. 367 p. In colaborare cu Arhid. Prof. Dr. Ioan / .V.M . : .

Difente articole, recente, note în „Legea Romanească”— Oradea. „Renașterea”— Cluj. „Telegraful Român”— Sibiu sau în periodicele menționate în lista bibliografică.

Literatura ROC, an. VI, 1976, nr. 4, p. 92-93; *Necrolog*, în MA. an XXX. 1985. nr. 5-6. p. 398-402; Pr. Prof. Mircea Păcuranu. *Două sute de am de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986*, Sibiu. 1987. p. 358-360.

TOFANA STKLIAN, profesor de teologic N la2 aprilie 1958In BudeșU.jud Bistrița-Năsăud Studii la Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1973-1978) și la Institutul teologic universitar din Sibiu (1979- 1983); cursuri de doctorat la Institutul teologic

universitar din București < 1983-1986), corei* aconferit și doctoratul la 20 mai 1996; specializare la Facultatea de Teologic evanghelică a Universității „Friedrich-Alcxan-der Erlangen Numberg (1990—1993); preot la parohia „Adormirea Maicii Domnului” Cluj* Napoca(1984-1990), profesor la Seminaril teo logic din Cluj-Napoca (1988-1990). asistent universitar (1990), lector (1994). conferențiar (1998). pentm studiul Noului Testament la Facultatea de Teologic din Cluj-Napoca; participări la diferite simpozioane și conferințe teologice peste hotare.

Lucriri: *Iisus Hristos, arhiereu veșnic, după Epistola către Evrei*. Qu>Napoca. 1996, 459 p.. *Introducere fn Studiul Noului Testament. Epoca Noului Testament Text și canon*. Voi. I. Cluj* Napoca, 1997, 363 p.

Sfânta Tradiție tn viata Bisericii Temeiuri biblice*, în ST. an. XXXVII. 1985, nr. 9-10. p. 633—647; *învierea Mântuitorului Iisus Hristos, cheyșia învierii mxistre* în „Ortodoxia”. an XXXVII. 1986. nr. 3, p. 121-139; *Sensurile Jertfei Mielului Pascal* în „Studia Universității* Babeș-Bolyai”. sena Theologia Ortodoxa. nr. 1—2, 1992. p. 17-33; *Temeiuri doctrinar-spirituale și biblice ale lucrării filantropice al Bisericii*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”. nr. I-2, p. 82-99 (veziși p. 137— 147); â>miW *sfințeniei creștine și aspectul ei dinamic după Noul Testament*, în „Studia Universității* Babeș-Bolyai”. nr. 2. 1994, p. 3-25; *Die Berufung und Voltendung des Hohepriesters Jesu nach dem Hcbracrbnef{SA - 10>, I0 voi. omagial Prof Dr D. Doikos. Testalomki. 1994. p. 377 - 399; *Semnificația numirilor hristologice tn definirea Arhieriei \eșn\ce a lui Iisus Hristor, după epistola către Evrei*. în „Studia*

Universitatis Babeş Bolyai", nr. 1-2, 1995, p. 141-159; *fntru/wrea Mântuitorului Iisus și implicațiile ei antropologice și cosmice, tn viziunea Sf Ap. Pavel (GaL 4,4-7; Rom. 8,19-22)* în „Studia TOGAN NICOLAE

Univercitalis Babeş Bolyai". nr. 1-2, 1996. p. 37-53; *Solidaritatea dintre destinul omului și al creației în cădere și transfigurare fn Hristos dtn perspectiva neotestamentară*, în vol. „Teologie și

4
9
8

științe umaniste", II. Arad, 1996. p. 85—104; *Melchisedec — prototip al arhieriei veșnice a lui Iisus Hristos, după Epistola către Evrei* în AB. an XXXVI, nr 7-9, 1997, p. 50-61; *Actualitatea gândiri teologice a Sf Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur — pentru teologii și teologia timpului nostru*, în voi „Teologie și științe umaniste — IV*", Arad, 1997, p. 102—119; *Superioritatea preoției cetii nouă „după rânduiala tui Melchisedec” fată de preoția Vechiului Legământ, după Epistola către Evrei 7,11—28*, în „Anuarul Institutului Teologic Universitar Cluj-Napoca (1990-1994).

TOGAN NICOLAE, preot. N. 6 nov. 1859an GUijasadeSus,jud.Sibju,^6ian. 1935,în Sibiu. Studiile gimnaziale în Sibiu, teologice la Blaj (1881 -1885). Preot ajutor și învățător în Sibiu (din 1886), paroh și protopop unit în Sibiu (1901-1935),catehel la Școala civila de fete a Asociațiunii (1886-1918) și la Liceul de Stat (azi „Gh. Lazăr”) din 1892: membru supleant (1880)și bibliotecar(1889—191 D.apoi membru ordinar al Comitetului Central (1898—1933), membru în secția istorică (1902) a Astrei. Autor de lucrări istorice și bibliografice.

Lucrări: *Catalogul bibliotecii Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român*. Sibiu, 1895, VII + 187 p.; *Indice alfabetic al publicațiunihrevistei» Tran-*

*silvania*¹ (Anul I-XXV) al „Actelor” și „Analelor” Asociațiunii transilvane (1861 — 1894), Sibiu. 1896,72 p.; *Românii din Transilvania la 1733, Conscripția episcopului Ioan In. Klein de Sadu*, Sibiu, 1898,45 p.; *Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria* (în colaborare cu Silvestru Moldovan), Sibiu, 1909, 354 p. Colaborator la *Enciclopedia Română*. 3 vol..Sibiu.1898-1904,și la o serie de periodice.

Literatura: Dr- Gh. Preda, ț *Protopopul JV. Togan*, în „Transilvania”, an. 66.1935, nr. 1. p. 3-7.

TOMESCU CONSTANTIN, profesor de teologie, istoric (nehirotonit). N. 20 febr. 1890, în Constanța, î 5 iul. 1983,în Bucureșu. Studii la Seminarul „Veniamin” din Iași (1904-1912). apoi la Facultatea de Teologie din București (1912—1916), care-i va conferi și doctoratul (1927). Voluntar în primul război mondial (1916 —1918), directorat Cancelariei (secretargeneral) Arhiepiscopiei Chișinăului (1919—1942) și consilier referent cultural; profesor suplinitor(1926), agregat (1927) și titular (1930) la catedra de Istoria Bisericii Române de la Facultatea de Teologie din Chișinău (1926-1941), încadrat apoi la cea din Cernăuți—Suceava (1941 — 1946); membru mirean în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Chișinăului și în Congresul

Național Bisericesc; subsecretar de stat pentru Culte și Arte în guvernul Octavian Goga (dec. 1937—febr. 1938); a organizat și a condus pelerinaje la Muntele Athos și în Țara Sfântă, fapt pentru care i s-a conferit titlul de „marc diotefilax” al Patriarhiei Ecumenice și Căpitanul Sf. Mormânt al Patriarhiei Ierusalimului. Arestat la 5 mai 1950. a suferit mai mulți ani de detenție în închisoarea de la Sighet.

Lucrări: *Din istoria Bisericii neamului românesc*, în rev. „Luminătorul”. 1920. nr. 10, p. II — 36, nr. 11, p. 10-32, nr. 12, p. 33-47 și 1921. nr. 2, p. 10—34 și nr. 3. p. 7—30; *Istoria sfintei mănăstiri Hârjauca*. Chișinău, 1924; *Episcopia Hotinului. Date istorice și statistice*. Chișinău,

1925, 200 p.; *Rolul Bisericii Ortodoxe ut viața neamului românesc. Curs de inaugurare*. Chișinău. 1926. 19 p. (extras din rev. „Luminătorul”.

1926, nr. 23, p. 35-53); *Mitropolitul Grigorie IV al Ungrovlahiei*, teză de doctorat. Chișinău, 1927, IV + 307 p.; *Documente și scrisori din familia Andronachi Donici*. Chișinău. 1928, 57 p.

Catagrafia Basarabiei din 1817, Chișinău, 1928; *înființarea Episcopiei Chișinăului și Hotinului (1813)*, în A Bas., an. I, 1929, nr. 1 ■ p. 32-42; nr. 2, p. 31-50; nr. 3, p. 31-38 și nr. 4, p. 7-23; *Exarhul Gavril și mitropolitul Ignatie al*

Ungrovlahiei, 1810, în A Bas. an. II. 1930, nr. 2, an. III, 1931, p. 258-271; *Știri catagrafice din Biserica Moldovei din 1809*, în A Bas., an. III,

1931, nr. 2, p. 177—185; *Tipografia duhovnicească exarhalădin*

Chișinău. în A Bas., an. III, 1931. p. 258—271; *Știri catagrafice din Bisericile Principatelor la 18/0*. în A Bas., an. IV. 1932, nr. 4, p. 204 —214; *Iarăși despre*

detronarea mitropolitului Ungrovlahiei Dositei Fiwtfi. în A Bas., an. IV,

1932, nr. 3, p. 69—100; *Diferite știri din Arhiva Consiliului eparhial Chișinău*, în A Bas., anii IV—X, 1932—1938, mai multe

numere; *Conducători duhovnicești din Principate la 1811 și din Basarabia între 1816—1837 inclusiv* în A Bas. an. V, 1933, nr. 1, p. 58-64; *Puține cuvinte despre strădania cărturărească a mitropolitului*

Grigo 1942.
rie XIV+
Dasc 179p.
ălul *Doc*
a! *umen*
Ungro *te*
vlahi *basor*
ei, în *aben*
BOR. *e, 2*
an. L! *voi..*
1,193 Chişin
4. nr. ău.
5—6. 1928
p. 326 —
— 1938
340; (în
Scurt colabo
ă rare
poves cu
tire Visari
istori on
că Puiu.
despr Ştefan
e Berec
sfânt het.
a Ştefan
mână Cioba
stire nu şt
Neam L.T.
tu si Boga).
despr împr
e eună
aşez cu
ările preotu
nwna l prof.
hale Serglii
supu e
se ei Bcjan
(măn a
ăstire tradu
a s
Secu lucrar
si ea
schit Protoi
urile ereulu
Vovid i Pavel
enia, Svetlo
Pocro v:
v, învăţ
Sihăs ătura
tria. creşti
Sihla nă in
s< expu
Icoan nere
a), apolo
Măn. getica
Neamţ , 2
, vol.Xh

iș co
in n
ă d
u, u
l s
9 „
3 Ar
5- hi
1 ve
9 le
3 B
6, as
V ar
+ a-
6 bi
4 ei
8 ",
+ re
l vi
l st
6 ă
p. d
(I) e
și is
IV to
+ ri
6 e
2 și
5 ge
p. og
(II ra
). fi
î e
m a
pr m
e ol
u d
n ov
ă e-
c ni
u lo
pr r
of di
es nt
or re
ul Pr
To ut
m și
a Ni
G st
. m
B (1
ul 9
at 2
a 9-
în 1
te 9
m 3
ei 8)
at .
și A

public Gh.
at Cunes
diferit cu ți
e Pr.
Rapo Prof.
arte Dr,
(Dări Alexa
dc ndru
seamă *CiuTe*
) *a,Nec*
asupr *rolog,*
a *înMO*
vieții *,m.*
biseri XXXV.
cești I983.n
din r.9-
cupri 10,p.6
nsul 86—
eparhi 689;Io
ei nȘpac
Chișin ,C.wfc
ăului. i/i-*rin*
Calen Tome
dare scu,
eparh anim
iale, ator
articol *al*
e cu *Ortod*
caract *oxiei*
er ți
istoric *spirit*
sau *ului*
tcologi *româ*
c- *nesc*
misio *tn*
nar în *Basa*
„Revis *rabia,*
ta în voi.
Socie- ..Cron
tății ica
Istoric Episc
e opiei
Arheol Hușilo
ogice r", IV,
Biseri 1998,p
cești", . 137-
„Arhiv 154.
ele
Basar TO
abiei^ MICI
, IOAN,
„Lumi protop
nătom op,
l", îndru
„Misio mător
narul" al
ș.a. școlilo
r
Lite român
ratura ești.
: Pr. N. 3

d ăr
ec şe
. Ț,
1 Pr
7 eo
7 t
1 în
, D
în og
V n
ăr cc
ă ca
di ,
a, ju
ju d.
d. C
C ar
ar aș
a -
ș- S
S ev
ev er
cr in
in (l
,t 7
l 9
8 5-
a 1
pr 7
. 9
l 8)
8 .
3 pr
9, of
în es
C or
ar la
a Ș
n co
se al
b a
eș cl
. er
St ic
u al
di ă
az di
ă n
la V
Ș âr
co şe
al Ț
a (l
cl 7
er 9
ic 8
al —
ă 1
di 8
n 0
V 4)

, *albin*
protop *elor*
op în *sau*
Caran *învăț*
sebeș *ătura*
(1804- *despr*
1839), *e*
direct *tinere*
or al *a*
școlilo *stupil*
r *or,*
ortodo Buda,
xe 1823.
roman 180 p.
ești (trad.)
din ;
proto- *Cultu*
popiat *ra*
ul *bomb*
respec *îțelor*
tiv, *sau*
asesor *învăț*
al *ătura*
Consi *despr*
storiul *e*
ui *ținere*
epar- *a și*
hial *crește*
din *rea*
Vârșeț *omid*
; a *elor*
înființ *sau*
at un *goan*
curs *gelor*
dc *de*
pedag mffftif
ogic tLBud
de trei a.
luni 1823.
în 70 p.
Caran (trad.
sebeș; din
a losif
public Blașc
at o-
lucrăr bici);
i *Scurt*
pentr *e*
u *învăț*
îndru *ături*
marea *pentr*
țărâni *u*
mii și *crește*
a *rea și*
tineret *buna*
ului. *purta*
re a
Luc *ttneri*
rări: *mei*
Cultu *româ*
ra *ne,*

p ,
r 1
e 8
c 2
u 7,
m X
și +
n 1
iș 2
te 2
a p.
le ;
s co
e la
c b
â or
n ăr
t i
ă la
ri „F
bi o
s ai
e a
ri p
c e
e nt
șt r
i u
și m
u in
n te
el ,
e in
c i
u m
vi ă
o și
a lit
s er
e at
și u
d ră
e ".
sf L
a it
t er
ă- at
to u
a ra
r A
e n
l dr
u ei
m G
e hi
șt di
i u
R și
u lo
d si
a

f jubilia
Bălan, r
Mo- 1928-
nogra 1929",
fia Gherl
orașu a,
lui 1929.
Cara p. 121
nseb —127;
eș, L D.
Caran Suciu,
sebeș, *Litera*
1909, *tura*
p. 53 *bănăț*
—58; *eană*
luliu *de la*
Vuia, *încep*
Contr *ut*
ibuții *până*
la *la*
istori *Unire*
cul (1582
Scoot —
elor 1918)
bănăț ,
ene: Timiș
activi oara,
tatea 1940.
cultur p. 79-
ală a 82; V.
proto- Țârcov
presb nicu,
tterul *Contr*
ut *ibuții*
loan *ia*
Tomic *istori*
i, *a*
Caran *învăț*
sebeș. *ămân*
1923; *tului*
E. *româ*
Prccu *nesc*
p. O *din*
carte *Bana*
veche *t*
: (1780
Cultu -1918
ra),
albin Bucur
elor, ești,
în 1970,
„Anua p. 35
rul —39
Liceul și 74
ui —75;
«Petru Nicola
Maior» e
" din Corne
Gherl an,
a pc *Proto*
anul *popul*

lo a
a n,
n D
T o
o u
m ă
ic v
i* e
L a
a c
l u
3 ri
0 d
d e
e la
a n
n a
i șt
d e
e r
l e
a a
m p
o r
a ot
rt o
e p
a o
l p
u ul
i. ui
în lo
M a
B, n
a 7
n. V
XI >
X. m
l id
9 .i
6 n
9. M
nr B.
. a
7- n.
9, X
p. XI
5 L
0 l
6- 9
5 7
l 2,
2; nr
Ni .l-
co 3.
la p.
e 7
C 9-
or 8
n 2;
e D

icțion Iacei
arul din
literat Beiuș
urii (1899-
româ 1907),
ne de la
la Instit
origin utul
i Teolog
pândl ic din
a Sibiu
1900, O907-
Bucur 1910).I
ați, nvățăt
1979,p or(191
.856- 0-
857; 1911),
loan apoi
Dalea, preot
Un în
cărtu Vidra
rar dc
ilumi Sus -
nist Alba(1
bănăț 911-
ean: 1921),
loan duhov
Tomic nic la
i, în Instit
AB. utul
3.199 Teolog
2, nr. ic din
7— Sibiu
9.p. (1921
109- —
114. 1922),
redact
TRIF or al
A gazete
IOSIF. i
preot, religio
misio ase
nar. pentr
N. 3 u
mart. popor
1888.î „Lumi
nCert na
cgc.ju Satelo
d. r"
Alba.t (1922-
16febr. 1935),
1938,î apoi
n al
Sibiu. supli-
Studii mentu
la lui ei
Liceul „Oaste
Ortod a
ox din Domn
Brad ului",
și anima

to e
r m
al îl
m e
i n
ș- o
c a
ăr st
ii r
re e.
li A
gi ra
o d,
a l
se 9
di 2
n 0.
c 8
a 0
dr p.
ul ;
„ E
O v
as a
te n
i g
D h
o el
m iil
n e
ul d
ui u
". m
in
L i-
u ci
cr lo
ăr r
i: d
S e
p p
r e
e st
C e
a a
n n
a și
a t
n ăl
„ c
. ui
P r
r e
e a
d lo
ic r.
i Si
l bi
a u.
v l
r 9

25,52 mai
p.; lângă
Adân EL,,
ciri în Sibiu.
Evan 1928»
gheli 70 p.
a (cd. a
Mânt Hl-a,
uitor 1934.
ului, 80 p.);
Sibiu, Sodo
1926, ma și
48 p.; Gomo
Din ra,
pildel Sibiu,
e 1929.
Mânt 64 p.;
uitor Trăim
ului, vrem
Sibiu. uri
1927. biblic
71 p. e.
(ed. a Sibiu.
IV-a. 1929,
1936, 64 p.;
63 p.); Cora
Pe bia
urmel lui
e Noe,
Mânt Sibiu.
uitor 1930.
ului. 104p.;
înse Oglin
mnăr da
i din inimii
călăt omul
oria ui.
la Sibiu,
lerus **mO**
a- **AW**
lim„Si **p i**
biu, Duhu
1927, l
232 p. Sfânt
(ed.a .Sihni
ll-a. ,1932-
1928, i9toM
240 + 56 +
p.); 64 p.;
Mai Cânt
lângă ați
Domn Domn
ului, ui.
ul Sibiu.
meu, 1932,
96

TRIFA
VAL.FUI AN

5
0
0

pr

cel *ioas*
pier *e* (6
dut. fasc.
Pild).
a Sibi
din u.
Eva 193
ngh 0—
elie. 193
ed. 8.38
I, 3 p
Sibi In
u, cola
193 bora
7, re
64 cu
p.; Prof.
lu'ŭi Dr.
cruc Crig
ea onc
ta.e Crist
d. a escu
Hl- a
a. trad
Sibi us
u, din
193 Sad
7. hou
39 Sun
p.; dar
Bibl Shin
ia, g:
Car *La*
tea *pici*
*w*f/* *oar*
i_f *ele*
Sibi *Stă*
u, *pân*
193 *ului*
8.96 *meu*
p.; .
600 Sibi
isto u,
rioa 192
re 9.64
relig p.

Ne
L
T
L

ura: Jack
Epi son,
sco Mich
pia igan.
orto 195
dox 9, p.
a 29-
rom 36:
ână Gera
din ld J
Am Boh
eric ongo
a. .
Alb *The*
um *Ro*
aniv *ma*
ers *nia*
ar, *n*
 195 *Ort*
 4. p. *hod*
 56 *ox*
 — *Epi*
 60; *sco*
 Vasil *pat*
 e *e of*
 Ilațe *Am*
 gan, *enc*
Ftft *a;*
y *The*
Yea *Firs*
rs *t*
of *Half*
the *Cen*
Ro *tury*
ma .
nia 192
n 9-
Ort 197
hod 9,
ox Jack
Chu son,
rch Mich
in igan.
Am 197
eric 9, p.
a, 230-

198 u
4,11 Nem
2 p.; oian
Alex u,
andr

IinOH SANDI

r c

T

L

T

L

Cuv dc
inte Ion
des Miha
pre i
rom Pace
ânii pa,
ame în
rica Oriz
ni, ontu
Cluj ri
- roşii
Nap .
oca, Bucu
199 reşti,
7, p. 1992
113- , p.
119 332
şi —
126- 338;
128. Aurel
Acţi Sasu
unil .
e Dic-
aut Ńion
o- arul
rităţi scrii
lor toril
com or
unis rom
te âni
din din
ţară Stat
împo ele
triva Unit
sa» e si
prez Can
en- ada,
tate Bucu

:	<i>Acat</i>
<i>Co</i>	<i>ist</i>
<i>mor</i>	<i>la</i>
<i>nic,</i>	<i>Rug</i>
<i>Buc</i>	<i>ul</i>
<i>ureș</i>	<i>Apri</i>
<i>ti,</i>	<i>ns</i>
<i>192</i>	<i>al</i>
<i>5,60</i>	<i>Maic</i>
<i>p.</i>	<i>ii</i>
<i>(volu</i>	<i>Dom</i>
<i>m de</i>	<i>nulu</i>
<i>poez</i>	<i>i,</i>
<i>ii);</i>	<i>Madr</i>
<i>Aca</i>	<i>id,</i>
<i>tistu</i>	<i>Fun-</i>
<i>l</i>	<i>dacio</i>
<i>Pre</i>	<i>n</i>
<i>a</i>	<i>Cult</i>
<i>Cuv</i>	<i>ural</i>
<i>iosu</i>	<i>Rum</i>
<i>lui</i>	<i>ana*</i>
<i>Pări</i>	<i>1987</i>
<i>ntel</i>	<i>,102</i>
<i>ui</i>	<i>p.</i>
<i>nost</i>	<i>(cupr</i>
<i>ru</i>	<i>inde</i>
<i>Dim</i>	<i>Acati</i>
<i>itrie</i>	<i>stele</i>
<i>cel</i>	<i>Maici</i>
<i>Nou</i>	<i>i</i>
<i>,</i>	<i>Dom</i>
<i>bou</i>	<i>nului</i>
<i>arut</i>	<i>.Sf.</i>
<i>din</i>	<i>loan</i>
<i>Bas</i>	<i>Bogo</i>
<i>ara</i>	<i>slavu</i>
<i>bi,</i>	<i>l și</i>
<i>Buc</i>	<i>Sf.</i>
<i>ureș</i>	<i>Calin</i>
<i>ti.</i>	<i>ic de</i>
<i>194</i>	<i>la</i>
<i>2.24</i>	<i>Cern</i>
<i>8</i>	<i>ica;</i>
<i>p/J</i>	<i>reedi</i>
<i>mn</i>	<i>tat la</i>

T

ТКРОКДЕІ V.VSILE,preot,7ianst N. 5 febr. 1908. in Cârpești, jud. Cahul. t 14 mai 2002. in București Studii la Seminarul teologic (1921 — 1929) și la Facultatea de Teologic dm Chișinău (1929— 1933); Seminarul Pedagogic Universitar clin Iași,cu examen de capacitate pentru Religie în 1937. Profesor de Religie la diferite licee din Chișinău (1935-1940 și 1941-1944; „Industrial”. „Alexandru Donici”, „Regina Mana”. „Regina Elisabeta”. „Regele Ferdinand”) și din București (1940-1941 și 1944-1948: „Școala normală ile Menaj”. Liceele „Bălașa Brâncoveanu” și „Regina Maria”). Preot (1939), iconom (1942),iconom stavrofor (1947) Arestat în sept 1948. în 1949 a fost judecat de un tribunal militar sovietic la Constanța și condamnat la 25 de ani muncă silnică; a executat 8 ani din ea în mai multe lagăre siberiene, ultimul fiind la Vorcuta. dincolo de Cercul Polar. Eliberat în 1956. a fost reintegrat în preoție. ca paroh în Islaz, jud Ilfov (1956-1966) și la biserica „Mărcuța” dm București (din 1966).

lucriri: Sute de articole, note, cronici, recenzii In diferite ziare și reviste din Chișinău: „Luminatorul”. „Misionarul”. „Studentul” (revista studenților teologi, director, 1930—1932), „Raza” (la început organ al Uniunii clerului ortodox din Basarabia, apoi „organ independent de luptă și atitudine românească”.director între 1938-1944)...„Basarabia” - București(1941-1944). redactor la „Zorile”.«Viața Basarabiei”. „Gazeta Basarabiei”. „Calendarul” — București și a. A

publicat diferite broșuri, precum și lucrări: *Preotul poet Atexei Mateevici*. Chișinău. 1937, 101 p. și *Amintiri din Gulag*, București, 1992. 176 p.; *Au murit cu gâtului și dorul de Basarabia*, București, 1997» 168 p.

Literaturii: Johann Urwich, *Fără pașaport prin* (/ .ff.5.S..München. 1978, voi. II. p. 267-271 și voi. III p 432-437; Vasile Teodorescu. *Amintiri din Gulag*, București. 1992. p. 158-173).

ТЕПОСЛ'КНЕН АДІЕ (din botez Gheorghe). episcop. N. 13apr. 1813,în Potoceni,jud Buzău, în familie de preot. T 30 nov. 1877, în Bucuiești. Frate în schitul „Nifon” (1833), unde a fost călugărie, cu numele Ghenadie. Ierodiacon la bisericile „Sf, Ioan” din Focșani și „Udricani”din București, cântăreț la mănăstirea Mărgineni, din nou diacon la biserica „Sf Ioan cel Mare”, cântăreț la biserica „SL Ilie-Gorgaru”. amândouă în București; în 1852 hirotonit ieromonah, apoi arhimandrit și, numit superior al bisericii românești din Upsala (Leipzig): paralel și-a desăvârșit studiile — mai ales de limbi — In București și Leipzig* în 1863 a fost numit superior al bisericii „SL Gheorghe Nou” din București, iar în 1864 locuitor de episcop la Buzău (mart 1864-mai 1865); la 26(31) mai 1865 numit episcop(prin decret) la Argeș, unde a rămas până în 1868.când s-a retras. în 1873 ales

arhiereu eu tului Jtâmnkcanul" pentru eparhia Buzăului m membru al Sf. Sinod; președinte al Comitetului de redacție al revistei „Bisenca Ortodoxă Română" (I «74-1877), delegat al Sf. Sinod la Conferința vechilor catolici de la Bonn (1875), vicar al Mitropoliei Ungrovlahiei (apr.— nov. 1877).

Renunțat predicator a publicat câteva predici în broșură sau în „Biserica Ortodoxă Română", precum și unele lucrări: *Evanghelia populara sau Sacra Scriptura a Noului Testament...** București, 1868; *Albina muzicală cuprinzând... prosomițe (podobitile) celor W glasuri...* București, 1875, VIII + 216 p; *Uturgica sau explicația serviciului divin*. București, 1877, VIU + 204+IVp

Literatura Diacon Șt. Călmescu.£Vjpr*-
Pwi Sfințitul Ghenadie. fost episcop de Argeș, în BOR. IV, 1877— 1878. p. 233-247; Pr Dr. V. Pocitan, *Ca/tela româneasca din UpscaAn* BOR. an. XLV.nr. 8.1927,p.458-461; Diac.George Dincă. *Chipuri de ierarhi: compozitori, traducători, prelucrători și mari cântăreți a\ muzicii bisericești*. În GB.an. XXXIV, 1975. nr 7-8, p.813-816.

ȚICIINDKAI, DIMITRIE. preot, fabulist, traducător N. c. 1775, în Bccicherecu Mic jud. Timiș, în familie de preot, t 20 ian, 1818, în Timișoara (înmormântat în satul natal) Unnca/ă cursurile pentru pregătirea învățaiionlor la Timișoara (abs 1794). mai târziu cununie pentru preoți din Timișoara (1801 -1802) învățător în Belinț,jud Timiș(1794),FnBeregsău.j\kl Tunis, un timp revizor școlar; după 1802 învățător, apoi preot în Bccicherecu Mic (1802- 1818); paralel preot militar (1805)

și ..catihet" la noua „Preparandie" (școala pedagogică) din Arad (1812- 1815) A fost unul din militanții pentru emanciparea românilor de sub ierarhia Bisericii Ortodoxe Sârbe, de pildă. în 1807 s-a numărat printre semnatarii memoriului către împăratul Francisc I al Austnci. pnn care se cerca numirea unui român în postul de ..director" al școlilor românești din Banat; în 1814, se număra printre cei care ccieau episcop român la Arad, fapt care i-a adus îndepărtarea de la catedră A tradus dm iluministul virb Dositei Obradovici, urmărind educația maselor românești în scopul ndicării conștiinței naționale. pentnt obținerea de drepturi naționale și sociale (fabulele, de ptldă. sunt adaptate la realitățile sociale românești).

Lucriri: *Sfaturile a înțelegerii cei sănătoase prin bine înțeleptul Dositei Obradovici întocmite, iară acum întâia dată întoarse despre limba sârbească si întru acest chip în limba daco* româneasca așezate*. Buda, 1802, 168 p.; *Adunare de lucruri moralicești de folos st spre veselie, pnn Dositei Obradovici întocmită, iară acum tn limba daco-româneasca traduse*. Buda. 1808. XXIV * 104 p.; *Epitomut sau scurte arătări pentru sfânta biserică, pentru veșmintele ei și pentru dumnezeiasca Liturghie care se săvârșește într-însa; așışderea și pentru preotul și slujitorul lui Dumnezeu Prin scurte întrebări si răspunsuri*^ . Buda, 1808. XIV + 80 p. (traducere după o lucrare a lui Dionisie Novacovici); *Fitosoficești si politicești prin fabule moratnice învățături** *Acum întâia oară culese și într-acest chtp f)c limba românească toitoctmte...*, Buda.

1814, cu 160 fabule (ed. a II a. îngrijită de I. Heliade Rădulescu, București. 1838; ed. a III-a, depr. I. Rusu. Arad, 1885; o ediție îngrijită și prefăcută de Virgil Vintilescu. Timișoara, 1975),

Arătare despre starea acestor noao introduse șolasticeștt tñstituturi ale nației românești, sârbești șt grecești. Buda. 1813, 62 p.; *îndreptări moralicești tinerilor foarte folositoare,* Buda, 1813, 74 p. (lucrări originale).

în manuscris, câteva lucrări teologice: *Despre sârhatort, Dogmatica șolasticea teologie sau cuvântare de Dumnezeu a pravoslavniciei mărturisiri a Răsăritului. Păstorească teologie sau învățături despre datorile preoțești.* Catehismul. *Istoria bisericească. Predici.*

ȚINCO

CA

IOAN

Literatura: Iosif Vulcun, *Dimitrie Țichindeal Date notte despre viața și activitatea lui. Discurs de recepție,* în An. Acad. Rom., M.S.L. s. II L XIV, București, 1893. 123 p.; Dr. Teodor Botiș. *Istoria Școlii normate (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox român din Arad.* Arad, 1922, p. 411—413; Traian Topliceanu. *Dimitrie Țichindeal.* Timișoara. 1933, 35 p.; Prot. Ion B. Mureșianu. *Dimitrie Țichindeal O trăire de muncă și jertfa dăruită /toporului.* In MB. an. XII. 1962, nr 5-6. p. 199-207; Ion Apostol Popescu. *Contribuția lui Dimitrie Țichindeal la dezvoltarea învățământului șt gândim petta* gagice dtn Transilvania șt Banat,* în „Revista de Pedagogic”, an XI, 1962. nr 12. p. 55-64;

5
0
4

Virgil Vintilescu. *Dimitrie Țichindeal,* Timișoara, 1965. 124 p. Alexandru Dușu, *Coordonate ide culturale românești tn secolul XVIII II 1700— 1821),* București. 1968, p. 315-323; Prof. T.G. Bulat, /M/I *Hetiade Rădulescu despre fabulistul bătufean preotul D. Țichindeal,* în MO. an. XVIII. 1968. nr. 1-3. p. 105-112; Radu Flora. *Epttomul lui Dimitrie Țichindeal (1808) și prototipurile lui sârbești,* în voi. *Actele Simpozionului dedicat relațiilor sârbo (ittgoslava)-române,* Pancevo. 1971, p. 97-107; Radu Flora. *Manuscrisul inedit și corespondența tui Dimitrie Țichindeal,* în voi. *Documente literare.* I. „Ingr. *le Dr. V. Vintilescu. Timișoara. 1971. p. 37-64; Mihai Racovițan. *Contribuții la biografia tui Dmtrite Țichindeal,* în rev. „Transilvania”, Sibiu, an IV, 1975. nr. 10, p. 30-31; Prot. Ion B

Mureșianu, *Dimitrie Țichindeal,* în MB. an XXV. 1975, nr. 10-12. p. 623 -654; LD. Suciu. *Iluministul Dimitrie Țichindeal* An RI. nr. 8, 1975. P-1253—1258; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900,* București, 1979. p. 867— 868. Alexandru Cnșan, „Dmtrite Țichindeal”. *tema a discursului de recepție la Academie al lui Iosif Vulcan.* în voi, *Academia Română și Bana tul.* Timișoara. 19K2. p. 135—144; Dom Bogdan și Liviu Mărghită. *Țichindeal „Gura de Aur”**, Arad. 2000.*

ȚINCOCA IOAN. preot, traducător, N. c. 1875. In Nicorești. jud Galați, 125 dec. 1962, în București. Studiază la Seminarul inferior din Roman (1889-1892). apoi la Seminarul „Veniamin” din Iași (1892-1896), la Academia Teologică din Kiev < 1896- 1901), Diacon, apoi preot la biserica

„Preccista Mare" și revizor eparhial ia Roman (1901-1903). preot în Cernavodă (1903). iar după 1909 la biserica „Talpalari" din Iași, protopop de Iași, profesor de Religie la uncie licee din Iași. inspector general pentru învățământul religios; în 1917 a fost delegat — împreună cu episcopul Nicodim Munteanu, viitorul patriarh — la lucrările Sinodului Bisericii Ortodoxe Ruse care a restabilit patriarhatul Autor de manuale de Religie, traducător.

Lucrări *Predicatorul*. Voi. L *Predici duminicale*. Vălenii de Munte, 1911, 262 p.; *Istoria sfânta a Vechiului și Noului Testament*, pentru cl I secundară. Iași. 1929, 143 p; *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos*. pentm clasa a II a secundară, Iași, 1929, 115 p.; *Istoria bisericeasca universala (cu elemente de Catehism și Liturgica)*,

pentru cl. a IIIa secundară. București. 1931. 152 p.

Traduceri: [*Fiicacapitanului.de*](#) A. S. Pușchin, Roman, 1899. 200 p.; *Legendele iubirii*, de Hănacov, Roman. *I t i W. t t p*, *Scrierile Sfântului Efreem Siru* L traducere din rusește, voi. I. Iași, 1921, 160 p. (parțial reeditată la București. In 1996); *Catehism creștin ortodox* de mitropolitul Antonie. Mănăstirea Neamț. 1925. 206 p.; *Catehismul necredinciosului* de P-Nilkes. Bucureșu. 1926. 192 p. (în colaborare cu arhim. Galaetion Cordun).

Literatura: Gheorghe (Grigorie) Comșa. *Istoria predicii la români*. București, 1921. p. 214—216; Ioan P, Țincoca, *Amințirile unui colaborator din vremurile trecute*. în BOR. an t LXIV, 1946, nr. 4-6. p. 227-233; \«/'o/flg, în GB. an. XXII. 1963. nr 5-6, p. 575 - 576

U

UCUTA CONSTANTIN, prcoc și pedagog aromân. N. In Moscopole (azi In Albania), sec. XVIII. foit preot-protopop in Posen (pe atunci în Prusia, azi Poznan.în Polonia). A tipărit lucrarea *Noua pedagogie sau Abecedar ușor spre a învăța pe copiii tineri cane romanească* (Viena. 1797, 2 + 28 foi), scrisă pe baza graiului din Moscopole .Militează pentru invitare^ și cultivarea dialectului aromân.

Literaturii: Penele Papahagi. *Scriitori aromâni dm secolul al XVHhlea (Cavalioti. Vcuta. Daniil)*, București. 1909. Ioan Bianu și Nerva Hodoș, *Bibliografia româneasca veche*, tom. !l. 1716-1808. București. 1910. p. 398-403; Thcodor Capidan, *Macedoromânii. Etnografie, istorie, limbă*, BUCURftl. 1942. p. 191 — 192; Jana Balacciu și Kodica Chiriacescu. *Dicționar de lingviști si filologi romani*. București. 1978, p. 247.

IIDLȘTKANI) DIONISIE (din botez Dumitru).arhimandnt. profesor. N 25 sept. 1900. în Șuubăt-Udești.jud Suceava, t 28 dec. 1984. la mănăstirea Slatina Frate în careva mănăstiri moldovene (din 1914); călugărit la Huși (în 1922). Studii la Seminarile din Galați (1918/1919) și Huși (1919—1925), la Facultatea de Teologie din București (1925-1929) Profesor ji subdirector al Seminarului monahal de la mănăstirea Cernica (1929— 1940). ieromonah (1934).director al tipografici de la Cernica (1930 —1938). stareț al mănăstirii și director al

Seminarului (1940— 1941). hiotesit tot atunci protosinghel, profesor la Seminanil ..Sf. Andrei" din Gala|i (1941-1945). apoi la Seminarul „Central"din București(1945-1948); arhimandrit (1947); retras la mănăstirea Secu (1949-1959). la care a funcționat un timp ca stareț (1956— 1959); exclus apoi din monahism din dispoziția autorităților comuniste, trăind în diferite localități (1959—1970); i s-a permis să se stabilească în mănăstirea Slatina, unde a trăit până la moarte. A publicat felurile cercetări de istorie locală.

Lucrări; *Ogor fnțelenit* (articole), Cernica, 1936,130 p.; *Seminarul monahal. Studia istoric fi anexe (Contribuții la istoria școalelor călu-gărești)*, Cernica. 1937.96 + LVIII p; *Episcopia Hușilor. Inscriptii și însemnări ,Ctnicu** 1938, 32 p>; *Graiul evlaviei străbune. Inscriptii și fn* semnări de la Secu*, Cernica. 1939.79 p.; *Istoria piciorului Sf. Ioan Botezătorul*, Cernica. 1940.28 p.; *Mănăstirea Secu*. Cernica. 1941. 32 p.; *Un episcop de Roman necunoscut*, in ST, an. VIII, 1956. nr. 7 —8, p. 531-535; *Calistru Varttc. epitrop și locțiitor de mitropolit în timpul refugiului al doilea al nutropotitutm Dosoftei al Mr*.W.,înBOR.an LXXXV*», [1969.nr.3-4](#), p 416— 425. Colaborări la diferite publicații bisericești din perioada interbelici.

Literatura: Dale autobiografice dintr-un manuscris,comunicate ile pr. prof, Ioan Ivan dc la mănăstirea Neamț

U di
N i
C la
U G
A i
N m
T n
O az
N, iu
p l
re di
ot n
, C
p â
ro m
fe p
s ul
or u
. n
l g-
8 M
ia u
n. sc
l9 el
0 (1
8. 9
în 2
B 0-
ci l
b 9
u 2
g 3)
c ,
a a
c. p
ju oi
d. la
T „S
ul e
ce m
a, in
'> ar
5 ul
d or
ec fa
. ni
l lo
9 r
7 d
6. c
în ră
B z
u b
c oi
u "
re di
șt n
i. a
St ce
u e

ași or de
localit Psaltic
ate hie la
(1923 Semin
— anil
1930). „Nifon*
la ' din
Facult Bucur
atea ești
de (1936
Teologi —
e din 1948)
Bucur și
ești asisten
(1932- t la
1936) conferi
și la nța de
Acade Muzic
mia de ă
Muzic biseric
a ească.
religio Ritual
asa și
din Tipic
Bucur de la
ești Institu
(1936- tul
1940). Teologi
Cântăr c
eț la Univer
catedr sitar
ala din
patriar Bucur
hală ești
din (1949-
Bucur 1956);
ești preot
(1930 paroh
— la
1935). biseric
diacon a „Sf.
la Treime
biseric -
a „Sf. Ghcnc
Gheor ca" din
ghe Bucur
Nou" ești
(1935- (1962-
1939). 1976).
apoi la Lucr
catedr ări:
ala *Cântă*
patriar *rile*
hală *sfintei*
(1939- *fi*
1962). *dumn*
arhidi *ezeieș*
acon *tii*
stavrof *Liturg*
or, *hii*,
paralel Buciue
profes ști,

l a
9 și
4 U
3, tr
1 e
0 ni
2 ei
p. d
; e
A d
n u
a m
st in
a ic
si a
- p
m c
a ce
t le
a o
r pt
u gl
L a
B s
u u
c ri
u);
re A
șt n
i. t
l ol
9 o
4 g
5 h
(c io
u n
p u
ri L
n B
d u
e c
c u
â re
n șt
tă i,
ri l
le 9
V 4
ec 7
er (c
ni â
ei nt
d ăr
c i
s la
â Li
m tu
b rg
ăt hi
a e,
sc ta
ar in

e și manus
icrurghi cris:
i). *Idiam*
toate *elarut*
având *lui*
compo *Dimitr*
ziții *ie*
ale *Sucev*
unor *eanu.*
renum revizui
iți t și
psatți comple
român tat
i, dar (1958);
și *Teoret*
numer *iconut*
oase (1963);
creații *Slujb*
person *a*
ale; *inn\o*
Cântă rmânt
rile ârii
Sfinte preoțil
i or de
Liturg mir
hii \$i (1966)
cântă ș.a.
ri ia Lite
cateh ratura;
eze, Necrol
după og, în
melod GB,
ile an.
tradiți XXXV,
onale 1976.
din nr.9-
Biseri 12, p.
ca 1000-
Ortod 1001;
oxă ST.an.
Româ XXXIV.
nâ,m 1982,
ST,an. nr. 1
III -2. p.
1951, 102-
nr. 1— 103;
2. p. Diac.
29-60 conf.
și nr. Nicu
3-4. Moldov
1951. eanu.
p. Profes
135- orul,
166 (în protop
colabo saltul
rare si
cu cleric
prof. ul
Nicola Anton
e V.
Lungu Uncu,
) In In

B lo
O n
R. es
a c
n. u.
X L
C e
VI xi
IL c
l o
9 n
8 ..
8, .
nr C
. o
9- m
l p
0, o
p. zi
l t
0 o
l ri
l ,
-l t
0 e
l o
5 r
+ e
X ti
X ci
pl e
.. n
c i,
u m
ex u
e zi
m c
pl ol
e o
di gi
n ,
cr d
e a
aț s
ia c
s ă
a li
m d
u e
zi p
c s
al a
a; lt
G ic
h h
e ie
or ,
g c
h o
e p
C iș
. ti

, - —, și
interp altele
reți, a căror
Bucu- patern
rești, itate c
1994, discut
p. abilă:
349- *Tetrae*
351. *vangh*
elut,
URI copiat
C la
GAVRI cerere
L, a
ieromo doamn
nah ei
copist, Mălina
prima , soția
jumăt lui
ate a Alexan
sec. dru cel
XV. Sc Bun
parc (1429).
origina cu text
r paratei
dintr-o slavon
familie și
boiere greces
ască c.
(tatăl împod
călugă obit cu
rit la miniat
Neamț uri și
, sub frontis
numel picii
e (azi în
Paisie) Bibliot
; cl eca
însuși Bodlct
călugă ana
r în din
aceeaș Oxford
i): alt
mănăs *Tetrae*
tire. *vangh*
Sc *el*
cunos (1436).
c 13 fără
manus miniat
crise uri,
slave trei
care îi *Minei*
aparți *e*
n în (proba
mod bil a
sigur fost
— scria
copiat comple
e între ta); un
1413 *Sbomi*
șt c,
1449 cuprin

z *il*
â *e*
n *S*
d *f*
l *G*
6 *ri*
c *g*
u *o*
v *ri*
â *e*
n *d*
tă *e*
ri *N*
al *a*
e *zi*
Sf *a*
. *n*
G *z*
ri *c*
g *u*
or *c*
ie *o*
d *m*
e *e*
N *n*
a *t*
zi *a*
a *ri*
n *il*
z *e*
și *l*
S *u*
c *i*
ar *N*
a *ic*
Sf *h*
. *it*
lo *a*
a *a*
n *l*
Si *fl*
n *e*
ai *r*
t *a*
ul *cl*
(1 *ei*
4 *i*
1 (1
3, 4
a 2
zi 4)
în ;
M al
o t
sc *S*
o *b*
v *o*
a) *m*
: *ic*
O ,
m c
ili u

prinză
nd
cuvânt
ări ale
Sf.
loan
Gură
de Aur
și alte
texte
patrist
ice
(nedat
at);
alte
două
Sborn
ice
cuprin
zând
vieți
de
sfinți
și
cuvânt
ări
(1439
și
1441);
Mărg
ăritar
ele
Sfânt
ului
loan
Gură
de
Aur
(1443).
Cuvâ
ntăril
e
asceti
ce ale
Sf
Vasile
cel
Mare
(1444),
Scara
Sf
loan
Sinait
ul
(1446).
Majori
tatea
sc
păstre
ază în
Bibliot
eca

Acade
mici
Român
e.

Liter
atura:
loan
Bianu,
Docu
mente
de
artă
româ
neasc
ă din
manu
script
e
vechi,
fasc. L
Evang
helia
slavo-
greac
ă
scrisă
tn
mână
stirea
Neam
fului
din
Moldo
va de
Gavril
mona
hul ta
1429,
Bucur
ești,
1922;
R.
Turdea
nu,
Les
lettres
slave
s en
Motda
vie: le
moine
Gabri
el du
moim
stere
de
Neam
țtt
(1424
—
1449).
în

..
R
ev
u
e
d
es
E
t
u
d
es
Sl
av
es
",
P
ar
is
,
X
X
VI
I.
1
9
5
1.
p.
2
6
7
—
2
7
8;
Pr
.
S
c
ar
la
t
P
or
ce
sc
u.
A
ct
iv
it
a
li
c
u
lt
u
r
a
le
t

a
m
ă
n
ă
st
ir
e
a
N
e
a
m
ț
t
n
s
e
c
ol
u
l
a
t
X
V
-
le
a
,
m

M
M
S.
a
n.
X
X
X
VI
IL
1
9
6
2.
nr
.5
~
6.
p.
4
8
9-
4
9
5;
S
or
in
U
le

a. *de la*
Gavrii Neam
l liric, ț și
primu însem
l nătat
artist ea lor
româ filolog
n ică, în
cunos voi.
cut, Studii
înSCIA de
.t.XI,1 lingvi
964,nr stică
.2,p.23 și
5- filolog
263;Io ie.
n Timișo
Radu ara.
Mircea 1981,
, p. 48
Contri —58;
butia Sorin
ns â Ulea,
ta vie Gavril
et â Uric.
Voeuw Studi
re de u
Govril paleo
e Uric. grafie,
în în
RESE SCIA.t.
E, t. 28,198
*VI, Lp**
1968, 35-62;
nr. 4, G.
p. 573 Popesc
—594; u-
Dicțio Vâlcea
narul .
literat Miniat
urii ura
româ româ
ne de neasc
ta ă.
origini Bucu-
până rești.
la 1982,
1900, p. 11
Bucur —17 și
ești, planșe
1979. le I -6;
p. 879 Mitrop
— olit
880; Nestor
G. Vomic
Mihăil escu,
â, Scrier
Manu i
scrise patris
le lui tice tn
Gavril Biseri
Uric ca

O ot
rt ez
o Vi
d ct
o or
x),
ă ar
R hi
o e
m pi
â sc
n o
ă p
p or
â to
n d
ă o
î x
n ro
s m
e â
c. n
X în
V A
II m
, er
C ic
ra a.
io N.
v 2
a, 4
1 iu
9 l.
8 1
3, 2.
p. în
2 M
1 ă
1- n
2 â
1 s
8. U
I o
I ar
R a
S Si
A rc
C t,j
II u
K d.
VI S
C u
T ce
O av
R a.
I t
N 1
(d 6
in iu
b l.

2001. în Detroit. U.S.A., înmormântat la mănăstirea. Liceul „Lațcu Vodă” din Siret (1924— 1932). Facultatea de Teologie la Cernăuți (1932—1936). Tuns în monahism la mănăstirea Neamț, sub numele Victorin (1937), hirotonit ierodiacon. apoi ieromonah (1938). Profesor și subdirector la Școala de Muzică bisericească din mănăstirea Neamț (1937). apoi director al Școlii și stareț al mănăstirii (din 1940), protosinghel (1940), apoi arhimandrit. în 1947 a fost numit superior al căminului și bisericii ortodoxe române din Ierusalim și reprezentant al Patriarhiei Române pe lângă Patriarhia Ierusalimului; studii de specializare la Institutul Biblic și Arheologic din Ierusalim.

în 1956 a fost chemat de episcopul Andrei Moldovan în America, unde a activat la diferite parohii românești și ca profesor de Dogmatică. Morală și Pastorală la Seminariul teologic „Sf.Tihon” din South Canaan. Pennsylvania. La 23 apr. 1966, Congresul Bisericesc al Episcopiei misionare ortodoxe române din

America l-a ales episcop, hirotonit la 7 aug. 1966 și înscăunat la Windsor—Ontario. la 21 aug. 1966. La 11 iun. 1973 același Congres l-a ridicat la treapta de arhiepiscop. Se ocupă de apariția foii eparhiale „Credința”, a calendarului bisericesc dineparhie.de strângerea legăturilor cu alte Biserici. A fost delegat de SL Sinod să participe la câteva întruniri ecumenice (a șasea Adunare a Consiliului Ecumenic de la Vancouver. în 1983. și în alte părți). „Pus în retragere” de Sf. Sinod, pentru vârstă înaintată, la 22 febr. 2001.

Literatura: *Alegerea* hirotonia și înscăunarea P: S. Victorin Ursache, noul episcop al Episcopiei misionare ortodoxe române In America*, în BOR, an.LXXXIV.1966.nr.7-8,p.756~776;ziarul „Credința”. Detroit, nr. 7—8. 1972 (număr omagial); ROC;afl. II, 1972, nr. 3,p. 39-41; BOR.an. XCL 1973, nr. 7—8.p. 733-737; Ion Popescu Sireteann. *Arhiepiscopul Victorin Ursache** in MMB, serie nouă, an. III (LXIX). 1993,nr.4-7.p. 201-203.

V

VALENTINI AN, episcop tle Tomis, secolul VI: implicat în controversele în jurul celor «Trei capitole», care au dus la convocarea Sinodului V ecumenic din 553; a purtat o corespondență, pe această temă, cu papa Vigilius.

1 ihi.iitin Ioan Pulpca (Rămureanu), *Episcopul Vulentiniande Tornei* Cores/umdentă lui cu papa Vigilius In chestiunea „celor trei capitole”*. In BOR. an. LXV, 1947, nr. 1-3. p 200—212; Ibe L Georgescu. *Viața creștină tn vechiut Tomts,în* MMS.an. XXXVIII, 1962.nr 1-2,p.30-31;Pr Niculae Șerbănescu. *1600tle ani tle la prima mărturie documentară despre existența Episcopiei Tonusului** în BOR, an. LXXXVII. 1969. nr. 9-10. p. 1023-1024; Mitropolit Nestor Vomicescu. *Scrieri iHitrtstice tn Bisenca Ortodoxă Româna până (n sec XVII Cnuova*, 1983. p 45-47; Mihail Diaconescu. *Istwtă literaturo dacorortuote*. București, 1999, p. 612-614.

VANCEA IOAN. mitropolit. N. 18 mai 1820. în Vășad.jud. Bihor.131 iul. 1892.în Blaj. Studii gimnaziale la Oradea, teologia — cu examen de doctorat - la Viena (1841-1848). Preot și funcționar la Episcopia unită din Orotlca (1849), secretar (1849), apoi canonic (1855). lot acolo; episcop la Gherla (numit 4 iul 1865. hirotonit 3 dec. 1865. instalat 28 ian. 1866). arhiepiscop și mitropolit la Blaj (numit 21 oct. 1868. instalat 11 apr 1869), până la moarte. Ca mitropolit a convocat la Blaj două „concilii provinciale”. în 1872 și 1882. prin care a urmărit - fără rezultat

însă — catolicizarea Bisericii românești unite dm Transilvania >i supunerea ei totală față de papa. A sprijinit și îndrumat seminariile teologice din Gherla și Blaj, gimnaziul și școala pedagogică din Blaj. școlile confesionale românești unite din eparhiile Gherla și Blaj; s-a împotrivit, în Casa magnaților din Budapesta. încercărilor de maghiarizare a învățământului românesc din Transilvania; a pus bazele unei fundațiuni la Blaj. pentru sprijinirea ckvitor.studenților. preoților și meseriașilor săraci (fundația vanecană” >.

Literatura: *Metropotttul Dr. Ioan Vanceade Buteasa, Schiță biografică*. Blaj. 1890. 41 p.; *Enciclopedia Română*, tom, III. Sibiu. 1904, p. 1191; *Semattsmul veneratului cler at Arhidiecesei greco-catolice române de Alba lulia și Făgăraș*, Blaj, 1900, p. 45-49; Teodor Neș, *Oamem dtn Bihor*, Oradea. 1938. p. 329-338; Ioan Ardeleanu. *Oamenii din Sălaj*. Zalău. 1938. p. 42—46; Victor Bojor. *Episcopii dteceset gr. catolice de Gherla, acum Cittj-Gbcrla (1856 — 1939)*, Târgu Mureș. 1939, p. 172-267; Ioan Georgescu, *Mitropolitul Ioan Vancea. Im 50 de ani de la moartea iui*. Oradea. 1942. 86 p.; Augustin Popa, *Mitropolitul Ioan Vancea. Im cincizeci de ani de la mxoartea lui, in CC, XXIL 1942*, p 363 - 370; Ionela Mircea, *Mitropolitul Ioan Vancea*. în „ApulunT, Alba lulia. 35.1998,

487—496; Nicolae Bocșan și Ioan Cârje. *Bise-rica românească unită la Conctliul Vatican I*, Cluj Napoca. 2001,695 p.

VA ăstiri
RLA i și
AM, arhi
mitr man
opoli drit;
t în
cărt 1628
urar trimi
în s
Mold înlr-o
ova. misi
N.c.l une
585a la
npăr Mosc
țile ova.
Vran In
cci,t 1632
aug; ales
dec. mitro
I657, polit
la al
măn Mold
ăstir ovei
ea (hirot
Secu onit
. 23
Prob sept.
abil 1632
a),
învăț păst
at orind
caile până
în în
..sch apr*
itul 1653
lui .
Zosi când
n". sa
pc retra
valea s la
Secu Secu
lui; ; în
călu 1639
gărit s-a
la num
Secu ărat
. sub print
num re
ele cand
Varla idații
am la
(prob scau
abil nul
din dc
botez patri
era arh
Vasil ecu
e); meni
egu c.
men Preo
al cupa
măn t

în ov
de ilă
o- al
se Ki
bi ev
de ul
pr ui
ob ,î
le n
m ca
e re
că a
rt ti
ur pă
ăr rit
eș m
ti: ai
tn m
l ul
6 te
4 că
0 rți
a de
în în
fii vă
nț ță
at tu
o ră
ti în
p ro
ar m
ni â
ță ne
la șt
la e;
și, to
tri t
m în
is ti
ă m
— p
î ul
m pă
pr st
e or
u iri
n i
ă sa
c le,
u Va
m sil
eș e
te L
rii u
ti p
po u
gr a
a în
fi te
— m
de ei
Pe at
tr C
u ol
M eg

iul *pun*
de la *sul*
Iași, *tm/*
cu *sotri*
profe *va*
sori *Cati*
trimi *his*
și de *mus*
la *ului*
Kiev; *calvi*
în *nesc*
1642 .
au sens
avut de el
loc —;
lucră tot el
rile a
Sino sfinți
dului t
de la ctitor
lași. iile
la lui
care Vasil
au e
parti Lupu
cipat —
și între
mitr care
opoli și
tul biser
Varla ica
am „Sf.
cu Trei
sufra lerar
ganii hi”
săi; din
prin Iași
1644 (163
— 9) —
1645 în
a care
conv au
ocat fost
el așez
însu ate
și un moaș
sino tele
d al Cuvi
tutur oasei
or Para
ierar schiv
hilor a(164
din l).
Țara Ce
Rom a
ănea mai
scă înse
ți mnat
Mold a din
ova, lucră
caie rile
a tipăr
apro ite
bat dc
Răs mitro

po *fa*
lit *s*
ul *v*
V *ă*
ar *ņ*
la *i*
a *m*
m *a*
es *ri*
te *(*
C *C*
a *a*
rt *z*
e *a*
ro *ni*
m *a)*
â *.*
n la
e *și,*
a *l*
s *6*
c *4*
ă *1*
tl *—*
e *1*
în *6*
v *4*
ăț *3.*
ăt *5*
u *0*
r *6*
ă foi
d *,*
u cu
m u
e n
n „C
e uv
c â
el nt
e î
pr m
e pr
st eu
e n
a ă
n că
si tr
ta ă
pr to
a at
z ă
ni se
c m
e en
î ții
m a
p ro
ă m
r â
ăt ne
e as
șt că
i "
și al

lui man
Vasil uscri
e se
Lupu româ
și nești
„Cuv care
ânt au
cătră circu
ecut lat
oriu" până
scris atun
de ci,
Varla mai
am; ales
cupr în
inde Tran
a 54 silva
dc nia.
caza Alt
nii la e
dumi lucră
nici ri:
și 21 *Șapt*
la *e*
sărb *Tain*
ătoril *e a*
e *Bise*
impă *ricii* .
răteș Iași,
ti și 1644
ale , 340
sfinți p.,
lor; o prelu
parte crata
din după
ele oper
sunt a
trad retor
use ului
sau grec
prelu Toma
crate Teofa
după n
carte Eleav
a ulko
Com s
oara (sec,
a XVI);
mitr *Cart*
opoli *ea*
tului *care*
grec *a să*
Dam *chia*
aschi *mă*
n *Răs*
Stud *pun*
itul *sul*
(ț *împ*
1577 *otriv*
) *a*
altel *Cati*
e *his*
sunt *mus*
luate *ului*
din *calvi*

n ti
e pă
s rit
c. lâ
ti ng
p ă
ăr Al
it ba
ă lu
pr lia
ob .
a în
bi l
l 6
la 4
la 2;
și ca
(d eg
u u
p m
â en
u la
ni Se
i cu
la .
D a
ea tr
lu ad
,î us
n lu
l cr
6 ar
4 ea
5. S
c c
u a
3 r
2 a
de sa
foi u
. t^
în e
ca a
ic st
co vi
m ța
b Sf
at â
e- nt
a ul
u ui
n lo
C a
at n
e Sc
hi ăr
s a
m m
c l
al sa
vi u
n Si
e n
s ai
c tu

l (t istic
649), dc
după Mircl
ediți a
a Teod
come oresc
ntat u,
ă a Bucu
episc rești.
opul 1984
ui .231
Maxi p. +
m 32fa
Marg cs.;
unio *Oper*
s *e*.
(Ven Alcăt
eția, uire,
1590 trans
) , dar crier
a e a
răma texte
s în lor,
man note
uscri și
s* come
Reed ntari
itări: i,
(glosa
Jitie r și
J. bibli
Byck ogra
, fie de
Buc Man
ureșt ole
i, Ncag
1943 u,
, 606 Chiși
p.; nău.
Ojte 1991
re. . 624
Răs p.
pun (cupr
sul inde
împ *Ca**
otriv zani
a a și
Cati *Răs*
his *pun*
mus *sul*
utui *împ*
calvi *otriv*
nesc *a*
. *Cati*
Ediți *his*
e *mus*
critic *utui*
ă, *calvt*
studi *nesc*
u).
filolo Lit
gic și eratu
studi ra
u Ștefa
lingv

n n.
Di V,
n 1
ul 8
cs 8
c 6.
u, nr
N .
ot 1.
ț p.
e 8-
d 1
e 7;
s nr
pr .
e 2,
vi p.
aț 7
a 4-
și 8
a 2;
ct nr
iv 3,
it p.
at 1
e 3
a 7-
m 1
it 4
ro 4;
p nr
ol .
it 4,
ul p.
ui 2
V 0
a 5-
rl 2
a 2
a 1;
m nr
at .
M 5.
ol p.
d 2
a 6
v 3-
ei 2
(1 8
6 4
3 și
2- nr
1 6
6 p.
5 3
3) 3
, 4
în —
„C 3
a 6
n 5
de (și
la ex
", tr
a as

. *e și*
Cern *com*
ăuți, *unic*
1886 *ări*
) : D. *istor*
Russ *ice,*
o. II,
Varl Cluj,
aam 1940
al , p.
Mol 257-
dove 282;
i Pr.
can Nicul
dida ae
t la Șerb
sca ânes
unul cu.
Patri *La*
arhi 300
ei *de*
ecu *ani*
men *de*
ice. *la*
în *mtm*
voi. *rtea*
Stud *mitr*
ii *opoli*
istor *tului*
ice *Varl*
grec *aam*
o- *al*
rom *Mol*
âne, *dove*
I, *i. în*
Buc BOR.
ureșt an.
i, LXX
1939 V,
, p, 1957
229 . nr.
— 10,
236; p.
loan 1012
Lupa —
ș, 1035
Mitr ;
opoli Augu
tul stin
Varl Z. N.
aam Pop,
at *Viaț*
Mol *a*
dove *mitr*
i *opoli*
(163 *tului*
2- *Varl*
165 *aam*
3). *at*
în *Mol*
voi *dove*
Stud *i .în*
ii, MMS
conf , an.
erinț XXXI

II. 2.
1 p.
9 7
5 7
7, 5-
nr 7
. 9
1 0;
0- Pr
1 .
2, Sc
p. ar
7 la
4 t
2- Po
7 rc
7 es
4; cu
Pr .
. *L*
Te o
od c
or ul
B m
od it
og ro
ae p
, ol
M it
it ul
ro ui
p V
ol a
it rl
ul a
V a
a m
rl fti
a B
a is
m er
c ic
a a
te O
ol rt
o o
g d
M o
M x
S. ă
a și
n. în
X vi
X aț
XI a
II. c
1 ul
9 tu
5 r
7, al
nr ă
. a
1 p
0- o
1 p

orul omil
ui etică
rom din
ân, sec.
în XVI
MMS și
, an. XVII
XXXI .
II, în ..
1957 Cerc
, nr. etări
10- Istori
12, ce",
p. Iași,
841- an.XI
861: II-
Ion XIV,
Dian 1940
u, .p.
Mitr 545-
opoli 596
tul și
Varl an.
aam XVII.
ctito 1943,
r de p.89-
scri 120;
ere Pr.
și Flore
cart a
e Mu
rom &șm
âne u.
asc Caz
ă. în ania
GB, tui
an: *Varl*
XL. *aam*
1981 .
, nr. *Prez*
I — *enta*
2,p.8 *re*.
I- în
I03. *ima*
Ca *gini*.
zani Cluj,
a: 1944
Gr. , XVI
Scor +
pan, 248
Locu p.;
l Atan
Caz asie
anie Popa
i lui ,
Varl Caz
aam ania
în lui
vech *Varl*
ea *aam*
noa .
stră *Prez*
liter *enta*
atur *re*
ă *grafi*

c *p*
 ă. *ol*
 Ti *it*
 m *ul*
 iș *ui*
 oa *V*
 ra *a*
 , *rl*
 l *a*
 9 *a*
 4 *m*
 4, *(l*
 l *6*
 3 *4*
 2 *3)*
 p. *:*
 ; *”*
 P *C*
 â *o*
 n *m*
 de *o*
 le *a*
 Ol *r*
 tc *ă”*
 a *lu*
 m *i*
 u *D*
 U *a*
 n *m*
 ul *a*
 di *s*
 n *c*
 iz *hi*
 v *n*
 o *St*
 a *u*
 re *dl*
 le *tu*
 n *U*
 e *în*
 o *„*
 gr *R*
 e *o*
 c *m*
 e *a*
 șt *n*
 i *os*
 al *la*
 e *vi*
 „ *ca*
 C ***
 a *X*
 z *V*
 a *U*
 ni *L*
 ei *l*
 ” *9*
 m *7*
 it *2,*
 ro
 V

p. 6
 l 3

— *an;*
 185; *116*
 Pând *43-*
 ele *199*
 Olte *3).*
 an». *în*
 Dan *ST.a*
 uisc *n*
 hm *XLV,*
 Sm- *1993*
 ditu *. nr.*
 t și *1-2,*
 mîtr *p.*
 opol *47-*
 itul *76,*
 Varl *Nie*
 aam *olae*
 al *Chiț*
 Mol *cscu,*
 dov *Trei*
 ei, în *sute*
 MMS *tle*
 . an *ani*
 UI. *de*
 1976 *la*
 , nr *„Ră*
 3-4, *spu*
 p *nsul*
 211- *la*
 244; *Cate*
 Flori *his*
 an *mul*
 Dud *calvi*
 aș. *nesc*
 Caz *” al*
 ania *fui*
 lui *Varl*
 Varl *aam*
 aam *at*
 In *Mol*
 Tran *dov*
 sit- *ei, în*
 rdfl *BOR*
 flXlu *. an-*
 j- *LXII.*
 Napo *1945*
 ea. *. nr*
 1983 *11-*
 .505 *12,*
 p. * *p.61*
 77 *8-*
 tig.; *638.*
 Sleia *Gh*
 Tom *.*
 a. *Ghib*
 „Ca *ănes*
 zani *cu,*
 a” *tsas*
 lui *tvîța*
 Varl *lui*
 aam *loan*
 du/ *Scăr*
 ui *arul*
 350 *.*
 de *trad*

u P
c a
er ul
e M
d ih
e ai
V l.
a i
rl L
a e
a a
m st
, vi
m fa
it_m
ro (S
p c
ol a
it r
ul a
M r
ol ai
d ul
o ui
v).
ei T
, r
c ai
ă lu
tr c
e er
I e
6l a
8. t
in ui
re V
v. a
„A rl
rh a
iv a
a" m
, d
la e
și. la
a S
n. e
X c
X u
V, f
l n
9 tr
l -c
4. n
p. o
6 u
5- a
l re
0 d
7 a
(ți cț
ex ie
tr ,
as în
) B
Pr O

R. ru
an Găin
LXX ă.
XIL *Prav*
1964 *ila*
,nr. *bise*
II- *rice*
I2p. *asc*
1069 ă *de*
- *la*
1083 *lași*
; (*Șap*
Pând *te*
ele *Tain*
Otte *e,*
anu, *164*
Met *4),*
oda în
filol BOR
ogiei .an
com LXX
par XL
ate 1963
tn .
stud nr.5-
iere 6.p.
a 558-
izvo 569.
arel A
or si se
tn vede
iden a și
tific *Dicfi*
area *otut*
vers *rul*
iunii *liter*
neo *atur*
grec *ii*
ești *rom*
a *ane*
oper *de*
ei .. *la*
Scar *origi*
a" *ni*
trad *pan*
usă *a la*
de *190*
mitr *0.*
o- Buc
poliț ureș
ul u.
Varl 1979
aam . p
. in 882
MO. —
an. 885
XXII, și
1970 Mirc
, nr. ca
5- Păcu
8,p.5 rariu
43- .
566. *Istor*
D *ia*
umit *Bise*

ri V
ci A
i R
O L
rt A
o- A
d M
o .
x m
e itr
R o
o p
m oli
â t
n al
e, U
vo n
i. gr
II, ov
B la
u hi
c ei.
ur N.
eș c.
ti. l
l 6
9 3
8 0,
l, în
p. ju
l ru
5 l
— Pi
3 te
0 șt
(e ilo
d. r
a (p
II- ro
a, b
B a
u bi
c l
ur în
eș M
ti. oș
l oa
9 ia
9),
4, t
p. l
l 8
6- n
3 ov
l; .
c l
u 7
bi 0
bl 2.
io la
gr C
a oz
fie ia
). .
T

uns urm
în ători
mon călăt
ahis oreșt
m la e în
Cozi Tran
a. silva
„diac nia
", și
iero Mold
mon ova,
ah, apoi
iar la
în Ierus
1663 alim
— și
1665 Mun
egu tele
men Sina
al r Ca
măn mitr
ăstiri opoli
i; în t, a
1665 înfin
— țat
1668 „dc
călăt iznoa
oreșt vă" o
e tn tipar
Rusi niță
a; la
egu Buc
men ureșt
la G i in
Iu v care
ac s-a
ioc impr
(166 imat
8- *Chet*
I670) *a*
.epis *înțel*
cop *esul*
la *ui*
Răi (167
nnic 8),cu
<! prinz
670- ând
1672 18
mitr nii,
opoli trad
t al use
Ungr după
ovla arhi
hiei man
<24 dritu
dec. l
1672 loani
— chie
retra Gale
s 25 atovs
apr. chi
1679 din
anii igov.

Ct te
it ra
or lu
ul ra
sc .
hi lo
tu a
ril n
or L
Tr u
iv p
al aş
e .
(a P
zi ri
în b
Pi e
te gi
şt a
i). p
T ri
u n
rn A
u r
şi d
Fe e
de al
le a
şo m
iu it
(F ro
ed jx
el di
es t
ci ul
or ui
i), V
în a
ju rl
d. a
V a
âl m
ce a
a. t
în U
ze n
st gr
ra o
te \t
ile a
cl hi
c ei
u A
to t\
at v
e ot
ce .
le S
n t
ec u
es di
ar i,
e c
- o
U nf

erint ocup
e şi ă cu
com Chei
unic a
ări înţel
istor csttl
ice. tu)\
L Pr.
Buc Nicul
ureşl ae
i, Şerb
1928 ănes
.p. cu,
199 Varl
- aam
202; mitr
Ştefa opol
n ttid
Ciob Țării
anu. Rom
Din âne
legă şti,
turil pări
e ntel
cult e
ural tipo
e grafi
rom ei
âno- buc
ucra ureş
inen tene
e, (167
loan 2-
ichie 167
Caie 9),
atov în
schi BOR
şt . an.
liter LXX
atur VI.
a 1958
rom . nr.
âne 12,
asc p.
ă 1)20-
vech 1158
e.in ; Pr.
An. Nicul
Acad ae
Roin Şerb
.M ănes
SL.. cu.
&. 300
ILLt. de
VIII ani
ra. de
8. la
Buc înfi
ureşt n-
i, tare
1938 a
,90 tipo
p+X grafi
Vpl. ei
(se Mitr

o rt
p o
ol d
ie o
i x
Ț e
ă R
ri o
i m
R a
o n
m e.
â vo
n i.
e II,
șt B
i* u
în c
B ur
O eș
R. u.
a !
n. 9
X 8
C L
VI p.
. 1
1 2
9 9-
7 1
8. 3
nr 2(
.9 și
- ed
10 .
.p a
. ll-
9 a.
6 B
3- u
1 c
0 ur
0 eș
3; ti.
M 1
ir 9
ce 9
a 4,
P p.
ăc 1
ur 2
ar 8
iu —
, 1
Is 3
to 1)
ri .
a
B V
is A
e R
ri L
ci A
i A
O M

. ul
episc (174
op t 5) și
1745 Attt
, la olog
Rădă hion
uți. ul
Călu (174
gărit 5).
la Lit
Nea erat
m), ura:
unde Melc
prob hise
abil dec
a (Ștcf
fost âncs
egu cu).
men. Cro-
In nica
iun. Huș
| ilor
734. și a
alcsc Epis
pisco copi
pluH ei.
uși,i Buc
arinf ureșt
ebr. i.
1735 1869
la , p.
Rădă 206;
uli, Dimi
unde trie
a Dan,
păst Cro
orit nica
până Epis
la copi
moa ei
rte. de
A Rdc
înfin Miiiii,
țat o Vien
tipog a.
rafie I912.
la P.
Rădă 110-
uți,i 112.
n
care VA
a SCA
tipăr IOAN
it
trei
cărți preot
: . N.
Cat 10
ava nov.
sier 1892
ul , fn
(174 Pătr
4), ăuțu
Cea de
slov Sus

pe o
Și (1
re 9
t 1
— 1-
în 1
B 9
u 1
co 5)
vi .
n c
a, u
l d
l oc
4 to
oc ra
t. tu
l l
9 în
6 l
4. 9
în 1
B 9;
u st
c u
ur di
eș i
ti dc
Li sp
ce ec
ul ia
in liz
C ar
er e
n la
ă O
uț xf
i or
(1 d
9 Di
0 ac
3- o
l n
9 și
l pr
l) ed
. ic
a at
p or
oi la
F ca
ac te
ul dr
ta al
te a
a di
dc n
Te C
ol er
og n
ie ăt
to i|
t i,
ac pr
ol of

esor 1945
dc . dm
Teolo 1944
gie la
Fun Suce
dam ava),
ental secre
ă și tar
Stud gene
ii ral
peda în
gogic Mini
e la steru
Acad l
emia Cult
teolo elor
gică (194
din 5-
Cluj 1948
(192).
6-| preot
937), la
deca biser
n ica
(192 „Icoa
7- na*⁴
1930 din
) și Buc
reclo ureșt
r(19 i
30- (194
1936) 6-
.con 1964
silier)
epar Lu
hial crări
onor *Pred*
ar la *ici*
Cluj. *pent*
preot *ru*
și *toat*
vicar *e*
al *dum*
noii *inici*
Epis *le șt*
copii *sărb*
a *ători*
Mara *le*
mur *anul*
eșul *ui*
ui *bise*
(193 *rice*
7— *sc. 5*
1939 *voi,C*
) , *ernă*
cons *uți,*
ilier *voi*
mitr 1.19
o- 27.2
polit 28
an la p.,
Cern *voi.*
ăuți II.
(193 1930
9-

.2 **m**
4 .
5 1
p. 9
; 2
vo 8.
i.
5

20 jiei
3 ort
p.; od
vol. oxe
IV, ro
19 mâ
30, ne
20 —
7 co
p.; nd
vol. us
\\ a
19 de
35, pat
21 ria
Op. rh
(în ul
col Nic
ab odi
ora m
re —
cu car
Or. e a
L vizi
Tar tat
na Bis
vsc eri
hi ca
și rus
O. ă
Sor în
o- 19
cea 46,
u); din
O car
căl e a
ăt tăc
ori ut
e par
ist te
ori și
că. loa
Bu n
cur Va
ești scă
,);
19 bro
47, șur
21 i,
6 ap
p. oi
(viz stu
ita dii,
del art
cga icol

e, —12,
confer p.
ințe 660—
în 661.
„Cand
ela” VAS
de la ILAC
Cernă HE
uți, VASIL
„Rena E.
șterea arhim
” andrit
-Cluj . N.
și alte 28
period ian,
ice. 1909,i
n
Lite
ratura [Idrici.](#)
: Voi. [com.](#)
Zece Roșic
ani ștuju
tn d.
slujb Vaslui
a ,în
Biser famili
icii fi e de
a preot.
neam Studii
ului, la
1924 Semin
- arul
1934 din
, Cluj, Huși
1934, (1921
p. 47 -
(publi 1929)
cat de și la
L Facult
Vasca atea
); de
Necro Teolog
log, ie din
în Bucur
GB, ești
an. (1929
XXIII, -
1964, 1933),
nr 9- apoi
10, p. la cea
950- din
952; Chiși
O.B(u nău,
cevsc unde
hi), a
Preot obțin
ul Dr. ut
loan doctor
Vasc atul.
a. în Diaco
MMS, n la
an. Iași
XL. (1935)
1964, '
nr. 11 călug
ărit la

mă cat
nă edr
stir ala
ea pat
Ne ria
am rha
ț (6 lă,
sep un
t, tim
19 p
36) red
, act
pre or
ot al
la rev
cat iste
edr i
ala „Bi
mit ser
rop ica
olit Ort
an od
ă oxă
din Ro
lași ma
și nă"
dir ,
ect sta
or reț
al al
Ca mă
nce nă
lari stir
ei ii
ep An
arh tim
iale (19
(19 44
36 —
— 19
19 48)
40) ,
. ap
sec oi
ret la
ar sch
pat itul
ria Poc
rha rov
l (19
(19 49
40 —
— 19
19 59)
44) .
, Are
arh sta
im t în
an ian
dri .
t, 19
pre 59
dic și
ato co
r la nd

amna York
t la 8 (din
ani 1984);
închis vicar
oare; a)
eliber Arhie
at în pisco
iul. piei
1964. misio
a fost nare
numit ortod
preot oxe
în româ
Bobal ne din
na. Ameri
jud. ca.
Cluj Luc
(1964 rări:
- *Predi*
1969). *ca fn*
în *evul*
1969 *medi*
a *u**
plecat Iași,
în 1938.
Statel 278
e p.;
Unite, *Bibli*
unde *a fn*
a *Ortod*
slujit *oxie*,
în Mănă
paroh stirea
iile: Neam
South ț.
bridge 1939.
- 128
Mass p.; Un
achu- bine/
setts dcdto
(1969 r;
- mona
1977), hul
Detroi Ilario
t- n
Michi *Radu*
gan
(1977 ' Mănă
— stirea
1979). Neam
Wimls ț.
or- 1940,
Ontar 75 p.;
ioînC *losif*
anada *Nani*
(1979 *escu*,
- *străl*
1984) *ucit*
și la *mitro*
biseri *polit*
ca *at*
„Sf. *Mold*
Nicola *ovei*,
e" din Mănă
New

stir u
ea m
Ne e
am d
ț, c
19 p
40. r
20 e
3 d
p.; i
Mi c
tro i
pol :
itu D
l u
Ve m
ni n
a e
mi z
n e
Co u
st
ac e
hi, s
Mă t
nă e
stir
ea l
Ne u
am m
ț. i
19 n
41, ă
32 .
8 P
p.; r
Do e
cto d
rie i
su c
fle i
te .
as M
că ă
pe n
ntr ă
u s
to t
at i
e r
du e
rer a
ile. N
Bu e
cur a
ești m
. ț
19 ,
46, l
16 9
0 3
p. 9
V ,
o 3
l 5

3 Predi
p.; ci,
Pe Bucur
căil ești.
e 1947,
Dom 320
nului p.
. Luc
Predi rări
ci de
rostit popul
e la arizar
radio e:
, Laud
Bucur a
ești, Mold
1942, ovei:
333 Cuvio
p.; asa
Dumi Para
nicile schiv
prim a.
ăverii Mănă
. stirea
Predi Neam
ci ț,
rostit 1936,
e in 32 p.;
Sfânt Sf
a Dimit
Patri rie
arhie cel
și Nou
trans Basa
mise ratW
prin /v,
radio Bucur
. ești,
Bucur 1941,
ești, 31 p.;
1943. Pentr
125 u ce
p.; sunte
Cerur m
ile ortod
grăie ocși?
sc. Bucur
Zece ești.
predi 1943,
ci la 40 p.;
Psal Proor
mul ocii,
18, Bucur
Bucur ești,
ești. t\ a., 4
1943, 8 p.;
85 Maic
p.\ a
Priete Dom
nii lui nului
Dum ,
neze Bucur
u: ești,
Sfinți 1947.
i. 48 p.;

Ev 19
att 47.
gh 24
eli p.;
știi Sf
, Pa
Bu ra
cur sc
ești hiv
. a
19 și
47, Sfi
48 Eil
p.; oft
M ei
uc a,
en Bu
tțe cur
. eș
Bu u,
ciu 19
ești 47,
. 32
19 p.;
47. M
48 ari
p.; du
Sfi ho
nți vn
i ici.
îm Bu
pă cur
raț ești
i. ,
Bu 19
cur 47.
ești 48
, p.;
19 art
47, icol
48 e
p.; în
S/ zia
Di rel
mi e și
tri rev
e iste
Ba le
sa din
ra per
bo ioa
v da
și int
Sfi erb
Ni elic
cot ă,
lîm o
cel no
Sfi uă
nți ira
t, du
Bu cer
cur e a
ești Bib
, liei

(în 216
manu p.;
scris, Anot
la her
Acade Worl
mia d.
Româ Mem
nă). ories
Luc front
rări Com
public muni
ate în st
Ameri Priso
ca în ns
colecți (Altă
a lume.
„Cuvâ Amint
ntul iri din
vieții¹* închis
: orile
Jesu co-
s munis
Chris te),
t New
throu York.
gh 1987.
tkeAg 97 p.;
es Pentr
(Iisus u ce
Hristo sun-
s dc-a tem
lungu ortod
l ocși,
veacu New
rilor), York,
New 1989;
York, întrei
1973; ta
We iubire
belon : de
g to Dum
Chris neze
t (Moi u,
sunte Biser
m ai ică și
lui Nea
Hristo m,
s). New
Dctroi York.
t. 1991,
1980; 358
De Ut p.;
Anti diferit
m la e
Pocro artico
v. le în
Mărt foaia
urii și
și calen-
mărt darul
urisir „Credi
i, nța”
Detroi și în
t, alte
1984, period

ice *xt.*
de *Di*
aco *or*
lo. *a*
L *me*
iter și
atu *es*
ra: *eu*
Da *ri*
te *teo*
bio *log*
gra *ice*
fice și
pre *lite*
zen *rar*
tat *e,*
e Wa
dc shi
Pr. ngt
Dr, on,
loa ț)C
n ,
Du 1
ră 9
în %
„M ,
ărt p
uri -
e 2
Ort 0
od l-
oxă 2
", 1
rev 3
ist .
a V
co A
mu S
nit I
ății L
ort E
od ,
oxe e
ro p
ma i
ne s
din c
Ola o
nd p
a,
an d
X, e
19
91, R
nr. o
15, m
p. a
31 n
— ,
37; t
Ge s
org f
e â
Wt r

șitu ntie
l al
an Mo
ulu sco
i vei
149 într
9. -o
A pro
fost ble
un mă
ul litu
din rgic
sfet ă-
nici tipi
i lui con
Ștef ală.
an Li
cel ter
Ma atu
rc; ra:
se Nic
cun ola
oaș e
te o Do
scri bre
soa scu
re a ,
sa *D*
din *m*
148 *ist*
4, *ori*
pri *a*
n *Bis*
car *eri*
e *cii*
răs *ro*
pu *mâ*
nde *ne.*
a la *Se*
într *col*
ebă *ul*
rile *al*
pus *XV*
e -
de *lea*
mit ,
rop Bu
olit cur
ul ești
Gh .
ero
V

1910 *i*
. p *cult*
116 *ural*
— *e-*
117; *bise*
Paul *rice*
Miha *ști*
ilovjc *dint*
i. *re*
Leg *rom*
ătur *âni*

și vo
r L
u I.
și B
î u
n c
s u
e re
c șt
ol i.
el 1
e 9
X 8
V 0,
- p.
X 3
X, 3
C 8-
hi 3
și 3
n 9
ă <
u, și
l c
9 d
3 a
2. II-
p. a.
l B
0- u
l c
l; u
M re
ir șt
cc i,
a l
P 9
ăc 9
u 1.
ra p.
ri 3
u. 6
Is 6-
to 3
ri 6
a 7)
B ;
is Pr
e eo
ri t
ci S
i ca
O rl
rt al
o P
d or
o ce
x sc
e u,
R E
o pi
m s
â c
n o
e. pi

a școal
Rom ă,
anul preot
ui. , iar
Buc din
ureș 1628
ti. prot
1984 opop
.p la
152- bise
153. nca
„Sf
VA Nicol
SUL ae".
E, păst
prot orin
opop d
, până
croni la
car. moa
R rte.
după A
1577 copi
, în at
Braș difen
ov, te
ca texte
fiu al btsc
prot nceș
opop ti.
ului între
Miha care
i, t și un
25 mân
febr. use
1659 m
. în din
Braș 1616
ov. (frag
Prob ment
abil e
a dintr
învăț u
at la Bibli
școal e
a rom
rom ânea
ânea scă).
scă Intre
de la anii
biser 1628
ica .. și
Sf. 1633
Nicol a
ae" teri*
din o
Șchc scur
i, tă
gră Cro
măti nica
c și a
dasc bise
ăl Ia ncii
acee la
ași care

sl 1
uj 6
ea 3
. 3,
în c
li u
m și
b m
a l
ro pr
m eo
â țil
n or
ă și
(a aj
nt ut
er o
io ar
ar el
ă or
c pr
el i
ei m
a it
lu e
i d
G e
n la
go d
re o
U m
re ni
c i
h m
e) u
, nl
c e
u ni
ex și
p m
u ol
n d
er ov
ea e
fa ni
pt .
el Te
or xt
p ul
et o
re fi
c ci
ut al
e al
în C
tr ro
e ni
a ci
ni i
i n
l u
3 s-
9 a
2 p
și ăs

trat, ov,
ci 1909
num . p.
ai o 1-5
trad trad
ucer germ
e ană;
germ studi
ană u
din intro
care ducti
s-a v la
retra p. I
dus —VI;
apoi Ștefa
în n
rom Mete
âneș ș.
te. *Cro*
Folo *nica*
sită *popi*
dc *t*
Rad *Vasi*
u *le*
Tem *din*
pea *Șch*
II la *eit*
reda *Bra*
ctare *șo* [\\](#)
a [-ulu](#)
Istor [t](#) (cu
iei note
sale și
Lit lămu
erat riri).
ura: în
Fr. rev.
W, „Dru
Sera m
phin Drep
t".
. Buc
Chr ureș
onik ti,
von 1913
Pop , an.
e I.nr.
Vasi 3, p.
lie, 165-
în 188
Que (cu
llen text
zur ul
Ces rom
chic anes
hte c,
der trad
Sta us
dt după
Kro Pr.
nsta W.
dt. Sera
voi. phin
V,). L
Braș Lupa

ș. er
C a
r p
o hi
n n)
ic ;
a st
ri u
și di
is u
to in
ri tr
ci o
r d
a u
m ct
ă iv
m la
d p.
t IX
n ;
T R
r a
a d
n u
si Te
lv m
a p
n ea
i ,
a Is
, to
vo ri
i. a
L s
C fi
ra n
io te
va i
(1 bi
9 s
3 e
3) ri
, ci
p. a
1 S
6- c
2 h
2 ei
(t lo
ra r
d. B
n r
o a
u ș
ă o
d v
u u
p l
ă u
Fr i,
. e
W d.
. O
S ct

avia ști
n ale
Schi Tra
au și nsil
Livia vani
Bot. ei ți
Buc Ban
ureș atul
ti. ui.In
I969 AUC.
.p. l-II.
186- 1958
192 -
(text I959
germ .p.
an) 5-6;
și 1.
193 Crăc
— iun
198 ti A.
(text Ilieș.
rom Rep
ânes erto
c). riul
St man
udii uscr
asup isel
ra or
Cron de
icii: cron
Nicol ici
ae inte
Sulic rne
ă. țsec
Cro . XV
nica —
prot XVII
opo I)
pulu privi
i nd
Vasi Istor
le ia
din Rom
Bra ânie
șov. i,
în Buc
AIIN ureș
C, ti,
IX, 1963
1943 , p.
- 269
I944 —
.p. 270;
331- Dtcp
343 ona
(și rul
extra liter
s); I. atur
Crtei îi
un, rom
Cro âne
nicil de
e la
rom origi
âne

n a
i h
p al
â e
n N
ă c
l l
a 7
l 0
9 0,
0 t
0 2
.
B a
u pr
c .
u l
re 7
șt 6
i, 7,
l b
9 sc
7 hi
9 tu
P IP
8 oi
8 a
7 n
M
ă
V al
A ui
SI j
L u
K. d
sc B
hi u
m ză
o u.
n St
a ar
h, eț
d la
c D
or âl
ig h
in â
e uț
sl i
av vr
ă, eo
în 2
dr 0
u d
m e
ăt a
or ni
al ,
vi a
eț p
ii oi
m s-
o a
n aș

ezai u);
la îndr
Poia umă
na tor
Măr duh
ului, ovni
unde cesc
a al
ridic viito
ai o rului
biser stare
ică ț
și Paisi
chilii e dc
; a la
intro Nea
dus mț,
rând pe
uieli care
mon l-a
ahal călu
e gărit
not, („îm
tic brăc
înalt at în
ă man
viață tie")
duho în
vnic anul
easc 1750
ă — . la
după Atho
Sf. s, A
Vasil copi
e cel at o
Mare serie
, Nil de
dc man
laSo uscri
rska. se în
Dimi limb
trie a
al slavo
Rost nă și
ovul a
ui. scris
— la câtev
Poia a
na lucr
Măr ăn
ului origi
și nale
unel în
e slavo
schit na
uri biser
învec iceas
inate că:
(Dâl *Cuv*
hâuț *ânt*
i. *înai*
Trcsi *nte*
ient *sau*
ți *înai*
Cârn *nte*

c ot
ă ei
l S
ă t
to n
ri a
e tt
l u
a l,
c C
a u
rt v
e â
a n
l t
u î
i n
G a
ri i
g n
o te
ri l
e a
S c
i a
n rt
a e
it a
u fe
l, ri
î ci
n t
a u
i l
n u
te i
c S
u il
v d
â e
n l
t a
a S
r o
e r
s \
p c
r a_t
e A
c d
a â
p u
et gi
el r
e e
fe s
ri a
ci u
t c
u u
l v
u â
i n
F t
il p

re adu
urm nate
ă la din
cart Sf
ea Scri
Sfâ ptur
ntul ă
ui pent
Nil ru
de dep
la ărta
Sors rea
ca. de
înch buc
îpuir atel
e e
cum cele
sâ oprit
cad e
e fâgă
noi duin
celo ți
r ce călu
sunt găre
em ști
păti cei
maș de
i fi bun
călc a
ăm voie
por (U
unci pant
le, . ă la
sâ Nea
ne mț
îndr in
eptă 1816
m) șa.
prin Oper
/tac a sa
âmț a
â și fost
să de
ne înda
învă tă
țăm trad
lucr usă
ării în
cei limb
cu a
mint rom
ea ână
vieț și
uind copi
într ată
u în
sup zeci
uner dc
e, nun
între usen
băto se.
are Se
răsp cuno
uns sc
uri șapt

e	m	<i>esid</i>	(cd.
m	s	<i>erie</i>	a II-
a	7	* a	a,
n	5	fost	Nea
u	6)	copi	mț.
se	es	at	1943
n	te	tot	),
se	co	de	Preot
sl	pi	el.	Hori
av	at		a
e	d	Lit	Cons
co	e	erat	tanti
pi	st	ura:	ncsc
at	ar	Prot	u și
e	eț	oere	Pr.
la	ul	ul	Gab
sc	V	Serg	nel
hi	as	hic	Coco
tu	il	Cetfe	ra,
l	e.	ricov	<i>Poia</i>
P	ia	,	<i>na</i>
oi	r	<i>Pais</i>	<i>Măr</i>
a	u	<i>ie,</i>	<i>ului,</i>
n	n	<i>star</i>	in
a	al	<i>ețul</i>	GB.
M	tu	<i>măn</i>	an
ăr	l,	<i>ăstir</i>	XXIII
ul	c	<i>ii</i>	.
ui	u	<i>Nea</i>	1964
.	pr	<i>mțu</i>	. nr-
di	in	<i>dtn</i>	5-6,
n	zâ	<i>Mol</i>	p.
ca	n	<i>dov</i>	466-
re	d	<i>a.</i>	500;
p	ve	<i>Viaț</i>	Pr.
at	rs	<i>a,</i>	Paul
r	iu	<i>învă</i>	Miha
u	n	<i>țātu</i>	il,
c	ea	<i>ra si</i>	St
u	sl	<i>infl</i>	hitui
pr	av	<i>uent</i>	<i>Poia</i>
in	ă	<i>a lut</i>	<i>na</i>
d	a	<i>asu</i>	<i>Măr</i>
u	sc	<i>pra</i>	<i>ului,</i>
n	ri	<i>Bise</i>	un
el	er	<i>ricii</i>	<i>cent</i>
e	ii	<i>Orto</i>	<i>ru</i>
di	al	<i>dox</i>	<i>orto-</i>
n	eg	<i>e,</i>	<i>dox</i>
lu	or	trad	<i>cărt</i>
cr	ic	ucer	<i>urăr</i>
ăr	e-	e dc	<i>esc,</i>
il	re	Nico	în
e	li	dim	voL
m	gi	Mun	<i>Spir</i>
e	o	tean	<i>itual</i>
nț	a.	u.	<i>itate</i>
io	se	Măn	<i>șt</i>
n	s	ăstir	<i>istor</i>
at	p	ea	<i>ie la</i>
e,	a	Nea	<i>tnw</i>
u	ni	mț.	<i>rsur</i>
n	ol	1933	<i>a</i>
ul	e	. 431	<i>Car</i>
(	<i>D</i>	p.	<i>pațil</i>

or ac
, ca
l, n
B cl
u lo
zã .
u, l
l a
9 p
8 r
3. e
p. g
3 h
5 ie
5 r
— a
3 d
8 i
4; G
D e
ar s
io u
R

VASILkSU: KMILIAN

n at
e c
gi S.
i T
sc hc
rii ol
ti ug
di ie.
B .
a Al
si cs
lt sa
o n
di dr
P ta
vi .
a It
m ali
M a.
ã 19
r 86
ul ,
ui 27
. 0
Di p
ss <v
er en
ta iu
tio nc
ar a
i ro
la m
ui ân
ea ea
m sc
in ă
Fa dc
co M
lt an

a —
Corn 1928
elia), cu
Oros licen
și ță în
loan 1928
Lkâjr ;
.Sibi studi
u. i de
1996 Teolo
.336 gie
p.). siste
mati
VA că șt
SUJ Filos
uSC ofic
U religi
LMIL oasă
IAN la
profe hacu
sor ltaie
de a A:
«oto Teolo
gk.N. gie
2I prote
[scp4.](#) stant
[1904](#) ă din
[.in](#)He Pens
rișu.j (192
ud 9-
llfov. 1932
fiude).
invăț paral
ătot.i el
19 frecv
iun. entea
1985 ză
. în curs
Buc uri și
meșli prom
. oveaz
Studi ă
i la exa-
Semi mene
nanil ile
J^ifo Mora
n la,
Miuo Socio
polii logie
ur și
(191 Psih
7- ologi
1924 e ta
) \$i Facu
la ltate
Facu a de
ltate Liter
ade e a
Icolo Univ
gie ersit
dm ății
Bucu din
rești Paris
i ;
1924 docto

ra 25
tu).
l de
în ta
Te şa
ol t
og la
ic Re
la vi
B zo
uc ra
ur tu
eş l
ti şc
(l ol
93 ar
6) a!
şi ju
lic d.
en llf
|a ov
în (!
Fil 92
os 5*
ofi -
e, 19
to 27
t)
la >i
U la
ni In
ve sp
rs ec
it to
at ra
ea tu
di l
n şc
B ol
uc ar
ur al
eş Re
ti gi
(l u
93 ni
8). i
în VI
vă II
ţă B
to uc
r ur
su eş
pli ti
ni (l
to 92
r 8,
în ;
H pr
er of
ăş es
ti or
(l su
92 pli
4- ni
19 to

r de că la
Relig pwic
ie la soiul
Liceu loan-
l Irine
„Can u
temir Mihă
Vcdă l-
** ccsc
dinB u lu
ucur Facu
eşti(l ltate
932- a de
1935) Teolo
.lalic gic
eul„C din
Alim Bucu
â- reşti:
nişte onori
anu* fic
* şi L193
Şcoal 4).su
a plinit
teno or
arf buge
de tari
mese 1937
rii -
din 1939
Olten),
iţa provi
(193 zoriu
5- (193
1936 9-
) la 1940
Licee).
le defin
„Mac itiv
i (194
Basa 0-
rab" 1943
ţi „N.); în
Krcţ 1942
ulcsc -
u" 1943
din a
Bucu supli
reşti nit
(193 Conf
6— erinţ
193" a de
?); Filos
asist ofie
ent de la
la acee
cated aşi
ra dc Facu
Teolo ltate;
gic profe
Fund sor
ame titula
ntală r la
şi cated
Dog ra dc
mati Apol

og	m	c.	stă
eti	at	1*48	disci
că	ic	—	plină
și	ă;	sept	în
So	pr	1974)	teolo
ci	of	„diac	gia
ol	es	nn(1	româ
og	or	943).	neas
ie	tit	arhid	că.
de	ul	ia	Lu
la	ar	con	criri;
Ac	la	stavr	In
a-	ca	ofor	volu
de	te	(195	m:
mi	dr	0).	Knim
a	a	mem	inac
te	de	bra	her ți
ol	Ist	in	Herd
og	or	Adiin	er.
ic	ia	area	<i>Para</i>
ă	re	epar	<i>bole.</i>
„A	lig	hială	Trad
n	ul	a	ucer
dr	or	Arhie	e.
ei	la	pisco	Bucu
an	In	piei	rești.
ă"	sti	Bucu	1929
di	tu	reștil	. 80
n	tu	or	p.;
Si	l	(194	<i>Edu</i>
bi	Te	9—	<i>cați</i>
u	ol	1953	<i>a</i>
(1	og	).	<i>mor</i>
94	ic	Auto	<i>ala</i>
3	U	r a	<i>prin</i>
—	ni	num	<i>lectu</i>
t9	ve	eroas	<i>ri</i>
48	rs	e	<i>Bur</i>
);	it	lucră	<i>ați</i>
în	ar	n dc	<i>ales</i>
tr	di	Apol	<i>e</i>
e	n	ogeti	<i>din</i>
19	B	că,	<i>scrii</i>
46	uc	Filos	<i>tori</i>
și	ur	ofie	<i>rom</i>
19	eș	religi	<i>âm</i>
4	ti.	oasă	<i>și</i>
K	fu	șt	wdi/i
a	nc	mai	i.vol
su	țx	ales	L
pli	Hi	de	Bucu
ni	in	Istori	rești,
t	d	i	1934
și	ai	irligii	. 230
ca	ci	ior.	p.;
te	pi	fiiml	voi.
dr	ni	un	II,
a	la	adev	Bucu
de	pe	ărat	rești,
Te	ns	desc	1936
ol	io	hizăt	, 231
og	na	or dc	p (în
ic	re	dru	colab
D	(<	m in	orare
og	te	acea	

cu	<i>bl</i>	<i>gica</i>	1940
lo	<i>e</i>	<i>a</i>	, 204
an	<i>m</i>	<i>relig</i>	p<;
In	<i>e</i>	<i>iei și</i>	<i>Apr</i>
ne	<i>d</i>	<i>mor</i>	<i>doge</i>
u	<i>e</i>	<i>alei.</i>	<i>ti</i>
Mi	<i>p</i>	<i>Scoa</i>	<i>creșt</i>
hă	<i>si</i>	<i>lă</i>	<i>ini,</i>
ke	<i>h</i>	<i>soci</i>	<i>rom</i>
sc	<i>ol</i>	<i>ologi</i>	<i>âm</i>
u)	<i>o</i>	<i>ca</i>	<i>si</i>
;	<i>gi</i>	<i>fran</i>	<i>strâ</i>
Aț	<i>e</i>	<i>ceza</i>	<i>mt.</i>
ui	<i>re</i>	<i>.</i>	Bucu
ra	<i>li</i>	<i>Stud</i>	rești,
re	<i>gi</i>	<i>iu</i>	1 94
a	<i>o</i>	<i>critic</i>	2,22
cr	<i>a</i>	<i>.</i>	Cu 4 p..
e	<i>s</i>	<i>o</i>	<i>Lecți</i>
di	<i>a</i>	<i>prefa</i>	<i>i</i>
nț	<i>si</i>	<i>ță de</i>	<i>intro</i>
ei	<i>fil</i>	<i>Cast</i>	<i>duct</i>
.	<i>o</i>	<i>an</i>	<i>ive</i>
L	<i>s</i>	<i>Rich</i>	<i>tn</i>
ec	<i>o</i>	<i>ard.</i>	<i>Filos</i>
tu	<i>fi</i>	<i>profe</i>	<i>oție</i>
ri	<i>e</i>	<i>sor</i>	<i>ținut</i>
a	<i>m</i>	<i>la</i>	<i>e</i>
p	<i>or</i>	<i>Univ</i>	<i>stud</i>
ol	<i>al</i>	<i>ersit</i>	<i>ențil</i>
o	<i>a.</i>	<i>atea</i>	<i>or tn</i>
g	<i>B</i>	<i>dm</i>	<i>Teol</i>
et	<i>uc</i>	<i>Bord</i>	<i>ogie.</i>
ic	<i>ur</i>	<i>eaux</i>	Bucu
e.	<i>eș</i>	<i>.</i>	rești
B	<i>ti.</i>	<i>Bucu</i>	1943
uc	19	<i>rești.</i>	.88
ur	33	1936	p.
eș	.	<i>.</i> XVI	Ma
ti,	<i>ed</i>	<i>+ [76</i>	nual
19	<i>. a</i>	<i>p</i>	<i>e de</i>
37	<i>ll-</i>	<i>(teză</i>	<i>Relig</i>
,	<i>a.</i>	<i>dc</i>	<i>ie</i>
20	<i>B</i>	<i>docto</i>	<i>pcnt</i>
3	<i>uc</i>	<i>ral în</i>	<i>ni</i>
p	<i>ur</i>	<i>Teolo</i>	<i>gimn</i>
(î	<i>eș</i>	<i>gieY.</i>	<i>aziile</i>
n	<i>ti.</i>	<i>Rău</i>	<i>>i</i>
co	1	<i>na</i>	<i>liceel</i>
la	94	<i>Cas</i>	<i>e</i>
bo	1,	<i>ei</i>	<i>indu</i>
ra	20	<i>Tale,</i>	<i>strial</i>
re	4	<i>Gân</i>	<i>e de</i>
cu	p;	<i>dim</i>	<i>băieț</i>
In	<i>In</i>	<i>și</i>	<i>i și</i>
ne	<i>te</i>	<i>înde</i>	<i>fele.</i>
u	<i>rp</i>	<i>mnu</i>	<i>clase</i>
Mi	<i>re</i>	<i>ri</i>	<i>le l</i>
hă	<i>ta</i>	<i>spre</i>	<i>-V (în</i>
lc	<i>re</i>	<i>folos</i>	<i>colab</i>
cs	<i>a</i>	<i>ul</i>	<i>orare</i>
cu	<i>s</i>	<i>Bise</i>	<i>cu</i>
);	<i>oc</i>	<i>ricii,</i>	<i>Irine</i>
Pr	<i>io</i>	<i>Bucu</i>	<i>u</i>
o	<i>lo</i>	<i>rești,</i>	

Mi (și
hă ex
lc tr
c as
w l;
u *M*
și *is*
Ni *ti*
co *ci*
la *s*
e *m*
C *jt*
hi *p*
(c *at*
sc *ol*
u) *o*
. *gi*
S *e.*
tu în
dii ST
în .a
re n
vK V
tc H
tc L
Bi 19
bl 40
io .
gr l.p
a .
fi 16
a 9-
I 18
P. 4
S (și
Iri ex
n tr
e as
u);
M *Fi*
if *lo*
ut *s*
tr *o*
e *fi*
% *a*
c *to*
u. *m*
în *is*
ST *tâ*
. *ți*
an *fil*
VI *o*
L *s*
19 *o*
38 *fi*
- *a*
19 *m*
39 *o*
. *d*
p. *er*
24 *n*
5 *a.*
— *ln*
32 *R*
5 *T.*

an. cxiru
XXX »,
V, Sibiu
1945 ,
. nr. 1946
7-8. . 42
p. p):
284- *Valo*
307; *area*
Nou *omu*
a *lui,*
Știin în
ța si voi, „
spiri *Bise*
tuali *rica*
smu și
l *prob*
creșt *leme*
in, în *le*
RT. *vre*
an *mîi*".
XXX Sibiu
VI. ,
| 1947
946.r . p.
a\7- 69—
8.p.3 88,
57- *Idee*
379; *a 'le*
Valo *prog*
area *res*
argu *in*
men *difer*
telor *ite*
rațio *relig*
nale *ii, in*
pent ST.
ru an. L
dove 1949
dire , nr. I
a -2, p.
exist I -16;
ente *Reli*
i lut *gia*
Dum *slavi*
neze *lor,*
u. în în
„Anu ST.
arul an ÎL
XXII 1950
(IV) . nr.
al 7—8.
Acad p.
emici 427 *
teolo 456;
gice *Reli*
«And *gia*
reian *tiltet*
e)". *antl*
Sibiu *or.*
. f^mv
1946 i.imu
. p. Lîn_H
28- Oitod
67 (fi oxia*

.a re
n. li
III gi
19 i
51. a
nr ct
.4 u
,p al
, e
66 al
7 e
— lu
68 m
1; îi,
Is în
to „O
ri rt
a od
re ox
li ia
gi -,
il an
or .
c V#
a 19
şt 53
ii .
nţ nr
a, .
in 3.
ST p.
.a 33
n. 9-
III 38
. 0;
19 Pr
51 o
. bl
nr e
. m
5- a
6. re
p. li
32 gi
1- ei
33 g
5; et
P o
a nl
ce a
a ci
în lo
în r
v in
ăţ lu
ăt m
ur in
a a
pr n
in oi
ci lo
p r
al ce
el rc
or et

ări 1953
istor . nr.
ice 7-
şt 8,p.
arhe 454-
ologi 470;
ce. Divi
In .. naţi
Orto a,
doxia fals
**, a
an. prez
V, icere
1953 a
. nr. viito
4, p. rului
634 . în
-650; ST.a
Spiri n.
tism VI.
ul, o 1954
prim . nr.9
ejdie —
relig 10,
ioas p.
ă, 554
mortj —
fd>i 576;
sort Drep
atã tate
,m a tn
ST,a învã
n. ătătur
V, a
VASILESCU
LAUD ATU
514

prin ă a
cipal celor
elor lalte
religi relig
i îi, în
actu „Orto
ale. doxia
în .. ",an,
Orto VIL
doxia 1955
", an. , nr.
VIL 3, p.
1955 356-
. nr. 377;
1, p. Lăc
46- aşur
71; i tle
Sfân cult
ta în
Scri creşt
ptur inis
a şi m şi
liter în
atur cel
a alte
sacr relig

ii, ct
în u
G al
B, ă
an a
. b
XI u
V, di
19 s
55 m
, ul
nr ui
. ,
10 în
- ST
11 ,
, an
p. .
68 VI
1 II,
— 19
69 56
2; .
St nr
ar .
e 5-
a 6,
a p.
ct 38
u 9-
al 40
ă 0;
a R
is el
la ig
m ia
is e
m vr
ul ei
ui lo
At r
\ d
ST u
, p
an â
, d
VI ăr
II, â
19 m
56 ar
, e
nr a
3 Ie
— r
4, u
p. s
26 al
0- i
27 m
0; ul
St ui
ar (a
e n.
a 7
a 0

d. mul
Hr.), cont
în emp
„Orto oran
doxia , în
", an. ST,
X, an.
1958 XII,
, nr, 1960
4. p. , nr.
556- 9-10,
569; p.
Stud 627-
iul 651;
istor Ritu
iei rile
religi de
ilor înm
fn orm
Rom ânta
ânia re în
An difer
ST, ite
an. relig
XI, îi, în
1959 MMS
, nr. . an.
1-2, XXX
p. VIII,
85- 1961
109; ■ nr.
Ten I -2,
dinț p,
e 48-
sincr 70;
etist Săv
e fn ârșit
cuge orii
tare cult
a ului
religi fn
oas difer
ă ite
indi relig
ană, îi, în
în GB,
„Orto an.
doxia XX.
^{4*}, 1961
an. ,nr.7
XI, —
1959 fl,p.6
, nr. 35-
3, p. 656;
430- Reli
457; giule
Ten lumi
dinț i și
e solid
mod arita
erni tea
ste uma
fn nă.
isla în
mis „Orto

do p.
xi 92
a" 8-
, 93
an 6;
. *T*
XI *e*
II. *n*
19 *di*
61 *nț*
, *e*
nr *re*
. *fo*
3, *r*
p. *m*
46 *is*
4 *te*
— *și*
47 *ec*
4; *u*
C *m*
ai *e*
le *ni*
ce *st*
d *e*
u *în*
c *b*
la *u*
vi *di*
rt *s*
ut *m*
e *ul*
d *a*
u *ct*
p *u*
ă *al*
în ,
țe *în*
le ST
p ,
ci an
u .
n XI
e V,
a 19
or 62
ie .
nt nr
al .
ă, 9-
în 10
G ,
B, p.
an 51
. 5-
X 54
X, 0;
19 *O*
61 *rt*
, *o*
nr *d*
. *o*
9- *xi*
10 *a*
, *și*

celel relig
alte ios
religi în
î, în vre
ST, *mea*
an. *nocii*
XV. */rd.î*
1963 *n*
» nr. ST.a
1—2, *n.*
p. 3- XIX,
29; 1967,
Prob nr.3-
leme 4,p.
ale 144-
creșt 156;
inis *Deo*
mul sebi
ui rile
afric esen
*an** *țiale*
în dintr
ST, *e*
an. *creșt*
XV, *inis*
1963 *m și*
, nr.9 *celel*
—10, *alte*
p. *relig*
526 *ii*
— *Anh*
540; *MS.*
înda un.X
torir LIVA
ea 96fl,
religi nr. 3
ilor — 4.
de a p.
cola 163
bora —
între 173;
ele Preo
pent cu/t
ruări
bine în
le și teolo
prop gia
ășir orto
ea dox
omeă
nirii, rom
înână
„Orto în
doxia lega
", an. țară
XVI, *cu*
1964 *relig*
, nr, *iile*
3. p. *necr*
455 *eștin*
— *e. în*
465: „Orto
Sinc doxia
retis ",an.
mul XXIII

, 19
19 4;
7 *R*
L el
m ig
ia
l.p *Ir*
.2 *a*
7- *n*
41 *ul*
;*ui*
C a
re nt
di ic
nț ,
a în
în ST
vi ,
aț an
a .
vi X
it X
o V,
ar 19
e 73
la ,n
di r.
fe 9-
rit 10
e ,p
p .
o 66
p 3-
o 67
ar 5;
e R
și el
în ig
di ia
fe fn
rit e
e p
re oc
li a
gi pi
i. et
în re
M i
B, A
an n
. B
X O
XI R.
I. an
nr .
. 4 X
— C,
6, 19
19 72
72 .n
. r.
p. 7-
17 8,
5 p.
— 87

4— *a*
886; *altor*
Mari înțe
le meie
religi tori
i de
necr relig
eștin îi An
e MMS
actu . an.
ale. L,
Isla 1974
mis . nr.
mul. 7-
în 8.p,5
ST, 46-
an. 560.
XXVI Ist
, oria
1974 relig
, nr. iilor,
1-2, ed.
p. 1,
13- Bucu
38; rești,
Budi 1975
smu .440
l, în p. +
ST. 56 p.
an. pL
XXVI (ed.
. a
1974 ILa,
, nr. Bucu
3—4, rcșli.
p. 1982
203 ,490
— p. +
225; 123
Hîn ilustr
duis ații).
mul. Alt
în e
ST, sute
an, de
XXV artic
L ole,
1974 rece
, nr. nzii,
5-6, croni
p. ci,
343- predi
363; ci,
Viaț trad
a uceri
Dom . în
nulu „Gân
i direa
nost ",
ru „Raz
lisus e de
Hris Lumi
tos nă",
și „Fân
viaț tâna

D),
ar to
ur at
ilo e
r". la
„A B
m uc
vo ur
n cș
ul li,
", „T
„D el
u eg
mi ra
ni fu
ca l
O R
rt o
od m
ox ân
ă" "
, (r
„ ed
M ac
u to
nc r
ă în
și 19
Cr 48
ed).
in pr
ță ec
" u
(b m
ul și
eti în
n pe
ul ri
pa od
ro ic
di el
ei e
Be bi
lv se
ed ri
er ce
e, ști
pe ac
ca tu
re al
ha e.
re L
da ite
ct ra
at tu
în ra
tr :
e E
an mi
ii lia
19 n
33 Va
și sil
19 es
40

cu, p.71
Mem 3-
oriu 728);
de Pr.Pr
titlur of.Mi
i și rcca
lucr Păcu
ări. rariu
Bucu .
rești, *Dou*
1942 *ă*
; Pr. *sute*
Prof. *de*
D.R(*ani*
udu). *de*
Pro/ *învă*
Diac *țăm*
. *Dr.* *ânt*
Emil *teolo*
ian *gic*
Vasi *la*
tesc *Sibi*
uAn *u,*
ST, *178*
an. *6-*
XXXI *198*
V, *6.*
1982 Sibiu
, nr. ,
1-2, 1987
p. , p.
61- 339-
62; 342.
Pr.
Prof. VA
Dr SILE
Alexa SCU
ndru LĂU
L DAT
Stan. U.
Prof preot
esor .
ul poet.
Dr. N. 15
Enul aug.
ian 1908
Vasil , în
escu Zărn
octo ești.
gen jud.
ar, în Buză
ST, u.
an. Studi
XXX i la
VI, Semi
1984, naru
nr.7- l
8,p. teolo
576- gic
591 din
(și Buză
ST, u
nr.9- (192
10.1 1-
984, 1929

). io
ap na
oi t
la (1
Fa 97
cu 2);
lt pr
at of
ea es
de or
Te de
ol Re
og lig
ic ie
di la
n Li
C ce
hi ul
și co
nă m
u. er
Pr ci
eo al
t dc
la fet
pa e.
ro Șc
hi oa
a la
G de
ăr m
la en
și aj.
— Aș
B ez
uz ă
ău m
(di ân
n tu
19 l
38 oa
ap el
oi or
la mi
bi no
se re
ri și
ca or
B bil
an or
ii ad
— ul
B ți.
uz Șc
ău oa
, la
de de
la el
ca ev
re i
s- C
a F
pe R.
ns to

ate și
în „înge
Buză rul",
u, dc la
până Buză
în u,
1948 „Glas
; ul
proto Biser
pop icii*",
la Bucu
Buză rești,
u prec
(194 um
7— și în
1958 alte
mem dice:
bru ..Uni
în vers
Adun ul',
area „Mu
epar nca
hială Liter
și ară".
Cons „Albi
iliul na*.
cparl „Epo
iial ca",
Buză la
u. Bucu
A rești.
publi „Voce
cat a
volu Buză
mul ului"
dc ,
versu „Înfr
ri ățire
Joc a",
de „Cor
com net
oara Liter
(Buz ar",
ău, toate
1942 la
. 57 Buză
p.). u, în
sub ultim
pseu ii ani
doni la
mul „Tele
luliu grafu
Strea l
jă. Rom
Poezi an"
i și din
artic Sibiu
ole în .
revist Lit
ele eratu
biser ra:
icești Preot
„Mug Gabr
uri"

iel *e*
C *a*
oc *a*
or *o*
a, *s*
S *ut*
e *ă*
m *ci*
in *n*
ar *ci*
ul *z*
te *ec*
ol *i*
o *d*
gi *e*
c *a*
di *m*
n *.*
B B
u uz
z *ă*
ă u,
u !
la 98
î 9.
m p.
pl 2
in H
ir 8.

VASILIT" CEZAR, teolog și ziarist. N. 21 aug, 1939. în Cornaniic, jud. Prahova. Studii la Liceul teoretic din Sinaia (1953—1956). Seminarul teologic din București (1956-1959). Institutul Teologic din București (1959-1963). Lcursunde doctorat — specialitatea Istorie bisericească universală - la același Institut (1963—1966). studii de specializare la Facultatea Valdeză de Teologie din Roma (1967 - 1969) și la Facultatea de Științe bisericești răsăritene (secția istorică) din cadrul Institutului Pontifical Oriental din Roma (1968- 1971), la care a obținut licența (1969) și doctoratul (1971). echivalat la Institutul Teologic din București (1976). Documentarist la Serviciul de Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Române (1971 — 1975), translator pentru limbile italiană și franceză și redactor al buletinului „Romanian Orthodox Church News”⁴ (1975-1978). cântăreț la parohia ortodoxă română din Caracas-Venezuela (1977—1978). lector la Institutul Teologic Universitar din București, aprofundat catedra de Patrologie (1978— 1982), secretar al Serviciului de Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Române (1982), după care s-a stabilit în străinătate, la Vancouver și Montreal în Canada. Din 1994 preot la o parohie românească din Montreal. A reprezentat Biserica Ortodoxă din țară la mai multe întâlniri ecumenice peste hotare

Lucrări: *Biserica Ortodoxă Finlandeză*, în ST. an, XVI. 1964, nr. 5-6, p. 367-383; *Biserica monofizită iacobită a Sinet*, în „Ortodoxia”, an, XVII 1965, nr. I, p. 132-148; *Biserica creștinilor din India*, în ST, an, XVII. 1965, nr. 5-6, p. 345-368; *Biserica nestoriană*, în „Ortodoxia”, an XVIII. 1966, nr I, p. 70—98;

Biserica creștinilor maroniți din Liban, An ST, an. XVIII. 1966, nr. 3-4, p. 160-189; / *monasteriile din Moldova și la hro meravigtiosa decorazione estera*, în „Orientale Chmtiano” (Palermo), IX. 1969, nr. 3, p. 18-35; *Le relazioni tra la Chiesa Cattolica e la Chiesa Ortodossa nel periodo postconciliare (1966 -1970)*. Palermo, 1971, 76 p. (extras din teza de doctorat, susținută la Roma); *Relațiile dintre Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă de la anunțarea Conciliului Vatican II (ianuarie 1959 până în decembrie 1970)*. teză de doctorat. în „Ortodoxia”, an XXVIII, 1976. nr. I, p. 51-235 (și extras. 192 p); / *rapporti diretti tra la Chiesa Cattolica e la Chiesa Ortodossa*. în „Oikumenikon” (Roma). XVI, 1976. nr. 8-9, p. 469-583; *Atitudinea Sf. Trei Ierarhi față de societatea vremii lor*, An ST, an. XXXII. 1980, nr. 1— 2, p. 51-65; *Benedict de Nursia, La 1500 de ani de la naștere*. în GB, an XXXIX. 1976, nr. 10—12. p. 797 - 811; *Pregătirea, începerea și perspectivele dialogului dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică*, An ST, an XXXIII. 1981, nr. 5-6. p. 376-397; *Pautin de Nota. La 550 de ani de la născut sa*, An GB, an. XL nr 10-11. 1982. p. 692 - 706.

Articole, reportaje, recenzii, dări de seamă, în periodicele citate. În revistele mitropolitane, „Telegraful Român”, „Romanian Orthodox Church News” și în diferite periodice românești din Statele Unite și Canada.

Literatură ROC. an. VI nr 4. 1976. p. 97-99; ST, an XXXIV, nr I-2, 1982, p. 135-

136; ROC.an XLnr 4. 1982.p.50-52

VKLCEANII MIHAIL. preot, traducător. N. 1815. în Dognceca. JIKL Caras* Severin. T 12 sept. 1883. în Dognceca. Gimnaziul în Seghedin (1827—1833), studii teologice la Seminarul din Vârșeț (1833-1837). Preot în Dognceca (1838-1883) și profescc la Institutul ladogicdin Caransebeș (1865-1870). Are traduceri și prelucrări din limba latină, precum și alte lucrări

Lucrări: Marcu Aureliu Antomn
Filosoful: *Setnper homos. nomenque tuum laudes que manebunt.* Tradus de.... Tomul 1. Sibiu. 1854, 302 p.; *Numa Pornpiliu. al doilea rege după Romul* Traducere. Lugoj. 1872. 191 p. *Medita-
ținui spiriniale pentru înaintarea*
VKRZAN SABIN

VERZAN SABIN, preot. N. 1 mai 1928. în Negocști, jud. Gorj. în familie de preot. 130 mai 1997. în București. Studii la Scmtnaml teologic „Sf. Nicolae” din Râmnicu vaicea(1939—1947) și la Institutul Teologic din București (1947—1951); cursuri de doctorat la același Institut (1952-1955), cu doctorat în 1988. Preot la biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Ferentari-Bucureșu (1955-1997), protopop la Protocriall Capitală (1961 — 1964). consilier administrativ patriarhal al Sectorului Editură și Tipografie al Institutului Biblic și de Misiune al Patriarhiei (1964-1997). A reprezentat Biserica Ortodoxă Română — mai ales Institutul Biblic și de Misiune — în relațiile cu Societățile Biblice Unite; participant la câteva întruniri pe teme biblice peste hotare.

Lucrări: *Familia în lumina învățaturii Noului Testament.* în MO, an. VI, 1954, nr. 9—10, p. 511 —525; *Credința și faptele bune, condiții ale mântuirii, în*

creștinismului adevărat și a cultului dunmezeiesc de casă. Tra* dus de Sibiu. 1875, 175 p.; *Educațiune de școală și acasă, compusă după datele, cunoștințele și experiențele educatorilor celor mat probați.* Sibiu, 1877. 93 p.; *Doctrina fericirii, ilustrată prin sententie filosofice culese din scrierile celor mai celebni filosofi antici și moderni, cu un adaus colecțiuni de 500 sententie* /i/o.ro/ic^ .Sibiu.1878,4f. + 88 p.

Literatura Andrei Ghidiuși Iosif BAIan, *Monografia orașului Caransebeș*, Caransebeș 1909, p, 196- 197; I. D. Suciuc, *Literatura Mnățeană de la început până la Unire (1582-1918)*, Timișoara. 1940.

Epistolele Sfântului Apostol /W/. în ST, an. VI. 1954, nr. 9-10. p. 495-510; Cârmuirea Bisericii fn epoca apostolică. In ST.an. VII 1955.nr.5-6.p. 336-352; Slujirea preotească după Epistolele Sfântului A/wstol Pavel, în MO, an. VII, 1955, nr. 5-6, p. 277-294; Predica de pe Munte, izvor de învățătură pentru viața creștină, în GB, an. XVII 1958. nr. 1— 2, p.78— 9T, Cronologia manuscriselor de ta Marea Moartă. în ST. an, XII. 1960. nr. I -2, p. 40—59; Câteva probleme ale teologiei qumranite st creștinismul primar, în GB. an. XIX. 1960, nr. 1 —2, p.66—78; Imțyortanța manuscriselor pe papirus pentru studiul Evangheliei după Ioan. iu MO.an. XII. 1960, nr. 7-8, p. 422 — 457\Nestle~Aland, Novum Testamenttim Graece. Introducere, traducere românească notă introductiva, în ST, an. XXXVII. 1985. nr. 5-6. p. 305 — 347; Biblia fn cultura teologică roma-đ-mr«, în HOR, an. CIV, 1986. nr. 3-*

4,p.91-102; *Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu.* Teză de doctorat. București. 1988.616 p. (extrasdinST,an.XL. 1988, numerele 2.3.4.5. 6 și an. XLI. 1989, numerele I și 2); *Faptele Apostolilor — o carte o prototipurilor.* în ST.an. XLII. 1990, nr. 1,p. 38-76; *Preoția ierarhica sacramentală în Biserica Ierusalimului*, în „Ortodoxia”, un. XLII. 1990, nr. 1,p. 15-93; *Preoția ierarhică sacramentală în Biserici întC’ meiate în lumea păgână*, în ST. an. XLII. 1990. nr. 5—6,p. 3—50; ST,an. XLIII, 1991,nr. 1,p. 3-45;„Ortodoxia”,an.XLIII, 1991,nr. 1,p.7— 124; *Preoția ierarhică sacramentală la sfârșitul e/locii apostolice.* în ST, an. XLIII 1991,nr.2,p. 53-101; nr. 3, p, 49-105; nr 4. p. 3-50. „Ortodoxia”.au.XL[III]1991,nr.2,p.5-116; nr 3,p. 105—184 (și extras sub titlul *Preoția ierarhica sacramentală în epoca apostolică.* București, IW2,732 p*)\ *Sfânta Scriptură, temei, izvor și reflectare în pictura bisericească*, în ST. an, XLIV, 1992, nr. 1-2, p. 32-47; *Câteva date introductive asupra Sfintei Scripturi*, în ST, an. XLIV, 1992,nr 3,p. 25-51; *Faptele Apostolilor (capitole/e I și 2). Note exegetice.* In „Ortodoxia”, an. XLVL 1994. nr I, p. 28-115; *Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit. Introducere, traducere, comentariu st teologie.* București, 1994 , 416 p; *Propovăduirea Evangheliei în Sciția Mică (Dobrogea) Argumente și temeuri notttestan\entare.* în ST.an XLVII, [1995.nr.4-6](#), p. 79— 118 (și extras):

Sfinții A/Mstoli în fata îndatoririi de a propovădui Evanghelia la toate neamurile, în ST.an XLVIII, 1996.nr. 1— 2,p. 3 — 32; *Sfântul Apostol Pavel. Istoria propovăduirii Evangheliei și organizării Bisericii în epoca apostolica.* București, 1996.375 p.+ I h. Alte articole, recenzii, reportaje și predici în „Studii Teologice”. „Biserica Ortodoxă Romană”, „Glasul Bisericii”, „Mitropolia Olteniei” s.a.

A îndrumai întreaga activitate editonală din cadml Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române din ultimii 30 de ani (cărți de cult. manuale pentru învățământul teologic, lucrări teologice, ediții ale Sfintei Scripturi etc.).

Literatura: *Necrolog.* în BOR, an. CXV. 1997,nr. 1-6,p.99-103.

VETRANION (sau Bctanion, Bretanio). episcop la Tomis; atestat în scaun în 369. când se opune încercărilor împăratului Valens (364— 378) dc a-l atrage la arianism. Mulți istorici consideră că el a întocmit *Scrisoarea Bisericii din Gothia către Biserica din Cațxidocia*, care însoțea moaștele Sf. Sava dc la Buzău, trimise Sf. Vasilecel Mare. Piăznuit ca sfânt (25 ian.).

Literatura: Jacques Zciller. *Les origines ckr/tienttes dans les provinces danubiennes de Vempire ronutin.* Paris 1918.p. 172 și 430—432; Dr. Ioan Dinu, *Contribuții la cunoașterea vlădică! Betranion ori Vetraniott.* în rev. „Tonus”,an, XVIII, 1941 .nr. 12.p.9-18; Ilie I.Georgescu.

V|
<
MI.
|
S\I
A

*Viata creștina tn vechiul Tomis** în MMS. an XXXVIII. 1962.nr I —2.p.21—23: Pr. Niculae Șerbănescu. *1600 tle ani ile la prima mărturie dnruitipiiarel despre ekisteiilci Episoopifi Torni-sulutM BOR.an. I.XXXVII, 1969.nr.9- 10,p. 999- 1007; Pr. Prof. Vasile Gh. Sibiescu. *Legăturile Sfântului Vasile cel Mare cu Scvthia Minor iDohrogea).ln„Ortodoxia*^{1*}, an XXXLI979.nr I ,p. 146^ I59; Pr. Prof Ioan RSmuirami. *Sfântul Bretanto. epiicop de Tomis. in voL Actele marttnce. București. 1982, p. 335 — 341; Mitropolit Nicolae Cornicanu. *Episcopul Bretamon at Tomisului. in voi. „Studu patnstiec. Aspecte din vechea literatură creștină”. Timișoara. 1984. p. 120—126; Emilian Itopescu.â/d/jfn/ *Bretamon fVetranionl. în voi. Sfinții români fi apărători ai legii strămoșejtt. București, 1987, p, 160 — 165; Emilian Popescu, *Bretanian în voi. Christttamtas daco romana. București. 1994, p, 111-116-*****

VICIU A LEXIC preol, folclorist și pedagog, N. 14dec.I855. [nAgrițcu.jud.Mureș.t6febr. 1950.înBlaj. Studiile gimnaziale laBlaj(1867-1874), Filosofia și Teologia în Colegiul „Dc Propaganda Fide” din Roma (1874-1877), terminate. InO. la Blaj (1877-1879), Profesor suplinitor (1879). provizoriu (1882) și definitiv (1890) la Gimnaziul din Blaj. pentru Limbile Română și Latină (a mai predat Greaca, Maghiara și Franceza), funcționând până la pensionare (1911), din nou profesor la București (1913). Ocna Sibiului, Lipova (1919-1920). Târgu Mureș(1920-1921)șiiau(1921-1922);pfr,>t (14 aug. 1881).mai târziu „viccprotopop”(1899) și protopop onorar. A fost unul dintre cei mai de seamă culegători de folclor din Transilvania, dup! Ion Pop Reteganul și Ican Micu Moldovan; a publicai manuale didactice și altele.

Lucriri *Colinde din Ardeal. Datini de*

Cră ciun și credințe poporane. Culegere cu adnota-țiuni și glosar. București, 1914.XII > 212 p,(cu 306 piese); *Flori de câmp. Doine , strigături, bocete, /mlade. Colecție de folclor inedită, publicată cu un stthhu introductiv,note.indici și glosar de R.Todonui șt LTaloș,Cluj-Napoca, 1976.336 p. (cu 1230 texte: cântece de dragoste și [dor.de](#) _____jale și urât.de cătănie,bocete,strigături,balade)**

încercări fn vocalismul limbei române. Blaj, 1893. 47 p.; Nume de familie la românii din Ungaria, Blaj. 1902. 29 p.; Umba româna poporană șt dialectul sicilian. Paralelă. Blaj. 1904. VII + 120p; Gosartu tle cuvinte dialeence din graiul viu al paporulut român din Ardeal. In An. Acad. Rom.. M. S. L., s II. tom XXXIX.

BanMqft , p, **V**)-\trt (ti «ra, 105 p.); *Supliment tu Glosar...*, tn An Acad. Rom .M S L.. s. IIL L III. București. I %7,p. 41—56 (și extras, 16 p).

*Exerciții practice fn partea formală a gramaticii latine. Blaj. 1883; Legendariu românesc pentru clasele V fi VI gimnaziale. Blaj, 1884; Biografiile autorilor latini ttentru datele V VIII gmuusziale. Blaj. 1892.53 p : Dicționar portativ lattn*român_m Blaj, 1892,320 p ; Carte de cetire /tentru a l -.i clasă gimtuxsială și alte școli medii. Sibiu. 1896.238 p.*

Diferite colaborări la „Convorbiri Literare”— București, „Foaia Bisericească”, „Fonia Scolasti* că”. ..Unirea”,„Cultura Creștină”, toate la Blaj.

Literatura: *Sematismul veneratului cler al Arhidiecesei metropolitane gr. cal române de Alba lulia șt Făgăraș. Blaj, 1900, p 780; Dr. Ioan Ra[iu.Sft*rf« si biografii, Bhj. 1904.p. 130-142: Studiul introductiv laEdițu R Todoran — LTaloș; Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești. București, 1974, p. 427 -428; Iordan**

Datcu și SX. *Slxocseu, Dicjiotuirulfolcloriștilor*. București. 1979, p. 441-442; Nicolae Comșa și Teodor Seiceanu. *Dascălii Blajului*, București. 1994, p. 109-110.

VICOLISA1A tdin botez Ioan).episcop. N. 1 ian. 1821. în Sărata Dobrcni. jud. Neamț. în familie de preot, 120 iun. 187K.în Roman. Studii la Seminarul de la Socola. Hirotonit pitot la 19 nui. 1844 penau parohia Valea Viei — Ncam[. dar în anul următor a rămas văduv; s-a călugărit la Socola, sub numele Isaia, fund nunul duhovnic al elevilor și cclemarh al bisericii Seminarului: din 1848 a fost numit și VIDA CIIKRMANO

XLX-lea, Bucureșu. 1901. p. 25-27; General Dr. Vicol, *Cartea neamului Vicol*, Bucureșli. 1931; Preot Scarlat Porcescu, *Episcopia Romanului*. Roman. 1984. p. 295—298.

VIDA GHKRMANO, arhimandrit, profesor. N. sfârșitul sec. XVIII.în Maramureș, td. 1853. la Iași; din botez „Gheorghe Vida. român nobil din Marmăția". cu studii, probabil. în Pesta. In 1827 era în Iași. ca profesor al tinerilor V. Alee-sandri. M. Kogălniceanu, Al. I. Cuza ș.a.; după 1834 s-a călugărit, fiind profesor de Elina și Latină la Seminarul de la Socola, profesor de Elină la un Colegiu particular din Iași, „inspector** (director) al tipografiei mitropolitane, bibliotecar și duhovnic la Mitropolie. A editat — cu cheltuiala sa — în tipografia Mitropoliei din Iași, câteva cărți de slujbă, precum și *Uranica românilor și a mai multor neamuri.**, a lui Gheorghe ȘincaiOoin.LIași. 1843,2 + 237 p.). Din banii lăsați prin testament (1853), s-au tipărit mai multe manuale pentru seminar. El însuși a tipărit o *Gramatică*

profesor, în 1863 numit rector „provizonu" și egumen la Socola; protitfingliel în 1856.arhimandrit.iar din 1862 arhiereu titular cu titlul „Dioclias"; în 1863 „curator provizoriu" la mănăstirea Bărboi din Iași. în 1865 egumen la Golii în Iași; la 21 mai 1866 delegat să sfințească schitul românesc Prndromul din Muntele Athos. La 9 nov. 1868 numit „locotenent de episcop" la Roman, iar la 18 ian. 1873 ales episcop eparhiot. Sub el s-a ridicat actuala reședință episcopală din Roman,

Uteralura: Alexandru Cnstea. *Viata și activitatea episcopilor Romanului din secolul al*

practică româno-franțoească... spre folosul tinerimii românești.Bwdn. 1833.6 + 528 p.

Literatura; Preot Mihai Mămică. *Arhimandritul Ghermano Vida*.în MMS.an. XXXVII. 1961, nr. 7—8.p. 560—568; Ioan Chinăș, *Chipuri din hronicul neamului*. București, 1977, p. 61—64 (cap. „German Vida și Gheorghe Sincai⁴⁾).

VTNTILESCI! PETRE, profesor de teologic. N. 25 sept- 1887, în Cătâncasca, jud. Argeș. în familie de preot, f 12 iun. 1974, în București. Studii la Seminarul inferior din Curtea de Argeș (1900—1903). continuând la Seminarul „Central" din București (1903-1907). la Facultatea de Teologie din București (1907-1911). unde a obținut licența (1911) și doctoratul (1926). Preot în Rătești-Furduicști.jud. Argeș (1911-1914). preot ajutor la biserica „Maica Precista" din Pitești (1914—1917), preot paroh la biseric „Sf Ioan Botezătorul" din Pilești (1917-1928). profesor de Religie la Școala normală (un timp director) și la Liceul de fete din Pitești (1919— 1928),

membru și apoi președinte al Consist oriului eparhial și revizor eparhial în cadrul Episcopiei Argeșului, protoereu al „Argeșului de jos”, consilier cultural la aceeași Episcopie. La 1 febr. 1928 a fost numit profesor agregat la catedra de Liturgică și Pastorală de la Facultatea de Teologie din București, titularizat la 1 apr. 1930, funcționând până la 1 mart. 1950, când a fost pensionat pentru limită de vârstă; suplinitor al catedrei de Drept bisericesc (1936—1938), decan al Facultății de Teologie (1 dec. 1938—8 oct. 1940 și 3 sept. 1946—4 dec. 1948), pieot la biserica „Sfinții Voievozi” din București (1928—1940), preot la biserica ortodoxă română din Paris (cu concediu de la catedra, 1 ian. 1932—1 aug. 1933), iconom stavrofor: președinte al Consistoriului Central Bisericesc (1954—1966). A publicat numeroase lucrări de Liturgică (practică liturgică și tipic, istoria și explicarea cultului creștin, arta religioasă) și Pastorală.

Lucrări: *Ctdtul și ereziile* (teză de doctorat). Pitești, 1926, 180 p.; *Sacrificiul religios ca principiu al Liturghiei. Studiu dogmatico-liturgic*. București. 1927, 78 p.; *Două imne îngerești tn Liturghie: imnul heruvimic și imnul serafimic*. Pitești, 1927, 74 p.; *Misterul liturgic*. București, 1929. 120 p.; *încercări de istoria Liturghiei. Liturghia creștină tn primele trei veacuri*. în ST. an. I, 1929, nr. I. p. 178-208; 1930. nr. 2. p. 100-140 și nr. 3. p. 80—100 (și extras.

5

1

9

185 — 209: *Cântăreți po/forului tn Biserica fn lumina Uturghierului*. în BOR. an. LXIII. 1945. nr. 9. p. 409 — 423: *Funcțiunea eclesiologică sau comunitara a Uturghiei*. în BOR. an. LXIV.

București, 1930, 136 p.); *Contribuții la revizuirea Iiurghierulta român. Prost omidia. liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur. Studiu și text*. București. 1931. 157 p.; *Preotul în fața chemării sale ca pastoral sufletelor. Capitole de Teologie pastorală indirectă*. București, 1934, 215 p.; *Despre poezia imnografică din cărțile de ritual și cântare bisericească*. București, 1937, 490 p.; *Spovedania și duhovnicia*. București, 1939, 423 p. (ieeditare: Alba Iulia, 1995, 312 p.); *Viirghile bizantine privite istoric tn structura și rânduiala lor*, București. 1943, 156 p.; *însemnări pentru o nouă ediție a Uturghierului*. București, 1947, 56 p.; *Uturghierul explicat*. București, 1972. 384 p. (reeditat. București. 1998. 396 p.).

în reviste: *Valoarea socială a Liturghiei*, în ST. an. II, 1931, nr. I, p. 37-48; *Parohia ca teren de dezvoltare a spiritualității creștine*. în ST, an. VI, 1937. nr. I. p. 31-60; *Troparul Ceasului at treilea în rânduiala Epiclesei*, în BOR, an. LV, 1937, nr. I-2, p. I - 2 \\ *Trupul și Sângerile Domnului în Sfânta împărtășanie*, în BOR, an. LV. 1937. nr. 5-6. p. 300-310; *Proskomidia privită istoric fn structura și rânduiala ei*. în BOR, an. LX, 1942, nr. 7-8, p. 320—360; *Liturghia credincioșilor privită istoric fn structura și rânduiala ei*. în BOR, an. LXI, 1943. nr. 1-3, p. 33-85; *Uturghiatn viața românească* în BOR, an. LXI, 1943, nr. 4—6, p.

VLAI) SOI
ROS

1940. nr. 1 — 3, p. 1 — 28; *Funcțiunea catehetică a Uturghiei* An ST. an. LI 1949. nr. 1—2, p. 17—33; *V* . * . \m , prilej de pastorație individuală*, în ST. «ne noul. an. I. 1949, nr. 9-10. p. 695-712;

Contribuții la lămurirea unei probleme controversate de tipic privitoare la voitul lui
Uturghiei, în ST. an. III 1951. nr. 3-4. p. 121-166; *Binaua Uturghiei* An ST. an. II, 1950. nr. 3-6. p. 125-136; *Ora sau vremea din zi pentru săvârșirea Uturghiei*
Harurilor mai înainte sfințite, în ST. ■ n 1\ . 1952. w 1 - l. p '■' 76; *sortiri timpāl*
tâsanie în spiritualitatea creștină, în ST. an. WI 1953. nr. 5-6. p. 382-406; *Elemente de istoria artei creștine. Partea întâi*
arhitectura religioasă creștină, în BOR. an LXXXIV. 1966. nr. 1-2, p. 125-188; nr. 3-4, p. 331-355; nr. 5-6, p. 584-601; an LXXXV. 1967, nr. 1-2, p. 180-209; nr. 9-10, p. 1024-1044; nr. II-12, p. 1255-1282; an LXXXVI 1968, nr. 1-2. p. 199-208.

Morala creștină, manual pentru școlile secundare, 5 ediții. Pitești, 1923-1928; *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, manual pentru școlile secundare (în colaborare). București, 1930; *Principiile și ființa cultului creștin-ortodox. Curs de Uturghică generală sau Introducere în studiul Uturghiciei*. litografiat. București. 1940. 269 p. Diferite articole în „Păstorul Ortodox” — Pitești. „Adevărul Bisericesc” — Pitești. „Buletinul Eparhiei Argeșului”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Duminica Ortodoxă” — București etc

A revizuit integral *Uturghierul* românesc care a apărut până acum în patru ediții — 1956, 1967, 1974 și 1980 (ultima revăzută de Pr. Prof. Enc. Braniște).

1 ih-i ;ihi! .i Pr Prof. line Braniște, t
Preotul profesor Petre Vintilescu, în ST. an. XXVI, 1974. nr. 7—8, p. 592-598; *Necrolog*. în GB, an XXXIII, 1974. nr. 5-6, p. 565—566; Pr. Prof. 1 Rtămurcanul. Prn/ Pr Dr. Petre Vintilescu. în ST. an. XXXIV. 1982. nr. 1-2. p. 49-50.

VLAD SOT KON. profesor de teologie N.

20 man. 1901, m Inun, jud. Alba. f I3ian. ! 989, în Sibiu Studii la Gimnaziul maghiar din Albaluha i 191J — 1916). în secția pedagogică a Institutului teologic-pedagogic din Sibiu (1916- 1920), cu bacalaureat la Liceul „Gheorghe Lazăr din Sibiu. Institutul Teologic din Sibiu 0920— 1923), cu examene de diferență și anul IV la Facultatea de Teologie din București (1927— 1928), la care a obținut licența (1929) și doctoratul (1937); studii de specializare — mai ales pentru Noul Testament — la Facultățile de Teologie protestantă și catolică din Strasbourg (1925 -1927). Miinsterși Berlin (1929-1930). Profesor suplinitor de Religie în Alba Iulia (1923-1924 și 1928-1929). apoi la Școala normală de băieți din Cluj (din 1930). la care a fost definitivat. în urma examenului de capacitate, profesor de Religie la Seminarul pedagogic universitar din Cluj (1934—1939); profesor de Noul Testament la Academia teologică din Oradea (1939), detașat la Academia din Caransebeș (1940— 1941). iar între 1941 și 1948 din nou la Academia din Oradea mutată la Timișoara; rector al Academiei în 1942—1945. diacon și preot în 1930. protopop în 1942, inspector general al învățământului religios în Ministerul Cultelor (1945). duhovnic al studenților de la Politehnica și Facultatea de Medicină din Timișoara (1946-1948). În dec. 194K transferat la Institutul Teologic Universitar din Sibiu la catedra de Noul Testament, iar la 1 sept 1952 titular al catedrei de Istoria Bisericii Române până la pensionare (1969); rector al Institutului între anii 1952 și 1969, iconom stavrofor (1958). membru în Adunarea Kpariuală a Arhiepiscopiei Sibiului și în Consiliul Arhiepiscopesc din 1954 până la pensionare A făcut parte din delegațiile Bisericii Ortodoxe Române la Adunările generale ale Conferinței Creștine pentru pacea la Praga din 1961 și 1964. membru în Comisiile pentru afaceri

internaționale ale Consiliului Ecumenic al Bisericii și Călugărilor creștine pentru pace, participând la câteva ședințe de acestora.

Lucrări: *Convertirea Sf. Apostol Pavel*, București, 1929. 23 p.; *Prologul Evangheliei a țării. Studiu critic-exegetic* (teză de doctoral). Cluj. 1937. 206 p.. *Mărturia Sf. Apostol Pavel*

VOIRI

CONSTANTIN

despre viața și învățătura Mântuitorului, Caransebeș. 1941, 70 p.; *Adevăruri vechi pentru Zidirea țării*. Sibiu. 1941. 90 p.; *Școala mitologică. Studiu istoric-critic*, Sibiu. 1943, VIII + 83 p.; *Sub semnul crucii*. Timișoara, 1944, 41 p.; *Ideile teologice fundamentale ale Evangheliei*. în ST, an. II (195*). nr. 3-6, p. 158-177; *Sfântul Apostol Pavel*

5

2

1

)

păstor de suflete. în ST, an. VI. 1951, nr. 7-8. p. 437-448; *Lămurirea ortodoxă a unor traxii biblice*. în „Ortodoxia”, an. VI, 1954. nr. 1. p. 42-63; *Atitudinea Bisericii Ortodoxe față de problemele sociale. Principii cu caracter social desprinse din Sfintele Evanghelii*, în ST. an. VI. 1954, nr. 3-4. p. 158-177; *Principii de sumare fi sociale în Epistolele Sfântului Apostol Pavel*, în ST. an. VII. 1955. nr. 5-6. p. 285-304. Este coautor la *Studiul Noului Testament*. Manual pentru uzul studenților Institutelor Teologice. București. 1954. XII + 208 p. (cd. a II-a, București. 1977, 256 p.)

Trei sute de ani de la moartea mitropolitului Voronăvici. în MA. an. III. 1957, nr. 9-10, p. 640-653; *Ecoul evenimentelor din Biserica românească din Principate în ziaristica bisericească de la Sibiu*. în BOR, an. LXXIX. 1961, nr. 3-4, p. 381-392; *Istoria Institutului teologic de grad universitar din Sibiu*. în MA. an. VI, 1961, nr. 11-12. p. 677-744; *Din viața Mitropoliei ardelenice în cei 100 de ani de existență*. în MA, an. DC. 1964. nr. 11-12. p. 841-863; *Mitropolitul Antim Ivireanul*. în MA. an. XII. 1967, nr. 1-3, p. 43-81; *Prezentă cărții rămnice din secolul al XVII-lea* în

Transilvania și Banat. în MA. an. XXIV. 1979. nr. 4-6, p. 319-346; *Institutul Teologic Universitar din Sibiu*, (n. voi. *Arhiepiscopia Sibiului — pagini de istorie*. Sibiu, 1981. p. 95-112.

Alte articole, recenzii, cronici. în „Renașterea” — Cluj. „Legea Românească” — Oradea, biserica Bănățeană — Timișoara, „Telegraful Român”. „Mitropolia Ardealului” etc

Titlul Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Preotul profesor și rector dr. Sofron Vlad, Ioan 70-1971*. în MA, an. XVI. 1971, nr. 5-6. p. 443-451; Pr. Prof. Mircea Păcurariu. în *In memoriam: Preotul profesor dr. Sofron Vlad*. în ST. an. XLI. 1989, nr. 1. p. 115-117 (și în MA. an. XXXV. 1989, nr. 1. p. 137-143).

VOICL' CONSTANTIN, profesor de teologie. N. 5 dec. 1929, în Brașov. Studii la Liceul „Andrei Saguna” din Brașov (1940-1948) și la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1948-1952); cursuri de doctoral — Patrologie — la Institutul Teologic Universitar din București, cu examenul de doctorat în 1975. studii de specializare la Facultățile

de Teologie protestantă din Geneva > i Neuchâtel (1977-1978). Bibliotecar (1952-1959), secretar-șef (1959-1973). Titular lector (1973-1975). conferențiar (1975) și profesor titular (1976— 2000) la catedra de Patologie de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, prorector (1976-1979). apoi rector (1979— 1992) al Institutului; profesor și decan la Facultatea de Teologie din Alba Iulia (1994 — 2000); diacon (1952), arhidiacon (1976). Delegat la mai multe conferințe și întruniri peste hotare: Congresul profesorilor de Teologie ortodoxii de la Atena (1970). Simpozionul internațional „Căutarea păcii dincolo de diferențele ideologice” la Detroit 1980. la a șaptea Adunare Generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Canberra, 1991) «altele.

Imuni: *Probleme dogmatice în opera „Marele Cuvânt Catehetic” al Sf. Grigorie de Nissa*, în „Ortodoxia”, an. XIII. 1961, p. 214— 229; *Hristologia Părinților Apostolici*, în „Ortodoxia”, an. XIII. 1961. nr. 3. p. 405-418; *Matca Domnului în teologia Sfântului Ioan Damaschin*, în MO. an XIV. 1962. nr. 3-4, p. 165— 174; *Problema „emouuo” Ut Sf. Atanasie cel Mare*. în MO. an XV, 1963. nr. 1-2. p. 3 — 20. *Prologul maitca*

teolog\ci Sfântului Grigorie de Nissa. în MA, an. IX, 1964. nr. 3-5, p. 230— 251; *Teologia muvii la Sfântul Ioan Gură de Aur și actualitatea ei* (teză de doctorat). în MA. an. XX, 1975. nr. 3-5. p. 195-326 (și extras); *Sfântul Ioan Gură de Aur și unitatea Bisericii*, în ST. an XXVIII, 1976. nr. 1-2. p. 72-81; *Unitatea Bisericii în „oikumene” după Sf. Vasile cel Mare*, în MB. an. XXIX, 1979. nr. 4-6. p. 275—285; *Invățătura despre creație la Sfântul Vasile cel Mare*, în voi. *Sfântul Vasile cel Mare. închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa*. București, 1980. p. 70—93; *Concepția patristică despre trinitatea biblică*, în MA. an. XXX, 1985. nr. 7—8. p. 409—421; *Circulația xerterioară patristică în teritoriile intracarpatiche și specificul sptntualității transilvănene*. în voi. *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*. Sibiu, 1988, p. 118—142; *Biserica strămoșară\că din Tron* și Ivan ta în luptă pentru unitatea spirituală și națională a (H^nnului român*. Sibiu, 1989, 344 p; *Hristologia cosmică după învățăturii Sfântului Maxim Mărturisitorul*, în ST, an. XLI, 1989. nr. 4. p. 3—20; *Sfântul Ciprian și unitatea Bisericii*, în AB. an II (XVI). 1992, nr. 10-12. p. 36-57; *Sfinți Părinți mai de seamă ai Bisericii*. în voi.

VOIUTSCH I
EMILIAN

Credința ortodoxă și viața creștină. Sibiu, 1992, p. 58—96; *Sfântul Ioan Damaschinul premegător al formulărilor doctrinare de la Sinodul VII* «i*Mfljc, în RT. an. II (74M992. nr. hp. 3—11; *Orthodox Theology the Problems of the Environment* în „The Greek Orthodox Review”, 38, 1993. nr. 1-4. p. 173*186; *Hristos în viața și opera Sfântului Ignatie Teoforul*, în AB. *dn. IV (XLIV). 1994, nr. 10— 12. p. 27-58, *Transilvania*.

Istorie și dăinuire românească^ București, 1995. 320 p. (în colaborare, și versiune engleză)* Alte articole în „Milopv>lia Ardealului”, „Telegraful Român”, „îndrumătorul bisericesc” de la Sibiu și unice periodice ale comunităților ortodoxe române de peste hotare.

Literatura: *Curriculum vitae*. în teza de doctorat cir., p. 322; ROC. an. III, 1973. p. 92-93; ROC. an. IX. 1979. nr. 4, p. 23-42;

Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu. 1786-1986*, Sibiu. 1987, p. 369-370.

VOILEANU MATEI, preot, istoric. N. 17 aug. 1852. în Șoimuș jud. Mureș, † 20 iul. 1933. la Cluj. Gimnaziul în Târgu Mureș. Institutul teologic din Sibiu (1876-1879), Facultatea de științe juridice a t. Ini vei suții din Viena (1879— 1883; Redactor la „Telegraful Român” (1883— 1886 și 1919-1920), preot (1892). asesor consistorial (consilier eparhial) la Sibiu (1886— 1931), paralel: deputat în Sinodul Arhiepiscopiei Sibiului (Adunarea eparhială) și în Congresul Național Bisericesc, aproape în toate legislaturile, catchet la Școala de fete a Asociațiunii din Sibiu (1898-1918), în doua rânduri președinte al „Reuniunii române de muzică din Sibiu”, membru corespondent în secția istorică a Aștrei.

Lucrări: *Codicele Matei Voideanu. Scrieri din prima jumătate a veacului trecut*. Sibiu. 1891. 144 p. + 2 foi; *Momente din viața biseticească românilor ortodocși din Transilvania*. Sibiu. 1902. 62 p. *25 de ani din viața Reuniunii române de muzică din Sibiu*. Sibiu, 1905. 195 p. + 12 f; *Cuvântări ocazionale*. Sibiu. 1906. 35 p. *MM din viața Bisericii. Anul 1804*. Sibiu. 1926. 136 p.; *Să se facă lumină. Biserica românilor din Ardeal în veacul al XV-lea*. Sibiu. **m¹mp.**; *Contribuțiune la istoria bisericească din Ardeal*, Sibiu, 1928, 184 p. Schițe, culegeri de folclor, traduceri din ILM. Stanley, conferințe, în „Telegraful Român” și „Calendarul Arhiepiscopiei Sibiului”⁴; colaborator la *Enciclopedia Română* de la Sibiu, în 3 voi. (1898-1904), cu articole privitoare la Africa.

Literatură' Ioan Lupas. *Cuvântare funebră*, în TR. an. LXXXI. nr. 57 din 29

iul. 1933; Ioan Moga. *Motel Voiteanu*. în AIINC, VI, 1931 -1935, p. 801 -803; Mircea Păcurariu, *Un istoric uitat: Matei Voilean*. în MA. an. XXIX, 1984. nr. 3-4, p. 270-279.

VOIUTSCHI EMILIAN, profesor de teologie. N. 31 mart. 1850, în Cernăuți, + 6 dec. 1920. în Cernăuți, Gimnaziul în Cernăuți, apoi Institutul teologic tot acolo (! 1870— 1874). studii de specializare pentru Vechiul Testament și limbile semitice la Facultățile de Teologie din Viena. Innsbruck și Strasbourg (1874-1877), primul doctor al Facultății de Teologie din Cernăuți (1881). Prefect de studii la Seminarul (talentatul) clerical din Cernăuți (1878-1881). preot (1881). profesor suplinitor (1881), agregat (extraordinar, 1884) și titular (1888) la catedra de Teologie Morală de la Facultatea de Teologie, pe care a deținut-o până la moarte: suplinitor al catedrei de Vechiul Testament (1897-1900), decan al Facultății în cinci ani universitari, de două ori rector al Universității din Cernăuți (1892/93 și 1901/2); arhiepiscopitar stavrofor, redactor al revistei teologice „Candela” (1894-1910). director al Tipografiei eparhiale, inspector școlar diecezan, consilier mitropolitan în Cernăuți ș.a. A publicat numeroase studii de Morală și Vechiul Testament, predici, recenzii etc.

Lucrări: *Prelegeri academice din Teologia Morală ortodoxă*, Vol. I, Introducere. Cernăuți, 1906, IV + 269 p.; vol. II, Partea generală. Cernăuți, 1911, 232 p.; voi. III, Partea specială (stenografiat. Cernăuți, 1908, 323 p). Este primul tratat științific de teologie morală în Biserica Ortodoxă Română; după „prelegerile” sale s-au orientat și profesorii de mai târziu Atanasie Mironcscu. Domițian Spănu, Orest Bucevschi ș.a. O serie de studii publicate

de el în revista „Candela” (unele și în extras) au fost incluse în aceste trei volume.

Menționăm, totuși, dintrele: *Morala Testamentului Vechi. Studiu relativ la istoria moralei creștine* VONIGA DAVID

xuțjerMitiune („Candela”. 1893 și extras în limbile germană și romani. 23 p.); **Despre emanciparea femeii** (În „Candela”. 1902. extrasul în Umbra germană 1901 .în limba romana 1902,33 p.); **Sisteme principale și diferite principii morale - filozofice** (în „Candela”, 1902.extrasul Cernăuți, 1903. 47 p); **Istoria si literatura moralei creștine** (În „Candela”, pe 1904.1905 șt 1906.cu peste 120 p.).

Alte lucrări: **Profetul toii**, tradus și comentat după textul masoretic. Viena. 1882, VI +74 p.; **Proverbele lui Solomon**, iraducere și explicare făcută după textul masoretic. în „Candela” pe 1901 (exiras. Cernăuți. 1901. VIII + 161 p.); **Profețiile mesianice da/nt Pentateuh**, explicare după textul original. Cernăuți 1909. 22 p.; **Recăsătorirea preoților**. Cernăuți, 1907, 46 p. (extras din „Candela” pe 1907; esle împotriva recăsătoririi, combătând teza canonistului sârb episcopul Nicodim Milaș.eare admitea a doua căsătorie pentru preoți); studiul a fost tradus în limbile germană, sdrbă. rusă, greacă și bulgară.

împreună cu profesorul Teodor Tarnavski a publicat **Predici țintru toate duminicile anului bisericesc.i** voi .Cernăuți. 1896.1898.1900,din care 47 ii aparțineau, alte predici a publicat în revista „Candela”.

A revăzut și [edii.it](#) **Prelegerile acatlemice din Dognuttica ortodoxa** ale profesorului Alexiu Coiroșan (2 voi. Cernăuți. 1887-1889) și **Cartea Psalmilor**, traducere si explicare după textul masoretic n profesorului Isidor Onciul (Cernăuți,

„Candela” 1887 și 1889. extrasul Cernăuți, 1890. IV + 58 p.); *Doctrina romano*occidentată despre satisfacțiune*. în „Candela”, VI IL 1889-1890 (și extras); *Despre*

1899).

Literatura Leonida Bodnăiescu, **Autorii români bucovineni. Repertoriu**, Cernăuți. 1903. p. 27—28; Prof. Dr. Ioan Cornoiu. **Prof Dr Emilian Voitschi**, în „Candela”, an XXVI,

1907, p. 452-456. **Necrolog**, în „Candela**.

1923. nr. 12. p. 74; Arhim. Ineu Crăiunaș.

Preotul profesor Emilim \ 'otutsehi. în MMS. an, XUL1966.nr.9~12.p.674-688.

VONIGA I).\VTD.prcot,publicist.N.8sept. 1867, In Gyula (în Ungaria), t 8 iul. 1933, în

Guoc. lângă In:i:-.... Liceul în Gyula. Szarvas.

Bcius și Budapesta, studii teologice la Institutul din Arad (1887-1890). Preot paioh in Giroc (1890-1933).

Lucrări: **Dor și fale**, poezii, Gyula. 1893. 182 p.; **Expunerea spiritismului**. Arad. IK98.

175 p ; **Cuvântări bisericesti**. Timișoara. 1903, 198 p.; **Etica creștineasca utu referințele morale alconwlui.Tmu&xva**.

1905.ITHp.; **Omiletică sau stttud 4 valonei bisericesti** .Orăștie. 1906.236 p.;

Cuvântări ocazionale st fwiebrate. tom I. Orăștie, 1908.248 pA **Istorieare biblice**. Arad, 1908,143 p (ed. a H-a. Arad.

1910,125 r **Micul Catehism pentru școlile populare**. Arad. 1909 (cd. II. Arad, 1916). **Mizerie, boală, crimă, degenerare, sau**

alcoolismul și fîrmîrtle lui, Orăștie. 1910,86 p.; **Activitatea pastorală a preotului în parohie**. Arad, 1926.116 p.

Diferite Imnuri,conferințe ele; a redactat mai multe periodice din Timișoara: „Lumina”„Dreptatea”. „Foaia de Duminică”. „Luminătorul”. „Banatul”. „Revista Preoților (1910-1918). colaborări la „Biserica și Școala” >î alte periodice.

Literatura **Necrolog**.in BȘ.an. LVII.nr. 31, 1933. p. 3; Măria Iler^ny, **David Voniga, fondatorul revistei „Lumina” din Ciula**, in rev. „Lumina”. Giula. 1995. p. 7—13. **Bibliografia românească modernă**. (1831 — 1918). voi. IV. București 1996. p. 790-791.

VORNICKSC1J NESTOR (din botez Nicolae), mitropolit. N. I oct. 1927, în Ixizova-Vomiceni, jud. Orhci. T 17 mai 2000. în Craiova. „Frate” în schitul Nechit-Neamț (1944), apoi în mănăsura Neamț, ca rasofoar (1946) Studii la Seminarul de muzică bisericească și Seminarul monahal din mănăstirea Neamț (1946—1951). la

5
2
3

onoare al Academiei Române (1991) și al Academici de Științe din Chișinău (1992).

Ecuinenist de seamă, a fost delegat de Sf. Sinod la o serie de sesiuni ale Conferinței creștine pentru pace cu sediul la Praga, fiind membru permanent în anumite Comisii. A făcut parte din mai multe delegații sinodale romane care au vizitat alte Biserici.

Lucrări de Patrologie: *Munca manuală în monahism după Sfântul Vastle cei Mare*. în MMS.an.XXXI. 1955,nr.9,p.501-521; *Invă-lătura Sfântului Grigorie de Nissa despre chip și asemănare*, în ST, an. VIII, 1956. nr. 9—10. p. 585—602;

Institutul Teologic Universitar din București (1951 — 1955). unde a urmat și cursurile de doctorat, secția Patrologie (1955—1958); cursuri de specializare la Institutul Ecumenic de la Bossey și Facultatea de Teologic autonomă protestantă din Geneva (1969-1970). doctoratul în Teologie (a București (1983). Tuns în monahism la mănăstirea Neamț (1951). primind numele Nestor. hirotonit ierodiacon (1951 și ieromonah 1956). Preot slujitor la catedrala mitropolitană din Iași și bibliotecar la Centrul eparhial Iași (1958—1962). stareț al mănăstirii „Sf Ioan cel Nou” din Su-ceava(1962-1966) și stareț al mănăstirii Neamț (1966- 1970) și arhimandrit (1966). La 15 dec. 1970 ales, apoi hirotonit episcop vicar al Arhiepiscopiei Cntiovci. cu titlul „Severineanul”; locțiitor de arhiepiscop al Craiovei (nov. 1972-ian. 1973); la 20 apr. 1978 ales. iar la 23 apr. înscăunat ca arhiepiscop al Craiovei și mitropolit al Olteniei Membru de

VORNICKSCU
NKSTOR

începutul vieții de obște în monahism după Sfântul Pahomie cel Mare, în MMS, an.XXXIII,1957,m\5-6,p.416-430;Pr,nc/-*pii pedagogice În opera „Pedagogul” a lui Clement Alexandrinul*, în ST. an. IX. 1957. nr. 9—10, p. 726—740; *Viata nurald și duhovnicească a preotului dușui lucrarea Sfântului Ambrozie*, *De offteis ministrorum*¹¹. în BOR, an, LXXV, 1958, nr. 3—4, p. 333-347; *Combaterea nedreptăților sociale fii cuvântările episcopului Asterie al Amasiei*, în ST, an. X. 1958, nr. 7—8. p* 454—462; *Dragostea față de om după scriitorii creștini din veacurile al doilea și al*

treilea. In ST, an, X, 1958, nr. 9-10, p. 580-587; *învățăture duhovnicești din viața și opera Sfântului Vasile cel Mare*, în MMS, an. XLII 1965, nr. 1—2, p. 43-54; *Aspecte ale desăvârșirii creștine după Sfântul Vasile cel Mare*, în „Otodoxia” an. XXX. 1978, nr. 4, p. 604—637; *Scrieri ale Sfântului Vasile cel Mare fn literatura Bisericii Ortodoxe Române*, în „Otodoxia”, an. XXXI, 1979. nr. I, p. 19-52; *învățătura Sf Vasile cel Mare despre muncă* An MO, an. XXXI 1979. nr. I—3, p. 10-48 (ultimele trei studii au apărut șt în volum, cu titlul: *Despre viața și opera Sfântului Vasile cel Mare. 1600 de ani de la trecerea sa către Domnul*. Craiova, 1979, 162 p. + XVI pl.).

Lucrări de Istoria Bisericii românești: *Legaturile Patriarhiei de Constantinopol cu Biserica românească fn veacul al XVI-lea*, în MO, an. X, 1958, nr. 3-4, p. 191-202; *Arhiereul N-arctis Creiutesat’ Botoșdieant d (1835-191J)*, în MMS, an. XXXV. 1959. nr. 5-6. p. 333-343; *Cazaniile noastre*, în MMS, an. XXXVII, 1961, nr. 3—4, p. 181—202; *Arhimandritul Leon Asachi*. Xn MMS, an. XXXVIII, 1962, nr. 3-4. p. 213—242; *Instituții pentru îngrijirea sănătății patronate de mănăstirea Neamț*, în MMS, an, XXXIX, 1962, nr. 5-6. p. 442-450; *Arhimandritul Benedict Teodorovici — egumenul Moldavi/ei (1769-1785)*, în MMS, an, XXXIX. 196.1. nr. 7—8. p. 513—529; *Reședința mitropolitului Dosoftei de la „Sf Nicolae” Domnesc din Iași*, \n MMS, an. XXXIX, 1963, nr. 9-10, p. 602-609; *Biserica Sfântul Gheorghe — Mitropolia Veche din Iasi*. in MMS. an. XL, 1964, nr. 7-8, p. 398—408 (și în vol *Monumente istorice-bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei*. Iași. 1974. p. 335—340); *Xtiogravuri-ctișee executate de ieromonahul Veniamin Jucată la mănăstirea Sucevita între*

anii 1855—1859, în MMS. an. XLI, 1965. nr. 3-4, p. 181-189; *Două xilogravttri’ctișee vechi din mănăstirea Sfântul Ioan cel Nou din Suceava*, în BOR, an. LXXXIV, 1966, nr. I-2, p. 209-228; *Oxrto-gravura din anul 1661: Imaginea celor două căi*, în MMS, an. XLII. 1966, nr. 5-6, p. 302-316; *Literatura patristică în preocupările mitropolitului Veniamin Costache*, în MMS, an. XLIII, 1967. nr. t—2. p. 49—tO: *îngrijirea sănătății In vechile noastre mănăstiri*. în MO. an. XX. 1968, nr. 12, p. 65—70; *Mihail Kogăntntceanu la Rașca Uî 1844M* MMS, an. XLIV, 1968. nr. 3-4. p. 174—184; *Relații bisericești-ctdturafe între mănăstirea Neamț și Transilvania din cele mai vechi timpuri până Tn preajma amâni 1918*, în MMS, an. XLIV. 1968. nr. II -12, p. 664 - 701; *Scrieri bizantino-ecclesiastice în țările române {secolele XW-XVh* în MO, an. XXIII 1971, nr. 11 -12. p. 802 -822; *Ctitorii mănăstirii Bucu-văf, Stețyan marele Imn și fiul său Pârvt marele logofăt*, în MO. an. XXIV. 1972. nr. 9-10. p. 668—699; *Trei manuscrise psaltice vechi*, în MO, an. XXIV. 1972, nr. II-12. p. 935-965; *Un manuscris necunoscut al duhovnicului Andronic; Istoria mănăstirii Secu*, în MMS. an. L. 1974, nr. 3-4, p. 180- 196; *„Cântecul lui Adam” într-un vechi manuscris psalfic de la Strihareț*, în BOR, an. XCII. 1974. nr. 7-8, p. 1030- 1039 (versiune franceză în RESEE. XV, 1977. p. 37—47); *Scrieri patristice și postpa-tristice tn preocupările mitropolitului Dosoftei al Moldovei*. în MO, an. XXVI 1974. nr. 9-10, p. 6—19; *Mitropolitul Dosoftei traducător și editor al unor texte țutiristice*, în MMS, an. L, 1974, nr. 9—12. p. 748—752; *încercări, posibilități și propuneri fn vederea înființării Patriarhatului înainte de 1925*, în BOR. an, XCIII, 1975. nr. I 1—12, p. 1342—1365; *Propuneri simultane*

pentru înființarea Patriarhatului în la București și a unei Mitropolii la Craiova. între anii 1882 și 1924. în MO. an. XXVI. 1975. nr. 11 - 12, p. 821—851 (și extras); *Rugăciuni pentru biruință în 1877-1878*. în *Ortodoxia*¹, an. XXVIII. 2054. nr. 2, p. 378—401; O cronică necunoscută a Războiului pentru hutependență. în BOR, an. XCIV. 1976. nr. 5-6. p. 535-579 (și extras); *Contribuția patriotică adusă de clerul din părțile oltenice în anii 1877-1878*. în MO. an. XXIX, 2055. nr. 4-6, p. 259-305; *Personal monahal la „Crucea Roată” /pentru îngrijirea ostașilor răniți în 1877-1878* BOR.an. XCV. 1977. nr. 5—6. p. 397—413 (studiile menționate aici și altele, referitoare la Războiul de Independență au fost striate în volumul: *Contribuția adusă de slujitorii bisericești pentru Independența de Stat a României, în anii 1877-1878*. Craiova, 1978. 196 p. + 90 fig. și *Cauze slujite și nedreptăți suferite de Biserica Oltenie în 1907*. *Patristice publicate atunci cu tălede episcopul Râmnicului Noul Severin*, în MO.an. XXIX. 1977.nr. I -3. p 12 — 29; *Dosoftei mitropolitul Moldovei apărător al epiclezei euharistice*. în BOR. an. XCV, 1977,nr 7-H,p-727—757.*Episcopul Argeșului, sfetnicul lui Tudor Vladimirescu. Fie din calendarul strădaniilor sale de slujire a Bisericii și a Patriei în anii 1820- 1821* MO. an. XXXIII. 1981,nr. 1—3,p.7—77; *O scrisoare sigilată inedită 1821 și semnificația sa istorică*, în MO.an. XXXIII. 1981,nr.7-9.p. 354-374 (ultimele două studii — cu introducere, indice și rezumate — publicate în volumul *Descătușarea*. Craiova. 1981. 217 p.);

Scrieri patristice în Biserica Ortodoxă Română până în secolul XV/. Izvoare, traduceri, circulație. Teză de doctorat. Craiova. 1983. 448 p. (publicată și în MO, an, XXXV, 1983,nr. 1-2,3—4,5-6; recdilată sub titlul: *Primele scrieri patristice în literatura noastră, sec. IV-XVI*. Craiova, 1984,638 p.); *Participarea mitropolitului Moldovei Sofronie Miculescu la înființarea unirii Principatelor Române*. în BOR,an CU. 1984.nr 1-2,p.79-117 și MO.an XXXVI. 1984.nr. I —2.p.7—38 (și în extras. Cuvuova, 1985,156 p); *Un filosof strămoș de la Histria dobrogeană: Aethicus Istericus, autorul unei Cosmografii și al unui alfabet (sec. A'-V)*, în MO.an. XXXVII, 1985. nr. II-12(și extras.Craiova. 1986.51 p + 14p. anexe * K pl.). *Argumentul vechimii în neamul Mitropoliei Moldovei și Sucevei - părți în eforturile de muncă pentru înființarea unirii din 1859*. în BOR.an CIV, 1986.nr 9-10,p,83-108.

O parte din aceste studii strânse în volumele *Desăvârșirea unității noastre naționale — fundament al unității Bisericii străbune*, Craiova. 1988 . 668 p ; *„Biruit-au gândul” Studii de teologie istorică românească*. Craiova. 1990.622 p și *Studii de Teologie istorică*. Craiova. 1998. 438 p.; *Una dintre primele scrieri ale literaturii române străvechi „Pătimirea Sfinților Epictet și Astion” Ide la cum/tona secolelor III—IV*. Craiova. 1990.244 + XXII pl (text român, francez, englez; extras din MO.an. XII, 1989. nr I.p. 20—74). *Sfântul Ierarh Petru Movilă, mitropolitul Kievului, al Calității și a toată Ucraina. Monografie hagiografică*. Craiova. 1999. 328 p.;

Sfântul Episcop Usurentiu de la Novae. sec. V. Craiova. 2000. 58 p. + 31 pl. A coordonat apariția volumului *Sfinți români și apărători ai legii strămoșești*. București, 1987, 730 p. (cu un studiu introductiv, p. 5—35).

Romanul *In afara legii*. Iași, 1976. 231 p.

Alte studii, articole, cronici, dări de seamă. În periodicele menționate în lista bibliografică, la care se adaugă: „Telegraful Roman” — Sibiu. — „Ramuri” — Craiova, ^Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena**, unele publicații de presă locale etc.

Literaturi* înalt Prea Sfințitul Nestor Vomicescu. noul arhiepiscop at Craiovei și mitro/*olit at Olteniei, în MO. an. XXX. 1978. nr. 4-6, p. 235—286; ROC.an. VIII, 1978.nr 2.p. 26-34; *Curriculum vitae*. în

5
2
5

superior. A publicat titlurile și lucrări de muzică. A format numeroși compozitori și profesori de muzică: Ciprian Porumbescu. Eusebiu Mandicevschi. Tudor Fiondor, Ilarie Voronca. Mihai Cășlac ș.a.

Lucrări: *Manual de armonie muzicală*. Cernăuți, 1869; *Cântările corale ale Liturghiei: Sfânt Ioan Gura de Aur*, 1869 (ed. a II-a, 1880); *Colecțiune de cântece pentru școlile populare*. Viena, 1870 și 1889; *Cântări liturgice corale pentru școlile populare*, Viena, 1870 și 1880; *Kurze allgemeine Musiklehre für Schnelle und MM** Viena. 1871 (ed. a II-a, 1876); *Armonia. Colecțiune de coruri*, Viena. 1886; *Cântări liturgice pentru cor bărbătesc*, Cernăuți, 1887; *Cântări liturgice pentru cor mixt*. Cernăuți, 1890; *Cântări liturgice pentru două voci egale*. Cernăuți. 1896 (în colaborare cu

teza de doctorat, p. 420 -425; ROC. an. XIII. 1983. nr. 2, p. 16-21; *Necrolog*. în VO, an. 12. nr 248-249 din 15 iunie 2000. p. 1-3; *Necrolog*, în MO. an. LII. 2000, nr. 3-4. p. 124-151 (IV Ioan Răduț).

VOKOH< II1KVKTISIDOR, preot, profesor, compozitor. N 6 mai 1836. în Cernăuți. T 18 sept. 1903. în Cernăuți. Studii la Gimnaziul din Cernăuți (abs. 1857). Institutul teologic tot acolo (1857—1860), înalți târziu la Conservatorul din Viena (1867-1868). Preot în IJavideni (1861-1865) și Rusii Moldovitei (1865-1867), în Bucovina, apoi profesor de Muzică și cântare corală (1869-1900) la diferite școli din Cernăuți: Institutul teologic. Școala de cântăreți bisericești. Școala normală de învățători și învățătoare. Școala reală superioară și Gimnaziul

VULCAN
SAMV.1L

Eusebiu Mandicevschi)etc.

Se cunosc de la el peste 240 de piese muzicale (cântări liturgice, coruri lumești, coruri religioase etc), între altele și muzica unor versuri de M. Eminescu (Ce te legeni codrule? sau De ce nu-mi vii?) și V. Alcesandri (Arcașul, Doină, doinită etc).

A scris și proză în limba ucraineană, sub pseudonimul Danilo Mlaca. Redactor pentru studiile în rutenă la revista „Candela” (1882—1900).

Literatura: *Enciclopedia Română*, tom III. Sibiu, 1904. p. 1237; Ioan Vicoveanu, *Preotul profesor Isidor Vorobchievici*. în MMS. an. XXXVI, 1960. nr. 9-12, p. 675-680; Viorel Cosma. *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi, Lexicon*, București, 1970, p. 460—461.

VUICA IGNATIE. protopop; profesor. N. dec

■ 1809, în Voivodință lângă Vârșeț (Banatul sârbesc). 127 febr. 1852, în Negotiuul Timoculiti. Gimnaziul în Timișoara. Filosofia la Pesta. Teologia în Seminarul de la Vârșeț (1829—1832). Preot în Lugoj (1832), asesor la Consistoriul din Vârșeț (1833). profesor la secția românească a Seminarului din Vârșeț (1835—1848). protopop al Oraviiei (1848), ales vicar al Episcopiei din Vârșeț în Adunarea națională a românilor bănățeni de la Lugoj (15/27 iun. 1848), dar în 1849, după înfrângerea revoluției, a fost nevoit să părăsească pentru totdeauna Banatul. A rămas de la el o *Teologie pastorală* în manuscris.

LUvralurH;rd, nr. 29 din 1904; Andrei Obidii, și Iosif Bălan. *Monografia orașului Caransebeș*. Caransebeș, 1909. p. 191-192; P. Bizerca. *Ignatie Vuia, episcopul (sic) Vârșalului {1848—1849}* în BOR.an. XLVI, 1928.nr. 7. p. 603-607; Prot. Ion B. Mureșianu. *Protopopul Ignatie Vina*, în MB. an. XXII.nr. 7—9, 1972, p. 470—474; Gligor Popi. *Românii din Banatul sârbesc*. București, 1993, p. 177.

VULCAN SAMUIL. episcop. IN, 31 aug 1758, în Blaj. i 25 dec. 1839. în Oradea. Studiile gimnaziale la Blaj, cele teologice la Oradea și Viena (1779-1784). Preot (1784), prefect de studii la Seminariile „SL Barbara” din Viena (1784) și Agria (Eger), vicerector al Seminarului din l^mberg (Lvov), canonic, apoi vicar general al diecezei române unite din Oradea (1788—1806), episcop al acesteia (numit 1806,

hirotont 7 iun. 1807 și instalat 11 iun. 1807), păstorind până la moarte. în acest timp alipit la eparhia Oradiei 72 parului românești din părțile Samsarului, hmc de la eparhia rutenă de Muneaci. A fost un sprijinitor al cărțurilor romani de atunci; a susținut — material și moral — tipărirea cunoscutului *Lexicon românesc-latinesc* nemțesc (Buda, 1825). la care au lucrat mai mulți cărțurari români. A întemeiat Liceul din Bciuș. întâi ca gimnaziu inferior (1828). apoi ca gimnaziu complet (1836; existent și azi sub numele său), întemeind pe seama sa o fundație de 75 000 florini și o dotație specială de pâine pentru elevii săraci; posesorul unei mari biblioteci.

Literatura: Iosif Vulcan, *Panteonul român*. Pesta, 1869.p. 55-60; *Enciclopedia Română*, III, Sibiu, 1904, p. 1238; Iacob Radu. *Samuil Vulcan episcopul român unit al Orăzii Mart 11806-1839) și Biserica Ortodoxă Română*, Oradea, 1925. 105 p.; Iacob Radu, *Istoria diecezei române unite a Orăzii AfritW...Oradca*. 1930, p. 90—106; Dr Gheorghe Ciuliandu. *Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Rai. Pagini mai ales din istoria românilor crișeni (1830 — 1840)*. Anul, 1935. XXX + 702 p.; Vasile Bolea, *Episcopul Samuil Vulcan al Orăzii** Oradea. 1938. 111 p.; Iosif E* Nagluu, *Autobiografia episcopului Samuil Vulcan*. In rev. „Hrisovul”. VII 1947, p. 222-225; Viorel Faur, *Cărțile românești din bibliotca iluministului orădean*

Samuil Vulcan — mărturie incontestabilă ale unității noastre culturale, în „Revista Bibliotecilor. 25. 1972, nr. 6, p. 350-353; Virgil M. v. T *Biblioteca lui Samuil Vulcan fi cititorii săi*. în „Biblioteca și Școala”. Oradea, 1976, p. 205—228; Pr. Gheorghe Naghi. *Un manuscris inedit din 1839desprc Samml Vulcan An MB.an. XXVIII*, 1979. nr. 5-8, p. 457-467; Florian Undați, *Cărțile românești din biblioteca lui Samuil Vulcan. Catalogul din 1829-1830*, în „Crista”, Oradea, 9. 1979. p. 381-419; Ioan Cl indnț. &A ministul *Samuil Vulcan (Crâmpeie tnedttehln jQfefcT*, Oradea. 10, 1980, p. 583-587.

VULPESCU SOFRONIE (din botez Ștefan), episcop. H\ 9 febr 1856. În Lupșanu, jud. Călărași. 16 sept 1923. în BucureștiDupă studii la Seminarul „Nifon” (1873- 1877). în 1879 a fost hirotonit preot în Lupșanu (1K79-1890); rămas văduv, s-a înscris în cursul supenor al Seminarului „Central” (1890- 1894) și laFacul latca de Teologie din București (IH94-1898), funcționând paralel într-un post de cantorei la bisenca „Sf. Spiridon Nou” (1890-1893). apoi ca preot slujitor la catedrala mitropolitană (1893—1900). Tuns în monahism sub numele

526

Căldărușani; la 8 iun. 1918 s-a retras din veaun, trăind restul vieții la București.

Timp de 20 de ani a upint „Calendarul Bisericii Ortodoxe” și câteva broșuri: *Viata st opera lui Immanuel Kant*, **iMher**. *Micul Catehism ortodox. Viața Sfinților fraterina șt Ștefan, Viața Sfântului Nicolae* și o nouă ediție a *Noului Testament* (1909).

Literatura Arhim. Iuliu Scriban. *Moartea episcopului Sofronie*. în BOR. an. XU. 1922— 1923, p. 938, Preotul Niculae Șerbănescu. *Episcopii Râmnicului*, în MO, an, XV], 1964, nr. 3— 4, p. 205 — 206; *Eparhia Râmnicului si Argeșului. Monografie*, voi. I, Râmnicu Vâlcea. 1976, p. 137-138; Pr Prof. Dr. Niculae Șerbănescu, *Ierarhii plaiurilor oltene Sn prima sută de ani de autocefalie*. în MO. an. XXXVII, 1985. nr 5-6.p.347-348,

Sofronie (1893) și hirotesit protosingliel; în febr. 1900 a fost ales arhiceu-vicar al Episcopiei Râmnicului, cu titlul „Craioveanul” (hirotonit 18 mai); conduce eparhia — ca locțiitor — în 1912-1913. apoi. Ia5mai 1913, ales episcop epartuot (însăunat 16 tun. 1913); în mai 1917 autoritățile germane de ocupație i a u impus „domiciliu forțat” la mănăstirea Cheia, apoi la schitul lalomicioara și la

Z

ZAHARIA VALERIAN (din botez Vasile), episcop. N. 6 nov. 1905, în satul [Muncel.com](#). Străoane, jud- Vrancea, t 13 mart. 1996 în Buciuești. Studii la Seminarul teologic „Sf Andrei” din Clălați (1919—1927) și la Facultatea de Teologie din București (1927—1931), Seminarul pedagogic de pe lângă Universitatea din București (abs, 1931 .examen de capacitate în 1937). Secretar la Școala tle cântăreți bisericești din București (1929—1930), protopsalt la biserica „Spirea Veche” din București și pedagog la Seminarul monahal de la Cernica (1931 — 1932)- Tuns în monahism sub numele V ilcrian și hirotonit ierodiacon (1932); profesor (1932) și director (1933) al unei Școli de cântăreți din Basarabia, ieromonah (1935). protosinghel (1936), artiinundrit (1937). profesor la Seminarul „A'cniamin” din Iași (1940-1941), profesor de Religie în Ploiești și stare) al mănăstirii Ghighitt (1941-1944). exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor (1944), stareț al mănăstirilor Câmpulung Muscel, apoi Antim din București l 11 nov, 1951 ales episcop al Oradiei (hirotonit l3m>v..însăunat la 25 nov 1951); pus în retragere de Sf. Sinod la 12dec. 1969. A desfășurat o apreciabilă activitate pastorală-misionară și culturală. Membru în câteva delegații simxlale române care au vizitat alte Biserici. A publicat lucrări teologice și antisectarc.

Lucriri *hulrumătorulpastoral.Ondcz.* 1953. 101 p.. *Taina mântuirii oamcnlor+Orjdca*, 1955.

Flori alese din grădina Sfintelor Scripturi. Concordanta biblică. Oradea, 1955, XVIII ♦ 388 p ; *Slujind Ortodoxia.Oraăca.* 1965. 370 p. (culegere de articole); diferite broșuri, articole de îndnizare în „Mitropolia Anlcalului”, „Telegraful Român”, „îndrumătorul bisericesc” de la Sibtu f **A**

LiliTUluni: *Alegerea, hirotonia, Inmânarea cârjei și înscăunarea noului episcopal Oradiei.* în BOR.an LXIX, 1951.nr. 10—12, p. 435-445. *Prinos aniversar Prea Sfințitului Episcop Valerian al Oradiei.* în MA. an. VI 1961. nr 11-12. p 827-834; *Prea Sfințitul Valerian al Ormliei sexagenar.* în MA.an. X, 1965, nr. 11 —

12. r 850; * 0\ *Slujind OrU dos ta o:...* Ica.

1965.p,3-38;A>cfPfogHiTR.an 144,nr. 17-IKdm I mai 1996. p. 4 (pr. Vasile Ailiojjei).

ZAINKA PIMEN (din botez Vasile), arhiepiscop. N. 25 aug. 1929, în Grcabănu. jud ilu/ail Studiile medii la Liceul din Râmnicu Sărat m la Seminarul monahal din mânâslirea Neam| 11948—1951). superioare la Institutul Teologic Universitar din București (1953— 1957), studii de specializare la Universitatea din KOLn (1976-1977). Tuns în monahism la mănăstirea Neamț (10 mart. 1951), sub numele Punen. hirotonit ierodiacon (1951), apoi ieromonah (1957). Profesor la școlile monahale din mănăstirile Neamț și Secu (1951-1952), pedagog la Seminarul teologic din mănăstirea Neam) (1952-1953), egumen, apoi stareț la

mfnăstireu Putna (1957— 1961). preot-duhovnic la Vftnua(1961-]962),ptrot lu Durăm 1962— 1904j. muzeograf la mănăstirea Putna (I964 — 1974). hirotcsd proto*) nglicl (1966) y arhimandrit (I975) rfarrrt la mănăstirea „Sf Kian ..el Nou dc la Suceava" (1974 —1978). exarh al mănăsiinloi din Atlnepivcopia laților (1979-19K2). episcop-vicar al aceleiași Ailuepiscopii.cu titlul „Suceveanul" (numit 10 ian. 1982, hirotonii 24 nur 1982). La 24 ian. 1991 ales arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților (instalat ia Suceava la 3 mart. 1991). A îndeplinit câteva misiuni peste .i u ■ în cadrul Arhiepiscopiei misionare ortodoxe romane din Statele Unite șt Canada (I977LI;. Reprezentanța Patriarhiei române din lemvahtn (1978). membru în câteva delegații sinodale care au vizitat alte Biserici

Lucrări: *Icoana Naștertt Domnului nostru Iisus Hristos si semnificația ei teologica redata In fresceledw nordul Moldovei* .in MMS. an.IATL 1981. nr. 10— 12. p. 674- 696. *însemnătatea teologică a icoanei Botezului Domnului. duțtă texte liturgice* An MMS, un. LV IIL 1982. nr. I -2. p. 75 — 86: *Cu vântul și u mca* , MMS. an. LX t 1984. nr. 1—3. p. 54 — 64; *întâmpinarea Domnului în iconografia bisericilor din nordul Midâovet*. in MMS. an. LX, 1984. nr. 1-3. p. 134—144); *Autonomie șt uuUtcefabe în picturile bisericilor din Moldova*, tn MMS. an LXL 1985, nr. 4-6. p. 311—337; *Icoana învierii* An MMS. an. LXII. 1986. nr. 3.p. 62-75; *Icoana Schimbării la Fală*, în MMS. an. LXII, 1986. nr. 4, p. 58-63; *Păstori și propovăduitori ai dreptei credințe. Sfinții Trei Ierarhi/m* MMS.an. LXIII,]987,nr 1.p 12™ 25; *învățătura ortodoxă despre icoană*, în MMS. an.

LXIII. 1987. nr. 5. p. 83-91; *Dobândirea.]Păstrarea și desăvârșirea mântuirii noastre*, în MMS. an. LXIV. 1988. nr. 2. p. 36-45; *Sfințit Ațyostoli Petru și Pavel Ol iconografia ortodoxă*. în MMS.an. LXIV, I988.nr.3.p. 40—50; o serie de articole, recenzii șl cronici în „Mitropolia Moldovei șt Sucevei* sau „Candela" dc la Suceava

Ut^ialun MMS.an- LVIII 1982,nr. I -2. p. |7|-173; BOR. an. C. 1982, nr. 7-H. p. 631 — 632; ROC. an. XII. 1982.nr. 2,p. 31-35; BOR.an. CIX. 1991. nr. 4-6. p. 19-28; MMB. *Teologie și viată*, un I (LXVII), 1991. nr 1-3.p. 155-161.

ZAMFIRKSCIJ DAN, teolog, bizantinolog, ziarist. N, 21 dec. 1933. In București. Studii ta Liceul J. L Canigiatc" din Uucure>ti (1944— 1952), la Institutele teologice din Sibtu 11952— 1954. și București i 1954-]956).cootinuâmt. la cel din urmă. cursurile de doctorat—specialitatea Bi zanti ik>logic (1956 - 1959). apoi Facultatea dc Limbi slave din București 11961 —1966) care i-u conferit dochnratul in 197 L A lucrat în redacția revistelor Patttarliiei \i la Biblioteca Patriarhiei < 1959- 1960), la Asociația Slaviștilor (1961 — !968>. în redacția reviste- „Contemporanur (1968-1973) Director al Editurii JOH Vin tun lot" (din 1990). încurcau fust editate lucrările unor scriitori (Nichifor Crainic, Mmcu Pliade ș.a.).cele mai multe cu prefețele sale. Profesor IJ noua facultate de Teologic Litere a Universității din Târgoviște (din 1994). A publicat studii privind cultura romanească veche și modernă, spiritualitatea ortodoxă românească clC.

I ah rari: *Preambuluri de diKumente grecești emanaie din cancelariile domnilor români*. In ST.

an. X. 1958.nr.9-10.p.621-642; *Probleme*

teologice și haghiografice legate de supranumele Sfântului Simeon Noul Teolog în „Ortodoxia”, an X. 1958, nr. 3, p. 395 - 429; *Manuscrise slave cu traduceri din Sfantul Stneon Noul Teolog*, in „Ortodoxia”, an. XI, 1959, nr. 4, p. 535- 566, *Preocupări de Bizantinologie și relații nrmânto-neogrecești în revistele dtt luprinsul Patriarhiei Române în ultimii 15 ani*. In „Ortodoxia”.an.XI. 1960. jir. l.p. 116-136; *Studii și articole de literatura română veche*, București. 1967, 235 p.; *România — pământ de civilizație și sinteză. Articole și eseuri*. București. 1969, 135 *Literatura română veche (1402-1647)*. Introducere, ediție îngrijită și note de G. Mihăilă și Dan Zamfireu 2 529

ZĂGREAN IOAN

Permanentele țairiet, Buuircsti. 1975, 366 p.; *Inde/temletua și cultură*. București. 1977, 192 p.; „*Via Magna*”, București, 1979, 296 p.; *G>rt/r(-butii la istoria literaturii romane vechi*. București, 1981, 461 p.; *O carte fundamentată a cultură eurofiene*. broșură însoțitoare a ediției *Dobrolfubtje, lji Phxlocalie slavonne de Paissy Veliichkovski*, Reproduction anastatii|ue integrale de Ttfjdjtion pnneeps, Moscou. 1793» soignlc et presentfe par Dan Zamliresco, Ed. Ro/a Vânturilor, București. 1990 (s-a tipărit și în limbile engleză și ucraineană). *Orto<loxie \$t romano-catoicicm tn specificul existentei lor istorice*. București. 1992. XII + 356 p.

O sene de articole in periodice: „Luceafărul”, „Contemporanul”, „Gazeta Litrrară” ș.a.

ZACKKAN IOAN. profesor de teologic. N.

voi.. Buciirești, 1969, .W + 294p./; ^d(d/urî/r tui *Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*. Text ales și stabilit de Flonca Moisil și Dan Zamfirescu. Cu o nouă traducere a originalului slavon de C. Mihăilă. Studiu introductiv și note de Don Zamfirescu și G. Mihăilă. București, 1970. 426 p. (o nouă edific. București. 1996. CXVI + 430 p); *Neagoe Basarab, 1512 -1521 luj 460 de ani de la urcarea sa pe tronul Țării Românești** București. 1972. 453 p ; *Neagoe Basarab și învățăturile către fiul său Teodosie. Probleme controversate*. București. 1973, 449 p.; *Istorie si cultura*. București. 1975, 234 p..

24 dec 1912. în Blă|enii de Jos. jud. Bistna-Năsăud. t I aug 1991» în Cluj-Napoca. Studii la IJCCUI „Alexandru Odobescu” din Bistrița (1922 -1929), la Academia Teologică din Cluj (1929-1933) și la Facultatea de Filosofie a Universității din Cluj (1931 — 1935). doctoratul în Teologie la Cernăuți - Suceava (1945). Profesor de Filosofie la Liceele din Turda (1935-1936). Năsăud (1936-1937). Arad (1937-1938), „Andrei Șaguna” din Brașov (1938-1945) și „Simion Ștefan” din Cluj (1945-1948), director al celui din urmă (1946-1948). profesor suplinitor de Liturgică la Academia Teologică din Cluj (1946-1948), profesor titular la catedra de Morală la noul Institut Teologic Universitar din Cluj (1948— 1952). profesor pentru Studiile biblice și sistematice la Seminarul teologic din Cluj (1952-1967). director al Seminarului (1952-1960 și 1964), profesor de Morală la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1 ian. 1968— I net. 1982).

diacon din 1935. mai târziu hirote\it arhidiacon stavrofor. A publicai numeroase studii de Teologie Morală, câteva de Liturgică.

! IM .ui Creștinismul și drepturile fundamentale ale omului. în ST, an. IV. [1952. nr. 3-4, p. 134 — 141; Persotuilitatea morala după invăuUura creștină ortodoxă An MA.an. II, 1957. nr. 3—4, p. 230—241. Viafa interioară a preotului ș: importanta ei pentru apostolatul preoției An MA.an.V. 1960,nr. 5-6,p. 392-412; Prinapii de morală creștină In predica de pe miinfr;! nMA.M.V|ILI963.iir.l-3,p. 161-187; Desăvârșirea vieții creștine prin Sfintele Taine,în MA.an. IX, 1964,nr. 1-2,p. 73-98; Un model de prietenie in Vechiul Testament: David si Ionatan, In MA.an. X. 1965. nr. 4—6, p. 288 — 305; Pentru o cât mai desăvârșita oficiere a Sfintei Liturghii, în MB. an. XV, 1965. nr. 7—9. p. 585—598; Opinii țirotestante cu privire la epicleia euharisttcă si dezvoltarea acesteia in Liturghiile răsăritene, în MB. an. XV, l%5.nr. 10-12.p.689-717;Cd^vdrwrtc/i*re specifice ale virtuții creștine. în MA. an. XL I966,nr.7-8,p. 508-524;Pozițiiecumeniste in teologia ortodoxă dm Apus. in MA. an XII. nr. 1967,nr 6-7.p. 499-515; Syi^ strălucite și neîntrecute modele de virtute cwn>id.înMB.au.XXII. 1972.nr. I -3,p.25— 38, Biserica șt umanismul vremurilor noastre, în MA.an. XVII, 1972. nr. 9-10, p. 653-668; Aspecte noi in stmtiut teologiei morale tn Biserica

romano catolică,\w MO.an.XXX, 1978.nr.7— 9.p.537—548;CWc/*W* de obligație și datorie tn morala creștina. In MA.an. XXV. 1980, nr. 1—3, p. 35 — 57; Chipul moral al femeii tn scrierile lui Solomon și contextul concepției iudaice despre femeie. în MA. an. XXVI. 1981, nr. 4—6, p. 278 — 298; Conceptul ile dreptate socială in teologia ortodoxă română actuală .în

„Ortodoxia", an XXXIII. 1981.nr. 4.p. 594-628. însemnătatea și locul eclezioiogiet euha-ristice tn teologia Bisericii Ortodoxe Române, în ..Ortodoxia", an. XXXIV, 1982, nr. 3,p. 396-407 J lerurgide și importanța lor tn viata morală a creșttnilorAnMA.an XXXI. 1986,nr. I.p.20-35; Câteva idei de dreptate socială la Sfântul Apostol Pavel, în MB,an XXXVI, 1986,nr.5,p. HI—21: Morala creștină Manual pentru Semina-riile teologice. București. 1974.317 p_H(ed.all-a, 1985, 348 p.). Coautor al lucrării Teologia Morală ortodoxă, pentru Institutele teologice, 2 voL. București, 1979-1980. 478 + 355 p.; Dogmatică Ortodoxa. Manual pentm Seminanile teologice. București. 1991,404 p. (ed. II, Cluj-Napoca. 1997,367 p.; fn colaborare cu Pr. Prof, Dr. Isidor Todoran).

Mitropolitul Simion Ștefan, Cluj. 1946. 16 p.; Episcopul Nicolae Ivan 11855—19J6K primul ierarh al reînviatei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului An MA. an. XVI. 1971 .nr. 5—6,p.416—427, Prezenta episcofiului Nicolae Ivan in problemele vremii, in voi. Episcopul

ZOBA IOAN

Nicolae Ivan.,. *Studii și documente**Cluj-Napoca. 1985. p. 170-198.

Articole, predici, recenzii în revistele centrale bisericești ..Mitropolia Ardealului¹¹. „Mitropolia Banatului”*, „Telegraful Român”, „îndrumătorul Bisericesc”¹⁴ de la Sibiu și Cluj ș.a.

Literal ura Pr. Prof. Mircea Păcurariu. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986**Sibiu, 1987,p. 363—364; *Necrolog*, în TR.an. 139. nr 33-36.1991. p. 6; Pr. Prof. Alexandru Moraru./nrafdmrîH/w/ *teologic universitar ortodox din Cluj(1924—1952)*, Cluj-Napoca, 1996.p. 198-201.

ZOBA IOAN, preot, traducător și tipograf, f d. 1689. Preot și apoi protopop ortodox filocal-vin în Vințu de Jos, jud. Alba, înnobilit în 1664, unul dintre cei care au contribuit la înlăturarea mitropolitului Sava Brancovici din scaun. A înființat o tipografie românească în Sebeș, tipărind aici — apoi în Alba Iulia — câteva cărți bisericești, cu cheltuiala mitropolitului Varlaam al Ardealului.

Lucrări: *Sicriul de aur Carte de propovedanie la morți* (Sebeș, 1683). cu 15 predici funebre (dpărită cu un studiu introductiv de Anton Goția. București. 1984, LXI + 305 p.); *Cărare pe scurt spre fapte bune îndreptătoare* (Alba Iulia. 1685). care era o traducere a unei lucrări a predicatorului calvin maghiar Ștefan Matko: *Ceaslovăț. care are Intru sine slujbele de noapte și de zi scoase pre ntmătue* (Alba Iulia. 1697), cu prefața Im; *Rânduiala diaconstvelor și cu a vâzglaseniilor* (Alba Iulia. 1687. cu prefața lui); *Moștvelnic* (Alba Iulia. 1689. tradus din slavoncște de Zoba.care semna și prefața; avea și trei predici la morți).

Literatura: Ioan Bianu și Nerva Hntloș, *Bibliografia românească veche*, tomul I București, 1903.p. 269-273.275-277.279-280.291-296; Diacon Dr. Gheorghe Comșa. *Istoria prediceilammâni.B\ycimt\i*92l*p.5* — 54:1. I^upaș, *NobilUarea popii Ioan din Vinț*. în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, 1, București. 1928, p. 195-197; Ștefan Meteș, *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania** Sibiu, 1935. p. 295. 402-403, 455; Academia R.P.R.. *Istoria literaturii române** I București. 1964, p. 477—479; Pr. Ioan Ileanu. *Contribuții la bibliografia românească veche** în MA, an, XII, 1967. nr. 1-3. p. 82-86; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900** București, 1979. p. 937; Ion Rotaru. *Liffrajjra română veche*. București. 1981, p. 123— 124; Anton Goțiu. Studiu introductiv la *Sicriul de aur*. București, 1984, p. V-LXL

ZOTTU OIKORGHE, teolog (de neam grec, nehirotonit). N. 26 oct. 1842. în corn. Frangad

lângă orașul Larisa.în Epir.î 9 mai 1885,în București. A învățat în comuna natală, apoi a făcut studii secundate și teologice la Școala „Rizariu” din Atena; studii superioare la Universitățile din Berlin, Erlangen, Leipzig și Tübingen. obținând licența în Teologie și doctoratul în Filosofie: studii și cercetări la Paris (3 ani); acuin a începui colaborarea la revistele „Uniu Chrâtienne”¹ din Paris,condusa de Vladimir Guett^e și „Evanghelicos Kirix” din Atena redactată de Constantin Contogonis (primul profesor și decan al Facultății de Teologic din Atena).

Stabilit cu părinții în România, a fost numit profesor de Limba greacă și Filosofie la un liceu în Botoșani, apoi la Seminarul „Central” și la Liceul „Sf. Sava” din București: după 1872 a fost profesor de Limba greacă. Drept canonic și Omiletică la Seminarul „Nifon”. director al Cancelariei Mitropoliei Ungrovlahiei (1875— 1885). profesor de Introducere și Exegeza Noului Testament la Facultatea de Teologie din Bielefeld(1881-1883).

A publicat o *Carte de citire greacă pentru începători, cu un vocabulariu greco-român*, București, 1875,87 + XXXVI p. (a ajuns la 10ediții); *Gramatica greacă I. Etimologia*, București. 1877,97 p. (cd. a II-a. 1882,128 p); *Sintaxa*. București. 1882.128 p, — a ajuns la cd. a IV-a,în 1891). A editat și redactat ziarul „Vocea Clujului”.apt^revista^rtodoxur^iSSO-ISSSj.în care a publicat numeroase articole cu caracter teologic, traduceri din Sfinții Părinți etc; alte articole în „Biserica Ortodoxă Română”⁴⁴ (membru în comitetul de redacție).

Literatura: *Necrolog*. în rev. „Ortodoxii”, an. VI. nr. 19. din 19 mai 1885, p. 145-148; Mircea Păcurariu. *Cancelaria Mitropoliei Ungrovlahiei și slujitorii ei de la 1831 până azi*. în GB. an.XVUL 1959.nr.5-6.p. 360.

ZLJRAV IOAN, preot, profesor de teologie. N. 23 aug. 1893, în Românești-Suceava. în familie de preot. 120 iul. 1982,în Suceava. Studii la Liceul clasic ortodox român din Suceava (1904-191: apoi la Facultățile de Teologie. Filosofie și Litere și Drept ale Universității din Cernăuți, cu doctoratul în Teologie în 1919. cursuri de specializare pentru Istorie la Universitatea din București, la Institutul Catolic și la „fcole de Chartes” *tin Pans. Preot în Botoșana— Suceava și la bisenca „Sf. Nicolae” din Rădăuți (pană Sn 1937). secretar și apoi misionar eparhial la Cernăuți (1937-1938). profesor de Liturgică și Pastorală la Facultatea de Teologie din Cernăuți (1938— 1948), profesor și dorelor al Scolii de cântăreți bisericești din Suceava (1948 — 1953); iconom stavrofor. autor de studii liturgice și istorice.

Lucriri: *încercările de unire de la Conciliul din Lyon(1274)primi la celdtn Horeța (1439)*, Cernăuți, 1922 (teză de doctorat); *Schitul Mânâstioara*. în „Candela”, an. XXXVIL 1926, nr. 1—4, p. 45-55. *Schitul Călugărița*, în „Archiv fur

Landes Kunde der Biikowina", I, 1927. *Cultul morților* în „Candela”. an. XLV 111, 1937, p. 28-73 (și extras. Cernăuți, 1938, 48 p.); *Un nuinuscrit din anul 1419 al Liturghiei 5/ Vasile cel Mare*, în „Candela”, an. XLVIII, 1937, p. 263-282 (și extras. Cernăuți, 1938, 23 p.); *Cultul nostru văzut de cunosători străini*, în „Candela”, an. XLIX. 1938, p. 31 -61 (și extras. Cernăuți. 1939, 45 p.); *O prețioasă cruce de la mitropolitul Grigorie Roșea*, în „Candela”, an. XLIX. 1938. p. 306-318; *Introducere în Teologia pastorală*. în „Candela”, an. L—LII, 1939-1941, p. 1 »64<și extras. Cernăuți, 1942. 65 p); *Memoriale vitae sacerdotalii, în traducere românească*, în „Candela”, an. LIII—LIV, 1942 - 1943, p. 113-124 (și extras. Cernăuți. 1943, 14 p.); *Literatura pioasă* \ În „Candela”, an. LIII- LIV, |<W2-1943, p. 124-153 (și extras. Cernăuți. 1943, 31 p.); *Un manuscris liturgic dat secolul XV din Biblioteca Universității Iași*, în „Candela”, an. LVII. 1946, p. 263-272; *Două pomelnice ale bisericii Sfântul Gheorghe din Suceava*. în MMS. an. XXXVI, 1960. nr. I -2. p. 32—48; *Un pomelnic manuscris*, în MMS. tn. XXXVII 1961, nr. 9-12. p. 674-682; *Voro-nețul*, în MMS, an XXXIX. 1963. nr. 1-2, p. 68—85; *Trei manuscrise liturgice de la episcopia Efrem al Rădăuților*. în MMS, an XXXIX ,1963, nr.7—8, p.456—472; *Un Tetraevangelmanuscris slav de la biserica, astăzi distrusă. Cuvioasa Paraschiva din Suceava*. în MMS. an. XL. 1964.

nr. 9—10, p. 475—483; *Manuscrise slave liturgice de la biserica din Românești (jud. Sticeava)*, în MMS. an. XL. 1964, nr. 11-12, p. 597 —602; *Legăturile mitropolitului Veniamin Costachi cu mănăstirea Sf Ioan cel Nou de la Suceava*. în MMS. an. XLIII. 1967, nr. I -2, p. 105—113; *Un Evangheliar de la Neagoe Basarab la mănăstirea Sucevita*. în MMS, an. XUIL1967, nr.7-8, p.510-517; *Vechiptelre funerare din Succa\ a*, în MMS. an XLV. 1969. nr. 3-4, p. 181 - 194; *Biserica Sf Ilie de lângă Suceava* An MMS.an. XLV. 1969.nr. 10-12, p. 646 — 657; *Cărți de preoție păstrate în bibtitrt-ecile mănăstirilor Sf. Ioan cel Nou-Suceava și Dr^omirrw*. în MMS. an XLIX. 1973.nr.5-6. p. 331 -340.

Colaborator la alcătuirea volumului *Monumente istorice bisericesti din Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 1974 (cu bisericile Sf. Ilie-Suceava. Volovăț și Bălinești. p. 60-65, 129-133 și 134-136).

Alic articole cu caracter liturgic, pastoral sau istoric. biografiile unor cărturari bucovineni, recenzii, în „Candela”— Cernăuți...Luininătorul"—Chișinău, „Mitropolia Moldovei și Sucevei" sau în „Cuvântul Preoțesc", foaie întemeiată și redactată de el la Rădăuți (1934-1937).

Literatura: Pr. Scarlat PorcMTU, *Preotul profesor Ioan Zugrav* An MMS.an. LVIII, 1982.nr. 7-9, p. 654-656

ADDENDA

BACONSKY TEODOR, teolog si om politic. N. 14 feb. 1963 în București. Studii liceale la București (bac. filologie-istorie, 1980). studii teologice la Institutele teologice din Sibiu (1981-1983) și București (1983-1985); studii postuniversitare la Universitatea Paris—Sorbona, ca bursier al Guvernului francez (1990—1994), unde a obținut diploma de studii aprofundate (1991) și titlul de „doctor din Antropologie religioasă și istorie comparată a religiilor (1994); un ciclu de studii post-doctoral la „New Europe College”. București (1996). Redactor la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (1986-1989). consilier în Ministerul Culturii (1990), director al Editurii „Anastasia”(1997-1997),ambasador al României pe lângă Sfârșul Scaun. în Republica San Marino și la Ordinul Suveran Militar de Malta (1997-2001). director general în Ministerul Afacerilor Externe (din 2001),

Lucrări; *Le Rire (fese PerH. Essai pur le nre dans fa Patristique grecque*. Paris. 1996; versiunea română: *Râsul Patriarhilor. O antropologie a deridunii în Patristica răsăriteană*, București. 1996; *Iacob și îngerul. 45 de ipostaze ale faptului religios*. București. 1996; *Ispita Binelui. Eseuri despre urbanitatea credinței*. București, 1999, 320 p.; *Puterea Schisme. Un portret al creștinismului european*. București, 2001; *Roma, Caput Mundi. Un ghid subiectiv al Cetății Eterne* (în colaboră cu Horia Bădescu). București. 2001

Traduceri: Paul Evdokimov *Întrebarea nebună*

a lui Dumnezeu, București, 1993; Leonid Uspenski, *Teologia icoanei*. București, 1994; Jean-Noël Vuarnet, *Dumnezeul femeilor*. București. 1996.

Numeroase studii, articole, eseuri, recenzii în periodicele bisericești din București, precum și în presa culturală românească (*Secolul 20. Dilema*, 22, *Sfera politică, Transilvania, Cuvântul, Orizont, Renașterea-Cluj* ș.a.) și cea străină (*Revue Théologique de Louvain, Die Welt. La Croix, Social Compass* etc.), numeroase emisiuni la BBC și Europa Liberă, peste 50 de interviuri, o serie de conferințe la Universitățile italiene.

BEL VALER, profesor de urologie. N. 6 febr. 1952. ur. Târgu Urm. jud. Maramureș. Studii la Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1967—1972) și Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1972—1976), cursuri de doctorat la Institutul Teologic Universitar din București, sub îndrumarea Pr. Prof. Dumitru Stăniloae (din 1976). cu specializare la Facultatea de Teologie Evanghelică a Universității din Hamburg (1978—1982); doctoratul la Hainburg în 1982, echivalat la Facultatea de Teologie din București. Profesor la Seminariile teologice din Caransebeș (1982—1986) și Cluj-Napoca (1986—1990). Asistent (1990-1993), lector (1993-1996), conferențiar (1997-2002). profesor (2002) la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Preot din 1985, comu

stavrofor în 1992; prodecan al Facultății din 1997; membru al Comisiei oficiale de dialog teologic bilateral dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania din 1995; participări la întâlniri ecumenice peste hotare, cunoscute în cadrul programului de schimb academic „Socrates” la Facultatea de Teologie Evanghelică de la Universitatea din Heidelberg U999-2004

Lucrări: *Doșmă 31 prapnăduire*, Cluj-Napoca. 1994, 204 p.; *Hauptaspektetle* Einheid der Kirvhe. Eitte interlunfesslonetle Untersuchung*, Presa Universitară Clujeană. 1996. 282 p.; *Misiunea Bisericii în lumea contemporană. Exigente*, Cluj-Napoca. 2002. 212 p.; *Misiune, parohie, pastoralic* Coordonate pentru o strategie misionară*, Cluj-Napoca. 2012. 160 p.; *Biserica și Euharistia*, în ST.an. XXXIV, 1982, nr. 3—4. p. 230—242; *Relația dintre Persoana și opera Mântuitorului Iisus Hristos și implicațiile ei în economia mântuirii omului*. În „Studia Universitatis Babeș Bolyai Theologia Orthodoxa” an. XXXVII 1992. nr. 1-2. p. 82-106; *Misiunea și responsabilitatea Bisericii într-o lume secularizată*, în „Studia... Theologia Orthodoxa” an. XXIX. 1994. nr. 1-2. p. 61-74; *Temeiurile teologice ale misiunii Bisericii*, în „Studia... Theologia Orthodoxa”. an. XLI, 1996. nr. 1 — 2, p. 23—36, *Filantropia creștină în cadrul nuMumi Bisericii*, în „Ortodoxia în România”, an. Lnr. 1. Baia Mare. 1996. p. 125-131; *Teologia Bisericii, prevenirea și combaterea fenomenului sector*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca”. I. 1990- 1992. Cluj-Napoca. 1998, p. 269—284; *Importanța parohiei pentru misiune*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca”. II. 1992—1994. Cluj-Napoca. 1998. p. 231 -239; *Propovăduirea Evangheliei*, în „Studia... Theologia Orthodoxa”. nr. 1—2. 1998. p. 67 — 78; *Cuvântul adevărului sau transmiterea dreptei credințe*, în „Studia... Theologia Orthodoxa”. an. XUV, 1999. nr. 1-2. p. 67 —85; *Misiune și Liturghie*. în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă”. III. 1994-1996. Cluj-Napoca. 1999. p. 193-207; *Misiunea socială a Bisericii în concepția misionarului Andrei Șaghiu (1808-1873)*, în vol. „Toleranță și conviețuire în Transilvania secolelor XIII — XIX”, Cluj-Napoca, 2004 p. 164-172; *Misiunea în planul lui Dumnezeu de mântuire a lumii*,

în voi. „Logos. 1P S. Arhiepiscop Bartolomeu al Clujului, la împlinirea vârstei de 80 de ani!”. Ott-Napoca. 2004. p. 27-28; *Biserica și lumea în perspectiva misionară*. în „Grai și mărturie ortodoxă. Prea Sfințitului Episcop Justinian Chira al Maramureșului și Sătinărilor. În împlinirea vârstei de 80 de ani”. Baia Mare. 2001. p. 364-371; *Misiunea și Bisericii în contextul globalizării*, în vol. „Biserica și multiculturalitatea în Europa sfârșitului de mileniu”. Ott-Napoca, 2004. p. 43-44; *Dumitru Stăniloae als Leitfigur orthodoxer Theologie im 20. Jahrhundert*, în „Studia... Theologia Orthodoxa”, Cluj-Napoca, an. XLV, 2(XH). nr. 1—2. p. 41 —49. *Participarea mirenilor la misiunea Bisericii*, în „Studia... Theologia Orthodoxa” an. XLVI. 2001, nr. 1-2. p. 183-201; *Dumitru Stăniloae, Oettersfahung und Trinitätslehre*, în „Theologen des 20. Jahrhunderts” hrsg. von P. Neuner und G. Wenz. Wissenschaftliche Buchgesellschaft. Darmstadt. 2002. p. 145-156; *Familia și Biserica*, în voi. „Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin”. București. 2001. p. 335-363; *Evanghelie și cultura*, în „Studii... Theologia Orthodoxa”. an. XLVII. 2001 — 2002, nr. 1 —2; *Mărturie prin calitatea și sfințenia vieții*. în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă”. 1996-1998. Cluj-Napoca. 2002.

CHIFĂR NICOLAE» preot. profesor de teologie. N. 4. sept. 1956. în Hran. jud. Brașov. Studii la Liceul pedagogic din Brașov (1971 -1976). la Institutul teologic universitar din Sibiu (1977—1981), cu specializare la Facultatea de Teologie a Universității „Friedrich-Alexander” din Erlangen.—Gennania (1983—1989). care i a conferit doctoratul Preot la biserica „Sf Treime” din Zărnud. Brașov (din 1981). apoi la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Brașov (dec. 1989-ian. 1992). lector la Facultatea de Teologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași (1991-2000). conferențiar (din 2000). Participant la o serie de conferințe și simpozioane în țară și peste hotare.

Lucrări: *Sângele martirilor, sămânța creștinismului*, în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Teologie, tom. II. 1993-1994, p. 63-74; *Sfântul Grigorie de Nyssa (335—394) — teologul contemplativ din Cafagocia*, în „Analele Științifice ale Universității

«AL I. Cuza»** Iași. Teologic, tom. III. 1993-1994, p. 109—124; *Taina mințit du/ui învățătura Sfinților Părinți*. In voi. „Familia creștina azi”. Iași. 1995. p. 99-112; *Icoana - teologie în culon și expresie a realității intrupâni lui Hristos, în „Teologie și Viață”, an. V, 1995. nr. 10-12. p. 105-125; Filip Melancton (1497 -1560) -teoreticianul ideologiei luterane, în „Analele Științifice ale Universității - Al I. Cuza” Iași. Teologie, tom. IV. 1997-1998. p. 119-128; *Ortodoxia în confruntare cu arianismul Episcopul Hristu apusean în apărarea crezului niceean*. în „Analele Științifice ale Universității - Al. I. Cuza” Iași. Teologie, tom. IV. 1997-1998. p. 187-202; *Mitropolitul Andrei Saguna — omul ierarhul, cărturarul, în „Teologie și Viață”. an VII 1997, nr. 7-12. p. 102-112; Clement Alexandrinul, fondatorul teologiei științifice creștine, în „Altarul Banatului”, an. X, 1999, IV. 10 — 12. p. 6—14 și „Cronica Episcopiei Hușilor, nr. 3, 1997. p. 209-220. Sfântul Ambrozie al Mhanului — apărător al Ortodoxiei niceene în Imțieritd Roman de Apus. în „Teologie și Viață”, an. VII 1997. nr. 7-12. p. 67—78; *Teologia icoanelor în literatura patristică anterioară itectanșdru iconoclasmului bizantin*. în ...Știința, tehnica și arta conservării și restaurării patrimoniului cultural”, voi. IU. Ed. Universității „Al I. Cuza”. Iași. 1999. p. 231-256; *Relațiile politico-religioase dintre Roma și Constantinopol la începutul secolului al VIII-lea*, în „Revista Teologică”, nr. 4, 1999, p. 88—99; *Puterea imperială bizantină și cultul icoanelor în secolele VIII-IX*. în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași, Teologie, tom. V, 1999-2000, p. 131 —142; *Cultura românească în Basarabia sub ocupație țaristă*, în „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași. Teologic, tom V, 1999-2000, p. 143-158; *sinodul al V-lea ecumenic - moment marcant al încheierii disputelor hriologice*, în „Altarul Banatului”. an. XL 2000, nr. 7-9, p. 12—22; *Poate fi consiliat derat Sfântul Epifanie al Salaminei un promotor al iconoclasmului?*, în „Teologie și Viață”, an. X. 2000, nr. I -6. p. 144-158; *Iconografia Sfântului Ioan Damaschinul în contextul disputelor iconoclaste din secolul al VIII-lea*. în „Teologie și Viață”. an. X. 2000. nr. 1-6, p. 113—126; *Răsăritul și Afirmarea creștin în apărarea dogmei Sfintei Treimi în secolul al IV-lea*. în voi; „Dialog Teologic”, an III 2000. nr. 5, p. 89-106; *Basarabia — pământ românesc*, în vol. „Priveghind și lucrând pentru mântuire”. Iași, 535**

(1989) Mconom stavrofor (1996) Participant la cileva întruniri ecumenice peste hotare.

Lucrări: *Psihologia individuală după E/wtolali Corințem. SJ-IO. în ST*: nr. 1, 1993. p. 6—15; *Angheleofaniile și teofaniile Vechiului Testament*, în rev. „Credința ortodoxă”. Alba Iulia. nr. 1-2, 1990, p. 32 —50; *Hristos și (agerii în Epistola către Coloseni*, în rev. „Credința

2000.

p. 226—241; *Contextul politico-religios sud-european în perioada recunoașterii Mitropoliei Moldovei*, în rev. „Teologie și viață”, an. XI. 2001. nr. 1-7, p. 135-150; *Personalități politice și bisericești implicate în rezolvarea conflictului privind recunoașterea lui Iosif, primul mitropolit al Moldovei*, în rev. „Teologie și viață”, an. XL 2001, nr. 8-12. p. 9-20; *Sinodalitatea, mijloc de combatere a fenomenului sectar*, în „Analele Științifice ale Universității „Al I. Cuza” Iași. Teologic, tom. VI, 2001, p. 47—59; *Mitropolitul și Sinodul Bisericii românești din Transilvania în contextul evenimentelor prtvfod unirea cu Biserica Romei în 1698—1701*, în „Annales Universității* Apuleiuis Series HiKtorica”. vol. 6. Alba Iulia. 2002.

Cărți; *Dos VII tAumenische Konzil von Nikaia*. Ed. Oikonomia. Erlangen, 1993. 296 p. <lb. ger maufl; *Icoana. Teologie în imagini* (în colaborare cu Pr. Prof. Dr. Petre Semen), Iași. 1999, 289 p.; *Istoriacreștinismului. I*. Iași. 1999. 176 p.; *Istoria creștinismului. II*. Iași. 2000. 326 p.; *Istoria creștinismului, III*, Iași. 2002, 248 p.

Traduceri: G. Larentzakis. *Die Orthodoxe Kirche. Ihr Leben und ihr Glauben* (Biserica Ortodoxă. Viața și credința ei), cd. Styria. Graz. 2000. traducere din lb. germană. Iași, 258 p.

CIIIRILĂ IOAN, profesor de teologie. N. 7 febr. 1962, în Măgoaja, jud. Cluj. Studii la Liceul „Andrei Mureșan” din Dej (1976-1981). Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1980—1983). Institutul teologic universitar din Sighet (1984—1988); cursuri de doctorat la același Institut (devenit Facultate), care i-a conferit titlul de doctor în Teologie, specialitatea Studiul Vechiului Testament — în 1999, în parțiel cunun de doctorat la Facultatea de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; studii de specializare la Institutul de AM ro logic și Babilonistică a Universității din Budapesta (1991), la Universitatea din Tel Aviv. la Școală biblică franceză și la Institutul „Studium biblicum franciscanum” din Ierusalim. Profesor la Seminarul teologic din Cluj-Napoca (1988-1990), asistent (1990-1994). lector (1994-1999) și conferențiar (din 1999) la catedra de Studiul Vechiului Testament și Limba ebraică la noua Facultate de Teologie ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; director al Seminarului teologic de acolo (1995-1998) și „cancelar al Facultății de Teologie (din 1997). Diacon (1988). preot

tiĂINA DUMITRI

ortodoxă”. Alba Iulia. nr. 3. 1996. p. 67-80; *Profeții mesianice Al cartea Daniel în interpretare iMtristică*, în RT. Sibiu. nr. 2. 1997. p. 119—133; *Etapile dezvoltării științelor bisericești vechite-lamentare și a studierii Limbii ebraice în Transilvania în secolele XIX—XX*, în voi. Actele Simpozionului Internațional „Evreii în istoria Romanici”, București. 1996, p. 25—38; *Cotind*

istoric al relațiilor cultural-bisericești românești din Transilvania în secolele XVIII-XIX, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia orthodoxa”, an XLII, 1997, nr. 2, p. 109-129; *Creștinismul și iudaismul în politica religioasă a Imperiului roman în vremea lui Traian*. în vol. „Zilele împăratului Traian și latinitatea românilor, Cluj-Napoca. 1998, p. 10—28; „**confesiune, eticheta termenilor ut cadrul istoric transilvănean, în secolele XIII-XIX**”. în vol. „Teologie și cultura transilvană în contextul spiritualității europene în secolele XVI—XIX”; Cluj-Napoca. 1999, p. 23-37; *Mesianism în Apocalipsă în scrierile de la Qumran*. Cluj-Napoca, 1999. 114 p.; *Cartea profetului Osea — breviar al gnozeologiei Vechiului Testament*, Cluj-Napoca. 1999, 264 p.; *Qumran și Mariotis*, Cluj-Napoca, 2000. 141 p.; *Fragmentarium exegetic*, Cluj-Napoca. 2001, 186 p., *Fragmentarium exegetic fionian*. Cluj-Napoca, 2002. 174 p. Diferite articole, recenzii, note în periodicele bisericești, mai ales în „Renașterea” de la Cluj-Napoca.

DA MI AN TI KODOk preot, profesor, poet. **N.** 28 dec. 1951 în Botoșani Studii la Seminarul din Mănăstirea Năcaș (1968-1971). la Institutul teologic universitar din București (1971-1975). continuând cursurile de doctorat tot acolo (1975-1978). Studii de specializare în Teologie și Filosofie la Institutul ecumenic din Bossey— Elveția (1979). mai târziu la Princeton University din SUA (1988-1990). unde obține titlul de „înșter. apoi la Fordham University din New York (1990- 1993). care li conferi titlul de doctor în teologie (1993). Preot paroh în Ibănești și Hănești, jud. Botoșani (1973-1978). protopop de Dorohoi (din 1978). preot la biserica ortodoxă română din Lausanne-Elveția (1980-1981), secretar de redacție al ziarului „Telegraful Roman” din Sibiu (1983—1986). profesor de Filosofie și Etică la Andrey Cohen College din SUA (din 1992). preot la biserica ortodoxă din Sibiu „Sfinții Apostoli

GRĂJDIAN VASILE

Sibiu și H..... ești (lic 1960), cursuri de doctorat, pentru tunc bisericesc la Instituții din București (1960-1963). cu te/j susținut! în 1989. Asistent la Institutul teologic universitar din București (1965—1967), inspector general bisericesc al Patriarhiei Române (1968-1972) și preot la biserica „Sf. Gheorghe” — Grivița. Fondator și preot al parohiilor ortodoxe române din Australia și Noua Zeelandă; Melbourne (1972). Sydney (1973). Adelaide (1973). Wellington (1973) și Brisbane (1984). La Melbourne a editat, timp de 20 de ani. publicația „Altarul străbun” a parohiilor menționate; un timp a redactat revista cultural-istorică „Facla”. Toi în Melbourne a cumpiir.il o proprietate, parohie, cu biserici și casa parohială, în centrul orașului (1970). a inițial și condus o școală românească (1973). centrul cultural „Mihai Eminescu” (1989), precum și organizația „Tineretul ortodox român din statul Victoria—Australia”. A fost vicepreședinte al Consiliului Bisericii din statul Victoria și membru activ în

Petru și Pavel” din New York. întemeietor și director al Institutului român de teologie și spiritualitate ortodoxă din New York (din 1993).

Lucrări teologice: *Virtutea dragostei la Sf. Ioan Gura de Aur*, în BOR. an XCVII 1979. nr. 5—6. p. 675—688; *Teama și iubirea de Dumnezeu*, în ST. an. XXXII 1980, nr. 1-2, p. 95-114; *Raționamentul dintre spiritualitate și moralitate din punct de vedere ortodox*, în ST, an. XXXII. 1980, nr. 1—2, p. 114-126; *The Icons: Theological and Spiritual Dimensions to St. Theodore of Sydon*. Teză de doctorat. Fordham University. U.M.L. Ann Arbor, MI, 1993. 377 p. Acooniștii apanții periodicelor teologice: *Buletinul Institutului Român de Teologie și Spiritualitate ortodoxă*. New York, publicație săptămânală. aprilie 1993—aprilie 1996: *Lumina lină. Gracious Light*, publicație trimestrială. New York. din mai 1996, în care a publicat sute de articole, predici, note etc; altele în „Mitropolia Ardealului” și „Telegraful Roman” de la Sibiu, ziarul și Calendarul „Credința” ale Arhiepiscopiei misionare ortodoxe române din Statele Unite și Canada (Detroit). în „Actualitatea botoșănească”. Botoșani etc.

Voi unu de poezii: *Liturghia Cuvântului. The Liturgy of the Word*. Trcmain Co. Klamath Falls. Oregon, 1989, 104 p.; *Lamina Cuvântului*, București. 1995, 80 p.; *Dimineața învierii*. Botoșani. 1999; *Rugăciuni în infern*. Botoșani, 2000; *Calea Imigrației* (bilingv), Iași, 2000; *Ispita răni*. Cluj-Napoca. 2001. Alte numeroase poezii în Calendarul și ziarul „Credința”. „Buletinul Institutului Român de Teologie și spiritualitate ortodoxă” și „Lumina lină” din New York. „Romanian Journal” din New York. „Săptămăna” din București. „Hiperion” din Botoșani. „Ileliopolis” din Timișoara. „Adusu-mi-am aminte” din Lausanne—Elveția și altele. lic din țară. fie din străinătate.

GĂINĂ DUMITRU, preot, profesor. N. 18 iun. 1932. în Segarcea Deal, jud. Teleorman Studii la Liceul teoretic din Turnu Măgurele (1944-1952). apoi la Institutele teologice din

comisia „Credință și Constituție” din „Consiliul Australian al Bisericii”. în 1992 a revenit în țară ca preot la biserica „St. Gheorghe”— Onița din Bucurți. fiind numit și membru în Consistoriul central bisericesc din lângă Patriarhia Română (1992-1996); din 1994 este conferințiar la disciplina Dreptul bisericesc la Facultatea de Teologie a Universității din Craiova.

Lucrări: *Temeiuri canonice ale conștiinței ortodoxe*, în „Ortodoxia”, an XIV, 1962, nr. 3. p. 396—412; *Sfinții Apostoli și Episcopi. Studiu canonic*, în ST, an. XIV, 1962, nr. 9-10. p. 582—597; *Pravila bisericească de la Iasi (Șapte Tatne. 1644)*, în BOR. un LXXXI, 1963. nr. 5—6, p. 558—569; *Din activitatea canonică a patriarhului Fotie*, în ST. an. XV. 1963. nr. 5-6, p. 347—364; *Unele rădăcini canonice privitoare la episcopi*, în GB. an. XXIV. 1965, nr. 9—10, p. 815-825; *Virtute și păcat în cărțile populare românești*. în ST, un. XVIII 1966. nr. 9—10, p.

639—658; *Antim Ivireanul apărător al independenței Bisericii Ortodoxe Române*, în GB. an. XXIX. 1970, nr 9- 10. p. 946-958. *Regimul legal al cultelor religioase în Australia — diaspora ortodoxă în acest context*, teza de doctorat. București. 1995 (extras din rev. „Ortodoxia”. rezumat în „Analele Universității din Craiova - Seria Teologică”, nr 4.1999); *Mulnsecularismul în Australia. Reflecții și implicații*, în „Analele Universității din Craiova — Seria Teologică”, nr. 5.1999. Diverse articole, recenzii, note, reportaje în revista „Altarul străbun”.

GRAJDIAN VASILE, profesor de teologie, dirijor-compozitor. N. 1 ian. 1953. în București. Studii la Liceul de Muzică nr. 1 din București. Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București (1971-1975) și Institutul Teologic din Sibiu (1986-1990). cu doctoratul în Teologie la Sibiu. În 1997, studii de specializare în Teologie la Viena (1994— 1996) și participare specială în domeniul „multi-media” și „Internet” la New York și firaz (1999), Profesor la Liceul de Muzică din Sibiu și dirijor al Orchestrei de cameră a Casei de Cultură Sibiu (1975- 1979), instrumentist-violonist în Orchestra simfonică a Ansamblului Anualei din București (1979— 1986) asistent (1990), lector (1992) și conferențiar (1999) pentru

Muzica bisericească și Ritual la Facultatea de Teologic din Sibiu; secretar științific al Facultății (din 1999). preot (hirotonii în 1990). dirijor al Conilui Căredralei Mitropolitane (din 1992) și al Facultății de Teologie. cu care a susținut concerte în țară și străinătate (Berna. Viena). consultant artistic al Filarmocii de Stat din Sibiu (din 2001), participant la întruniri ecumenice peste hotare (Sirassbourg 1992. Halki 1994. Bruxelles 1995. Paris 1996, Graz 1997, Roma 2000 etc.).

Lucrări: *Cântări bisericești*. Sibiu. 1994, 240 p.; *Cântările Sfintei Liturghii pentru cor mixt*. Sibiu. 1998, 231 p.; *Cântarea ca teologie Studii și articole de teologie a cântării bisericești*. Sibiu, 1998, 243 p.; *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă*. Sibiu, 2000, 258 p. (teză de doctorat); *Cântări religioase, colinde și lucrări instrumentale*, Sibiu. 2000. 118 p. (compoziții proprii) * *Aspects de la musique liturgique dans les „Stuhera Eothina” de Leconte de Lisle*. Sibiu. 2001, 206 p.. *Elemente de cântare bisericească și tipic*. Sibiu. 2002, 275 p.

Numeroase studii, articole, predici, cronici și recenzii în „Revista Teologică” și „Telegraful Roman”, sau în alte periodice din țară și peste hotare.

MANI DAMT

IONIȚĂ ALEXANDRU, preot, profesor. N. 15 oct. 1950, în București. Studii la Seminarul teologic din București (1964 — 1970), la Institutul teologic universitar din București (1970—1974), cursuri de doctorat la același Institut (1974— 1977). cu teza susținută în 1999. studii de specializare la Viena (1994— 1996) și participare specială în domeniul „multi-media” și „Internet” la New York și firaz (1999), Profesor la Liceul de Muzică din Sibiu și dirijor al Orchestrei de cameră a Casei de Cultură Sibiu (1975- 1979), instrumentist-violonist în Orchestra simfonică a Ansamblului Anualei din București (1979— 1986) asistent (1990), lector (1992) și conferențiar (1999) pentru

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza și episcopul academician Melchisedec Ștefănescu în slujba idealului național, în BOR, an. CIX. 1991. nr. 1— 3, p- 63-77; *Episcopul Melchisedec Ștefănescu al Romanului. Viața și activitatea*. Sibiu. 1999, 404 p. + 26 pl.; *Despre trecutul Bisericii și patriei noastre*, Constanta* 2000. 348 p.; *Pagini din istoria patriei*, Contfanta. 2002, 185 p.

LSVOKANU ALEXANDRII, preot, profesor. N. 19 apr. 1953. în Boriscu. jud. Gorj. Studii la Seminarul teologic din Craiova (1968—1973) și la Institutul teologic universitar din București (1973—1977). apoi cursuri de doctorat în cadrul Facultății de Teologie din București, obținând titlul de doctor în anul 2000. Preot la parohia Dobrotești. jud. Dolj (1976-1978). spintual la Seminarul teologic din Craiova (1978- 1992), secretar al noii hăcuitei de Teologie din Craiova (1992—1993). lector pentru Studiul Vechiului Testament și Limba ebraică la aceeași Facultate Idm TOIV confectiune din 2001, secretar ștwaifk al Făcuții (1993-2000)

Lucrări: *psalmul 50*, în MO. an. LXVIII 1996. nr. I -2, p. 50-67; *Plinirea Legii și a Proorociilor în Iisus Hristos*, în MO. an. XLIX. 1997. nr. 3, p. 33— 47; *Crearea lumii și a omului În lumina psalmilor*. în „Analele Universității din Craiova — Seria Teologică”, an. II. 1997. nr. 2, p. 80—88; *Piatra Moabului și legătura ei cu imparul biblic vechi*, în „Analele Universității din Craiova — Seria Teologică”, an. III 1998, nr. 3, p.

Lunari: *Episcopia Constanței*, în ST, an. XX VIIU, 1976, nr. 7-10. p. 623-632; *Viata mândă năstirească în Dobrogea până în secolul al XIX-lea*, în ST, an. XXX. 1978. nr. 1-2. p. 81-90; *Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la realizarea idealului de independență a poporului român*. în BOR, an. XCVI. 1978. nr. 7-8. p. 844—854; *Contribuția episcopului Melchisedec Ștefănescu la recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre*, în BOR, an. CUI. 1985. nr. 5-G. p. 470—473; *Episcopul Melchisedec Ștefănescu sprijinitor al imnului ologic românesc*, în BOR. an. CVII, 1990. nr. 3-4. p. 54-63; *Butet redinctosut donm Miron Barnovsch*. Movila, în BOR, an. CVIL 1990. nr. 5-6. p. 99— 110; *Atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de evrei între anii 1918—1945 în Muntenia, reflectată în publicațiile vremii st în documente de arhivă*, în BOR. an. CVIL 1990, nr. 7-10, p. 203— 211;

56-66; *Studii vechitextuale-mentare în revista „Mitropolia Olteniei”* din 1948 până astăzi, în MO. an. L, 1998. nr 1-2. p 106 — 121; *Valoarea religioasă-morală a cărții Rut.* în MO.an LII. 2000. nr. I-2, p. 86-94. *Statutul social al femeii după cartea Rut,* în „Analele Universității din Craiova - Seria Teologică”, an. V. 2000. nr. 6. p. 87-96; *Umbra cărților Vechiului Testament. Preocupări românești mai vechi și mai noi* în „Analele Universității din Craiova - Seria Teologică”, an. V. 2000, nr. 6. p. 102-110, *Comentariu la Psalmul 50.* Craiova. 1999. 154 p; *Umbra ebraică biblică. Elemente gramaticale,* Craiova. 2000, 196 p.; *Exerciții practice pentru învățarea limbii ebraice biblice.* Craiova, 2000. 182 p. (în colaborare); *Ay*ae filologice privind traducerea cărții Rut.*

PETRESCU TEODOSIE

1994). concomitent profesor la Seminarul teologic din Curtea de Argeș (1974-1977). lector (1991-1993). correferețiar (1994-1998). apoi profesor la noua Facultate de Teologie din Pitești și decanul ei (din 1994).

Lucrări: *Sinodul conciliarist din Iași (1414-1418) și participarea Bisericii Ortodoxe din Moldova Muntenia.* în ST.an. XXV. 1973. nr 5 — 6. p. 377—386; *Pătrunderea husitismului în țările române și apariția primelor texte religioase în limba română.* în (iii. an. **XXXIII**. 1974. nr. 3-4, p. 284-293; *Sinodul de la Ierusalim (1672), Importanța lui pentru întărirea Ortodoxiei secolului al XVIII-lea,* în GB, an **XXXm**. 1974. iv. 5-6, p. 445-453; *Activitatea patriarhului ecumenic teremian al fidei pentru unitatea Ortodoxiei.* în GB.an. **XXXIII**, 1974. nr. 3 — 4. p. 328 — 338; *Importanța Sinoadelor răsăritene din secolul al XVII-lea pentru unitatea Ortodoxiei.* Teză de doctorat. București. 1986; *Biserici și monumente istorice de pe valea râului Bârlăbcea,* în voi. „Din istoria de ieri și de azi a Muscelului”. Pitești, 1994. p. 5-39; *Știri documentare privitoare la proto/topii județului Muscel în intervalul 1700-1920,* în același volum, p. 49—90; *Mitropolitul Grigorie Dascălul al Ungrovlahiei.* în GB.an. I. I. 1995, nr 6-12. p. 248 — 280; *Mitropolitul Dosoftei al Moldovei și importanța tipăriturilor sale pentru promovarea limbii române în cult.* în rev. „Păstorul ortodox”. Pitești. an. III. 1997. nr I, p. 35—54; *Mitropolitul Macarie al II-lea al Ungrovlahiei (1512-1521).* în GB. an. LIV. 1998. nr. 3—4. p. 351 — 368; *Bitenca Ortodoxă din Moldova în timpul domniilor lui Petru Rareș.* în „Buletinul științific al Facultății de Teologie din Pitești”, nr. 2. 1998; *Biserica din Moldova în vremea lui Alexandru Lăpușneanu,* în GB, an. LV, 1999, nr. 6—12. p 280 — 295; *Antim Ivireanul ctitor al literaturii române vechi.* în GB.an. **LVI. 2000. nr.** 9-12, p. 80—116; *Câmpulung Muscel, sediul primei Mitropolii a Țării Românești,* în voi. „Studii și Comunicări” Câmpulung, 2000. p. 8-26.

În volum: *Biserică și Stoa. Pilcți.* 1985; *Din istoria bisericească de ieri și de azi a Muscelului.* Pitești, 1995, *Diactm. Coresi, omul*

Cnuova, 2000, 232 p; *Comentariu la cartea Rut,* Craiova, 2001. 270 p. Diferite articole. recenzii și reportaje în rev. „Mitropolia Olteniei”.

MĂNU DANI T. plătitor profesor de teologie. N. 15 aug 1947. În Roseți, jud. Călărași. În familie de preot. Studii la Seminarul teologic din București (1961 - 1966), la Institutul teologic universitar din București (1966— 1970), unde a urmat cursurile de doctorat (1970—1973). care i-a conferit apoi titlul de doctor în teologie, în 1984, o specializare la Facultatea de Teologie catolică din Louvain la Neuve-Belgia (1978- 1979). Preot la Capu Piwului. >nl Argeș 1972-1985). apoi la Jftsenca domnească” din Câmpulung (din 1985). protopop de Câmpulung Muscel 1989-

și opera. Pitești, 2000. *Studii în istoria Bisericii Ortodoxe Române.* Pitești, 2001.

PETRESCU TEODOSIE (din botez Macc-don). arhiepiscop. N. 12 dec 1955, în Vatra Domei, jud. Suceava. Studii la seminarul teologic din Mănăstirea Neamț (1971 — 1976), apoi la Institutul teologic universitar din București (1976-1980). cursuri de doctorat — pentru Vechiul Testament și Limba ebraică — la același Institut. Leza tond susținută în 1999, .studii de specializare la Facultatea de Teologie a Universității din Birmingham (oct. 1992-apr. 1993). Cântăreț la mănăstirea Antim din Unirești. frate la schitul Crasna — jud. Prahova, tons în monahism la 16 dec. 1990 și hirotonit ierodiacon pentru paraclisul „Sf. Ecaterina” al Institutului teologic din București, iar în mart. 1992 hirotonit ieromonah, asistent la același Institut (devenit Facultate) din 1986. La 22 mart. 1994 pr\>ptis episcop-vicar pentru Arhiepiscopia Bucureștilor. cu titlul „Snagoveanul” și hirotonit la 3 apr, 1994. La 21 febr. 2001 ales arhiepiscop al Tomisului, fiind instalat la Constanța la 8 apr. 2001. Ca arhieru-vicar a îndrumat îndeosebi activitatea mănăstirilor, precum și asistența socială din Arhiepiscopia Bucureștilor; a îndeplinit și diferite misiuni în afara țării: SUA (1993), Suedia și Norvegia (1997), Franța (1998). Italia (2000), Bulgaria etc. Ca arhiepiscop îndrumă întreaga activitate misionar-pastorală, culturală, socială și ecumenică din eparhie, inclusiv activitatea Facultății de Teologie din Constanța, la care predă cursuri de Vechiul Testament. A publicat diverse studii și articole în revistele centrale bisericești și în anumite periodice laice.

Literaturi: „Vestitorul Ortodoxiei”. București. an. XII. nr. 268-269 din 15 mai 2001. p. 2-3.

POPA GHEORGHE, preot, profesor. N. 27 aug. 1956. în Stulpicani, jud Suceava. Studii Seminarul teologic din Mănăstirea Neamț (1971 — 1976), la Institutul teologic universitar din București (1977 — 1981), cu specializare în Teologie sistematică și Noul Testament la Facultatea de Teologie a Universității din Neuchâtel (1983). doctoratul la

Facultatea de Teologie din București (1999) Preot la biserica „Sf. Nicolae” din Câmpulung Moldovenesc (1983-1990), asistent (1992). lector (1999) și conferențiar (2000) la noua Facultate de Teologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași; secretarul științific al Facultății (1992—1996) și pnde canonic (din 1996). director al postului de Radio „Trinitas” al Mitrov

RESCEANC
ȘTEFAN

potici **lasi** —2000>, participant ta
mai multe congrese ș s smpotioane
m\ar& ș pfcttehWtte.

Lucrări: *Credința ca virtute teologica fi implicațiile ei moral-sociale*, în MMB — Teologic și viață. an. I (LXVII), 1991, nr 4-8, p. 28-41; *Binele moral si Binele suprem in perspectiva conservării șt transfigurării creației*, în MMB — Teologie și viață, aiKl(LXVII)J99l.nr.9-12. p. 112 — 120; *Libertate si responsabilitate in știința iubirii creștine*, în MMB — Teologie și via|0. an. II (LXVIII). 1992,nr, 1-3.p.37-46; *^ uolitatea creației ta Sfântul Maxim Mărturisi* torul*, în „Analele științifice ale Universității «AL L Cuza»^{1*}. seria Teologic, tom. 1. 1992. p. 57 —65; *Asceza ca teorie și practică tn viața creștina*, în MMB — Teologie și viață, an. IV (LXX), 1994. nr. I -4, p. 31-40; *La conver-sion; une notion biblique fondamentale pour la theologie et la spiritualii rhrJtiennes*, în „Analele științifice ale Universității «Al. I. Cuza»*\ seria Teologie, tom. IL 1993—1994. p. 177 — 187; *Familia creștină: o perspectivă teologică șt spirituală*, în VOI. „Familia creștină”, lasi. 1994. p. 145—156; *Patimile omenești si implicațiile lor moral-sociale*, în MMB — Teologie și viață, an. V (LXXI), 1995. nr. I -3, p. 59-69; *Secularizarea lumii moderne — o stringenta problema pentru reflecția teologică*, în rev. „Ottodoxia”.Bucniești,anJJ.1999.nr.3-4.p. 261—272; *Usus Hristos și împlinirea omului*, în rev. „Dialog teologic**”, an. II, 1999, nr. 4. p-137 — 154; *Noi exigente hermeneutice in cadrul discursului teologic*, în voi. „Alternative herme-

neutice”, Iași. 1999. p. 43—63; *Teologie și ecologie. Câteva repere hermeneutice pentru o ecoteo-logie creștină*, în vol.„Al XVMea Simpozion de ecologie umană**”, Iași, 1999. p. 10-30; *Ce este Teologia? O perspectivă istorico-sistematică asupra noțiunii de Teologie și a semnificațiilor sale*, în „Analele științifice ale Universității «AL I. Cuza»”,scrisa Teologie, tom. V, 1999-2000, p. 5—17; *Câteva exigențe spirituale in orizontul mistagogic al credinței creștine*, în ST, an. LII, 2000, nr. 1-2, p. 137-154; *Euharistia Bisericii și conștiința euharistică a creștinului*, în rev. „Dialog teologic**”.an.II1.2000,nr.6,p. 70-76; *Ordinea lumii și dezordinea ei. O perspectivă biblica și hermeneutică*, în „Analele științifice ale Universității «AL L Cuza»**”. seria Teologie, an.VI, 2001.p. 121-137.

Le probleme **de** faconverston dans (a rMotogte

occidentale. Une **perspettoe**
d'nisfmMe, Neuchâtel — Elveția, 1993.61 p.; *Comutxiwte și înnoire* spirituală itt contextul secularizdrii lumii nwderne*. Iași, 1999, 284 p.; *Lege și iubire. Coordonate biblice și hermeneutice pentru o Teologie morală*, Iași, 2002.150 p.

Traduceri: Alexandra Schmcmann, *Postul mare. Asceză și liturghie in Biserica ortodoxă*, Iași. 1997,157 p.; Annik de Souzenellc.Egrpmi *interior sau cete zece plăgi ale sufletului*. Timișoara,2001,198 p.

RKSCEANU ȘTEFAN, profesor de teologie. N.2ian, 1948. în Zănoaga, jud.

Dolj. Studii la Seminarul teologic din Craiova (1962—1967). Institutul teologic universitar din București (azi Facultate) (1967 — 1971). apoi cursuri de doctorat — pentru Istoria și filosofia religiilor — tot acolo (1971-1974), obținând titlul de doctor în 1998. cu teza „Filosofic și religie în opera lui Dimitrie Cantemir”. Redactor al revistei „Mitropolia Oltenia” din Craiova (1974-1977). profesor la Seminarul teologic din Craiova (1977— 1990) și director al Seminarului (1982- 1990), inspector bisericesc în cadrul Arhiepiscopiei Cruiovei, încredințat cu coordonarea învățământului religios (1990—1994), lector suplinitor la noua Facultate de Teologie din Craiova (1992-1993), apoi lector pnn concurs pentru Istoria Bisericii Universale și Istoria și filosofia religiilor (din 1994), promovat conferențiar în febr. 2000; decanul Facultății (din 2000). Diacon (1979) și preot (1980). preot-paroh la parohia „Lunca Jiului” din Craiova (din

1982). iconom stavrofor (1990).

Lucrări; *Temeiuri pentru dialogul uttereli* gios*, în MO, an. XXVI, 1974, nr. I -2, p. 25-35; *Concepția despre desăvârșire tn învățătura principatelor religii si importanța ei pentru dialogulutterreligiox*, în „Ortodoxia**”, an. XXVI,

1974, nr. 2. p, 364—372; *Atitudinea moralei creștine-ortodoxe față de avort, divorț, abandonul copiilor, droguri și homosexualitate*, în „Analele Universității din Craiova — Scria Teologia”, an. II, 1998; *Ideea de suflet in hinduism si creștinism*, în MO.an. LL 1999, nr. 3 — 4; *Ortodoxie și gândire religioasă tn opera lui*

Dimitrie Cantemir, Craiova. 1999, 257 p.; *Mesa* potamia. Istorie, cultură, religie*, Craiova, 2000.

175 p. Diverse articole, recenzii și note în „Mitropolia Olteniei”.

STANCA IOAN

STÂNCII IOAN. preol. profesor N. 18 dec. 1955. în Racovița. jud. Argeș. Studii b Seminarul teologic din Craiova (1970—1975) .la Institutul teologic universitar din București (1976—1980). cursuri de doctorat la București apoi la „Maximilian Universitar dtn Miinchen (1981 — 1985).cu doctoratul la București, o tpecialuarc b Institutul de științe ebraice din Ierusalim (1995-1996)- Diacon In mănăstirea Cinica dc Argeș (1986- 1988). picot la parohia „Sf. Ilie" din Pitești (1988-1998). apoi la biserica „Zlătari" din București (din 1998). Asistent (1993). lector (1995) și conferențiar (2000) la noua Facultate de Teologic din Pitești. Participări la câteva conferințe teologice internaționale (Uppsala.Gru/.Bari).

Lucrări: *Teologia Lagosului in VechiulTesta* meni*. Fn GB. 1996.nr 12, p 60-74; *Mărturisirile dt credința*

luterane > \\\ „Buletinul științific al Universității din Pitești". 1997. nr. 3. p. 43-58; *Divinităfi in cultura hittitor*. în rev, ^Păstorul ortodox",Pitești. 1997,nr.2,p. 78—9S:*Noptile mistice — 5/ Ioan al Crucii*, in „Buletinul științific al Univcralătii din Pitești". 1998, nr. 1. p. 74 —86; *Fenomenologia spațiului sacru*. în [GB.1999.nr](#) 1-4.p. 87-105.

Templul din Ierusalim, Sinagoga și Biserica. Fem>meiilogta spatmlta sacru Teză de doctorat. Pitești. 1997.320 p.; *Maica Domnului tn s/Hifiul sacru transilvănean*, Cluj-Napoca, 1997,150 p/. *Sfântul Ciprian. episcop de Cartagina. Note, traducere si comentariu*. Pitești. 1998. 160 p.; *Studii de istoria filosofiei religiilor*. Pitești. 2000, 240 p.; *Originea ttfinfa religiei*, Pitești. 2001. 420 p ; *Dicționar de istorie a religiilor*. Pitești. 2002,300 p.

CUPRINS

Cuvântul autorului.....	
Prefață la ediția a doua.....	
*A bre vicri.....	
Articolele.....	
~	
Addenda.....	
33-	

A

Abrudan Dumitru.....	9	— Anuichi Silviu.....	-
Afifaimescu Nicolae.....	10	2*	
Adamovici Gherasim.....	10	— Aramă George.....	2
Agârbiceanu Ion.....	11	— Arămescu-Donici Conon	
Alcx Gheorghe.....	13	2	
Alexe Ștefan.....	14	— Arăpașu Tcoctisl.....	2
Aiexiloan.....	15	— Argatu Calinic.....	2
Amfilohie (Hotiniul).....	15	— Arghiropol Gheorghe....	2
Anania Bartolomeu.....	-	— Aron Petru Pavel.....	2
.....	15	— Aron Teodor.....	2
Analolic.....	17	— Asachi Lazăr.....	2
Anclrcan Daniil.....	17	— Așuleanu Viorica.....	2
Andrcicuț Andrei.....	18	— Atanasiu Teodosie.....	2
An gel eseu Antim.....	18	— Azarie.....	
Anghclcseu Paraschiv...18			
Antal Kmilian.....	19		
— Antonie			
1!			
— Antonoviei Iacov.....	v		
— Baiulcscu Bartolomeu...21		— Ba&arabcunu Ghelasîe	
— Balaur Dîmitru	35		
28		— Bădescu Iosif	
— Balca Nicolae	35	— Bădescu Spiridon	
28		— Bălan Ioan	
— Baloșcscu Ișaia.....29	36	— Bălan Ioanichie	
— Barbovschi Teodosie.~	36	— Bălan Nicolae	
.29			
-Barbu Petru	36	37	
.....		— Bălașa Dumitru	
29		— Bălăncscu Silvestra	
— Barcianu Popovici Daniil	37	— Bălășel Teodor	
30			
— Barcianu Popovici Sava	38		
31		40	
— Bardicru Alexandru	39	—	
32			
— Bamea Ion			
32			
— Basarab Mircea	40		
34			

Bălăşescu	Nifon	— Belu Dumitru.....
41		— Bcnescu Ilie.....
Bănescu Marcu.		— Bcrariu Anemie
Bănulescu-Bodoni Gavriil		— Berezovschi Mihail
— Bârlealon.....		— Birdaşbtiulian.....
— Bejan Dimitrie..		— Blaga Iosif.....
— Bcjan Scrghe..		— Blajevici Teoctist
-- Bcjcariu Mihail		— Bob Ioan.....
— Beju Ioan.....		— Bobulescu Constanții: -
— Beldie Ioan.....-		Bobulescu Iosif.....-
— Belea Nicodim*.		— Bcxlalc Dumitru.....
— Beleuțâllic.....		
UFKINS		
BodM Dumitru		— Boroianu Dimitrie.....59
.....		— Boroş Ioan
55		jfiO
Bodogac Teodor.....35		— Botiş Teodor.....61
Bocrescu Zaharia		— Brancovici Sava
.....		61
57		— Branişte Knc.....62
Boiu Zaharia		— Branişte Marin
.....		63
57		— Brânzcu Nicolae.....64
Bologa Vasile.....5\$		— Bria Ion
— Bontca Clement		65
59		— Buhuruz Petru.....67
— BucevscKi Orcsl.....	67	
- Bucur Sebastian	68	
Barbu.		
- BudTit.....	...-69	
- Bulacu Mihail.....	70	
_ Rulat G Toiua		
— ~		
— Bunea Auuustin.....	73	
— Bunea Ioan.....	73	
— Busuioc Laurcnțiu. .	74	
— Butnaru Gheorghe. .		
— Buțureanu Icronim.	7	
	4	
	75	
— Buzatu Dumitru.....	7	
	5	
— Buzdug Andrei.....	-	
— Buzera Alexie.....	75	
— Buzcscu Nicolae.....		
— Buzilă Nconil.....	76	
		
	77	
	7	
	7	
	C	
— Cai an Dimitrie.....	78	— Cantemir Dimitrie.....80
r^iil IIIIIIK TeiJ111	78	Ci: Iiun..... 81
— Calinescu Miron.....	78	— Casian Ioan.....82
— Calinic dc la Cernica.....	79	- Catulescu Veniamin.....83
— Callimuchi Gavriil.....	80	— Cavalioii Teodor Anastasie.....83

- Căciulă Olimp.....	84	— Clipa Gherasim.....	109
— Calinescu Stelari.....	85	— CocaCalistrat.....	110
.....*5		— Cocora Gabriel.....	110
— Cândca Komttlus.....	8b ..	— Cojocaru Huralambie.....	111
— Cândca Spiridon.....	87	— Colan Nicolae.....~	112
.....88		—	
- Chesarie (dc Râmnic).....	9	— Coloși Vasile.....	113
0		— Coman Constantin.....	113
.....9			113
1		— Coman Vasile.....	117
.....9		— Comorușun Alexiu.....	118
1		— Comșa Dimitrie.....	119
— Chilei Se&asiun.....	92	— Comșa Grigorie.....	120
— Chira Iustinian.....	9	— Constantinescu Alexandru.....	121
2		N...	
— Chiriac.....~	93	— Constantinescu Anghel.....	121
— Chiiiac-Dimanc.ea Nicolae.....	9	— Consiantinescu Barbu.....	121
3			
— ChiricuPelru.....	9	— Constantinescu Grigore.....	122
4		— Constantinescu Horia.....	122
...95			
— ChiricuțăToma.....	9	— Consiantinescu hun.....	122
5			
— Chițescu Nicolae.....	96	— Constantinescu Ioan.....	122
— Chilulcsu Inochentie (Inocen ...	97		
iu)...,,		— CopSciaiiu Emanuil.....	123
— Ciachir Mihail.....	9		
8			
— Ciaușjnu Gheorghe F.....	9		123
— Ciobotca Daniel.....	8	— Corcea Avram.....	124
...			
99		— Coresi.....	124
— Cioloca Dimitrie—.....	10		
0 ...		Corneanu Nicolae.....	126
— Ciopron Pancnie.....	101	Corneli Ioan.....	127
— Ciorogariu Roman.....	10	Cornișescu Constantin..	128
1		Cornițescu Emilian.....	128
— Cioroianu Ștefan.....	102	Corneanu Ioan.....	129
— Ciosu Platon.....	102	Cosma Alexandru C.....	129
— Cipariu Timotei.....	103	Cosma Ludovic.....	130
— Ciplea (Cziple) Alexandru... ..	104	Cosma Sorin.....	130
— Cireșeanu Badea.....	105	Costachi Veniamin.....	131
— Ciudin Nicolae.....	105	Costea Erast.....	133
— Ciuhandu Gheorghe.....	106	Cosiin Vasile.....	133
— Ciura Alexandro.....	107	ColiarciucNcciarie.....	134
— Ciurca Alexandru.....	107	Colos Nicolae.....	135
— Climent (de Râmnic).....	109	Cotoșman Gheorghe.....	136
— Clinceni Partenie.....	109	Crainic Nichifor.....	136
		Crăciun Casian.....	138
		— Crăciunaș Irineu...-	—
		— Crăciuncscu Aurel....	
		— Crețulescu Narcis.....	

– Crimcu Anastasie.....
– Cristea Gherasim.....
– Cristea Miron.....
– Cristea Nicolae.....
– Cristescu Dumitru.....
– Cristescu Grigorie.....
– Crițan Ioan.....

– Oitcanul
(sau Crcianul) Neofit™.,
– Crivcanu Nifon.....
– Cucoscl Gherasim.....
– Cunescu Gheorghe...
– Cunțan Dimitrie.....

D

Damaschin (Dascălul).....	149	— Donoș Nicolae.....	
Dan Dimitrie.....	149	— Dosoftei.....	(al
Daniil al Ungrovlahiei.....	150	Moldovei).....	
David Petru.....	151	— Dragomir Gheorghe	
Dflianu Elie.....	152	— Dragomir Silviu.....	
Danci 19 Ioan.....	152	— Drăghici Meletie.....	
Dchclcanu Petru.....	153	— Drăgoi Eugen.....	
Demetrescu Dragomir.....	153	— Drăgulin Gheorghe	
Diaconescu Marin.....	154	— Drăgușin Constantin	
Di neft Atanasie.....	-	— Dron Constantin.....	
.....	154	— Duma Nichita.....	
Dinu Manoilescu Natalia....		— Dumitrescu-BiMrita	
.....	154	Gheorghe.	
Dionisie Ecclesiarhul.....	155	— Dura Ioan.....	
Dobrescu Nicolae.....	156	— Duia Nicolae.....	

E

Efrem (dc la Rădăuți).....	179		
.....		Filaret	IU
169			
Ef limie (de la Rădăuți).....	179		
.....		Fit i puseu Alexandru	
169			
Elia	Alexandru	180	
.....		FiliItiCostandic	
170			
Enăccanu	Ghenadie	180	
.....		— Erbiceanu Constantin.	
171		— Erhan Dionisie.....	
Endchescu	Efrem	— Eustalic (dc la Putna)..	
.....		— Eustatievici Dimitrie...	
172		— Exiguul Dionisie.....	

F

Fccioru	Dumitru	— Filitli Dositei.....	
.....		— Filotei (de la Cozia).....	
177		-Filotei (de la Buzău).....	
Idea	Ilarion	— Mluthci ..sin Agai	
.....		Jipei**	
178		—	
Felea	Irineu	— Firta Iova.*	
.....		— Floca Ioan.	
— Fior (Horea).....	184	- Frențiu Valeriu Traian.....	
186			
— FloreaLucian.....	185	— FuleaMoise.....	
186			
-- Frăliman Iusun.....	185	- Furtună Dumitru.....	
186			

G

Gaflon	Iosif.		188
--------	--------	-------	-----

Galeriu	Constantin	198	
.....		Gherasimcscu Toma.....	198
188		Ghermănescu Ioan.....—	199
Gaspar	Mihail	Ghcrontie.....	199
.....		— GhcucăUon	
189		199	
Găina	Vasile	— Ghial	Gheorghe
.....		.200	
190		— Ghibu Onisifor.....-	
Geamănu	Aristiile	200	
.....		-GhiuşBenedicl	
191			
Georgescu	Ilie	202	
.....		— Gibcscu	George
191		202	
Georgescu	Ion	V	-Glăjar
.....			
191		203	
Georgescu	Pinien	-Goldis	Iosif
.....			
193		203	
Gheorghe	mitropolit al Moldovei	— Gotcu Ioan.....-	
.....		204	
IOT		— Grama Alexandru.....-	
Gheorghe	(de la Cernica)	204	
.....		— Greceanu	Radu
193		204	
Gheorghescu	Chesarie	— Greceanu	țierban
.....		.205	
194		— Cîrccianu	Nicodim
Gheorghiadis	Ilarion	205	
.....		— Grigorie (de H u/. /n n	
194		206	
Gheorghian	Iosif	-Grigorie (de Sidis)	
.....		20	
195		6	
Gheorghităllic		— Grigorie II al Ungrovlahiei	
.....		206	
195		— Grigorie	Dascălul
Gheorghiu	Vasile	207	
.....		— Grigorie din	Măhaei
196		208	
Gheorghiu	Virgil	— Grosu	Guric
.....		208	
197		-Grosu	Nicolae
Gherasim			
.....		209	
		H	
— Hacman	Eugenie—	Herineanu Teofil.....	212
210		— I Iodonwbă	Kcculai
— Hamsca Augustin.....-		.213	
210		— I Iorga-Popovici	Nicolae
— Ilannia	Ioan	213	
211		— Hossu Iuliu.....-	
— Hațgan Vasile.....-		2H	
211		-Hossu	Vasile
— Herescu Dosoftei.....-			
212			

214	— Hrițcu	Adrian
-Hradil Iosif.....-	215	
214	— Humulcsu Evghenie.....-	
	215	
— Iachint al Ungrovlahiei	- Inochentie (de Râmnic)	
217		
— Iacoh Eazăr	223	
217	— Inochentie (de Huși)	
— Iacob Putneanul	224	
218	-Ioan(deTomis>	
— IalomîțeanuCalist		
210	224	
— Ianovici Vasile	-Ioan (de la Prislop)	
210		
-Iefi Ioan.....-	224	
220	— Ioanichie.episeop	
— IcăIoanjr	224	
221	— Ioanichie,arhiereu	
— Ignatie zis Sârbul	225	
222	— Ion Românul	
-Ilarion	225	
.....	— Ionescu Constantin	
222	225	
— IlieCleopa.....-	— Ionescu Ioan	
223	225	
- Ilicseu*Palanca Dumitru (Dem.)	— Ionescu Marin	
.....	22	
223	— Ionescu Serban	
	227	

5
4
5

CUP
RIN
S

l h
o e
n s
e c
s u
c u
u C
T i
e c
o r
f o
i n
l e

2 2
2 2
8 9
l l
o o
n r
i d
t a
a c
h
V e
i s
o c
r u
e
l V

2 a
2 l
9 e
l r
o i
r u
d
i 2
c 3
0

I

Antirealist
238
J.K

J i
i v
v i
a
n A
o u
v r
i e
c l
i
»
S
i 2
n 4
e 1
s —
i J
e o
...a.....
2 n
4 l
1 ă
J

[illegible]

ven 284

— Miclescu	Calinic	— Moisescu	Iustin
284		304	
— Miclescu	Sofronie	— Moisiu	Alexandru
284		305	
— Micu	Emilian	— Moisiu	Inochentie
285		306	
— Micu	Inochentie	— Moldovan	Andrei
285		307	
— Micu	Samuil	— Moldovan	Ilie
287		307	
— Micu	Simeon	— Moldovan	Ioan Micu
289		308	
-Mihai (din Braşov)		— Moldovan	Ştefan
289		309	
— Mihail	Paul	— Moldoveanu	Nicu
289		310	
— Mihail		— Monorai	Ioan
291		311	
— Mihalcea	Gheorghe	— Morariu	Constantin
291		311	
-Mihali	Victor	— Morariu-Andrievici	Constantin
291		312	
— Mihăilescu	Teofil	— Morariu-Andrievici	Silvestru
292		312	
— Mihăiţă	Nifon	— Moraru	Alexandru
292		314	
— Mihălcescu	Irineu	— Moruşca	Policarp
293		314	
-Mihăltan Ioan		— Moscopoleanul	Daniil
294		315	
— Mihoc	Vasile	— Moşescu	Cosma
295		315	
— Miclescu-Spatarul Nicolae		— Mota	Ioan
296		316	
-Mircea	Ioan	— Movilă	(Moghilă)
298		Gheorghe	
— Miron	Gherasim	317	
298		— Movilă	(Moghilă) Petru
— Mironcscu	Atanasie	317	
299		— Moxa	Mihail
— Mitrofan (dc Buzău)		318	
300		— Muntean	Vasile
— Mitrofanovîci	Vasile	319	
300		— Munteanu	Gavriil
-Mladin	Nicolae	320	
301		— Muntănu	Li viu
— Moga	Ioan	321	
302		— Munteanu	Nicodim
-Moga	Vasile	321	
302		— Munteanu	Ştefan
— Moisescu	Gheorghe	323	
303		— Munteanu	Zeno
		323	
		— Mureşanu	Florea
		324	
		— Mureşianul Ion B	
		324	

— Musceleanu	Grigorie	4	5
325			
-Musta	Filaret		
326			
— Muslea	Candid		
326			

N

— Naniescu	la Tismana).....	
losif	337.....	
327	Nicodim.....	
— Nazarie	337	
Constantin.....	Nicolaescu	
328	Nicolae.....	
-Năsturel	338	
Udriște.....	Nicolau..	
328	Gheronlic.....	
-Neaga	339	
Nicolae.....	Nicolescu	
329	Alexandru.....	
-Necula	339	
Nicolae.....	Niculescu	
331	Ghenadie.....	
— Negoită	339	
Atanăsie.....	Niculescu	
332	Nifon.....	
— Negoită	340	
Ioan.....	Nifon..... al	
333	Ungrovlahi	
— Negruțiu-	ei.....	
Fechete	340	
Nicolae.....	Nistor....	
333	Veniamin.....	
— Neofit al	341	
Ungrovlahie	Nitzulescu	
i 334	Nicolae.....	
— Nica	341	
Antim.....	Nițescu..	
334	Constantin	
— Niceta.....	(Zlatian).....	
335	342	
— Nichifor.....	Norocel..	
336	Epifanie.....	
— Nichitici	342	
Ghedeon.....	Novacovici	
336	Dionisie.....	
Nicodim (de	343	

O

—	e
O	—
a	—
n	3
c	

5
4
7

(.1'
PRI
NS

— 8
P —
a P
h a
o p
m i
i u
e l
3 o
4 a
7 n
— -
— -
P 3
a 4
i 9
s —
i p
e a
- p
3 p
4 l
' o
— a
P n
a 3
n 5
ti 0
r —
u p
G a
r p
i p
g P
o e
r t
e r
- u
- i
3 3
4

5—

P u
u ş i c
u a
V r i i
s u
a Il
r a
i r
o i
n o
- n
4 .
0 4
3 0
— 3
P

R

- 4
— 4
C

— R a d u l a c o b . 4 0 7 — R a d u a d S i m i o n 4 0 8 — R a d u Y

vh
i
n4
2
18
o—
aS
na
G
hu

.....

,T
4e
2b
7d
-o
S
a
v
i
n
4
P2
a9
v—
eS
la

.x.....

4u
2T
8e
-o
S
aa
vn
i—
n
.
P4
e2
t9
r—
uS
â
G

b 3
u 1
—
CS
o c
r r
n i
e b
l a
i n
*

4 F
2 i
9 l
- a
S r
f e
l *
r „
b 4
u 3
2

I —
o S
n c

...r.....

4 i
3 b
0 a
— n
S
c l
o u
t l
o i
b u
e
t ,
T 4
e 3
o 2
d —
o S
r c
4 r

iA
bn
ad
nr
e
N
e.
o
f
i-
t
4
43
35
4—
S
Se
cc
ra
is,
b
aG
rh
e
To
hr
eg
ch
ce
t
i4
s3
t6
—
4S
3e
5c
—u
S
ca
r
is
m
ap
i

i —
mS
i e
ur
a
Sf
ei
vm
e
r (
4 d
3 c
6 B
—u
Sz
e ă
l u
e)
j 4
a 3
n 8
l —
o S
a e
n v
e
4 r
3 i
7 n
—
SA
el
me
ex
na
n
Pd
er
tu
r
u 4
3
4 8
3 —
7 S

d
va
is
ci
i
uG
r
H
ig
m
or
ci
ee
i
4
44
30
8—
S
S
il
bv
ie
es
st
or
ui

V
ad
se
i
ll
ea
.
-G
o
-v
o
4r
3a
9
—
S4
i4

l o
—r
Sg
i e
m4
a 4
G2
r —
i S
gl
oe
rv
eo
- a
. c
4a
4S
1t
—e
Sf
i a
mn
e
d 4
r 4
e 2
a —
TS
i n
t a
~ g
« o
, v
. e
4a
4n
1 u
—
Sl
i o
ms
ua
f
Ga
e t

.c
4b
4
3e
-a
Sh
au
a
rG
er
i
Dg
w
m
ii
te
r
u4
4
.4
4
4
3
—
S
o
ar
ra
eN
o
Q
H
e
oM
ro
gi
H
e
4
4
4
4
—
S
e

â r
n s
u e
n
Di
o c
m-
i 4
t 4
i 6
a —
n S
t
4 a
4 m
5 a
— t
Si
pl
i a
r c
u o
b
l 4
o 4
a 7
n —
S
— t
. a
4 n
4
5 A
— l
Se
t x
a a
d n
d
i r
t u
c
h —
i „
A 4

4t
7
-a
Sn
t
a4
r5
Ul
v—
iS
ut
.a.....

TH
4c
4i
Hu
-
SR
to
am
m
n
V
a-
s
i4
l5
e2

.....
4S
5t
Qa
-n
Sc
ti
au
n
cV
ai
r
S
d
bf
a
s

.. u
m
* 4
4 5
5 3
2 —
- S
St
tă
an
ne
cs
ic
uu
).
4 D
5 u
3 m
—i
St
tr
ău
n
c 4
i 5
u 4
l —
c S
st
că
un
- e
Bs
âc
ru
d
a G
Ah
le
eo
xr
ag
nh
de
r -

4
54
45
5
S
tS
ăt
ră
en
sg
ca
u
G
Vă
al
ra
te
ot
li
oo
m
c
u
4
46
50
5
S
te
ăf
ra
in
le
o
al
ei
i
D
u
m
i
lv
re
un

a i
l e
« 4
4 6
Wl
l -
—S
St
l o
c i
i c
n a
h N
a i
r c
d o
t l
Na
i e.....
c 4
o 6
l 2
a —
e
. S
4 t
6 o
l i
—c
Sh
t e
o s
e c
n u
e
s P
c e
u t
r
Ao
t v
a i
n c
a i
s D

iv
m
iu
t
rL
ia
eu
r
4c
6n
3t
-i
Su
t
r4
e6
l3
b—
is
tt
cr
ho
ii
a
M
il
ho
aa
in
l
.4.....
.6
44
6—
3S
-t
Su
tr
rz
ea
z
aA
l
le
ix

a n
n
d 4
r 6
u 6
—
S S
c u
a c
r i
l u
a
t I
4 u
6 s
5 t
— i
S n
u
c 4
i 6
u 6
—
C S
o u
r c
i i
o u
l
a V
n a
s
4 i
6 l
6 e
— 4
S 6
u 7
c —
i S
u u
h
l o
o p
a a

ng
c
V
ls
ac
dh
ii
m
iV
ri
c
4
6
7
—
S4
z6
r6
i

Saguna Andrei.....	469	487	-493
Șchu.....	Sebastian	Țculeșcu	-Tilca
71.....	4	Iuslinian.....	Gheorghe.....
Șerbănescu	Niculae	488	-494
472		Tempea Iosif	-Timus
Șcsan	Milan	488	Gherasim.....
474	Pavel	Tempea	494
Șesan	Valerian	Radu II.....	-Tincu-Velia
.....		488	Nicolae.....
476		Tempea	495
Șiclovan Simion.....	477	Radu V.....	-Tocanlie.....
Șincai Gheorghe.....	-	489	495
477		Tempea	-Todoran
Șoanul	Pclcu	Radu VI.....	Eugen.....
479		489	-
Șoima	Gheorghe	Teoctist I al	496
479		Moldovei.....	-Todoran
Sora Melentie.....	480	490	Isidor.....
.....	480	Teoctisi II al	496.....
-Span	Petru	Moldovei.....	-
4KO		490	Tcodorescu
-Stefan	(Simion)	liane.....	TofanăStelia
481			n.....
-Ștefan al Ungrovlahiei		490	497
(sec. XVII)		Teodorescu	-Togan
482		Isaja.....	Nicolae.....
-Ștefan al Ungrovlahiei		491	-.....
(sec. XVIII)...	482	Teodurovici	498
-Ștefan (al Râmnicului)		Ioan.....	Tomescu
482		Teodosie al	Constantin.....
-Ștefan (de la Neamț)		Ungrovlahie	498
483		i.....	Tomici Ioan.....
-Ștefănescu		491	499
Melchisedec		Teofan I al	-Trifa Iosif.....
483		Moldovei.....	499
-Suboni Constantin..~		492	-Trifa
485		TeofanUal	Valerian.....
-Șuluțiu	Sterca	Moldovei.....	~
Alexandru.....	-.....	492	Teofil al
485		Ungrovlahie	300
		i.....	-Tritcanu
		492	Lucian.....
		-	501.....
		Teotim	-Tudor
		(deTomis).....	Sandu Daniil.....
		493	501
		-Terchilă	501
		Nicolae.....	
Tarnavschi	487		
Teodor.....	Tăuțiu.....		
486	Aloisie	Tepordei Vasile.....	D
Tarnavschi	Ludovic.....	502	- Țichindeal
Vasile.....	-.....		

.503 .504 .510

U

Ucuta Constantin
505 - Uric Gavril
506
Udistcanu Dionisie
05 — Ursache Victorin
506
Uncu Anton
06

V

Valc .508 5
ntin
ian(Varla
dcT am al
omi Mold
s) ovei.....
Van 508
cea —
loa Varla
n..... al
Ungr
ovlah
iei

– Varlaam (de Rădăuți)	511
– Vascăloan	518
– Vasilache Vasile	518
– Vasile (de Roman)	519
– Vasile (din Brașov)	520
– Vasile (dc la Poiana Mărului)	521
– Vasilcscu Rmilian	521
– Vasilcscu Ijiudatu	522
– Vasiliu Cezar	524
– Velceanu Mihail	525
– Verean Sabin	525
– Veiranion(dcTomis)	526
– Viciu Alcxiu	
– Zaharia Valerian	
– Zainca Pimen	
– Zamlîrcscu Dan	
– Zăgrean Ioan	
– Vicol Isaia. ~	

z– Zoba Ioan.*	
– Zotlu Gheorghe	
– Zugrav Ioan	

A
d
d
e
n
d
a

—	—
Baconski	Ionită
Teodor	Alexandru.....
332	537
—	—
Belvuler.....	Isvoranu
532	Alexandru.....
—	537
Chifăr	—
Nicolae.....	Mănu
333	Danut.....
—	537
Chirilă	”
Ioan	Petreşcu
534	Teodosie.....
—	538
DamianT	—
heodor	Popa
535	Gheorghe.....
—	538
Găină	—
Dumitru	Resceanu
-535	Stefan.....
—	539
Grăjdian	—
Vasile.....	Stancu
—	Ioan.....-----
«336	540.....

[BIB
LIOT
ECAI
OTR]

PROVE

NIENTA

j

p[^]f

Apărui: *rm* t*fa<Wtip*r

- 8

0)

Tiparul - ■ i ■ ..t** U IMPRIMI K m L MIOIA PRO E^AŞOV
•o o?ec. MM?* «24» m o?BB - »?m

i

profesor de teologie, doctor în Istoria Bisericii Române. Născut la 30 iulie 1932, în Ruși, jud. Hunedoara. Studii la Liceul teoretic „Decebal” din Deva (1943-1951), la Institutul teologic universitar din Sibiu (1952-1956),

;

doctorat, cu frecvență, la institutul universitar din București (1956-1959). Profesor la Seminarul teologic din Mănăstirea Neamț (1959-1961), asistent (1961), conferențiar (1970), apoi titular (din 1971) la Institutul teologic universitar din Sibiu (azi Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”), la catedra de Istoria Bisericii Române, publicat 20 de lucrări de sinteză și manuale pent învățământul teologic seminarial și universitar, peste 100 de studii și peste 300 de articole în periodice bisericești din țară și de peste hotare, în care tratează teme de istoria Bisericii și a culturii românești. Membru corespondent al Academiei Române (